

T.B.M.M

DDC : 000.21

YER : T01

BSM :

CLT : c.7

KSM :

KOP :

DEM : 96-9259

KÜTÜPHANESİ

	1966.	1300
	K.U.	116

1/1

DÜSTUR

Birinci tertib

CİLD

7

15 şevval 1312 — 14 zilhicce 1321

29 mart 1311 — 19 şubat 1319

(1895)

(1303)

**Başvekâlet Neşriyat ve Müdevvenat Dairesi Müdürlüğünce
tertib olunarak bastırılmıştır**

A N K A R A
BAŞVEKÂLET DEVLET MATBAASI
1941

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
23 ramazan	1314	13 şubat	1312	İlmiye 5 rebiülevvel 1312 tarihli İlmiye Tekaüd Nizamnamesinin bazı mevaddı muaddelesi	151
17 muharrem	1318	3 mayıs	1316	Düyunu şahsiyeye mütedair ilâmatı nizamiyei kat'ivenin mehakimi şer'iyeye badelfefat sureti icrası ve müflisin terekesine mahakimi şer'iyeye veçhi müdahalesi hakkında iradei seniye	411
19 receb	1319	18 teşrinievvel	1317	İnfakı Evtam ve Eramili Ricali İlmiye Nizamnamesine müzeyyel 14 safer 1307 tarihli fıkrai nizamiyenin tariki ilmiye tekaüd nizamnamesine zevlen ibkayı mer'iveti hakkında iradei seniye	722
10 zilkade	1321	15 kânunusani	1319	Nisvanı islâmiyenin mesturiyeti hakkındaki ahkâmı şer'iyenin muhafazası hakkında irade	1169
17 şaban	1313	20 kânunı an	1311	Mülkiye Memurini mülkiye tekaüd kararnamesinden istisna olunan rüsumat kantarcıları ile muhafaza kayıkçılarının tekaüdlerine dair talimatı hususiye	50
28 safer	1314	27 temmuz	1313	Babiâli Teshilât Sandığı Nizamnamesi	100
3 cemazıvelahur	»	28 teşrinievvel	1312	Vilâyatı şahanede icra kılınacak ıslahata dair Tebliği Resmî	116
19 receb	»	12 kânunievvel	»	Memurini Mülkiye Komisyonunun sureti teşkilile vezaifine dair Nizamname	132
11 şaban	»	2 kânunusani	»	Şûrayı Devletin ıslahı teşkilâtı hakkında kararname	146
18 »	»	9 »	»	Şûrayı Devletin Teşkilâtı hakkındaki kararnamenin fıkrai muaddelesi	150

B

Tarihi	Mündericat	Sahife numarası
25 muharrem 1315 14 haziran 1313	Memurini mülkiye hakkındaki tahkikatı evveliyeye evrakı tetkikatının Şûrayı Devlet Mülkiye Dairesine tevdi ve 19 receb 1314 tarihli Memurini Mülkiye Komisyonu Nizamnamesinin 13 ve 16 ncı maddelerinin mefsubiyeti hakkında iradei seniye	173
21 rebiülevvel 1317 17 temmuz 1315	İntihapnamesiz kaymakam mazullerinden şeraiti lâzimeyi haiz olanların bilâ imtihan intihab ve istihdamları hakkında iradei seniye	287
16 > 1318 30 haziran 1316	Bilâ mezuniyet memaliki ecnebiyeye firar ile neşriyatı muzırarda bulunacak memurinin sureti tecziyeleri hakkında iradei seniye	453
27 cemazıvelahir > 9 teerrinevvel >	İmtiyaz madalyasının şeraiti mahsusai nizamiyesi haricinde olarak tevcihinin inha olunmaması hakkında iradei seniye hususiye	632
10 receb > 21 > >	Üzerinde esmai şerife muharrer ve emakini mukaddese ve muhadderatı islâmiyenin resimleri mürtesim açık muhabere varakalarının men'i idhali hakkında iradei seniye	633
29 şaban > 9 >	Üzerinde âyatı kerime Kuraniye muharrer sigara kutuları ve emsalinin men'i idhali ve furuhtu hakkında iradei seniye	636
21 zilkade > 27 şubat >	Nahiye Müdüriyetlerinin mekâtibi idadiye şahadetnamelilerine hasrı ve halen 4 sene ve daha ziyade nahiye müdüriyetlerinde bulunanların bilimtihan 3 üncü sınıf kaymakamlığa terfileri hakkında iradei seniye	658

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
22 safer	1319	27 mayıs	1317	Avrúpaya firar ederek meşri mefsedet edenlerin sureti derdest ve mallarının haczi ve teferruatı hakkında iradei hususiye	690
23 »	»	28 »	»	Mahakimi idare harç hasılatı için Babıâli Teshilât Sandığınca bairadei seniyei hazreti hilâfetpe-nahî ihdas olunan pullara mahsus talimat	690
19 muharrem	1320	15 nisan	1318	Taşoz ceziresinde teşkilâtı mülkiye ve adliye icrası hakkında iradei seniye	851
19 safer	»	14 mayıs	»	Taşoz Ceziresinde mutasarrıflık teşkilî hakkında iradei seniye	858
16 cemasiyelahir	»	6 eylül	»	Hicaz demiryolu madalyasına mütedair 20 şaban 1319 tarihli nizamnamenin 3 üncü maddei mu-sahhahası	900
28 zilkade	»	13 şubat	»	Ertuğrul nişanı nizamnamesi	952
19 rebiülahir	1321	2 haziran	1319	Tahlif usulünün bilâ istisna kâffei memurin ve müstahdemine teğmili hakkında irade	1039
17 ramazan	1321	24 teşrinisani	1319	Vazifei memuriyetlerinden do-layı tahtı muhakemeye alınacak memurini mülkiyenin müstantik ve heyatı ithamiyece men'i muha-hakemelerine karar verilmeyip davanın muhakemeten intacı hak-kında irade	1092
13 zilkade	1321	18 kânunusani	1319	Hicaz Demiryoluna mahsus ma-dalyaları zayi edenlere yenilerinin iatsına ve alınacak harca dair irade	1171
Adliye					
19 safer	1313	29 temmuz	1311	Usulü Muhakematı Cezaiye Ka-nununun bazı maddeleri üzerine Meclisi Umumii Vilâyetçe icra kı-lınan tadilatı havi fıkaret	16

D

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
24 safer	1313	3 ağustos	1311	Sulhiye mahkemeleri hakkındaki ahkâmı nizamiyeye icra edilen tadilât	27
10 cemaziyelvel	»	17 tesrinievvel	»	Usulü Muhakemei Hukukiye Nizamnamesinin bazı maddeleri üzerine meclisi umumii vilâyetçe icra kılınan tadilât	31
14 zilhicce	»	15 mayıs	1312	19 cemaziyelahir 1296 tarihli Usulü Muhakemei Hukukiye Kanunu muvakkatinin 219, 223, 229, 253 ve 254 üncü mevaddı muaddelesi	89
15 rebiülahir	1314	11 eylül	»	Usulü Muhakemei Hukukiye Kanunu muvakkatinin 14 zilhicce 1313 tarihli 219 uncu madde muaddelesini muaddil madde kanuniye	114
6 ramazan	»	27 kânunusani	»	19 cemaziyelahir 1296 tarihli Usulü Muhakemei Hukukiye Kanununa müzeyyel madde kanuniye	151
23 zilhicce	»	14 mayıs	1313	Adliye müfettiş muavinlerinin vezaifine dair talimat	171
22 şaban	1316	24 kânunuevvel	1314	Mahakimi idare heyatı itihamiyelerinden verilecek mazbataların bilâ harç tebliğ edilmesi ve istenilecek suretlerden 30 kuruş harç alınması hakkında iradei seniye	210
		7 ağustos	1315	Rum kilise ve manastırlarile emsali müessesata merbut emlak ve arazinin tasarrufunu mübeyyin feramini sabıka ahkâmına riayet olunması hakkında irade	262
14 muharrem	1318	30 nisan	1316	Şûrayı Devlet Temyiz Mahkemesince nakzolunup da İstinaf Mahkemesince hükmü sabıka istrar edilen ilâmat hakkındaki tedkikatı temyiziyenin sureti icrasına dair iradei seniye	405

E

Tarihi		Mündericat	Sahife numarası
26 şaban	1318 6 kânunuevvel	1316	
		Kaçak harirden mütevellit olarak tebaai ecnebiye aleyhine ikame edilecek daavinin mahakimi nizamiyede rüyeti hakkında iradei seniye	634
14 rebiülevvel	1319 18 haziran	1317	
		Bulgaristan ve Rumelî Şarkide âbraz olunmak üzere memaliki sairei şahanede tanzim olunacak vekâletname ve evrakı adliyei sairenin sureti tasdikı hakkında irade	696
14 >	> 18 >	>	
		28 zilhicce 1274 tarihli Ceza Kanununun 1 inci babının 4 ünöü faslına müzeyyel madde kanuniye	697
19 muharrem	1320 15 nisan	1318	
		Taşoz cezaresinde teşkilâtı mülkiye ve adliye icrası hakkında iradei seniye	851
2 rebiülevvel	> 26 mayıs	1318	
		Emvali eytamdan medyun olanların dahi icra kanununun 39 uncu maddesinin 2 şaban 1299 tarihli zeyline tevfikân bilâ nafaka hapis edilmesi hakkında irade	863
21 cemâziyelaahir	> 11 eylül	>	
		İlâmâtı cezaiye harçlarile ceza-yı nakdiler ve bilâhara haksız çıkan taraftan tahsil ile yerine konulmak üzere bilicab tarafı Devletten sarfolunan harcırah ve masarif bakayasının suveri tahsiliyesini muarref olarak tanzim kılınıp mer'iyet ahkâmına Şûrayı Devlet ve Meclisi Mahsusu Vükelâ kararlarile bilistizan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olan Tahimat	902
2 ramazn	> 19 teğrinisani	>	
		Mehakim ve devaire verilecek istidanamelerle merbutatından ve mükellefine verilecek vergi tezkerelelerinden hicaz demiryolu için bir kuruluş iane ahzı ve müteferriatı hakkında irade	929

F

Tarihi				Mündericat	Sabife numarası
23 cemaziyelvel	1321	4 ağustos	1319	Cerami siyasiyede bulunan Bulgarların icrayi muhakemeleri için Manastırda bir mahkemei fevkalâde teşkiline dair irade	1059
4 cemaziyelahir	>	14 ağustos	>	Cerami siyasiyede bulunan Bulgarların icrayi muhakemeleri için Edirne ve Selânikte dahi birer mahkemei fevkalâde teşkiline dair irade	1068
20 recep	>	29 eylül	>	Teşkilâtı Mehakim Kanunu muvakkatinin 31 inci maddei muaddelesi	1080
20	>	29	>	Usulü Muhakematı Cezaiye Kanunu muvakkatinin 200 üncü maddei muaddelesi	1081
5 gaban	>	14 teşrinievvel	>	Kanunu Cezanın 58 ve 166 nce maddelerine müzeyyel fıkaranı nizamıye	1086
Maliye					
2 cemaziyelahir	1313	7 teşrinisani	1311	Tasfiye kararnamesine tâbi matlubatı atıkanın yüz kuruşuna mukabil nakten yirmi beş kuruş istifasile düyunu atıkanın dahil tahsilâtı vakıadan o hesap ile tesviyesi ve teferruatı hakkında iradei seniye	33
23 ramazan	>	25 şubat	>	1896 senesi % 5 faizli tahvilâtı osmaniye istikraz mukavelenamesi	59
4 zilhicce	>	5 mayıs	1312	Hasılatı Darülacezeye aid olan maaş makbuz senedatının tevzinden ve bedeli olan yüz paranın ahzından sarfınazar olunması hakkında irade	86
21 zilhicce	>	22 mayıs	>	Rumeli Vilâyatı şahanesine memur olan maliye müfettişlerinin vezaifini mübeyyin talimat	90

G

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
24 zilhicce	1313	25 mayıs	1312	Rumeli Vilâyatı şahanesinin her birine merbut kazaların birinde tecrübeten mevkiî icraya vaz olunmak üzere âşarın arazi vergisine zammile istifası usulüne dair talimat	94
17 muharrem	1314	17 haziran	>	Rumeli Vilâyatı şahanesine tayin olunacak Mülkiye müfettişlerinin vezaifini mübeyyin talimat	98
17 receb	>	10 kânunuevvel	>	Devleti Aliyei Osmaniyenin bin üç yüz on üç senesi muvazenesi umumiyesi	129
7 şaban	>	29 kânunuevvel	>	Heyeti Müşaveri Maliyeye Talimat	141
11 receb	>	4	>	Gerek muhterik ve münhedim olan gerek inşa olunan emlak vergisinin sureti istifası hakkında irade	144
24 cemaatyelevvel	1316	29 eylûf	1314	Timar ve zaamet bedelâtının sair maaşatı muhassasa misillü şehriyeye taksim ettirilmesi ve yüzde onunun tenzili hakkında iradei seniye	206
20 zilkade	>	20 mart	1315	Damga pullarının tebdilî elvanile müceddeden tab'i ve eski pulların yenilerile icrayı mübadelesi hakkında iradei seniye	216
18 zilhicce	>	17 nisan	>	Tahsili Emval Nizamnamesinin 23 üncü maddesi makamına kaim olmak üzere tadilen kaleme alınan madde-i nizamiye	248
18	>	17	>	Harice hayvan ihracı memnuiyetinin refile harice çıkarılacak hayvanattan beşer hira ihraciyeye resmi alınması ve dahilen cinsi ferresin ıslahı hakkında iradei seniye	249

H

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
19 safer	1317	16 haziran	1315	Esmani muhacirin masarifine karşılık olmak üzere ihdas olunan pullar hakkında bairadei seniyei hazreti hilâfetpenahî tadilen tanzim kılınan tarife	259
28 cemaziyelahir	>	22 teşriuevvel	>	Memaliki şahanede zer olunacak patates mahsulünün on sene daha öşür ve resimden muafiyeti hakkında iradei seniye	359
9 ramazan	>	29 kânunuevvel	>	Bin kuruş ve andan dün mebaîliği havi hüceci şer'iyenin muhacirin iane pulundan istisnası hakkında iradei seniye	364
28	>	17 kânunusani	>	Yerli meyan kökü ile balının mahsulâtı arziye âşarına zammolunan yüzde yarımından istisnası hakkında iradei seniye	365
23 şevval	>	11 şubat	>	Bazı mahallerde icra olunacak vergi tadilatı umumiyesine dair tanzim olunup mer'iyeti ahkâmına iradei seniye şerefmütealik buyurulan Talimatname	368
25	>	13	>	Dersaadet emlâk vergisi yoklamasına dair talimat	371
12 zilkade	>	29 şubat	>	Ağnam. âşar ve vergilerin mekadiri umumiyesi üzerinden teçhizatı askeriye» namile ve % 6 hesabı bir akçe tarh ve istifası hakkında iradei seniye	379
17	>	5 mart	1316	Havagazile teshin olunan motorlerin buharlı sabit makinelerden addile onar lira resim ahzi hakkında irade	386
22 zilhicce	>	9 nisan	>	Elvanı tebdil edilen cedid damga pullarının mevkiî tedavüle ihracı için muayyen müddetin temdidile atik pulların istimali için muayyen müddet hakkında iradei seniye	400

I

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
4 cemaziyelülâ	1318	17 ağustos	1316	1299 senesi gayetine kadar olan bakaya ve matlubatı emiriyenin affı hakkında iradei seniye	460
10 ramazan	>	19 kânunuevvel	>	Muhacirin puluna tâbi evrakı pulsuz olarak kabul ile muamele icra eden memurine cezaen iki misli pul ılsak ettirilmesi hakkında iradei seniye	659
8 muharrem	1319	15 nisan	1317	Bilâ bedel muhacirine terk ve tahsis edilip sahibi evvellerinin emvali metrukesi olmyan arazii mahlûle müterakim vergilerinin terkini kaydı hakkında irade	672
17 rebülevvel	>	21 haziran	>	5 zilkade 1303 tarihli Emlâk ve Temettü Vergisi Nizamnamesinin 9 uncu maddei muaddelesi	699
4 cemaziyellevvel	>	5 ağustos	>	Musalâhai Dem Komisyonunca tarafeyni sulh edilen mevaddan dolayı ciheti adliyece aranılan masarifi muhakemenin affı hakkında irade	710
8 cemaziyelahır	>	8 eylül	>	Yurtluk ve ocaklık veçhile muhassas maaşat münhalâtının sureti intikali hakkında iradei seniye	713
29 zilkade	>	25 şubat	>	Vilâyatça sarfiyatta merkezîyet usulünün tesisile bakaya tahsilâtından yalnız yüzde ellisinin sinini sabıka masarifine tahsisi hakkında iradei seniye	824
8 zilhicce	>	5 mart	1318	Tahsili Emval Nizamnamesi	831
11 muharrem	1320	7 nisan	>	Tahsilâdarların memurini maliyeye irtibatlarile müteferriatı hakkında 8 zilhicce 1319 tarihli tahsili emval nizamnamesine müzeyyel mevaddı nizamiye	849
10 rebülahır	>	3 temmuz	>	Devleti Aliyei Osmaniyenin 1318 senesi muvazenei umumiye hülâsası	891

J

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası		
7	recep	1320	26 eylül	1318	İcar ve isticar mukavelename- lerinin Hicaz demiryolu menfaatine tab ve bir kuruş fiatla furuhtu ve bunların haricinde olan sair kontratoların mahakim ve devair- ce makbul ve muteber tutulmama- sı hakkında iradei seniye	911	
			26	>	>	% 4 faizli 1902 senesi gümrük- ler istikrazı mukavelenamesi	918
9	şaban	>	28 teşrinievvel	>	Defterdar, muhasebeci ve mal müdürlerinden mahalli memuri- yetlerinden infikâklerinde teçhi- zâtı askeriye tertibi hesabının su- reti rüyetine ve bunlardan infisal edenler hakkında olunacak mua- meleye dair irade	923	
13	şevval	>	20 kânunuevvel	>	18 sefer 1299 tarihli zabıtai say- diye nizamnamesinin 29 uncu mad- dei musabihahası	947	
4	zilkade	>	20 kânunusani	>	Memurinin mayıs maaşatından Hicaz Demiryolu masarifi inşaiye- si için tevkif edilecek iane hakkın- da irade	947	
5	>	>	21	>	>	8 zilhicce 1319 tarihli tahsili emval nizamnamesinin 31 inci maddei muaddelesi	948
11	>	>	27	>	>	Gümrük tezkerelerinin Hicaz Demiryolu menfaatine tab ve birer kuruş fiatla furuhtu hakkında irade	949
19	>	>	4 şubat	>	Emlâk bey ve şera ve ferağı bilvefa ilmühaberlerinin Hicaz Demiryolu menfaatine tab ve alt- mışar paraya furuhtu hakkında irade	950	

K

Tarihi				Müadericat	Sahife numarası
27 zilkade	1320	12 şubat	1318	Esnaf ile köşe sarraflarına verilmekte olan tezkerelerin Hicaz Demiryolu menfaatine tab ve bir kuruluş fiatla furuhtu hakkında irade	951
6 zilhicce	>	20 >	>	% 4 faizli Bağdat Demiryolu birinci tertip istikraz mukavelesi	988
6 >	>	20 >	>	% 4 faizli 1903 senesi saydı mahi istikraz mukavelenamesi	1005
15 rebiülevvel	1321	29 mayıs	1319	Düyunu Umumiye idaresine muhavvel harir, duhan aşarile nüfus tezkerelerinin tâbi olduğu teşhizatı askeriye tertibi ve Ziraat Bankası varidatından teşhizatı askeriye sandığı ile Hicaz Demiryoluna terk edilecek miktar hakkında irade	1028
6 >	>	20 >	>	% 4 faizli 1904 senesi istikraz mukavelenamesi	1033
20 >	>	3 haziran	>	Ağnam tadat memurları tarafından verilecek ilmühaberler ile aşar mültezimleri ve emanet aşar memurları tarafından verilecek makbuz senetlerinin Hicaz Demiryolu menfaatına tab'ı ve bir kuruluş fiatla furuhtu hakkında irade	1040
20 >	>	3 >	>	Mürur tezkerelerinden Hicaz Demiryolu menfaatına mahsus evrakı matbuanın envaile ahkâmı müteferriasını mutazamının irade	1042
4 rebiülahir	>	17 >	>	Hicaz Demiryolu menfaatına mahsus evrakı matbuanın envaile ahkâmı müteferriasını mutazamının irade	1042
23 >	>	6 temmuz	>	Dersaadet emlak vergisile bakanasının maaş kuponile sureti tesviyesi hakkında irade	1045

L

Tarihi			Mündericat	Sahife numarası	
25 cemaziyelevvel	1321	6 ağustos 1319	Hayvanatı ehliye rüsumunun ihdasına dair irade	1060	
26 >	>	7 >	>	Vergiyi şahsî hakkında nizamname	1064
18 >	>	28 <	<	Tevhîdi düyun hakkındaki nizamnameye merbut kararname	1070
23 >	>	2 eylül	>	Hayvanatı ehliye rüsumundan müstesna olanlar hakkında irade	1077
2 ramazan	>	9 teşrinisani	>	Emri ziraat ve felâhatın ıslah ve terakkisi maksadile sevk olunan dut fidanlarile emsalinden teçhizatı askeriyeye tertibi alınması hakkında irade	1080
23 recep	>	2 teşrinievvvel	>	Selânîk, Kosova, Manastır, Edirne Vilâyatındaki hayvanatı ehliye rüsumu hasılâtının muvakkaten teçhizatı askeriyeye sandığına irsal edilmeyerek mahallerince ihtiyacatı mübremei askeriyeye sarf ve itası hakkında irade	1081
		3 teşrinisani	>	%4 faizli Bağdat Demiryolu birinci tertip iktisadına mütedair 20 şubat 1318 ve 5 mart 1903 tarihli mukavelenamenin 2 nci maddesiyle tashih edilen 9 ve 13 üncü maddeleri hakkında birinci mukavelei müzeyyele	1083
15 şevval	1321	22 kânunuevvvel 1319	Hayvanatı ehliye için yalnız bu seneye mahsus olmak üzere %5 remi tahsil itasile kefilli memurlar marifetile tahsili hakkında irade	1102	
			Alelûmum ashabı maaş senedatının Hicaz Demiryolu menfaatine tab ve birer kuruş fiatla fûruhtu hakkında irade	1168	

M

Tarihi		Mündericat	Sahife numarası
24 safer	1313	3 ağustos 1311	17
14 cemazivelahir	»	19 teşrinisani »	40
13 şaban	»	16 kânunuevvel »	43
13 »	»	16 » »	48
20 zilkade	»	21 nisan 1312	68
4 zilhicce	»	5 mayıs »	86
1 receb	1314	24 teşrinisani 1312	114
25 »	1315	5 mayıs 1314	197
6 rebiülahir	1316	12 ağustos »	203
12 receb	»	14 teşrinisani »	208

N

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
29 ramazan	1316	29 kânunusani	1314	Mektebi hukuk mezunlarından mevahi müdürlüklerinde dört sene ifayı hüsnü hizmet edenlerin bil-imtihan kaza kaymakamlığına terfii hakkında iradei seniye	212
7 rebiülevvel	1317	3 temmuz	1315	Köylerde faili meçhul harik maddelerinde cari kasame usulünün erik bahçelerine de teşmili hakkında iradei seniye	285
21 »	»	17 »	»	Köylerde faili meçhul harik maddelerinde cari kasame usulünün fındık bahçelerine de teşmili hakkında iradei seniye	286
25 »	»	21 »	»	Köylerde faili meçhul harik maddelerinde cari kasame usulünün hurma eşçarına da teşmili hakkında iradei seniye	305
8 zilhicce	»	26 mart	1316	Darülaceze hesabına ahz ve istifa edilen on para dahil olduğu halde tadili tasavvur edilen tarifei cedide	388
29 safer	1318	14 haziran	»	Sicilli nüfus Nizamnamesi	433
12 comaziyelevvel	»	25 ağustos	»	Rusya hududunca matlup olan emnü asayişin idamesi için ittihaz olunan mukarreratın temini icraatına memur serkomiser ile maiyeti komiserlerin sureti hareket ve esas vazifelerine dair talimat	621
14 comaziyelahir	»	26 eylül	»	Yahudi züvvarı hakkında talimat	631
19 safer	1320	14 mayıs	1318	5 rebiülevvel 1320 tarihli nüfus nizamnamesinin 73 üncü maddesinde vukuatı müterakime için muayyen muafiyet müddetinin temdiği ve müteferriatı hakkında iradei seniye	857

Tarihi		Mündericat	Sahife numarası
5 rebiülevvel 1320	29 teğrinisani 1318	Sicilli nüfus nizamnamesi	864
15 şaban 1320	3 > 1318	Köylerde faili meçhul harik maddelerinde cari kasame usulünün cehri ve badem ve armut ve fıstık bahçelerile kavaklarada teşmili hakkında irade	925
6 ramazan >	23 > >	18 muharrem 1309 tarihli ebniye kanununun 14 üncü maddesine müzeyyel fıkاراتı kanuniye	928
27 şevval >	15 kânunuevvel >	Kaymakam ve müdürlerin usulü terfileri hakkında cari kavait ve usulün tadilâtına dair irade	939
17 zilhicce >	3 mart 1319	Rumeli Vilâyatı şahanesi hakkındaki talimata zeyl nizamname	1013
18 muharrem 1321	3 nisan >	Amerikada zuhur eden Mormon mezhebinin memaliki şahanede men'i neşir ve tamimi hakkında irade	1015
1 cemaziyevvel 1321	13 temmuz >	İşretin ahaliü islâmiye hakkında memnuiyetile kaidei tesettürün muhafazası hakkında irade	1046
10 > >	22 > >	Mamulâtı dahiliyeden olan sade yağlarının temini muhafazai safiyetine dair nizamname	1058
Hariciye			
25 safer 1313	4 ağustos 1311	Muahedattaki istisnaattan maada memaliki ecnebiyeden memaliki şahaneye ithal edilecek veya seyahin ellerinde bulunacak her nevi esliha ve alâtı nariyenin zabt ve müsaadesi hakkında iradei seniye	28
14 cemaziyelahir >	19 teğrinisani >	Hint ve Asyayı vusta hüccacından pasaport nizamnamesinin on ikinci madesinden istisnaen yalnız atlı kuruş vize harcı ahzı hakkında iradei seniye	40

P

Tarihi		Mündericat	Sahife numarası
9 muharrem 1314	9 haziran 1312	Memaliki İranyenin Osmanlı şebhenderi bulunmayan mahallerinden gelecek iranilerle işçi ve amele misillü kurayı mütecavire ahalsinin pasaport vize muamelesi hakkında iradei seniye	96
29 şaban >	20 kânunusani >	Bulgaristan pasaportile memaliki şahnenin diğer cihetlerine gelip betekrar avdet edenlerin pasaportlarına vize pulu raptile iktifa olunmasına dair irade	147
18/30 mart 1896		Devleti Aliye ile Sırbistan Hükümeti beyninde akdolunan konsolos mukavelenamesi	155
6/18 eylül 1313 1897		Düveli sittei muazzama süferasile Tophane kasrı hümayununda mümza Devleti Aliye - Yunanistan mukaddematı sulhiyesi	175
6/18 kânunuevvel 1897 1313		Yunanistanla münakid muahe-dei kat'iyei sulhiye	181
18 zilhicce 1315	17 nisan 1314	Sırbistanla mün'akid Ticaret Mukavelenamesi	194
4 rebiülevvel 1316	11 temmuz >	Süferayı osmaniyeye ita edilecek harcırahlar ile düveli muazzama nezdindeki müsteşar ve kâtip ve orta elçilere verilecek taamiye hakkında iradei seniye	199
	29 temmuz 1899	Beynelmilel Lâhaye birinci sulh konferansı mukarreratı	307
19/23 ağustos 1316 1900		6/18 nisan 1897 tarihli gümrük mukavelenamesinin temdidine ve bazı mesaili muallâkaya dair Romanya Devleti ile mümza protokol ve olbabda teati edilen tekarir	456
6 ramazan 1318	15 kânunuevvel 1316	Bulgaristan Emaretile mün'akid gümrük itilâfnamesi	637

Tarihi				Mündericât	Sahife numarası
9	muharrem 1319	1 nisan	1317	Devleti Aliye ile Yunanistan Konsolosluk Mukavelesi	665
21	rebiülevvel 1319	25 haziran	»	Saltanatı seniye şebenderlerinin mezuniyetlerine dair kararnameyi tadilen kaleme alınıp mevkii icraya vaz'ına ve ahkâmının sefartı seniye müsteşar ve kâtiplerile sair memurini hakkında dahi tatbikına iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulan kararname	699
11	rebiülahir »	14 temmuz	»	Devleti Aliyei Osmaniye ile Romanya Hükümeti beyninde akd olunan Ticaret Mukavelenamesi	700
25	cemaziyelahir 1320	15 eylül	1318	Saltanatı seniye şebenderlerine mütedair 19 receb 1298 tarihli Nizamnamei Dahilinin 38 ve 39 uncu mevaddı muaddelerine	907
		30 mart	1903	Devleti Alive ile Yunan hükümeti beyninde 24 mayıs 6 haziran 1903 tarihinde akdolunan Ticaret Mukavelenamesi	1016
13	şaban 1321	21 teşrinievvel 1319		Küba ceziresi hükümeti cedidesi ile bir mukavele akd olununcaya değin Amerika Konsoloslarının Kübalılar üzerinde hakkı himayelerinin tasdikına dair irade	1090
				Askeri	
27	seval 1312	11 nisan	1311	Dördüncü, beşinci ve altıncı orduyu hümayunlar dahilinde ağnam resminin istifası için askeri nizamiyei şahane bulundurulması icab eden mahallerde cereyan edecek malûmatı havi talimat	2

S

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
30 zilkade	1313	1 mayıs	1312	Hamidiye hafif suvari alayları Kanunnamei Hümayunu	68
1 receb	1314	24 teğrinisani	>	Dersaadet ve Bilâdı Selâsede takriri asayiş vazifesile mükellef olan nizamiye ve jandarma asakiri şahane ile polis memurlarının sur-reti hareketlerine dair Talimat	114
21 >	>	14 kânunuevvel	>	İanei tesisatı askerive madalyasına dair Nizamname	136
25 şevval	1317	13 şubat	1315	Teçhizatı askeriye tertibi hakkında Talimat	378
12 zilkade	>	29 >	>	Ağnam, aşar ve vergilerin mekadiri umumiyesi üzerinden «Teçhizatı askeriye» namile ve % 6 hesabı bir akçe tarh ve istifası hakkında iradei seniye	379
21 rebiülevvel	1318	5 temmuz	1316	10 muharrem 1305 tarihli redif kanunnamei hümayununun 45 ve 46 ncı bendleri makamına kaim olmak üzere tashihen ve tadilen kalemeye alınan fıkrai kanuniye	457
5 cemaziyellevvel	1318	18 ağustos	>	Hidematı Seferiye Nizamnamei hümayunu	461
14 >	>	27 >	>	Teçhizatı askeriye komisyonunun tesisile teferruatı hakkında iradei seniye	623
19 zilkade	1318	25 şubat	>	Sunufu asakiri berriyeye ve bahriyeye şahanenin vilâyatı şahane- den müretteb muhassasat ve muayyenatının intizamını teftişe memur müfettişlerin vezâifine dair talimat	656
14 rebiülevvel	1319	18 haziran	1317	1315 senesine kadar olan bakaya ve efradı mezcurenin muamelei zecriyeden şeraiti afları hakkında iradei seniye	698

T

Tarihi		Mündericat	Sahife numarası	
8 şaban	1319	6 teşrinisani 1317	Trablusgarp Valâyetince ahziasker muamelâtı hakkında Nizamname	723
17 şaban	»	15 » »	Vakti seferde hidematı sıhhiye Nizamnamei Hümayunu	727
7 zilhicce	»	4 mart 1318	Teçhizatı askeriye tertibi hakkında tadilen kaleme alınan Talimat	826
19 muharrem	1320	15 nisan »	Umum Askerî Tekaüd Sandığı'nın aidat ve tahsisatının cibayet ve istihsali hakkındaki talimat	849
1 receb	»	20 eylül »	Trablusgarp ahâlisinin hizmeti askeriyesi müddetinin tadili hakkında iradei seniye hususiye	908
5 »	»	24 » »	Mirî ormanları ile madenler üzerine tarholunan teçhizatı askeriye tertibinin kemakân ahzine devam olunması hakkında resen tebliğ olunan iradei seniye	911
29 şevval	1321	5 kânunusani 1319	İhdas olunan birinci feriklik hakkında irade	1108
Rüsumat				
27 cemaziyevvel	1317	21 eylül 1315	Hariçten celbolunan pamuk tohumlarının gümrük resminden affı hakkında iradei seniye	345
1 şaban	1317	22 teşrinisani »	Çavdar ve sair hububat ile mahlûten husule gelen yerli buğdaylarla işbu buğdaylardan yapılan dakik ve yerli çavdarların sarfiyatı dahiliye gümrük resminin muafiyeti hakkında iradei seniye	362
26 şevval	»	14 şubat »	Gümrüklerce vaki olan muayenei sıhhiyeye dair Nizamname	375

U

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
29 zilhicce	1317	10 nisani	1316	Fabrikaların birinci defa tesisine mahsus olarak hariçten celbolunacak alât ve edevatın gümrük resminden muafiyeti için muayyen müddetin 10 sene daha temdidi hakkında iradei seniye	402
17 muharrem	1318	3 mayıs	>	Romanya, Yunan, Sırbistan ve Karadağ Emareti müvaredatından istifa olunacak rüsum hakkında tarife	407
24 >	>	10 >	>	Rüsumat Muhafaza Nizamnamesi	413
19 şevval	>	27 kânunusani	>	Memaliki ecnebiyeden celblecek alâtı ziraiyenin gümrük resminden muafiyeti müddetinin temdidi hakkında iradei seniye	645
23 safer	1319	28 mayıs	1317	Avanii simü zer ile mücevherattan alınacak resmi gümrük hakkında irade	692
21 rebiülahır	>	24 temmuz	>	Gümrük tarifei cedidesinin 1318 senesi martından itibaren tabikatinâ mübaşeret olunması hakkında iradei seniye	705
21 cerrevelahır	>	21 eylül	>	Gümrüklerde kalan eşyanın bilmüzayede furuhtunda mahalli ticaret, sanayi ve ziraat odalarından birer memur bulundurulması hakkında irade	719
9 zilkade	>	4 şubat	>	Gümrükten kaçırılan eşyadan dolayı tanzim edilip iktisabı kat'iyet eden müsadere mazbatalarının devairi icraiyece tenfizi hakkında iradei seniye	823

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
19 safer	1320	14 mayıs	1318	Bazı eşyayı mücazeden maada İzmir rıhtımları haricine yanaşacak sefainden çıkarılacak kâfey eşyanın gümrüğe ihracile muamelesinin orada ifası hakkında iradei seniye	859
8 rebiülahır	>	1 temmuz	>	Memaliki şahaneye idhal olunan emtiai İraniye gümrük resminin yüzde sekize iblâğına dair irade	887
12 recep	>	1 teşrinievvel	>	Hayvanat ihracı serbest kalmak üzere memaliki şahaneden çıkarılacak hayvanatın kıymetlerine nisbetle yalnız % 1 gümrük resmi alınması hakkında irade	918
7 şevval	1321	14 kânunuevvel	1319	Dahilen sevk veya harice ihraç olunan tuzlu balıklarla çirozlardan alınacak teçhizatı askeriye ianesile ihracat resminin kıymetleri üzerinden istifası hakkında irade	1096
Maarif					
8 receb	1314	1 kânunuevvel	1312	Vilâyatı Şahane Maarif Müdürlerinin vezaifini mübeyyin Talimat	118
25 safer	1317	22 haziran	1315	Darüleytamın Talimatı Esasiyesi	263
16 rebiülahır	1318	30 temmuz	1316	Darülfünunu Şahane Nizamnamesi	659
16 cemasiyelevvel	1319	17 ağustos	1317	Bilcümle müellefatın dairei aidesince tabına ruhsat verilmezden mukaddem Matbuatı Dahiliye Müdüriyetinin nazarı tedkikından imranı ve teferruatı hakkında iradei seniye mübelliğ tezkerei samiye	712
9 cemasiyelahır	1319	9 eylül	>	Maarif Madalyası Nizamnamesi	713

Y

Tarihi		Mündericat	Sahife numarası
2 remaziyelevvel 1321	14 temmuz 1319	Diyarbakırde tesis olunacak Hamidiye Mektebi Sanayii Nizamnamesi	1049
Nafia			
20 zilkade 1316	1/20 nisan 1899	Haydarpaşa limanile rıhtım ve dok ve antrepoları imtiyazı hakkında şereftastir buyurulan imtiyaz fermanı âlisi	217
11 » »	11/23 mart 1315	Haydarpaşa limanile rıhtım ve dok ve antrepoları imtiyazı mukavele ve şartname ve tarifesi	224
21 receb 1317	13 teşrinisani »	Bağdat Demiryolu Mukavelenamesi ibtidaisi	361
14 zilkade »	2 mart 1316	Galata - Beyoğlu tünelinin müddeti imtiyaziyesinin inkızasından itibaren işletilmesi hakkında imtiyaz mukavelenamesi	381
23 remaziyelevvel 1318	5 eylül 1316	Samdan Hicaza temdid ve inşa olunacak demiryolu için cem olunacak ianenin ahz ve kabzına memur ve Maliye Nezareti dairesinde müteşekkil komisyonun ve taşradaki şubelerinin vezaifine ve işbu komisyon muamelâtının sureti teftişine dair Nizamname	627
20 şaban 1319	18 teşrinisani 1317	Hicaz Demiryolu Madalyası Nizamnamesi	810
23 » »	21 » »	Hicaz Demiryolu madalyalarının berat harcı hakkında iradei seniyei hususiye	811
3 ramazan »	1 kânunuevvel »	Hicaz Demiryolu madalyasına nail olacak zevat esamisinin tevcihatı saire misillû neşri hakkında iradei seniyei hususiye	812

Z

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
4 ramazan	1320	21 teğrinisani	1318	Hamidiye Hicaz Demiryolu nikel madalyaları kordelâlarının kırmızıya tahvili hakkında iradei hususiye	931
29 şevval	>	15 kânunuevvel	>	Hüdavendigâr Vilâyetinde kâin malûmülesami nehir ve göllerin seyrisefaine kabîl bir hale ifrağı ile romorkaj usulünca nakliyat icra ve iskeleler inşası hakkında imtiyaz mukavelesnamesi	941
20 şubat	1318	5 mart	1916	Bağdat Demiryolu imtiyaz mukavele ve şartnamesi	953
				Bağdat Demiryolu Şirketinin nizamnamei dahilisi	996
9 safer	1321	24 nisan	1319	Rumeli Vilâyatı şahanesine tayin olunan Nafia Müdürlüğünün vazâifine dair talimat	1024
23 rebiülahır	>	6 temmuz	>	Rayak - Hama şimendöfer hattının teminatı için Şam, Aka ve Hama sancakları aşarının tahsisi hakkında irade	1047
9 şevval	1321	16 kânunuevvel	1319	Selânik tramvaylarının müddeti imtiyaziyesinin 35 sene daha temdidi hakkında maddeî munzama	1101
				Sıhhiye	
3 zilhicce	1312	16 mayıs	1311	İleli sariyeye karşı ittihaz olunacak tedabire ve tefirhane memurlarının vezaifine dair olan talimata tezyil edilmek üzere kaleme alınan fıkrai mahsus	3
17 şevval	1315	26 şubat	1313	Memaliki mahrusai şahanede etibbî mütehasşisa tarafından küşad edilecek hususî hastahane «klinik» lere mahsus Nizamname	190

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
12 zilkade	1315	22 mart	1314	Muvakkaten Hüdavendigâr Vilâyetinde mevkii tatbika konulan 16 cemaziyelahır 1310 tarihli zabı-tai hayvaniye talimatının tedricen sair vilâyatı şahanede dahi tatbiki hakkında iradei seniye	191
14 cemaziyevvel	1319	15 ağustos	1317	16 cemaziyelahır 1310 tarihli Zabıtai Sıhhiyei Hayvaniye Tali-matının 1 inci maddei muaddelesi	712
21 ramazan	»	19 kânunuevvel	»	Vebanın hükümferma olduğu mahallerden gelen vapurların de-runundaki farelerin sureti itlâfi hakkında Talimatname	812
14 zilhicce	1321	19 şubat	1319	Aşı Nizamnamesi	1171
14 »	»	19 »	»	Aşı Talimatı	1175
Ticaret					
26 şevval	1312	9 nisan	1311	Kambiyo ve Esham Şirketi Os-maniyesi Nizamnamesinin 7, 8 ve 9 uncu maddeleri makamına kaim olan fikaratı nizamiye	2
2 rebiülahır	1314	29 ağustos	1312	Ereğli Şirketi Nizamnamei Da-hilisi	103
14 »	»	10 eylül	1312	Fenerler İdaresine aid tarifede yapılmış olan tenzilât hakkında iradei seniye	112
17 cemaziyelahır	1315	1 teşrinisani	1313	İzmir havagazının temdidi müddeti imtiyaziyesi hakkında mukavelei munzama	180
2 rebiülevvel	1317	28 haziran	1315	Osmanlı iplik mamulâtile men-sucatu imtiyazlı şirketi merkezi Dersaadette Anonim Osmanlı Şir-keti Nizamnamei Dahilisi	275
22 »	»	18 temmuz	»	İzmir şehrinde tramvay için is-timal olunacak kuvvei cerriyei elektrikiye imtiyaz mukavele ve şartnamesi	289

AB

Tarihi		Mündericat	Sahife numarası
19 cemaziyelaahir 1317	13 teşrinievvel 1315	Dersaadet rihim tarifelerini tetkika memur Muhtelit Komisyonunun son raporuna merbut tarifeler	346
15 cemaziyelevvel 1318	28 ağustos 1316	Kastamonu Vilâyetinde çuval, ip, halat ve kanaviçe fabrikası tesisi imtiyaz mukavelesnamesi	626
7 şevval 1318	15 kânunusani »	İzmirde çuval, ip ve yelken bezi fabrikası tesisi imtiyaz ve mukavelesi	643
14 muharrem 1319	21 nisan 1317	Balya - Karaaydın Osmanlı Anonim Şirketine aid Mancılık Linyit Madeni dahilinde elektrik ile kuvvet nakli hakkında imtiyaz mukavele ve şartnamesi	673
11 cemaziyelevvel »	12 ağustos »	Fabrika mamulâtile eşyayı ticariyeye mahsus 29 şaban 1305 tarihli alâmeti farika nizamnamesine müzeyyel maddei nizamiye	711
29 rebiülevvel 1320	22 haziran 1318	Dersaadette soğuk hava mahzenleri inşasına dair mukavelesname	883
22 rebiülahır »	15 temmuz »	Dersaadet ve Bilâdı Selâsede elvan ve eşkâli muhtelifede cam ve ayna fabrikası inşa ve işletilmesi hakkında imtiyaz mukavelesnamesi	898
6 ramazan »	23 teşrinisani »	Dersaadet soğuk hava mahzenleri Osmanlı Anonim Şirketi Nizamnamei dahilisi	931
15 şevval 1321	22 kânunuevvel 1319	Hamidiye Hicaz Demiryolu menfaati için satılacak kibrit kutularına ilsak edilecek alâmeti farika hakkında iradei hususiye	1102
17 » »	24 » »	Hamidiye Hicaz Demiryolu menfaatına mahsus ve lokomotif resmini muhtevi pullardan mürekkep cüzdanlar tab ve furuhtu hakkında iradei hususiye	1102

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
21 şevval	1321	28 kânunuevvel	1319	Kabları numaralı ve ikramiyeli sigara kâğıdı satılması imtiyazına dair mukavelename	1103
Bahriye					
1 receb	1314	24 teşrinisani	1312	Dersaadet ve Bilâdı Selâsede takriri asayiş vazifesile mükellef olan nizamiye ve jandarma asakiri şahane ile polis memurlarının sureti hareketlerine dair Talimat	114
4 rebülevvel	1317	30 hazi-an	1315	İşaratı bahriyeye dair beynelmîl carî olan usulün kabulü hakkında iradei seniye	284
Tophane					
1 receb	1314	24 teşrinisani	1312	Dersaadet ve Bilâdı Selâsede takriri asayiş vazifesile mükellef olan nizamiye ve jandarma asakiri ile polis memurlarının sureti hareketlerine dair Talimat	114
7 ramazan	1321	14 teşrinisani	1319	Hendesehanei mülkiye mezunlarının nisfının muvazzafan ve muvakkaten Hamidiye Hicaz demiryolunda istihdamları hakkında kararname	1098
Orman - Maadin - Ziraat					
5 zilhicce	1313	17 mayıs	1311	Mirî ormanlarından eşçar fûruhtuna dair talimatı muvakkate	4
28 cemazivelahir	1317	22 teşrinlevvel	1315	Memaliki şahanede zer oluncak patates mahsulünün on sene daha öşür ve resimden muafiyeti hakkında iradei seniye	359
21 zilhicce	»	8 nisa 1	1316	Taşra ziraat müfettiş ve muallimleri hakkında Nizamname	398
9 muharrem	1319	16 »	1317	18 zilhicce 1304 tarihli Maadin Nizamnamesininin 78 inci maddei muaddelesi	673

AD

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
10safer	1319	16 mayıs	1317	Taşocakları Nizamnamesi	678
10 >	>	16 >	>	Maadin Nizamnamesinin usulü taharriye dair olup tadilen kaleme alınan üçüncü faslı	685
11 cemaziyevevel	>	12 ağustos	>	Dut ağaçlarına arız olan Purri-diye hastalığının men'i sirayeti hakkında Nizamname	711
17 safer	1320	12 mayıs	1318	Harir tohumu istihsal ve fuhutuna dair tadilen kaleme alınan nizamname	854
17 şaban	1320	5 teşrinisani	>	Kireç, kaldırım ve duvar taşlariyle kiremit ve tuğla ve çanak gibi evanii türabiye imaline mahsus toprak ve kum ocaklarının sureti küşadı hakkında irade	927
12 safer	1321	27 nisan	1319	Harir müsabakaları talimatı mucibince böcekilere verilecek madalya hakkında irade	1027
13 şaban	>	21 teşrinievel	>	Halkalı ziraat ve ormancılık mektebi âlisi nizamnamesi	1087
Defteri Hakanî Nezareti					
29 zilhicce	1313	30 mayıs	1312	8 cemaziyelahir 1275 tarihli Tapu Nizamnamesine müzeyyel fıkrai nizamiye	96
17 muharrem	1314	17 haziran	>	Senedi Hakanî kayıd ve tahriri hizmetinde müstahdem ketebei muvakkateye mahsus tekaüd sandığı talimatının dokuzuncu maddesi makamına kaim olmak üzere tadilen kaleme alınan madde	97
26 receb	>	19 kânunuevel	>	Erzurum ve Diyarbekir ve Van ve Bitlis ve Mamuretülâziz ve Sivas Vilâyetleriyle mülhak fivalarda emvali gayri menkule senedatının tetkiki için Defteri Hakanî memurlarının riyaseti tahtında teşkil	

Tarihi		Mündericat		Sahife numarası
20 rebiülevvel	1318	4 temmuz	1316	137
20 cemaziyelahir	1320	10 eylül	1318	455
22 cemaziyelahir	>	12 >	>	900
14 receb	1313	19 kânunuevvel	1311	906
1 >	1314	24 teerrissani	1312	41
7 şaban	>	29 kânunuevvel	>	114
5 receb	320	24 eylül	1318	142
30 ramazan	1321	7 kânunuevvel	1319	909

olunacak komisyonların sureti teşekküllerile vezaifini mübeyyin talimat

Arazii emiriye ve emlâki sırfa ferağ ve intikal harçlarının tezyidi hakkında irade

Taşralarda Ferağ Takrir Komisyonlarının sureti teşkilile teferruatı hakkında irade

Emlâk ve arazi ferağ ve intikâlâtında verilecek tapu senedatından Hicaz Demiryolu için istihsal edilecek iane hakkında iradei seniye

Jandarma

Asakiri zaptiye zabitanından 20 saatten ziyade mahallere memuren gideceklere harcırah itası hakkında iradei seniye

Dersaadet ve Bilâdı Selâsede takriri asayiş vazifesile mükellef olan nizamiye ve jandarma asakiri şahane ile polis memurlarının sureti hareketlerine dair Talimat

Dersaadet ve vilâyatı şahane jandarma heyatı tefrişiyesine dair talimat

Jandarma ve zaptiye alayları ümera ve zabitanından yerli veya yerli hükmünde bulunanların tahvili ve mes'ulen tebdil olunacaklara harcırah verilmemesi hakkında iradei seniye

Cebeli Lübnan jandarma efradı için mahallince bir tekaüd sandığı teşkili ve müteferriatı hakkında irade

AF

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
14 zilhicce	1321	9 kânunusani	1319	Jandarma Nizamnamei Humayumu	1109
9 zilhicce	1317	27 mart	1316	Posta İleride bilûmum vilâyet ve elviyei şahaneye de tatbik edilmek üzere şimdilik sahili olan ve ecnebi postahanesi bulunan vilâyat ve elviye ile şimendifer güzergâhı olan büyük şehirlerde vaz ve tesisi muktezayı iradei seniyei cenabı hilâfetpenahiden bulunan kıymeti mukaddereli mekâtib hakkında kaleme alınan Nizamname	390
12 safer	1318	28 mayıs	1316	Posta çantalarının Dersaadetle Cesri Mustafapaşa arasında şark sür'at katarile nakli hakkında mukavele-name	427
12 »	»	28 »	»	Memaliki mahrusai şahane postahaneleri arasında teati olunacak havale-nameler hakkında Nizamname	429
10 ramazan	»	19 kânunuevvel	»	Posta münakalâtı hakkında Posta ve Telgraf Nezaretile Rus Seyrisefain ve Ticaret Kumpanyası beyninde mün'akid mukavele-name	640
17 zilkade	»	23 şubat	»	Memaliki mahrusai şahane postahaneleri arasında teati olunacak posta paketleri hakkında Nizamname	648
19 şaban	1319	17 tehrisani	1317	Merakize verilecek gayri resmî telgrafnameler ashabına 10 paralık pul ilsakile seyyanen ve meccanen ilmühâber itası hakkında iradei seniye	726
19 şaban	1321	27 tehrisievvel	1319	Posta emanet memurlarına mahsus kefaletnamelerin mehakimce	

AG

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
				emanet muamelesi makamına ka- m olan posta paketi muamelâti- na da şamil tutulması hakkında irade	1093
Evkaf					
9 ramazan	1314	27 kânunusani	1312	İcarei vahideli musakkafatı mevkufe ile Hazinei Evkafa aid müstegallâtı mevkufenin hissei maariften istisnasına dair irade	153
4 muharrem	1315	24 mayıs	1313	Dersaadet ve taşralarda cari ol- mak üzere bilûmum mahlûlâtı vakfiye ihbariyeleri hakkında ka- rarname	172
19 ramazan	1318	28 kânunuevvel	1316	Hazinei evkafa ilzam olunan Midilli ve Edremid ve Burhaniye zeytinlikleri bedeli icarının âşar nizamnamesine tevfikân tahsili hakkında iradei seniye	643
13 şaban	1321	21 tesrinivvel	1319	Akaratı vakfiyeden rûsumu tenviriyenin nisfan istifası hakkın- da irade	1084
Belediye					
30 ramazan	1317	19 kânunusani	1315	Cevami ve hayratı şerifeye açıl- acak pencerelerle vuku bulacak tecavüzatın devairi belediyece men ve tatili hakkında irade	367
17 şevval	1319	14 »	1317	Trabzon rıhtımı ve iskelesin- den vuku bulacak idhalât ve ihra- cattan mahalli belediyesince alın- cak rûsum hakkında iradei seniye ve olbabda tarife	815
17 »	»	14 »	»	Rodos İskelesinden vuku bula- cak idhalât ve ihracattan mahalli belediyesince alınacak rûsum hak- kında iradei seniye ve olbabda ta- rifei muaddela	819

AH

Tarihi		Mündericat		Sahife numarası	
20 safer	1320	15 mayıs	1318	Dersaadette alınacak rüsumu tenviriye hakkında iradei seniye	860
2 şaban	>	21 teşrinievvel	>	Kâğıthane memba sularının idarei daimesi için talimat	920
Bankalar					
26 zilhicce	1316	25 nisan	1315	Emniyet Sandığına merhun olup bilmüzayede talibine furuht edilecek emvali gayri menkulenin sureti tahliyesi hakkında iradei seniye	253
21 rebiülahır	1317	16 ağustos	>	Bankı Osmanî imtiyaz mukavelesini muaddil 8/20 mayıs 1309/1893 ve 25 nisan 1312-7 mayıs 1896 tarihli mukavelenamele i muaddil mukavelename	341
8 rebiülevvel	1318	22 haziran	1316	Ziraat Bankası Nizamnamesi zeylinin 7 nci maddesine tezyil kılınan 25 cemaziyelahr 1312 ve 12 kânunuevvel 1310 tarihli fıkrâi nizamiye	452
Reji					
15 şevval	1312	29 mart	1311	Memaliki mahrusai şahane duhanları müşterekülmenfaa Reji İdaresi şartnamesinin 3 üncü maddesi musahhahası	1
15 >	>	29 >	>	Memaliki mahrusai şahane duhanları müşterekülmenfaa Reji İdaresi nizamnamei esasisinin 15 inci maddei musahhahası	1
Girit					
28 muhrarem	1313	9 temmuz	>	Meriyülicra olan Girit turuk nizamnamesine müzeyyel mevaddı nizamiye	6

AI

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
28 muharrem	1313	9 temmuz	1311	Girit terhinat kalemleri nizamnamesine müzeyyel maddei nizamiye	7
28 >	>	9 >	>	Girit evkaf ve eytamı nizamnamesinin 47 nci maddesi makamına kaim olmak üzere tadilen kaleme alınmış olan maddei nizamiye	7
3 safer	1313	13 >	>	Girit vilâyeti dahilinde kazalar ile elviyei mülhaka meclisleri azasının sureti intihabına dair olup şimdiye kadar mer'iyülicra olan usul ve kaide hakkında Meclisi Umumii Vilâyetçe icra kılınan tadilâtı havi nizamname	8
3 >	>	13 >	>	Girit Vilâyeti elviyei mülhaka idare meclisleri hakkında maddei münferide	8
14 >	>	24 >	>	Girit ceziresinde Topaltı arazisinde mevcut ebniye ve eşçarını vakfetmek isteyenlerden mahkemei şeriyece alınacak harç hakkında iradei seniye	9
17 >	>	27 >	>	Nevahi nizamnamesine Meclisi Umumii Vilâyetçe icra kılınan tadilâtı havi nizamname	10
19 safer	1313	29 >	>	Girit Vilâyeti maarif nizamnamesinin tadilâtını havi 4 zilhicce 1312 ve 17 mayıs 1311 tarihinde tadilen kaleme alınan mevaddı nizamiye	13
24 >	>	3 ağustos	>	Girit mahakimi nizamiyesi hakkındaki nizamname ile mahakimi mezkûrenin ıslahı teşkilâtına dair olan nizamnamenin bazı maddeleri üzerine Meclisi Umumii Vilâyetçe icra kılınan tadilât	27

Tarihi		Mündericat	Sahife numarası
9 cemaziyelvel 1313	16 teşrinievvel 1311	Terhini emlâk nizamnamesinin 36 ncı maddesine tezyil edilen fıkrâi nizamiye	33
4 ramazan >	6 şubat >	Girit ahalisinden olup cezirede müstahdem bulunan memurin maâşlarından mazuliyet aidatı tevkiif olunmaması hakkında iradei seniye	57
7 zilkade >	8 nisan 1312	Girit Vilâyetince emniyeti umumiyenin muhafazası hakkındaki tedabiri fevkalâde Nizamnamesinin 3 sene daha devamı mer'iyeti hakkında iradei seniye	66
Müteferrik			
14 zilkade 1317	2 mart 1316	Sisam Ceziresi Meclisi İdare Azalarının sureti intihabı hakkında Nizamname	385
25 gevval 1321	1 kânunusani 1319	Rumeli Vilâyatı selâsesi mukarreratı ıslahiyesini müeyyed mevad hakkında Rumeli müfettişine gönderilecek talimat	1105

**No: 1 — Memaliki Mahrusai Şahane Duhanları
müşterekülmenfaa Reji İdaresi şartnamesinin
3 üncü maddei musahhahası [1]**

15 şevval 1312 ve 29 mart 1311

Şirketin meclisi idaresi Dersaadette ittihazı makar edecek ve on iki azadan mürekkep olacaktır.

**No: 2 — Memaliki Mahrusai Şahane Duhanları
Müşterekülmenfaa Reji İdaresi Nizamnamei
Esasisinin 15 nci maddei musahhahası [2]**

15 şevval 1312 ve 29 mart 1311

Şirket on iki azadan mürekkep olmak ve merkezi Dersaadette bulunmak üzere bir meclis marifetile idare olunur azayı merkumeden altısı Dersaadette mütemekkin olmak lâzım gelip diğer altısı dahi memaliki ecnebiyede mukim hissedarandan intihap ve tayin olunabilir.

[1] *Reji şartnamesi : 1 inci tertib zeyl düsturun 4 üncü cildinin 332 nci sahifesindedir.*

[2] *Nizamnamei esasiyesi: 1 inci tertib zeyl düsturun 4 üncü cildinin 348 inci sahifesindedir.*

**No: 3 — Kambiyo ve Esham Şirketi Osmaniyesi
Nizamnamesinin 7, 8 ve 9 uncu maddeleri
makamına kaim olan fıkaraı nizamıye**

26 şevval 1312 ve 9 nisan 1311

*Nizamnamei mezkûrun 7, 8 ve 9 uncu maddeleri makamına
kaim fıkaraı nizamıye*

Şirketin altı yüz bin İngiliz altını olmak üzere tayin edilmiş olan sermayeyi aslısi Dersaadet Bankası sermayesinin zammile bir milyon İngiliz yani bir milyon yüz bin Osmanlı altınına iblâğ edilmiştir. Mezkûr sermaye beheri on İngiliz veyahut on bir Osmanlı altını kıymetinde olarak yüz bin hisseye taksim olunmuştur.

Şirketin tenakus eden eski sermayesile Dersaadet Bankasının inzı-mam eden sermayesine mukabil şirketin yeni sermayesini teşkil eden yüz bin hisse senedinin beherinin bedeli nısıf yani beş İngiliz altını olarak tedıye edilmiştir.

Nizamnamei mezkûre müzeyyel fıkaraı nizamıye

Şirketin ahvaline ve idare meclisi tarafından ita edilen hesabat ve bilânçoya dair senei atıye meclisi umumisine ita olunmak üzere rapor tanzim etmekle mükellef olan meclisi umumî tarafından her sene iki müfettiş tayin edilecektir. Mezkûr müfettişlerin hissedarandan olmaları meşrut olmadığı gibi tekrar intihapları dahi caizdir. İşbu müfettişler meclisi umuminin içtiması için tayin edilmiş olan müddetten bir mah ev-vel defatire dair malûmat almak ve hesabatı tedkik etmek üzere meclisi idare tarafından ifayı hizmete davet edileceklerdir.

**No: 4 — Dördüncü, beşinci ve altıncı orduyu hümayunlar
dahilinde Ağnam resminin istifası için asakiri niza-
miyei şahane bulundurulması icab eden mahal-
lerde cereyan edecek malûmatı havi talimat**

27 şevval 1312 ve 11 nisan 1311

**Madde 1 — Ashabı Ağnam tarafından ağnamı memaliki Devleti
Aliye hududu haricine veya bulunduğu yerden uzak aşair ve urban içe-**

risine kaçırmak melhuz olan yerlerde tadadı ağnam memuriyetine mütehayyızanı memurini vilâyetten iki zat tayin olunacaktır.

Madde 2 — Memurini mumaileyhimanın refakatine her tarafta icra olunan vazifeyi ifa etmek üzere icabı kadar jandarma terfik oluna-eağı gibi makamı vilâyetten gösterilecek lüzum üzerine mensup olduğu ordu müşürlükleri veya müstakil fırka kumandanlıkları ile bilmuhabere jandarmaya kuvvetüzüzhâr olmak ve memuru mumaileyhimadan alacakları talimat dairesinde hareket etmek üzere ümera ve zabitanı askiriyeden bir zat kumandasında olarak icabı kadar asakiri şahane dahi tefrik edilecektir.

Madde 3 — Asakiri şahanenin jandarmaya muavenet etmek üzere hareketi ağnam rüşminin ziyânı mucib olacak ahvalin menine münhasır olup muamelâtı saire kemafissabık memurları ve jandarma marifetile ifa olunacaktır.

Madde 4 — Gerek ağnam memurları ve gerek refakatinde bulunan asakiri şahane taraflarından bigayri hakkın ashabı ağnamın ren-cide edilmesine ve suiistimal vukua getirilmemesine begayet itina olunacak ve aksi halde mütecasirleri şediden mesul ve muatep tutulacaktır.

Madde 5 — Tadadı ağnam için mütehayyızanı memurinden tayin olunacak ağnam memurları nizamâtı mahsusasına tevfiikan muamelâtıncasile beraber tadat edecekleri hayvanatın ve istifa olunacak rüsumun miktarını mübeyyin tanzim ve mercilerine ita edecekleri memhur ve musaddak defterlerle beraber ashabı ağnam yetlerine verilecek ilmühâberlerin koçanlarını ve sair evrakı müsbiteyi dahi vereceklerdir.

**No: 5 — İleli sariyeye karşı ittihaz olunacak tedabire
ve tephirhane memurlarının vazâifine dair olan
talimata tezyil edilmek üzere kaleme alınan
fıkrai mahsusâ [1]**

3 zilhice 1312 ve 16 mayıs 1311

**Hastahanelere hasta naklinde istimal olunan arabalar ile sedyeler
ashabı mensup oldukları devairi belediyeye müracaatla tephirhanece
tathirâtı fenniye icra ettirerek şahadetname istihsal etmedikçe araba**

ve sedyelerini nakliyatta kullanamayacaklardır. Fakat etüv makinası mevcut olan devairi emiriye müstesna olup devairi mezkûrece hasta naklinde istimal olunan arabalar ile sedyelerin emri tathirâtı o daireye aid tephirhanece icra olunacaktır.

[1] *Talimatname: 1 inci tertip 6 ncı cild Düsturun 1518 inci sahifesinde dir.*

No: 6 — Mirî ormanlarından eşçar fûruhtuna dair talimatı muvakkâte

5 zilhicce 1313 ve 17 mayıs 1311

Madde 1 — Ormanlarda her sene icrayı keşfiyat ile kat ve ihracı kabil olan eşçar vesairenin miktar ve fiatı bittayin ilân olunması hakkında ittihazı musammem olan tedbirin mevkii icraya vazına kadar mirî ormanlarından berayı ticaret kereste ve hatap ve kömür ve saire imal ve ihraç etmek isteyenler tarafından vuku bulacak istidalar üzerine mevaddı atıye hükmüne tevfikân muamele olunacaktır.

Madde 2 — Mirî ormanlarından berayı ticaret kereste kat etmek isteyenler talip oldukları kereste ve sairenin cins ve mevki ve sairesini mübeyyin bir kıta istidaname tanzimi ile orman Sermüfettiş veya Müfettişi sanilerine ita edecekler ve onlar da müstediyyat tarîhi sırasile muamelâtı lâzîmenin icrasına derhal mübaşerete mecbur olacaklardır.

Madde 3 — Maddei sabıkada beyan olunan istidanamelerin tarihi tesliminden nihayetünnihaye beş gün sonra Orman Sermüfettiş veya Müfettişi sanileri kereste ve hatap ve kömür ve saire imal ve ihraç olunacak orman kıtalarına azimetle keşfiyatı fenniye icrasile darbı damga amelîyatına mübaşeret ve dördüncü maddede gösterilen miad zarfında amelîyatı mezkûreyi ikmal ile damgalanmış eşçarın cedvelini Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaretine irsale müsareat edeceklerdir.

Madde 4 — Mesafelerin derecei kurb ve buduna nazaran bin metre mikâba kadar olan kereste nihayet sekiz ve bin metreden 5000 metreye kadarı dahi on beş günde damgalanacak ve bu müddet zarfında ikmalî amelîyata bir güne esbabı mücbire haylûlet edecek olursa esbabı mucîbesi derhal nezarete bildirilecektir.

Madde 5 — Darbı damga ameliyatı icra ve cedvelleri nezarete isra olunmakla beraber derhal mezd kaimesi yapılarak her mahalde müzayedede emvali emiriye hizmetile mükellef olan tellâl kim ise Orman Müfettişleri tarafından ona tevdi olunmasını müteakip talep edilen kereste ve mahrukât ve sair mahsulâtın miktarile çıkarılacak ormanın mevki ve hududu gösterilerek ilânı keyfiyet olunmak üzere müfettişler tarafından hükûmeti mahalliyeye dahi bir kıta müzekkere verilecektir.

Madde 6 — Müfettişlerin verecekleri müzekkereler üzerine her taraftan talip araştırılacak ve esnayı müzayedede teşvikatı mükemmele icra olunup vukubulacak zamaim bilâ tehir mezd kaimelerine derc ve imlâ edilecektir.

Madde 7 — Müzayedede müddeti 1000 metre mikâb keresteye kadar on beş ve ondan yukarı için yirmi beş günden ibarettir.

Madde 8 — Müzayedede müddetinin hitamında müzayedede olunan şey her ne ise tekkarrür eden bedelinin iraesile istizanı ihale için mahalli idare meclislerinden süratı mümkün ile ba müzekkere karar talep olunacak ve müzekkereler dahi evrak odaları vasıtasile verilip nihayet beş gün zarfında kararı istihsal kılınacaktır.

Madde 9 — Orman Sermüfettiş veya Müfettişi sanileri Meclisi İdarelerden karar suduruna nihayet beş gün intizar ederek bu müddei zarfında karar verilecek olursa onun ve şayed taahhür vukua gelipte Meclisi İdareden tebliği karar olunmamış ise keyfiyeti taahhürle mukaddema hükûmeti mahalliyeye verilmiş olan müzekkerenin ve damgalanmış eşşar cedvelinin gönderildiğine dair olan tahrirat numara ve tarihinin ve bedeli müzayedede haddi lâvıkında olduğunun dercile Sermüfettişler bizzat ve müfettişi saniler de Sermüfettişler vesatatile nezaretten telgrafla istizanı ihaleye müsaraat edeceklerdir.

Madde 10 — Bedelâtı mukarrere ve müddeti imalât ile teferruatı nezaretçe muvafık usul görülerek. Sermüfettişlere ihale emri verdikte müzayedede edilen şey her ne ise kırk sekiz saat müddetle askıya çıkarılarak bu müddet zarfında yüzde üçten akal olmamak üzere zam vuku bulursa kabul edilerek zammile ve talibi diğer zuhur etmezse bedeli mukarrerile ihale olunarak on birinci maddede gösterilen müddet zarfında müteahhidle akdi mukavele edilecektir.

Madde 11 — Nezaretten vukubulacak tebligat ihale mezuniyetini havi olduğu halde hemen mukavelenameleri tanzim ve müteahhidle

kefillerinin hüviyetleri alelusul mukavelât muharrirliklerinden ve iktidarları dahi Meclisi İdarelerden mukavelenameler zirlerinde bama-bata tasdik olunduktan sonra işbu mukavelenameler teati ile katiyat ve imalâta ruhsat verilecektir. İşbu muamelât askı müddetinin hitamından itibaren nihayet beş gün zarfında ifa ve ikmal kılınacaktır.

Meclisi idare mukavelenameleri tasdikten imtina eylediği halde esbabı reddi yine müddeti mezkûre zarfında bakaraname Orman Sermüfettiş veya Müfettişi Saniliğine bildirecektir.

Madde 12 — Darbı damga ve müzayede muamelâtının salifüzükir şu müddetlerden ziyade devam ettiği Nezaretçe icra olunacak tedkikat ve haricen edilecek tahkikat üzerine anlaşılacak olursa Orman Sermüfettiş ve Müfettişi Sanileri emre ademi itaat cürmile tahtı mesuliyete alınarak haklarında muamelei kanuniye icra olunacaktır.

No: 7 — Meriyülicra olan Girit turuk nizamnamesine müzeyyel mevaddı nizamiye

28 muharrem 1313 ve 9 temmuz 1311

Madde 1 — Her mutasarrıf veya kaymakam Turuk Nizamnamesi ahkâmının icrasına kendi salâhiyet ve mezuniyeti dairesinde ifayı takayyüd ve itina ile beraber her sene dahili dairei idaresinde kâin mahallerde icra olunan ameliyat hakkında makâmı vilâyete muntazam bir lâyiha israsına mecbur olacaktır.

Madde 2 — Turuku âmmeyi inşa veya tamir ve tesviye ettirmek üzere gündeliklerin bir kısmını olbabda zuhur edecek ve mahallî nahiye meclisi ile kaymakamı tarafından irae olunacak ihtiyacata göre icab eden memurini hükümet mevkii istifadeye vaz edebileceklerdir.

Madde 3 — Sinini sabıkadan mütebaki gündelikler tamamen ifa olununcuya değin bunların her sene birer sülüsü ya bedelen tahsil veya bedenen icra ettirilecektir.

Madde 4 — Nevahi müdürleri nahiye alâkadaranından nakden tahsil olunan turuk inşaat yevmiyesi bedelâtını mübeyyin her üç ayda bir tanzim edecekleri esami defterini nahiye dairesine mahsus hanenîa haricine talik ettirmeye mecbur olacaklardır.

Madde 5 — Her gündelik ücreti dört kuruş itibar olunur.

1

**No: 8 — Girit terhinat kalemleri nizamnamesine
müzeyyel maddei nizamiye [1]**

28 muharrem 1313 ve 9 temmuz 1311

Maddei münferide

Tahsisatları bütçe defterinden terkin ve ihraç ve icrayı vazifeleri satil olunmuş olan hususî terhinat kalemlerinin mahsus defterlerinde mehakîmi sulhiye ketebesinin dere etmiş buldukları tabvili tasarruf ve terhinat muamelâtı kaydiyesi kâffeten tasdik olunur.

**No: 9 — Girit evkaf ve eytamı nizamnamesinin 47 nci
maddesi makamına kaim olmak üzere tadilen kaleme
alınmış olan maddei nizamiye [2]**

28 muharrem 1313 ve 9 temmuz 1311

Gaib altı aya kadar zuhur etmiyecek olur ise olhalde maili fesad olmıyan eşyayı menkule dahi şer'i şerif ve eytam dairesi marifetile müzayedei aleniye ile bey olunarak hasılatın yüzde beş mahkemei şer'iyeye ve eytam sandığı harcı ifraz olunduktan sonra beş sene müddet eytam sandığında irbah olunmak şartile hıfzolunacak ve bu müddet inkızasında dahi gaib veyahud vekili meşruu zuhur etmiyecek olur ise o halde terekenin bulunduğu sancak maarif sandığına teslim olunacak ve maarif sandığına hadetteslim varisi gaib zuhur ederse maarif sandığına teslim olunmuş olan tereke kendisine verilecektir.

[1] *Nizamname: 1 inci tertib düsturun 4 üncü cildinin 620 nci sahifesindedir.*

[2] *Nizamname: 1 inci tertib düsturun 4 üncü cildinin 687 nci sahifesindedir*

No: 10 — Girit Vilâyeti dahilinde kazalar ile elviyei mülhaka meclisleri azasının sureti intihabına dair olup şimdîye kadar mer'iyülicra olan usul ve kaide hakkında meclisi umumîi vilâyetçe icra kılınan tadilâtı havi nizamname [1]

3 safer 1313 ve 13 temmuz 1311

Madde 1 — Girit Nizamnamesinin kısmı evvelinin 5 inci ve 6 nci ve 7 nci maddeleri ahkâmınca olbabda tanzim edilecek defatirde esamisi muharrer kesandan olmak üzere kazalar idare meclisi azayı islâmiyesi kazaya mülhak nevahi mecalisinin azayı islâmiyesi tarafından, ve azayı hıristiyanıyesi dahi yine işbu nevahi meclislerinin azayı hıristiyanıyesi canibinden üç sene müddet için intihab olunacaklardır.

Madde 2 — Elviyei mülhaka idare mecalisi azayı islâmiyesi sancağa tâbi kazalar idare mecalisinin azayı islâmiyesi tarafından ve azayı hıristiyanıyesi dahi yine kazalar idare mecalisinin azayı hıristiyanıyesi canibinden üç sene müddet için intihab olunacaktır.

Kaza itibar olunan devairi intihabiye ile idare meclisleri bulunmayan kazalarda liva idare meclisi azasının intihabına kazalar idare mecalisi azası yerine mahallî nevahi mecalisi azası tarafından olbabda intihab olunacak üç nefer islâm ve üç nefer de hıristiyan intihab vekilleri iştirak edecek. Ve işbu vekiller maddei anife mucibince tanzim olunacak defterlerde esamisi muharrer eşhastan olmak üzere intihab edileceklerdir.

No: 11 — Girit Vilâyeti elviyei mülhaka idare meclisleri hakkında maddei münferide

3 safer 1313 ve 13 temmuz 1311

Elviyei mülhaka idare mecalisi azalık memuriyetleri gayri muvazaf olacaktır.

[1] Nizamname: 1 inci tertib düsturun 6 nci cildinin 82 nci sahifesindedir.

**No: 12 — Girit Ceziresinde Topaltı arazisinde mevcut
ebniye ve eşçarını vakfetmek isteyenlerden mahkemei
şeriyeye alınacak harç hakkında İradei Seniye**

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin Mazbatası

Girit Vilâyetinden bittakdim Şûrayı Devlete havale buyurulan 6 muharrem 1313 tarih ve kırk iki numaralı tahrirat Tanzimat Dairesinde kıraat olundu.

Mealinde arsası vakıf olan Topaltı arazisinde mevcut olan mülk ebniye ve eşçarı vakfına aid şarta tâbi olmak üzere vakfetmek isteyenlerden mahkemei şeriyeye o misillü ebniye ve eşçarın kıymetinden yirmi bin kuruşa kadar binde yirmi beş ve yirmi binden yukarısı için beher bin kuruşta on kuruş zammile harcı ilâm talep edilmekte ve bu mikdar harç istifası ashabı hayre giran gelmekte olduğundan ashabı hayrin vakfedecekleri o misillü ebniye ve eşçarın tahammülüne göre yirmi kuruştan yüz kuruşa kadar mutedil bir harç istifası meclisi umumî azayı islâmiyesinin meclisi hususiyesinde kararlaştırılmış olduğu beyanile icrayı icabı istizan olunmuş ve sureti iş'ar muvafıkı maslahat görülmüş olduğundan Giride mahsus olmak üzere bilistizan iradei seniyei hazreti Padişahî şeref sudur buyurulduğu halde ifayı muktezasının vilâyeti mezkûreye iş'arı ve makamı Valayı Fetva Penahiye malûmet itası tezekkür kılını olbabda emrû ferman hazreti menlehülemrindir.

29 muharrem 1313 ve 10 temmuz 1311

Arz tezkeresi

Girit ceziresinde arsası vakıf olan Topaltı arazisinde mevcut ebniye ve eşçarı vakfına aid şarta tâbi olmak üzere vakfetmek isteyenlerden mahkemei şeriyeye talep edilmekte olan ilâm harcının vakfedilecek ebniye ve eşçarın tahammülüne göre sureti istifası hakkında meclisi umumî azayı islâmiyesinin meclisi hususisince verilen kararın tasdikini havi Şûrayı Devlet Tanzimat dairesinin meclisi mahsusu vükelâdan müzeyyel mazbatası arz ve takdim kılınmış olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfet penâhi şerefmüteallik buyrulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile tezkereî senaveri terkîm kılını.

9 sefer 1313 ve 19 temmuz 1311

İradei seniyeyi mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup Şûrayı Devletin Meclisi Mahsusu Vükelâdan müzeyyel mazbatai maruzası ile beraber manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaret penahileri üzerine mucübince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahi şerefmüteallik buyrulmuş olmakla olbabda emrû فرمان hazreti valiyülemrindir.

14 safer 1313 ve 24 temmuz 1311

**No: 13 — Nevahi nizamnamesine meclisi umumii vilâyetçe
icra kılınan tadilâtı havi nizamname [1]**

17 safer 1313 ve 27 temmuz 1311

Evvelâ — Nevahi nizamnamesinin üçüncü maddesine fıkrai atıye tezyil olunur:

Dairesi minelkadim muavyen olan mukataa dairesinden ibaret olmak üzere Halpa kasabası dahi başkaca bir nahiyeye tâbir olunacaktır.

Saniyen — Yirminci madde berveçhizir tadil olunur:

Nevahi memurlarının intihabatı pazar günü olmak üzere yalnız bir gün imtidat edecektir.

Rey itası muamelesi her nahiyeye merkezinde icra olunacak ise de kat'iyet kesbeden alâkadaranı defterlerinde beş yüzden müteceviz alâkadaran esamisi muharrer olan nahiyeleri valii vilâyet şubatı intihabiyeye taksim edecek ve olhalde emri intihap merkezlerle daireleri yine vali tarafından tayin olunacak şubatı intihabiyeyi muhtelifede bir zamanda icra kılınacaktır.

Nevahi memurlarının intihabatı kazalar nahiyelerinde veçhiati üzere icra olunacak yani her şubei intihabiyede biri nahiyeye müdürlüğü ile müdür muavinliği ve diğeri dahi nahiyeye meclisi azalığı memuriyetleri için namzet olanlara mahsus olmak üzere iki rey kutusu vazedilecek ve her intihapçı yanaşarak beher kutuya bir rey puslası vaz etmiye mükellef olacak ve nahiyeye müdürleriyle müdür muavinlerine mahsus rey puslasında müdür için başka ve muavin için başka olarak yalnız birer isim ve nahiyeye meclisi azasına mahsus rey puslasında dahi azanın adedi

mikdarında ve mezhepçe lâzım gelen nisbeti nizamiyede esami muharrer bulunacaktır.

Nefsi Hanya ve Resmo ve Kandiye şehirlerle İspirlânga Adası nahiyelerinde ise her şubei intihabiyede yalnız bir rey kutusu vaz edilecek ve her intihapçı yarışarak buna yalnız bir rey puslası vaz etmesi lâzım gelecek ve işbu puslada nevahi memuriyetleri için namzet olanlardan beşi islâm ve diğer beşi dahi Hıristiyan olmak üzere on neferinin esamisi muharrer ve fakat İspirlânga nahiyesinde esamii mezkûrenin kâffesi islâm namzetlere mahsus olacaktır.

Cezirede nevahi memuriyetlerine müteallik intihabatın kâffesi onun- cu ve on üçüncü maddeler ahkâmınca tanzim ve tertib edilecek alâka- daran defatirinden mahallî mutasarrıf veya kaymakamının marifetile ah- ve istinsah ettirilecek defatiri intihabiye esası üzerine rey puslası istı- malile ve arayı umumiyei hafiye ile bir zamanda icra olunacak ve Han- ya ve Resmo ve Kandiye şehirlerle İspirlanka adasında intihab defter- leri mahalle bemaalle olarak tanzim edecektir. Ara puslaları beyaz kâğıt üzerine yazılacaktır.

Salisen — Kırk üçüncü madde berveçizir tadil olunur:

Cezirenin her tarafında itayı reye mübaşeret olunacak gün valii vilâyet canibinden vilâyet resmî gazetesine dercettirilecek ilânname ile vakit ve zamanı ile neşir ve ilân edilecek ve aranın emri itası şemsin tulûndan bed ile gurubu ile beraber hitam bulmak üzere yirminci mad- de ahkâmına tevfikam bir gün imtidat edecektir.

Rabian — Kırk dördüncü madde berveçizir tadil olunur:

İtayı reye mahsus mahal olmak üzere her kaza nahiyesinde ma- hallî nahiyeye dairesi ve intihab şubelerinde dahi mahallî mutasarrıf veya kaymakamı tarafından tayin olunacak hane ve Hanya ve Resmo ve Kan- diye şehirlerle İspirlanka adasında ise her şubei intihabiye için ma- hallî mutasarrıfın tayin ve tahsis edeceği münasip haneler ittihaz olunacaktır.

Hamisen — Elli dördüncü madde zirde muharrer olduğu veçh üye- re tadil olunur:

Mahallî mutasarrıf veya kaymakamı balâda zikir ve beyan olunan zabıtnameleri ahz eyledikte kendisile sulhiye mahkemesi reisinden ve sulhiye azasından ve heyeti nezaret reisi veya rüesasından mürekkeb olarak hemen bir heyeti tetkikiyei intihabiye teşkil edecek ve işbu heyeti

intihabiye intihaba müteallik hususatı rey itası muamelâtına dair olan zabıtnamelerden bittetik karar tahtına ahz ve iktiza eden mazbatayı tanzim ve imza edecek ve işbu mazbata mucübince üç şehirler ile İşperlanka Adasında nahiyeye memurlarını ilân edeceği misillü sair nahiyelerde dahi nahiyeye meclisi azası olmak üzere en ziyade rey almış olanların isimlerini ilân edecekler ve nahiyeye müdürü ve müdür muavini memuriyetlerine gelince berayı intihap nisbeten en ziyade rey almış olanlardan üç ilk neferlerini ilân edecek. Ve şu kadar ki bir kimsenin saireye nisbeten ekseriyet kazandığı işaa edilmek üzere ita olunan miktarı aranmış olursa hımsunu almış olması lâzım gelir ve bu surette nahiyeye müdürlüğüne ve nahiyeye müdür muavinliğine namzet olmak üzere nisbeten en ziyade rey almış olanlardan üç ilk kişiler içinde mahalli mutasarrıfı veyahut kaymakamı kaza nahiyesi olur ise heyeti tetkikiyenin huzurunda hemen nahiyeye müdürü ve nahiyeye müdür muavini için kura keşide edecektir. Şehirlerde ise Hanya ile Resmo ve Kandiye şehirlerinde islâm nahiyeye memurları nahiyeye müdürünü ve hristiyan nahiyeye memurları dahi nahiyeye müdür muavinini kendi meyanelerinde intihap edecekler ve bunların bu suretle intihabından sonra baki kalanlar nahiyeye meclisi azası olacaklardır. Fakat İşperlânga nahiyesi müdürü ile müdür muavini nahiyeye mezkûrenin bileümle memurları tarafından intihap olunacaklardır.

Sadisen - Elli beşinci madde berveçhizir tadil olunur:

Esamileri kuraya isabet etmeyip en ziyade rey kazanmış olan nevahi memurlarının isimleri heyeti tetkikiye tarafından tutulacak mahsus zabıtnamede tesbit ve tahrir olunacaktır. Nahiyeye memurlarından birisinin istifası veya azli veya vefatı halinde memuru mumailiyh nahiyeye meclisi azasından ise yerine kendisinden sonra ziyade rey kazanmış olan mezhepdaşı valii vilâyet tarafından nasb ve tayin edilecektir ve mumailiyhin nahiyeye müdiranından veya müdür muavinlerinden bulunduğu takdirde ise kazalar nevahisinde işbu nahiyeye müdiriyeti ve müdür muavinliği memuriyetlerine namzet olarak ekseriyet kazandığı ilân ve işaa edilen eşhası saire ve Hanya ve Resmo ve Kandiye şehirleri İşperlânga adası nahiyelerinde dahi nevahi memuriyetleri için ekseriyet kazandıkları işaa olunan kesân meyanelerinden kura keşidesine veya intihap icrasına dair balâda beyan ve tarif olunan muamelât icra kılınacaktır münhal olan bir nahiyeye memuriyetine kura keşide edilmek veya tayin olunmak üzere kimse bulunmadığı takdirde memuriyeti mezkûre için müceddeden intihap icrası bir mah zarfında valii vilâyet tarafından emir olunacaktır.

Sabian - Altmış altıncı madde berveçhi ati tadil olunur :

Nahiye müdürü zabıt ve raptı mahalliye aid olup inzibatı umuminin muhafazası ile sıhhat ve adabı umumiyenin vikayesine ve yollar ile su mecralarının tamirat ve tathiratına ve fûruht olunan mekûlâta nezaret ifası ve ekyal ve evzanın tetkik ve muayenesi ve emlâk ve akaratin zarar ve hasardan muhafazası hususlarından ibaret bulunan vazaiî ifa eyliyecektir. Nahiye müdürleri inzibatı umuminin muhafazası maddesinden maada balâda beyan ve tadad olunan vazaiî saireyi icra eyledikleri sırada hilâfında hareket edenlere şehirler nahiyelerinde beş kuruştan yüz kuruşa ve nevahii sairede dahi beş kuruştan yirmi kuruşa kadar cezayı nakdî tarh ve tayin etmek salâhiyetini haiz olacaklardır.

Saminen - Yetmiş üçüncü madde zirde muharrer olduğu vechile tadil olunur:

Nahiye müdürü zabıta tenbihatı hilâfında hareket ve muamelede bulunanlar hakkında arzı şikâyetle beraber kabahat meclislerinde bizat veyahud tarafından muavini veya nahiye kâtibi bilveکہâle müddei-umumî vekili sıfatile hazır bulunup ikamei dava edecek ve altmış altıncı maddede gösterilen ahval müstesna olmak üzere olbabda kabahat meclisinin hüküm ve kararı lâhık olmadıkça bir gûna cezayı nakdî ahz ve istifasını emir edemiyecektir.

Tasian - Fıkrai ahire

Meriyülicra olan nevahî nizamnamesinde muharrer müddetleri valî vilâyetin olbabda tastir edeceği tahriratı mahsusa tarihinden itibaren kırk gün zarfında münkaziye olabilecek surette taklil ve tahdit ederek nevahî intihabatının sali hal dahilinde icrasını bilâtevekkuf emreylemesi hususu valii müşarileyhe tevdi ve ihale olunur.

**No: 14 — Girit Vilâyeti maarif nizamnamesinin tadilâtını
havi 4 zilhicce 1312 ve 17 mayıs 1311 tarihinde
tadilen kateme alınan mevaddı nizamiye [1]**

19 safer 1313 ve 29 temmuz 1311

İkinci maddeye kaim

Madde 1 — Tahsili cebrî müddeti etfali zükûr için yedi yaşından on üç yaşına kadar yedi ve inas için altı yaşından on yaşına kadar mümted olmak üzere beş seneden ibaret olacaktır.

[1] *Nizamname : T : 1. Cild : 6. Sahife : 154 dedir.*

Beşinci maddesinin ikinci fıkrasına kaim

Madde 2 — Aşarı mevkufe bedeli merbutu müstesna olmak üzere hasılatı seneviye vakfiye mecmununun öşrü Maarif sandığına verilecektir.

Altıncı maddeye kaim

Madde 3 — Kaza maarif şubelerinin mercii elviye mecalisi maarifi ve elviye mecalisi maarifinin mercii merkezi vilâyet maarif meclisi olacaktır. Şu kadar ki her livanın muhassasatı hasran o livaya aid olduğu gibi beher sene bütçe tanzimi dahi yalnız her liva maarif meclisi heyetinin hak ve salâhiyeti olup diğer livanın muhassasatına ve bütçenin tanzimine asla müdahale olunmayacaktır.

Onuncu maddeye zeyl

Madde 4 — Kazalar maarif şubeleri reisleri dahi ashâbı namus ve haysiyetten ve erbabı maariften ve otuz beş yaşını ikmal etmiş zevattan ve azası kezalik namus ve haysiyet ashâbından ve okur yazar takımından ve otuz yaşını ikmal etmiş zevattan intihap olunacaktır.

On birinci maddeye kaim

Madde 5 — Elviye maarif meclislerinin reis ve azalarına birer mülâzımı olmak üzere birer reis ve sekiz azadan mürekkep olacaktır.

On ikinci maddeye kaim

Madde 6 — Her kazada birer maarif şubesi bulunacağı gibi Lâşık liva maarif meclisi mahkemei şer'îye ve eytam ve evkaf devairinin merkezi olan Perepetre kasabasında bulundurulacağından Yenişehir ve İspirlânga kasabalarında dahi birer maarif şubesi teşekkül edecek ve şubabatı mezkûre birer mülâzımı olmak üzere birer reis ve dört azadan mürekkep olacaktır.

On üçüncü maddeye kaim

Madde 7 — Elviye maarif meclislerle kazalar maarif şubelerinin reis ve azası ile mülâzımları meclisi umumii vilâyetin işbu yirmi birinci senesi içtimandan itibaren iki sene müddetle azayı müslimesinin meclisi hususileri canübünden ittifak veya ekseriyeti ara ile intihap olunacak ve memuriyetleri dahi makamı vilâyeti celileden badettasdik de-

vamı memuriyetlerine emir verilecektir. Reis veyahud azaların mazeretleri halinde mülâzimleri ifayı mülâzemet edecek ve asıllarından birinin vefat veyahut infüsal veya istifası vuku bulur ise ikmali müddet için mülâzım asilin yerine geçecek ve çünkü mülâzımlık münhal kalacağından meclisi umuminin içtimalı atisinde alelusul bir mülâzım yeniden intihap ve tayin olunacaktır.

On beşinci maddeye zeyl

Madde 8 — Lâşit sancağı maarif meclisi sandığının kurvei maliyesi müsait ise mülhakatından Perepetre, Estiye, İşperlânga ve Yenişehir kasabalarında zükûr mektebi rüştiyeleri bulundurulabilecektir.

On dokuzuncu maddeye kaim

Madde 9 — Sinni tahsili kesbetmiş lâakal zükûr ve inas kırk nefer etfal bulunan köyde mektep küşat olunabilecektir. Ve her karye ahalisinin itasile mükellef olduğu ücuratı tedrisiyesini muntazaman tediyetmedikleri surette ol karye mektebinin seddine liva maarif meclisinin salâhiyeti olacaktır.

Yirmi ikinci maddeye kaim

Madde 10 — Kaza merkezlerinde rüştiye derecesine karip birer mektep bulundurulacak ve alınacak ücreti tedrisiye ile ianeden maada muallimlerinin beherine elviye maarif sandıkları varidatı umumiyesinden şehri ikiyüzden iki yüz elli kuruşa kadar maaş verilecek ve mezkûr maaşın tahsis ve itası dahi liva Maarif Heyeti umumiyesinin vezaifi esasiyesinden olacaktır.

Otuzuncu maddeye kaim

Madde 11 — Umum mekâtip için iktiza eden kütüp ve resail ile alâtu ilmiyenin tedarik ve istihzarı ve bunların hüsnü sarf ve muhafazası maarif meclis ve şubelerine aid olduğu gibi mekâtibi teftiş ile göreceği nevakısı maarif meclislerine ihtar etmek ve tedrisatın ders cedveline tevfiikan icrasına ve mekteplerin hüsnü intizamına dikkat etmek livalarda elviye maarif müdürlerinin ve kazalarda şube reislerinin cümlei vazaifindedir.

Otuz altıncı maddeye kaim

Madde 12 — Kura ahalisinden esnanı tahsili geçirmelerinden do-

layı mektebe devam edemiyenler için mahalli maarif meclisleri canibinden verilecek talimat mucibince şubelerce tayin olunacak evkatı muayyenede mahalleri mekâtibi muallimleri canibinden veyahud sair erbabı fazlı Kemal tarafından dersi âm okutturulacaktır.

Hâtîme

Mevaddı muaddelei mezkûreden maada Girit Maarif Nizamnamesinin mevaddı sairesi mer'iyülicra olacaktır ve fikaratı muaddilenin mevkii icraya vaz'ı her halde tasdiki âliye manut bulunacaktır.

[1] *Nizamname : Tertip 1. zeyl düstur cild 3. sahife 170 dedir.*

—•—

No: 15. — Usulü Muhakematı Cezaiye Kanununun bazı maddeleri üzerine Meclisi Umumî Vilâyetçe icra kılman⁶ tadilâtı havi fıkaret [1]

19 safer 1313 ve 29 temmuz 1311

Evvelâ — Otuz ikinci maddenin hitamına fıkrai atıye zam ve ilâve edilir.

«ve alelûmum cürmü vakiin esası evvelce akd olunmuş bir mukavele veya taahhüdden ibaret olduğu halde ol cürmün vukuundan evvel akdolan mukavele veya taahhüdün tahakkuk etmesi ve binaenaleyh cürmün sübut bulması için şahid ikamesi caiz olup olmadığı hususunda Usulü Muhakemei Hukukiye Nizamnamesi ahkâmına tefiki hareket olunacaktır.

Saniyen — Seksen sekizinci maddenin nihayetine «lüzumu muhakemeye dair verilen kararnameler aleyhinde maznunualeyh tarafından itiraz caizdir» fıkrası tezyil edilir.

Salisen — Doksanıncı maddeye «tevkif» kelimesinden sonra «veya lüzumu muhakeme» kelimeleri ilâve olunur.

Rabian — Doksan ikinci maddeye «fesih» kelimesinden sonra «veya lüzumu muhakemeye dair olan kararname bittasdik» kelimeleri ilâve olunur.

Hamisen — Yüz elli yedinci maddenin nihayetine «fakat sulhiye mahkemeleri derecei nihayede bir mah müddetle hapis ve tevkif cezasile bin kuruş cezayı nakdiyi müstelzim cünha davalarını dahi fasl ve rüyete mezundurlar» fıkrası ilâve olunur.

Sadisen — Yüz elli dokuzuncu maddeye «itirazı alelhüküm» kelimelerinden sonra «veya gıyaben veya vicahen lâhik olan hükmü tarihi ilânından itibaren sekiz gün zarfında icab eden bidayet mahkemesine istinaf» ibaresi zam ve ilâve olunur.

Sabian — Yüz altmış beşinci maddeye «ancak tarafeyn istinaf mahkemesinde bilvekalé dahi hazır bulunabileceklerinden olhalde bunlara vicahen murafaa olunuyor nazariye bakılacaktır.» Fıkrası tezyil edilir.

[1] *Usulü Muhakematı Cezaiye Kanunu: 1 inci tertib zeyl düsturun 4 üncü cildinin 140 uncu sahifesindedir.*

No: 16 — Arazi bekçileri hakkında Nizamname

24 safer 1313 ve 3 ağustos 1311

Madde 1 — Her birinde hududu muayyenei kadimesi ve adat ve kaidei mer'iyesi veçhile birer arazi bekçileri heyeti teşkil edilmek üzere her nahiye dairesi bundaki cemaate mahsus emlak dairelerine taksim olunacaktır.

Çiftlikler başkaca emlak daireleri itibar olunabileceğinden çiftlikât ashabı kendi masraflarile bekçi tayin etmeğe mezun olacak ve işbu bekçi nahiye müdürü tarafından tanılacaktır.

Madde 2 — Her nahiye müdürü ve bunun mazereti halinde nahiye müdür muavini her karyede arazi bekçiliğine müteallik hususatin ne halde bulunduğunu reyülayn görüp teftiş eylemek üzere nahiyesine tâbi emlak dairelerini ayda iki defa keştügüzar etmiye mecburdur.

Madde 3 — Kendi arazi bekçilerini adet ve kaidei mer'iyesi veçhile intihab etmeleri için nahiye müdürü her sene şehri eylûlda her emlak dairesindeki ashabı akara intihabtan sekiz gün evvel ihbarı keyfiyet edecektir. Tecemmu eden ashabı akar tarafından arazi bekçisi ekseriyeti

âra ile intihab edilecek ve ashabı merkumenin esnayı intihabda nısfı hazır bulunduğu takdirde adedleri icrayı intihaba kâfi addolunacaktır.

İntihab aleyhinde vukubulan her gûna itiraz yevmi intihabdan itibaren beş gün zarfında mahallî nahiye müdürüne takdim ve ita ve müdürü mumaileyh tarafından yine beş gün zarfında kabili istinaf olmıyarak fasıl ve rüyet olunacaktır.

Madde 4 — Emlâk sahipleri tayin olunan müddet zarfında isbatı vücut etmedikleri veyahud kimin bekçi tayin olunması için beyinlerinde ittifak hasıl olmadığı takdirde bekçiyi karyedeki vekilinın inzımamı reyile nahiye müdürü tayin edecektir.

Madde 5 — Hiç bir emlâk dairesi yalnız bir gün bile olsun bekçisiz kalmıyacaktır. Yeni bekçi tayin olununcıya değin istihdam edilmekte olan bekçi nizam dairesinde ifayı vazıfeye devam ederek tahtı mes'uliyette bulunacaktır.

Bu husus için nahiye müdürünün karyedeki vekili mes'ul ve bu babda müdürü mumaileyhe malûmat itasına mecbur olacaktır.

Madde 6 — Bekçi tayin olunmamış bu gibi emlâk dairesi var ise bir hafta zarfında bekçi tayin etmeleri için nahiye müdürü o dairedeki ashabı emlâki davet edecek ve aksi takdirinde bekçi müdürü mumaileyh tarafından hodbehod tayin olunacaktır. Bu suretle tayin olunan bekçi seleflerinin alagelmekte olduğu ücreti ahz ve istifa edecek ve ücreti mezkûrenin emrû tahsil ve sarfınca nahiye müdürü mes'ul olacaktır.

Madde 7 — İntihap veya tayin olunan her arazi bekçisi vukubulacak zarar ve ziyanların faillerini zahire ihraç etmediği takdirde ashabı emlâke tazmin edeceği için kefaleti şahsiye veya zamine vermedikçe umuru memuriyetini deruhde edemiyerektir.

Madde 8 — Arazi bekçilerinin hüsnü hallerile ehliyet ve gayretleri müsellemlerden olması ve sinleri yirmi beş yaşından aşağı ve altmış yaşından yukarı olmaması lâzım gelir.

Madde 9 — Her arazi bekçisinin müddeti memuriyeti bir seneden iharet olmak üzere yevmi intihabından itibaren yerine altıncı madde ahkâmınca diğeri tayin olununcaya kadar devam edecektir.

Madde 10 — Nahiye müdürü vezaifi memuriyetini ifa etmiyen bir arazi bekçisini müddeti muayyenesi munkazi olmazdan evvel dahi ya bizzat veyahut ashabı emlâkin mücazatu intibahiyeye dair olan elli üçüncü madde ahkâmına tevfiakan esbabı mucıbesi gösterilerekten vukubulacak ihtarı üzerine azil edebilecektir. Ancak azil olunan bekçinin yerine

diğeri tayin kılınıncaya kadar aradan mürur edecek müddet zarfında emlâk ve akarata bir gûna zarar ve hasar vukubulmamak için nahiye müdürü evvel beevvel işbu nizamnamenin üçüncü ve dördüncü maddeleri ahkâmınca mazul bekçinin yerine diğerinin tayinince ifayı tekayyüd ve ihtimama mecbur olacaktır.

Madde 11 — Nahiye müdürü ile her karyedeki vekilleri arazi bekçileri vazaifinin tamamii icrasınca ifayı nezarete mecbur ve bundan dolayı mesul olacaklardır.

Madde 12 — Her nahiye merkezinde lüzumu kadar jandarma neferi bulundurularak nahiye müdürü neferatı merkumeyi alettercih arazi bekçiliği umurunda istihdam ile nahiyesine tâbi emlâk dairelerinde kol gezdirecek ve ziyankârları ahz ve giriftle huzuruna celb ettirmek üzere sevk eyliyecektir.

Madde 13 — Arazi bekçileri memurini hükûmetten addolunacakları cihetle ifayı vazife esnasında bunlara vukubulacak şetim ve tahkir veya karşı durmak muameleleri bir jandarma neferine ika edilmiş gibi inzibat ve emniyeti umumiye hakkındaki tedabiri fevkalâdenin değil ceza kanunnamei humayununun olbâbdaki ahkâmına tevfiikan mücazat edilecektir. Arazi bekçileri silâh taşıyacaklardır.

Madde 14 — Arazi bekçilerinin sıfatı resmîyeleri bilinmek üzere sağ kollarının üzerinde icab eden nahiye meclisi tarafından tayin olunan bir alâmeti mahsusa bulunacaktır.

Madde 15 — Her arazi bekçisi umuru memuriyetini deruhde etmesile beraber emrû muhafazası uhdesine muhavvel mezruat ve mağrusat ile saireyi sureti müteyakkızanede muhafaza edeceğine ve vazifesini munsıfane ve bitarafane bir yolda irtikâbı kizp etmeksizin hüsnü ifa eyeleyeceğine dair nahiye müdürü huzurunda tahlif edilecek ve esnayı tahlifte bekçi islâmdan ise bir imam ve hristiyandan ise bir rehip hazır bulunacak ve işbu tahlif muamelesi hakkında başkaca bir mazbata tanzim olunacaktır.

Madde 16 — Arazi bekçilerinin vazaifi mütevaliyen ve alelhusus gayri muayyen evkat ile leylen keştügüzar ederek daireleri dahilinde mevcut mezruat ve mağrusata bir gûna zarar ve ziyan vuku bulmamasına dikkat ve itina etmek ve kendi emlâk ve emvallerinin emrû timar ve imarına kat'iyen bizzat meşgul olmamak hususlarından ibarettir.

Madde 17 — Arazi bekçileri meyva ve yemiş sirkat veya mezruat ve mağrusata diğere suretle zarar ve ziyan ika ederken tutulanları na-

hiye müdürünün karyedeki vekilinin ve icabı halinde bizzat nahiy müdürünün huzuruna götürmek salâhiyetini haiz olacaklardır.

Madde 18 — Arazi bekçileri hizmetlerine mukabil her emlak dairesinde cari olan usul ve adet mucibince nakten veya aynen ücret ahz edeceklerdir.

Madde 19 — Arazi bekçilerinin bedeli ücreti nakten mukavele edilmiş ise her ayda veya üçer ayda bir taksit üzere ve mahsulâtın mevsimi derç ve idrakinde aynen verilmesi mukavele olunmuş ise o yolda müstahdem buldukları emlak dairesi dahilinde sakin ashabı emlak tarafından tediye ve tesviye edilecektir.

Madde 20 — Arazi bekçilerinin ücreti her mucibi mukavele ashabı emlak tarafından vakit ve zamanile tediye edilmek lâzım geleceğinden aksi takdirinde bekçi nahiy müdürüne müracaat edecektir.

Müdürü mumaileyh imtina edenleri bir mah zarfında tediye etmeleri için davet ve tekrar imtina vuku bulur ise mahallî idare memuruna müracaatla imtina edenin medyun bulunduğu meblâğı bir mah müddetle tevkif suretile dahi tediyeye merkumu icbar eyleyecektir.

Zarar ve ziyan beyanındadır

Madde 21 — Arazi bekçileri dairesi memuriyetleri dahilinde vuku bulacak her gûna zarar ve ziyandan dolayı mesul olduklarından bu babda sahibi emlakê cevap vermiye ve ziyankârı irae etmeye mecbur olacaklardır.

Aksi takdirinde tahmin ve takdir olunacak mikdarı ziyan arazi bekçisine aid olacağından bunun bedelini nahiy müdürü bekçinin maaşından bittevkif mutazarrır olan emlak sahibine tazminat olmak üzere ita eyleyecektir.

Sahibi emlakın bu yolda tazmin ve tarziyesince nahiy müdürü mesul addolunacak ve tazminatın bedeli kefinden ahz ve istifa edilecektir.

Madde 22 — Gerek eşhas ve gerek hayvanat tarafından mezruat ve nebatata ve aşılınmış veyahud yabancı sağır ve kebir eşçar ile mahsulâta vuku bulacak zarar ve ziyanın emrû tahmini ziyana uğrıyan tarlanın kâin olduğu her karyede adeti mer'iyesi veçhile tayin olunam ehlihibre tarafından buna menfaattar olanın daveti üzerine mutazarrır ile ziyankâr dahi hazır oldukları halde icra edilecektir. Ziyankâr arazi bekçisi tarafından davet olunupta gelmediği takdirde tahmin muamelesi merkum hazır olmaksızın da icra olunacaktır.

Madde 23 — Ziyanın miktar ve nevini mübeyyin olarak ehlihibre tarafından tanzim olunacak mazbatayı mutazarrır ahiz ile nahiye müdürünün nezdine giderek tahmin olunan miktar meblâğı iki yüz kuruştan ziyade değil ise talep eyliyecektir.

Nahiye müdürü ise meblâğı mezburu mutazarrıra aid olmak üzere ziyankârdan kabili istinaf olmayarak bir mah müddetle tevkifi suretile de doğrudan doğruya tahsil edecek ve zarar ve ziyanın miktarı iki yüz kuruştan ziyade olduğu takdirde ziyankâr mutazarrır tarafından doğrudan doğruya mahkemei sulhiyeye ihzar edilecektir.

Madde 24 — Her emlâk dairesinde arazi bekçisi intihab olunduğu sırada olbaddaki kaide ve muameleye tevfikân ve her karyede cari usul ve adete riayeten bir veya bir kaç nefer de ehlihibre intihab olunacaktır. Ehli hibre de umuru memuriyetlerini deruhde etmezden evvel sureti muhikka ve bitarafanede hüsnü ifayı vazife edeceklerine dair nahiye müdürü huzurunda tahlif edilerek esnayı tahlifde ehli hibre islâmdan ise bir imam ve himistiyandan ise bir rahip hazır bulunacak ve işbu tahlif muamelesinin icra olduğunu mübeyyin bir de mazbata tanzim olunacaktır.

Madde 25 — Arazide ika edilen kabahet ve cünha maddeleri mutazarrır tarafından vukubulacak şikâyet üzerine mahakimi sulhiyede mevaddı saireye tercihan fasıl ve rüyet edilecektir.

Madde 26 — Ziyankâr veya mutazarrır ehli hibre tarafından verilen birinci karara kani olmadıkları takdirde gerek biri ve gerek öbürü nahiye müdürüne müracaatla ehli hibre marifetile bir ikinci tahmin muamelesinin icrası emir olunmasını talep edebilecek ve işbu ikinci tahmin tarafeyn için mecburî olmak üzere mezruatça birinci tahminden üç gün ve mağrusatca dahi nihayet dokuz gün sonra diğer daire ehli hibreleri marifetile icra ettirilecektir.

Madde 27 — Ehli hibre için vukubulacak masarif ziyankâra aid olacaktır.

Madde 28 — Nahiye müdürü huzurunda ikame olunacak her zarar ve ziyan davası müstacel addolunarak mevaddı saireden evvel fasıl ve rüyet edilecektir.

Madde 29 — Araziye ika edilen zarar ve ziyan maddelerinden dolayı nahiye müdürü tarafından hükmolunacak cezayı nakdilerin mikdarı vukubulan ziyan veya sirkat ile mutazarrır tarafından arazi bekçisine edilen muamele nisbetinde olmak üzere beş kuruştan yirmi kuruşa

kadar muhtelif olacak ve bu gibi cezayı nakdileri nahiye müdürü kabili istinaf olmıyarak ve bu babda kabahat meclisine müracaat mecburiyetinde bulunmıyarak bir mah kadar bir müddetle tevkif suretile dahi doğrudan doğruya bizzat hükmedebilecek ve hükmetmeye salâhiyetli bulunacaktır.

Madde 30 -- Ziyankârı ihbar eden arâzi bekçisine mükâfaten verilecek humsundan maadası nahiye malsandığına aid olmak üzere bu gibi cezayı nakdiler ziyankârdan ahz ve istifa ile merkumun yedine koçanlı ve numaralı ve matbu senedi makbuz ita olunacaktır zarar ve ziyanın miktarı iki yüz kuruşu tecavüz eylediği takdirde dahi cezayı nakdi nahiye müdürü tarafından hükmedilecektir.

Madde 31 -- Tarıkı âmmı terk ile ahara aid olup mezru veya fidan dikilmiş bulunan arazi derunundan süvar veya piyade olarak mürur edenler veyahud hayvanlarını sürüp geçirenler arazi bekçisinin veya tarla sahibinin ihbar ve şikâyeti üzerine nahiye müdürü tarafından beş kuruştan elli kuruşa kadar cezayı nakdiye mahkûm olacakları gibi tarlaların duvar veya sedlerini tahrib edenlerden dahi ol mikdar cezayı nakdi alınacaktır.

Saniyen

Hayvanat rayine dairdir

Madde 32 -- Derununda müsmir veya aşılınmış eşçar bulunan zeytinlikler ile bağlara ve mamur tarlalar ile araziye keçi veya koyun sürüsü idhali memnudur.

Madde 33 -- Ray ettirecek mer'ası veya gayri mezru tarlası bulunmadığından naşi hayvanatını şunun bunun tarlasında ray ettiren şahıs ol araziden hayvanatını çıkarmaya veyahut beş gün zarfında münasip bir mahal isticar ve iltizam etmiye mecbur olacak ve aksi takdirinde hayvanatı mezkûreyi oralardan teb'ide nahiye müdürünün hak ve salâhiyeti olacaktır. Mamafih zikrolunan isticar ve iltizam maddesi nahiye müdürünün karyedeki vekili tarafından ba ilmühaber tasdik edilmek ve işbu ilmühaber müdürü mumaileyhin tahtı tasdikında bulunmak lâzım gelecektir.

Madde 34 -- İsticar edilen mahalde icabından ziyade hayvanat rayi memnudur her hayvan için bir kilelik arazi nisbeti muhikka addolunur.

Madde 35 -- Hayvanat rayine mahsus yeri olmayan her karye

ahalisi hayvanat beslememeye veyahud münasip bir mahal isticarına iobar edilecektir.

Madde 36 — Bir karyede ipe çekilir keçilerin bulundurulmamasına karye ahalisinin ekseriyeti ittifak eylediği takdirde nahiye müdürü işbu keçileri men ile ekseriyetin şu arzusunı ifaya mecbur olacaktır.

Madde 37 — İşbu nizamname ahkâmınca mükellef olduğu vazâifin ifası emrinde ihtiyarı tekâsül eden arazi bekçisi nahiye müdürü tarafından on kuruştan elli kuruşa kadar cezayı nakdiye mahkûm olacaktır.

Madde 38 — Derununda mağrusat bulunan ve mamur olan tarlalarda tutulacak ağnamı arazi bekçisi tadat ederek ahzı girift ücreti olmak üzere beher res koyun için onar ve keçi için dahi yirmişer para ahz ve istifa edecek ve işbu ücretin nısfı kendisine ve nısfı diğeri dahi tarlaların sahibine aid olacaktır.

Madde 39 — Ağnamın sahibi ücreti mezkûreyi tediye eden imtına eylediği takdirde bunu tediyeye mecbur oluncaya değin arazi bekçisi hayvanatı mezkûreden ücret miktarı nisbetinde birden beş resine kadarını zapt ve tevkif eyliyecektir.

Madde 40 — İpe çekilir hayvanat keçi ise ahzı girift ücreti olmak üzere birer kuruş ve koyun ise yirmişer para ve hünzür ise ikişer kuruş ve gece vaktinde tutulanlar için beşer ve hayvanatı kabire için dahi ikişer kuruş ahz ve istifa edilecektir.

İka olunan ziyanların tazminine dair tarifedir

Madde 41 — Zeytin fidanlarını ağnamlarına yedirenler mezbur fidanlar bir senelik ise beheri için on beşer ve iki senelik olur ise onar kuruştan bilhesap baliğ olacağı miktarı ve iki seneyi müteceviz fidanlar ise ehli hibre marifetile bittahmin ziyan bedeli ahabına ait olmak üzere ziyankâra tanzim ettirilecektir.

Madde 42 — İncir ağaçlarına ziyan ika olundukta mezbur ağaçlar bir senelik fidan olur ise beheri için altışar ve iki senelik ise dörder kuruş ve iki seneyi müteceviz bulunur ise filiz sürececek yerlerinin yani tomurcuklarının her birisi için onar para bittakdir eşçar sahibine verilerek üzere ziyankâra tazmin ettirilir. Dut ağaçlarına ika olunan ziyan bedeli dahi bu kaideye tevfikân takdir olunur.

Madde 43 — Bir senelik bağlara ziyan ika olunduğu takdirde bedeli ziyan olmak üzere beher bağ çubuğu için ziyankâr tarafından kırkar para alınacak ve işbu ziyan bedeli usul ve kaide meriyeye tevfikân

tahsil olunacaktır ve eğer bağı bir senelikten ziyade ise ziyanı vaki ehli hübre marifetile bittakdir ziyankâra tazmin ettirilir.

Madde 44 — Aşılannış armut ve badem ve harnüp ve zeytin vesair her nevi ağaçlara zarar ve ziyan ika olunduğı surette eğer mezkûr ağaçların aşısı bir veya iki senelik ise bedeli ziyan olmak üzere beheri için beşer ve fakat aş yerleri ağnama yedirilipte bütün bütün mahv ve telef edilir ise beher aş için on beşer kuruş ziyankâr tarafından mal sahibine verilecektir ve bu gibi eşcara ankasdın zarar ve ziyan ika edenler ziyan bedeli olarak beheri için sahibine yirmi beşer kuruş ita edeceklerinden başka ceza kanunnamei humayumuna tevfiikan mücazâtı lâzimeye dahi duçar ettirilecektir.

Madde 45 — Susuz bostanlarda husule gelen kabak ve hiyar ve karpuz ve fasulya fidanlarına irası mazarrat edenler beher kök için ziyan bedeli olarak ziyankâr tarafından mal sahibine yirmişer para verilecek ve fakat sulu bostanların bu gibi fidanlarına ika olunan zarar ve ziyan bittahmin tazmin ettirilecektir. Sair bostan sebzelerine iras olunan ziyan bedeli dahi kezalik bittakdir tazmin ettirilir.

Madde 46 — Harnüp ve palamut ağaçlarına hayvanlar tarafından ziyan ika olunduğı takdirde eğer eşcarı mezkûre mahsuseñ garsolunmuş neviden ise ziyan bedeli olmak üzere beheri için onar ve hudayı nabit olur ise beşer kuruş ağnam sahibine tazmin ettirilir.

Madde 47 — Büyük zeytin fidanlarını hayvanlarına yedirenler mezbur fidanlar olveçhile yedirilmesinden dolayı külliyyen mahv ve telef olur ise yirmi beşer ve ziyanı vaki cüz'i ise on beşer kuruş ziyankâr tarafından mal sahibine verilecektir.

Madde 48 — Hayvanlarını portakal ve limon ve erik ve ağaç kavunu ile sair bu gibi eşcar bahçelerine salveripte zarar ve ziyan ika edenler eşcarı mezkûre eğer bir veya iki senelik fidan olur ise beheri için on beş kuruştan yirmi kuruşa kadar ziyan bedeli ve iki senelikten ziyade ise ziyanı vaki bittakdir ziyankâra tazmin ettirilir.

Ahkâmı cezaiye

Madde 49 — Bir arazi bekçisi bir kimse hakkında niyeti hilekârane ile ihbarâtı kâzibede bulunarak zarar ve ziyanın saire tarafından ika edildiğı muahharan tebeyyün edecek olur ise nahiye müdürü bekçiden birinci defada yirmi beş kuruş ve ikincisinde bunun iki misli mikdarında cezayı nakdî ahz ve istifa eyliyecek ve ahzü girift ücretle

bedeli ziyan bigayri hakkın ihbar olunan adama ret ve iade edilerek asıl ziyankâr olduğu sabit olan taraftan tahsil kılınacak ve bu hal üçüncü defa vuku bulur ise bekçi azl olunacaktır.

Madde 50 — Tahsil edeceği cezayı naktiler için koçanlı ve numaralı ve matbu senedi makbuz ita etmiyen her nahiye müdürü mahallî mutasarrıfı veya kaymakamı tarafından bu misillü hilâfı nizam muamelenin veya eseri tekâsülün muhbirine aid olmak üzere yirmi kuruştan yüz kuruşa kadar cezayı naktî itasına mahkûm olacaktır.

Madde 51 — Her nahiye müdürü veya müdürü-mumailayhin vazifesini ifaya memur olan zat nahiyesine tâbi emlâk dairelerini lâakal ayda bir kere keştiğüzar hususunca bilâesbabı mucilbe eseri tekâsül gösterecek veya işbu nizamname ahkâmına tevfikân bir emlâk dairesi dahilinde vakit ve zamanile arazi bekçisi nasp ve tayin olunmasına takayyüt ve ihtimam etmiyecek veyahut müddeti medide esiri firaş olan veya vefat eden bir bekçinin yerine diğerini tayin eylemiyecek olur ise mahallî mutasarrıf veya kaymakamı tarafından yirmi kuruştan iki yüz kuruşa kadar cezayı naktî itasına mahkûm olacak ve ol emlâk dairelerinde emlâk ve akarı bulunan herkes mutasarrıf veya kaymakama bu gibi ihbaratta bulunabilecektir.

Madde 52 — Her nahiye müdürü tahsil eylediği cezayı naktileri mübeyyin mahallî mutasarrıf veya kaymakama mahbemañ bir esami cedveli irsaline mecbur olacak ve bu gibi bir cedvel nahiye dairesinin kapısı haricinde dahi talık edilecek ve aksi takdirde mutasarrıf veya kaymakamı müdürü mumailayhten elli kuruştan yüz kuruşa kadar cezayı naktî ahz ve istifa eyliyecektir.

Madde 53 — Bir emlâk dairesinde emlâk ve akarı bulunan herkes dairesi mezkûrenin arazi bekçisi tarafından ifayı vazifece eseri tekâsül gösterilmekte ve munhasıran kendi emlâkile iştigal veyahut ziyankârlara ığmazı ayn veya hatır edilmekte ise hakkında nahiye müdürüne şikâyet edebilecektir.

Şikâyeti vakıanın esaslı olduğu tebeyyün eylediği takdirde eseri tekâsülü veya hatır eylediği görülen arazi bekçisinden nahiye mal sandığına aid olmak üzere birinci ve ikinci defalarında on kuruştan yirmi beş kuruşa kadar cezayı naktî alınacak ve üçüncüsünde bekçi memuriyetinden azl ile yerine nizamden diğeri tayin olunacaktır.

Madde 54 — Tahmini ziyan için davet olunupta imtina eden ehli hibreden nahiye mal sandığına aid olmak üzere beş kuruştan yirmi kuruşa kadar cezayı naktî alınacaktır.

Madde 55 — Vukuatı kâzibeyi sureti hilekâranede tasdik eylediği tebeyyün eden her ehli hibre yirmi kuruştan yüz kuruşa kadar cezayı naktî ile beraber tazminat itasına dahî mahkûm olacaktır.

Mutasarrıflar ile kaymakamların arazi bekçilerine karşı ifasına mükellef oldukları vezaiî beyanındadır

Madde 65 — Mutasarrıflar ile kaymakamlar veya bunların muavinleri her ay mülhak nevahî dairelerine azimetle arazi bekçileri hakkındaki ahkâmı nizamiyenin tamamen tatbik ve icra olunup olunmamakta idiği ve araziye ika edilen zarar ve ziyanlardan dolayı tahsil olunan cezayı naktilerin defatiri mahsusasına kayıt veyahud numaralı ve koçanlı ve matbu senedatı makbuze mucibince tahsil edilip edilmemiş olduğu ve arazi bekçilerinin umuru memuriyeti mühveri lâyıkında ve nizamı dairesinde cereyan edip etmemekte bulunduğu maddelerini tahkik ve teftişe mecbur olduklarından bu babda eseri tekâsülü görülen ve makamı vilâyete lâyiha takdim ve irsal etmiyen mutasarrıf veya kaymakamdan valii vilâyet iki osmanlı altınından beş osmanlı altınına kadar cezayı naktî ahz ve istifa edecektir.

Arazi bekçiliği umuruna müteallik istatistik beyanındadır

Madde 57 — Her nahiyenin arazi bekçiliği ahvaline dair olarak makamı vilâyete her üç ayda bir takdim ve irsaline mutasarrıflar ile kaymakamların mecbur oldukları salifüzzikir lâyihalar mucibince vilâyet mektubî kâlemi her sene meclisi umumii vilâyete icmalen ve muhtasaran bir lâyiha takdimine mecbur olacaktır.

Madde 58 — İşbu nizamname vilâyet resmî gazetesine dercile ilânı tarihinden itibaren beş gün müddet hitamında mevkii icraya vaz olunacaktır.

Maddei mahsusa

İşbu nizamnameye muhalif olan her ahkâmın kâffesi mefsuhtur

**No: 17 — Girit mahakimi nizamiyesi hakkındaki nizamname
ile mahakimi mezkûrenin islahı teşkilâtına dair olan
nizamnamenin bazı maddeleri üzerine meclisi
umumii vilâyetçe icra kılınan tadilât [1]**

24 safer 1313 ve 3 ağustos 1311

Evvelâ — Girit mahakimi nizamiyesi hakkındaki nizamnamenin elli beşinci maddesinde muharrer (dördüncü) kelimesi tay ve terkin edilir.

Saniyen — Girit mahakimi adliyesinin islahı teşkilâtına dair olan nizamnamenin elli beşinci maddesi berveçhi ati tadil olunur.

«Her mahkemei sulhiyeye birer ve elviye bidayet mahkemelerinin beherine ikişer ve merkezi vilâyet istinaf ve bidayet mahkemelerine dahi birer nefer mahakime ve her mahkemede elyevm muvazzaf olarak müstahdem bulunanlardan başka umuru memuriyetçe vaki olacak lüzuma göre sulhiye mahkemelerine nihayet dörder ve her bidayet mahkemesile istinaf mahkemesine dahi nihayet onar nefere kadar da gayri muvazzaf icra mübaşirleri tayin olunacaktır icra ve muhakeme mübaşirleri icab eden bidayet mahkemesinde badelimtihan memuriyetleri mahkemei mezkûre reisile müddei umumisinin teklifi üzerine valii vilâyet canibinden icra kılınacaktır.»

**No: 18 — Sulhiye mahkemeleri hakkındaki ahkâmı nizamiyeye
icra edilen tadilât [1]**

24 safer 1313 ve 3 ağustos 1311

Madde 1 — Mahakimi sulhiye azalık memuriyetleri lâğvedilerek bunlara aid umur ve vazaif mahakimi mezkûrenin iki nefer başkâtiplerine tevdi ve ihale olunur. Mahakimi sulhiye rüesasının mazeretleri takdirinde bunlara mensub buldukları mezhebden olan başkâtipler canibinden ve onlara dahi bu babda makamı vilâyetten tayin olunacak

[1] *Nizamname T: 1. Cild: 6. Sahife 1155*

mülâzimler tarafından ifayı vekâlet edilecek ve nefsi Laşid ile Esfakya kazalarında sulhiye mahkemeleri rüesası münferiden fasıl ve rüyeti dava eyliyeceklerdir.

Madde 2 — Mahakimi sulhiyede kıymeti iki yüz kuruşa kadar olan emlâki gayri menkule davaları ile beş yüz kuruşa kadar kıymeti bulunan emlâki menkuleye ve matlubata müteallik daavii maddiye kabili istinaf olmamak ve kıymeti beş yüz kuruşa kadar olan emlâki gayrimenkule davaları ile bin kuruşa kadar kıymeti bulunan emlâki menkuleye ve matlubata dair daavii maddiye dahi kabili istinaf bulunmak şartile fasıl ve rüyet olunacaktır.

Maddei mahsusa

İşbu kararname ahkâmının bidayeti mer'iyetinde muallak bulunacak ve bir de bir kararı kat'i ile faysalpezir olmayıpta mezkûr kararname ahkâmınca sulhiye mahkemelerinin dairei salâhiyeti haricinde kalacak olan davalar mahakimi mezkûre huzurunda ikmali rüyet edilecektir. Bunlara dair verilecek hüküm ve kararlar aleyhinde vukubulacak istinaf davası ise zikrolunan davaların hini ikamesinde mezkûr kararname meriyül-icra bulunmuş olsa işbu davanın rüyetine hangi istinaf mahkemesi salâhiyettar olmak lâzım gelecek idi ise ol istinaf mahkemesine ikame olunacak ve sulhiye mahkemesinin kararı istinafen fesih ve ibtal edilip te dava derecei ulâ mahkemesine havale olunduğu takdirde bunu işbu mahkeme yerine bidayet mahkemesi fasıl ve rüyet eyleyecektir.

No: 19 — Muahedatdaki istisnaattan maada memaliki ecnebiyeden memaliki şahaneye idhal edilecek veya seyahin ellerinde bulunacak her nevi esliha ve alâti nariyenin zabıt ve musaderesi hakkında iradei seniye

Meclisi Mahsusu Vükelâ Mazbatası

Sisamda zabıt ile tophanei amireye gönderilmiş olan ve muahharan İtalya devleti tebaasından Petisti nam tacire aid olduğu beyanile iadesi İtalya sefaretinden talep olunan on sekiz bin boş rövelver hartucile bir sandık dolu hartuçdan boşlarının iadesile dolu olanlarının

zabtu ve badezin ahvali mümasilede bir gûna ihtilâfa sebebiyet verilme-
mek ve rüsumat idarelerince icabı hal malûm olmak üzere umumen ge-
rek sayd tüfeği ve gerek rövelver hartuçları hakkında bir karar ittiha-
zile neşir ve ilâm lüzumunu mutazammın istişare odasından kaleme ali-
nan mütaleanâme suretipin leffile hariciye nezaretinden gönderilen tez-
kere ve rövelverler ile Vincister ve martini ve bunlara müşabih esliha
ve alâtu nariyeden olupta memaliki ecnebiyeden gelenlerin ellerinde tu-
tulan veya bir suretle memalike geçirilip çarşı ve pazarda satılmakta
bulunan esliha hakkında ne yolda muamele edileceğine dair Bağdat
Vilâyetinden vaki olan iş'ar üzerine Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesin-
den kaleme alınan mazbata birleştirilerek meyanei çakeranemizde kıraat
edildi. Malûmu âli buyrulduğu üzere her kimin namına olur ise olsun
ve ne neviden bulunur ise bulunsun gümrüklere gelecek eslihanın as-
habına verilmemesi hakkında şerefsünuh ve sudur buyrulup mukadde-
ma rüsumat emanetine tebliğ olunan emir ve fermanı hümayunu haz-
reti mülkdarî ve olbabda Dahiliye ve Hariciye Nezaretlerinden vuku-
bulan işaret üzerine meclisi bendegânemizce cereyan eden müzakerat
neticesini mutazammın kaleme alınıp 6 zilhicce 1311 tarihinde arz ve
takdim kılınan mazbatada elyevm ahkâmı sureti muvakkatede mer'i olan
muahedatı ticariyede sayd ve zinete mahsus çifte tüfekler ile kaval
ve antika nevinden kârî kadim zikiymet çakmaklı tüfek ve piştov ve ta-
bancaların memaliki şahaneyeye serbestii idhaline mesağ gösterilmesi ve
Almanya devletile tecciden akd ve imza edilen ticaret muahedesine mer-
but ve mezkûr muahedenamenin eczayı mütemmimesinden madud olan
cetvelde eb'adı tayin ve tahdid edilen rövelverlerin zinet eslihası gibi
memaliki şahaneyeye serbestii idhaline müsaade olunması ile beraber
müdafaai nefis için bazı kesân yedinde bulunan rövelverlerin zabtu gayri
münasib görülmesi cihetlerle zikrolunan cetvelde eb'adı tayin olunan
eslihanın gümrüklerden imrarına mümanaat edilmemesi tezekkür ve is-
tizan kılınmış ise de mezkûr cetvelin mevkiî tatbika vaz'ı müteallik bu-
lunduğu Almanya muahedei cedidei ticariyesinin icrayı ahkâmı zama-
nına mütevakıf ve bu da düveli saire ile derdesti müzakere olan mua-
hedatı ticariyenin ikmal ve imzasına menut olup olvakta kadar mua-
hedatı sabıkanın cereyanı ahkâmı umuru zaruriyeden olduğuna ve her
ne suretle olursa olsun gümrüklerce esliha imrarına ruhsat verilmemesi
ise berveçhi maruz muahedatı sabıkanın irae ettiği salâhiyete
istinat eden alâkadarân ile mucibi ihtilâf olarak ondan dolayı
bir çok şikâyat ve müracaat vukua gelmekte ve aralık aralık tazminat
verilmesine mecburiyet görülmekte bulunduğuna nazaran badezia

bu misillü ahvale mahal kalmamak üzere muahedei cedidei ticariyenin mevkii tatbika vaz'ına kadar ahkâmı mer'i bulunan ticaret muahedatı sabıkası münderecatına tevfikı muamele olunması yani bunlarda idhaline cevaz ve müsaade gösterilmiş olan berveçhi maruz sayd ve zinete mahsus çifte tüfekler ile kaval ve antika nevinden kârı kadim zikıymet çakmaklı tüfek ve piştov ve tabancaların memaliki şahaneye idhaline müsaade olunup bunlardan maada memaliki mahrusai şahaneye idhal edilecek veya züvvar ve seyahinin ellerinde bulunacak her nevi esliha ve alâtı nariyenin Şûrayı Devletçe de tezekkür kılındığı veçhile zabt ve müsadere edilmesi münasip tahattur olunmuş ve bu suret nezdî hümayunu hazreti hilâfetpenahide rehini tasvib buyurulur ise ona göre ifayı muktezasının rüsumat emanetine tebliğ edileceği ve Hariciye Nezaretine de malûmat verileceği derkâr bulunmuş olmakla ve mezkûr tezkere ve mazbata leffen arz ve takdim kılınmakla olbabda ve katıbeî ahvalde emir ve ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

23 safer 1313 ve 2 ağustos 1311

Arz tezkeresi

Sisamda zabt ile tophanei amireye gönderilen ve muahharen İtalya tebaasından Petisti nam tacire aid olduğu beyanile iadesi canibi sefaretten talep olunan rövelver hartuğlarından boşlarının iadesile dolu hartuğların zabtı ve badezin ahvali mümasilede ihtilâfa mahal kalmamak üzere bu babda bir karar ittihazı hakkında Hariciye Nezareti celilesinden varid olan tezkere ve memaliki şahaneye idhal olunan esliha hakkında ne yolda muamele olunacağını istizanına dair Bağdad Vilâyeti celilesinin iş'arı üzerine Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinden kaleme alınan mazbata meclisi mahsusu vükelâda ledelkırâe cereyan eden müzakeratı havi tanzim olunan mazbata melfufatı arz ve takdim kılınmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahi şerefmüteallik buyurulur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile tezkerei senaveri terkim kılındı efendim.

23 safer 1313 ve 2 ağustos 1311

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin meclisi mahsusu vükelâdan müzeyyel mazbatai maruzası ve melfufatı ile beraber manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyei sadaret penahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfet penahî şeref müteallik buyurulmuş olmakla olbabda emir ve ferman hazreti veliyyülemrindir.

25 safer 1313 ve 4 ağustos 1311

No: 20 — Usulü Muhakemei Hukukiye Nizamnamesinin bazı maddeleri üzerine meclisi umumii vilâyetçe icra kılınan tadilât [1]

17 teşrinievvel 1311 ve 10 cemaziyelevvel 1313

Evvelen — 24 üncü maddenin atiyüzzikir fıkrâi saniyesi kâmilen tay ve terkin edilir.

«Bir bidayet heyetinden iki ve bir istinaf heyetinden üç hâkimin reddi talep edilip ve esbabı reddiye de mevcud olupta reddine karar verilir ise davanın ahar mahkemeye nakli müddeiumumî tarafından istida kılınmak lâzım gelir.»

Saniyen — 43 üncü madde veçhi ati üzere ikmal olunur.

«Tebliğatın kâffesi icap eden mahkeme reisinin veya dava sahibinin tenbihi üzerine bir adliye icra mübaşiri maarifetile icra ettirilir bir mahkemeye hitap olunan her dava varakasının nüshai asliyesi aid olduğu mahkemeye tevdi ve ita edilmedikçe tebliği keyfiyeti nizamen bir gûna neticeyi haiz olamaz. Tebaai ecnebiyeye vukubulacak tebliğat adet ve kaideyi mer'iyesi veçhile icra ettirilir.»

Salisen — Yetmişinci ve seksen dördüncü maddelere fıkrâi atiyeye zam ve ilâve kılınır.

«Her mahkeme kaleminde tutulan defatirin sureti tanzimince mad-deteyni mezkûreteynde zikir ve beyan olunan muamelâtın sadeleş-tirilmesine istinaf mahkemesi başmüddeiumumîsi ile reisi tarafından müstereken tekayyüd ve ihtimam olunarak muamelâtı mezkûre batahri-ratı umumiye tahtı intizama alınacaktır.»

Rabian — Yüz kırkıncı madde berveçhi zir tadil olunur.

«İndelgiyap verilecek kararlar hakkında nizam dairesinde istimal olunacak vesaiti itiraziyeye dair olup usulü muhakemei hukukiye ni-zamnamesinde icra kılınmış olan tadilât kâmilen fesih ve iptal edile-rek nizamnamei mezkûrun tadilâtı mebhuseden mukaddem mer'iyülicra olan ahkâm iade olunur.»

[1] Nizamname : T. 1. Zeyl düstur C. 4. S. 190 dadır.

Hâmisen — İki yüz otuz birinci maddeye fıkrâi atıye tezyil edilir:
«O gibi vesaitle ve aynı müddet zarfında bilmukabele ityanı beyyine caizdir.»

Sadisen — İki yüz kırk birinci maddeden «temyiz ve iadeyi muhakeme» kelimeleri tay ve terkin olunur:

Sabian — İki yüz elli dördüncü maddede «itiraz» kelimesinden sonra «veya teahhüd ve mecburiyete müteallik münasebatı saire» ibaresi zam ve ilâve edilir.

Saminen — Üç yüz ikinci maddenin birinci fıkrasının nihayetine atıyüzzikir kelimeler zam ve ilâve olunur:

«Yemini teklif eden tarafa bilmukabele yemin teklifine hasmın hak ve salâhiyeti vardır».

Tasian — Üç yüz on altıncı ve üç yüz on yedinci maddeler fesh olunarak yerlerine mer'iyülicra olmak üzere atik üç yüz on altıncı ve üç yü yedinci maddeler iade edilir.

Aşiren — Üç yüz yirminci maddenin üçüncü fıkrası tay ve terkin ve yerine atıyüzzikir kelimeler vaz ve terkim edilir.

«Reisin o yolda edeceği istinaf aleyhine itiraz olunan kararın itası tarihinden itibaren beş gün zarfında vaki olup evrakı tevdi edilmek lâzım gelir. Ancak esnayı icrada vukubulan itiraz üzerine mahkemece verilecek bir kararı yüz doksan beşinci maddede tayin olunan müddet zarfında yalnız tarafeyn istinaf edebilip bunun reisler tarafından istinafi caiz olmaz».

İhda aşer — Üç yüz elli altıncı maddenin hitamında kelimatı atıye zam ve ilâve olunur:

«Medyun hane vesaire gibi bey' ve furuht olunacak akarını terhin etmiş olduğu ve bey' muamelesinin tehiri icrası nimetinden müstefit olmak istediği takdirde işbu nimetten mahrum olmaması için deyninin miktarı münasibini her sene tediye ve tesviye edeceğine dair tarafından kefaleti mutebere iraeisi veya bir rehin vez'ı icap ederek bu hal balâda zikir ve beyan olunan ahvâlden müstesna olacak ve medyun ol veçhile kefil irae veya rehin vaz etmez ise mumamelei mezkûre deynin yalnız bu miktarına mahsus olmak üzere icra ettirilecektir».

İsna aşer — Üç yüz yetmiş ikinci maddeye «ihbarnamenin kendisine tebliği» kelimelerinden sonra «ve icab eden tahvil tasarruf defterine hulâsatan kayıt ve terkimi» ibaresi yaz ve idhal olunur.

Sâlis aşer — Üç yüz doksan üçüncü maddede zikir ve beyan olunan hapis ve tevkif müddeti üç mahtan altı mâha iblâğ edilir.

Râbi aşer — Üç yüz doksan üçüncü maddenin hitamında atiyüzzikir kelimeler zam ve ilâve olunur.

«Olbadaki hüküm ve kararda tayin ve tahsis olunan tevkif müddeti medyunun evvelce icra ettirilen tevkifi ile ikmâl olunmamış ise sebilinin tahliyesini talebe dayının hak ve salâhiyeti olacaktır.

No: 21 — Terhini Emlâk Nizamnamesinin 36 ncı maddesine tezyil edilen fıkrâi nizamiye [1]

9 cemaziyelevvel 1313 ve 16 teşrinievvel 1311

Emlâki mevkufa hakkında nizamen muamelei terhiniye kaydı ile kayıtnâme ahz ve istihsali veya haciz icrası gibi muamelât mahalli terhinat kaleminde icra olunarak bu babda terhinat memuru tarafından icap eden evkaf dairesine tahniren malûmat verilecektir.

No: 22 — Tasfiye kararnamesine tâbi matlûbatı atıkanın yüz kuruluşuna mukabil nakten yirmi beş kuruluş istifasile düyunu atıkanın dahi tahsilâtı vaktadan o hesap ile tesviyesi ve teferruatı hakkında iradei seniye

Şûrayı Devlet Dahiliye Dairesinin mazbatâi müzeyyeleri

Doksan dokuz senesi nihayetine kadar geçmiş senelere aid matlûbatı emiriyeye mukabil başa baş tahvil kabulü müddetinin senesi halîye ağustos nihayetine kadar devamı mer'iveti muktazayı iradei seniye-den olduğu ve müddeti mezkûre de hitam bulduğu halde sinini merkumeye aid matlûbat ve düyunu emiriyenin henüz arkası alınmamış ve bu babda ittihaz olunacak kararın tedkikatı mükemmeleye ibtinası lâzime maslahattan görülmesiyle evvel emirde Hazinei Maliye ile Divanı Mu-

[1] *Nizamname T: 1 cilt: 4 sahife 620 dedir.*

hesabattan birer zat davet ve tedkikatı muktaziye icra edilerek neticeî müzakeratın bamazbata iş'arı hususunun Şûrayı Devlete havalesi Mec-lisi Âlii Vükelâca tensib edilmiş olduğu beyanı âlisile olveçhile ifayı muktezasını âmir Şûrayı Devlete tevarüd eden 17 cemaziyelahir 1311 tarihli tezkerei samiye Maliye Nezaretinin melfuf tezkeresile birlikte Dahiliye Dairesinde kıraat olundu.

Maliye Nezaretinin salifüzzikir tezkeresi mealinde doksan dokuz senesi nihayetine kadar geçmiş senelere aid matlubatı emiriyeye mukabil başabaş tahvil kabulü müddetinin üç yüz sekiz senesi şubatı nihayetine kadar temdidile bu müddet zarfında ashabı düyunun başabaş tahvil veyahud yüz kuruşa mukabil kararı sabık veçhile yirmi beş kuruş nakid itasında muhtar tutulması ve zimmelerini yine sinini merkumeye aid düyünü emiriyeye ile mahsub ettirmek istiyenlere de müsaade gösterilmesi ve müteferriatı hakkında evvelce ittihaz kılınan kararın senei hâliye ağustos nihayetine kadar devamı mer'iyeti ile andan sonra temdidi müddet olunmıyacağıнын gazetelerle ilânı hakkında şeref müteallik buyrulan iradei seniye hükmü celili infaz kılındığı ve müddeti mahdudai mezkûre de hitam bulduğu halde sinini merkumeye aid matlubat ve düyünü emiriyenin arkası alnamamış ve birinci tertib olarak tabedilen tasfiye tahvilâtından iki milyon doksan bin dokuz yüz altmış yedi liralığı matlubatı emiriyeye mukabil istifa ve ibtal edilmiş ve yüz doksan üç bin beş yüz yetmiş altı liralığı veznede ve devair ve vilâyat sandıklarında ve kırk dokuz bin sekiz yüz elli liralığı eyadii tedavülde bulunmuş olup ashabı düyunun borçlarını yüz kuruşa mukabil yirmi beş kuruş nakid itasile veyahud irae edecekleri düyünü musad-dakai Hazineden mahsub suretile tasviye edebilmelerine müsaade olun-masından naşi bu suretle de bir miktar matlubat ve düyünü Hazine ka-patılmış ise de matlubat ve düyünü mütebakiyenin ifa ve istifası ile mevcut olan ve eyadii tedavülde bulunan tahvilât hakkında bir mua-mele tayini lâzımeden görünerek halbuki düyun ve matlubatı Hazine miktarları tahvilâtı mevcude ve mütedavileden pek çok ziyade olacağı cihetle işbu tahvilât düyun ve matlubatın ifa ve istifasına kâfi olamı-yacağı gibi ilk tertib olarak neşredilen tahvilâtın itibarı muhafaza edile-memesinden ve taklidler imal olunmak misillü ahval hudus etmesinden dolayı yeniden ahvil tabı ve neşri dahi caiz olmayıp tasfiye karar-namesinden evvelki hale ric'at ile matlubatı mütebakiyenin nakden ist-ifasına gidilmiş olsa bunlar müruru zaman sebebile müteassirüttahsil hükmüne girmiş olduğu cihetle tamamı tamamına nakden istifası müş-

kül olmakla beraber o halde düyunu atikanın da bilmukabele nakden ifası icab ederek ele geçecek tahsilât Hazinei düyuna vefa etmiyeceğinden tahsilâtınca mümkün mertebe sühulet olmak üzere matlubatı atikanın yüz kuruşuna mukabil nakden yirmi beş kuruş istifasile düyunu atikanın dahi tahsilâtı vakiyadan o hesap ile tesviyesi ve bu makule matlubat ve düyunun istida edildikçe yekdiğerinden icrayı mahsubu suretinin esas ittihazı iktizayı hal ve maslahata muvafık olduğuna ve tasfiye tahvili kabulü ve müteferriatı hakkındaki kararın bir daha temdid olunmıyarak ashabu elinde kalacak tahvilâtın Hazine sergilerinden addedilmesi de cümlei kararı âliden ve tasfiyei düyun tahvilâtının doğrudan doğruya düyuna mahsubu için muayyen olan müddetin hitamında hâmilî yedinde kalacak tahvilâtın sair Hazine sergileri envayından addedileceği tahvilâtı merkume zahrında muharrer olan mukarrerat cümlesinden bulunduğuna binaen tasfiye kararnamesine tâbi matlubatın bundan sonra yüz kuruşuna mukabil yirmi beş kuruş nakid ile istifa veyahud Hazinenin bu kabilden düyunile mahsub edilmesi ve düyunu atika ekseriyetle muhtacı tedkik şeyler olarak şimdiye kadar Hazineye müracaat edenlerin matlubları hakkında tedkikatı lâzıma icrasile sergileri ita olunmuş ve vilâyetlerde görülen düyunu havi defterlerin tanzim ve Hazineye tisyarı ve bu defterlerin buraca tedkik ve tasdikından sonra muhtevi buldukları düyunun mahallerince tasfiye tahvilâtile tediyesi kararı iktizasından olmasile bu ana değin gelen defatir üzerine tedkikatı lâzime icra kılınmış ise de bunların tediyatı kusuru malûm olmadığı gibi bazı yerlerde dahi henüz defterler gönderilmediğinden ve umum düyunu havi yeniden defterler celb ve cemile düyunu mütebakiye tediyatının neticei tedkikata taliki ise caiz olamayacağından kaza ve liva ve vilâyetlerce matlubu olanların istidaları üzerine Hazinece tedkikatı ifa edilen defterlere dahil düyundan ise keyfiyet iş'ar ve bu takımdan değil ise ashabının yedlerindeki evrakı müsbite üzerine mahallerince tedkikatın ikmalile ashabu metalibin esamisini ve ciheti istihkakını mübeyyin hü-lâsa pusulaları evrakı müsbite sıverî musaddakasile birlikte peyderpey Hazineye irsal olunarak Hazineden yazılacak cevap mucibince matlubatı atika tahsilâtından veyahud irad ve masraf suretile tesviyesile Hazinenin musaddakı olmiyan düyunu atikanın irad ve masraf edilmemekle beraber bunlara nakden bir şey de verilmeyip tahsilâtı vakiyadan mahallerince ileri seneler masrafına bir şey sarfedilmeksizin düyunu musaddaka tediyatı bakıyesinin tamamen Hazineye tisyarı ve buraca mahsus bir sandık ve hesap teşkilile irsalâtı vakiyanın Hazinece irad ve

masraf ettirilmeyip de nakden tesviyesi talep olunan düyun tediyatına hasrı ve eyadii tedavülde bulunan tahvilâtın ashabı tarafından altı ay-zarfında Hazinei Celileve götürülmesi ilân ve tedkikatı badelifa kabul olunarak bunlara mukabil münhasıran düyunu atika ile mahsubu icra olunmak üzere nama muharrer sergi itasile gerek bunların ve gerek Hazinede ve devair ve vilâyatta mevcut tahvilâtın hususî komisyon marifetile ibtal edilmesi ve tasfiyei düyun kararnamesine tâbi matlubatın istifası vilâyet ve liva ve kazalarda müteşekkil komisyonlara tevdi olunmuş ise de bunlara bir gûna aidat verilmediği cihetle bu komisyonların lâyıkile işe itina etmedikleri anlaşılıp zaten üç yüz dört senesi nihayetine kadar olan tahsilât için de yüzde beş aidat verilmekte ve ancak işbu düyunu atikanın tahsili binnisbe daha müteassir ve itinaya muhtaç görülmekte olduğundan işbu karar üzerine yüz kuruşuna mukabil nakden yirmi beş kuruş istifa edilecek mebalighden dahî tahsil olunan mikdara nisbetle yüzde on yani nakden alınacak yirmi beş kuruştan yüz parası tefrik olunarak aidatı merkumenin sureti tefrik ve taksimnin üç yüz dört senesi nihayetine kadar olan emval için yüzde beş aidat misillü mahallerine terkedilmesi hususlarının meclisi maliyece tensib ve şu suretin Nezaretçe de tasviib edilmiş olduğu beyanile icrayı icabı istizan olunmuştur.

Bermucibi iradei aliye vukubulan tebligat üzerine daireye gelen Divanı Muhasebat Reisi atufetlü Zühtü Beyfendi Hazretlerle Meclisi Maliye Azasından Saadetlü Mazhar Beyfendi Hazretleri hazır oldukları halde iptidar edilen müzakere esnasında müşarileyh Zühtü Beyfendi tarafından hazinece teklif olunan işbu yüzde yirmi beş muamelesinin mubayaatı askeriye ve itibaratı maliye ile tahsilâtı atiyeye tesirâtı külliyesi olacağı gibi bakayayı atikadan elyevm vukubulmakta olan tahsilâtı seneviyenin mikdarı da o yolda bir tedbir ittihazına muhtaç olmayıp yalnız mukaddema affi muktazayı iradei seniyeden bulunan seksen yedi tarihine kadarki bakayanın bilâ istisna terkini kaydile beraber andan beriye aid olan bakayanın da sağî çürüğü ayıklandıktan sonra üst tarafından vukubulacak tahsilâtın emniyeti sahiha ve muknia tah-tında düyunu sabitei atikaya tevzi ve itası husulü matlaba kâfi görülmüş ve bu babda bazı izahatı havi verilen varaka merbuten takdim kılınmış ve Mazhar Beyfendi ise düyun ve matlubatı atika üzerindeki muame-lâtı sahihaya göre hazinece teklif olunan suretten başka tarik ile işin içinden çıkılamayacağı mütaleasında bulunmuştur.

Zühtü Beyfendinin takririnde gösterildiği veçhile her sene muvazenesine dahil olan varidattan fazla tahsilât vukubulmuş olsa elyevm bu teklifatı icab edecek bakaya bulunmamak lâzım gelerek gerçi müşarileyh bazı evraki kuyudiye iraesile ve suretin hesabı resmîyeye müstenit olduğunu beyan ediyor ise de hem senesi içinde bakaya kalmayıp hem de bakayadan eski borç ödenmesi yekdiğerile tevfiik edilemediği misillü iki ciheti de hesabı sahiha müstenit olmayan emrû itibarî bir alıp verecek için yüzde yirmi beş ilânı dahi devletçe hüsnü tesiri intaç edemeyip vakta Mazhar Beyfendinin dediği gibi o suret daha tasfiye tahvili çıkarıldığı vakit kabul ve ihtiyar edilmiş bir muamele olduğundan şimdi bu babda mütaleaya mahal olmaması varid olabilir ise de tasfiye kararnamesinin vaziyeti itibarile bu iki muamele beyninde farkı küllî olduğundan her halde hazinenin tasavvurundan daha salim bir sureti tesviyeye ihtiyâç ile beraber meçhul üzerine bir şey yapılmaktaki imkânsızlık da tabî bulunduğuna binaen barı itibarâtı maliyeye tesir eden düyunu atika denilen şeyin mahiyeti öğrenilerek matlubat ciheti o babda hasıl olacak malûmata göre düşünölmek üzere tasfiye kararnamesine tâbi tutulan düyunun bir kıta defterinin gönderilmesine dair Maliye Nezareti celilesine yazılan tezkereye alınan cevabın hülâsasında kararnamei mezkûrun neşir ve ilânından beri gerek hazinece ve gerek düyun ve matlubatın mevhumat ve mümteniattan tecridi için teşekkül eden komisyonca icra kılınan tetkikat ve takibatın henüz neticesi alınmadığından istenilen defterin gönderilemeyeceği gibi hazinede alıp vereceği olan ashabı masalihin de daima müracaatla sızlanmakta buldukları iş'ar olunmuştur.

Hele on senedir defatla müddeti tecdid ve temdid olunan tasfiye muamelâtı gibi bir vesiai teshiliyeden istifade etmiyen erbabı masalihin şimdiki sızılıları pek te öyle alehittlak bir karar ittihazını icbar edecek ehemmiyeti haiz olmayıp ve olsa bile en medarı istinad olacak bir kayid ve hesap bulunmadıkça cümlesi birden tariki tesviyeye teslik edilemeyip sureti mütefavitede muamele icrası ise işi büsbütün çığırından çıkaracağı cihetle çaresiz hazine borcunu senedile tanımak üzere bunun için bir müddeti münasibe tayin olunarak o müddet içinde herkes elindeki sergi ve tahvilâtı İstanbulda hazineye ve dışarılarda vilâyetlere ibraz ve irae ile kaydettirmediği halde andan sonrasının kabul edilemeyeceği sureti kat'iyede ilân olunur ise belki bu tarik ile zühur edecek düyunu sabitei sahiha hazineyi şimdiki karaltıdan daha ehven bir neticeye isal edebileceğinden düyun için o netice icabına göre bir sureti tesviye dü-

günülmesi eslem görünüyor ve matlubatı atıkanın suveri istifaiyesine gelince bunların burada hukuk müşavirliği dairesince takib edilmekte bulunan aksamı oraca hasil olacak netayici hükmiye ve nizamiyeye tâbi olduğundan anın için o neticeye tevfikı hareket edilmesi tabii olup fakat taşradaki bakaya hakkında hazinece yüzde on aidat verilerek rub'unun tahsilile eyadü tedavüldeki tahvilâtın bununla ödenmesi tasavvur olunuyor ise de bunun imkânı takdirinde bile Zühtü Beyfendinin mütealetile beraber iki cihetin nazarı dikkate alınması iktiza ederek zira bizim yüzde doksan beşini verdiği paranın ne olduğunu bilmeyen ahalimizden ise vuku bulacak tahsilâtın çoğu yüzde on aidatın kurtarılması için sinini atıkaya mahsup edileceği dergâr olup ahalide ise zaten bundan ziyade para vermiye istitaat olmadığından senei haliye teklifatının mutlaka o mikdarı açıkta kalacağına ve bir de karşısında tasfiye tahvili kadar da bir vesile olmadığı halde matlubatı müterakimenin dörtte üçünden vaz geçilerek yalnız birisile iktifa olunması ahalinin idraki nisbetinde bir suitesir ve telâkki teşkil edeceğine binaen matlubatın ikisini temizlemek için yenisi bir sureti resmiye ve daimede tehlike ve teahhüre değürülmüş olduğundan seksen yedi tarihine kadar olan bakayanın Zühtü Beyfendi tarafından teklif olduğu üzere bilâ istisna kayıtları terkin edilerek ve audan beriye aid olan matlubatın da ya hal vukuile veyahut tadilâtı nizamiye ve esbabı sairei meşrua ile taazzür edenleri var ise buraca icabına bakılmak üzere mahallerinden bamazbata maliye hazinesine bildirilip kusur sağlamlarından eşhasının tahanmülüne göre her sene vergisine yüzde beş ve nihayet on nisbetinde bir şey zam ve ilâve olunarak bunun yekûnunun senesi içinde kâmilen istifasına bir çare bulunabilir ise hem maslahat suitesir ve netice mülâhazasından kurtulup hem de tebeyyün edecek düyunu sahiha için tertip edilecek sureti tesviyeye tahsilâtı umumiye meyanında bir karşılık bulunmuş olur gibi tahattur olunuyor ise de bu suretle veyahut hazinenin mütealeası veçhile ifayı muktazası menuhu rey'i âli ve her hale göre taşradaki matlubatın gerek tahsiline ve gerek terkinine aid olan muamelât için medarı müracaat ve muvazene olmak üzere seksen yedi tarihinden şimdiye kadarki bakayanın birer kıt'a defterinin vilâyetlerden celbi faideden gayri hali idiğü tezekkür kılınmağın olbabda emir ve ferman hazreti menlehülemdir.

Meclisi Mahsusu Vükelânın zeylen mazbatası

Şûrayı Devlet Dahiliye Dairesinin meyanei bendegânemizde kıraat olunan işbu mazbatasında beyan olunduğu üzere doksan dokuz senesi nihayetine kadar geçen senelere aid olan matlûbatı emiriyeye mukabil başa baş tasfiyei düyun tahvilî veyahud yüz kuruşa mukabil yirmi beş kuruş nakit kabulü ve müteferriatı hakkında ittihaz olunan ve bilistizan şeref müteallik buyrulan iradei seniyei cenabı hilâfet penahî iktizayî âlisine tevfikân geçen üç yüz dokuz senesi ağustos nihayetine kadar temdit kılınan karar müddeti dahi hitam bulduğu halde sinini merkumeye aid matlûbat ve düyunu emiriyenin arkası almamasından ve bu babda her taraftan müracaat ve istidalar vukua gelmesinden naşi hazinece bir karar ittihazına lüzum ve mecburiyet hasıl olmasile Maliye Nezaretinin teklifi üzerine Şûrayı Devletce ve meclisi bendegânemizde cereyan eden tetkikat ve müzakeratı mükerrere neticesinde tasfiye kararnamesine tâbi matlûbatı atıkanın yüz kuruşuna mukabil nakden yirmi beş kuruş istifasile düyunu atıkanın dahi tahsilâtı vakıadan o hesap ile tesviyesine ve bu makule matlûbat ve düyunun istida edilmedikçe yekdiğerinden icrayı mahsubuna ve kaza ve liva ve vilâyetlerce matlubu olanlar hakkında ne suretle tetkikat ve muamelât icrası icap edeceğine ve yüz kuruşa mukabil nakden tahsil edilecek yirmi beş kuruştan yüz parası tefrik olunarak banun sureti taksiminin mahallerine terkine ve bir de dairei mezkûrenin on ramazan 1312 tarihli mazbatasında hikâye olunduğu veçhile tahsil memurları tarafından her on beş günde bir kere tahsilâtın müfredatını mübeyyin komisyonu mahsusuna birer pusula ita ve komisyonlarca da bu pusulalar bir deftere kayıt ve imâl edilmesinin ve mal memurları tarafından dahi kezalik müddeti mezkûre zarfındaki tahsilâtın komisyonlar tarafından musaddak olarak müfredatını mübeyyin ayrıca hazineye defteri irsal ve o defterler dahi buraca kayıt ile hıfzolunduktan sonra ileride verilecek aidatın cedvellere ithalinde o kayıt ile tatbikatı icra kılınmasının usul ittihazına ve senesi haliye teklifatının taahhürü mahzuruna da mahal kalmamak için derdesti tabî ve neşrolan tahsilî emval nizamnamesinin icrayı ahkâmına memurları mülkiye canibinden lüzumu derecesinde itina olunmak üzere lâzım gelenlere şimdiden tebligat icrasına dair nezareti müşarileyhaca dermeyan olunan mütaleat meclisi çakeranemizde dahi muvafıkı hal ve maslahat görünerek ol veçhile ifayı muktaziyatı hususunun nezareti mü-

şarileyhaya ve dahiliye nezaretine bildirilmesi bittensip salifüzzikir mazbata leffen arz ve takdim kılındı ise de olbabda ve katubei ahvalde emir ve ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

29 cemaziyelevvel 1313 ve 5 teşrinisani 1311

Arz tezkeresi

Tasfiyei düyun tahvilâtı için muahharen temdit edilen müddetini dahi hitam bulunmasına ve bu babda her taraftan müracaat ve istidalar vukua gelmekte olmasına mebni olbabda ittihazı lâzım gelen tedabire dair Maliye Nezareti celilesi makamından vukubulan iş'ar üzerine Şûrayı Devlet Dahiliye Dairesinin Meclisi Mahsusu Vükelâca cereyan eden müzakerat neticesine tevfikân tezyil kılınan mazbatası buna dair olan diğer mazbata ile beraber arz ve takdim kılınmış olmakla münderecatı hakkında her ne veçhile emir ve fermanı hümayunu cenabı hilâfet penahî şeref sünuh ve sudur buyurulur ise hükmü münifi infaz edileceği beyanile tezkerei senaverî terkım olundu efendim.

29 cemaziyelevvel 1313 ve 5 teşrinisani 1311

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup Şûrayı Devletin Meclisi Mahsusu Vükelâdan müzeyyel mazbatası ile beraber manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyei sadaret penahileri üzerine mucibince iradei seniyei hazreti hilâfet penahî şeref müteallik buyurulmuş olmakla olbabta emir ve ferman hazreti veliyülemrindedir.

2 cemaziyelâhir 1313 ve 7 teşrinisani 1311

**No: 23 — Hint ve Asyayı vusta hüccacmdan pasaport
nizamnamesinin on ikinci maddesinden istisnaen
yalnız altı kuruş vize harcı ahzı hakkında
iradei seniye**

Şurayı Devlet Tanzimat Dairesinin meyanei bendegânemizde kıraat olunan işbu mazbatasında beyan olunduğu üzere Hint ve Asyayı vusta hüccacı ekseriyetle erbâbı fakrû ihtiyaçtan olarak yirmi kuruş

vize harcını tesviyeden aciz oldukları cihetle bunlar hakkında teshilât iraesı münasip olduğundan pasaport nizamnamesinin salifüzzikir on ikinci maddesinin yalnız zikrolunan hüccağ hakkında tatbikından sarfınazar ile Hint ve Asyayı vusta ahalisinden ifayı farizeı hac maksadile Mekkei Mükerreme ve Medinei Münevvereye gideceklerden sabkı misillü altı kuruş harç istifası hususunun serian Hicaz Vilâyetine tebğinin dahiliye nezaretine havalesi ve Hariciye Nezaretine malûmat itası tezekkür kılındı ise de olbabda ve katıbeı ahvalde emir ve ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

14 cemaziyelâhır 1313 ve 19 teğrinisani 1311

Arz tezkeresi

Hint ve Asyayı vusta hüccacı ekseriyetle erbabı fakrû ihtiyaçtan olarak yirmi kuruş vize harcını tesviyeden aciz buldukları cihetle bunlardan sabkı misillü altı kuruş harç alınması hakkında Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin Meclisi Mahsusı Vükelâdan müzeyyel mazbatası arz ve taktim olunmakla olbabda her ne veçhile iradeı seniyeı hazreti hilâfet penahı şeref müteallik buyrulur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile tezkeresi senaveri terkim kılındı.

14 cemaziyelâhır 1313 ve 19 teğrinisani 1311

İradeı seniyeı mübelliğ hamış

Resideı desti tazim olup Meclisi Mahsusı Vükelâdan müzeyyel Şûrayı Devlet mazbatası maruzesi ile beraber manzuru âli buyurulan işbu tezkeresi samiyeyi sadaret penahileri üzerine mucibince iradeı seniyeı hazreti hilâfet penahı şeref sudur buyurulmuş olmakla olbabta emir ve ferman hazreti veliyülemdir.

14 cemaziyelâhır 1313 ve 19 teğrinisani 1311

No: 24 — Asakiri zaptiye zabitanından 20 saatten ziyade mahallere memuren gideceklere harcırah itası hakkında iradeı seniye

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Dersaadet Jandarma Alayının Beşinci Taburunun İkinci Bölüğünün Dördüncü Çavuşu olduğu halde Bağdat Vilâyeti Zaptiye Alayının

Birinci Taburunun Üçüncü Suvari Bölüğü Jurnal Eminliğine terfian tayin olunan Harputlu Ahmed Efendi tarafından verilen iki kıt'a arzualde mahalli memuriyeti cedidesine müteheyyii azimet olduğundan ve yirmi saatten ziyade uzak mahallere memuren gidecek nizamiye zabitanına harcirah itası kararı iktizasından bulunduğundan bahisle işbu karar mucibince kendisine de harcirah itası istida olunmuş ise de nizamatı zaptiyede asakiri zaptiye zabitanından gerek terfii rütbe ederek ve gerek etmiyerek yirmi saatten ziyade bait mahallere memuren gideceklere harcirah itasına dair sarahat olmayıp fakat açıkta buldukları halde rütbei haliyelerile bir mahalle yerleştirilenlere veya hasbel lüzum nakil ve becayışı icra olunanlara asakiri nizamiye idare nizamnamesine tevfi-kan harcirah itası hususuna bilistizan iradei seniyei hazreti padişahî müteallik buyurulmakla ol veçhile muamele olunmakta olup terfian tayin edilenlere harcirah verilmemekte ise de asakiri nizamiyei şahane zabitanından mülâzimi sani ile sağ kol ağalığı rütbesi beyninde terfii rütbe ile memuren gönderilenlere şeref sadır olan iradei seniye mucibince navul ve harcirah verilmekte olmasına nazaran asakiri şahanedan madut olan jandarma sınıfı zabitanının dahi zikrolunan iradei seniye-den istifade eylemesi muktezayı madelet ve maslâhattan bulunduğu beyanile icrayı icabına dair makamı valâyı ser askeriden bittakdim Şûrayı Devlete havale buyurulan yirmi bir zilhicce 1311 tarih ve 213 numaralı tezkere tanzimat dairesinde ledelkırâe bu yolda verilecek harcirahların miktarı senevisi takriben ne miktara balığ olacağı ve ne cihetten tesviyesi lâzım geleceği makamı valâyı seraskeriden istifsar olunmuş idi. Cevaben alınan 16 muharrem 1313 tarihli tezkerede taşra umum jandarma ve asakiri zaptiyesinden mülâzımı saniden kol ağasına kadar üç yüz dokuz senesi iptidasından şubatı nihayetine kadar bazı mahallere terfian nakil ve tayin olunan yüz yirmi zabitten yirmi saatten ziyade mahalle gitmiş olan doksan dört zabite idarei askeriye nizamnamesi mucibince yirmi üç bin altı yüz yetmiş altı kuruş harcirah verilmek lâzım geleceği bilhesap anlaşılmış ve meblâğı mezbur senei merkumedeki terfi vukuatına kıyasen hesap olunmasına mebni bunun ziyade ve noksanı kabil olup mamafih zabitanı mumaileyhimden Dersaadette bulunanların harcirahlarının Dersaadet merkez tahsisatındaki harcirah tertibinden ve taşrada olanların vilâyat alaylarının masarifi müteferrikası tertibatından tesviyesi mümkün bulunmuş idüğü gösterilmiş ve sureti iş'ar muvafıkı maslahat bulunmuş olduğundan bilistizan iradei seniyei hazreti padişahî müteallik ve şeref sudur buyurulduğu halde ifayı muktezasının makamı

valâyı seraskeriye iş'arı ve Maliye Nezaretine malûmat itası tezekkür kılındı olbabda emir ve ferman hazreti menlehülemrindir.

7 safer 1313 ve 17 temmuz 1311

Arz tezkeresi

Mülâzımı sani ile sağ kol ağalığı rütbesi beyninde terfii rütbe ile yirmi saatten ziyade mahallere memuren giden nizamiye zabitanına har-
cirağ itası hairadei seniyei hazreti padişahî mukarrer olduğu halde asa-
kiri zaptiye zabitanından yirmi saatten ziyade mahallere memuren gi-
deceklere harcirağ itasına dair nizamanı zaptiyede sarahat olmadığından
zabitanı mumailayhimin dahi kararı mezkûrdan müstefit olmaları mu-
vafıkı madelet olacağından ol veçhile ifayı muktezasının tarafı valâyı
seraskeriye havalesi ve muamelei müteferriasının icrası tezekkür olun-
duğuna dair Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin mazbatası arz ve takdim
edilmiş olmakla ol babta her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfet
penahî şeref sudur buyurulur ise mantuku münifi infaz olunacağı be-
yanile tezkeresi senaveri terkim kılındı.

8 recep 1313 ve 13 kânunuevvel 1311

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfufile manzuru âli buyurulan işbu tez-
keresi samiyeyi sadaret penahileri üzerine mucübince iradei seniyei cenabı
hilâfet penahî şeref sudur buyurulmuş olmakla olbabda emir ve ferman
hazreti veliyülemrindir.

14 recep 1313 ve 19 kânunuevvel 1311

No: 25 — Darülâceze Nizamnamei dahilisi

13 şaban 1313 ve 16 kânunusani 1311

BİRİNCİ FASIL

Memurin ve müstahdeminin sureti intihap ve vazıfı

Maddes 1 — Darülâceze bir müdür ve bir muavvin ve bir muhasebeci
ve sandık eminliği vazifesini dahi ifa etmek üzere bir muhasebeci
muavini ve bir başkâtip ve bir refik ve bir imam ve bir müezzin ve üç pa-
pas ve bir haham ve etfali müslime ve gayri müslimeyi okutmak için

iki nefer muallim ve lüzumu miktar sanayii mütenevvia ustaları ve bir hastalar ağası ve bir vekilharç ve kitabetini ifa etmek üzere bir nefer vekilharç yamağı ve zükur ve inasdan iki nefer serhademe ve bir sertabip ve iki tabip ve iki cerrah ve iki eczacı ve koğuşlar ve hamamlar ve hastahaneler ve devairi saire için lüzumu kadar hademe ile idare olunur.

Madde 2 — Darülaceze umuru dahiliyesinin rüyeti müdürün riyaseti tahtında olmak üzere muhasebeci ve müdür muavini ve başkâtip ve seriabipten mürekkep daimî bir komisyona muhavveldir.

Madde 3 — Darülaceze müdürile muavini ve muhasebecisi ve başkâtibi Dahiliye Nezareti tarafından intihap ve makamı sadareti uzmaya inha ile bilistizan şeref müteallik buyurulacak iradei seniyei mülûkâne üzerine tayin olunurlar.

Madde 4 — Muhasebeci muavini ve başkâtip refiki ile hademenin gayri memurin Dahiliye Nezareti tarafından intihap ve tayin olunur. Kapıcı ve aşçı vesair hademe komisyonu daimî marifetile bilintihap bamazbata Dahiliye Nezaretine iş'ar olunarak verilecek emre göre tayin kılınır. Ve Darülaceze için lüzumu olan memurin ve hademenin ehli ırz takımdan ve hüsnü ahlâk ashâbından intihap olunmalarına begayet itina olunacaktır.

Madde 5 — Darülacezeye alınacak acezenin sıfatı matlubeyi haiz olanlarından ve elinden iş gelenlerinden münasibleri muvazzafan hademelik ve çamaşırçılık gibi hizmetlerde istihdam edilecektir.

Madde 6 — Müdür darülacezenin kâffeı umur ve muamelâtından ve muhasebeci hesabatından ve başkâtip umuru tahririyeden ve etibba ve memurini sairesi dahi vazifelerine aid hususattan mesuldurlar. Muhasebeci ile muavini ve vekilharç kefalet nizamnamesi ahkâmına tevfikan kefalete raptolunacaktır.

Madde 7 — Darülacezenin mekûlât ve mahrukat ve melbusat ve sair melzemesi Şehremanetinın nezareti tahtında olmak üzere komisyonu daimî marifetile ve münakasa suretile tedarik ve mubayaa olunacaktır. Münakasa ile mubayaası mümkün olmıyan müteferrik malzeme için müdür yevmiye nihayet otuz kuruşa kadar masraf ihtiyarına mezun ve fakat defterini komisyona tasdik ettirmeğe mecburdur.

Madde 8 — Başkâtip darülacezeye alınacak fukara için muntazam bir defteri kebir tutmağa mecburdur. İşbu deftere birden bed' ile

sıra numarası vazile acezenin darülacezeye girdikleri tarih ve isim ve şöhrét ve memleketleri ve eşkâl ve esnanı ve kaç numaralı koğuşa konulduğu ve elbise ve eşya ve nakitten darülaceze depoyuna nasıl şeyleri vazolunduğu kaydedilecek ve darülacezeden çıktıkları vakit dahi tarihi hurucu veyahud vefatı mülâhazat hanesinde gösterilecek ve darülacezeeye kabul edilecek bilcümle fukarayı zükûrun fotoğrafları dahi ahiz ve hıfz edilecektir. Aceze hanede vefat edenlerin terekesi hakkında marifeti şer'ile muamele olunur ve bunlardan akarib ve müteallikatı olmyanların terekesi darülacezeeye aid olur.

Madde 9 — Defteri kebîrden maada zükûr ve inas için başka başka iki defter daha tutularak ve sıra numaralarile koğuş numaraları ve isim ve şöhréti gösterilerek yeniden gelmiş veya çıkmış olanların muamelâtı kaydîyesi ayrı ayrı yürütülecek ve mevcut zükûr ve nisvanı aceze müdür dahi hazır olduğu halde her ay intihasında işbu defterlerle yoklama edilecektir.

Madde 10 — Darülacezeeye kabul olunacak etfalmı hıni kabullerinde hüviyetlerini ve neseblerini muarref olarak mahallerinden alınmış olan ilmühaberlerle tezkerei osmaniyeleri vücutlarında bulunması lâzım gelen alâim ve işaretleri farika mahsusan tutulacak ceridelere kaydolunacaktır. Darülacezeden bir çocuk alınmak istenildikte bunu alacak her kim ise ne için alacağını ve bir gûna suihal ve e'f'ale sebeb itihaz eylemeyeceğini infak ve iksasile talim ve terbiyesinden mesul olacağını mübeyyin mensub olduğu dairei belediyeden musaddak bir kıta sened ita edecek ve bunun üzerine çocuk verilecek olduğu halde ceridei mahsusada muharrer kaydı mezkûr senede derç ile senedi ita eyliyene tasdik ettirilecek ve bunun bir sureti dahi ona verilecektir.

Madde 11 — Darülacezede iki hastahane olup etibbası usul ve nizamı veçhile hastaların ahval ve keyfiyatını mübeyyin defter tutmaya ve eczacılar dahi reçeteleri defteri mahsusuna kaydetmeğe mecburdur.

Madde 12 — Darülacezenin varidat ve masarifatile acezenin muamelâtı umumiyesinin teftişi ve darülaceze için yeniden ne gibi varidat tedariki mümkün ve münasib olacağını müzakere etmek üzere Şehremaneti memurininin intihap olunacak bir zatın riyaseti tahtında olarak Dahiliye Nezaretince intihap edilecek dört zattan mürekkep olmak üzere hıiradei seniyei hazreti padişahî fahrî bir komisyon teşkil olunacaktır.

İşbu komisyon her üç ayda bir kere darülaceze memurin dairesinde içtima ile hesabâtı ve muamelâtını etrafı ile ve kemali dikkatle tetkik edip meğhudatını vesair lâzımülhtar hususâtı bamazbata Dahiliye Nezaretine bildirecektir.

Madde 13 — Darülacezede bulunacak memurin ve hademe ve aceze verilecek taam muayyenatı askeriye hakkında müttehad olan usul ve mikdara tatbik olacaktır.

İKİNCİ FASIL

Aceze kabulü

Madde 14 — Sokaklarda teseül ile halkı izac eden zükûr ve inas ile Dersaadet ahalisinden ve muhacirin takımından olup yeri yurdu ve kimsesi olmadığı cihetle sokaklarda yatıp kalkan alil ve amelî-manda ve kudretsiz eşhas zaptiye nezareti tarafından tayin olunan polisler marifetile birer birer ve rıfk ve mülâyimetle celp ve isim ve şöret ve mahallî ikamet ve ahval ve keyfiyetleri etrafı ile tahkik olunarak Dersaadet ahalisinden ve bir de muhaceretle taşradan gelmiş olanlar olduğu ve Dersaadetçe idaresine muktedir akraba ve velisi ve işe güce iktidarı olmadığı tebeyyün edenler ahvali umumiyesi dercile bajurnal Darülaceze'ye gönderilecektir.

Madde 15 — Dersaadet ahalisinden olupta alil ve mariz olarak akraba ve velisi ve kendisini idare ve işe'ye iktidarı olmadığını mu-tazammın dairei Belediyeden musaddak mahalleleri ilmühaberlerini veya muteber bir şahadetname ibrazile Darülaceze idaresine müracaat eden malûlin komisyonu daimî tarafından tahkikatı lâzime icra edildikten sonra Darülaceze'ye kabul olunurlar.

Madde 16 — Şehremaneti veya Zaptiye nazareti jurnallerile Darülaceze'ye gönderilen veya madde-i sabıkada muharrer ilmühaber ve yahut şahadetname ibrazile doğrudan doğru Darülaceze idaresine müracaat eden eşhas tabip tarafından bilmuayene sari hastalığı olduğu halde bunların zükûr ve inas için tahsis olunan koğuşlara konularak diğer koğuşlardaki eşhas ile ihtilâttan men olunacakları gibi ilel ve emrazı sariyeden vareste olanlar dahi hamamda temizlendikten sonra ve temiz ise elbise iksa edildikten sonra tahsis olunan koğuşlara konulacak ve cümlesinin eski elbisesi ihrak edilecektir. Cüzam hastalığına müptelâ oldukları bilmuayene tebeyyün edenler Darülaceze'ye kabul olunmıyarak Üsküdar'da kâin Cüzamhaneye ve cinnet hastalık-

larına duçar bulundukları kezalik bilmuayene anlaşılabilir bimarhaneye vaz olunacakları gibi frengi illetine müptelâ olanlar dahi Darülacezede bunlara mahsus olarak ifraz olunacak koğuşa vaz olunacaklardır.

Madde 17 — Seeleden kendisini idareye muktedir akraba ve velisi olanlar fimabat teseül etmemek üzere akraba ve velisine teslim ve bunlardan işe güce muktedir olanlarının bir işle iâşe ve ikdarı akraba ve velisine tenbih ve tefhim olunduktan sonra yine teseül ettikleri görülür ise bajurnal Darülacezeye gönderilip fimabat teseül etmiyeceğini temin edinceye kadar Darülacezede alıkonulacaktır.

Madde 18 — Darülacezede bulunacak malûlünden bazıları zikudret akraba ve taallûkatı zuhurile talep ve idareleri taahhüt ile temin olunduğu ve kendileri dahi muvafakat eylediği halde basenet akraba ve taallûkatına teslim olunacaktır.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Acezenin sureti talim ve terbiyesile karekâtı

Madde 19 — Darülacezede zükûr ve inas için ayrı ayrı daire ve koğuşlar ve sanayi haneler tahsis olunacak ve acezeden filcümle işe ve güce muktedir olanları sanayi hanelerde münasip sanatlarla işgal olunacaklardır.

Madde 20 — Darülacezede terzilik, kunduracılık, marangozluk ve nesaçlık misillü en ziyade işe yarayan ve her vakit lâzım olan sanatlar işlettirilecektir. Darülacezede husule gelecek masnuat ilk baharda Darülacezede ve Ramazanı şerifte Bayazıt sergisinde furuht edilecek ve bundan hasıl olacak temettüün sülüsü Darülacezeye irad kayıd olunarak kusuru sanatında maharet gösterenlere verilecektir.

Madde 21 — Acezeden hiç birisi bilâ ruhsat Darülacezeden dışarı çıkamayacağı gibi ruhsatsız matbah ve kilâr ve eczahane ve kendi koğuşlarından başkasına giremez.

Madde 22 — Darülacezede bulunan kesanı akraba ve taallûkatından görmek istiyenlerin müdürden ruhsat istihsalile tayin olunan yevm ve saatta ve mülâkat dairesinde görmeleri caizdir. Fakat esliha ve eşya ve erzak ve alât ve edevat ve ecza ve evrak gibi bir şey teatisine meydan verilmeyecektir.

Madde 23 — Acezenin yatıp kalkmaları ve taam ve teneffüs eylemeleri için mevsimine göre müdür tarafından vakit ve saat tayin edilecek ve şamattle acezeyi taciz edenler ve tenbihatı vakıayı isga etmeyenler münferiden bir odaya çıkarılacaklardır.

Madde 24 — İşbu nizamnamenin icrasına Dahiliye Nezareti memurdur.

No: 26 — Teseülün menine dair Nizamname

13 Şaban 1313 ve 16 Kânunusani 1311

Madde 1 — İşbu nizamname Darülacezenin bilinşa küşadile aceze kabulünden itibaren mevkii icraya vaz olunacaktır.

Madde 2 — Tedariki maişete mani ilel ve eskam sahibi olmakla beraber şer'an infakile mükellef kimsesi bulunmayanların ve şer'an infaklarla mükellef, akraba ve müteallikatı olupta akraba ve müteallikatının kendilerini geçindirmekten aciz buldukları mensup oldukları dairei belediyeden mussaddak mahalleleri ilmühaberterile tebeyyün eden malûlinin infak ve idareleri için umumî Darülaceze tesis ve küşat edilmiştir.

Madde 3 — İşbu Darülacezede zükûr ve inası fukaraya ayrı ayrı daireler ve koğuşlar ve bunları işgale mahsus sanayihaneler tesis edilecek ve her birinin mensub olduğu mezhebe göre talim ve terbiyelerine itina olunacaktır.

Madde 4 — İlel ve emrazı olanların tedavisine mahsus olarak biri zükûr ve diğeri inas için Darülacezede iki hastahane inşa olunmuştur.

Madde 5 — Darülacezenin idarei dahiliyesi Dahiliye Nezaretince intihap ve makamı Sadareti uzmaye inha ile bilistizan şeref müteallik bu yurulacak iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî üzerine tayin bir müdüre ve muamelâtı umumiyesi mahsusan teşkil olunacak bir heyete muhavveldir. İşbu heyetin riyaseti fahrî olarak Şehremaneti memurinin-den intihap ve Babîâllice tasdik edilecek bir zata tevdi edileceği gibi azası dahi kezalik fahrî olarak babı fetva ile Evkaf ve Zaptiye Nezaretleri

memurininin tayin ve rum ve ermeni, katolik ve yahudi milletleri patrik ve hamam hanelerince tensib edilecek birer zattan mürekkep olacaktır.

Madde 6 — İşbu heyeti idarenin vezaifi ve Darülacezenin sureti idaresi bir nizamnamei dahili ile tayin olunmuştur.

Madde 7 — İşbu Darülacezenin varidatı devairi belediyece noksanülvezin olarak zaptedilecek ekmeklerden saniyen: Dersaadette bulunan bilcümle tiyatroların duhuliyeye biletlerinden heyeti idare marifetile tanzim olunacak yirmişer ve kırkar paralık pullar ile biletin esmanı itibarile istifa edilecek mebalığden, salisen: İhtiyarî olarak istihsal olunacak ve cevami ve maabit kapılarına sandıklar vaz ve talikile toplanacak ianattan, rabian: Bigayri tahsis fıkara vasiyet olunacak akçeler ile cemaatı ahali beyinde gurabaya mahsus olarak cem edilecek ianattan ve maadine vesair teşebbüsata dair verilecek imtiyazattan suveri münasibe ile alınacak mebalığden ve balâda beyan olunan vesaitte kıyasen hal ve maslahat icabınca heyeti idarece bulunacak ve Babîâlîce tensib olunacak sair varidattan mürekkep olacaktır.

Madde 8 — Malûl ve bîkes olupta Darülacezeye müracaat etmiyerek teseül etmekte olduğu zabıta veya memurini belediyece müşahede olunan eşhastan İstanbullu olanlar acezahaneye ve taşralı bulunanlar memleketlerine gönderilecekler, ve halkı izaç etmiyen ve bir sanat vesilesile teseül eyliyenler müstesna tutulacaklardır.

Madde 9 — İşe ve güce muktedir olduğu halde sual edenler zabıtaca derdest edilerek bunlardan İstanbullu olanlar veya taşralı olupta İstanbulda tavattun etmiş bulunanlar zabıtaca kefalete rapt ile salıverilecekler ve taşra ahalisinden bulunanlar dahi mahalleri devairi belediyesince işgal olunmak üzere memleketlerine iade olunacaklardır. Mükerrirlerden İstanbullu bulunanlar taşraya tebit edileceklerdir. İslâhane ve sanayihanesi bulunan mahallerden gelen eşhas Darülacezeye konulmayıp mahali mezkûrede barındırılacaklardır.

Madde 10 — Dahiliye Nezareti işbu nizamnamenin icrasına memurdur.

**No: 27 — Memurini mülkiye tekaüd kararnamesinden
istisna olunan rüsumat kantarcıları ile muhafaza kayık-
çılarının tekaüdlerine dair talimatı hususiye**

17 şaban 1313 ve 20 kânunusani 1311

BİRİNCİ FASIL

Tekaüdün şeraiti

Madde 1 — Tekäüd maaşı iki nevi olup birisi müddeti malümei hizmet ve diğeri malüliyet mukabili tahsis edilir. Ve hizmet mukabili tekaüt istihkakına nail olmak bir kantarcı veya kayıkcının yirmi yaşında hizmete girmek itibarile otuz sene hizmeti sebk etmiş olmasile meşruttur.

Madde 2 — Tekäüde kesbi istihkak edenlerden tekaüdünü talep eden gerek Dersaadet ve gerek taşralarda mensup olduğu Nezarete bir istidaname verip evvelâ hizmeti devlete kaç yaşında ve ne tarihte duhul eylediği ve ne kadar maaş aldığı, saniyen ondan sonra hangi hizmetlerde ne kadar müddet bulunduğu ve her birinde ne mikdar maaş aldığı ve infisali vukubulmuş ise ne sebebe mebni olduğu ve ne kadar müddet mazul kaldığı salisen cezayı kanunî ile mahkûm olup olmadığı rabian tekaüdünü istida eylediği gün müstahdem veya mazul bulunup bulunmadığı ve malüliyetten dolayı tekaüdünü istemekte ise de ne vakit malül olmuş idüğü başka başka tahkik olunarak keyfiyatı evrakı müteferriasının ilâvesile ol Nezaretten bamazbata Rüsumat Emaneti celilesine gönderilerek badettedkik icabı icra olunacaktır.

Madde 3 — Bir kantarcı veya kayıkçı talep ve istidası vukubulmadıkça veya ifayı vazafine muktedir olamayacak derecede alil ve mariz olduğu sabit olmadıkça tekaüt olunmaz.

Madde 4 — Maddei sabıkada muharrer olduğu veçhile hizmet mukabili tekaüde müstahak olanların en sonra bulunduğu vazifeden infikâki zamanı mebde ittihaz olunarak o zamandan geriye doğru on senelik maaşı (1) toplamış hasılıının ögrünüm on ikide birinin yüzde

[1] Tekäüd için hesap olunacak on senelik maaşlardan tensiki maaşat kararnamesinin tesisinden evvelki yani 1296 senesinden mukaddemki zaman maaşlarına tesadüf olunur ise o makule maaşlardan akçe farkı olarak zamta tenzil olunması usul ittihaz edilmiştir.

ellisi şehri tekaüt maaşı olmak üzere tahsis olunur. Ve eğerci tekaüde müstahak olanların en sonra müstahdem buldukları zamandan geriye doğru on sene alettevali hidematta bulunmamış iseler sırasile daha geri seneler maaşları dahili hesap edilerek mutlaka on senelik vazife ve memuriyet maaşlarının miktarı tayin olunduktan sonra tekaüt maaşı tahsis edilir. Ve bir memurun infisali hükmü kanuna mebni ceza değilse iki seneye kadar olan mazuliyetleri tamamen ve dört seneye kadar olan mazuliyetlerinin iki senesi tam ve diğer senesi nisf hesap edilerek müddeti tekaüde mahsub olunup bundan ziyade mazuliyet müddetleri dahili hesap edilmez ve bunların otuz seneden ziyade geçirdikleri senelerin beheri için otuz senede nail olacakları maaşın otuzda biri maaşı mezkûre zam olunup bu hesap üzere kırk beş sene hizmet etmiş bir kimseye tekaüt maaşı olarak on senelik maaş yekûnunun öşrünün on ikide birinin yüzde yetmiş beşi tahsis edilmiş olur ve kırk beş seneden ziyade müddet için bir şey verilmeyip yine kırk beş senelik maaş tahsis kılınur. Eğer otuz sene hizmet etmiş olan bir kimsenin kanunen istihkakı altmış kuruştan dîn ise altmış ve kırk beş sene hizmet etmiş bir kimsenin istihkakı doksan kuruştan noksan ise her halde doksan kuruşa iblâğ olunup bu mikdarlardan dîn tekaüt maaşı tahsis olunmaz.

Madde 5 — Bir kimsenin devletin hidematı sairesinden rüsumat kantarcılık veya kayıkcılığına nakli halinde evvelki tarıkta olan hizmetleri müddeti kantarcılık veya kayıkcılıktan tekaüd için meşrut olan müddete mahsup olunur. Ve fakat kantarcılık veya kayıkcılıktan diğer hizmeti devlete nakledenlerin kantarcılık veya kayıkcılıktan geçirdikleri zamanlar müddeti tekaüde mahsup olunmaz ve bir de devletin hidematı sairesinden kantarcılık veya kayıkcılığa nakledenlerin evvelki mesleğindeki mülkiye tekaüd sandığına verdikleri akçe hususî tekaüt sandığına alınamıyacağı gibi kantarcılık veya kayıkcılıktan dahi hizmeti devlete nakil edenlerin mukaddema hususî sandığa verdikleri akçe dahi mülkiye sandığına ita kılınmaz.

Madde 6 — Müebbeden rütbe ve memuriyetten mahrumiyet ve hukuku medeniyeden iskat cezalarile mahkûm olanlar tekaüd maaşına nailiyet istihkakından sakıt olur. Ancak bunların vefatından sonra ailelerine işbu talimata tevfikana maaş tahsis olunur. Gerek bir vazifede bulunsun ve gerek muhreç olsun bir kantarcı veya kayıkcı bairadei seniye mezun olmaksızın bir devleti ecnebiye hizmetine girer ise hidematı sabikasınca tekaüd hakkın kalkmaz ve mütekaidin ise tekaüt maaşı kat edilir.

Madde 7 — Kantarcı veya kayıkçılardan birisi tedavi ile kesbi sıhhat ve hiffet edemeyecek surette menzul ve mukad ve iki gözü ama ve mecnun ve cismen aharın ianesine muhtaç olacak derecede malûl olur ise son maaşının nısfı ile tekaüd edilir. Ve ileli mezkûreden başka illetle yani cismen aharın ianesine mühtaç olmayacak ve bulunduğu hizmetin gayrı bir hizmeti ifaya kudreti bulunacak derecede malûl olan kezalik son maaşının rubile ve müddeti hizmeti on seneyi tecavüz etmiş ise sülüsile tekaüdü icra olunur. Malûlinin şu iki derecede malûliyetleri Dersaadetçe cemiyeti tıbbiyede bilmuayene sabit olduğu tıbbiye nezaretinden rüsumat emanetine ba tezkere beyan olunmakla ve taşralarda mecalisi idarenin tahtı taşdikında olarak memleket tabibleri tarafından verilen raport kezalik cemiyeti tıbbiyece tasdik edilmekle meşrut olduktan başka bu makulelerin icrayı tekaüdü rüsumat emaneti heyeti umumiyesince derecei malûliyetlerinin badettasdik kabulüne mütevakkıftır. Malûliyet üzere tekaüdünü talcb edenlerin müddeti meşrutai tekaüdü doldurduğu tebeyyün ederse bu maddei mahsusa hükümüne gidilmeyip işbu talimatı hususiyenin tayin eylediği ahkâm ve şerait dairesinde müddeti hizmet itibarile tekaüdü icra olunur.

Madde 8 — İşbu talimat mucibince tekaüd olanların tekrar hizmete girmesi caiz olmaz.

Madde 9 — Tekauğ muamelâtının tarihi istidadan itibaren nihayet üç ay zarfında ikmaline itina olunacağı gibi tarihi istidanın mebdei dahi aid olduğu rüsumat idaresine ita ile kaleme havale olunduğu tarihten itibar kılınacağı ve fakat muhakeme tahtında iken verilecek istidanın tarihi muteber olmayıp beraat zimmeti hakkında müstediye tebliğ olunan kararı resmî tarihi mebde sayılacaktır.

Madde 10 — Müstehakkı tekaüd olanların icrayı tekaüdü eğer muvazzaf ise maaşının kat'i değil ise istidanın tarihinden itibar edilir.

İKİNCİ FASIL

Mütekaidinin müteallikatına verilecek maaşların derecatı

Madde 11 — Hizmet mukabili tekaüd için meşrut olan müddeti ikmal edipte kablettekaüd veyahut badettekaüd vefat edenler ile on beşinci madde mucibince müddeti hizmeti tam on seneye baliğ olduğu halde fevt olanların ve yedinci maddede gösterilen ahvalden naşi tekaüd maaşına nail olduktan sonra veya nail olmadan irtihal edenlerin bir yetimine müteveffanın müstehak olduğu maaşın nısfı ita olunur. Ve

eytamın taaddüdü halinde işbu nisif maaş beyinlerinde mütesaviyen taksim kılınır ve bunlardan vefat edenler ile zükûrdan olupta yirmi yaşını ikmal eyliyenlerin ve inastan tezevvüç edenlerin taksimi mezkûrdan isabet eden hisseleri kat olunarak diğer yetim ve yetimelerin maaşlarına zammolunur. Eytam ve eramilden tezevvüç edenlerden mugayiri talimat olarak hususî sandıktan maaş alanların fazla mehuzatı maazam istirdad olunur.

Madde 12 — Onuncu madde mucibince eytamı müstahakkı maaş olanların bir zevce veya müteaddit zevcelerinin cümlesi yetim hükmünde olduğu gibi valide ve ceddenin dahi ikisi bir yetim hükmündedir. Ve zevcenin taaddüdü halinde bir zevcenin hissei zevcat beyninde mütesaviyen taksim olunacağı gibi validenin hissesi cedde ile beyinlerinde seviyen taksim edilir. Ve müteveffanın eytamı olmayıpta yalnız zevcesi veya valide veyahut ceddesi bulunur ise onlar müstahakkı maaş olur. Ve müteaddit zevcelerden maaştan sakit veya fevt olanların taksimi mezkûrdan kendilerine isabet eden hissesi kat ile henüz hayatta olan zevcenin maaşına zam olunur. Vefat eden valide ve cedde hakkında dahi olveçhile muamele edilir. Mutallâkalar maaşdan mahrum olduğu gibi müteveffanın sair akaribi dahi maaşa nail olamaz.

Madde 13 — Pederinin vefatında her ne suretle olursa olsun dul bulunan evlâdı inasa pederlerinden dolayı maaş tahsis olunur. Gerek tekaüd için meşrut olan hukuku haiz olanların eytam ve eramilinin beher neferine tahsis olunacak maaşlar indelhesap otuz kuruştan dün isabet eder ise noksanı bilikmal her halde otuz kuruşa iblâğ olunacaktır. Bunların vefat edenlerinden ve yirmi yaşını ikmal eyliyen ve ere varanlarından kat olunacak maaşların otuza iblâğı için sandıktan tahsis olunan miktarı sandığa aid tutularak kusuru beyinlerinde mütesaviyen taksim olunur.

Madde 14 — Zevci müteveffasından dolayı hashennizam maaşa nail olmuş olan evlâdı inasın muahharen pederi müstehakkı tekaüd olduğu halde vefat eder ise başkaca maaş tahsis olunmayıp ve fakat zevcinden dolayı nail olduğu maaş pederinin vefatından naşi müstahak olduğu maaştan noksan ise bunun noksanı ikmal olunur.

Madde 15 — Müstahdeminden tekaüde kesbi istihkak etmiyerek müddeti hizmeti on seneyi ikmal etmiş olduğu halde vefat eden memur ve hademenin eytam ve eramiline otuz sene hizmetle tekaüd olan bir memur evlâdü iyalinin müstahak olduğu maaşın sülüsü ve müddeti

hizmeti on beş seneyi tecavüz edenler hakkında sinini zaideye isabet eden miktarın zammı ile tahsis olunur. Yedinci ve on altıncı maddelerde gösterilen ahvalden maada on sene hizmeti sebkat etmiyerek vefat eden kimsenin evlâdü ivaline dahi bir şey verilmez.

Madde 16 — Eytamı zükûra verilecek maaşlar yirmi yaşlarını ikmal ettiği ve eytamı inas ve zevcat ve ümmehata ve ceddata verilecek maaşlar ere vardıkları anda kat olunur. Hakkını iskat ederek ve haber vermiyerek maaşını yine alır ise on birinci madde şerhinde muharrer muamele icra kılınır. Şu kadarki iki gözü ama ve meflûç ve mukad ve mecnun ve menzul olanlar ile ahvali mesrude derecesinde bütün bütün kâr ve kışbden kalmış olan malûlinin maaşları kaydı hayat ile ifa olunur.

Madde 17 — Müddeti meşrutai tekaüdü ifa etmediği halde yedinci maddede gösterilen ahvalden müteessir olarak veyahut merkezi memuriyetine gitmekte veyahut mahalli memuriyetinden avdet etmekte iken veva esnayı memuriyetinde ifayı vazife eyler iken mehalik ve muhatarata uğrayarak kazaen vefat edenlerin evlâd ve iyaline müteveffanın son memuriyet maaşının rubu ita olunur.

Madde 18 — Tekäuđe müstahak olan kimsenin müstehakkı maaş olan müteallikatı istidalarını Dersaadette ve taşralarda müteallik olduğu Nazarete ita eden ve istidaname üzerine nüzzar taraflarından tahkikatı lâzime bilicra müstedinin işbu talimatın tayin eylediği hukuku haiz olduğu sabit olur ise istidalarını evrakı müteferriası ve tahkikatının ilâvesile Nezaret tarafından bamazbata Rüsumat Emanetine gönderilerek işbu evrakı tahkikada müteallikatı mezkûre zükûr ve inas kaç neferden ibaret olduğu ve valide ve ceddeleri bîkes olup şer'an infak ve iaşelerile mükellef kimseleri olup olmadığı tafsilâtı derç olunacaktır.

Madde 19 — Mütekaid ve eytam ve eramiline hasbennizam tahsis olunacak maaşlarda her kaç para küsurat tesadüf eder ise terk ile bakisi tahsis edilir.

Madde 20 — Zikrolunan rüsumat kantarcılığı ile kayıkcılığından tekaüd olanlar ile bunların ve hakkı tekaüde vasıl olmuş iken tekaüdünden evvel vefat edenler eytam ve eramili maaşlarının idaresi için rüsumat kantarcı ve kayıkcılığı tekaüt sandığı namile bir sandık itihaz olunarak bu sandığın muamelâtı umumiyesi cemiyeti rüsumiyenin

nazareti mahsusası altında ve tevkifatı vakıadan tahassul edip gerek Dersaadetteki ve gerek taşralardaki idarelerden merkezi Emanete gelecek mebalîğin kabz ve teslimile beraber muhasebei emanetten gösterilecek mahalle sarf ve itasına ait muamelât dahi Emaneti müşarileyha servezzanı ile sergi kalemi mümeyyizi tarafından fahrî olarak idare ve ifa kılınacaktır. Ve fakat muamelâtı kalemiyesini ifa etmek üzere şehri kuruş maaşla muktedir bir nefer kâtip istihdam edilecektir.

Madde 21 — Tekâüd sandığı sermayesi evvelen işbu talimattan müstefit olacak kantarcı ve kayıkçı maaşlarından şehri yüzde beş hesabı ile icra olunacak tevkifattan saniyen tekaüd olacakların maaşlarından kezalik yüzde beş tevkifattan salisen işbu kantarcı ve kayıkçıların maaşı aslilerine zam olunan akçenin ilk aylığının zammından ve yeniden kantarcı ve kayıkçı tayin olunanların ilk alacakları maaşının nısfından ibarettir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Tekaüd Sandığı

Madde 22 — İşbu talimatta mütekaidin ile bunların ve mütekaid olmıyarak vefat edenlerin eytam ve eramili tahsisatına karşılık olmak üzere tayin olunan yüzde beş müstahdem olan kantarcı ve kayıkçılar ile bunların mütekaidini maaşlarından Dersaadette bulunanlardan alel-usûl merkezi emanet ve taşralarda müstahdem olan maaşlarından mahalleri idarelerince tevkif olunarak ve maaşlarca zam ve terakki vukubuldukça zammın ilk bir aylığı ve yeniden vazifeye tayin olunanların ilk aylığının nısfı alkonularak bunlar dairei emanetteki tekaüd sandığına irsal olunacaktır.

Madde 23 — Balâda ikinci maddede beyan olunduğu veçhile bir şahsın tekaüdüne dair tâbi olduğu idareden merkezi emanete gönderilen mazbata ve evrakı müteferriası üzerine cemiyeti rüsumiyece tedkikatı muktaziye icrasından sonra nizamen tahsisi icap eden maaş cemiyeti mezkûreden bamazbata tahdit ve beyan olunarak makamı emanete takdim ile mucibince işaret olunduktan sonra aklâmca kuyut ve muamelâtı bilicra verilecek maaşın mükdar ve şeraiti tahsisiyesini mübeyyin olmak üzere muhasebei emanetçe matbu senedi mahsusı resmisi imtâ ve ziri emanet ve muhasebe mührü resmilerile bittemhir sahiplerine ita olunarak işbu senedi resmî mucibince ol tahsis olunan maaş gerek

Dersaadette ve gerek taşralarda bulunan kantarcı ve kayıkçı ile müte-kaitleri ve bunların eytam ve eramili maaşlarına karşılık olarak baş-kaca vukubulacak tevkifat akçelerinden olmak üzere varakai sahihaya muharrer senedi makbuz ahiz ile tesviye olunacaktır.

Madde 24 — İşbu tekaüd sandığı sermayei umumisinin muva-zenei seneviyesi defteri her senei maliyenin şubatı nihayetinde sandığı mezbur kâtibi tarafından bittanzim tasdikan ziri muhasebei emanetten temhir olunarak cemiyeti rüsumiye heyeti umumiyesinde dahi badetted-kik yolunda görüldüğü halde zeyli bamazbata tasdik edilerek makamı emanete takdim ile görüldükten sonra tekaüd sandığı nezdinde hıfz edilir.

Madde 25 — İşbu mütekaidin ile eytam ve eramil maaşlarının vak-tile havale olundukları mahaller idareleri tarafından altı ayda bir kere yoklaması icra olunup mahlûlatı vukuu halinde maaşının kat'ı ile key-fiyeti makamı emanete ihbar ile icabı icra olunacaktır.

Madde 26 — Tekäüd maaşlarının haciz ve tevkifi ve tenkis ve tak-lili caiz olmaz. Ancak deyni mirisi tebeyyün eden ve nikâh ve nafaka bedelinden şer'an takdir ve tahsis edilmiş düyunu mümtazesi bulunan mütekaidin maaşlarından rubunu tecavüz etmemek üzere icrayı tevkifat olunur. Ve nafaka için rubu maaş kifayet etmediği halde nafaka miktarı sey tevkif edilir.

Madde 27 — Gerek zikrolunan kantarcı ve kayıkçı ve gerek bun-ların mütekaidini maaşlarından şehri tevkifi mukarrer olan yüzde beş-kuruş yani kuruşda iki para kat ve tevkif olunmaksızın maaşının tama-mı sahibine ita edilir ise müsebbibinden yani maaşın tam olarak itası eğerci maaş senedinin zahirinde maaşın miktarı kayda muvafık olduğunu tasdik eden muhasebe kâtibi tarafından tevkifi lâzım gelen akçe işaret olunmamasından ise kâtibden işaret olunupta amiri tarafından tam maaşın verilmesi emir olunmasından ileri gelmiş ise amirinden ve eğer sandık emini tarafından hodbobod verilmiş ise andan tazmin ettirilir. Ve bunlar tevkif ettirilipte ilk vasıta ile göndermiyenlerden senevi yüzde on iki hesabile taahhür edecek eyyam için güzeste dahi aranılır. Binaenaleyh her kantarcı ve kayıkçı ve mütekaid maaşlarını aldıkları vakit yine tamı üzerine sened verip fakat tevkif olunacak akçenin miktarı muhasebe kâtibi tarafından zahirı senedde gösterilerek bittenzil sandık emini tara-fından bakisi ita kılınacaktır.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Sandık sermayesinin tenmiyesi

Madde 28 — İşbu tekaüd sandığının sermayesinden müteakidene tahsis olunacak maaşattan fazlası kalır ise perakende suretile şuna buna ikraz olunmayıp en muteber ve mütemen bankalardan birisine ita ile tenmiye olunacaktır.

Madde 29 — Bu sandığın bilcümle ahz ve itası Hazine fiatile olacaktır.

Madde 30 — Sandığın sermayesi bulunmadığı halde verilecek tekaüd istidaları tarihleri sırasile mevkii icraya konulur.

Madde 31 — Tekäuđe istihkakı olmadığı halde istihkakı hak veya namı müstear ile aharın hizmet ve meziyetinden istifadeye teşebbüs eden olur ise cevap verilir. Ve töhmetinin şekil ve derecesine göre hakkında kanunen ceza tertibi zımında aid olduğu dairesine resmen ihbarı keyfiyet edilir.

Madde 32 — Rüsumat emaneti işbu talimatın bin iki yüz doksan-yedi senei maliyesi teşrini evvelinden itibaren icrasına memurdur. İşbu talimat muahharan tadil buyrulan [1] 19 nisan 1300 tarihli tekaüd karar-namesi münderecatına ve mizacı maslahata tatbikan tashih olunmuştur.

**No: 28 — Girid ahalisinden olup cezirede müstahdem
bulunan memurin maaşlarından mazuliyet aidatı
tevkif olunmaması hakkında iradei seniye**

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin Mazbatası

Girid Vilâyetinde müstahdem memurinin ekseri yerliden bulunduk-ları cihetle bunlardan infisali vukubulanların memuriyete tarakkub için Dersaadete azimetleri gayri vaki olduğundan memurini merkumedem mazuliyet maaşından istifade hakkını haiz olanlar için muamelei istis-naiye icrası hakkında mukaddema sebk eden iş'ara cevaben tastır buy-rulan emirnamei şamide mazuliyet aidatının mikdarı hazırı taşrada bu-lunan memurini mazuliyet maaş tahsisine müsaid olmamasına mebni ma-zuliyet maaşı şimdilik memuriyeti devlete müterakkiben Dersaadette-bulunanlara münhasır tutulmuş ve kararı vaki umum vilâyatı şahane-memurini mazulesi haklarında cari bulunmuş olduğundan Girid memu-

[1] Adı geçen kararname T. I. C. 5. S. 237 dedir.

rini mazulesi hakkında dahi bu karara tevfi ki muamele olunması zaruri bulunduğu irade buyrulmuş ve Girid memurlarının hemen kâffesi yerli olup Dersaadete azimetle memuriyet talebine itiyadları olmadığına ve Giridde bulunduğca mazuliyet maaşına nail olamayacaklarından mazuliyet namile maaşlarından yüzde bir tevki fi muvafı ki madelet olamayacağına binaen memurini vilâyet mazul bulunduğca mazuliyet maaşı istifasına hakları olmamak üzere bundan böyle mazuliyet maaşı tevkifatından vareste tutılmaları da münasip görülmüş olduğu beyanile ifayı muktazasına dair Girid Vilâyetinden bittakdim Şûrayı Devlete havale buyrulan 7 rebiyülevvel 1313 tarihli ve elli beş numaralı tahrirat mütalea ve mülkiye tekaüd sandığı nezaretile muhabere olundu.

Nezareti merkumeden cevaben varid olan 29 cemaziyevvel 1313 tarihli tezkerede mazuliyet kararnamesinin onuncu maddesinde hizmeti devlette bulunan bilûmum memurini mülkiye ve maliye ve adliye ile posta ve telgraf ve rûsumat memurları maaşlarından tevkif olunan yüzde birden mütehasıl mebalîğ bunların mazullerine tahsis olunacak maaşata karşılık tutulduğu muharrer olduğu gibi vilâyeti merkume memurlarından kararnamei mezkûr ahkâmına ve Şûrayı Devlet kararile bairadei aliye müttahaz kavaide tevfi kan müstahakki maaş olanlara dahi sair vilâyatı şahane memurları misillü mazuliyet maaşı tahsis edilmekte bulunmasına ve Girid memurini mülkiyesi kâmilen yerliden olmayıp vali ve müşavir ve defterdar ve mektupçu vesair bazı memurini vilâyatı sairei şahanede istihdam olunmuş ve badezin dahi istihdam oluncakları tabii bulunmuş olmasına ve mamafih Girid memurini mülkiyesinin bir kısmı demek olan telgraf ve rûsumat ve düyunu umumiyeye memurları maaşlarından esasen mazuliyet aidatı tevkif olunmakta bulunmasına binaen diğ er bir kısım memurinin istisnaı münasip olmayacağı gösterilmiştir.

Muktazayı maslahat ledelmüzakere vilâyetin tahriratında dahi beyan olduğu veçhile Girid memurlarından ekseri cezire ahalisinden buldukları cihetle hini infisallerinde memuriyete müterakkip olmak için Dersaadete gelmeyecekleri tabii bulunduğundan ve şu halde bu misillülerin maaşlarından mazuliyet aidatı tevki fi muvafı ki hakkaniyet olmayacağından vali ve müşaviri vilâyet ile defterdar ve mektupçu vesair bu taraftan tayin olunan memurlar müstesna olmak ve mazuliyet maaşı talebine hakları olmamak üzere cezire ahalisinden olup cezirede müstahdem bulunan memurlar maaşlarından mazuliyet aidatı tevkif olun-

maması hususunun Girit Vilâyetine iş'arı ve maliye ve tekaüd sandığı nezaretlerine malûmat itası tezekkür kılındı olbabda emir ve ferman hazreti menlehülemrindir.

15 cemaziyelahir 1313 ve 20 teşrinisani 1311

Mecalisi mahsusı vükelânın zeylen mazbatası

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin meyanei bendegânemizde kıraat olunan işbu mazbatasında beyan olunduğu üzere Girit memurlarından ekseri cezire ahalisinden olup hini inşisallerinde memuriyete müterakkıp olmak için Dersaadete gelemiycekleri cihetle vali ve müşaviri vilâyet ile defterdar ve mektupcu vesair bu taraftan tayin olunan memurlar müstesna olmak ve mazuliyet maaşı talebine hakları olmamak şartile cezire ahalisinden olupta cezirede müstahdem bulunan memurlar maaşlarından mazuliyet aidatı tevkif olunmaması hususunun Girit Vilâyetine iş'arı ve maliye ve tekaüd sandığı nezaretlerine malûmat itası tezekkür ve tensip edildise de olbabda ve katıbe ahvalde emir ve ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

25 şaban 1313 ve 28 kânunusani 1311

İradei Seniyei Mübelliğ Hamiş

Residei desti tazim olup Şûrayı Devletin Meclisi Vükelâdan müzeyyel mazbatası ile manzuru âli buyrulan işbu tezkerei samiyei sadaret penahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfet penahî şeref müteallik buyurulmuş olmakla olbabda emir ve ferman hazreti veliyül-emrindir.

4 ramazan 1313 ve 6 şubat 1311

**No: 29 — 1896 senesi % 5 faizli tahvilâtı
Osmaniye istikraz mukavelenamesi**

23 ramazan 1313 ve 25 şubat 1311

Bir taraftan 29 şaban sene 1313 yani 1/13 şubat sene 1311 tarihile şerefsanîh olan iradei seniyei hazreti padişahî mantuku celiline tevfikân hükümeti seniyeve vekâleten hareket eden Maliye Nazırı Devletî Nazif Paşa Hazretleri ve diğer taraftan Bankı Osmanî namına ve hesabına olarak hareket eyliyen Müdürü Umumisi Sir Edgar Vensan ve Müdürü

Mösyö L. Lefonte ve bir de işbu mukavelenamede Düyunu Umumiyei Osmaniye İdaresine aid hususat hakkında müdahale eden İdarei Mezkûre Meclisi Reisi Kumandan Leon Berje beyinde mevaddı atıye bil-mukavele karargir olmuştur.

Madde 1 — Hükûmeti seniye üç milyon iki yüz yetmiş iki bin yedi yüz yirmi lirayı Osmanî miktarı itibarilik bir istikrazı credit tahvilâtının ihracını kararlaştırmıştır bu tahvilâtın faiz ve resülmal tediyatı için iktiza eden meblâğ Aydın ve Hüdavendigâr ve Selânik Vilâyetlerinin ağnam resminden ve Hüdavendigâr Vilâyetile Aydın Vilâyeti dahilinde vaki İzmir ve Şaruhan ve Manisa ve Denizli Sancaklarının ve Biga Mutasarrıflığının palamut ve afyon ve ruganı zeyt aşarı hasılâtından ifraz olunacaktır.

Madde 2 — Hükûmeti seniye Rumeli Demiryolları iltisak şirketinin 1/13 şubat sene 1311 (1896) tarihinde re'sülmal ve faiz olarak bakıyei matlubu bulunan sekiz yüz yirmi sekiz bin yedi yüz otuz üç lirayı Osmaninin tesviyesi için icab eden meblâğı salifüzzikir istikraz hasılından ifraz edecek ve işbu tesviye mukabilinde şirketi merkumeden bir kıt'a ibranamei kat'i ahzeyliyecektir.

Madde 3 — Tahvilâtı cedide (1896) senesi % 5 faizli tahvilâtı Osmaniye unvanile ma'nun bulunacak ve ibaresi Türkçe ve Fransızca ve İngilizce ve Almanca olacaktır. Tahvilâtı mezkûrenin miktarı itibarı olarak beheri yirmi iki Osmanlı yani yirmi İngiliz lirası yahut beş yüz frank veya dört yüz beş mark yahut bunların mazruplarına müsavi kıymetli kıt'alara münkasem olmak üzere ceman üç milyon iki yüz yetmiş iki bin yedi yüz yirmi lirayı Osmanî yani iki milyon dokuz yüz yetmiş beş bin iki yüz lira sterlin veyahut yetmiş dört milyon üç yüz seksen bin frank veya altmış milyon iki yüz kırk yedi bin sekiz yüz marktan ibaret bulunacaktır.

Tahvilâtı mezbure hamiline olarak tanzim edilecek ve altı aydan altı aya yani her senenin bir on üç kânunusani ve 1/13 temmuz senesi tarihlerinde Dersaadet ve Londra ve Paris ve Berlinde tediye olunmak üzere senevî % 5 hesabı faiz getirecek ve beher sene yüzde yarım hesabı re'sülmal akçesi olarak kırk dokuz sene bir rubu zarfında kur'a keşidesile baş başa tesviye olunmak üzere maa faizi senevî yüz seksen bin lirayı Osmanî mürettebatı bulunacaktır. On beşinci maddede muharrer olduğu üzere istikrazın tediyeyi mürettebatı için Bankı Osmaniye tahsis

olunan kumüsyon ile kambiyo farkları zikrolunan meblâğı seneviye dahil değildir.

Tahvilâtı cedidei mezkûrenin tabından evvel berveçhi balâ yirmi iki Osmanlı yani yirmi İngiliz lirası yahud beş yüz frank veya dört yüz beş mark ve bunların mazruplarına müsavi kıymetli tahvilâtın adedini mübeyyin bir kıt'a cedvel ile tahvil nümunesi lieclil istizan hakı-payı şahaneyeye arz ve takdim olunacaktır. .

Madde 4 — Tahvilâtı mezburenin faiz ve resülmal mürettebatı 1/13 şubat sene (1896) tarihinden itibaren işlemeye başlayacaktır. Birinci kupon 1/13 temmuz sene (1896) tarihinde tediyeye olunacak ve yalnız beş aylık faizi şamil bulunacaktır. Andan sonraki kuponlar altı aydan altı aya yani her senenin 1/13 kânunusani ve 1/13 temmuz tarihlerinde ifa edilecektir.

Kur'alar her senenin şehri haziranında Hükûmeti Seniyenin bir memuru hazır olduğu halde Dersaadette Düyunu Umumiye İdaresi marifetile keşide olunacak ve birinci kur'a bin sekiz yüz doksan yedi senesi haziranında çekilecektir. Kur'a isabet eden tahvilâtın bedelâtı kur'anın çekildiği tarihi takip eden şehri temmuzu rumî iptidasında (yani efrenci on üçünde) ifa edilecektir. Kur'a isabet eden tahvilâtın tediye bedelâtı için muayyen olan tarihte henüz vadesi dühul etmemiş olan kuponların cümlesi tahvilin hini tediyesinde tahvile merbut bulunmak lâzım gelecek ve noksan olan kuponların bedeli kur'a isabet eyliyen tahvilin hamiline itası iktiza eden meblâğdan tenzil edilecektir. Her kur'anın neticesi Bankı Osmanî canibinden masarifi ifa olunmak üzere üç gazeteye derç ile ilân ettirilecektir.

Madde 5 — Duhulü vadelerinden itibaren altı sene müruruna kadar bedelâtı istifa olunmak üzere getirilmeyen kuponlar ile kur'a isabet edipte vacibülifa olduğu günden itibaren on beş sene zarfında bedelâtı alınmak üzere ibraz olunmayan tahviller hazinesi celile menfaatine olarak müruru zamanla kâffe hukuktan sakıt olacaklardır.

Madde 6 — Hükûmeti seniye yüzde beş faizli tahvilâtı cedide kuponları ile resülmalinin tediya üzerine hiç bir gûna tenzilât ve tenkisat icra etmemeyi teahhüt eder anifülbeyan tahviller ile kuponlar memaliki devleti aliyede halen ve istikbalen her nevi resim ve vergi ve damgadan varestede bulunmuştur.

Madde 7 — Vadeleri duhul edip bedelâtı verilmiş olan kupon-

lar ile kur'a isabet eyleyip resûlmali tesviye kılınmış olan tahviller zımbalanıp iptal olunduktan sonra her sene hazinesi celileye teslim olunacaktır.

Madde 8 — İşbu istikrazın faiz ve resûlmal akçesi ile kumüsyon ve kambiyo farkları masarifinin muntazaman tesviyesini temin etmek üzere Hükûmeti Seniye zirde gösterildiği veçhile senevî iki yüz bin lirayı osmaniden ibaret bir meblâğı tahvilâtın resûlmali itibarisi kâmilen tesviyepesir oluncıya değin bir sureti münhasıra velâyetegayyerede olarak ve kendi tarafından ciheti ahara sarf olunmamak üzere Bankı Osmaniye havale ve tahsis buyurur işbu meblâğı senevinin ahz ve kabzı düyunu umumiyei osmaniye idaresine tevdi olunmuştur.

Lirayı Osmanî

40.000	Aydın Vilâyeti ağnam resminden
40.000	Hüdavendigâr Vilâyeti ağnam resminden
40.000	Selânik » » »
80.000	Hüdavendigâr Vilâyeti ile Aydın Vilâyeti dahilindeki İzmir ve Saruhan ve Manisa ve Denizli Sancaklarının ve Biga mutasarrıflığının Palamut ve Afyon ve ruganı zeyt aşarından.

200.000

İşbu meblâğ düyunu umumiyei Osmaniye idaresine masraf mukabili olarak muhassas olan yüzde beş dahi dahil olduğu halde her gûna masraftan ari ve beri olarak Dersaadette Bankı Osmaniye teslim olunacaktır.

Kezalik hükûmeti seniye evvelen Rumeli demiryolları inşaat şirketinin inşa etmiş olduğu hutut üzerinde birinci derece rehin hakkını ve saniyen hututu mezkûrenin işletme hasırlatı safiyesinden hükûmeti seniyyeye aid hisseyi balâda gösterilen şerait tahtında olarak tahsis buyurur ağnam resmi üzerine vukubulan tahsisatın sureti ihalesi berveçhiati olacaktır.

Şöyleki: Maliye nezareti celilesi işbu istikrazın mürettebatına karşılık tahsis olunan varidatın ahz ve kabzına memur olan düyunu umumiyei osmaniye idaresine bedelâtı ağnam resminin evvel beevvel vuku bulacak tahsilâtından ifa olunmak üzere her sene vilâyatı mezkûre üye-

rine havalenameler ita edecektir. Aydın ve Hudavendigâr ve Selânik vilâyetlerinin ağnam resmi kavanini mer'iyeye ahkâmına tamamen muvafık surette hükûmet memurları marifetile cıbayet ve tahsil olunacak ve fakat memurini merkumenin tahsil eyledikleri mebalîğ salifülbeyan havalenamelerin mikdarı ikmal olununcaya kadar hafta behafta düyunu umumiyei osmaniye idarehaneleri veznesine teslim olunacaktır. Düyunu umumiye nazır ve müdür ve memurları her hafta gayetinde merkezi vilâyette defterdarlar ve livada muhasebeciler ve kazada malmüdürleri nezdine giderek düyunu umumiyeye teslim olunan mebalîğın hükûmet tahsildarları marifetile ağnam resminden vuku bulan tahsilâta mutabık olup olmadığını tahkik edeceklerdir.

Şurası mukarredirki berveçhi meşruh Hudavendigâr vilâyeti ile Aydın Vilâyeti elviyei erbaasının ve Biga mutasarrıflığının palamut ve afyon ve ruganizeyt aşarının hini müzayedesinde düyunu umumiyei osmaniye idaresi memurlarından bir vekil hazır bulunarak müzayedenin icab eylediği kâffe muamelâta bilfiil iştirak edecek ve bedeli ihale mukabilinde mültezimlerin vereceği ceman seksen bin lirayı osmanilik senedat mevakii mezkûrede kâin düyunu umumiyei osmaniye vezneleri emrine vacibüttekiye olmak üzere tanzim olunarak bedelâtı munhasıran zikrolunan veznelere ifa edilecektir. Aşarın müzayedesı aşar nizamı cariyesi ahkâmına tamamen muvafık surette icra edilecektir. Şayet kavanini cariyeye mucibince mültezim bulunması bilkülliye muhal olupta palamut ve afyon ve ruganizeyt öşürleri aynen tahsil olunmak iktiza eylediği halde hükûmeti seniye işbu mahsulâtı öşriyenin mecmuunu çift anahtarlı anbralara vaz etmeği taahhüt eder mezkûr anahtarların biri düyunu umumiyei osmaniye idaresi memurları yedine tevdi olunacaktır. Mahsulâtı mezkûre kavanini cariyeye tevfiakan hükûmeti mahalliyeye tarafından düyunu umumiye memurlarının ittifak ve inzımanı marifetile satılıp müşteriler tarafından verilecek esmanı kâmilen ve doğrudan doğruya düyunu umumiye veznelerine teslim olunacaktır.

İşbu aşar hiç bir bahane ile ciheti tahsisiyesinden gayriye sarf edilemeyecektir. Hükûmeti seniye işbu istikrazın faiz ve resülmal mürettebatının tamamii tesviyesini bir sureti umumiyede olarak indelhace varidatı umumiyesile temin buyurur. İşbu istikraza muhassas varidatın ademi kifayeti halinde hükûmeti seniye her karpunun duhul taksitinden on beş gün evvelce istikrazın tediyeye mürettebatına muktazi meblâğı doğrudan doğruya düyunu umumiye idaresine teslim edecektir.

Madde 9 — Hükûmeti seniye işbu mukavelenamenin inkıza müddetine kadar işbu mukavelenamaya vaz'ı imza edenler beyninde evvelce bilittifak anların kabul edecekleri derecede müsavi kıymetli ve aynı teminatı haiz varidatı saireyi tahsis etmekdikçe işbu istikrazın mürettebatı seneviyesine hassatan karşılık tahsis olunan varidatı tenkis veya tebdil edebilecek hiç bir gûna tadilât icra etmiyeceğini beyan buyurur.

Madde 10 — Bankı osmanî salifülbeyan (3 272 720) lirayı osmanî mikdarı itibarilik yüzde beş faizli tahvilâtı yüzde seksen beş fiat ile yani yüz lira resûlmali itibariliğini nakden seksen beş lira fii maktuile hükûmeti seniyeden ahz ve mübayaa eder.

Madde 11 — Hükûmeti seniye işbu mukavelenamenin sebebi tanzimi olan yüzde beş faizli istikrazı cedidin resûlmali itibarî olarak beher yüz lirayı osmanî için bankı osmaniye maktuan bir lirayı osmanî ifa edecektir. Bunun hasılı olan meblâğ zirde on ikinci maddede gösterildiği üzere işbu istikrazın hasılı nakdisinden Hükûmeti seniyeye verilecek olan son taksitten tenzil olunacaktır. Buna mukabil Bankı Osmanî dahi tahvilâtın kâffei masarifi tanzimiye ve tabiyesini ve diyarı ecnebiyeye mahsus damga masarifini ve emisyon ve kot istihsaline aid her nevi masarifi ve tahvilâtı cedideye müteferri bilcümle masarifi muhtemeleyi deruhde edecektir. Tahvilâtı katiye nümunesi Bankı Osmanî canibinden Dersaadette Maliye Nezareti celilesine takdim olunduğu tarihten itibaren otuz gün zarfında canibi Hükûmeti seniyeden tasvib olunacak ve şu müddet zarfında bir cevap alınmadığı halde takdim olunan nümuneye hükûmeti seniyece tasvib buyurulmuş nazarile bakılacaktır.

Madde 12 — Hütutu iltisakiye şirketinin resûlmal ve faiz olarak matlubu olan sekiz yüz yirmi sekiz bin yedi yüz otuz üç lirayı osmanî ile yeni istikrazın kısmı maktuundan mütehassıl meblâğ beynindeki fark demek olan bir milvon dokuz yüz elli üç bin yetmiş dokuz lirayı osmaniden Bankı Osmanî evvel beevvel Hükûmeti seniyeden alacaklı olduğu mebalığın kısmen tesviyesine tahsis etmek üzere yedi yüz elli bin lirayı osmanî ifraz edecek ve bu suretle tesviye pezir olan matlûbatı mukabilinde canibi hazinei celileden verilmiş olan her nevi havalât ve mültezim senedatını kâmilten hazinei müşarileyhaya iade eyliyecektir.

Balâda muharrer mebalığ çıkdıktan sonra kalan bir milyon iki yüz üç bin yetmiş dokuz lirayı osmanî zirde gösterilen taksit ve suretlerle Dersaadette Hükûmeti seniyeve teslim edilecektir.

Şöyleki: İki yüz bin lirası işbu mukavelenamenin hini imzasında ve iki yüz bin lirası 25 şubat sene 1311 ve 9 mart sene 1896 tarihinde ifa edilecek ve mütebaki sekiz yüz üç bin yetmiş dokuz lirası dahi beheri 100000 - 133000 liralık tekasiti şehriyei müteakibe ile teslim olunacak ve birinci taksiti şehrisi anıfüzzikir ikinci iki yüz bin liralık teslimattan bir mah sonra ve diğerleri dahi alettevali mah bemah tediye edilecek ve en son taksit 103079/138079 lirayı Osmanî olacaktır 1/13 temmuz sene 1896 tarihinde vadesi duhul eden kupon karşılığının ikmalî noksanı ve yahut ledelhace mezkûr karşılığın kâmilen tedariki zımında icab edecek meblâğ marüzzikir yüz bin liralık tekasiti şehriyenin mezkûr kupon vadesine en yakın olan taksit bedelinden ifraz olunacaktır.

Madde 13 — Hükûmeti seniye yüzde beş faizli (1896) senesi istikrazı cedidinin Avrupa piyasalarında icra olunacak emisyon muamelesinin tesrii maksadile istikrazı mezkûra mahsus senedatı muvakkate tanzim ve ihraç eylemesi zımında Bankı osmaniye mezuniyet ita eder. Zikrolunan senedatı muvakkatenin evvelce hükûmeti seniyenin nazarı tasvibi âlisine arz olunması iktiza etmiyecektir.

Madde 14 — Tahvilâtı katiyeye Maliye Nazırının matbu imzası vaz olunacak ve bunun için nazırı müşarileyh hazretleri tarafından Pariste bir vekil tayin olunacaktır. Tahvilâtı mezkûreye Bankı Osmaninin bir vekili vaz'ı imza edecek ve bu tahvilât kezalik Bankı mezkûr marifetile anıfüzzikir senedatı muvakkate ile mübadele kılınacaktır.

Madde 15 — Hükûmeti seniye işbu istikrazın faiz ve resülmal tedi-yatı için muhassas olan yüz seksen bin lirayı osmanî mürettebatı seneviye üzerine yüzde bir rubu hesabile dört yüz elli lirayı osmanî kumüsyon ita edecek ve bu kumüsyon işbu istikrazın iki yüz bin lirayı osmanî tahsisatından ahz ve ifraz edilecektir bundan başka Bankı Osmanî frank ve lira ve siterlin veya mark olarak diyarı ecnebiyede ifa edeceği kupon ve tahvil bedelâtından mütehassıl kambiyo farklarını dahi mezkûr iki yüz bin liradan ifraz ve istifa eyliyecektir. Salifülbeyan yüz seksen bin liralık mürettebatı seneviye ve dört yüz elli lira kumüsyon ile kambiyo farkı ve işbu mukavelenamenin sekizinci maddesinde muharrer demiryol hututunun işletme hasılatı safiyesinden hükûmeti seniyyeye aid hisseye mahsuben Bankı Osmanice tahsil edilebilmiş olacak mebalîğ çıktuktan sonra fazlası her senenin rumî martı iptidasında (yani efrençi on üçünde) hazineci celileye iade ve ifa olunacak ve birinci fazlanın iadesi 1/13 mart sene 1897 tarihinde icra olunacaktır.

Madde 16 — Hükümeti seniye işbu mukavelenamenin sebebi tanzimi olan yüzde beş faizli istikrazı cedid tahvilâtını 1/13 temmuz 1896 tarihinden itibaren her ne zaman istiyecek olur ise bedelâtını başa baş bittediye tedavülden kaldırmak hakkını muhafaza buyurur.

Madde 17 — İşbu mukavelenamenin icra veya tağyiri ahkâmından dolayı Hükümeti Seniye ile Bankı Osmanî beyinde vuku bulabilecek her gûna ihtilâfat biri canibi Hükümeti Seniyeden ve diğeri dahi Bankı Osmanî tarafından müntahap iki hakemden mürekkebe bir mahkemei hükmiyece fasl ve hasm olunacak ve bunlar beyinlerinde uyuşamadıkları takdirde işe netice vermek üzere zikrolunan hakemler canibinden bir mümeyyiz nasbedilecek ve bunun verdiği karar her iki taraf için katiyülhüküm olacaktır.

Madde 18 — Hututu iltisakiye şirketi matlubunun mübadelesi gümrükler tahvilâtının mübadele muamelesinden tefrik edilmiş olmakla zikrolunan matluba dair 11/23 teşrinievvel 1895 tarihli mukavelenamede ve hazinei celîle ile Bankı Osmanînin yine o tarihli mektublarile bankı mezkûrun 6 ve 14 teşrinisani 1895 tarihli mektuplarında münderiç olan ahkâm ve şerait fesholunmuştur. Mübadelenin diğeri kısımlarına gelince Bankı Osmanî emisyonu tarihi hakkında Hükümeti seniyenin muvafakati aliyesini talep edecektir.

İşbu mukavelename nüshateyn olarak tarihile Dersaadette tanzim ve imza olunmuştur.

—●—

No: 30 — Girit Vilâyetince emniyeti umumiyenin muhafazası hakkındaki tedabiri fevkalâde Nizamnamesinin 3 sene daha devamı mer'iyeti hakkında iradei seniye [1]

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Girit Vilâyetinden bittakdim Şûrayı Devlete havale buyurulan selhi şaban 1313 tarih ve seksen beş numaralı tahrirat Tanzimat Dairesinde kıraat olundu.

(Mealinde Giritte Emniyeti Umumiyenin muhafazası hakkında tedabiri fevkalâdeyi havi olup mecmuai nizamatı Girit cüzü sanisinin üç yüz on üçüncü sahifesinde münderiç bulunan ve müddeti mer'iyeti 1 eylül 1308 tarihinde münkazi olması üzerine üç sene daha mer'iyeti

[1] Girit Vilâyetince emniyeti umumiye hakkında tedabiri fevkalâde nizamnamesi T. I. C. 6. S. 400 dedir.

ahkâmına iradei seniyei hazreti padişahî şeref müteallik buyurulduğu 20 şubat 1308 tarihinde ilân olunan kanunun işbu ikinci müddeti dahi mütekarribülhitam olduğuna mebni lüzumu temdidî vilâyet istinaf mahkemesi başmüddeiumumiliğinden bamüzekkere ifade olunmuş ve icabatı mahalliyeye göre kanunu mezkûrun devamı mer'iyeti halen ve istikbalen lâbüd bulunmuş olduğu beyanile daha üç sene müddetle mer'iyeti hakkında icabının icrası istizan kılınmıştır.

Muktazayı maslahat ledelmüzakere kanunu mezkûrun ikinci defa olmak üzere üç sene müddet daha devamı mer'iyeti tahtı ehemmiyette bulunduğu tahriratı merkumede beyan kılındığından bilistizan icrayı icabına iradei seniyei hazreti padişahî müteallik ve şerefsudur buyurulduğu halde keyfiyetin vilâyeti merkumeye iş'arı tezekkür kılındı olbabda emir ve ferman hazreti menlehülemrindir.

14 şevval 1313 ve 16 mart 1312

Meclisi Mahsusu Vükelânın zeylen Mazbatası

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin meyanei acizanemizde mütslea olunan işbu mazbatasında Giritte emniyeti umumiyenin muhafazası hakkında tedabiri fevkalâdeyi havi olup mecmuai nizamâtı Girit cüzü sanisinin üç yüz on üçüncü sahifesinde munderiç bulunan ve müddeti mer'iyeti münkazi olduğu halde üç sene daha devamı ahkâmına evvelce müsaadei seniye şayan buyurularak 20 şubat 1308 tarihinde ilân edilen kanunun işbu ikinci müddeti dahi mütekarribülhitam olmasına ve müddeti mezburenin lüzumu temdidî Girit Vilâyetinden beyan ve tekid edilmesine binaen zikrolunan kanun hükmünün üç sene daha devamı mer'iyeti dermeyan kılınmış ve mezkûr müddetin dahi münkazi olduğu sureti iş'ardan anlaşılmış olmakla bermucibi mazbata mezkûr kanunun üç sene daha devamı mer'iyeti zımında vilâyeti müşarileyhaya mezuniyet verilmesi tasvib kılındı ise de olbabda ve katibei ahvalde emrûferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

2 zilkaade 1313 ve 3 nisan 1312

Iradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup Şûrayı Devletin Meclisi Mahsusu Vükelândan müzeyyel mazbatası ile beraber manzuru âfi olan işbu tezkereî samiyeyi Sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulmuş olmakla olbabda emir ve ferman hazreti veliyülemrindir.

7 zilkaade 1313 ve 8 nisan 1312

**No: 31 — 13 şaban 1312 tarihli Darülaceze Nizam-
namei dahilisinin 12 nci maddei muaddelesi**

20 zilkade 1313 ve 21 nisan 1312

Madde 12 — Darülacezenin varidat ve masarifatı ile acezenin muamelâtı umumiyesinin teftişi ve darülaceze için yeniden ne gibi varidat tedariki mümkün ve münasip olacağını müzakeresi teseülün menine dair olan nizamnamenin 5 inci maddesi mucibince mahsusan teşkil olunacak bir heyete muhavveldir.

İşbu heyetin riyaseti fahrî olarak Şehremaneti memurinden intihap ve Babıalice tasdik edilecek bir zata tevdi edileceği gibi azası dahi kezalik fahrî olarak Babıfetva ile Evkaf ve Zabtiye Nezaretleri memurinden tayin ve rum ve ermeni ve katolik ve yahudi milletleri patrik ve hahamhanelerince tensip edilecek birer zattan mürekkep olacaktır. İşbu komisyon her üç ayda bir kere darülaceze memurin dairelerinde içtima ile hesabat ve muamelâtını etrafı ile ve kemali dikkatle tetkik edip meşhudatını vesair lâzimlihtar hususatı bamazbata Dahiliye Nezaretine bildirecektir.

**No: 32 — Hamidiye hafif süvari alayları
Kanunnamei Hümayunu**

30 zilkade 1313 ve 1 mayıs 1312

Mukaddime

Sayei mükemmeliyetvayei hazreti hilâfetpenahide askerliğin tami mi kaidei meşruasının memaliki mahrusai şahane de bihakkın mer'i tutulmasile kuvvei umumiyei osmaniye nin tezyid ve teksir olunması maksadı meşruuna binaen hususiyet halleri hasebile şimdiye kadar tamami intizamı askerî altında olarak hizmeti askeriyede bulunamıyan ve cündilik ile meşhur ve melûf oldukları halde haymenişin olan efradı aşairden müceddeden süvari alayları teşkili muktazayı iradei seniye cenabı hilâfetpenahidendir.

Marüzzikir teşkil edilecek süvari kıtaatı hafif süvari sınıfından maddet olup orduyu humayunlara merbut bulunacaklardır.

Teşkilât

Madde 1 — Memaliki mahrusai şahanenin cihâtı muhtelifesindeki aşairden işbu kanunname ahkâmı mündericesine tevfikân ve devletin tayin edeceği derecat veçhile tedricen süvari alayları teşkil olunur.

Madde 2 — İşbu teşkil olunan alaylara nizamiye süvari alaylarını takiben ve kırk birinci numaradan bed ile sırasile bir silsile numarası tayin olup mezkûr alayların her biri alacakları işbu silsile numarasına izafetle alayın mensup olduğu aşiretin ismile ve umumiyeti ise vazife meşruhalarına nisbetle (Hamidiye hafif süvari alayları veyahut bilihtisar (hafif süvari alayları) namile yad olunurlar.

Madde 3 — Bu alaylar dört bölükten noksan ve altı bölükten ziyade olmayacaktır.

Beher bölük dört takımdan ve beher takım otuz iki neferden noksan ve kırk sekiz neferden ziyade bulunmayacaktır. Bu hesaba göre bölük mevcudu yüz yirmi sekiz ve alay mevcudu ise beş yüz on iki sıra neferinden dun ve bölükler yüz doksan iki ve alaylar bin yüz elli iki neferden efsun olamaz.

Madde 4 — Nüfusu müsait bir aşiretten bir veya bir kaç alay teşkil olunur.

Madde 5 — Nüfusları alay teşkiline müsaid olmıyan aşairden nüfusuna göre bir veya iki veya üç bölük teşkil olup her nekadar vakti hazarda ayrı ayrı talim ettirilerek bidayeti teşkilde bir aşireti diğere karıştırmak münasib olmasa bile vakti seferde ve alayların fırka kumandanı tarafından tayin olunacak hengâmı içtimainda ledelikliğine yine alay heyetine konulabilmek üzere bölük numarası verilerek iki veya üç aşiretten müretteb bölüklerden bir alay tertibi lâzım gelir.

Madde 6 — Küçük aksamda aşiret efradının yekdiğerine karıştırılmamasına ve meselâ bir aşiret efradından bir küçük kısmı diğere aşiretten müteşekkil alay ve bölüklere izafe suretile teşkilât icrası veyahud alay ve bölük teşkiline müsait her iki aşiret ikiye ifraz olunarak muhtelit alaylar teşkili gibi ahvalin vukua getirilmemesine mümkün olduğu kadar ihtimam olunacaktır.

Madde 7 — Lâakal dört alay bir liva itibar olunur fırka tertibatı muktaziyatı ahvale nazaran Erkâniharbi umumiye tarafından ledihace kararlaştırılır.

Efrad

Madde 8 — Aşair ve kabaili merkumenin nüfusu zükûru künye usulü üzere bir deftere kaydolunup bunlardan alaylara dahil olan-

ların defteri alay ve bölük kumandanları nezdinde hıfz olunacak ve bunların birer suretleri de Babı Seraskeride ve merkezi orduyu hümayunda bulunacaktır.

Madde 9 — İsbn alayları teşkil edecek efrad sinlerine tebaan üç mertebe üzerine mürettep olup on yediden yirmiye kadar sinlerde bulunanlar efradı iptidaiye ve yirmiden otuz ikiye kadar efradı nizamiye ve otuz ikiden kırka kadar efradı redifeden addolunur.

Bidayeti teşkilde umumen bir mertebeden diğerine naklolunan efrad bilâhara hususî olarak zati akdesi hümayuna ve devlet ve memleketine sadakat edeceğine dair yemin ile mükelleftirler.

Madde 10 — Birinci mertebe yani efradı iptidaiyeye askerliğe alıştırılmak üzere her sene iki ay kadar talim ettirilir.

Madde 11 — İkinci mertebe yani efradı nizamiye her sene bilic-tima yaylaklarında edecekleri birer ay talimden başka lââkal üç sene de bir defa olarak iki ay müddetle alay alay yaylaklar haricinde cem olunup takım ve bölük ve alay ve avcı talimine ve karakol ve keşif kolu ve devriye kolu ve ordugâh tertibi ve sair hidematı seferiye ve dahiliye öğretiliceği gibi bir mahalden diğer mahalle sür'atle piyade nakli halinde terkilerine birer piyade nferi alıp hareket emniye ve ledeliktila tüfekleriyle piyade misillü yaya cengi talimleri icra etmeğe velhasıl hafif süvariye muktazi hidematı mukarrereye alıştırılır.

Madde 12 — Ancak bidayeti teşkilde üç mertebe efradının her biri acemi bulunmak tabii olduğundan zeyli kanunnamede tâfsil olunacağı veçhile müddeti istisnaiyenin inkızasına kadar nöbeti gelen bölüklerin üç mertebe efradı kadro dahilinde birlikte talim ve terbiye olunur.

Madde 13 — Müddeti istisnaiye inkızasında üçüncü mertebe yani efradı redife umuru zatiyelerile meşgul olup Devletçe bir muharebe vukuuna mebnî ihtimallarına lüzümü sahih görülmedikçe silâh altına celp ve davet olunmazlar.

Madde 14 — Birinci ve ikinci mertebe efradı hanelerinde mukim oldukları zamanlar bile alayın aşiret rüesasından en büyük zabıtı tarafından ruhsat almaksızın memleket haricinde uzak bir mahalle gidemezler ve ruhsatla gittikleri zaman dahi mahalli ikametlerine dair daima alayın rüesayı aşiretten olan büyük zabıtine malûmat verir ve mumaileyh tarafından dahi alay kumandanlığına tebliğî keyfiyet olunur.

İçtima

Madde 15 — Zeyilde tafsil olunacak müddeti istisnaiye ilga olup yaylâk talimlerine başlandıktan sonra mer'iyülicra tutulmak lâzım gelen üç senede bir defa yaylâk haricinde bermutat talim emri ledelistizan sadır olacak iradei seniye üzerine Ordu Müşiriyeti tarafından verilip suvari ferikine ve andan alay kumandanına tebliğ ve müddeti talim ve taallümleri günü gününe tayin olunur.

Madde 16 — Fevkalâde içtima emri re'sen sadır olacak iradei seniye üzerine verilip böyle içtimalar iradei seniye olmadıkça hiç bir hal ve zamanda mevkii icraya konulamaz.

Madde 17 — Bu suretle gerek vuku bulacak arz ve istizan üzerine ve gerek doğrudan doğruya tarafı eşrefi cenâbı padişahiden bittensib şeref taallük edecek iradei seniye makamı seraskeriden Ordu Müşiriyetine tebliğ olunup asakiri redife fevkalâde içtimalarında mer'iyülicra olan kavaide tâbi olarak mevkii icraya vazolunur.

Madde 18 — İçtima emrini almış olan alay kumandanı tayin ettiği zamanda alay sancağının usul ve nizamına tevfikân mahfuz bulunduğu redif deposuna varıp alayın hitamı içtimasında tekrimat ve tazimat ile sancağı depoydan ihraç ve bir bölük refakatinde olarak içtima mahallinin cephesinde rekzettirir sancağın alaya geldiği saatten itibaren alay seferberlik halinde bulunur.

Madde 19 — Hasbelicab hafif suvari alaylarından bir veya bir kaçının gerek paytahtı saltanatı seniyede gerekse memaliki şahanenin her hangi bir noktasında içtimalarına lüzum görüldüğü halde şeref sudur buyurulacak iradei seniyei hazreti padişahî üzerine mezkûr alay veya alaylar merkezlerinde biliçtima tayin olunan mahalle berren sevk olunurlar.

Madde 20 — Depoyda olan esliha ve cephanenin teslim ve kabzında depoy nizamnamesine tamamilen ittiba olunup alay meclisinin mazbatası üzerine muamele olunur mazbatasız esliha ve cephanen itası caiz değildir.

Madde 21 — Alayın seferberliğini icab ettiren esbabın zevalinde alay tekrar umumen depoya gelip kemali tazim ve terkim ile sancağı mahfazasına ve mahalli mahsusuna vaz ve esliha ve cephaneyi depoya teslim ettikleri saatten itibaren seferberlik halinden çıkmış olurlar.

Heyet ve kıyafet ve eslihaları

Madde 22 — Otuz dokuzuncu ve altmış dördüncü maddelerde beyan olunanlardan maada kâffei ümera ve zabitan ve efrat efrise ve hay-

vanlarını ve nümunesine tevfikana maateferruat eğer takımlarını bedenlerinden tedarik etmek mecburiyetindedirler ancak hini içtimada esliha ve cepaneleri ve alay sancağı Devlet tarafından verilir.

Madde 23 — Bu alaylar arap ve kürt ve kara papak ve türkmen aşairinden mürettep olduklarından bu akvama mensub olanlardan her birinin elbisesi mensub olduğu kabail ve aşairin iktisa ede geldikleri şekil ve kıyafet ile mütenasib olarak kâffesi nesakı vahit üzere ve harekâtı askeriyyeye mani olmayacak biçim ve tarzda kabul buyurulan nümunelerine muvafık bulunmak şarttır. Üzerlerinde alayın ismi ve numarası yazılı bir alâmeti farika bulundurulacaktır.

Madde 24 — Eğer takımları her kavmin kendilerine mahsus resim ve tarzlarda olacaklar ise de kabul buyurulan nümunelerine muvafakati meşruttur.

Madde 25 — Umum ümera ve zabitan ve birinci ve ikinci mertebe efradı ilk davete hemen icabet edebilmek üzere suvariye elverişli birer tüvana hayvan beslemeye mecburdurlar. Ancak üçüncü mertebe efradı mutlaka hayvan beslemeye mecbur tutulmayıp hengâmı harpte birinci ve ikinci mertebe efradı celp ve cem olduğu zaman kendilerine vuku bulacak ihbar üzerine hayvan tedariki mecburiyetine iştirak ederler. Yalnız müddeti istisnaiyede nöbete dahil olan bölüğün her üç mertebe efradı hayvanlı bulunmaya mecburdurlar.

Ümera ve zabitan

Madde 26 — Hafif süvari alaylarında ikmali teşkilâtta sonra terfii meratib sunufu nizamiyede olduğu gibi mezkûr alaylara bidayeti teşkilde nasb ve tayin olunan ümera ve zabitanın derece derece terfii meratib etmesine menut olup zabıtlık silkinin ilk payesi olan mülâzimi sanilik rütbesi ise evlâdı aşairden mektebi harbiyede ikmali tahsil ile çıkmış şakirdana ve zeyli kanunda gösterilen müddeti istisnaiye zarfında üç sene süvari mektebinde okuyup şehadetname alanlara ve bunlar yetişmediği takdirde alayın isbatı liyakat eylemiş çavuşlarına mahsustur.

Madde 27 — Aşairi merkume ümera ve rüesasının mütehallik oldukları şecaati fitriye ve mehareti müktesebelerinden istifade olunmak üzere yalnız bidayeti teşkile mahsus olarak yirmi sekizinci maddede tahsis olunan cüzü tam kumandası haricinde kalan memuriyetler bu makule ümera ve rüesaya tahsis olunup aşiretinin intihabı ve heyeti teşkiliyenin tasdikile vehleten meratibi muhtelifeye ref ve is'ad olunurlar.

Fakat bu müsaade bidayeti teşkile mahsus olup teşkilâtın hitamile müntehab zabitanın rütbeleri mazharı tasdiki âli olduktan sonra hiç bir nam ile açıktan zabıt nasbolunamaz.

Madde 28 — Talim ve teallüm ve nizamatı askeriyenin vücuda getirilmesi maksadına binaen intizamı tam husulüne değin umum alayın ve bölüklerden her birinin emrü idare ve kumandası babı seraskerî süvari dairesinin intihap edeceği ümera ve zabıtana tevdi olunur.

Madde 29 — Kaymakamlık ve binbaşılık ve kolağalık ve yüzbaşı vekilliği ve mülâzımlık rütbeleri bidayeti teşkilde ümera ve rüesayî aşiretten intihap olunacaklara bırakılır.

Madde 30 — Maddei salifede zikrolunan rütbelerin tevcihinde nüfusu mevcudesi alay teşkiline müsaid olan aşiretler ümerasî kaymakam ve üç bölük teşkiline müsaid olan aşiret reisi binbaşı ve iki bölük teşkiline müsait aşiret reisi kolağası ve yalnız bir bölük teşkiline müsait aşiret reisi yüzbaşı vekili intihap ve nasp olunmak hususlarına mümkün mertebe riayet olunur.

Madde 31 — Alayların umum orduyu humayunlara münasibi veçhile tevzi ve rapt olunmak meselesi devletce karar altına alınıncaya kadar bu alayların umum kumandası ile liva kumandanlıkları ledelarz intihap ve tayin olunacak ümerayı askeriyeye tevdi kılınır.

Madde 32 — İşbu alaylar zabitanından her bir hizmete hissedar olarak üç sene müddet nizamiye alaylarında bilfiil bulunmak ve malûmatı askeriyeye iktisap etmek arzusunda bulunanların istidaları kabul olunur ve ibrazı liyakat etmekle buldukları nizamiye alaylarından şahadetname alanlar şahadetnameli zabıt addolunarak alaylarına biliade hizmette bulundurulur ümeraya gelince bunların alaylarca zabitan misillü istihdamları ile şahadetname almaları dahi caiz ise de ümeranın imtihanları merkezi orduyu humayunda erkânı harbiye heyeti muvacehesinde icra ve oradan şahadetname ita olunur. Bunların işbu şahadetnameleri merkezi orduyu humayuna ve oradan makamı seraskeriye vurut ile yoklamaca kayıtları icra olundukta ümera ve zabitanı mumaileyhim aşireti alayı zabiti olmakla beraber akranına nisbeten mümtaz olup bu alaylarca münhal vukuunda şahadetnamesi olmıyanlara bittercih rütbeleri terfi ve münhal vukuunda cüzü tam kumandanlığına kabul olunur.

Madde 33 — Şahadetname istihsal etmek üzere nizamiye alaylarına gönderilen bu makule zabitanın alaylarındaki memuriyetleri münhal ad olunmaz.

Madde 34 — Umum zabitan bîdâyeti teşkilde zatı akdesi hümayuna ve Devlet ve memleketine sadakat etmek için yemin ile mükellef oldukları gibi terfii meratib olundukca terfii rütbe edenler dahi aynı yemin ile mükellef olurlar.

Terfii meratib

Madde 35 — Alay bir kere teşkil olunup her bir zabiti taayyün ettikten sonra içlerinden müntehap zabitanı itaatsizlik veyahut tardını müstelzim diğer bir cinayetle müttehem olmadıkça veyahut silki nizamiyede bulunan zabitan için mukannen olan on iki sene hitamından sonra istifa etmedikçe ihraç olunmazlar. Ve müddeti mezkûreden mukaddem mazereti meşruai kaviyeye müstenid olmıyan istifaları da kabul olunmaz. Binaberin zabitanı mumaileyhimin esamisi ordunun süvari yoklamasında mukayyet tutulup muamelât yoklamaca icra olunur.

Madde 36 — Gerek hal vukuunda ve gerek anifen zikr olunan iki suretin birile zabitlikten çıkarıldıktan alayca yerine zirde muharrer şerait dairesinde diğeri intihap ve intihapnamesi merbut olduğu orduya bittakdim zabitanı nizamiye gibi iradei seniyesi istihsal olunarak memuriyeti icra olunur.

Madde 37 — Zabitanı askeriden olan alay ve bölük kumandanları nizamı mukarreresi dairesinde umum ordularca vuku bulacak münhalâta terfii meratib istihkakını muhafaza ederler.

Madde 38 — Zabitanı mumaileyhimden alay kumandanının mahalli ahara nasbında veya vefatında alayın kumandasına Ordu Müşirinin arz ve inhası ve makamı seraskerinin tensibi ile ledelarz ya yine nizamiyeden biri veyahud Miralaylık ve Kaymakamlık vazâifini hakikile ifaya iktidarı almış olduğu şahadetname delâletile tahakkuk eden reisleri bairadei seniye nasb ve tayin olunur. Bunların maadası bulunan aşair zabitanı içinde münhal vukuunda şahadetnameli olanlar ve mektebde üç sene tahsil ile gelenler tercih olunmak şartile otuz altıncı madde vechile alayca silsile yürüdülererek intihap olunup vukubulacak arz ve istizan üzerine memuriyetleri icra kılınır.

Madde 39 — Hal vukuunda zabitanı nizamiyeden olacak yüzbaşların berveçhi balâ teşekkül eden alayların umumu içinde dahi kolagası nasbı caizdir.

Madde 40 — Münhal olacak yüzbaşılık makamına ol alayın içinde şahadetnameli veya mektebli olan yüzbaşı vekillerinden biri in-

tihab ve tayin olunur. Mezkûr alayda mektebli veya şahadetnameli yüzbaşı vekili bulunmadığı takdirde nizamiyeden ahari tayin ve izam kılınır.

Madde 41 — Kaymakamlık ve binbaşılık ve yüzbaşı vekilliği ve mülâzımlık rütbelerine bir rütbe madununda ve alay içinde bulunanlardan intihab olunarak silsile yürütülmekte kavaidi askeriyeye müraat olunur.

Madde 42 — Nizamiyeden kaymakamlık rütbesile alay kumandasına ve yüzbaşı vekilliği rütbesile bölük kumandasına memur edilen ümera ve zabitanın kıdemleri müsaid olduğu ve alay ve bölükde hüsnü hizmetleri görüldüğü surette memuriyetlerinde ibkaen terfileri caizdir.

Umuşu inzibatiye ve cezaiye

Madde 43 — Askerliğin esasi itaat ve inkiyad olup gerek efrad ve gerek zabitan himi içtimada bilâistisna itaat ve inkiyad ile mükelleftirler. Binaberin bundan udul dahi mücazat olup adati aşayir ve bunların hususiyet halleri mücazatu mukarrereyi tahfif edemez.

Madde 44 — Silâh altında bulunan alaylar ümera ve zabitan ve neferatı tarafından vaki olacak cünha ve kabahat ve cürüm ve cinayet askerî ceza kanunnamei hümayununa tabidir. Vakti hazarda vukua getirilecek kabahat ve cinayetlerde bunların cümlesine Redif sınıfı gibi muamele olunur.

Madde 45 — Alay kumandanına içtima hakkında gönderilen emrin vürudunda emri mezkûr içinde mesafeye göre tayin olunan zamanında elbise ve hayvanile alay merkezinde içtima mecburî olduğundan bilâ özür buna ittiba etmiyenlere ademi icabet cezası verilir.

Madde 46 — Ademi icabet cezası ümera ve zabitan için başka efrad için başkadır. Bilâ özrü şer'i vakti muayyenden sonra gelen ümera ve zabitan vakti muayyeni kaç gün geçirmişler ise alay seferberlik hâlinde çıktığı günden itibaren ol kadar gün hapis cezasile beraber beher güne mukabil üçer günlük kıştelyevm maaşı kat olunur. İçtima emrine kezalik bilâ özürü makbulü bilküllüye ittiba etmiyen ümera ve zabitan alayından ve zabıtlıktan tard ve üç aydan aşağı olmamak üzere hapis edilmek için mülkiye hapishanesine tevdi olunmakla beraber ol vakte kadar aldığı maaş ve tayin istirdad ve hasbelmuafiye vermediği vergisi istihsal olunur. Ve müddeti hapsin ikmalinde mukaddemce hâiz olduğu kâffei imtiyazattan mahrum olduğu ilan edilir. Bilâ özrü şer'i müddeti muayyene geçiren efrad alay dağılıktan sonra teshür ettiği eyyamın üç

misli bir zaman zarfında talimlerde ve kâffeî hidematta bulundurulmak üzere civar süvari nizamiye alaylarından en yakın birine gönderilir ve bu alaya iltihak için yolda geçireceği eyyam dahili hesap edilmez. İçtima davetine bilkülliye icabet etmiyen efrad uzak mahallerde bulunan süvari nizamiye alaylarının birinde mücedded nefer kayıd olunup hafif süvari alayı defterinden kaydı terkin edilir.

Madde 47 — Alayın içtimasında elbise ve malzeme ve hayvanı olmayarak davete icabet etmiş olanların noksanı bunların elbise veya hayvan ve sairelerinin hüsnü halde bulunmasını zamin olan rüesayı aşiret ümera ve zabitanı taraflarından ikmal ettirilir.

Madde 48 — Bu noksan munhasıran efradın kendi kusurları neticesi olduğu veyahut desiseden ibaret bulunduğu ledettahkik tebeyyün ederse derhal noksanını kendisi ikmal etmediği surette bütün bütün icabet etmemiş gibi muamele olunur.

Madde 49 — Kadrolara iltihak nöbetinde bulunan bölüklerin kâffeî zabitan ve efradı mevsim iptidasındaki davete ademi icabette umumî içtimalara ademi icabet etmiş gibi muamele olunur.

Madde 50 — Ademi icabetin derecatı meşruhası harp için edilen davete karşı vukubulursa halin ehemmiyeti ve ademi icabeti mucib olan esbabın şekil ve heyeti nazara alınarak divanı harbce bu cezalar teşdid olunur.

Madde 51 — Her alayın alay kâtibi alayın içtimasında geç kalanlar ile bütün bütüne gelmiyenlerin meşruh esamisi defatirini tanzim ve temhir ve bölük kumandanlarının bu hususa dair verdikleri jurnalları rapt ederek hitamı içtimaa bir hafta kala alay kumandanına vermeğe mecburdur.

Kadrolar nöbetinde bu vazife bölük kumandanına aiddir.

Madde 52 — Silâh altında iken bilâruhsat gaybubet edenler kavânini askeriye mucibince firarî muamelesine duçar olurlar.

Madde 53 — Hengâmı harpte gerek müçtemian ve gerek münferiden yağmakerliğe cüret edenler sureti mahsusada şediden tedip olurlar.

Madde 54 — Vakti hazardous iki aşiret beyninde muadâtı kadime vesilesile memleketin usul ve nizamına hâlel getirecek ve asayışı ihlâl edecek surette müçtemian yekdiğeri aleyhine kıyam ile katli nüfus eden ve dağılmaları emrine itaat etmiyen alaylar ümera ve zabitanı ledel istin-tak bu kıyamda tahakkuk eden methallerine göre idam ve kürek ve müddeti medide hapis ve tart cezalarına hükmolunurlar.

Efrattan methalleri anlaşılanlar uzak memleketlerde bulunan süvari alaylarında müddeti medide nizamiye silkinde hizmete mahkûm ourlar.

Istihkak

Madde 55 — Aşair ümera ve zabitan ve efradı kendi yaylâklarının haricinde bir mevkie veya muharebeye sevkolunmak üzere cem ve tahşit olunduklarında umumen ümera ve zabitan ile efrada nizamiye misillü tam maaş ve tayinat verilir.

Madde 56 — Ahar mahalle sevkolunmıyarak bilhassa talim için kendi yaylâklarında ve mesken ve me'vaları civarında vuku bulacak içtimalarda efrada yalnız katık parası namile bedeli tayin verilir ümera ve zabitanı fazla bir şey verilmez.

Madde 57 — Alayın içtimasında her ne sebebe mebni olursa olsun hizmet başında bulunmıyan zabitan ve efrat maaş ve tayinden mahrumdurlar.

Madde 58 — Alay silâh altında bulunmadığı müddetçe gerek yaylâk talimlerinde gerek hazarî halinde bulunsun aşair mütehayyızanından bulunan umum zabitan tayinden mahrum iseler de rütbelere mahsus maaşların rub'una müstahak tutulurlar.

Madde 59 — Zabitan içinde berminvali balâ şahadetname almış olanlar vakti hizada yine alayın hizmetinde bulundukça tayinsız tam maaşa müstehaktırlar bunlara üç seneden ibaret olan tahsil müddetinde işbu maaştan maada bir nefer tayını ita olunur.

Madde 60 — Ümeradan bilimtihan marüzzikir şahadetname alanlara otuz sekizinci maddede beyan olunduğu veçhile alay kumandasına memur olmadıkça gerek tahsil müddetinde gerek şahadetname aldıktan sonra vakti hizada verilmekte olan rubu maaş haricinde fazla bir şey verilmez.

Madde 61 — Bu makule şahadetnameli ümeradan biri alay kumandasına vasıl oldukta alay kumandanlarının rütbelere aid maaş ve tayinata kesbi istihkak etmiş olurlar.

Madde 62 — Zabitanı askeriden bilifraz bu alaylara memur edilen ümera ve zabitan sefer ve hizada mezkûr alaylarca terfilerinin icrasında redif zabitanı gibi her bir istihkakını muhafaza ederler.

Idare

Madde 63 — Yirmi üçüncü maddede beyan olunduğu veçhile aşair ümera ve zabitanının sureti daimede ve efradının vakti içtimada iktisa

edecekleri elbise ve binecekleri beygir ve eğer takımları vesair malzemeleri masarifi alelûmum kendilerine aid olup ancak yaylâk ve mesken ve me'vaları haricinde bir noktaya sevk için vuku bulacak seferberlik içtimalarında umum zabitan ve efradı asakiri nizamiye misillü maaş ve tayinat ve hayvanlarına yem istihkakını haiz olurlar.

Madde 64 — Seferberlik halinin sekiz aydan ziyade imtidadı takdirinde elbise cihetile nizamiye zabitan ve efradının haiz oldukları istihkaka bunların zabitan ve efradı dahi nail olurlar.

Muafiyet ve mükâfat

Madde 65 — Aşar ve ağnam varidatı kemakân hazine-i celîle hesabına olarak istifa olunmak şartile aşair ve kabailin içinde beşminvali muharrer hafif süvari alaylarına dahil bulunan ümera ve zabitan ve efrad yalnız vergiden muaf tutulurlar.

Madde 66 — Muafiyeti mezkûre berveçhi balâ işbu alaylara dahil bulunan ümera ve zabitan ile meratibi selâse efradının şahıs ve temettü vergileriyle havayıcı asliyelerinden olarak ikametlerine mahsus hane ve müstemilâtına şamil olup bu muafiyetten yalnız kendi ve familyası istifade edebilir.

Bu takdirce akar nevinden olan emlak ve müsekkafat ve uzak akrabâ ve taallukat muafiyeti mezkûre haricindedir.

Madde 67 — Üç mertebede bulunan efrat ve zabitan dahi nizamiye ordularına merbut efradın vesaiti nakliye tedariki teklifinden istisnaları hakkında olan müsaadeye mazhar tutulup ancak alayın vesaiti nakliyesi tedariki bu aşiretlere tahsis olunur.

Madde 68 — Esnayi içtimada her alayın umuru sıhhiye memurları ve ecza ve hastahane edevatı tarafı miniden tertib ve ita olunur.

Madde 69 — Hizmet esnasında ve zamanı harpte mürd olan hayvanat yerine diğer bir hayvan veyahud maktu bir bedel verilerek tarafı devletten tazmin olunur.

Madde 70 — Şahadetnameli zabitanın ailesine nizamiye zabitanı misillü muamele olunacağı gibi şahadetnamesiz zabitan ve efrattan esnayi harpte vukubulan şüheda ailelerine ve mecruhların kendilerine maaş tahsis kılınır.

Madde 71 — Şahadetname alan ümera ve zabitanın tam maaş almak hakkını haiz olanların ilk farkı maaşları ve yüzde beş tekaüdi-veleri kat olunur. Ve binaenalâzalik nizamın tavin eylediği müddette nizamın tekaütlük istidasına zabitanı mumaileyhin bu suretle hak kazanırlar.

Madde 72 — Ledelikliğe def' ve tenkili eskiya için bairadei seniye tarafı seraskeriden vaki olacak iş'ar üzerine silâh altına cemolunup istihdam olunan alaylar aynı muharebe esnasında içtima etmiş gibi itibar olunurlar.

Teftiş

Madde 73 — Alayların emrü teftişi merbut oldukları orduya aid bir vazifedir.

Ancak birinci altı seneye mahsus olmak üzere ferik veya müşir rütbesinde tarafı eşrefi cenabı şehriyariden bir müfettişi umumî vasıtasile her iki senede bir defa umum alayların emrü teftişine itina olunur.

Madde 74 — Müddeti istisnaiye hitamında her ordu kendi merbutatını teftiş ettirmek üzere ordunun şuvari fıkrası kumandanını ve yahud suvari mirlivalarından birini her sene intihap ve ledelistizan teftişe memur eder.

Madde 75 — Her sene mevsimi içtimada tayin olunan müfettişler refakaatine lüzumu kadar zabıt verilib bu müfettişler alay mencekçilerini ve redif deppoalarında bu alaylara mahsus mevcut esliha ve cephane ve hastahane takımı vesair malzemeyi iyiden gözden geçirirler. Ve nizamında olup olmadığını tahkik edip muhtaç ıslah olanları var ise müstacel olanları hemen ve olmıyanları avdetinde tahriren ordu müşiriyetine bildirirler.

Madde 76 — Anifüzzikir umumî müfettişler vasıtasile umum alayların beher sene teftişinden başka her üç ayda bir kere de alay ve bölük kumandanları tarafından efrat ve hayvanat ve elbise ve hayvan takımları vesaire hususî surette teftiş ve yoklama olunur.

Madde 77 — İşbu yoklamalarda ticaret veya ahar sebepten dolayı memleketinde bulunmıyanların avdet edip etmedikleri ve elbise ve eslihaların mükemmel ve yolunda olup olmadığı ve alelhusus hayvanatın iyice bakılıp bakılmadığı ve içlerinde lâğir hayvanat olup olmadığı teftiş olunup bölük zabıtları tarafından alay kumandanına ve alay kumandanı tarafından dahi orduvu humayuna her yoklama nihayetinde bir jurnal takdim olunur.

Madde 78 — İşbu jurnalda hayvanı noksan olan alayların noksan hayvanından ne kadarı ikmâl edilmiş ise ayrıca tafsilât ile malûmat verilir.

Madde 79 — Mucibince teftişat icrasile ikmalî nevakısı emrinde muamelei lâzime icrası zımında marûzzikir jurnallar sene başında teftişe memur edilen müfettişi umumiye verilir.

Topçu

Madde 80 — Ledelhace ve alaylardan liva ve fırka teşkil olunarak bir mahalle sevklerinde memuriyetlerinin muktaziyatına göre icap eden miktarda süvari bataryası terfik olunur.

Madde 81 — Bundan başka masarifatı vakıası alay ümerası tarafından tesviye olunmak istenilirse beher alayda millî bir muzika tertibi caiz olup ancak muzıkayı teşkil edecek efradın yekûnu hiç bir vakitte on ikiyi tecavüz edemeyecektir.

Alay ve Bölük kumandalarının ahzıasker ve cem' ve tahşit zamanında vazifeleri

Madde 82 — Ahzı asker işine memur olan heyeti askeriye ve mülkîyenin bir hamidiye alayı dairesine vürudunda ol alay kumandanile bölük zabıtları heyeti mezkûreye icrayı muavenet ile mükelleftirler.

Madde 83 — Alay kumandanı iktizayı hale göre alay kâtibini ve daireye münasebetli olan bölük kumandanlarını sırasile heyeti mezkûre refakatine verip muayenede hazır bulundurur.

Madde 84 — Lüzum görüldüğü takdirde alay kumandanının bizzat huzuru dahi tabiidir.

Madde 85 — Heyeti mezkûre refakatinde bulunan bölük zabıtları kendi bölükleri dairesinde mevcut tertibi evvel ve sani ve sınıfı sani efradını muayenede bunlar hakkındaki malûmatını hak ve hakikati üzere heyeti askeriye bildirmeye ve hafif süvari alayına mensub olanları olmıyanlardan tefrik eylemeye mecburdur.

Madde 86 — Asakiri redifenin silâh altına celb ve ceminde dahi aynı vezaif ile mükellef bulunurlar. Ve bunda kendi alayı silâh altına davet olunmamış bulunduğu takdirde cem ve tahşid emrinde fiilen ve maddeten muavenet edip alay kumandanları cem ve tahşide dair varid olan o emri kendi alayları efrad ve zabitanı marifetile serian mahallerine isal etmekte hükümeti mahalliyeye ve redif zabitanına muaveneti fiiliye icrasına mecburdurlar.

Madde 87 — Kendi dairesi dahilinde tahriri nüfusça hata vukunu haber aldığı takdirde ledettahkik tashihi hususunu resmî bir jur-

nal ile orduyu humayuna ihtar etmek hafif süvari alayı bölük kumandanlarının vezaifi cümlesindedir.

Madde 88 — Mükellefiyeti askeriye tahtında olmayıp da hafif süvari alaylarına yeniden dahil olmak arzusunda bulunan efradı ibtidaiye her senenin nisan ibtidasından nihayetine kadar alay kumandanına müracaatla şeraiti lâzımeyi ikmal ettiği takdirde mezkûr alaya müceddeden kaydolunur.

Her ne sebebe mebni olursa olsun işbu alaylara dahil olmıyanlar Ahzi Asker Kanunnamesi ahkâmına tâbi olup hiç bir hal ve surette bunların kuvvei umumiyeden hariç kalmasına mesağ gösterilmeyecek ve lüzumu halinde istimali cebrü şiddetle silki askere idhallerine fevkalâde itina olunacaktır.

ZEYİL

Müddeti istisnaiye ve mevaddı muvakkate

Madde 89 — Onuncu ve on birinci maddelerde beyan olunduğu veçhile yaylâk talimleri icrası birden bire bir çok muallim bulmaya ve yaylâk haricinde bulunan umumî içtimalarda icrası lâzım gelen takım ve bölük ve alay talimleri ise alayı terkip eden neferatın hiç olmazsa saffı harbe dahil olabilecek kadar talim öğrenmiş bulunmalarına mütevakkıf olup halbuki bidayeti teşkilde buna imkân olmadığından bida-yeti teşkile mahsus bir müddeti muvakkate zarfında hafif süvari alaylarının askerliğe alıştırmaları için bir tarzı istisnaide talim etmeleri iktiza eder.

Madde 90 — Tarzı istisnaide talim icrası yaylâk talimlerinin yerine kaim olmak üzere hafif süvari alayları efradının efradı nizamiye ile biraz müddet birlikte talim ve hizmet eylemeleridir. Bu da nizamiye bütçesini kabartmamak ve alayları terkip eden efrat içindeki erbabı ziraa-tin umumu uzunca müddet ziraatten alıkonulmuş olmamak üzere usulü tedrice riayetle her alaydan birer bölüğün bir senenin talim mevsiminde bilmünavebe silâh altında ve yüzüncü maddede beyan olunacak kadro bölüğünde efradı nizamiye ile birlikte talim etmeleri ile hasıldır.

Kadroların zaten zabitanı mükemmelen mevcut olduğundan bunların efradı beher alay için nizamiye alaylarından muntehap dört çavuş ve sekiz onbaşıdan ibaret olacak ve bunlar esliha ve hayvanatlarla beraber bulunacaktır.

Madde 91 — Alayların ekseri dört bölük üzerine mürettep olma-sile bir alayın umum efradının talim ve nöbet hizmetinde bulunabilme-

si lâakal dört seneye mütevakkıf bulunduğundan ve bölüklerin kâffesi nöbetlerini bitirdikten sonra iki sene bir birini müteakib umum alayın silâh altına davetile birer ay ve lüzumu var ise nihayet bir buçuk ay müddet alayca talimler icrası beşinci ve altıncı seneye kalacağına nazaran müddeti istisnaiye altı seneden ibaret olur.

Madde 92 — İşbu altı senenin hitamında yani hafif süvari alaylarının kâffei bölükleri münavebe sırasını ikmal ve alay talimleri icra edip oldukça askerliğe alışmış olduktan sonra müddeti istisnaiyenin ilgası veyahud bir altı sene daha temdidi mutlaka iradei seniyei cenabı Padişahiye menuttur.

Madde 93 — Müddeti istisnaiyenin halî hazırile temdidi halinde ikinci altı senenin talim programı muktaziyatı ahvale göre Erkânı Harbiye tarafından lüzumu veçhile tadil olunur.

Bilâkis ilgasına iradei seniye şeref müteallik buyrulduğu takdirde iradei seniye tarihinden itibaren kadro bölüğünde münavebe usulü mülga olup yerine kanunnamenin onuncu ve on birinci maddelerinde beyan olunan yaylak talimleri ve mutad içtimalar kaidesi mer'i tutulur.

Madde 94 — Şu kadar var ki, müddeti istisnaiye hitamında kadroları teşkil eden nizamiye küçük zabitan ve efradı alaylarına iade olunmakla beraber bir müddet daha hafif süvari alayı bölüklerinin bu tarzda idamesine lüzum görüldüğü takdirde bölükler mevsimi talimde kemakân bilmünavebe silâh altında bulundurularak talim ve taallüm ile işgal olunurlar.

Münavebe

Madde 95 — Münavebe müddeti altı aydır.

İşbu müddet şerefsadır olacak iradei seniye mucibince hasbellüzum tenkis ve temdid olunabilir. Bilâdı harrede mevsimi hararete tatil mecburiyeti his olunursa müddeti tatil hesaba dahil olamaz.

Madde 96 — Münavebe sırası her bölüğün alaydaki numarasına tâbidir. Birinci bölük birinci sene ve ikinci bölük ikinci sene vehelümme cerra kadro bölüğüne dahil olmak üzere evvelce tayin olunan mevsimin bidayetinde alay merkezine tecemmu eder.

Madde 97 — Beş bölükten ibaret olan alayların dördüncü sene ve altı bölükten ibaret olan alayların üçüncü ve dördüncü sene ikişer bölüğü silâh altına cem ve davet olunarak dört sene zarfında usulü münavebe ikmal edilir.

Madde 98 — Kadro bölüklerine dahil olan efrad ve zabitan gerçi kendi hayvan ve eğer takımı ve elbiselerile gelecekler ise de mezkûr bölüklerde aynı nizamiye efradı gibi talim ve nöbet ve karakol vesair hidematı askeriye icrasına mecburdurlar. Binâberin gerek kendileri gerek hayvanları efradı nizamiyenin gayriez elbise kâffeı hukuk ve istihkakını haiz bulunurlar.

Madde 99 — Kadro taliminde bulunan efrad ve zabitan nizamatı askeriyenin her asıl ve fer'ine tâbidir.

Kadro heyetleri

Madde 100 — Kadro heyetlerinin zabitanı zaten mükemmelen mevcud olduğundan beher hafif süvari alayı için münasebeti mevkiye gözetilerek Babı Ser Askerice tayin olunacak nizamiye süvari alaylarından dörder çavuş ve sekizer onbaşı alınarak izam olunacak ve bunların kendi esliha ve hayvanları beraber bulunacaktır.

Madde 101 — Muvakkaten bu suretle alaylarından ifraz olunan efrad müddeti istisnaiyede mevkien ve idareten müfrez bulunacaklar ise de hükmen ifraz olundukları alaylara merbut kalırlar.

Madde 102 — Zikrolunan kadro heyeti nizamiye alaylarının tertibatlarına hâlel getirmeyecek surette bölüklerden bir raddeye kadar müsavaten ahiz olunur. Ve emrû intihabda bunların en muktedir ve çalışkan olmalarına itina kılınır.

Madde 103 — Her hafif süvari alayının silâh altına davet olunmak nöbetinde bulunan bölüğü mevsim ibtidasında alay merkezinde içtimasında derhal kadroya iltihak eyler.

Madde 104 — Tahtı silâha alınan hafif süvari alayının bölüğü hidematı dahiliyede Dahiliye Kanunnamei Humayunu ahkâmına tâbidir.

Madde 105 — Talim hususunda ayak ve silâh taliminde ve ata binip inmekte pek çok müddet izaa edilmeyip tanzim edilecek programa tevfikân başlıca kıta ve takım ve bölük talimleri icrasına ve hidematı dahiliye ve seferiyeye ve terbiyei askeriyyeye dair dersler gösterilmesine hasrı evkat edilerek alelhusus seferiyeden hafif süvariye en ziyade lâzım olan ileri karakol ve keşif ve tecessüs kolları fıkâratına sairlerinden ziyade ehemmiyet verilmeğe iktiza eder.

Madde 106 — Talim mevsiminin altıncı ayı nihayetinde umum talimlere nişan talimi icrasile nihayet verilir.

Madde 107 — Alay kumandanı talim mevsiminde her gün gelip talime nezaret edeceği gibi mevsimin hitamından bir ay evvel alayın mazereti şeriyesi olmıyan diğer ümera ve zabitanını dahi davet ve celb ile talimlerde hazır bulundurur.

Mevsim hitamında talim ve terbiye cihetile bölüğün kesbettiği terakkıyatı mubalâğadan âri ve mutalâatıle beraber fırka kumandanına bir kıta mufassal lâyiha ile bildirir. Fırka kumandanı işbu lâyihaları hülâsa ederek suretlerini merbuten orduya gönderir ve oradan dahi senesi içinde ilâvei mutalâat ile makamı seraskeriye isal olunur.

Madde 108 — Talim mevsiminin en son günü alay kumandanı umum alayı sabahleyin celb ve cem ederek ve umum yoklama icrasından sonra vakti muayyende umumuna «padişahım çok yaşa» duasını tekrar ettirerek mevsime nihayet ve alayın umumuna ruhsat verir.

Madde 109 — Bu suretle hafif süvari alayını teşkil eden bölükler doksan altıncı ve doksan yedinci maddelerde beyan olunduğu veçhile dördüncü sene nihayetinde münavebeyi ikmal ettikten sonra beşinci ve altıncı senelerde emri ziraate zarar iras etmiyecek bir mevsimde bir aydan eksik ve bir buçuk aydan ziyade olmamak üzere umum alaya alay talimi vesair surette manevralar icra ettirilir.

Madde 110 — Altıncı sene taliminin hitamında alayı terkip eden meratibi selâse efradı tefrik olunup redif sınıfa naklolunacaklara devletçe kendilerinin celbine lüzum göründükte başkaca davet olunmak şartıle on üçüncü maddeye tefkikan umuru zatiyelerile meşgul olmak üzere hanelerine ruhsat verildiği ilân olunup defterlere olveçhile işaret edilir.

Madde 111 — Bu tefrik icra ve ruhsat maddesi ilân olununcaya kadar redif mertebesine vasıl olmuş efrad dahi diğer iki mertebe ile birlikte munavebe talimlerinde hazır bulunmağa mecburdurlar.

Müddeti istisnaiye zarfında idarei muvakkate

Madde 112 — Hafif süvari alaylarına verilecek muallimlerin idarelerine muktazi havale hükmen merbut olduğu nizamiye alayının havalatından tenzil olunup hafif süvari alaylarının yaylak talimlerine ve ümera ve zabitan maaşlarına tahsis buyurulan mebalığa zam ile silâh altına davet olunacak münavebe bölüklerinin mevcudları hesaba alınarak umum hafif süvari alaylarına taksim olunur.

Madde 113 — Her hafif süvari alayının hissesine isabet eden mebalığ alay namına havale olunup senedatı mahsusası sene iptidasında

alay kumandanına isal olunur. Alay kumandanı senedatı mahsusayı nizamı dairesinde alay meclisine temhir ettirerek havalâtı istihsal ile alay ümera ve zabitanı muhassasatına ve kadro heyetinin idaresine sarf eder.

Madde 114 — Talim mevsiminin hitamında kadro efradı mensub oldukları alaylara iade edilir.

Müddeti istisnaiyeye mahsus tahsil

Madde 115 — Arzu edildiği halde müddeti istisnaiye devam ettikçe beher hafif süvari alayı için beher sene birer nefer hesabı ile ümera ve zabitanı evlâdından okur yazar ve senni on altı ile on sekiz arasında bir çocuk intihap ve Dersaadete irsal ile mektebi harbiyeye kabul olunur. Trablusgarp vilâyetinden celp edilen etfal misillü üç sene süvari dersleriyle işgal olunur.

Madde 116 — İşbu üç sene devrû tahsil hitamında bunların imtihanları bilicra mensub oldukları süvari alaylarında mülâzimisanelik ile istihdam olunur. Ve kadro bölükleri devam ettikçe mezkûr bölüklerde muallimlikte bulundurulur.

Madde 117 — Bu suretle tahsil edip başhadetname alaya gelen zabitanı istihkak hususunda şahadetnameli zabitanın hukukunu haiz olacakları gibi terfii meratibde dahi sair şahadetnameli zabitanı gibi hakkı rüchanı haiz olurlar.

Madde 118 — Müddeti istisnaiyenin ilgasında bu kaidenin dahi ilgası tabii olup ol halde hafif süvari alayına mensup zabitanı evlâdı arzu ettikleri takdirde usul ve nizamı dairesinde mektebi harbiyede ikmalî tahsil ederek Devleti Âliye süvari zabitanı adadına dahil olma mecburdurlar.

Madde 119 — Şu kadar varki bu makule aşiret zabitanı evlâdının mektebi harbiyeye duhul ile ikmalî tahsil etmelerini teshil için alaylar devairine karip Erzurum ve Bağdat ve Van ve Diyarıbekir mekâtibi rüştiyeyi askeriyelerine ümera evlâdının kabul ile geceleri mektepte alıkonulmak iktiza ederse mevakii erbaa rüştiye askeriyelerine gönderilecek etfalın Bağdat ve Erzurumda idadi mekteplerinde ve Diyarıbekir ve Van rüştiyelerine ilâve olunacak onar yataklı kısımlarda iskânlarına çare aranılması mekâtibi askeriye nezaretine havale olunacaktır.

Madde 120 — Etfalı merkumenin müddeti istisnaiye zarfında dahi zikrolunan mekâtibi rüştiyeyi askeriyeye kabulleri tabiidir.

Madde 121 — Mektebi Harbiyeyi şaheneden bu suretle ikmali tahsil ederek mutat diploma ile çıkan zabitanın talebi üzerine mensup olduğu aşiretten mürekkep hafif süvari alayına girmeye salâhiyeti olduğu gibi nizamiye saf süvari alaylarında hizmet arzusunda bulunursa sair mektep arkadaşlarile beraber usulü dairesinde ordulardan birisine gönderilir.

Maddei mahsusa

Aşiret zabitanının hidematı daimi mülkiyede istihdamları kabul olamayıp ancak müddeti istisnaiye imtidadınca meclisi idare azalığı gibi hizmeti askeriyeye mani olmayacak memuriyetlere intihap ve tayinleri caizdir.

Müddeti istisnaiye hitamında bu cevazın hasıl olan tecrübeye göre tadili veya halile kabulü olvakit Devletçe verilecek karara menuttur.

No: 33 — Hasılatı Darülacezeye aid olan maaş makbuz senedatının tevziinden ve bedeli olan yüz paranın ahzından sarfınazar olunması hakkında irade

Şûrayı Devlet Mazbatası

Maliye Nezaretinden bittakdim Şûrayı Devlete havale buyrulan 26 recep 1313 tarih ve bin dört yüz yirmi iki numaralı tezkere tanzimat dairesinde kıraat olundu.

Mealinde masarifi tabiiyesinden mütebaki esmanı Darülacezeye aid olmak üzere bairadei seniyei hazreti hilâfetpenahî ihdas olunan maaş makbuz senedatından bin üç yüz on ve on bir seneleri için iki yüz elli bin cilt tab ettirilip bundan iki yüz on dört bin üç yüz kırk dokuz cildi devair ve vilâyata tevzi ve irsal edilerek kusur otuz beş bin altı yüz elli bir cildi mevcut kaldığı ve sarf olunan mikarın yüzer paradan esmanı olan beş yüz otuz beş bin sekiz yüz yetmiş iki buçuk kuruştan iki sene zarfında takibatı mütemadiye icra olunduğu halde ancak iki yüz doksan bin küsur kuruş istihsal olunabilip iki yüz kırk bin kuruşun henüz tahsil edilemediği ve tahsilâtı vakiadan da iki yüz elli bin cildin masarifi tab'iyesi olan yüz seksen yedi bin beş yüz kuruşa mahsuben matbaai osmaniyeye verilen ve verilecek olan mebalîğ ile irsalâtı vakianın bendiye vesaire masarifine ita kılınan mebalîğ mahsup olunca semeni derecesinde bir akçenin mevcut bulunduğu ve eğerçi bin

üç yüz on iki senesi için senedatı mezkûreden tab ettirildiği takdirde beher cildinin tab'ı için matbaai osmaniyeye verilmekte olan otuz paranın yirmi paraya tenzili matbaai amirece teklif edilmekte olduğu Maarif Nezaretinden bildirilmiş ve teklifi vaki masarifi tab'iyeyi bir dereceye kadar tehvin edeceği derkâr bulunmuş ise de senedatı mezkûrenin mevkii istimaliye vaz'ından maksadı âli Darülâceze için bir varidat husulünden ibaret olduğu halde iki senede sebk eden tecaribe göre bu suretle temin edilen varidatın bir sülüsünü tab'iyeye ve nakliye ve saire gibi masarifi teşkil edip kusurunun bir kısmı dahi her ne kadar takib edilmiş olsa müruru zamanla bazı emsali ianat akçeleri misillü mümteniüttahsil bakaya haline gelerek yalnız diğer kısmı cüz'isi Darülâceze kalacağı anlaşılmasına mebni senedatı mezburenin tevzi ve istimalince bazı devairden dermeyan olunan teklifat ile Hazinece meşhud olan müşkülâtın ref ve izalesile beraber maksudu âli olan varidatın bihakkın temini tahsilini kâfil olmak üzere bilcümle memurini muvazafanın her sene nisan maaşlarından ve aidatla müstahdem olanlar ile memurini muvakkatenin dahi ilk aylıklarından aceze ve musabini mülkiye iane tevkifatı gibi Darülâceze için de yüzer para tevkif ve tahsili ve muamelâtı kaydiye ve hesabiyesinin tevkifatı mezkûre muamelâtına tevfiği münasib olacağı beyanile istifsarı rey olunmuştur.

Muktezayı maslahat müzakere olundukta hasılatın sülüsü evrakı mezkûrenin tab'ı ve masarifi sairesine sarf edildiği halde haylı bir meblâğ zayi olacağı cihetle bundan sarfı nazar kılınarak mebalîği mezkûrenin sair ianata misillü maaştan tevkifi münasib olacağı gayrı münker ise de bunun ianatu saireden bir farkı küllisi olup meselâ bin kuruş ve daha dun maaşlı bir memur yüz para vereceği gibi yirmi bin kuruş maaşlı bir memur dahi yüz para vereceğinden ve bunda ise esasen bir nisbeti âdile olmadığından şu sırada bu cihet dahi nazarı dikkat ve itinaya alınarak emsali misillü mikdarı maaşa nisbetle bir şey ahzi halinde varidatın iki mislini tecavüz eylemesi melhuz olduğundan ve Darülâceze ianesinin her ne suretle olursa olsun tezyidi ve ianatu saireye mukaddem tutulması maksudu âli bulunduğundan nezareti müşari-leyhanın iş'arı mucibince her senenin nisan maaşlarından binde bir kuruş nisbetinde bir tevkifat icrası daha ziyade muvafıkı adalet ve menfaat olacağı bir rey tarafından dermeyan kılındı ise de mevzuubahis maaş makbuz senedatının matbu olup olmaması maddesinden ibaret olarak zaten matbu koçanları alelîtlak az çok aylık alan memurine verileceği cihetle bunda maaşın kemiyet ve mikdarı nisbet ittihaz edil-

memiş olduğundan ve maaşattan haremeyn ikramiyesi ve tekaüd ve mazuliyet aidatı ile sair bazı tevkifat icra olunmakta iken bir nisbet dairesinde Darülaceze için ayrıca iane talebi münasib görülemediğinden zikrolunan koçanların üç yüz on iki senei maliyesinden itibaren istimalinden sarfı nazarla mahsus sureti ita kılınmakta olan maaşat ve iadat senedatı kemafissabık gayrı matbu evraka yazılmak üzere senei merkume nisanından itibaren memurini muvazzafanın her sene nisan maaşlarından ve aidat ile müstahdem olanlar ile memurini muvakkatenin dahi ilk aylıklarından yüzer para tevkifi hususuna bilistizan iradei seniyei hazreti padişahî şeref müteallik buyurulduğu halde ifayı muktezasının Maliye Nezaretile sair devairi resmîyeye iş'arı ve bilûmum vilâyat ile müstakillen idare olunan mutasarrıflıklara tebligat icrasının Dahiliye Nezaretine havalesi ekseriyetle tezekkür kılındı. Olbabda emir ve ferman hazreti menlehülemrindir.

24 receb 1313 ve 27 kânunusani 1311

Meclisi Vükelâ Mazbatası

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin meyanei bendegânemizde kıraat olunan işbu mazbatasında hasılatı Darülaceze aid olmak üzere ba iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî ihdas olunan maaş makbuz senedatının tevzi ve istimalinde müşkülâta tesadüf edilmekle beraber tab'iye ve nakliye masarifi çıktıktan sonra hasılatından pek cüz'î bir şey kalmakta olmasına mebni memurin ve müstahdemini muvazzafanın her sene nisan maaşlarından ve aidat ile müstahdem olanlar ile memurini muvakkatenin ilk istihkaklarından darülaceze için yüzer para tevkifi ekseriyet tarafından dermeyan olunmuş ise de maaşattan haremeyn ikramiyesi ve tekaüd ve mazuliyet aidatı vesair bazı tevkifat icra olunmakta olmasına ve payitahtı saltanatı seniyede mukaddema küşadî tasavvur buyurulan sergi namına ahzi mukarrer olduğu halde muahharen bilistizan şerefsadır olan iradei seniyei cenabı padişahî mantuku âlisi veçhile Darülacezeye terk olunan varidatı malûmenin dahi inzimamile Darülacezenin idarei haliyesi temin edilip ahabî maaştan senede yüzer para alınmak için bir takım teklifat ve muamelâta mahal görülemediğinde ve indeliktiza başka bir varidat tedariki de kabil idüğine binaen gerek makbuz senedatı tevziinden ve gerek bedeli olmak üzere yüzer para ahzinden sarfı nazar olunması hususunun nezreti müşarileyhaya cevaben tebliği tezekkür ve tensib olmakla olbabda ve katıbeî ahvalde emir ve ferman hazreti veliyülemrindir.

30 zilkade 1313 ve 1 mayıs 1312

Arz tezkeresi

Hasılatı Darülacezeye aid olmak üzere ihdas olunan maaş makbuz senedatının tevzi ve istimalindeki müşkülâta mebni memurin ve müstahdemininin her sene nisan maaşlarından yüzer para tevkifi hakkında Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinden tanzim olunan mazbata Meclisi Mahsusu Vükelâda ledelkırâe memurin maaşatından sair bazı tenzilât icra olunmakta olmasına mebni bundan sarfı nazar olunmasını havi meclisi mezkûrdan zeylen kaleme alınan mazbata melfufile arz ve takdim edilmiş olmakla mündericatı hususunda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile tezkerei senaverî terkim olundu.

30 zilkade 1313 ve 1 mayıs 1312

İradeyi mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup Şûrayı Devletin Meclisi Mahsusu Vükelâdan müzeyyel mazbatasile beraber manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulmuş olmakla olbabda emir ve فرمان hazreti veliyülemrindir.

4 zülhicce 1313 ve 5 mayıs 1312

No: 34 — 19 cemaziyelâhır 1296 tarihli usulü muhakemei hukukiye kanunu muvakkatinin 219, 223, 229, 253 ve 254 üncü mevaddı muaddelesi

14 zülhicce 1313 ve 15 mayıs 1312

Madde 219 — Mehli temyiz doksân gündür yalnız payitahtı saltanatı seniye mahakiminden verilen ilâmatın temyiz müddeti altmış gündür. Mezkûr müddetler temyizi istida olunacak ilâm hükmü vicahiyi mutazammın ise usulüne tevfiakan tebliği tarihinden ve hükmü gıyabiyi mutazammın ise itirazı alelhüküm müddetinin munkazi olduğu günden ve istinaf olunmamış bir bidayet ilâmı ise müddeti istinafın hitamı gününden bed eder. Fakat temyiz istidasında bulunmaksızın müddeti mezkûre zarfında vefat eden tarafın varisleri ilâmı mezkûr kendilerine ve içlerinde yetim var ise vasisine tebliğ olunupta doksân gün eğer Dersaadet mahakiminden verilmiş ilâm ise altmış gün geçmedikçe temyiz davasından sakit olmaz.

Madde 223 — 221 inci ve 222 nci maddelere muvafık olmıyan istida reddolunur ve mehli temyiz mürur etmemiş olur ise müsted'i şeraitine muvafık suretle yeniden bir istida tanzim ve takdim edebilip mehli temyiz mürur etmiş olur ise temyiz hakkı sakıt olur.

Madde 229 — Mahkemei temyiz davayı evrak üzerine rü'yet ve tetkik eder. Şu halde temyiz istidalarının mahkemei temyize vürudu tarihinden itibaren nihayet iki mah zarfında tetkikatı temyiziyesi icra ve hüküm ve kararları ita olunur. Bir davanın rü'yeti esnasında ana müteferri olupta görölmesi lâzım gelen evrakı saire mahkemei temyizce celp ve mütalea olunabilir. İki yüz yirmi yedi ve iki yüz yirmi sekiz ve iki yüz otuzuncu maddeler ile işbu iki yüz yirmi dokuzuncu maddenin makamına kaim olan 27 teğrinievvel 1304 tarihli madde muaddele hükmü mefsuhtur.

Madde 253 — Ahvali mezkûrenin birincisi mahkemei temyizde mümeyyizialeh sıfatında bulunan kimsenin vaktile hasmının itirazatına karşı cevap lâyhasını vermemiş olması ikincisi bir tarafın vermiş olduğu lâyhada bir madde kanuniyeye istinaden dermeyan etmiş olduğu bir itiraz veya cevabın ilâmda mevzuubahs edilmeyip bütün bütün meskütüanh bırakılmış olması üçüncüsü mahkemei temyiz ilâmında bir madde kanuniyeye mugayir veyhaut yek diğerine mübayin kararlar bulunması dördüncüsü mahkemei temyize ibraz ve irae olunmuş olan evrakta bir sania ve sahtelik olupta mahkemenin kararına tesir etmiş olması hususlarıdır.

Madde 254 — İki yüz elli ikinci maddede muharrer arzuhal mahkemei temyizde bil mütalea müstedinin itirazı muvafıkı nefselemir göründüğü takdirde bil kabul evrakı mevcudeleri üzerine ilâmı sabık aslah edilir.

—●—

No: 35 — Rumeli Vilâyatı şahanesine memur olan maliye müfettişlerinin vazaifini mübeyyin talimat

21 zilhicce 1313 ve 22 mayıs 1312

Madde 1 — Rumeli Vilâyatı şahanesi maliye müfettişleri varidatı oşriyenin müzayede ve ihalesi ve emaneten idaresi muamelâtile aşarın ve resmi ağnam ve arazi ve emlak vergisi vesair tekâlifi emiriyenin sureti cibayet ve tahsilini ve kâffe varidatı hazinenin sureti sarfını ve gerek varidat ve gerek masarifatın muamelâtı kaydiye ve hesabatı sairlerini teftiş edeceklerdir.

Madde 2 — Vilâyet ve liva ve kazalarda bulunan muhasebe ve mal kalemleri ve mal sandıklarile tahrir ve tahsil memurlarının ve zahairi öşriye ambarlarının ve maarif ve rüsumat ve defteri hakanî ve nüfus ve orman ve maadin ve düyunu umumiye ve reji memurlarının bilcümle defatir ve evrakını ve mağaza ve sandıklarını teftiş etmek maliye müfettişlerinin safâhiyeti tahtındadır.

Madde 3 — Bilûmum eytam sandıkları ve bu sandıkların muamelâtı maliye müfettişleri tarafından muayene ve teftiş olunur.

Madde 4 — Teftişatı vakıa mesalihi cariyeyi tatil etmiyeceği gibi düyunu umumiye ve reji idarelerinin teftişinde mezkûr idarelerin nizam ve mukavelâtı mahsusaları dairesinde hareket olunacaktır.

Madde 5 — Maliye müfettişleri tekâlifi umumiyenin sureti cıbayetini teftiş ve tahkik ettikleri sırada gerek cibayet ve gerek tahsili emvalce mükellefin haklarında gadır ve itisaf ve her ne suretle olursa olsun bir suiistimal vukuuna muttali olduklarını müteakip ahvali mezkûrenin hemen men'i zımnında izahatı kâfiyeyi şamil bir müzekkere ile buldukları mahallin en büyük hükûmet memuruna beyanı hal ve kaza ve livada ise o memurun bir derece fevkına da iş'arı keyfiyet ile beraber işbu gadır ve itisafta bulunan mültezim ise memurini adliye tarafından takibatı kanuniye icra olunmak üzere bu işe dair olan evrakı ciheti adliyeye ve düyunu umumiye ve rejiden maada teftiş muamelâtına memur oldukları devair memurlarından ise usulü kanuniyesi dahilinde tahkikatı evveliyesini icra ve ikmal ile evrakını canibi hükûmete teslim edecek ve işbu gadır ve itisaf ve suiistimalde bulunan memurun işten el çektirilmesi iktiza ederse gerek tahkikat sırasında ve gerek tahkikatın ikmalinde anı dahi o memurun mafevkına ihtar eyliyeceklerdir.

Madde 6 — Düyunu umumiye ve reji memurlarından maada muamelâtı teftiş olunan memurinden birinin zimmet ve ihtilâsını ve umuru memuriyetince kanunen müstelzimi ceza olan diğer bir halini gördükleri halde dahi kezalik usulü dairesinde lâzım gelenlerle tahkikatı evveliyesini icra ve ikmal ile hükûmeti mahalliyeye ita ve işten el çektirilmesi lâzım geldiği halde gerek tahkikat sırasında ve gerek tahkikatın ikmalinde o memurun mafevkına beyanı keyfiyet edeceklerdir.

Madde 7 — Teftişatı vakıafarında memurini mülkiyenin cibayet ve sarfı emval vesair muamelâtı maliyece muhalifi nizam ahvalini gördükleri halde kaza ve livada ise o memurun mafevkına keyfiyeti iş'ar ile hazineye de beyanı hal ve vilâyette ise hazineye iş'ar eyliyeceklerdir.

Madde 8 — Düyunu umumiye ve reji idarelerince icra edecekleri teftişatın netayicini idarei merkezîyelerine tebliğ olunmak üzere doğrudan doğruya canibi hazineye ve eytam sandıkları teftişatı netayicini canibi vilâyete izbar eyliyeceklerdir.

Madde 9 — Umuru maliyeye müteallik kâffei kavanin ve nizamatın suveri icraiyesine dikkat ile teftişatı vakıalarında beşinci ve altıncı maddelerde beyan olunan ahvalden maada tesadüf edecekleri her türlü yolsuzluklar için dahi memurlarına ifayı ihtarat ile ihtaratı vakıa mukataziyatının icrasında tekâsül olunduğu halde derece derece o memurların mafevklerine ve iş'aratı vakıaları vilâyetlerce müsmir olmadığı surette canibi hazineye beyanı hal edeceklerdir.

Madde 10 — Kuyut ve cedavilin müttehaz olan usule tevfiik edilmediğini müşahede ettikleri takdirde sureti tevfiikını memurlarına beyan ve tefhim eyliyeceklerdir.

Madde 11 — Müfettişler bilûmum varidatı devletın tahsilât ve bakayasını muvazene ile bakayanın esbabını ve sebebi tehirini ve esbabı tahsilîyesini tetkik ve tahkik edeceklerdir.

Madde 12 — Hini tahrirde fahiş kıymet takdir olunmuş olan kura emlâk ve arazisinin tadili kıymetleri hakkında ashabı tarafından vaki olan istida üzerine tahminatın usulen ve bu babda mükerreren şeref müteallik buyurulan iradatı seniyei hazreti padişahî ahkâmı celilesine tevfiikan tadil ve tesvîyesile vergi bakayasının işbu tadilâta tevfiikan bilhesap bikudret olanlar zimematının mukassaten tahsil kılınması ve san'at ve ticaretlerle meşgul olmiyan zürradan çiftçilik namına temettü vergisi alınmaması ve bedelâtı askeriye tahsilâtınca ağniya ve zuafa hisselerinin âdilâne tefriki için badeizin her cemaata isabet eden bedelâtı askeriyenin tevziinde efradı mükellefinin emlâk ve akar ve temettü ve aşar ve ağnam vergilerinin mikdarı ile mütenasiben taksimine itina edilmesi ve beher sene tevzi zamanında mal kalemlerinden mileli muhtelif cemaat meclisleri nezdine birer memur gönderilerek tevzi defterlerinin kaidei mukarrereye tevfiikan tanzimi teshil ve kayıdla ile tatbik ettirildikten ve zeyilleri mecalisi mezkûre azasına mühürlettirildikten sonra hükümet marifetile tahsilâta mübaderet olunması Rumeli Vilâyatı şahanesine mahsus mevaddı ıslâhiye cümlesinden bulunmuş olduğundan Maliye müfettişleri hususatı mezkûrenin herveçhi muharrer temşiyet ve icrası muamelâtını tahkik edeceklerdir.

Madde 13 — Rumeli Vilâyatı şahanesinde birer kazada tecrübeten aşarın arazi vergisi üzerine taksimi mukarrer olup bu muamele

için tayin olunan memurların ahval ve muamelâtı dahi teftiş olunacaktır.

Madde 14 — Her Maliye müfettişi dairei teftişinde bulunan iki vilâyette suiistimalât ve sair yolsuz muamelât vukuuna dair vaki olacak ittılaatı üzerine veyahut o yolda bir ihbar ve emare olmadığı halde münasip gördüğü mahallerde nereye gideceğini evvelce tayin ve iş'ar etmeksizin azimet eder. Bir defa teftiş eylediği bir mahallin akıbi teftişde veyahut müddeti kalile mürurunda lüzum görülür ise yine teftiş olunması caizdir. Müfettiş bir mahalde tahkik etmekte olduğu bir maddeyi bir lüzumu fevkalâde olupta hazineye iş'ar etmedikçe veyahut doğrudan doğruya hazinenin iş'arı olmadıkça nakıs bırakamaz ve berveçhi muharrer hazinenin malûmatı ve iş'arile nakıs kalmış tahkikatı her halde bir an evvel ikmâl etmeğe itina eyler. Vülâti ızam hazratı bazı mahallerin teftiş ettirilmesine lüzum gördükleri halde vaki olacak iş'arları Maliye Müfettişleri tarafından iktizayı maslahata göre nazarı mutalâaya ahiz ile infaz olunur.

Madde 15 — Teftiş edecekleri devairin evrak ve kuyudu resmiyesinden lüzum görülenlerin mecalisi idareden musaddak suretlerini alacakları gibi teftişatı vakıya nazaran bazı evrakın memurları yedinden alınması lâzım geldiği halde bunları bir zarfa vaz' ile tahtim ederek ba senet vali ve mutasarrıf ve kaymakamlara ita edecek ve kaza ve liva merkezlerine ait olan bu makule evrakın vilâyete tevdi dahi caiz olacaktır.

Madde 16 — Maliye müfettişleri teftişine memur oldukları bilûmum devair memurininin ahvalini bitarafane tahkik ederek mugayiri sıfatı sıdk ve istikamet ve adabı memurini ahval ve harakâta bulunanlar olduğu surette bu memurlar kaza ve livada ise vilâyet defterdarına ihtarı keyfiyet ile hazineye itayı malûmat ve vilâyette ise hazineye iş'arı keyfiyet eyliyeceklerdir.

Madde 17 — Muamelâtı cibaiyece gadir ve itisaf ve zimmet ve ihtilâs gibi hususatı mühimme hakkındaki tahkikat ve icraatlarından hazineye esnayı teftişlerinde malûmat verecekleri gibi her şehri rumî nihayetinde dahi o ay zarfındaki teftişat ve icraatlarına dair bir lâyiha irsal ile bunda hususatı mezkureyi numara sırasile muhtasaran beyan eyleyeceklerdir.

Madde 18 — Maliye müfettişleri bir dairei teftişyedeki müddeti memuriyetini ikmâl veyahut daha evvel tahvili memuriyet ve infisal ettikleri halde yedinde bulunan kâffe evrak ve müsveddatı muntazam bir fihrist ile halefne veyahut hazineci celileden iş'ar olunacak mahalle basened teslim ederler.

No: 36 — Rumeli Vilâyeti şahanesinin her birine merbut kazaların birinde tecrübeten mevkii icraya vaz olunmak üzere âşarın arazi vergisine zammile istifası usulüne dair Talimat

24 zilhicce 1313 ve 25 mayıs 1312

Madde 1 — Âşarın arazi vergisi üzerine zammı takarrür eden kazalarda her karyenin üç yüz dokuz ve üç yüz on ve on bir senelerinin hissei maarif ve nafıa ile birlikte âşarı cem ve tesbit olunup bulunacak mikdar o köy için bedeli öşür ittihaz olunacaktır. Zikrolunan senelerde emaneten idare olunan karyelerin âşarı mikdarı masraf tenzil olunmaksızın terkim edilip ilzamen idare olunmuş ise mültezimlerin masrafı karşılığı olmak üzere bedeli iltizama yüzde on zam edilecektir. Bu veçhile her karye için tebeyyün edecek bedeli âşara o karyenin öşre tâbi olan arazisinin son sene için takarrür etmiş olan vergisi zam ile yokunu karyei mezkûre için âşar ve arazi vergisi itibar olunacaktır.

Madde 2 — Birinci maddede beyan olunduğu üzere her köy için ayrı ayrı hesap edilerek âşar ve arazi vergisi bedeli mecmuu o kariye ahalisinin tediye etmekte olduğu arazi vergisi mikdarına göre taksim olunacaktır. Şöyle ki bir kariyenin üç senelik âşarı haddi mutavassıtı dört bin ve arazi vergisi bin kuruş ise o köyde yüz kuruş arazi vergisi vermekte olan şahıs öşür ve arazi vergisi olmak üzere bir kalem yalnız beş yüz ve üç bin beş yüz kuruş âşarı ve yedi yüz kuruş arazi vergisi olan bir karyede seksen kuruş arazi vergisi ifa eyliyen şahıs kezalik bir kalem dört yüz seksen kuruş ita edecektir.

Madde 3 — Hububattan ayrı ve ihale ve idare olunan zeytin ve palamut âşarı ve bunların mağruz bulunduğu arazi vergisi dahili hesap edilir. Afyon ve Düyunu Umumiye İdaresine aid olan tütün ve harir âşarı usulü hazıra mucibince istifa olunmak üzere bunların ziraatine ve dut yaprağı yetiştirmeye mahsus olan tarlaların vergisile birlikte harici hesap kalacaktır.

Madde 4 — Âşar ve arazi vergisi mecmuu eylül ibtidasından bed' ile şubat gayetine kadar her ayın ibtidasında tediye olunmak üzere altı taksiti mütesavî ile istifa olunur. Muamelâtı tahsilîyesi Tahsili Emlal Nizamnamesine tevfiik edilecektir.

Madde 5 — Hissei maarif ve nafıa tahsilâtı vakiadan bilhesap tefrik ile emlak ve arazi vergisi hissei maarifi için mevzu olan usul dairesinde memurlarına ita olunur.

Madde 6 — Öşrü arazi vergisine zam olunan kazada mütevellileri tarafından idare olunur müstesna evkaf var ise bu misillü evkaf ve arazisi öşrü dahi memuru mahsus nezareti tahtında mütevellileri canibinden işbu talimat ahkâmına tevfikân tahsil edilecektir.

Madde 7 — Âşarın arazi vergisi üzerine zammı muamelesinin icrasına ibtidar olunduğu zamana kadar arazi vergisi tadilâtı hakkında usulü dairesinde vuku bulmuş olan müsted'iyattan henüz neticelendirilmemiş olanları var ise bir müddeti kalile zarfında muamelâtı ikmal olunarak bu muamelâtın netayici vergi hesabında nazarı itibara alınır.

Madde 8 — Müceddeden tayin olunacak öşür ve arazi vergisi miktarı sene âharına kadar lâyetegayyer kalıp senei cedide için arazi kıymetlerince vaki olan tebeddülâta göre âşarın yekûnu aslisi tebeddül etmemek üzere icrayı tadilât olunur.

Madde 9 — Âşarın arazi vergisi üzerine zammı takarrür eden kazaların her birine Hazineden bir memuru mahsus izam olunur. İşbu memur hükûmeti mahalliyece meclisi idareden ve eşraf ve muteberanı ahaliden tayin olunacak üç beş zat hazır olduğu halde icrayı muamelât ile hitamı muamelâtta öşür ve arazi vergisi mecmuunun köy köy ve alelesami müfredat defterleriyle maan bir de hülâsasını tanzim ederek meclisi idarei kazaya ita eder ve meclisi idare bunları bittedkik tasdik eyler.

Madde 10 — Maddei sabıkada beyan olunan müfredat defterleri aid oldukları kuranın camii şerif veya kilise veya mektepleri duvarlarına talik ile ilân olunup yevmi talikından yirmi gün müruruna kadar vergisinin hesabında sehiv ve hata vukuuna dair istidaname ita edenler bulunduğu surette meclisi idarei kazada tedkiki keyfiyet ile verilecek karara göre bedelin yekûnu dairesinde tashihatı icra ve yahut arzuhal zahrına keyfiyeti işaret ve meclisi idarei kaza mührile tahtim olunarak hıfz edilir.

Madde 11 — İşbu talimatın tecrübesi için tahsis olunacak kaza vilâyet dahilinde merkezi vilâyet sancağı kazaları müstesna olmak üzere arazi vergisi muamelâtı tarihiyesi en ziyade hüsnü cereyan etmiş ve en ziyade tahsilât vaki olmakta bulunmuş olan afyon ve harir ve tütün öşrü en az bulunan kazalardan istifa olunur.

Madde 12 — Öşrü ile arazi vergisi işbu talimata tevfikân birlikte istifa olunan yerlerde herkes bilûmum tarlalarını istediği gibi ekip biçmiye ve mahsulün idrakinde dilediği yerde döğüp dilediğine satmaya mezun olup mezkûr vergiden fazla öşür namile hiç bir şey vermiyecektir.

No: 37 — 8 cemaziyelâhir 1275 tarihli Tapu Nizamnamesine müzeyyel fıkrâi nizamiye [1]

29 zilhicce 1313 ve 30 mayıs 1312

Arazii emiriye ve mevkufenin bedel ile veya meccanen katiyen ferağında yüz kuruşta iki kuruş ve intikalinde yüz kuruşta bir kuruş ve arazii emiriyenin vefaen ferağında ve arazii mevkufenin istiğlâlinde yüz kuruşta yirmi para ve senedsiz arazi tasarruf edenlere hakkı karardan verilecek senedat için intikal misillû yüz kuruşta bir kuruş ve arazinin mübadelesinde iki arazi kıymeti mecmuasının nisfından yüz kuruşta iki kuruş harç alınacak ve bedeli öşre ve mukataaya merbut olan arazii emiriye ve mevkufe harçları dahi bu veçhile ahz olunacaktır ve arazii mevkufenin istiğlâlinin fekinde alınmakta olan harç arazii emiriyede alınmadığı misillû badema alınmayacaktır.

[1] *Tapu Nizamnamesi: T: 1. cild: 1 sahife 200 dedir.*

No: 38 — Memaliki İraniyenin osmanlı şehbenderi bulunmayan mahallerinden gelecek iranilerle işçi ve amele misillû kurayı mütecevire ahâlisinin pasaport vize muamelesi hakkında iradei seniye

Arz Tezkeresi

Tebaaî İraniyeden olup Rusyanın Ravan cihetine gitmek üzere aldıkları pasaportlara mahalleri hükümetlerince devleti aliye şehbenderi olmadığını derç ve tasdik ettirmeksizin memaliki mahrusai şahaneye gelenler ile vizesiz pasaportla gelipte ücretle hizmet eden mekâreci takımından oldukları iddisında bulunan iraniler hakkında ne suretle muamele icrası iktiza edeceği Erzurum Vilâyetinden istifsar olunmuş olmasına binaen pasaport ahiz eyledikleri mahalde devleti aliye şehbenderi bulunmadığı pasaportlarında münderiç ve musaddak olmayan o misillû eşhasın kârperdazlardan pasaport ahiz veya ana muadil evrakı mutebere ibraz eyledikleri halde kırk kuruş vize cezayı nakdîsi ahiz olunarak mürurlarına müsaade olunması ve istifa olunacak cezayı nakdiye mukabil emsali misillû cezayı nakdî ilmühaberi itası bu kurayı mütecevire ahâlisile ameleye müteallik pasaport vizelerine gelince Hariciye Nezareti Celilesile cereyan eden muhabere cevabında gösterilmiş olduğu veçhile İran ve Yunanistan cihetinden gelen ve hududu ayda iki defa

geçmek mecburiyetinde bulunan deveci ve katırcı misillü işçi ve amele ile kurayı mütecevire ahalisinden yalnız beş kuruş vize harcı alınarak mürur nizamnamesinde bu makuleler hakkında gösterilen mesağa kıyasen vize müddetinin dahi altı ay olmak üzere tayini ve bunlardan pasaportların vize ettirmiyenlerden mezkûr harcın iki misli olan on kuruşun ahzi hakkında bairadei seniyei hazreti padişahî mukaddema ittihaz kılınmış olan usulün kemakân meriyülicra tutulması münasip olacağından olveçhile icrayı icabı hususunun Hariciye ve Dahiliye Nezareti celilelerine havalesi hakkında Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinden tanzim olunan mazbata leffen arz ve takdim kılınmakla olbabda her ne veçhile emir ve iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile tezkerei senaveri terkim kılındı efendim.

3 muharrem 1314 ve 3 haziran 1312

Iradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfufile manzuru âli buyrulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulmuş olmakla olbabda.

9 muharrem 1314 ve 9 haziran 1312

No: 39 — Senedi Hakanî kayid ve tahriri hizmetinde müstahdem ketebei muvakkateye mahsus tekaüd sandığı talimatının dokuzuncu maddesi makamına kaim olmak üzere tadilen kaleme alınan madde [1]

17 muharrem 1314 ve 17 haziran 1312

Madde 9 — Ketebei muvakkate devletçe mebdei hizmet olan yirmi yaşından itibaren otuz sene alettevali ketebei muvakkate silkinde bulunmak veyahut bu silke dahil olduktan sonra hizmet edemeyecek surette malûl olmak ile tekaüde kesbi istihkak eder. Bunlara tahsis olunaçak maaş istidaları ve vefat edenlerin eytam ve eramiline verilecek maaş dahi vefatları tarihinden itibar edilecektir.

[1] *Talimatname: T: 1. C: 5. sahife 300 dedir.*

**No: 40 — Rumeli Vilâyatı Şahanesine tayin olunacak
Mülkiye Müfettişlerinin vezaifini
mübeyyin talimat**

17 muharrem 1314 ve 17 haziran 1312

Madde 1 — Kavanin ve nizamâtı mer'iyeye muhalif hareket veya anların icraatında tekasül ve rehavet eden memurini mülkiyenin tahkiki ahvali ile idarenin selâmeti matluba tahtında cereyanı esbabının istikmali Mülkiye müfettişlerinin akdemi vazifeleri olduğundan müfettişini mu-maileyhim daima bu vazifenin icap ve iktiza ettireceği tahkikat ve ted-kikati icra ve neticei hal o yolda bir mahiyet ve ehemmiyet teşkil eyler ise keyfiyeti on ikinci on üçüncü maddelerde gösterildiği veçhile hemen vilâyete iş'ar ve Dahiliye nezaretine de izbar etmekle mükelleftirler.

Madde 2 — Ahalinin heyeti idare ile yekdiğerinden ve hususile akviya ve eşirra canibinden cevır ve teaddi görmemeleri matlûbu âli olmasile bu maksadı muhil ahval ve muamelâtta ığmaz ve müsamahası görülecek memurin hakkında icrayı tahkikat olunacaktır.

Madde 3 — Memleketlerin dahil ve haricinde ve turuku muvarede üzerinde ve her noktada asayiş ve inzibatın ve emniyeti mal ve can ve ırz maddelerinin sureti daimede husulü elzem olduğundan memurini mülkiye ve zabitanın bu noktaya masruf olan say ve himmetleri keyfiyatı nazarı teftişten bir an hali bırakılmıyacaktır.

Madde 4 — Sayei mukadderatvayei cenabı padişahide her vilâyette jandarmanın mikdarı hazırı derecei kifayede bulunmakta ve ledeliktuza muzaheretı askeriye dahi icra ettirilmekte olduğu ve bunlarla idarei maslahat ve hıfzı asayiş ve emniyet tahtı imkânda bulunduğu cihetle ahvalı şekavetkârane vukuu mahallerince jandarmanın ihtiyacatı mevkiye ile mütenasip tertip ve intizam tahtında istihdam olunmamasından neş'et eyliyeceğinden işbu kuvvei inzıbatiyenin hüsnü tertip ve istihdamı emrinde ve turuku muvarede üzerinde ve postalar güzergâhında ve eşkiya vucudü melhuz olan diğer mahallerde jandarmadan daima muntazam kollar gezdirilmesi zımında mülkiye ve zabita memurlarının mükellef oldukları vazifeyi hakkile ifa etmeleri için tef-tişatı daimede bulunulacaktır. Jandarmaların şurada burada ahaliye bir veçhile bar olmalarına meydan verecek tesamühün vukubulmamasına nezaret dahi müfettişlerin cümlei vezaifindendir.

Madde 5 — Memurini mülkiye ve zabıtanı halen ve sinnen et-hliyet ve iktidarları buldukları mahallerin ehemmiyetile mütenasip ol-mayanlar ve jandarma efradından dahi bu gibi ahvalden ve saireden

dolayı yararlık ibraz edemiyenler hemişe tahtı nazarı teftişte tutulmak ehem ve elzemdır.

Madde 6 — Vilâyet ve liva ve kaza merkezlerinde ve mülhakatında her gûna ahvali gayri marziyeye kesbi ıtılâ için basireti daima üzere bulunmak müfettişlerin vazifeleri olduğundan olveçhile hareket olunarak bir tarafta bir fenalık vukubulduğunda veya vukubulacağı his olduğunda derhal ait olduğu mahal mülkiye memuruna ihtar olunacak ve olbabda hükümetçe ittihaz edilecek tedabirin derecesine de dikkat edilecektir.

Madde 7 — Müfettişler buldukları vilâyetin merkezinde ikamet edeceklersede vukuat ve tahkikatın göstereceği icap ve ihtiyaç üzerinde dahili dairei memuriyetlerinde her tarafa azimet ve lüzum görecekları noktalarda aram ve ikamet eyliyebilirler.

Madde 8 — Mecalisi idare azayı muvakkatesinin ve devairi belediye ve hey'atı ihtiyariye rüesa ve azasının sureti intihap ve tayini hakkında olan nizamat ahkâmının hüsnü tatbik ve icrasına dikkat dahi mülkiye müfettişlerinin salâhiyeti dahilindedir.

Madde 9 — *Vezaifi tahkikiye bir memurun sui hali görülüp işitildiğinde veya hakkında bir şikâyet vukubulduğunda onun meydanı sübuta çıkarılması için nereye müracaat ve kimlerden istiknahı keyfiyet olunmak muktazi görünür ise oralara müracaat olunmak tarikle ifa kılınacağı gibi müştekâaleyh olan memurdan dahi talebi izahat olunur.*

Madde 10 — Ahvalı seyiesi merkezi sübuta isal kılınan memur hakkında tutulacak evrakı tahkikiye olbabda izahatı ve edillei sübutiyeyi havi raporlar tanzimile ona merbuten makamı aidine ita ve isra kılınır.

Madde 11 — Evrakı tahkikiye ve rapor hangi memur hakkında ise onun bir derece mafevkine tevdi kılınacaktır. Meselâ nahiye müdürüne dair tahkikat merbut olduğu kaza kaymakamına, kaymakama müteallik tahkikat liva mutasarrıfına, mutasarrıfa aid tahkikat valü vilâyete tebliğ kılınır. Ve tebliğ olundukları mahallerce bunlar üzerine icra kılınacak muameleye dahi neticei hale kadar atfı nazarı teftiş ve dikkat edilir.

Madde 12 — Müfettişini mumaileyhim bir mah zarfındaki istilaat ve tahkikatı vakıalarını ve onlar üzerine nerelere müracaat eylediklerini havi muntazam raporlar tanzim ederek bu raporları beher mah hitamında doğrudan doğruya Dahiliye Nezaretine gönderecekleri

gibi umuru mühimme ve müstacelede telgraf ve posta ile Nezareti müşarileyhaya başkaca da müracaat eylemeğe mezundurlar.

Madde 13 — Bir memur hakkındaki tahkikatın mafevkindeki memura da şümülü olduğu takdirde onun tahkikatı dahi beraber icra ve itmam olunmuş olmak tabii bulunduğundan her ikisinin evrakı bir derece daha mafevkindeki memura tevdi olunmak zaruridir.

Hatime

Mülkiye müfettişleri hizmeti mülkiye ile mükellef büyük ve küçük bilcümle memurinin muamelât ve harekâtının nizamatı mer'iyeye ve kavaidi mevzua tahtında hüsnü cereyanına dikkat ve aksi ahvali delâili lâzmesile tahkik ve iş'ara müsaraat etmeğe memur ve mecbur olduklarına binaen bu vazifelerini cüz'i suiistimal etmekten şediden mes'ul tutulacaklardır.

No: 4 — Babıâli Teshilât Sandığı Nizamnamesi

28 safer 1314 ve 27 temmuz 1313

FASLI EVVEL

Madde 1 — Riyaseti mufahhamei hazreti hilâfetpenahî tahtında olarak bir komisyon marifetile idare olunmak ve Babıâli dahilinde bulunan bilcümle memurinin ve ketebe ile hademeye mahsus olmak üzere bir teshilât sandığı teşkil olunmuştur.

Madde 2 — Sandığın sermayesi tarafı eşrefi cenabı hilâfetpenahiden ihsan buyurulan iki bin aded osmanlı yüzük altını ile nüfus hâsılatı ve Hariciye Nezareti marifetile alınmakta olan şebbenderlikler hâsılatı ve rüsumu saire ile Dairei Sadareti Uzma ve Şûrayı Devlet ve Dahiliye ve Hariciye Nezaretleri memurlarına ve vali ve mutasarrıf ve mektupçu ve kaymakam ve tahrirat müdürleri ile sair memurini mülkiyeye ve umuru mülkiye için her sınıftan gönderilecek tahkik memurlarına Dersaadet ve taşralarca verilecek harcırahların ve masarifi devriye olarak valilere verilecek harcırahların yüzde beşlerinden ve Hazinesi maliyeden her hafta verilecek yüz bin kuruştan ve Telgraf ve Posta Nezareti varidatından Babıâli aklâmı maaşatı için mukaddema tahsis kılınan meblâğdan ve sandıktan sarf olunacak akçenin mecdidiye yirmi ve osmanlı yüzük altını yüz sekiz kuruş fi ile sarf edilerek hasıl olacak

sikke farkından ve ruhsatı resmîye ile tesis olunacak fabrika ve sair sanayihaneler ile baimtiyaz ihale olunacak madenlerden ehemmiyet ve cesametlerine göre bir defaya mahsus olarak yirmi aded osmanlı yüzlük altınından elli osmanlı yüzlük altınına kadar ve imtiyazlı şirketlerin sermayelerinden yüzde yarım nisbetile alınacak harçlardan ve Sicilli Ahval İdaresince alınan harçlardan ve Şûrayı Devlete aid harçlardan ibaret olacaktır.

Madde 3 — Maliye Hazinesinden umumen maaş verildiği sırada Babıâli memurini ile ketebe ve hademesine dahi kemakân doğrudan doğruya nezaret muhasebeleri marifetile maaş ita kılınacak ve bu maaş Hazineden hangi maha mahsuben verilir ise verilsin memurin ve ketebenin ellerinde bulunan suretlere mahsuben verilecektir. Her hafta verilecek salıfüzükür yüz bin kuruş tedahülde kalacak maaşata mahsuben ita olunacak ve Hazinei maliyece emlak vergisi ve düyünü saire ile irad ve masrafı icra edilecek maaşlar işbu haftalıktan tenzil olunmayacaktır.

FASLI SÂNİ

Sandığın heyeti idaresi

Madde 4 — Teshilat Sandığı idaresi bir reisi sâni ve üç azadan mürekkeb bir komisyon ile bir muhasibi mes'ul ve bir veznedar ve bir başkâtib ile bir muavini ve dört nefer hesap kâtibi ve bir mukayyid ve bir de evrak memuru ve lüzumu kadar hademeden ibaret olacaktır.

Madde 5 — Komisyonu âlinin reisi sâni ve azası makamı celili sadareten intihab ve bilistizan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şeref sudur buyrulduğu halde memuriyetleri icra kılınacaktır.

Madde 6 — Komisyonu âli heyeti üniformalarına olababda şerefsadır olacak iradei seniyei hazreti paşahî mantuku âlisine tevfikân tensib buyrulacak alâmeti farika vaz edeceklerdir.

Madde 7 — Reisi sâni ile aza fahrî olup muhasib ve veznedar ve başkâtib ve sair ketebe ve hademe Şûrayı Devlet ile Hariciye ve Dahiliye Nezaretleri memurin ve ketebesinden ve hademei muvazzafadan intihab ve ilâvei memuriyet olmak üzere tayin kılınacaktır. Sandığın masarifi kırtasiye ve müteferrikası için şehri beş yüz kuruş tahsis olunacaktır ve ketebe ve hademenin intihab ve indelicab tebdili komisyonun salâhiyeti dahilinde bulunacaktır ve muhasebeci ile veznedar usulüne tevfikân kefaletle rabt olunacaktır.

FASLI SALIS

Varidatın sureti istifası

Madde 8 — Dahiliye Nezareti marifetile istihsal kılınmakta olan tezakiri osmaniye'nin bedelâtile mürur tezakiri ve pasaport harcı ve nüfus idaresi marifetile alınan sair kâffeî hasılat ve Hariciye Nezareti tarafından istifa edilegelen şebbenderlikler hasılatı ile tabiiyet ve umuru hukukiyei muhtelite kalemleri hasılatı ve rüsumu saire yalnız tezakir ve sair evrakı lâzimenin tab'ı ve mahallerine sevki masarifi ile Babîâli devair ve aklâmı masarifi kırtasiye ve müteferrikası gibi masarifi saire çıktuktan sonra tamamen ve kâmilen her hafta teshilât sandığı veznesine teslim olunacak ve işbu nizamname hükmünce harç ve rüsumu mezkûre muhasebe veznelerine emanet suretile tevdi olunacağından bunlardan diğer cihetlere sarf olunur ise âmir ve sarifleri tahtı mesuliyete alınacaktır.

Madde 9 — Telgraf ve posta nezareti varidatından babîâli aklâmı maaşatı için beher hafta itası mukarrer olan on sekiz bin yedi yüz elli kuruş badema telgraf ve posta nezareti tarafından beher hafta muntazaman ve bilâ tehir Dahiliye Nezareti hesabına olarak dahiliye muhasebesine ve oradan Teshilât Sandığına irsal kılınacak ve Şûrayı Devlet harç hasılatından teraküm edecek mebaliğ dahi kezalik Dahiliye Nezareti hesabına olarak dahiliye muhasebesine ve oradan her hafta teshilât sandığına teslim olunacaktır.

Madde 10 — Ruhsatı resmiye ile tesis olunacak fabrikalar vesair sanayi haneler ile baimtiyaz ihale olunacak madenlerden alınacak harçların mikdarı ikinci madde mucibince evvel emirde kararlaştırılıp fermamı âlilerin veyahut ruhsatnamelerin müteallik olduğu daire tarafından hini itasında ahzile teshilât sandığına teslim olunacaktır.

Madde 11 — İkinci madde mucibince harcırahlardan alınacak yüzde beşler mahallerinden doğrudan doğruya müteallik olduğu nezarete gönderilip oranın muhasebesi tarafından beher ay bir defterile beraber teshilât sandığına verilecek ve işbu yüzde beşleri tevkif etmeyenler ile mahalli ahara sarf edenler mes'ul tutulacaklardır.

Madde 12 — Maliye hazinesinden her hafta verilecek yüz bin kuruş hazine'den Dahiliye Nezareti hesabına olarak dahiliye muhasebesine ve oradan teshilât sandığı veznesine ita olunacaktır.

Madde 13 — Beyan olunan mebaliğ ve hasılat ve rüsum sandığına meskûkâtın fii mirisile kabul ve maaşata mecdiye yirmi ve osmanlı yüz-lük altını yüz sekiz kuruş fi ile ita olunacaktır.

FASLI RÂBİ

Sarfıyatın keyfiyatı

Madde 14 — Teshilât sandığından verilecek maaşlar tam bir maaş olmak ve üç yüz on iki senesi Eylülü iptidasından bed olunmak üzere şuhur sırasile verilecektir.

Madde 15 — Babîâli hademe maaşatı beher mah bilâ tedahül verilecektir. Andan sonra ketebe maaşatı ve andan sonra dahi sair maaşat tesviye edilecek ve masarifi mübremesi zühur edenlere işlemiş maaşatından bir nihayet iki maaş verilecektir.

Madde 16 — Maaşlar sahibine tesviye edilecektir.

Madde 17 — Sandıktan verilecek maaşattan tekaüd ve mazuliyet aidatı meskûkâtın fii mirisile bittevkif doğrudan doğruya mülkiye tekaüd sandığına gönderilecek ve verilecek maaşatın suret veya sergileri muamelâtının ifası için müteallik olduğu nezaret muhasebe kalemine irsal olunacaktır.

Madde 18 — Sandık bin üç yüz on iki senei maliyesi Eylülü iptidasından itibaren muamelâta bed ve mübaşeret edecek ve sandığın varidat ve masarifini mübeyyin her ay bir cetvel tanzim ve huzuru merakımı neşuru hazreti padişahiye takdim kılınacak ve maaşatı kâmilen tesviye olunan senelerin hesabı umumiyesi cetveli dahi tanzim ve takdim ile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî müteallik ve şeref sudur buyurulduğu halde birer sureti maliye nezareti ile divanı muhasebat riyasetine gönderilecektir.

Madde 19 — Teshilât Sandığı veznesinde iki miftahlı kasa olacak ve bunun birisi veznedarda bir diğeri komisyon heyetinde bulunacaktır.

Madde 20 — Hazinesden Dahiliye Nezareti celilesine umum sırada maaş verildikçe hazineye ait olup sandığa terkolunan varidattan vuku bulan hasılat nazarı tetkik ve hesaba alınacaktır.

No: 42 — Ereğli Şirketi Nizamnamei Dahilisi

Zirde vazülimza saadetlû Yanko Bey Yuvanidi ve Mösyo Leonida Zarifi ve Bankı Osmanî Müdürü Umumî Muavini Mösyo Gaston Obuvano Karadenizde Ereğli Madenleri kurbunda vaki sahilde Zonguldak nam mevkide bir liman ve rıhtım inşasile idare ve işletilmesi için 11 cemaziyelâhir 1311 tarihli fermanı âli mucibince tarafı devleti aliyyeden saadetlû Yanko Bey Yuvanidi hazretlerine verilen imtiyaz ve müsaadat ve bilmukabele edilen taahhüdâtın icrası için şeraiti atiyeye tevfiқан bir anonim şirketi teşkil eylemişlerdir.

BİRİNCİ FASIL

Şirketin teşkili ve maksadı ve ismi ve merkezi beyanındadır

Madde 1 — Teati olunan mukavele ve şartname ahkâmına tevfikân evvelâ Ereğli madenlerinin kurbunda vaki sahilde imtiyazı verilen Zonguldak liman ve rıhtımı inşa ve idare ve işletmek ve saniyen imtiyaz fermanı âlisi veyahut hükûmeti seniyenin kavanin ve nizamâtı şerait ve ahkâmına tevfikân şirkete aid olabilecek madenleri fennen ve san'atkârane işletmek ve salisen mezkûr madenlerin suhulet ve ihtiyacı için iltisak demir yolları inşa etmek üzere zirde muharririni imza ile tertip ve ihracı zirde kararlaştırılan hisseler ashabı beyinde bir osmanlı anonim şirketi teşkil olunmuştur.

Madde 2 — Şirketin unvanı (Ereğli Şirketi) olacak ve tabiiyeti sıfatile devleti aliyenin kavanin ve nizamâtı umumiyesine tâbi bulunacaktır.

Madde 3 — Şirketin merkezi Dersaadette olacak ve memaliki Osmaniyenin sair bir mahallinde veya memaliki ecnebiyede dahi şubeleri bulunabilecektir.

Madde 4 — Şirketin müddeti bazı esbabdan dolayı fesih veya müddeti temdid kılınmak gibi bir hal vukua gelmedikçe imtiyaz müddetine müsavi bir müddetten ibaret olacaktır.

İKİNCİ FASIL

İmtiyazın şirkete devri beyanındadır

Madde 5 — Sahibi imtiyaz Saadetlû Yanko Bey Yuvanidi canibi Hükûmeti Seniyeden kendisine verilen imtiyaz ile ana merbut veya andan münbais olan kâffe hukuk ve imtiyazat ve menafii şirkete devretmiş ve şirket sahibi imtiyaz sıfatını haiz ve kâffe hukuk ve vazaifce anın makamına kaim olmuştur. Binaenaleyh sahibi imtiyaz fermanı âli ile mukavelât ve imtiyaza müteallik kâffe evrakı ve senedatı şirkete teslim etmiye mecburdur.

Madde 6 — Şirketin sermayesi dört yüz kırk bin lira yahut on milyon franktan ibaret olup beheri beş yüz franklık veyahud yirmi iki osmanlı liralık yirmi bin hisseye münkasemdir. Heyeti umumiyenin işbu sermayeyi yüzde elli derecesine kadar tezyid etmiye salâhiyeti olacaktır. Bundan başka teşebbüsü mezkûrun ihtiyacatına göre tahvilât ihraç ve tedavülüne şirketin hakkı olacaktır. Otuz altıncı maddede tayin olunan şeraite tevfikân edilecek temettüata iştirak zımında iki bin aded mü-

essisin hisse senedatı dahi ihdas olunmuştur ve bu sureti tertibi meclisi idare tarafından tayin olunacak mezkûr müessis hisse senedatının hâ-milleri şirket umurunu icrayı teftişe veyahud anlara müdahaleye hak ve salâhiyeti haiz olmayacaktır.

Madde 7 — Şirket sermayesinin tamamı imza ve yüzde onu istih-sal olunduktan sonra sureti kat'iyede teşekkül etmiş addolunacak ve hissedar yazılanlara tediye ettikleri taksiti mübeyyin muvakkat senedat verilecek ve sermayenin nısfının tediyesinde ashabı yedinde bulunan senedatı muvakkate senedatı asliyeye tahvil edilecektir. Şirketin hisse senedatının bir tarafı türkçe ve diğer tarafı fransızca veya sair lisanlar ile tanzim olunacaktır. Sermayenin baki kalan yüzde doksanı şirketin ihtiyacatına göre meclisi idarenin kararile Dersaadet vesair lâ-zım gelen mahallerde el sinei muhtelifede çıkan resmî ve gayrî resmî bazı gazetelerle lâakal otuz gün evvel ilânı keyfiyet olunarak mutalebe olunacaktır.

Madde 8 — Hisseler bedelinin nısfı tediye olununcaya değin senedat ashabının ismine muharrer olacak ve bedelinin yüzde onu tediye olun-madıkça kabili havale ve fûruht olamayacaktır ve bunların havale ve fûruhtu şirketin defterine kaydedilerek ziri bayi ile müşteri ve müdiran-dan biri tarafından imza olunmakla icra olunacak ve keyfiyeti havale ve fûruhtu senedde dahi zikir ve işaret kılınacaktır. Bedelinin nısfı te-diye olunduktan sonra senedat hamiline aid olmak üzere muharrer bu-lunacaktır.

Madde 9 — Hisse senedleri şirket nazarında kabili inkısam de-ğildir ve şirket her hisse için bir sahip tanır. Bir hissedarın varis veya dainleri hiç bir vesile ile şirketin emval ve emlâkinin tahtı hacze vaz'ını talep ve şirketin umuru idaresine hiç bir veçhile müdahale edemezler ve istifayı hukuk için şirketin sene muhasebe defatiri ile heyeti umu-miyenin kararlarını kabule mecburdurlar.

Madde 10 — Evkatı muayyenede tekasiti tediye olunmayan hisse senedatının sahiplerinden tehhüratı vakiadan dolayı ihtarı keyfiyete hacet kalmaksızın taksitin hulûlü gününden itibaren senevî yüzde altı hesabı faiz ahzolunacaktır.

Madde 11 — Şirketin taksitleri vaktile tediye edilmeyen senedat ashabı aleyhine ikamei dava etmiye ve hisseleri dahi satmaya salâhiyeti olacaktır ve bu makule satılması lâzım gelen hisse senedatının numaraları gazeteler marifetile neşir ve ilân olunarak tarihi ilândan on beş gün sonra şirket hiç bir gûna ihtara ve muamelâtı adliyyeye mecbur ol-

mamak ve zarar ve ziyani sahibine aîd olmak üzere Dersaadet ve Brüksel ve Paris ve Lyon ve Lil ve Ceneve şehirleri borsalarında ve borsalarda henüz alınıp satılması kabul olunmamış ise müzayede tarîkile hisseleri sattıracaktır.

Bu veçhile fûruht olunan senedat ibtal olunacak ve müşterilere eski senetlerin numaralarını havi olmak üzere yeni senedat ita kılınacaktır satılan senedin esmanı hasılası hissedarın şirkete olan deynine hasır ve tahsis olunur ve noksanı andan talep olunacağı gibi fazlası var ise ana ita olunur.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Şirketin idarei dahiliyesi beyanındadır

Madde 12 — Şirketin umur ve mesalihi heyeti umumiye tarafından mansup ve beşten on sekize kadar azadan mürekkep bir meclisi idareye ihale olunur ve şu kadarki ilk üç sene müddet için teşkil olunan meclisi idare heyeti Mösyö Dönerov ve Mösyö Kumandan Berje ve Mösyö Kont Darno ve Mösyö Levi lafonet ve Mösyö L. Zarîfi ve saadetlû Yanko bey Yuvanidi vesairenden ibaret olup tasdîkı memuriyetleri heyeti umumiyenin tasvibine arz olunmak lâzım gelmiyecektir.

Madde 13 — Üç sene müddet için tayin olunan azanın müddeti memuriyetleri hitam bulduktan sonra yeni meclisi idareye intihap olunacak azanın ilk teceddüdüne kur'a ile ve andan sonra kıdem itibarile her sene üç veya dördü çıkarılarak yerlerine aharı intihap ve tayin kılınacaktır şu kadarki çıkan azanın tekrar intihabı caiz olacaktır.

Madde 14 — Meclisi idarenin içtimalı icabı maslahata tâbi olacak ise de ayda bir defa toplanması lâbüttür müzakeratın muteber olması lâakal nisfından ziyade azanın bizzat huzuruna menuttur meclisi idarenin kararları hazır bulunan azanın ekseriyeti arasile muteber olur tesavii ara vukuunda keyfiyet içtimalı atıye talik edilir ve anda dahi tesavii ara vukubulursa mevzuubahis olan teklif reddolunur.

Madde 15 — Meclisi idarenin müzakeratı zabıt defterine kaydolunur ve ziri reis ile hazır bilmeclis bulunan aza tarafından imza edilir zabıtın sureti veya bir fıkrayı muhrecesi muteber olmak için reis veya vekili tarafından imza olunmak lâzım gelir.

Madde 16 — İdare meclisi azasından her biri şirketin elli hisse senedatına malik olması lâzım gelir senedatı mezbure şirketin sandığına tevdi olunacak ve müddeti memuriyetleri zarfında satılamıya-

caktır. Bunların üzerine furuhtu caiz olmadığını mübeyyin big-damga vurulacaktır.

Madde 17 — Meclisi idare azasından bir veya bir kaçınıın yefatı veya istifası vukuundan veya sair bir sebepten dolayı bir veya bir kaç aza verı munhal kalır ise meclisi idare anların yerine muvakkaten aza tayin evleyecek ve intihabı kat'î gelecek heveti umumiye tarafından icra olunacaktır.

Madde 18 — Meclisi idare her sene iclerinden birini reis ve reis vekilî intihap eder. Ve reisin veya vekilinin gıyabında vekâlet etmek üzere azadan birini tayin eyler.

Madde 19 — Azadan memaliki ecebıyede ikamet edenler veya muvakkaten gayubet edenler esnavı müzakeratta kendilerine vekâlet etmek üzere refiklerinden azadan birini tayin edebilirler şukadarki vekâlet edecek azanın kendi reyı dahil olduğu halde ikiden ziyade reyı olamayacaktır.

Madde 20 — Meclisi idare şirketin umur ve emvalinin idaresi için iktidarı tamamı haizdir ve hatta sulh olmak ve hakem tayin etmek sa-lâhiyetine dahi maliktir ve heyeti umumiyeye arz olunacak hesabatı canzım ile tevzi olunacak temettüün mikdarını teklif eder meclisi idarenin reisi gerek müddei ve gerek müddeaaaleyh sıfatile huzuru mahakimde bizzat veya bilvekalâ vekâlet eyler.

Madde 21 — Meclisi idare mevaddı mahsusa ve bir müddeti muayyene için haiz olduğu iktidarını kısmen veyahut tamamen azasından bir veya bir kaç zata bavekâleti mahsusa ihale edeceği misillü maşalîhi cariyeenin rüyet ve tesviyesi için hariçten dahi bir veya bir kaç zata tev-kil eyliyebilir.

Madde 22 — Meclisi idare azası hasılatı safiyeden kendilerine tahsis kılınacak hisseden başka mecliste hazır bulunacakları günler için bir ücret dahi ahzedeceklerdir. İşbu ücretin mikdarı heyeti umumiye tarafından tayin kılınır.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Heyeti Umumiye beyanındadır

Madde 23 — Sureti muntazamada akdi içtima eden heyeti umumiye umum hissedaranın heyeti mecmuası makamında bulunur.

Madde 24 — Heyeti umumiye her senenin ilk altı ayı zarfında Meclisi İdare tarafından tayin olunacak vakit ve mahalde sureti adiyede

akdi içtima eder bundan başka meclisi idare icab ettikçe sureti fevkalâdede olarak heyeti umumiyei davet edebilir.

Madde 25 — Heyeti umumiye vekâleten veya asaleten lâakal yirmi beş hisseye malik olan hissedarandan mürekkep olacaktır. Heyeti umumiyede gerek asaleten ve gerek vekâleten hazır bulunan hissedarının her yirmi beş hissesi için bir rey olacak ve şukadarki her bir hissedarın yirmiden ziyade rey olamayacaktır.

Madde 26 — Davetnameler yevmi içtimadan lâakal bir mah evvel yedinci maddede beyan edildiği veçhile gazeteler ile ilân olunacaktır.

Madde 27 — Heyeti umumiye gerek asaleten ve gerek vekâleten şirket sermayesinin bir rubuna müsavi hisse senedatına malik hissedarlar hazır bulunur ise teşekkül etmiş addolunur. Heyeti umumiyede hazır bulunacak hissedarının mutasarrıf oldukları hisselerin salifüzzikir bir rub'a müsavi olup olmadığı anlaşılacak üzere hisse senedlerini on gün zarfında meclisi idare tarafından irae olunacak mahalle teslim etmeleri davetnamelerde ihtar olunacaktır.

İşbu heyeti umumiyenin defai ulâ içtimasında hazır bulunan hissedarının asaleten ve vekâleten hamil oldukları hisse senedatının mikdarı derecei kifayede olmadığı halde heyeti umumiye ikinci defa olarak içtima davet edilir işbu ikinci içtimada hazır bulunan hissedarın hisselerinin mikdarı ne olursa olsun birinci içtimada müzakere olunmasına karar verilmiş olan hususat hakkında icrayı müzakerat edeceklerdir ve bu veçhile cereyan eden müzakerat mer'i ve muteber olacaktır birinci içtima ile ikinci içtima beynindeki müddet on beş günden dun ve bir mahtan ziyade olmayacak ve ikinci içtimanın davetnameleri yirmi gün evvel icab edenlere gönderilebilecektir.

Madde 28 — Heyeti umumiyede meclisi idare reisi riyaset eder ve reis mevcut olmadığı halde meclisi idare azası içlerinden birini reis vekâletine intihap eylerler. Heyeti umumiyede hazır olup en ziyade hisseye malik olanlardan iki hissedar rey toplamak hizmetini ifa eder heyeti umumiye kâtibi reis ile rey toplamağa memur olanlar tarafından tayin olunur.

Madde 29 — Heyeti umumiyede müzakere olunan hususata ekseyeti ara ile karar verilir. Müzakere olunacak mevaddın cetveli meclisi idare tarafından tanzim edilir işbu cetvelé dahil olacak mevad meclisi iadrenin teklifatı ile heyeti umumiye azasından olup hamil olduğu hisselerin bedeli şirket sermayesinin lâakal humsü derecesine baliğ olan

hissedarlar tarafından yevmi içtimadan lâakal yirmi gün evvel vukubulacak teklifattan ibaret olacaktır.

İşbu cetvele dahil olmıyan hususât heyeti umumiyede müzakere olunamaz.

Madde 30 — Heyeti umumiyeye bilcümle hesabâtın tetkiki için **gefek hissedarlarından ve gerek hariçten bir veya müteaddid müfettiş** tayin eder.

Madde 31 — Beher sene akdi içtima edecek olan heyeti umumiyeye şirketin umur ve mesalihine dair her sene meclisi idare tarafından takdim olunan lâyiha ile hesabata dair müfettişler tarafından verilen raporun kıraatını istima ve hesabâtı ledelmüzakere ya kabul veyahut red eder ve hissei temettüü tayin eyler tehdili iktiza eden meclisi idare azasının yerlerine diğerlerini nasbeder ve şirketin bilcümle umur ve hususâtı hakkında bilmüzakere kararı katî ita ve meclisi idarenin icab eyler ise iktidarını tevsi eyler.

Fakat heyeti umumiyede asaleten ve vekâleten şirket sermayesinin lâakal sülûsanına müsavi hisseler ashabının ekseriyeti ârası olmadıkca sermayenin tezyidine karar verilemez.

Madde 32 — Heyeti umumiyenin zabtolunan müzakeratı bir defteri mahsusa kayıd ve ziri heyeti umumiyeye reisi ile rey toplamağa memur olanlar ve kâtip tarafından imza edilir heyeti umumiyenin her içtimasında hazır bulunan hissedarların esamisile ikametgâhını ve her birinin hamil olduğu hisselerin mikdarını mübeyyin bir cetvel tanzim ile mevcut olanlar tarafından imza edilip zabıt defterinin o günkü varakasına rabt ve taleb vukuunda alâkadarana tebliğ olunur.

Madde 33 — Lieclihitac ibraz olunacak heyeti umumiyenin zabıt sureti veya fikiratı müstahrecesi meclisi idare reisi veya vekili tarafından imza edilir.

Madde 34 — Heyeti umumiyeye tarafından işbu nizamname ahkâmına tevfiikan verilecek kararların kabulü gaîb olan veya muhalif reyde bulunan hissedarlar için dahi mecburiyülicradır.

BEŞİNCİ FASIL

Hesabatı seneviye ve müfredat defteri beyanındadır

Madde 35 — Şirketin senei maliyesi kânunusani iptidasından bed' ile kânunuevvelin otuz birinci günü hitam bulur fakat birinci senei maliye müstesna olarak şirketin sureti katiyede teşkili tarihi ile ertesi kâ-

nün evvelin otuz birinci günü beynindeki müddeti şamil olacaktır. Meclisi idare her sene nihayetinde şirketin matlûbat ve düyunatını havi bir defteri umumî tanzim ve işbu defter ile muvazene defterini ve hesabâtı heyeti umumiyenin içtimaından kırk gün evvel müfettişlere irae ve tebliğ edecek ve heyeti umumiyenin hini içtimaında ana takdim eyliyecektir. Heyeti umumiyeye dahil olmak salâhiyetini haiz olan her hissedar mezkûr defterleri ve hesabâtı mütalea ve muayene edebilir.

ALTINCI FASIL

Temettüatın sureti taksimi ve resülmale mahsup akçe beyanındadır

Madde 36 — Bafermanı âli Hükümeti Seniyeye tediyesi meşrut olan aidatın ve her nevi tekâlif ve masarif ve resülmale mahsub akçenin tenzilinden sonra hasilâtı seneviye safiye berveçhi zir istimal ve taksim olunacaktır.

1 - İhtiyat akçesini teşkil etmek üzere mezkûr temettüatı safiyeden yüzde beş ifraz olunacaktır.

2 - Tediye olunan sermayenin yüzde altı nisbetinde bilcümle hisse senedatına tevzi olunmak üzere iktiza eden meblâğ ifraz olunacaktır.

3 - Meclisi idareye yüzde on beş tevzi olunmak üzere iktiza eden meblâğ ifraz olunacaktır.

İfraz edilen mebalîği mezkûreden fazla kalan temettüat hisse senedatı müessisin hisseleri meyanında münasifeten tevzi olunacaktır.

Madde 37 — Heyeti umumiyeye hisse senedatının her sene bir mikdarı muayyenini kur'a keşidesile tedavülden alınmak üzere hasilâtı safiyeden her sene yüzde on akçenin ifrazına karar verebilir ve şu halde kur'ası isabet eden hisse senedatı için kemakân hissei temettü verilecek ve fakat faiz ita olunmayacaktır.

YEDİNCİ FASIL

İhtiyat akçesi

Madde 38 — İhtiyat akçesi otuz altıncı madde mucibince temettüatı seneviyeden müfrez mebalîğın terakümünden teşekkül edecek ve masarifi fevkalâde ve gayri melhuzaya karşılık tutulacak ve işbu akçenin miktarı şirket sermayesinin öşrüne müsavi bir raddeye baliğ oldukça ihtiyat akçesinin ifrazı tatil olunabilecektir.

Madde 39 - Hasılatı seneviye hisse başına yüzde altı faiz veya hisse-i temettü itasına kifayet etmediği takdirde noksanı ihtiyat akçesinden ikmal edilebilecektir.

Madde 40 — Şirketin inkızaı müddetinde ve bilcümle taahhüdâtı ifa olunduktan sonra ihtiyat akçesi bilcümle hissedaran beyinde taksim olunacaktır.

SEKİZİNCİ FASIL

Şirketin temdidî müddeti ve feshi ve kat'ı muamelâtı beyanındadır

Madde 41 — Meclisi idare her ne vakit ve her ne sebeble olur ise olsun heyeti umumiyyeyi içtimaa davetle şirketin müddetinin temdidini veya feshi ile kat'ı muamelâtını veyahud sair şirket ile birleşmesini teklif edebilir. Şu kadar ki, temdidi müddet edilmesi veya icab eder ise şirketin sair şirket ile birleşmesi maddeleri her halde Hükümeti Seniye'nin ruhsatına mütevakıftır.

Madde 42 — Meclisi idare şirket sermayesinin üç rubu zayı olduğu halde şirketin feshine veya devamına karar verilmek üzere heyeti umumiyyeyi davet eder.

Madde 43 — Şirketin müddeti munkaziye oldukça veya müddeti tekmiil olmaksızın fesih olunduktan içtima eden heyeti umumiye şirketin sureti kat'ı muamelât ve hesabatına karar verecek ve kat'ı hesap için bir veya bir kaç memur tayin edecektir. Heyeti umumiye şirketin mevcud olduğu zamanlarda olduğu gibi kat'ı muamelât esnasında dahi iktidar ve salâhiyetini istimale devam edecektir. Kat'ı muhasebe memurları heyeti umumiyenin kararı ve Hükümeti Seniyenin müsaadesile şirketi mefsuhanın hukuk ve senedat ve taahhüdâtını diğer bir şirkete veya ahar bir kimseye devir ve ferağ edebileceklerdir.

Madde 44 — İşbu faslın havi olduğu maddelerde gösterilen hususata karar vermek üzere sureti fevkalâde davet edilecek heyeti umumiyede şirket sermayesinin lâakal rısfına müsavi hisse senedatını hâmil hissedaran hazır olmadıkça cereyan edecek müzakerat makbul ve mu-teber olamaz.

Teati tarihi — 2 rebiylüâhir 1314 ve 29 ağustos 1312

**No: 43 — Fenerler İdaresine aid tarifede yapılmış olan
tenzilât hakkında iradei seniye**

Encümeni Vükelâ mazbatası

Fenerler idaresi sahibi imtiyazı Müsyö Kolasın vekâletini haiz olarak Devlet-i İttihâdiyye bünyesinde bulunan mahdum Müsyö Kolas canibinden takdim olunan meyanî kemteranemizde kiraat olunan arzuhalın hülâsaten mealinde fenerler tarifesinin yalnız idare masarifinin tesviyesine kâfi bir raddeye tenzili suretince İngiltere hükûmeti tarafından sureti kat'iyede dermeyeran olunan teklif menafii mebhuseden hazinei celilenin istifadesini imha edecek bir neticeyi meydana koymuş iken Londrada pederinin vukubulan mesaii sadıkanesi semeresi olarak hükûmeti seniye'nin duçarî tehlike olan menafii temin yani idare masarifinin fazlası Devleti Aliyece bir menbai irad hükmünde tasdik olunmuş ve tarifece müddeti imtiyaziyenin ilk on senesinde yüzde on ve baki on beş senesinde yüzde yirmi olmak üzere zarurîül kabul olan tenzilâtın icrasile beraber hazinei celilenin şimdiki mikdardan fazla varidata destres olacağı tahakkuk etmiş olduğundan ve hal böyle iken pederinin zikrolunan tenzilâtın yüzde beşini deruhde ederek gerek idarenin kendisine tahmil edeceği bir çok teahhüdât ve teminat ve gerek müceddeden fenerler tesisi gibi ıslâhat masarifini ifa ile mükellefiyeti ve Bahri Ahmer fenerleri tesisatı ve tarifei mahsusasının muvafakati düveliyeye ıktiranı yolunda başkaca ihtiyarı mesaiye mecburiyeti cihetile bundan ziyade kendisinden bir şey mutalebesi atıfet ve adaleti seniye'ye muvafık olamayacağından bahsile tarife tenzilâtının müddeti imtiyaziyenin ilk on senesine aid yüzde onunun nisfını vereceği gibi baki on beş sene müddetle dahi bu mikdar ile ıktifa olunması niyaz ve ıstirham kılınmıştır. Vakıa bu husus hakkında Londraca seb keden muamelât neticesi olmak üzere tarife tenzilâtının yüzde otuza hasrile beraber bunun da müddeti imtiyaziyenin ilk on senesine aid yüzde onunun nisfını Müsyö Kolasın deruhde eylesmesi umum tenzilâtı yüzde yirmi beş raddesine indirmiş ve eğerçi bunun müddeti bakiyei imtiyaziye için yüzde ona çıkarılması ahiren meclisi vükelâdan tanzim ve takdim olunan mazbata mucibince müteallik buyurulan iradei seniyei hazreti şehinşahi ıktizayi âlisinden bulunmuş ise de Müsyö Kolasın bu fenerler idaresince şimdiye kadar gösterdiği asari müsadekat kâriye ve umum idarece deruhde eylediği teminat ve masarifata ve Bahri Ahmer fenerleri meselesince müteahhid bulunduğu teşebbüsata nazaran is'afı müstedası nazarı madeletten dur tutulmamak lâzım geleceğine ve bununla beraber hitamı müddeti imtiyaziye'ye kadar itasına devam edeceği yüzde beş çıkdıktan ve tarife tenzilâtı mütebakıyesi mer'i olduktan sonra yine hazinei celilenin şim-

diki varidattan senevi altı bin lira mikdarı fazla temettüü vaki olacağı esnayı tezkirkatta yapılan hülâsai hesabiyeden müsteban olup şu halde tarife tenzilâtından kendisine daha ziyade bir şey tahmilî maslahatı yeniden keşmekeşe düşüreceği anlaşıldığına binaen tarife tenzilâtından müddeti cedidei imtiyaziyenin meb'deinden hitamına kadar bermucibi teahhüd yalnız yüzde beşinin mumaileyh Mösyö Kolasa aidiyeti ile iktifa olunması ve kendisinden alınacak beyannamenin ona göre tanzim ettirilmesi hususlarının Bahriye Nezaretine havalesile Maliye Nezaretine de malûmat itası tezekkür kılınmış ise de olababda ve katıbeî ahvalde emir ve ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

14 rebiülahır 1314 ve 10 eylül 1312

Arz tezkresi

Fenerler tarifesinde ahiren vukubulan tenzilâtın dolayî fenerler sahibi imtiyazı Mösyö Kolasın vekili ve mahdumu Mösyö Kolas tarafından takdim olunan arzuhali üzerine cereyan eden müzakereyi havi encümeni mahsusu vükelâdan kaleme alınan mazbata arz ve takdim olunmakla olababda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulur ise mantuku celili infaz olunacağı beyanile tezkerei senaverî terkîm olundu efendim.

14 rebiülahır 314 ve 10 eylül 312

Iradei seniyei mübelliğ hamîş

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyeyi sedaretpenahileri ve encümeni mahsusu vükelânın mefuf mazbatası manzuru âli buyurulmuş ve olababda mucibince iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefsudur buyurularak zikrolunan mazbataya dahi zeyil terkîmile tebliğ kılınmış olmaksızın olababda emir ve ferman hazreti veliyülemirindir.

14 rebiülahır 314 ve 10 eylül 312

**No: 44 — Usulü Muhakemei Hukukiye Kanunu Muvakkatinin
14 zilhicce 1313 tarihli 219 uncu maddei muaddelesini
muaddil maddei kanuniye**

15 rebiülâhir 1314 ve 11 eylül 1312

Madde 219 — Mehli temyiz altmış gündür mezkûr müddetler temyizi istida olunacak ilâm hükmü vicahiyi mutazammın ise usulüne tevfiikan tebliği tarihinden ve hükmü gıyabiyi mutazammın ise itirazı alelhüküm müddetinin munkazi olduğu günden ve istinaf olunmamış bir bidayet ilâmı ise müddeti istinafın hitamı gününden bed' eder fakat temyiz istidasında bulunmaksızın müddeti mezkûre zarfında vefat eden tarafın varisleri ilâmı mezkûr kendilerine ve içlerinde yetim var ise vasisine tebliğ olduğu tarihten itibaren altmış gün geçmedikçe temyiz davasından sakit olmaz.

**No: 45 — Dersaadet ve bilâdı selâsede takriri asayiş vazifesile
mükellef olan nizamiye ve jandarma asakiri şahane ile polis
memurlarının sureti hareketlerine dair Talimat**

1 receb 1314 ve 24 teğrinisani 1312

Madde 1 — Polis efradı yekdiğerine yakın mevkilerde gece ve gündüz caddelerde ve sokak ve mahallelerde mütemadiyen keştüğüzar edeceklerdir.

Madde 2 — Polis efradı mahalle bekçilerinden ve muhtar ve sair eden derunu hanelerin ahvaline ve mahallâta gelip giden eşhasa dair daima malûmat istihsal edip mazannai su olan eşhası takib ve ahzü girift edecek ve taharrisi icab edecek tebaai devleti aliye meskenlerini kanunen mevzu olan usule tevfiikan taharri eyliyeceklerdir.

Madde 3 — Polis efradının her birinde bir düdük bulunup indel-hace istimdad lâzım geldikte anı istimal edecek ve bunun sadasını istima edecek olan polisler dahi teselsülen aynı işareti verip sür'ati mümkün ile istimdad edenin nezdine şitab eyliyeceklerdir.

Madde 4 — Polis efradı hafiyen ve celiyen han ve hançeri ve dükkân ve mağazaları daima nazarı tarassuddan dür tutmıyacaklardır.

Madde 5 — Polisler bir vakayı hemen teskin ve mütecasirlerini ahzü girift edemedikleri halde komiserleri vasıtasile ve vakit müsaid

olmadığı halde doğrudan doğruya en yakın mevkiide bulunan jandarmadan istimdad edeceklerdir. Jandarmalar ise sadayı istimdadı istima etmekle beraber hemen matlûb olan noktaya müsaraat ve bu iki fırka yine muhafazai asayişe muktedir olmadıkları surette en yakın olan askiri şahaneye müracaat edeceklerdir.

Madde 6 - Asakiri şahane dahi sadayı istimdadı işitmekle beraber hemen imdad ve muavenete müsaraat edecektir. Velhasıl, dahili şehirde müretteb olan fırakı tahaffuziye yekdiğerinden istimdad etmekle beraber sür'ati kâmile ile icabet ederek bir noktada igtima ve müttahiden tenkili eşirraya ve iadei emnü asayişe itina eyliyecektir.

Madde 7 - Gerek polis memurları ve gerek nizamiye ve jandarma askiri şahane ikai şuriş edenler üzerine vardıkta bu makule eşirraya mutavaat ve terki silâh etmelerini teklif edecekler ve eşirrayı merkume bu teklifi isga etmeyip şekavetlerinde inad ve ısrar ve bilâkifi kuvvei cünüdiye ve zabıtaya teshiri silâha ictisar eyledikleri halde kavaniifi askeriye ve zabıta hükmünce mukabele bilmisil kaidesini icra eyliyeceklerdir.

Madde 8 - Şüphe olunup taharrisi icab eden her nevi mesakin ve emakin tebaai ecnebiye yedlerinde olduğu halde hemen bir yandan o makule mahal tahtı tarassud ve ahlukada tutulması ve diğer yandan da alelusul mensub olduğu devlet tercümanı celb olunarak onun marifeti ile o mekâna duhul ve taharriyata şuru kılınması icab edecektir.

Madde 9 - Cürmü meşhud halinde görülecek eşhas herhangi tabiiyette olursa olsun hemen ahzügirift ve canibi zabıtaya teslim olunacak ve tebaai ecnebiyeden olanlar haklarında mensub oldukları sefarete beyanı malûmat kılınacaktır ve bu makule ecnebler hakkında usul ve kavaidi mer'iyeyi ahdiye hükmünce muamele olunacaktır.

Madde 10 - Zabıtai berriye ve bahriye berren ve bahren amedü'süd eden her cins adamların hüviyetlerini nizamati zabıta hükmünce tahkik edecek ve her ferd hakkında Mürur Tezkereleri Nizamnamesine tevfikân muamele edeceklerdir.

Madde 11 - Berren ve bahren dahili şehre idhal olunacak her türlü emval ve eşya rüsumat nizamatina tevfikân memurini aidesi tarafından teftiş ve muayene olunacak ve esnayı muayenede zabıta memurları dahi bulundurulacaktır.

Madde 12 - Mürur tezkerelerini veya devleti aliye sehbenderleri

neleri tarafından musaddak pasaportları hâmil olmıyan eşhas ehli namustan oldukları tahakkuk etmedikçe ve tahtı kefalete alınmadıkça salıverilmeyip zabitanın tahtı nezaretinde olarak geldikleri mahallere iade olunacaklardır.

Madde 13 — İşsiz ve güçsüz çarşı ve pazarlarda içtima vukuu memnudur.

Madde 14 — Eyamı mahsusa ve sairede kilise ve mabedler zabitanın nezareti mütemadiyesi tahtında bulunacak ve ehli islâm namazlarda bulundukça cevami ve mesacid kapıları nazardan nihan tutulmayacaktır.

Madde 15 — Hükümeti seniye kendisine aid olan vezaifi inzibatiyeye hiç bir ferd tarafından iştiraki kabul etmiyeceğinden asayiş muhil küçük, büyük bir halin zuhurunda sunufu ahali iş ve gücile meşgul olarak Hükümetin vezaifine müdahale etmiyecek ve bilâkis müdahaleye kıyam edenler veya tenbihatı zabıtayı isga etmiyenler haklarında muamele kanuniye icra kılınmak üzere hemen ahzügirift olunup canibi zabıtaya teslim olunacak ve polis memurlarına ve asakiri şahaneye silâh istimal edenler hakkında mukabele bilmisil kaidesile muamele edilecektir.

Madde 16 — Makamı seraskeri ve Bahriye Nezaretile Tophane Müşiriyeti ve Zabtiye Nezareti bu talimatın ahkâmını icraya memurdur.

**No: 46 — Vilâyatı şahanede icra kılınacak
ıslahata dair Tebliği Resmî**

Beyandan müstağni olduğu üzere validi macidi hazreti şehriyari cennetmekân Sultan Abdülmecid Han hazretleri zamanında ilân olunan 26 şaban 1255 tarihli Gülhane hattı hümayunu ile bin iki yüz yetmiş iki senesi cemaziyelâhiresi evailinde neşir edilen ıslahat fermanı âlisi ahkâmı münifesince umum vilâyatı şahanede icabatı mahalliyeye ve emzicei ahaliye göre peyderpey ıslahatı nafia icrası nezdi saltanatı seniyede derdest olduğu gurrei cemaziyelevvel 1313 tarihinde ilân kılınmıştır. İşte bu kere Meclisi Mahsusu Vükelâca bittezekkür verilen karar üzerine ledelarz makrunu müsaadei seniyei hazreti padişahi buyurulan ıslahatı mezkûre berveçhi zir ilân olunur. Şöyleki ıslahatı mezkûre düsturda münderiç kavanin ve nizamatin ve Gülhane hattı hümayunu ısla-

hat fermanı âlisinde mestur ahkâm ve mevaddı müfidenin tatbikatından ibarettir. Yani 29 evval 1287 tarihli idarei umumiyei vilâyat nizamnamesi ahkâmı mer'iyesinin teyidi ve 25 mart 1292 tarihli idarei nevâhi nizamnamesinin yirmi yedinci maddesine kadar mevaddı ahkâmının maattadil icraya vaz'ı ve deavinin teshili rüyetine ve hapishanelerin ıslâhile beraber ahvaline dikkat ve nezarete memur olmak üzere teşkili mahakim nizamnamesine tevfikân bir veya iki veyahut üç vilâyete birer adliye müfettişleri tayini ve icabı halinde bunlara muavinler terfiki ve vaktile tahtı karara alınan ve memaliki şahane jandarma dairesince meriyülcra olan nizamnamei mahsus hükmünce sunufu muhtelifeden jandarma ve polis tahriri ve yine marüzzikir feramini aliye ahkâmı münifesine tatbikan idare memuriyetlerinin ve vilâyat ve mutasarrıflık ve kaymakamlıklara tayin olunacak muavinlerin tebaai şahanedan erbab olanlara tevdi ve hapishane ve tevkifhanelerin suveri idaresi hakkında evvelce neşredilmiş olan nizamname ahkâmının tamamile icrası ve kaymakamlıkların mektebi mülkiyei şahane mezunları meyanında veya kaymakamlıklarda mücerrep ve ehil olanlardan intihabı ve her karyenin bir muhtarı olup müteaddit mahalle bulunur ve ahalisi sunufu muhtelifeden olur ise her mahalle ve her sınıf için birer muhtar istihdamı ve huzur ve asayişin muhafazası ve postaların imrar olunması hususatı jandarmaya mevdu olduğu gibi gidecekleri mahallerde yem ve yiyeceklerini ahaliden talep edemeyecek ve tahsil edecekleri akçaya el süremeyecek olan memurini mahsusanın kuvvei zabıta istimaline mahal kalmamak için kura ve mahallâtın ahali tarafından müntehap muhtar ve kabzımallar marifetile emri tahsilâtı icra etmeleri ve aşarın nizamâtı mevcudesi hükmünce karye be karye müzayedesı hakkında minelkadim mevcut olan kaidenin muhafazası ve ahali kuranın sair mültezimlere tercih ve bedelen veya bedenen amelei mükellefe istihdamı usulünün kemakân umuru nafia hakkında hüsnü icrası ve her vilâyetin maarifi umumiyesi bütçesinin Maarif Nezaretince tanzimi gibi mevâddan kinâyet olmakla ve şu mevad tatbikatına şüru olunmak üzere bilcümle vilâyatı şahaneye tebliğ kılınmakla ilâni keyfiyete iptidar edildi.

Arz tezkeresi

Bu kere bilûmum vilâyatı şahanede mevkii icraya vaz'ı makrunu müsaadei hikmet mutadei şehriyari buyurulan teşkilât ve ıslâhatın mevaddı muhteviyesi hakkında kaleme alınan ilânnamei resminin gazetelerle neşri zımnında meclisi mahsusı vükelâdan tanzim olunan mazbata

zirkolunay ilânnamei, resmî, müvveddesile beraber arz ve takdim kılınmış olmakla olbabda her ne vechile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulur ise hükmü âlişî infaz olunacağı beyanile tezkerei senaveri terkîm kılındı.

2 cemaziyebâhir 1314 ve 27 teşrinievvel 1312

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup medisi mahsusu vürkelâmın mazbatası ve melfufu ile beraber manzura âli buyurulan işbu tezkerei seniyei sadaret penâhileri üzerine mucibince iradei seniyei cenaba hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulmuş ve mazbatası mezkûreye şeyl terkîmile dahi tebliğ edilmiş olmakla olbabda emrû ferman hazreti veliyületrindir.

3 cemaziyebâhir 1314 ve 28 teşrinievvel 1312

No : 47 — Vilâyatı Şahane Maarif Müdürlerinin Vazâifini mübeyyin Talimat

8 receb 1314 ve 1 kânunuevvel 1312

BİRİNCİ FASİL

(Maarif Müdürlerine daırdır.)

Madde 1 — Vilâyetlerde maarifin re'sen memuru ve mercii mes'ûlû Maarif Müdürleridir. Binaenaleyh Maarif Müdürleri dairei idareleri dahilinde maarife müteallik bîlcümle umur ve masalihin nizamât ve evamir ve talimatı mevcûde ahkâmına tevfikân temşiyet ve hüsnü rûyetine begayet dikkat ve şüabat memurlarının vazife ve salâhiyet daire-sinde bihakkın ifayı hizmet etmelerine daima nezaret ederler.

Madde 2 — Vilâyatta bulunan memurun ve muallimin vesair mü-tahdemini maariften hiç biri doğrudan doğruya Maarif Nezaretile mu-habereye mezun olmadıklarından bunların her nevi maruzat ve müs-tediyatı resmiyeleri Maarif Müdürleri vasıtasile inha olunur.

Madde 3 — Maarif Müdürleri terbiyei umumiye vazifesi ile mü-kellef olduklarından haysiyet ve vekarı memuriyetlerini muhil hare-kâtta bulunmayacakları gibi dairei memureleri dahilindeki memurunin

dahi hüsnühalde bulunmalarına nezaret ve harekâtı gayri marziyede bulunan olur ise bu makulelere şifahen ve tahriren ve ihtar ve tenbihatı müessire ifa ederek dairei vazife ve matlubeye davet ve her halde hüsnü istihdamları esbabını istihsale gayret ve harekâtı gayri lâyıkada devam ve israr edenleri dahi Nezarete şikâyet edecekler ve zikrolunan ahval ve iktizada vazifeten vukuu kusur ve müsamahası Nezaretçe tahakkuk eden Müdürler memuru mes'ul gibi muatep olacaklardır.

Madde 4 — Maarif Müdürleri devamı memuriyetlerinde mahzur görülen memurin ve muallimin vesair müstahdemini maarifi nizamen ve maddeten bir gûna kabahatleri sübutunda mes'uliyeti kendine ait olmak üzere işten el çektirebilirler. Fakat keyfiyet esbabı mucibesile o gün Makamı Vilâyet ve Nezarete bildirilmek lâzımdır.

Madde 5 — Mahallerince intihap veya tayin edilecek memurin ve muallimin vesair müstahdemini maarifin iktidar ve istikamet ve hayriyet ahashabından ve hal ve şanca şayanı emniyet zevattan olmalarına Maarif Müdürleri pek ziyade itina edeceklerdir.

Madde 6 — Mekâtibi İdadiyeye aid olup her sene Nezarete takdim edecekleri mekâtibi mezkûre talimatında musarrah olan lâyihalarından başka Maarif Müdürleri her üç ayda bir kere icraat ve vukuatı havi bir lâyihai icmaliye ve her senei tedrisiye nihayetinde dahi biri dairei memuriyetleri dahilinde bulunan bilûmum mekâtibin ahval ve derecatına ve suveri ıslâhiyelerine ve senei sabıkaya nisbetle gerek mekâtibin gerek talebe ve talibatın adeden terakki veya tedennilerine ve diğeri emval ve varidat ve masarifatı maarife müteallik hususat ve mütaleata dair esbap ve delâili lâzımeyle şamil olarak iki kıt'a lâyihai mufassala tanzim ve Nezarete takdim eyliyeceklerdir.

Madde 7 — Maarif Müdürleri dairei memuriyetleri dahilinde bulunan resmî ve hususî ve millî ve ecnebi her nevi mekâtibin karyelerden başlayarak merkeze kadar derecatı itibarile defatiri mahsusasını tutarak vukuatını bilâtehir yürütecekler ve Nezaretten gönderilen nümunesine tevfikân her sene nihayetinde birer istatistik tanzimi ile vaktü zamanında Nezarete irsal edecekler ve bunun tehhuratından mes'ul ve muatep olacaklardır.

Madde 8 — Maarif Müdürleri varidatı maarifin muhafaza ve telef ve sereften vikayesine memur olduklarından bu babda vukubulacak müsamaha ve kusurları muhasebe memurlarile beraber kendi haklarında dahi talibi mes'uliyettir.

Madde 9 — Mevaddı mahsusasında tafsil edileceği veçhile bilcümle mekâtibin sureti lâvıkada teftişi ile hüsnü cereyanı tedrisata ve telkinat ve talimatı muzırre vukuuna ve vilâyet dahilinde kütüp ve resail ve evrakı muzırrenin tedavül ve intışarına meydan verilmemesine fevkalâde dikkat ve ikdam ve matbaalar hakkında nizamnamei mahsus veçhile takayyüd ve ihtimam eylemeğe Maarif Müdürleri memur ve aksi halden şiddetle mes'uldür.

İKİNCİ FASIL

(Maarif Meclisleri hakkındadır)

Madde 10 — Vilâyet merkezlerindeki Maarif meclislerinin riyaseti Maarif Müdürlerine muhavveldir. Azası erbabı hüner ve marifet ve ashabı haysiyet ve itibardan olmak üzere Maarif Müdürlerinin inzımanı malûmatile Valii vilâyet tarafından tayin olunur. Liva ve kaza merkezlerinde bulunan Maarif komisyonları rüesa ve azası mahalleri mecalisi idarelerinin intihabı ve Maarif Müdürlerinin tasdikı üzerine kezalik Valii vilâyet tarafından tayin olunur.

Madde 11 — Merkezi vilâyet Maarif Meclisleri nizamata ve evamir ve talimatı mevcude ahkâmına tevfikân dahili vilâyette bulunan mekâtibi subyaniye ve iptidaiye ile muallimlerinin hüsnü intihap ve islâhına ve Maarif nizamnamesi mucibince masarifi ahali mahalliye taraflarından tesviye olunarak kura ve nevahide yeniden mektepler tesis ve teşkiline ve mekâtibi islâmiyeye aid evkafı münderise ve avarız varidatı vesair hasılat ile ancemaatin verilecek olan ianatın hüsnü idaresine ve bunların mahalli tahsislerinin gayriye sarf ve itasından ve her türlü suiistimalden muhafazaya mecburdurlar.

Madde 12 — Hayrat ve müberratı tamamen mahiv ve münderis olup asla istifade edilmeyen evkafı münderise varidatı bairadei seniye maarife terkedilmiş olduğundan bunlar ile mütevellî ve zaviyedarlar vesaire ellerinde mekel olan varidatın ve aynen ve bedelen mekâtibi subyaniye ve iptidaiyeye aid bilcümle muhassetat ve muayyenatı vakfiye ve meşrutulehi müteaddit evkaf hasılatının mekâtibe aid aksamı olbaddaki evamir ve talimat mucibince bittahkik meydana çıkarılarak usulüne tevfikân vaziyet edilip mekteplerin idare ve islâhına karşılık ittihazına ve suveri saire ile Maarife varidatı cedide taharri ve tedarikine Maarif Meclislerince itina ve gayret olunacaktır.

Madde 13 — Liva ve kaza Maarif komisyonları dahi vilâyat Maarif Meclislerine aid vazaifi hüsnü icraya itina edeceklerdir.

Madde 14 — Liva ve kaza Maarif komisyonları rüesası altı ayda bir def'a gerek hasılâtı vakfiye ve avarızdan ve gerek varidatı saireden ve evliyaiy etfalden alınan ücreti tedrisiyeden vukubulan hasılat ile bunun ciheti sarfını mübeyyin Maarif Müdürlerine bir hülâsa cetveli göndercekleri gibi her sene nihayetinde dahi bir icmali umumî tanzim ve irsal edeceklerdir.

Madde 15 — Mekâtibi idadiye teşekkül etmiş olan Liva merkezlerindeki idadi Müdürleri ile muallimlerinden biri Maarif Komisyonuna dahil olacakları gibi kazalarda dahi Rüşdiye Muallimi evvelleri Maarif Komisyonu azayı tabiiyesinden bulunacaklardır.

Madde 16 — Varidat müsait olduğu halde Maarif Komisyonlarının muamelâtı hesabıye ve tahririyesini ifa için Maarif Müdürlerinin inzımanı reyile bir mikdar maaşla muvazzaf ve mükeffel birer kâtip istihdamı caiz olabilir ise de bunun evvel emirde Maarif Müdürü vasıtasile Nezaretten istizanı lâzım gelir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

(Varidatı Maarife aittir)

Madde 17 — Maarif Müdürleri emvali umumiyei maarifin sureti idare ve muhafazasından ve maarif sandıklarının teşkilâtile hissei ianei maarifin sureti ahız ve sarfına ve muhasebe memurlarının vezaifine dair olan talimat ve evamir ahkâmının hilâfında vukua gelebilecek her türlü ahval ve muamelâtan birinci derecede mes'uldürler.

Madde 18 — Kefaletle mükellef olan memurların verecekleri kefalet senedatını ahkâmı nizamiyeye tevfiik etmeğe ve küfelânın derecei servet ve itibarlarını her altı ayda bir kere meclisi idarei vilâyat marifetile yoklama ettirerek kefalet için iktiza eden miktardan dîn bir dereceye tenezzül ettiği anlaşıldığı halde icabı nizamisini derhal icra eylemeğe Maarif Müdürleri memurdur.

Madde 19 — Maarif Müdürleri muhasebei maarif kuyudunu ve sandık mevcudunu ve muamelâtı hesabıyeyi tahkik ve her gün varidat ve sarfiyatın evrakı müşbitelerini ve yevmiye defterini tetkik ederek hini tetkikinde muhasebe memurlarının veya sandık emininin bir gûna zimmeti zuhur eder veya kuyudu hesabıyeye fesat karıştırıldığı tebey-

yün eyler ise iktizasına göre dördüncü madde hükmünü icra eder. Bununla beraber yevmiyeye ve kuyudu saireye fesat karıştırılıp ta Maarif Müdürü tarafından bilâetkik tasdik olunduğu tebeyyün eylediği surette memur ve emini mumaileyhima ile müştereken mes'ul olurlar.

Madde 20 — Maarif Müdürleri menafi ve maarif hisselerinin sureti cibayetine dair olan nizamname ahkâmından maarife aid kısmının tamamen icrasına memur oldukları gibi mezkûr nizamnamenin onuncu ve on birinci maddeleri mucibince maarifin üç yüz beş senesinden sonraki varidatından âşar kısmı için ziraat bank şubelerine ve emlak vergisinden olan kısım için dahi malsandıklarına taallük eden vezaifin tamamile ifası esbabını istihsale gayret ve bu babda ledelicap makamı vilâyete müracaat ve Maarif Nezaretine de teşebbüsât ve icraatı vakıasından malûmat itasına müsaraat eyliyeceklerdir.

Madde 21 — Muhasebe memuru ve refiki ve sandık emini ve maarif kâtibi gibi memurin Maarif Müdürlerinin maiyetlerinde olduklarından nizam ve talimat dairesinde Müdürler tarafından icra edilen tebliğat ahkâmına riayete mecburdurlar.

Madde 22 — Her ay tanzim ve Nezarete takdimi icab eden şehriye cetvellerile yevmiye ve defteri kebir suretlerini ve her sene gönderilen sâl muhasebesile vilâyet maarif bütçesini vesair hesabâtı vakit ve zamanile tanzim ettirerek Nezarete irsali Maarif Müdürlerinin cümlei vezai-findedir.

DÖRDÜNCÜ FASIL

(Mekâtip hakkındadır)

Madde 23 — Memaliki mahrusai şahanede bulunan mekâtip esasen iki kısımdır: Biri Müdür ve muallimleri ve memurini sairesi tarafı devletten mansup ve idaresi dahi Devlete aid bulunan ve diğeri cemaatler veya efrat ve tebaai ecnebiye tarafından tesis edilip muallimleri tarafı devletten tayin ve tazviz edilmemiş olan ve masarifi tesisiye ve daimeleri müessisleri canibinden ita ve şakirdandan alınan ücretlerle tedarik edilen mekâtiptir ki birinci nev'e mekâtibi resmîye ve ikinci kısımına mekâtibi gayri resmîye tesmiye olunur.

Madde 24 — Mekâtibi resmîye vilâyetlerde iptidai ve rüşti ve idadi derecesinde bulunup bu mekteplerin her bir derecesi için talimatı mahsus tanzim edilmiş olduğundan Maarif Müdürleri işbu talimat hükmünün tamamen icrasına ve müdür ve muallimlerin vazifei müterettebe-

lerini hüsnü ifa etmelerine nezaret ve mekâtibi mezkûrenin tanzim ve ıslahına mütemadiyen gayret edeceklerdir.

Madde 25 — Derslerin programda münderiç surette tedrisine ihtimam ve müdür ve muallimlerin vazifelerine devam ve ikdam etmeleri ve imtihanların vakit ve zamanile icrası ve Nezarete takdimi meşrû olup mekâtibi mezkûre talimatında musarrah olan cedavilin muntazaman icrası ve maaşat ve masarifatının usul ve tahsisatı dairesinde tesviyesi Maarif Müdürlerinin cümlei vazaifindedir.

Madde 26 — Mekâtibi hususiyeye gelince bu dahi esasen iki kısımdır: Biri mekâtibi hususiyeyi islâmiye olup efrat veya mahalle yahut nahiyeye veya karye heyeti tarafından tesis edilen mekteplerdir ki bunların idaresi ve muallimlerinin intihap ve tayini müessisleri olan efrat veya heyete aid ve maarif idarelerince işbu mekteplerin programlarının mekâtibi resmîye ders cedaviline tevfiği ve muallimlerinin tasdik memuriyetleri ve tedrisatın dairei matlubede cereyanına ve varidatının ciheti istihsalile sureti sarfına nezaret ve varidatı masarifatına tekabül etmediği halde iane ve suveri saire ile muavenet ve mekâtibi hususiyeye müessis ve muallimlerini teşvik ve terğib ve icabı halinde mazharı taltifi âli olmalarına delâlet ederek mekâtibi mezkûrenin terakkisine çalışmak lâzımeden olduğundan Maarif Müdürleri bu hususa dahi mütemadiyen sarfı mesai eyliyeceklerdir.

Madde 27 — Memaliki mahrusai şahanede mevcut bulunan mekâtibi gayri müslime dahi esasen iki kısımdır: Birinci kısmı Maarifi Umumiye Nizamnamesinin yüz yirmi dokuzuncu maddesinde muharrer olduğu veçhile bilcümle masrafları vakıflarından mensup oldukları cemaat ve patrikhane tarafından tesviye olunan millî, ikincisi eşhas tarafından tesis ve küşat olunarak idaresi ve kâr ve zararı ve mesuliyeti nizamiyesi müessislerine aid olan hususî mekteplerdir.

Madde 28 — Minelkadim mevcut ve müesses olan mekâtibi gayri müslime milliyeye verilecek ruhsatnameler mensup oldukları rüesayı ruhaniye caniplerinden mekâtibi mezkûrenin derece ve mevki ve ismini ve müdür ve muallimlerinin esamisi ile menşelerini natık verilecek defatir üzerine imlâ olunur ise de defteri mezkûr münderecatının mensup oldukları mahaller mecalisi idaresince tasdik edilmiş olması ve programın ve kitapların ve muallimlerin şehadetnamelerinin ayrıca Maarif idaresine tevdiile tasdik ettirilmesi lâzımdır.

Madde 29 — Rum Ortodoks Patrikhanesine mensup mekâtibi milliyeye verilecek ruhsatnameler için rüesayı ruhaniye tarafından ita olu-

nacak defterler mukarreratı malûme mucibince yalnız mekteplerin mevki ve derecesini şamil olup bunlardan diğer gûna tafsilât talep edilmeyecek ve bu mekteplerin ruhsatnamesi mahsusan tertib edilmiş olan nümunesine muvafık olacaktır.

Madde 30 — Ecnebler tarafından tesis ve küşat olunan mekâtib dahi mekâtibi hususiyeden maduddur.

Madde 31 — Mekâtibi ecnebiye ve gayri müslimenin ruhsatı resmîyeye raptı iradei seniye iktizayı âlisinden bulunduğundan hal ve mevkie ve mekâtibin nevine ve evamir ahkâmına tevfikân iktizayı halin icrasile mekâtibi mezkûreye umumen ruhsatnameler itası Maarif Müdürlerinin gayret ve reviyetlerine mevduddur.

Madde 32 — Ruhsatnamelerin mekâtibi muhtelifeye göre sureti tanzimi evamir ile muayyen olduğundan işbu evamir ahkâmına tatbiki hareket olunacaktır.

Madde 33 — Maarif Müdürleri mekâtibi resmîye müdür ve muallim ve müstahdemlerinden ifayı vazifede müsamahası veya iktidarsızlığı görülen veyahut esbabı saireden dolayı devamı memuriyetlerinde mahzur mütalea olunanlar Nezaret tarafından tayin edilmişler ise esbabı mucibesinin beyanile Nezarete müracaatla ve kendi tarafından mansup ise doğrudan doğruya kendisi azledeceği gibi ve gayri müslim bilcümle mekâtibi millîye müdür ve muallim ve müstahdemlerinden şahadetnameleri musaddak olmıyanlar ile devamı memuriyetlerinde her ne sebeple olur ise olsun mahzur mütalea olunanların men'i istihdamını mektep müdür ve müessislerinden talep edebilir.

Madde 34 — Mekâtibi gayri müslimede lisanı osmaninin tedris ettirilmesi mukarrer olduğundan Türkçe derslerinin mektebin derecesine göre şakirdanca kabili istifade olacak bir surette tedrisine aid vesailer tevessül edilecektir.

Madde 35 — Lisanı Osmanî her mektepte mecburiyütedris olmakla beraber lisanı mezkûra aşına muallimlerin fıkdanı hasebile şimdilik karyelerde iptidaiye derecesindeki mekâtibe tamimi mümkün olmayacağından kasabatta Rüşdiye derecesinde bulunan mekâtibte behemihal Türkçe tedris edilmesine dikkat ve bu ahvalin tedricen mümkün olan karyelere ithaline gayret olunacaktır. Mekâtibi ecnebiyede dahi lisanı osmaninin talim olunması esbabının hüsnü suretle istihsali Maarif memurlarının uhdei reviyetine muhâvveldir.

Madde 36 — Mukaddema küşat edilmiş olan bilcümle ecnebi ve

gayri müslim mekâtibini hal ve zamanın ve ahvali mahalliyenin müsaadesi nisbetinde matlup olan daire dahiline ircaa hemîşe sarfı makderet etmek Maarif Müdürlerinin cümlei vezâifinden olduğu gibi yenden küsat edilmesi istenilen mekâtip hakkında Maarifi Umumiye Nizamnamesi ve evamir ve iradatı seniye ahkâmının icrası lâzımdır.

Madde 37.— Bircümle mekteplerin programları ve ders kitapları Maarif Müdürlerince mütalea olunarak tasdik olunacağından programda münderiç derslerin veya kitapların tebdili lâzım geldiği halde evvelce Maarif Müdürlerine müracaatla tadilatı matlube tasdik ettirilecektir.

Madde 38 — Maarif Müdürlerinin mekâtibi milliyeyi dahiliye ve hususiye hakkındaki teftişatı evvelen ruhsatlı olup olmadığı saniye tedrisatın sureti matlubede yani ruhsatname ile talimatı dahiliyesine muvafık halde cercyan edip etmediği salisen muallim ve muallimelerin şahadetnameli ve şayanı emniyet kesandan ve kitaplar ruhsatnamede münderiç olan kitapların aynı olup olmadığı rabian şifahen yani kitap haricinde tedrisat ve telkinatı gayri mümasebe vukubulup bulmadığı hamisen tasdik edilmiş olan programda münderiç evkat ve sââtin tağyir edilip edilmediği cihetleridir. Tarih ve coğrafya kitapları ile haritaların taksimatı bilhassa şayanı dikkattir.

Madde 39 — Ecnebiler tarafından her ne suret ve nam ile olursa olsun vücade getirilecek müessesatı ilmiye için iradei seniye istihşali lâzım olduğundan diğer mektepler hakkındaki kuyut ve şurut tamamile icra edilmekle beraber bu babda müstedyatta bulunanlardan devletin kavanini hazıra ve müstakbelesine riayet edeceklerine ve indeliktiza mektebin teftişinde ve kitapların muayenesinde mükülât göstermeyeceklerine dair müessis ve müdürleri tarafından mümza veya mahtum taahhütname ahiz ve hufz olunacaktır.

Madde 40 — Mekâtibi gayri müslime muallimlikleri için memaliki şahanede mekâtibi milliyeden şahadetnameyi haiz olan kimseler mekâtibi ecnebiyede tahsil etmiş olanlara tercih olunur ve şahadetnamesi olmayıp fakat hal ve şanına hükümetçe emniyet edilener Maarif İdaresinde bilimtihan şahadetname ahzettikleri halde muallimlikte istihdam olunur. Mekâtibi ecnebive şahadetnamesini hâmil olanların hüsnüniyet ve maksadına hükümetçe emniyet hasıl olduktan sonra şahadetnameleri tasdik olunur.

Madde 41 — Maarif Müdürleri derecat itibarile bilûmum mekâtibin nûmunelerine tevfikan defterlerini tutmağa ve mektep itihaz olunan mahallin ve muallimlerinin ve ders kitap ve programlarının teb-

dili halinde keyfiyeti hemen ruhsatnamelerine ve defteri mahsusuna kaydetmeğe mecburdur.

Madde 42 — Ruhsatsız mekteplerin tecdit ve tamirine ve menfaatlerine balo ve tiyatro icrasına ve piyango keşidesine ve iane cem'ine müsaade edilmeyeceği gibi bu misillü mekâtip namına gelecek kütüp ve eşyayı sairenin resmi gümrükten muafiyetine dairei aidesince vasatet dahi edilmez.

Madde 43 — Tevzii mükâfat ve saire vesilesile mekteplerde müessis ve müdür ve muallimler veya şakirdan vesaire taraflarından okunacak nutuklar ile bazan icra olunacak tiyatrolar evvelce Maarif Müdürleri canîbinden görülmek lâzımdır.

Madde 44 — İnanat Maarif İdarelerince maruf ve sinini sabıkadaki hesabâtı malûm olan ruhsatlı mekâtibe münhasırdır. Ruhsatlı olmıyan ve mikdar ve nevi varidatı ciheti istihsali ve mikdar ve nevi masarifi ve açığı bilinemeyen mekteplerin menfaatine hiç bir suretle iane cem edilemez. Bu gibi ianeler yedi vahide cemedilmeyip mekâtibi milliyeden ise merbut bulunduğu rüesayı ruhaniye müracaatı ile ve mekâtibin müdür ve mütevellileri gibi emniyet ve sadakatle muttasif olmak lâzımgelen ve zat ve sıfatı hükümetçe maruf olan bir heyet vasıtasile icra kılınır.

Madde 45 — Fütüvveti umumiyeye müracaatla istihsal olunan mebalîğin mekâtibin istihsali ihtiyacatına sarf ve istimali lâbüd olup bu babda bir gûna suiistimal veya ihtilâs vukubulduğu tebeyyün eder ise Maarif Müdürleri bu makuleler hakkında ikamei dava eyliyerek zayi olan mebalîği kendilerine tazmin ettirilmek üzere keyfiyeti hükümeti mahalliyeye tahriren arz edecekler ve Nezarete malûmat vereceklerdir.

Madde 46 — Mekâtip heyeti mebalîği mutahassılının hesabı katısını nihavet iki ay zarfında Maarif memurlarına itaya mecburdur. İşbu deftere hasıl olan mebalîğden ne kadarı nerelere verildiği birer birer gösterilecek ve evrakı müsbitesini rapt ile tahmin defterini imza eden kimler ise yine anlar tarafından imza olunacaktır.

Madde 47 — Tebaai hristiyaniyeden her hangisi namına olur ise olsun müceddeden mektep küşat ve tesis ve binası ekseriyet itibarile o mahalde müessis ve müdirin mensup olduğu mezhebe tabi cemaatin vücuduna ve buna lüzum ve ihtiyaç gösterecek raddede efradın kesretine tevakkuf eder. Mevcut olmıyan millet ve kavim ve tabii bulunmıyan din ve mezhep namına yani maksadi siyasiyeye müstenit olan müstediyat kabul ve terviç olunmayacaktır.

Madde 48 — Bir mahalden diğerk mahalle mektebin nakli icab ettiğih halde mevkii cedide taşınmazdan evvel Maarif İdaresine tahriren iş'arı keyfiyetle hükümetçe tahkikatı lâzimei iptidaiye icra olununcaya kadar heyeti mektep eski mevkide bulunacak ve esbabı nakli de ebniyenin harap ve inhidamı gibi muhataratı müstaceleden münbais olduğuh halde tesrii muamele olunacak ve anın üzerine yeni ruhsatname verilecektir.

Madde 49 — Mekteb milli ve yeniden inşa edilecek olduğuh halde mikdarı nüfusu ve mahzuru mahallî ve siyasi olup olmadığı cihetlerinin tasrihile resminin ve bu babda vukubulacak masrafın ciheti istihsal ve sarfını mübeyyin keşif defterinin Bahiâliye lieclittakdim canibi hükümetten verilecek mazbatanın Maarif Nezaretine irsalile istizanı keyfiyet olunması ve muallim ve muallime şahadetnameleri ve kitap vesair tahkikat ve tetkikatın hitamı inşaata taliki lâzımdır.

Madde 50 — Her kavmin muhafazai milliyet ve diyaneti nezdi âlii cenabı padişahide mültezem olduğundan iptidai mekâtibi gayri müslime her milletin lisanı maderzadile akaidi diniyesini ve mukaddematı ulümü iptidaiyeyi talim ve tedris edeceğih ve rüştıyelerde fununu malûme ile beraber lisanı osmanî dahi tedris olunacağı cihetle her senei tedrisiye nihayetinde imtihanlarda heyeti talimiyenin ve talebenin bu babdaki mesaisi Maarif idaresinden gönderilecek mümeyyizler marifetile hassatan tetkik ettirilecektir.

Madde 51 — Maarif Müdürü memur olduğuh vilâyet dahilindeki mekâtibi gayri müslime ve ecnebiyeyi senede lâakal üç defa devrederek ahvali umumiye ve hususiye ve tedrisiye ve inzibatiye vesairelerini teftiş ve tahkik edip bunlara müteferri ve şayanı ehemmiyet olanları hakkında makamı Nezarete raporlarla malûmat verecek ve icab ettikçe Nezaretten alacağı talimat ve tebliğat ve tenbihatı mekâtibi mezkûrenin Müdür ve müessislerine veyahut hükümet marifetile rüesayı ruhaniyeye resmen ve tahriren ve şifahen bildirecektir. Mekâtibi mezkûre teftişatının böyle senede yalnız üç def'aya hasrile matlup olan inzibat ve terakki hasıl olamayacağından badeizin mekâtibi idadiye müdürleri ve kaza muallimi evveleri dahi buldukları mevkilerde mekâtibi hiris-tıyanıyeyi teftiş vazifesile mükellef tutulup bu babdaki meşhudat ve mü-taleatlarını mensup oldukları Maarif idareletine beyan edeceklerdir.

Madde 52 — İndetteftiş bir mektepte mugayiri usul ve nizam bir hal ve hareket görüldüğuh halde derecesine göre ihtarat ve tenbihata ve siyaseten yani islâm ve hukuku mukaddese ve meşruai hazreti padişahi ve menafii devleti aliye aleyhinde ve ecnebi politikasını terviç yolunda kütüp ve resaili muzırira tedris ve hafiyen mektebe ithal ve eyadîi şakirdanda istimal eden ve ettiren ve talebeye şifahen efkârı faside tel-

kin eyliyen ve memaliki mahrusai şahaneye dühulü memnu olan kütüp ve resaili muzırıra ile evrakı havadisi gizlice mektebe getiren müdür ve müessis ve muallim ve hademelerle irtibatı bulunanlar hakkında tahkikatı lâzime icrasile neticei mütebeyyinesini nezarete ve hükûmete iş'ar ve inhaya Maarif Müdürleri memurdur.

Madde 53 — Maarif Müdürüğü vazifei nizamisi dahilinde ifa edeceği tetkikat ve tahkikat için mekâtibi gayri müslimeden her birisine müracaat ettikçe bu babda vukubulacak es'ilei tahririye ve şifahiyeye ecvibei muktaziye verilecek ve mekâtibin dersâne ve kitapları ve indelhace sair mahalleri muayene ve teftiş olunmak lâzım gelir ise Maarif memurlarına küşat edilecek velhasıl teftişin her cihetine iraei muvafakat ve teshilât kılınacaktır.

Madde 54 — Mekâtibi gayri müslimeden bazılarının mahalle ve mevkii meçhul idüğünden teftişata medarı suhulet olmak üzere her mektebin dış kapısı üzerinde mektebin nev'i yani milli ve hususi ve leylî ve nihari ve zükûr veya inas veya muhteliten zükûr ve inas olduğu mektebin ismile hangi millete mensup idüğü celi hat ile Türkçe hurufu ile ve o milletin lisani hurufu ile yazılı birer levha astırılacaktır.

Madde 55 — Balo ve konser ve tiyatro esnasında bin kuruşu tecaüz etmemek üzere keşide edilecek piyangolar için ayrıca ruhsatname itasına lüzum yoksa da müsted'iler bu ciheti ve kaç kuruşa kadar piyango tertip edeceklerini ve kaç kuruş hasilât vukubulduğunu Maarif idaresine beyan ile hesabını vermeğe mecburdur.

Madde 56 — Lûbiyatın hini icrasında Maarif memurlarından münasip olanları memuren bulunacak ve bunlar esnayı lûbiyatta kavanini devlet ve adabı memleket haricinde bir gûna hali hareket vukua gelmemesine dikkat edecek ve hilâfı nizam muamele vukuunda zabita memuruna beyanı keyfiyet ile tadil tashih ettirecek ve olamaz ise lûbiyat mahallini terkeyliyecek ve infikâkinin esbabı mucibesini tahriren merciine bildirecektir.

Madde 57 — Lûbiyat esnasında toplanacak biletler memuru mahsus marifetile tadat ve aded ve kıymeti zabıt ve tahrir edilerek cemiyetten bir senet ahzile olabdaki raporuna rapt olunacaktır.

Madde 58 — Her sene şubat nihayetinde hangi mektepler için ne zaman nerelerde ve ne vasıta ile kaç kuruş cem ve bunlardan ne mikdarı mekteplere sarf edilmiş olduğunu mutazammın bir defteri tanzim ve makamı Nezarete takdim edilecektir.

(Mevaddı müteferrika)

Madde 59 — Matbaalafa ve kitapçılara ve bunlara müteferri hususata dair ahiren neşrolunan 21 cemaziyelâhır sene 1312 ve 8 kânunu-

evvel sene 1310 tarihli matbaalar nizamnamesi ahkâmının vilâyet Maarif idarelerine taallûk eden mevaddının tamamii icrasına Maarif Müdürleri memurdurlar.

Madde 60 — Âsarı atika nizamnamesi ahkâmına ve olbabdaki evamir ve talimata mugayir olarak gizli hafriyatta bulunanlar veya âsarı atikayı hafiyen imrar etmek teşebbüsünde bulunanlar olur ise Maarif Müdürleri buna dair olan istitlaat ve tahkikatını müsaraaten Nezarete arz ile beraber vilâyete de resmen ihbarı keyfiyet eyler.

Madde 61 — Dahili vilâyette bir hafızı kütüplük tevcihi iktiza etmekte Maarif idaresi tarafından dahi kifayet ve ehliyeti tahkik ve muayene olunarak itimatname verilecek ve kütüphaneler Maarif İdaresinin tahtı nezaret ve teftişinde bulunacaktır.

İşbu talimat ahkâmının hüsnü icrasına Maarif Müdür ve memurları itina ve dikkat edecek ve icabı hal ve mevkie göre tadili iktiza eden mevad hakkında Maarif Nezaretine tafsilen beyanı malûmat eylieceklerdir.

—•—

**No : 48 — Devleti Aliyei Osmaniyenin bin üç
yüz on üç senesi muvazenei umumiyesi**

Meclisi Mahsusu Vükelâ Mazbatası

Malûmu âli buyurulduğu veçhile bin üç yüz on iki senesi maliyesi için bilûmum devairi merkeziyeden ve vilâyattan alınan hesabat üzerine Maliye Nezaretinden tanzim olunan bütçede masarifatı umumiyei devleti aliyenin tamamen tesviyesi lâbütl olan aksamı çıktuktan sonra varidatı mütebakıyeye nisbeten yüzde on beş kuruş yirmi dört santimin karşılığı olmadığı gösterilip çünkü böyle bir açığın vücudu beher sene masarifatı umumiyesini idare zımında bir çok müşkilât ve taassüratı intaç etmekte ve anın da mülken ve siyaseten mahaziri muhtelifesi gittikçe ilerlemekte bulunmasile zikrolunan açığın devairce taklili masarifat ile ref'i esbabının istihsalile gelecek bin üç yüz on üç senesi bütçesinin müteva-zinen ilâmı heyeti bendegânemiz kararile bilistizan şeref sünuh ve sudur buyurulan emir ve fermanı mehasin beyanı hazreti hilâfet penahî muk-tazayı münifinden olarak olbabda icra kılınan tebligat üzerine devairi askeriye ve mülkiyeden yapılmış olan bütçelerle cedavili müteferriası bairadei seniye müteşekkil olan maliye komisyonuna irsal ve tevdi olunmuştu. Anlardan istihsal olunan netayici hesabiye delâletile mephusü anı olan açığın kapatılması emrinde gösterilen tedabiri tasarrufiyenin hal ve male muvafık bir ittirat ve tensik suretine raptı lâzım geldiğinden ana göre cereyan eden tetkikat ve müzakeratı havi kaleme alınan maz-

bata ve üç yüz on üç senei maliyesi için tanzim olunan bütçe ile hülâsa cedveli meyanei abidanemizde kıraat ve mütalea ve iktizayı maslahat biletraf teemmül ve mülâhaza kılındı. Mazbatai mezkûrede beyan olunduğu veçhile üç yüz on senesine kadar güzeran eden üç senelik masarifi mütehakkikanın haddi vasatî itibarile müzakerei sabıkaya esas olan hesap cedvelinde murakkam devairi mülkiye muhassasatı islahatı mülkiye mukarreratı ahiresinden ve bazı zamaimden dolayı iki yüz elli dokuz bin küsur lira fazla olmak lâzım geleceği ve bu takdirce mukaddema dermeyan kılınan masarifatı umumiyei adiyeye açığının bir milyon sekiz yüz sekiz bin liradan iki milyon altmış sekiz bin küsur liraya balığ olduğu anlaşılmağa bundan evvelki nisbet dairesinde devairi askeriye ve jandarmaya aid olup dairelerince yapılan bütçelerde murakkam bulunmuş olan bir milyon yüz yetmiş bin küsur lira tasarrufun tenzili halinde sırf devairi mülkiye tahsisatından tasarrufu iktiza edecek akçenin sekiz yüz doksan sekiz bin küsur liraya varacağından bundan nisbeti maruzada aksamı masarifata terettüp eden tasarrufat tenzil edilse bile baki vedit yüz bir bin lira açığın kapatılması çaresini yalnız maaşatta aramak lâzım gelip bu da devairi mülkiye maaşatı umumiyesince vüde yirmi dört derecesinde bir tenzil icrası gibi rızayı merahimi irtizayı veliyünnimeti âzamiye muvafık olamayacak suretin ihtiyarına müncer olacağından buna hacet bırakılmamak ve muamelâtı tasarrufiyece dairesi muttarideden çıkılmaksızın maksadı esası husule getirmek için evvelce bairadei seniye kararlaştırılan varidatı ceddeden varidatı öşriye ile ağnam rüsümü zamaimine aid olan dört yüz bin liranın varidatı umumiyei adiyeye meyanına ithali ile beraber binbaşidan müşirana kadar ümerayı askeriye ve beş yüz kuruştan yukarı maaş alan memurin ve müstahdemini ilmiye ve mülkiye aylıklarından ileride tezayüt edecek varidattan haddi aslisine iblâğ olunmak şartile şimdilik vüde onun tecili ve jandarma muhassasatının kararı sabık veçhile tahdidî suretile bütçenin varidat ve masarifatı adivesince sayei muvaffakiyet vayei hazreti padişahide tevazün husule getirildiği ve şu halde varidatı umumiyei adiyenin yekûnu on sekiz milyon dört yüz on bir bin üç yüz yirmi üç liraya ve masarifatı umumiye dahi on sekiz milyon üç yüz doksan sekiz bin beş yüz elli yedi liraya balığ olarak on iki bin yedi yüz altmış altı lira miktarı bir fazlai varidat dahi görüldüğü anlaşılmaştır. Balâda arz ve beyan olunduğu veçhile muvazenei umumiyei devleti aliyenin iki milyon liradan ziyade bir açık içinde bulunması dahilen idarece müzayakâi mütevaliyeyi istilzam eylediği gibi böyle bir büyük açığın vücudu bit-

tabi itibarı maliye dokunmasından dolayı haricen envayı makalât ve hukuku siyasiyei saltanatı seniyece nazarı dikkat ve intibahı dai tasavvurat ve tasnimata sebep olmakta bulunduğu cihetle mesalih ve idarei devleti **aliyenin** usul ve fûruunda meşhudu uyunu mübahat ve iftihar olan talimat ve irşadâtı hikem beyyinatı hazreti hilâfet penahinin kuvvei muharrikei cismi cesimi devlet olan bu meselei maliyede dahi hidiriğ ve şayan buyurulmasile şimdiye kadar akdemi vecaibi ubudiyet olmak üzere idarei devletin müşkilâtı mebhuseden ve anın tevliit ettireceği mahaziri siyasiyeden vikayesi için her nezaret ve dairece masruf olan mesainin bugün tahassül eden şu neticesi icabı hal ve maslahata ve malen görülen lüzum ve ehemmiyete muvafık bulunmasile beraber çünkü dairei nizamiyece muhassasata aid tasarrufatın altı yüz küsur bin lirası muayyenat ve yüz yirmi bir bin bu kadar lirası melbusat esmanından ve maadası dahi mürettebatı saireden tenzil edileceği beyan olunduğu halde sair mürettebattan icra edilecek tenzilâta mahalli tasarruf bulunamayıp bunun maaşattan istihsali muatsavver iken şimdi umum bütçenin hesaben taayyün eden açığı fazlasından dairei nizamiyeye bir hisse daha tahmilile maaşat kısmından icra olunacak tasarrufatın tezydî iktizayı maslahata tevafuk edemeyeceği esnayı müzakerede tarafı seraskeriden dermeyan olunmuş ve bu da indelmühahase şayanı kabul görünmüş olduğundan şu halde bütçede komisyonca husule getirilen tevazünü kısmen tağyir edecek olan bu maddeden dolayı açık kalacak mikdara mukabil bir şey bulunması lâzım gelerek olbabda dahi cereyan eden müzakerede kararı sabık iktizasınca mevkii icraya konulacak varidatı cedideden patent resmi fazlası olup düyunu umumiye nizamnamesinde muharrer mikdardan dun olacağı cihetle idarei mezkûreye aid olmaması iktiza eden yüz bin liranın dahi varidatı adiyei umumiye yekûnuna ilâvesile hesabı maruzdan mütevellid açığın kapatılması tenzîp olunmuş olmakla muvafıkı emrûfermanı maali unvanı cenabı şehinşahî olduğu halde mütevazinen karargir olan mezkûr bin üç yüz on üç senei maliyesi bütçesinin mart duhulünde mevkii icraya konulmak üzere hemen ilânı ve masarifatı fevkalâdeye karşılık olmak için bermucibi kararı sabık senei mezbure içinde husule getirilmesi lâzım gelen gümrükler tarifei cedideleri ve inhisarat hamsei malûme maddelerinin bir an evvel ilişikleri kesilerek ifayı muktazaları için teyidi teşebbüsât olunması tezekkür kılındı ise de olbabda ve katıbeî ahvalde emrûferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

İradei seniyei hazreti padişahiyi mübelliğ zeyl

Meclisi mahsusu vükelâmın işbu mazbatası mehfufatıle manzuru âli buyrularak bu habdaki tezkerei samiyeyi sadaretpenahiye hamış terki-mile dahi tebliğ kılındığı veçhile mucibince iktizasının ifası hususuna iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş ve fakat icra kılınacak tenzilâtan tahsisatı seniyei mülûkânenin istisnası nezdi maa-livefdi cenabı veliyünnimeti biminneti azamide kabul ve tecviz buyurul-madığından asarı mübeccelesi hemişe ziveri ayünü mennü mahmedet olan envai inayat ihsanı gayatı şahaneye lâhikai âlive olmak üzere mu-hassasatı seniyei mülûkânededen yüzde onu lûtfen ve tekerrümen tenzil ve ihsan buyurulmuş olduğunun dahi bermantuku emrûfermanı mekâ-rim beyanı hazreti hilâfetpenahî tebliğine mübaderet kılınmış olmakla olbabda emrûferman hazreti veliyülemrindir.

17 receb 1314 ve 10 kânunuevvel 1312

**No : 49 — Memurini mülkiye komisyonunun sureti
teşkilile vazafine dair kaleme alınıp mer'iyeti
ahkâmına iradei seniye şereftaallûk
eden Nizamname**

19 recep 1314 ve 12 kânunuevvel 1312

FASLI EVVEL

Komisyonun sureti teşkili

Madde 1 — İntihabı memurin ve sicilli ahval komisyonları lağv ile anların makamına kaim olmak üzere memurini mülkiye komisyonu namile bir heyet teşkil olunmuştur.

Madde 2 - İşbu komisyon doğrudan doğruya tarafı eşrefi hazreti padişahiden müntehap ve mansup bir reis ile altı azadan mürekkebdir.

Madde 3 - Komisyon heyeti zatı Sadriazamî ve Şeyhülislâm efendi ve Adliye Nazırı ve Şûrayı Devlet Reisi ve Dahiliye Nazırı ile beraber huzuru hümayunu cenabı şehinşahide buldukları halde zatı şevket sematı hazreti padişahiye ve devleti aliyelerine sadakatle hizmet edeceklerine ve kimsenin hatır ve gönline bakmayarak ahkâmı kavanin ve nizamata tamamile tevfiği hareket ile anlardan asla inhiraf etmiyeceklerine ve sunufu tebaai şahanenin idareten naili niâmı adalet ve rahat

ve mazharı esbabı servet ve saadet olmalarına hizmet edecek memurinin hüsnü intihablarile tarafı eşrefi hazreti şehinşahiye bu yüzden dahi cümlelerin isticlâbı kulub ve deavâtı hayrivesine hasrı mesai eyliceıklarına dair tahlif olunacaklardır.

Madde 4 — Memurin komisyonu vazifece hiç bir daireye merbut olmayıp ancak reis ve azasının azil ve nasıbları ve terakki ve tekaüdüleri makamı Sadarettin bilistizan müteallik buyurulacak iradei seniyei hazreti padişahiye menuttur.

Madde 5 — Münfesih olan sicilli ahval ve intihabı memurin komisyonlarında müstahdem şubat müdür ve memurin ve ketebesı müceddeden iki şubeye taksim olunacak ve bunların biri umuru tahririyeye ve diğeri sicil muamelâtına ve kuyudu esasiyeye tayin kılınacaktır.

FASLI SANİ

Komisyunun vazai fi

Madde 6 — Memurini mülkiye komisyonu evvelen intihap ve nasb ve azilleri doğrudan doğruya veya makamı sadaretin arz ve istizanile canibi seniylücevanibi cenabı şehinşahiden icra buyurulacak menasıbı divaniye ricalinden ve vilâyatı şahane valilerinden maada gerek devairi merkeziye ve gerek vilâyatı şahanece memuriyetleri iradei seniyei hazreti padişahî suduruna menut olan memurini mülkiye ve maliyenin sureti intihablarını işbu nizamnameye tevfiikan tetkik ile beyanı mütaleata, saniyen memurini idarenin ahval ve harekâtına dair icra kılınacak teftişat evrakının tetkikına, salisen memurin muhakematına aid tahkikatı evveliye ve netayici hükmiyeyi bilmütalea iktizalarını takip ve icabatını arz ve beyana memurdur.

Madde 7 — Memurin komisyonu devairi merkeziye ve icabı halinde vilâyatı şahane valiliklerle muhabere eder.

Madde 8 — Devairi merkeziyei mülkiye ve maliye altıncı madde muharrer esasa tevfiikan memuriyetleri iradei seniyei hazreti şehinşahî suduruna mütevakkıf olanların intihabatına dair tanzim edecekleri takrirleri makamı sadarete irsal edeceklerdir. İşbu takrirler Babıaliden liecittetik memurini mülkiye komisyonuna havale olunur.

Madde 9 — Komisyon kendisine havale olunacak takrirleri bilmütalea intihabatı istizan olunan memurun sicilli ahval kaydına müracaatla kanunen ve kaideten istihdamına mâni esbab görmediği halde icrayı

iktizasını ve aksi takdirinde o memurun yerine dairei müteallikasınca diğerinin lüzumu intihabını bamazbata makamı sadarete iş'ar eyler.

Madde 10 — Maddei sabıka hükmünce komisyonun tetkikat ve mü-taleatı inzıمام etmeksizin hiç bir memurun intihap ve memuriyeti mu-amelesi icra kılınamaz.

Madde 11 — Vilâyat mülkiye ve maliye müfettişlerinin memurin ahvaline dair gönderecekleri lâyhalar memurini mülkiye komisyonu-na havale olunur komisyon bunları bittetik istihraç edeceği netayice göre azil ve tebdili veya icrayı muhakemesi lâzım gelen memurlar bu-lundukta bamazbata makamı sadarete beyanı keyfiyet ve evrakı mü-tefferiasının ve azil ve tebdil edilecek veya tahtı muhakemeye alınacak memurun sicilli ahvalde olan kaydinin sureti musaddakasını irsale müs'aracı eyliyecektir. Muhakemesi iktiza eden memur hakkında icra edi-lecek muamele kanunive nizamı mahsusu mucibince bilistizan şerefsadır olacak iradei seniyei hazreti padişahî üzerine icra olunacağı gibi azil ve tebdili lâzım gelecek memurun yerine diğerinin intihabı dahi dairei müteallikasına havale olunacaktır.

Madde 12 — Mülkiye ve malive müfettişleri memurini mülkiye ve maliyenin ahval ve harekât ve vazifelerince olan icraatına ve umum nezdinde sureti tezkiyelerine dair tutacakları jurnalları üç ayda bir kere hulâsa ederek memurin komisyonu riyasetine bir lâyiha irsal edecekler-dir. Komisyon riyaseti bu lâyhaları aynen bir deftere kaydettirdikten sonra komisyon da hemen mevkii müzakereye koyarak bilâtehir vereceği kararı dairei müteallikasına bildirecektir. İşbu lâyhaların kayid memuru kendisine tevdi olunan evrakı tesellüm ettiği tarihten itibaren nihayet yirmi dört saat zarfında komisyon riyasetine iadeye mecbur olup bu müddeti tecavüz ettirdiği halde komisyon kararile memuriyetinden ih-raç olunur.

Madde 13 — Esbabı mucibeî sahiha olmadıkça hiç bir memurun azli caiz olamaz. Binaenaleyh memurin komisyonu kendisine havale olu-nacak intihap takrirlerinde tebdili muharrer bulunan memurun esbabı azlini biletraf tetkik ederek esbabı mucibesinde noksan görüldüğü ve bilistizah dairei müteallikasından alacağı malûmat kâfi görünmediği halde hulâsai tetkikat ve mütaleatını makamı sadarete bildirecektir. Esbabı siyasiyeye ve icabı hal ve maslahata göre infisal edenler müstes-na olmak üzere azil ve tebdil edilen bir memur esbabı mucibeî infisali alevhinde komisyonla istikâ edebilir o halde memuru müştekinin ibraz

edeceği evrak ve komisyonca icra kılınacak tetkikat üzerine o memurun müracaatı ya red veya kabul olunur kabul edildiği takdirde kendisinin iadei memuriyeti veyahut diğer memuriyete tayini bamazbata makamı sadarete bildirilir.

Madde 14 -- İradei seniye ile mansup vilâyat mülkiye ve maliye memurları hakkında vukubulacak iş'arat bazı tahkikatı icab ettirdiği ve bunlara dair vilâyattan ve mülkiye ve maliye müfettişlerinden alınacak malûmat ve izahat kanaatbahş olmadığı halde bir heyet izamile icrayı tahkikata komisyonun salâhiyeti olacaktır.

Madde 15 -- Komisyon mahakimi idareye tevdi olunacak memurun muhakematı işlerini takib ile sudur edecek ilâmata kani olduğu halde mazmunlarını sicilli ahvale kayıd ettirecektir. Mahakimi idareden sadır olan ahkâmdan makrunu adalet ve muvafıkı kanun ve hakikat görünmiyen ilâmat olduğu halde mülâhazatını bamazbata makamı sadarete beyan edecek ve komisyonun mülâhazatı Meclisi Mahsusu Vükelâda mevkiî müzakereye konularak lüzum görüldüğü takdirde hüküm vakiin ıslah ve tadilî atebî ulyayı hazreti padişahiden bilistizan müteallik buyrulacak iradei seniye üzerine iktizası icra olunacaktır.

Madde 16 --- İradei seniye ile mansub memurinin muhakemelerine esas olmak üzere mensub oldukları devairden usulen tanzim ve irsal olunacak tahkikatı evveliyeye evrakı evvel beevvel Babîaliden Memurin Komisyonuna havale olunacaktır. Komisyon riyaseti işbu evrakın tedkikını azadan birine havale edecek ve o dahi aldığı evrakı kırk sekiz saat zarfında yapacağı takriri lef ile tarafı riyasete iade eyliyecektir. Riyaset o takrir ile evrakı komisyonun müzakeresine koyarak neticesini bamazbata makamı sadarete iş'ar ve evrakını tısyar edecektir.

Madde 17 - - Komisyon mülkiye ve maliye müfettişlerinden vürud edecek levayih ve muharrerat ve vilâyattan vuku bulacak iş'arat üzerine Babîaliye yazacağı mevaddı daima takib edecek ve altı ayda bir kere mukarrerat ve takibatının notayıcı hasılasını ve tesadüf edeceği müşkülât veya teshilâtın derecatını mutazammın bir kıt'a lâyiha yaparak bamazbata atebî ulyayı cenabı şehinşahiye arz ve takdim eyliyecektir.

Madde 18 — Memurin Komisyonu mevcut olan sicilli ahval kuyudunu yeniden tettebbu ve tedkik ile lüzum göreceği ıslahatı icra ve henüz tescil olunmıyan tercümei hal varakalarını sureti mümkün ile getirterek nizamına tevfikân bittedkik tescillerine itina eyliyecektir.

Madde 19 — Komisyon reisi heyete havale olunan mevaddı icabına göre nihayet üç gün zarfında tahtı karara aldırma mecburdur. Komisyonun kararları ekseriyeti mutlakaya tabidir. Tesavii âra vukuunda reisin bulunduğu taraf tercih olunur.

Madde 20 — Bilâ özür ayda üç gün devam etmiyen aza ve memurin ve ketebe memuriyetlerinden müstafi addolunurlar.

Madde 21 — Memurini mülkiyenin intihab ve azillerine dair nizamın bu nizamnameye mugayir olan ahkâmı münfesihtir.

**No : 50 — İanei tesisatı askeriye madalyasına dair
Nizamname**

21 receb 1314 ve 14 kânunuevvel 1312

Madde 1 — Tesisatı askeriye için memaliki şahane ahali nüfusu zükûru taraflarından ita kılınmakta olan ianatı nakdiyeden yirmi osmanlı lirası ve andan ziyade akçe verenlere mahsus olmak üzere bairadei seniyei hazreti şehinşahî bir madalya ihdas olunmuştur.

Madde 2 — Zikrolunan madalyanın bir tarafında defne dalı resmi içinde (nişanei hamiyeti vataniye) ibaresi ve tarih ve diğer tarafında tuğrayı garrayı humayun ile muvaşşah saltanatu seniyei osmaniye arması ve işbu armanın altında madalyaya kesbi istihkak eden zatın ismi mahkûk olacak ve düz yeşil renkli bir kordelâya merbut olarak sair madalyalar gibi resmen talik olunabilecektir.

Madde 3 — Mezkûr madalyalar İanatı Askeriye Merkez Komisyonu Umumisi tarafından birinci maddede gösterilen miktara tevfikan ianei nakdiye verdikleri ziri mazbatalı defterle tayin kılınacak erbabi istihkaka bilistizan müteallik ve şerefsudur buyrulacak iradei seniyei cenabı padişahî üzerine haberatı âli ita olunacaktır.

Madde 4 — İanei mezkûre tebaai şahane nüfusu zükûruna mahsus ise de nüfusu inasdan ve tebaai ecnebiyeden arzuyu vicdanilerile ianei mezkûreye iştirak edip de maddei sabıka mucibince kesbi istihkak eyledikleri sabit olanlara dahi madalya ita kılınacaktır.

Madde 5 — Madalyaya nail olanların esamisi matbuat vasıtasile resmen ilân edilecektir.

No : 51 — Erzurum ve Diyarbekir ve Van ve Bitlis ve Mamuretülâziz ve Sıva Vilâyetleriyle mülhak livalarda emvali gayri menkule senedatının tedkiki için Defteri Hakanî memurlarının riyaseti tahtında teşkil olunacak komisyonların sureti teşekküllerile vezaifini mübeyyin talimat

26 receb 1314 ve 19 kânunuevvel 1312

Madde 1 — Vilâyatı mezkûrenin ıslahatı hakkında bairadei seniyei hazreti hilâfetpenahî tanzim olunan lâyihanın on üçüncü faslı ahkâmına tevfikân emvali gayri menkule yani arazii emiriye ve mevkufe ve müsakkafat ve müstegallâtı vakfiye ve emlâki sırfa ve zeminleri mukataalı emlâk ile gedikler senedatının tedkiki için zikrolunan vilâyat merkezleriyle elviyei mülhakasında Defteri Hakanî memurlarının riyaseti tahtında olarak ikisi müslim ve diğeri ikisi gayri müslim azadan mürekkeb birer komisyon teşkil olunarak komisyon heyetlerince zirde gösterildiği veçhile tedkikat icra edilecektir.

Madde 2 — Zikrolunan komisyonların azası fahrî olarak evsafı bergüzide ile muttasıf olan ve bir suretle ceza ile mahkûm olmamış ve zimmetine mali mirî geçirmemiş bulunan ahali mahalliyeden lisânı resmide kıraat ve kitabete muktedir ve emvali gayri menkuleye müteallik kavanin ve nizamat ahkâmına oldukça vakıf olanlardan olmak ve mümkün olamıyan mahallerde lâakal nısfı okur yazar takımdan bulunmak üzere mahalleri mecalisi idaresi marifetile bilintihab sureti memuriyetleri merakizi vilâyatta vali ve livalarda mutasarrıf bulunan zevat tarafından zatı şevketesematı hazreti padişahiye ve devleti aliyelerine sadıkana ifayı hizmet edeceklerine ve umuru tedkikiye ile muamelâtı müteferriayı bitarafane ve bigarezane rüyet eyliyeceklerine dair tahlif olunarak icra ve batezakiri mahsusa keyfiyet kendilerine resmen tebliğ olunacağı gibi sureti intihab komisyonun reisi olan Defteri Hakanî memuruna da bildirilecektir.

Madde 3 — Komisyon heyeti reisin daveti üzerine Defteri Hakanî idaresinde bidayeten biliçtima haftada üç günden akal olmamak üzere evvel emirde eyyamı içtimaiye tayin ve müzakerat ve tedkikata mahsus bir kıt'a da zabıt defteri ittihaz edilecektir.

Madde 4 — Maddei sabıka mucibince komisyon heyeti tertibatını ikmal eylemekle beraber merkez ve mülhak kazalar için bir ve her

kazanın mahallât ve kurası için de birer tertibi umumî cedveli tanzim edip andan sonra merkez kasabasından bed' ile hangi mahalle ve karyede vaki emlak ve arazinin senedatı tasarrufiyesinin tedkikatına kadar müddet zarfında ne günleri bakılacağını ve henüz yedine senedatı tasarrufiyeyi almamış olan emvali gayri menkule mutasarrıflarının ellerinde bulunması lâzım gelen muvakkat tasarruf senedleri ve yahud makbuz ilmühaberleri üzerine de talep vukuunda tedkikat icra olunabileceğini ve tayin olunan müddet zarfında bir gûna mazereti meşruası olmaksızın komisyona müracaat etmeyenler bulunur ise iddialarına ertesi seneye kadar havalei sem'î itibar olunmayacağını velhasıl herkesin senedatı tasarrufiyesinin sureti tanzim ve itasile ana esas olan kuyud ve muamelâtında kavanin ve usulü cariyeye ve mer'iyeye mugayir bir şey bulunduğuna dair ne gibi ifade ve iddiaları var ise her kaza veya karyeye mahsus olarak tayin edilecek müddet zarfında komisyona bilmüracaâ ifadei keyfiyet eylemelerini marifeti Hükümet ile herkesin anlayabileceği surette eyyamı muayyeneden on beş gün evvel ahaliye ilân ettirecek ve hangi mahalle ve karyenin senedatı tedkikatına bakılır ise o karyenin muhtarını dahi bulundurulacaktır.

Madde 5 — Komisyonların bilcümle tedkikat ve netayici müstahsası tamamile ve etrafıle zabıt defterine kayid ve tenmik ve ziri imza veya mühür ile tasdik olunmakla beraber keyfiyet tafsilen ayrı ayrı takrirler ile mahalleri mecalisi idaresine tevdi ve beyan olunacak ve tedkikatı vakıa hukuku tasarrufiyeden münbais ve hal ve faslı mahakime aid daavide hüküm ve ilâm yerine kaim olamayacağı gibi mahakimce rüyeti davayı dahi mâni olamayıp verilecek takrirler münderecatı mecalisi idareden tasdik olunduğu halde ancak tedkikatı kuyudiye ve tahkikatı iptidaiye hükmünde muteber tutulacak ve icrayı tedkikat dahi müracaata muallâk bulunacaktır.

Madde 6 — Eyyamı muayyenede müracaat edecek olanların ifadeleri istima ve ibraz edecekleri evrak mütalea olunup bunlardan bilûmum senedat ve muvakkat ilmühaberleri evvel emirde hâk ve silinti gibi asarı tahriften salim olup olmadığı muayene ve tetkik ve dahil oldukları hasılat defatirindeki kayidlerle tatbik olunduktan sonra tahriften masuniyeti ve tamamile kuyuda mutabakatı tebeyyün edenlerin müstedyatı vakıa ile kayid veya sened beyninde İbadî müracaat olacak mugaveretin tedkikine iptidar olunacaktır.

Madde 7 — İndelmuayene asarı hâk ve tahriften salim olmadığı tezahür eyliyen sened ile muvakkat ilmühaberler dahil olduğu hasılat

defterile bittatbik muvafık bulunsa bile sıhhatini teyiden ol muamele hangi defterden nakledilmiş ise ol deftere de müracaat olunarak oradaki kaydile de tatbik edilecek ve tetabuk eylediği surette maddei sabıkada beyan olunduğu veçhile müstediyaı vakıaya mütedair tetkikata iptidar edilecektir.

Madde 8 — Muharref olduğu tezahür eyliyen senedat ile muvakkat ilmühaberler indettatbik dahil oldukları şehir hasılat defterine tetabuk etmediği ve oraya hangi defterden naklolunmuş ise bilmüracaa ol defterdeki kayda dahi tevafuk eylemediği surette tahrifatı mezkûreye kimler tarafından ne suretle cüret edilmiş ve tahrif neticesi olarak mirî veya efrada aid mahallere ne yolda ve nekadar tecavüz vukua gelmiş veya kimlerin hukuku tasarrufiyesi ketim ve iptal edilmek istenilmiş idüğü gerek ibraz edenlerden ve gerek dördüncü maddede gösterildiği veçhile tetkikat esnasında hazır bulundurulacak olan muhtarandan etrafıle tahkik ve müstediyaı vakıa dahi işbu neticeye göre tetkik edilecek ve komisyonca olan mütaleat dercedilecektir.

Madde 9 — Vilâyatı şahanedeki arazi aksamı adideye münkasem olup bir kısmı batapu ahali mahalliyenin tahtı tasarruflarında bulunan arazii mezrua olduğu cihetle bu kısımdan olan arazinin isbatı tasarrufatı behemehal mutasarrıfları taraflarından senedatı hakaniye ibrazına mütevakkıf olmasile ve senedatı tasarrufiye hakkında müracaat vukunda lâzım gelen tetkikatın suveri icraiyesi dahi mevaddı sabıkada muharrer bulunmasile anlar hakkında müracaat vukubuldukça minvali meşruh veçhile tetkikat icra olunacak ise de bu kısım araziden başka yerde ahali karyenin yalnız otundan ve suyundan intifa etmek kayid ve şartile ve mer'a ve yaylâk namlarile bir takım yerler bulunup bunlar hasbelkanun alınıp satılması ve tapu ile tasarruf edilmesi katiyen caiz olmadığı gibi bu makule mahallerin haricinde sırf miriye aid olan yaylak ve kışlak ve otlak ve çayırların dahi hiç kimsenin malı olmayarak devletçe ve kanunu kadim ve kuyudu hakanî hükmünce ahalinin ve aşâiri kadimenin hayvanatını ray için tahsis olunmuş olmakla bu mahallerde intifa etmek ve hayvanat yetiştirip beslemekte bulunanların yazın buldukları mahalleri terk ile yaylaklara çekilmelerinden ve kışın kışlaklara göçmelerinden dolayı şu iki mevsimde muvakkaten terk edecekleri mahaller arazii haliyeden addolunmak iktiza etmiyeceğinden taamülü kadimi veçhile alâhalihî muamele olunmasına ve ahali ve aşâiri meskûnenin gelip gitmelerinden naşi arazii muattale ve mahlûle hükmü verilmiyerek bir karış mahallinin dahi hiç bir sebeb ve bahane

ile kimseye sattırılmaması ve şayet bazı eşhas tarafından sahte senedat ibrazile arazii mezkûre esasen kendilerinin tahtı tasarrufunda iken terk olunmuş vesairi tarafından zabtedilmiş olduğuna dair sözler dermeyan olunacak olursa bu gibi tezvirat ve desaise kapılmıyarak komisyonlarca kemali hakkaniyet ve adalet ile ifayi vazife ile usulen ve kaideten bu misillû kesanın men'i müdahaleleri ve yedlerinde bulunan evrakı müzverenin hükümsüz bırakılması esbabı istikmal edilmek üzere keyfiyet komisyonlar ifadesile ve riyasette bulunacak Defteri Hakanî memurları vasıtasile Defteri Hakanî Nezaretine iş'ar edilecektir.

Madde 10 - - Maddei sabıkada gösterildiği veçhile menafii bir kar-ye veya kasaba ahalisine metrûk ve mahsus yerler hakkında bir taraftan bir gûna tasarruf iddiası dermeyan olunduğu surette mevaddı saire yani uhdei tasarrufta bulunan mahaller hakkındaki tedkikat neticesinde serd ve beyan olunacak mütaleat misillû bir karar verilmeyip ancak sureti iddia ile olhabda kayden ve haricen icra olunacak tedkikat ve tahkikat etrafıle makamı nezarete iş'ar ile olunacak muamele istifsar edilecek ve yazılacak cevaba göre iktizayı halin hükûmatı mahalliyyeye tebliğine ibtidar edilecektir.

Madde 11 - - Tasarrufa müteallik bilcümle daavinin fasl ve rü'yeti ve hüküm ve ilâm itası mahakimî mahalliyesine aid olduğu gibi ashabı emlâk ve arazinin yedlerinde olup münderecatı muvafıkı kuyud bulunan senedatı sahihai hakaniye ile komisyonların senedat ve kuyudu tasarrufiye hakkındaki tedkikatını mutazammın takrirleri dahi mahakimce nazarı itibardan dûr tutulmıyarak bu misillû senedatı hakaniye ile tasarruf olunan veya senedata müstenid tasarruflarının sıhhati komisyonlarca indettedkik teyyüd eyliyen mahallere bir gûna senedi sahiha müstenid olmaksızın vukubulan müdahelâtin men' ve ref'i zım-nında lâzımgelen tedkikatı kanuniyenin sür'ati tamme ile icrasına bilittina hukuku tasarrufiyenin acilen temin ve muhafazası esbabı ikmal olunacaktır.

Madde 12 — Komisyonlara doğrudan doğruya müracaat edeceklerin esbabı müracaatları ittihaz olunacak defteri mahsusuna hülâsatan kayıt olunabileceği gibi verilecek kararlar dahi hizalarına hülâsatan işaret edilecek ve komisyonların muamelâtı tahririyesini ifa için mahalli hükûmetleri tarafından birer kâtib memur edilecektir.

Madde 13 — Komisyonlar için levazımı tefrişiyeye ve kırtasiye vesai-ire mukabilinde Defteri Hakanî memurları marifetile mecalisi idarenin

tahtı tasdikında olarak komisyonlarca tutulacak zabıt defteri esmanı ile beraber bir defalık olarak nihayet beş yüz kuruşa kadar masraf ihtiyar olunabilip ashabından alınacak senedatı makbuzanın leffile tanzim olunacak müzekkere meclisi idarece tasdik edildikten ve ashabının istihkakı tesviye olunduktan sonra aid olduğu şehir cedvelinin masarifi müteferrika hanesine tediyat kayıt ve makbuz senedatı ile beraber müzekkere rabt olunacak ve komisyonlar devam eylediği müddetçe tapu hasılatından masarifi müteferrika ve kırtasiye bedeli olarak maktuan şehri yirmi beşer kuruş sarf olunabilecektir.

Madde 14 — Komisyonların muntazaman içtımını ve işbu talimat ahkâmının muhafazası hususlarına memurini mülkiye cenibinden nezaret ve Defteri Hakanî müfettişleri tarafından itina ve dikkat edilecektir.

No: 52 — Heyeti Müşaverei Maliyeye Talimat

7 şaban 1314 ve 29 kânunuevvel 1312

Madde 1 — Maliye nezaretinin heyeti müşaveresi olmak ve atide zikrolunacak vazaifi haiz bulunmak üzere bir heyet teşkil olunacak ve bu heyet ikisi memuriyeti maliye erbabı malûmatından ve diğer ikisi bu kere hizmeti devleti aliveve alınacak ernebi ehli ihtisasından olacaktır.

Madde 2 — İşbu heyeti müşaverenin vazifeleri evvelâ bûdçenin kargir olan tevazününü muhafaza ile umuru maliyenin bir hüsnü idare tahvında devamı cereyanına saniyen ciheyeti emvali devletin bir dairei mütemenede bulundurulurak hukuku hazinenin telef ve ziyadan vikayesine ve kuyud ve muamelâtı maliyenin bir kat daha tanzim ve tensikine bakmaktan ibarettir. Heyeti mezkûre Dersaadetçe ifayı vezaif edecekleri gibi ledelicab münferiden veya müçtemian taşraya dahi azimetle ifayı vazife eyliyeceklerdir.

Madde 3 — Maddeî sabıkada zikrolunan vazaifin tatbikatında heyeti müşaverenin kâffeî devair ve şubatı muhasebelerine müracaatla icrayı tahkikat ve tetkikat eylemeğe ve noksan ve muhtacı islah görecekleri mevad ve mesalihi yoluna koymaya ve hususatı mebhusanın icabatını mensub oldukları devair nüzzar ve rüesasına tahriren tebliğ eylemeğe mezuniyetleri olacaktır.

Madde 4 — Heyeti müşavere devairi merkeziye gibi divanı muhasebat nezdinde dahi ifayı vazaiye memur olup ezcümle her dairenin itasile mükellef olduğu muhasebatı kat'iyeye cetvellerile anların evrakı müşbitesinin vakit ve zamanile italarını takip ve divanı muhasebatca muamelelerini tesri edecekleri gibi gerek maliye hazinesi celilesi aklâmında ve gerek devairi merkeziye aklâmı maliyelerinde umuru hesabiyenin temin ve tesrii cereyanına ve aelhusus vezneler muamelâtının her türlü sui istimalâtta mahfuziyetine dikkat ve nezaret ve muhalifi usul ve nizam müşahede ve tahkik eyliyecekleri ahval ve harekâtta divanı muhasebata şikâyet eyliyeceklerdir.

Madde 5 — Her dairenin bütçesinde bulunan aksamı varidatın temin ve tesrii istifası zımnında heyeti müşaverenin makadiri tahsilâtı yoklayarak bunlardan geri kalmış olanların esbabını taharri ettirmek ve ciyabeti emvali devleti sektedar etmemek için devairi müteallikasına tebligatı ekide icra etmesi ve her daireye mevdu emlakî emiriyenin muhafazai mamuriyet ve menfaatlarile sui idareden vikayelerine müterettib tedabiri dahi takip eylemesi cümle vezaifindedir.

Madde 6 — Heveti müşaverenin işbu talimatta beyan olunan vazaiye müteallik devaire icra edecekleri tebligatın tamamii icrasına devair nuzzarı taraflarından riayet ve müsaraat olunacaktır. Fakat ihtarat ve tebligatı vakıadan dolayı devairi mezkûre ile heyeti müşavere beyninde ihtilâf hasıl olduğu halde mevaddı muhtelifün fihanın hal ve faslı divanı muhasebatın kararına menut olacaktır.

Madde 7 — Heyeti müşavere teşebbüsât ve icraat ve ihtaratile istihsal eylediği netayici mutazammin ve ahvali maliyei devleti mübeyyin altı ayda bir kere mufassal rapor tanzim ile makamı sadarete ita eyliyecektir. İşbu rapor divanı muhasebatça ve meclisi mahsusı vükelâca baddettetik hulâsatan evrakı havadisle neşir ve ilân olunacaktır.

Madde 8 — İşbu talimatın icabı hal ve maslahata göre tadil ve tebdili caiz olacaktır.

**No: 53 — Dersaat ve vilâyatı şahane jandarma
heyatı teftişiyesine dair Talimat**

7 şaban 1314 ve 29 kânunuevvel 1312

Madde 1 — Zikrolunan heyatı teftişiyenin beheri jandarma ve erkânı harbiye dairelerinden ikişer zabitle bu kere hizmeti devleti aliye-

ve alınacak ecnebi zabitlerinin ikisinden mürekkep olacak ve bunların biri dersaadet jandarma dairesinde bulunarak ifayı vazife etmek üzere diğeri vilâyatı şahane jandarma ıslahatına tayin kılınacaktır heyati mezkûreye dahil olacak ecnebi zabitanının rütbeleri jandarma miralaylığı derecesinde olmak mukarrerdir.

Madde 2 — Zikrolunan teftiş heyetlerinin vazaifi evvelâ her jandarma alayı ümera ve zabitan ve neferatı mevcudunu künye defterleriyle tatbik etmek saniyen ümera ve zabitan ve neferatın teracümü ahvaline ve esnan ve etvar ve ahlâkına bakmak salisen içlerinde müsin ve alil ve ameli manda bulunanları ve sui ahlâk erbabından oldukları tebeyün edenleri tefrik rabian bu suretle tefrik olunacak ümera ve zabitanın yerlerine münasiplerinin nasıb ve tayinini usulü veçhile dairei müteallikasına teklif etmek ve neferat ve küçük zabitandan çıkarılmaları iktiza edenlerin yerlerine alınacak olanların sıfatı matlube ile muttasıf takımdan bulunmalarına nezaret etmek hamisen tabur depoylarını ve hesaplarını rüyet ve tetkik etmek maddelerinden ibarettir.

Madde 3 — Maddei sabıkada beyan olunan vezaifin icrasile beraber her jandarma alayının husulü intizam ve ıslahı tamamı için mevcut olan kavanin ve nizamata ve memaliki sairede cari ve en kabilütatbik kavaid ve muamelâta ve ahvali memleket ve emzicei ahaliye muvafık olacak tedabiri mükemmeleyi kararlaştırarak istizan ve iş'ar eyliyeceklerdir.

Madde 4 — İslahatı mukarrerei mülkiye cümlesinden olduğu veçhile sunufu muhtelifi ahaliden kayid ve tahrir olunacak efradın nisbeti mevzua dairesinde tertiblerine ve ahlâk ve sıfatı mütemene erbabından olmalarına nezaret etmek dahi zikrolunan heyatı teftişiyenin vazaifindedir.

Madde 5 — Mezkûr teftiş heyetleri vazifei esasiyelerine yani jandarma alaylarının ıslahatı mükemmelesine müteallik olup işbu talimatta zikrolunmayan bazı tedabiri mühimmeye lüzum gördükleri halde mütalâalarını başkaca iş'ar ederek alacakları emir ve mezuniyete tevfiği hareket eyliyeceklerdir.

Madde 6 — Zikrolunan teftiş heyetleri jandarma alayları ümera ve zabitanının gerek müesses olan ve gerek teşebbüsâtı ıslahiye ile tayin kılınacak olan nizamata ve usul ve muamelâta tamamile tevfiği hareket edip etmediklerine aleddevam nezaret ve mercilerine iş'arı keyfiyet edeceklerdir.

Madde 7 — İşbu talimatın icabıhal ve maslahata göre tadil ve tebdili caiz olacaktır.

**No: 54 — Gerek muhterik ve münhedim olan
gerek inşa olunan emlak vergisinin sureti
istifası hakkında irade**

Şûrayı Devlet dahiliye dairesinden tanzim olunup leffen takdim kılınan mazbatada sene içinde muhterik ve münhedim olan emlakçe tadilen yapılacak tenzilâtın ve inşaattan dolayı vergiye ve vukubulacak zamaimin ertesi seneden muteber olması nizamı iktizasından ise de bu yoldaki tenzilâtın yeni senenin hulûlünden itibar edilmesi yani senenin ibtidasında veya evasıt ve evahirinde muhterik olan emlakın o sene vergisinin muhterik olmazdan evvelki kıymetine göre alınması badii şikâyet olup gerçi buna mukabil bir arsa üzerine senesi içinde ve gerek mesken ve gerek akar yapıldığı halde bu bina ve o senenin evasıtında bitirilse ve hatta kullanılmış olsa dahi o sene için yalnız arsaya mürettep olan vergi alınıp binadan dolayı zam edilecek vergi ertesi seneden itibar edilmekte ise de böyle muhterik olan ebniyenin arsaları ekseriya satılmakta olduğundan bunların inşa olundukları senenin vergisinden sahibi atiki istifade edemeyeceği cihetle bunlar için muamele vakia mucibi gadir görünmesile böyle mağduriyete ve bir gûna itirazata mahal kalmamak üzere vefat eden eşhas ile silâh altına alınan asakiri şahane efradının temettü vergileri hakkında müttehaz olan karar veçhile badema verginin istifası için mürettep olan dört taksitten birinci taksit içinde muhterik ve münhedim olan emlakın o taksite aid olan vergisi aranmayıp ikinci taksit içinde muterik ve münhedim olan emlakın birinci taksite mahsus vergisi alınarak ikinci taksitin istifa edilmemesi ve üçüncü ve dördüncü taksitler hakkında dahi bu yolda muamele icrası ve fakt alınmayan taksitlerin arsaya isabet edecek vergisi alınmakla beraber inşaattan dolayı tezyidi icap eden vergilerin de bu muameleye tevfikan taksit zamanları itibarile zam edilerek istifa kılınması ve bir de üç yüz on iki senesi mürettebat tadil cetvellerinin gönderileceği sırada zuhur eden iğtişaştan dolayı bir takım hanelerin kazaen muhterik olması ve nüfusca dahi telefat vukubulmuş olmasına mebni icrası lâbüd olan tenzilâtın yeniden yoklama yapılarak mezkûr defterlerde gösterilmesi mi yoksa gelecek sene için senei haliye içinde yapılacak tadilâta göre tenzilât icra edilmek üzere mürettep olan vergi ve temettüat ve bedeli askerinin istifası mı lâzım geleceği hakkında Van Vilâyetinden istifsarı muamele edilmiş olup emlak vergisi nizamnamesinde bir sene içinde vukubulacak tadilâtı senei atıye ibtidasından muteber olarak tahminatın vaki olduğu tarihlerde itibar olunmaz deyu muharrer ise de ashabı

hıref ve sanayiden namlarına temettü vergisi tarh ve tahsis olunanlardan tahsil için mürettep olan dört taksitten birinci taksit içinde vefat edenlerden o taksit için temettü vergisi aranmayıp ikinci taksit içinde vefat edenlerden dahi yalnız birinci taksite mahsus temettü vergisi alınarak ikinci taksitin istifasına kıyam edilmemesi ve üçüncü ve dördüncü taksitler hakkında da bu yolda muamele icrası ahiren ve tamimen vilâyata tebliğ olunan karar icabından olduğu gibi muhterik ve münhedim olan emlâkin dahi kezalik bu veçhile taksit itibarile vergilerinin tenzili ve inşaatin bu muameleye tevfikân vergilerinin tahsisi istizan kılınmış olmasına nazaran vefat edenlerin temettüat vergileri kararı mebhûs mucibince üç yüz on iki senesinde kısmen ve muhterik olan emlâkin vergilerinin dahi ona tevfikân ve yine kısmen alınmak suretile tadilât icrası lâzimededen olduğu misillü bedelâtı askeriye ile mükellef olanlardan vefat edenlerin vefat ettikleri senenin bedelâtı tenzil edilmek için bir gûna karar olmadığından ve bu makulelerin tenzili bedelâtı ertesi seneden muteber olacağına göre bu yoldaki tenzilâtın dahi üç yüz on üç senesinden muteber olmak üzere icrası usulü müttahazeden ise iğtişasatı vakia ahvali fevkalâdeden olmasile beraber üç yüz on iki senesi tadilât cetvelleri dahi henüz gönderilmemiş olmasına binaen yapılması iktiza eden tetkikatın hemen icrasile gerek bu seneden ölmüş olanların temettüat vergileri bedelâtı ve gerek yanmış olan emlâkin vergileri üç yüz on iki senesinden muteber olmak üzere tadil ve tenzil olunarak cedavili tadiliyyeye idhali zmnında icabı halin ifası hususunun Maliye Nezareti Celilesine havalesi gösterilmiş olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulur ise mantuka münifi infaz edileceği beyanile tezkerei sonaveri terkim kılını efendim.

8 recep 1314 ve 1 kânunuevvel 1312

Iradei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup mefluflarile manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyei sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda emir ve ferman hazreti veliyülemrindir.

11 recep 1314 ve 4 kânunuevvel 1312

No: 55 — Şûrayı Devletin ıslahı teşkilâtı
hakkında kararname

11 şaban 1314 ve 2 kânunusani 1312

Şûrayı Devlet Muhakemat Dairesi ve ana merbut bidayet mahkemesi bütün bütün müstakil olmak ve bidayet ve istinaf ve temyiz heyetleri namile müceddeden mahakimi idare teşkil olunmak ve yalnız nezaret ve idaresi Adliye Nezaretinde olduğu gibi Şûrayı Devlet Riyasetine muhavvel bulunmak üzere bittefrik Şûrayı Devletin vazaifi sairei kanuniyesi mülkiye Maliye tanzimat unvanlarile müceddeden ve ipkandi üç daireye tevdi olunacaktır.

Zikrolunan mahakimi idareden bidayet heyeti bir reis ile dört azadan istinaf heyeti bir reis ile altı azadan temyiz heyeti bir reis ile sekiz azadan mürekkep olacaktır.

Şûrayı Devlet devairi selâsesinden mülkiye dairesi Şûrayı Devlet reisinin tahtı riyasetinde bulunmak üzere azası sekiz zattan ve Maliye ve Tanzimat Daireleri bir reisi sani ile altışar azadan mürekkep olacaktır.

Mülkiye Dairesinin Şûrayı Devlet nizamnamei dahilinde beyan olunan vazayiften maada Maliye ve Tanzimat Dairelerinden sadır olacak mukarrerat ve alehusus imtiyazat ve mukavelât ve kavanin ve nizamata müteallik mevaddı mühimmeyi derece saniyede tetkik eylemeye ve memurin ve efrat taraflarından devairi idare muamelâtı aleyhinde şikâyatı havi verilecek arzuhalleri kabul etmiye ve devairi idarece kavanin ve nizamata ahkâmına muhalif vukuuna muttali olacağı icraat ve muamelâtı devairi aidesinden vesaireden icra edeceği tahkikat üzerine bilmüzakere mütalâatını bamazbata makamı sadarete bildirmeye ve devletce ehemmiyeti cihetile kendisine havale olunacak mevaddı mahsusayı müzakere eylemeye salâhiyeti olacaktır.

Devairi idare beyninde sırf umuru idareden mütehaddis ihtilâfatın rüyet ve tetkiki ve müceddeden ve zamimeten tarholunacak tekâlifin surveri icraiyesi hakkındaki masalihin derece saniyede bilmütalâa tadil ve tashihi dahi mülkiye dairesine aid olacaktır.

Bidayet ve istinaf ve temyiz heyetlerinden mürekkep olacak olan mahakimi idarenin şu üç derece haiz olacağı salâhiyet ve vazaifi ve usulü muhakemata havi ve nizamatı mevcudemin tetmim ve tevsiini muhtevi bir nizamname tanzim kılınacaktır.

Şûrayı Devletin heyeti hazırası azalışından münhal olacak mahallere balâda zikrolunan aza adetleri kadar kimse alınmayacaktır.

**No: 56 — Bulgaristan pasaportile memaliki şahanenin
diğer cihetlerine gelip betekrar avdet edenlerin
pasaportlarına vize pulu raptile iktifa
olunmasına dair irade**

Şûrayı Devlet mazbatası

Bir müddettenberi Bulgaristan ve Şarkî Rumeliye giden ve yedlerinde muntazam pasaport bulunan yolculardan onar frank ahzile yeniden Bulgar pasaportu itası ve memaliki sairei şahane ahalisinden bulunan eşhasın askere idhali suretinde Bulgar memurları canibinden icra edilmekte olan yolsuz muamelâttan bahisle bazı ifadatı şamil ruscuk tüccar vekâletinden alınan tahriratın suretile tebaai Devleti aliyyeden İstafan Zaharyana Köstence Şehbenderliğinden verilmiş olan pasaportun Bulgar memurları tarafından alınarak yerine ita olunan ve Bükreş Sefaretî seniyesinden batahriyat isbal edilen Bulgar pasaportunun 15 cemaziyelevvel 1314 tarihinde takdim kılındığı gibi memurini merkumenin ahali mezkûreden Dersaadet Bulgaristan kapı kethüdalığından vize olunmuş tezkereler ile gidenlere olveçhile Bulgar pasaportu itasında devam etmekte ve bunların bu yüzden pek ziyade sızlamp zarar ve ziyana giriftar olmakda buldukları cihetle bir an evvel icrayı icabile gadirden vikayeleri ve olamadığı takdirde Bulgaristan ahali hakkında mukabele bilmisil icrası ifadesini mutazammın Varna tüccar vekâletinden ve Dersaadetden Nişe müteveccihen hareketle Harmanlıya muvasalatında Şarkî Rumeli memurini tarafından gerek kendisinin ve gerek diğer yolcuların yedlerindeki tezkere osmaniyeleri Bulgar pasaportile mübadeleye icbar olduğuna ve ifadatı saireye dair Dersaadet tacırlarından Şerif ağa bin Mustafa tarafından verilen istidanamenin gönderildiği ve memaliki şahanenin diğer taraflarına azimet etmek üzere Bulgaristandan mürrur eden kâffe tabaai osmaniye hakkında Çaripirota aynı muamelenin icra olunmakta idüğü istihbar kılındığı ve işbu tedbirin yolcularca itirazatı şedide ve meşruaya mahal verdiğini şamil Niş Şehbenderliğinden alınan iki kıt'a tahriratın suret ve tercümesinin takdimini mutazammın Hariciye Nezaretinin 13 cemaziyelahr 1314 tarih ve üç bin dört yüz altmış dört numaralı tezkeresi olbabda Dahiliye Nezaretinden bittakdim tevarihî muhtelifede Şûrayı Devlete havale buyurulan 10 ve 22 cemaziyelahr 1314 tarihli iki kıt'a tezkere ve melfufatle birleştirilerek tanzimat dairesinde kıraat olundu.

Dahiliye Nezaretinin mezkûr tezkereleri meallerinde Bulgar pasaportile memaliki şahanenin diğer cihetlerine gelip betekrar Bulgaris-

tana avdet edenlere Bulgaristana mahsus yirmi kuruşluk tezkere verilmesi hakkındaki usulü müttühize ref edilerek Bulgar pasaportunu hamil olanların yalnız pasaportlarının vize edilmesile iktifa olunmadıkça Bulgar hükümetinin bu taraftan Bugaristandan ve Rumeli şarkiye azimet eden yolcuların yeniden pasaport almaları için ittihaz eylediği muameleden sarfı nazar etmiyeceği ve memurini osmaniye tarafından nerede ve kimler hakkında ol suretle muamele olunduğunu izahan reisi nüzar tarafından verilen listenin gönderildiği ve bu yüzden yolcuların uğradıkları müşkülât takatgüzar bir hale varmış olduğu cihetle berveçhi mutad ahzı lâzım gelen ücret mukabilinde Bulgar pasaportlarının yalnız vize ile iktifa edilmesi için memurini aidesine icrayı vesaya edilmesi iltimas olduğu Bulgaristan Komiserliğinin tahriratı melfufesinden anlaşılmiş ve müşkülâtı vakıanın oralarca hasil ettiği tesirattan bahisle bir an evvel ref'i esbabının istihsali Edirne ve Bulgaristanın Rahova Kasabasında tebaai osmaniyeye tebdilen verilen pasaportlardan bir kıt'asının irsalile ve bunun emsalinin tekessür etmekte bulunduğu beyanile muamelei mukteziyenin sür'ati icrası Kosova vilâyetlerinden varid olan muharrerat ve telgrafnamede iş'ar kılındığı gibi bu taraf ahaliyi yedinde bulunan pasaportların Bulgaristanca tebdili cihetine gidilmesi yüzünden muamelatca hasil olan müşkülâtdan bahsile neticei ahvalden emanete dahi malumat itası rusumat emanetinden izbar kılınmış olduğundan Bulgar pasaportile Bulgaristan ve Şarkî Rumeliden beri cihete gelip de yine oltarafa avdet etmek isteyenlerin yedlerindeki pasaportların memurları canibinden vize olunacağına dair bir gûna emir ve karar olmamasına mebni bunlar hakkında berminvali meşru muamele icra edilmekte bulunmuş ise de işbu pasaportlara mürur nizamnamesi ahkâmına tevfikan ikişer kuruşluk mürur muayene pulu vaz'ile nüfus nazır ve memurları tarafından vize edildiği halde sair memaliki şahane ahali hakkında Bulgaristan emaretince ittihaz ve icra olunmakta olan salifülbeyan muamelenin devamına bittabi mahal kalmayacağı sicilli nüfus idarei umumiyesinden ifade kılındığı beyanile ifayı muktezası dermeyan kılınmıştır.

Sureti iş'ara ve sicilli nüfus idarei umumiyesi müdürü Saadetli Tahsin efendi hazretleri daireye celp ile bilistizah vaki olan ifadesine nazaran bu tarafın pasaportile Bulgaristan ve Rumeli şarkiye gidenlerin pasaportları Bulgaristan emareti tarafından ahiz ile yedlerine on frank bedelli Bulgaristan pasaportu ita kılınmakta olup bu ise Bulgaristan pasaportile bu tarafa gelenlerin pasaportları vize olunmayıp yedlerine

beri taraf pasaportu ita kılınmakta olmasına mukabil bir muamele olduğu ve bu tarafca Bulgaristan pasaportlarına vize pulu ilsak olduğu halde emareti müşarileyhaca dahi bilmukabele bu veçhile muamele olunacağı anlaşılmiş ve bu halin devamı Bulgaristan ve Rumelii şarkiye azimet edenlerce mucibi müşkülât ve suubet olmakta olduğu dahi Edirne ve Kosva Vilâyetlerinin muharreratıle evrakı sairede beyan kılınmakta olup finefselemir muamelei cariyenin devamı mahzuru siyaside dahi vareste olamayacağı dergâr bulunmuş iduğinden mucibi suhulet olmak için Bulgaristanca dahi sureti müteakabilede olarak beri taraftan Bulgaristan ve şarkî Rumeliye gidenlerin yedlerindeki pasaportlar vize edilmek üzere bu tarafca dahi Bulgaristan pasaportlarına vize pulu raptile iktifa olunması ve Bulgaristan kapı kethüdalığına bu veçhile tebligat icrası münasip gibi görünmekte ise de ifayı muktezası menutu re'yi âli iduği tezekkür kılındı emir ve ferman hazreti menlehül-emrindir.

12 recep 1314 ve 5 kânunuevvel 1312

Meclisi Vükelâ Mazbatası

Şûrayı Devlet tanzimat dairesinin meyanei bendegânemizde kıraat ve mütalea olunan işbu mazbatasında gösterildiği üzere Bulgaristan pasaportile memaliki şahanenin diğer cihetlerine gelip betekrar Bulgaristana avdet edenlere Bulgaristana mahsus yirmi kuruluşluk tezkere verilmekte olmasına mukabil Bulgaristana ve şarkî rumeliye giden ve yedlerinde muntazam pasaport bulunan yalcuların pasaportları Bulgaristan emareti tarafından ahzolunarak yerine on frank bedelli Bulgaristan pasaportu ita kılınmakta ve bu ise Bulgaristan ve Rumelii şarkiye gidenlerce mucibi müşkülât ve suubet olmakta bulunduğu anlaşılıp buraca Bulgaristan pasaportlarına mürur nizamnamesi ahkâmına tevfikân ikişer kuruluşluk mürur muayene pulu vaz'ile nüfus nazır ve memurları tarafından vize edildiği halde Bulgaristan ve şarkî Rumelice dahi bilmukabele bu veçhile muamele olunacağı iş'ararı vakiyadan münfehim olduğuna ve muamelei cariyenin devamı mahzuru siyaside dahi vareste olamayacağı dergâr bulunduğu binaen Bulgaristanca dahi sureti müteakabilede olarak beri taraftan Bulgaristan ve şarkî rumeliye gidenlerin yedlerindeki pasaportlar vize edilmek üzere bu tarafca da Bulgaristan pasaportlarına vize pulu raptile iktifa olunması ve Bulgaristan kapı kethüdalığına bu veçhile tebligat icrası tezekkür ve tensip edilerek bu hususa dair tarafı seraskeriden ahiren gelen tezkere melfufile arz ve tak-

dim olunmuş ise de olbabda ve katibei ahvalde emir ve ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

17 şaban 1314 ve 8 kânunusani 1312

Arz tezkeresi

Bulgaristan ve şarkî Rumeliye memaliki şahanenin diğer cihetlerinden gidenlerin yedlerindeki pasaportlar değiştirilmeyip vize edilmek üzere Bulgaristan pasaportile beri tarafa gelenlerin ellerindeki Bulgaristan pasaportlarına da buraca mürur nizamnamesi mucibince ikişer kuruşluk mürur muayene pulu vaz'ile iktifa olunması ve Bulgaristan kapı kethüdalığına bu veçhile tebligat icrası hakkında Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin Meclisi Mahsusu Vükelâdan tezyil olunan mazbatası melfufile beraber arz ve takdim kılınmış olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile tezkerei senaverî terkim olundu efendim.

17 şaban 1314 ve 8 kânunusani 1312

İradeyi mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup Şûravı Devletin Meclisi Mahsusu Vükelâdan müzeyyel mazbatası ve malfuflarile manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyei sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulmuş olmakla olbabda emir ve ferman hazreti veliyülemrindir.

29 şaban 1314 ve 20 kânunusani 1312

**No: 57 — Şûrayı Devletin teşkilâtı hakkındaki
kararnamenin fıkrai muaddesi**

18 şaban 1314 ve 9 kânunusani 1312

Şûrayı Devlet mülkiye dairesi heyeti reis ile beraber on dört zattan ibarettir.

No: 58 — 19 cemaziyelâhır 1926 tarihli usulü muhakemei hukukiye kanununa müzeyyel maddei kanuniye

6 ramazan 1314 ve 27 kânunusani 1312

Mahakimden verilen her nevi kararlar ayrıca istinaf ve temyiz olunamayıp asıl dava hakkında lâhık olacak hükmü kat'i ile beraber istinaf ve temyiz olunabilir. Bir davanın bir kaç ciheti olupda umumu hakkında hüküm lâhik olmaksızın bir cihetinin tefrikile istinafı zaten caiz olmadığı gibi temyizi dahi caiz değildir. İşbu kanunun bu maddeye muhalif bulunan mevaddı müfesihtir.

No: 59 — 5 rebiülevvel 1312 tarihli ilmiye tekaüd nizamnamesinin bazı mevaddı muaddelesi

23 ramazan 1314 ve 13 şubat 1312

Nizamnamei mezkûrun 6, 10, 15 ve 16 ncı maddeleri makamına kaim olmak üzere müceddeden kalême alınan maddei Nizamiye

Madde 6 — Maddei sabıkada muharrer olduğu üzere birinci nevi tekaüde müstehak olanların bidayeti tavgiflerinden istidayi tekaüt eyledikleri tarihe kadar istifa etmiş oldukları memuriyet veya tarik maaş mecmuu hasilının sülüsünün öşrünün on ikide birinin yüzde ellisi şehri tekaüd maaşı tahsis olunur ve bunların kırk beş sene gayetine kadar aldıkları maaşat dahili hesap edilip bundan ziyadesi için bir şey verilmez. İkinci nevi tekaüde müstehak olanların tedavi ile kesbi sıhhat edemiycek ve cismen aharın ianesine muhtac olacak derecede malûliyeti tahakkuk edenler müddeti tekaüdü ikmal etmemiş bile bulunsalar kezalik mecmu maaşatı hasilının sülüsünün öşrünün on ikide birile ve cismen aharın ianesine muhtac olmayacak derecede malûl olanlarına mecmuu maaşatı hasilının sülüsünün öşrünün on ikide birinin yüzde yetmiş beşile tekaüd edilir ve müddeti tekaüdü ikmal etmiş olanlarla ikinci derecede malûl olanların kanunen istihkakı yüz kuruştan dun ise yüz ve kırk beş seneyi ikmal edenlerle birinci derecede malûl olanların istihkakı yüz ellişer kuruştan noksan ise her halde yüz elli kuruşa iblâğ olunur ve iki nevi tekaüd maaşı tahsisi maaşattan sandığa aidat vermeğe mütevakkıf olduğundan

rical ve memurini ilmiyenin maaşsız olan müddet ve mazuliyetlerinden ancak üç sene müddet tekaüde mahsub edilir ve bunların 1 eylül 1310 tarihinden itibaren kaç senelik geri müddet maaşlarından bu nizamname mucibince aidat alınması icab eder ve anın yekûnu her kaç kuruşa balığ olur ise hini istifasına değin kendi tekaüt maaşından yüzde otuz ve badelfefat ailelerine tahsis olunacak maaşlardan yüzde on beş tevkif edilir. Tarihi mezkûrdan itibaren tahsis edilmiş olan maaşlar dahi bu kaideye tevfiik edilir. Yüz ve yüz elli ve yirmi birinci maddeler mucibince otuz kuruşa iblâğ olunacak ve nısf hesabı ile tahsis edilmiş ve edilecek maaşlardan yüzde otuz ve on beş tevkif edilmez ve sandığın teşkilinden sonra yüzde beş ve saireden sandığa medyun olanlar deyinlerini yüzde beş ile nakden veya istidane suretile tesviyei deyin etmeksizin tekaütleri icra edilmez. Ve istidane tarikile tesviyei deyin edenlerin maaşlarından kırk yedinci madde mucibince ve düyunatı mezkûre için aileye tahsis edilecek maaşlardan rubu tevkif olunur.

Nizamnamei mezkûrun 21, 23 ve 27 inci maddeleri makamına kaim olmak üzere kaleme alınan madde Nizamiye

Madde 21 — Bir memur müddeti tekaüdü ikmal etmeksizin merkezi memuriyetine gitmekte veyahut mahalli memuriyetinden avdet etmekte iken veya esnayı memuriyetinde ifayı vazife eyler iken mehalik ve muhtarata uğrıyarak kazaen vefat eder ise evlâd ve ıyaline müteveffanın bi-dayeti tazvifinden tarihi vefatına kadar istifa etmiş olduğu memuriyet ve tarik maaşatı mecmu hasılıının sülüsünün öşrünün on ikide birinin yüzde ellisi on yedinci maddeye tevfiikan ita olunur ve tekaüde kesbi istihkak etmiyerek vefat edenlerin müddeti hizmeti her ne kadar olur ise olsun eytam ve eramiline müteveffanın müddeti hizmeti nisbetinde maaş tahsis olunur. Sandıktan şimdiye kadar tahsis olunan maaşatın şeraiti tahsisîyesi kemakân baki olacağı gibi 1 eylül 1310 tarihinden mukaddem vefat edip te henuz maaş tahsis edilmemiş olan eytam ve eramile bu nizamname mucibince verilmesi lâzım gelen mebalığın nısfı ve tarihi mezkûrdan sonra vefat edenlerin kezalik maaş vermemiş olan eramil ve eytamile tekaüdünü talep edenlere bu nizamname mucibince tahsisi maaş edilir. Ancak efradı aileye otuz kuruştan dun maaş verilmez.

Nizamnamei mezkûrun 34 ve 56 ıncı maddeleri makamına kaim olmak üzere kaleme alınan madde Nizamiye

Madde 34 — Meclisi idarei emvali eytamın tahtı nezaretinde muhasibi mes'ullük inzımamile meclis baskâtibi ve tevkifat ve müstekrazat

ve defteri kebir kâtiplerile bunların birer refikleri ve maaşat ve yevmiye kâtipleri ve bir mukayyid ile sandık emini ve muavini ve sandık yevmiye kâtibi ve kapı çuhadarı ve hademedden ibaret olup divanı muhasebatça kabul olunmuş olan usule tevfikân defatir ve kuyudatı tanzim ve sandığın bilcümle muamelâtını idare edecek olan işbu heyet meclisi mezkûr tensibile sandıktan maaş tahsis edilmek suretile makamı meşihatı islâmiyeden tavzif edilir ve meclisin kabul edebileceği kırtasiye ve müteferrika bedeli sandıktan sarf olunur sandığın sıayı haline değin müstahakkı maaş olan mütekaidin ile aileye tahsis olunmuş ve olunacak maaşata ancak sandığın sermayei aslisi nemasının nisfile yüzde beş tevkiattan tahsis olunur.

— — — — —

**No: 60 — İcarei vahideli müsakkafatı mevkufe ile Hazinei Evkafa aid müstegâllâtı mevkufenin hissesi
maariften istisnasına dair irade**

Şûrayı Devlet mazbatası

Ekafı Hümayun Nezaretinden bittakdim Şûrayı Devlete havale buyurulan 29 remazan 1311 tarih ve yirmi yedi numaralı tezkere tanzimat dairesinde kıraat olundu.

Mealinde Basra Vilâyeti evkaf muhasebeciliğinden gönderilen üç yüz dokuz senesi haziran şuhuru selâse masraf cetvelinde evkafı mazbutai malûmeye merbut bağların üç yüz beş senesi cerib resmi namile dahil bulunan on bin dört yüz on iki kuruş otuz paranın iki yüz altmış kuruş beş parası hissei maarif iduği bittetik anlaşılmaması üzerine cerib resminin ita olunup olunmaması hakkında mukaddema mahallinden vaki olan istifsar ve nezaretten sebk eden iş'ar üzerine Şûrayı Devletten tanzim ve takdim olunup ba buyruldui âli tebliğ buyurulan mazbatada hissei maarifin itası lüzumuna dair bir kayıt ve işaret olmadığı gibi müsekkafatı mevkufe için hissei maarif itası lâzım gelip gelmiyeceğine dair vuku bulan istifsar üzerine dahi bilicaretyn eshabı uhdesinde olan müsekkafat kıymetinden binde sekiz nisbetinde vergi ahzolunduğu halde icarei vahideli müsakkafattan binde dört hesabı vergi istifa kılınmakta olması müsakkafatı vakfiyenin hissei ianeden istisnasına delâlet etmekte bulunduğuna nazaran müsakkafatı mevkufeden hissei maarif istifa olunmaması iktiza edeceği batezkerei samiye iş'ar buyurulmuş ve

icarei vahideli müsakkafatla icarei vahideli müstegallât zaten tev'em olarak icarei vahideli müstegallâtın icarei vahideli müsakkafat gibi binde dört hesabı ile vergi alınmakta olması icarei vahideli müstegallâtın dahi hissei maariften istisnasına delâlet etmekte bulunmuş olduğundan bahsile istifsarı rey olunmuştur.

İcarei vahideli müstegallât ne nevi mahaller olup bunların takriben mikdarı ne kadar ve ne suretle idare olunmakta olduğu nezareti müşarileyhadan istifsar olunarak cevaben varid olan 3 safer 1314 tarihli tezkerede dahi hukuku tasarrufiye veya rakabesi vakfa aid olan bağ ve bahçe gibi tavansız akarata hazinece müstegallât itlak olunmakta olup hissei maariften istisnası istizan olunan müstegallât dahi bunlardır ki evkafı mazbutaya aid ve öşre tâbi olanları olup talipleri zühur ettiği halde ihaleleri icra kılınmakta ve etmediği halde vâkıfı namına idare edilmekte iduğu ve umum evkaf muhasebeciliklerinden geçen üç yüz dokuz senesi martından şubatı gayetine kadar vurud eden cedavil ile varidat esas cedaviline icarei vahideli müstegallât kirası namile idhal edilmiş olan mebalîğ dahi üç yüz elli bir bin dört yüz otuz iki kuruş otuz paradan ibaret olduğu ifade kılınmıştır.

İcabı ledelmüzakere icarei vahideli müsakkafatı mevkufeden hissei maarif alınmamakta olduğuna ve icarei vahideli müstegallâtı mevkufe dahi o kabilden olarak doğrudan doğruya hazine evkafı hümayuna aid bulunduğuna mebni zikrolunan müstegallâtı mevkufenin dahi hissei maariften istisnası lâzım geleceğinden olveçhile ifayı muktezasının bilümum vilâyata ve müstekillen idare olunan mutasarrıflara iş'arının Dahiliye nezaretine havalesi ve Maliye ve Evkaf ve Maarif Nezaretlerine malûmat itası tezekkür kılındı olbabda emir ve ferman hazreti menlehülemrindir.

27 rebiülevvel 1314 ve 24 ağustos 1312

Meclisi Vükelâ Mazbatası

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin meyanei bendegânemizde kırat olunan işbu mazbatasında gösterildiği üzere icarei vahideli müsakkafatı mevkufeden hissei maarif alınmamakta olduğu cihetle bu kabilden olup doğrudan doğruya hazine evkafı hümayuna aid bulunan ve geçen üç yüz dokuz senesinde icarei vahideli müstegallât kirası namile cetvelerde muharrer mikdarı üç yüz elli bir bin küsur kuruşdan ibaret iduğu anlaşılan icarei vahideli müstegallâtı mevkufenin dahi hissei maariften istisnası münasip görünmüş olduğundan olveçhile ifayı muktezası-

nın bilûmum vilâyata ve müstekillen idare olunan mutasarrıflıklara iş-
arının Dahiliye Nezaretine havalesi ve Maliye ve Evkafı hümayun ne-
zaretlerine de malûmat itası tezekkür kılındı ise de olbabda ve katibei
ahvalde emir ve ferman hazreti veliyülemir efendimizdir.

21 şaban 1314 ve 12 kânunusani 1312

Arz tezkeresi

İcarei vahideli müsakkafatı mevkufeden hissei maarif alınmamakta
olduğu cihetle bu kabilden olup doğrudan doğruya hazinei evkafı hüma-
yuna aid bulunan icarei vahideli müstegallâtı mevkufenin dahi hissei
maarifden istisnası hakkında Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin Meclisi
Mahsusu Vükelâdan müzeyyel mazbatası arz ve takdim kılınmakla ol-
babda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şeref müteal-
lik buyulur ise mantuku münifi infaz olunacağı beyanile tezkerei
senaverî terkim kılındı efendim.

21 şaban 1314 ve 12 kânunusani 1312

İradeyi mübelliğ hamis

Residei destitazim olup Şûrayı Devletin Meclisi Vükelâdan müzey-
yel mazbatasile beraber manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi
sadaret penahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî
şeref müteallik buyurulmuş olmakla olbabda emir ve ferman hazreti
veliyülemrindir.

9 ramazan 1314 ve 27 kânunusani 1312

**No: 61 — Devleti Aliye ile Sırbistan Hükûmeti
beyninde akdolunan konsolos mukavelenamesidir**

18/30 mart 1896

Zatı şevketsemat hazreti padişahî ile haşmetlü Sırbistan kiralı haz-
retleri ceneral konsolosları, konsoloslukları ve konsolos vekilleri ve kon-
solos memurlarının hukuk ve imtiyazat ve muafiyatı mütekabilelerle
Sırbistanda ve memaliki şahanede tâbi olacakları vazife ve taahhüdâtı
bilitifak tayin etmek ve tarafeyn memalikinde kendi tebaaları hakkın-

da edilecek muamelenin kâmilten sureti mütakabilede cereyanını tanzim eylemek arzusunda buldukları cihetle bir konsolos mukavelenamesi akdine karar vermiş ve bu iş için tarafı eşrefi hazreti padişahiden birinci rütbelerden Osmanî ve Mecidî nişanı zişanlarını vesair nişanları haiz ve hamil bulunan Hariciye Nazırı devletlü Ahmet Tevfik Paşa hazretleri ve haşmetlü Sırbistan Kralı hazretleri tarafından Sensava nişanının birinci ve Aigle Blanc nişanının dördüncü ve Takova nişanının maaseyf birinci rütbelerini haiz olan Dersaadet orta elçisi Mösyö Vladan Georgevitch nasp ve tayin olunmuş olduklarından müşarileyhima yolunda ve muntazam görünen ruhsatnamelerini badetteati mevaddı atiyeyi kararlaştırmışlardır.

Madde 1 — Tarafeyni akıdeynden her biri diğeyinin bilâd ve mevakkii ticariyesine ceneral konsoloslar ve konsoloslar ve konsolos vekilleri ve konsolos memurları tayin etmek salâhiyetini haiz olacak ve fakat konsolos kabulünü münasip görmedikleri mahalleri tasrih eylemek hakkını muhafaza edecektir. Şurası mukarrerdirki bu kaydı ihtirazi bilcümle düveli saire dahi şamil olmadıkça tarafeynden biri hakkında cari olamayacaktır.

Maamafih Hicaz ve Yemen Vilâyeti Celilelerine gelince Sırbistan hükümeti marüzzikir iki vilâyete konsolos tayininden şimdiden feragat eder.

Madde 2 — Ceneral konsoloslar ve konsoloslar ve konsolos vekilleri ve konsolos memurları buldukları memlekette mevzu olan usul ve merasime tevfikân memuriyetlerini musaddak varakai resmiveyi takdim ettikten sonra mütakabilen kabul olunarak tanınacaklar ve memuriyetlerini serbestçe icra eylemek üzere iktiza eden berat kendilerine bilâ harç ita olunacaktır. Mumaileyhim bu beratı mahalli ikametlerinin en büyük memuruna ibraz ettiklerinde vazaifi memurelerini ifa ve şahıslarına aid muafiyat ve imtiyazat ile şereften istifade edebilmeleri için memuru mumaileyh tarafından derhal tedabiri lâzime ittihaz kılınacaktır.

Madde 3 — Hükümeti metbuaları canibinden evvelce müsaade olunmadıkça Sırp tebaasından hiç bir kimse Sırbistanda devleti aliye baş şebbenderi ve şebbender ve şebbender vekili ve şebbender memuru ve tabaai devleti aliyyeden hiç kimse dahi memaliki şahanede Sırbistan ceneral konsolusu ve konsolos ve konsolos vekili ve konsolos memuru tayin edilemeyecektir. Maamafih devleti aliye ve Sırbistan tebaası bilâ

istina devleti aliye şebhenderlerle Sırp konsolosları tarafından evvelce istihsalî müsaade olunmaksızın hizmetin ihtiyacatına göre tercüman ve kavas sıfatile istihdam olunabileceklerdir.

Madde 4 — Ceneral konsoloslar ve konsoloslar ve konsolos vekilleri ve konsolos memurları mukim oldukları memleketin tebaası olmadıkça ve ticaret ve sanatle meşgul bulunmadıkça ibate ve tekâlifi askeriye'den ve lâalettayin tarafeyni akideyn memurları tarafından doğrudan doğruya şahsa ve emvali menkuleye ve tezyinata müteallik olarak tarhulunan bilcümle rüsum ve tekâliften muafiyet gibi alelûmum memuriyetlerine müteferri imtiyazattan müstefid olacaklar ve o memleket tebaasından oldukları ve ticaret veya sanatla müteveğğil buldukları takdirde sair ahadi nasın mükellef oldukları vergi ve rüsum ve tekâlife aynile tâbi olacaklardır. Şurası mukarrerdir ki memurin ve mumaileyhim ikamet eyledikleri memalikte mutasarrıf oldukları emlâk vergisini tediye'den muaf olamayacaklardır.

Madde 5 — Marüzzikir Ceneral konsoloslar ve konsoloslar ve konsolos vekilleri ve konsolos memurları kendilerini tayin eden devlet tebaasından olmakla beraber ticaret ve sanatla meşgul değİller ise mukim oldukları memleket mahakimi huzuruna şahit sıfatile çıkmağa mecbur olmayacaklardır.

Memurini adliyei mahalliye mumaileyhimi istishade lüzum gördükte ifadatu şifahiyelerini badelistima bir mazbata tanzim etmek üzere ya bizzat hanelerine gitmeğe veya bunun için bir memuru mahsus göndermeğe mecbur olacak veyahut kendilerinden tahriren bir beyanname taleb eyliyecektir. Ahvali meşruhanın kâffesinde marüzzikir konsoloslar Hükûmetin taleb ve arzusuna tayin eyliyeceği mühlet ve yevm ve saatte mümaşat etmeğe mecbur olacak ve bu babda hakka tevfiik edilemeyen bir gûna taahhürat ika etmiyeceklerdir.

Madde 6 — Ceneral konsolos ve konsolos ve konsolos vekili ve konsolos memurlarile kaçılar ve kâtibler tarafeyni âkideynin memalikinginde şahıs ve memuriyet ve meskenlerine müteallik kâffe hususatta mileli sairenin aynı rütbede bulunan konsoloslarına ita olunan bilcümle imtiyazat ve muafiyattan mukabele bilmisil kaidesi mucibince müstefid olacaklardır. Şurası mukarrerdir ki bu hal mukavelei hazıra ahkâmına aşla irası hâlel etmiyecektir. Bir mahiyeti resmîyeyi haizi ehemmiyet resmî kabullerde ve sair bilcümle ahvalde memurini mahallive düveli saire konsoloslarına karşı ettikleri ihtiramât ile merasimi teşrifatîyeyi tarafeyni âkideyn konsolosları hakkında dahi aynile İra edeceklerdir.

Madde 7 -- Sırp tebaası memaliki şahanede kavanin ve mahakimi osmaniyyeye tâbi olacaklar ve Sırp ceneral konsolosları ve konsoloslar ve konsolos vekilleri ve konsolos memurları elyevm düveli saire ceneral konsolosları ve konsolos ve konsolos vekilleri ve konsolos memurlarının uhudu kadime mucibince kendi tebaaları hakkında icra ettikleri hakkı kazaya haiz olmayacaklardır. Mevaddı hukukiye ve cezaiye hakkında sadır olan ilâmatın icrası münhasıran memurini osmaniyyeye olacaktır.

Madde 8 -- General konsoloslarile konsoloslar ve konsolos vekilleri ve konsolos memurları sıfatı resmîyelerini mübeyyin olan levhayı konsülatı kâpısı üzerine asabilecekleri gibi gerek eyyamı resmîyede ve gerek sair ahvali mutâdede konsoloshaneye kendi memleketleri sancağını çekebileceklerdir. Meğer ki devleti methuaları sefaretî dahi o şehirde bulunmuş ola.

Madde 9 -- Konsülatoya aid evrak ve defatir her zaman taarruzdan masun olacak ve memurini mahalliye bunları hiç bir halde ve hiç bir bahane ile muayene ve zabtedemeyeceklerdir. Konsülatoya aid evrak ve defatir tarafeyn konsoloslarının icra edebilecekleri ticaret veya san'ata müteallik defatir ve evraktan daima büsbütün avrı bulunmak lâzım gelir.

Madde 10 -- General konsoloslarile konsoloslar ve konsolos vekilleri veya konsolos memurlarının mâni veya gaybubet veyahut vefatları vukuunda evvelce memurini mahalliyyeye haiz oldukları sıfatla takdim olunmuş olan kañçalar veya kâtibler konsolos vazifesini bilvekâle ve sureti muvakkatede icraya bilistihkak mezun olacaklardır. Memurini mahalliye bu babda ikarı mevani etmek şöyle dursun bilâkis kendilerine her gûna muavenet ve müzaharette bulunacak ve vekâletlerinin müddeti devamınca işbu mukavelenamede tarafeyn konsolosları için meşrut olan bilcümle hukuk ve muafiyat ve imtiyazattan müstefid olmalarına dikkat eyliyeceklerdir.

Madde 11 -- Tarafeyni âkideyn ceneral konsolosları ve konsolos ve konsolos vekilleri ve konsolos memurları Devleti aliye ile Sırbistan beyninde mevcut muahedat veya mukavelâta mugayir her gûna kel ve hareket aleyhine şikâyet ve tebaalarının hukuk ve menafiini himaye için daîrei memuriyetleri dahilindeki memurini idare ve adliyyeye müracaat etmek hakkını haiz olacaklardır.

Konsoloslar metalibi vakıalarının icabı icra olunmadığı takdirde ifayı vazife eyledikleri memleketin hükûmetine devleti methuaları politikâ memurları vasıtasile müracaat edebileceklerdir.

Madde 12 — Tarafeyni âkideynin ceneral konsolosları ile konsolos ve konsolos vekilleri ve konsolos memurları ve bunların kaçırlar ve kâtibleri kaptanlar ve tayfa efradı ve volcular ve tüccar ve sair bilcümle tebaaları tarafından vuku bulabilecek ifadati kendi kaçırlar-yalarında ve alâkadaranın ikametgâhında ve devleti metbualarına mensub sefain derununda telâkki ve istima etmek hakkını haiz olacakları misillü evvelen tebaalarının vasiyetnamelerini ve hukuku medeniyeye dair bunlara aid olup da resmî bir şekil ve suret verilmek listenilen bilcümle evrakı saniyen kendi tebaaları beyninde veya bunlar ile ikamet eyledikleri memleket efradı meyanında tahriren akid ve tanzim olunmuş konturato veva mukavelenameleri ve yalnız mukim oldukları memleket tebaasına aid her türlü mukavelâti dahi telâkki ve kabule mezun olacaklardır. Fakat şurası mukarrerdir ki mukavelâti mezkûre bu konsolosları tayin eden devletin memalikinde kâin emval ve emlâke veya orada bakılacak mesalihe müteallik olmalıdır.

Ceneral konsoloslar ve konsoloslar ve konsolos vekilleri ve konsolos memurları tarafından musaddak ve mührü resmilerile mehtum bulunacak olan evrak ve mukavelâti mezkûrede münderiç beyanat ve şehadet memaliki şahane ile Sırbistan mahakiminde ve tarafeyni âkideynin kavanini müsaide oldukça aynile tarafeyni âkideynin her birinin diğeri memurları huzurunda tanzim olunmuş gibi hüküm ve kuvveti haiz olacaktır. Fakat bu misillü evrakın konsolosları tayin eden devletin kavaninine muvafık şekil ve surette kaleme alınmış ve badehu evrakı mezkûrenin mevkii icraya vazolunacağı memlekette cari olan damga ve kayıd muamelesile muamelâti saireye tatbik edilmiş olması meşruttur. Tarafeyni âkideyn konsolosları kaçırlaryasında kayıd olunan bir senedin sıhhatine şüphe hasıl olup da alâkadar olan şahıs bu senedin nüshai asliesile tatbikini taleb ve istida eder ise buna müma-naat gösterilmeyecek ve o şahıs lüzum gördüğü halde hini tatbikte hazır bulunabilecektir.

Ceneral konsoloslar ile konsoloslar ve konsolos vekilleri ve konsolos memurları kendi memleketleri memurini tarafından verilen her nevi evrakı tasdik edebilecekleri gibi tercüme dahi eyleyecekler ve mukim oldukları memlekette bu tercüme Sırbistanda tahlif olunmuş tercümanlar ve memaliki şahanede memurini aide tarafından yapılmış gibi hüküm ve kuvveti haiz olacaktır. Bir de pasaport ve patente ve em-tianın mahalli vürudunu mübeyyin şehadetnameler ile kendi tebaaların istimaline mahsus sair bu misillü evrakı ve devleti metbualarının

bayrağını hâmil sefainin tavgası defterlerini tanzim ve ita edebileceklerdir.

Madde 13 — Konsoloslar kendi tebaaları beyinde müteahhdis daavide ikamet eyledikleri memleket tebaasının vevahut sair tebaai ecnebiyenin her ne suretle olur ise olsun alâkadar olmadıkları ve devleti mecbuaları kavanini mucibince tarafeynin hakeme müracaat salâhiyetini haiz oldukları ahvalin kâffesinde hakem sıfatını ihraza mezun olacaktır.

Madde 14 — Mahiyeti diniveyi haiz olan deavide dahi Sırbistanda bulunan tebaai devleti aliye ile memaliki şahanede bulunan Sırbistan tebaası hakkında yerli misillû muamele olunacaktır.

Madde 15 — Ceneral konsoloslar ve konsoloslar ve konsolos vekilleri ve konsolos memurları mensup oldukları devlet memurini aidesi tarafından ahzedecekleri ihzarname ve evrakı adliye ve mukarrerat ve ilâmat veya sair bilcümle evrakı alâkadar olan kendi tebaalarına gerek doğrudan doğruya ve gerek ikamet eyledikleri memleket memurini vasıtasile tebliğ etmek salâhiyetini haiz olacaklardır. Şurası mukarrerdir ki evrakı mezkûrenin memurini mumaileyhim vasıtasile tebliği hususu bunlar için evrakı mezkûre hükmünün icrasını veya bir gûna taahhüdü tazammun etmiyecektir.

Madde 16 — Tarafeyni akideyn kendi memalikinde tebaaları hakkında serbestii ikamet ve ticareti kabul eyledikleri cihetle tebaai osmaniye Sırbistanda şahıs ve emlaklerine müteallik hususatta yerli tebaa hakkındâ elyevm icra olunan ve ileride icra olunabilecek olan sureti kabul ve muameleye tamamiye mazhar olacakları gibi sırp tebaası dahi bilmukabele memaliki şahanede bilâ istisna şahıs ve emlaklerine müteallik hususatta yerli tebaa hakkında elyevm icra edilen ve ileride icra olunabilecek olan sureti kabul ve muameleye kâmilen mazhar olacaklardır binaenaleyh devleteyni akideyn tebaaları ile aileleri kavanini memlekete tevfiği hareket etmek şartile pasaport ve ikamet tezkerelerine ve sanatlarını icra için lâzım gelen mezuniyete müteallik hususatta yerli tebaanın mükellef oldukları rüsum ve tekâlif ve şeraitten gayri bir gûna rüsum ve tekâlif ve şeraite tâbi olmaksızın tarafeyni akideyn memalikinin her bir cihetine kemali serbesti ile duhul ve orada seyahat ve ikamet ve temekkün edebilecek ve gerek toptan ve gerek hürdafürüşluk suretile ticaret ve her gûna hırfet ve sanatı icraya ve kendilerine muktazi hane ve mağaza ve kâffe müessesesini isticara ve emtiai ticariye ile mükud nakliyatını icraya ve gerek dahili memleketten ve gerek memaliki ecnebiyeden

emanat ahız ve kabule mezun olacak ve bu muamelâtın cümlesi veya bazıları için tebaai ecnebiye hakkında cari olan tedabiri ihtiyatiyei zabita müstesna olmak üzere yerli tebaanın tâbi oldukları veyahut ileride tâbi olacakları teahhüdât ve tekâlifden daha ağır veyahut daha muzir taahhüdât ve tekâlîfe tâbi olmayacaktır. Tarafeyni akideyn tebaası kavanin ve nizamâtı memlekete tamamilе tevfikı hareket etmek şartile kâffeı bey' ve şera ve fûruht muamelelerinde müsavâtı kâmileye mazhar olacakları gibi gerek yerli olan ve gerek memaliki ecnebiyeden celb ve idhal edilen eşya ve emtia ve mevaddı saireyi ister dahili memlekette fûruht ister memaliki ecnebiyeye ihraç edecek olsunlar bunların fiyatlarını tayin etmekte dahi serbest ve muhtar olacaklardır.

Kezalik işlerini bizzat tesviye ve kendi beyannamelerini gümrük memurlarına ita etmek ve emval ve eşya ve emtialarının mübayaa ve fûruhtu emrinde dilhahları veçhile vekil ve müvezzi ve tellâl ve emanetçi ve acenta veya tercümanlar istihdam eylemek hususunda aynı serbestiye mazhar olacak ve birde vekil ve müvezzi ve acenta ve tellâl ve emanetçi ve tercüman sıfatile hemşerileri veya ecnebi veyahut yerli tebaa tarafından kendilerine tevdi olunacak kâffeı vazaiifı ifa etmek hakkını haiz olacaklardır. Elhasıl devleteyn tebaası ister daimî ister muvakkat surette ihtiyarı ikamet etmiş oldukları devleteyn memalikinin bilâd ve mahalinde ticaret ve sanatları için yerlilerden ahız ve istifa olunan vergi ve rüsumdan gayri ve daha ziyade her ne nam ile olur ise olsun bir gûna vergi ve rüsum ve tekâlîf tediye etmiyeceklerdir. Devleteyni akideynden biri tebaasının ticaret ve sanatlarınca müstefit oldukları veya ileride müstefid olacakları imtiyazat ve muafiyat veya sair her gûna müsaadatin diğerinin tebaasına dahi şumulü olacaktır.

Madde 17 — Tarafeyni akideyn tebaasından olup diğerinin memalikinde muvakkat veya daimî surette ikamet edenler memlekelerine avdet eylemek isteyecek veya mahkeme ilâmı veya zabıtaca sureti meşruada kabul ve icra olunmuş bir tedbir veyahut tese'ül ve adab ve ah-lâka müteallik kavanin iktizasınca memlekelerine gönderilecek olur ise maskatı re'sleri olup kavanin mucibince hukuklarını muhafaza etmiş oldukları memlekette her hal ve zamanda aileleriyle beraber kabul olunacaklardır.

Madde 18 — İşbu mukavelename mucibince tebaai devleti aliye Sırbistanda ve Sırp tebaası memaliki şahanede tarafeyni akideyn yerli tebaası misillü muamele ve şeraite mazhar olacakları oihetle osmanlı tebaası ile Sırp tebaası yerlilerin mükellef oldukları şeraitten gayri

veyahut daha ağır şeraite tâbi olmaksızın yerli tebaa misillü devleteyni akıdeyn memalikinin birinde bir kanun veyahut bir vasiyetname mucibince kendilerine isabet edecek mirası yedi tasarruflarına alıp dilhahları veçhile istimal edebileceklerdir bunlar ıstira ve fûruht ve mu-bayaa ve hibe ve mubadele ve izdivaç ve vasiyetname veya bilâ vasiyetname tereke suretile veya suveri saire ile her nevi emvali menkule ve gayri menkuleyi bilâistisna ihraz ve tasarruf etmek ve emvali mezkûreyi istimal eylemek hususunda serbestii tâtme mazhar olacaklardır varis ve vekilleri emvali mezkûreyi gerek bizzat ve gerek kendi nam-larına ve suveri adiyei kanuniye mucibince hareket eden vekilleri va-sıtasile tebaai mahalliye gibi tevarüs ve tasarruf edebileceklerdir verese veya vekillerinin gaybubeti esnada emvali mezkûre ahvali mümaselede tebaai mahalliyeden birinin emlâki hakkında icra olunan muameleye tâbi olacaktır her halde bunlar böyle bir mülkün kıymeti üzerine te-baai mahalliye'nin tâbi oldukları vergi resim veya tekliften gayri veya daha ziyade bir gûna vergi ve rûsum ve tekâlif ifasına mecbur ol-mı-yacaklardır. Alâküllüttakdireyn tarafeyni akıdeyn tebaası yani Sırbistanda mukim tebaai Devleti Âliye ve memaliki şahanedede mütemekkin Sırp tebaası bizzat yerlilerin tâbi oldukları rûsumdan gayri veya daha zi-yede rûsuma tâbi olmaksızın mallarını kemali serbesti ile ihraca me-zun olacaklardır. Fı 1/13 temmuz sene 1878 tarihli Berlin Muahedename-sinden evvel Sırbistanda sureti katiyede mütemekkin oldukları halde ta-rihi mezkûrdan sonra Sırbistanda kalıp Sırp tabiiyetine dahil olmuş olan tebaai Devleti Âliye memaliki şahanedede mutasarrıf oldukları em-vali gayri menkuleyi asla gaip etmiyeceklerdir kezalik tabiiyeti Dev-leti Âliyede kalmış olan Sırp'lılar dahi Sırbistanda vaki emlâklerine tamamen mutasarrıf olacaklardır.

Madde 19 — Tarafeyni akıdeynden birinin memalinde mukim diğ-er taraf tebaası her nevi hizmeti askeriyeden muaf olacakları gibi hizmeti şahsiyeye mukabil vazolunan bedeli askerî ile tekâlifi aske-riye misillü aynen ve nakten her gûna mükellefiyetten vareste olacak-lardır fakat memleketten mürur eden efradı askeriyeye için âdeti mem-leket üzere yerli ve ecnebilere dahi talep olunan emakin ve leva-zım müstesnadır.

Madd 20 — Sulh ve müsalemet ve muharebe zamanında tarafeyni akıdeynden birinin memleketinde vaki diğ-er taraf tebaasının emvali gayri menkulesi için emvali mezkûre bir yerli veya ecnebiye aid ol-duğu halde tarh veya talep olunacak olan vergi ve rûsum ve tekâlif

ve taahhüdattan gayrı veya daha ziyade vergi ve rüsum ve tekâlif ve taahhüdat tarh veya talep edilmeyecektir.

Madde 21 — Tarafeyni akıdeyn tebaası diğer taraf memalikinde şahıs ve emlâklerinde himayei daim ve mükemmeleye nail olacaklar ve bu suretle kâffeı derecatı mahakimde hukuk ve menafilerini takip veya müdafaa etmek ve birinin leh ve aleyhine şahadet vermek için huzuru mahakime serbestçe çıkabileceklerdir. Bunun için tebaai merkume kâffeı ahvalde dava vekili vesair her nevi memur istihdam ve bunları kavanini memleket mucibince vekâlet veya memuriyeti mezkûreyi ifaya mezun olan kesan meyanından intihab eylemekte serbest bulunacak velhasıl bu hususta en ziyade mazharı müsaade olan tebaanın haiz oldukları veya olacakları aynı imtiyazattan müstefit ve aynı şeraite tâbi olacaklardır.

Madde 22 — Tarafeyni akıdeyn mahakimi umuru hukukiyede mevaddı atıyeye tevfiikan yekdiğerlerine muavenet edeceklerdir fakat evvelen teklif olunan iş müracaat edilen mahkemenin dairei salâhiyeti dahilinde bulunmadığı (maamafih arzuhalin mahkemei adaye tebliği ile def'i mani etmek kabil ise müracaat olunan mahkeme müzakerata girişmeksizin işbu emri tebliği icraya mecbur olacaktır). Sâniyen bir mahkeme bir taraf veya bir şahsı salis canibinden icra olunacak bir işten bahsolunduğu ve mahkemei mezkûrece mer'î olan kanun mucibince bu iş nakabili kabul bulunduğtu takdirde muaveneti mezkûre asla icra olunmayacaktır.

Madde 23 — Müracaat olunan mahakim veyahut mahakimi mezkûrenin mensup oldukları tarafı akıdin mahakimi âliyesi muâveneti adliye icrasına dair olan talebin mukavelei hazıra ahkâmınca derecei makbuliyeti ve ifayı muavenetten imtinanın meşruiyeti hakkında münhasıran itayı karar eder.

Madde 24 — Bir mahkmeden diğer bir mahkemeye istinabe tarikile havale olunan işe dair olan muharrerat ile cevapları diploması tarikile irsal olunacaktır. Muharreratı mezkûre müracaat olunan mahkemenin lisanında yazılmadığı takdirde fransızca tercümeleriyle gönderilmelidir bu mişillü muharrerata melfuf olup muaveneti talep olunan mahkemenin talebi vakıa bir netice verebilmesi için muhteviyatına kesbi vukuf etmesi lâzım gelen evrak hakkında bu yolda muamele olunacaktır cevapname müracaat eden mahkemenin lisanında yazılmamış ise fransızca tercümesi dahi ilâve olunmalıdır.

Madde 25 -- Muaveneti adliye masarifi müracaat eden mahkemeye aid olacaktır berveçhi peşin tesviyesi lâzım gelen masarif muaveneti talep olunan mahkeme canibinden tavizen ita olunmalıdır.

Madde 26 — Tarafeyni akıdeynden her birinin mahakimi yirmi ikinci madde ahkâmına tevfikân icrayı tebligat ve istima şuhut ve istihsali delâil maksadile diğêr taraf mahakiminden biri canibinden vuku bulacak talebin icabını surati mümküne ile icra edeceklerdir neticeî müstahsale ilmühaber ve zabıtname ve evrakı sairenin ilâvesile müracaat eden mahkemeye tebliğ olunacaktır ahkâmı mezkûre hukuka müteallik olmıyan işlerde icrayı tebligat ve istima şuhud ve istihsali delâil için tarafeyni akıdaynden biri canibinden vuku bulacak metalip hakkında dahi şamil olacaktır.

Madde 27 — Tarafeyni akıdeynden birinin memalığında iflâs vuku bulur ve müflis dahi memleketi mezkûrede mütemekkin bulunur ise iflâs işini tesviyeye memur olan mahkemenin talebi üzerine diğêr taraf mahakimi müflise aid olan ve hakkı kazaları dairesi dahilinde bulunabilecek olan kâffe emvali menkuleyi kendilerince mer'i olan kavanine tevfikân tahtı temine almıya ve defterini bitanzim işi rüyet eden mahkemeye teslim etmiye mecbur olacaklardır fakat teslim olunacak emvalin buldukları mahal kavanini muribince isürdat veya iade veya tevkif hukuku veya imtiyazat ve rehin veya hukuku emval talep ve istida olunur veyahut emvali mezkûrenin ve hususen bir terekenin tefriki talep edilir ise emvali mezkûre iflâs işini rüyet eden mahkemeye teslim edilemez bu takdirde ancak hukuku mebhuseyi dermeyan eden kesianın metalibi kâmilen tasviye olunduktan sonra emvali mezkûreden baki kalacak miktar iflâs işini tesviyeye memur olan mahkemeye teslim olunabilecektir bir müflisin emvali gayrı menkulesine karşı ittihaz olunacak tedabire gelince bunlar her halde emvali mezkûrenin kâin oldukları devlet mahakiminin salâhiyeti dahilinde bulunacaktır emvali gayrı menkulenin fûruhtundan hasıl olan meblâğdan işbu emlâkte hakları bulunan dayınler beyninde tevzi edilen miktar akçe badelifraz baki kalan fazla iflâs işini tesviyeye memur olan mahkemeye teslim olunacaktır. İlâni iflâs esnasında diğêr taraf memalığında dayınler bulunduğu zan ve tahmin olunur ise iflâsın emrû küşadı memleketi mezkûrede tab' ve bunun için tayin olunan evrakı havadisle dahi orada meri olan ahkâm ve nizamata tevfikân neşir ve ilân edilecektir.

Madde 28 — Bir şahsın tâbi olduğu kanunu millî iktidarı kanunî şahsiye müteallik mesailde tathik ve icra olunacaktır.

Madde 29 — Emvali gayri menkuleye tevarüs maddesi emvali mezkûrenin buldukları memleket kavanini mucibince rüyet ve tesviye olunacaktır. Emlâk terekelerine dair olan her gûna metalip veya müna-zaatın rüyeti salâhiyeti münhasıran memleketi mezkûre mahakimine ait olacaktır. Tarafeyni akideyn tebaasının vefatlarile diğer taraf memalikinde bıraktıkları emvali menkuleye gelince tebaai merkume gerek hini vefatlarında memleketi mezkûrede katiyen veya muvakkaten mukim bulunmuş ve gerek başka yerde vefat etmiş olsunlar veraset veyahut vasiyetle tayin edilen hibe namı üzerine müesses metalib müteveffanın mensup olduğu memleketin mahakim veya memurini aidesi tarafından memleketi mezkûre kavanini ahkâmınca rüyet ve tesviye olunacaktır.

Madde 30 — Tarafeyni akideyn tebaasından birinin diğer taraf memalikinde vefatı vukuunda memurini mahalliye keyfiyeti vefata vakıf olur olmaz mahalli vefata en yakın bulunan ceneral konsolosu ve konsolos ve konsolos vekili veya konsolos memuruna ihbarı keyfiyete mecburdurlar. Bunlar dahi işe en evvel haberdar oldukları takdirde memurini mahalliye karşı o yolda muamele edeceklerdir. Müteveffanın mensup olduğu devletin ceneral konsolosları ve konsolosları ve konsolos vekilleri veya konsolos memurları vereseden birinin gaib veya sağır veya tasarrufu kavlisinden memnu bulunduğu takdirde muamelâtı atıyeyi peyderpey icraya mübaşeret etmek hakkını haizdirler.

Evvelen — Gerek resen ve gerek alâkadaranın talebi üzerine müteveffanın bilcümle eşya ve mefruşat ve evrakını temhir ve fakat keyfiyeti mahalli memurini aidesine evvelce ihbar eyleyeceklerdir. Memurini mumaileyhim dahi kavanini memleket icabından olduğu halde muamelâtı mezkûrenin hini icrasında hazır bulunarak kendileri dahi eşya ve mefruşat ve evrakı mezkûreyi temhir edebileceklerdir. Memurini mahalliye haberi vefatı daha evvel aldıkları ve kavanini memleket mucibince terekeyi temhire mecbur buldukları takdirde konsolos memurlarını muamelei mezkûreyi müştereken icraya davet edeceklerdir. Muamelei temhiriyenin heman icrası lüzumu mutlak hükmünde görüldüğü ve fakat budiyeti mesafe veyahut esbabı sairei acile ve makbuleden naşı muamelei mezkûrenin müştereken icrası kabil olmadığı takdirde memurini mahalliye konsolosun ve konsolos dahi memurini mahalliye muaveneti munzam olmaksızın muamelei temhiriye evvelce icra etmek hakkını haizdirler. Bu iki halde işe müdahale etmiş olan konsolos veya hükümeti mahalliye yirmi dört saat zarfında ihbarı keyfiyet olunacak ve bunlar zaten mevzu olan mühre karşılıklı olarak kendi mühürlerini

vaz edebileceklerdir. Memurini mahalliye ile konsolosun mührü memurini mahalliye ve bilmukabele konsolos hazır bulunmadıkça fek olunamaz maamafih çifte mühürlerin fekki muamelesinde hazır bulunmak üzere konsolos tarafından hükümeti mahalliye ve bilmukabele hükümeti mahalliye tarafından konsolosa vukubulan davetten sonra davet olunan memur yirmi dört saat zarfında (ve eğer bunun mahalli ikameti ihbarı keyfiyet eden memurun dairei memuriyeti haricinde ise) haberin ahzolanduğu tarihten itibaren üç gün zarfında daveti vakıya icabet etmez ise diğer memur işbu muameleyi yalnız başına icra edebilecektir.

Saniyen — Memurini mahalliye davet olunduktan sonra hazır bulunmağı tensip etmişler ise konsoloslar memurini mumaileyhimin müvacehesinde müteveffanın bilcümle emvali menkule ve eşyasını mübeyyin bir kıta defter tanzim edeceklerdir. Hükümeti mahalliye kendi huzurunda tanzim olunan zabıtnameleri imza edecek ve fakat bu muamelâta resen vukubulan müdahalesi için hiç bir resim taleb edemeyecektir.

Salisen — Konsoloslar terekenin eşyayı menkulesinden bozulması muhtemel veya muhafazası müşkil olan eşyanın bilmüzayede fûruhtunu emredeceklerdir. Konsoloslar fûruht muamelesinin kavanini memleket mucibince sureti matlûbede ve memurini aide marifetile icra olunması için memurini mahalliye evvelce ihbarı keyfiyet edeceklerdir. Konsolos bu babda müdahale etmediği ve fûruht muamelesi memurini mahalliye tarafından icra olunacağı takdirde bunlar konsolosu fûruht muamelesinde hazır bulunmak üzere davet etmelidirler.

Rabian — Konsoloslar sebti defter olan eşya ve nükd ve eshamı emin bir mahalle emaneten vazedecekler ve tahassul olunacak matlûbat ile varidatı hıfz eyliyeceklerdir. Eğer evvelce neşir edilen ilân üzerine memleket veya ahar bir devlet tebaasından bazıları terekeye gerek bilâ vasıyet ve gerek bavasiyetname alâkadar olduklarını beyan ederler ise eşyanın emaneten hıfzı maddesi muamelâtı evveliyede hazır bulunmaya davet olunan hükümeti mahalliye ile bilittifak icra olunmak lâzım gelir.

Hamisen — Hükümeti mahalliye vefatın mahalli vukuunda ikamet eden kendi veya ahar bir devlet tebaasına tereke hakkındaki iddialarını isbat edebilmek için kavanini memleket mucibince bir müddet tayinine mahal olup olmadığı meselesi üzerine defterin tanzim olunduğu günden itibaren nihayet bir hafta zarfında itayı karar edecek ve işbu müddet altı ayı tecavüz eylemeyecektir. Hükümeti mahalliye müddeti mezkûreyi

tain eylediği takdirde konsolos işbu müddet münkaziye olmadıkça eşhası merkume hukukunun mahkemei aide tarafından tasdikina halel iras edemeyecek olan bazı tedabiri ihtiyatiye ve idareyi ittihaz ile iktifa edecektir. Kezalik mahakimi mahalliyenin salâhiyeti dahilinde bir dava vukubulur ise müddeti mezkûrenin inkizasından sonra bile bu dava muallâkta kaldıkça tedabiri meşruhayı ittihaz ile iktifa eyliyecektir. Terekenin nukud ve eshamı kâffeı duyunun tamamii tediyesine kifayet eylemediği takdirde konsolos gaib ve sağır ve mahcur olan verese ve mevhubu lehlere vekâlete mecbur bulunduğundan terekeye aid bilcümle evrak ve nukud ve eshamı kavanini memleket ahkâmınca memurini adliyyeye veyahut indelicab derecei salâhiyetleri mucibince iflâsın sendikasına veya memuruna hemen teslim etmelidir.

Sadisen — Konsoloslar terekenin emvali menkulesi kısmını ya bizzat veyahut kendi mesuliyetleri tahtında nasıb ve tayin edecekleri bir şahıs vasıtasile idare veya tasfiye eyliyecek ve memurini mahalliye işbu muamelâta müdahale edemeyeceklerdir şu kadarki konsolosların alâkadaran tarafından dermeyeran olunan deavî hakkında itayı karardan istinkâf etmeleri ve (işbu dava veraset veya vasiyetle tayin edilen hibe üzerine müstenid değilse mahallî mahkemesi olacak olan) mahkemei aidenin kararını muhafaza eylemeleri lâzım geldiği kaidesine tevfikân işbu maddenin beşinci fıkrasında musarrah ahval için zikr ve tadat olunan tahdidat müstesnadır mahakimi memleket kararına talik edilen müstediyatı mezkûreye müteallik hüküm ve karar ita olunduktan veyahut bunların tesviesine muktazi mebalîğ tayin ve bir kefaleti mütenasibe irae eyledikten sonra terekenin bilcümle emvali menkulesi terekenin bulunduğu memleket tebaasından veyahut bu memlekette mütemekkin tebaai ecnebiyeden bulunan verese veya mevhubu lehlerin menfaatına terhin edilmemiş ise memurini mahalliye tarafından vaz' olunan mühürlerin fekkinden sonra ileride icab edenlere verilmek üzere konsolosa teslim olunacaktır.

Madde 31 — Tebaai devleti aliyeden biri Sırbistanda ve Sırp tebaasından biri memaliki şahanede mensub olduğu devlet konsoloshanesi bulunmayan bir mahalde vefat eder ise memurini aidei mahalliye kavanini memlekete tevfikân müteveffanın terk eylediği eşyanın bir defterini tanzime iptidar edecek (otuzuncu maddenin birinci ikinci üçüncü ve dördüncü fıkraları) ve sefarete veyahut terekenin açıldığı mahalle en yakın bulunan konsolos memuruna sürati mümkün ile ihbarı keyfiyete mecbur olacaktır maamafih terekei mezkûrenin açıldığı mahalle en yakın

bulunan konsolos bizzat gelir veya vekâleten bir memur gönderir ise memurini mahalliye'nin müdahalesi mukavelei hazıranın on dokuzuncu maddesi ahkâmına tevfikeyen icra edilecektir.

Madde 32 — Sırp tebaasından birinin memaliki şahane ve bil-mukabele tebaai devleti aliyeden birinin Sırbistanda terk eylediği emvali menkule her iki memlekette vefat tereke resmî veyahut teslimi muhalefat namile tarh olunabilecek rüsumun hiç birine tâbi olmayacaktır.

Madde 33 — Tarafeyni akideyn tebaasından biri diğer taraf arazi-sinde küşad olunan bir terekeye alâkadar bulunur ise memurini mahalli-ye terekenin küşadını en yakın bulunan konsolosa bilâ teahhür ihbar edecektir.

Madde 34 — Tarafeyni akideynden birinin sefesinde vefat eden diğer taraf yolcu ve gemicilerine aid nükud ve eşya müteveffanın mensub olduğu memleket memurlarına teslim olunmak üzere o hükümet konsolosuna gönderilecektir.

Madde 35 — Tebaai devleti aliyeden Sırbistanda ve Sırp tebaasından memaliki şahane vefat eden bir kimse veledi sağır terk eder ve yahut Sırbistanda mukim tebaai devleti aliyeden veya memaliki şahane mütemekkin Sırp tebaasından birine vasi tayinine lüzum görünürse de müteveffanın mensub olduğu memleket hükümeti aidesi bu habda tedabiri saire ittihaz etmemiş bulunur ise mahallî memurini aidesi dairei memuriyetleri dahilinde bulunan Ceneral konsolosu ve konsolos ve konsolos vekili veya konsolos memuru ve bunların fikdani halinde en yakın bulunan ceneral konsolosu ve konsolos ve konsolos vekili veyahut konsolos memuru ile bilittifak vesayeti teşkil edeceklerdir.

Madde 36 — Tarafeyni akideyn memalikinin memurini adliyesi tarafından mevaddı hukukiye ve cezaiyyeye dair tanzim ve irsal olunan evrak için tasdik muamelesi talep olunmayacaktır. Evrakı mezkûre bunları tanzim ve irsal eden dairei adliyenin mührile temhir olunacaktır. Umum mukavelât muharrirleri mahkeme mübaşirleri ve memurini sairei adliye tarafından tanzim ve irsal olunan evrak tasdik edilmelidir. Tasdik olunan evrak bunu tanzim eden memurun mukim bulunduğu memleket devairi adliyesinden birinin imza ve mührü resmisile temhir edilmiş ise tasdik muamelesi muntazam addolunacaktır. Bir dairei adliye tarafından tasdik olunan evrak ve senedatı adliye bir daha tasdik edilmeyecektir.

Madde 37 — Şurası mukarrendirki tarafeyni akideyn mukavelei hazıradaki zikir ve sureti mahsusada tayin olunmayan kâffe ahval hakkında hukuku mîlel usul ve kavaidini tatbik ve icra edeceklerdir.

Madde 38 — Tarafeyni akideyn şurasını tasdik ederlerki mukavelei hazıranın devleteyn tebaasına hukuku mahsusada ita eden ahkâmı tebaai merkumenin yerliler ile seyyan tutulmalarından münbaisdir.

Madde 39 — İşbu mukavelename tasdiknamelerin mübadelesini müteakib mecburiyülicra olacak ve yevmi mezkûrdan itibaren on sene düsturülamel tutulacaktır.

Tarafeyni akideynden hiç biri mezkûr on sene müddetin inkizasından bir sene evvel işbu mukavelenameyi hükümden iskat eylemek niyetinde olduğunu bildirmedeği takdirde devleteynin biri tarafından mefsohiyeti ilân olunacağı tarihten itibaren bir senenin inkizasına değin mecburiyülicra kalacaktır.

Madde 40 — Mukavelei hazıra tasdik olunacak ve tasdiknameleri sürati mümkün ile Dersaadette mübadele kılınacaktır tasdikan lilmakal tarafeyn murahhasları işbu mukavelenameyi imza ve armalı mühürleri ile temhir etmişlerdir.

Mukavelei hazıra 26 şubat 9 mart 1896 tarihinde Dersaadette tanzim olunmuştur.

İmza

Vladan Ceorcevitch

İmza

Tevfik

*Salтанatı seniye ile Sırbistan hükûmeti arasında münakid
26 şubat ve 9 mart 1896 tarihli konsolosluk mukavelenamesine merbut beyanname*

Devleti Âliye ile Sırbistan hükûmeti beyninde bu günkü tarihle Dersaadette imza edilen konsolos mukavelenamesi ahkâmını itnâm ve şeraiti mündericesinin maal ve mefadınca ileride her gûna mübahasevukurunu men' için muharririni imza devleti mebusaları tarafından usulü nizamı veçhile mezun oldukları halde mukavelenamei mezkûrun cüzü mütemmimi addolunacak ve aynı hüküm ve kuvveti haiz olacak olan işbu beyannameyi kararlaştırarak imza eylemişlerdir.

Evvelen — Tarafeyni akideyn mukavelenamei mezkûr mevaddının hini tefsir ve tatbikinde münhasıran Avrupa hukuku düvel kavaidine

istinad eylemeği taahhüd ederler binaenaleyh gerek konsoloslarına ve gerek tebaalarile bunların alâkadaranına ve saireye mütaallik işlerde uhudu atika ile bunlara müteferri senedat ve adattan münbahis usulü istisnaiyeye tatbiki muamele edemeyeceklerdir.

Saniyen — Mukavelei mezkûrenin üçüncü maddesi ahkâmı mucibince konsolosların istihdamına salâhiyetleri olacağı tercüman ve kavaslar bir gûna muafiyet ve imtiyazdan müstefid olamayacaklarından bunların adedile sureti intihabı evvelce itilâf hususile kararlaştırılacaktır.

Salisen — Sekizinci maddede musarrah eyyamı resmiye Devleti Âliye şebhenderleri için cuma günleriyle idiedha ve idi fâtır ve velâdet ve cülusu hümaynu yevmi mesudlarından ve Sırp konsolosları için pazar günleriyle bir mahiyeti siyasiyeyi haiz olmayan yortular ve heşmetlü kıral hazretlerinin velâdet ve cülüs günlerinden ibarettir sancak ve arma gibi konsoloshanelerin alâimi hariciyesi hiç bir vakit bir hakkı melce' teşkil eder gibi tefsir olunamayacaktır.

Raiban — Münhasıran kendi tebaaları beyninde mütehaddis ihtilâfatta hakem vazifesini ifa için on üçüncü madde mucibince konsoloslara ita olunan salâhiyet yalnız tebaai merkume hüsnü rızalarile kendilerine müracaat eyledikleri takdirde istimal olunacaktır.

Hamisen — Sırp tebaası tarafından memaliki şahanede vaki emlakın iştirası hakkında on sekizinci maddede musarrah hukuk ile emlakî mezkûrenin suveri muhtelifei feragiyesi ve vasiyetname ile ve bilâ vasiyetname irsen intikali ve iflâs vukuunda ve ahvali sairede fûruhtu hususları münhasıran kavanin ve mahakimi osmaniyeye tâbi olacağı gibi tebaai osmaniye ve ecnebiyeye aid emlak misillü kavanimi osmaniye'nin icab ettirdiği bilcümle fark ve tefavütler ile istisnaata tâbi bulunacaktır.

Sadisen — Şurası mukarrerdur ki mezkûr on sekizinci maddenin ahkâmı mucibince fi 13 temmuz 1878 tarihli Berlin muahedenamesinden evvel Sırbistanda sureti katiyede ve bir daha avdet etmemek fikrile ihtiyarı ikamet etmemiş bulunan tebaai osmaniye tabiiyeti osmaniyeyi muhafaza etmiş ve edeceklerdir.

Sabian — On dokuzuncu maddenin neticei ahkâmı olarak Sırbistandaki tebaai Osmaniye ihtiyacatı askeriyeye müteallik vergi ile mükellef olmayacaklardır ancak tedariki vesaiti nakliyei askeriye kanunnamesinin birinci maddesinde gösterildiği veçhile indelhace lüzum

görünecek vesaiti nakliye hakkında memaliki şahanede mütevatın Sırp tebaasına aynı tebaai osmaniye gibi muamele olunacaktır. Sırbistanda bulunan tebaai osmaniye dahi Sırp tebaası gibi tedariki vesaiti nakliyei askeriye hakkındaki nizama tâbi olacaklardır.

Saminen — Mezkûr konsolosluk mukavelenamesi 4 eylül 1886 tarihinde Belgratta akdedilen kararnamei muvakkat yerine kaim olacak ve tasdiknamelerin teatisi tarihinden itibaren bir mah mürurunda işbu beyanname ile aynı zamanda mevkii icraya vaz' olunacaktır.

26 şubat ve 9 mart 1896

İmza
Vladan Georcevitch

İmza
Tevfik

Hariciye Nazırı Devletlû Tevfik Paşa Hazretleriyle Sırp Sefiri Mösyö Vladan Georcevitch beyninde 18/30 mart 1896 tarihile Dersaadette tanzim ve imza kılınan zabıtnamedir.

Muharririni imza devleti metbuaları canibinden usul ve nizami veçhile mezuniyeti lâzimeyi haiz oldukları halde 26 şubat 9 mart 1896 tarihinde Dersaadette imza edilmiş olan Devleti Âliye ve Sırp konsolos mukavelenamesinin tasdiknamelerini bu gün mübadele eylemişlerdir.

Zaten mukarrer olduğu üzere mukavelenamei mezkûr ile bunun cüzü mütemmimi olan aynı tarihli merbut beyanname bu günden itibaren iki mah mürurunda yani 18/30 mayıs 1896 tarihinden itibaren tarafeyni akideyn memalikinde mevkii icraya vaz olunacaktır.

İşbu zabıtname iki nüsha olarak tanzim edilmiş ve kezalik bu gün zirde vazı imza murahhaslar beyninde mübadele edilmiştir.

18/30 mart 1896

İmza
Vladan Georcevitch

İmza
Tevfik

**No: 62 — Adliye müfettiş muavinlerinin
vazaifine dair Talimat**

23 zilhicce 1314 ve 14 mayıs 1313

Adliye müfettiş muavini bulunan vilâyatta işbu muavinlerin vazifesi teşkili mahakim kanununun müfettişler faslında muharrer ahkâ-

mile ahiren tanzim olunan talimatı mahsusası dairesinde icrayı teftişata memur olan müfettişe muavenet ve refakat etmektedir.

Muavinler icabı halinde müfettişler tarafından icrayı tahkikat etmek üzere mülhakata gönderilebilecekleri gibi lüzumu halinde nezaret canibinden dahi resen icrayı teftişata memur edileceklerdir.

Müfettişlerin icrayı tahkikat için mülhakata gönderecekleri muavinler tarafından tanzim ve ita olunacak raporlar müfettişler tarafından kabul olunduğu halde bittahitim her üç ayda bir kere irsali usul ve talimatı mahsusası icabından olan ve müfettişlerin mührü altında olarak gönderilmesi lâzım gelen raporlara derc ve ilâve olunmak veyahut resen yazılacak tahrirata lef edilmek suretile nezarete gönderilecek ve müfettiş muavininin tarafı nezaretten resen icrasına memur edildiği teftişat ile müfettiş canibinden memuren icra eylediği tahkikatın nefsül-emre ademi mutabakati gibi ahvalden dolayı tevellüd edecek mesuliyet doğrudan doğruya muavine aid olacaktır.

**No: 63 — Dersaadet ve taşralarda cari olmak üzere
bilûmum mahlûlâtı vakfiye ihbariyeleri
hakkında kararname**

4 muharrem 1315 ve 24 mayıs 1313

Madde 1 — Evkafı mazbuta ve mülhakadan mahlûl olupda sahtekârlık ile ferağ veya intikalinin icrasına teşebbüs veyahut diğerinin hane ve emlâki sairesine kalb edilmek gibi bir suretle mahlûliyeti ke-tim ve ihfa olunan arazi musakkafat ve müsteğallâtı vakfiyeyi en evvel her kim haber verir ise talibine tefviz olunduktan sonra bedeli muaccelinden yüzde on kuruşu ihbariye verilecektir.

Madde 2 — Birinci maddede beyan olunan mahlûlâtı mektumeden olmiyan arazi ve müsakkafat ve müsteğallâtı vakfiyeyi mahlûle talibine tefviz oluduktan sonra bedeli muaccelinden bin kuruşa kadar yüzde on kuruş ve bin kuruştan on bin kuruşa kadar yüzde beş ve on bin kuruştan yukarısı için de yüzde iki kuruş ihbariye verilecektir. Ancak mahlûliyetinden itibaren bir sene geçipte haber alınamiyan mahlûlâtın bedeli muaccelinden on bin kuruştan yukarısı için dahi yüzde beş kuruş ihbariye verilecektir.

Madde 3 — Dersaadette mahlûlât idaresinde ve taşralarda evkaf idarelerinde ihbar olunacak mahlûlât defteri mahsusuna sırasile kayıd olunacak ve muhbirinin isim ve şöhreti ve mahalli ikameti hanei mahsusuna imlâ ve terkim edilecektir. Ve bir mahallin mahlûliyeti haber verilerek veyahut evkaf memurları tarafından duyularak mezkûr deftere kaydolunduktan sonra haber veren kimse için ihbariye verilmeyecektir.

Madde 4 — Arazi ve musakkafat ve müsteğallâtı vakfiyenin mahlûliyetini evkaf memurları ve arazii mevkufenin mahlûliyetini defteri hakanî memurları haber verirler ise ihbariye verilmeyecektir.

Madde 5 — Evkaf ve mahlûlât tapu nizamnamelerile zeyillerinin işbu mevadda münafi olan ahkâmı mefsuttur.

No: 64 — Memurini mülkiye hakkındaki tahkikatı evveliyeye evrakı tetkikatının Şûrayı Devlet Mülkiye dairesine tevdi ve 19 receb 1314 tarihli Memurini Mülkiye Komisyonu nizamnamesinin 13 ve 16 ncı maddelerinin mefsuhiyeti hakkında iradei seniye

Meclisi Vükelânın mazbatai maruzası

Şûrayı Devlet Mülkiye Dairesinden kaleme alınıp meyanei abidanimizde kıraat olunan mazbata mealinden müsteban olduğu üzere memurini mülkiyeden azil ve tebdili veya tahtı muhakemeye alınması lâzım gelenlerin esbabı azlini ve lüzumu muhakemesini tetkik ve arz etmek vazifesi Şûrayı Devlet nizamnamei dahilisinin on dördüncü maddesi hükmünce mülga dahiliye dairesine aid bulunmuş olduğu halde ahiren teşkil buyurulan memurini mülkiye komisyonu nizamnamesinin on altıncı maddesinde memurin muhakemesine esas olmak üzere tanzim olunacak tahkikatı evveliyeye evrakı evvel beevvel mezkûr komisyona bilhavale netice müzakere makamı Sadarete iş'ar olunacağı ve nizamnamei mezkûreden muahhar olan Şûrayı Devlet ıslahı teşkilâtı hakkındaki kararnamein bir fıkrasında mülkiye dairesinin mükellef olduğu vazaif meyamında Şûrayı Devlet nizamnamei dahilisinde beyan olunan salifüz-zikir on dördüncü maddede musarrah bulunan vazaif dahi gösterilmiş olduğundan lüzumu muhakeme kararı hangi taraftan ita olunacağını istisarı ve birde esbabı mucibei infısalı aleyhinde memurların zikir

olunan komisyona iştikâ edebileceği komisyon nizamnamesinin on üçüncü maddesinde mestur olup Şûrayı Devlet nizamnamei dahilisinde berminvali meşruh esbabı azlin tetkiki Şûrayı Devlete aid olduğu ve kararnamei mezkûrun bir fıkrasında dahi memurin ve efrad taraflarından devairi idare muamelâtı aleyhinde şikâyatı havi verilecek arzuhalleri kabul etmeğe mülkiye dairesinin salâhiyeti olacağı beyan olunduğundan esbabı azil hakkında edilecek şikâyatın da hangi taraftan tetkik olunacağına tereddüt olunmakla burasının da tayini lüzumu dermeyeran olunup vakia memurin muhakemesine esas olan tahkikatı evveliyeye evrakının tetkiki vazifesi zaten Şûrayı Devletin mülga dahiliye dairesine aid bulunduğu Şûrayı mezkûr nizamnamei dahilisinde münderiç olarak muahharen müteallik buyurulan emir ve fermanı hümayunu hazreti hilâfetpenahî mantuku münifine tevfikân teşkil olunan mülkiye dairesi Şûrayı Devletin mülga dahiliye dairesi makamına kaim olmakla beraber devairi saire mukarreratının derececi saniyede tetkik ve temyizi vazifesile dahi mükellef bir heyet olması cihetile zikrolunan memurini mülkiye komisyonuna tevdi edilen ve berveçhi maruz esasen Şûrayı Devlete aid olan bu gibi muamelâtın aslına ircaı yani kanunen Şûrayı Devlette rüyeti lâzım gelip Şûrayı Devlet ıslâhı teşkilâtı hakkındaki marüzzikir kararnamenin işbu meseleye aidiyetinden bahsedilen fıkrası dahi şu lüzuma mübteni bulunduğu nazaran gerek salifülbeyan tahkikatı evveliyeye evrakının mütaleasile lüzumu muhakeme kararının itası ve gerek memurin ve efrat taraflarından ve devairi idare muamelâtı aleyhinde şikâyatı havi verilecek arzuhallerin kabulü hususlarının mülkiye dairesine aid olduğu anlaşılma ve şu halde memurin komisyonu nizamnamesinin on üçüncü ve on altıncı maddelerine badezin lüzum olmadığından bunların nizamnameden tayyı icab etmekle salifülbeyan maddelerin birer sureti yazdırılıp mezkûr mazbata ile leffen arz ve takdim kılınmış ise de olbabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı Şehinşahî müteallik ve şerefsudur buyurulur ise isabet onda olacağı muhatı ilmi alî buyruldukte olbabda ve katibei ahvalde emrû ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

12 zilkade 1314

Arz tezkeresi

Memurin muhakemesine esas olmak üzere tanzim olunacak tahkikatı evveliyeye evrakının tetkikine ve mütefferiatına dair memurini mülkiye komisyonu nizamnamesinin on üçüncü ve on altıncı maddelerinde muharer olan vezaifin Şûrayı Devletin ıslâhı teşkilâtı hakkındaki karar-

name ahkâmına tevfikân Şûrayı mezkûr Mülkiye Dairesine tevdiî lüzûmuna dair Meclisi Mahsusu Vükelâdan kaleme alınan mazbata meflularile 12 zilkade 1314 tarihinde arzı huzuru âli kılınmışdı bu yolda bir takım evrak teraküm edip ashabı herbar müracaat etmekte olduklarından mazbatai maruzanın sureti mezkûr Mülkiye Dairesi mazbatasının nüshai saniyesi ile beraber arz ve takdim olunmuş olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefsünuh ve südur buyurulur ise mantuku âlisi infaz olunacağı beyanile tezkerei senaverî terkim olundu efendim.

14 muharrem 1315 ve 3 haziran 1313

Iradeyi mübellîğ hamış

Residei desti tazim olup meflularile manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulmuş olmakla olbabda emir ve ferman hazreti veliyülemrindir.

25 muharrem 1315 ve 14 haziran 1313

No: 65 — Düveli sittei muazzama süferasile Tophane kasrı hümayununda mümza Devleti aliye - Yunanistan mukaddematı sulhiyesi

6/18 eylül 1313 — 1897—

Hükûmeti Yunaniye Devleti Aliye ile iadei sulhü müsâlemet maksadile kendi menafiinin muhafazasını düveli muazzamaya tevdi etmiş ve Babıâli düveli müşarileyhimin tevassutunu kabul buyurmuş olduğundan devleteyn beyninde müstakbelen cereyan edecek münasebatça kat'î ve başlıca esas ittihaz olunması lâzımgelen şeraiti âtiye bir taraftan Hariciye Nazırı devletlû paşa hazretleri ve diğerk taraftan Almanya, İngiltere, Avusturya, Fransa, İtalya ve Rusya sefirleri beyninde kararlaştırılmıştır.

Madde 1 — Devleti Aliye ile Yunanistan beynindeki hudud mufassal tarifname ile birlikte merbut harita üzerinde gösterilen güzergâha tatbikan tashih olunacaktır. Şurası mukarrerdir ki güzergâh hududun arz üzerinde hini tatbıkında sevkülceyş noktai nazarınca menafii Devleti Aliyeye ait bazı tadilatı cüziye Babıâli ile düveli muazzama delegeleri

beyninde bilittifak icra olunabilecektir. İşbu tahdidi hududun teferuatı alâkadar olan tarafeyn delegelerile düveli mutavassıta sefaratı askerî delegelerinden mürekkep bir komisyon tarafından mahallinde **tayin kılınacaktır.**

Tahdidi hudut komisyonu işbu senet tarihinden itibaren on beş gün müddet zarfında veya mümkün ise daha evvel içtima edecek ve mukarreratını işe dahil olan üç tarafın ekseriyeti ârası ile ittihaz eyliyecektir.

Madde 2 — Hükûmeti Yunaniye Devleti Aliyeye dört milyon lırayı osmanî tazminatı harbiye tediye edecektir.

İşbu tazminatın sürati tediyesini teshil için iktıza eden sureti tesviye Yunanistanın düyunu umumiyesi tahvilâtını hâmil olan eski dayinlerin hukuku müktesibesine irası hâlel etmiyecek surette düveli muazzamanın inzımanı muavenetile yapılacaktır.

Bunun için döveli mütavassıta vekillerinden mürekkep olmak ve düveli müşarileyhimden her biri birer aza bulundurmak üzere Atınada muhtelit bir komisyon teşkil edilecektir. Hükûmeti Yunaniye komisyonun muamelâtını tanzim eder ve evvel beevvel devletler tarafından tasvib olunmuş bir kanunu kabnl ettirecektir ki işbu kanun mucibince tazminatı harbiye için akdolunacak istikraz ile düyunu milliyei sairenin tesviyei tekasıtine kâfi varıdatın sureti istifa ve istimali mezkûr komisyonun murakabeı mutlakası tahtına vazolunacaktır.

Madde 3 — Tebaai Yunaniyenin kablelmuharebe düveli saire tebaası misillü müstefid oldukları muafiyat ve imtiyazatın kaidesine dokunulmaksızın konsolosluk muafiyatınca sui istimalât vukuuna mahal bırakmamak ve lâzimeı adaletin hüsnü cereyanına hail olan ahvali menetmek ve ita olunan ilâmatın icrasını temin ve iflâs işleri dahil **olmak üzere Yunanilerle olan ihtilâfatın da tebaai osmaniye ve ecnebiyenin menafiini muhafaza eylemek maksadile suveri tesviyei mahsusaa akdolunacaktır.**

Madde 4 — İşbu mukaddematı sulhiyenin tasdikından on beş gün sonra veya mümkün ise daha evvel iktidar ve mezuniyeti lâzimeyi haiz Yunan delegeleri muahedeı sulhiyei katiyenin emrü tanzim ve imzasına Devleti Aliye murahhaslarile birlikte mübaşeret etmek üzere **Dersaadete geleceklendir.**

Muahedeı mezkûre işbu senet ahkâmının esası üzerine akdedilecek ve bundan maada üserayı harbiyenin mübadelesi ve affi umumî ve

iade edilen arazide mütemekkin ahalinin serbestii muhacereti ve bir de kuvayi Yunaniye tarafından iras edilen hasarattan dolayı efradı ahalie ita olunacak tazminatın sureti tediyesi hakkında bir takım mevaddı muhtevi olacağı gibi posta ve telgraf münasebatının bu münasebatı tanzim eden mukavelâtı umumiyeve tevfikan iadesi dahi meşrut bulunacaktır.

Madde 5 — Atiyüzzikir mukavelâtın üç ay mühlet zarfında akdi için dahi aynı vakit ve zamanda Dersaadette icrayı müzakerata mübaşeret olunacaktır.

Evvelâ muterizünfiha olan tabiiyet mesailini bin sekiz yüz yetmiş altı tarihinde Devleti Aliye ile Yunanistan beyninde tezekkür olunan lâyihanın esasları üzerine tanzim eder bir mukavelename

Saniyen — Üçüncü maddede musarrah şerait dahilinde olarak bir konsolosluk mukavelenamesi.

Salisen — Hukuku umumiye mücrimininin mütekabilen teslimi için bir iadei mücrimin mukavelenamesi.

Rabian — Tarafeyn hududu üzerinde harekâtı şakavetkâranenin men ve tenkili hakkında bir mukavelename.

Madde — 6 İşbu mukaddematı sulhiye imza olunur olunmaz Devleti Aliye ile Yunanistan beyninde hali harp hitampezir olacaktır.

Tisalyanın emri tahliyesi ikinci maddenin son iki fıkrasında müsarrah şeraitin ifa olunduğu devletlerce tasdik ve tazminatı harbiye için akdedilecek istikrazın zamanı neşri maddei mezkûrede musarrah sureti tesviyei maliye ahkâmı mucibince Muhtelit Komisyon tarafından tayin edildiği günden itibaren bir ay müddet zarfında icra kılınacaktır.

(Tahliye olunacak mahallerin sureti tahliyesile memurini Yunaniyeye sureti teslimi düveli muazzama delegelerinin inzımmamı muavenetile alâkadar olan tarafeyn delegeleri canibinden tayin kılınacaktır.

Madde 7 — İşbu mukavelename imza ve tasdik edilince Devleti Aliye ile Yunanistan beyninde münasebatı muntazamaya tekrar mübaşeret olunacak ve iki Hükûmetten her birinin nazarı kanunda hal ve mevki muntazam olan tebaası diğerinin arazisi üzerinde kemafissabık serbestçe ikamet ve devir ve seyahat edebilecek ve serbestii ticaret ve seyrisefain sureti mütekafilede iade kılınacaktır.

Tarafeyn ileride bir ticaret ve seyrisefain muahedenamesinin akdi salâhiyetini muhafaza ederler.

Madde 8 — Mukavelei hazırta tasdik olunur olunmaz konsolosluk-

lar tekrar tesis olunabilecek ve bunlar her iki memlekette esnayı muharebede kendi tebaalarının menafiini muhafazaya memur olmuş olan devletler sefirlerinin inzımanı muavenetile ifayı vazife edebileceklerdir. Beşinci maddenin «saniyen» işaretli fıkrasında musarrah mukavelenamenin akdine ve mevkii icraya vaz'ına değin konsoloslar idareye müteallik vazifelerini muharebeden evvelki aynı esaslar üzerine ifa eyliyeceklerdir.

Tebaai Osmaniye ile tebaai Yunaniye beynindeki mesalihi adliyye gelince ilâni harpten mukaddem mehakime havale edilmiş bulunan mesalihi adliye hakkında memaliki şahanede muharebeden evvel meriyül-icra olan usule tevfiikan muamelede devam olunacak ve ilâni harpten sonra zuhur eden mesalih hakkında ise Devleti Aliye ile Sırp Hükûmeti beyninde mün'akid 26 şubat/9 mart 1896 tarihli mukavelename esasına müsteniden ve Avrupa hukuku düveliyesi kavaidine tevfiikan muamele edilecektir.

Madde 9 — Esnayı müzakeratta Devleti Aliye ile Yunanistan beyninde ihtilâf vukuu takdirde alâkadar olan tarafeynden biri veya diğeri nikatı muterizünfihayı Dersaadette mukim Düveli Muazzama süferasının «Arbitraj» ına havale edebilecek ve bunların mukarreratı Devleteyn için mecburiyülicra olacaktır. İşbu «Arbitraj»sureti müsterekede veya alâkadaranın mahsusan irae edecekleri veçhile ve gerek doğrudan doğruya ve gerek mahsus delegeler marifetile icra olunabilecektir. Tesavii âra vukuunda hakemler bir hakemi salis intihab edeceklerdir.

Madde 10 — Tisalyanın Yunanistana terki hakkındaki 24 mayıs sene 1881 tarihli mukavelenamenin ahkâm ve şeraiti işbu sened ile tadil edilmiş bulunan ahkâm ve şerait müstesna olmak üzere ibka edilmiştir. Babîâli mezkûr mukavelename ahkâmından münbais mesailin tesviyesi hakkındaki teklifatını mukavelei mezkûreyi imza eden Devletlere tebliğ ve havale eylemek hakkını muhafaza buyurur düveli müşarileyhimin mukarreratı Hükûmeti Yunaniye tarafından kabul edilmek lâzım gelir.

Madde 11 — Devleteyn beyninde münasebatı hasenei hemcivarinin temini maksadile Devleti Aliye ile Hükûmeti Yunaniye kendi ülkelerinde Hükûmeti mütecavirenin huzur ve emniyetini ihlâl edebilecek tahrikât ve tesvilât vukuunu tecviz etmemeği taahhüd eyliyeceklerdir.

Hatime

İşbu mukaddematı sulhiye sekiz gün mühlet zarfında tarafı eşrefi hazreti padişahiden tasdik buyurulur buyurulmaz ahkâm ve şeraiti mün-

dericesi Düveli Muazzama süferası tarafından Atina kabinetosuna tebliğ kılınacak ve mecburiyülicra addolunacaktır.

Fi 6/18 eylül sene 1897 tarihinde iki nüsha olarak Dersaadette tanzım olunmuştur.

İmza	İmza
<i>Kalis</i>	<i>Tevfik</i>
<i>Nelidow</i>	
<i>P. Kanbon</i>	
<i>Filip Kürri</i>	
<i>Zaurma</i>	
<i>Pansa</i>	

*6/18 eylül sene 1897 tarihile imza olunan mukaddematı
sulhiyeye merbut beyanname*

Hariciye Nazırı Devletlü Paşa Hazretleri bu günkü tarihli mukaddematı sulhiyeyi imza ettiği sırada şurasını beyan eylerki hükümeti seniyenin itikadınca musalehanın akdi ve Devleti Aliye ile Yunanistan beyninde müstakbelen cereyan edecek münasebatın tayini esası zımında bu kere düveli sittei muazzama tarafından icra olunan tavassutun düveli müşarileyhim süferasının ledelhacce işbu mukaddematı sulhiyenin dokuzuncu maddesi mucibince ifaya davet olunabilecekleri «hakem» vazifesi üzerinde bir gûna hüküm ve tesiri olamayacak ve binaenaleyh hakemler tarafeynden kendilerine tevdi olunacak nikat veya mesaili tetkik ve takdirde usul ve kaide veçhile serbesiyeti kâmileyi haiz olacaktır.

Düveli muazzama süferası işbu mülâhazatı senet ittihaz ve bunun dokuzuncu maddenin mazmununa muvafık olduğunu tasdik ederler.

İmza	İmza
<i>Kalis</i>	<i>Tevfik</i>
<i>Nelidow</i>	
<i>P. Kanbon</i>	
<i>Filip Kürri</i>	
<i>Zaurma</i>	
<i>Pansa</i>	

*6/18 eylül sene 1897 tarihile imza olunan mukaddematı
sulhiyeye merbut beyanname*

Mukaddematı sulhiye imza olunur olunmaz Tisalyadaki memurini Osmaniyeye Tisalya muhacirininin memleketlerine iadesini temin için Yunan delegelerile husulü itilâfa davet olunacaklardır.

Müşkülât zuhurunda düveli mutavassıta delegelerine müracaat edilecektir.

İmza

Kalis

Nelidow

P. Kanbon

Filip Kürri

Zaurma

Pansa

İmza

Tevfik

**No: 66 — İzmir hava gazının temdidı müddeti imtiyaziyesi
hakkında mukavelei munzamma**

17 cemaziyelâhır 1315 ve 1 teşrinisani 1313

Bir taraftan hükümeti seniye namına hareket eden Ticaret ve Nafia Nazırları Devletlü Mahmut Celâlettin Paşa Hazretleriyle diğer taraftan İzmir Hava Gazı Şirketi namına hareket eden müdür ve mühendisi Mösyö Con Gandon beyninde mezkûr hava gazı imtiyazına dair olan 21 şevval sene 1275 tarihli mukavelename ahkâmını tadilen ve ona zamimeten mevaddı atıye karargir olmuştur şöyleki :

Madde 1 — Şirketin müddeti imtiyaziyesi müddeti hazırı imtiyaziyesinin inkızası tarihinden itibaren kırk sene temdid buyurulmuştur.

Madde 2 — Şirket tenviratı umumiyeye için dairei belediyenin talebine muallak olmak üzere mevcut fenerlere ilâveten ve müceddeden sekiz yüz aded fener ikat ve eşalini taahhüt eder.

Madde 3 — Şirket temdid olunan müddeti imtiyaziyenin hitamında mevcut ebniye ve fabrika ve gaz depolarile sair bilcümle müessesat ve alât ve edevatı kâffei düyun ve taahhüdattan vareste olarak meccanen hükümeti seniyyeye terk etmeği taahhüd eder.

Madde 4 — Tenviratı umumiyeye mahsus fenerlerin beheri için senevi osmanlı altını yüz kuruş hesabı ile iktiza eden ücret mukavelei

asliyedeki haddi azamı tecavüz etmemek üzere sahibi imtiyaz ile dairei belediye beyninde bitterazi kararlaştırılacak ve İzmir Hükûmet Konağı meccanen tenvir edilecektir.

Madde 5 — Şirket Ticaret ve Nafia Nezaretince tetkik ve tasdik olunacak lâyiha ve haritalara muvafık surette ve bunların hini tasdiğinde tayin edilecek müddet zarfında imalâtı mevcudece on beş bin liralık tevsiat ve tecdidat icrasını taahhüd eder.

Madde 6 — İmtiyazın temdidi müddetinden itibaren mukavelei sabıka veçhile kumpanya temettüatından yüzde onunu hükûmeti seniyeye ita edecektir.

Madde 7 — İmtiyaz mukavelenamesinin işbu mukavelei munzamma ile tadil olunmıyan ahkâm ve şeraiti kemakân baki ve mer'i olacaktır.

**No: 67 — Yunanistanla mün'akid muahedei
kat'iyei sulhiye**

6/18 kânunuevvel 1897 — 1313

Zatı şevketsemat hazreti padişahî ile haşmetlû Yunan kralı hazretleri bir taraftan Hariciye Nazırı devletlû paşa hazretleri ve diğer taraftan Hükûmeti Yunaniye namına hareket eden Almanya, Avusturya, Fransa, İngiltere, İtalya ve Rusya düveli fahimesi süferası caniplerinden 6/18 eylül sene 1897 tarihinde imza olunan mukaddematı sulhiyeyi ikmal ve muahedei sulhiyei katiye şekline tahvil ve ifrağ için beyinlerinde muvafakatı efkâr hasıl etmiş olduklarından tarafı eşrefi hazreti şehriyariden murassa Osmanî ve Mecidî nişanı zişanlarile altın ve gümüş imtiyaz madalyalarını ve sair nişanları haiz ve hamil olan Hariciye Nazırı Devletlû Tevfik Paşa Hazretleriyle murassa iftihar ve murassa Osmanî ve Mecidî nişanı zişanlarını ve altın ve gümüş imtiyaz madalyalarını ve sair nişanları haiz ve hamil olan Divanı Muhasebat Reisi Devletlû Hasan Fehmi paşa hazretleri.

Ve Haşmetlû Yunan Kralı Hazretleri canibinden fevkalâde ve murahhas Orta Elçi unvanını haiz ve «sovör» nişanının ikinci rütbesile sair nişanları hamil olan Mösyö «Nikola Morokordato» ile fevkalâde ve murahhas Orta Elçi unvanını haiz ve «sovör» nişanının üçüncü rütbesile sair nişanları hamil olan Mösyö «Denis M. Stéphanos» murahhas

tayin olduklarından murahhasanı müşar ve mumailayhim yolunda ve muntazam görünen ruhsatnamelerini badettaati mevaddı atıyeyi kararlaştırmışlardır:

Madde 1 -- Devleti Aliye ile Yunanistan beynindeki hudud mukaddematı sulhiye lâyihasına merbut mufassal tarifname ve harita üzerinde gösterilen güzergâha tatbikan berveçhiati tashih olunmuştur.

Yeni hattı hudud Selânik körfezinin «Potamul» nehri mansabından bed' ve bu nehri «Papapuli» ye kadar tkib ederek şimali garbî istikametile eski hududa teveccüh eder ve «Kalviya» ile «Egamutika» yı Yunana bırakarak «Karagaçya» (irtifa 1063 kadem zirvesinde eski hududa mülâki olur. Bادهu «Kranaya» ve «Rapsani» ye doğru giderek bu iki karyeyi Yunana bırakır ve «Analipsis - Rapsaniyotikos» (irtifa 3263 kadem) ve «Sopoto» (irtifa 4072 kadem) tepelerini cenup cihetinden dolaşır ve «Sopoto» tepesinden itibaren «Nezeros» gölünün ciheti şarkiyesinde kâin sırtların eteğini takriben takib ederek «Nezeros» a doğru gider ve «Nezeros» karyesinin şimalinde vaki «Atenasyos» Manastırında eski güzergâha mülâki olur. «Atenasyos» Manastırından «Kodriziyotiko» suyunun mecrasına tesadüf edinceye kadar «Nezeros» gölünün ciheti garbiyesindeki sırtların eteğini takib ederek tekrar cenup istikametine doğru iner ve oradan «Gudaman» ın cenubu şarkisinde vaki «Kokinopetra» tepesine doğru gider ve «Kokinopetra» dan garp istikametini alarak ve «Argiropoli» vadisinden geçerek «Veletsiko» (3671 kadem) tepesinin ciheti şarkiyesinde ve bu tepeden tahminen iki kilo metre mesafede vaki **tepeciğe irişir ve bu noktadan eski hududa heman muvazi ve tahminen iki kilometre budu mesafede bir hat takib ederek «Ligarya» karyesinin şimaline kadar «Menekşe» tepesile «Meluna» geçidinin boyunca gider ve «Ligarya» nın tahminen bir kilometre garbında bulunan noktadan takriben üç kilometre tulünce cenuba doğru giderek bادهu tekrar garb istikametini alır ve «Korçiyovali» (irtifa 1900 kadem) nin şimalinde eski hududa mülâki olur. Oradan garben «Korçiyovali» karyesini dolaşarak ve «A. Yorgiyos» (irtifa 2066 kadem) tepesinin şimalinden geçerek işbu karyenin cenup cihetinden tekrar şark istikametini tutar ve bادهu «Losfaki» nin şark cihetindeki sırtlarının eteklerini takib ederek ve Tırnavadan Melunaya giden yolu Yunana bırakarak «Losfaki» silsilei cibalin dolaşır ve Tırnavanın şimali garbisinde tahminen üç kilometre mesafede vaki 1200 kadem irtifamındaki tepede eski hududla birleşir. Hattı hududu cedid «Kaseriyas» çayının kenarında vaki «Beydeğirmen» de tekrar eski huduttan ayrılarak «Sidero Paluki» (irtifa 1694 kadem)**

silsilei cibalini şark cihetinden dolaşır ve «Goniçe» nin bir kilometre garbinde «Salamberya» nehrine vasıl olur ve oradan cenuba dönerek «Kutzohero» karyesinin şimali şarkisinde garbe doğru tebdili istikametle tahminen bir kilometre mesafede bu karyenin şimalinden geçer ve yeneden «Salamberya» nehrini geçerek nehri mezkûrun sahili yesarındaki sırtların eteğini takib eder ve (2147 kadem) irtifaındaki «Babo» tepesine kadar garbe doğru gider ve bu tepeyi cenup tarafından dolaştıktan sonra dik tepeler silsilesini bittakib şimale doğru çıkar ve «Babo» tepesini şarkta bırakıp (1600 kadem) irtifaındaki tepenin cenubu garbisinde bir kilometreye kadar şimale doğru gider ve badehu garb istikametini alıp eski huduttan tahminen iki kilometre mesafede bir hattı takib ile eski hududun «Giriçano» nun şimalinde teşkil eylediği zaviyede bu hudud ile mülâki olur.

Yeni hattı hudud «Elefterohoriyon» nun garbinde vaki olup zirvesi 1742 kadem irtifaında bulunan zaviyeyi kateder ve «Gorça» (irtifa 3196 kadem) zirvesine kadar eski güzergâhı bittakib oradan şimale doğru «Barberi» noktai müsellesi üzerine giderek orada eski hududla birleşir ve eski hududu «Piknada» ya kadar takib eyledikten sonra «Mitriça» (irtifa 4118 kadem) zirvesi üzerine gider «Mitriça» dan «Kerasyasino» karyesinin şimali garbisinde kâin «Nazadiko» zirvesine kadar eski hattı hududu takib ederek «Nazadiko» dan «Koçoro» (irtifa 1916 kadem) zirvesine kadar garba doğru gider ve «Kiriçotadis» karyesile 2555 kadem irtifaındaki tepenin tam ortasından geçerek orada eski güzergâha mülâki olur ve mezkûr tepeyi Devleti Aliyeye bırakır. «Koçoro» tepesinden «Ayosilyas» zirvesine kadar eski güzergâhı bittakib bu noktadan itibaren «Kirasya» karyesinin şimalinden geçerek doğruca «Cumapisiti» zirvesine gider «Cumapisiti» den «Bulgarı» tepesine kadar eski güzergâhı bittakib oradan «Nostirovo» nun şimali garbisinde «Cumanalta» (irtifa 3091 kadem) zirvesine hemen hattımüstakim üzere erişir ve «Nostirovo» da eski güzergâhla bittelâki bunu «Sağyada» karyesinin cenubu garbisinde bir kilometre mesafede teşkil eylediği zaviyeye kadar takib eyler. İşbu zaviyeden itibaren yeni hattı hudud cenubu garbiye doğru «Gribovo» (irtifa 4786 kadem) zirvesine giderek cenuben bu zirveyi dolaşır badehu garb istikametini alarak 4000 kadem irtifaındaki tepenin şimalen bir kilometre budünde kâin «Jeneralis» karyesinin beş yüz metre şimalinden geçer ve müntehasında işbu tepe bulunan zirvei musattaha boyunca giderek 4200 kadem irtifaındaki tepenin cenuben bir kilometre mesafesinden geçtikten sonra «Malakasi» karyesinin beş

yüz metre garbinden bilmürur hattı müstakim üzere cenuba doğru iner ve 2180 kadem irtifaındaki tepe kurbundaki köprünün garben bir kilometre mesafesinden «Salamberya» nehrini katederek 3700 kadem irtifaındaki tepenin şarkan bir kilometre mesafesinden geçer ve «Dökimi» tepesinden «Kızıltepe» tepesinin garb cihetine akan çaya mülâki olur ve işbu çayın mecrasını 6244 kadem irtifaında bulunan «Dökimi» tepesine kadar bittakib orada eski güzergâha telâki eder ve tashihi hudud dahi orada biter.

İşbu hudud alâkadar olan tarafeyn delegelerile düveli muazzamai mutavassıta sefaratı askerî delegelerinden mürekkep bir komisyon marifetile mahallinde tayin olunacaktır.

Tahdidi Hudud Komisyonunun heman akdi içtima ve mahalline azimetle bilâ tehir muamelâtına iptidar etmesi lâzım gelir. Komisyon kendi mukarreratını işe dahil olan üç tarafın ekseriyeti ârasile ittihaz eyliyecektir.

Hudut güzergâhının arz üzerinde hini tatbikında sevkülceyş noktai nazarınca menafii devleti aliyeye muvafık tadilâtı cüziye Babîali ile düveli muazzama delegeleri beyninde bilittifak icra olunabilecektir.

Tahdidi hudut komisyonu canibinden tanzim ve imza edilecek olan tahditnamei kat'î ile ana merbut harita işbu muahedenamenin cüzü mütemmimi addolunacaktır.

Madde 2 — Hükûmeti Yunaniye mukaddematı sulhiyenin ikinci maddesinde münderiç şeraite tevfikân devleti aliyeye dört milyon lirayı osmanî tazminatı harbiye tediye edecektir.

Madde 3 — Tisalyanın emrü tahliyesine mukaddematı sulhiyenin altıncı maddesinde mevzu şerait veqhile ibtidar olunacaktır.

Emrü tahliye mukaddematı sulhiyenin ikinci maddesinin son iki fıkrasında musarrâh şeraitin ifa olunduğu devletlerce tasdik ve tazminatı harbiye için akdedilecek istikrazın zamanı neşri madde mezkûrede musarrâh sureti tesviyei maliye ahkâmı mucibince muhtelit komisyon tarafından tayin edildiği günden itibaren bir ay müddet zarfında icra kılınacaktır.

Tahliye olunacak mahallerin sureti tahliyesile memurini Yunaniyeye teslimi düveli muazzama delegelerinin inzıvamı muavenetile alâkadar olan tarafeyn delegeleri canibinden tayin kılınacaktır.

Madde 4 — Üserayı harbiye işbu muahedenamenin tasdikini müteakıp her iki taraftan iade olunacaktır.

Madde 5 — İlânı harpten evvel ve sonra zuhur eden vukuatta zimedhal olan kâffeî eşhas hakkında her iki taraftan kâmilten ve tamamen bir affı umumî ilân olunmuştur.

Madde 6 — İki hükûmetten her birinin nazarı kanunda hal ve mevkii muntazam olan tebaası diğèrinin arazisi üzerinde kemafissabık serbestçe ikamet ve devir ve seyahat edebilecektir. Tarafeyni âkideynden her biri diğèr taraf tebaasından mevaddı cezaiyede kanunen duçarı mahkûmivet olmuş veyahut sevabıkı ahvallerinden ve hukuku umumiyeye müteallik irtikâb eyledikleri ceraimden dolayı haklarında tard ve teb'id kararı lâhik olmuş bulunanları kendi memalikine kabul etmemek salâhiyetini muhafaza eder. Keyfiyet evvelce tarafeyn sefaretlerine ihbar edilecektir.

Madde 7 — Tisalyanın sekensesile ahaliî asliyesinden olup 24 mayıs sene 1881 tarihli mukavelenamenin on üçüncü maddesi mucibince tabiiyeti Yunaniyeyi iktisab etmiş veya etmemiş olan müslümanlar memaliki şahaneye muhacerette ve orada ikametgâhlarını tayinde serbest olacaklardır. Tabiiyeti Yunaniyeyi iktisab etmiş olanlar muahedei hazıra tasdiknamelerinin mübadelesi tarihinden itibaren üç sene müddet zarfında evvelce memurini aideye ita olunacak bir beyanname mucibince tabiiyeti osmaniyeiyi kabul ve ihtiyar emek salâhiyetini haiz olacaklardır. Muhacirini merkumenin cümlesi marüzzikir mukavelenameye tevfikân Yunanistanda kâin emlâklarından tamamile ve bilâ mâni istifade ve bunları idarede devam eyliyeceklerdir.

Hududun yeniden tashihi münasebetile Devleti Aliyeye iade kılınan mahallerin sekensesinden ve ahaliyi asliyesinden olanlara veyahud elyevm mahali mezkûrede mukim bulunanlara müteakabilen aynı fevaid bahşolunmuştur.

Devleti aliyeye iade kılınan mahallerin işbu sekene veya ahaliî asliyesinden ve mahali mezkûrede kâin müessesat veya nevahi vekillerinden Tisalyada emlâki bulunanlar bunları kemafissabık zer' ve idare etmek ve iltizama vermek üzere hududu geçmekte serbest olacaklar ve bundan dolayı kendilerine bir gûna mâni ika edilemeyecektir.

Gerek Tisalyanın sekene veya ahaliî asliyesinden ve gerek mahali mezkûredeki müessesat veya nevahi vekillerinden Devleti Aliyeye iade olunan arazide emlâki bulunanlara aynı fevaid bahşedilmiştir.

Madde 8 — Mukaddematı sulhiyenin dördüncü maddesi ahkâmını icraen hükûmeti yunaniye kuvayı yunaniye tarafından ika olunan hasarattan dolayı efradı ahaliye tazminat olmak üzere Devleti Aliyeye yüz

bin osmanlı lirası tediye edecektir. Meblâğı mezbur tazminatı harbiye ile aynı zamanda tediye kılınacaktır.

Madde 9 — Tebaai yunanîyenin kablelmuharebe düveli saire tebaası misillû müstefit oldukları muafiyat ve imtiyazatın kaidesine dokunulmaksızın konsolosluk muafiyatınca suiistimal vukuuna mahal bırakmamak ve lâzimeî adaletin hüsnü cereyanına hail olan ahvali men etmek ve ita olunan ilâmatın icrasını temin ve iflâs işleri dahil olmak üzere Yunanilerle olan ihtilâfatında tebaai osmaniye ve ecnebiyenin menafiini muhafaza eylemek maksadile Devleti Aliye ile yunan hükûmeti beyninde suveri tesviyei mahsusa akdolunacaktır. Mukaddematı sulhiyenin beşinci maddesinin «Saniyen» işaretli fıkrasında musarrah mukavelenamenin akdile mevkii icraya vazına değin yunanistandaki Devleti Aliye şehbenderleri ve memaliki şahanedeki yunan konsolosları idareye müteallik vazifelerini muharebeden evvelki aynı esaslar üzerine ifa eyleyeceklerdir.

Tebaai osmaniye ile yunan tebaası beynindeki mesalihi adliyyeye gelince ilânı harpten mukaddem mehakime havale edilmiş bulunan mesalihi adliye hakkında memaliki şahanede muharebeden evvel meriyül-icra olan usule tevfikân muamelede devam olunacak ve ilânı harpten sonra zuhur eden mesalih hakkında ise Devleti Aliye ile Sırp hükûmeti beyninde münakid 26 şubat ve 9 mart sene 1896 tarihli mukavelename esasına müstenîden ve Avrupa hukuku düveliyesi kavaidine tevfikân muamele edilecektir.

Madde 10 — Fi 24 mayıs sene 1881 tarihli mukavelenamenin ahkâm ve şeraiti işbu muahedename ile tadil edilmiş bulunan ahkâm ve şerait müstesna olmak üzere ibka edilmiştir. Babıâli mezkûr mukavelename ahkâmından münbais mesailin tesviyesi hakkındaki teklifatını mukavelenamei mezkûru imza eden devletlere tebliğ ve havale etmek hakkını muhafaza buyurur düveli müşarileyhimin mukarreratı hükûmeti yunanîye tarafından kabul edilmek lâzım gelir.

Madde 11 — Tarafeyni akideyn işbu muahedenamenin tarihi tasdikinden itibaren üç ay müddet zarfında suveri tesviyei âtiyenin akdine karar vermişlerdir.

Evvelâ muterizünaleyha olan tabiiyet mesailini bin sekiz yüz yetmiş altı tarihinde Devleti Aliye ile Yunanistan beyninde tezekkür olunan lâyihanın esasları üzerine tanzim eder bir mukavelename.

Saniyen dokuzuncu maddenin birinci fıkrasında (mukaddematı

sulhiyenin üçüncü maddesi) musarrah şerait dairesinde olarak bir konsolosluk mukavelenamesi.

Salisen hukuku umumiye mücriminin mütakabilen teslimi için bir iadei mücrimin muahedenamesi.

Rabian tarafeyn hududu üzerinde harekâtı şakavetkâranenin men ve ref'i için bir mukavelename.

Tarafeyn ileride bir ticaret ve seyrisefain muahedenamesi akdi salâhiyetini muhafaza ederler. İşbu son muahedename akdolununcaya değin serbestii ticaret ve seyrisefain hususu sureti mütakabilede iade kılınmıştır.

Madde 12 — Bir kaç senedenberi düçarı inkita olmuş olan Devleti Aliye ile Yunan Hükûmeti beynindeki posta münasebatı tarafeyn posta idareleri beyninde bu babda bir mukavelenamei mahsus akdolunur olunmaz posta münasebatını tanzim eden mukavelâtı umumiyeye tevfiikan iade olunacaktır. Buna intizaren tarafeyn posta idareleri usulü veçhile temhir olup yekdiğeri memalikine berren veya bahren veyahut transit suretile gönderilen posta çanta ve paketlerini mahalli mübadele ittihaz edecekleri yerlerde doğrudan doğruya mübadele edebileceklerdir.

Madde 13 — Tarafeyn telgraf idareleri her iki memlekette bulunan hututu telgrafiye beyninde muhaberâtı iade etmek ve muhaberâtı telgrafiye'nin bilâ fasıla sürati teatisini temin edecek surette hututu mezkûreyi hüsnü halde muhafaza eylemek için iktiza eden tedabiri ittihaza mecbur olacaklardır.

Madde 14 — Devleteyn beyninde münasebatı hasenei hemcivarinin muhafazasını temin maksadile Devleti Aliye ile Yunan Hükûmeti kendi ülkelerinde hükûmeti mütejavirenin huzur ve emniyetini ihlâl edebilecek tahrikât ve tesvilât vukuunu tecviz etmemeği taahhüd ederler.

Madde 15 — Esnayı müzakeratta Devleti Aliye ile Yunanistan beyninde ihtilâfı efkâr zuhuru takdirinde alâkadar olan tarafeynden biri veya diğeri nıkatı muterizünaleyhayı Dersaadette mukim düveli muazzama süferasının «Arbitraj»ına havale edilebilecek ve bunların mukarreatı tarafeyn hakkında mecburiülicra olacaktır. İşbu «Arbitraj» sureti müşterekede veya alâkadaranın mahsusan irae edecekleri veçhile gerek doğrudan doğruya ve gerek mahsus delegeler marifetile icra olunabilecektir.

Tesavii âra vukuunda hakemler bir hakemi salis intihap edeceklerdir.

Madde 16 — İşbu muahedei sulhiyei katiyenin tarafı eşrefi hazreti padişahiden ve haşmetlü Yunan kralı hazretleri canibinden tasdik kılınmış nüshaları bu günden itibaren on beş gün müddet zarfında veya mümkün ise daha evvel Dersaadette mübadele olunacaktır.

Tasdikanlımakaal tarafeyn murahhasları işbu muahedei sulhiyei katiyeyi imza ve armalı mühürleriyle temhir eylemişlerdir.

22 teşrinisani / 4 kânunuevvel sene 1897 tarihinde iki nüsha olarak Dersaadette tanzim olunmuştur.

İmza
Moro Kordato
İstefanos

İmza
Tevfik
Hasan Fehmi

A. işaretli protokol

Hükümeti seniyenin mukaddematı sulhiyenin üçüncü maddesinde musarrah suveri tesviyeye müteallik teklifatını teşkil edecek olan başlıca esasların neden ibaret olduğunun kendilerine bildirilmesi hakkında Yunan murahhasları canibinden vukubulan taleb üzerine Devleti Aliye murahhasları maruzzikir suveri tesviye için Hükümeti seniyenin fikrinde takarrür edip nikatı atiyede mündemiç bulunan başlıca esasları malûmat kabilinden olmak ve muahedei sulhiyei kat'iyenin tasdikından evvel olbabda bir gûna mübahasata girişilmemek üzere şimdiden murahhasanı mumaileyhimaya tebliğe muvafakat etmişlerdir. Nikatı mezkûre şunlardır:

Konsolosların haiz oldukları gümrük muafiyatının tayini hududu mevaddı hukukiye ve ticariyede mehakimi Osmaniye canibinden Yunan konsolosları hakkında isdar olunan ilâmatın tenfizi ahkâmı tebaai Yunaniyenin tayini ikametgâhı ve alelhusus tercümanın memurini Osmaniyenin daveti vakıasına icabet etmediği takdirde ikametgâhın hini taharrisinde riayet olunacak şeraitin tasrihi daavii muhtelitede konsoloshane memurları mehakimi aideye azimet etmediği surette kezalik riayet olunması lâzım gelen şeraitin tanzih kavanini mer'iyeye mucibince Mahkemei Temyizin kabul ve tasdik salâhiyeti tebaai Yunaniyenin ifiâs işleriyle gerek kendi beyinlerinde ve gerek düveli saire tebaasile olan mevaddı cezaiyede kezalik mahakimi Osmaniyenin kabul salâhiyeti tebaai Yunaniyeye mahsus evrakı adliyenin emri tebliğinin tahtı intizama vaz'ı daavii muhtelitede mehakimi Osmaniye tarafından isdar olunan ilâmat ahkâmının memurini Osmaniye canibinden temini icrası.

Yunan murahhasları işbu tebligatı sened ittihaz ile beraber gerek muahedei sulhiyei katiyenin tasdikını müteakib mevkii bahis ve müzakereye vazolunacak olan işbu tebligatın mündericatı ve gerek ihtilâfı *efkâr* vukuunda mukaddematı sulhiyenin dokuzuncu maddesinde musarrah olduğu üzere Dersaadetteki düveli muazzama süferasının Arbitrajına müracaat hususu hakkında en kat'î kuyudu ihtiraziye dermeyan ettiklerini beyan ederler.

Dersaadet fi 7/19 teşrinisani sene 1897

İmza
Moro Kordato
İstefanos

İmza
Tevfik
Hasan Fehmi

B. işaretli protokol

Muahedei sulhiyei kat'iyenin on birinci maddesinde (mukaddematı sulhiyenin yedinci maddesi) musarrah ticaret ve seyrisefain muahedenamesi işbu muahedei sulhiye tasdiknamelerinin tarihi mübadelesinden itibaren iki sene müddet zarfında akdolunacaktır. İşbu müddet zarfında gümrük tarifelerile kabotaj ve sünger saydı hakkında muharebeden evvel meriyülicra olan usul mukabele bilmisil esası üzerine ibka edilmiştir. Eğer işbu iki sene müddetin inkızasına değin ticaret ve seyrisefain muahedenamesi akid ve tasdik edilmemiş bulunur ise tarafeyn muahedei sulhiyei kat'iyenin on birinci maddesinde (mukaddematı sulhiyenin yedinci maddesi) musarrah usule rücu edeceklerdir.

Ticaret ve seyrisefain muahedenamei cedidi müddeti mezkûre zarfında akid ve tasdik olunupta tarafeyni âkideynin rıza ve ihtiyarları haricinde bulunan bazı esbabdan dolayı mevkii tathik ve icraya vaz edilemediği halde muharebeden evvel meriyülicra olan usulü mezkûrun muahedenamei cedidin mevkii icraya vaz'ına değin daima mukabele bilmisil esası üzerine ibkası mukarrerdir.

Dersaadet 22 teşrinisani / 4 kânunuevvel sene 1897

İmza
Moro Kordato
İstefanos

İmza
Tevfik
Hasan Fehmi

Zabıtname

Muharririni imza Devleti Aliye ile Hükûmeti Yunaniye beyinde akid ve 22 teşrinisani/4 kânunuevvel sene 1897 tarihile Dersaadette imza

olunan muahedei katiyei sulhiyenin tasdiknamelerini lieclitteati bugün Babılâide akdi içtima etmiş ve Fransızca metin alelusul mukabele olarak tarafeyni âkideyn murahhasları canibinden imza edilen muahedename metnine muvafık görünmüş olduğundan tasdiknameler usulü veçhile teati kılınmıştır.

Şurası mukarrerdirki tarafeyni akideyn murahhasları canibinden imza olunan 7/19 teşrinisani sene 1897 tarihli ve «A» işaretli protokol ile 22 teşrinisani/4 kânunuevvel sene 1897 tarihli ve «B» işaretli protokolun dahi iradei seniyesi şerefsadır olmuş olduğundan bunlar marüzzâkir muahedei katiyei sulhiyenin eczayi mütemmimesindendir.

Tasdiklanılmekal işbu zabıtname iki nüsha olarak tanzim ve imza kılındı.

Fi 6/18 kânunuevvel sene 1897

İmza
Moro Kordato
İstefanos

Naum

İmza
Terfik
Hasan Fehmi
Mehmed Nuri
Yusuf

**No: 68 — Memaliki mahrusai şahanede etıbbai mütehassısıa
tarafından küşad edilecek hususî hastahane
«klinik» lere mahsus Nizamname**

17 şevval 1315 ve 26 şubat 1313

Madde 1 — Hususî hastahane tesis ve küşad edecek tabib tebaai devleti aliyeden olacak ve hazakat ve iktidarile hüsnü hali umuru tibbiyei mülkiye nezaretince tasdik olunmuş mütehassısinden bulunacaktır.

Madde 2 — Bu misillü hastahanelere kabul olunacak maraza mühtelâ oldukları maraz ve illete kesbi ihtisas etmiş olan tabibin şubesine aid bulunacaklardır.

Madde 3 — Hastahane ittihaz olunacak mahallin mevki ve civar ve nezafet ve taharetile hususatı sairesi adatı belde ve kavaidi hıfzıssıhaya muvafık bulunduğu umuru tibbiyei mülkiye nezareti canibinden ve şehremanetinden gönderilecek heyet tarafından tasdik olunduktan

sonra küşadı için umuru tıbbiye mülkiye nezaretinden ruhsatname verilecektir.

Madde 4 — Hususî hastahaneler derununda eczahane bulundurulmayıp eczayı tıbbiyei muktaziye hariçteki eczahanelerin birinde imal ve istihzar ettirilecektir.

Madde 5 — Zikrolunan hastahanelere müracaat edecek hastagândan vakit ve hallerine göre muhtelif ve mutedil ücretler alınacak ve fakat hastagânın onda biri nisbetinde olmak üzere ihtiyaç ve fakrû zarureti tahakkuk eden maraza meccanen kabul edilecektir.

Madde 6 — Açılacak hastahaneler yirmi yataktan dun olmyacaktır.

Madde 7 — Muhtelif şubelere münkasem olmak üzere iki veya daha ziyade tabibi mütehasısın müştereken tesis ve küşad edecekleri bu misillü hastahanelerin umuru idaresinden müdür namını ihraz edecek yalnız bir zat mes'ul tutulacaktır.

Madde 8 — Ruhsatname istihsal olunmaksızın küşad olunan hususî hastahaneler kapatılmakla beraber açanlar hakkında kanunen lâzım gelen ceza icra kılınacaktır.

Madde 9 — Mezkûr hastahaneler daimî surette bir tabibin nezareti tahtında olmak üzere geceleri ya hastahane dahilinde veyahut kurbunda müdürün muavini veyahut intihab ettiği bir tabib bulunacaktır.

Madde 10 — Mezkûr hastahanelerde maraza hakkında icrası lâzım gelen ameliyat bilistişare icra olunacaktır.

Madde 11 — Memaliki mahrusai şahanede küşat olunacak bu makule hastahanelerin ahvalini istediği vakit teftiş ve tahkik etmeğe umuru tıbbiyei mülkiye nezaretinin salâhiyeti olacaktır.

No: 69 — Muvakkaten Hüdavendigâr Vilâyetinde mevkii tatbika konulan 16 cemaziyelâhir 1310 tarihli zabtî hayvaniye talimatının tedricen sair vilâyatı şahanede dahi tatbiki hakkında iradei seniye [1]

Meclisi Mahsusu Vükelâ Mazbatası

Çatalca Sancağı dahilinde kâin mevaki malûmede ve memaliki şahanenin sair mahallerinde ileli sariyei hayvaniye zuhur etmesinden

dolavı şerefsadır olan iradei seniyei cenabı padişahî mantuku âlisine tev-fikan Şehremaneti ve Orman ve Maadin ve Ziraat Nezareti ile cereyan eden muhaberat neticesinde ihbar ve istihbar nizamnamesi unvanile zabıtai sıhhiyei hayvanıye komisyonundan tanzim ve Şûrayı Devlet Tan-zimat Dairesince tedkik olunan lâyiha ve evrakı müteferriası üzerine icraat ve tatbikatı temini maksad ve maslahata delâlet edecek tedabir ve teşebbüsatin erbabı fen ve vukuf ile bilmüzakere iş'arı hakkında sebkedem karar ve işara cevaben Ticaret ve Nafia Nezaretinden meb'us 9 şevval 1315 tarihli tezkere meyanei bendegânemizde kıraat ve mutalâa olundu. Mealinden müsteban olduğu veçhile hayvan hastalıklarının si-nini ahirede ilerlemesi servet ve ticareti dahiliyeye büyük rahneler aç-makta ve bunun hilvasıta Hazinei Devlete dahi zararı dokunmakta ol-duğu gibi Suriyeden Mısır'a her sene külliyetli hayvan satılır iken Su-riyede ileli sariyenin zuhuru Mısırdaki bu ticaretin men'ine müncer ol-duğu geçende Ahmet Muhtar Paşa tarafından bildirilmiş ve Edirne ta-raflarının dahi bu hale uğraması Bulgaristan emaretinin itihaz ettiği memnuiyet mucibince hayvan ihracatına sekte getirmiş olduğuna bina-en buna karşı bir çare ve tedbiri seri taharrisi mutlakullüzum olup ancak zikir olunan ihbar ve istihbar hakkındaki nizamnamenin şimdiden mevkii tatbika vaz'ı her kaza merkezinde lâakal bir baytar bulundur-ulması ve sıhhiye kordonlarının bihakkın teşkili için lüzumu kadar köy korucuları ve yol bekçileri ve her kazanın ehemmiyet ve cesameti nisbetinde jandarma istihdam olunmak gibi vesaitin vücuduna ve işin ehemmiyetile mütenasib tahsisat itasına mütevakkıf görünerek böyle esbabı icraiyesi mefkud ve masrafça külfeti azimeyi müstelzim bir ni-zam lâyihasının mevkii tatbika vaz'ından faide mutasavver olmadığından bundan sarfı nazarla elde bulunan ve mektebi mahsusundan ye-tiştirilip yakında çıkacak olan baytarlarla en kolay ve mümkünüicra bir yolda defi illet ve men'i sirayete bakılmak üzere elyevm müstahdem bulunan ve mektebdem muhreç olup maaş karşılığının şıkdanından do-layı istihdam olunmadıkları anlaşılın ve gelecek bin üç yüz on dört ve on beş senei maliyelerinde mezkûr mektebdem çıkacak olan baytarlar ile tahtı iradei seniyei hazreti padişahide bulunan ve mevkii tatbika vaz'ı alâtı icraiyesinin ademi tedarikile teahhür eden talimat ile ona mer-but muayene tarifesinin bu kere tanzim olunan cetvelde esamisi mu-harrer vilâyat ve elviyede tamamen icraatına iptidar olunması ve bunun için istihdamı muktazi seksen nefer baytardan otuz sekizi elyevm müs-tahdem ve maaşları Hazinei Celileden muhassas olmasile şu halde

maaşları ve masarifi sairesi muayene resminden hasıl olacak meblâğdan tesviye olunmak üzere elyevm açıktaki bulunan dokuz nefer baytarın mevcuda ilâveten Hüdavendigâr ve Edirne Vilâyetleri ile İzmir Sancağı ve Dersaadet ile mülhakatı dahilinde bin üç yüz on dört senesi martından ve bu sene Mülkiye Tıp Baytarî Mektebinden çıkacak on bir baytardan dokuz neferinin mevcut üç nefere ilâvesile Beyrut ve Suriye Vilâyetlerinde senei mezkûre eylülünden itibaren istihdamları ve üç yüz on beş senesinde mektebden çıkacak baytarların elyevm müstahdem olan baytarlara ilâvesile cedveli mezkûrda muharrer vilâyatı saireye izamları ve bunlardan maada vilâyatı şahanece tatbiki nizam maksadının dahi senei âtiyede yetiştirilecek baytarların adedile mütenasiben istihsalı esbabına tevessül olunması ve evvelce bairadei seniye teessüs eden talimat yeni bir nizama ihtiyacı acilden vareste olup ileride tecarübün göstereceği lüzum ve iktizaya ve erbabı fennin derecesi tekessürüne göre memaliki sairei mütemeddinede olduğu veçhile hayvanat için mükemmel karantina ve muayenehaneler ihdasile vilâyatı şahanece mevaşi neslinin ıslahı hususatına bakılmak lâzım geleceği cihetle sureti maruzanın hemen ifayı muktezasına mübaderet olunması lüzumu dermeyeran olunmuştur. Malûmu âli buyrulduğu üzere ileli sariyei hayvaniyenin defi ve men'i sirayeti evvel emirde iktiza eden tedabiri fenniyei ittihaz ve icra edecek baytarların vücuduna muhtaç olup bunlar olmadıkça nizam vaz'ından maksud olan faide husule gelemeyeceği müsellemler olduğuna ve Ticaret ve Nafia Nezaretince dermeyeran olunan mutalâat elde bulunan ve yetiştirip de kullanılmıyan ve peyderpey yetiştirilecek olan baytarların kifayetine göre iş yapmaktan ve esasen mevkii tatbika vaz'ı ba iradei seniye mukarrer olan talimatı mezkûrenin hükmünü salifülbeyan cetvelde gösterildiği veçhile Dersaadetçe ve bazı mahallerce üç yüz on dört senesi martından itibaren ve bazı mahallerce de tedricen mevkii icraya koymaktan ibaret ve bu da muvafıkı hal ve maslahat bulunduğu binaen herveçhi iş'ar iktizasının ifası hususunun Orman ve Madin ve Ziraat Nezaretine havalesile Dahiliye ve Ticaret ve Nafia Nezaretlerine dahi malûm itası tezekkür ve tensib ve Dahiliye ve Ticaret ve Nafia Nezaretlerinin salifüzzikir tezkereleri ve meblusüanlık olan talimatın sureti takımıle leffen arz ve takdim kılınmakla olbabda ve kabai ahvalde emrû ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

13 şevval 1315 ve 22 şubat 1313

Arz tezkeresi

Çatalca Sancağı dahilinde ve memaliki şahanenin sair mahallerinde ileli sariyei hayvaniye zuhur etmesinden naşi olbabda ittihazı icab eden tedabire sevk eden karar ve iş'ara cevaben Ticaret ve Nafia Nezareti Celilesinden gelen tezkere ve evrakı müteferriası üzerine cereyan eden müzakeratın neticesini havi Meclisi Mahsusu Vükelâdan kaleme alınan mazbata takımıle arz ve takdim kılınmış olmakla münderecatı hususunda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şeref müteallik buyrulur ise mantuku münifi infaz olunacağı beyanile tezkerei senaveri terkim kılındı efendim.

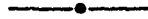
13 şevval 1315 ve 22 şubat 1313

Iradeyi mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup Meclisi Mahsusu Vükelânın mazbatai maruzası ve mefufatı ile manzuru âli buyrulan işbu tezkerei samiyeyi sadetpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyrulmuş olmakla olbabda emir ve ferman hazreti veli-yülemrindir.

12 zilkade 1315 ve 22 mart 1314

[1] Zabıtai Sıhhiyei Hayvaniye Talimatnamesi. 1 inci tertib 6 ncı cild Düsturun 1306 ncı sahifesindedir.

No: 70 — Sırbistanla münakid Ticaret Mukavelenamesi

18 zilhicce 1315 -- 17 nisan 1314

Hükûmeti seniye ile Sırbistan hükûmeti devleteyn beynindeki münasebatı ticariyeyi sureti muvakkatede tanzim etmek arzusunda bulunduklarından tarafı eşrefi hazreti padişahîden murassa imtiyaz ve Osmanî ve Mecidî nişanı zişanlarile sair nişanları haiz ve hamil olan hariciye nazırı devletlü Tevfik Paşa Hazretleri

Ve Haşmetlü Sırbistan kralı hazretleri canibinden Dersaadet fevkalâde ve murahhas orta elçisi olup Takova ve Sen Sava ve Aigle Blanc nişanının ikinci ve Osmanî ve Mecidî nişanı zişanlarının birinci rütberile sair nişanları hamil olan Mösyö İstoyan Novakoviç murahhas tayin edilmişlerdir.

Murahhasanı müşarileyhima mevaddı âtiyeyi kararlaştırmışlardır.

Madde 1 — Memaliki şahaneye idhal olunan sırp mahsulât veya masnuatı ve Sırbistana idhal olunan memaliki şahane mahsulât veya masnuatı tarafeyn memalikinde idhalat ve ihracat ve transit rüsumunca ve tekrar ihracataca ve tellâliyece ve antrepo usulünce ve rüsumu mahalliyece ve gümrük muamelâtınca en ziyade mazharı müsaade olan millet mahsulatına edilen muameleye tâbi olacaktır.

Memaliki şahanenin mahsulatından olan tütütn salifüzzikir ahkâm-dan müstesna olup Sırbistana hini ihracında kıye başına dört kuruş yani beher yüz kilogramda üç yüz on iki buçuk kuruş ihracat resmine tâbi kalacaktır. Kezalik 28 temmuz / 19 ağustos 1892 tarihile Sırbistan ile Avusturya ve Macaristan hükümetleri beyinde münakid baytar mukavelenamesinin son protokolünün birinci fıkrası mucibince memaliki şahanedan Sırbistana hayvanat idhali veya Sırp toprağından transit suretile imrarı balâda muharrer ahkâm-dan tarafeyni akideyn beyinde bir baytar mukavelenamesi akdolununcaya kadar müstesna tutulacaktır.

Madde 2 — Sırbistan hükümeti merbut cetvelde zikr ve tadat olunan mahsulât veya mamulâtı osmaniye hakkında cetveli mezburda muharrer idhalât rüsumunu tatbik eyliyeceğini ve birde mahsulât ve mamulâtı mezkûreyi diğer bir devletin mahsulât ve mamulâtı mümasilesi hakkında tatbik olunacak daha mutedil rüsumdan istifade ettireceğini beyan eder.

Madde 3 — Emtia ve eşyanın memaliki şahane veya Sırbistan mahsulât veya masnuatından olduğunu indelicab irae ve tayin için tarafeyni muakideynin gümrük idareleri emtia ve eşyayı idhal eden kimseyi idhalâtın icra olduğu memleket gümrüğüne veya mahalli sevkde mukim bir hakim huzurunda yapılmış resmî bir beyanname veya mahreç gümrüğünün re's memuru canibinden verilmiş bir şahadetname veya hut idhalâtın vaki olacağı memleketin mahalli sevkde veya mahreç limanlarında mukim şebhender ve şebhender memurları taraflarından

verilmiş bir şahadetname ibraz etmek mecburiyetine tâbi ettirmek salâhiyetini haiz olacaklardır.

Madde 4 - - Tarafeyni muakideynden her biri diğèrinin memleketine karşı vaki olacak hiç bir kaçak muamelâtına cevaz göstermemeği ve hile ve hudanın tahkik ve isbatı için istifadeyi mucib olabilecek ve yahut diğèr taraf gümrük idareleri canibinden talep olunacak olan her gûna malûmatı idarei aideleri vasıtasile tebliğ etmeği taahhüt ederler.

Madde 5 — İşbu mukavelename tasdiknamelerin mübadelesini müteakib kâmilen düsturülamel tutularak ve 15/27 şubat 1900 tarihine kadar meriyülicra olacaktır.

Tasdiknameler süratı mümkün ile Dersaadette mübadele kılınacaktır.

Dersaadette 19/nisan/1 mayıs 1899 tarihinde tanzim ve imza olunmuştur.

İmza
Es. Novakoviç

İmza
Tevfik

«Protokol»

Tarafeyn murahhasları bu günkü tarihli mukavelenameyi imzaya mübaderet eyledikleri sırada şurasını beyan ederlerki mukavelenamenin üçüncü maddesinde musarrah menşe şahadetnamelerine gelince bunları talep etmek salâhiyeti ancak işbu mukavelename ahkâmınca mazharı müsaade olan osmanlı veya sırp eşyasının daha az müsaadeli bir muameleye tâbi olan diğèr mahal eşyayı mümasilesinden tefrikine lüzum görüldüğü zaman istimal olunacaktır.

19 nisan / 1 mayıs 1899

İmza
Es. Novakoviç

İmza
Tevfik

Cedvel

Sıra No.	Eşya	Beher yüz kiloda resmi gümrük	
		Yüz kiloda	Frank
1	Limon portakal turunç ağaç kavunu nar	»	3
2	Taze üzüm vesair taze meyva	»	3
3	Siyah kuru üzüm (Tire)	»	2
4	Sepet ve çuval ile gelen kuru incirlerle dizi incirleri ve arabistan hurmaları	»	3
5	(Rezaki ve sultaniye) kuru üzüm	»	6
6	Badem fıstık vesair meyvalar	»	10
7	Susam	»	3½
8	(Paprika) tabir olunan dövülmüş veya dövül- memiş kırmızı biber	»	20
9	Çiroz ve uskumru balığı	»	4
10	Kendir keten vesair mevaddı nesciyei nehatiye (Selânik ve Kosva Vilâyetlerinden gelen)	»	Muaf
11	Fıçı ve sepet veya çuval ile gelen taze ve tuz- lanmış ve salamuraya konulmuş zeytin	»	4
12	Helva ve rahatı halkum	»	6
13	Portakal ve limon ve turunç kabukları	»	12
14	Mastaki ve zamkı arabî	»	30

19 nisan /1 mayı 1899

İmza
Es. Novakoviç

İmza
Tevfik

**No: 71 — Köylerde faili meçhul harik maddelerinde cari
kasame usulünün dutluklara da teşmili hakkında
iradei seniye**

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Husumeti şahsiye üzerine dut bahçelerinin tahribine cüret eden-
lerin bilinmemesinden naşî duçarî taarruz olan köy ahalisinin perişan

olmakta buldukları beyanile otluk ve samanlık ve böcekhanelerin ihrakında bedelinin kura ahalisine kasame suretile tazmin ettirilmesi hakkındaki usulü müttehizenin mezkûr bahçelere dahi şamil tutulması muhassenatı müstelzim olacağı İzmit mutasarrıflığından ba tahrirat iş'ar olunduğundan bahisle icabının Şûrayı Devletçe tetkiki ifadesine dair Dahiliye Nezaretinden bittakdim Şûrayı Devlete havale buyurulan 24 rebiülâhir 1315 tarihli ve 2567 numaralı tezkere tanzimat dairesinde kiraat olundu.

Muktazayı maslahat müzakere olundukda otluk ve samanlıkların ihaneten ihrakında bedelinin kura ahalisine kasame suretile tazmin ettirilmesi hakkındaki karar bunların seriülüştial ve mesakinden baid mahallerde yığın halinde bulunmasından naşi olup eşcari mağruse ise bu kabilden bulunmadığı cihetle kararı mezkûrun dut ağaçlarına şamil tutulması münasib olamayacağından bundan sarfı nazarla dutlukların meni tahribatı hakkında tedabiri müessire ittihazının İzmit mutasarrıflığına iş'arının dahiliye nezaretine havalesi üç rey tarafından dermeyan kılındı ise de ekseriyeti araca dut ağaçlarının yaprakları ipek böceklerinin yegâne gıdası olmak hasebile dutluklar böcekhanelerin levazımı esasiyesinden bulunduğu ve şu halde dutlukların muhafazası elzem idüğünden salifüzzikir diyeti kasame usulünün dut bahçelerine dahi şamil tutulması münasib görülmüş olmakla zikrolunan dutluklar hakkında dahi olveçhile muamele olunmasının mezkûr mutasarrıflığa cevaben ve mizanı harir olan sair vilâyata tamimen tebliği hususunun Dahiliye Nezaretine havalesi babında emrû ferman hazreti menlehül-emrindir.

Selhi cemaziyelevvel 1315 ve 15 teşrinievel 1313

Arz tezkeresi

Husumeti şahsiye üzerine dut bahçelerinin tahribine cüret edenlerin bilinememesinden naşi düçarı taarruz olan köy ahalisinin perişan olmakda olduklarından bahsile otluk ve samanlık ve böcekhanelerin ihrakında bedelinin kura ahalisine kasame suretile tazmin ettirilmesi hakkındaki usulü müttehezenin mezkûr bahçelere dahi şamil tutulması lüzumu İzmit mutasarrıflığından iş'ar olunmuş ve dut ağaçları yaprakları ipek böceklerinin yegâne gıdası olmak hasebile dutluklar böcekhanelerin levazımı esasiyesinden bulunmuş olduğundan salifüzzikir diyeti kasame usulünün dut bahçelerine dahi şamil tutulması hususunun mez-

kür mutasarrıflık ile icab eden vilâyata tebliği hususunun Dahiliye Nezareti celilesine havalesi ekseriyetle tezekkür edildiğine dair Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin mazbatası arz ve takdim olunmakla olbabda her ne vechile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile tezkerei senaveri terkim kılındı.

19 zilkade 1315 ve 9 nisan 1314

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulmuş olmakla olbabda emrûferman hazreti veliyülemrindir.

25 zilhicce 1315 ve 5 mayıs 1314

No: 72 — Süferayı osmaniyeye ita edilecek harcırahlar ile düveli muazzama nezdindeki müsteşar ve kâtip ve orta elçilere verilecek taamiye hakkında iradei seniye

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Şûrayı Devlet Dahiliye dairesinin babuyruldui âli tevdi olunan 19 zilhicce 1313 tarih ve yedi yüz yirmi numaralı mazbatası Tanzimat dairesinde kıraat olundu.

Mealinde Nevyork baş şebenderliğinden münfasıl Ekyadis efendinin Nevyorka muvasalatla Şebenderhane ittihaz olunmak üzere bir mahal isticarına değin otelde ikamete mecbur olmasından dolayı beş bin dört yüz kuruşun talebile beraber giriftarı düyun olarak avdet harcırahının tesviyesine intizarda olduğunu iş'ar eylemesi üzerine sebkeden istizana cevaben varid olan 25 şevval 1313 tarihli tezkerei samiyede memurini mülkiyenin hiç bir sınıfına avdet harcırahı verilmemekte olması cihetile memurini hariciye hakkında dahi anlara kıyasen muamele olunması muvafıkı madelet olacağından bahisle ne yolda karar ittihazı münasip olacağıнын muvazzahan inbası iş'ar buyurulmuş olup sefaratı seniye kâtipleriyle şebender ve şebender vekillerinin ve kañçılarların maaşatı zaten cüz'i olarak ihtiyaçlarına ancak kifayet edebildiği gibi bunların buldukları memalikin malûm olan ahvali hususiyesi hase-

bile tariki iktisada sülûk ile maaşlarından akçe artırmaları derecei istihalede bulunduğundan infisal veya tahvili memuriyet ile avdete mecbur olan bu sınıf memurinin avdet harcırahlarının kat'ı cihetine gidilmesi diyarı ecnebiyede beyhude temdidi ikametlerini müstelzim ve bu ise muğayiri şanı âli bazı ahval vukuu gibi mahzurdan gayri salim olacağı cihetle memurini mumaileyhimin avdetleri masarısına mukabil usulen icap eden harcırahlarının kemafissabık itası icap edeceğinden ve süferayı saltanatı seniyyeye gelince müşarileyhim müstevfa maaş ve tahsisat almakta olduklarından azimet ve avdetlerinde kendilerine ayrı ayrı harcırah itası bir dereceye kadar şayanı istiksar olduğuna mebni bu yüzden vuku bulan masarifin tevhinine medar olmak üzere badema infisalen Derseadete avdet eden süferayı saltanatı seniyyeye nısıf ve hasbellüzum celb olunup ta yine memuriyeti asliyelerine avdet eyleyenlere azimet ve avdetleri için kezalik yarımşar ve ahar mahalle tahvili memuriyet edenlere gerek Derseadete celp edilsin gerek celp edilmeyip doğrudan doğruya mahalli memuriyeti cedidelerine azimet eylesinler bir harcırah verilmesi münasip görülmüş ve bir de sefarat maiyetinde bulunan müsteşarlar ile kâtipler süfera tarafından işe edilmekte ve bunun için icap eden masraf süfera tahsisatından tesviye edilmekte olup ancak sefaratı seniyyenin cümlesinde bu babda sureti muttaridede muamele edilmemekte olması ekseriya müşkilât ve şikâyat hudusuna sebebiyet verdiği ve bunun bir kaidei salimeye raptile müşkilâtı vakıanın ref ve izalesi lâzimei halden bulunduğuna binaen düveli muazzama nezdindeki süferayı saltanatı seniyyeye verilen yüz altmış altun tahsisattan kırk beş altununun bittenzil bundan on beş altununun taamiye namile müsteşara ve onar altununun üç kâtibe ve kezalik orta elçilere mahsus yüz altundan otuz altunun onar altun itibarile üç kâtibe doğrudan doğruya tahsis ve bundan başka şebhenderler ile sefaratı seniyye kâtiplerinden istihsali mezuniyet edenler müddeti mezuniyetlerini temdit ile bazı kere tulü müddet vezaifi memurelerini ifa etmemekte oldukları vaki ve bu ise bilvü-cuh gayri caiz idüğünden buna mahal kalmamak üzere memaliki baidede bulunanlara üç ve diğerlerine iki aydan ziyade mezuniyet verilmemekte beraber bu müddet zarfında tahsisatın kat'olunmasının ve hitamı mezuniyetlerinde esbabı mücbireden dolayı temdidi ikamete mecbur olanların mahalli memuriyetlerine avdetlerine değin tahsisatlarla beraber maaşlarının dahi nef'i hazine edilmesinin usûl ittihazı muvafıkı maslahat olacağından bahisle muktezası Hariciye Nezaretinin 19 zilkade 1313 tarihli tezahirinde istizan kılınmış olduğu ve mumaileyh Ekyadis

efendinin Şehbenderhane ittihaz olunmak üzere bir mahal isticarına kadar otelde ikamete mecbur olmasından dolayı talep ettiği beş bin kuruş ile avdet harcırahı olan altı bin kuruşun emsaline muvafık olması cihetile tesviye ve ifası zarurî bulunmuş olduğundan berveçhi istizan icrayı icabı için Nazareti müşarileyhaya tebliğat icrası ve sefaratı seniye memurini harcırah ve masarifi hakkında icrassı iş'ar olunan bazı teklifatin dahi tadili nizama taallük cihetile bu cihetinin de Tanzimat daire-since icabına bakılmak üzere Şûrayı Devlete havalesi lâzım geleceği gösterilmiş ve zikir olunan buyuruldui âlide dahi mazbatai merkume mucibince icrayı icabı Hariciye Nazaretine iş'ar kılınmış olduğundan bahisle Şûrayı Devletçe dahi ifayı muktezası emir ve iş'ar buyurulmuştur.

Süferayı saltanatı seniye ile sair sefaret memurları ve şehbenderler maaş ve harcırahlarına dair bir gûna nizam olmayıp mekadir ve suveri tesviyesinin teamüle müpteni bulunduğu bittahkik anlaşılmış ve mevzuu-bahis olan harcırahlar ile müsteşar ve sair sefaret memurlarının taami-yeleri olarak seferet muhassasatından tenkihat icrası hakkında beyan olunan usulün lüzum ve icabı maslahata müstenid olduğu Hariciye Nazaretinin tezkeresinde gösterilmiş olduğundan kemakân Hariciye bütçesi dahilinde olmak üzere suveri muharrerenin usûl ittihazına bil-istizan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulduğu halde ifayı muktezasının Nazareti müşarileyhaya havalesi tezekkür kılındı olbabda emrû ferman hazreti menlehülemrindir.

2 rebiülevvel 1314 ve 30 temmuz 1312

Mecclisi Mahsusu Vükelâ Mazbatası

Şûrayı Devlet Tanzimat dairesinin meyanei çakiranemizde kıraet ve mütalea olunan işbu mazbatasında gösterildiği veçhile süferayı saltanatı seniye müstevfa maaş ve tahsisat almakta oldukları cihetle azimet ve avdetlerinde kendilerine ayrı ayrı harcırah itası hasbelhal şayanı istiksar olmasına mebni badema infisalen Derseadete avdet eden süferayı saltanatı seniyeye nısıf ve hasbellüzum celp olunupta yine memuriyeti asliyelerine avdet eyleyenlere azimet ve avdetleri için kezalik yarımşar ve ahar mahalle tahvili memuriyet edenlere gerek Derseadete celp edilsin ve gerek doğrudan doğruya mahalli memuriyeti cedidelerine azimet eylesinler bir harcırah verilmesi ve bir de sefaret maiyetinde bulunan müsteşarlar ile kâtipler süfera tarafından işe edilmekte ve bunun için

icap eden masraf süfera tahsisatından tesviye olunmakta olup ancak sefaratı seniye'nin cümlesinde bu babda sureti muttarıdada muamele edilmemekte olduğu anlaşıldığından bunun dahi bir kaidei salimeye raptı lâzimedden olmasile düveli muazzama nezdindeki süferayı saltanatı seniye'ye verilen yüz altmış altun tahsisattan kırk beş altununun bittenzil bundan on beş altununun taamiye namile müsteşara ve onar altununun üç kâtibe ve kezalik orta elçilere mahsus yüz altundan otuz altununun onar altun itibarile üç kâtibe doğrudan doğruya tahsis ve şehbenderler ile sefaratı seniye kâtiplerinden istihsali mezuniyet edenlerin müddeti mezuniyetlerini temdide mahal kalmamak üzere memaliki baidede bulunanlara üç ve diğerlerine iki aydan ziyade mezuniyet verilmemekle beraber bu müddet zarfında tahsisatın katolunması ve hitamı mezuniyetlerinde esbabı mücbireden dolayı temdidi ikamete mecbur olanların mahalli memuriyetlerine avdetlerine değin tahsisatlarile beraber maşlarının dahi nef'i hazine edilmesi hususlarının usûl ittihazı heyeti bendegânemizce dahi tensip olunmakla muvafıkı emrû fermanı hümayun cenabı hilâfetpenahî buyurulduğu halde ifayı mukteziyatının Hariciye Nazaretine havale olunacağı muhatı ilmi âli buyuruldukta olbabda ve kâtibe ahvalde emrû ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

17 safer 1316 ve 24 haziran 1314

Arz tezkeresi

Süferayı saltanatı seniye'ye badema itası tensib edilen harcırahlar ile düveli muazzama nezdindeki süferayı saltanatı seniye'ye verilmekte olan tahsisattan bittetrik müşteşar ile kâtiplere ve orta elçilere muhasas mebalığden bittenzil kâtiplere ita olunacak taamiyeye ve şehbenderler ile sefaratı seniye kâtiplerinden müddeti mezuniyetlerini geçirenler haklarında olunacak muameleye dair Şûrayı Devlet Tanzimat Dairsinin Meclisi Mahsusu Vükelâdan müzeyyel mazbatası arz ve takdim olunmuş olmakla olbabda her ne veçhile emrû fermanı hümayun cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulur ise hükmü münifi infaz edileceği beyanile tezkereî senaverî terkim kılındı efendim.

17 safer 1316 ve 24 haziran 1314

İradeyi mübellîğ hamış

Residei desti tazim olup Şûrayı Devletin Meclisi Mahsusu Vükelâdan müzeyyel mazbatasile beraber manzuru âli buyurulan işbu tez-

kerei samiyei sedaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulmuş olmakla olbabda emrû ferman hazreti veliyülemrindir.

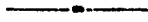
4 rebiülevvel 1316 ve 11 temmuz 1314

No: 73 — Bilumum matbaaların daima zabtiye nezareti altında bulundurulması hakkında iradei seniyei hususiye

6 rebiülâhir 1316 ve 12 ağustos 1314

Dersaadetle Galata ve Beyoğlu cihetlerinde ruhsatı resmiye istihsal olunmaksızın küşad olunmuş bir takım matbaalar mevcut olduğu ve Galatada perşembe pazarında Zencirli handa İtalya devleti tebaasından Madam Çemnaçi ve yine perşembe pazarında Manokyan ve Galatada Kaloci ve Beyoğlunda Lefler ve Zeliç ve Mahmutpaşada Fransız tebaasından Aramyân taraflarından küşad olunup icrayı san'at olunmakta olan matbaaların dahi ruhsatsız iduği istihbar kılınmış olup esasen ruhsatı resmiye istihsal etmeksizin matbaa küşadı gayri caiz ve nizamnamei mahsus ahkâmına da muğayir ve mahaziri mütenevviayı müstelzim bulunmasına binaen esamisi muharrer matbaaların sed ve menile beraber badema bu yolda ruhsatsız tabaata mahal ve imkân verilmemesi için tekayyüdatı lâzime ifası ve bilûmum matbaaların daima Zaptiye nezareti altında bulundurulması şerefsudur buyurulan iradei kat'iyeyi cenabı hilâfetpenahî iktizayı âlisinden olmakla Dahiliye ve Zaptiye Nezaretlerine dahi tebliği keyfiyet edilmekle olbabda.

No: 74 — Timar ve zaamet bedelâtının sair maaşatı muhassasa misillû şehriyeye taksim ettirilmesi ve yüzde onunun tenzili hakkında iradei seniye

Meclisi Mahsusu Vükelâ mazbatası

Her sene haziran ve eylül nihayetlerinde tesviye edilmekte olan timar ve zaamet bedelâtının sair maaşatı muhassasa ve masarifi mukannene misillû senei haliye iptidasından itibaren ve şehriyeye taksimen tahakkuk ve tesviye ettirilmesi ve yüzde onunun tenzili hakkında Maliye

Nezaretinden mebus tezkere ve olhabda Şûrayı Devlet maliye dairesinden tanzim olunan mazbata üzerine cereyan eden muhabere neticesini mutazammın ıslahatı maliye komisyonu âlisi birinci azası Mahmut paşa tarafından mebus tezkere melfuflarile beraber meyanei abidanemizde kiraat ve mütalea olundu.

Tezkerei mezkûre mealinden müsteban olduğu üzere zikrolunan timar ve zaamet bedelâtı esasen bir nisbeti gayri muntazamade iki taksite merbut bulunmak cihetile bir çoğu ashabı tarafından sarraflara satılarak elden çıkarılmakta bulunmuş ve nezareti müşarileyhadan celp edilen defter münderecatına nazaran gerek hazinei celileden ve gerek vilâyat malsandıklarından tesviye edilmekte olan timar ve zaamet bedelâtı umumiyei seneviyesi dokuz yüz doksan sekiz bin sekiz yüz doksan beş kuruştan ibaret olarak bu meyanda altı yüz altmış üç bin üç yüz otuz üç kuruşluğu aylığa tahvil olunduğu halde şehrisi yüz kuruştan dun bir mertebede yani ashabınca temini maişet edemeyecek derecede kalil ve fakat muamelâtça mahsus olacak kadar kesir olduğu anlaşılması olduğundan bu kısım timar ve zaamet bedelâtının devamı itasından ise hem hazinei celile için bu yüzden mütevellid bir hayli muamelât ve müşkülât ref edilmek hem de ashabı için de ele topluca akçe geçerek mucibi istifade olabilmek üzere bunun hesaben beş seneliği olmak lâzım gelen üç milyon üç yüz on altı bin altı yüz altmış beş kuruşun hazinei celilece tedarik ve tesviyesile ortadan kaldırılması ve şehrisi yüz kuruştan efzun ve miktarı mecmuu senevisi üç yüz otuz beş bin beşyüz altmış iki kuruşa peyveste olduğu yine mezkûr defterden müsteban olan timar ve zaamet ashabının hakikaten erbabı ihtiyaçtan olup olmadığı lâykile tahkik olunarak erbabı ihtiyaçtan olduğu tebeyyün edeceklere aid olanların yüzde onu tenzil olunarak maadasının maaşatı zatiye mürettebatı meyanına ilhak ve kaydı hayat ile bittahsis tediye since mucibi suhulet olmak için nezareti müşarileyhanın iş'arı veçhile şehriyeye taksîmen tahakkuk ve tesviye ettirilmesi ve ihtiyacı olmadığı tebeyyün edeceklere aid bedelâtın dahi devletin şu zamanı müzayakasında tediyesine hiç bir lüzum görülemeyeceğinden bunların doğrudan doğruya terkini kayıdları ve bir de bu meyanda vaktile divanı hümayun kalemi ve defteri hâkanî aklâmı gibi bazı devairi devlette müstahdem olanlara buldukları kalem namına tahsis edemiş zaametler bulunduğu anlaşılmağa bu kabilden olanların ashabı şartı tahsisi veçhile elyevm kalemi mahsusunda müstahdem olduğu tahakkuk eylediği surette mutasarrıf oldukları zaamet bedelâtından kezalik yüzde onunun tenzilile ba-

kiyesinin memuriyeti haliyeleri maaşına zam ve ilhak edilmesi ve yine bu kabilden zaameti olupta ahar kalem veya daireye nakli memuriyet eylemiş veyahut gerek meşrut olan kalemde bulunsun ve gerek diğer memuriyette olsun müstevfa maaşa nail olmuş olanların istiğna hasil olan zaametlerinin külliye terkinini kayıtları münasip olacağı dermeyen olunmuştur. Tafsilâtı maruza üzerine cereyan eden ehas ve müzakerat neticesinde malûmu âli buyurulduğu üzere zaamet ve timar vaktile devletî aliyede hizmeti askeriye ile mükellef olanlara tahsis buyurulan namı para kabilinden şeyler olup asakiri nizamiyenin teşkili üzerine bunun külliye ilgası lâzım gelir iken her nasılsa o cihete gidilmiyerek ashabına atıfeten bedelâtı münasebe tahsis ve ihsan buyurulmuş ve evlâda da intikal ettiği cihetle bazı mahlûlât ve umum sırasında tenzilât vukuundan sonra elyevm hazinesi celideden bir milyon kuruşa karib bir meblâğ tediye edilmekte bulunmuş ise de müzayekâi hazıra masrafı şeri olmayan mahallere atıfeten öyle mikdarı oldukça mühim bir meblâğın devamı tediyesine kat'iyen müsaid olmayıp maahaza bunlar meyanındaki aceze ve muhtacinin külliye tehi dest bırakılması da şanı merakımı nişanı âliye tevafuk etmiyeceğinden komisyonu âlinin bu esaslara müstenid olan mütaleatı maruzası bilvücu muvafıkı hal ve maslahat görünmüş olup mazbatai merkumenin cümlei münderecatından olduğu üzere divanı hümayun kalemi ve defteri hakanî aklâmı gibi bazı devairde müstahdem olanların zaamet bedelâtından yüzde onunun tenzilile memuriyeti haliyeleri maaşına ilâve olunacak bakiyesinin bakaydı hayat zammı tasvib edilmiş olmakla nezdi âlide rehini tensip buyurulur ise mucibince ifayı mukteziyatının nezareti müşarileyhaya havale ve komisyonu âliye malûmat ita olunacağı ve zikrolunan tezkere takımı ile leffen arz ve takdim edildiği muhatı ilmi âli buyuruldukta katıbe ahvalde emrû ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

4 cemaziyelevvel 1316 ve 9 eylül 1314

Şûrayı Devlet Maliye Dairesi Mazbatası

Maliye Nezaretinin Şûrayı Devlete havale buyurulan 14 recep 1315 tarih ve bin yedi yüz elli bir numaralı tezkeresi maliye dairesinde kıraat olundu. Mealinde hazinesi celileden mahsus kâffe maaşat ile masarifi mukannenei şehriyeye taksimen tahakkuk ettirilip tediye edilmekte ve muamelâtı kaydiye ve hesabıye tamamen şehriye üzerine cereyan eylemekte olduğu halde bütçe mucibince merkez ve taşra kısmının mikdarı senevisi iki milyon iki yüz altmış iki bin yedi yüz altmış yedi kuruştan iba-

ret olan timar ve zaamet bedelâtı vaktile haziran ve eylül iptidalarında ve sonraları eshamı cedide takasitinê tevfikân mezkûr ayaların gayesinde tediyeye edilmek üzere iki taksite rapt edilmiş olması muamelâtı umumiyeyi maliyeden bir kısmının miadı tahakkuk ve tediyeye diğer aksama muayyretini ve bunun neticesi olarak emrû tediyatça dahi pek çok müşkülât ve teehhuratı mucip olmakta olduğundan bunlara mahal kalmamak ve kuyudu asliye ve esasiyede şerait ve takasiti muayyene ve mukarreresi kemakân mukayyed bulunmak üzere geelcek bin üç yüz on dört senei maliyesi iptidasından itibaren bedelâtı mezkûrenin şehriyeye taksimen tahakkuk ve tesviyesi esasının bilkabul berveçhiati mevkii icraya vaz'ı münasip olup çünkü evvelâ bu sureti tesviye şimdiye kadar cari olan usulü tediyeye göre zaamet ve timar aştahı hakkında ezher cihet fevaid ve suhulet temin edeceği ve maamafih senei haliye martından itibaren bilûmum maaşatı zatiyeden tenzil kılındığı ve işbu zaamet ve timar bedelâtı dahi maaşatı zatiyeden madud bulunduğu halde bedelâtı mezkûreden tenzil edilmemiş olan yüzde onun bunlardan dahi tenzili muktazi bulunduğu cihetle senei atiyeden muteber olmak üzere olveçhile öşrünün bittenzil bakıyesinin şehriyeye taksimile isabet edecek mikdarı şehrisinin tahakkuk ve tediyeye ettirilmesi ve merkezde şehrisi bin kuruştan dun tutacakları kuponlara ve ziyadeleri sergilere rapt edilerek maaşatı zatiyeyi mezkûre tediyeye kılındığı sırada tesviye olunması ve taşraca dahi maaşatı zatiye havaleleri meyanında gönderilecek havalenameleri ve her vilâyete aid timar ve zaametın bedelâtı tesviyesinden yüzde onu çıktıktan sonra şehrisine isabet eden mikdarı alelesami irae eder yolda hazineden bittanzim irsal olunacak müfredat defterleri mucibince maaşatı zatiyeyi sairenin vilayatta cari olan usulü tahakkuk ve tediyesine tatbikan tediyeye kılınması saniyen gerek zaamet ve gerek timarların envayı malûmesine göre mahlûl vukuunda hazineye zabtı veyahut tevcihi ve bazılarının vereseye veya bir batın evlâdına ve evlâdın zükûruna veya ekberine intikal ve ademi intikali hakkında mukarrer ve mukayyed olan şeraiti esasiyenin kemakân mer'i tutulması ve bunlardan mahlûl kalıp hazineden zaptedilecek mikdarın maaşatı zatiyenin sair mahlûlâtı gibi hiç bir vakit diğer bir maaşatı zatî tahsis için karşılık ittihaz olunmaması salisen bedelâtı mezkûrenin tekasiti şehriyeye taksim edildikten sonra kıstelyevm suretile kesbi istihkak usulü dahi aynen maaşatı zatiye ve sairede müttehiden cari olan usule tevfikân icra yani senede iki taksite nazaran tayin edilip bazen hazinenin ve bazen de sahibinin zararını mucip olmakta bulunan usulü haziranın ilga edilmesi ve bunların altı ayda

bir yoklama muamelesi ve sair müteferriatının dahi maaşatı zatiye muamelâtına tatbik olunması ezher cihet mucibi fevaid olacağı beyanile icrayı icabı dermeyan olunmuştur.

Meduen hazır olan muhasebei umumiye maaşat şubesi müdür muavini Hüsnü efendiden izahatı lâzıme alındıktan sonra iktızası ledelmüzakere efendii mualeyhin ifadesine göre timar ve zaamet bedelâtından bütçenin hini tanziminde yüzde on tenzilât icra olunmadığı anlaşılıp bilûmum maaşat ve masarifattan üç yüz on üz senesi iptidasında icra olunan tecilât ve tenzilât hali malinin gösterdiği icaba göre bütçenin husulü tevazünü için derecei kifayede görülerek olvakit timar ve zaametten bir şey tenzil ve tecil edilmemiş olmasile mukarreratı vakıa haricinde tekrar tenzilât icrası tarafına gidilmesi esas maksatla telif olunamayacağı gibi sair maaiş ve masarif tediyatının bile senede iki üç taksite raptı mümkün olsa muamelâtı kuyudiye ve hesabiyece ve daha ziyade suhuleti mucib olacağına göre teklifi vaki veçhile bunun şehriyeye taksimen tahakkuk ve tesviyesi ve muamelâtı cariyenin tebdil ve tağyiri münasip olmayacağından bedelâtı mezkûre hakkında şimdiye kadar cari olduğu veçhile muamele olunması ve bunların kıstelyevmleri hakkında bilâistisna cari olan usule gelince sayei inayet vacyi hazreti hilâfetpenahide kesbi intizam eden dairei sıhhiye ve mahallât kuvudile vefat eden ashabı maaşatın tarihi vefatları dahi anlaşılabilceğinden hitamı taksite kırk gün kalarak vefat edenler veresesinin o taksitin kıstelyevmini almağa hakları olup kırk günden ziyade müddet kalarak vefat edenler veresesinin kıstelyevmi istifa edememeleri hakkında cari olan usulün lâğvile zaamet ve timara mutasarrıf olanın hangi tarihte vefat ettiği tahakkuk ettirilerek haziran taksitinde kıstelyevmin yüz yirmi iki ve eylül taksitinde doksan iki gün üzerinden hesap ve ita kılınması hususunun Maliye Nezaretine havalesi tezekür kılındı. Olbabda emrû ferman hazreti menlehülemrindir.

10 şevval 1315 ve 19 şubat 1313

Arz tezkeresi

Her sene haziran ve eylül nihayetlerinde tesviye edilmekte olan timar ve zaamet bedelâtının sair maaşatı muhassasa misillû şehriyeye taksimen tahakkuk ve tesviye ettirilmesi ve yüzde onunun tenzili hakkında Maliye Nezareti behiyesi makamından mebus tezkere ve Şûrayı Dvlet maliye dairesinden ita olunan mazbata üzerine cereyan eden muhabere

neticesini mutazammın ıslahatı maliye komisyonu âlisi birinci azalığa canibinden varid olan tezkere melfuflarile beraber Meclisi Mahsusu Vükelâda ledelmütalea olbabda kaleme alınan mazbata takımile arz ve takdim kılınmış olmakla münderecatı hususunda her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile tezkerei senaverî terkim olundu efendim.

4 cemaziyelevvel 1316 ve 9 eylül 1314

İradei seniyei mübellîğ hamış

Residei desti tazim olup Meclisi Mahsusu Vükelânın mazbatası ma-ruzası ve melfufatı ile manzuru âli buyurulan işbu tezkerei Samiyei Sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmağla olbabda emrû ferman hazreti veliyül-emrindir.

24 cemaziyelevvel 1316 ve 29 eylül 1314

No: 75 — Köylerde faili meçhul harik maddelerinde cari kasame usulünün zeytinliklerle üzüm bağlarına ve incirliklere de teşmili hakkında iradei seniye

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Dahiliye Nezaretinin tevarihî muhtelifede Şûrayı Devlete havale buyrulan 28 rebiülâhır 1316 ve 8 cemaziyelevvel 1316 tarih ve 2534 ve 2668 numaralı tezkereleleri birleştirilerek Tanzimat Dairesinde kıraat olundu.

Meallerinde husumeti şahsiye üzerine zeytin ağaçlarının tahribine cür'et edenlerin bilinmemesinden naşı duçarî taarruz olan köy ahâlisinin perişan olmakta buldukları beyanile otluk ve samanlık ve böcekhanelerin ihaneten ihrakında bedelinin kura ahâlisine kasame suretile tazmin ettirilmesi hakkındaki usulü müttehazenin dut bağçeleri misillü zeytin ağaçlarına dahi şamil tutulması Pazarköy Kazası Meclisi İdaresinden alınan mazbatada gösterildiği Hüdavendigâr Vilâyeti Vali Vekâletinden ba tahrirat ve Halilürrahman Kazası ile merkezi livaya mülhak ekser kuranın yegâne medarı maişetleri olan üzüm bağları ile incirlik ve zeytinliklerin dahi saikâi adavetle bazı eşhas tarafından leylen kat' ve tahrîbi âdet hükmüne girdiği cihetle senevî iki yüz dönüm

vüs'atinde üzüm bağları kat' ve tahrib edilmekte bulunduğundan ve bunun Hazinei celileye ve ahaliye olan mazarratından bahisle dut bağçelerine şamil olan diyeti kasame usulünün zikrolunan üzüm bağlarıyla incirlik ve zeytinliklere de teşmili Kudüsü Şerif Sancağı Meclisi İdare-sinden bamazbata iş'ar kılındığı beyanile iktizasının ifa ve inbası lüzumu gösterilmiştir.

İhaneten ihrak edilip mütecasirleri bulunamıyan otluk ve samanlıklar bedelâtının kura ahalisine kasame suretile tazmin ettirilmesi hakkındaki usul kasden ihrak olunan dut bahçelerine dahi teşmil edilmiş ve bu usulün zikrolunan zeytinliklerle üzüm bağlarına ve incirliklere dahi teşmili muhasenatı müstelzim bulunmuş olduğundan keyfiyetin Hüdavendigâr Vilâyeti ile Kudüsü Şerif Sancağı Mutasarrıflığına cevaben ve sair vilâyat ile müstakillen idare olunan mutasarrıflıklara tamimen tebliği hususunun Dahiliye Nezaretine havalesi tezekkür kılındı. Olbabda emrî ferman hazreti menlehülemrindir.

18 cemaziyelâhur 1316 ve 22 teşrinievvel 1314

Arz tezkeresi

«Hüdavendigâr ve Kudüs havalisinde husumeti şahsiye üzerine zeytin ağaçlarıyla üzüm bağları ve incirlikleri tahribe cür'et edenlerin bilinememesinden naşi duçarı taarruz olan ahali perişan olmakta buldukları cihetle otluk ve samanlık ve böcekhaneler misillü dut bahçelerine şamil tutulan kura ahalisine kasame suretile tazmin ettirilmesi hakkındaki usulü müttahazenin zikrolunan zeytinliklerle üzüm bağlarına ve incirliklere dahi teşmili hususunun Hüdavendigâr Vilâyetile Kudüsü Şerif Sancağı Mutasarrıflığına cevaben ve sair vilâyat ile müstakillen idare olunan mutasarrıflıklara tamimen tebliğinin Dahiliye nezareti celilesine havalesi hakkında Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin mazbatası arz ve takdim kılınmış olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsünuh ve sudur buyurulur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile tezkeresi senaveri terkim kılındı efendim.

7 recep 1316 ve 9 teşrinisani 1314

İradeyi mübellîğ hamîş

Residei desti tazim olup mefufile manzuru âli buyurulan işbu tezkeresi samiyeyi sedaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulmuş olmakla olbabda emir ve ferman hazreti veliyülemrindir.

12 recep 1316 ve 14 teşrinisani 1314

No: 76 — Mahakimi idare heyatı ittihamiyelerinden verilecek mazbataların bilâ harç tebliğ edilmesi ve istenilecek suretlerden 30 kuruş harç alınması hakkında iradei seniye

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Mustantik kararnamesi hakkında vukubulan itirazları üzerine heyeti ittihamiyeden verilen mazabıtın müddei şahsilere ve maznunu aleyhlerine bilâ harç tebliğ edilmesi ve alelâde suret taleb edenlerden otuz kuruş harç alınması hakkında Şûrayı Devlet Temyiz Mahkemesinden tanzim olunup 24 cemaziyelevvel 1316 tarih ve 140 numaralı tezkere ile takdim kılınan müzekkere havale buyurulmakla tanzimat dairesinde kiraat olundu.

Müzekkerei mezkûrede İzmir Ziraat Bank Şubesi memuru sabıki Hayrettin efendi hakkında meclisi idarei vilâyet heyeti ittihamiyesince ittihaç ve müddei şahsî vekili olan memuru lâhik tarafından temyiz olunan kararı havi olup tetkikatı temyiziye icrası için Aydın Vilâyetinden batahırat irsal kılınan mazbata ile evrakı müteferriasi meyanında işbu mazbata suretinin müddei şahsî vekiline ne tarihte tebliğ olunduğuna dair tebliğ ilmühberi mevcut olmadığından evvelemerde müddeti kanuniyesi zarfında temyiz olunup olunmadığı anlaşılmaq üzere tebliğ ilmühberinin irsali ve temyiz istidasının kaydı tarihinin bildirilmesi hakkında vukubulan iş'ara cevaben vilâyeti mezkûreden alınan tahri-ratta Usulü Muhakematı Cezaiye Kanununun faslı mahsusunda men'î muhakeme ve cünha derecesinde lüzumu muhakemeyi havi heyeti ittihamiyece hafiyyen cereyan eden müzakere üzerine tanzim olunan bu misillü mazbataların hangi tarafa tebliğ kılınması lâzım geleceğine ve kabili itiraz ve temyiz olduğuna dair sarahat olmadığı cihetle yalnız müddeiumumiliğe tebliğ edilmekte olduğundan sual olunan cihetlere ait muamele badehu ifa kılınmaq üzere bu misillü heyeti ittihamiye mazbatalarının müddei şahsî ile maznunlara tebliği lâzım geldiği halde bir günâ harç alınıp alınmıyacağı ve kaç gün müddetle temyiz veya itiraz olunabileceği vesair ifası muktazi muamele istifsar kılınmış olup halbuki bilsual Şûrayı Devlet temyiz müddeiumumiliğinden ifade olunduğu veçhile mustantik kararnamesi hakkında vukubulan itirazları üzerine heyeti ittihamiyeden verilen mazabıtı müddei şahsilerin muhafazai hakkı temyiz için kanunen muayyen olan sekiz gün zarfında temyiz edebilmeleri Şû-

rayı Devletçe kabul edilmiş usul ve kaideden olduğu cihetle kendi itirazları üzerine verilen heyeti ittihamiye mazbatalarının müddei şahsilere ve bittabi maznunu aleyhlere bilâ harç tebliğ edilmesi ve fakat alelâde suret talep edenlerden otuz kuruş suret harcı alınması lâzım geleceğinin vilâyeti mezkûreye cevaben vesair vilâyat ile mustakillen idare olunan mutasarrıflıklara tamimen iş'arı lüzumu gösterilmiş ve şu suret muvafıkı usul bulunmuş olduğundan olveçhile icabı halin icrası hususunun Dahiliye Nezaretine havalesile Şûrayı Devlete de malûmat itası tezekkür kılındı. Olbabda emrûferman hazreti menlehülemrindir.

3 receb 1316 ve 5 teşrinisani 1314

Arz tezkeresi

Bazı vilâyattan vukubulan sual üzerine Şûrayı Devlet Temyiz Müddeiumumiliğinden ifade olunduğu veçhile müstantik kararnameşi hakkında vukubulan itirazları üzerine heyeti ittihamiyeden verilen mezarı müddei şahsilerin hakkı temyiz için kanunen muayyen olan sekiz gün zarfında temyiz edebilmeleri Şûrayı Devletçe kabul edilmiş usul ve kaideden olduğu cihetle kendi itirazları üzerine verilen heyeti ittihamiye mazbatalarının müddei şahsilere ve bittabi maznunu aleyhlere bilâ harç tebliğ edilmesi ve fakat alelâde suret talep edenlerden otuz kuruş suret harcı alınması lâzım geleceğinin vilâyatı şahane ile müstakillen idare olunan mutasarrıflıklara tamimen iş'arı hususunun Dahiliye Nezareti Celilesine havalesi hakkında Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin mazbatası arz ve takdim kılınmış olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile tezkerei senaveri terkim kılındı efendim.

20 receb 1316 ve 22 teşrinisani 1314

Iradeyi mübelliğ'hamiş

Residei desti tazim olup melfufile manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şeref sudur buyurulmuş olmakla olbabda emir ve ferman hazreti veliyülemrindir.

22 şaban 1316 ve 24 kânunuevvel 1314

No: 77 — Mektebi hukuk mezunlarından nevahi müdürlüklerinde dört sene ifayı hüsnü hizmet edenlerin bilimtihan kaza kaymakamlığına terfii hakkında iradei seniye

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Dahiliye Nezaretinden bittakdim Şûrayı Devlete havale buyrulan 16 receb 1316 tarih ve 3711 numaralı tezkere Tanzimat Dairesinde kıraat olundu.

Mealinde mektebi hukuku şahaneden neş'et cyliyenlerin nevahi müdürlüklerinde istihdamları cümlei mukarrerattan ise de dört sene nahiy müdürlüklerinde ifayı hizmet edenlerin mektebi idadî ve sultanî mezunları gibi bilimtihan kaymakamlığa terfileri hakkında da bir karar ittihazı mektebi mezbur mezunlarından İsmail Hakkı Efendi tarafından verilen arzıhalde istida olunması üzerine mektebi hukuku şahane mezunlarının kaza kaymakam muavinlikleriyle nevahi müdürlüklerinde istihdamları ıslahat lâyihasının yedinci maddesinde münderiç olduğu halde bunların bilimtihan kaymakamlığa terfilerine dair bir sarahat bulunmamasına ve derecei saniye mekâtibinden madud olan idadî mülkî ve mektebi sultanî mezunlarından dört sene nevahi müdürlüklerinde bulunanların bilimtihan kaymakamlığa terfi edilecekleri mülga İntihabı Memurini Komisyonu Nizamnamesinin on ikinci maddesinde münderiç iken mekâtibi âliyeden madud ve mektebi mülkiyeye muadil olan mektebi hukuk mezunlarının tarakkiden mahrumiyetleri kendilerince meyusiyeti ve muamelece ademi ittıradı mucib olacağına ve kaldı ki derecei saniye mekâtibi yalnız mukaddematı ulûm ve fününun tahsiline mahsus olduğu halde mektebi hukuku şahanece kavanin ve nizamatı devletin nazariyat ve tatbikatı dekaikile talim edilmekte bulunmasile bu mektepten yetişenlerin umuru mülkiyede istihdam ve terakkileri evlâbittarik olmasına nazaran mektebi mezkûr mezunlarından olupta nevahi müdürlüklerinde dört sene ifayı hüsnü hizmet edenlerin bilimtihan kaymakamlığa terfileri hakkında Şûrayı Devletçe bir karar ittihazı lüzumu gösterilmiş ve sureti iş'ar dairece de muvafıkı maslahat görülmüş olduğundan olveçhile keyfiyetin usul ittihazı hususunun Dahiliye Nezaretine havalesi ve Memurini Mülkiye Komisyonu Riyasetine malûmat verilmesi tezekkür kılındı. Olbabda emrû ferman hazreti menlehülemrindir.

20 şaban 1316 ve 22 kânunuevvel 1314

Arz tezkeresi

Mektebi hukuku şahane mezunlarından kaza kaymakam muavilikleriyle nevahi müdürlüklerinde 4 sene ifayı hüsnü hizmet edenlerin mektebi idadî ve sultanî mezunları gibi bilimtihan kaymakamlığa terfilerinin usul ittihazı hususunun Dahiliye Nezareti Celilesine havalesi ve memurini mülkiye komisyonuna malûmat itası hakkında Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin mazbatası arz ve takdim olunmuş olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsunuh ve sudur buyurulur ise mantuku münifi infaz olunacağı beyanile tezkerei senaverî terkîm olundu efendim.

5 ramazan 1316 ve 5 kânunusani 1314

İradeyi mübelliğ hamîş

Residei desti tazim olup melfufîle manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda emir ve ferman hazreti veliyülemrindir.

29 ramazan 1316 ve 29 kânunusani 1314

No: 78 — Damğa pullarının tebdili elvanile müceddeden tab'ı ve eski pulların yenilerile icrayı mubadelesi hakkında iradei seniye

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Maliye Nazaretinden bittakdim Şûrayı Devlete havale buyurulan 17 rebiülevvel 1315 tarih ve dokuz yüz seksen üç numaralı tezkere Tanzimat dairesinde kiraat olundu.

Mealinde elyevm müstamel olan damga pullarının mucip olduğu mahazirin izalesile buna mukabil bazı fevâit istihsalini temin eylemek üzere pulların başka cins kâğıt üzerine başka mürekkeble tabı ve temsili lüzumuna ve olbabda bazı ifadata dair müdiriyeti umumiyeden verilip meclisi idarece tasvip olunan tahrir suretinin leffile ve bu uğurda Limonciyan efendiye iki yüz adet osmanlı altunu itası kararlaştırıldığından bahisle ifayı muktezası hakkında Düyunu Umumiye

varidatı muhassasa idaresi komiserliğinden varid olan ve sebbeden işara cevaben alınan tezkere ve tahrir sureti meclisi maliyeye ledelhavale mezkûr tahrir suretine ve tezkerei cevabiyeye nazaran resmi damga kanunu ahkâmının tebaai ecnebiye hakkında dahi meriyeti hususuna müteallik ve şeref sudur buyurulan iradei seniye ve mukarreratı lâhika ahkâmınca bin üç yüz dokuz senesi kânunu sanisinden mukaddem tarihli senedata alâkadaranın bizzat pul vaz ve iptalde ve yahut bir cezaya duçar olmaksızın hamil oldukları senedatı usul ve nizamına tevfiğ için Düyumu Umumiye idarelerine müracaatta muhtar bırakılmalarına ve alâkadaranın kendi taraflarından pul vaz ve iptale muhtar bulunmaları hakkındaki karar tebaai osmaniye ve ecnebiyeye şamil olmasına binaen o tarihten mukaddem puluz olarak tanzim olunan bir senedin hamili işbu muamelei ancak senedin ibrazına ihtiyâç mesettiği zaman icrada salâhiyettar idüğünden muamelei mezkûrenin müddeti muayyenesinden evvel veya sonra ifa olunup olunmadığı tahkik ve isbat imkân haricinde kalmasile tarihi mezkûrdan mukaddem zamana ait bir çok senetler ihtiyâç mesetmedikçe puluz bırakılacağı bedihi ve halbuki ashâbı senedatın ahkâmı kanuniyeyi ancak menfaatlerine tevafuk ettikçe icra etmelerine müsait olan vesaitten mahrum oldukları takdirde işin rengi değışeceği tabii olduğuna göre elyevm müstamel olan pullar tayin olunacak tarihte meselâ bir tarihten altı ay mürurunda mevcut pullar ref ve lâğvolunur ve elvanı tebdil edilmiş pullar mevkii tedavüle ihraç edilir ise o ana kadar damgalanmış olmıyan senedat üzerine cedit pulların vaz ve ilsakı zarurî olarak bu hal o makule senedatın vakti muayyeninde damgalanmamış olduğunu göstereceğinden ve posta pullarının sıkça tebdili hakkındaki karar ve irade dahi damga pulları elvanının tebdilindeki muhassenatı müeyyet olacağından başka Limonciyan efendi tarafından irae olunan ve ciddiyeti şayanı takdir olan usulü cedidei tabiyeye tatbikan tabı ve istihsal edilecek pullarda kullanılacak kâğıt yazıyı imtisas etmesile yazı bozulup mahv ve bir mayii kimyeviden başka şeyden müteessir olmıyacağı cihetle pulun mükerrer istimali men edilmiş bulunacağından damga pullarının tebdili zikrolunan usulü cedidenin tesisine ve bu yolda biraz da tasarruf husulüne medar olacağı ve ahiren mevkii tedavüle konulan pullar hakkında dahi yapıldığı veçhile eski pullar tedavülden kaldırılarak yerine yeni pullar vazedileceği anlaşılmış ve mutaleatı mesrude meclisi idarece bittasvip Limonciyan efendiye verilmiş olan iki yüz osmanlı altunu da irae eylediği şu nafi usulden dolayı ita kılındığı ve yeni pulların tab'ına mahsus olan yeni mürekkepler ile tecaribi adide-

den sonra sureti katiyede yapılan nümune levhaları hazineye gönderildiği ve emri tabı ve istihzarın ancak bu nümunelere tevfi kan icrası için müsaadei resmiye istihsali lâzım geleceği komiserliğin cümle işaretinden bulunmuş idüğüne ve meskûkâtı şahane müdiriyetile icra kılınan muhabere cevabında da pulların sık sık tebdili elvan ve eşkâlince olan fevaid ve muhasse nat tasdik kılınmış olmasına nazaran icrayı icabı lüzumu dermeyan kılınmıştır. Muktezayı maslahat ledelmüzakere filhakika nisbî ve maktu pulların sık sık tebdili elvanı fevaid ve muhasse natı mucip olacağından ve gösterilen renkler bilmuayene şayanı kabul görüldüğünden müteallik buyurulacak iradei seniyei hazreti padişahî tarihinden itibaren altı ay mürurunda mevkii istimale konulmak ve müddeti mezkûre hitamında elde kalacak eski pullar ceditlerle mübadele olunmak üzere usul ve emsali veçhile mezkûr cedit pulların tab'ı hususuna bilistizan iradei seniyei hazreti padişahî şeref müteallik buyurulduğu halde ifayı muktezasının Maliye Nazaretine havalesi bittezzekür mezkûr nümuneler leffen takdim kılınmış olmakla olbabda emrû ferman hazreti menlehülemdir.

Arz tezkeresi

İlyevm müstamel olan damga pullarının mucip olduğu mehazirin izalesile buna mukabil bazı fevaidin istihsalini temin eylemek üzere pulların başka cins kâğıd üzerine başka mürekkeple tab ve temsiline Düyunu Umumiye İdaresince lüzum gösterilmiş ve resmi damga kanunu ahkâmının tebaai ecnebiye hakkında dahi mer'iyeti hususuna müteallik ve şeref sudur buyurulan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî ve mukarreratı lâhika ahkâmınca bin üçyüz dokuz senesi kânunusanisinden mukaddem tarihli senedata alâkadaranın bizzat pul vaz ve ibtalde veyahut bir cezaya duçar olmaksızın hamil oldukları senedatı usul ve nizamına tevfi k için Düyunu Umumiye İdarelerine müracaatta muhtar bırakılmalarına ve alâkadaranın kendi taraflarından pul vaz ve iptaline muhtar bulunmaları hakkındaki karar tebaai Osmanîye ve ecnebiyeye şamil olmasına binaen o tarihten mukaddem pulsuz olarak tanzim edilen bir senedin hamili işbu muameleyi ancak senedin ibrazına ihtiyaç hissettiği zaman icrada salâhiyettar idüğünden muamelei mezkûrenin müddeti muayyenesinden evvel veya sonra ifa olunup olunmadığını tahkik ve isbat imkân haricinde kalmasile tarihi mezkûrdan mukaddemki zamana aid bir çok seneler ihtiyaç mes etmedikçe pulsuz bırakılacağı bedihî ve halbuki ashabı senedatın ahkâmı kanuniye an-

cak menfaatlerine tevafuk ettikçe icra etmelerine müsaid olan vesait-ten mahrum oldukları takdirde işin rengi değişeceği tabii olduğuna göre elyevm müstamel olan pullar tayin olunacak tarihte meselâ bir tarihten altı ay mürurunda mevcut pullar ref ve lâğvolunur ve elvanı tebdil edilmiş pullar mevkii tedavüle ihraç edilir ise o ane kadar damgalanmış olmayan senedat üzerine credit pulların vaz ve ilsakı zaruri olarak bu hal o makule senedatının vakti muayyeninde damgalanmış olduğunu göstereceğinden posta pullarının sıkca tebdili hakkındaki karar ve irade dahi damga pulları elvanının tebdilindeki muhassenatı müeyyed olacağından başka usulü cedidei tab'iyeye tatbikan tab ve istihzar edilecek pullarda kullanılacak kâğıt yazıyı masetmesile yazı bozulup mahv ve bir mayii kimyeviden başka şeyden müteessir olmadığı cihetle pulun mükerrer istimalinin men'ine ve usulü cedidenin tesisile bu yolda bir az da tasarruf husulüne medar olacağına binaen ahiren mevkii tedavüle konulan pullar hakkında dahi yapıldığı veçhile eski pullar tedavülden kaldırılarak yerine yeni pullar vazedileceği anlaşılmiş olduğuna ve nisbî ve maktu pulların sık sık tebdili elvanındaki fevait ve muhassenat tekrardan müstağni olup tecaribi adide ile sureti katiyede yapılan nümuneler bilmuayene şayanı kabul görünmüş idüğüne mebni bilistizan şerefmüteallik buyurulacak iradei seniyei hazreti şehriyarî tarihinden itibaren altı ay mürurunda mevkii istimale konulmak ve müddeti mezkûre hitamında elde kalacak eski pullar cedidlerle mübadele olunmak üzere usul ve emsali veçhile zikrolunan cedid pulların tab'î ve muamelei müteferriasının icrası hususunun Maliye Nezareti behiyesine havalesi tezekkür edildiğine dair Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin mazbatası pul nümuneleri ile beraber 3 zilkade 1315 tarihinde arz ve takdim ile istizanı keyfiyet olunmuş idi. Bu iş için Düyunu Umumiye İdaresince müracaat olunmakta bulunduğu beyanile tekidi havi Maliye Nezareti behiyesinden gelen tezkere mazbatai maruza suretile beraber arz ve takdim olunmuş olmakla arz ve istizanı sabık hakkında her ne veçhile emir ve fermânı hümayunu hazreti hilâfetpenahî şerefsunuh ve sudur buyurulur ise mantuku celili infaz edileceği beyanile tezkere senaverî terkim kılındı efendim.

20 zilkade 1316 ve 20 mart 1315

İradeyi mübellîğ hamîş

Residei desti tazim olup meflularile manzuru âli buyurulan işbu tezkereî samiyeî sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei ce-

nabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda emir ve ferman hazreti menlehülemrindir.

20 zilkade 1316 ve 20 mart 1315

—●—

No: 79 — Haydarpaşa Limanile rıhtım ve dok ve antrepoları imtiyazı hakkında şereftastir buyurulan imtiyaz fermanı âlisi

20 zilkade 1316 ve 1/20 nisan 1899

Haydarpaşada inşası makrunu müsaadei seniyem olan rıhtım ve liman ve müştemilâtı için Anadolu Demiryolu Kumpanyasına imtiyaz itası hakkında umuru Ticaret ve Nafia Nezaretimiz ile mezkûr kumpanya namına hareket eden Meclisi İdare Reisi ve Reisi Sanisi Mösyö Zander ve Mösyö Höknen beyninde cereyan eden müzakerat üzerine tanzim kılınan mukavelename ve şartname ile tarife ve evrakı müteferriasi Meclisi Mahsusu Vükelâyı fahamımda tedkik olunduktan sonra bamazbata huzuru humayunu mülükâneme arz ile istizan edilmiş ve mezkûr mukavelenameye merbut «A» harfli haritanın muhtevi olduğu tarifâtı umumiyeye muvafık olmak ve yapılacak liman ile rıhtımların inşasından dolayı Haydarpaşada vaki mevkifin tertibatı hazırasınca lüzumu tahakkuk edip salifüzzikir haritada işaret olunan imalâtı tadiliye ve tevsiiyenin masarif ve ziyan ve zararı yine sahibi imtiyaza aid olmak üzere imalâtı mezkûre şirket tarafından icra kılınmak şartile evvelâ Haydarpaşada bir liman ile rıhtımlar saniyen doklar ve tüccara «varant» tabir olunur senedler ita etmeğe şirketin hak ve salâhiyeti olmak üzere emtianın gümrük resmi ifa olunmaksızın idhal ve muhafazasına mahsus gümrük antrepoları ve her nevi ihraç ve idhal edilen emtia ile hatap ve kereste ve odun kömürü ile maden kömürü ve edevat ve malzemei inşaiye ve saire gibi her nevi emtiaya mahsus olmak üzere üzeri açık ve örtülü depo mahalleri salisen emtianın gerek sefainden ve gerek vagonlardan ihracı veya onlara tahmili muamelâtının teshili zımında zehaîre mahsus «elevatörler» yani âleti rafia ve adi surette veya edevat vasıtasile işliyecek sair her türlü tertibat ve tesisatın inşasile işletilmesi için tarafı hükûmeti seniyemden Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketine imtiyaz ihсан olunduğu ve işbu imtiyazın müddeti Haydarpaşa Ankara

demiryolunun imtiyazı için tayin olunan müddetle beraber münkazi olacağı ve imtiyazı emrû âlişanının teslimi ve mukavelenamenin teatisi tarihinden itibaren bir sene müddet zarfında şirket şartnamenin ahkâm ve şeraitine tevfikân keşfiyatı kati'ye üzerine mükemmel harita ve lâyhalar tanzim ile umuru Ticaret ve Nafia Nezaretimize takdim edeceği ve nezareti müşarileyha işbu harita ve lâyhalar tarihi takdiminden itibaren iki mah müddet zarfında limana aid cihetler hakkında Bahriye Nezareti ve gümrük ebniyesile doklar ve antrepolar için Rüsumat Emaneti ile iktiza eden muhabere hitam bulacağı ve bu muhaberenin hitamından itibaren iki mah zarfında da nezareti müşarileyhaca tedkiki ile yolunda olduğu surette halile ve olmadığı takdirde lâzımgelen tadilatın icrasile tasdik edileceği ve müddeti mezkûrenin inkızasından sonra şirket harita ve lâyihalara nezaretçe tasdik olunmuş nazarile bakabileceği gibi mukavelenamenin dördüncü maddesinde tayin olunan müddetler zarfında imalâta mübaşeret edebileceği ve şirket masarif ve hasar ve zararı tarafına aid olmak üzere harita ve lâyihaların tarihi tasdikından itibaren altı mah müddet zarfında mukavelenameye merbut «A» harfli haritada işaret olunan ameliyata bed' ve mübaşeret etmeği ve bunları yine tarihi mezkûrdan itibaren üç sene zarfında ikmal eylemeği taahhüd eder ve bundan başka şirket işletme umurunu ve ticaretin ihtiyacatı lüzum gösterdikçe mukavelenameye merbut «B» harfli haritada muharrer tevsiatı icra eylemeği taahhüd eyler mezkûr tevsiatın icrası için evvel emirde nezareti müşarileyha ile müzakere eyliyeceği ve şurası mukarrerdir ki «A» ve «B» harfli haritalarda gösterilen bilcümle imalâtın icrası için muktazi olan arazi şimdiden istimlâk kılınacak ve ameliyat kavaidi fenne ve merbut şartname ahkâmına ve tasdik olunacak keşfiyatı katiye harita ve lâyihalarına tatbikan icra olunacaktır. Ancak esbabı mücbireden münbais hâlat vukuunda bu misillû ahvalden dolayı ameliyat ne kadar müddet tatil olunur ise müddeti ikmalîye dahi olkadar temdit edilip şu kadar ki şirket derhal tahriren nezareti müşarileyhaya ihbarı keyfiyet edeceği ve nezareti müşarileyha esnayı imalâta suveri icraiyesini ve hitamında ve kabul olunmazdan evvel imalâtı vakıayı bir veya bir kaç komiser vasıtasile muayene ve teftiş eyliyeceği ve bu muayene ve teftiş müddeti imtiyaziyenin nihayetine kadar işletme muamelâtına ve ameliyatın hüsnü halde muhafazasına dahi şamil bulunacağından işbu teftiş ve muayene masarifine mukabil şirket harita ve lâyihaların takdimi için tayin olunan tarihten itibaren müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar mahbemahtediye olunmak üzere senevî ne-

zaretî müşarileyha emrine iki yüz kırk osmanlı lirası ita eyliyeceği ve işbu ameliyat menafii umumiyeye müteallik hususattan bulunduğundan liman ile rıhtımlar ve doklar ve antrepolar ve mağazalar ve müstemilâtının ve yeni yapılacak gümrük dairesinin inşasına ve mevkif ile hututun tevsiine muktazi olan araziden efrad uhdesinde bulunan ve hazineî hassai şahanem ile Evkafı Hümayunum Nezaretine aid olan yerlerin mubayaası hususunda şirket ahabı veya mercii ile uyuşamadığı halde İstimlâk Kanununa tevfiik muamele edileceği ve arazii haliyei emiriye ise ya kat'iyen veya muvakkaten şirket tarafından işgal edilebilip bunun için ondan bir şey talep olunmayacağı şirket mukavelenamede tayin olunan ameliyatın icrası için denizde imlâ edeceği mahallerden ve mevcut olan demiryolun rıhtımı ile işbu rıhtımı temdiden denizde ihdas edilen kayalıktan ve mukavelenamede tevfiikan tarafından istimlâk olunan veya kendisine teslim kılınan araziden müddeti imtiyaziyenin nihayetine kadar meccanen ve münhasıran istifade edeceği ve bunların mecmuu imtiyazın inkizasında liman ile rıhtımlar ve doklar ve antrepolar ve mağazalar cemî müstemilâtile beraber hükûmeti seniyeme meccanen iade kılınacağı ve şurası mukarrerdır ki denizden kazanılacak mahallerden liman ve müstemilâtının tesisi ve sokaklar küşadı için istimal edilmeyen yerlere gelince bunlar şirkete aid olup şirket bunları ahare satmaksızın nizamâtı sıhhiyeye tevfiikan istimal edeceği ve şurası da meşruttur ki liman için yapılacak rıhtımların arkasındaki hastahane ve mektep arazisile Selimiye Kışlai Hümayunumun talimhanesine kat'iyen tecevüz olunmayıp münhasıran yeni rıhtımlar ile üzerindeki müteferriatı kullanılarak Kavak İskelesinden İngiliz kabristanına doğru otuz metre mahalle kadar şirketçe bir şey yapılmıyacağı ve şirket «A» ve «B» harfli haritalarla münderiç olan bilcümle inşaat için muktazi olacak kum ve çakıl taşlarını vesair malzemeyi denizden meccanen ihraç edebilecek ve ancak Nezaretî Bahriyemizce men edilecek nikatta bu misillü şeylerin ihracından feragat eyliyeceği ve bundan başka yine inşaatı mezkûre için işlettiği hatların her iki tarafında beşer kilometre bûdü mesafe dahilinde vaki arazii emiriyei haliyeden inşaatı mezkûrenin hitamına kadar kum ve balast ve taşocakları küşad edebileceği ve Anadolu Osmanlı Demiryolları Şirketi tarafından işletilen umum hatların mubayaası için üç yüz on senesi recebülferdinin yirmi sekizi tarihli mukavelenamede tayin olunan tarihten itibaren hükûmeti seniyem müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar her ne vakit ister ise liman ile rıhtımlar ve doklar ve antrepolar ve mağazalar ile müstemilâtını mubayaa etmek hakkını haiz bulunup imtiyaz

hangi senede iştirâ olunacak ise ondan evvelki beş sene zarfında vukubulan hasılatı gayrisafiyenin mikdarı mutavassıtı bulunarak onun yüzde seksenine müsavi bir meblâğ her sene şirkete ifa edileceği ve işbu meblâğı senevi henüz bedeli tesviye edilmemiş olan sermayenin faizi ile resülmaline mahsub akçesine muktazi olan miktardan hiç bir halde dun olmayacağı ve limanın mubayaası Anadolu Osmanlı Demiryolları Şirketi tarafından işletilen umum hatların üç yüz on senesi recebinin yirmi sekizi ve bin üç yüz sekiz senesi şubatının üçü ve bin sekiz yüz doksan üç şubatının on beşi tarihli mukavelenamenin on altıncı maddesi ahkâm ve şeraitine tevfikân tarafı hükûmeti seniyemden mubayaasına muallak bulunacağı ve hükûmeti seniyem liman ile rıhtımlar ve doklar ve antrepolar ve mağazalar ile müstemilâtının bedeli mubayaası için tayin olunacak taksiti senevinin muntazaman tediyesini şirketçe kabul edilecek surette temin edip bu habda tarafeyn beyinde bir mukavelei mahsusâ tanzim kılınacağı ve liman ile rıhtımlar ve doklar ve antrepolar ve mağazalar ve müstemilâtının hükûmeti seniyeme devrû teslimi ve alât ve edevatı müteharrike ve menkule ve levazımı mevcudenin canibi hükûmeti seniyemden iştirâsı hususunda şartnamenin on ikinci maddesine tevfikân muamele olunacağı ve berminal muharrer üç yüz on senesi recebinin yirmi sekizi ve bin üç yüz sekiz senesi şubatının üçü ve bin sekiz yüz doksan üç şubatının on beşi tarihli mukavelename-deki sekizinci maddenin birinci fıkrasile yirmi sekizinci maddesi ahkâmının işbu imtiyaza tamamilen şumulü olup işbu sekizinci maddede muafiyeti temin olunan hususattan gayri sair her türlü muamelâtı için şirket damga resmine tâbi olacağı (birizlâm) ın aynidalgakıran seddin beş yüz metre kadar mahalli ile rıhtımın yüz metre kadar mahallinin ikmal olunduğu şirket tarafından ihbar olundukta nezareti müşarileyha tarafından mansub bir fen komisyonu marifetile bilmuayene iktiza eylediği halde muvakkaten ahzû kabul olunacağı ve kabulü muvakkat tarihten itibaren bir sene sonra yine bir fen komisyonu marifetile amelîyatı vakia tekrar bilmuayene kaidei fenne muvafık ve şartname ahkâmına mutabık olduğu tahakkuk eylediği halde işbu komisyonun tanzim edeceği rapor üzerine nezareti müşarileyha tarafından kat'iyen kabulü muamelesi icra kılınacağı ve şirket liman ile rıhtımlar ve doklar ve antrepolar ve mağazalar ile müstemilâtını ve alât ve edevatı sabite ve müteharrikesini müddeti imtiyaziye zarfında masarifi kendisine aid olmak üzere daima tamir ve hüsnü halde muhafaza edip aksi halde vukunda şartnamenin onuncu maddesine tevfikân muamele edileceği ve şir-

ket tesis edeceği liman ile küşat edeceği sokakların umuru zabıtasında ve Haydarpaşa liman ve rıhtımındaki muamelâtı rüsumiyede ve hüsnü muhafazası hususunda elyevm mevcut bulunan ve ileride tanzim olunacak olan bilcümle kavanin ve nizamâtı Devleti Aliyeme tevfikî hareket etmeğe mecbur olduğu gibi demiryollar zabıta nizamnamesinin ahkâmı rıhtımların lokomotif ve vagonlar işliyecek bilcümle aksamında dahi mer'î olacağı ve rıhtımlar ve doklar ve antrepolar ve mağazalar ve depolar nizamâtı rüsumiyeye tâbi olacağından başka kaçak vukuuna meydan verilmemesi zımında gerek rıhtımlar ve gerek mezkûr doklar ve antrepolar ve mağazalar ve depolar gümrük memurlarının nezareti altında bulundurulacağı gibi limana yanaşacak ecnebi vapurlarile vaki olacak idhâlât ve rıhtımdan icra edilecek her türlü ihracatın kâffesi memurini rüsumiye ve zabıtaca hadelmuaylene gümrükten geçirilip bu esasa zerre kadar muhalif bir şey vukuu kat'iyen caiz olmayacağından binaenaleyh liman üzerinde evvelbeevvel gümrük ve karakolhane yapılacağı gümrük dairesinin açılacağı ve kapanacağı saatler Rüsumat Emaneti tarafından Demiryol İdaresile bilmüzakere kararlaştırılarak Demiryol İdaresince emtianın kabulü için tayin olunan saatlere tesadüf ettirileceği ve rıhtımlar ile doklar ve antrepolar ve mağazaların sureti idarelerini muarref olmak üzere icab eden nizamât lâyhaları hükûmeti seniyemin nazâr tasvibine arz olunacağı ve şirket amelîyatı muvakkaten kabul olduğu tarihten itibaren müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar merbut tarifelere tevfikan ücret ahiz ve istifa edip rıhtıma ve gümrüğe ve mağazalara ve antrepolara ve mavnalara emtianın ihraç veya tahmiline müteallik bilcümle muamelât ve limanın imtiyazı dairesinde berren vukubulacak münakalât ve vagonlara tahmil ve ihraç ve saire şirketin müstahdemini ve âlât ve edevatı vasıtasile icra olunacağı cihetle müstahdemini merkume mukavelenamenin on beşinci maddesinde gösterilen şerait veçhile intihab kılınacağı ve Haydarpaşa Gümrüğü ile liman ve rıhtımı hidematı nakliye ve ihraciye ve tahmilîyesinde istihdam olunacak hamallar hizmeti müştereyekeyi deruhde etmiş olmalarından bunlar şahıslarınca rüsumat ve şirket idarelerinin zıman ve emniyeti tahtında bulunacakları ve gerek esnayı muharebede ve gerek vakti hazerde müçtemian veyahut münferiden hareket eden asakiri berriye ve bahriye şahanem ile zabıtiye ve jandarma ve polis efrad ve zabıtanı ve mekâtibi askeriye şakirdanı ve hükûmeti seniyemin posta çantaları ve mahbusin ve mahkûmin ve miriye aid kâffei eşya rıhtımlardan meccanen mürur eyliyeceği ve imtiyazın müddeti münkazi olukta hükûmeti

seniyem şirketin liman ile rıhtımlar ve doklar ve antrepolar ve mağazalar ve müstemilâtı ve bilcümle âlât ve edevatı üzerinde olan kâffeî hukukunu haiz olacağı gibi kâffesinin basılatından istifade edeceği ve bilcümle liman ile rıhtımlar ve doklar ve antrepolar imalât ve müstemilâtı ile beraber şirket tarafından meccanen ve kâffeî düyun ve taahhüdattan vareste olarak hükûmeti seniyeme devir ve teslim olunacağı ve âlât ve edevatı müteharrike ve menkule ve makineler ile celb edilen sair levazıma gelince hükûmeti seniyem onları şartnamenin on üçüncü maddesi ahkâmına tevfikân mubayaa eyliyeceği ve şayet imtiyazın mubayaaından sonra hükûmeti seniyem rıhtımlar ve doklar ve antrepolar ve mağazaların muçtemian veya münferiden işletilmesini ahar bir şirkete ihaleyi arzu eylediği takdirde sahibi imtiyaz olan şirketin bu babda şeraiti mütesaviye ile hakkı rüçhanı olacağı ve şirketin memurin ve müstahdemini fes giyecekleri gibi hükûmeti seniyemce tayin ve kabul olunacak kıyafette bulunup bunların yalnız mühendis ve sair fen memurlarile iş başlarından maadası tebaai devleti aliyemden ve memaliki şahanem ahalisinden olacağı ve ameliyat esnasında zuhur edebilecek asarı atika devletçe mevzu nizamnameye tâbi olup ancak şirket taharriyat için istida vermek ve ruhsat almak mecburiyetinden müstağni bulunacağı ve esbabı müchireden madud bir maniin zuhuru tahakkuk etmeksizin şirket imalâtı natamam bıraktığı veya liman ile rıhtımlar ve doklar ve antrepolar ve mağazaların umur ve muamelâtını tatil eylediği veyahut mukavelenameden münbais taahhüdâtı sairesini ifa etmediği halde hukuku imtiyaziyesinden sakıt olarak bu halde şartnamenin on birinci maddesinde gösterildiği veçhile umur ve muamelâtı mezkûrenin temini için tarafı hükûmeti seniyemden tedabiri lâzime ittilhaz kılınıp inşaat ile arazi âlât ve edevat ve cem edilen levazımat müzayedeye konulacağı ve sahibi imtiyaz olan şirket masarifi kendisine aid olmak üzere muamelât ve hidematı umumiye için evvelen mukavelenamenin on birinci maddesinde gösterilen gümrük binasından başka idhalât ve ihracat gümrüğüne mahsus olmak üzere ileride tevsi edilebilecek surette bir mağaza inşa edip bunun vüsat ve cesameti Rüsumat Emaneti ile şirket beyninde bilmüzakere tayin kılınacağı saniyen nezareti müşarileyha ile bilmüzakere limanın tayin olunacak bir noktasında mukavelenamenin on birinci maddesinde beyan olunan karakolhaneden başka olmak üzere asakiri şahanem sevk memuruna ve zabıta ve polis ve pasaport memurlarına mahsus odalar inşa olunacağı salisen Bahriye Nezaretince lüzumu tahakkuk edecek liman fenerleriyle bunlara mahsus

bir bina dahi tesis kılınacağı ve bu daireler ve mahallerin hüsnü halde muhafazası imtiyazın hitamına kadar şirkete aid olacağı şirket tarifeleri tenzil etmek hususunda muhtar olup ancak bu tenzilâtın mürsilerin cümlesi bilâfark istifade edeceği ve şirket bu babda şartnamenin on dördüncü maddesine tevfikî hareket eyliyeceği ve şurası mukarrerdir ki işbu mukavelenamenin hini imza ve teatisinde Anadolu demiryolunda mer'î olan umumî ve hususî tarifelerce tenzilât icra olunur ise mağaza ücreti müstesna tutulmak üzere liman ve rıhtım umum tarifesince dahi o nisbetle tenzilât icra edileceği ve imalâtın tesis ve işletilmesi ve hüsnü halde muhafazası ve ihtiyacı ticariyeye göre tevsiî hususunda şirketçe ihtiyar edilecek masarife mukabil liman ile rıhtımlar ve doklar ve antrepolar ve mağazalar ile ambarları ve elevatörler ve bilûmum tesisat ve müştemilâtından vukua gelecek hasılâtın kâffesi şirkete aid bulunup ancak şirket ameliyatın birinci kısmının kabulü muvakkati tarihinden itibaren ve maktuan Hazine Devlete senevî bin beş yüz lira ita edeceği ve demiryolun ileride temdidinden dolayı varidatın tezeyüdü tabii olmasile şirketin Devlete maktuan vereceği bin beş yüz liranın ona göre tezyidi hususu olvakit şirketle müzakere olunacağı ve Anadolu demiryolunun Üsküdüre temdidî mukavelenamesinde münderiç bulunmasına mebni zikrolunan Haydarpaşa liman ve rıhtım imtiyazını havi işbu emri âlişanının tarihi itasından itibaren üç mah zarfında hükûmeti seniyem canibinden bir teklif vukubulur ve tarafeynce yeni bir mukavelename tanzim ve tasdik ile iradei seniyei mülûkânem şeref müteallik olur ise Haydarpaşa limanının tesisinden sarfı nazarla demiryolun Üsküdüre temdidî ve sahilden Şemsipaşaya kadar bir rıhtım ve Üsküdüre bir liman inşası ve icab eden emlâkin nizamı veçhile iştirası şirketçe taahhüd olunduğundan işbu mukavelenameden münbais olan taahhüdâtın ifası için şirket «Haydarpaşa Limanı Şirketi» namile bir Anonim Osmanlı Şirketi teşkil edebileceği ve işbu liman ve rıhtım imtiyazını da haiz olan Anadolu Demiryolu Şirketi Osmanlı Anonim Şirketi olduğu gibi mezkûr liman ve rıhtım imtiyazı için teşkil olunabilecek anonim şirket dahi berveçhi muharrer osmanlı olacağından mukavelename ile merbut şartnamenin icra veya tefsiri ahkâmından dolayı hükûmeti seniyem ile şirket beyninde veya şirket ile efrad meyanesinde tahaddüs edebilecek bilcümle ihtilâfat ve münazaat mahakimi aidei osmaniye marifetile fasıl ve rü'yet olunacağı muharrer ve mukarrer bulunmuş ve mucübince iradei seniyei mülûkânem müteallik ve şeref-sudur olmuş olmakla hükmü münifi salifülbeyan mukavelename ve şart-

name ve tarife muhteviyatının temammii icrasına muallâk olmak üzere divanı humayunumdan işbu emiri celilülkadrım isdar ve mukavele ve şartname ve tarifenin dahi sureti musaddakaları maan ita olundu.

Tahriren filyevmi velişrine min şehri zilkadetüşşerife lisenei sitte aşer ve selâse mietü ve elf

— • —

**No: 80 — Haydarpaşa Limanile rıhtım ve dok ve
antrepoları imtiyazı mukavele ve şartname
ve tarifesi**

Mukavelename

Bir taraftan Hükûmeti seniyenin namı âlisine hareket eden Ticaret ve Nafia Nazırı Devletlû Zihni Paşa Hazretleri ile diğer taraftan Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi namına hareket eden şirket mez-kûre İdare Komitesi Reisi Mösyö Zander beyinde mevaddı âtiye karargir olmuştur:

Madde 1 — Evvelâ işbu mukavelenameye merbut «A» harfli haritanın muhtevi olduğu tarifâtı umumiyeye muvafık olmak ve yapılacak liman ile rıhtımların inşasından dolayı Haydarpaşada vaki mevkifin tertibatı hazırasınca lüzumu tahakkuk edip salifüzzikir haritada işaret olunan imalâtı tadiliye ve tevsiyenin masarif ve ziyan ve zararı yine sahibi imtiyaza aid olmak üzere imalâtı mezkûre şirket tarafından icra kılınmak şartile Haydarpaşada bir liman ile rıhtımlar saniyen doklar ve tüccara «varant» tabir olunur senetler ita etmeğe şirketin hak ve salâhiyeti olmak üzere emtianın resmi gümrüğü ifa olunmaksızın idhal ve muhafazasına mahsus gümrük antrepoları ve her nevi ihraç ve idhal edilen emtia ile hatab ve kereste ve odun kömürü ile maden kömürü ve edevat ve malzeme inşaiye ve saire gibi her nevi emtiaya mahsus olmak üzere üzeri açık ve örtülü depo mahalleri salisen emtianın gerek sefa-inden ve gerek vagonlardan ihracı veya onlara tahmili muamelâtının teshili zımında zehayire mahsus «elevatörler» yani âleti rafia ve âdi surette veya âlât vasıtasile işliyecek. sair her türlü tertibat ve tesisâtın inşasile, işletilmesi için tarafı Hükûmeti Seniyeden Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketine imtiyaz ihsan buyrulmuştur.

Madde 2 — İşbu imtiyazın müddeti Haydarpaşa Ankara demiryolunun imtiyazı için tayin olunan müddetle beraber munkazi olacaktır.

Madde 3 — İmtiyaz fermanı âlisinin teslimi ve mukavelenamenin teatisi tarihinden itibaren bir sene müddet zarfında şirket şartnamesinin ahkâm ve şeraitine tevfikân keşfiyatı kat'îye üzerine mükemmel harita ve lâyhalar tanzim ile Nafia Nezaretine takdim edecektir ve Nezaret işbu harita ve lâyhalar tarihi takdiminden itibaren iki mah müddet zarfında limana aid cihetler hakkında Bahriye Nezareti ve gümrük ebniyesi ile doklar ve antrepolar için Rüsumat Emaneti ile iktiza eden muhabere hitam bulacak ve bu muhaberenin hitamından itibaren iki mah zarfında da Nezaretçe tedkikile yolunda olduğu surette halile ve olmadığı takdirde lâzımgelen tadilâtın icrasile tasdik edilecektir. Müddeti mezkûrenin inkızasından sonra şirket harita ve lâyihalara Nezaretçe tasdik buyurulmuş nazarile bakabileceği gibi zirdeki dördüncü maddede tayin olunan müddetler zarfında imalâta mübaşeret edebilecektir.

Madde 4 — Şirket masarîf ve hasar ve zararı tarafına aid olmak üzere harita ve lâyihaların tarihi tasdikından itibaren altı mah müddet zarfında işbu mukavelenameye merbut «A» harfli haritada işaret olunan ameliyata bed' ve mübaşeret etmeği ve bunları yine tarihi mezkûrdan itibaren üç sene zarfında ikmal etmeği taahhüd eder. Bundan başka şirket işletme umurunun ve ticaretin ihtiyacı lüzum gösterdikçe işbu mukavelenameye merbut «B» harfli haritada muharrer tevsiatı icra eylemeği taahhüd eder ve mezkûr tevsiatın icrası için evveleminde Nafia Nezaretile müzakere eyleyecektir. Şurası mukarrerdir ki «A» ve «B» harfli haritalarda gösterilen bilcümle imalâtın icrası için muktazi olan arazi şimdiden istimlâk kılınacaktır. Ameliyat kavaidi fenne ve merbut şartname ahkâmına ve tasdik olunacak keşfiyatı kat'îye harita ve lâyihalarına tathikan icra olunacaktır. Ancak esbabı mücbireden münbais halât vukuunda bu mislî ahvalden dolayı ameliyat ne kadar müddet tatil olunur ise müddeti ikmaliye dahi olkadar temdid edilecektir ve şu kadar ki şirket derhal tahriren Nafia Nezaretine ihbarı keyfiyet edecektir.

Madde 5 — Nafia Nezareti esnayı imalâta suveri icraiyesini ve hitamında ve kabul olunmazdan evvel imalâtı vakıayı bir veya bir kaç komiser vasıtasile muayene ve teftiş eyleyecektir. Bu muayene ve teftiş müddeti imtiyaziyenin nihayetine kadar işletme muamelâtına ve ameliyatın hüsnü halde muhafazasına dahi şamil bulunacaktır. İşbu teftiş ve

muayene masarifine mukabil şirket harita ve lâyhaların takdimi için tayin olunan tarihten itibaren müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar mah bemaah tediye olunmak üzere senevî Nafia Nezaretinin emrine iki yüz kırk osmanlı lirası ita edilecektir.

Madde 6 — İşbu ameliyat menafii umumiyeye müteallik hususat tan bulunduğundan liman ile rıhtımlar ve doklar ve antrepolar ve mağazalar ve müstemilâtının ve yeni yapılacak gümrük dairesinin inşasına ve mevki ile hututun tevsiine muktazi olan araziden efrad uhdesinde bulunan ve hazinei hassai şahane veya evkafa aid olan yerlerin mübayaası hususunda şirket ashab veya mercii ile uyuşmadığı halde istimlak kanununa tevfiiki muamele edilecektir. Arazii haliyei emiriye ise ya kat'iyen veya muvakkaten şirket tarafından işgal edilebilecek ve bunun için andan bir şey talep olunmayacaktır. Şirket işbu mukavelenamede tayin olunan ameliyatın icrası için denizde imlâ edeceği mahallerden ve mevcut olan demiryolun rıhtımile işbu rıhtımı temdiden denizde ihdas edilen kayalıktan ve işbu mukavelenameye tevfiikan tarafından istimlak olunan veya kendisine teslim kılınan araziden müddeti imtiyaziyenin nihayetine kadar meccanen ve münhasıran istifade edecekler. Bunların mecmuu imtiyazın inkızasında liman ile rıhtımlar ve doklar ve antrepolar ve mağazalar cemi müstemilâtile beraber hükûmeti seniyeye meccanen iade kılınacaktır. Şurası mukarrerdirki denizden kazanılacak mahallerden liman ve müstemilâtının tesisi ve sokaklar küşadi için istimal edilmeyen yerlere gelince bunlar şirkete aid olacak ve şirket bunları ahara satamayıp nizamâtı sıhhiyeye tevfiikan istimal edecektir. Şurası da meşruttur ki liman için yapılacak rıhtımların arkasındaki hastahane ve mektep arazisile Selimiye kışlasının talimhanesine kat'an tecavüz olunmuşarak münhasıran yeni rıhtımlar ile üzerindeki müteferriatı kullanılacak ve Kavak iskelesinden İngiliz kabristanına doğru otuz metre mahalle kadar şirketçe bir şey yapılmayacaktır.

Şirket «A» ve «B» hafri haritalarda münderiç olan bilcümle inşaat için muktazi olacak kum ve çakıl taşlarını ve sair malzemeyi denizden meccanen ihraç edebilecek ve ancak Bahriye Nezaretince men edilecek nikatta bu misillü şeylerin ihracından ferağat eyliyecektir. Bundan başka yine inşaatı mezkûre için işlettiği hatların her iki tarafında beşer kilometre buud ve mesafe dahilinde vaki arazii emiriyei haliyede inşaatı mezkûrenin hitamına kadar kum ve balâst ve taş ocakları küşad edilecektir.

Madde 7 — Anadolu Osmanlı Demiryolları şirketi tarafından işletilen umum hatların mübayaası için 28 recep sene 1310 tarihli mukavelenamede tayin olunan tarihten itibaren Hükûmeti seniye müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar her ne vakit ister ise liman ile rıhtımlar ve doklar ve antrepolar ve mağazalar ile müştemilâtını mübayaa etmek hakkını haiz bulunacaktır. İmtiyaz hangi senede iştirâ olunacak ise andan evvelki beş sene zarfında vuku bulan hasılâtı gayri safiyenin miktarı mutavassıtı bulunarak anın yüzde seksenine müsavi bir meblâğı her sene şirkete ifa buyuracaktır ve işbu meblâğ senevî henüz bedeli tesviye edilmemiş olan sermayenin faizi ile resülmaline mahsup akçesine muktazi olan mikdardan hiç bir halde dun olmayacaktır. Limanın mübayaası Anadolu Osmanlı demiryolları şirketi tarafından işletilen umum hatların 28 recep sene 310 ve 3/15 şubat sene 1308 ve sene 1893 tarihli mukavelenamenin on altıncı maddesi ahkâm ve şeraitine tevfikân tarafı hükûmeti seniyeden mübayaasına muallak bulunacaktır. Hükûmeti seniye liman ile rıhtımlar ve doklar ve antrepolar ve mağazalar ile müştemilâtının bedeli mübayaası için tayin olunacak taksiti seneviyenin muntazaman tediyesini şirketçe kabul edilecek surette temin buyuracak ve bu babda tarafeyn beyninde bir mukavelei mahsusâ tanzim kılınacaktır. Liman ile rıhtımlar ve doklar ve antrepolar ve mağazalar ve müştemilâtının hükûmeti seniyyeye devir ve teslimi ve alât ve edevatı müteharrike ve menkule ve levazımı mevcudenin canibi hükûmeti seniyeden iştirâsı hususunda şartnamenin on ikinci maddesine tevfikân muamele olunacaktır.

Madde 8 — Maddei sabıkada muharrer 28 recep sene 1310 ve 3/15 şubat sene 1308 ve sene 1893 tarihli mukavelenamedeki sekizinci maddenin birinci fıkrasile yirmi sekizinci maddesi ahkâmının işbu imtiyaza tamamilen şumulü bulunacaktır. Mezkûr sekizinci maddede muafiyeti temin olunan hususattan gayri sair her türlü muamelâtı için şirket damga resmine tâbi olacaktır.

Madde 9 — «Birizlâm»ın yani dalga kıran seddin beş yüz metre kadar mahallile rıhtımın yüz metre kadar mahallinin ikmal olunduğu şirket tarafından ihbar olundukta Nafia Nezareti tarafından mansub bir fen komisyonu marifetile bilmuayene iktiza eylediği halde muvakkaten ahiz ve kabul olunacak ve kabulü muvakkat tarihinden itibaren bir sene sonra yine bir fen komisyonu marifetile ameliyatı vakıa tekrar bilmuayene kaidei fenne muvafık ve şartname ahkâmına mutabık olduğu tahakkuk eylediği halde işbu komisyonun tanzim edeceği rapor

üzerine Nafia Nezareti tarafından kat'iyen kabulü muamelesi icra olunacaktır.

Madde 10 — Şirket liman ile rıhtımlar ve doklar ve antrepolar ve mağazalar ile müstemilâtını ve alât ve edevatı sabite ve müteharrikesini müddeti imtiyaziye zarfında masarifi kendisine aid olmak üzere daima tamir ve hüsnü halde muhafaza edecektir. Aksi hal vukuunda şartnamenin onuncu maddesine tevfikan muamele edilecektir.

Madde 11 — Şirket tesis edeceği liman ile küşat edeceği sokakların umuru zabitasında ve haydarpaşa liman ve rıhtımındaki muamelâtı rüsumiyede ve hüsnü muhafazası hususunda elyevm mevcut bulunan ve ileride tanzim olunacak olan bilcümle kavanin ve nizamâtı Devleti Aliyeye tevfikı hareket etmeğe mecburdur. Demiryollar Zabıta Nizamnamesinin ahkâmı rıhtımların lokomotif ve vagonlar işliyecek bilcümle aksamında dahi mer'i olacaktır. Rıhtımlar ve doklar ve antrepolar ve mağazalar ve depolar nizamâtı rüsumiyeye tâbi olacağından başka kaçak vakuuna meydan verilmemesi zımında gerek rıhtımlar ve gerek mezkûr doklar ve antrepolar ve mağazalar ve depolar gümrük memurlarının nezareti altında bulundurulacağı gibi limana yanaşacak ecnebi vapurlarile vaki olacak idhalât ve rıhtımdan icra edilecek her türlü ihracatın kâffesi memurini rüsumiyeye ve zabıtaca hadelmuaeyene gümrükten geçirilip bu esasa zerre kadar muhalif bir şey vukuu kat'iyen caiz olmayacak ve binaenaleyh liman üzerinde evvel beevvel gümrük ve karakolhane yapılacaktır. Gümrük dairesinin açılacağı ve kapanacağı saatler rüsumat emaneti tarafından demiryol idaresile bilmüzakere kararlaştırılarak demiryol idaresince emtianın kabulü için tayin olunan saatlere tesadüf ettirilecektir. Rıhtımlar ile doklar ve antrepolar ve mağazaların sureti idarelerini muarref olmak üzere icab eden nizamât lâyihaları hükümeti seniyenin nazarı tasvibine arz olunacaktır.

Madde 12 — Şirket ameliatın muvakkaten kabul olunduğu tarihten itibaren müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar merbut tarifelere tevfikan ücret ahiz ve istifa edecek ve rıhtıma ve gümrüğe ve mağazalara ve antrepolara ve mavunalara emtianın ihraç veya tahmiline müteallik bilcümle muamelât ve limanın imtiyazı dairesinde berren vukubulacak münakalât ve vagonlara tahmil ve ihraç vesaire şirketin müstahdemin ve alât ve edevatı vasıtasile icra olunacak ve müstahdemini merkume on beşinci maddede gösterilen şerait veçhile intihap olunacaktır. Haydarpaşa gümrüğü ile liman ve rıhtım hidematı nakliye ve ihraciyeye ve tah-

miliyesinde istihdam olunacak hammallar hizmeti müştereyi deruhde etmiş olacaklarından bunlar şahıslarınca rüsumat ve şirket idarelerinin zıman ve emniyeti tahtında bulunacaklardır.

Madde 13 — Gerek esnayı muharebede ve gerek vakti hazerde müctemian veyahut münferiden hareket eden asakiri berriye ve bahriye ve zabtiye ve jandarma ve polis efrad ve zabitanile mekâtibi askeriye şakirdanı ve hükûmeti seniye nin posta çantaları ve mahbusin ve mahkûmin ve mîriye aid kâffee eşya rıhtımlardan meccanen mürur eyliyecektir.

Madde 14 — İmtiyazın müddeti münkazi oldukta hükûmeti seniye şirketin liman ile rıhtımlar ve doklar ve antrepolar ve mağazalar ve müştetilâtı ve bilcümle alât ve edevatı üzerinde olan kâffee hukukunu haiz olacak ve kâffesinin hasılatından istifade buyuracaktır. Bilcümle liman ile rıhtımlar ve doklar ve antrepolar imalât ve müştetilât ile beraber şirket tarafından meccanen ve kâffee düyun ve teahhüdattan varestede olarak hükûmeti seniye ye devir ve teslim olunacaktır. Alât ve edevatı müteharrike ve menkule ve makinelerle celbedilen sair levazıma gelince hükûmeti seniye onları şartnamenin on üçüncü maddesi ahkâmına tevfikân mubayaa buyuracaktır. Şayet imtiyazın mubayaasından sonra hükûmeti seniye rıhtımlar ve doklar ve antrepolar ve mağazaların müctemian veya münferiden işletilmesini ahar bir şirkete ihaleyi arzu buyurduğu takdirde sahibi imtiyaz olan şirketin bu babda şeraiti mütesaviye ile hakkı rüchanı olacaktır.

Madde 15 — Şirketin memurin ve müstahdemini fes giyecekleri gibi hükûmeti seniye ce tayin ve kabul buyurulacak kıyafette bulunacaklardır. Bunların yalnız mühendis vesair fen memurlarile iş başlarından maadası tebaai Devleti Aliyeden ve memaliki şahane ahalisinden olacaklardır.

Madde 16 — Ameliyat esnasında zuhur edebilecek asarı atika devletçe mevzu nizamnameye tâbi olacaktır. Ancak şirket taharriyat için istida vermek ve ruhsat almak mecburiyetinden müstağni bulunacaktır.

Madde 17 — Esbabı mücbireden madud bir maniin zuhuru tahakkuk etmeksizin şirket imalâtı natamam bıraktığı veya liman ile rıhtımlar ve doklar ve antrepolar ve mağazaların umur ve muamelâtını tatil eylediği veyahut işbu mukavenameden münais taahhüdâtı sairesini ifa etmediği halde hukuku imtiyaziyesinden sakıt olacak ve bu halde

şartnamenin on birinci maddesinde gösterildiği veçhile umur ve muamelâtı mezkûrenin temini için tarafı hükûmeti seniyeden tedabiri lâzime itihaz buyurulacaktır. İnşaat ile arazi alât ve edevat ve cem edilen levazimat müzayedeye konulacaktır.

Madde 18 — Sahibi imtiyaz olan şirket masarifi kendisine aid olmak üzere muamelât ve hidematı umumiye için tesisatı atiyeyi icra edecektir.

Evvelâ — on birinci maddede gösterilen gümrük binasından başka idhalât ve ihracat gümrüğüne mahsus olmak üzere ileride tesvi edilebilecek surette bir mağaza inşa olunacak ve bunun vüsat ve ccsameti Rüşumat Emanetile şirket beyninde bilmüzakere tayin kılınacaktır. Saniiyen Nafia Nezaretile bilmüzakere limanın tayin olunacak bir noktasında yine on birinci maddede beyan olunan karakolhaneden başka olmak üzere asakiri şahane sevk memuruna ve zabıta ve polis ve pasaport memurlarına mahsus odalar inşa olunacak ve salisen Bahriye Nezaretince lüzumu tahakkuk edecek liman fenerleriyle bunlara mahsus bir bina dahi tesis kılınacaktır. Bu daireler ve mahallerin hüsnü halde muhafazası imtiyazın hitamına kadar şirkete aid olacaktır.

Madde 19 — Şirket tarifeleri tenzil etmek hususunda muhtar olup ancak bu tenzilâtın mürsillerin cümlesi bilâ fark istifade edecek ve şirket bu babda şartnamenin on dördüncü maddesine tevfikı hareket eyliyecektir. Şurası mukarrerdir ki işbu mukavelenamenin hini imza ve teatisinde Anadolu Demiryolunda mer'i olan umumî ve hususî tarifelerce tenzilât icra olunur ise mağaza ücreti müstesna tutulmak üzere liman ve rıhtım umum tarifesince dahi o nisbette tenzilât icra edilecektir.

Madde 20 — İmalâtın tesisi ve işletilmesi ve hüsnü halde muhafazası ve ihtiyacı ticariyeye göre tevsii hususunda şirketçe ihtiyar edilecek masarife mukabil liman ile rıhtımlar ve doklar ve antrepolar ve mağazalar ile ambarları ve elevatörler ve bilumum tesisat ve müştemilâtından vukua gelecek hasılatın kâffesi şirkete aid bulunacaktır. Ancak şirket ameliyatın birinci kısmının kabulü muvakkatı tarihinden itibaren ve maktuan hazinei devlete senevi bin beş yüz lira ita edecektir. Demiryolun ileride temdidinden dolayı varidatın tezayüdü tabii olmasile şirketin devlete maktuan vereceği bin beş yüz liranın ana göre tezyidi hususu o vakit şirketle müzakere olunacaktır.

Madde 21 — Anadolu Demiryolunun Üsküdarâ temdidî mukavele-
namesinde münderiç bulunmasına mebni zikrolunan Haydarpaşa liman
ve rıhtım imtiyazı fermanı âlisinin tarihi itasından itibaren üç mah zar-
fında hükûmeti seniye canibinden bir teklif vuku bulur ve tarafeynce
yeni bir mukavelename tanzim ve tasdik ile iradei seniyei hazreti şehin-
şahî şerefsudur buyurulur ise Haydarpaşa limanının tesisinden sarfı
nazarla demiryolun Üsküdarâ temdidî ve sahilden Şemsipaşaya kadar
bir rıhtım ve Üsküdarâda bir liman inşası ve icab eden emlakın nizamı
veghile iştirası şirketçe taahhüd olunmuştur.

Madde 22 — İşbu mukavelenameden münbais olan taahhüdâtın ifası
için şirket (Haydarpaşa Limanı Şirketi) namile bir Anonim Osmanlı
Şirketi teşkil edebilecektir. İşbu liman ve rıhtım imtiyazını da haiz olan
Anadolu Demiryolu Şirketi Osmanlı Anonim Şirketi olduğu gibi mez-
kûr liman ve rıhtım imtiyazı için teşkil olunabilecek anonim şirket dahi
berveçhi muharrer Osmanlı olacağından işbu mukavelename ile merbut
şartnamenin icra veya tefsiri ahkâmından dolayı hükûmeti seniye ile
şirket beyninde veya şirket ile efrad meyanesinde tahaddüs edebilecek
bilcümle ihtilâfat ve münazaatı mahakimi aidei Osmaniyeye marifetile fasıl
ve rüyet olunacaktır.

İşbu mukavelename iki nüsha olarak Dersaadette imza ve teati
kılınmıştır.

Tarihi teati: 11 zilkade 1316 ve 11/23 mart 1315

Şartname

BİRİNCİ FASIL

*Harita ve levayih ve inşaat ve imalât ve
edevat beyanındadır*

Madde 1 — Mukavelenamenin üçüncü maddesi mucibince şirket
Nafia Nezaretine (evvelâ) gerek sahilde ve gerek bahirde ameliyat icra
edilecek kâffei mevakiin avarız ve ahvali tabiiyesini ebadı münasibe ile
tahdid edilmiş hututu münhaniye vasıtasile irade eder 1/1000 mikyasında
üç nüsha olarak bir kıt'a haritai umumiyeye takdim edecek ve işbu harit-
tada icra edilecek kâffei ameliyatın başlıca cesametlerini surh ile işaret
eyliyecektir. (Saniyen) imalât ile aksamının temellerinin vaz'ı ve suver
ve envaı inşaiyelerini mübeyyin ve irtifalarını muhtevi laâkal 1/100

mikyasında mak'ta ve haritalar tanzim edecektir. (Salisen) ittihaz edilen tertibat ile metanet hesabâtının esbabı mucibesini mübeyyin bir muh'tura ve imalâtın tarifini mübeyyin bir kit'a tarifname takdim edecektir.

Madde 2 — İcra edilecek ameliyatın tertibatı umumiyesine gelince iptidai emirde yapılacak ameliyat mukaveleye merbut «A» harfli haritaya ve ileride işletme umurunca muamelâtı ticariyenin terakkisince lüzumu tahakkuk edecek imalâtı tevsiiye «B» harfli haritanın münderecatına mümkün mertebe muvafık bulunacaktır. Kat'î haritaların takdimi sırasında tertibatı mezkûrenin furuatınca bazı tadilât icra olunabilecektir. Liman ile ana methal olacak cetvelin umku her tarafça yedi metreden dun olmayacak ve ancak «B» harfli harita mucibince ameliyat tevsii olunduğu halde imlâsı lâzım gelen D ve C harfli rıhtımın gerisindeki kısım tamik kılınmayacaktır. Şurası mukarrerdirki hükûmeti seniyece lüzumu tahakkuk ettiği halde şirket B harfli haritada gösterilen birizlânın yanı dalgakıran seddinin temdid edilen rıhtım kısmı boyunca sekiz metre kadar umk bırakılacaktır. Gerek inşaat zamanında ve gerek müddeti imtiyaziye esnasında limanın kum ve çamurun hücumundan vikayesi için şirket tarafından tedabiri muktaziye ittihaz olunacaktır. A ve B harfli haritaların istikşafatı kat'iyeden sonra bazı mertebe tadili lüzumu tahakkuk ettiği halde tadilâtı mezkûre Nafia Nezaretile badelmüzakere icra olunabilecektir.

Madde 3 — Şirket rıhtımlarla müteferriatının tesisinden naşi cereyanına hâlel gelmiş veyahut mecrası tepdil olunmuş olan sular ile bilimum lâğamların kendi masarifine olarak denize akıtılmasını temin edecek ve bunun için yapılacak imalâtın kaidei fenne tatbikan mahreçleri şirketin teklifi üzerine Nafia Nezareti tarafından tayin olunacaktır.

Madde 4 — Şirket icra olunacak ameliyatta alâ cinsinden edevat ve levazımat istimal edecek ve inşaat ve edevatın gayet metin ve müstahkem olması için bilcümle kavaidi fenniyeye tevfiği hareket eyliyecektir. Denize indirilecek kayalara verilecek meylin nihayet derecesi ile sun'î ve tabî kayaların miktarı ekal olarak cesametleri ve kârgir veya beton-dan olarak inşa olunacak duvarlar kalınlığının mikdarı ekalli inşaat projelerini hini takdimde tayin edilecek ve esnayı inşaatta şirketin talebi üzerine bunlar tarafı Nezaretten tebdil edilebilecektir. İnşa edilecek ebniyenin cümlesi taştan ve tuğladan ve demir kirişten olacak ve üzerlerine dahi kiremit vazedilecek veya madenden mamul dam ile örtülecektir.

Madde 5 — Şirket takdim edeceği haritai umumiyeyi inşa edeceği rıhtım ve sokak ve dok ve antrepo ve mağazalar ve depolar ile müştemi-lâtının ve mutasavver olan inşaatı sairenin eşkâl ve heyatını mübeyyin ve meşruh bir cetvel rapt edecektir. İnşaat ile imalâtı sınıyenin inşaat haritalarile makta'ları 1/1000 mikyasında tanzim olunacaktır.

Madde 6 — Dok ve antrepo ve mağazaları ve gümrük ve liman za-bitası ve tarafı hükûmeti seniyyeden icra olunacak muayene ve teftiş için tayin olunacak memurlara mahsus binalar için takdim olunacak harita ve levayiha ve resimlerin yek mazarda anlaşılabilmesi için tesis edilecek inşaatın her nevi teferruatını irae eder makta'lar ve irtifa plân-ları rapt edilecektir.

Madde 7 — Şirket Nafia Nezaretinden tahriren mezuniyet istihsal etmedikçe musaddak haritalarda hiç bir gûna tadilât icra edemiyec-ktir.

Madde 8 — Hitamı müddeti imtiyaziyede Devlete meccanen terki meşrut olan rıhtımlarla dok ve antrepo ve mağaza ve müceddeden küşat edilen veya tadil olunan sokaklar ve gümrük ile liman zabıtasına mah-sus daireler vesair ebniyei resmîye lâyiha ve haritaları tasdik olunduktan sonra mukavelenamenin altıncı maddesinde gösterildiği veçhile ima-lâtı mezkûrenin tesisi ile Haydarpaşa mevkîfi mevcudunun tevsiat ve tadilâtına lüzumu olan arazinin mubayaası ve teslimi muamelâtına tara-fı hükûmeti seniyyeden mübaşeret ettirilecektir. İstimlâk olunacak ara-zinin haritaları 1/1000 mikyasında tanzim olunacaktır. İşbu şartname-nin birinci maddesinde tasrih buyurulan haritalar Nafia Nezareti tara-fından tasdik olunduğu anda ashabı ile uyuşulamamış olan arazinin istimplâkine tarafı nezaretten mübaşeret edilecektir.

Madde 9 — Ameliyatı mebhuse kâmilen hitam pezir olduktan son-ra şirket masarifi vakıası kendisine ait olmak üzere imalâtı mezkûre aksamını ve müştemi-lâtının arazisini tarafeyn müvacehesile tahdid ve kadastro usulüne tevfiikan haritasını tersim ve vaz'ı alâim edecek ve bundan başka yapılmış ebniye ve inşaat ve imalâtı sınıyeyi sairenin mufassal ve meşruh defter ve haritasını hükûmeti seniye memurlarının tahtı nezaretinde olarak bittanzim gerek bunlar ve gerek hini tahditte tanzim olunacak zabıtnamelerin birer sureti musaddakasını Nafia Ne-zaretine takdim eyliyecektir. İşbu tahdidi araziden sonra mubayaa edi-lecek arazi iştirâ olundukça yine olveçhile tahdid edilerek mezkûr ha-ritada ve zabıtnamede işareet kılınacağı gibi marûlbeyan defterin tanzi-

minden sonra yapılacak inşaat ve imalâtı sınaïye dahi Nafia Nezaretindeki deftere kayıd ve ilâve edilecektir.

İKİNCİ FASIL

*Rıhtımlar ile doklar ve antrepolar ve mağazalar ve zahireye
mahsus elevatörler ve demir hatların hüsnü halde
muhafazasile idaresi beyanındadır*

Madde 10 — Şirket liman ile rıhtımları ve dok ve antrepo ve mağaza ve gümrük dairesini ve alât ve edevatı ve rıhtım ve dok ve antrepo ve mağaza ve müstemilâtının umur ve muamelâtına muktazi bilcümle tesisatı daima hüsnü halde muhafaza edecektir. Şirket tarafından işbu taahhüdâtın ifasında teahhür ve müsamaha vukua getirildiği takdirde keyfiyet usul ve nizamı veçhile kendisine ihtar olunacak ve tarihi ihtardan bir mah mürur edip de icabını icra etmediği surette masarifi şirkete aid olmak üzere canibi hükûmeti seniyeden işe vaziyet olunarak tamirâtı lâzime icra ve bu uğurda vukubulacak masarif rıhtım ve müteferriatı hasılatından istifa olunacak ve kifayet etmez ise şirkete ikmal ettirilecektir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

*İmtiyazın feshinde ve müddeti imtiyaziyenin hitamında
olunacak muamelâta dairdir*

Madde 11 — Şirket mukavelenamenin on yedinci maddesinde mün-deriç esbabdan dolayı hukuku imtiyaziyesinden sakit olduğu takdirde olvakte kadar icra edilen imalât ve celb ve tedarik olunan edevat ve levazımata ve mubayaa olunan araziye bedel tayin olunarak müzayedeye konulacak ve zuhur edecek taliblerden kimin üzerinde takarrür eder ise onun marifetile hukukundan sakit olan şirketin taahhüdât vakiası ifa edilecektir. Bilmüzayede takarrür edecek bedelden müzayedede masarifi tenzil kılındıktan sonra üst tarafı hukuku sakit olan şirkete ita kılınacaktır. Bu müzayededen bir netice hasıl olmadığı halde evvelce takdir olunan bedelden münasib mikdar tenzil olunarak altı mah müddet sonra ikinci defa olarak bir müzayedede daha icra edilecek ve bu dahi neticesiz kaldığı halde müzayedeye mevzu şeyler hukukundan sakit olan şirkete hiç bir bedel tediyeye olunmıyarak Devletin malı olacaktır.

Madde 12 — Liman imtiyazı mukavelenamenin yedinci maddesine tevfi kan hükümeti seniye canibinden mubayaa olunduğı takdirde sabit cerri eskallerden maada emtianın tahmil ve ihracında müstamel alât ile tarak ve vagon ve rıhtımlar ile müstemilâtının mağazaların muamelâ-tında müstamel arabalar ve işletme umurunda müstamel bilcümle eşyayı menkule ve edevati mevcude muhamminlerin tayin ve takdir edecekleri bedel ile canibi hükümeti seniyeden iştirâ edilecektir.

Madde 13 — İmtiyaz munkazi oldukça şirket liman ile rıhtım ve dok ve antrepo ve müstemilâtını ve cerri eskal ve urganlar ve demir hatler ve sefainin raptına mahsus babalar ve şamandıralar ve işaret direkleri ve liman fenerleri ve rıhtımlar ile dokların ve antrepoların ve müstemilâtının işletilmesine mahsus sair kâffe edevat ve sabit makine-leri velhasıl her nev'i eşyayı gayri menkuleyi hüsnü halde olarak bilâ-bedel ve her gûna düyun ve taahhüdattan vareste olmak şartile hükû-meti seniyeye devir ve teslim edecektir. Kabilî nakil olan makine ve cerri eskaller ile eşyayı menkule ve vagonlar ve tarak ve mavna gibi işletme umuruna mahsus alât velhasıl inşaatın tamir ve tecdidine muktazi kâffe alât ve edevata gelince hükümeti seniye bunları muhamminlerin takdir edeceği bedel mukabilinde mubayaa edecektir. Şukadar ki Devletin mu-bayaa edeceği levazımat altı ay kadar işletme umuru için muktazi olan mikdarı müteceviz bulunmayacaktır. Müddeti imtiyaziyenin hitamından beş sene evvel rıhtım ile müstemilâtının hüsnü halde olmadığı indettef-tiş Devletçe anlaşılır ise şirkete bir müddet tayinile ihtarı keyfiyet edilecek ve bu ihtarın semeresi görülmez ise hükümeti seniye derhal rıhtım ile müteferriatını yeddi idaresine alacak ve şirketin hesabına olarak ta-miratı lâzimeyi bilicra rıhtım ve müstemilâtını hüsnü hale vaz ettirecek ve tamirat ve işletme masarifi hasılâtından istifa olunacak ve hasılâtın ademî kifayeti takdirinde şirkete ikmal ettirilecektir.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Sefainin palâmarı ve yolcular ve hayvanatın ve emtianın tahmil ve ihracı ve emtianın arzıyesi ve münakalâtı hususlarına dair tarife ve şerait beyanındadır

Madde 14 — Mukavelenamenin on ikinci maddesine tevfi kan şirketin istifasına mezun bulunduğı ücürat başkaca tanzim kılınan mah-sus tarifelerde tayin kılınmış olup işbu tarifelerde gösterilen ücürat ta-rafi devletten ruhsatı mahsusa istihsal kılınmadıkça hiç bir halde tezyit

edilemeyecektir. Ancak tarifelerde tayin olunan ücürat tenzil olunur ise bir mah evvel ilânatı mahsusa vasıtasile halka ihbar edilmedikçe betekrar haddi evvele terfi edilemeyecektir. Ancak ücuratı mezkûrenin tenzili halinde üç gün evvel ilâmı keyfiyet olunacaktır.

Madde 15 — Merbut bulunan tarifelerle bundan böyle tanzim olunacak tarifelerdeki ücüratın hesabı için para kuruşun kırkda bir cüzü ve kuruş dahi osmanlı lirasının yüzde bir cüzü itibar olunacaktır. Ancak şirket memaliki mahrusai şahanede tedavül eden bilcümle meskûkâtı sairei mirî fiatile ahiz ve istifa etmeğe mecbur bulunacaktır.

BEŞİNCİ FASIL

Hususatı muhtelifeye müteallik şerait beyanındadır

Madde 16 — Devleti Aliye gerek esnai harpde ve gerek vakti hazerde müctemian veya münferiden rıhtım üzerinde asakiri berriye ve bahriye ve muavene ve jandarma ve polis ve zabtiye ile zatlarına mahsus ahmal ve eskallerini ve hayvanlarını ve her nevi mühimmat ve edevatı harbiyeyi ve erzak ve levazımı saireyi tahmil ve ihraç etmek istediği halde şirket ümerai askeriye tarafından vukubulacak taleb üzerine kâffeı edevat ve vesaiti nakliyesini hükûmeti seniyenin emrine hazır ve müheyya tutacak ve ledelhace hükûmeti seniye rıhtım ile müstemilâtını vesait ve edevat ve müstahdemini ile beraber yeddi idaresine almak salâhiyetini haiz bulunacaktır. Balâda tarif olunan tahmil ve ihraç muamelâtı gerek esnayı harpde veya vakti hazerde olsun ve gerek şirket tarafından veya rıhtımları yeddi idaresine almış olan hükûmeti seniye tarafından icra edilsin muamelâtı mezkûre için nısıf ücret ahiz olunacaktır. Ve ancak rıhtım ücretinden muaf olacaktır.

İşbu şartname iki nüsha olarak Dersaadette
imza ve teati kılınmıştır

Tarihi teati: 11 zilkade 1316 ve 11/23 mart 1315

Tarife

BİRİNCİ TARİFE

Palamar resmi

Madde 1 — Vapur ve yelken sefainile mavuna ve merakibi saire rıhtıma yanaşarak sekiz gün kalabilmek üzere palamar ile bağlandığı takdirde (Rejister) tonilâto başına bir frank palamar resmi itasına tâbi

olacaktır. Sefain şirketinin tensip edeceği veçhile rıhtıma ya karın karına veya kıçtan yanaşabilecektir. (Bir sefine birinci defa olarak rıhtıma bağlandıktan sonra mukarrer olan seferinin haricinde zuhurat olarak ahar bir mahalle gider ve azimet ve avdeti arasında mürur eden eyyam dahil olduğu halde mezkûr sekiz gün müddetin inkızasından evvel yine rıhtıma avdet ederse mezkûr sekiz gün müddetinden istifade edecektir. Ancak bu halde ikinci defa azimeti sırasında römorkör masarifi kendisine aid bulunacaktır.) Resmi mezkûr müddeti mezkûre mürur ettikten sonra beher gün için tonilato başına yüzde on nisbetinde tezyit edilecek ve sefain ve merakibi sairenin rıhtımda tevakkuf edeceği beher fazla gün için o nisbette tezayüt edecektir.

Madde 2 — Üçüncü maddede tasrih olunan muameleye tâbi tutulacak olan mavunalar müstesna olmak üzere sair eşya ve emtia tahmil ve ihraç eden her nevi vapur veya yelken sefaininden (1) alınacak bir frank palamar resmi müddeti malûmeden fazla tevakkuf zamanları için o nisbette tezyidi kaydı baki kalmak üzere berveçhiâti tenzil kılınacaktır. Şöyle ki :

Frank

- 0.10 Lebaleb kömür ile memlû olan sefain ve mavunalardan
- 0.10 Lebaleb zahair ve kereste vesair levazımı inşaiye ile memlû olan sefainden
- 0.20 Sair her nevi sefainden

Hini hacette rıhtıma yanaşacak ve her halde rıhtımdan müfarekat etmek için istimâl olunacak römorkör vapurunun ücreti işbu palamar resmi meyanındadır.

Madde 3 — Açıkta bulunan sefaine gidecek veya anlardan vürut edecek olan mavunalar ile merakibi sağireye gelince bunların palamar resmi derunlarında bulunan emtea üzerinden berveçhiâti ahiz ve istifa kılınacaktır. Şöyle ki :

(Evelâ) açıkta bulunan bir sefineye tahmil olunan veya andan ihraç kılınan emtia rıhtımdan imrar ettirildikte altıncı tarifede münderiç

[1] Limanın hududu haricinde olarak tahmil mahallinden doğrudan doğruya yükledilen ve binaenaleyh ikinci maddenin ahkâmına nazaran on santim veya yirmi santim resim itasma tabi bulunan mavunalara sefine nazari bakılacaktır.

resimden fazla olarak bunlardan yüzde yirmi (saniyen) muayenei rüsumiyesi icra olunmak üzere rıhtıma yanaşacak olan emtiadan altıncı tarifede muayyen olan ücretin bir sülüsü (şurası mukarrerdir ki işbu muayenei rüsumiyenin evkatı âdiyede yirmi dört saat zarfında icrası lâzım gelecektir.) (Salisen) tahmil ve ihraç rüsumundan muaf bulunduğu altıncı tarifede zikredilen emtiaya gelince emtiâi mezkûrenin tahmil veya ihracı için bunlar rıhtımdan imrar ettirildiği halde tonilâto başına üç kuruş ahiz ve istifa kılınacaktır.

Madde 4 — Üçüncü maddenin ahkâmı aktarma veya transit edilen emtea ile kömürlere şamil olmayacaktır.

İKİNCİ TARİFE

Rıhtıma yanaşmış bulunan sefaine yolcuların rükûb ve huruçları hakkındadır

Kr.	P.	
5	00	Birinci sınıf yolculardan
3	00	İkinci sınıf »
00	20	Üçüncü sınıf »

Kalei sultaniye ve Karadeniz boğazı dahilindeki iskelelerden vürut eden veya oralara giden yolcular ve on yaşından aşağı olan çocuklar rıhtım resminden muaf tutulacaktır. Asakiri şahaneye gelince gerek sulh ve gerek harp zamanında müçtemian veya münferiden her nereden gelir ise gelsin ve her nereye gider ise gitsin kezalik rıhtım resminden muaf tutulacaktır. Anadolu demir yolu ile gelen yolculardan balâdaki hudut dahiline gidecek olanlar dahi rıhtım resminden müstesnadır. Yolcular tarafından tediyeye kılınacak rıhtım rüsumu doğrudan doğruya merakibi bahriye kompanyaları tarafından istifa kılınacak ve mezkûr kompanya ile şirket hesap göreceklerdir. Rıhtım resminin yolcu bileti esmanile maan ahzine razı olmayan merakibi bahriyeye rükûp edecek yolcular rıhtım resmini doğrudan doğruya şirkete tediyeye edeceklerdir. Yolcuların birlikte götürdükleri eşyayı hususiye her nevi tahmil ve ihraç rüsumundan muaf olacaktır.

UÇUNCÜ TARİFE

*Esham ve tahvilât ve nukud ve zikıymet eşya
beyanındadır*

Altun ve gümüş akça çıkınlarile esham ve tahvilâtı havi olan çıkın ve ufak sandıktan sureti âtiyede resim ahiz ve istifa olunur. Şöyle ki:

(Evvela) beş bin liraya kadar beher bin lira için 10 kuruş (saniyen) beş binden on bin liraya kadar maktuan elli kuruş ahiz ve istifa olunduktan başka on bin liraya kadar beş bin liranın fazlası için on binde yarım (salisen) on bin liradan fazla mebaliğ için maktuan yetmiş beş kuruş ahiz ve istifa olunduktan başka fazlasının beher on bin lirası için bir çeyrek lira istifa olunacak ve beher sandık için alınacak resmin mikdarı akalli iki kuruştan dún olmayacaktır. Mücevherat ve elmas ve saire ve halis altundan mamul teller ve altun ve gümüş külçeler ve altun ve gümüşten mamul eşya ve civa ve plâtini muhtevi olan sandıklar dahi balâda gösterilen rüsuma tâbi olacak ve sandık başına alınacak resmin mikdarı akalli beş kuruştan dún bulunmayacaktır. Zikıymet eşyayı muhtevi sandıklardan maada sair posta ile vurun eden veya irsal olunan ufak sandıkların (koli postal) beherinden bir kuruş ahiz ve istifa olunacaktır.

DÖRDÜNCÜ TARİFE

*Araba ve edevatı müteharrike
Tahmil ve tahliye*

Kuruş

35	Bir peykeli iki veya dört tekerlekli arabadan
50	İki » » » » »

Tombro kamyon el arabaları ve sair araba edevatı hükmünde tutularak bilvezin edevatı mezkûreye mahsus resme tâbi olacaktır.

BEŞİNCİ TARİFE

Beygir, katır, sığır ve mevaşi ve tuyur ve yumurta

Tahmil ve tahliye

Beher re's için

Kuruş Para

Maa hammaliye

}	10	Beygir ve katır, sığır ve inek beher re's için
	05	Lâakal on re'sten ibaret bir sürü halinde olanların beher re'sinden
	05	Merkep ve tay ve dana
	02	20 Lâakal yirmi re'sten ibaret olmak üzere sürü halinde olanların beher re'sinden
	02	Yirmi re'sten fazla bulunduğu halde beher resinden
	02	Koyun ve keçi ve kuzu ve hıncının beher re'sinden
	01	Lâakal ondan yirmi re'se kadar sürü halinde bulunanların beher re'sinden
	5	Yirmiden yüz re'se kadar beher re'sinden
	4	Yüz re'sten fazla sürünün beher re'sinden
	3	Diri tuyurun beher kafesinden
3	Yumurtanın beher sandığından	
		Mirive aid hayvanat bundan müstesnadır.

ALTINCI TARİFE

Emtianın ihraç ve tahmiline mahsus

Beher bin kilogram başına alacak rüsum

Nev'i eşya	Santim Kuruş	Nev'i eşya	Santim Kuruş
Maun ağacı	16 50	Kav	16 50
Hamızı kibrit	9	Kola	16 50
İnşaata mahsus çelik demir	9	Eşcarı müsmire	22
Sandık derununda çelik vesaire	22	Arduvaz yani karataş	11
İğne	44 50	Masnu ve gayri masnu kehriba	55 50
İspirto	22	Şap	9
Kibrit	22	Lüleci çamuru	2
Kanarya yemi	4	Esliha ve avcılık edevatı	33 50

Nev'i eşya	Kuruş Santim	Nev'i eşya	Kuruş Santim
İtriyat	55 50	Saç ve boya fırçası	28
Fotografya alât ve edevatı	44 50	El arabası	28
Katı kara sakız	9	Çamaşır	11
Yulaf	4	Çerçeve	28
Muşamba örtü	33 50	Kahve	33 50
Çubuk	28	Çakıltası	3 50
Süpürge	9	Kayık	5 50
Terazi	33 50	İade kılınan tehi sandık	4 50
Sandal	11	Hassa bezi	28
Boş fiçı	3 50	Kanepe (mefruşattan madud- dur)	33 50
Çorap	44 50	İşlenmemiş lâstik	44 50
Kantar	33 50	İşlenmiş lâstik	55 50
Sibir yağı	22	Kakao (yani çikolata)	33 50
Tere yağı	33 50	Kâfurî	44 50
Bisiklet	55 50	Baston ve kâmiş	33 50
Fiçı derununda bira	11	Dökme hurufat	33 50
Şişe derununda bira	22	Harup	11
Peksimet	22	Pencere camı	11
Sahte mücevherat	44 50	Araba imaline mahsus edevat	22
Bitum (zift)	9	Oyun kâğıdı	33 50
Buğday	4	Adi mukavva	11
Amerika çividi ve emsali çivid	16 50	Ziftli mukavva	16 50
Kereste	6 50	Kazmir	33 50
İşlenmiş kereste	28	Kastor	33 50
Marangoz ağaçları	16 50	Siyah havyar	44 50
Boya ağaçları	11	Kırmızı havyar	16 50
Zikiymet ağaç	44 50	Kuşak	28
Fiçı derununda meşrubatı kû- uliye	28	Gül	1
Şişe derununda meşrubatı kû- uliye	44 50	Tasrih edilmiyen hububat	4
Kutu	28	İskemle	28
İçi boş damacana	11	Demirden sandalye ve sofraya ve eşyayı saire	28
Takke ve çamaşırçılığa dair	44 50	Üstübeç	16 50
Mantardan mamul tapa	33 50	Yağ mumu	22
İspermeçet mumu	22	Ham kenevir	22
İpek çilesi	33 50	İşlenmiş kenevir	33 50
Tehi şişe	11	Hasır şapka	44 50
Tuzlu ve kuru barsak	28	Keçe veya ipekten mamul şap- ka	55 50
Yerli ve eonebi tuğlası	6 50	Canavar etinden mamul sucuk	28
Ateşe dayanır tuğla	6 50	vesaire	28
Tunç	22		

Nev'i eşya	Kuruş Santim	Nev'i eşya	Kuruş Santim
Maden kömürü	1 50	Kunduracı malzemesi	33 50
Kereste	6 50	Billûra müteallik eşya	28
Ayakkabı	44 50	İşlenmemiş kıl	28
Çuval derununda kireç	6 50	İşlenmiş kıl	33 50
Meşe ağacı	11	Kalbur	22
Paçavra	11	Ham culut	28
Kazan	28	İşlenmiş culut	33 50
Yaprak sigarası	55 50	Ham bakır	22
Çimento	6 50	Eğelenmiş bakır	28
Kundura boyası	11	İşlenmiş bakır	28
Balmumu	33 50	Hurma	22
Makas	22	Koza ve ipek hurdası	33 50
Çivi	16 50	Pamuk ve kenevir hurdası	9
Koza	44 50	Tabakhane de kullanılan yağ	22
Kırmız	33 50	Müstemlekât mahsulâtı	28
Demir kasa	28	Dantelâ	44 50
Konyak meşrubatı küuliyeye müracaat		Fil dişi	55 50
Çiriş	22	Astarlık kumaş	28
Balık tutkalı	16 50	Döşemelik ve perdelik ku- maşlar	33 50
Balık vesaire misillû kutu de- rununda olmak üzere tuzlu mahsulât	33 50	Eczai tıbbiye	33 50
Şekerleme	28	Kuş tüyü	55 50
Yıldızlı konsol	55 50	Maden suyu	11
Kok	3	Abanos	16 50
İp	22	Boya için ağaç kabuğu	22
Boynuz	9	Dabbağ için ağaç kabuğu	9
Korniş	11	Küçük mahfaza	55 50
İşlenmemiş pamuk	22	Zımpara kâğıdı	6 50
Pamuk elvanı muhtelifle ile		Yazı ve matbaa mürekkebi	22
mensucat	33 50	Sünger	55 50
Boş küfe	6 50	Salyangoz	11
Toz veya parça halinde boya	11	Baharat	28
Yağlı boya	16 50	Mütenevvi ruhlar	55 50
Sülûken boyası ve emsali	33 50	Terementi ruhu	22
Bıçak ve emsali	22	Kalay çubuğu	28
Keten bezi	33 50	Yünden mamul damasko ku- maşı	33 50
Yünden mamul örtü	28	Pamuk akmışe	28
Pamuktan ve pikeden mamul örtü	28	Pamuktan mamul yerli ak- mişe	28
Kurşun kalem	33 50	Yün kumaş	33 50
		İpek akmışe	55 50

Nev'i esya	Kurus	Santim	Nev'i esya	Kurus	Santim
Çini	16	50	Katran		11
Dakik ve simit unu	10		Pamuk tohumu		9
Teneke	16	50	Sarı tohum		11
İşlenmiş teneke	22		İpek böceği tohumu		55 50
Ham demir	9		Gayri müsarrah tohumlar		9
Parça ve levha ve çubuk ha-			Helva		22
linde demir	11		Nebatati tıbbiye		22
Tasrih edilmeyen demir	11		Âlâ cinsden saat işi		55 50
Dökme demir	16	50	Adi cinsten saat işi		22
İşlenmiş demir	22		Ruganı zeyt		16 50
Fırça imaline mahsus nebatî			Keten yağı		22
kıl	22		Sisam yağı		22
Sicim	22		Balık yağı		22
Kuru incir	11		Hind yağı		22
Pamuk ipliği	28		Sair yağlar		22
Demir tel	22		Çivid		44 50
Yün ipliği	33	50	Çerrah ve gözlükçü alâtı		55 50
Keten ipliği	33	50	Alâtı musikiye		55 50
Altun ve simden mamul tel ve			Oyuncak		28
iplik	33	50	Mamul piring madeni		28
Fanilâ	33	50	Yaprak piring madeni		28
Musenâ çiçekler	55	50	Ham yapacağı		22
Keçe	22		Lâmba ve buna müteallik		
Fes	33	50	edevat		22
Saman ve nebatî kıl	6	50	Canavar yağı		28
Düğme	16	50	Çuval derununda mahfaza		
İpekli boyun sarğısı	55	50	edilmiş sebze		11
Kürk	44	50	Kutu derununda salamura		
Kamçı başı yani ipek bükümü	33	50	sebze		33 50
Peynir	16	50	Eşyayı sahafiye		33 50
Kuru meyva	11		Mantar		28
Meyva reçeli	33	50	Hazır çamaşır		44 50
Gübre	4	50	Eğre		22
Boş fıçı	3	50	Demir karyola		22
Sefain taifesine mahsus gale-			Kütüp		33 50
te	16	50	Dikiş makinesi		28
Lâstikden ayakkabı	33	50	Yazı makinesi		55 50
Deri ve ipek eldiven	55	50	Tasrih edilmeyen makine ile		
Kırmızı boyası	16	50	Tulumba		22
Avna	22		Kumaş (Madapolam)		28
Buz ve kar	6	50	Döşeme tahtası		6 50
Zamk	33	50	Kokoroz		4

Nev'i eşya	Kuruş	Santim	Nev'i eşya	Kuruş	Santim
Ham mermer	8		İtriyat	28	
Sahiyandan mamul eşya	44	50	Şerid ve harç	44	50
Şeker tortusu	11		Pastırma	28	
İşbu tarifede tarif olunan ma-			Makarna ve buna mümasil		
adinden gayrı sair ham maadin	33	50	Hamur	16	50
İşbu tarifede muayyen olan			Kaldırım taşı	3	50
İşlenmiş maadin	44	50	Gayrı mamul deri	28	
Cedid mefruşat	33	50	Mamul deri	44	50
Değirmen taşı	9		Demirden mamul kürek	11	
Bal	22		Ufak yumuşak çekirdek	22	
Darı	4		Petrol gazı	11	
İşlenmemiş madeniyat	9		Kireç taşı	3	50
Aynacılık edevatı	22		Yapı taşı	3	50
Mohairs (Keçi yünü)	33	50	Yonma taş	5	50
Mendil	33	50	Matbaa taşı	16	50
Musluk	33	50	Furça	28	
Hardal	33	50	Pike kumaş	28	
Neft	11		Ebniyeye mahsus tahta	6	50
Kaba hasır	11		Sair tahtalar	11	
Buz ve kar	6	50	Çiçek ve sebze fidanı	22	
Adi ceviz	11		Çuval ile alçı	6	50
Hindistan cevizi	16	50	Yerli alçısı	6	50
Küçük Hindistan cevizi	28		Lâvha kurşun	16	50
Kuru fındık	11		Mamul kurşun	16	50
Sert çekirdek	22		Tezyinata mahsus tüy	55	50
Ceviz ağacı	11		Demir kalem	44	50
Zeytin	11		Kamış kalem	22	
Yazlık şemsiye	44	50	Çiniden soba	16	50
Afyon	55	50	Karfiçe	16	50
Şair	4		Tuzlu balık	11	
Kemik	9		Zift	9	
Ayak hasırı	11		Biber	22	
Saman	6	50	Patates	5	50
Sepet (Tehi)	16	50	Su tulumbası ile tasrih edil-		
Kâğıd (Paket sarmak için)	11		miyen makineler	22	
Kâğıd (alâ cinsinden)	22		Çini edevatı	16	50
Zimpara kâğıdı	16	50	Potas	16	50
Kâğıd (adi cinsinden)	16	50	Adi toprak avani	11	
Sigara kâğıdı	22		Poçulan	5	50
Resimli duvar kâğıdı	22		Prelâr	33	50
Yakı	22		Eczayı kimyeviye ve mürekke-		
Şemsiye (kışlık)	44	50	batı eczaie	44	50

Nev'i eşya	Kuruş	Santim	Nev'i eşya	Kuruş	Santim
Hırdevat	22		Masa	33	50
Demiryola mahsus demir çu- buk	9		Resim levhası	55	50
Kuru üzüm	11		Talk tabir olunan toprak	9	
Rakı	22		Elek	44	50
Rende ve törpü alâti	22		Halı	33	50
Ustura	28		Balçık ve lüleci toprağı	3	50
Çam sakızı	9		Müstaidülinbisat mensucat	55	50
Rom meşrubatı kûuliyeye müracaat			Çay	33	50
Piringç	16	50	Kekik	22	
İpek şerit	55	50	Pamuktan mamul mensucat	28	
Sair şerit	33	50	Ketenden mamul mensucat	44	50
Kum	3	50	Muşamba	28	
Tehi çuvali tecdid	16	50	Balya bezi	16	50
Salep	28		Yelken bezi	16	50
Sülük	44	50	Saç	11	
Fiçi sardalyası	9		Galvanize ve dalgalı saç	16	50
Seten basması	33	50	Avrupa kiremidi	6	50
Adi sabun	16	50	Yerli kiremidi	6	50
Kokulu sabun	22		Tömbeki	28	
Çavdar	4		Bakır boru	28	
Tuz	9		Künk	9	
Nışadır tuzu	22		Palamut danesi	16	50
Saraç eşyası	44	50	Pamuk kadifesi	33	50
Simit unu	10		İpek kadifesi	55	50
Kilit	22		Burcak	4	
Susam	11		Hazır elbise	44	50
Ham ipek	55	50	edevatı zücacıye	16	50
Canavar tüyü	28		Sofra bardağı	16	50
İpek mensucatı	55	50	Ehniye camı	28	
Kepek	6	50	Şişe derununda cilâ	22	
Hamam takımı	33	50	Boncuk mamulâtı	22	
Soda	11		Salâmura et	28	
Kükürt	11		Hurda bakır	22	
Tasrih olunmıyan meşrubatı kûuliyeye (meşrubatı kûuliyeye müracaat)			Hurda demir	6	50
İspermeçet yağı	22		Sirke	11	
Şeker	16	50	Şişe derununda şarap	28	
Don yağı	16	50	Fiçi derununda şarap	22	
Fiçi derununda sülfata	11		Yerli ve Cezayir Bahriselit şa- rapları	22	
Yaprak tütün	28		Tahta vîda	22	
Kıyılmış tütün	44	50	Tahta çinko	16	50
			Somun çinko	16	50

İşbu tarifede münderiç rüsum bin beşyüz kilo gram sıklisinde olup nakabili taksim ecsam hakkında carî olmayacak ve sıkliti bin beşyüz kilogramdan üç bin kilograama kadar bu misillü nakabili taksim olan ecsam için işbu tarifenin iki misli ahiz ve istifa olunacaktır. Şirket üç bin kilogramdan ziyade sıkliti bulunan ve alân mahsusa istimalini istilzam eden ecsamın tahmil ve tahliyesine mecbur edilemeyecektir. Bu makule ecsamın tahmil ve tahliyesini deruhde ettiğğ halde bunun ücret ve şeraiti terazii tarafeyn ile kararlaştırılacaktır. Her nevi taze sebze ve portakal ve limon ve soğan ve sarımsak ve her nevi taze meyve ve taze balık ve ihraka mahsus odun ve odun kömürü ve yolculara mahsus eşya ile beraber taşıyacakları bir mikdar mekûlât ve efradın beraber götürdükleri mekûlât ile eşyayı beytiye ve Haydarpaşadan İstanbula ve bilâdı selâseye ve İstanbul ve bilâdı selâseden Haydarpaşaya göç tarikile nakil edilecek eşyayı beytiye ve beraber götürülebilecek eşya ve levazımı beytiye ve ihrak olunacak odun ve kömür ve ihtiyacatı mahalliyeye mahsus et ve ekme ve tuz ve miriye ait her nevi levazım ve eşya ve mühimmatı harbiye ve sefaini harbiye ve miriye ait merakibi bahriye ve saire ve idarei bahriyeye müteallik mühimmat ve levazımat tahmiliye ve ihraciye resimlerinden müstesnadır.

Mağazalarda muhafaza edilmeyecek olan eşya ve emtia rıhtım üzrinde veya hangarlarda kırk sekiz saattan ziyade bırakılmıyacaktır.

«Bu-kayıt dahili şehire nakil edilecek emteaya mahsustur.»

Sureti mahsusada veya cins itibarile işbu tarifede zikr olunmayan eşyaya gelince bunlar da tadat olunan eşyadan kıymet ve sıklit ve hacimce hangisine en ziyade müşabih ise onlardan alınan resmin aynı ahiz ve istifa kılınacaktır.

Muhtelit sandıklara yani muhtelif tarifelere tatbikan resme tabi eşyayı mütenevviayı muhtevi bulunan sandıklara gelince aksi hal tebeyün etmedikçe konşimentosunun mündericatına binayı maslahat edilecektir.

Aktarma ve transit ve iadei emtia ve ihracat beyanındadır

Rıhtıma çıkarılmaksızın sefinden sefineye aktarma edilen emtia-dan hiç bir resim alınmıyacaktır. Transit suretile Haydarpaşaya vürut edip gümrük mağazalarına vaz edilecek olan emtiadan ithal ve ihraç resmi olmak üzere sefinden emtianın ihracı için muayyen olan resmin bir buçuk misli ahiz olunacaktır. Transit suretile memaliki ecnebiyeden

bilvürut ileride ihraç olunmak üzere doğruca şirketin gümrük antrepolarına vaz edilen emtia ne hini idhalinde ve ne de ihracında hiç bir ihraciye veya tahmiliye resmine veya hammaliye ve vagona tahmil ücretine tabi olmayarak bunlardan yalnız mağaza resmi ahiz olunacaktır. İstihlâki mahalliye teslim olunan maden kömüründen gayri maden kömürü transit emtiası hakkındaki muameleye tabi olacaktır. Vürudunda rıhtım resmi ifa edildikten sonra tekrar ihraç edilen emtianın hini ihracında hiç bir tahmil resmi ahiz ve istifa olunmayacaktır. İhraç olunacak emtiai mahalliye [1] sefaine hini tahmilinde işbu altıncı tarifede muharrer rüsumun yalnız nısfına tâbi olacaktır. İşbu altıncı tarifede tarif olunan rüsumun istifası için küsurat yirmi beş kilogramdan dun itibar edilmiyerek ona göre rüsum istifa olunacaktır. Yani küsurat daima yirmi beş kilogram itibar edilecektir.

Şurası mukarrerdir ki gerek Derseadetin sarfiyatı mahalliyesine mahsus olan ve gerek Derseadetten Anadolu kıtasına gönderilen ve Haydarpaşada rıhtım ücreti ahiz ve istifa kılınan emtia için ikinci defa olarak Derseadet rıhtım şirketi tarafından rıhtım ücreti istifa kılındığı takdirde emtiai mezkûre için Derseadet rıhtım şirketi tarafından istifa kılınmış olan ücret Haydarpaşa şirketi canibinden iade olunacak ve şu kadar ki iade kılınacak miktarı ücret nihayet Haydarpaşada istifa kılınmış olan rıhtım ücretini tecavuz etmiyecektir.

YEDİNCİ TARİFE

Eşya için mağaza icaresi

Mağaza ve antrepo ve anbarlar ve hangar ile üzeri açık depolara vaz olunacak emtianın yüz kilogramından birbiri üzerine şehri veya şehri küsuru için nihayet iki buçuk kukruş ardiye alınacaktır. İşbu yedinci tarifenin tefazulisi mukavele ve şartnamenin teatisi tarihinden itibaren bir sene müddet zarfında Ticaret ve Nafia Nezaretinin nazarı tetkik ve tasvibine arz olunacak ve bu eşyanın hammaliye ücreti hakkında Nezaretle şirket beyrinde bir karar ittihaz edilecektir.

(1) Balâda muharrer olduğu üzere (yerli emtia) tabiri gürrai şaban 1332 tarihli ve 1045 numaralı iradei seniye mucibince (Emtiai mahalliye) suretinde tashih olunmuştur.

SEKİZİNCİ TARİFE

Bilâdı selâse meyanında amedi şüd edip sureti daimede rıhtıma ya-naşan vapurlar ve mavnalarla sair bu misillü merakibi bahriye bu bab-da balâda tadad edilen rüsüm emsal ittihaz edilerek o yolda ve seyrü seferlerine nisbeten abonoman suretile bir resmi maktu tediye eyliyeceklerdir. Bilâdı selâse dahilinde bir mahalden diğere mahalle yolcu çıkaran ve nakil eden kayık ve sandallar rüsümdan muaftır. Bilâdı selâse dahilinde yolcu taşıyan merakibi bahriyei sağirenin müşteri alıp çıkar-maları için mahali mahsusa tahsis kılınacaktır.

DOKUZUNCU TARİFE

Her türlü eşya ve emtianın vagonlara nakil ve tahmil ve bunlardaır ihracı ve tenzili resmi olarak tonilâto başına nihayet iki frank alınacaktır.

ONUNCU TARİFE

Limanın muamelâtına mahsus demir hatlarda devriye ve nakli-yeden dolayı alınacak rüsümün cümlesi Haydarpaşa Ankara demir-yolunun şartnamesindeki tarifelerin münderecatına ve mezkûr tarifelerde beyan olunan şeraite tevfiқан istifa olunacaktır. Ancak bu hatlar üze-rinde sekiz kilometre mesafe itibarile rüsüm alınmayıp küsuru tam ki-lometreye üblâğ edilmek şartile hakikaten kat' edilecek mesafe itibarile istifayı rüsüm olunacaktır.

İşbu tarife iki nüsha olarak bittanzim Dersaadette imza ve teatı olunmuştur.

Tarihi teati: 11 zilkade 1316 ve 11-23 mart 1315

**No: 81 —Tahsili Emval Nizamnamesinin 23 üncü maddesi
makamına kaim olmak üzere tadilen kaleme alınan
maddei nizamiye**

18 zilhicce 1316 ve 17 nisan 1315

Madde 23 — Muhtarlar mükellefinden istihsal eyledikleri emval-den zimmetlerine akçe geçirirler ise işbu mebalığ doğrudan doğruya kendilerinden nakden ahiz ve istifa olunur. Fakat bu misillülerin ikti-

darsızlığı ve emval ve emlâkinin ademi kifayeti tebeyyün ettiği takdirde zimmetlerinin tazmini kendilerini intihap eden kariye ve mahalle ahalisine racidir. Ahali dahi mahakimi nizamiyede muhtarana bilmüracaa tazmin ettirirler. O makule muhtaran hizmetlerinden ihraç olunmakla beraber mecalisi idarede bilmuhakeme tebeyyün edecek hale göre zimmetine mali miri geçiren memurun misillü haklarında kanunen lâzım gelen muamele icra edilir.

No: 82 — Harice hayvan ihracı memnuiyetinin refile harice çıkarılacak hayvanattan beşer lira ihraciye resmi alınması ve dahilen cinsi feresin ıslahı hakkında

iradei seniye

Çiftlikâtı hümayunu askeriye nezaretine hitaben Veziriye çiftliği hümayunu askeriyesinden yazılan mazbata

Hittai İrakiyeden Hindistan cihetlerine ihraç olunan hayvanatın güzide kısmının ademi imrarı hakkındaki memnuiyetin halen muhafaza ve kaçak suretile ihraç olunmakta bulunduğu gerçi mercii âlîsince bilinmiyor ise de Musuldan lâalettayin beş yüzden altı yüz ve Bağdatdan dört yüzden beş yüz ve Dahle ve Divaniye ve Kerbelâ ve Müntefik ve Emmare cihetlerinden de yüzden dún olmamak üzere beher sene ihraç edilegelmekte olan hayvanat hükûmet memurlarının gözü önünde sureti serbesti ve aleniyyede ihraç edilmekte ve Basra iskelesinden vapurlara irkâb olunanların dahi gümrük idaresinin hayvanatın cinsiyet ve kıymetine aşına olmıyan ketebe makûlesi marifetile kıymeti hakikiyesini öşrü nisbetinde takdir olunan fiat üzerine pek cüz'î rüsumla imrar olunmakta ve bu yüzden her iki cihetçe ziyat vukua gelmekte olduğu ve bunun başlıca illet ve ledünyatı ise hükûmet memurlarının hayvan ticaretile kesbi melûfiyet ve erbabile akdi şeraket etmekle evamiri aliyenin infazınca iltizamı ehemmiyet ve bu babda cereyan eden muhaberrattan beyanı hakikat etmemelerinden münteç olduğu bedihi olup bu işin makasid ve menviyatı hayriyei seniyyeye tevfikân ıslahı ve bir sureti müstahsene ve nafıyaya rabtı için icrası mümkün olabilecek vesâiti salime teemmül olundukta kabaili badiye ve urbandan asil hayvanlar alıp bir müddet beslemekle Hindistana ihraç ticaretile melûf olanların elde edindikleri cins hayvanatın imrarı için memuriyeti sermayei istifade ittihaz eden bazı memurine ve İran turuku muhatarasını ve meşakı rahiyeyi ih-

tiyar ile Mahmere hâkimine resim vermekten ise alelûmum hayvanat başına maktu fiat takdirile Basra iskelesinden çıkarılması için husulü müsaade mezidü rağbet ve minnetdarlıklarını mucib olacağı lisanı hal ve ifadatlarından anlaşıldığına göre ihraç olunacak hayvanatın bilâ istisna asil ve âdi olsun beher re's başına üçer lira veya daha ziyade maktu resim vaz'ı ve Basra iskelesinden vapurlara irkâblarında Basra mevkiinde bulunan ümerayı askeriyeden mutemed bir zatın memur tayinile ihracatın onun jurnalile zabıt mikdarı ve bu suretle cereyan edecek muamelâtın ve istifa olunacak rüsumun selâmeti ve suiistimal şaibesinden muhafazası için rüsumu alınacak olan hayvanatın tertib ve tensib buyurulacak tarzda tezakiri matbuaya hasrı ve bazı hayvanat ashabının hayvan başına üçer lira vermeği istiksar ile âdeti sabıka üzere yine Mahmere tarikine sülûk edecekleri ve Mahmere hâkiminin de bunların devamı rağbet ve muvaridatları için evvelce vaz' ve ahzettığı rüsumu tenkis edeceği de melhuz olduğuna nazaran hayvanat ashabının hududu İraniyeye kadar yollarda ve güzergâhlarında olan mevaki hükümet memurları ile hududu hakaniye dahilindeki aşair mahallerinden mürurlarında beraberlerindeki hayvanatın hududu İraniyeye geçmesine yol vermiyecek müsadere ile hükümeti seniyeye teslimine gayret ederler ise o hayvanlar bilmüzayede getireceği kıymet nisfının mükâfatı nakdiye olarak kendilerine verileceğinin aşairi mezkûro rüesasına canibi hükümetten beyan ve teminile behemehal icrası vesailinin ittihaz ve istimali evliyayı umurun makrunu irade ve müsaadeleri buyurulduğu halde ezher cihet ahalinin rağbet ve servetlerini tezyid ve tevsia ve hazinei celilenin fevaidini terakkiye medarı küllî olup bu yüzden esas maksadı âli de istihsal ve istikmal edileceği cümle mütaleatı kemteranemizden ise de icrayı icabı herhalde ülül-emrin reyî rezini isabet karini samilerine vâbeste olmağın olbabda ve her halde emrû ferman hazreti menlehülemrindir.

16 şevval 1316 ve 15 şubat 1314

Meclisi Vükelâ Mazbatası

Asakiri şahane süvari ve koşum hayvanatının dahilen tedariki için ittihazı lâzım gelen tedabir ve teşebbüsata dair komisyonu askeriden bittanzim tarafı askeriden arz ve takdim olunan mazbata mündericatından bahisle keyfiyetin bilmütalâa arzı hakkında şerefsünuh ve sudur buyrulan emir ve fermânı hümayunu cenabı hilâfetpenahiye mübelliğ tezkerei hususiye meyanei abidanemizde kıraat ve mütalâa edildi. Salifüzzikir komisyonun neticeî mutalâatı cünudü cenabı mülûkâ-

neye muktazi süvari ve koşum hayvanatının dahilde tedariki lâzimededen olup Suriye ve Irak kıtalarından başka ekser vilâyatı şahanede yetişen hayvanlar cüsse ve irtifaca süvari ve topçuya elverişli olmadıklarından bunların ıslahı cinsi ve dördüncü ve beşinci ve altıncı orduyu hümayunlar süvari remont bölüklerine her sene mevasimi mahsusasında aşair ve ahaliden alınması takarrür eden tayların kâmilen âlâ ve yüksek boylu hayvanattan olması faidesini temin edecek mevaddan bulunmasına göre Anadolu ve Rumeli kıtalarında hayvan yetiştirmeğe salih olan vilâyatı şahaneye münasebeti mevkiyelerine nazaran arabistan atlarından icabı kadar aygır mübayaa ve irsalile vilâyetlerce de mücerred damızlık olmak ve nizamnamei mahsusu mucibince bir nezareti fenniyei daime altında bulundurmak şartile hayvan yetiştirmekle meluf olan çiftliklere tevzi ve itasile cinsi feresin ıslâhatına itina kılınması ve bu suretle yetiştirilecek cüsseli ve irtifalı hayvanatın beher sene asakiri şahane süvari ve topçu alayları için mübayaa kılınacağını ilân olunması ve memaliki şahanede cinsi feresin ıslah ve teksirini müstelzim olacak tedabiri esasiyeden biri de bu iş ve ticaretle meşgul olanların teşvik ve terğibi maddesi olduğuna ve remont bölüklerince her sene vukubulacak mübayaat hayvan yetiştirenler için pek büyük bir sermaye senet ve baisi efzayışı heves ve rağbet olacağı derkâr ise de harice hayvan ihracı hakkında mevzu olan memnuiyet baki kaldıkça aranılan faidenin mahdud kalması tabii olup çünki hayvan yetiştirmekle meluf olanlar yetiştirecekleri hayvanatı diledikleri yerlerde istedikleri fiat ile satabilmek salâhiyetinden mahrum kaldıkça bihtabi şevk ve gayretleri dahî tedricen zail olacağı ve olmasa bile hayvanlarını kaçırmak suretile satacakları derkâr idüğüne ve hatta her sene Suriye ve Irak kıtalarından on bini müteceviz güzide hayvanın çöl tarikile İrana kaçırmakda ve ordan Mahmere iskelesine indirilerek hükümeti seniye memurlarının gözü önünde vapurla bilirkâb Hindistana ve mahali saireye nakil ile satılmakda olup şu halde memnuiyeti mebhuse İranın istifadesini ve hazinei celilenin her hayvan için lâakal beşer lira hesabile senevi elli bin lira resmi gümrük zayi eylesmesini müstelzim olmakla beraber hayvanlarını kaçırmak için tesadüf ettikleri müşkilâtdan naşi istitaatı kâfiyeleri derecesinde hayvan yetiştirmek hevesi de ahaliden zail olmakda olduğuna velhasıl işbu memnuiyet sebebi vazi olan teksiri tenasülü hayvanata hizmet etmek şöyle dursun bilâkis cinsi feresin tedennisini ve hazinei celilenin hasar-dide olmasını istilzam etmekde bulunduğuna nazaran hem mahaziri

mezkûreye meydan kalmamak ve hem de tebaai şahanenin tezyidi ticaret ve servetlerine medar olmak üzere memnuiyeti mezkûrenin refi ile harice çıkarılacak hayvanattan beherinin bilâistisna beş lira resmi gümrüğe tâbi tutulması ve birde hayvan yetiştirmekle meluf olanların bu yoldaki heves ve gaynetlerini tezyid edecek esbabdan biri de her sene mevasımı mahsusasında koşular tertibi maddesi olmasile bu usulün aleddevam takib olunmak şartile bilittihaz mezkûr koşulara götürülecek hayvanattan matluba muvafık olanların asakiri şahane için mübayaası ve ashabının derecei hizmetlerine göre kendilerinin nizamnamei mahsusu veçhile taltif ve teşvikleri keyfiyatı olup vakıa asakiri şahanenin süvari ve topçu kısımlarına muktazi olan binek ve koşum hayvanatının dahili memaliki şahanede yetiştirilmekte olan hayvanların ıslahı cinsi ile anlardan mübayaası ve tedarik edilmesindeki menafi bedehi olduğuna ve komisyonu askerinin bu bahdaki maksadın husulü için mutalâa da dermeyeran etmiş olduğu tedabir ve teşebbüsât esas ve fûruatca hal ve ihtiyaca muvafık ve kâfi görüldüğüne binaen bedayii fevaidi mülkiye ve askeriyenin masdârı bulunan asrı güzini mehasin karini cenabı hilâfetpenahide nevbenu piraye bahşayı ebsarı iftihar olan teşebbüsât ve icraatı maâli gayatı mülûkâneye zamimei farka olmak üzere tedabiri maruzai mezkûrenin mevkii fiil ve tatbika vazı mütehhiden tasvib ve tensib kılınmış ve harice ihracına ruhsat verilecek hayvanlardan alınacak resmin gümrük resmi namile ahzi kıymet üzerine olmak lâzım geleceği ve bu da ahde tealluk edeceği cihetle caiz olamayacağından işbu resmin ahde tealluk ettirilmemek için ihraciye namile alınması ve bundan hasıl olacak resim karşılık tutularak Macaristandan üç sene zarfında bin re's kadar kısarak mübayaası ve celbettirilerek lâzımgelen vilâyetlere irsale cinsi fercsin bu suretle de ıslahı esbabına teşebbüs edilmesi ilâvei müzakere olunmuş olmakla yine emrû fermanı hümayunu mülûkâne her ne merkezde şeref efzayi sünuh ve sudur buyrulur ise isabet anda olacağı muhatı ilmüâli oldukça ve katibei ahvalde emrûferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

4 ramazan 1315

Tezkere-i Maruza

Asakiri şahane süvari ve koşum hayvanatının dahilen tedariki için ittihazı lâzımgelen tedabir ve teşebbüsata dair komisyonu askeriden bittanzim tarafı valâyı seraskeriden takdim olunan mazbata münderecatından bahisle keyfiyetin Meclisi Mahsusu Vükelâda bilmütalea arzı

hakkında şerefsunuh ve sudur buyurulan emir ve fermanı humayunu hazreti hilâfetpenahiyi mübelliğ tezkerei hususiyeyi atufileri meclisi mezkûrda ledelmütalea asakiri şahaneye muktazi süvari ve koşum hayvanatının dahilde tedariki memaliki şahanede cinsi feresin islah ve teksirine ve bu da hayvan ticaretile meşgul olanların teşvik ve tergiğine mütevakıf olup ancak memaliki şahaneden harice hayvan ihracı hakkındaki memnuiyet baki oldukça aranılan faidenin mahdud kalması tabii olduğundan memnuiyeti mezkûrenin refi ile harice çıkarılacak hayvanattan bilâ istisna beşer lira ihracıye resmi alınması ve teferruatı hakkında kaleme alınan mazbata 4 ramazan 1315 tarihinde arzı huzuru âli kılınmıştı. Hususu mezkûra dair tarafı valâyı seraskeriden bu kerre gelon tezkere mazbatai maruza suretile beraber arz ve takdim kılınmış olmakla münderecatı hakkında her ne veçhile emir ve fermanı humayunu cenabı hilâfetpenahî şerefsunuh ve sudur buyurulursa mantuku münifi infaz edileceği beyanile tezkerei senaveri terkim olundu efendim.

28 zilkade 1316 ve 28 mart 1315

Iradeyi mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfuflarile manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda emir ve ferman hazreti veliyülemrindir.

18 zilhicce 1316 ve 17 nisan 1315

No: 83 — Emniyet Sandığına merhun olup bilmüzayede talibine furuht edilecek emvali gayri menkulenin sureti tahliyesi hakkında iradei seniye

Sûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Emniyet Sandığına merhun olupta bilmüzayede ahara furuht olunan emlâkin tahliyesile müşteriye teslimi muamelesinin mahkeme kararına talik olunmaması hakkında sebkeden işara cevaben Adliye Nezaretinden varid olan tezkereden ve olbabda mezkûr sandık hukuk müşavirlerince kaleme alınıp sandık idaresinden batezkere gönderilen mütaalenameden bahisle bazı ifadatı mutazammın Ticaret ve Nafia Nezare-

tinden bittakdir Şûrayı Devlete havale buyruldu 27 ramazan 1315 tarih ve 98 numaralı tezkere melfuflarile Tanimat Dairesinde kiraatı olundu.

İcra kanununun birinci maddesi hükmünce mahakim rüesası mahakimden ita olunan ilâmatın icrasına memur olup bunların haricinde hareket edemeyecekleri cihetle müstesna olarak mukaveleye merbut olan akarı mecurun tabliyesi hakkında ve birde vekâleti devriye ile terhin veya vefaen ferağ olunan emlâk ve arazinin mahkemeye müracaatlı hüküm istihsaline hacet olmaksızın icar ve icarlar muamelâtına tevfikân defteri hakânî memurları tarafından gönderilecek müzekkereler üzerine icra memurları canibinden tahliye ve teslim ettirilmesinin usul ittihazı hakkında Şûrayı Devlet karârile 9 eylül 1306 tarihinde iradei seniye şeref-sadır olmuş ve mevzu bahis olan Emniyet Sandığı Nizamnamesinin otuzucu maddesinde buna dair bir gûna sarahat ve deîâlet gayri mevcud bulunmuş olduğundan dairei icraca o makule emlâkin tahliyesine gidilemeyeceği ve icraca furuht olunan akarâtın celren vazüyled olanlardan nezîle müşteriye tesliminin emsali dahi müşbuk olmadığı Dersaadet Bidayet Mahkemesi Riyaseti Evvelisinden ve bayi ile müşteri bey-ninde sebmeden muamele ve mukavelelerin doğrudan doğruya şahsı salıs olan müstecire karşı hüküm ve tesiri olamayacağı mecellei ahkâmı adliyenin beş yüz doksanuncu maddesi de bu sureti müeyyed ve musaddak bulunduğu bilhavale encümeni adliyeden ifade kılınmış olduğu beyanile Ticaret ve Nafia Nezareti tarafından mezkûr sandıkça bilmüzayede furuht olunan emlâkin mahkeme kararına talik olunmaksızın dairei icraca tahliyesi hakkında vukubulan iş'arın terviçi cihetine gidilemeyeceği Adliye Nezaretinin cümlei iş'arından bulunduğu halde nezareti müşarileyhaca o misillü emlâkin tahliye ve teslimi muamelesinin mahkemeden karar suduruna talikı emvali gayri menkuleye pey sürenlerce inkıtar reğabatı ve o dahi sandığın meydanda olan ve herbar tehvini çaresi taharri olunmakta bulunan müzayakasını son derece teşdid ile tezyidi suda've şikâyatı intaç edeceği aşikâr olmasına ve Emniyet Sandığının Hükümeti seniyenin tahtı zıman ve taahhüdünde olarak teşekkül etmiş müessesatı naftadan olmak itibarile her gûna vesait ve muamelâta tes-hiliyeye mazhariyeti lâzımeden bulunmasına binaen mezkûr mütalea-namede beyan olduğu veçhile badema bey' ve ferağ olunacak akarât dahilinde gerek sahibi ve gerek sahibinin ikame eylediği kimseler bu-lunsun sandık idaresi canibinden batezkere vuku bulacak taleb üzerine mahkeme kararına talik edilmeksizin dairei icraca tahliyei akar hakkın-da mevzu muamelâtı kanuniyenin tamamen icrası için Adliye Nezareti-

ne tebligatı lâzime ifa ve Nezarete de malûmat itası lüzumu gösterilmiştir.

Emniyet Sandığına merhun olan emlâk hakkında talep olunan izahatı mutazammın mezkûr sandık idaresinin nezareti müşarileyhdan 14 rebiülevvel 1316 tarihli tezkerei cevabiye ile irsal kılınan tezkeresi suretinde sandığa merhun olan emlâkin mikdarı bir kısmına aid düyunun tediye olunmuş ve bir kısmı dahi furuht edilmiş bulunmasından dolayı elhaletü hazihi beş yüz yetmiş parçadan ibaret olup bunur da yetmiş beş parçasına taallûk eden matlubatın devren vadeleri temdid ve muameleleri teccid kılınmış olduğu ve sandık merhunatının cümlesinin bilmüzayede furuhtuna hacet bırakılmıyarak ashabı tarafından tediyei deyn olunmak veyahud muameleleri teccid kılınmak suretile idarei maslahat olunması mutad idiğünden vadeleri geçmiş matlubata aid olarak merhun bulunan dört yüz doksan beş parça emlâki hakiyenin bir kısmının bilmüzayede furuhtuna ihtiyaç messedeceği gibi bilmüzayede satılan emlâki merhuneden müşteriye tesliminde müşkülât gösterilen üç parça emlâk ahiren adliye icra dairesinden bittahliye müşterilerine teslim olunarak derunlarında resmî konturato ile müstecir bulunan emlâk hitamı müddeti icarda teslim olunmak üzere badema teslim muamelesinin icra kılınacağı beyan olunmakta bulunduğu ve sandığın haber ve malûmatı olmaksızın emlâki merhuneye dair konturato tasdik edilmemesinin devaire tebliğile bu oihetin tahtı temine alınabileceği ve müzayedeye mübaşeret olunmazdan mukaddem vaz'iyed muamelesi ifa olunduğu sırada derununda müstecir zuhur eden mahallerdeki müstecirlerin hukuku nazarı dikkate alınmak kabil olacağı beyanile bu husus hakkında icra dairesinin ahiren icra etmiş olduğu muameleyi teyiden bir karar ittihazı işar olunmuş ve iki rey tarafından Adliye Nezaretinin tezkeresinde dahi gösterildiği veçhile icraya memur olan mahallin rüesası mahakimden ita olunan ilâmatın icrasına memur ve bunun haricinde hareket edemeyecekleri derkâr olup hatta kitabı icarenin beş yüz seksen üç ve beş yüz doksanıncı maddelerinde dahi bu babda mezkûr olan sarahate karşı emniyet sandığına salâhiyet itasına ahkâmı şer'iye müsaid olmadığına binaen mahakim rüesası mezkûr sandık tarafındar bey ve ferağ olunan emlâki merhuneyi mahakimden ita olunmuş bir hüküm olmadıkça hodbehod müstecirden tahliye ederek müşteriye teslim edemeyeceklerinden nezareti müşarileyhanın işarı veçhile muamele icrası icab edeceği dermeyen kılınmıştır.

Emniyet sandığı nizamnamesinin yirmi yedinci maddesinde (madde-i sabıkada zikrolunduğu ve hile ihbar veya ilân müddeti münkaziye olupda medyun yine tediye deyn etmez ise rehni mücevherat ve evanî simüzerden bulunduğu ve mahalli ikameti malûm olduğu halde sandık müdürü tarafından rehmin satılacağı terhin edene ve bir mahkeme hükmüne talik kılınmaksızın Adliye icra dairesine işar olunarak oradan tayin olunacak memur hazır olduğu halde kuyumcu çarşısında müzayedei aleniye ile furuht edilerek esmanından deynin resûlmal ve faizi ile masarifi istifa ve fazla kalır ise sahibine red ve ita olunur ve rehin müteaddit olupda bunların biri veyahut bir kaç maafaiz sandığın matlubatını istifaya kâfi ise o mikdarı satılıp kusuru sahibinin müracaatında iade edilmek üzere icra memuru tarafından mahfazası mühürlenerek sandıkda hıfzedilir) ve otuzuncu maddesinin birinci fıkrasında (emvali gayri menkuleden olan rehinlerin furuhtunda dahi emvali menkuleden olan rehinlerin furuhtu hakkında mevaddı sabıkada muharrer usule tevfiikan muamele olunur) deyü muharrer olmasına göre emvali gayri menkuleden olan rehinler hakkında dahi emvali menkuleden olan rehinler ve hile muamele olunmak lâzım gelir ise de emvali gayri menkuleden olan merhunattan bilmüzayede furuht olunanların icra memuru marifetile tahliyesile müşteriye teslimine dair sarahatı nizamiye bulunmamasından dolayı icra dairesince bu babda ifayı muamelede tereddüt tabî olup ancak müddeti muayyenesi zarfında tediye deyn olunmamasından dolayı furuhtu lâzım gelen emlâki sandık idaresi satarak bedelini aldığı halde muhalefet vukuunda mecuru müşteriye teslim edememesi müşterilerin şikâyetini ve mezkûr emlâke talip olanların kesri reğabatını ve sandığın ahvali hazırasınca suitesiri mucib olmakta bulunduğu anlaşılmiş olduğundan ve bir hane veya dükkânın furuhtundan sonra fuzulen sakin olanların çıkarılması maddesinin hüküm istihsaline mevkuft tutulması sandık hukukunun sürüncemede kalmasını müstelzim olacağından ve bilmüzayede furuht olunan emlâk derununda resmî mukavele ile müstecir bulunanlar müddeti icar münkaziye olmadıkça çıkarılamamak üzere fuzulen sakin olanların vekâleti devriye ile merhun olan ve vefaen ferağ olunan emlâk ve arazi hakkında bairedi seniyei hazreti padişahî müttahaz olan salifüzzikir usule tevfiikan mahkemeye müracaatla hüküm istihsaline hacet kalmaksızın tahliyesinde beis olamayacağından mezkûr sandığa merhun olupta müddeti zarfında ifayı deyn olunamamasından dolayı bilmüzayede furuht olunan emlâkin as-

habı veya konturatosu olmıyan müstecirleri veyahut resmî konturatosu olupda müddeti muayyenesi hitam bulmuş olan müstecirleri çıkmak istemedikleri halde o makule emlâkin vekâleti devriye ile terhin ve vefaen ferağ olunan emlâk hakkında bairadei seniye müttahaz olan salıfûlbeyan usule tevfikân mahkemeye müracaatle hüküm istihsaline hacet kalmaksızın tahliyesi hususunun usul ittihazına bilistizan iradei seniyei hazreti padişahî müteallik ve şerefsudur buyrulduğu halde ifayı muktazasının ve bir de badema sandıkca intizamı ve mahfuziyeti muameleyi mucib olmak üzere emlâki merhune hakkında olan mukavelenamelerin sandığa malumat verilmeksizin tasdik olunmamasının Adliye Nezaretine havalesi ve ticaret ve Nafia Nezaretine malumat itası ekseriyetle tezekkür kılındı. Olbabda emrû ferman hazreti menlehülemrindir.

6 cemaziyelevvel 1316 ve 10 eylül 1314

Tanzimat dairesinin işbu mazbatası mülkiye dairesinde kıraat olundu.

Filhakika emniyet sandığına merhun olup müddeti muayyenesi zarfında tediyeyi deyn edilmemesinden dolayı bilmüzayede talibine fûruht olunan emvali gayri menkulenin tahliye ve müşteriye teslim edilmemesi veyahut mahkemeye müracaatla hüküm istihsaline talik edilmesi müşterilerin şikâyetini ve mezkûr emlâke talib olanların kesri reğabatını mucib olarak bu da sandık hukukunun sürüncemede kalmasını intac edeceğinden sandığa merhun olupda müddeti zarfında tediyeyi deyn edilememesinden naşi bilmüzayede fûruht olunan emlâkin ahabı veya konturatosu olmıyan veyahut konturatosu olupda müddeti muayyenesi hitam bulmuş olan müstecirleri çıkmak istemedikleri halde o makule emlâkin vekâleti devriye ile terhin veya vefaen ferağ edilen emlâkin tahliyesi hakkında bairadei seniyei hazreti padişahî müttahaz olan usule tevfikân mahkemeye müracaatla hüküm istihsaline hacet kalmaksızın icra memurları marifetüle tahliyesi hususunun usul ittihazı lüzumuna dair dairei mezkûre ekseriyeti arasınca dermeyan olunan suret muvafıkı hal ve maslahat görülmüş ve şukadarkî bu makule emlâkde barmukavelename müsteciren sakin olupda müddeti icarı hitam bulunmuş olanların ihracı caiz olmaz ise de hanenin fûruhtu tarihinden itibaren sahibi evellerinin tasarrufları münakit olacağından müddeti bakıye icaresi müşterilere aid olmak üzere konturatoların muassarrıfı cedidleri namlarına ciro edilmesi muktazi bulunmuş olmakla

olveçhile muamele olunması hususuna bilistizan iradei seniyei hazreti padişahî müteallik ve şerefsudur buyrulduğu halde ifayı muktazasının Adliye Nezaretine havalesi ve ticaret ve Nafia Nezaretine malumat itası tezekkür kılımdı olbabda emrû ferman hazreti menlehülemrindir.

10 şevval 1316 ve 9 şubat 1314

Arz tezkeresi

Emniyet sandığına merhum olup müddeti muayyenesi zarfında te-diyei deyn edilmemesinden dolayı bilmüzayede furuht olunan emvali gayri menkulenin bittahliye müşteriye teslim edilememesi veyahut mahkemededen hüküm istihsaline talik edilmesi müşterilerin şikâyetini ve mezkûr emlâke talibinin kesri reğabatını mucip ve bu da sandığın işkâli hukukunu müntic olduğundan berveçhî maruz müzayede ve furuht olunan emlâkin sahibi evvelleri veyahut konturatosu olmayan veya konturatosu olduğu halde müddeti hitam bulan müstecirleri çıkmak istemedikleri surette bu misillû emlâkin vekâleti devriye ile terhin veya vefaen ferağ edilen emlâkin tahliyesi hususunda bairadei hazreti padişahî müttahaz olan usule tevfikân mahkemededen hüküm istihsaline hacet kalkmaksızın icra marifetile tahliyesinin usul itihazı hakkında Şûrayı Devlet Tanzimat dairesinden tanzim ve salifüzzikir emlâkten konturatoları hitam bulmamış olan müstecirinin ihracı caiz olmadığından mülkün furuhtundan itibaren müddeti bakiye icaresi mutasarrıfı cedidine aid olmak üzere konturatosunun anlar namına ciro edilmesi zımında keyfiyetin Adliye Nezareti Celilesine havalesi ve Ticaret ve Nafia Nezareti celilesine malumat itası mütalaasının ilâvesile Mülkiye Dairesinden tasdik olunan mazbata arz ve takdim olunmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şeref müteallik buyulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile tezkereî senaverî terkîm kılımdı efendim.

6 zilhice 316 ve 5 nisan 315

İradei seniyei müballiğ hamış

Residei desti tazim olup melfufule manzuru âli buyurulan işbu tezkereî samiyei sadaretpenahîleri üzerine mucübince iradei seniyei cenebaî hilâfetpenahî şeref sudur buyrulmuş olmakla olbabda emir ve ferman hazreti veliyülemrindir.

26 zilhice 316 ve 25 nisan 315

**No: 84 — Esmânî muhacirin masarifine karılıklık olmak üzere
ihdas olunan pullar hakkında bairadei seniyei hazreti
hilâfetpenahî tadilen tanzim kılınan tarife**

19 safer 1317 ve 16 haziran 1315

<u>Kuruş</u>	<u>Para</u>	
1		Nüfus tezkereleri
1		(Mürur tezkereleri ve pasaportlar ile protesto ve si- kestro namelerin her bir nüshası ve şebenderhaneler- den verilen sair evrak
1		İlmühaberler (tevellüdat ve vefiyyat nakli mekân) gibi nüfus vukuatına ve (yüz) kuruştan dîn olan maâşat yoklamasına dair ve muhtacının mahallâttan istihsal edecekleri ilmühaberler müstesnadır
1		Münakehat ilmühaber ve izinnameleri
1		Arzuhaller istifanemeler takmirler mezuniyet istihsal- line dair evrak
10		Âlâmâtı şer'îye ve hukukiye ve patrikhanelerden veri- len hüküm evrakının (bin) kuruş ve andan yukarı mik- darı havi olanları
5		(Bilûmum mukavelenameler (icarı senevisi (beş yüz) kuruştan dîn olan emlâk konturatoları müstesnadır
10		Vekâletnameler «bin» kuruştan dîn meblâğı veyahut bu miktardan dîn kıymeti haiz olanlar müstesnadır
5		Kefaletler «bin» kuruştan aşağı olanlar ile kıymet ve meblâğı havi olmıyanlar müstesnadır
10		Hüccetler «bin kuruştan aşağı meblâğı havi olanlar ile yüz kuruştan dîn nafaka hüccetleri istisna edilmiştir.
	20	Tapu senedatı kıymeti beş bin kuruşa kadar olanlar- dan
1		Tapu senedatı beş binden on bine kadar olanlardan
3		» » on binden yukarisından
20		Bilcümle senedat (emre muharrer senedat poliçeler taahhüd senedleri ve sairinin bin kuruşa kadar olan- ları müstesna olup andan yukarı olanlarının beher bin kuruşu için yümî para

Kuruş **Para**

	{ Bondrolar	}	
	{ Çekler	}	
	{ Konşmentolar	}	
1	{ Hamule senedleri	}	Maktuan (devairi resmîye mak-
	{ Makbuzlar	}	buz ve çekleri müstesnadır
	{ İbranemeler	}	
	{ Bonolar	}	
20	Masalihi zatiye ve imtiyazlara müteallik olarak Şûra-		
	yı Devletten verilecek mezabıttan (mütekaidin ve ey-		
	tam ve eramil maaşlarından bin kuruştan dîn olan-		
	ları için verilecek mazabıt müstesnadır		
5	Devîri saireden mesalihi şahsiyeye dair verilen ma-		
	zabıttan		
20	(Yüz) kuruştan bin (bin) kuruşa kadar olan maaş		
	senedatından		
1	(Bin) kuruş ve andan yukarı maaş ve harcırah sened-		
	lerinin beher bin kuruş ve ayrıca kesrinden		
5	İlân varakalarının aslından yani bir nüshasından		
2	Her nevi sigorta senedlerinden		
20	(Binden) yukarı daavi için mahakimi hukukiye ve		
	şeriye ve ticariyeden tebliğ olunan ihzar varakaları-		
	nın her biri için		
0,05	Ebniye inşaatı tezakirinden harcı adinin (yüz) de		
	(beşi)		
<i>Rütbe, rüüs ve fermanlarından</i>			
100	Mütemayize kadar	}	
200	Ulâ sanisi mirimüranlılık	}	
400	Ulâ evveli Rumeli Beylenbeyi	}	Mülkiye
600	Balâ	}	
1000	Vezalet	}	
100	Muhrac ve bilâdı hamse payesi	}	
200	Haremeyn payesi	}	
400	İstanbul payesi	}	İlmiye
750	Anadolu ve Rumeli Kazaskerliği pa-	}	
	yesi	}	

Kuruş	Para	
100		Kaymakam ve miralaylık
200		Mirlövalık
500		Feriklik
1000		Müşiriyet

} Askeriye
}

*Memurin ve tebaai saltanatı saniiyeye ihsan buyrulacak
nişan âli beratlarından*

50	Üçüncü rütbeye kadar	} Asakiri nizami-
100	İkinci rütbe	ye ve jandarma
500	Birinci rütbe	ve polis efradi-
1000	Murassa	le üçüncü sınıf
50	Altın madalyalar	} polis komiserle-
10	Gümüş imtiyaz ve liyakat ve ifti-	ri ve binbaşıya
	har ve sanayi madalyaları	kadar küçük za-
		bitan işbu re-
5	Diğer gümüş madalyalar	} simden muafdır
3	Tercümei hal varakaları	
3	İlâmatı cezaiyeden maada kayd ve ilâm ve sair ev-	
	rak resmîye suretleri	
1	Memuriyet ve zammı maaş evrakı (bin kuruşa kadar	
	maaşa nail olanlar müstesna olup andan yukarı ma-	
	aşlı memuriyetlerin hini tevcihinde maaşının bir de-	
	falık yüde biri	
100	Maden taharrî ruhsatnameleri yalnız bir nüshası	
10	Taşoçağı » »	
10	Kütüb ve resalî matbua	
20	Faturalardan	
20	Gümrüklerden verilen makbuz senedatından	
20	Eşyayı zatiye ve ticariye için gümrüklerden hasbi ola-	
	rak verilen eda tezkerelerinden	
10	Emlâkin ferağ ve intikalinde beş bin kuruşa kadar	
	kıymeti olanlar müstesna olmak üzere beş binden	
	yirmi beş bine kadar kıymeti olanlardan maktuan	
20	Yirmi beş binden yüz bine kadar olanlardan	

Kuruş	Para	
50		Yüz bin kuruşdan yukarıya için keza maktuan
100		Ruhsatı resmîye ile tesis olunacak fabrikalar ve sair sanayihanelerden
10000		{Bafermanı âli ihale olunacak maden imtiyazlarının
15000		{Fermanı âlilerinin bini itasında derecei cesametine
		{ve servetine göre bir defaya mahsus olarak yüz lira-
		{dan yüz elli liraya kadar
	20	{Badezin teessüs edecek imtiyazlı şirketlerin sermaye-
		{lerinden binde yarım
	20	Tiyatro ve sair oyun kumpanyalarına aid olmak üzere
		beher bilekten
5		Mekâtibi rüşdiyye şahadetnamelerinden
10		» idadiye »
20		» âliye »

**No: 85 — Rum kilise ve manastırlarile emsali müessesata
merbut emlâk ve arazinin tasarrufunu mübeyyin feramini
sabıka ahkâmına riayet olunması
hakkında irade**

Rum kilise ve manastırlarile emsali müessesata merbut emlâk ve arazinin tasarrufunu mübeyyin mukaddema ısdar ve ihsan buyurulmuş olan feramini âliye ahkâmına riayet olunmıyarak müessesatı mezkûre emlâk ve arazisine müdahale vukubulmakta ve mahakimce dahi zikrolunan fermanı âliler ahkâmına bakılmıyarak muamele edilmekte olduğu beyanile Rum patrikliği canibinden madeleti seniyei mülûkâne istida edilmiş olduğundan feramini âliyei mezkûrenin muhafazai ahkâmı lâzım geleceğinin şerefsudur buyrulan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî mantuku âlisine tevfikân tebliğ ve izbarına mübaderet kılındı olabda.

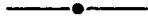
21 safer 1317 ve 18 haziran 1315

İradei seniyei mübelliğ tahrirâtı adliye

Rum kilise ve manastırlarile emsali müessesata merbut emlâk ve arazinin tasarrufunu mübeyyin mukaddema ısdar ve ihsan buyurulmuş

olan feramini âliye ahkâmına riayet olunmıyarak müessesatı mezkûre emlâk ve arazisine müdahale vukubulmakta ve mahakimce dahi zikrolunan fermanı âliler ahkâmına bakılmıyarak muamele icra edilmekte olduğu beyanile rum patrikliği canibinden madeleti seniyei mülûkâne istida edilmiş olduğundan feramini âliyei mezkûrenin muhafazai ahkâmı lâzımgeleceği şerefsudur buyrulan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî mantuku âlisine tevfikân muamelei lâzımanın ifası bu kerre batezkerei samiyeye tebliğ ve işar kılınmış ve keyfiyetin lâzım gelenlere izbarı zımında işbu tahriratın nüsahi matbuai kâfiyesi mazahib müdüriyeti behiyesi ifadesile leffen irsal olunmuş olduğu beyanile şukka terkîm kılındı.

7 ağustos 1315

No: 86 — Darüleytamın Talimatı Esasiyesi

25 safer 1317 ve 22 haziran 1315

Madde 1 — Maarifi umumiye nezaretinin idaresinde bulunmak üzere tebaai müslimei devleti aliye evlâdından bikudret olan zükûr ve inas yetim ve bîkeslerin terbiye ve talimleri için namı maali ittisamı mülûkâneye mensup olarak Darüleytam ismile bairadei seniyei hazreti padişahî bir mektep tesis buyrulmuştur.

Madde 2 — Darüleytam leylî ve meccanî olup zükûr şubesi başka inas şubesi başka olmak üzere şakirdan iki müstakil dairede bulundurulacak ve her şubenin müddeti tahsilîyesi yedişer sene olacaktır.

Madde 3 — Zikrolunan iki şubeden her birine beher sene kırkar çocuk alınacak ve yedinci senenin hitamında her şubenin mikdarı mürettebi iki yüz seksener hesabıle mecmuu beş yüz altmış neferden ibaret olacaktır.

Madde 4 — Yedinci sene nihayetinden itibaren her sene icra edilecek imtihanı umumilerden sonra gerek zükûr gerek inas şubelerinde ne kadar yer açılır ise ertesi sene için yeniden o mikdar etfal kayıd ve kabul olunup üçüncü maddede muharrer tertibi mukarrereyi tecavüz ettirilmeyecektir.

Madde 5 — Alınacak yetim ve bîkes etfalın sinleri beşten aşağı ve yediden yukarı olmayacaktır.

Madde 6 — Darüleytam hem ulûmu iptidaiye ve hem de sanayii lâzime tahsiline mahsus ve bunun fevkında bulunan zükûr ve inas sanayi mekteplerine mahreç olacaktır.

Madde 7 — Darüleytamın idarei umumiyesi evsafı matlubeyi haiz ve nezareti müşarileyhaca müntahab bir müdüre tevdi olunacak ve müdürün refakatında biri umuru hesabiyyeye diğeri umuru tahririyeye bakmak üzere iki kâtib ve ileride görünecek lüzuma göre bunlar için birer de refik ve bir elbise ve eşya depo memuru ve vekilharçlık vazifesine dahi bakmak üzere bir de ambar memuru istihdam olunacaktır.

Madde 8 — İdarei dahiliyeye aid vazaifi ifa etmek için zükûr şubesine bir müdür muavini ve inas şubesine de bir müdür muavinesi tayin olunacak ve her iki şubede lüzumu kadar muallim ve muallimler ile sanayi ustaları ve mubassır ve mubassıra ve hizmetçiler ve saire kullanılacaktır.

Madde 9 — Müdür, muavin ve muavine ile muallimin ve muallimat ve hademe ve hadimatın miktarı maaşatı nezareti müşarileyhaca takdir ve bunların vazaifi tanzim olunacak olan talimatı dahiliyede tayin edilecektir.

Madde 10 — Kabulü etfal zamanı ağustos iptidasından intihasına kadar bir maha münhasırdır.

Madde 11 — İlel ve emrazı sariye veya müzmine ile malûl olan yahut tahsile yaramıyacak surette vücudu zaif ve sakat olduğu etibbanın muayenesile tebeyyün eyliyen etfal kabul edilmez.

Madde 12 — Darüleytama kaydedilecek olan etfalın şeraiti kabulü haiz olduklarını havi muteberandan lâakal üç zatın tasdikını muhtevi olarak buldukları mahalle eimme ve muhtaranından alınması lâzım gelen ilmühaberler ile beraber tezkerei osmaniyeleri baistidaname ve lileri tarafından nezareti müşarileyhaya ita edilecektir.

Madde 13 — Zikrolunan istidaname canibi nezaretten darüleytam idaresinde bulundurulacak komisyonu mahsusuna havale olunduktan ve komisyonca arız ve amik tahkikatı muktaziye icra edilerek müstedilerin hakikaten bikudret yetim ve bikes oldukları ve şeraiti kabulü haiz buldukları tahakkuk ettirildikten sonra tutulacak defteri mahsusuna numara sırasile tahrir ve onuncu maddede muharrer bir mahın inkizasında müstahakkı kabul ne kadar etfal kaydedilmiş ise defterile maan makamı nezarete bas ve tesyir olunacak ve işbu defter üzerine nezaretce müstedilerin ahvali müfettişler marifetlerle bir kere daha tahkik ettirilerek hasıl olacak neticede dahili defter olan etfalın adedleri üçüncü maddedeki mikdarı muayyeni müteceviz olmadığı anlaşıldıkda bunların

ve mütecaviz olduğu tebeyyün eder ise kur'a usulüne müracaat olunup numara isabet eden çocukların esamisi bir varakaya zabıt ve kayıd ve bittefrık birer birer muayene olunduktan sonra lieclik kabul idarei mezkûreye gönderilecektir.

Madde 14 — Kaydolunacak etfalden aşısız olanları idarei mezkûrece aşılatırıldıktan sonra mensub oldukları dairelere devam ettirileceklerdir.

Madde 15 — Etfalin ikmalî tahsil etmeksizin darüleytamı hodbehod terk ve şahadetname aldıktan sonra dahi mafevkindeki sanayi mekteplerine girmekten istinkâf etmelerine müsaade olunmayacaktır.

Madde 16 — Darüleytamın zükûr şubesinde ikmalî tahsil eden şakirdandan ustalığa aid malûmatı istikmale istidad ve iktidarları görülenler için bir sınıfı mahsus teşkil olunarak intisab ve ihtisas eyledikleri sanatlarca rûsuh ve mehareti lâzimeyi iktisab eylemeleri zımında dört sene ve lüzumuna göre daha ziyadece sınıfı mezkûrda bulundurulacaklar ve bu müddet zarfında ulûm ve fûnunu muktaziyenin tahsilile dahi iştilal ettirileceklerdir. Bu sınıfta ikmalî tahsil eyliyerek şahadetname ihraz edenler sanayi mekteplerine devam edip etmemekte muhayyerlerdir.

Madde 17 — Darüleytamda talim olunacak olan ulûm ve sanayi merbut cedvelerde gösterilmiştir. İmtihanlara ve mükâfata ve mücazata dair hususat için dahi başkaca bir talimat yapılacaktır.

Madde 18 — Darüleytamda müdavim bulunan zükûr ve inas şakirdana berveçhi âti nisbeti muhtelifede haftalık ita olunacaktır.

Sunufu seb'a şakirdanının haftalıkları Yalnız zükûr için ustalığa mahsus sınıfın haftalıkları

Kuruş Para		Kuruş Para	
1	İhtiyat sınıfı şakirdanına	5	Birinci sene şakirdanına
1	20 Birinci » »	6	İkinci » »
2	20 İkinci » »	7	20 Üçüncü » »
2	20 Üçüncü » »	10	Dördüncü » »
3	Dördüncü » »		
3	20 Beşinci » »		
4	Altıncı » »		

Bu sınıfta dört seneden ziyade bulunan şakirdana dördüncü sene için haftalığı olan on kuruş üzerine her sene için ikişer buçuk kuruş daha zammedilecektir.

Zikrolunan haftalıkların nısfı müdavim bulunan şakirdana beher hafta nakden tediye ve nısfı diğeri kendi menfaatlarına olarak nezareti müşarileyha teshilât sandığında usulü veçhile tenmiye edilecek ve emrı tenmiyenin mutlaka bir mah zarfında icrası mukarrer olduğuna binaen darüleytam idaresince teraküm eden akçe bundan ziyade bilâ nema tev-kif edilmeyecek ve bir mahdan ziyade tenmiyesiz bırakılan mebalîğın nısfı bilhesap her kaç kuruş eder ise sebep olanlara tazmin ettirilecektir.

Madde 19 — Haftalıktan tenmiyeye bırakılan mebalîğ için mezkûr darüleytam idaresince bir defter tutulup bunda her şakirdin namına başka başka hesap açılacak ve işbu tenmiye hesabı her altı mahda bir kere nezareti müşarileyha tarafından tedkik ettirilecek ve maamafih bu habda cereyan edecek olan muamelât için bir talimatı mahsusa tanzim olunacaktır.

Madde 20 — Darüleytamdan şehadetname aldıktan sonra onun fevkinde bulunan sanayi mekteplerine dahi devam edecek olan şakirdana tenmiyede bulunan haftalık hisselerinin maanema mikdarı mecmuunu mübeyyin idarei mezkûrede matbu ve mahtum birer küt'a cüzdan verilip müdavim oldukları mahal ve mekâtibden şehadetname istihsalile çıkıncıya kadar beher sene hasıl olan nemaları ilâve olunmak üzere mezkûr cüzdan her senenin şubatı nihayetinde hamili olan şakirt tarafından idarei mezkûreye götürülerek irae edilecektir.

Madde 21 — Darüleytamda ikmalî tahsil ile şehadetname aldıktan sonra bunun fevkindeki sanayi mekteplerine dahi devam ile şehadetname istihsal eden şakirdan şehadetname tarihine kadar tenmiye edilmiş olan ve yedlerinde bulunacak cüzdanlarda muharrer bulunan veya henüz cüzdana geçirilmeyen nema varsa bilhesap itası lâzım gelen akçenin mecmuu sermayei nakdiye olmak üzere kâmilen ve def'aten kendilerine ita ve darüleytam idaresince kayıtları terkin ve yedlerinden alınan cüzdanlar ibtal edilir.

Madde 22 — On altıncı maddede gösterildiği veçhile darüleytamın ustalığa mahsus olan sınıfına dahi devam ve bu suretle ikmalî tahsile ikdam ederek şehadetname istihsaline muvaffak olan zükûr şakirdana şehadetname ahzyledikleri tarihe kadar tenmiyede bulunan hisseleri maanema bilhesap her kaç kuruşa baliğ olur ise kezalik sermayei nakdi olmak üzere tamamen ve def'aten verilerek kayıtları kapatılır.

Madde 23 — Ustalık sınıfından başehadetname çıkanlar müstesna olmak üzere darüleytamın sunufu seb'asında itmamî tahsil ile şehadetna-

me aldıktan sonra mafevkinde bulunan sanayi mekteblerine bilâ zaruret devam etmiyen ve hodbehod darüleytamı terkeyliyen şakirdana haftalıklarından tenmiye edilen akçeden hiç bir şey ita olunmayıp mensub oldukları şubenin müdavimini hesaplarına nakil ile müsavaten taksim ve irad kayıd ve isimleri tenmiye defteri mahsusundan terkin olunur ve darüleytamdan şahadetname aldıktan sonra mezkûr sanayi mekteblerine duhul edipde ikmalî tahsil ile şahadetname almaksızın bir özrü meşrua müstenid olmayarak terkededen şakirdanın tenmiyede bulunan hisseleri yedlerindeki cüzdanlar mucibince her kaç kuruşa baliğ olur ise yalnız nisfı kendilerine verilip diğer nisfı kezalik mensub oldukları şubenin müdavimini hesaplarına nakil ile alesseviye bittaksim irad kayıd olunur ve cüzdanlar ibtal ve kayıdları terkin kılınır.

Madde 24 — Erbabı hayır ve hasenat taraflarından darüleytam nam ve hesabına olarak teberrü ve vakfedilecek olan her nevi irad ve akar ve vasiyet ile ianatı nakdiye vesaire nezareti müşarileyhaca kabul ve derecatı itibarile defatiri mahsusasına vâkif ve müteberri ve mutilerin isimleri kayıd ile gazeteler vasıtasile ilân ve makadiri teberrüat ve vasaaya ve muavenatın ehemmiyetine göre yalnız eyyam ve leyalii mübarekede veya her pazartesi ve cuma gecelerinde veya her gün salâvatı zahrı asrın akabinde yahut daima evkatı hamsede teberrü ve vakıf ve vasiyet ve muavenet ashabının ediyei hayriyeleri davatı mefruzai hazreti hilâfetpenahiye terdifen darüleytam camii şerifinde tezkâr edilir.

Madde 25 — Teberruat ve evkaf ve muavenatı vakıanın derecatına nazaran müteberri ve vâkif ve mutilerinin suveri münasebede devletçe taltiflerine nazareti müşarileyhaca delâlet olunur.

Madde 26 — Darüleytama devam edecek etfalın it'am ve ilbaslarına ve lâzım gelen kütüp ve resail ile alât ve edevatın tedarikine ve müdür ve muavinler ile bilcümle muallimin ve memurin ve hademe vesairenin maaşatına muktazi mebaliğ devletçe tayin ve tahsis buyrulan varidat ve ashabı hayır ve hasenat canibinden olunacak teherruat ve ianattan nezareti müşarileyhaca tesviye olunacaktır.

Madde 27 — İşbu talimat ve merbut programların icrayı ahkâmına maarifi umumiye nezareti memur ve icabı halinde tadile mezundur.

Darüleytâmın ders ve sanat programları

DERS PROGRAMI

Zükûr Şubesi

İhtiyat sınıfı

Eşkâli huruf terbiyeyi sıbyaniyeye müteallik şifahi bazı hikâyatı basite - hesabı zihni - birden yüze kadar adedler üzerinde temrinatı zihniye icra edilecektir. Tarifi eşya - derslane ve bahçede bulunan eşya gösterilerek şifahen malûmatı lâzıma verilecektir. Resim - ufak tahta ve deynek parçaları vesair şeyler ile hatların muhtelif terkiyatı öğretilecek ve bu tertibat taş levha üzerine nakil ve tersim edilecektir. Riyazeti bedeniye - şakirdanın sinlerine göre azasını takviye ve tenmiye edebilecek zükûra mahsus idmanat ve harekâtı bedeniye icra ettirilecektir.

Birinci sene

Elifba ve yazı - kıraat - eczayi şerife - ilmühal - bazı mesaili iptidaiye şifahen ve muhtasaran tefhim olunacaktır hesap tadad ve terkim gösterilecektir. Talimi üslûbu tekellüm - şakirdan oldukça doğru söz söylemeye ve düşündüklerini ve bildiklerini mümkün mertebe sırasile lisanen ifade edebilmeğe alıştırlacaktır. Tarifi eşya - derslane ve bahçede bulunan eşya irae olunarak bunlara dair malûmatı şifahiye ita edilecektir. Resim - eşkâli basita tersim ettirilecektir.

İkinci sene

Eczayi şerife - ilmühal - kıraat - kıraat derslerinde ahlâka dair bahisler ityan ve şakirdanın bilmedikleri lügatin türkçeleri beyan edilecektir. Hesap - amali erbaa hüsnü hat - resim - eşkâli hendesiye resimleri riyazati bedeniye senei sabikadan bir derece daha ilerisi icra ettirilecektir.

Üçüncü sene

Kurânı kerim - ilmühal - kıraat - imlâ - hikayâtı müntahibeî ahlâkiye - hesap - amali erbaanın tekrarı - ilmi eşya - mebadii coğrafya - tayini cihet kara sulara dair malûmatı iptidaiye dersaadetten başlanılarak sırasile memaliki mahsusai şahanenin büyük nehirleri dağları

meşhur sahil ve cezire beldeleri hakkında muhtasar surette bazı malûmatı müfide verilecektir. Riyazeti bedeniye - senei sabıka gibi.

Dördüncü sene

Kuranı kerim ve teovüd - ilmühal - kıraat ve ahlâk - hesap - ilmi eşya - muhtasaran tarihi osmanî - muhtasaran coğrafyayı osmanî - hüsnü hat - resim - riyazeti bedniye - musiki.

Beşinci sene

Kuranı kerim ve teovüd - ilmühal - ahlâk - kavaidi lisanı osmanî - usulü tahrir - mehmaemken tahriren ifadei meram olunmak usulleri gösterilecektir. Hesap - mebdii hendese - ilmi eşya - tarihi osmanî dördüncü seneden bir derece daha ziyade okutturulacaktır. Coğrafyayı osmanî - tarihi osmanî gibi biraz daha tafsilâtı lâzıma verilecektir.

Muhtasaran defter tutmak usulü - hüsnühat - resim - musiki.

Altıncı sene

Kuranı kerim ve teovüd - ilmühal - ahlâk - kavaidi lisanı osmanî - usulü tahrir - ilmi eşya - mebadii hendese - muhtasaran defter tutmak usulü - tarihi osmanî - tedrisi tevsî edilecektir. Coğrafyayı osmanî - lüzumu derecede okutturulup ezhanı talebe zevaid ile ıgğal ve it'ab edilmeyecektir. Hüsnü hat - resim - musiki.

Inas şubesi

İhtiyat sınıfı

Eşkâli huruf - terbiyei sübyaniyeye müteallik şifahî bazı hikâyatı basite - hesabı zihnî - birden yüze kadar adedler üzerine temrinatı zihniye gösterilecektir - tarifi eşya dersbane ve bahçede bulunan eşya gösterilerek şifahen malûmatı lâzıma verilecektir. Resim - ufak tahta ve deynek parçaları vesair şeyler ile hatların muhtelif terkibatı öğretilecek ve bu terkibat taş levha üzerine nakil ve tersim edilecektir. Riyazeti bedeniye - şakirdanın sinlerine göre azası takviye ve tenmiye edecek inasa mahsus idmanat ve harekâtı bedeniye icra ettirilecektir.

Birinci sene

Elifba ve yazı - kıraat - eczayı şerife - ilmühal - bazı mesaili ipdî - daiye şifahen ve muhtasaran tefhim olunacaktır. Hesap - tadat ve ter-

kim gösterilecektir. Talimi üslubu tekellüm - şakirdanın oldukça doğru söz söylemeğe ve düşündüklerini ve bildiklerini mümkün mertebe sırasile lisanen ifade edebilmeğe alıştıırılacaktır. Tarifi eşya derslane ve bahçede bulunan eşya irae olunarak bunlara dair malûmatı şifahiye ita edilecektir. Resim - bazı eşkâli basite tersim ettirilecektir. Riyazeti bedeniye - ihtiyat sınıfındaki harekâta devam olunacaktır.

İkinci sene

Eczayi şerife - ilmühal - kıraat - kıraat derslerinde ahlâka dair bahisler ityan ve şakirdanın bilmedikleri lüğatin türkceleri beyan edilecektir. Hesab - amali erbaa - hüsnü hat - resim - eşkâli hendesiye resimleri - riyazeti bedeniye - senei sabıktan bir derece daha ilerisi icra edilecektir.

Üçüncü sene

Kurani kerim - ilmühal - kıraat - imlâ - hikâyatı müntebibi ahlâkiye hesap - amali erbaanın tekrarı - ilmü eşya - mebadii coğrafya - tayini cihat - kara ve sulara dair malûmatı iptidaiye ve dersaadetten başlanılarak sırasile memaliki mahrusai şahanenin büyük nehirleri dağları meşhur sahil ve cezire ve beldeleri hakkında muhtasar surette bazı malûmatı müfide verilecektir - idarei beytiye.

Dördüncü sene

Kurani kerim - ilmühal - kıraat ve ahlâk - hesap - ilmü eşya - muhtasaran tarihi osmanî - muhtasaran coğrafyayı osmanî - hüsnü hat - resim - idarei beytiye - piyano.

Beşinci sene

Kurani kerim ve tecvid - ilmühal - ahlâk - kavaidi lisani osmanî-usulü tahrir - mehmaemken tahriren ifadei meram olunmak usulleri gösterilecektir. Hesap - mebadii hendese - ilmü eşya - tarihi osmanî - dördüncü seneden bir derece daha ziyade okutturulacaktır. Coğrafyayı osmanî - tarihi osmanî gibi biraz daha tahsilâtı lâzıma verilecektir. Muhtasaran defter tutmak usulü - hüsnü hat - resim - idarei beytiye - piyano.

Altıncı sene

Kuranı kerim ve tecvid - ilmühal - ahlâk - kavaidi lisanı osmanî - usulü tahrir - mebadü hendese - muhtasaran defter tutmak usulü - tarihi osmanî - tedris ve tevsi edilecektir - coğrafyayı umumî - lüzumu derecede okutturulup ezhanı talibat zevaid ile işgal ve itab edilmeyecektir. Hüsnühât - resim - idarei beytiye - piyano.

Sanat Programı

Zükûr şubesi

İhtiyat sınıfı

Kâğıd bükme ve kâğıddan eşkâli basite yapmak - bazı nebatat ve eşçar ve sap ve kabuk ve dallarından muhtelif şeyler imal etmek - kâğıd üzerine iğne ile delerek eşkâli huruf ve saire tersim eylemek.

Birinci sene

El işleri - şakirdanın ellerini imalâtı sınaiyeye alıştıracak ve el işlerinde sür'ati harekâtı mucib olacak temrinatı ameliye yani: mukavadan eşkâli basite kesmek ve eşkâli basitei mücesseme teşkil etmek ve renkli çöp ve saz ve saire gibi şeylerden ve kıllardan örgü ve dokuma yapmak.

İkinci sene

Tel işleri - Vanteri yani sele örgünü bazı nebatat ve eşçarın ıslah edilen dal ve kabuk ve saplarından ve lif ve ipten boyalı ve boyasız ve büyük ve küçük sepet ve çanta ve emsali şeyler imali oyma işleri - balmumu ve alçı işleri - tel ile ağaç karışık işler - kafes vesaire gibi - burgu ve eğe ve envaı gibi edevatı sınaiye hakkında malûmatı icmaliye.

Üçüncü sene

İkinci senedeki sanayiî bir derece daha ilerisine devam olunacaktır.

Dördüncü sene

Marangozluk ve oymacılık - ağaç işlerinde kullanılan başlıca edevatın tarifleri - ağaçları rendelemek ve testerelemek ve basit surette çat-

mak ve çöplü ve çöpsüz tahta kutular imal etmek gibi ameliyatı muhtelif demircilikde müstamel olan edevattan başlıcalarının irae ve tarifi ve demir parçalarını eğlemek ve delmek ve perdaht etmek ameliyatının iraesı. Saraçlık ve kunduracılık ve envaina müteallik nazariyatı iptidaiye.

Beşinci sene

Marangozluk ve oymacılık - kaim çatmalar ve mail çatmalar ve bunların başlıca nevileri ve çekmece ve resim tahtası ve emsali şeylerin imali.

Hakâklik - şimşir düzeltmek ve çizgi ile zemin hâk etmek.

Mürettiblik - Hurufatı kasalara tevzi etmek ve yirmi dört puntu hurufatı tertib eylemek usulü.

Oyuncakçılık - ağaç ve alçı ve kâğıt ve mukavvadan muhtelif oyuncaklar yapmak.

Mücellitlik - nazariyatı iptidaiye.

Tabiserlik - yani döşemecilik sanatına müteallik malûmatı iptidaiye

Saraçlık ve kunduracılık ve envaina müteallik ameliyatı mutavasıtta.

Firenk tenekeçiliği.

Alaturka ve alafıranga aşçılık - tatlıcılık - şekerlemecilik - pastacılık - sanatlarına müteallik ameliyatı iptidaiye.

Bağcıvanlık - Nazariyatı iptidaiye.

Altıncı sene

Marangozluk ve oymacılık - imal edilecek eşyanın rakımlı krokileri ve bu eşyanın o krokiler mucibince imali.

Hakâklik - Şakirdanın hasıl ettikleri malûmata göre en basit ve küçük eşkâlden başlanılarak tedricen büyütülmek üzere muhtelif huruf ve eşkâl hâk ettirilecektir.

Mürettiblik - büyük ve küçük hurufat tertib etmek ve sahife bağlamak ve tashih etmek kavaidi.

Oyuncakçılık - senei sabıkada gösterilen ameliyat bir derece daha ileri götürülecektir.

Mücellidlik - cild bağlamak ve kâğıttan ve bezden ve meşinden muhtelif cildler imal ve mücellidatı tezyin ve tezhib etmek usulleri gösterilecektir.

Tabiserlik ve saraçlık ve kunduracılık ve envanın terakkiyatı hazırasına nazaran tatbikatı ameliyesine devam olunacaktır. Firenk tenekeçiliği.

Aşçılık ve tatlıcılık ve şekerlemecilik ve pastacılık ve bağçıvanlık sanatlarına kemali dikkatle devam olunarak şakirdanın mensub oldukları sanatlarda kesbi meleke ve rüsh etmelerine itina olunacaktır.

İnas şubesi

İhtiyat sınıfı

Kâğıt bükme ve kâğıttan eşkâli basita yapmak - bazı nebatat ve eşçar sap ve kabuk ve dallarından muhtelif şeyler imal etmek - kâğıt üzerine iğne ile delerek eşkâli huruf vesaire tersim eylemek.

Birinci sene

Dikiş - oyulğama ve emsali.

Örgü - zencir örgüsü vesair kolay şiş örgüleri.

Nakış - Kâğıt ve kanava üzerine muhtelif renkli yol ve tire ve ipek ile nakşiyat.

Kanaviçe - Zemin doldurmak için işgalât,

Talibatın el maharetlerini tezyid edecek temrinatı muhtelif - renkli çöp ve sazlardan ve kıllardan ve mukavva ve kâğıttan eşkâli muhtelif imal ettirilecektir.

İkinci sene

Dikiş - teyel - bastırma - kırma - peşgir ve peçete ve mendil ve önlük ve göğüslük ve bebek elbisesi gibi dikiş işleri

Örgü - Zencir örgülerinin rabtı - kese ve kuşak ve örtü ve dantela ve teyel ve envaı.

Nakış - kâğıt ve kanaviçe üzerine marka ve sair basit nakış işleri.

Boncuk işleri - kese ve bardak kapağı ve tabak ve kutu gibi işler

Muhtelif işler - kâğıt ve mukavvadan işlemeli kutular ve saat mahfazası ve yelpaze ve emsali.

Üçüncü sene

Dikiş - çamaşır dikmek ve iğne ardı yürütmek ve antika ve iplik örmeleri yapmak ve pamuklu zıbın ve hırka ve saire dikmek ve makine

ile düz dikiş dikmek. Örgü - sarma ve fistonun envai ve çuha üzerine-
antika - muşabak ve oya.

Nakiş - her nevi kabartmalı kanaviçe - yol ve tırtıl işlemleri.

Boncuk işleri - boncuktan ve puldan vesairenden elbise harcı imali

Dördüncü sene

Umuru beytiye - odaları tathir ve tanzim etmek ve eşyayı beytiyeyi
hüsnü muhafaza eylemek kaideleri.

Dikiş - süslü ve kırmalı ve işlemeli iç çamaşırları ve kırmalı ve
fistulu gecelik elbisesi ve makine ile dikiş.

Örgü — Her nevi örgü ve oya ve oyadan çiçek yapmak ve mefru-
şat harçları ile ve müteferriatını imal etmek usulleri.

Nakiş — Anavata ve dival.

Dezgâh işleri — Ketenden ve pamuk bezinden peşgir ve havlu ve
çarşaf ve emsalinin neşç ve imali.

Halı ve seccade nesci — Yün ve tiftik ditmek ve ayıklamak ve ta-
ramak ve yıkamak ve boyamak usulleri.

Muhtelif işler — Gerek mukavva ve kâğıttan ve gerek kumaştan
tabii çiçekleri takliden her nevi sunî çiçek ve yaprak imali.

Boncuk işleri — Boncuktan ve puldan elbise harcı imali.

Çamaşırcılık — Çamaşır yıkamak ve kurutmak ve söküklerini dik-
mek ve ayırmak ve bohçalamak usulleri.

Kolacılık — Kaynamış ve kaynamamış kola ile her nevi eşya ko-
lalamak ve ütölemek.

Aşçılık — Mukaddematı tabhiye.

Beşinci sene

Umuru beytiye — Senei sabıka gibi devam olunacaktır.

Dikiş ve biçki — Çamaşır ve entari ve emsali elbise ve eteklik ve
caket ve manto ve pelerin vesaire biçmek ve dikmek usulleri.

Örgü — Senei sabıka gibi devam olunacaktır.

Nakiş — Her nevi nakiş.

Tezgâh işleri — Keten ve pamuk bezleri ve hilâli ve idare vesaire
nesciyatı.

Halı ve seccade neşci — Her nevi halı ve seccade neşç.

Muhtelif işler - Senei sabıka gibi devam olunacaktır.

Boncuk işleri — Keza.

Çamaşırcılık — Keza.

Kolacılık — Keza.

Aşçılık — Envanı at'ime tabhı.

Tatlıcılık — Envanı şurup ve murabba tabhı.

Altıncı sene

Dikiş ve biçki — Modelden biçmek ve ölçü almak ve prava etmek ve caket ve eteklük ve pelerin ve manto ve süslü hırka ve hernevi ağır harçlı elbise biçmek ve dikmek ve prava etmek usulü.

Örgü ve nakış — Talibat bu sınıfa gelinceye kadar örgü ve nakış işlerinde matlub olan maharet ve melekeyi hasıl etmiş olacaklarından mektepçe münasip görülen imalatı mütenevvia sırasile gösterilecektir.

Tezgâh işleri — Lüzumu derecede ileri götürülecektir.

Aşçılık ve tatlıcılık — Keza.

No: 87 — Osmanlı iplik mamulâtile mensucatı imtiyazlı şirketi merkezi Dersaadette anonim osmanlı şirketi Nizamnamei Dahilisi

2 rebiülevvel 1317 ve 28 haziran 1315

Zirde vazülimzadan Şûrayı Devlet azasından saadetlû İbrahim Niyazi bey ve yime Şûrayı Devlet azasından utufetlu Cavid beyefendiler hazaratı ile devleti aliye Londra Başşehbenderi Mösyö J. Eestenklen Sivas ve Ankara vilâyetleri dahilinde hernevi iplik ve kaytan ve akmışe ve bez imal ve nescine mahsus bir fabrika inşasile idare ve işletilmesi için 8 safer 1314 tarihli fermanı âli mucibince tarafı devleti aliyeden müşarileyh Niyazi beye ita buyrulan imtiyaz ve bilmukabele edilen taahhüdâtın icrası için şeraiti atiyeye tevfiikan bir Anonim Şirketi teşkil eylemişlerdir.

BİRİNCİ FASIL

Şirketin teşkili ve maksadı ve ismi ve merkezi beyanındadır

Madde 1 — Teati olunan mukavele şartname ahkâmına tevfiikan buhar veya su ile müteharrık hernevi iplik ve gaytan ve akmışe ve bez

imal ve nescine mahsus bir fabrika inşasile idare ve işletilmesi için zirde muharririni imza ile tertib ve ihracı zirde kararlaştırılan hisseler ashabı beyninde bir osmanlı anonim şirketi teşkil olunmuştur.

Madde 2 — Şirketin unvanı osmanlı iplik mamulâtile mensucatı imtiyazlı şirketi olacak ve tâbiyeti sıfatile devleti aliyenin kavanin ve nizamatı umumiyesine tâbi bulunacaktır.

Madde 3 — Şirketin merkezi Deraadette olacak ve memaliki osmaniye nin sair bir mahallinde veya memaliki ecnebiyede dahi şubeleri bulunabilecektir

Madde 4 — Şirketin müddeti bazı esbabdan dolayı fesih veya müddeti temdid kılınmak gibi birhal vukua gelmedikçe imtiyaz müddeti olan elli seneden ibaret olacaktır.

İKİNCİ FASIL

İmtiyazın şirkete devri beyanındadır

Madde 5 — Sahibi imtiyaz canibi hükümeti seniyeden kendisine verilen imtiyaz ile ona veya ondan münbais olan kâffee hukuk ve imtiyaz ve menafii şirkete devretmiş ve şirket sahibi imtiyaz sıfatını haiz ve kâffee hukuk ve vazai fce onun makamına kaim olmuştur. Binaenaleyh sahibi imtiyaz fermanı âli ile mukavelât ve imtiyaza müteallik kâffee evrakı ve senedatı şirkete teslim etmeğe mecburdur.

Madde 6 — Şirketin sermayesi yirmi bin osmanlı lirasından ibaret olup beher on lirayı osmanî kıymetinde iki bin hisseye münkasemdir. Heyeti umumiyenin işbu sermayeyi yüzde elli derecesine kadar tezyid etmeğe salâhiyeti olacaktır.

Madde 7 — Şirket sermayesinin tamamı imza ve yüzde onu istihsal olunduktan sonra sureti katiyede teşekkül etmiş addolunacak ve hissedar yazılanlara tediye ettikleri ve tekasiti mübeyyin muvakkat senedat verilecek ve sermayenin nisfının tediyesinde ashabı yedinde bulunan senedatı muvakkate senedatı asliyeye tahvil edilecektir. Şirketin hisse senedatının bir tarafı türkçe ve diğer tarafı fransızca veya sair lisanlar ile tanzim olunacaktır. Sermayenin baki kalan yüzde doksanı şirketin ihtiyacatına göre meclisi idarenin kararile Dersaadette vesair lâzım gelen mahallerde elsineî muhtelifede çıkan resmî ve gayrı resmî bazı gazete-lerle lâakal otuz gün evvel ilâmı keyfiyet olunarak mutalebe olunacaktır.

Madde 8 — Hisseler bedelinin nısfı tediye olununcuya değin senedat ashabının ismine muharrer olacak ve bedelinin yüzde onu tediye olunmadıkça kabili havale ve furuht olamayacaktır ve bunların havale ve furuhtu şirketin defterine kaydedilerek ziri bayi ile müşteri ve müdirandan biri tarafından imza olunmakla icra olunarak ve keyfiyeti havale ve furuhtu senedde dahi zikir ve işaret kılınacaktır. Bedelin nısfı tediye olunduktan sonra senedat hâmiline aid olmak üzere muharrer bulunacaktır.

Madde 9 — Hisse senedleri şirket nazarında kabili inkısam değildir ve şirket her hisse için bir sahip tanır bir hissedarın varis veya dayınleri hiç bir vesile ile şirketin emval ve emlâkinin tahtı hacze vazını taleb ve şirketin umuru idaresine hiç bir veçhile müdahale edemezler ve istifayı hukuk için şirketin sene muhasebe defatiri ile heyeti umûmiyenin kararlarını kabule mecburdurlar.

Madde 10 — Evkatı muayyenede tekasiti tediye olunmayan hisse senedatının sahiplerinden teahhuratı vakiadan dolayı ihtarı keyfiyete hacet kalmaksızın taksitin hulûlü gününden itibaren senevî yüzde altı hesabile faiz ahz olunacaktır.

Madde 11 — Şirketin taksitleri vaktile tediye edilmeyen senedat ashabı aleyhine ikamei dava etmeğe ve hisseleri dahi satmıya salâhiyeti olacaktır ve bu makule satılması lâzım gelen hisse senedatının numaraları gazeteler marifetile neşir ve ilân olunarak tarihi ilândan on beş gün sonra şirket hiç bir gûna ihtara ve muamelâtı adliyyeye mecbur olmamak ve zarar ve ziyanı sahibine aid olmak üzere Dersaadet ve Londra borsalarında ve borsalarda henüz alınıp satılması kabul olunmamış ise müzayede tarikile hisseleri sattıracaktır.

Bu veçhile furuht olunan senedat ibtal olunacak ve müşterilere eski senedlerin numaralarını havi olmak üzere yeni senedat ita kılınacaktır. Satılan senedin esmanı hasılası hissedarın şirkete olan deynine hasr ve tahsis olunur ve noksanı andan taleb olunacağı gibi fazlası var ise ona ita olunur.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Şirketin idarei dahiliyesi beyanındadır

Madde 12 — Şirketin umur ve mesalihi heyeti umumiyeye tarafından mansub ve beşten on bire kadar azadan mürekkebe bir meclisi id-

reye ihale olunur ve şukadarki ilk üç sene müddet için teşkil olunan meclisi idare heyeti zirde muharrerülesami yedi zevattan:

Birinci — Şûrayı Devlet Azayı Kırımından Utufetlû Niyazi Beyfendi Hazretleri.

İkinci — Yine Şûrayı Devlet Azasından Utufetlû Cavit Beyfendi Hazretleri

Üçüncü — Devleti Aliye Londra Başşehbenderi Mösyö J. Eestenklem

Dördüncü — Mösyö P. J. Alberti Ajans Fumkiye Tlgraf Şirketi Müdürü

Beşinci — Bankı Osmanî Ser Muhasibi Mösyö Oto Brand

Altıncı — Tüccardan Mösyö Jorj Klolo

Yedinci — Tüccardan Mösyö Edvard Köllerden ibaret olup tasdiki memuriyetleri heyeti umumiyenin tasvibine arz olunmak lâzım gelmiyecektir.

Madde 13 — Üç sene müddet için tayin olunan azanın müddeti memuriyetleri hitam bulduktan sonra meclisi idareye intihab olunacak azanın ilk teceddüdünde kura ile ve andan sonra kıdem itibarile her sene bir veya ikisi çıkarılarak yerlerine aharı intihab ve tayin kılınacaktır. Şukadar ki çıkan azanın tekrar intihabı caiz olacaktır.

Madde 14 — Meclisi idarenin içtımacı icabı maslahata tâbi olacak ise de ayda bir defa toplanması lâbüddür. Müzakeratın muteber olması lâakal nisfından ziyade azanın bizzat huzuruna menuttur. Meclisi idarenin kararları hazır bulunan azanın ekseriyeti arasile muteber olur. Tesavii âra vukuunda keyfiyet içtımacı âtiye talik edilir ve anda dahi tesavii âra vukubulur ise mevzuubahs olan teklif reddolunur.

Madde 15 — Meclisi idarenin müzakeratı zabıt defterine kaydolunur ve ziri reis ile hazırı bilmeclis bulunan aza tarafından imza edilir. Zaptın sureti veya bir fıkrai multricesi muteber olmak için reis veya vekili tarafından imza olunmak lâzımgelir.

Madde 16 — İdare meclisi âzasından her biri şirketin on adet hisse senedatına malik olması lâzımgelir. Senedatı mezbure şirketin sandığna tevdi olunacak ve müddeti memuriyetleri zarfında satılamıyacaktır.

Bunların üzerine furuhtu caiz olmadığını mübeyyin bir damga vurulacaktır.

(Madde 17 — Meclisi idare azasının bir veya bir kaçının vefatı veya istifası vukuundan veya sair bir sebebden dolayı bir veya bir kaç aza yeri münhal kalır ise meclisi idare anların yerine muvakkaten aza tayin eyliyecek ve intihabı kat'i gelecek heyeti umumiye tarafından icra olunur.

(Madde 18 — Meclisi idare her sene içlerinden birini reis ve reis vekili intihap eder ve reisin veya vekilinin gıyabında vekâlet etmek üzere azadan birini tayin eyler.

(Madde 19 — Azadan memalüki ecnebiyede ikamet edenler veya muvakkaten gaybubet edenler esnayı müzakeratta kendilerine vekâlet etmek üzere refiklerinden azadan birini tayin edebilirler. Şu kadar ki vekâlet edecek azanın kendi reyî dahil olduğu halde ükiden ziyade reyî olamayacaktır.

(Madde 20 — Meclisi idare şirketin umur ve emvalinin idaresi için iktidarı tamamı haizdir ve hatta sulh olmak ve hakem tayin etmek salâhiyetine dahi maliktir ve heyeti umumiyeye arzolunacak hesabatı tanzim ile tevzi olunacak temettüün miktarını teklif eder. Meclisi idarenin reisi gerek müddei ve gerek müddeaaaleyh sıfatile huzuru mahakimde bizzat veya bilvekâle vekâlet eyler.

(Madde 21 — Meclisi idare mevaddı mahsusa ve bir müddeti muayyene için haiz olduğu iktidarını kısmen veyahut tamamen azasından bir veya bir kaç zate bavekâleti mahsusa ihale edeceği misillü mesalibi cariyeinin rüyet ve tesviyesi için hariçten dahi bir veya bir kaç zati tevkil eyliyebilir.

(Madde 22 — Meclisi idare azası hasılâtı safiyeden kendilerine tahsis kılınacak hisseden başka mecliste hazır bulunacakları günler için bir ücret dahi ahzedeceklerdir. İşbu ücretin miktarı heyeti umumiye tarafından tayin kılınır.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Heyeti umumiye beyanındadır

(Madde 23 — Sureti muntazamada aktı içtima eden heyeti umumiye umum hissedarın heyeti mecmuası makamında bulunur.

(Madde 24 — Heyeti umumiye hersene teşrinievvel zarfında meclisi idare tarafından şirketin merkezinde tayin olunacak mahalde su-

reti âdiyede aktı içtima eder. Bundan başka meclisi idare icap eyledikçe sureti fevkalâdede olarak heyeti umumiyyeyi davet edebilir. Cemiyeti umumiyyenin içtımını Ticaret ve Nafia Nezareti celilesine bilhbar nezareti müşarileyha tarafından mansub bir memuru mahsus huzurile aktı içtima eder.

Madde 25 — Heyeti umumiye vekâleten veya asaleten lâakal üç hisseye malik olan hissedarandan mürekkep olacaktır. Heyeti umumiyyede gerek asaleten ve gerek vekâleten hazır bulunan hissedarının her üç hisse için bir rey olacak ve şu kadarki her bir hissedarın otuzdan ziyade rey olamayacaktır.

Madde 26 — Davetnameler yevmü içtimadan lâakal bir mah evvel yedinci maddede beyan edildiği veçhile gazetelerle ilân olunacaktır.

Madde 27 — Heyeti umumiye gerek asaleten ve gerek vekâleten şirket sermayesinin bir rubuna müsavi hisse senedatına malik hissedarlar hazır bulunur ise teşekkül etmiş addolunur. Heyeti umumiyyede hazır bulunacak hissedarının mutasarrıf oldukları hisselerin salıfüzükir bir rub'a müsavi olup olmadığı anlaşılmalı üzere hisse senetlerini on gün zarfında meclisi idare tarafından irae olunacak mahalle teslim etmeleri davetnamelerde ihtar olunacaktır.

İşbu heyeti umumiyyenin def'ai ulâ içtimasında hazır bulunan hissedarının asaleten ve vekâleten hamil oldukları hisse senedatının miktarı derececi kifayede olmadığı halde heyeti umumiye ikinci defa olarak içtimaa davet edilir.

İşbu ikinci içtimada hazır bulunan hissedarın hisselerinin miktarı ne olursa olsun birinci içtimada müzakere olunmasına karar verilmiş olan hususat hakkında icrayı müzakerat edeceklerdir ve bu veçhile cereyan eden müzakerat mer'i ve muteber olacaktır.

Birinci içtima ile ikinci içtima beynindeki müddet on beş günden dūn ve bir mahtan ziyade olmayacak ve ikinci içtimanın davetnameleri yirmi gün evvel icap edenlere gönderilebilecektir.

Madde 28 — Heyeti umumiyyede meclisi idare reisi niyaset eder ve reis mevcut olmadığı halde meclisi idare azası içlerinden birini reis vekâletine intihap eylerler. Heyeti umumiyyede hazır olup en ziyade hisseye malik olanlardan iki hissedar rey toplamak hizmetini ifa eder. Heyeti umumiye kâtibi reis ile rey toplamaya memur olanlar tarafından tayin olunur.

Madde 29 — Heyeti umumiyede müzakere olunan hususata ekseriyeti âra ile karar verilir. Müzakere olunacak mevaddın cetveli meclisi idare tarafından tanzim edilir. İşbu cetvele dahil olacak mevad meclisi idarenin teklifatile heyeti umumiyeye azasından olup hamil olduğu hisselerin bedeli şirket sermayesinin lâakal çeyreğine baliğ olan hissedaran tarafından yevmi iqtimadan lâakal yirmi gün evvel vukubulacak teklifattan ibaret olacaktır. İşbu cetvele dahil olmıyan hususat heyeti umumiyede müzakere olunamaz.

Madde 30 — Heyeti umumiyeye bilcümle hesabatın tetkiki için gerek hissedarandan ve gerek hariçten bir veya müteaddit müfettiş tayin eder.

Madde 31 — Beher sene akti iqtima edecek olan heyeti umumiyeye şirketin umur ve mesalihine dair her sene meclisi idare tarafından takdim olunan lâyiha ile hesabata dair müfettişler tarafından verilen raporun kıraatini istima ve hesabata tedelmüzakere ya kabul veya reddeder ve hissei temettüü tayin eyler. Tebeddülü iktiza eden meclisi idare azasının yerlerine diğerlerini naspeder ve şirketin bilcümle umur ve hususati hakkında bilmüzakere kararı kat'i ita ve meclisi idarenin icap eyler ise iktidarını tevsi eyler. Fakat heyeti umumiyede asaleten ve vekâleten şirket sermayesinin lâakal sülûsanına müsavi hisseler ashabının ekseriyet arası olmadıkça sermayesinin tezyidine karar verilemez.

Madde 32 — Heyeti umumiyenin zaptolunan müzakeratı bir defteri mahsusa kayıd ve ziri heyeti umumiyeye reisi ile rey toplamaya memur olanlar ve kâtîb tarafından imza edilir. Heyeti umumiyenin her iqtimamında hazır bulunan hissedaranın esamisiile ikametgâhını ve her birinin hamil olduğu hisselerin miktarını mübeyyin bir cetvel tanzim ile mevcud olanlar tarafından imza edilip zabıt defterinin o günkü varakasına raprt ve talep vukuunda alâkadarana tebliğ olunur.

Madde 33 — Lieclilihtıçac ibraz olunacak heyeti umumiyenin zabıt sureti veya fıkاراتı müstahrecesi meclisi idare reis veya vekili tarafından imza edilir.

Madde 34 — Heyeti umumiyeye tarafından işbu nizamname ahkâmına tevfilkan verilecek kararların kabulü gaip olan veya muhalif reyde bulunan hissedaran için dahi mecburiyül'icradır.

BEŞİNCİ FASIL

Hesabatı seneviye ve müfredat defteri beyanıdır

Madde 35 — Şirketin senei maliyesi kânunusani iptidasından bed ile kânunuevvelin otuz birinci günü hitam bulur. Fakat birinci senei maliye müstesna olarak şirketin sureti kat'iyede teşkili tarihile ertesi kânunuevvelin otuz birinci günü beynindeki müddeti şamil olacaktır.

Meclisi idare her sene nihayetinde şirketin matlûbat ve düyunatını havi bir defteri umumî tanzim ve işbu defter ile muvazene defterini ve hesabatı heyeti umumiyenin içtimaından kırk gün evvel müfettişlere irae ve tebliğ edecek ve heyeti umumiyenin hini içtimaında ona takdim eyliyecektir. Heyeti umumiyeye dahil olmak salâhiyetini haiz olan her hissedar mezkûr defterleri ve hesabatı mütalea ve muayene edebilir.

ALTINCI FASIL

Temettüatın sureti taksimi ve resülmale mahsub akçe beyanıdır

Madde 36 — Şirketin temettüatı safiyei seneviyesinden evvelâ bilâ istisna hisselerin cümlesine faiz olarak yüzde altı ve saniyen ihtiyat akçesini teşkil etmek üzere yüzde beş ifraz olunduktan sonra kusurunun yüzde onu mütesaviyen müdirana ve yüzde doksanı hissei temettü namile hissedarana tevzi edilir.

Madde 37 — Heyeti umumiyeye hisse senedatının her sene bir miktarı muayyeni kur'a keşidesile tedavülden alınmak üzere hasılatı safiyeden her sene yüzde beş akçenin ifrazına karar verebilir ve şuhalde kurası isabet eden hisse senedatı için kemakân hissei temettü verilecek ve fakat faiz ita olunmayacaktır.

YEDİNCİ FASIL

İhtiyat akçesi

Madde 38 — İhtiyat akçesi otuz altıncı madde mucibince temettüatı seneviyeden müfrez mebalighin terakümünden teşekkül edecek ve masarifi fevkalâde ve gayri melhuzaya karşılık tutulacak ve işbu akçenin miktarı şirket sermayesinin ösrüne müsavi bir raddeye baliğ oldukta ihtiyat akçesi ifraz olunmayacaktır.

Madde 39 — Hasılatı seneviye hisse başına yüzde altı faiz veya hissei temettü itasına kifayet etmediği takdirde noksanı ihtiyat akçesinden ikmal edilebilecektir.

Madde 40 — Şirketin inkızaı müddetinde ve bilcümle teahhüdatı ifa olunduktan sonra ihtiyat akçesi bilcümle hissedaran heyinde taksim olunacaktır.

SEKİZİNCİ FASIL

Şirketin temdidî müddeti ve feshi ve kat'ı muamelâtı beyanındadır

Madde 41 — Meclisi idare her ne vakit ve her ne sebeble olursa olsun heyeti umumiyeı içtimaa davetle şirketin müddetinin temdidini veya feshi ile kat'ı muamelâtını veyahut sair şirket ile birleşmesini teklif edebilir. Şu kadar ki temdidî müddet edilmesi veya icab eder ise şirketin sair şirket ile birleşmesi maddeleri herhalde hükümeti seniyenin ruhsatına mütevakıftır.

Madde 42 — Meclisi idare şirket sermayesinin üç rubu zayı olduğu halde şirketin feshine veya devamına karar verilmek üzere heyeti umumiyeı davet eder.

Madde 43 — Şirketin müddeti münkaziye oldukça veya müddeti tek-mil olmaksızın fesh olunduktan içtima eden heyeti umumiye şirketin sureti kat'ı muamelât ve hesabatına karar verecek ve kat'ı hesab için bir veya bir kaç memur tayin edecektir.

Heyeti umumiye şirketin mevcut olduğu zamanlarda olduğu gibi kat'ı muamelât esnasında dahi iktidar ve salâhiyetini istimale devam edecektir. Kat'ı muhasebe memurları heyeti umumiyenin kararı ve hükümeti seniyenin müsaadesile şirketi mefsuhanın hukuk ve senedat ve taahhüdatını diğer bir şirkete veya ahar kimseye devir ve ferağ edebileceklerdir.

Madde 44 — İşbu faslın havi olduğu maddelerde gösterilen hususata karar vermek üzere sureti fevkalâdede davet edilecek heyeti umumiyede şirket sermayesinin lâakal nisfına müsavi hisse senedatını hamil hissedaran hazır olmadıkça cereyan edecek müzaheret makbul ve muteber olamaz.

No: 88 — İşaratı bahriyeye dair beynelmilel cari olan usulün
kabulü hakkında iradei seniye

Arz tezkeresi

İşaratı bahriye hakkındaki kanunnamei beynelmilelin tadiline memur komisyon tarafından tanzim olunan rapordan bir kıtasile kanunnamei mezkûrun bir nüshai muaddelesinin gönderildiğinden bahsile bunun hükûmeti seniyece de kabulü ifadesine dair İngiltere sefaretinden alınan tahrir suretinin leffile icrayı icabı Hariciye Nezareti celilesinden iřar olunduğuna ve düveli bahriyece meriyülicra olan işaratı umumiyenin sūfünü harbiyei mülûkâne ile idarei mahsusa vaporlarında ve sūfünü ticariyei osmaniyede dahi istimali mucibi muhassehat olup mezkûr kanunnamenin evvelce tercüme edilen bir kısmı Mektebi Bahriyei Şahane kâin kaptan mektebinde tedris ettirilerek bu bahda malûmatı lâzımayı haiz kaptan yetiştirilmekte bulunduğuna cihetle işaratı beynelmilelin vapur sefaini hakkında resmen kabulü terakkıyatı hazırai bahriye icabatıle mütenasib olacağına ve sūfünü humayunu mülûkâne ile idarei mahsusa vapurlarında işaratı mezkûreye vakıf zabitan mevcut ise de sūfünü sairei osmaniyede henüz bu fenne vukufu olan kaptan bulunamamakta olduğuna nazaran malûmatı lâzımeyi haiz işarat memurları yetiştirilmek üzere liman riyasetince tedabiri muktaziyeye tevessül edilmesi ve bubabda icab eden defter ve cetvellerin tanzim ve tercümesi ile kumpanyalara malûmat itası lâakal bir buçuk seneye mütevakıf olduğuna hınaen işaratı mezkûrenin mevkiî tabrika vaz'ı için şimdiden kabulü münasib olacağı Bahriye Nezareti Celilesinden iřar olunmasile badehu kanunu cedidın mahiyeti tedkik olunmak üzere evvel emirde işbu usulü işaratın kabulü makrunu müsaadei seniyei hazreti hilâfetpenahî buyrulduğu halde icrayı icabı hakkında Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin mazbatası 16 zilkade 1316 tarihinde arzı huzuru âli kılınmıştı. Zikrolunan nizamnamenin mevkiî icraya vaz'ı bin dokuz yüz bir senesi kânunusanisinin birine kadar tehir olunmuş olduğundan ve mezkûr nizamnamece son defa olarak icra olunacak tadilâtın alafanga hazirana kadar ikmalî lüzumundan bahsile işbu nizamname metnine hükûmeti seniyece derci arzu olunan tadilâtın bilâ tehir bildirilmesi sefaretî mumaileyhadan iltimas olunmuş olduğu beyanile tekidi havi nezareti müşarileyhadan bu kerre gelen tezkere arz ve takdim olunmakla olbabda herneveçhile iradei seniyei cenabı hilâfet penahî şeref

müteallik buyrulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile tezkerei senaveri terkin kılındı efendim.

29 safer 1317 ve 26 haziran 1315

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfufile manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaret penahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfet penahî şeref müteallik buyurulmuş olmakla olbabda.

4 rebiülevvel 1317 ve 30 haziran 1315

No: 89 — Köylerde faili meçhul harik maddelerinde cari kasame usulünün erik bahçelerine de teşmili hakkında iradei seniye

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Dahiliye Nezaretinden bittakdim Şûrayı Devlete havale buyurulan 12 muharrem 1317 tarih ve 1012 numaralı tezkere tanzimat dairesinde kıraat olundu. Mealinde otluk ve samanlık ve böcekhanelerin ihrakında bedelinin kura ahalisine kasame suretile tazmin ettirilmesi hakkındaki usulü müttehizenin dut bahçelerine ve zeytinliklerle üzüm bağlarına ve incirliklere dahi teşmili hakkında şeref sadır olan iradei seniyei cenabı hilâfet penahî hükmü münifi mülhakatı vilâyete tebliğ edilmesi üzerine usulü mezkûrenin erik bahçelerine de teşmiline lüzum gösterildiğinden bahisle istizanı keyfiyeti mutazammın Kosova Vilâyetinden varit olan tahriratın leffen takdim kılındığından bahisle iktizasının Şûrayı Devletce kararlaştırılması lüzumu gösterilmiş ve mevzu bahis olan usulün erik bahçelerine de teşmili mucibi muhassenat görülmüş olduğundan ol veçhile icrayı icabının vilâyeti mezkûreye iş'arının Dahiliye Nezaretine havalesi tezekkür kılındı. Olbabda emrû ferman hazreti menlehülemrindir.

19 safer 1317 ve 15 haziran 1315

Arz tezkeresi

Otluk ve samanlık ve böcekhanelerin ihrakında bedelinin kura ahalisine kasame suretile tazmin ettirilmesi hakkındaki usulü müttehizenin

dut bahçelerine ve zeytinliklerle üzüm bağlarına ve incirliklere dahi teşmili muktaza iradei seniyei hazreti hilâfetpenahinden olup usulü mezkûrenin erik bahçelerine de şamil tutulması lüzumu Kosova Vilâyetinden bildirilmiş ve bu suret mucibi muhassenat görülmüş olduğundan olveçhile icrayı icabının vilâyeti müşarileyhaya iş'arının Dahiliye Nezareti celilesine havalesi hakkında Şûrayı Devlet tanzimat dairesinin mazbatası arz ve takdim olunmakla olbabda herneveçhile iradei seniyei cenabı hilâfet penahî şeref sünuh ve sudur buyurulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile.

4 rebiülâhır 1317 ve 30 haziran 1315

iradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tanzim olup melfufile beraber manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyei sedaret penahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfet penahî şeref müteallik buyurulmuş olmakla olbabda.

7 rebiülevvel 1317 ve 3 temmuz 1315

No: 90 — Köylerde faili meçhul harik maddelerinde cari kasame usulünün fındık bahçelerine de teşmili hakkında iradei seniye

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Dahiliye Nezaretinden bittakdim Şûrayı Devlete havale buyurulan 5 safer 1317, tarih ve 1349 numaralı tezeker tanzimat dairesinde kıraat olundu.

Mealinde otluk ve samanlık ve böcekhaneler misillü dut bahçelerine de şamil tutulan kasame suretile tazmin usulünün zeytinliklerle üzüm bağlarına ve incirliklere dahi teşmili hakkında şeref sadir olan iradei seniyei hazreti padişahî hükmü münifi 21 teşrimisanı 1314 tarihli buyruldui sami ile izbar olunması üzerine tamimen sebkededen tebliğe cevaben Trabzon Vilâyeti meclisi idaresinden alınıp leffen takdim kılınan mazbatada vilâyetçe fındık bağçeleri diğer vilâyatın zeytinliklerine muadil olup tahribi başlıca mahsulün tedennisini ve bu suretle serveti mahalliyeinin imhasını mucibolacağı beyanile salıfüzzikir kasame usulünün fındık bağçelerinde şamil tutulması izbar olduğundan bahisle

keyfiyetin Şûrayı Devletçe kararlaştırılması lüzumu gösterilmiş ve mevzu bahis olan usulün fındık bahçelerine dahi teşmili mucibi muhassenat görülmüş olduğundan olveçhile icrayı icabının vilâyeti müşarileyhaya işarının Dahiliye Nezaretine havalesi tezekkür kılındı. Olbabda emrû ferman hazreti menlehülemrindir.

7 rebülevvel 1317 ve 3 temmuz 1315

Arz tezkeresi

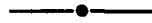
Otluk ve samanlık ve böcekane ve zeytinlikler ile üzüm bağları ve incirlikler tahrib ve ihrak olunduğu halde kura ahalisine kasame suretile tazmîn ettirilmesi hakkında bilistizan şerefsudur buyrulan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî hükmü münifi veçhile müttehaz olan usulün fındık bahçelerine de teşmili mucibi muhassenat olacağı Trabzon Vilâyetinden işar olunmuş olduğundan olveçhile icrayı icabının vilâyeti müşarileyhaya tebliğinin Dahiliye Nezareti Celîlesine havalesi tezekkür edildiğine dair Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin mazbatası arz ve takdim olunmuş olmakla olveçhile icrayı icabile Adliye Nezareti Celîlesine malûmat ıtası hakkında herneveçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefmüteallik buyrulur ise hükmü âlisi infaz edileceği beyanile.

18 rebülevvel 1317 ve 14 temmuz 1315

İradei seniyei mübellîğ hamîş

Residei desti tazim olup melfufîle manzuru âli buyrulan işbu tezkeresi samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyrulmuş olmakla olbabda.

21 rebülevvel 1317 ve 17 temmuz 1315

No: 91 — İntihabnamesiz kaymakam mazullerinden şeraiti lâzimeyi haiz olanların bilâ imtihan intihab ve istihdamları hakkında iradei seniye

Meclisi Mahsusu Vükelâ Mazbatası

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin mazbatası üzerine Mülkiye Dairesinden tezyil olunup meclisi kemteranemizde kıraat olunan işbu maz-

batada beyan olunduğu veçhile İntihabı Memurın Nizamnamesinin yir-
 minci maddesi hükmünce kaymakamlık Mektebi Mülkiyei Şahane me-
 zunlarına ve arkası alınıncıya kadar elyevm müstahdem bulunan inti-
 habnameli kaymakamlara hasredilmiş ise de gerek re'sen ve gerek bil-
 istizan şerefsadır olan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî ile intihab-
 namesi olmadığı halde kaymakamlığa tayin olunup ibrazı asarı reviyet
 etmiş olan kaymakamların mektebden mezun olmamaları veya intihab-
 nameyi haiz bulunmamaları sebebile istihdamlarına cevaz gösterilme-
 mesi mugayiri madelet olacağına göre on seneden düm olsun bulunduğu
 kaymakamlık memuriyetlerinde isbatı liyakat ve kifayet ve ifayı hüsnü
 hizmet etmiş olupda elyevm münfasıl bulunanlardan veya müstahdem
 olup badezin infisal edeceklerden tercümei hallerine nazaran şeraiti istih-
 damiyei cami evsafı haiz olanların bilâ imtihan intihab ve istihdam-
 ları ve bundan sonra Mektebi Mülkiyei Şahaneden neş'et etmiyen ve
 şehadetnamesi olmıyanların yeniden kaymakamlıkta istihdam olunma-
 maları hususunun Dahiliye Nezaretine havalesi ve memurini mülkiye
 komisyonuna da malûmat itası meyanei bendegânemizde münasib ve mu-
 vafıkı maslahat görünerek salifüzzikir esami defteri leffen arz ve tak-
 dim kılınmakla olbabda ve katrbei ahvalde emrû ferman hazreti veli-
 yülemir efendimizindir.

Gurrei cemaziyelûlâ 1316

Arz tezkresi

Yedlerinde intihabnamesi olmadığı halde kaymakamlık memuri-
 yetlerinde isbatı liyakat ve ifayı hüsnü hizmet etmiş olupda elyevm munfa-
 sıl bulunanların veya infisal edeceklerden şeraiti istihdamiyei cami ev-
 safı haiz olanların bilâ imtihan intihab ve istihdamları ve badezin Mekte-
 bi Mülkiyei Şahaneden neş'et etmiyen ve şehadetnamesi bulunmıyanların
 yeniden kaymakamlıklarda istihdam olunmamaları hakkında Şûrayı
 Devlet Tanzimat Dairesinin mülkiye dairesinden tasdik ve meclisi mah-
 susu vükelâdan tezyil olunan mazbatası gurrei cemaziyelûlâ 1316 tari-
 hinde arzı huzuru âli kılınmıştır. Bu misillü memurların istiftaftan hali
 kalmamakta oldukları gibi sureti karar esnayı memuriyetlerinde ibrazı
 ehliyet ve hüsnü hizmet etmiş olanlara şamil bulunmuş ve mazbatayı
 müzeyyelei maruzanın suretleri arz ve takdim kılınmış olmakla ilbabda
 berne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpanahî şerefmüteallik buyu-
 lur ise mantuku münifi infazolunazağı beyanile.

18 rebüülevvel 1317 ve 14 temmuz 1315

İradei seniyeyi mübellîğ hamîş

Residei desti tazim olup melfufîle manzuru âli buyrulan işbu tezkereî samiyeyi sadaretpenâhilerî üzerine mucübince iradei seniyei cenabî hilâfetpenahî şerefsudur buyrulmuş olmakla olbabda.

21 rebülevvel 1317 ve 17 temmuz 1315

No: 92 — İzmir şehrinde tramvay için istimal olunacak kuvvei cerriyei elektrikiye imtiyaz mukavele ve şartnamesi

22 rebülevvel 1317 ve 18 temmuz 1315

Mukavelename

Bir taraftan devleti aliye namına hareket eden Ticaret ve Nafia Nazırı devletlû Zihni Paşa hazretleriyle diğerk taraftan sir Alis Eşmit Bartlett beyninde mevaddı atıye kararlaştırılmıştır.

Madde 1 — İzmir şehrinde mevcut bulunan tramvay istasyonundan itibaren her cihetten yirmi kilometre budü mesafe dahilinde gerek elyevm mevcut bulunan tramvayların ve gerek mesafei mezkûre dahilinde atıyen tramvay tesisi için tarafı hükümeti seniyeden imtiyaz ihşan buyrulduğı halde işbu tramvayların kuvvei elektrikiye ile cerri istenilir ise bunlara muktazi kuvvei elektrikiyeyi istihsal ve ita etmek için şeraiti atıyeye tevfikân tarafı devleti aliyyeden İngiltere devleti tebaasından sir Alis Eşmit Bartlett'e imtiyaz verilmiştir.

Madde 2 — Müddeti imtiyaz fermanı âli tarihinden itibaren elli senedir.

Madde 3 — Birinci maddede beyanolunan mesafe dahilinde bulunan tramvaylardan biri elektrik kuvvei cerriyesini istimal etmek istediğı halde sahibi imtiyaza müracaat etmeğe mecburolduğı gibi sahibi imtiyaz dahi mesafei mezkûre dahilinde bulunan tramvayların kuvvei elektrikiye ile cerri için kendisine müracaat vukuunda ve fiatça muvafakat husulünde işbu mukavele ve şartname ahkâmına tevfikân elektrikle cerri için iktiza eden ameliyatı icraya meoburdur. Şayed istenilecek elektrik kuvvetinin fiatı hakkında müracaat vukuu tarihinden itibaren sahibi imtiyaz ile tramvay şirketi meyanesinde üç ay zar-

finda muvafakat hasıl olmadığı takdirde Ticaret ve Nafia Nezareti ol-
babda beyanı reyedecek ve nezaretin reyi sahibi imtiyaz tarafından
kabul edilmez ise tramvay şirketi ihtiyacı olan elektrik kuvvetini kendi
vesaitile istihsal edebilecek ve ancak ahare kuvvei elektrikiyeyi fu-
ruht edemeyecektir. Şu halde sahibi imtiyaz ile tramvay şirketi beyninde
muvafakat hasıl olduğu tarihten itibaren dört mah müddet zarfında
sahibi imtiyaz şartnamede beyan olunduğu veçhile keşfiyatı katiye üze-
rine dörder nüsha olmak üzere mükemmel harita ve lâyihası tanzim
ile Nafia Nezaretine takdim edecektir ve nezaret ile Telgraf Nezareti işbu
harita ve lâyihası tarihi takdiminden itibaren dört mah müddet zarfında
bittetik ya halile veya icabeden tadilat ve tashihatın icrasile tasdik
eyliyecektir ve fabrikaların mahalli evvel beevvel Ticaret ve Nafia
nezaretile Telgraf Nezareti ve İzmir belediyesi canibinden kabul ve
tasvibolunacaktır. Şurası mukarrerdirki elektrik fabrikaları cevamiî
şerife ve mesacidi münife ve tekâya ve mekâtib ile emakini emiriye ve
askeriye ve esliha ve mühimmat depoları ve istihkâmat ve torpido is-
tasyonları kurbinde tesis kılınmayacak ve bu suretle emakin ve mevakii
mezkûrenin hergûna tehlikeden masuniyeti temin kılınacağı gibi esnayı
ameliyat ve inşaatta dahi ameliyatı vakıadan dolayı hükûmeti seniye-
ce bir tehlike melhuz bulunduğunda bu babda Nafia Nezareti ta-
rafından vukubulacak ihtarata sahibi imtiyaz tarafından tevfüki ha-
ket olunacaktır.

Madde 4 — Sahibi imtiyaz masarif ve zarar ve hasarı tarafına aid
olmak üzere haritaların tasdiki tarihinden itibaren nihayet altı mah
müddet zarfında ameliyata mübaşeret etmeği ve on beş mah müddet
zarfında ikmaleylemediği taahhüd eder. Ameliyatı vakıa kavaidi fenne
ve merbut şartname ahkâmına ve kabul ve tasdik olunan harita ve lâ-
yihalarına tatbikan icra olunacaktır. Fakat esbabı mücbireden münbais
halat vukuunda bu misillü ahvalden dolayı ameliyat nekadar müddet
tatil olunur ise müddeti ikmaliye dahi o kadar temdid edilecek ve şu
kadarki esbabı mücbirenin vukuunu derhal hükûmeti mahalliyyeye ve
Ticaret ve Nafia Nezaretine resmen ve tahriren ihbareylemeğe sahibi
imtiyaz mecbur bulunacaktır.

Madde 5 — Ticaret ve Nafia Nezareti ile telgraf nezareti esnayı
imalâtta suveri icraiyesini ve hitamında ve kabul olunmazdan evvel
betekrar imalâtı vakıayı ve müddeti imtiyaziye zarfında işletme mua-
melâtını ve ameliyatın hüsnü halde muhafaza olunup olunmadığını
mahsus iki komisere vasıtasile muayene ve teftiş eyliyecektir.

İşbu teftiş ve muayene masarifine mukabil sahibi imtiyaz haritaların takdimi için tayin olunan müddetten itibaren müddeti imtiyaziye nin hitamına kadar mahbemah tediye olunmak üzere senevî Nafia Nezaretinin emrine yüz yirmi lira ita edeceği gibi Telgraf Nezaretinin emrine dahi aynı miktarda bir meblâğ tediye edecektir.

Madde 6 — Elektrik fabrikalarile elektrik cereyanına vasıta olacak teller ve müştemilâtının inşaatı iptidaiyesi için gerek memaliki devleti aliyeden ve gerek diyarı ecnebiyeden celb ve tedarik olunacak alât ve edevat vesaire işletme umuruna başlanıncaya kadar gümrük resminden muaf tutulacağı gibi fabrikanın arsasile imalât ve ebniye ve tesisat ve edevati sabite ve müteharrike ve asıl imtiyaz varidatı üzerine müddeti imtiyaziye zarfında bir gûna vergi tarholunmayacaktır. Ancak müstahdemin ile amelinin ükamesine mahsus binalar gibi imalâta muktazi olmıyan ve işletme umuruna tealluku bulunmıyan bilcümle ebniye hükûmeti seniye nin kavânin ve nizamatına tevfikân vergiye ve her türlü rüsûma tâbi tutulacak ve şirketin memur ve müstahdemleri dahi memaliki şahanede elyevm meri olan veya ileride vazedilecek bulunan rüsûm ve vergileri ita ile mükellef olacaklardır. İhraç olunan hisse senedatı ve tahvilât ve imtiyaza müteallik kâffe i evrak ve senedatı saire damga resmine tâbi olacaktır.

Madde 7 — Bir tramvay hattının kuvvei elektrikiye ile cerrini temin için muktazi olan amelîyatın ikmalî sahibi imtiyaz tarafından ihbar olundukça telgraf nezareti canibinden dahi bir memur bulunmak üzere Nafia Nezareti tarafından mansup bir fen komisyonu marifetile amelîyatı mezkûre bilmuayene iktiza eylediği halde muvakkaten ahiz ve kabul olunacak ve kabulü muvakkat tarihinden itibaren bir sene sonra yine bir fen komisyonu marifetile amelîyatı vakıa tekrar bilmuayene kaidei fenne muvafık ve şartname ahkâmına mutabık olduğu tahakkuk eylediği halde işbu komisyonun tanzim edeceği rapor üzerine Nafia Nezareti tarafından katıyen kabulü muamelesi icra olunacaktır. İşbu fen komisyonlarının masarifi seferiye vesairesi sahibi imtiyaza aid olacaktır.

Madde 8 — Sahibi imtiyaz fabrikalar ile müteferriatını ve alât ve edevati sabite ve müteharrikesini ve buhar makineleri ile dinamo ve tevziat vesaireyi müddeti imtiyaziye zarfında masarifi kendine aid olmak üzere daima tamir ve hüsnü halde muhafaza edecektir. Ve etmediği takdirde hakkında şartnamenin on yedinci maddesi mucibince muamele

olunacaktır. Şurası mukarrerdirki asıl tramvay hattı ile edevatı sabite ve müteharrikesinin hüsnü halde muhafazası hususu tramvay şirketine aid olacaktır.

Madde 9 — Sahibi imtiyaz makineler ve tevziat ile emniyet alâti ve Akümülatör vesairenin vaz' ve işletilmesine müteallik olup elyevm mevcut bulunan ve ileride tanzim olunacak olan bilcümle nizamâtı devleti aliyeye ve merbut şartnamenin ahkâm ve şeraitine tevfiiki hareket etmeğe mecburdur. Kuvvei elektrikiyesi sahibi imtiyaz tarafından verilecek olan tramvay hatlarının bir kısmı veya mecmuu mumaileyh sahibi imtiyazın kusurundan naşi tatil olunduğu halde hükümet masarif ve zarar ve hasarı sahibi imtiyaza aid olmak üzere işletme umurunun muvakkaten temini için şartnamenin on yedinci maddesine tevfiikan tedabiri lâzime ittihaz edecektir.

Madde 10 — Sahibi imtiyaz beher tramvay hattının imalâtı muvakkaten kabul edildiği tarihten itibaren kuvvei elektrikiye ita etmesinden dolayı kilometre hesabile beher araba başına nihayet atıyüzzikir ücreti ahız ve istifa edecektir. Şöyle ki:

Evvelâ - Arabalar etrole usulünde işlediği halde yalnız cereyanı elektriki için 26 santim ve arabanın hüsnü halde muhafazasile elektrik makinistinin ücreti sahibi imtiyaza aid olduğu takdirde otuz beş santim.

Saniyen - Arabalar derununda akümülatör bulunduğu takdirde ita edilen cereyanı elektriki saatına bilmüracaa beher saatte sarfedilen kilovat itibarile hesap edilerek beher kilovat için otuz santim ücret ahız olunacak ve akümülatörün tedarikile hüsnü halde muhafazası tramvay şirketine aid olacaktır. Balâdaki tarifeler hükümeti seniyenin müsaadesi istihsal olunmadıkça hiç bir halde tezyid kılınmayacaktır.

Madde 11 — Sahibi imtiyaz taahhüdâtı vakıasının icrası için fermanı âli tarihinden itibaren on beş mah müddet zarfında merbut şirket nizamnamesi esasına tevfiikan osmanlı bir (anonim) şirketi teşkiline mecburdur.

Madde 12 — Sahibi imtiyaz taahhüdâtı vakıasının icrasını teminen fermanı âlinin ısdarı kendisine tebliğ olunduğu tarihten itibaren bir mah müddet zarfında Bankı Osmaniye ya nakden veyahut piyasa fiatle Devlet tahvilâtı olarak bin lira kefalet akçesi tevdi edecek ve şu kadarki tahvilât tevdi edildiği halde tedennii fiattan dolayı terettüp edecek noksanı ikmal edilceği bank tarafından taahhüd ettirilecektir ve

mezkûr kefalet akçesi tevdi olunduğunu müteakib fermanı âli kendisine teslim olunacaktır. İşbu kefalet akçesi ameliyat katiyen kabul olunduktan sonra iade olunacaktır. Zikrolunan bir mah müddetin inkizasına değin sahibi imtiyaz kefalet akçesini tevdi etmediği halde kendisine ihtara hacet olmaksızın hakkı imtiyazdan sakit olacaktır.

Madde 13 — Devleti aliye müddeti imtiyaziyenin otuz senesinin inkizasından sonra her vakit imtiyazı mübayaaya etmek salâhiyetini haiz olacaktır. İmtiyaz hangi senede iştirâ olunacak ise andan evvelki beş sene zarfında vukubulan ve hasılâtı safiyeden mukavelenamenin yirmi birinci maddesine tevfikân hükûmeti seniyeye aid hisse badettenzil baki kalan hasılâtın mikdarı mutavassıtına müsavi bir meblâğı müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar her sene sahibi imtiyaza ifa edecek ve işbu tekasiti seneviyenin evkatı muayyenede tediyesi tarafı devletten temin ve bu hususa dair tarafeynce bir mukavelei mahsusâ tanzim edilecektir. Tesisatın devlete teslimi ve eşyayı menkule ve levazımatı mevcudenin iştirâsı hususunda şartnamenin yirminci maddesinde gösterildiği veçhile muamele olunacaktır.

Madde 14 — İmtiyazın müddeti munkaziye olduktâ sahibi imtiyazın fabrikalar ve tevziat ile müteferriatı vesaire üzerinde bulunan kâf-fei hukuku hükûmeti seniyeye intikal edecek ve tesisat ile müteferriatının hasılâtından hükûmeti seniye istifade edecektir. Her gûna düyun ve taahhüdâtından vareste olmak şartile tesisat ile müteferriatının devlete teslimi ve eşyayı menkule ve levazımatın sureti mübayaası şartnamenin yirmi birinci maddesinde münderiç ahkâma tâbi olacaktır.

Madde 15 — Şirketin memur ve müstahdemleri hükûmeti seniye nin tayin ve kabul edeceği kıyafette bulunacakları gibi fes giyecekler ve memurini fenniyesinden maadası tebaai devleti aliyyeden intihab olunacaktır. İfayı vazifeden dolayı ahali ile ihtilâta bulunan müstahdemin türkçe tekellüm edeceklerdir.

Madde 16 — Ameliyat esnasında zuhur edebilecek eşyayı masnua ve asarı atika devletçe mevzu nizamnamesine tâbi olacak ve fakat sahibi imtiyaz bu hususta istida vermek ve taharriyat için ruhsat almak mecburiyetinden müstağni bulunacaktır.

Madde 17 — Sahibi imtiyaz hernevi hasılâtın senevi cetvellerini Ticaret ve Nafia Nezaretine takdim etmeğe mecbur olacak ve mezkûr defterleri şartnamenin on sekizinci maddesinde gösterildiği surete tevfikân tanzim eyliyecektir.

Madde 18 — Eshabı mücbireden madud bir maniin zuhuru tahakkuk etmeksizin sahibi imtiyaz müddeti muayyene zarfında imalâta mübaşeret etmediği veya başlayıp da ikmal eylemediği ve kendisile akdi mukavele etmiş olan tramvay şirketine elektrik itasını tatil eylediği ve yahut işbu mukavelenameden münbais taahhüdatı sairesini icra edemediği halde hukuku imtiyaziyesinden sakıt olacak ve bu halde şartnamenin on dokuzuncu maddesinde gösterildiği veçhile işletme umurunun muvakkaten temini için tedabiri lâzime ittihaz olunacak ve imalât ve edevat ve levazımat müzayedeye konulacak ve mevcut olan kefalet akçesi dahi tarafı devletten zabtedilecektir.

Madde 19 — İzmir Şehrinde mevcut bulunan tramvay istasyonundan itibaren birinci maddede muharrer mesafe dahilinde tramvay hututu inşa ve işletilmesi için tarafı devleti aliyeden birine imtiyaz ita buyrulacak olur ise şeraiti mütesaviye ile sahibi imtiyazın hakkı rüçhanı olacak ve sahibi imtiyaz hükûmeti seniye tarafından kendisine vukubulacak ihtar tarihinden itibaren dört ay zarfında bu babda muvafakatını resmen Ticaret ve Nafia Nezaretine bildirmekle beraber mezkûr tramvay hakkında tanzim olunan mukavelename lâyihasında mukarrer olan kefalet akçesini Bankı Osmaniye tevdi edecektir. Şurası mukarrerdir ki sahibi imtiyaz mezkûr tramvay hattının imtiyazını istihsal eyledikten sonra hattı inşa etmez ise onun hakkında haiz olduğu hernevi huku-kundan sakıt olacak ve hattı mezkûr tarafı hükûmeti seniyeden ahara ihale buyrulacaktır ve halâda zikredilen kefalet akçesi dahi hazinenin menfaatine olarak zabtolunacaktır. Müddeti mezkûre zarfında resmen muvafakatını bildirmedeği halde imtiyazı istenilen hatta aid hakkı rüçhan keenlemyekün hükmünde tutulacaktır. Sahibi imtiyazın hakkı rüçhanı sakıt olan tramvay hattı işbu mukavelenamenin birinci maddesi ahkâmından vareste olarak mezkûr hattın cerrî için lâzım gelen kuvvei elektrikiyeyi tramvay şirketi doğrudan doğruya istihsal etmek hakkını haiz olacaktır ve fakat ahara elektrik ita edemeyecektir. Sahibi imtiyazın mesafei mezkûre dahilinde haiz olduğu salifüzzikir hakkı rüçhanın geniş ve dar demiryol inşaatına şümulü olmayacaktır.

Madde 20 — Birinci maddede tayin kılınan mesafe dahilinde umuma mahsus elektrikli otomobil için tarafı hükûmeti seniyeden imtiyaz ita buyrulacak olur ise şeraiti mütesaviye ile sahibi imtiyazın hakkı rüçhanı olacaktır.

Madde 21 — İmtiyazın hasılatı gayri safiyei seneviyesinden imti-

yaz sahibince imalât ve inşaat için sarfolunmuş olan sermayei hakikin yüzde yedisine müsavi bir meblâğ ile işletme masrafı ihraç olunduktan sonra baki kalacak miktarının yüzde onu imtiyaz sahibi tarafından hükûmeti seniyeeye tediye ve ifa olunacak ve zikrolunan yüzde on sene besene her ne mikdara balığ olur ise hükûmeti seniyenin hesabı âlisine olarak müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar beher senei rumî şubatı gayesinde Ticaret ve Nafia Nezaretinin emrine ita ve ifa edilecektir.

Madde 22 — Maddei sabıkada meşrut olan avait akçesinden başka sahibi imtiyaz işletme umuruna mübaşeret ettiği tarihten itibaren beher sene nihayetinde iki yüz aded Osmanlı lirasını sunufu tebaai şahaneyeye mahsus olarak tesis buyurulacak eytamhanenin merbut bulunacağı nezarete tediye edilecektir.

Madde 23 — Sahibi imtiyaz masarifi ve zarar ve hasarı kendisine aid olmak üzere İzmirde esliha ve mühimmat depolarile sabit ve müteharrik torpito istasyonları üzerine paratonerler vaz'ına mecbur olacaktır. Bundan başka hükûmeti seniyece cemavi ve mesacit ve mekâtîp gibi tesisatı hayriye ile emakini emiriye ve askeriye üzerine dahi paratonerler vazettirilmek istenildiği halde masarifi hakikiyesi hükûmeti seniyeeye aid olmak üzere sahibi imtiyaz bunları da vazetmiye mecbur olacaktır. Her ay tarafı hükûmetten mensub memurlar ile beraber mezkûr paratonerler muayene edilerek bunların hüsnü halde muhafazası sahibi imtiyaza aid olacaktır.

Madde 24 — Sahibi imtiyazın makamına kaim olacak (anonim) şirketi Osmanlı olacağından bittabi işbu mukavelename ile merbut şartnamenin icrayı ahkâmından ve tevil ve tefsirinden dolayı devleti âliye ile sahibi imtiyaz veya şirket meyanesinde tehaddüs edebilecek her nevi ihtilâfat Şûrayı Devletce rüyet ve fasıl olacaktır ve sahibi imtiyaz veya şirket ile efradı ahali meyanesinde tehaddüs edebilecek devvî adiyeye işin aid olduğu mahakimi Osmaniyede rüyet ve fasledilecektir. Şirket tabiiyeti hasebile devairi hükûmetle saltanatı seniyenin lisanı resmi bulunan lisanı Türkî ile muhabere eyliyecektir.

Şartname

BİRİNCİ FASIL

İcra olunacak ameliyatın projesile icraatı saireye dairdir

Madde 1 — Sahibi imtiyaz mukavelenamenin üçüncü maddesinde tayin olunan müddetler zarfında icrası mukarrer olan ameliyatın pro-

jelerini dörder nüsha olarak Ticaret ve Nafia Nezareti celilesinin nazarı tasdik ve tasvibine arz ve takdim edecektir. Mezkûr projeler zirde tâdat olunan evraktan ibaret olacaktır şöyleki: Evvelen tramvay hutunun güzergâhı ve fabrikaların tevziatın mevkiini mübeyyin 1/5000 mikyasında bir haritai umumiye.

Saniyen 1/100 mikyasında olarak fabrikaların heyeti umumiyesini irae eder bir haritai musattaha.

Sâlisen müvellidül elektriki makineler ile arabaların fevkalarz nâkilleri ve fider yani ana nâkilleri ve kat'ı cereyan ve siperisaikalar ve tel mesnetleri ve halkalar gibi teferruatın resmi musattahaları.

Rabian demir çubukların irtibatı ile beraber hattın mümunelik maktai.

Hâmisen kanalların ve setlerin ve tevziatı elektrikiye vesair tesisatın haritayı musattahaları.

Sâdisen projenin tertibatı esasîyesini ve emniyeti umumiyeyi temin için ittihaz olunan tedabiri müfessir olmak ve müvellit makinelerile sair makinelerin ve arabaların ve işbu maddenin üçüncü fıkrasında tasrih olunan teferruatın tarifatu mükemmesini mutazammın bulunmak üzere bir muhtıra taktim edilecektir.

Madde 2 — Elektrik makineleri nâkillerin tamamen zahir olabilmesini müsait bir mahalde vazolunacak ve işbu makineler lâyikile tecrit edilecektir.

Dinamoların ve tevzi levhalarının tesis olunduğu mahalle mevaddı nariye ve müştâilenin idhali asla caiz olamayacaktır. Ve müvellidi kuvvei elektrikiye aletile tevzi levhaları ve mübeddiller ve akümülatörler ve ahiz heyetleri serian devrei umumiyeden tecrit olunabilecek surette maktalar ile tehziz edilecek ve tahvil makineleri istimal olunduğu takdirde bunlar hiç bir vakit tariki am üzerinde tesis olunmayacaktır. Müvellidi kuvvei elektrikiye alâtının tesis olunduğu mahal ile tevzi ve tahmil ve tebdili cereyan levhalarında iktidarı elektrikin tahallüfünü ve hasıl olan cereyanların mecmuu şiddeti anlaşılmaq üzere voltmetre ve ampermetreler vazolunacaktır. Hasıl olan cereyanı elektrikler makine odasında bulunan memurin ve müstahdemin için mucibi muhatara olacak derecede şiddetli bulunduğtu takdirde nâkilleri mümkün olduğu kadar elin yetişebildiği mahalden bait bulundurulacaktır. Şu kayde imtisal dairei imkânda olmıyan aksamda nâkilleri bir madde mücerride ile mazruf olacaktır. Yalnız cereyanı daimilerin istimali caiz olup voltaj

«derecei tazyik» ise hükümeti seniyenin her iki komiseri tarafından le-del-mütalâa Ticaret ve Nafia Nezareti celilesince tasvip olunacak ahval müstesna olmak üzere beş yüz voltu tecavüz etmiyecektir. Müvellid ve müvezzi ve mübeddil ve akümülâtör makinelerinin bulunduğu odalarda amelenin muhataradan masun olabilmeleri için ittihazı muktazi olan tedabiri ihtiyatiyeyi müş'ir olmak ve göze çarpacak bir mahalde talik edilmek üzere sureti mükemmelede tenbihnameler yapışturulacaktır. Bundan maada akümülâtörlerin bulunduğu odaların cereyanı havası lâ-yikile temin olunacak ve esnayı ameliyatta sigara içmek ve ateş götürmek memnu olacaktır.

Ahalinin bu gibi odalara duhulü dahi kat'iyen memnu olacaktır.

Madde 3 — Arabalar yolcularca gayri kabili tekarrüp olacak surette vagonun cisminde mestur muharrikler vasitasile tahrik olunacak ve nâkili cereyan dahi olveçhile tertib olunacaktır. İşbu muharrikler mümkün olduğu kadar gürültüsüz olmakla beraber ihtizazatı elektrikiyeyi şedideyi mucib olmayacak ve aksi hareket serian icra olunabilecek surette bulunacaktır. Güzergâhta bulunan alât ve edevat ve tiroler yani (arabayı hareket ettirir tel) ve yaylar ve delk aletleri vesaire ve arabanın her türlü devrei elektrikiyesi ahalinin italei destinden azade olabilecek surette vazolunacaktır. Ahalinin cereyanı elektrikiden masuniyetini temin için hertürlü tedabiri tehaffuzive ittihaz olunacaktır. Her arabanın biri ön cihetinde yeşil ve diğeri arka cihetinde kırmızı olmak üzere on altı şem'a kuvvetinde iki müteşehhip lâmba ve kezalik dahilinde lâakal on şem'a kuvvetinde bir lâmba bulundurulacaktır ve arabaların nâkilleri kat'ı devre ve müteharriki bilres bir faslı ittisal ile muhafaza edilecek ve her araba siperi saika ile teçhiz olunacaktır. Alâtı mezkûre bir kavsi daimî teşkil edemiyecek veyahut yolcular üzerine müzap maden parçaları atmıyacak surette tertip olunacaktır. Araba on kilometre sürati haiz olduğu takdirde üç metrede ve sürati mahdude ile gittiği takdirde bir metrede tevkif olunabilmek için adi köstek aletinden maada bir de usulü elektriki ile hareket eder bir köstek de bulundurulacaktır. Meyli yüzde onu mütecaviz bulunan mahallerde kösteklerin manevrası için mahsusî bir kılavuz bulunacaktır.

Tek hatlarda arabalar yalnız makas mahallerinde tevakkuf edecek ve çift hatlarda dahi yalnız mevkiflerde tevakkuf edecek ve mezkûr mevkiflerin arasındaki mesafe nihayet üç yüz metre olacak ve üzeri

yazılı direkler ile işaret edilecektir. Dahili şehirde saatte sürat on kilometreyi ve hariçte ise yirmi kilometreyi tecavüz etmiyecek ve ancak münhanilerle ziyadesile işlek olan sokaklarda kösteklerin idaresi teshil edilmek üzere marülbeyan sürat tenakuz edecektir. Mârin ve âbirini ikaz edebilmek için makinistlerin bir çanı veya ziyadece akseder bir ağız borusu bulunacaktır.

Arabalar akümülatör vasıtasile ceredildiği takdirde bil res' hareket etmek şartile en büyük mesafeyi iki defa katettirebilecek iktidarı haiz birer akümülatör bataryası bulundurulacaktır. Mezkûr batarya ya mayiatın dökülmesiyle veya gazların tayaranile yolcuları asla iz'âç etmiyecek surette vazolunacak ve binaenaleyh rütubetten masun sandıklar derununda kapatılacak ve mezkûr sandıkların hariç ile irtibatı temin olunmak için bir taraftan arabanın damında bir çıkıntı peyda edecek surette bir hava borusu ve diğer taraftan dahi hurucu mayiatın teshili için arabanın altında bir mahreç borusu bulunacaktır. Esnayı rahta yolcuların arabaya binip çıkmalarını men zımında arabalarda küçük kapılar tertibi canibi hükümeti seniyeden talep olunabilecek ve mezkûr kapıların şekil ve sureti istimali evvelce tarafı hükümeti seniyeden tasvip olunacaktır. Gerek yolcuların ve gerek marin ve âbirinin temini selâmeti için devletçe lüzum görülecek tedabiri saireye dahi sahibi imtiyaz tarafından tevfiği hareket olunacaktır.

Madde 4 — Ric'atı fevkalarz ikinci tel vasıtasile icra olunmak lâzım gelir. Hutut çıplak veyahut kablolar vasıtasile ric'at nâkilleri kularına raptedilecektir.

Ricat hututu hiç bir kitlei madeniyei ecnebive ile raptedilmivecek ve madenî bir köprü üzerinde geçtikleri takdirde aksamı muhtelifesi beyninde iktidarı elektriki tehalüfünün 0,25 volta tahdidi zımında telgraf nezaretile bilittifak tedabiri ihtiyatiyei mahsusa ittihaz kılınacaktır.

Ceryanı elektrikiyi nakleden nâkillerin itmamı devri için toprağın ve madenî mevad ile gaz ve su yollarının istimali kat'iyen memnudur. Arz vasıtasile vukua gelen zayıatı elektrikiyeyi tenkis için devrelerin tecridi derecei kifayede bulunacak ve iş'arı âhire değin mukavemeti elektrikiyesi zirdeki düsturda gösterilen dereceden dün bulunmıyacaktır şöyleki: $M = 5 N^2$ işbu düsturda N harfi istimal olunacak volt adedini irae eder. Bu şartın vücudu mümkün olduğu kadar sıkça sıkça sahibi imtiyaz tarafından ve lâakal üç ayda bir defa da komiserler huzurunda tahkik ve muayene edilecektir.

Netayici muayyeneyi müş'ir olarak tanzim edilecek olan mazbata komiserler ve sahibi imtiyaz tarafından imza olunacaktır. Bir sureti beher üç ayda telgraf nezaretine irsal kılınacaktır.

Madde 5 — Devrenin herbir şubesinde bulunan nâkillerin kutru ceryanın şiddetile mütenasip olacaktır şöyleki: sür'ati adiyede nâkilller üzerinde mevcut ceryanın şiddeti tezauf ettiği halde nâkillerde husule gelecek hararet yetmiş beş santigradı tecavüz etmiyecektir.

Muharrik makineler ile akkümülatör bataryalarının devreleri adiyen üzerlerinde bulunacak ceryanın iki misli şiddetinde bir ceryana göre hesap edilmiş bulunacaktır. İltisaklar mukavemeti mihanikiye noktai nazarından zayıf noktalar ve mucibi tehlike bir mukavemeti elektrikiyeyi irae edecek noktalar hasıl etmiyecek surette yapılacak ve nâkillerin duvarlardan imrar edileceği noktalarda tedabiri lâzimeyi ihtiyatiyeye riayet olunacaktır. Her ana teli imalâthanelerde kendi kendine hareket eder bir fasılı ittisal ile teşhiz olunacaktır. Nâkillerden mütemadiyen on amperden fazla ceryan imrarı halinde elektrik hasıl eden müvellid makineler ile tevzi levhaları arama ve noktai istikametlerin kâffesine ceryanın tahtı tesirinde zeveban eden teller veya levhalardan mürekkep katı devreler konulacaktır. Bu şiddetten daha dūn olan ceryanlar için katı devrelerin yalnız bir nâkil üzerine konulması caiz olacaktır. Her bir katı devreler üzerinde muharrer amperin zafı bir şiddeti haiz bulunan bir ceryan tesirile işliyecek yani havi olduğu tel zeveban edecektir. Devrelerin inkuta mahalleri beş amperden ziyade bir şiddeti haiz olan ceryanların tahtı tesirinde yanmıyacak ve diğer halâtta ise ceryanın temadisine hâlel getirmeyecek bir cisimden mamul olacaktır. Devletlerin inkıtai halinde direkler arasında hasıl olacak kavısı voltaî birden bire devrenin açılmasile tekrar zuhur edemeyecek ve gerive ricat evlivemeyecek surette mezkûr direkler vekdiğerlerinden bait bulunacaktır. İzabeden sonra bir ceryan veyahut kıvılcım husulüne meydan verilmemek için katı devreler el uzanamıyacak derecede gayrı kabili ihtirak ayaklar üzerinde inşa olunmak iktiza eder. İzabeden sonra kavsi elektriki husulünü men için kurşunların raptına vasıta olan direkler arasında miktarı kifaye mesafe bırakılacaktır. Tramvayın beher hattından akümülatör veyahut fevkattürab teller vasıtasile olan iki sureti cerden birinin intihabı sahibi imtiyaz ile bilmüzakere hükümeti seniyenin rey ve kararına muallâk bulunacak ve ancak bununla beraber işbu şartnamenin yirmi üçüncü maddesi ahkâmına asla irası hâlel edil-

miyecektir. Teller ve bunların sehımlerinin mukavemeti mihanikiyesi en şiddetli soğuklara ve kar ve çığ gibi eskale ve rüzgârın şiddetine mukavemet edebilecek derecede bulunacaktır. Kezalik direkler ve istinadgâhlar dahi anıfüzzikir ahvalde bile devrilmeyecek derecede metin ve rasin bulunacaktır.

Madde 6 — Nâkillerin vakti muayyende devre haricine isalini teshil için fevkalarz teller mevakii meskûnede yekdiğerinden maktalar ile tefrik olunmuş ve her biri beş yüz metre uzunluğunda bulunan aksama **münkasem** olacaktır.

Şehrin haricinde işbu aksamın uzunluğu iki bin metreye balığ olabilecektir. Kezalik teşa'uh ve tekatu' mevkilerile Telgraf Nezareti tarafından tayin olunacak mahallerde maktalar vaz'olunacaktır.

Maktalardan maada elin yetişebildiği mahalden uzak ve kapalı kutularda direklerle veyahut hane cephelerine mevzu katı devreler dahi bulundurulacaktır. İşbu kutuların anahtarları en karib olan polis merkezine tevdi olunacaktır. Kezalik her bir arabanın bir anahtarı olacaktır.

Telgraf Nezaretinin irae edeceği mahallerde dahili şehirde yekdiğerinden lâakal iki bin metre harici şehirde bin metrelık mesafelerde adeta siperi saikalar vaz'olunacaktır. İşbu siperi saikaların toprağa batırılacağı mahal Telgraf Nezaretince tasvib edilecek ve nâkillerin bulunduğu mahallerde tel batırılması memnu olacaktır.

Madde 7 — Nâkil teller Telgraf Nezaretinin veyahut diğeri bir telgraf tellerile telâki ettiği takdirde bu telâki mümkün olduğu kadar zaviyei kaime teşkil edecek ve şirketin telleri diğeriinden lâakal iki metre fasıllı bulunacak surette tertib edilecektir.

Yukarıda bulunan tellerin kazaen inkıtai halinde vuku bulacak tehlikeli temastan vikaye için elektrik nâkilleriile telgraf telleri arasına ağ makamında ayrıca ince teller veyahut halkalar vaz'olunacaktır.

Telgraf Nezareti bu noktalarda telgraf tellerine katı' devreler vaz'ına lüzum gördüğü halde bu gibi alât ve edevatın vaz'ı ve sairesi masarifi şahibi imtiyaza aid olacaktır.

Ana teller ile telgraf kabloları beynindeki mesafe aynı istikamet için iki metre ve tekatu noktalarında 0,50 metre olacaktır. Bu habda Telgraf Nezaretince ittihaz olunacak tedabiri mahsusa müstesnadır.

Şirket kendi nâkillerini uzunca bir mesafe dahilinde umum telgraf hatlarına nisbeten muvazi olarak temdiden ictinab edecektir.

İki şebekenin tulü aynı cihette uzun bulunur ise aralarındaki budü mesafe de o nisbette ziyade olacaktır. Kâffeî masarifi sahibi imtiyaza aid olmak üzere hükûmeti seniyenin bazı halâtta bir mesafeî malûme dahilinde bu hattın taz'ifini talebe hakkı olacaktır. Telgraf hatlarının ahar bir mahalle nakli müraccah görüldüğü takdirde bunun dahi zarar ve masrafı sahibi imtiyaza aid bulunacaktır.

Hatların tebdili mahalleri sahibi imtiyaz ile Telgraf Nezareti bey-ninde ittihadı fikir hasıl olduktan sonra icra kılınacaktır. Havaî nâkil-lerin mesnedleri mürur ve uburu işkâl etmiyecek surette vaz ve rekze-dilecektir. Bazı ahvalde (dafii cereyanı müessir) yani zıd nâkiller veya-hut müttehid tel hatlar istimali taleb olunabilecektir. Her halde müd-deti inşaat esnasında nâkillerin vaz' ve temdidî devlet komiserlerinin tahtı nezaretinde olarak icra kılınacaktır.

Madde 8 — Duvar ve bölme derunundan ve madenî levhalar kur-bünden geçirilecek nâkiller kemali ihtimam ile tecrid olunmuş ve örtül-müş bulunacaktır. Bundan maada delk ve temas veya sair bir suretle tahribata maruz bulunan noktalarda mezkûr nâkiller sert bir madde ile setredilmiş bulunacaklardır. Nâkillerin hariçte bulunmayan yani göze görünmez mahallerde bulunacak olan aksamı bilcümle tahribattan azade olabilecek veçhile tertib edilecek ve bu aksamın mevkileri sahih olarak işaret edilecektir. Ek mahallerinin hamızlı mayiat istimal edilmeksizin lehimlenmesi lâzım olup işbu eklerin lehimsiz bırakılması katiyen mem-nudur.

Madde 9 — Nâkil tellerin efvahi nariye ve barut depoları gibi teh-likeli mevaki olan budü mesafeleri tophaneî âmireden tayin olunan bir memur ile komiserlerden müteşekkil komisyon tarafından tayin ve tahdid olunmadıkça bu gibi mevaki kurbünde nâkiller imrar edilemi-yecektir.

Bu gibi tehlikeli mevaki arasında mesafeî asgariyeî havaî nâkiller için yirmi metreden dûn bulunmayacaktır.

Madde 10 — Sahibi imtiyaz en âlâ cinsinden makineler vaz ve te-sis edeceği gibi icra olunacak ameliyatta âlâ cinsinden edevat ve levazi-mat istimal edecektir.

Tevzi kanallarile inşaat dairesinin metanet ve resanetini ve işletme umurunun temini intizamını kâfil olacak surette kaideî fenne riayet etmeğe mecbur tutulacaktır.

Madde 11 — Şehrin dahilinde tarikin her hangi bir noktasiyle fabrikanın menfi çizgisi (—) arasındaki iktidarı elektriki tefazulî kilometre başına bir voltu tecavüz etmeyecektir.

Bu şartın tedkik ve ifası teshil edilmek üzere sahibi imtiyaz fabrika ile en baid nokta arasında her nerede su ve gaz ve elektrik tevzii için temdid edilen madeni borular bulunur ise noktai mezbureye kadar klâvuz teller temdid edecektir.

Madde 12 — Su veya gaz veyahut elektrik borularının elektroliz muhatarasından mümkün mertebe vikayesi için sahibi imtiyaz hattın nıkatı muhtelifesinde iktidarı elektrikiyi sıyaki vahid üzere bulunduracak ve bunun için iktidarı mezkûrun nâkiliyetini derececi nihayede tezyid ile beraber mikdarı kâfi ricat nâkilleri vasıtasile müvellid kuvvet noktalarına rabtedilecektir.

Ricat nâkilleri kilometre başında yüz bin ohoms mukavemetini haiz zaif mücehhez kablolardan ibaret olacaktır. İki nevi nâkilller yani isal ve ricat nâkilleri bir tek müşterekülmerkez kablodan ibaret olabilir. Ricat nâkilleri iktidarı elektrikiyi tanzim edebilmek için fabrika dahilinde reostadlar ile mücehhez olacak ve hini hacette bu nâkilller üzerine fabrikada voltajı tenkis eden dinamolar bulundurulacaktır.

Madde 13 — Mecraların küşadı ve nâkil tellerin vaz'ı mümkün mertebe mürur ve uburu sektedar etmeyecek veçhile icra kılınacaktır. Bu hususta lâzım gelen tedabir belediye ile sahibi imtiyaz beyninde bil-müzakere kararlaştırılacaktır. İnşaat ve amelîyatın hitamını müteakib sahibi imtiyaz mevakii hali aslisine iade edecektir.

İKİNCİ FASIL

Tesisatın idare ve işletilmesine dairdir.

Madde 14 — Arabaların amedü şüddüne dair tanzim edilecek saat cetvelleri belediye ile sahibi imtiyaz taraflarından müttefikân tanzim olunacaktır.

Madde 15 — Nâkil vesair alât ve edevatın tamiratı sokak ve caddelerde hafriyat icrasını müstelzim olduğu halde bu amelîyat balâda on üçüncü maddede zikrolunduğu veçhile mümkün mertebe mürur ve uburu sektedar etmeyecek bir surette icra kılınacaktır.

Harik zuhurunda itfaiye alayının veyahut tulumbacıların ifayı hizmet etmelerinden dolayı şirketin nâkil telleri katedilecek olur ise sahibi imtiyaz bundan dolayı hiç bir tazminat talebine hak ve salâhiyeti olma-

mak şartile kendi hesabına olarak telleri tamir ile iştirakâtı elektrikiyeyi hali aslisine irca edecektir.

Madde 16 — Belediye veyahut nizamen mezun olan bir kimse tariki âm üzerinde ameliyat icra ettirdiği ve bu ameliyatta şirketin nâkil tel ve sair edevatına tebdili mevki ettirmeğe lüzum gösterdiği halde bu alâtın yerlerinden kaldırılıp tekrar mahallerine vaz olunması sahibi imtiyaz amelesinin vasıtasile icra olunacağı gibi bu habda vukua gelecek masarif imalâtı icra ettiren zata aid bulunacaktır. Ancak bu gibi ameliyat belediye canibinden icra ettirilecek olur ise masarifin nısfı sahibi imtiyaza ve nısfı diğeri belediyeye raci olacaktır. Bu misillü ameliyat sahibi imtiyaza aid nâkillerin veya sair alâtın mülklerinden veya hanelerinden müruruna müsaade eden kimseler tarafından icra kılındığı takdirde o kimseler ameliyatı mezkûre mülkleri dahilinde icra olunmak şartile sahibi imtiyaza hiç bir şey tediye etmiyecektir.

Madde 17 — Sahibi imtiyaz tramvay ve müştemilâtını ve edevatı sabite ve müteharrikesini daima hüsnü halde muhafaza ve işletme umurunu umum hat boyunca ve her tarafca emniyet bahş bir surette idareye mecbur olacak ve kaza vukuunu intac eden bilcümle ahval ve esbattan içtinab edecektir.

Sahibi imtiyaz tarafından işbu taahhüdâtın ifasında teahhür ve müsamaha vukua getirildiği takdirde kevfiyet usul ve nizamı veçhile kendisine ihtar olunacak ve tarihi ihtardan sekiz güne kadar icabı icra edilmezse masarifi sahibi imtiyaza aid olmak üzere tesisatın hüsnü hale vaz'ı için canibi hükûmetten tamiratı lâzime icra ve bu uğurda vuku bulacak masarif imtiyazın hasılatından istifade olunacak ve kifayet etmezse sahibi imtiyaza ikmal ettirilecektir.

Madde 18 — Sahibi imtiyaz tesisatın her nevi hasılatını mübeyyin mah bemañ bir kıt'a defter tanzim Ticaret ve Nafia Nezaretine takdim edecektir. Hasılatı gayri safiyeyi mübeyyin tanzim olunacak defterde imtiyazdan münbais hasılatı gayri safiye ile beraber tesisatın bilcümle varidat ve hasılatı sairesi dahi gösterilecektir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Imtiyazın feshi ile tesisatın tarafı devletten mubayaası hususlarında ve inkızaı müddeti imtiyaziyede olunacak muamelâta dairdir

Madde 19 — Sahibi imtiyaz mukavelenamenin on sekizinci maddesinde münderiç esbattan dolayı hukuku imtiyaziyesinden sakıt ol-

duğu halde olvakte kadar icra edilen imalât ve onun mali bulunan edevatı sabite ve müteharrike ve cem ve tedarik olunan edevat ve levazımata ve mubayaa olunan araziye bedel tayin olunarak müzayedeye konulacak ve zuhur edecek taliblerden kimin üzerinde tekrarrür eder ise onun marifetile hukukundan sakıt olan sahibi imtiyazın taahhüdâtı vakıası ifa dilecektir. Bilmüzayede tekrarrür edecek bedelden müzayede masarifi tenzil kılındıktan sonra üst tarafı hukuku sakıt olan sahibi imtiyaza ita kılınacaktır. Birinci müzayededen bir netice hasıl olmadığı halde evvelece takdir olunan bedelden münasib mikdar tenzil olunarak altı ay müddet sonra ikinci defa bir müzayede daha icra edilecek ve bu dahi neticesiz kalır ise sahibi imtiyaz işbu imtiyaza müteallik olan hukukundan kat'iyen sakıt olacak ve müzayede mevzu şeyler ona hiç bir bedel tediye olunmaksızın devletin malı olacak ve kefalet akçesi henüz iade olunmamış bulunursa tarafı devletten zabtolunacaktır.

Madde 20 – Devleti aliye mukavelenamenin on üçüncü maddesi mucibince imtiyazı mubayaa eylediği halde tesisatın olvakit mevcut bulunan mahrukat ve yağ ve muhtelif teller ve halatlar ve teferruatı ve kontrol ve mesaha alâtı ve müceddidi havalar ve akümülatörler ve tahvil makineleri gibi eşyayı menkule ve edevatı muhamminlerin takdir edecekleri bedel mukabilinde işтира edeceklerdir.

Madde 21 – İmtiyazın müddeti münkaziye oldukça sahibi imtiyaz fabrikalar ile tevziat vesaireyi ve işletme umuruna mahsus fabrika ve bu misillü ebniyeyi ve müfettişler için yapılacak kulübe ve haneleri ve tahsildar odalarını ve sabit makineleri ve alelümum bir sureti mahsusada umuru nakliyye mahsus olmıyan sair eşyayı gayrı menkuleyi hüsnü halde olarak bilâ bedel ve her gûna düyun ve taahhüdattan vareste olmak şartile devlete devr ve teslim edecektir. Makine ve alâtı inşaıye ve tamiriye ve mahrukat ve tesisatın işletilmesi için lâzım gelen kâffe eşyayı menkuleye gelince hükümeti seniye bunları muhamminlerin takdir edecekleri bedel mukabilinde mubayaa edecektir. Şukadar ki devletin mubayaa edeceği levazımat tesisatın altı ay işletilmesi için mukatazi olan mikdarı mütecaviz olmayacaktır. Müddeti imtiyaziyenin hitamından beş sene evvel tramvay ile müstemilâtının hüsnü halde olmadığı indetteftiş devletçe anlaşılursa sahibi imtiyaza ihtarı keyfiyet edilecek ve tesisatı hüsnü hale vazetmesi için bir müddet tayin olunacak ve bu ihtarın semeresi görülmez ise hükümet derhal hat ile müstemilâtını yedi idaresine alarak sahibi imtiyaz hesabına olarak tamirâtı lâ-

zimeyi icra ile hattı hüsnü hale vazedecek ve tamirat masarifi hattın hasılatından ifraz olunacak ve hasılatı mezkûrenin ademi kifayeti takdirinde noksanı sahibi imtiyaza ikmal ettirilecektir.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Ahkâmı muhtelif beyanındadır

Madde 22 — Sahibi imtiyaz temdidatı elektrikiyenin tesis ve işletilmesinden ve vukuu melhuz olan bilcümle kazadan gerek hükûmeti seniye ve gerek ahadı nasa karşı mes'ul olup bilcümle ahkâmı muharrenin ifası ve bunlara tevfiği hareketi yine kendisini bu mesuliyetten azade edemeyecektir.

Madde 23 — Fenni elektrikin ileride vuku bulacak terakkiyatın semeresi olarak idareli akümülatörler istimali veyahut kabili rüyet nâkilleri istimal edilmeksizin kurvei elektrikiyenin nakline medar olacak sair bir vasıta ihtira olunarak şimdükilerin istimali işletme masarifinin tezyidini bais olduğu takdirde sahibi imtiyaza bunların istimali lüzumu ihtar olunacak ve sahibi imtiyaz dahi tarihi ihtardan bir sene müddet zarfında ihtira olunan vesaiti cedideyi istimal etmiye mecbur olacaktır.

No: 93 — Köylerde faili meçhul harik maddelerinde cari kasame usulünün hurma eşçarına da teşmili hakkında iradei seniye

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Kararı

Dahiliye Nezaretinden bittakdim Şûrayı Devlete havale buyurulan 18 zilhicçe 1316 tarih ve 600 numaralı tezkere tanzimat dairesinde kırat olundu:

Mealinde husumeti şahsiye üzerine zeytin ağaçları ile üzüm bağlarını ve incirlikleri tahribe cüret edenlerin bilinmemesinden dolayı otluk ve samanlık ve böcekhaneler ve dut bahçeleri tahribatının kura ahâlisine kasame suretile tazmin ettirilmesi hakkındaki usulün zeytinlikler ile üzüm bağlarına ve incirliklere de teşmili hakkında Şûrayı Devlet kararile bilistizan şeref müteallik buyurulup yirmi bir teşrinisani 1314

tarihli tezkerei samiye ile tebliğ kılınan iradei hazreti padişahî mucibince icrayı tebligat olunması üzerine dahili vilâyette hurma eşçarı üzüm ve zeytin nisbetinde mahsuldar olduğu ve bu eşçarın tahribine de cüret edenler bulunduğu cihetle işbu usulün hurma eşçarına da teşmili hakkında Bağdat Vilâyetinden varit olup leffen takdim kılınan tahri-ratta gösterildiğinden bahsile sureti iş'ar münasip bulunduğu göste-rilmiş ve mebhüsianh olan usulün zikrolunan hurma eşçarına dahi teş-mili mucibi muhassenat bulunmuş olduğundan ol veçhile ifayı muk-tazasının vilâyeti müşarileyhaya tebliği hususunun Dahiliye Nezaretine havalesi tezekkür kılındı. Olbabda emrû ferman hazreti menlehülem-rindir.

5 rebiülevvel 1317 ve 1 temmuz 1315

Arz tezkeresi

Zeytin ağaçlarile üzüm bağları ve incirlikleri ve otluk ve samanlık ve böcekhaneler ve dut bahçeleri tahribatının kura ahalisine kasame suretile tazmin ettirilmesi hakkında harradei seniyei hazreti padişahi mevzu ve mer'i olan usulün hurma eşçarına da teşmili lüzumu Bağdat Vilâyeti celilesinden iş'ar olunmuş ve bu suret mucibi muhassenat gör-ülmüş olduğundan ol veçhile ifayı muamele olunmasının vilâyeti mü-şarileyhaya tebliğini Dahiliye Nezareti celilesine havalesi tezekkür edildiğine dair Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi mazbatası arz ve tak-dim olunmakla olbabda her ne veçhile emrû fermanı hümayunu haz-reti hilâfet penahî şeref sünuh ve sudur buyurulur ise mantuku celili infaz edileceği beyanile.

17 rebiülevvel 1317 ve 13 temmuz 1315

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfufile manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyei sadaret penahileri üzerine mucibince iradei seniyei hazreti hilâfet penahî müteallik ve şeref sudur buyurulmuş olmakla olbabda.

25 rebiülevvel 1317 ve 21 temmuz 1315

**No: 94 — Beynelmilel La Heye Birinci Sulh Konferansı
Mukarreratı**

1 — İhtilâfatı düveliyenin sureti müsalemetcuyanede fasl ve tesviyesine dair beynelmilel Lâheyde birinci sulh konferansında kararlaştırılan mukavelename 2—22 ağustos 1864 tarihli Cenevre Mukavelenamesi kavaidinin muharebatı bahriyeye tatbikına dair mukavelename 3—Muharebatı berriye kavanin ve âdatına müteallik mukavelename ve merbut nizamname 4 — Birincisi: muhrib kurşunların ademi istimaline; ikincisi: balonlar veya diğer vesaiti mümasilei cedide ile mevad-ı infilâkiyenin ademi endahına ve üçüncüsü: muhnik veya mühlik gaz neşreden mermiyatın ademi istimaline dair üç kit'a beyanname.

29 temmuz 1899

Biz ki bilüfümevlâ Türkistan ve şamil olduğu memalik ve beldatın padişahı essultan ibnissultan elgazi Abdülhamid Han İbnissultan Elgazi Abdülmecid Han İbnissultan Elgazi Mahmud Hanız. İşbu tasdiknamei humayunumuzla beyan ve ilân ederiz ki zatı şevketsimatı mülûkûnem ile hükûmatı sairei malûme taraflarından sulh ve müsalemeti umumiyenin muhafaza ve idamesi zımnında huzur ve emniyeti düvel ve refah ve saadeti milelin müstenidiileyhi bulunan kavaidi adl ve hakkaniyetin bir itilâfı düveli ile teyidi lüzumu takdir olunmasına binaen şu maksadı mühim ve hayrın husulüne medarı müstakil olacak esbab ve tedabiri bilmüzakere kararlaştırmak için tayin edeceğimiz murahhas ve memurlardan mürekkeb bir konferans teşkili beynimizde müttehiden tasvib olunduğu cihetle işbu konferansa tarafı eşrefi padişahanemden Şûrayı Devlet Azasından Hariciye Nazırı esbakı Turhan Paşa ve Tahriyatı Hariciye Kâtibi Nuri Bey ile Erkânıharbiyei şahanem Ferikanından Abdullah ve Bahriye Mirivalarından Mehmed Paşalar ve Haşmetlü Almanya İmparatoru ve Prusya Kırallı Hazretleri canibinden Paris Sefiri Kebiri Kont Dö Münster ve Münih Darülfünunu Muallimlerinden Baron Dö Ştengel ve Adliye Müşaviri Haslarından ve Gutenberg Darülfünunu muallimlerinden Doktor Zorn ile doksan dört numaralı Beşinci Piyade Alayı Kumandanı Miralay Dö Gross dö Schwarzhoff ve Paris Sefareti Ataşenavali Bahriye Miralaylarından Siegel ve Haşmetlü Avusturya İmparatoru ve Çek ve Macaristan Kırallı Hazretleri tarafından fevkalâde Murahhas Büyük Elçi unvanını haiz Cont R. Welsersheimh ve Lâheyde Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan M.

Alexandre Okolicsaanyı D'Okolicsna ve Sefaret Müsteşarı unvanını haiz Hariciye Nezaretinde Kalem Müdürü M. Gétan Mérey Dö Kapos-Mére ve Viyana Darülfünunu Muallimlerinden M. Henri Lammasch ve Erkânı Harbiyei Umumiye Kaymakamlarından M. Victor De Khuepch Zu Ried, Zimmerlehen E. Haslburg ile Bahriye Binbaşlılarından Comte Stanslas Solyk ve Haşmetlû Belçika Kırallı Hazretleri tarafından Meclisi Mebusan Reisi Ministre d'Etat unvanını haiz M. Auguste Beernaert ve Lâheyde Fevkalâde ve Murahhas Orta Sefiri bulunan Comte De Grelle Rogier ile Ayandan Şövalye Descamps ve Haşmetlû Çin İmparatoru Hazretleri tarafından Petersburg ta Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan M. Yang Yü ve M. Lou-Tseng-tsiang ve M. Hoo-Wei-Teh ile Sefaret Müsteşarı M. Hoo-Yen-Cheng ve Haşmetlû Danimarka Kırallı Hazretleri canibinden Londrada Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan Kuranadan M. E. De Bille ve Topçu Miralaylarından Harbiye Nazırı esbakı M. Von Schnack ve Haşmetlû İspanya Kırallı Hazretleri namına Naibei Hükümet Haşmetlû Kırallıçe Hazretleri tarafından Hariciye Nazırı esbakı M. Duc De Tetuan ve Brükselde Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan M. Ramirez De Villa Urrutia ve Lâheyde Fevkalâde Murahhas Orta Elçisi bulunan M. Arthur De Baguer ile Brüksel Sefareti Ataşemiliteri Miralay Comte Del Serallo ve Amerika Hükûmatı Müctemiası Reisi Hazretleri canibinden Berlin Sefiri Kebiri M. Andrew D. White ve Newyorkta Kolombiya Darülfünunu Reisi M. Seth Low ile Lâheyde Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan M. Stanford Newel ve Bahriye Miralaylarından M. Alfred T. Mahan ve Topçu Yüzbaşlılarından M. William Crozier ve Heyeti Murahhasa Kâtibi Newyork Avukatlarından M. Frederick W. Holls ve Asaletlû Meksika Hükûmatı Müctemiası Reisi Hazretleri tarafından Pariste Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan M. De Mier ve Brükselde mukim Elçisi bulunan M. Zenil ve Asaletlû Fransa Reiscümhuru Hazretleri canibinden Meclisi Mebusan Azasında Başvekil ve Hariciye Nazırı esbakı M. Léon Bourgeois ve Lâheyde Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan M. Georges Bihourd ve Murahhas Orta Elçisi unvanını haiz Meclisi Mebusan Azasından Baron D'Estournelles De Constant ile Mirliva Jeneral M. Mounier ve Kontr-Amiral M. Péphau ve Paris Mektebi Hukuk Muallimlerinden Fransa Hariciye Nezareti Hukuk Müşaviri M. Louis Renault ve Haşmetlû Britanyayı Kebir ve İrlanda Hükûmeti Müctemiası Kırallıçesi ve Hindistan İmparatoriçesi Hazretleri tarafından Meclisi Mahsus Azasından Vaşingtonda Fevkalâde ve Murahhas Büyük Elçisi bulunan Sir Julian Paun-

cefote ve Lâheyde Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan Sir Henry Howard ile vis-amiral Sir John A. Fisher ve Jeneral Sir Ardagh ve Brüksel ve Lâhey Sefaretleri Ataşemiliteri Kaymakam M. C. à Court ve Haşmetlû Yunan Kırallı Hazretleri canibinden Pariste Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan Reisi Vükelâ ve Hariciye Nazırı esbaki M. N. Delyanni ve Haşmetlû İtalya Kırallı Hazretleri tarafından Viyanada Büyük Elçisi bulunan Ayandan Comete Nigra ve Lâheyde Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan Comte A. Zannini ve Parlâmento Azasından M. Guido Pompilj ile jeneral Louis Zuccari ve Londra Sefareti Ataşenavali Bahriye Miralaylarından M. Auguste Bianco ve Haşmetlû Japonya Kırallı Hazretleri tarafından Petersburgda Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan Baron Hayashi ve Brükselde Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan M. I. Motono ile Miralay M. Uychara ve Bahriye Miralaylarından M. Sakamoto ve Tokyo Harbiye ve Bahriye Mektepleri Hukuku Düvel Muallimi M. Nagao Ariga ve Asaletlû Lüksemburg Gran-dükası Dük Dünablo Hazretleri canibinden Ministre d'Etat unvanını haiz Reisi Vükelâ M. Eyschen ve Berlin Maslahatgüzarı Comte De Villers ve Asaletlû Karadağ Prensi Hazretleri tarafından Rusya Hükûmetinin Londra Sefiri Müşaviri has Baron De Staal ve Haşmetlû Felemenk Kırallığı Hazretleri canibinden Meclisi Mebusan Azasından Hariciye Nazırı esbaki M. T. P. C. Van Karnebeek ve Şûrayı Devlet Azasından Harbiye Nazırı esbaki Jeneral C. C. Den Beer Poortugael ile Şûrayı Devlet Azasından M. C. Asser ve Ayandan M. E. N. Rahusen ve Erkânı Harbiye Bahriye Reisi Bahriye Miralaylarından M. A. P. Tadmema ve Şahametlû İran Şahı Hazretleri tarafından Petersburg ve Stokholmda Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan Erfâüddevle Yaveri Şahsî Jeneral Mirza Rıza Han ve Petersburg Sefareti Müsteşarı Mümtazüssaltana Mirza Ahmed Han ve Haşmetlû Portekiz ve Algor Kırallı Hazretleri canibinden Madritte Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan ve Per dü Ruvayom unvanını haiz olan Bahriye ve Müstamerat Nazırı esbaki, Comte De Macedo ve Petersburgta Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan ve Per dü Ruvayom unvanını haiz olan M. D'Ornellas Vasconllos ve Lâheyde Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan Comte De Selir ile Bahriye Miralaylarından Auguste De Castilho ve Yüzbaşı M. Ayres D'Ornellas ve Haşmetlû Romanya Kırallı tarafından Berlinde Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan M. Alexandre Beldiman ve Lâheyde Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan M. Jean N. Papiniu ile Harbiye Nezareti Topçu Dairesi Mü-

dürü Yaveranı Harpten Miralay Constanten Coanda ve Haşmetlü Rusya İmparatoru Hazretleri canibinden Londrada Büyük Elçisi bulunan Müşaviri Has M. De Staal ve Hariciye Nezareti Meclis Azayı Daimesinden Müşaviri has M. De Martens ve Hariciye Nezareti Birinci Dairesi Müdürü Conseillers d'Etat Actuel unvanını haiz Kurenadan M. De Basily ve Maliye Nezaretinin Pariste Memuru Conseillers d'Etat Actuel unvanını haiz M. Raffalovich ile Erkânı Harbiyei Umumiye Miralaylarından M. Gilinsky ve Hassa Topçu Miralaylarından Comte Barantzew ve Pariste Ataşenaval Bahriye Kaymakamlarından M. Schéine ve İlmî Usulü Hukuk Muallimlerinden ve Bahriye Kolağalarından M. Ovtchinnikow ve Haşmetlü Sırbistan Kırالی Hazretleri tarafından Londra ve Lâheyde Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan M. Miyatovitch ve Cettigné'de Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan Miralay M. Maschine ile Belgrat Hukuk Mektebi Muallimlerinden Doktor Voislave Veljkovitch ve Haşmetlü Siyam Kırالی Hazretleri canibinden Petersburg ve Pariste Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan M. Phya Suriya Nuvatr ve Lahey ve Londrada Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan M. Phya Visuddha ve Sefaret Müsteşarı unvanını haiz M. Ch. Corragioni D'Orelli ile Belçikada Jeneral Konsolos bulunan M. Edouard Rolin ve Haşmetlü İsveç ve Norveç Kırالی Hazretleri tarafından Romada Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan Baron De Bildt ile İsveç Hassa Birinci Silâhendaz Alayı Kumandanı Miralay M. P. H. E. Brandström ve Bahriye Miralaylarından M. C. A. M. De Hjulhammar ve Norveç Odelsting Meclisi Reisi M. W. Konow ile Kuvayı Berriye ve Bahriye Tabibi Umumisi Jeneral Thaulow ve İsveçre Nevahî Müttehîde Meclisi canibinden Berlinde Fevkalâde ve Murahhas Orta Elçisi bulunan Doktor Arnold Roth ve Şûrayı Hükûmet Azasından Miralay Arnold Künzli ile Şûrayı Hükûmet Azasından M. Edouard Odier ve Fahametlü Bulgaristan Prensi Hazretleri tarafından dahi Ptersburgta Politika Memuru bulunan Doktor Dimitri I. Stancioff ile Belgrat Ataşemiliteri Binbaşî Christo Hessaptchieff tayin ve izam olunmasile müşar ve mumaileyhim konferansın merkezi in'ikadı olan Lâheyde bilic-tima yolunda ve muntazam görünen ruhsatnamelerini badetteati hususu mebhusuanhî ariz ve amik müzakere ve tedkik ederek netayici müzakerat ve tetkikat üzerine biri ihtilâfatı düveliyenin sureti müsalemetcuyanede fasl ve tesviyesine ve ikincisi muharebei berriye kavanin ve âdatına ve üçüncüsünün de 22 ağustos 1864 tarihli Cenevre Mukavelenamesi kavaidinin muharebatı bahriyeye tatbikına dair ayrı ayrı mevaddı havi tanzim ey-

ledikleri üç kıt'a mukavelename ile onların mütemmimatından olmak üzere kaleme almış oldukları üç kıt'a beyanname canibi seniylücevanibi mülûkâneme arz edilmiş olduğundan aynile ve her mukavelenamenin balâsına hangi hususa müteallik olduğu hülâsa veçhile işaret ile Türkçe ve Fransızca olarak zikir ve beyan ve beyannamelerde işbu mukavelenamelerin zirine harfiyen tahrir ve terkim olunduğu serd ve ityan kılınır.

İhtilâfatı düveliyenin sureti müsalemecuyanede fasıl ve tesviyesine dair mukavelename

BİRİNCİ FASIL

Sulh ve müsalemeti umumiyenin muhafazası

Madde 1 — Münasebatı düveliyede mümkün olduğu mertebe silâha müracaata mahal bırakmamak üzere hükûmatı mümziye ihtilâfatı düveliyenin vesaiti müsalemecuyane ile fasıl ve tesviyesini temin için kâffei mesailerini bezl ve sarfa karar vermişlerdir.

İKİNCİ FASIL

Mesaii cemile ve tavassut

Madde 2 — Şiddetli bir ihtilâf veya niza zuhurunda hükûmatı mümziye silâha müracaattan evvel ahval müsaid oldukça bir veya bir kaç dost devletin mesaii cemilesine veya tavassutuna müracaata karar vermişlerdir.

Madde 3 — Bu müracaattan maada hükûmatı mümziye dahili niza olmıyan bir veya bir kaç devletin ahval müsaid oldukça niza üzere bulunan hükûmetlere kendi hareketi mütekaddimelerile mesaii cemile sarfını veya tavassut icrasını teklif etmelerini faideli görürler. Esnayi muhasematta bile mesaii cemile sarfını veya tavassut icrasını teklif etmek hakkı niza dahil olmıyan hükûmetlere aittir.

Bu hakkın istimali niza üzere bulunan hükûmetlerin biri veya diğeri tarafından veddü muhalesete gayri muvafık bir hareket makamında telâkki edilemez.

Madde 4 — Mutavassıtın vazifesi müddeiyatı mütezadeyi telif ve niza üzere bulunan hükûmetler arasında husule gelebilmiş olan kin ve iğbirarı teskinden ibarettir.

Madde 5 — Ya tarafeyni mütenaziinden biri veyahut bizzat mutavassıt bunun teklif ettiği vesaiti itilâfiyenin kabul olunmadığına yakın hasıl edince mutavassıtın vazifesi hitam bulur.

Madde 6 — Gerek niza üzere olan hükümetlerin müracaatı ve gerek dahili niza olmıyan devletlerin hareketi müttekaddimeleri üzerine vukubulan mesaii cemile ve tavassut münhasıran nushat mahiyetini haiz olup hiç bir veçhile bir kuvvei mücbire değildir.

(Madde 7 — Aksi yolda bir mukavele mevcut olmadıkça tavassutun kabulü askerinin hali seferberiyeye vaz'ını ve sair tedarikatı iptidaiye harbiyeyi tatil ve tehir veya sektedar edemez.

Tavassut muhasamata şuru olunduktan sonra wuku bulduğu takdirde aksi yolda bir mukavele yok ise derdesti icra olan hareketi askeriye tatil edilemez.

Madde 8 — Hükümeti mümyize buna müsaid olan ahvalde zirde muharrer şekil ve surette bir tavassutu mahsusun tatbik ve icrasını tavsiye hususunda müttefiktirler.

Sulh ve müsalemeyi tehdid edecek surette şiddetli bir ihtilâf zuhurunda niza üzere bulunan hükümetlerden her biri bir devlet intihap eder ve münasebatı müsalemekâranenin meni inkıtayı için diğer tarafın intihap kerdesi olan devlet ile doğrudan doğruya münasebata girişmek vazifesini o devlete tevdi eyler. Aksi surette bir şart mevcut olmadığı halde otuz günü tecavüz edemeyecek olan bu vekâletin müddeti zarfında niza üzere bulunan devletler bu münazaaya dair beyinlerinde doğrudan doğruya her türlü münasebattan feragat edip münazaai mezkûre münhasıran düveli mutavassıtaya muhavvel addolunur ve bunların hasmi itilâf için kâffei mesailerini sarf etmeleri lâzım gelir.

Münasebatı müsalemekâranenin fiilen inkıtayı takdirinde iadei sulh ve müsalemeyi için her fırsattan istifade vazifesi müşterekesi yine mezkûr devletler uhdesinde kalır.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Muhtelîl tahkik komisyonları

Madde 9 — Şeref ve namusa ve menafii esasiyeye dokunmıyan zatı maddeye müteallik bazı nikatın takdirince mübayeneti efkâr zuhurundan neşet eyliyen münazaatı düveliyede hükümeti mümziye turuku diplomasiye ile husulü itilâfa muvaffak olamıyan devletlerin

ahval müsaid oldukça tedkikatı bitarafane ve viodanperverane icrasile zati maddeye müteallik bilcümle mesaili bittavzih işbu münazeatın fasl ve hasmini teshile memur muhtelit bir tahkik komisyonu teşkil etmelerini faideli addederler.

Madde 10 — Muhtelit tahkik komisyonları niza üzere bulunan hükümetler arasında mukavelei mahsusa ile teşkil olunacaklardır. Tahkikat mukavelenamesinde tahkik edilecek mevad ile komiserlerin derecei salâhiyetleri tasrih ve usulü muhakeme tayin olunur.

Tahkikat bilmuvacehe icra edilir. Tahkikatın sureti icrasile mühletler tahkikat mukavelenamesinde tayin edilmemiş ise bizzat komisyon tarafından tayin kılınacaktır.

Madde 11 — Muhtelit tahkik komisyonları aksi yolda bir mukavele mevcut olmadığı takdirde işbu mukavelenamenin otuz ikinci maddesinde tayin olduğu veçhile teşkil olunacaklardır.

Madde 12 — Niza üzere bulunan hükümetler mevzuubahis olan mevadda ittılai tam kesbedilmesi ve bunların hakkile takdir olunması için lâzım gelen kâffei vasait ve teshilâtı mümkün addeyledikleri en vasi surette muhtelit tahkik komisyonuna irae etmeği teahhüd eylerler.

Madde 13 — Muhtelit tahkik komisyonu niza üzere bulunan hükümetlere komisyonun bilcümle azası tarafından münza raporunu takdim eder.

Madde 14 — Mündericatı yalnız tahkik olunan mevaddı tasvire münhasır olan muhtelit tahkik komisyonu raporu asla bir hakem kararı mahiyetini haiz olmayıp niza üzere bulunan hükümetlere işbu tahkikat üzerine icra olunacak muamele hususunda salâhiyeti tamme bırakır.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Beynelmilel usulü tahkim

BİRİNCİ KISIM

Usulü adliyei hakemiye

(Madde 15 — Beynelmilel usulü tahkimin maksadı mavuzualehi hükümetler beynindeki münazeatı kendi taraflarından müntahab hakimler vasıtasile ve hakka riayet esasına müsteniden fasl ve tesviye etmekten ibarettir.

Madde 16 — Mesaili hukukiyede velâsiyemma mukavelâtı düveliye-
nin tefsir veya tatbikine müteallik mesailde usulü tahkim hükûmatı
mümziyece turuku diplomasiye ile fasl edilemeyen münazaatın fasl
ve hasmî için en müessir ve bununla beraber en âdilâne bir vasıta ol-
mak üzere tanınmıştır.

Madde 17 — Tahkim mukavelenamesi gerek zaten tevellüd etmiş
ve gerek zuhuru melhuz bulunmuş olan ihtilâfat için akdolunur. Mez-
kûr mukavele-name her gûna münazaata veyahut yalnız muavyen bir
kısm münazaata şamil olabilir.

Madde 18 — Tahkim mukavelenamesi hakem karârına hüsnüni-
yetle mutavaat teahhüdünü tazammun eder.

Madde 19 — Hükûmatı mümziye için usulü tahkime müracaat
mecburiyetini elhaletühazihî meşrut kılan muahedatı umumîye veya
hususiyeden başka bu hükûmetler işbu senedin tasdikinden evvel veya
sonra mecburî usulü tahkimî ona tevdiini mümkün göreceklere
bilcümle ahvale tevsi ve teşmil maksadile umumî veya hususî itilâfatı
cedide akdi salâhiyetini muhafaza ederler.

İKİNCİ KISIM

Mahkemei daime hakemiye

Madde 20 — Diplomasi tarîkile fasl ve tesviye edilememiş olan
ihtilâfatı düveliye için heman usulü tahkime müracaatı teşkil maksadile
hükûmatı mümziye her zaman müracaat olunabilecek ve niza üzere olan
hükûmetler aksi yolda bir şart vaz etmedikleri takdirde işbu mukave-
lenamede münderiç usulü muhakeme kavaidine tevfikân icrayı vazife ey-
liyecek daimî bir mahkemei hakemiye teşkilini taahhüd ederler.

Madde 21 — Mahkemei daime kâffe mesaili hakemiye rüyetle sa-
lâhiyetdar olacaktır. Meğerki tarafeyni müteneziin bir heyeti hakemiye
mahsusa teşkili hususunda itilâf hasil etmiş olalar.

Madde 22 — (Lahey) de tesis olunan muhtelit bir kalem mah-
kemenin zabıt umurunu ifa edecektir. Bu kalem mahkemei mezkûre-
nin içtimaatına müteallik tebligata vasıta olacaktır. Evrakın muhafaza-
sile bilcümle umuru idarenin teşşiyeti kalemî mezkûre aittir.

Hükûmatı mümziye usulü tahkime dair beyinlerinde kararlaş-
tırılan kâffe ahkâmın ve kendilerine müteallik olarak heyati mahsusa:

hakemiye tarafından ita olunan bilöümle hakem kararlarının birer sureti musaddakasını ve kezalik mahkeme tarafından ita kılınan hüküm ve kararların icrasını müeyyit kavanin ve nizamat ve evrakı Lâhey muhtelüt kalemine tebliğ etmeği taahhüd ederler.

Madde 23 — Hükûmatı mümziyeden her biri işbu senedin kendi tarafından tarihi tasdikından itibaren üç mah zarfında hukuku beynel-milel mesailine intisap ve ihtisası müsellem ve haysiyet ve itibari haiz ve hakem vazaifini kabule meyyal nihayet dört zat intihap edecektir.

Bu suretle tayin olunan zevat mahkeme azası namile bir cetvele kaydolunacak ve bu cetvel kalemi mezkûr marifetile hükûmeti mümziyenin kâffesine tebliğ edilecektir.

Hakemler cetvelince icra olunacak her gûna tadilât kalemi mezkûr marifetile hükûmatı mümziyeye bildirilecektir.

İki veya bir kaç hükûmet veya bir kaç azayı müstereken tayin hususunda itilâf hasıl edebilirler.

Aynı şahıs muhtelif hükûmetler tarafından intihab olunabilir.

Azayı mahkeme altı sene müddet için tayin olunur. Ve memuriyetleri teccid olunabilir.

Azayı mahkemeden biri vefat ettiği veya işden çekildiği takdirde kendisi ne yolda tayin edilmiş ise yerine tayin olunacak aza dahi olsuretle intihab edilecektir.

Madde 24 — Hükûmatı mümziye beyinlerinde tehaddüs eden bir ihtilâfı fasl için mahkemei daimeye müracaat arzusunda buldukları takdirde işbu ihtilâfı hal ve tesviyeye salâhiyettar mahkemeyi teşkile memur olacak hakemlerin azayı mahkemenin esamisini havi cetveli umuiden intihabı lâzım gelir. Heyeti hakemiye ittifakı tarafeyn ile derhal teşkil olunamadığı takdirde herveçhi ati muamele olunur.

Tarafeynden her biri iki hakem tayin eder ve bunlar da birlikte bir hakemi salis intihap eylerler. Tesavii ara zuhurunda hakemi salisin intihabı tarafeyn canibinden bilittifak tayin olunacak bir üçüncü devlete tevdi olunur.

Eğer bu babda ittifak hasıl olmazsa tarafeynden her biri ayrıca bir devlet irae ve tayin eder ve hakemi salis bu suretle tayin kılınan hükûmetler canibinden bilittilâf intihap edilir.

Heyeti hakemiye bu suretle teşkil olununca tarafeyn mahkemei dai-

meye müracaata karar verdiklerini ve hakemlerin isimlerini kaleme bildirirler.

Heyeti hakemiye tarafeynin tayin ettikleri tarihte akti içtima eder. Mahkemei daime azası vazifelerinin ifasında ve memleketleri haricinde diplomasi memurlarına mahsus imtiyazat ve muafiyattan müstefit olacaklardır.

Madde 25 — Heyeti hakemiye alelâde Lâheyde içtima edecek ve esbabı mücbire olmadıkça heyeti mezkûre tarafeynin rıza ve muvafakati munzam olmaksızın mahalli içtimamı tebdil edemeyecektir.

Madde 26 — Lâhey muhtelit kalemi her bir mahkemei mahsusai hakemiyenin icrayı vazife etmesi için kendi devair ve teşkilâtını hükûmatı mümziyenin müracaatları için hazır bulundurmaya mezundur. Niza üzere olan hükümetler mahkemei daime hakkı kazasına müracaata karar verirler ise mahkemei mezkûrenin hakkı kazası «nizamname» lerde musarrah şerait tahtında işbu mukavelenameye vaz'ı imza etmiyen hükümetler arasında veya işbu hükümetlerle hükûmatı mümziye beyninde elhaletü hazihi mevcut olan münazaata dahi teşmil olunabilir.

Madde 27 — Hükûmatı mümziye içlerinden iki veya bir kaç hükûmet beyninde şiddetli bir niza zuhurundan korkulduğu takdirde mahkemei hakemiyenin kendileri için küşada olduğunu bunlara ihtar etmeği vazifeden addederler.

Binaenaleyh içlerinden biri veya bir kaç tarafından niza üzere olan hükûmetlere mukavelei hazıra ahkâmının ihtar ve sulh ve müsalemetin menafii mühimmesini muhafazaten mahkemei hakemiyyeye müracaat nashatının ita edilmesi hususlarına ancak mesaii cemile suretinde bir muamele nazarile bakılabileceğini beyan ederler.

Madde 28 — İşbu mukavelenamenin lâakal dokuz hükûmet tarafından tasdikından sonra hükûmatı mümziyenin Lâheyde mukim süferasile vazifei riyaseti ifa edecek olan kaleminin hariciye nazırından mürekkep olmak üzere Lâheyde sürati mümkünü ile daimî bir meclisi idare teşkil edilecektir.

Bu meclis muhtelit kalemi tesis ve teşkile memur olacak ve bu kalem meclisi mezkûrun idaresi ve teftişi tahtında kalacaktır. Mezkûr kalem mahkemei hakemiyenin teşekkülünü hükûmetlere iş'ar ve anın mahalli içtimamı istihzar eyliyeceği gibi nizamnamei dahilisiyle lâzım gelen sair

nizamâtı tanzim edecek ve mahkemenin vazâif ve muamelâtı hakkında hudusu melhuz olan kâffeî mesaili idareyi kararlaştıracaktır.

Meclisi mezkûr muhtelit kalemin memurin ve müstahdemini nasb ve tayin etmek ve işten el çekdirmek veya azl ve tebdil eylemek hususlarında salâhiyeti tammeyi haiz olacak ve maaşat ve ücuratı tayin ve masarifi umumiyeyi teftiş eyliyecektir. Usulü dairesinde akdedilen içtimaatta beş azanın huzuru meclis müzakeratının muteber tutulmasına kâfidir.

Mukarrerat ekseriyeti âra ile itihaz olunup meclis kabul ettiği nizamâtı bilâtehir hükûmatı mumziyeye tebliğ ve her sene hükûmatı müşarileyhime mahkemei hakemiyenin muamelâtına ve umuru idarenin sureti cereyanına ve masarife dair bir rapor irsal eder.

Madde 29 — Muhtelit kalemin masarifi beynelmilel umumî posta ittihadı kalemi hakkında mevzu nisbet dairesinde hükûmatı mumziye tarafından tesviye olunacaktır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Usulü muhakemei hakemiye

Madde 30 — Usulü tahkimin tevessüunu terviç maksadile hükûmatı mumziye niza üzere olan hükûmetler beyninde başka türlü kavaid kararlaştırılmadığı halde usulü muhakemei hakemiye kabili tatbik olmak üzere zirde muharrer kavaidi tahtı karara almışlardır.

Madde 31 — Usulü tahkime müracaat eden hükûmetler esas niza ile hakemlerin derecei iktidar ve salâhiyetlerini sarahaten tayin eder bir vesikai mahsusa (tahkimname) imza eyliyeceklerdir. Bu vesika tarafeynin hakem kararına bittavuverriza tebaiyet edecekleri teahhüdünü tammun eder.

Madde 32 — Hakem vazaifi niza üzere olan hükûmetler tarafından kendi arzuları veçhile mansup veya işbu mukavelename ile müesses mahkemei daimei hakemiye azası meyanından kendilerince müntehab bir veya bir çok hakemlere tevdi olunabilir.

Heyeti hakemiye ittifakı tarafeyn ile derhal teşkil olunamadığı takdirde berveçhi atı muamele edilir.

Tarafeynden her biri iki hakem tayin eder ve bunlar da birlikte bir hakemi salis intihap eylerler. Tesavii âra zuhurunda hakemi salisin

intihabı alâkadar olan hükümetler tarafından bilittifak tayin olunacak bir üçüncü hükümete tevdi olunur. Eğer bu babda ittifak hasıl olmaz ise tarafeynden her biri ayrı bir devlet tayin eder ve hakemi salis bu suretle tayin kılınan devletler canibinden bilittilâf intihab edilir.

Madde 33 — Bir hükümdar veya reisi hükümet hakem intihab edildiği takdirde usulü muhakemei hakemiye müşarileyh tarafından tayin olunur.

Madde 34 — Hakemi salis mahkemenin reisi tabiisidir. Eğer heyeti hakemiye meyanında bir hakemi salis yok ise reisini kendisi tayin eder.

Madde 35 — Hakemlerden birinin vefatı veya laalettayin bir sebebden dolayı istifası vukuunda veya bir mâniî zuhurunda kendisi ne yolda tayin olunmuş ise yerine tayin olunacak zat dahi olsuretle intihap kılınır.

Madde 36 — Mahkemenin (heyeti hakemiyenin) mahalli içtimai niza üzere bulunan hükümetler tarafından tayin edilir ve olamadığı takdirde heyeti mezkûre Lâheyde akdı içtima eyler. Heyeti hakemiye (mahkeme) bu suretle tayin olunan mahalli içtimai esbabı mücbire mevcut olmadıkca hükûmatı müteallikanın muvafakatı munzam olmaksızın tebdil edemez.

Madde 37 — Niza üzere bulunan devletler mahkeme nezdine kendilerile mahkemei mezbure arasında vasıta olmak üzere delegeler veya memurini mahsusa tayin etmek hakkını haizdirler. Bundan başka heyeti hakemiye huzurunda hukuk ve menafilerinin müdafaasını bu babda kendi taraflarından tayin olunmuş müşavir veya avukatlara tevdi me-zundurlar.

Madde 38 — Mahkeme istimal edeceği ve kendi huzurunda istimaline cevaz göstereceği lisanları tayin eder.

Madde 39 — Muamelâtı hakemiye umumiyet itibarile yekdiğerinden farklı iki devreye münkasemdir ki biri tahkikat diğeri muhakematdır. Tahkikatı tarafeyni mütenaziin memurları canibinden hakem mahkemesi azasile hasım olan tarafa esbab ve vesaiti müdafaayı muhtevi bilcümle senedatı matbua veya gayri matbua ile her nevi evrakın tebliğinden ibarettir. İşbu tebliğ muamelesi kırk dokuzuncu madde mucibince mahkeme canibinden tayin olunacak şekil ve müddetlerde icra edilecektir.

Muhakemat ise tarafeynin esbabı müdafaasını huzuru mahkemede şifahen tasrih ve tevsi eylemekden ibarettir.

Madde 40 — Tarafeynden biri canibinden ibraz olunan her nevi evrak diğer tarafa tebliğ olunmak lâzım gelir.

Madde 41 — Müzakerat reis tarafından idare olunur ve ancak tarafeynin muvafakatile mahkeme canibinden ittihaz oluncak karar üzerine alenî olarak icra kılınır. Cereyan eden müzakerat reis canibinden mansub kâtipler tarafından tanzim olunacak zabıtnamelere derç edilir. Yalnız işbu zabıtnameler ihticaca salih bir mahiyeti haizdir.

Madde 42 — Tahkikat nihayet bulunca mahkeme tarafeynden birinin diğer tarafın rıza ve muvafakati munzam olmaksızın ibraz etmek istediği bilcümle senedat ve evrakı cedideyi müzakerattan hariç tutmak hakkını haizdir.

Madde 43 — Mahkeme tarafeyni mütenaziin memur veya müşavirlerinin mahkemenin nazarı dikkatine arz eyleyecekleri senedat ve evrakı cedideyi nazarı itibare alıp almamakta serbest ve muhtar kalır. Bu takdirde mahkeme işbu senedat ve evrakın ibrazını talep etmek hakkını haiz ise de onları hasım olan tarafın pişî nazarı ittilasına vaz'a mecburdur.

Madde 44 — Bundan başka mahkeme lüzum gördüğü bilcümle senedat ve izahatın ibraz ve itasını tarafeyn memurlarından talep edebilir. İmtina vukuunda mahkeme bu imtınayı sened ittihaz eder.

Madde 45 — Niza üzere olan hükümetlerin memur ve müşavirleri davalarını müdafaa için faideli addeyledikleri bilcümle esbab ve delâilî şifahen mahkemeye bast ve beyana mezundurlar.

Madde 46 — Memurin ve müşavirini mumaileyhim itirazat ve deviyi hadise dermeyanına salâhiyettardır. Mahkemenin nıkatı mezkûre hakkındaki mukarreratı kat'i olup artık bilâhare bir gûna mübahaseye mahal bırakmaz.

Madde 47 — Mahkeme azası tarafeyni mütenaziin memur ve müşavirlerine es'ile irad etmek ve şüpheli noktalar hakkında izahat talep eylemek hakkını haizdirler.

Mahkeme azası tarafından esnayı müzakeratta irad olunan es'ileye ve dermeyan edilen mülâhazata alehlîlak mahkemenin veya bilhassa azasının efkâr ve mütaleatı nazarile bakılamaz.

Madde 48 — Mahkeme tahkimnameyi ve o işe dair derpiş oluna-
bilecek diğer muahedatı tefsir ve hukuku düvel kavaidini tatbik suretile
salâhiyetini tayin etmeğe mezundur.

Madde 49 — Mahkeme davanın sureti cereyanı hakkındaki usulü
muhakemeye dair emirnameler ita etmek ve her tarafın neticei mutalea-
tını ne şekil ve surette ve ne müddet zarfında dermeyeran etmesi lâzım
geldiğini tayin ile beraber ibrazı delâil için icab eden bilcümle muame-
lâtın ifasına iptidar eylemek hakkını haizdir.

Madde 50 — Tarafeynin memur ve müşavirleri davalarını müeyyid
bilocümle izahat ve delâili ita ve ibraz edince reisi mahkeme müzakeratın
hitam bulduğunu tefhim eder.

Madde 51 — Mahkemenin müzakeratı sureti hafiyede cereyan eder.
Bilocümle mukarrerat azayı mahkemenin ekseriyeti arasile ittihaz olunur.
Azadan biri reye iştirakten imtina ettiği takdirde keyfiyet zabıtnamede
tasrih olunmak lâzım gelir.

Madde 52 — Ekseriyeti ara ile kabul olunan hakem kararı esbabı
mucibeyi havi olmak icab eder. Bu hakem kararı tahriren tanzim ve
azayı mahkemededen her biri canibinden imza olunur. Akalliyette kalan
aza hini imzada muhalefetlerini tasrih edebilirler.

Madde 53 — Hakem kararı hazırı bilmecelis olan veya usul ve ni-
zamu veçhile davet olunan tarafeyni mütenaziin memur ve müşavir-
leri hazır oldukları halde mahkemenin içtimaı alenisinde kiraat olunur.

Madde 54 — Usul ve nizamı veçhile ittihaz ve tarafeyni mütenaziin
memurlarına tebliğ edilmiş olan hakem kararı ihtilâfı vakı katiyen ve
kabili istinaf olmamak üzere fasl ve hasm eder.

Madde 55 — Tarafeyn tahkimnamede hakem kararının yeniden tet-
kikini talep eylemek hakkını muhafaza edebilirler. Bu halde ve aksi yol-
da bir mukavele mevcud değil ise hakem kararının yeniden tetkik ve
rüyeti anı ita etmiş olan mahkemededen talep edilmek lâzım gelir. Fakat
bu tedbire ancak kararı vaki üzerinde kat'i bir tesir hasıl edebilecek bir
mahiyeti haiz olan ve hitamı müzakeratta bizzat mahkemece ve kararın
yeniden tetkikini talep eden tarafca meçhul kalmış olan yeni bir vaka
meydana çıktığı halde tevessül olunabilir. Mahkeme canibinden vakai
cedidenin mevcudiyetini vazihan müsbit ve bu vakanın fikrai sabıkada
musarrah mahiyeti haiz olduğunu musaddak ve talebi vakın bundan
dolayı şayanı kabul idüğünü mübeyyin bir karar ittihaz edilmedikçe

hakem kararının yeniden tetkik ve rüyetine iptidar olunamaz. Hakem kararının yeniden tetkik ve rüyeti talebi nekadar müddet zarfında dermeyan olunmak lâzım geleceği tahkimnamede tayin kılınır.

Madde 56 — Hakem kararı ancak tahkimnameyi akdeden hükûmetler için mecburiülicradır.

Eğer iş niza üzere bulunan hükûmetlerden gayri hükûmetlerin iştirak etmiş oldukları bir mukavelenamenin sureti tefsirine müteallik ise tarafeyni mütenaziin akd ve tanzim ettikleri tahkimnameyi mukavelenameye iştirak eden hükûmetlere tebliğ ederler. Bunlardan her biri davaya müdahale hakkını haizdir. Eğer içlerinden biri veya bir kaç bu salâhiyetten istifade etmişler ise kararnamede münderiç sureti tefsir onların hakkında dahi mecburiülicradır.

Madde 57 — Tarafeynden her biri kendi masarifi ile mahkeme masarifinden bir hissei mütesaviyeyi tesviyeye mecburdur.

Ahkâmı umumiyeye

Madde 58 — İşbu mukavelename müddeti kalilei mümkün zarfında tasdik edilecek ve tasdiknameler Lâheyde tevdi olunacaktır.

Her tasdiknamenin tevdiinde bir zabıtname tanzim edilerek bu zabıtnamenin bir sureti musaddakası Lâhey muhtelit sulh konferansına iştirak etmiş olan bilcümle hükûmetlere diplomasi tarikile isal kılınacaktır.

Madde 59 — Muhtelit sulh konferansında delege bulundurup ta işbu mukavelenameye vaz'ı imza etmemiş olan hükûmetler mukavelei hazıraya iştirak edebileceklerdir. Bunun için hükûmatı müşarileyhimin Felemenk Hükûmetine bir tahriratı mahsusa tastirile keyfiyeti iştiraklerini hükûmatı müteakideye bildirmeleri lâzımgelir. Ve bu tahrirat Felemenk Hükûmeti canibinden hükûmatı sairei müteakideye tebliğ olunur.

Madde 60 — Muhtelit sulh konferansına iştirak etmemiş olan devletlerin işbu mukavelenameye ne gibi şerait tahtında iştirak edebilecekleri ileride hükûmatı müteakide beyninde biltililâf kararlaştırılacaktır.

Madde 61 — Hükûmatı müteakideden biri işbu mukavelenamenin mefsuhiyetini ilân eyliyecek olur ise keyfiyetin Felemenk Hükûmetine tahriren işarından ve hükûmeti müşarileyha canibinden dahi derhal hükûmatı sairei müteakideye tebliğinden itibaren ancak bir sene sonra bu ilânı mefsuhiyetin hüküm ve tesiri olacaktır.

Bu ilânı mefsubiyetin ancak anı icra etmiş olan hükûmet hakkında tesiri olacaktır.

Tasdikan lilmekal murahhaslar işbu mukavelenameyi imza ve tah-tim eylemişlerdir.

Bu mukavelename bin sekiz yüz doksan dokuz senesi temmuzunun yirmi dokuzuncu günü yalnız bir nüsha olarak Lâheyde tanzim olunmuş-tur. Nüshai mezkûre Felemenk Hükûmeti Sicilli Evrakında emaneten mah-fuz kalacak ve bunun sureti musaddakaları diploması tarikile hükûmatı müteakideye ita ve teslim kılınacaktır.

Mahalli imza

HATİME

İhtilâfatı düveliyenin sureti müsalemetcuyanede fasl ve tesviye-sine dair mukavelename hakkında devleti aliye murahhasları tarafından konferansın 25 temmuz 1899 tarihli zabıtnamesine dercettirilen beyan-namedeki kuyudu ihtiyatiyenin ve bin sekiz yüz altmış dört senei mi-lâdiyesi ağustosunun yirmi ikisi tarihli Cenevre Mukavelenamesi kava-idinin muharebatı bahriyeye tatbıkına dair mukavelename hakkında mezkûr mukavelenamenin onuncu maddesinin istisnası ve devleti aliye hastane sefinelerinde hilâli ahmer işareti istimali hakkının muhafazası şartile mevaddı sairei muharrere tarafı eşrefi şahanemden kabul ve tas-dik kılınmış olduğunu mübeyyin işbu tasdiknameci humayunum ısdar ve icabı icra olunmak üzere Felemenk Devleti canibine irsal ve ita kılındı.

1 rebiülâhir 1325

Mesaii cemile ve tavassut ve tahkik komisyonları ve usulü tahkime dair Devletlû Turhan Paşa Hazretleri tarafından heyeti murahhasai devleti aliye namına olarak ita olunup konferansın 25 temmuz 1899 tarihli yedinci içtimai zabıtnamesinde münderiş bulunan beyannamenin tercümesi

«Devleti aliye delegeleri konferansın bu eseri herkesin hukuk ve menafiini muhafaza ederek mücerred müsalemeti umumiyenin tahkim ve teşyidi kazıyesine matuf bir emri celili ihlâskârî ve insanıyetperve-riden ibaret olduğunu nazarı itibara alarak kabul olunan lâvihanın he-yeti mecmuasına şeraiti âtiye ile muvafakat eylediklerini hükûmeti se-niye namına beyan ederler.

Evvelâ şurası kat'iyen mukarrerdir ki mesaii cemile tavassutü ve tahkik komisyonlarile usulü tahkime müracaat hususu sırf ihtiyarî olup hiç bir vechile mecburî bir mahiyet iktisab edemeyecek veya bir müdahale suretine münkalib olamayacaktır.

Saniyen hükûmeti seniyenin vesaiti mezkûreye müracaattan imtina veya istinkâfı düveli mümziyece mugayiri dostî bir muamele suretinde telâkki edilemeksizin kendi menafiinin ne gibi ahvalde bu vesaitte müracaatı kabule müsaid olduğunu kendisi takdir edecektir. Mevzuubahış olan vesaitin hiç bir vechile mesaili dahiliyeye tatbik olunamayacağı tabiidir.»

Beyannamesinin sened ittihaz edildiği Turhan Paşa Hazretlerine beyan olunmuştur.

22 ağustos 1864 tarihli Cenevre Mukavelenamesi kavaidinin muharebatı bahriyeye tatbikine dair mukavelename

Madde 1 — «Askerî hastane sefaini» yani devletler tarafından bilhassa ve mücerred mecruhin ve hastagân ve kazai bahri musabinine muavenet maksadile inşa veya tertib ve techiz edilmiş ve isimleri bidayet veya esnayı muhasamatta ve her halde kablelistimal muharib devletlere tebliğ olunmuş olan sefain muhasamatın müddeti devamınca her türlü taarruzdan masun olacak ve zabıt ve musadere edilemeyecektir.

Sefaini mezkûrenin bitaraf bir limanda tevakkufları noktai nazarınca haklarında sefaini harbiye misillü muamele dahi icra olunmayacaktır.

Madde 2 — Masarifi kâmilen veya kısmen efradı ahali veya resmen tanınmış iane cemiyetleri canibinden tesviye edilerek techiz olunmuş olan «hastahane sefineleri» dahi mensub oldukları muharib hükümet tarafından kendilerine olbabda bir vazifei resmiye verilmiş ve isimleri bidayet veya esnayı muhasamatta ve her halde kablelistimal hasım olan devlete bildirilmiş ise taarruzdan masun ve zabıt ve musadere varestedir. Sefaini mezkûrenin esnayı techizatında ve himi azimet kat'iyelerinde kendi teftiş ve nezaretinde bulunmuş olduklarını mübeyyin memurini aidesi tarafından verilmiş vesikayı hamül olması muktazidir.

Madde 3 — Masarifi bitaraf hükûmetlere mensup efradı ahali veya resmen tanınmış cemiyat tarafından kâmilen veya kısmen tediye olu-

narak techiz kılınmış olan «hastahane» sefineleri mensup oldukları bitaraf hükûmet kendilerine olababda bir vazifei resmiye vermiş ve isimlerini bidayet veya esnayı muhasamatta ve her halde kablelistimal hasım olan hükûmetlere bildirilmiş ise kezalik taarruzdan masun ve zabt ve müsadereden vareste olacaktır.

Madde 4 — Birinci, ikinci ve üçüncü maddelerde zikrolunan sefain bilâtefriki tabiiyet muharib hükûmetlerin mecruhin ve hastagân ve kazavi bahri musabinine muavenet ve müzaheretinde bulunacaklardır. Hükûmetler bu sefaini hiç bir maksadı askerî için istimal etmemeği taahhüt eylerler.

Sefaini mezkûrenin hiç bir suretle muhariblerin harekâtını sekte-dar etmemesi iktiza eder. Esnayı muharebede veya muharebeden sonra sefaini mezkûrenin duçar olabileceği mehalik ve muhatarat kendilerine aid olacaktır.

Muharibler sefaini mezkûre üzerinde tefüt ve muayene hakkını haiz olacakları gibi bunların muavenetlerini red ve tebaüdlerini emr ve muayyen bir istikamete doğru azimete icbar ve derunlarına bir komiser irkâb ve vehameti ahval icab ettirir ise sefaini mezbureyi tövkif bile edebileceklerdir.

Muharibler «hastahane sefinelerine» verecekleri evamiri alâ kade-rilimkân sefaini mezkûrenin vukuatı veymiş defterine kavdedeceklerdir.

Madde 5 — «Askerî hastahane sefineleri» alâmeti farika olmak üzere takriben bir buçuk metre arzında yeşil renkli *ufkî* bir pervaz ile haricen beyaza boyanacaktır.

İkinci ve üçüncü maddelerde zikrolunan sefain takriben bir buçuk metre arzında kırmızı renkli *ufkî* bir pervaz ile haricen beyaza boyanacaktır. Sefaini mezkûre sandallarile hastahane hizmetine tahsis edilebilecek olan küçük sefineler alâmeti fârika olmak üzere aynı surette telvin kılınacaktır. Umum hastahane sefineleri kendilerini tanıtmak için hükûmeti methuaları havrağıle beraber Genevre mukavelenamesinde mu-sarrah salibi ahmer işaretli beyaz bayrağı keşide edeceklerdir.

Madde 6 — Bitaraf hükûmetlere aid olup muhariblerin mecruhin ve hastagân veya kazavi bahri musabinini hamil olan veya bunları topla-yan sefaini ticariye ile tenezüh sefineleri veya sandallar bu nakliyattan dolayı zabt ve müsadere edilemivecek ise de kaidei bitarafiyi ihlâl

edecek bir harekette buldukları takdirde zabt ve müsadereye maruz kalırlar.

Madde 7 — Zabıt ve müsadere olunan sefinenin memurini mezhebiye ve tıbbiyesi ile hastahane hademeleri taarruzdan masun olup esiri harb edilemez. Bunlar sefinden çıktıklarında kendi malları olan alâtu cerrahiye dahi beraberce alıp götürebilirler. Memurini merkume lüzum görüldükçe ifayı vazifede devam edecekler ve mufarekatleri baş kumandan canibinden mümkün addolunduğu zaman çekilebileceklerdir. Muharibler kendi yedine düşmüş olan memurini merkumenin maaşlarının tamamii tediyesini temine mecburdur.

Madde 8 — Hangi millete mensub olursa olsun mecruh veya hasta olarak sefaine irkâb edilen efradı bahriye ve berriye bunları ele geçirenler tarafından himaye ve tedavi olunacaklardır.

Madde 9 — Muharib hükümetlerin birine mensub olup diğer tarafın eline düşen kazayı bahri musabini ve mecruhin veya hastagân esiri harbidir. İcabatı ahvale göre bunları alıkoymak veya mensub oldukları hükümet limanlarından birine veyahut bitaraf bir hükümet limanına ve hatta hasım olan tarafın limanlarından birine sevk etmek münasip olup olmayacağıнын tayini üserayı merkumeyi ele geçiren hükümete aittir. Şıkkı ahir ve hile memleketlerine iade edilecek olan üsera artık muharebenin müddeti devamınca hizmet edemeyeceklerdir.

Madde 10 — Memurini mahalliyeinin ünzimamı muvafakatile bitaraf bir hükümet limanına ihraç olunan kazayı bahri musabini ile mecruhin veya hastagân mezkûr bitaraf hükümet ile muharib hükümetler arasında aksi yolda bir sureti tesviye mevcut olmadığı takdirde harekâtı harbiyeye yeniden iştirak edemeyecek surette bitaraf hükümet canibinden tahtı muhafazada bulundurmak lâzimedendir. Hastahane masarifi tevki ve muhafaza masarifi kazayı bahri musabini ve mecruhin veya hastagânın mensub oldukları hükümete aiddir.

Madde 11 — Mevaddı sabıkada münderiç kavaid ancak hükümeti müteakide hakkında ve içlerinden ikisi veya bir kaç beyninde bir muharebe zuhurunda mecburiyülcra olacaktır.

Hükümeti müteakide beyninde zuhur eden bir muharebede hükümeti müteakideden gayri bir hükümet muhariblerden birine iltihak edecek olur ise o anda işbu kavaid artık mecburiyülcra olmayacaktır.

Madde 12 — İşbu mukavelename müddeti kalilei mümkününe zarfın-

da tasdik edilecek ve tasdiknameler «Lâhey» de hıfz olunacaktır. Her tasdiknamenin tevdiinde bir zabıtname tanzim edilecek ve bir sureti musaddakası diplomasi tarikile bilcümle hükûmatı müteakideye isal kılınacaktır.

Madde 13 — İşbu mukavelenameye vaz'ı imza etmeyipte 22 ağustos 1864 tarihli Cenevre mukavelenamesini kabul eylemiş olan hükûmetler dahi mukavelei hazıraya muvafakat edebileceklerdir. Bunun için hükûmatı müşarileyhimin Felemenk hükûmetine bir tahrirat tasdırile keyfiyeti muvafakatlerini hükûmatı müteakideye bildirilmeleri lâzım gelir. Bu tahrirat Felemenk hükûmeti canibinden hükûmatı sairei müteakideye tebliğ olunacaktır.

Madde 14 — Hükûmatı müteakideden biri işbu mukavelenamenin mefsubiyetini ilân eyliyecek olur ise keyfiyetin Felemenk hükûmetine tahriren işarından ve hükûmeti müşarileyha canibinden dahi derhal hükûmatı sairei müteakideye tebliğinden itibaren ancak bir sene sonra bu ilân mefsubiyetin hüküm ve tesiri olacaktır. Bu ilânı mefsubiyetin ancak anı icra etmiş olan hükûmet hakkında tesiri olacaktır.

Tasdiklanılmakal murahasalar işbu mukavelenameyi imza ve tahrir eylemişlerdir.

Bu mukavelename bin sekiz yüz doksan dokuz senesi temmuzunun yirmi dokuzuncu günü yalnız bir nüsha olarak Lâheyde tanzim olmuştur.

Bu nüsha Felemenk hükûmetinin sicilli evrakında mahfuz kalacak ve sureti musaddakaları diplomasi tarikile hükûmatı müteakideye teslim olunacaktır.

*Muharebei berriye kavanin ve adatına
müteallik mukavelename*

Madde 1 — Hükûmatı müteakide kuvavi müsellâhai berrivelerine işbu mukavelenameye merbut olan muharebei berriye kavanin ve adatı nizamnamesi ahkâmına muvafık surette talimat ita edeceklerdir.

Madde 2 — Birinci maddede beyan olunan nizamnamede münderiğ ahkâm hükûmatı müteakideden ikisi veya bir kaç beyinde bir muharebe zuhurunda ancak hükûmatı müteakide hakkında mecburiyülicra olacaktır.

Hükûmatı müteakide beyinde zuhur eden bir muharebede hükûmatı

mütekideden gayri bir hükümet muhariplerden birine iltihak edecek olur ise o andan itibaren işbu ahkâm artık mecburiyülcira olmayacaktır.

Madde 3 — İşbu mukavelename müddeti kalilei mümkün zarfında tasdik edilecek ve tasdiknameler Lâheyde tevdi olunacaktır.

Her tasdiknamenin tevdiinde bir zabıtname tanzim edilecek ve bir sureti musaddakası diplomasi tarikile bilcümle hükûmatı müteakideye isal kılınacaktır.

Madde 4 — Hükûmatı gayri mümziye dahi mukavelei hazıraya muvafakat edebileceklerdir. Bunun için hükûmatı müşarileyhimin Felemenk hükûmetine bir tahriratı mahsusa tastirile keyfiyeti muvafakatlarmı hükûmatı müteakideye bildirmeleri lâzım gelir. Bu tahrirat Felemenk hükûmeti canibinden hükûmatı sairei müteakideye tebliğ olunacaktır.

Madde 5 — Hükûmatı mütekideden biri işbu mukavelenamenin mefsuhiyetini ilân edecek olur ise keyfiyetin Felemenk hükûmetine tahriren iş'arından ve hükûmatı müşarileyha canibinden dahi derhal hükûmatı sairei müteakideye tebliğinden itibaren ancak bir sene sonra bu ilânı mefsuhiyetin hükûm ve tesiri olacaktır. Birde ilânı mefsuhiyetin ancak anı icra etmiş olan hükûmet hakkında tesiri olacaktır.

Tasdikan lilmekal murahaslar işbu mukavelenameyi imza ve tah-tim eylemişlerdir.

Bu mukavelename bin sekiz yüz doksan dokuz senesi temmuzunun yirmi dokuzuncu günü yalnız bir nüsha olarak Lâheyde tanzim olunmuştur.

Nüşhai mezkûre Felemenk hükûmeti sicilli evrakında mahfuz kalacak ve sureti musaddakaları diplomasi tarikile hükûmatı müteakideye ita ve teslim kılınacaktır.

Muharebei berriye kavanin ve adatu nizamiyesi

BİRİNCİ KISIM

Muharipler

Birinci bab — Muharip sıfatı

Madde 1 — Kavanin ve hukuk ve vazaifi harbiye yalnız orduya tatbik olunmayıp şeraiti atiyeyi cami olan milis ile gönüllülere de şamil-dir :

Evvelâ - Başlarında maiyeti efradının harekâtından mesul bir amirleri olmak.

Saniyen - Muayyen ve uzaktan tanınması kabil bir alâmeti farikaları bulunmak.

Salisen - Alenen silâh taşımak ve

Rabian - Harekât ve muamelâtlarında kavanin ve adatı harbiyeye tevfikî hareket etmek.

Milislerin veya gönüllülerin orduyu teşkil eyledikleri veya orduya dahil oldukları memalikde bunlar asker namile yadolunurlar.

Madde 2 — İşgal edilmemiş bir mahal ahalisinden olup düşmanın tekarrübü üzerine birinci maddeye tevfikân kesbi intizama vakit bulmaksızın istilâ asakirine mukavemet için kendiliğinden silâha sarılanlar kavanin ve adatı harbiyeye riayet ettikleri halde muharip addolunacaklardır.

Madde 3 — Tarafeyni muharibinin kuvayı müsellahaları muharip ve gayri muhariplerden mürekkep olabilir. Düşman tarafından esir edildikleri takdirde gerek muharip ve gerek gayri muharip olanların esiri harp muamelesine mazhariyete hakları vardır.

İKİNCİN BAB

Üserayı harbiye

Madde 4 -- Üserayı harbiye kendilerini duçarî esaret eden eşhas veya kuvvei askeriye'nin değil fakat düşman olan hükûmetin tahtı hükûmündedir. Üserayı merkume hakkında insaniyete muvafık surette muamele edilmek lâzım gelir. Esliha, hayvanat ve evrakı askeriye müstesna olmak üzere üserayı merkumenin zatlarına aid şeylerin kâffesi kendi malları olarak kalır.

Madde 5 — Üserayı harbiye bazı hududu muayyeneden öteye tebaüt etmemek mecburiyete ile bir şehir, kale, ordugâh veya lâalettayin bir mahalde ikamete tâbi tutulabilirler. Fakat bunlar ancak muhafazai emniyetçe lâbüt bir tedbir olmak üzere tahtı tevkifte bulundurulabilirler.

Madde 6 — Hükûmet üserayı harbiyeyi rütbe ve istidatlarına göre amele sıfatile istihdam edebilir. Bu işler ifrat derecede olmayacak ve harekâtı harbiye ile bir gûna münasebeti bulunmayacaktır. Üsera devairi umumiye veya efrat hesabına veyahut kendi hesaplarına olarak

çalışmaya mezun edilebilirler. Hükümet için icra olunan ameliyatın ücreti aynı işleri gören yerli asakir hakkında mer'î olan tarifeler mucibince tediye olunacaktır. Ameliyat diğer devairi umumiyenin veya efradın hesabına ifa edildiği surette şeraiti memurini askeriyeye ile bilittifak tayin olunur.

Üseraya verilen ücretler üserayı merkumenin hal ve mevkilerini tehvine medar olacak ve masarifi işçeleri tarh edildikten sonra mütebakisi hini itlâklarında kendilerine ita olunacaktır.

Madde 7 — Üserayı harbiyeyi tahtı hükümünde tutan hükümet bunların işçesile mükelleftir. Muharibin beyninde bir itilâfı mahsus mevcut olmadığı takdirde üserayı harbiye hakkında işçe iskân ve iska hususlarında kendilerini esir eden hükümet askeri misillü muamele edilecektir.

Madde 8 — Üserayı harbiye tahtı hükümünde buldukları devlet ordusu hakkında mer'î olan kavanin ve nizamat ve evamire tâbi olacaklardır. Ademi itaatı mutazammın her gûna harekât üserayı merkumeye karşı tedabiri şedideyi muktaziye ittihazına cevaz verir.

Firar edipte mensub oldukları orduya iltihak edemeden veya kendilerini esir eden askerin işgal ettiği araziden çıkmadan derdest edilen üsera hakkında mücazâtı intibahiye tertib edilir. Firara muvaffak olupta tekrar esir edilen üsera mukaddemki firarlarından dolayı hiç bir cezaya duçar olamaz.

Madde 9 — Her esiri harp kendisinden sual bulunduğu takdirde namı hakikisini ve rütbesini bildirmeye mecburdur. Bu kaidenin hilâfına hareket eylediği takdirde kendisile hem sınıf olan üserayı harbiyenin mazhar oldukları fevaid ve muhassesattan daha az müstefid olmak tehlikesine maruz bulunacaktır.

Madde 10 — Üserayı harbiye mensub oldukları memleketin kavaninince buna müsaid ise (namusları üzerine söz vererek) itlak olunabilirler. Bu halde üserayı merkume taahhüdâtı vakialarını gerek hükümeti metbualarına ve gerek kendilerini esir eden hükümete karşı namusu şahsilerinin tahtı zimanında olarak tamamen ifaya mecburdurlar ve bu takdirde hükümeti metbuaları onlardan verdikleri söze muhalif hiç bir hizmet talep veya kabul edemez.

Madde 11 — Bir esiri harp söz üzerine kabulü itlaka mecbur olunamayacağı gibi düşman olan hükümet dahi söz üzerine itlakı talebinde bulunan esirin talebi vakiine mümaşata mecbur değildir.

Madde 12 — Verdiği söz üzerine itlak olunup namusu üzerine tahtı taahhüde girdiği hükûmete veya bu hükûmetin mütteliklerine karşı silâh istimal ederken derdest edilen her esiri harp üserayı harbiye muamelesinden istifade hakkını kaybeder ve huzuru mahakime ihzar olunabilir.

Madde 13 — Gazete muhabir ve muhbirlerle ordu bakkalları ve mütezimleri gibi doğrudan doğruya ordunun eczasından olmadıkları halde ordu ile birlikte giden eşhas düşmanın eline geçer ve düşman dahi bunları tahtı tevkifte tutmağı faideli addederse eşhası merkumenin üserayı harbiye misillü muamele görmeye hakları vardır. Şu şartla ki refakat eylemekte oldukları ordunun memurini askeriyesi tarafından verilmiş bir varaka ile sıfat ve hüviyetleri tanınmış ola.

Madde 14 — Muhasamata ibtidar olunur olunmaz muharib devletlerin her birinde ve ledelhace muharibleri arazisine kabul etmiş olan bitaraf memleketlerde «üserayı harbiye hakkında malûmat itasına memur» bir kalem tesis olunur. Bu kalem üseraya müteallik vukubulacak kâffe suallere cevap itasına memur olduğu gibi üserayı merkumeden her birinin şahsına müteallik bir fezleke tanzim edebilmek için devairi aideyi muhtelifeden lâzım gelen bilcümle malûmatı ahzeder. Kalemî mezkûr üseranın tevkif ve mübadeleleriyle hastaneye idhallerinden ve keyfiyeti vefatlarından haberdar olacağı gibi esham ve mekâtib vesaire misillü istimali şahsiye aid olup meydanı muharebede bulunacak olan veyahut sabit ve seygar hastanelerde vefat eden üsera tarafından terk edilen eşyayı toplayıp biriktirmek ve alâkadarana isal eylemek vazifesile dahi mükelleftir.

Madde 15 — Müessiri şefkatkâraneye vasita olmak maksadile memleketlerinin kanunu mucibince sureti muntazamada teşkil olunan «üserayı harbiye iane cemiyetleri» gerek kendileri ve gerek usul ve nizamı dairesinde tanıtılmış olan memurları için vazifei insaniyetperverenelerini sureti müessirede lieclilifa icabatı askeriyeye ve kavaidi idare ile tayin olunan hudud dahilinde olarak muharibler tarafından kâffe teshilâta mazhar olacaklardır. Cemiyatı mezkûre delegelerinin memurini askeriyeye tarafından şahıslarına mahsus olarak ita edilen ruhsatnameyi haiz oldukları ve temini intizam ve inzıbat için memurini askeriyeye ittihaz olunabilecek kâffe tedabire riayet edeceklerini tahriren taahhüd eyledikleri halde memleketlerine iade olunan üseraya mahsus tevkifhanelerle konak mahallerinde tevzii ianat eylemelerine müsaade olunabilecektir.

Madde 16 — Malûmat kalemleri posta muafiyatından müstefidirdiler. Üserayı harbiyeye gönderilen veya üserayı merkume tarafından irsal olunan mekâtib ve posta havaleleriyle akçe ve posta paketleri gerek mahreç ve mevrîd memleketlerde ve gerek memaliki mütavassıtada her gûna posta ücretinden muafırlar.

Üserayı harbiyeye mahsus olan hedaya ve ianata aynıye her gûna üthaliye rûsumundan ve saireden muaf oldukları gibi hükûmet tarafından işletilen şimendiferlerde dahi ücreti nakliyeden muafırlar.

Madde 17 — Zabitanın esir olanlar indel icap memleketlerinin nizamatı mucibince bu misillû ahvalde kendilerine tahsis edilen zammı maâş hükûmeti metbuaları tarafından tekiye edilmek şartile ahzedebilecekelerdir.

Madde 18 — Üserayı harbiye yalnız memurini askeriye canibinden temini inzibat ve intizam için ittihaz olunan tedabire tevfiiki hareket etmek şartile icrayı âyinde tamamile serbesttirler ve mensup oldukları mezhep maabidine giderek icra olunan ayinlerde hazır bulabilecekelerdir.

Madde 19 — Üserayı harbiyenin vasiyetnameleri buldukları memleket asakirinin vasiyetnameleri ne yolda kabul veya tanzim ediliyorsa öylece kabul veya tanzim olunacaktır. Vefat eden üseranın keyfiyeti vefatlarını müsbit evrak ile rütbe ve derecelerine göre emri tetfinleri hakkında dahi aynı kavaide tatbikan icrayı muamele kılacaktır.

Madde 20 — Aktı müsâlâhadan sonra üserayı harbiye müddeti kalilei mümkünce zarfında memleketlerine iade olunacaktır.

Üçüncü bab - hastagân ve mecruhin

Madde 21 — Muhariplerin hastagân ve mecruhin hakkındaki teahhüdâtı 22 ağustos 1864 tarihli Cenevre mukavelenamesince icra edilebilecek tadilat müstesna olmak üzere mezkûr mukavelenamede tayin ve tasrih kılınmıştır.

İKİNCİ KISIM

Muhasamat

«Birinci bab - düşmanı ızzar etmek vesaiti muhasara ve topa tutmak».

Madde 22 — Muharipler düşmanı ızrar için istimal edecekleri vesaitin intihabı hususunda gayrı mahdut bir hakka malik değildirler.

Madde 23 — Mukavelâtı mahsusa ile mevzu memnuiyetlerden başka billhasa hususâtı âtiye dahi memnudur.

Evvelâ - zehir ve zehirli esliha istimali.

Sâniyen - düşman milletine veya düşman ordusuna mensup eşhası ihaneten katl veya cerh etmek.

Salisen - silâhlarını terkettiği veya artık esbabı müdafaaya malik olmadığı cihetle teslim olmuş olan bir düşmanı katl veya cerh etmek.

Râbian - aman verilmiyeceğini ilân etmek.

Hâmisen - beyhude bir takım alâm ve mesaihi istilzam edebilecek esliha ve mermiyatı veya mevaddı istimal eylemek.

Sâdisen - mükâleme memurlarına mahsus bayrağı düşmanın milli bayrağını veya alâmatı farıkayı askeriyesini ve düşman üniformasını ve Cenevre mukavelenamesinde alâmatı farıkayı yolsuz olarak istimal etmek.

Sâbian - icabatı harbiyeden dolayı tahribat ve müsaderat icrasına lüzumu katî gösterecek ahval müstesna olmak üzere düşman emvalini tahrip ve müsadere etmek.

Madde 24 — Hiyeli harbiye ile gerek düşman ve gerek mevkii harp hakkında malûmata destres olmak için iktiza eden vesaitin istimali «mücaz» addolunmuştur.

Madde 25 — Müdafaa olunmayan bilâd ve kura ile büyük ve emakine hücum ve taarruz etmek veya bunları topa tutmak memnudur.

Madde 26 — Asakiri müstevliye kumandanı şiddetle hücumu müstelzim olan ahval müstesna olmak üzere topa tutmak tedbirine tevessül etmezden evvel memurini mahalliyeyi bundan haberdar etmek için elinden geleni yapmalıdır.

Madde 27 — Muhasarada topa tutmak muamelâtında maabıt ve darüssınaalarla mekâtibi ve emakinin harbiyeyi ve hastahanelerle has-tagân ve mecruhunun müçtemi oldukları mahalleri mahal ve emakini mezkûre o sırada askerî bir maksada mebni istimal edilmemiş bulunmak şartile mümkün olduğu mertebe zarardan vikaye için tedabiri lâzîminin kâffesine tevessül edilmelidir. Mahsurların vazifesi emakin ve

mecamii mezkûreyi uzaktan müşahedesi kabil bazı alâimi mahsusa ile göstermektedir. Alâimi mezkûre evvelce muhasırlara bildirilecektir.

Madde 28 — Bir şehir veya bir mahal hücum ile alınmış olsa bile anı nehbü garat etmek memnudur.

İKİNCİ BAB

«Casuslar»

Madde 29 — Ancak sureti hafiyede veya biesas bir takım bahanelerle ve hasım olan tarafa bildirmek niyetile bir muharibin dairei harekâtı dahilinde malumat alan veya almağa çalışan eşhasa casus nazaretle bakılabilir. Binaberin malumat ahzı maksadile tebdili kıyafet etmeksizin düşmanın dairei harekâtı dahiline giren asakire casus nazaretle bakılmıyacağı gibi vazifelerini açıktan açığa ifa eden ve gerek kendi ordularına gerek düşman ordusuna mahsus muharreratı isale memur olan kesane dahi asker veya askerden gavri olsun casus nazaretle bakılamaz. Muharreratı isal ve umumen bir memleketde veya bir ordunun aksamı muhtelifesi beyninde emri muhaberevi muhafaza için balonla gönderilen eşhas dahi bu kabildendir.

Madde 30 — Casusluk ederken derdest olunan şahıs evvelce muhakeme olunmaksızın dıçarı müzaccat edilemez.

Madde 31 — Ordusuna iltihak eden bir casus bilâhare düşman tarafından yine esir edilecek olur ise hakkında esiri harp muamelesi icra olunur ve mukaddema ettiği casusluktan dolayı kendisine hiç bir mesuliyet terettüp etmez.

ÜÇÜNCÜ BAB

Mükâleme memurları

Madde 32 — Muharibinden biri tarafından diğerile müzakerata girişmeye memur olan ve beyaz bayrakla gelen şahıs mükâleme memuru ad ve itibar olunur.

Mükâleme memurile refakatinde bulunan borazan veya trampeteci ve sancaktar ve tercüman tecavüzden masuniyet hakkını haizdirler.

Madde 33 — Nezdine mükâleme memuru izam olunan kumandan her zaman memuru mumailöyhi kabule mecbur değildir. Kumandan mü-

kâleme memurunun memuriyetinden bilistifade malûmat almasını men- için bilcümle tedabiri lâzimeye tevessül edebilir ve sui istimal vukuun- da kumanda mükâleme memurunu muvakkaten nezdinde alıkoymak hakkını haizdir.

Madde 34 — Mükâleme memurunun hal ve mevkii mümtazından bilistifade bir ihanet irtikâbına sebebiyet verdiği veya bir ihanet irtikâp eylediği kat'i ve inkârı gayri kabil bir surette vasılı mertebeli sübut olur ise memuru mumaileyh taaruzdan masuniyet hakkını gaip eder.

DÖRDÜNCÜ BAB

Teslim şeraiti

Madde 35 — Tarafeyni müteakidin beyninde kararlaştırılan tes- lim şeraitinde namusu askerî kavaidi nazarı ütibare alınmak lâzım gelir. Şeraiti mezkûre bir kere tayin edilince tarafeyn bunlara kemali dikkat ve ihtimam ile riayete mecburdurlar.

BEŞİNCİ BAB

Mütareke

Madde 36 — Mütareke tarafeyni muharibin beyninde bilmukabele muvafakatı eskâr husulile harekâtı harbiyeyi tatil eder. Eğer mütarekenin müddeti muayyen değilse tarafeyni muharibin her zaman muharebeye betekrar iptidar edebilirler. Şu kadarki mütareke şeraiti mucibince vak- ti muayyende düşmana ihbarı keyfiyet etmek lâzımdır.

Madde 37 — Mütareke umumî veya mahallî olabilir. Mütarekei umumiye her yerde muhariplerin harekâtı harbiyelerini tatil eder. Mü- tarekei mahalliye ise hali harp üzere bulunan orduların yalnız bazı aksanı beyninde muayyen bir daire dahilinde harekâtı harbiyeyi tatil eyler.

Madde 38 — Mütareke vakti zamanile memurini aideye ve asakire sureti resmiyede bildirilmelidir. Muhasamat ya bu ihbarı müteakip ve- ya tayin olunan müddette tatil edilir.

Madde 39 — Tarafeyni akideynin mevkii harpte gerek yekdiğerile ve gerek ahali ile vukubulabilecek münasebatı şeraiti mütareke meya- nında tayin etmek tarafeyni akideyne aiddir.

Madde 40 — Tarafeyinden birinin mütarekeyi ağır surette ihlâl etmesi hususu diğer tarafa mütarekeyi fesh etmek ve hatta lüzumu acil halinde heman muhasamata iptidar eylemek hakkı verir.

Madde 41 — Mütareke şeraitinin efrad tarafından kendiliklerinden ihlâli yalnız mücriminin tedibini ve indelicab hasaratı vakiya mukabil tazminat itasını talebe salâhiyet verir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Düşman devleti arazisinde idarei askeriye

Madde 42 — Bir kıt'ai arazi filen düşman askerinin hüküm ve nüfuzu tahtında bulunur ise işgal edilmiş addolunur. Bu hüküm ve nüfuz hangi arazide tesis ve kabili icra bir hale vaz edilmiş ise emri işgalin dahi ancak o araziye şümulü olur.

Madde 43 — Nüfuz idarei meşrua memleketi işgal eden hükûmetin yedine filen geçmiş olduğundan bu hükûmet bir mâniî mutlak olmadığı halde kavanini mevzuai memlekete riayet ederek emnü intizamı ve halkın hayatını mümkün olduğu mertebe iade ve temin için uhdesine terettüp eden kâffeî tedabire tevessül eyliyecektir.

Madde 44 — İşgal olunan bir memleket ahalisini kendi memleketleri aleyhindeki harekâtı askeriyeye iştirake icbar etmek memnudur.

Madde 45 — İşgal olunan bir memleket ahalisini düşman devlete yemin vermeği icbar etmek memnudur.

Madde 46 — Namus ve hukuku aile ile halkın can ve malına ve itikadını diniyeye ve icrayı ayin hususuna riayet edilmek ıktiza eder. Emvali efrad musadere edilemez.

Madde 47 — Yağma ve garet katiyen memnudur.

Madde 48 — Memleketi işgal eden hükûmet işgal olunan mahallerde hükûmetin menfaati için tarh edilmiş vergi, rüsüm ve ücuratı istifa edecek olur ise tarh ve tevzii tekâlif hakkında mer'î olan kavaide mümkün olduğu mertebe riayet edecek ve buna mukabil işgal olunan memleketin masarifi idaresini sahibi memleket olan hükûmetin ihtiyarına mecbur olduğu masraf nisbetinde olarak tesviye ve itaya mecbur olacaktır.

Madde 49 — Memleketi işgal eden hükûmet maddei salîfede mu-sarrah vergilerden maada işgal olunan arazide tekâlifi sairei nakdiye

dahi istifa edebilecek ve fakat bunu ancak askerin veyahud idarei memleketin ihtiyacı için yapabilecektir.

Madde 50 — Kefaleti müteselsile suretile mesul ad edilemeyecekleri efali şahsiyeden dolayı ahaliye bir gûna mücazâtı müşterekei nakdiye ve saire tertib olunamayacaktır.

Madde 51 — Tahriri bir emre müstenid veya bir başkumandanın mesuliyeti tahtında olmadıkça hiç bir vergi istifa olunamayacaktır. Ve bu tahsilâta mümkün olduğu mentebe tarh ve tevzii tekâlif hakkında mer'i olan usul ve kavaid mucibince iptidar olunacaktır. Her vergi için mükellefine bir makbuz senedi ita edilecektir.

Madde 52 — Nevahi veya ahaliden ancak işgal ordusunun defi ihtiyacı için eşya ve levazimat tedariki ve hizmet ifası talep olunabilip bu dahi memleketin menabii varidatı ile mütenasip olacak ve ahali için vatanları aleyhine vukubulan harekâtı harbiyeye iştirak mecburiyetini tazammun etmiyecek bir mahiyette bulunacaktır.

Marüzzikir matalibi askeriye ile hidemat ancak işgal olunan mahal kumandanının ruhsatı ile talep olunacaktır. Eşya ve levazimat bedelâtı mümkün olduğu meritebe nakden tesviye edilecek ve olamadığı takdirde mukabilinde makbuz senedatı verilecektir.

Madde 53 — Bir memleketi işgal eden ordu ancak sırf devlete aid nakid ve kabili tesviye esham ve tahvilâtı ve silâh depolarını ve vesaiti nakliyyeyi ve erzak ile mağazaları ve alelûmum devlete aid olup harekâtı harbiyeye yarayacak olan bilcümle emvali menkuleyi zabt edebilir. Şimendüfer edevâtı ve kara telgrafları ve telefonlar ve kanunu bahride musarrâh ahval haricinde vaporlarla sefaini saire ve silâh depoları ve alelûmum her nevî mühimmatı harbiye hatta şirketlere veya efradı nase aid bile olsa harekâtı harbiyece işe yarayacak esbap ve vesaitten maddud olup bunların iadeleri lâzım gelecek ve tazminat maddesi hini mualahada tesviye edilecektir.

Madde 54 — Bitaraf devletlerden gelen şimendüfer edevâtı gerek bu devletlere ve gerek şirketlere veyahud efradı nasa aid olsun süratî mümkününe ile ashabına iade ve irsal olunacaktır.

Madde 55 — Bir memleketi işgal eden devlet kendini ancak düşman hükûmetine aid olup o memleket dahilinde bulunan mebanii umumiyeye ve emvali gayri menkule ve ormanlar ile müessesatı ziraiyenin idare memuru müntefii gibi ad ve itibar edecek ve emvali mezkûrenin

esasını muhafaza ile bunları intifaa müteallik usul ve kavaide tevfikân idareye mecbur olacaktır.

Madde 56 — Nevahiye aid emval ile ibadete, umuru hayriyeye, marif ve sanayi ve ulûma mahsus müessesata aid emval hükûmete aid bile olsa haklarında emvali hususiye muamelesi icra olunacaktır.

Bu misillü müessesat ile mebanii tarihiye ve asarı sınaîye ve fen-niyenin zabt ve tahriri veya kasden hedmi memnudur ve mütecasirleri takib olunacaktır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Bitaraf hükûmetler nezdinde tevkif olunan muhariblerle tedavi edilen mecruhin

Madde 57 — Muharip ordulara mensup asakiri kendi memleketine icabul eden bitaraf hükûmet bunları mümkün olduğu mertebe mevkii harbden baîd bir mahalde ikamet ettirecektir. Bitaraf hükûmet bunları ordugâhlarda muhafaza ve hatta kalelerde veya bu kabilden olan mahallerde alıkoyabilecek ve zabitanın bitaraf araziye bilâ müsaade terk etmeyeceklerine dair söz aldıktan sonra bunların serbest bırakılıp bırakılmıyacağını dahi kararlaştıracaktır.

Madde 58 — Bir mukavelei mahsusla mevcut olmadığı halde bitaraf hükûmet memleketin içeri taraflarında ikame edilen eşhasa itası muktazayı insaniyet olan erzak ve elbise ile ianatu ita edecektir. İşbu ikame masarifi hini musalehada tesviye edilecektir.

Madde 59 — Bitaraf hükûmet muhariblerin ordularına mensup mecruhin ve hastagânın kendi arazisinden mürurlarına müsaade edilecektir. Fakat şu kayd ile ki mecruhin ve hastagânı nakleden demiryol katarları ne asker ne de edevati harbiye nakl eylemeyeceklerdir. Bu misillü ahvalde bitaraf hükûmet bu babda lâzım gelen tedabiri inzibatiye ve teftişiyeyi ittihaza mecburdur. Hasım olan tarafa mensup olup muhariblerden biri tarafından bu suretle bitaraf memlekete götürülen mecruhin veya hastagânın yeniden harbe iştirâk edemeyecek surette bitaraf hükûmetce muhafaza edilmeleri lâzımdır. Bitaraf hükûmet diğer orduya mensup olan ve kendisine teslim ve tevdi edilen mecruhin ve hastagâna karşı dahi aynı vazâifle mükellef olacaktır.

Madde 60 — Cenevre mukavelesnamesi bitaraf hükûmet arazisinde ikame ettirilen mecruhin ve hastagân hakkında tatbik ve icra olunacaktır.

Beyanname

Zirde vazıulimza Lâhey muhtelit sulh konferansına iştirak eden hükûmetler murahhasları hükûmeti metbuaları canibinden usul ve nizâmı veçhile mezuniyeti lâzimeyi haiz oldukları halde 29 teşrinisani - II kânunuevvel 1868 tarihli Petersburg beyannamesinde tasvir olunan hissiyata ittibaan atiyüzzikir beyanatta bulunurlar.

«Hükûmatı müteakide sert zarf içinde bulunup zarfı mermiyi tamameile setr edemiyen veyahut bir takım şıkları havi olan kurşunlar gibi vücudu insanda kolaylıkla yayılır ve yassılaştır kurşunların istimalinden ictinab etmeğe karar vermişlerdir.»

İşbu beyanname hükûmatı müteakideden ikisi veya bir kaç bey-
ninde bir muharebe zuhurunda ancak hükûmatı müteakide hakkında mecburiyülicra olacaktır.

Hükûmatı müteakide beyinde zuhur eden bir muharebede hükû-
matı müteakideden gayri bir hükûmet muhariblerden birine iltihak ede-
cek olur ise o andan itibaren işbu beyanname artık mecburiyülicra ol-
mayacaktır.

İşbu beyanname müddeti kalilei mümkün zarfında tasdik edile-
cek ve tasdiknameler lâheyde tevdi olunacaktır.

Her tasdiknamenin tevdiinde bir zabıtname tanzim edilecek ve bir
sureti musaddakası diplomasi tarıkile bilcümle hükûmatı müteakideye
iseal kılınacaktır.

İşbu beyannameye vaz'ı imza etmemiş olan hükûmetler dahi buna
muvafakat edebileceklerdir. Bunun için hükûmatı müşarileyhimin Fele-
menk hükûmetine bir tahrirat tastirile keyfiyeti muvafakatlerini hükû-
matı müteakideye bildirmeleri lâzım gelir. Bu tahrirat Felemenk hükû-
meti canibinden hükûmatı sairei müteakideye tebliğ olunacaktır.

Hükûmatı müteakideden biri işbu beyannamenin mefsuhiyetini ilân
eyliyecek olursa keyfiyetin Felemenk hükûmetine tahriren iş'arından ve
hükûmeti müşarileyha canibinden dahi derhal hükûmatı sairei müte-
akideye tebliğinden itibaren ancak bir sene sonra bu ilânı mefsuhiyetin
hüküm ve tesiri olacaktır.

Bir de ilânı mefsuhivetin ancak anı icra etmiş olan hükûmet hak-
kında tesiri olacaktır.

Tasdikanlilmekal murahhaslar işbu beyannameyi imza ve tahtim
eylemişlerdir.

Bu beyanname bin sekiz yüz doksan dokuz senesi temmuzunun yirmi dokuzuncu günü yalnız bir nüsha olarak Lâheyde tanzim olunmuştur. Nüşhai mezkûre Felemenk hükûmeti sicilli evrakında mahfuz kalacak ve sureti musaddakaları diplomasi tarikile hükûmatı müteakideye ita ve teslim kılınacaktır.

Murahhasan esamisi

Beyanname

Zirde vazîülümza Lâhey muhtelit sulh konferansına iştirak eden hükümetler murahhasları hükûmeti metbuaları canibinden usul ve nizamı veçhile mezuniyeti lâzıme haiz oldukları halde 29 teşrinisani - 11 kânunuevvel 1868 tarihli Petersburg beyannamesinde tasvir olunan hissiyata ittibaan atiyüzzikir beyanatta bulunurlar :

«Hükûmatı müteakide balonlar veya diğer vesaiti mümasilei cedide ile mermiyat ve mevaddı iniflâkiyenin beş sene müddetle meni endahına muvafakat ederler.»

İşbu beyanname hükûmatı müteakideden ikisi veya bir kaç beyinde bir muharebe zuhurunda ancak hükûmatı müteakide hakkında mecburiyülicra olacaktır.

Hükûmatı müteakide beyinde zuhur eden bir muharebede hükûmatı müteakideden gayri bir hükûmet muhariblerden birine iltihak edecek olursa o andan itibaren işbu beyanname artık mecburiyülicra olmayacaktır.

İşbu beyanname müddeti kalilei mümkün zarfında tasdik edilecek ve tasdiknameler «Lâheyde» hıfz olunacaktır.

Her tasdiknamenin tevdiinde bir zabıtname tanzim edilecek ve bir sureti musaddakası diplomasi tarikile bilcümle hükûmatı müteakideye isal kılınacaktır.

İşbu beyannameye vazî imza etmemiş olan hükûmetler dahi buna muvafakat edebileceklerdir. Bunun için hükûmatı müşarilevhimin Felemenk Hükûmetine bir tahrirat tastirile keyfiyeti muvafakatlerini hükûmatı müteakideye bildirmeleri lâzım gelir. Bu Tahrirat Felemenk Hükûmeti canibinden hükûmatı sairei müteakideye tebliğ olunacaktır.

Hükûmatı müteakideden biri işbu beyannamenin mefsuhiyetini ilân eyliyecek olursa keyfiyetin Felemenk Hükûmetine tahriren iş'arından ve hükûmeti müşarileyha canibinden dahi derhal hükûmatı müteakideye

tebliğinden itibaren ancak bir sene sonra bu ilânı mefsubiyetin hüküm ve tesiri olacaktır.

Bir de ilânı mefsubiyetin ancak anı icra etmiş olan hükümet hakkında tesiri olacaktır.

Tasdikan lilmekal murahhaslar işbu beyannameyi imza ve tahkim eylemişlerdir.

Bu beyanname bin sekiz yüz doksan dokuz senesi temmuzunun yirmi dokuzuncu günü yalnız bir nüsha olarak Lâheyde tanzim olunmuştur. Nüshai mezkûre Felomenk Hükümeti sicilli evrakında mahfuz kılacak ve sureti musaddakaları diploması tarîkile hükûmatı müteakideye ita ve teslim kılınacaktır.

Murahhasan esamisi

Beyanname

Zirde vazîlimza Lâhey muhtelit sulh konferansına iştirâk eden hükümetler murahhasları hükümeti mezbuaları canibinden usul ve nizâmı vechile mezuniyeti lâzimeyi haiz oldukları halde 29 teşrinisani ve il kânunuevvel 1868 tarihli Petersburg beyannamesinde tasvir olunan hissîyata ittibaan atiyüzzikîr beyanatta bulunurlar.

«Hükûmatı müteakide muhnik veya mühlik gazler neşri maksadı yegânesine hizmet eden mermiyatın istimalinden ictinab etmeğe karar vermişlerdir».

İşbu beyanname hükûmatı müteakideden ikisi veya bir kaçı beyninde bir muharebe zuhurunda ancak hükûmatı müteakide hakkında mecburiyülicra olacaktır. Hükûmatı müteakide beyninde zuhur eden bir muharebede hükûmatı müteakideden gayri bir hükümet muhariblerden birine iltihak edecek olursa o andan itibaren işbu beyanname artık mecburiyülicra olmayacaktır.

İşbu beyanname müddeti kalilei mümkün zarfında tasdik edilecek ve tasdiknameler «Lâhey» de hifz olunacaktır.

Her tasdiknamenin tevdiinde bir zabıtname tanzim edilecek ve bir sureti musaddakası diploması tarîkile bilcümle hükûmatı müteakideye isal kılınacaktır.

İşbu beyannameye vaz'ı imza etmemiş olan hükümetler buna muvafakat edebileceklerdir.

Bunun için hükûmatı müşarileyhimin Felemenk hükûmetine bir tahrirat tastirile keyfiyeti muvafakatlerini hükûmatı müteakideye bildirmeleri lâzım gelir. Bu tahrirat Felemenk hükûmeti canibinden hükûmatı sairei müteakideye tebliğ olunacaktır.

Hükûmatı müteakideden biri işbu beyannamenin mefsuhiyetini ilân eyliyecek olursa keyfiyetin Felemenk hükûmetine tahriren iş'arından ve hükûmeti müşarileyha canibinden dahi derhal hükûmatı sairei müteakideye tebliğinden itibaren ancak bir sene sonra bu ilânı mefsuhiyetin hüküm ve tesiri olacaktır. Bir de ilânı mefsuhiyetin ancak anı icra etmiş olan hükûmet hakkında tesiri olacaktır.

Tasdikanılmekal murahaslar işbu beyannameyi imza ve tahtim eylemişlerdir.

Bu beyanname bin sekiz yüz doksan dokuz senesi temmuzunun yirmi dokuzuncu günü yalnız bir nüsha olarak Lâhevde tanzim olunmuştur. Nüşhai mezkûre Felemenk hükûmeti sicilli evrakında mahfuz kalacak ve sureti musaddakaları diploması tarikle hükûmatı müteakideye ita ve teslim kılınacaktır.

Murahhasan esamisi

**No: 95 — Bankı Osmanî imtiyaz mukavelenamesini muaddil
8/20 mayıs 1309/1893 ve 25 nisan 1312 - 7 mayıs 1896
tarihli mukavelenameleri muaddil
Mukavelename**

21 rebiülâhır 1317 ve 16 ağustos 1315

Muharririni imza bir taraftan nam ve hesabı samii saltanatı seniye olarak hareket eden Sadrazam Fahametlû Devletlû Halil Rifat Paşa ve Maliye Nazırı Utufetlû Reşad Beyfendi Hazeratıle diğer taraftan Bankı Osmanî nam ve hesabına hareket evliyen Müdürü Umumî Muavini Mösyö Gaston O. Buvano ve Meclisi İdare Azasından Mösyö Lüi Rambr 8/20 mayıs 1309/1893 ve 25 nisan / 7 mayıs 1312/1896 tarihli mukavelenameler ahkâmınca tadilâtı âtiyenin icrasını beyinlerinde kararlaştırmışlardır.

Evvelâ — 5/17 şubat 1290/1875 tarihli mukavele mucibince devleti aliyenin Bankı Osmanîye aid hizmeti sarrafiyesile dahili memalikî şa-

hanede mezkûr banka muhavvel olan hidematına ve icra edeceği akçe nakliyatına ve memaliki ecnebiyede ifa olunacak süfera ve memurin ve müstahdemini saire maaşat ve masarifatına mukabil senevî elli bin osmanlı lirası kumüsyon verilecek ve bu kumüsyonun Düyunu Umumiye İdaresinin mezkûr banka aid hidemat ve muamelâtına şümulü olmuycaktır.

Bankı Osmanî Dersaadette teslim olunan mebalîği teslimi gününde ve şubelerine teslim olunan mebalîği dahi makbuz ilmühaberlerinin mezkûr bankanın Dersaadetteki merkezi idaresine itasında Hazinei celile hesabına irad kaydedecektir.

Saniyen — Kezalik Bankı Osmaninin memaliki şahanede mevcut şubeleri için maktuan muhassas olan senevî otuz bin lirayı osmaniye muahharen Sivas Vilâyetinde küşad olunan şube için tahsis olunan bin lirayı osmaninin zammile muhassasatı mezkûre otuz birbin lirayı osmaniye iblâğ edilmiştir.

Salisen — Elhaletihazihi mevcut olan şubelerin haricinde olarak Bankı Osmanî ile bilittifak küşad olunacak şubelerin beheri için ikişer bin beş yüz lira verilecek ve fakat işbu tahsisatı cedide ile salifülbeyan otuz bir bin liranın mecmuu elli bin osmanlı altınını tecavüz edemiyecektir.

Yeniden şubeler küşadı halinde bunların icra edeceği muamelât için bankı mezkûre marûlbeyan elli bin liradan fazla kumüsyon vesaire namile hiç bir şey verilmeyecektir.

Rabian — Bankı Osmanî hesabı câri suretile Hazinei celileye küşadetmiş olduğu senevî yüzde yedi faizli bir milyon osmanlı liralık krediyi ibka edecektir. Zikrolunan kredinin resülmal ve faizinin temini tesviyesi zımında Hükûmeti seniye bin sekiz yüz doksan altı senesi yüzde beş faizli istikraz tahvilâtından otuz altı bin aded tahvilâtı muvakkaten tahsis buyurur.

Mamafih şurası mukarrerdir ki bu tahvilâtın yerine Hükûmeti seniyenin teminatını haiz demiryol tahvilâtı ikame olunacaktır. İşbu yeni tahvilâtın kıymeti hakikiyesi marüzzikir otuz altı bin aded bin sekiz yüz doksan altı senesi yüzde beş faizli tahvilâtın Hükûmeti seniye ile Bankı Osmanî beyinde takarrür edecek bedeli furuhtuma takriben müsavı olacaktır.

Hükümeti seniyeye Bankı Osmaninin rehnen kabul edeceği teminatlı demiryol tahvilâtının intihabını alelûsul Hazinei celileye tasvib olunmak kaydile Bankı Osmaniye terkeder. Tahvilâtı mezkûrenin kuponları Bankı Osmanî tarafından bittahsil bedelâtı hasılası hesabı cârinin irad oihetine kayıd ve hesabı mezkûrun faizlerine mahsub edilecektir.

Bankı Osmanî tarafından iştirâ olunan demiryol tahvilâtından birine veya birkaçına kur'a isabet ettiği halde bankı mezkûr bunların numaralarını Hazinei celileye tebliğ edecek ve kur'aları isabet eden tahvilâtın hâsılı ile mezkûr tahvilâtın adedine müsavi aynı neviden tahvilât mubayaa edecek ve kur'a isabet eden tahvilâtın başbaşa tesviyei resülmali fiatile anların yerine vazedilecek tahvilâtın mubayaa fiatı beyindeki noksan veya fazlai farkı hesabı cârinin irad veya zimmetine geçirecektir.

Hamisen — Bankı Osmaninin merkezi vilâyette şubeleri bulunan vilâyatın hizmeti sarrafiyesi 5/17 şubat 1290/1875 tarihli mukavelename mucibince mezkûr şubeler vesatatile cereyan edecektir.

Merkezi vilâyette olmayıpta bir sancağında Bankı Osmanî şubesi bulunan vilâyatta yalnız ol sancağın varidat ve masarifâtının ahiz ve sarfı orada şube marifetile cereyan edip merkezi vilâyetten dahi Hazineye gönderilecek mebalîğ şubei mezkûreye teslim kılındığı halde bunun dahi nakil ve isalile şubei mezkûre mükellef olacaktır.

Banka aid kumüsyon ile şubeler tahsisâtının hesabı câri faizleri bakiyesi mikdarının tesviyesini temin için iktiza eden mebalîği şubelere teslim olunan varidattan istifa etmiye Bankı Osmanî mezun olacaktır. Ancak mebalîği mezkûre zirde muharrer hesabı câri muhassasın hitamı senede bir bakiyei zimmeti tebeyyün eylediği takdirde istifa olunacaktır.

Sadisene — Maliye Nezareti Celilesi her senei malîye ibtidasında (yani 1/13 mart tarihinde) âtiyüzzikir vilâyatı şahanenin emvali üzerine Bankı Osmaniye yüz yirmi bin liralık havalenamer verilecektir. Bu havalenamer Bankı Osmaninin senei câriyeye aid kumüsyonu ile şubeleri tahsisâtının ve hesabı câriye müteferri faizlerin bakiyesinin tediyesine muktazi karşılığın tedarikine muhassas olacaktır.

Anifülbeyan yüz yirmi bin osmanlı lirası vilâyatı âtiye emvalinden havale olunacaktır:

Lirai
osmanî

30,000	Havale	name	olarak	Ankara	Vilâyeti	emvali	umumiyesinden
20,000	Aşar	mültezim	senedatı	olarak	Diyarbakir	Vilâyetinden	
20,000	»	»	»	»	Kosova	»	
10,000	»	»	»	»	Bağdad	»	
12.500	»	»	»	»	Mamuretülâziz	»	
12.500	»	»	»	»	Yanya	»	
15,000	»	»	»	»	Basra	»	
120,000	Yekûn						

Bu havalelerden ahz ve kabzolunan akçelerin hâsılı bulunan lirayı osmaniler altın olarak Dersaadete vusulünde bir hesabı mahsusa geçirilecek ve bu hesapta yüzde yediden karşılıklı faiz yürütülecektir. Bil-mukabele Bankı Osmanî dahi berveghi muharrer kumüsyon ve tahsisat ve faiz olarak iktiza eden mebalîği her taksitin duhulünde işbu hesabı câriye masraf kaydedecektir.

Her senenin rumî martı ibtidasında hesabı mezkûrda bir bakiyei zimmet görülecek olursa işbu bakiye balâda beşinci maddede muharrer minval üzere tesviye edilmek lâzım gelecektir.

Sabian — Bankı Osmaninin imtiyazına müteallik mukavelâtı sabikanın işbu mukavelename ile tadil olunmıyan kâffe ahkâmı kâmilen ve tamamen mer'i ve muteber kalacaktır.

İşbu mukavelenamede hesabı câri için tayin olunan faiz ile kumüsyonun ve şubeler tahsisatının mikdarı mukavelenamenin tarihi imzasından itibaren altı sene müddet inkızasında ittifakı tarafeyn ile tadil olunacaktır.

İşbu mukavelename nüshateyn olarak 17/29 ağustos 1315/1899 tarihile Dersaadette tanzim olunmuştur.

No: 96 —Harıçten celbolunan pamuk tohumlarının gümrük resminden affı hakkında iradei seniye

Şûrayı Devlet Maliye Dairesi Mazbatası

Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaretinin Şûrayı Devlete havale buyrulan 28 safer 1317 tarih ve doksan sekiz numaralı tezkeresi Maliye Dairesinde kıraat olundu:

Mealinde sekiz sene mukaddem Mısır ve Amerikadan celb ile Selânik Vilâyetinde zer'ettirilmiş olan pamuk mahsulünün cinsi tagayyür ve mikdarı tenakus eylediği cihetle iplik fabrikalarının harıçten pamuk celbeylemelerine mahal kalmamak üzere 12 şevval 1316 tarihli buyruldu âli ile sezavar buyrulan müsaade üzerine Vaşington Sefareti Seniyesine sipariş edilip oradan Selâniğe gönderilen Longsovavze Leorji ve Sea Island nevilerinden malûmülmikdar pamuk tohumlarının gümrük resmi olmak üzere Selânik Rüsumat Müdüriyetinden depozito suretile üç bin üç yüz elli dokuz buçuk kuruş alındığı vilâyeti müşarileyha Ziraat Müfettişliğinden batahırat bildirilmiş ve menafii umumiye için Hükûmeti seniyece celbedilen bu msillü tohumların resmi gümrükten muafiyeti lâzimededen bulunmuş olduğundan bahisle meblâğı mezburun reddettirilmesi zımında Rüsumat Emanetine tebligat icrası dermeyeran kılınmıştır.

Muktezayı maslahat ledelmüzakere sureti istisnaiyede eşyanın resmi gümrükten muaf tutulması gayrı caiz bulunmuş olduğundan meblâğı mezburun reddedilmemesi bir rey tarafından dermeyeran kılınmış ise de menafii umumiye için Hükûmeti seniyece celbolunan bu gibi eşyanın gümrük resminden istisnası usul ve emsali icabından bulunmuş olmasına nazaran mezkûr tohumların gümrük resminden affı bilistizan makrunu müsaadei seniyei hazreti padişahî buyrulduğu halde infazı mantuku münifinin Rüsumat Emanetine tebliği ve Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaretine malûmat itası ekseriyetle tezekkür kılındı. Olbabda emrû ferman hazreti menlehülemrindir.

14 rebiülahir 1317 ve 9 ağustos 1315

Arz Tezkeresi

Sekiz sene mukaddem Mısır ve Amerikadan celb ile Selânik Vilâyetinde zer'ettirilmiş olan pamuk mahsulünün cinsi tagayyür ve mikdarı tenakus eylediği cihetle iplik fabrikalarının harıçten pamuk celbeylemelerine mahal kalmamak üzere Amerikadan celbolunan pamuk to-

humlarının gümrük resmi olmak üzere mahallî rüsumat müdüriyetinden depozito suretile üç bin üç yüz elli dokuz buçuk kuruşun alınmış olmasına ve menafii umumiye için Hükûmeti seniyece celbolunan bu gibi eşyanın gümrük resminden istisnası emsali icabından bulunmasına mebni mezkûr tohumların gümrük resminden affı makrunu müsaadei seniyei hazreti padişahî olduğu takdirde ifayı muktezası hususunun Rüsumat Emaneti Celilesine havalesi ve Orman ve Maadin Nezareti Celilesine malûmat itası hakkında Şûrayı Devlet Maliye Dairesinin mazbatasını arz ve takdim olunmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şeref müteallik buyrulursa mantuku âlisi infaz edileceği beyanile.

20 rebiülahir 1317 ve 25 ağustos 1315

Iradeyi mübellîğ hamîş

Residei desti tazim olup melfufile manzuru âli buyrulan işbu tezkeresi samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefsudur buyrulmuş olmakla olbabda.

27 cemaziyelevvel 1317 ve 21 eylül 1315

**No: 97 — Dersaadet rıhtım tarifelerini tedkike memur
Muhtelit Komisyonun son raporuna
merbut tarifeler**

19 cemaziyelâhir 1317 ve 13 teşrinievvel 1315

BİRİNCİ TARİFE

Palamar resmi

Madde 1 — Rıhtıma yanaşan vapor ve yelken gemisi ve mavuna ve merakibi bahriyei saire rıhtımda bulunacakları sekiz gün müddet

için (1) mukayyed tonilâto üzerinde tonilâto başına bir frank resme tâbi tutulacaktır. Bu müddetin inkizasından sonra resmi mezkûre yeniden tevakkuf edilecek beher gün için binnisbe tezyid edilmek üzere tonilâto başına yevmi yüzde on zam olunacaktır.

Madde 2 — Üçüncü maddede muayyen muameleye tâbi tutulan mavnalar müstesna olduğu halde emtia nakledecek olan her vapur veya yelken sefinesi (2) için bir frank resim rıhtımda temdidi tevakkuf takdirinde tezayüdü nisbive hâlel gelmemek üzere berveçhi ati tenzil olacaktır.

Kâmilen kömür yüklü sefain ve mavnalar için	Frank	0,10
Zahire odun veya malzeme inşaiye ile kâmilen yüklü sefain için	»	0,10
Sair bilcümle sefain için	»	0,20

Palamar resmi lüzumu halinde gemiyi rıhtıma yanaştırmak ve her halde rıhtımdan gemiyi açmak için romorkör ücretini dahi şamildir.

Madde 3 — Açıkta bulunan sefainden eşya nakleden veya ana isal eyliyen mavuna ve merakibi bahriye ile gümrükce muayenesi icra olunmak üzere rıhtıma yanaşan mavuna ve merakibi bahriye derumundaki emtiadan bervechiati palamar resmi alız olunacaktır.

Evvelâ — Açıkta bulunan bir sefineye tahmil veya andan ihraç edilen emtia ve eşyadan altıncı tarife mucibince istifa olunan resimden fazla yüzde yirmi nisbetinde bir resim.

[1] Sekiz gün müddet bir kere rıhtıma yanaşdıktan sonra seyr ve hareket programı haricinde ve tesadüfi olarak müddeti mezkûrenin inkizasından evvel avdet etmek üzere rıhtımdan müfaretat edecek olan sefaine şamildir. Şu kadarki müddeti gaybubet dahil olduğu halde bu iki müddet arasında gûzar edecek müddet sekiz gün tecavüz etmiyecektir ve bu takdirde azîmetde romorkör ücreti sefineye aid olacaktır.

[2] Liman haricinde mahalli tahmilde doğrudan doğruya eşya yüklenen mavuna sefine addolunacak ve bu suretle ikinci maddede musarrah ahvale göre yirmi veya on santim resim ita edecektir.

Saniyen — Gümrükçe muamelesi icra olunmak üzere rıhtıma yanaştırılan emtia ve eşyadan altıncı tarifede muayyen resmin bir sü-lüsü ahz ve istifa edilecektir.

(Gümrük muayenesi evkatı adiyede yirmi dört saat zarfında icra olunmak lâzımgelir).

Salisen — Altıncı tarife mucibince tahmiliye ve ihraciye resmin-den muaf tutulan emtia ve eşya için sefaine tahmil veya andan ihraç olunmak üzere rıhtıma çıkarıldığı takdirde tonilâto başına üç kuruş ve yalnız gümrükçe muayenesi icra olunmak üzere rıhtıma yanaştırılır ise iki kuruş ita edilecektir.

Madde 4 — Üçüncü madde ahkâmı ne aktarma veya transit suretile vürud eden eşya ne de kömür hakkında tatbik ve icra olunamaz.

İKİNCİ TARİFE

Rıhtıma yanaşan sefaine girip çıkan yolculara dairdir

	Kuruş
Birinci sınıf yolcu	5
İkinci » »	3
Üçüncü » »	0,50

Kalai sultaniye ve karadeniz boğazlarından «Karadeniz sahili» be-ride bulunan iskelelerden gelen yolcular ile on yaşından aşağı olan çocuklar ve gerek esnayı muhaberede ve gerek evkatı sairede münfe-riden veya müctemian seyahat eden asakiri şahanelden rıhtım ücreti alınmıyacaktır. Yolcular rıhtım rüsümünü doğrudan doğruya şirkete tediye edeceklerdir. Meğerki şirket rüsümü mezkûrenin vapur navlununa

zam ve ilâvesi hakkında seyrisefain kumpanyalarile itilâf hasil etmiş ola. Yolcuların yanlarında taşıyacakları zatlarına mahsus eşya her gûna âhraciye ve idhaliye resminden muafittir.

ÜÇÜNCÜ TARİFE

Esham ve nükud ve zikiymet eşyaya dairdir

Altın ve gümüş akçe sıralarile tahvilâtı havi paketlerden berveçhi ati resm ahz olunacaktır.

Evvelâ — Beş bin osmanlı lirasına kadar kıymeti olanlardan binde 1/10

Saniyen — Beş binden on bin osmanlı lirasına kadar kıymeti olanlardan (resmi muayyen) elli kuruş ile beş binden yukarı fazlası için on binde 1/2

Salisen — On bin lirayı osmaniden ziyade kıymeti olanlardan (resmi muayyen) yetmiş beş kuruş ile on binden yukarı fazlası için on binde 1/4 resim alınacaktır. Hepisinden haddi asgar olarak denk başına iki kuruş ahz olunacaktır. Mücevherat ve ahcarı zikiyem ile halis altın, altın veya gümüş külçe altın veya gümüş işlemeli eşya civa beyaz altını havi denkler dahi haddi asgar olarak denk başına beş kuruş olarak aynı resme tâbi tutulacaktır. Zikiymet eşyayı havi denkler müs-tesna olduğu halde posta paketleri için her paket başına bir kuruş resim alınacaktır.

DÖRDÜNCÜ TARİFE

Sefaine tahmil veya ihraç edilecek araba ve edevatı mütelharrikeye dairdir

	Kuruş
İki veya dört tekerlekli olup bir peykeli arabalardan	35
İki veya dört tekerlekli olup iki peykeli arabalardan	50

Tanzifat arabaları kamyon ve el arabası vesairenden sikletleri nisbetinde ve araba edevatı gibi rıhtım resmi alınacaktır.

BEŞİNCİ TARİFE

*Sefaine tahmil ve ihraç edilecek beygir ve hayvanatı saire ile
tuyurat ve yumurtaya dairdir*

Kuruş

Beher re'sinden	10	At, ester, öküz ve ineğin	} Nakliyesi dahildir
»	5	Lâakal on re'sden dîn olmıyan beygir sü- rüsünün	
»	5	Merkep tay ve dananın	
»	2,50	Yirmi re'sden ibaret merkep tay ve dana sü- rüsünün	
»	2	Yirmi re'sden ziyade olan merkep tay ve dananın	
»	2	Domuz koyun keçi ve kuzunun	
»	1	Ondan yirmi rese kadar sürü ile olan do- muz, koyun ve keçi ve kuzunun	
		Para	
»	5	(Yirmiden yüz re'se kadar sürü ile olan do- muz, kovun, keçi ve kuzunun	
»	4	Yüzden ziyade olan domuz, koyun, keçi ve kuzunun	

Kuruş

Beher kafesinden	3	Kafesle gönderilen sağ tuyuratın
Beher sandığından	3	Yumurtanın

Sırf devlete aid olan hayvanat bu rüsumdan muafıtır.

ALTINCI TARİFE

Bin kilogram itibarile tahmil ve ihraç olunan eşyaya dairdir

	Kuruş		Kuruş
Maun ağacı	16,50	çelik	22
Hamızı kibrit	9	Demiryol makası	44,50
İnşaat için çelik ve demir	9	Küülat	22
Sandık vesaire derununda		Ham ve işlenmiş Kehribar	55,50

	Kuruş		Kuruş
Şap	9	Tehi şişeler	11
Balçık (kil)	2	Kuru ve tuzlu barsaklar	28
Av eslihasile alat	33,50	Ecnebi ve yerli tuğlalar	6,50
İtriyat	55,50	Delikli tuğlalar	6,50
Fotoğraf alatı	44,50	Tunç	22
İskalto	9	Elbise ve resim fırçaları	28
Yulaf	9	El arabaları	28
Muşamba	33,50	Şemşiyeler	11
Baston	28	Çerçiveler	28
Süpürge	9	Kahve	33,50
Terazi	33,50	Çakıl taşı	3,50
Sandal	11	Kayık	5,50
Tehi fuçular	3,50	Tehi ve iade olunan san-	
Çorap	44,50	dıklar	4,50
Paskül	33,50	Hassa (kalikoti)	28
Adi rugani sade	22	Kanape (mefruşat)	33,50
Cinsi âla rugani sade	33,50	Ham kauçuk	44,50
Bisiklet	55,50	İşlenmiş kauçuk	55,50
Fiçı içinde gelen bira	11	Kakao (çikulâta)	33,50
Şişe içinde bira	22	Kâfur	44,50
Peksimet	22	Kamış	33,50
Sahte mücevherat	44,50	Matbaa hurufu	33,50
Karasakız	9	Harnup	11
Hınta	6,50	Çerçeveler (pencere camları)	11
Kibrit	22	Fayton takımı (fayton ede-	
Kanarva vemi	11	vatı)	22
Kav	16,50	Oyun kâğıdı	33,50
Nişasta	16,50	Adi mukavva	11
Eşçarı müsmire	22	Bibitümlü mukavva	11
Arduvaz	11	Kazmir	33,50
Lacivert mavi boya	16,50	Kastor	33,50
Kereste	6,50	Siyah havyar	44,50
İşlenmiş tahta	28	Kırmızı havyar	16,50
Marangoz ağacı	16,50	Kuşak	28
Boya ağacı	11	Kül	1
Kıymetli ağaç	44,50	İsmi zikrolunmamış hububat	6,50
Fiçı içinde gelen müskirat	28	İskemle	28
Şişe içinde gelen müskirat	44,50	İskemle ve masa ve demir-	
Kutu	28	den mamul eşya	28
Tehi hasırlılar	11	Üstübeç	16,50
Serpuş	44,50	Şamdan	22
Tıpa	33,50	Ham kenevir	22
İspermeçet mumu	22	Kenevir mamulâtı	33,50
İpek kırığı	33,50	Hasır şapkalar	44,50

	Kuruş		Kuruş
Kere ve ipekten mamul şapkalar	55,50	imaline mahsus eşya)	33,50
Domuz sucukları	28	Avanii billür	28
Maden kömürü	1,50	İşlenmemiş at kılı	28
Kereste	6,50	İşlenmiş at kılı	33,50
Ayakkapları	44,50	Kalbur	22
Torba içinde kireç	6,50	Ham sahtiyan	28
Mişe ağacı	11	İşlenmiş sahtiyan	33,50
Paçavra	11	Ham nühas	22
Kazan	28	Lavha halinde nühas	28
Sigara	55,50	İşlenmiş nühas	28
Çimento	6,50	Hurma	22
Kundura boyası	11	Koza ve ipek kırıntıları	33,50
Balmumu	33,50	Pamuk ve kenevir kırıntıları	9
Makas (bıçak takımı)	22	Balık yağı ile hamızı azot halitesi	22
Çivi	16,50	Kantariye	28
Koza	44,50	Dantela	44,50
Kırmız	33,50	Fil dişi	55,50
Demir kasa	28	Astarlık akmişe	28
Konyak (meşrubatı küliyyeye müracaat)		Çuha	33,50
Tutkal	22	Eczayi tıbbiye ve mevaddi ispençiyariye	33,50
Çiriş	16,50	Kuş tüyü	55,50
Kutu derununda mekülât	33,50	Maden suyu	11
Şekerleme	28	Abanoz	16,50
Altın kaplamalı konsol	55,50	Boya kabuğu	22
Kok kömürü	3	Dabağate mahsus kabuk	9
İp	22	Mahfaza	55,50
Boynuz	9	Zımpara tozu	6,50
Korniş	11	Adi mürekkep ve matbaa mürekkebi	22
Ham pamuk	22	Sünger	55,50
Pamuk (muhtelifülevan akmişe)	33,50	Salyangoz	11
Boş zembil	6,50	Bakkaliye	28
Toz parça halinde boya	11	İksir	55,50
Yağlı boya	16,50	Teremetnin hütlâsası	22
Çividi ve buna müşabih renkte boya	33,50	Çubuk kalay	28
Bıçak (bıçak takımı)	22	Yün ve maskalar	33,50
Keten bezi	33,50	Pamuklu kumaş	28
Yünlü örtüler	28	Yerli pamuklu kumaş	28
Pike ve pamuklu örtüler	28	Yün kumaş	33,50
Kuruşun kalem	33,50	İpekli kumaş	55,50
Kundura takımı (kundura		Avanii fakfuri	16,50

	Kuruş		Kuruş
Un ve innik	10	Gayri muarref tohum	9
Teneke	16,50	Helva	22
İşlenmiş teneke	22	Nebatâtı tbbiye	22
Ham demirler	9	Alâ saat	55,50
Parça ve levha ve çubuk halinde demir	11	Adî saat	22
İsmi gayri mezkûr demir	11	Rugan zeyt	16,50
Dökme demir	16,50	Keten tohum yağı bezir	22
İşlenmiş demir	22	Susam yağı	22
Fırça için elyafı nebatiye	22	Balık yağı	22
Siçim	22	Hind yağı	22
Kuru incir	11	Züyütü saire	22
Pamuk ipliği	28	Çivit	44,50
Demir tel	22	Alatı cerrahiye ve kehaliye	55,50
Yün ipliği	33,50	Muzika takımı	55,50
Keten ipliği	33,50	Oyuncak	28
Altın ve gümüş kılıptan	33,50	İşlenmiş pirinç	28
Fanila	33,50	Levha pirinç	28
Sun'î çiçek	55,50	Ham yapağı	22
Keçe	22	Lamba ve lamba alatı	22
Fes	33,50	Domuzun iç yağı	28
Ot ve nebati kıl	6,50	Torba içinde sebzeler	11
Dökme	16,50	Kutu içinde sebzeler	33,50
İplikli mendil	55,50	Sahaf ve sahafıye	33,50
Kürk	44,50	Mantar	28
İpekli firuzeler	33,50	Hazır çamaşır takımı	44,50
Piliz	16,50	Eye	22
Kuru meyve	11	Demir karyola	22
Şekerlemeli meyve	33,50	Kütüp	33,50
Gübre	4,50	Dikiş makinesi	28
Boş fiçılar	3,50	Yazı makinesi	55,50
Gemiciler için peksimet	16,50	Gayri muarref makine ve tulumba	22
Kağuçukdan mamul ayak-kabı	33,50	Madapolam	28
Deri ve ipekten mamul el-divenlik	55,50	Düşeme tahtası	6,50
Kök rengi boya	16,50	Kukuroz	9
Ayna	22	Ham mermertaş	8
Kar ve buz	6,50	Sahtiyan mamulâtı	44,50
Kitre zamkı	33,50	Hamas şurubu (melas)	11
Katran	11	İşbu tarifede muayyen maa-dinden maada ham maadin	33,50
Pamuk tohumu	9	İşbu tarifede muayyen Maadinden maada işlenmiş maadin	44,50
Sarı tohum (cehri)	11	Cedit mefruşat	33,50
İpek böceği tohumu	55,50		

	Kuruş		Kuruş
Değirmen taşı	9	Petrol gazı	11
Bal	22	Kireç taşı	3,50
Darı	9	Durvar taşı	3,50
Külçe maden	9	Soke taşı	5,50
Ayna ve aynacılığa müteal-		Litoğrafya taşı	16,50
lük eşya	22	Boya fırçası	28
Salaşpur	33,50	Pike (pike tabir olunur	
Mendil	33,50	kumaş)	28
Tülbent	33,50	İnşaat tahtası	6,50
Hardal	33,50	Tahta vesaire	11
Neft	11	Nebatat	22
Hasır	11	Torba derununda gelen alçı	6,50
Kar ve buz	6,50	Yerli alçı	6,50
Kuru ceviz	11	Kurşun külçesi	16,50
Hindistan cevizi	16,50	İşlenmiş kurşun	16,50
Mazı	28	Zinete müteallik kuş tüyü	55,50
Kuru fındık	11	Demir kalem	44,50
Çekirdek	22	Türkçe kalem	22
Ceviz ağacı	11	Çini soba	16,50
Zeytin	11	Küçük karfiçe	16,50
Şemsiye	44,50	Tuzlu balık	11
Afyon	55,50	Zift	9
Şair	6,50	Peynir	22
Kemik	9	Patates	5,50
Papasi	11	Tulumba ve gayri muarref	
Saman	6,50	makineler	22
Boş sepet	16,50	Porselen	16,50
Kaba kâğıt	11	Potas	16,50
İyi cinsi kâğıt	22	Adi çanak çömlek takımı	11
İnce ve zımpara kâğıdı	16,50	Deniz çimentosu	5,50
Adi kâğıt	16,50	Emtia üzerine örtülen mu-	
Sigara kâğıdı	22	şamma	33,50
Boyalı kâğıt	22	Mevad ve müstahzaratı is-	
Barafın ve siretirin	22	pençiyariye	44,50
Yağmur şemsiyesi	44,50	Hırdavat	22
İtriyat	28	Demir çubuk	9
Sırma ve kılaptan	44,50	Kuru üzüm	11
Pastırma	28	Rakı	22
Pastalar	16,50	Rende	22
Kaldırım taşları	3,50	Ustura	28
Ham deri	28	Reçine	9
İşlenmiş deri	44,50	Rum (meşrubatı küuliyeye	
Demir kürek	11	müracaat)	
Çekirdek	22	Örs	16,50

	Kuruş		Kuruş
İpek kurdela	55,50	Çay	33,50
Sair kurdela	33,50	Yabancı kekik	22
Kum	3,50	Pamuk bezi	28
Boş yeni çuval	16,50	Ketenbezi	44,50
Salep	28	Muşamba	28
Sülük	44,50	Denk bağlamağa mahsus	
Fiçı içinde sardalya balığı	9	bez	16,50
Satinet	33,50	Peçe	16,50
Adi sabun	16,50	Siyah levha	11
Kokulu sabun	22	Kalivanize olmuş ve dal-	
Çavdar	6,50	kalı levha	16,50
Tuz	9	Ecnebi keremidi	6,50
Nişadır ruhu	22	Yerli keremidi	6,50
Alât ve edevatı saraciye	44,50	Tünbeki	28
İrmik (unlu)	10	Bakır boru	28
Kilid	22	Künk	9
Susam (tanesi)	11	Palamut	16,50
Ham ipek	55,50	Pamuk kadife	33,50
Domuz kılı	28	İplikli kadife	55,50
Mamulâtı haririye	55,50	Merdmek	6,50
Kepek	6,50	Hazır elbise	44,50
Hamam çıkması	33,50	Eşyayı züccaciye	16,50
Soda	11	Adi bardak	16,50
Kükürt	11	Billûr bardak	28
Gayri maruf küülât (meş-		Şişe veya küğüm içinde	
rubatı küuliyeye müracaat)		vernîk	22
İstarin	22	Boncuk mamulâtı	22
Şeker	16,50	Tuzlu et	28
İç yağı	16,50	Eski nuhas	22
Fiçı derununda sulfato	11	Eski demir	6,50
Kayılmamış tütün	28	Sirke	11
Kıyılmış tütün	44,50	Şişe derununda şarap	28
Masa (mefruşat)	33,50	Fiçı derununda şarap	22
Tablo	55,50	Yerli ve cezayir bahri se-	
Talk	9	fid şarabı	22
Elek	42,50	Tahtaya mahsus vida	22
Halı	33,50	Çinko saffhası	16,50
Luleci çamuru	3,50	Külçe halinde çinko	16,50
Elastikli mensucat	55,50		

Bin beş yüz veya üç bin kilogramı müteceviz eskal

İşbu tarifede gösterilen rüsum sikleti bin beş yüz kilogramı müteceviz olan yekpare ecsam hakkında tatbik olunamaz. Bin beş yüzden

üç bin kilograma kadar sikleti olan yekpare eesam için işbu tarife tazif edilecektir. Şirket sikleti üç bin kilogramı müteceviz olan ve alâtı mahsusa istimalini icabettiren yekpare eesamı tahmil ve ihraca icbar olunamayacaktır. Eğer şirket bu muamelâtı deruhde eder ise masarif ve şerait rızayı tarafeyn ile tayin kılınacaktır.

Muafiyat

Hernevi taze sebze, portakal, limon, soğan, sarmsak hernevi taze meyve, hernevi taze balık, odun, kömür ve yolcuların eşyayı mahsusalarile yanlarında bulundurabilecekleri cüzi makülât ve herkesin birlikte alabileceği makülât inası beytiye ve şehirden mülhakata ve mülhaktan şehire nakil olunan göç esvası ve birlikte taşınabilecek eşya ve erzakı beytiye ve kömür ve hatap ve dahili şehirde sarf ve istihlâk olunacak et ve ekmek ve tuz ve erzak ve eşyayı emiriye ve mühimmatı harbiye ve Devleti âlivenin sefaini harbiye ve ticariyesi ve Bahriye Nezareti celilesine aid levazimat ve mühimmat tahmil ve ihraç resminden muaftır.

Emtia ve eşyanın rıhtım üzerinde kalacağı müddet

Mağazalara vazolunmıyan emtia ve eşya rıhtımlar üzerinde veya sundurmalarda kırk sekiz saatten ziyade kalamıyacaktır. Bu tedbir şehire idhal edilmeğe mahsus emtia ve eşya hakkında kabili tatbiktir.

Tarifede zikr ve tadad olunmıyan mevad ve eşya

İşbu tarifede sureti mahsusada veya sureti umumiyede zikir ve tasrih olunmıyan emtia ve eşya esamisi tadad olunan eşyanın kıymeti sikyet ve hacmince her hangisine daha ziyade müşabeheti var ise onların tâbi oldukları rüsuma tâbi tutulacaktır.

Muhtelit denkler

Muhtelit yani rüsumu muhtelifeye tâbi eşyayı havi denkler hakkında aksi kazıye isbat olununcaya kadar konşumento muhteviyatı veçhile muamele olunacaktır.

Aktarma transit, iadeten irsalât ve ihracat

Aktarma

Rıhtıma çıkarılmaksızın vapurdan vapura aktarma edilen emtia ve eşya hiç bir resme tâbi olmayacaktır.

Transit

Transit suretile Dersaadete vürüt edip gümrük ambarlarına vazedi-
lecek olan emtia ve eşyadan idhal ve ihraç için mısır derecesinde tezyid
edilmiş ihraciye resmi ahz ve istifa olunacaktır.

Tekrar irsal olunmak üzere memaliki ecnebiyeden doğrudan doğ-
ruya şirketin gümrük antrepolarına vürud eden transit emtia ve eşya-
sından hini idhal ve ihraçta ne tahmiliye ve ihraciye ne de bir gûna
nakliye resmi alınmayıp yalnız antrepo resmi istifa kılınacaktır. Maden
kömürünün sarfiyatı mahalliye mahsus olandan maadası hakkında
transit eşyası misillü muamele edilecektir.

Tekrar irsalât

Hini idhalinde rıhtım resmi alınıp badehu tekrar irsal edilmiş olan
emtia ve eşya hini ihraçta bu gûna tahmiliye resmine tâbi olmayacaktır.

Ihracat

Ihraç edilecek emtia mahalliye hini tahmilde altıncı tarifede gös-
terilen rüsum üzerine yüzde elli bir tenzilden müstefit olacaktır.

Küsurü eskal

Altıncı tarifede muayyen rüsum ile nakliye rüsümü yirmi beş kilog-
ramlık küsuratı gayri munkaseme üzerinden ahz ve istifa kılınacaktır.

Nakliye

Rıhtımda tahmil ve tahliye masarifiyle demiryollar üzerinde vagon
veya kamyonlarla vukubulan nakliyat masarifiye mukabil emtia ve eş-
yanın bin kilogramlık tonilâtosu başına on kuruş alınacaktır. Şirket
mevrit veya semti maksudu rıhtımlar veya gümrük olan bilcümle eşyayı
ikametgâhına kadar götürmek üzere tekerlekli el arabaları vesaire mi-
sillü vesaiti mükemmelei nakliyeyi istimal etmek salâhiyetini haiz ola-
cak ve fakat gümrük idaresi canibinden hammaliye için zaten kararlaştırılmış olan
tarifenin fevkinde bir tarifeyi tatbik ve icra edemeyecektir. Ve bu takdirde kendi
vesaiti mahsusasile ve müstahdemini marifetile nakil olunan kâffe emtia ve eşyadan
on kuruşdan ibaret olan hammaliye resmi istifa etmemesi meşrut olacaktır.

Ahkâmı mahsusa

Eşya ve emtiai metruke

Antrepolara vazedilen emtia ve eşyanın terki halinde şirket gümrük nizamnamei resmisinde muayyen usul ve şeraite tevfikân kendisine aid olan rüsumu ahz ve istifaya iptidar eyliyecektir. Muayene için kısmen ihraç olunan emtia ve eşya lieclilmuayene rüsumat emaneti celilesinin emrile tekrar tehmil olunmak üzere kısmen karaya ihraç edilecek emtia ve eşyadan muayene resminden fazla olarak yalnız bir hammaliye resmi alınacaktır.

İngiltere Sefaretile ahiren bilitilâf kararlaştırılan nikat

Tarifeler mevkiî icraya vaz olunduktan beş sene sonra indelicab imtiyaznamede mevzu tonilâto başına üç frank hasilâtı mütevassita esası üzerine yeniden tarh ve tevzii rüsumâ mübaşeret için ya tarifelere muvafakat eden devletlerden ekserisinin veya rıhtım şirketinin talebi üzerine tadil olunabilecektir.

Mavnalara mahsus resim

«1» numaralı tarifenin üçüncü maddesinin birinci fıkrasında musarrah resim yüzde ona tenzil olunmuştur.

«1» numaralı tarifenin üçüncü maddesinin ikinci fıkrasında muayene için yavaşan mavnalar hakkında mevzu resim yüzde otuz tayin olunmuştur. Eğer rıhtım muamelâtı yirmi dört saat zarfında ikmal edilemeyecek olur ise resmi mezkûr nısıf derecesinde tenzil olunacaktır.

Palâmar resmi

Palâmar resmi hini muvasalatlarında yirmi santim resmi tediye etmiş ve avdetlerinde aynı sefer esnasında ikinci defa olarak Dersaadet limanında tevakkuf eylemiş olan sefain için on santime tenzil edilecektir.

(Bir numaralı tarifenin ikinci maddesinde musarrah aynı şerait tahtında olarak romorkaj dahi buna dahildir.)

Tahmil ve tahliye

Tahmil ve tahliye resmi mavnadan ihraç ve rıhtım üzerinde el ile nakliyat masarifile gümrük devairine nakil masarifi müstemildir. Bi-naenaleyh hammaliye tarifesinin beşinci maddesi hadema rıhtuma ihraç olunan emtiaya tatbik olunmayacaktır.

No: 98 — Memaliki şahanede zer olunacak patates mahsulünün on sene daha öşür ve resimden muafiyeti hakkında iradei seniye

Şûryı Devlet Mülkiye Dairesi mazbatası

Sivas vilâyetince lâhana ve patatesten öşür istifasına teşebbüsle dahili müzayede edildiğine ve bu ise mağduriyetlerini intaç edeceğine dair müteaddit imza ile Şûrayı Devlete mürsel arzuhal üzerine sebmeden muhabereye cevaben Maliye Nezaretinden alınan 18 cemaziyelâhir 1316 tarihli tezkere ile Sivas Vilâyetinden tevarüd eden 6 ramazan 1316 tarihli tahrirat ile birleştirilerek mülkiye dairesinde ledelkırae meallerinde vilâyatı şahanenin her tarafında lâhanadan öşür alınmakta olduğu ve patates mahsulünün öşürden muaf bulunduğu beş sene müddet bin üç yüz on üç senesinde münkaziye olmasına mebni senei merkumeden itibaren mahsulü mezkûrdan ve âşar nizamnamesinin üçüncü maddesinde müstesna tutulanlardan maada her nevi mahsulâtı arzıyeden öşür istifasına teşebbüs edildiği gösterilmiş olmasına ve sureti istidaya nazaran yalnız patates mahsulünün memaliki mahrusai şahanece temin ve tamimi menafii için bir müddet daha öşür ve resimden istisnası hakkındaki mütalea Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaretinden istifsar olunmuştu.

Nezreti müşarileyhadan ahiren varid olan 21 zilkade 1316 tarihli tezkerei cevabiyede patates mahsulü hüdanekerde kışın şiddeti şitadan ve yazın kuraklıktan müteessir olmadığı cihetle böyle bir zamanda mezuata bir nakise tarı olur ise tehvini ihtiyaç edip ve binaenaleyh memaliki şahanede tamimi ziraati ehem olup hatta 21 şubat 1314 tarihli buyuruldui samî ile tebliğ buyurulduğu üzere huttai yemaniyede on senede bir vukubulan ve üç sene kadar devam eden kahtın önünün alınması maksadı âlisile patatesin oraca tamim ve tarakkii ziraati için on sene müddetle öşürden istisnasına iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulmuş olduğu ve mahsulü nafii mezkûrun memaliki şahanenin sair mahallerinde dahi tamim ve tarakkisi için bir teşviki fevkalâde olmak üzere tarihi iradei seniyei hazreti padişahiden itibaren on sene kadar öşür ve resimden muaf tutulması münasip bulunduğu ziraat heyeti fenniyesinin ifadesine atfen dermeyan olunmuş ve mahsulü mezkûrun memaliki mahrusai şahanece ihtiyacata kâfi derecede tamimi ziraati müstelzimi menafi ve muhassenat olacağı azadei arz ve tafsil bulunmuş olduğu gibi mukaddema şu esasa binaen vaz ve tayin buyurulup ahiren münkaziye olan beş sene müddeti muafiyetin maksadı aslinin bihakkın teminine ademi kifayeti dahi anlaşılmış olmasına na-

zaran memaliki şahanede yetiştirilecek patateslerin on sene müddet daha öşür ve resiminin afvı hususuna bilistizan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî müteallik ve şerefsudur buyurulduğu halde ifayı muktezasının tamamen vilâyat ile müstakillen idare olunan mutasarrıflıklara tebliğinin Dahiliye Nezaretine havalesi ve Maliye ve Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaretlerine de malûmat itası tezekkür kılındı olbabda amrû ferman hazreti menlehülemrindir.

17 cemaziyelevvel 1317 ve 11 eylül 1315

Arz tezkeresi

Vilâyatı şahanede zerolunacak patates mahsulâtının öşürden muafiyeti hakkında tayin olunan beş sene müddetin üç yüz on üç senesinde münkazi olması cihetile senei merkumeden itibaren öşür istifasına mübaşeret olunmuş ise de Orman ve Maadin ve Ziraat Nezareti Celilesinin iş'arı veçhile şiddeti şita ve kuraklıktan müteessir olmıyan mahsulü mezkûrun tehvini ihtiyacat hususundaki fevaidi cihetile memaliki şahanede tamim ve tarakkii ziraati emrinde fevkalâde bir teşvike lüzum görülmesine mebni Yemen vilâyetinde olduğu gibi memaliki şahanenin her tarafında yetiştirilecek patateslerin on sene müddet daha öşür ve resimden muafiyeti makrunu müsaadei seniyei cenabı hilâfetpenahî olduğu halde ifayı muktezasının bilûmum vilâyat ile müstakillen idare olunan mutasarrıflıklara tebliğinin Dahiliye Nezareti Celilesine havalesinin Dahiliye Nezareti behiyesile Orman ve Maadin ve Ziraat Nezareti Celilesine malûmat itası tezekkür edildiğine dair Şûrayı Devlet mülkiye dairesinin mazbatası arz ve takdim kılınmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şeref sünuh ve sudur buyurulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile.

2 cemaziyelâhir 1317 ve 26 eylül 1315

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tanzim olup melfufile manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seneyeyi cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulmuş olmakla olbabda.

28 cemaziyelâhir 1317 ve 22 teşrinievvel 1315

**No: 99 — Bağdat Demiryolu Mukavelenamei
İbtidaisi**

21 receb 1317 ve 13 teşrinisani 1315

Meclisi Mahsusu Vükelâ kararile ledelarz şeref efzayı sünuh ve sudur buyrulan iradei seniyei hazreti padişahî mucibi âlisince bir taraftan Devleti Aliye namına hareket eden Ticaret ve Nafia Nazırı Devletlû Zihni Paşa Hazretleriyle diğerk taraftan Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi namına hareket eden mezkûr şirket İdare Meclisi Reisi Mösyö Doktor Jorj Fon Simens beyninde mevaddı âtiye kararlaştırılmıştır:

Anadolu Demiryolu Kumpanyası suver ve şeraiti Babîâli ile mezkûr kumpanya beyninde bilittifak kararlaştırılacak şerait ve teminata mukabil Konyadan Bağdad ve Basraya kadar bir metre kırk dört santim genişliğinde bir şimendüfer hattını haddi gaye olarak sekiz sene müddet zarfında inşa etmeyi ve işletmeyi taahhüd eder.

Babîâli taleb olunan imtiyazın Anadolu Demiryolu Kumpanyasına itası menafii umumiyeye muvafık olduğunu tasdik eder.

Kumpanyanın tedkikatı lâzimeyi derhal icra ettireceği ve mukavelename ve şartname lâyihasını derhal Babîâlinin pişi nazarı tasvibine vazeyliyeceği kararlaştırılmıştır.

Teminat bahsi keşfiyatın icrasından sonra kumpanyanın vaki olacak müracaati üzerine sair şeraiti lâzime sırasında müzakere olunacaktır.

Şurası mukarrerdir ki kumpanya gerek Haydarpaşadan Ankara ve Konyaya kadar yapılmış ve gerek Konyadan Bağdad ve Basraya yapılacak olan hatları hiç bir vakit ahar şirkete devir ve ihale edememeği şimdiden taahhüd eder. Hükümeti seniye dahi Konya ve Basra hattını her an mubayaa etmek hak ve salâhiyetini muhafaza buyurur.

Devleti Aliye hattı mubayaa ettiği takdirde kendi memurları marifetile işletmeyi münasib görmezse işletmek umurunu diğerk bir kumpanyaya tefviz etmeyip icar suretile Anadolu Demiryolu Şirketine tevdi ve havale etmeyi vadeder.

Mukavelenamenin şurutunca ve hattın güzergâhınca tarafeyni âkideyn beyninde ittifak hasıl olmadığı takdirde her iki taraf bir gûna tazminat talep ve davasına salâhiyeti olamamak üzere serbestii hareketini muhafaza ederler.

İşbu mukavelename iradei seniyei hazreti padişahî üzerine iki nüsha olarak Dersaadette imza ve teati olunmuştur.

Tarihi imza ve teati: 20 şaban 1317 ve 11 kânunuevvel 1315

No: 100 — Çavdar vesair hububat ile mahlûten husule gelen yerli buğdaylarla işbu buğdaylardan yapılan dakik ve yerli çavdarların sarfiyatı dahiliye gümrük resminin muafiyeti hakkında iradei seniye

Meclisi Mahsusu Vükelâ Mazbatası

Memaliki mahrusai şahanede bir iskeleden diğer iskeleye bahren nakil olunan hinta ve dakikin dahilî gümrük resminin affı terakkii ziraat hususunda tesirâtı hasene hasıl eylediği ve ekser mevakide hinta mahsulünün nisbeti muayyenesinden ziyade çavdar ile mahlut olması piyasaca fiatının tenezzülüne sebep olmakta olduğu gibi çavdarlardan birde gümrük resmi alınması afvı rüsumun mübteti bulunduğu maksat ile kabili tevfik olmamasına binaen gerek çavdar ve gerek sair bazı hububat ile mahlûten husule gelen yerli buğdaylar ile bu buğdaylardan yapılan ve dakiklerin ve keزالik memaliki şahane mahsulâtından olan çavdarların sarfiyatı dahiliye gümrük resminin afvı ve mahsulâtı sairenin icabı başkaca düşünölmek üzere envayı Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaretile bilmuhabere tayin olunmakla beraber sarfiyatı dahiliye gümrük resminin miktarı senevisinin neden ibaret olduğunun ve afvı takdirinde varidatı seneviyeye hissölunacak derecede tesir ederse cebri noksan için ne gibi tedabire müracaat edilmek lâzım geleceğinin rüsumat emanetinden istifsarı hakkında Şûrayı Devlet Maliye Dairesinin Mülkiye dairesinden tezyil ve tenmik ve meclisi bendegânemizde tasdik ile arz ve takdim kılınan mazbatası manzuru âli buyurularak bu suretle muamele olduğu halde varidata nakısa gelmesi nezdi meali vefti cenabı hilâfet-penahî şayanı mütalea göröldüğünü mübelliğ tezkerei hususiye üzerine sebkedem iş'ara cevaben emaneti müşarileyhadan varid olan tezkere meyaneyi çakıranemizde kıraat olundu. İşbu tezkerede memaliki şahane mahsulâtından olarak dahilen bir iskeleden diğer iskeleye nakil olunan çavdarların bin üç yüz on üç senesi zarfında gümrük resminin miktarı senevisi kırk bin beş yüz yirmi altı ve bin üç yüz on dört senesi içinde dahi altmış beş bin altı yüz yirmi üç kuruşa baliğ olduğu ve çavdar mevaddı saire ile mahlût buğdaylardan husule gelen dakiklere gelince bunların bilâtasfiye memzucen tahn edilmekte olmasından dolayı ne kadarı buğday ve çavdar ve saireden hasıl olduğunun tefriki gayri kabil bulunduğu ve tetkikat ve muhaberati vakıa neticesine göre bütün memaliki şahanede husule gelip gümrüklerden aynen imrar olunan çavdarların gümrük resmi haddi vasat olarak senevî beş altı yüz lira raddesinde

olup bunun varidatı rüsumiyeye hiss olunacak derecede tesiri olamayacağı gibi çavdar ve mevaddı saire ile mahlût buğdaylardan husule gelen dakiklerin ne kadarı halis ve ne mikdarı çavdar ve mevaddı saire ile mahlût buğdaydan mathun olduğu tefrik edilememesinden ve yerli hinta ve dakiklerin ise zaten gümrük resminden muaf bulunmasından dolayı yerli hinta ve dakiklerinden alelumum gümrük resmi alınmamakta olduğu cihetle bunun esasen vaz'ı bahis ve muvazene edilmesine mahal olmadığından mahsulâtı dahiliyeden çavdarların dahi hinta ve dakik misillü gümrük resminden affı münasib ve terakkii ziraat ile husulü menafii mülkiyeyi müstevcib olacağı ve mahsulâtı saire hakkında izahat itası mümkün olamadığı dermeyan olunmuş ve sureti iş'ara nazaran dakiklerde çavdar mahlût olup çavdarın da gümrük resmine tâbi tutularak gümrüklerde düçarı müşkilât olduklarından bahisle tüccarın mütevaliyen şikâyet etmekte olduğu ve memaliki şahane mahsulâtından olup gümrüklerden imrar edilen çavdarın resmi gümrüğü haddi vasat olarak senevî elli altmış bin kuruştan ibaret olmasile bunun varidatı rüsumiyeye hiss olunacak mertebede tesiri olamayacağı anlaşılmiş olduğuna mebni mazbatai müteferriada arz ve beyan kılındığı veçhile gerek çavdar ve gerek sair bazı hububat ile mahlûten husule gelen yerli buğdaylar ile işbu buğdaylardan yapılan dakiklerin ve kezalik memaliki mah-ruse mahsulâtından olan çavdarların dahi hinta ve dakik misillü sarfiyatı dahiliye gümrük resminin afvı bittezekkür tezkerei mephuse leffen arz ve takdim kılınmakla makrunu müsaadei seniyei hazreti padi-sahî olduğu takdirde ifayı muktaziyatının rüsumat emanetine havalesi ve Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaretine de malûmat itası babında ve katıbe ahvalde emrûferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

15 recep 1317 ve 7 teşrinisani 1315

Arz tezkeresi

Memaliki şahane mahsulâtından olan çavdarın memaliki şahane iskelelerinden yekdiğerine bahren naklinde hinta ve dakik misillü dahilî gümrük resminden afvı hakkında mesbuk olan arz ve istizan üzerine şeref sadır olan iradei seniyei hazreti hilâfet penahî mantuku münifi veçhile tekrar icra kılınan tetkikatı havi meclisi mahsusı vükelâdan tan-zim olunan mazbata mefufile beraber arz ve takdim olunmuş olmakla münderecatı hususunda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfet pe-

nahî şeref sünuh ve sudur buyurulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile.

15 recep 1317 ve 7 teşrinisani 1315

İradei mübelliz hamış

Residei desti tazim olup meclisi mahsusu vükelânın mazbatası maruzasile beraber manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sedaret penahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfet penahî şeref müteallik buyurulmuş olmakla olbabda.

1 şaban 1317 ve 22 teşrinisani 1315

No: 101 — 1000 kuruş ve andan dün mebalîği havi huceci şer'iyenin muhacirin iane pulundan istisnası hakkında iradei seniye

Meclisi Mahsusu Vükelâ Mazbatası

Şûrayı Devlet Mülkiye Dairesinin meyanei bendegânemizde kıraat ve mütalâa olunan mazbatasında gösterildiği üzere iskânı muhacirin masarifine karşılık olarak tesis kılınan puldan mahakimi şer'iyeden verilecek hüccetlere de onar kuruşluk pul ilsakı kararı iktizasından ise de mahakimi mezkûreye müracaat edenlerin ekserisi acezei nisvan ve eytam olduğu vukubulan iş'ardan anlaşıldığına mebni eytam ile aceze hakkında bir muamelei istisnaiye olmak üzere mahakimi şer'iyeden verilecek hüccetlerden bin kuruştan yukarı mikdarı mebalîği havi olanlarına onar kuruşluk pul ilsak olunarak bin kuruş ve andan dün mebalîği havi olan huceci şer'iyenin işbu puldan istisnası münasibi tezekkür edilmiş ise de olbabda ve katıbai ahvalde emrû ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

6 ramazan 1317 ve 26 kânunuevvel 1315

Arz Tezkeresi

İskânı muhacirin masarifine karşılık olarak tesis edilen puldan eytam ile aceze hakkında bir muamelei istisnaiye olmak üzere mahakimi şer'iyeden verilecek hüccetlerden bin kuruş ve andan dün meba-

liği havi olanlarının işbu puldan istisnası hakkında Şûrayı Devlet Mülkiye Dairesinin Meclisi Mahsusu Vükelâdan müzeyyel mazbatası arz ve takdim olunmuş olmakla münderecatı hususunda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefmüteallik buyrulur ise mantuku mü-nifi infaz edileceği beyanile.

6 ramazan 1317 ve 26 kânunuevvel 1315

İradei seniyei mübellîğ hamîş

Residei desti tazim olup Meclisi Mahsusu Vükelâdan müzeyyel melfuf mazbata ile beraber manzuru âli buyrulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyrulmuş olmakla olbabda.

9 ramazan 1317 ve 29 kânunuevvel 1315

**No: 102 — Yerli meyan kökü ile balının mahsulâtı arzıye
âşarına zammolunan yüzde yarımından istisnası
hakkında iradei seniye**

Meclisi Mahsusu Vükelâ Mazbatası

Memaliki şahanede hasıl olan meyan kökü ile balının üç yüz on üç senesinden itibaren bilcümle mahsulâtı öşrüye aşarına zammolunan yüzde yarımından istisnası mucibi fevaid olacağına dair Maliye Nezaretinden ve bubabda ceryan eden müzakerat neticesini mutazammın umuru maliye komisyonu riyasetinden gönderilen tezkereler meyanei bendegâ-nemizde kıraat ve mütalea olundu. Meallerinden müsteban olduğu üzere Aydın Vilâyeti dahilinde husule gelen meyan kökünün maa hissei iane öşrü usulü kadimeye tebean nakil ve imrar vukubuldukça istifa edildiği ve bir sene mahsulünün nakliyatı ertesi senenin gayesine ve bazen daha ziyade müddete kadar imtidat ettiği ve bu mahsul hangi senenin malı olur ise olsun Avrupaya ihraç olunduğu tarihe müsadif olan senenin mahsulü tanılarak subu ve rubu ayrıca alınmak şartile beher atik kıyesinden iki para ve bir rubu para ve atik yüz kıye meyan kökü bir atik kantar bal itibarile meyan balının beher atik kantarından subu ve rubu başkaca istifa olunmak üzere beş kuruş yirmi para alınması

üç yüz iki tarihinde meyan kökü ve balı ticaretile meşgul olan kumpanya ile kararlaştırılıp bu suretle istihsali öşre muvafakat hasıl olduğu ve hissei ianelerin de bu hesap üzerine bittayin başkaca ve zamimeten istifa olduğu cihetle bin üç yüz on üç senesinden itibaren yüzde yarım zammile öşür istifası tarikine gidilecek olur ise tüccar ile adkdolunan mukavele haricine çıkılmış olacağından ve tüccar dahi buna muvafakat etmeyip öşrün aynen itası teklifinde bulunacakları ve şu suret dahi hazinece badii zarar görüldüğü İzmir Ticaret Odasından bamazbata bildirildiğinden ve Rusyada hasıl olan meyan kökünden Avrupaya ihraç olunanlar hakkında teshilatı mümkün gösterilmekte olması ve bir kaç senedenberi Yunanistandan dahi meyan kökü ihracına mübaşeret edilmesi vilâyeti mezkûrenin bu nevi ihracatını haylı sekteye düçar etmekte olduğundan bahisle senei mezbureden itibaren mahsulâtı arziye öşrüne zammolunan yüzde yarımından meyan kökü ile balının istisnası vilâyeti müşarileyha meclisi idaresinden iş'ar olunmuş ve tedkikatı vakıya göre vilâyeti sairei şahaneden en ziyade meyan kökü hasıl olan Halep Vilâyetince de mezkûr zammın istifa edilemediği anlaşıldığı gibi Aydın vilâyeti umum aşar bedeli meyanında meyan kökü öşrünün yüzde yarımı yirmi bin küsür kuruş derecesinde cüz'i bir şey olduğu kayden tebeyün etmiş olduğundan temin ve teksiri ihracat için salifülbeyan meyan kökü ve balı aşarının yüzde yarım zamdan istisnası lüzumu Maliye Nezaretinden bildirilmesine ve bu suret umuru maliye komisyonunca da tensib edilmesine binaen bermucibi iş'ar icrayı icabı hususunun nezareti müşarileyhaya havalesi bittezekkür zikir olunan tezkereler leffen arz ve takdim kılındı ise de katibei ahvalde emrüferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

16 ramazan 1317 ve 5 kânunusani 1315

Arz tezkeresi

Memaliki şahanede hasıl olan meyan kökü ile balının üç yüz on üç senesinden itibaren mahsulâtı arziye aşarına zammedilen yüzde yarımından istisnası mucibi fevaid olacağına dair Maliye Nezareti behiyesinden ve bu babda cereyan eden müzakeratı havi umuru maliye komisyonu riyaseti celîlesinden gelen tezkereler üzerine meclisi mahsusı vükelâdan kaleme alınan mazbata melfuflarile beraber arz ve takdim olunmakla olhabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsunuh ve sudur buyrulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile.

16 ramazan 1317 ve 5 kânunusani 1315

İradei seniyei mübellîğ hamîş

Residei desti tazim olup meclisi mahsusu vükelânın mazbatası ve mefluflarile beraber manzuru âli buyrulan işbu tezkerei samiyei sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyrulmuş olmakla olbabda.

28 ramazan 1317 ve 17 kânunusani 1315

**No: 103 — Cevami ve hayratı şerifeye açılacak pencerelerle
vukubulacak tecavüzatın devairi belediyece men ve
tatili hakkında irade**

Arz tezkeresi

Bazı cevami ve hayratı şerife avlularına civarlarında bulunan emakin ashabı tarafından açılmakta olan kapu ve pencereler için olunacak muameleye dair ebniye kanununda sarahat bulunmadığına ve hayrat ve müberratı şerifeye bu suretle tecavüz olunması caiz olmadığına binaen on sekiz parmaktan akal olmamak üzere aralık olmadığı halde hayratı şerifeye ve avlularına ve müstemilâtı sairesine ve icarei vahideli akaratı vakfiyeye pencere açılır ve bu gibi mahallere her ne suretle olursa olsun tecavüz vukubulursa tecavüzat ve inşaatı vakıanın bir mahkeme kararına muhtaç olmaksızın devairi belediye tarafından men ve tatili ve bu yolda vukubulacak masarifin belediye kanununa tevfikân mütecasirlerinden adiyen tahsili hususunun usul ittihazı ve şimdiye kadar vukubulmuş olan tecavüzatın alahalihi terki gayri caiz olduğundan tecavüzatı vakıai sabıkaya dahi şamil olmak üzere derdesti tadil olan kanunu mezkûre bu veçhile bir maddei mahsusanın derç ve ilâvesi makrunu müsaadei seniyei cenabı hilâfetpenahî olduğu halde ifayı muktezasının şehremaneti celilesine tebliğinin Dahiliye Nezareti celilesine havalesi ve evkafı humayun nezareti celilesine malûmat itası tezekkür edildiğine dair Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin mazbatası arz ve takdim kılınmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şeref müteallik buyrulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile.

27 ramazan 1317 ve 16 kânunusani 1315

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfufile beraber manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sedaret penahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulmuş olmakla olbabda.

30 ramazan 1317 ve 19 kânunusani 1315

İradei seniyei mübelliğ tezkerei dahiliye

Bazı cevami ve hayratı şerife avlularına civarlarında bulunan emakin ashabi tarafından açılmakta olan kapu ve pencere için olunacak muameleye dair ebniye kanunnamesinde sarahat bulunmadığına ve hayrat ve müberrati şerifeye bu suretle tecavüz olunması caiz olmadığına binnaen on sekiz parmaktan akal olmamak üzere aralık olmadığı halde hayratı şerifeye ve avlularına ve müştemilâtı sairesine ve icarei vahideli akarata vakfiyeye pencere açılır ve bu gibi mahallere her ne suretle olursa olsun tecavüz vukubulursa tecavüzet ve inşaata vakıanın bir mahkeme kararına mühtaç olmaksızın devairi belediye tarafından men ve tatili ve bu yolda vukubulacak masarifin belediye kanununa tevfikân mütecasirlerinden adiyen tahsili hususunun usul ittihazı ve şimdiki kadar vukubulmuş olan tecavüzatın alâhalihî terki gayri caiz olduğundan tecavüzatı vakıai sabıkaya dahi şamil olmak üzere derdesti tadil olan kanunu mezkûre bu veçhile bir maddei mahsusanın derç ve ilâvesi makrunu müsaadei seniyei cenabı hilâfetpenahî olduğu halde ifayı muktezasının emaneti celilelerine tebliğine Şûrayı Devlet kararile bilistizan iradei seniyei hazreti padişahî şeref sudur buyurularak evkafı hümayun nezareti celilesine de malûmat ita olunduğu 16 kânunusani 1315 tarihli buyuruldui samide izbar kılınmıştır. Bermantuku emrû fermanı hümayunu cenabı mülûkâne icrayı icabı babında.

12 şubat 1315

No: 104 — Bazı mahallerde icra olunacak vergi tadilâtı umumiyesine dair tanzim olunup mer'iyeti ahkâmına iradei seniye şerefmüteallik buyrulan Talimatname

23 şevval 1317 ve 11 şubat 1315

Madde 1 - - Tadilâtı umumiveve mübaşeretten evvel kevfiyet ahalice malûm olmak ve esnayı tahrirde heveti tahririye tarafından görü-

lup kaydedilmek iktiza eden senedatı tasarrufiye vesair evrakı resmîye tehiye ve ibraz kılınmak üzere tadili umumî muamelâtına başlanılacağı ve hangi mahalle ve karyeye sıra geldiğini vilâyet gazetesile ve varakai mahsusalarla hükûmeti mahalliye neşir ve ilân edecektir.

Madde 2 — İbtida tahrir fırkaları memurlarından mahallince intihab ve tayin olunacakların vilâyet vergi müdürü ile defterdarın inzimamı rey ve marifetleriyle müstakim ve afif ve muamelâta vâkıf adamlardan olmak üzere intihab olunmasına itina olunacaktır.

Madde 3 — Emlâk ve araziye kıymet ve erbabı san'at ve ticarete temettü takdini için vergi nizamnamesi icabınca tarafı hükûmetten ve belediyeden fırkalar refakatinde bulundurulacak yeminli muhamminlerin erbabı namus ve vukuf ve iffetten olmalarıle beraber hükûmet ve ahalice vüsuk ve itimada şayan takımından olmasına dikkat ve itina edilecektir.

Madde 4 — Bir mülkün kıymeti heyeti hazırasile satıldığı halde her kaç kuruş eder ise olmikdar olmak lâzımgelip esası tayin için emlâkin bedeli icarı ve hali hazırı ve mevkiinin derecesi şeref ve itibarı nazarı dikkate alınacak ve şu kıymet hususunda ve gerek ashabı temettüatın takdiri tekâlifî emrinde kaidei adil ve hakkaniyete begayet ihtimamla kimse hakkında gadir ve itisaf ve ne de sahabet ve himayet edilmeyecektir.

Madde 5 — Tadilatı umumîye münasebetile yazılacak emlâk ve nüfusun tahririnde gerek mahallât ve mevaki gerek cadde ve sokakların sureti tertibi ledelik tiza kuyudu mevcude ile tathikatta müşkülâta uğratılmamak üzere evvelki tahririn tertibine tevfiik ile tahriri cedidede emlâk ve araziye sureti âdilede kıymet vaz'ına ve mileli gayri müslimemin nüfusu zükûrû mevcudesine göre usulü nizamına ve kararı mahsusuna tevfiikan bedeli askerî tarh ve tahsisine pek ziyade itina olunacaktır.

Madde 6 — Her fırkanın yevmi ameliyatı ne mikdara baliğ olursa el defterinin zirine şu kadar emlâk ve arazinin tahrir ve bunlara şu kadar kuruş kıymet vaz' ve takdir edildiği şerh verilerek fırka memurlarıle heyeti tahminiye tarafından mühürlenecektir.

Her iki ayda bir ameliyat jurnalı Maliye Nezaretine gönderilecektir.

Madde 7 — Bir mahalle ve karyenin tahriri ikmal olunduktan o mahallenin havi olduğu emlâk ve arazi kıymetile mikdarı temettüatı ve adedi nüfusu neye baliğ olmuş ise el defterinin zirine şerh verilip

tahtim ve mahalle ve kariye heyeti ihtiyariyesine de tasdik ettirildikten sonra nizamen mükellefine itası lâzımgelen ihbarnameler verilecek ve heyeti tahminiyenin emläke boyyduğu kıymetlere ve takdir eylediği mikdarı temettüata işbu ihbarnameler üzerine ahabı bir gına itiraz edecek olduğu halde on beş gün zarfında baarzuhal müracaat ederek bu istidanameler ile kezaik itirazı havi vergi müdürü tarafından verilecek müzekkere ve yazılacak ilân üzerine beledi ve meclisi idarelerce nizamem lâzımgelen tedkikatın müddeti nizamiyesi olan on beş günde icrasile adalet dairesinde kararı kat'ilerinin itasında tekâsül edilmeyecek ve bu hususta teahhürat vukubulmaması için vergi müdürile defterdarlıktan takibatı lâzime icra edilecektir.

Madde 8 — Mahallât ve kura ahalisinden muhamminterin takdir ettikleri emlak ve temettüat kıymetlerine itiraz etmek isteyenler münderiden arzuhal takdiminde müşkülât gördükleri takdirde bir köy ve mahallede mukim muterizler ihbarnamelerin rabtile bir arzuhale vaz'ı imza ile itirazname takdim edebilecekleri ahaliye tefhim olunarak hiç bir sebep ile müşkülât hudusuna meydan bırakılmıyacaktır.

Madde 9 — Tahrir fırkaları vergi müdürile defterdarın nezaret ve mes'uliyeti altında bulunacağından vergi müdürü kasabada lâakal haftada iki ve kura tahririnde dahi on günde bir gün behemehal fırkalar nezdinde bulunup birlikte icrayı muamele ile fırkaların muamelât yevmiyelerini teftiş ederek muamelede bir gına noksan gördüğu halde ıslah ve ikmal ve meşhudatını mübeyyin lâyahasını defterdarlığa irsal edecektir.

Madde 10 — Emlâkin esnayı tahririnde görülecek senedatı tasarrufiyede tesadüf edilecek bedeli öşür ve mukataa ve icarei zemin ve rüsumatı sairenin tarihi tahsisi ve mikdarı senevisi bu defa tabolunan el defterlerindeki hane mahsuslarına sıhhati vechile kayıd ve işaret olunacaktır.

Madde 11 — Memurinden sui hal ve mişvarı anlaşılıp da istihdamında mahzur görünenlerle muhamminlerden gerek kıyemi emläkin takdirinde ve gerek erbabı ticaret ve san'atın tayin ve temettüatı hususunda Hazinesinin ve ahalinin izaai hukukunu müstelzim barakâtı görülecek veya hissedileceklerin maslahatın selâmetini muhafazaten ve muamelâtı sekte ve halelden vikayeten defterdarlıkla vergi müdürü tarafından verilecek müzekkere üzerine hemen tebdilile nezarete malûmat ita olunacaktır.

İşbu talimat ahkâmının hüsnü icrasına memurini aidesi mecbur ve hilâfı icraattan şediten mes'uldür.

**No: 105 — Dersaadet emlâk vergisi yoklamasına
dair Talimat**

25 şevval 1317 ve 13 şubat 1315

Bidayeti tahrirde her bir semti meşhur ve mahalle dahilinde bulunan akar ve müsakkafat vesaire sağlı sollu olarak sırasile vaz' olunan müteselsil numara üzerine sebt ve tahrir kılınmış olduğu gibi tarihi mezkûrden şimdiye kadar güzeran eden müddette vukua gelen ferağ ve intikal ve ifrazat muamelâtının mükerrer numaralar tahtında olarak vukuat namile başkaca tutulan defatiri muaveneye kaydı yürütülmüş tür ki yoklama muamelesinin ifası sırasında kâfi emlâk ve arazi vesâirenin atik numaralarını muhafaza ile beraber sağlı ve sollu olarak yeniden vaz olunacak numaralar müceddeden tertib ve tesis kılınan esas defterlerine kayıd ve terkim olunacağı cihetle şikir olunan atik esas ve muavine defterlerinde muharrer numaraların hükmü bittabi sakit olacaktır.

İşbu yeni esas defterleri üç yüz on altı senei maliyesinden muteber olacağından ondan sonra vukua gelecek ferağ ve intikal ve ifrazat muamelâtının dahi kezalik vukuat namile yeniden tutulacak muavene defatirine kaydi tabiidir. Dersaadet ve bülâdîselâsede kâin bilcümle akar ve emlâkin kıymetleri üzerine nizamen muayyen olan nisbetlere dokunulmaksızın yoklamasının ifasına esas olmak üzere mahalle bemaahalle her bir mülkün mutasarrıfları isim ve şöhretleri ve tarih ve ciheti tasarrufları ile vakfiyet veya mülkiyeti ve mukataaya merbut olanları ve tahtı haciz ve kefalette bulunanları ve esas ve vukuat umum ebvab numaralı ve akar veya meaken oldukları kıyemi mukayyedeleri ile esas müsveddelerinin sütunu mahsusuna kayıd ve tahrir olunacak ve daire mal ve vukuat memurları tarafından badettahtim heyatı tahminiyeye tevdi edilip tahminatı vakıa miktarı zira vesairesi gösterilerek kezalik sütunu mahsusunda yazılacaktır.

Ve heyatı mezkûre tarafından tahminatı lâzime badelicra mal kalemince tetkikatı muktaziyenin ifasile müsveddeler merkezi idareye gönderilecek ve merkezi idare komisyonu mahsus tarafından bilhalk mevkinin şerhi ve absiyonun cesameti ve kıymetinin noksanlığı itibarile daii şüphe görülen emlâk meclisi maliye muhassınları şerhile nazarı tetkikden geçirilmek üzere mütalealarının dercile meclisi maliyeye tevdi olunacağı gibi muvafık görülenler dahi teshilen ve tesrihan lâhâla meclisi mezkûre gönderilmeyerek derhal ashabi emlâke ihbarna-

melerinin tevdi ve irsali zımında dairei aidelerine iade olunacaktır. Bidayeti tahrirde tahrir olunmamış bulunan ve devairi belediyeden ruhsat tezkeresi almaksızın ebniye inşasile elyevm arsa vergisile mukayyed görülen ebniyeye usulüne tevfikan yeniden kıymet vaz olunacaktır.

Meclisi maliyenin kararını kabul etmeyipte itiraz etmek isteyen olur ise temyiz suretile bakılmak için ahashabı emlak Şûrayı Devlete müracaat edebileceklerdir. Şûrayı Devletçe verilecek karar lâyetegayyerdir.

İşbu yoklamanın emrû ifası merkezi idareden devairin cesametine göre kollar tertib ile iptida birinci ve onuncu dairelerden mübaşeret olunacak ve müteakiben devairi sairece yoklama hususu ifa edilcek ve yoklamanın icrasına esas olan müsveddeler hitamı muamelede sabıka veçhile merkeze celb olunarak evrakı müsbitte olmak üzere hazinei celilei malîyede mahfuz kalacaktır.

Atık esas ve vukuat defterlerinden yeni müsvedde defterlerine çıkarılacak bilûmum emlak vesairenin gerek sureti tasarrufiye ve gerek kıymet ve hususâtı sairesince bir gûna sehiv ve hata vukubulmamasına ve kezalik işbu müsveddattan esas cedid defterlerine nakil ve tescilinde sehiv ve hatadan salim olmasına dikkat olunacaktır. Muamelâtı kaydiyeye vukuf ve mümareseleri derkâr olan tahrir ve vergi kâtipleriyle rüfekasının ve merkezi idareden izam olunacak memuru mahsuslarının nezareti ve ilâveten istihdam olunacak ketebenin inzimâmı muavenetile icra kılınacağı cihetle bilâhare aynen ve tamamen nakil ve tescil olunmamış bir gûna haciz veya kefalet veya diğer surette bir ilişik zuhur edecek veyahut hanei mahsusunda gösterilmemiş ve işareti mahsusa verilmemiş olduğu tebeyyün eyliyecek olur ise bundan dolayı tevellüd edecek mesuliyet ketebei mumailiyhime ve bunlara nezaret eden memurlara aid ve raci olacaktır. Zikrolunan yoklama muamelâtı ezheri cihet kaidei adil ve hakkaniyete tevfikan icrasına itina ve ihtimam edilerek hilâfı icraattan memurları şediden mesul olacaktır. Ve işbu yoklamada istihdam olunacak muhammin ve ketebe ve memurini saire maaş ve ücreti vergi hasılatından muntazaman verilecektir.

İşbu talimat ahkâmının hüsnü icrasına memurini aidesince fevkalâde dikkat edilecektir.

**No: 106 — Teçhizatı askeriye tertibi hakkında
Talimat**

25 şevval 1317 ve 13 şubat 1315

Madde 1 — Bin üç yüz on altı senei maliyesi martı iptidasından itibaren ihtiyacatca istiğna hasıl oluncıya kadar beher sene tec-hizatı askeriye tertibi namile mükellefini ahaliden bir meblâğ istih-sali bairadei seniyei hazreti padişahî devletçe tekarür etmiştir.

Madde 2 — Tertibi mezkûr bazı vilâyatı mümtaze ve muhtareden maada vilâyatı şahanede efradı mükellefenin bir senede ifa eylemekte oldukları ağnam ve keçi ve deve rüsumu ve aşar ve arazi ve emlâk ve akar ve temettü vesaire vergilerile bedeli askerinin asliyatına itibar ve nisbet edilerek yani müsakkafat ve aşar varidatından alınmakta olan maarif ve menafi hisseleri idhali hesap edilmiyerek mekadiri umumiyei seneviyesi üzerinden yüz kuruşta altı kuruş ahz olunacak ve işbu akçe münhasıran techizatı askeriye için sarf ve istimal kılınacaktır.

Madde 3 — Tertibi mezkûr Dersaadet ve bilâdi selâse ile mülhak kazalarca dahi istifa edilecektir.

Madde 4 — Bir gûna teklifatı emiriye ile mükellef oluymayanlardan tertibi mezkûr alınmaz.

Madde 5 — Zikrolunan tertip maarif ve menafi hissesi misillü ayrıca tevzi ve istifa ve mukabilinde mutilerine matbu ilmühâberler ita edilecek ve işbu ilmühâberlere nisbî veya maktu olarak pul ilsak olunmıyacağı gibi bunlar için varakabaha vesaire namile de hiç bir şey alınmıyarak mecannen verilecektir.

Madde 6 — Tertibi mezkûrun nısfı evveli her sene nisan ve mayıs ve nısfı mütebakisi teşrinievvel ve sanide mahallerince istihsal olunarak şu iki müddet zarfında tamamen ve kâmilin arkası alınacaktır.

Madde 7 — Vechi meşruh üzere tertibi mezkûrun mahallerince vukubulacak tahsilâtı ziraat bankası şubeleri olan yerlerde onlara ve oluymayan mahallerde bankı osmanî şubelerine veya gümrük nezaret ve müdüriyetlerine tevdi edilerek mukabilinde pulsuz makbuzlar ve mezkûr şubelerin veya gümrük nezaret ve müdüriyetlerinin bulunmadıkları yerlerde hazine irsalâtı misillü sağlam ve muteber ve kısa vadeli poliçeler alınarak yahut postalara teslimen nakid olarak ve diğer irsalât meyanına karıştırılmıyarak başkaca Maliye Nezaretine gönderilecektir.

Madde 8 — Zikrolunduğu ve hile nezareti müşarileyhaya irsal olunacak olan mebalîğ açtırılacak bir hesabı mahsusa geçirilmek üzere bir akçesi tevkif olunmıyarak kâmilen ve serian bankı osmanî idaresine teslim ve bunun için hazinece de icabına göre bir defteri hususî tertip ve tanzim olunacaktır.

Madde 9 — Bankı mezburda teraküm edecek mebalîğden muhasası lehine akçe sarf ve itasına lüzum göründükçe nezareti müşarileyhaca batezkere edilecek istizan üzerine ledelarz şerefsünuh buyurulacak iradei seniyei mülükâne mantuku münifine tevfikân icabı icra kılınacaktır. Mebalîği müterakimenin sureti mezkûre hilâfına bilâ iradei seniye ahz ve sarfı mucibi mesuliyettir.

Madde 10 — Bir senede bankı mezbura tevdi ve ita ve iradei seniyesi mucibince oradan ahz ile mavuzialehine sarf ve ifa olunan ve mevcut görünen akçenin bir kıta hülâsai hesabiyesi nezareti müşarileyhaca bittanzim atebai ulyayı şahaneyeye ref ve ilâ olunmak üzere Babıâliye takdim ve isra edilecektir.

Madde 11 — Tertibi mezkûrum tamamî tahsiline fevkalâde itina ile asla bakayaya bırakılmaması ve her ne suretle olursa olsun mahallerince bir akçesine bile dokunulmaması ehem ve elzem olmakla bu hususda bir gûna tekâsül ve tesamüh gösteren memurlar şediden mesul tutulacak ve şayet az çok bir şey sarf etmeğe veya zimmetine geirmeğe cesaret edenler olur ise maafaiz iki misli derhal kendilerine tazmin ettirilecek ve haklarında başkaca mücazâtı lâzime dahi icra edilecektir.

Madde 12 — Tertibi mezburun gerek tevziat gerek tahsilâtına müteallik kuyudat mahalleri mal kalemlerince teşkil olunmak tabii olduğundan ve altıncı maddede beyan olunduğu üzere miadı tahsil olan her senenin nisan ve mayıs ve teşrinievvel ve sanisinde tahsilâtın tamamen arkasının alınması mukarrer bulunduğundan tertibi mezburun gerek nisfı evvelinin gerek nisfı ahirinin müddeti muharrere içinde itmamı tahsilâtını müteakip biri hazıranda ve diğeri kânunuevvelde olmak üzere mal kalemlerince senede iki defada yapılması lâzımgelen muhasebe cetvelleri mensup oldukları kaza mecalisi idareleri tarafından mu-saddak olduğu halde vakit ve zamanile livaya ve livanın havi olduğu diğerkazaların cetvelleri birleştirilerek liva muhasebesince tanzim olunacak cedavil dahi liva meclisi idaresi canibinden tetkik ve tasdik olunduktan sonra heman vilâyete ve bu suretle tevariüd edecek elviye mu-

hasabe cetvelleri vilâyet ve liva merkezinden verilecek cetvel ile beraber umumu için terkim olunacak cedavilde meclisi idarei vilâyetçe tetkikatı muktaziye icra ve badettasdik batafiratı mahsusa nezareti müşarileyhaya behemehal senesi içinde bas ve isra olunacaktır.

Madde 13 — Zikrolunan muhasebe cedavilinin iki defada ve senesi içinde irsalince tecvizi kusur edilir ve gerek kaza ve liva gerek vilâyet cetvellerinde bir gûna bakaya bırakılır ise on birinci madde mucibince memurini aidesinin müteselsilen tahtı mesulivete alınması sureti katiyede mukarrerdir.

Madde 14 — Ahalii mükellefeden ahar bir nam ve sebeple salifüzzikir yüzde altıdan fazla habbei vahide alınmıyacak ve bu babda cereyan edecek tevziat ve tahsilât muamelâtı her halde kaidei adli hakkaniyete tevfiik olunacak ve hilâfı hareket ve muamele mücazâtı şedideyi dai olacaktır.

Madde 15 — Hususâtı mebsutenin matlûbu âli dairesinde hüsnü icraatına ait esbabın cidden istikmaline memurini mülkiye ve maliye mahalliyeye mecburlardır. İşbu talimat ahkâmının tamamii icrasına Maliye Nezareti memurdur.

No: 107 — Gümrüklerce vaki olan muayenei sıhhiyeye dair olup mer'iyeti ahkâmına iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyrulmuş olan Nizamname

26 şevval 1317 ve 14 şubat 1315

Madde 1 — Atide tadat olunan eşya gümrüklerce muayenei sıhhiyeye tâbidir.

Evvelâ : Müstahzeratı kimyeviye ve ispençiyariye ve edviyei hususiye.

Saniyen : Mekülât ve meşrubat ve müskirat.

Salisen : Sabunlar ve boyalı oyuncaklar vesaire.

Madde 2 — Gümrüklerce muayenei sıhhiyeye tâbi tutulan mevaddın muayenesi ve icabı halinde tahlili gümrüklerde istihdam olunacak memurini fenniye marifetile ve sürati mümkünü ile icra olunur. Ve bi-

dayeten vukubulacak muayene ve tahlilâtan bir gûna harç alınmaz ve telsiki lâzım gelen bandrollar dahi meccanen rabt ve ilsak olunur.

Madde 3 — Gümrüğe çıkarılacak balâda muharrer eşyanın alelusul-gümrüklerce muayenei lâzimesi icra ve defteri mahsuslarına kayıt ve imla olunduktan sonra işbu defterlerle eşyayı mezkûrenin sahibi hazır olduğu halde alınacak nûmuneler sahipleri müvacehesinde billûr kap veya şişelere vaz ve ağızları kendi kapaklarile güzelce kapalı ve üzerleri mühürlü olduğu halde gümrük heyeti fenniyesine irae ve tevdi olunacaktır. Kimyagerler tarafından dahi nûmunelerin sıra numarasile ve mukteziyatı fenniyyeye tatbikan heman muayene ve icabı takdirinde bir iki gün zarfında tahlili icra olunarak imrarı caiz görülecek olur ise defterlerin ziri tasdik ile memhuren iade ve gümrüklerce de işbu defterlerdeki eşyanın resmi bilâistihsal imrar edilecektir.

Madde 4 — Muayene olunan mevaddın mağşuş ve bozuk veya muzır sıhhat olduğu tebeyvün eder ise kimyagerler keyfiyeti defterdeki kayıtları hizasına şerh ve işaret ile zirini imza edecek ve mezkûr nûmuneleri dahi sahibi ile müstcreken tahtim ve tarih vazile tahlilhanede sekiz gün müddet hıfzeyliyecektir.

Madde 5 — İndelmuayene idhali caiz görülmiyen eşyayı gümrük idaresi imrar ettirmeyip sahibine tefhimi keyfiyetle* teminatı kaviye tahtında geldiği mahalle veya tarafından intihap olunacak diğer bir ecnebi memleketine usulü veçhile iade ve ihraç ettirecektir.

Madde 6 — Eşya sahibi heyeti fenniyenin vukubulan muayenesi neticesine kanaat etmediği halde eşyasının Mektebi Tıbbiyei Şahane tahlilhanesinde betekrar tahlil ettirmesi zımında dördüncü maddede mahfuz nûmune mahtumesine mevzu tarihten itibaren sekiz gün zarfında gümrüğe müracaatla taleb ve istida edebilir. Ve müddeti mezkûreden sonra vaki olacak müstediyyat kabul olunmaz.

Madde 7 — Eşya nûmunelerinin tekrar dahili müddeti nizamiyesi zarfında taleb ve istida olduğu surette dördüncü madde mucibince gümrük tahlilhanesinde hıfzolunacak nûmuneler sahipleri tarafından peşinen verilecek tahlil harçları ile beraber gümrük nezaretleri caniblerinden rûsumat emanetine irsal ve emanetçe de Mektebi Tıbbiyei Şahane Nezareti celilesine isal olunarak nezareti müşarileyha tahlilhanesinde nihayet on beş gün zarfında ikinci defa muayene ve tahlil edildikten sonra neticesi derhal emaneti müşarileyhaya bildirilecektir.

Madde 8 — Mektebi Tıbbiyei Şahane tahlilhanesinde muayenesi

icra olunacak mevaddın neticeî tahlilâtında sahibinin sıhhatı müddeası tebeyyün eylediği takdirde evvelce alınan tahlil harcı kendisine reddolunmak üzere rüsumat emanetine iade olunacak ve aksi halde sahibinin tahlil harcını istirdada hakkı olamayacaktır.

Madde 9 — Tahlil harcı ikinci cild düsturda münderiç tarifesine tevfikân istifa olunur. Ve bir cinsden bir tacire aid olarak Mektebi Tıbbiyei Şahane tahlilhanesince muayene olunacak nümunelerin zürufu teaddüt etse dahi bunlardan yalnız bir nümune için muayyen olan tahlil harcı alınır. Ancak muhtelif cinsden olan nümunelerin her biri için ayrı ayrı olarak harç verilmek lâzımgelir.

Müstahzaratı kimyeviye ve ispençiyariye ve edviyei hususiye

Madde 10 — Terkibi meçhul olan veyahut hükümeti seniyece ötenberi kabul olunan Fransanın kodeksinde vani düsturül edviyesinde müsarrah şeraite muvafık olmayan edviyenin idhali müsaade olunmaz. Şukadar ki meçhulütterkip olan edviye resmî bir akademi tarafından kabul olunmuş ise tasdikname ve formülü ve nümunesi ve tasdiknamesi yok ise yalnız mürekkebatını havi formülü kezalik nümunesile beraber sahibi tarafından Mektebi Tıbbiyei Şahane nezaretine irae ve tevdi edilerek müsaade istihsal olunduğu halde idhali mücaz olunur. Ancak ibrazı lâzımgelen bu gibi evrakın saltanatı seniye şehbenderlikleri tarafından musaddak olması muktazidir.

Madde 11 — İstimalinde mazarrat görülmüş olan kokain ve mürekkebatı ve solfonal ve serom antitüberkülin dikoh ve balık otu pikrotoksir ve kanabis andika yani esrar ile mamul edviyei hususiyenin idhali memnu olduğundan teminata rabten iade edilir.

Madde 12 — Eczayı nariye imal ve istihzarına salih olan klorat dö potas ve klorat dö sut ve nitrat dö potas ve nitrat dö sut ve pikratler ve nitro gliserin ve fülmi koton gibi eczayı kimyeviyenin idhali memnudur. Bu misillü ecza vürudunda zabt ve müsadere olunur.

Madde 13 — Maddei sabıkada beyan olunan eczayı memnuadan tababette istimalleri mecburî olan klorat dö potas ve klorat dö sut ve nitrat dö potas ve nitrat dö sut ve pikratların beher eczahane ve akar için Mektebi Tıbbiyei Şahane ve sanayi ve ziraatte kollanılacakların dahi aid olduğu nezaretlerce tayin olunacak miktarı teminat tahtında olarak tophanei âmire marifetile ve fiatı asliyesile ita olunacaktır. Fakat ed-

viyei hususiye şekline ifrağ edilmiş olmasından dolayı eczayı nariye imaline salih olmıyan klorat dö potas pastillerinin ve emsali edviyenin idhali mücazıdır.

Mekûlât ve meşrubat ve müskirat

Madde 14 — Gümrüklere vürud eden yağlardan bilmuayene mevaddı muzirreyi havi olanlarile kokmuş ve bozulmuş olmasından naşi ekle gayri salih bulunanlarının idhaliine müsaade olunmaz. Şukadar ki sanayide istimal olunmak üzere gerek bunların ve gerek pamuk ve yer fıstığı ve buna mümasil züyutu nebatiyenin ve gerekse işbu züyut ile karıştırılmış yağlarla zeytin ve susam yağlarının bittelvin idhali mücaz tutulur.

Madde 15 — Gümrüklere gelecek dakiklerin esnayı muayene ve tahlilinde haddi aşarî olarak nihayet yüzde dokuz glotini ve «bulan» aletile yirmi beş derece elâstikiyeti havi olmıyanların idhaliine müsaade olunmıyarak memaliki ecnebiyeye iade olunur.

Madde 16 — Kahve ve çaylardan mevaddı muzırza ile telvin ve tağşiş edilmiş olanlarile mesnu bulunanları idhal edilmeyip kezalik iade edilecektir.

Madde 17 — Mekûlât ve meşrubat ve mülevven şeker ve şekerlemeler ile mevaddı gıdaiyei saireden muzırza sıhhat olanları geldiği mahalle iade ve sardalya ve peynir gibi vehlei nazarda bozuk ve müteaffin olduğu görülen mekûlât usul ve nizamı dairesinde imha edilir.

Madde 18 — Memaliki şahaneye idhal edilecek müskirat ve meşrubatı küuliyeden muhafaza için asit salisilik ve telvin ve kuvvetini tezyit zımında muzırza sıhhat mevad ilâve edilmiş olanlarının imrarı caiz değildir. Maruf fabrikalar mamulâtından olan ve üzerlerindeki etiketlerde mahiyetleri tebeyyün eden ve fiatları gali bulunan şampanya gibi bazı müskiratın muamelesi doğrudan doğruya gümrük memurları marifetile icra edilecektir.

Sabunlar ve boyalı oyuncaklar vesaire

Madde 19 — Gümrüklere gelecek sabunların cevazı imrarı yüzde yarımından ziyade sut muhrık bulunmaması ve silikat dö sut ve kireç ve talk ve bunlara mümasil mevaddı muhrike ve muzırreden âri olmasile mukayyettir.

Madde 20 — Oyuncaklarla mekûlât sarılan kâğıt ve zuruflu saire-den kurşun, krom ve civa ve bakır ve antimuan ve arsenik mürekkeba-tile maden kömürü katranından imal olunan fuşin ve liyon maisi ve filâ-vanilin ve muhtelif anilinler veya sair mevaddı semive ile mülevven olanlar idhal edilmeyecektir.

Madde 21 — Eczayı tıbbiye teftiş memurlarının vazaifine dair 16 mayıs sene 1300 ve 6 şaban sene 1301 tarihli nizamnamenin ve hıfzıssihhai umumiye komisyonunun vazaifini havi olan 25 haziran sene 1301 ve 24 ramazan sene 1302 tarihli talimatın teftişatı dahiliveye müteallik ahkâmı müstesna olmak üzere gümrüklerce icra olunacak muamele ve muame-lâta aid mevaddı işbu nizamnamenin tarihi mer'iyetinden itibaren mef-suh tutulacaktır.

Madde 22 — Dersaadet gümrük tahlilhanesinde daimî suretle rü-sumat emanetine merbut ve muvazzaf olarak beş kimyager ve iki tabip istihdam olunacak ve bunlara mevdu vazaif müştereken ifa edileceği gi-bi kendileri başka vazaifle de mükellef tutulacaktır.

Madde 23 — İşbu nizamnamenin ahkâmı taşra gümrüklerince de cari olup şukadar ki henüz kimyager bulunmayan mahallerde emrû mu-ayene belediye tabipleri marifetile icra olunacaktır.

Madde 24 — İşbu nizamnamenin icrasına rüsumat emaneti me-murdur.

—•—

**No: 108 — Ağnam, aşar ve vergilerin mekadiri umumiyesi
üzerinden «Techizatı askeriye» namile ve % 6 hesabile
bir akçe tarh ve istifası hakkında
iradei seniye**

Mabeyni Humayun Başkitabetinin Tezkeresi

Eslihai cedide ve levazımı sairei askeriye esmanunun dahilen te-dariki için senei âtiye martı ibtidasından itibaren aşar ve ağnam ver-gisile sair vergilerin makadiri umumiyesi üzerinden techizatı askeriye tertibi namile ve yüzde altı hesabile bir akçe tarh ve istifası hakkında Meclisi Mahsusu Vükelâdan tanzim olunup 21 şevval 1317 tarihli tez-

kerei samiyei sadaretpenahilerile arz ve takdim kılınan mazbata [*] manzuru âli olarak mucibince ifayı muktezası hususuna iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyrulmuş olmakla olbabda emrû ferman hazreti veliyülemrindir.

12 zilkade 1317 ve 29 şubat 1315

[*] *İşbu iradei seniyei mübelliğ olup Mabeyni Humayunda alınmış olan mazbataı mebhuse mealini tamamile muhtevi bulunan tezkerei samiyeye :*

Sulh ve müsâlemetin muhafazası eslihai askeriyenin mükemmeliyetine mütevakkıf olduğu ve mükerrer ateşli tüfek ve nevusul topların tahakkuk eden ehemmiyet ve fâidesine binaen her devlet ve hatta en küçük hükûmet bile mükerrer ateşli tüfek ve seri ateşli toplar sipariş ve mubayaa etmekte ve Yunan muharebesinde doğrudan doğruya tarafı eşrefi hazreti hilâfetpenahiden tedariki emrû ferman buyrulan obüs toplarının tesirâtı mühimesi ciheti askeriyece tasdik ve itiraf olunmakta bulunduğu ve Devleti Aliyece eslihai cedidenin sureti ikmaline âid esbaba itina muharebeden ziyade sulh için mühim ve mutena idüğü cihetle levazımı askeriye esmanının dahilen tedariki zımında bir sureti münasebe mütalea olunması hakkında şerefsudur buyrulan emrû fermanı humayunu mülûkâne üzerine techizatı askeriye için varidatı umumiyenin yekûnu veya bir kısmı mühimmi üzerinden ledelicab Avrupaca alınmakta olduğu misillü Devleti Aliyece dahi senei âtiye martı ibtidasından itibaren ağnam, aşar ve vergilerin makadiri umumiyesi üzerinden techizatı askeriye tertibi namile ve yüzde altı hesabale bir şey istihsalinde seneri altı yüz bin lira husulü memûl idüğü umuru maliye komisyonu riyaseti celilesi canibinden arzı aliyei ulya kıldığından keyfiyet bermantuku emrû fermanı humayunu mülûkâne Meclisi Mahsusu Vükelâda ledelmütalea levazımı askeriye esmanının dahilen tedariki esbabının istikmali her vechile menfaati devlet ve memleketi müeddi ve ihtiyacatı mühimmenin istikmali emrinde memleketçe bazı mertebe fedakârlık ihtiyarından çekinilmeyeceği bedihi olup eslihai cedidenin sür'ati tedariki ise ihtiyacatı mühimmei mebhusenin biri ve belki en birincisi bulunduğundan riyaseti müşarileyhanın arz ve iş'arı vechile senei âtiye martı ibtidasından itibaren ağnam ve aşar ve vergilerin makadiri umumiyesi üzerinden techizatı askeriye tertibi namile yüzde altı hesabale bir akçe tarh ve istifası bittensib ledelarz mucibince icrayı ica-

bına iradei seniyei cenabı cihanbani şerefmüteallik buyrularak riyaseti müzarileyha ile tarafı valâyı seraskeriye tebligat icra ve akçenin sureti tevzi ve cibayeti ile münhasıran levazımı askeriye esmanına sarfolunmak üzere hıfzı hakkında lâzimülittihaz olan tedabir ve takayyüdatı mutazammın talimat lâyihasının sureti leffen irsal kılınmış olmakla icrayı icabına himmet olunması siyakında tezkerei mahlâsî terkim kılındı.

12 zilkade 1317 ve 29 şubat 1315

No: 109 — Galata - Beyoğlu tünelinin müddeti imtiyaziyesinin inkızasından itibaren işletilmesi hakkında imtiyaz mukavelenamesi

14 zilkade 1317 ve 2 mart 1316

Bir taraftan hükümeti seniye namına hareket eden Ticaret ve Nafia Nazırı Devletlü Zihni Paşa Hazretleri ile diğer taraftan tebaai devleti aliyeden Cebraîl Gazal Efendi beyninde mevaddı âtiye kararlaştırılmıştır

Madde 1 — Galatadan Beyoğluna kadar mümted olan tünelin müddeti imtiyaziyesinin inkızasından itibaren elli sene müddetle işletilmesi imtiyazı mumaileyh Cebraîl Gazal Efendiye ihsan buyrulmuştur.

Madde 2 — Mumaileyh Cebraîl Gazal Efendi imtiyazı hazırın inkızasından itibaren mezkûr tünelin 3 mayıs sene 285 tarihli imtiyaz şartnamesinde münderiç ahkâm ve şeraite tevfikân işletilmesini taahhüd eylediği gibi mezkûr şartnamenin otuz ikinci maddesinde tünelin hasılatı safiyesinden hükümeti seniyeye aidiyeti muharrer olan yüzde bir buçuğun yerine işbu mukavelenamenin teatisi tarihinden itibaren yüzde altı itasını ve müddeti hazırın imtiyaziyenin tarihi inkızasından itibaren de işbu yüzde altı hissei aidatın yüzde on ikiye iblâgını taahhüd eyler.

Madde 3 — Mumaileyh Cebraîl Gazal Efendi mezkûr tünelin hitamı müddeti imtiyaziyesinde sahifülbeyan 3 mayıs 1285 tarihli şartnamenin yirmi dokuzuncu maddesi ahkâmınca hükümeti seniyeye ve imtiyazı sabıka aid hukuk ve vezâifi deruhde eylemiştir.

Madde 4 — Mumaileyh Cebrail Gazal Efendi mezkûr tünelin iş-letilmesi umurunun devamı zımında müddeti hazırai imtiyaziyenin inkızasından itibaren nihayet iki sene zarfında bairadei seniye mevzu nizamname nümunesindeki ahkâm ve şeraite muvafık bir osmanlı anonim şirketi teşkiline mecburdur.

Madde 5 — Mumaileyh Cebrail Gazal Efendi tünelin gerek Beyoğlu ve gerek Galata cihetinin elhaletühazihi muvakkat heyette bulunan mevkiflerini hedim ile yerlerine kâgir olmak ve taksimat ve tertibat ve tezyinatı dahiliye ve manzarai hariciyesi Nezaretçe kabul ve tasdik olunacak resim ve haritaya mutabık ve herhalde nakliyatın ihtiyacatına muvafık bulunmak ve tünel ile mütemadiyülvuku olan iyabüze habı tas'ib ve işkâl etmiyecek surette olmak üzere müceddeden inşa etmeği taahhüd eder.

Madde 6 — Mumaileyh Cebrail Gazal Efendi gerek mevkiflere ve gerek maddei âtiyede muharrer akarata dair harita ve resimleri üçer nüsha olarak şirketin teşekkülü tarihinden itibaren altı mah zarfında Ticaret ve Nafia Nezareti Celilesine takdim ederek ve Nezaret işbu harita ve resimleri tarihi takdiminden itibaren üç mah zarfında bittedkik yolunda olduğu surette halile ve olmadığı takdirde icab eden tadilât ve tashihatin icrasile tasdik eyliyecektir. Mumaileyh Cebrail Gazal Efendinin teşkil edeceği şirket mevkifler imalâtını resim ve haritalarının tasdik olduğu tarihi takib edecek mart ayında mübâşeretle şehri mezkûrun bulunduğu senenin kânunuevveli nihayetinde ikmal eyliyecektir.

Akarata gelince bunlar harita ve resimlerinin tasdik tarihinden itibaren üç sene zarfında ikmal kılınacaktır. Eşbabı mücbireden münbais halât vukua gelmeksizin mumaileyhin teşkil edeceği şirket muayyen olan müddet zarfında gerek mevkiflere aid ameliyata ve gerek akaratin inşaatına mübâşeret etmediği veya başlayıpta ikmal eylemediği halde günde elli frank cezayı nakdi ita eyliyecektir. Mevkifler ameliyatın ikmalî şirket tarafından ihbar olundukta Ticaret ve Nafia Nezareti canibinden mansub bir fen komisyonu marifetile iktiza eylediği halde imalâtı cedide ile asıl demiryolunun ve teferruatı sairesinin kabulü kat'isi icra edilecektir.

Madde 7 — Mumaileyh Cebrail Gazal Efendi dilediği gibi icar etmek üzere merbut muvakkat haritalarında surh ile irae olunan arsalar ahabını birrıza işтира ederek mevkif arazisine kalb ve ilhak eylemeği ve şu suretle hasıl olacak arazinin mecmuu üzerinde akar olmak üzere

ebniye yapmağı taahhüd eder. Beyoğlu cihetinde yapacağı ebniye terbian bin beş yüz zıra arsa üzerinde ve bu arsayı tamamen setredecek cesamette olacak ve mezkûr arsa elyevm mevkiflere aid bulunan bin iki yüz zıra mahal ile anın ittisalinde ve tünel meydanına nazır ve tünele girilirken sol tarafta vaki olup mumaileyhin bilmubayaa birleşti-receğı mahalden teşekkül edecektir. İşbu ebniye dört kat olarak inşa olunacak ve yüzleri Sarrafoğlu Hanı tulünce mümted olan sokak üzerinde olmak üzere mağazaları dahi havi bulunacak ve ebniyei mezkûrenin tarz ve şekli muntazam olacaktır. Galata cihetinde yapacağı ebniye terbian bin iki yüz zıra arsa üzerinde ve bu arsayı tamamen setrederek cesamette olacak ve mezkûr arsa elyevm mevkife aid bulunan bin seksen zıra mahal ile mumaileyhin bilmubayaa anınla birleşti-receğı yüz yirmi zıra murabbai mahalden teşekkül edecektir. İşbu ebniye üç kat olarak inşa olunacak ve mevkif arkası istikametince mümted olan sokak üzerinde yüzleri olmak üzere mağazaları dahi havi olacaktır. Ebniyei mezkûrenin tarz ve şekli mevkif ile Helbenk Hanı arasında ahiren yapılan ebniyeye mümasil bulunacaktır. Gerek Beyoğlu ve gerek Galata mevkifleri ile yanlarında berveçhi muharrer icra olunacak inşaatın masarifi otuz bin osmanlı lirasından dîn olmayacak ve madde sabıkada muharrer kabul muamelesi işbu akarata şamil olmayıp akarata mezkûrenin emri inşasındaki muamele ile muamelâtı müteferriai sairesi ebniye nizamnamesine tâbi olacaktır. Mumaileyh şartnamenin otuz ikinci maddesi mucibince işbu akarat için dahi iktiza eden vergiyi verecektir. Mezkûr akaratın bedeli icarından yüzde beş hükûmeti seniyyeye aid olacaktır

Madde 8 — İmtiyazın müddeti munkazi oldukça hükûmeti seniyyeye intikali şartnamei mebhusun yirmi dokuzuncu maddesinde meşrut olan demiryol vesaire meyanında işbu mukavelename mantukunca muahharin inşa olunacak akarat ile icra edilecek sair müessesat dahi hüsnü halde olarak bilâbedel hükûmeti seniyyenin malı olacaktır.

Madde 9 — Şartnamenin yirmi sekizinci maddesinde muharrer olan hakkı mubayaa işbu mukavele tarihinden itibaren yirmi beş sene mürrurundan sonra istimal olunabilecek ve şukadar ki bedeli mubayaa olmak üzere verilecek taksiti senevî demiryol hangi sene iştiira olunacak ise andan evvelki yedi sene zarfında vukubulan hasılatı safiye hesap olunarak en az hasılatı olan iki senenin temettüatı bundan bittenzil kusur beş senenin mikdarı temettüatı mutavassıtasından ibaret olacak

ve binaberin şurası mukarrerdir ki salifüzzikir yirmi sekizinci maddede bedeli mubayaa mikdarı senevisinin ana esas ittihaz olunan yedi senenin son senesinin mikdarı temettüatından akal olmayacağına dair münderiç şartın hükmü olmayacaktır. Salifülbeyan hakkı mubayaa müddetinin yedinci maddede muharrer akarata dahi şumulü olup ancak işbu akaratin emri mubayaası sureti âtiyeye tefhikan icra olacaktır. Şöyle ki akarati mezkûrenin bedeli mubayaası olmak ve müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar canibi hükûmeti seniyyeden mumaileyhin teşkil edeceği şirkete tediye olunmak üzere bir taksiti senevî tayin olunacak ve şu taksiti senevî emri mubayaanın icra edileceği seneden evvelki son yedi sene zarfında alınmış olan icarı bedelâtı seneviyesi cemedilip şunun mecmuundan en az bedeli icar veren iki seneye mahsus mikdar tenzil olunduktan ve geri kalan beş seneye aid icar bedelâtının mikdarı vasatisinden de yüzde iki buçuk tenzil kılmdıktan sonra baki kalacak akçeden ibaret bulunacaktır. Zikrolunan taksiti senevinin evkatı muayyenede tediyesi tarafı devletten temin ve bu hususa dair bir mukavele mahsus tanzim edilecektir.

Madde 10 — Tünelin müddeti hazırai imtiyaziyesi inkızasında mukavele ve şartname mucibince hükûmeti seniyyeye terki lâzımgelen kâffe ebnîye ve alât ve edevat üçüncü maddede irae edilen vezaifin ifasını müteakib mumaileyh Cebrail Gazal Efendiye canibi hükûmeti seniyyeden teslim ettirilecektir.

Madde 11 — Mumaileyh Cebrail Gazal Efendinin teşkil edeceği şirket inkızaı müddette 3 safer 1286 ve 3 mayıs 1285 tarihli şartname mucibince kendisine hükûmeti seniye canibi âlisinden teslim edilmiş olan mebanî ve alât ve edevatı aynı surette ve balâdaki beşinci ve yedinci maddeler mucibince vücuda getireceği inşaatı dahi sureti mükemlede terk ve teslim etmiye mecburdur.

Madde 12 — Mumaileyh Cebrail Gazal Efendi veya teşkil edeceği şirket esbabı mücbireden madud ahval mevcut olmadığı halde işbu mukavelename mucibince deruhde eylediği şeraiti gerek kısmen ve gerek tamamen ifa edemez ise kâffe hukuku imtiyaziyesinden sakıt olacaktır.

Madde 13 — Sahibi imtiyaz Cebrail Gazal Efendi müddeti hazırai imtiyaziyenin inkızasından itibaren tediyesine başlanmak üzere tesisatı askerîye için hasılatı vakıadan yüzde üç derecesinde bir meblâğı müddeti cedidei imtiyaziyenin hitamına kadar senebesene tefrik ve ita etmeyi dahi taahhüd eyler.

Madde 14 — Tünel imtiyazına dair elyevm mevcut ve mer'i olan salifüzzikir 3 safer 1286 ve 3 mart 1285 tarihli mukavele ve şartnamenin işbu mukavelename ile tadil olunmıyan kâffeı ahkâm ve şeraiti kemakân baki ve mer'i olacaktır.

**No: 110 — Sisam Ceziresi Meclisi İdare Azalarının sureti
intihabı hakkında Nizamname**

14 zilkade 1317 ve 2 mart 1316

Madde 1 — Meclisi idare azası her biri bir nahiyeden olmak ve ekseriyeti ârayı kazanmış olanlar miri cezire tarafından memuriyetleri tasdik edilmek üzere meclisi umumî tarafından intihap olunur. Bunlardan başka beşinci maddede gösterilen ahvalde bunların makamına kaim olmak üzere kezalik ekseriyeti âra ile dört namzed daha meclisi mezkûr tarafından intihap olunur.

Madde 2 -- Meclisi idare azasının memuriyeti miri cezirenin olbabdaki buyruldusunun kendilerine tebliği tarihinden muteber olmak üzere iki sene içindir.

Madde 3 Meclisi idare azasından biri miri cezirenin evvelden ilmi lâhik olmadıkça merkezi hükûmetten tebaüd edemez ve daveti vakıa üzerine avdet eylemezse müstafi nazarile bakılır.

Madde 4 - Meclisi idarede aslen veya sıhriyeten ikinci dereceye kadar karabeti olan zevatın birlikte bulunması gayri caizdir. Meğerki olbabda miri cezire tarafından muafiyet ita oluna. Müddeti memuriyetleri esnasında iki aza beyninde dereci mezkûreye kadar sıhriyet vaki olursa bunlardan birisi istifa etmeğe mecburdur.

Madde 5 — Meclisi idare azasından birisine istifa ve fevt veya memuriyetin ifasına mani olan diğeri bir sebebi meşruun vukuunda mensup olduğu nahiyeden namzed olarak ekseriyet kazanmış olan zat anın makamına kaim edilir.

Madde 6 — İşbu Nizamname ahkâmına mugayir olan nizamatı sabıka mülğadır.

No: 111 — Havagazile teshin olunan motörlerin buharlı sabit makinelerden addile onar lira resim ahzi hakkında irade

Şûrayı Devlet Maliye Dairesi Mazbatası

Dahiliye Nezaretinin Şûrayı Devlete havale buyrulan 11 cemaziyel-ahir 1317 tarih ve üç bin yüz yirmi dokuz numaralı tezkeresi melfuflarile beraber maliye dairesinde kıraat olundu :

Mealinde havagazile teshin ve tahrik olunan ve yedi beygir kuvvetinde olup motör denilen makinelerden resim ahzına dair nizamnamede bir gûna sarahat olmadığı ve bu makule makineler ise gittikçe tekessür etmekte ve evvelce küçük mikyasda bulunanları celp edileğediği halde şimdi yedi beygir ve daha ziyade kuvvette makineler vaz ve ihdas edilmekte bulunduğundan bahisle bunlardan kuvvetlerine göre dairei belediyece münasib bir resim ahz ve istifası lüzumu Aydın Vilâyetinden iş'ar kılındığı izbar edilmesile bunlar hakkında mevzu usul ve nizam nazaran bu babdaki mutalea Ticaret ve Nafia Nezaretinden istifsar kılınmış idi.

Cevaben alınan 16 şaban 1317 tarihli tezkerede motörler hakkında mahsusan bir nizam olmayıp fakat Dersaadette Fener Caddesinde iştiroleyle olduğu kârgir mahzeninde alçı imal etmek üzere motör vazına ruhsat itası hakkında mukaddema Hacı Yuvar nam kimse tarafından verilen istidaname ve bunda mahzur olmadığına dair Şehremanetinden takdim olunan tezkere üzerine mezkûr mahzenden çıkarılıp başka mahalle nakledilmemek şartile oraya motör konulmasına müsaade ve bunun buharlı sabit vapur makinelerine mahsus nizamnamede muharrer kazanların üçüncü sınıftan addile ruhsatname itası hakkında bilistizan şerefsadır olup 26 teşrinievvel 1311 tarihli buyruldui samî ile tebliğ buyrulmuş olan iradei seniyei cenabı padişahî hükmü münifine tevfikân ve üçüncü sınıf müvellidülbuharlar hakkında cari olan nizam ve kavanine tatbikan mumaileyhten harç resmi olarak on aded lirayı osmanî bedelistifayesine bir kıta ruhsatname tanzim ve ita olunmuş ve iradei mezkûre hükmü münifi mabehüttatbik ittihaz edilerek *emsalleri hakkında dahi*

ayni muamele ifa kılınmakta bulunmuş idüğü izbar kılınmış olduğundan Aydın Vilâyetince de bu suretle muamele olunmasının vilâyeti müşarileyhaya lieclettebliğ Dahiliye Nezaretine havalesi tezekkür kılındı olbabda.

27 şevval 1317 ve 15 şubat 1315

Arz tezkeresi

Havagazile teshin ve tahrik olunan ve yedi beygir kuvvetinde olup motör denilen makinelerden resim ahzine dair sarahati nizamiye yok ise de bu makineler gittikçe tekessür etmekte ve daha ziyade kuvvette makineler ihdas ve istimal edilmekte olduğundan bunlardan kuvvetlerine göre belediyece münasib bir resim ahzi lüzumu hakkında Aydın Vilâyeti celilesinden vukubulan iş'ar ve olbabda Ticaret ve Nafia Nezareti celilesinden edilen istifsar üzerine nezareti müşarileyhadan alınan cevabda işbu motörlerden buharlı sabit makinelere mahsus nizamnamede muharrer kazanların üçüncü sınıftan addile onar lira resim ahzile ruhsatname ita olunmakta olduğu bildirilmiş olduğundan vilâyeti müşarileyhaca bu yolda muamele olunması hususunun lieclettebliğ Dahiliye Nezareti celilesine havalesi tezekkür kılındığına dair Şûrayı Devlet Maliye Dairesinin mazbatası arz ve takdim olunmakla olbabda her ne veçhile emrû fermanı hümayunu cenabı hilâfetpenahî şerefsünuh ve sudur buyrulur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile.

12 zilkade 1317 ve 29 şubat 1315

Iradei seniyeyi mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfufile beraber manzuru âli buyrulan işbu tezkeresi samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniye cenabı hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulmuş olmakla olbabda.

17 zilkade 1317 ve 5 mart 1316

No: 112 — Darülaceze hesabına ahiz ve istifa edilen on para dahil olduğu halde tadili tasavvur edilen tarifesi cedide
8 zilhicce 1317 ve 26 mart 1316

Anadolu ciheti iskeleleri	Rumeli ciheti iskeleleri	Adli bilet		Azimet ve avdet biletleri		Yüzde otuz tenzilli abone biletleri	
		İki adet ikinci mevki biletleri	İki adet birinci mevki biletleri	İki adet ikinci mevki biletleri	İki adet birinci mevki biletleri	İki adet ikinci mevki biletleri	İki adet birinci mevki biletleri
		Fi Para	Fi Para	Fi Para	Fi Para	Fi Para	Fi Para
Köprü	1 Köprü	80	120	60	100	56	84
Harem. Salacık	2 Kabataş						
Üsküdar	3 Beşiktaş						
Kuzguncuk	4 Ortaköy						
Beylerbeyi	5 Kuruçeşme	160	240	120	200	112	168
11 Çengelköyü	6 Arnavut köyü						
10 Vaniköyü	7 Bebek						
9 Kandilli	8 Rumelihisarı						
8 Anadoluhisarı	9 Boyacıköy						
7 Kanlıca	10 İstinye						
6 Çubuklu	11 Yeniköy	240	360	180	300	168	252
5 Paşabahçesi	Tarabya, Kireçburnu						
4 Beykoz	Büyükdere						
3	Mesarburunu						
2	Yenimahalle						
1 Anadolu Kavağı	Rumeli Kavağı						

Aralık iskeleler için alınacak ücret üç fiattan ibaret olup aynı esas üzere tertip olunmuştur şöyleki:

Bir iskeleden diğer iskeleye gitmek için yolcunun bulunduğu iskelesinden bir sayarak her cihetten dördüncü iskeleye kadar birinci fiat üzere yani bir kuruş ve beşinci iskelesinden onuncuya kadar ikinci fiat üzere yani iki kuruş ve on birincisinden sonra bulunan iskeleler için üçüncü fiat üzere yani üç kuruş ücret alınacaktır.

*Darülaceze hesabına ahz ve istifa edilen on para zam
dahil olduğu halde tarifesi hazıra*

		Adi bilet	
		iki adet ikinci mevki bilet	iki adet birinci mevki bilet
Anadolu ciheti iskeleleri	Rumeli ciheti iskeleleri		
Köprü			
Harem, Salacık		60	100
Üsküdar			
Kuzguncuk	Kabataş	} 70	110
	Beşiktaş		
Beylerbeyi	Ortaköy	} 90	130
	Kuruçeşme		
Çengelköyü	Arnavutköy	110	150
Vaniköyü	Bebek	130	170
Kandilli	Rumelihisarı	} 170	210
Anadoluhisarı	Boyacıköy, Mirgün		
Kanlıca	İstinye	170	250
Çubuklu		} 210	290
Paşabahçesi			
Beykoz	Yeniköy	} 210	330
	Tarabya		
	Kireçburunu		
	Büyükdere		
	Mesarburunu		
Anadolu Kavağı	Yenimahalle		
	Rumeli Kavağı		

Bir iskeleden diğer iskeleye gitmek için birinci iskele için otuz para ve andan sonra beher iskele için on para zam ve yüz on paradan ziyade olmamak üzere ücret alınmaktadır.

No: 113 — Heride bilûmum vilâyet ve elviye şahaneye de tatbik edilmek üzere şimdilik sahili olan ve ecnebi postahanesi bulunan vilâyat ve elviye ile şimendüfer güzergâhı olan büyük şehirlerde vaz ve tesisi muktezayı iradei seniyei cenabı hilâfet-penahîden bulunan kıymeti mukaddereli mekâtib hakkında kaleme alınan Nizamaame

9 zilhicce 1317 ve 27 mart 1316

Madde 1 — Kıymeti mukaddereli mekâtib derununda banknot ve tahvilât ve esham ve hissei temettü koçanları ve kıymeti haiz bu gibi evrakı nakdiye bulunan ve işbu evrakı nakdiyenin kıymeti zarfları üzerine terkim olunan mektuplardır.

Adreslerin sureti tahriri

Madde 2 — Kıymeti mukaddereli mekâtibin adresi mürselünileyhin hüviyeti hakkında şüpheye meydan bırakmamak için gayet dikkatli ve okunaklı surette mürekkeple yazılacak ve adreste mürselünileyhin bulunduğu şehir veya kasaba ile isim ve şöhet ve sanatı ve mümkün olduğu halde ikametgâhı sokağı ismi ve numarası muharrer bulunacaktır. Adresler türkçe yazılacaktır. Ashabı arzu ettiği halde fransızca ve elsinei saire ile dahi ilâveten adres yazabilir. Adresi kurşun kalemile veya kelimatın yalnız hurufu iptidaiyesile muharrer bulunan kıymeti mukaddereli mekâtib postahanelerce katiyen kabul olunmayacaktır.

Mektupların ne suretle kapatılacağı

Madde 3 — Kıymeti mukaddereli mekâtib ancak sureti kâfiyede kapanmış ve lâakal beş yerinden okunaklı veçhile postahaneye hini tesliminde irae ile mühürlenerek kabul olunacaktır. Mühürde mürsilin ismi veyahut bir işareti hususiyesi mahkûk olacaktır. Meskûkât misillü şeylerle tahtimi caiz olmadığı gibi kenarları renkli zarfların istimali de memnudur.

Takdir olunacak kıymetin haddi azamı

Madde 4 — Kıymeti mukaddereli mekâtib için altın akçe hesabı ile elli bin kuruş ile meblâğı mezburun diğer akçe ile bedeli haddi azamı itibar edilmiştir. Beher mektubun havi olacağı kıymet işbu mik-

tarı tecavüz etmeyecektir. Fakat mürsiller aynı posta ile aynı mürselün-ileye müteaddid mektup gönderebilecektir.

Sahte kıymet takdiri

Madde 5 — Bir mektubun içine konulan evrakı nakdiyeye hile maksadile bedeli hakikisinden fazla kıymet takdir ve beyan etmek katiyen memnu olup buhalde mürsil talebi tazminat hakkından sakıt olduğu gibi hakkında takibatı kanuniye de icra olunacaktır. Binaenaleyh bit-tesadüf veya alâkadaranın müracaatları üzerine bir mektup derununa vazolunan evraka bedeli hakikisinden fazla kıymet takdir ve tahrir edildiği bir merkezce tahakkuk eder ise muamelei lâzıme ifa olunmak üzere derhal telgraf ve posta nezaretine malûmat verilecek ve bu babda bir gûna tahkikata teşebbüs edilmiş ise için dosyası birlikte gönderilecektir.

Kıymeti mukadderinin tarzı tahriri

Madde 6 — Bir mektubun kıymeti mukadderesi bizzat mürsil tarafından altın kuruş hesabı zarfın yüz tarafına erkam ve huruf ile beyan olunacak ve hiç bir gûna hak ve silinti ve çıkıntı musaddak olsa bile kabul olunmayacaktır. Mürsil kıymeti mukaddereyi diğer meskûkât hesabı de ilâveten terkim edebilir.

Ücret

Madde 7 — Kıymeti mukaddereli mekâtibin ücreti berveçhi peşin tesviye kılınacaktır. Ücreti mezkûre evvelâ mektubun usulen posta ücretinden saniyen teahhüd ücreti muayyenesinden salisen kıymeti mukadderinin beher bin kuruş ve küsuru için kırk para hesabı ücreti nisbiyeden ibarettir.

Kıymeti mukaddereli mekâtibe leffi memnu olan mevad

Madde 8 — Kıymeti mukaddereli mekâtibe nukud ve altından ve ya gümüşten mamul mevad zikıymet taşlar mücevherat ve gümrük rüsumuna tâbi bulunan sair eşyayı mümasile ile devletçe tedavülü memnu olan kâffe evrakın lef ve vazı memnu olduğundan mevaddı mezkûreyi muhtevi bulunacak mekâtib posta merkezlerince kabul olunmayacaktır.

Ahız ücret

Madde 9 — Kıymeti mukaddereli mekâtibin ücreti posta pulu olarak istifa olunacaktır. Posta pulları zarfın yırtıklarını setir edememek

ve araları boşkalmak üzere vazedilmekle beraber mektubun kenarına kapayacak vecih ile zarfın iki yüzüne kıvrılmıyacaktır.

Tarih damgası darbu

Madde 10 — Kıymeti mukaddereli mekâtibin yüz tarafına gayet okunaklı çıkmak üzere mahreç merkezinin tarih damgası basılacaktır

Veznin tahriri

Madde 11 — Kıymeti mukaddereli mekâtibin gram hesabı ile vezni sahihi mahreç merkezince zarfın adresi cihetinin kısmı fevkanisinin sol köşesine tahrir olunacaktır.

Tevdi ilmühaberi

Madde 12 — Kıymeti mukaddereli mekâtibin hini tevdiinde mektubu kabul eden memur zarfın üzerindeki tafsilâtı lazımeyle koçanlı bir deftere kayıt ederek tevdi ilmühaberini kat' ile mürsile ita eyliyecek ve işbu ilmühaber memurun imza ve merkezin tarih damgasını muhtevî olacağı gibi imlâ ve imza edilen koçanlar merkezlerde mahfuz bulundurulacaktır.

İade ilmühaberi

Madde 13 — Kıymeti mukaddereli mekâtibin mürsile postahaneye hini tevdiinde bervechi peşin kırk paradan ibaret bir resim tediyesile mekâtibi mezkûrenin mürselünileyhe tesliminden kendisinin haberdar edilmesini talep edebilir.

Sevk muamelâtı

Madde 14 — Kıymeti mukaddereli mekâtibin sevkı emanat hakkında cari olan usul ve muamelâta tatbik edilecektir.

İrsalât varakası

Madde 15 — Kıymeti mukaddereli mekâtib sevkıyat memuru tarafından nümunesi vechile tanzim kılınacak hususî sevk jurnallarına tafsilâtı lâzimesile kayıd olunacaktır. Tafsilâtı mezkûre tarihi sevk ve aid olduğu merkez ile gideceği mahal ve mürselünileyhin isimlerinden

ve kıymeti mukaddere ve sikletinden ibarettir. İşbu sevk jurnallarının bir sureti de beyaz kâğıttan yapılmış bir kopya defterine alınarak bu kopya defteri merkezde hıfz edilecektir.

İşbu muamelât ifa olunduktan sonra sevk memuru kıymeti mukaddereli mekâtibi bir araya getirerek marûlbeyan sevk jurnalile birlikte taahhüdlü müraselâta olduğu gibi kalınca bir kâğıda sarıp paket yapacak ve üzerini çapraz olarak düğümsüz sicim ile bağlayıp paketin açık yerlerine mühür mumu sürülerek sicimin uçları mühür altında kalmak üzere mumun üzerine merkezin mührü basılacaktır. Paketin yüzüne dahi kıymeti mukaddereli mekâtib ibaresile mahreç ve mevrid merkezlerinin ismi ve paketin siklet ve kıymeti mecmuası yazı ile tahrir olunacaktır. Kıymeti mukaddereli mekâtibi ihtiva edecek salifülbeyan paketler ayrıca yaptırılacak çantalar derununda emanat çantalarile birlikte nakledilecek ve işbu paketlerin teslim ve tesellümü dahi emanat hakkında meriyülicra bulunan muamelâta tevfikân ifa kılınacaktır.

Sureti ahiz ve tahkik

Madde 16 — Kıymeti mukaddereli mekâtib paketini ahzeden posta merkezi evvel emirde paketin ve sicim ve mühürlerinin bozulmadığına ve tarzı tertibinde bir kusur ve tarifâtı nizamiyeye nazaran sureti sevkinde muamelece noksan bulunmadığına dikkat edecektir. Saniyen paketler mevrid merkezince tartılarak sikletlerinin üzerlerinde muharrer mîkdara mutabık olup olmadığına bakacaktır. Salisen muamelâti mezkûre hitam bulduktan sonra mevrid merkezince paket açılıp kıymeti mukaddereli mekâtib birer birer muayene edilecektir. Muayenede behemehal iki memurun bulunması icab eder. Evvelemerde mekâtibi mebusenin adedinin ve kıymeti mukadderelerinin ve gideceği mahallerin sevk jurnalindeki kuyudata tamamen muvafık olup olmadığına bakılıp badehu zarfların üzerinde ve mühürlerde bir bozukluk veya tazyik emaresi bulunup bulunmadığına dikkat olunur. Bundan sonra mektuplar birer birer tartılarak vezinleri kuyuda muvafık olup olmadığı tahkik kılınır. Rabian esnayı muayenede sevk jurnalında mukayyed bir mektup zuhur etmiyecek veya kuyudatta hata ve nisyan veyahud diğer bir kusur veya noksan görülecek olursa kuyudatı mezkûrenin yanlış mahalleri okunabilecek surette kalemle çizilerek üstüne tashihâtı lâzime icra ve bu yolda tahkik ve muayeneden sonra memurları tarafından sevk jurnalinin ziri imza edilecektir.

Tahkik varakası

Madde 17 — Sevki jurnali üzerinde tashihâtı lâzime icra olunduktan sonra mevrîd merkezi memurları tarafından tahkikat neticesinde tebeyyün eden ahvali natık bir tahkik varakası tanzim olunarak işbu varaka defteri mahsusuna aynen kaydedildikten sonra bilâ imhal taahhüdlü olarak mürsil merkezine gönderilecek ve varakai mezkûrenin nüshai saniyesi dahi Telgraf ve Posta Nezaretine irsal kılınacaktır.

Zabıtname tanzimi

Madde 18 — Kıymeti mukaddereli mekâtib paketinde görülen noksan ve bozukluk dâii mes'uliyet bir halde ise mevrîd merkezi tarafından nüshateyn olarak bir de zabıtname tanzimi icab edip bir nüshası paketin kâğıt ve zarf ve sicim ve paketin mühürleriyle beraber bilâ tehhür Nezarete gönderilecek ve diğer nüshası da merkez memuru tarafından hıfzedilecektir. İşbu zabıtnameler dahi tahkik varakaları gibi merkezde mahfuz defteri mahsusuna aynen kaydolunacaktır.

Mevrude damgası

Madde 19 — Kıymeti mukaddereli mekâtibin hini vürudunda mevrîd merkezi tarafından bunların zahrına tarihi vürudlarını müş'ir merkezin resmî tarih damgası vurulacaktır.

Mevrude defteri

Madde 20 — Kıymeti mukaddereli mekâtibin hini vürudunda mahreç ve mevrîdleri ve mürselünileyhin ismi ve mektubun kıymeti mukadderesi ve sikleti bir defteri mahsusaya kaydolunacaktır.

Sureti tevzi

Madde 21 — Kıymeti mukaddereli mekâtib mutlaka mevrîd postahanesinde müsarعاتı mümkünü ile ashabına tevzi olunur. Mürselünileyhin postahane memurları tarafından şahsen malûm olmadıkları halde isbatı hüviyete mecbur olup aksi takdirde kendilerine mektup verilemez. Kıymeti mukaddereli mekâtib ashabına hini tesliminde mürselünileyhe bir kıt'a makbuz senedi imza veya tahtim ettirilir.

İyice sarılmıyan veya hasardide olan müraselât

Madde 22 — Aralarında posta teati olunan bir merkezden diğesine vürud eden kıymeti mukadderele müraselât iyice sarılıp bağlanmamış veya hasardide olmuş ise evvelki tarzı mümkün mertebe muhafaza olunarak yeniden sarılıp bağlandıktan sonra usulü veçhile muamele ifa olumacak ve böyle bir hal vukuunda işbu müraselât bağlanmadan evvel ve sonra veznolunup epice bir siklet farkı görülürse her iki vezni mektup zarfının üzerine kaydedilecektir.

Tazminat

Madde 23 — Def' ve izalesi gayri kabil esbabı mücbireye mübtene olmaksızın kıymeti mukadderele mekâtib zayi olur veya hasara uğrar veyahud sirkat olunur ise emanetler hakkında müttehaz ve mer'i usule tevfikân mürsile veya talebi üzerine mürselünileyhe zayıatın kıymeti hakikiyesine muadil bir tazminat ita olunacaktır. Şukadar ki işbu zarar ve ziyatın mürsilin hata veya tekâsülünden münbais olmaması ve tazminatın dahi kıymeti mukaddere mikdarını tecavüz eylememesi meşruttur.

Müstediyat

Madde 24 — Kıymeti mukadderele mekâtib hakkında yirmi üçüncü maddede muharrer esbabdan dolayı vuku bulacak müsted'iyat mekâtibi mezkûrenin zamanı teslimlerinden itibaren bir sene zarfında mazharı kabul olacak ve teslim tarihinden itibaren bir sene mürurundan sonra bu gibi müsted'iyat hükümsüz kalacaktır.

Mekâtibi mevkufe

Madde 25 — Her ne esbaba mebni olursa olsun ashabına tevdi edilemiyen kıymeti mukadderele mekâtibin alâkadar olan merkezler vasıtasile mürsiline malûmat verilmek üzere mahreç merkezine ihbarı keyfiyet olunacak ve mürsil iki ay zarfında mahreç merkezine bir gûna cevap vermediği halde mevrid merkez bunlar hakkında dahi emanatı mevkufe hakkında câri olan usul mucibince hareket eyleyecektir.

Mektub istirdadı ve adres tadili

Madde 26 — Kıymeti mukadderele mekâtib mürsilleri işbu mekâtibi postadan istirdad veya adreslerini tadil edebilirler. İstirdad veya

adres tadili hakkındaki istidalar ücreti alınmak üzere mürsilin arzuna tevfikân posta veya telgraf ile tebliğ edilirse de mürsilin herhalde teslim ilmühaberini irae ile isbatı hüviyet eylemesi lâzımdır. Mekâtibin tekrar sevki veya iadesi halinde yedinci maddede muharrer ücreti nisbiye tekrar istifa olunur.

*Memaliki mahrusai şahane dahilinde kıymeti mukaddereli mekâtib
teati edecek olan posta merkezlerinin esamisini
mübeyyin cedveldir*

Demiryolu güzergâhında bulunan

Torbali, Bayındır, Tire, Ödemiş, Söke, Aydın, Nazilli, Sarıköy, Denizli, Menemen, Manisa, Kasaba, Salihli, Alaşehir, İnegöl, Uşak, Karahisarı Sahib, Soma, Akhisar, Kırkağaç, Bursa, Mudanya, Toyran, Demirhisar, Siroz, Drama, İskeçe, Gümülcine, Dedeağaç, Dersaadet, Çatalca, Çorlu, Lüleburgaz, Babayı atık, Ferecik, Sofular, Uzunköprü, Edirne, Demirtaş, Cesirmustafapaşa, Üsküdar, İzmit, Sapanca, Gebze, Adapazarı, Geyve, Lefke, Bilecik, Eskişehir, Sarayköy, Ankara, Kütahya, Akşehir, Iğın, Konya, Selânik, Manastır, Karaferiye, Vodina, Florina, Avrathisar, Köprülü, Demirhisar, Üsküp, Preşeve, Zifcebe, Volçterin, Metroviçe, Priştine, Şam, Kudüs.

Sahilde bulunan

İnebolu, Samsun, Giresun, Ordu, Trabzon, Rize, Sinop, Tekirdağı, Gelibolu, Kaleisultaniye, Midilli, İzmir, Sakız, Çeşme, Rodos, Mersin, İskenderun, Ayneroz, Lâzkiye, Trablusşam, Berut, Sayda, Hayfa, Yafa, Dedeağaç, Kırkağaç, Kavala, Selânik, Şenkin, Draç, Avlonya, Srabenduz, Parga, Preveze, Tirebolu, Urla, Foça, Cide, Hüdeyde, Kuşadası, Dikili, Ayvalık.

Ecnebi postahanesi bulunan memaliki şahane

Edirne	Nemçe
İskenderun	Fransız
Berut	Nemçe, İngiliz, Fransız, Rus, Alman
Hayfa	Nemçe

Hanya	Nemçe
Kavala	Nemçe, Fransız
Dersaadet	Nemçe, Alman, Rus, Fransız, İngiliz
Sakız	Nemçe, Rus
Kalaisultaniye	Nemçe, Fransız, Rus
Dede ağaç	Nemçe, Fransız
Draç	Nemçe
Gelibolu	Nemçe
Yafa	Nemçe, Fransız, Alman, Rus
Kudüs	Nemçe, Alman
İnebolu	Nemçe, Rus
Giresun	Nemçe, Fransız, Rus
Lâzkiye	Fransız
Ayneroz	Rus
Mersin	Fransız, Rus
Midilli	Nemçe
Ordu	Rus
Kara ağaç	Nemçe, Fransız
Preveze	Nemçe
Resmo	Nemçe
Rize	Rus
Rodos	Nemçe, Fransız
Selânik	Nemçe, Fransız, Rus
Samsun	Nemçe, Fransız, Rus
Şinkin	Nemçe
Sinop	Rus
Sarandoz	Nemçe
İzmir	Nemçe, Fransız, İngiliz, Rus, Alman
Trabzon	Nemçe, Fransız, Rus
Tirebolu	Rus
Trabulusuşam	Fransız, Rus
Avlonya	Nemçe
Sisam	Nemçe, Fransız
Yanya	Nemçe

No: 114 — Taşra ziraat müfettiş ve muallimleri hakkında
Nizamname

21 zilhicce 1317 ve 8 nisan 1316

BİRİNCİ FASIL

Ziraat müfettiş ve muallimlerinin sınıf ve maaşları ile sureti kabulleri ve masarifi seferiyeleri beyanındadır :

Madde 1 — Taşra ziraat memurları iki kısım olup bir kısmı ziraat müfettişleri ve diğer kısmı ziraat muallimleridir. Ziraat müfettişleri dahi iki sınıfa münkasem olup birinci sınıfı müfettişi umumilik ve ikinci sınıfı müfettişliktir. Ve ziraat muallimleri dahi üç sınıftır.

Madde 2 — Üçüncü sınıf ziraat muallimlerine beş yüz kuruş maaş ve rütbei hamise ve ikinci sınıf ziraat muallimlerine sekiz yüz kuruş maaş ve rütbei rabia ve birinci sınıf ziraat muallimlerine bin beş yüz kuruş maaş ve rütbei salise ve ziraat müfettişlerine iki bin kuruş maaş ve rütbei saniye sınıfı sanisi ve ziraat müfettişi umumilerine üç bin kuruş maaş ve rütbei saniye sınıfı evvel mütemayizi tahsis ve tevcih olunur.

Madde 3 — Ziraat müfettiş ve muallimliğine kabul olunmak için ziraat amelîyat mekteplerinden veyahut Halkalı Ziraat Mektebi Âlisinden icazetnameyi haiz olmak ve tebaai devleti âliyeden bulunmak meşruttur. Tebaai devleti âliyeden olupta memaliki ecnebiye ziraat darülfünunlarında diploma ahz edenlerin dahi mükâlemeten imtihanı şifahî icrasile ehliyetleri sabit olduğu halde ziraat müfettişi ve muallimliklerinde istihdamları caizdir.

Madde 4 — Her sınıfta bulunan ziraat müfettiş ve muallimlerine harcırah kararnameğine tevfikan harcırah ita olunacağı gibi dairei memuriyetleri haricinde muvakkaten seyyar ve fevkalâde memuriyetlere tayin olunacak ziraat müfettişlerine dahi kezalik mezkûr kararnameye tevfikan yalnız harcırah verilecektir.

Madde 5 — Hicaz ve Yemen ve Bağdat ve Basra ve Musul ve Diyarbekir ve Trabulusgarp Vilâyetleri ile Bingazi ve Zor sancakları ziraat müfettiş ve muallimliklerine tayin edileceklerine sınıflarına mahsus maaşların nisfı derecesinde fazla maaş ita olunacak ve işbu vilâyet ve sancaklara tayin kılınmış olan ziraat müfettiş ve muallimleri oralarda üç sene hizmet ettikten sonra arzu ettikleri halde vilâyatı saireye tahvili memuriyet ettirilecektir.

İKİNCİ FASIL

Hizmeti mecburiye hakkındadır

Madde 6 — Halkalı Ziraat Mektebi Âlisile ziraat ameliyat mekteplerinden icazet ve şehadetname ahz edenler hükûmeti seniyece teklif olunacak ziraat müfettiş ve muallimliklerinde on sene ifayı hizmete ve emir olunan mahalle gitmeğe mecburdurlar. Bunlardan memuriyet kabul etmeyenler ziraat ameliyat mekteplerinden mezun iseler mektepte buldukları her senei tedrisiye için on altışar ve Halkalı Ziraat Mektebi Âlisinden mezun iseler kezalik her senei tedrisiye için yirmi beş osmanlı altını icazet ve şehadetname ve imtihan hercı olan on osmanlı altını mektepler idaresine tediye edeceklerdir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Ziraat müfettiş ve muallimlerinin vazaifile tayin ve terfii sınıfları beyanındadır

Madde 7 — Ziraat muallimlerinin vazai fi asliyeleri mensub oldukları kaza veya liva ziraati hububatı mütenevvia tohumlarının tecdidine ve alâtu cedidei ziraiye celbine teşvik ve arzu edenlerin tarlalarında her nevi tecaribi ziraiye icra ve hayvanatı mütenevvia ecnasını ıslâh ve müstahselâtlarını teksir ve nezaretten gönderilecek tohumların faide ve vechi rüchanını ve nebatat ve eşcara arız olunan hastalıkların sureti tedavisini ahaliye bilfiil irae etmek ve kezalik nezaretten her sene bittanzim gönderilecek cetvellere tevfikân mevasimi muhtelifede ziraati umumî dersleri ve mevsimi şitada rüşdi ve idadî mekteplerinde yine ziraate müteallik dersler ita ve ahaliden arzu edenlerin arazisinde birer nümune tarlası küşat eylemekten ve ziraat müfettişlerinin vazifeleri dahi ziraat mektepleri ve nümune çiftlik ve tarlalarının idare ve hesabatını rüyet ve ziraat muallimlerinin vazifelerini ifa edip etmediklerini teftiş ve ziraat nezareti ve mensub oldukları vilâyet tarafından vukubulacak iş'arat ve tebligat ve vasayaya tevfikân muamele ve hareket etmekten ve hasılatı arziyeye dair bir hastalık zuhurunda keyfiyeti derhal hükûmeti mahalliyeinin en büyük memuruna bildirmekten ibarettir.

Madde 8 — Ziraat müfettiş ve muallimlerinin muamelât ve harekâtı talimatı mahsusaya tâbi olacaktır.

Madde 9 — Her kazada birer ziraat muallimi bulundurulup fakat taşrada bulunacak ziraat müfettişlerinin adedi on dördü tecavüz etmi-

yecek ve işbu müfettişlerden her birinin memuriyeti icabına göre iki veya üç vilâyete şamil olacak ve ziraat heyeti fenniyesinde dört nefer müfettişi umumî bulunacaktır.

Madde 10 — Halkalı Ziraat Mektebi Âlisi Müdürlüğü ve müdürü saniliği ziraat müfettişliğine ve ziraat ameliyat mektepleri müdürlükleri birinci sınıf ziraat muallimliklerine ve ziraat ameliyat mektepleri müdür muavinlikleri ve nümune tarlaları müdürlükleri ikinci sınıf ziraat muallimliklerine muadildir.

Madde 11 — Ziraat ameliyat mekteplerinden çıkanlar üçüncü sınıf ziraat muallimliğinden bed ile birinci sınıf muallimliğe ve Halkalı Mektebinden ve tebaai şahaneden ve Avrupa ziraat darülfünunlarından mezun olanlar ikinci sınıf ziraat muallimliğinden bed ile ziraat müfettişi umumî sınıfına kadar terakki edebilirler.

Madde 12 — Ziraat müfettiş ve muallimleri ziraat heyeti fenniyesi kararı üzerine doğrudan doğruya ziraat nezareti tarafından ve ziraat müfettişi umumileri heyeti mezkûre riyasetinden vukubulacak ifade üzerine nezaretçe intihap ve Babîâliden bilistizan tayin olunurlar.

Madde 13 — Ziraat müfettiş ve muallimlerinin terakkileri buldukları sınıfta üç sene hizmet etmeğe ve ondan yukarıki sınıfta münhal vukuile beynelakran kesbi kıdem ve rüchan eylemeğe menut ve vilâyet ziraat müfettişliğine terfi lâakal on ve müfettişi umumiliğe terfi dahi on beş sene istihdam olunmakla meşruttur.

Madde 14 — Ziraat nezareti işbu nizamnamenin icrasına memurdur

No: 115 — Elvanı tebdil edilen cedid damga pullarının mevkii tedavüle ihraçı için muayyen müddetin temdidile atik pulların istimali için muayyen müddet hakkında iradei seniye

Arz tezkeresi

Elyevm müstamel olan damga pullarının mucib olduğu mahazirin izalesile buna mukabil bazı fevaidin temini istihsali için pulların başka cins kâğıt üzerine başka mürekkeble tab ve temsili ve şerefmüteallik buyurulacak iradei seniyei hazreti padişahî tarihinden itibaren altı ay

mürurunda mevkii istimala konulmak ve müddeti mezkûre hitamında elde kalacak eski pullar cedid pullarla mübadele olunmak üzere usul ve emsali veçhile cedid pulların tabı hususuna bilistizan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsünuh ve sudur buyurularak infazı mantuku celiline Maliye Nezareti behiyesile düyunu umumiye idaresince mübaderet olunmuş ise de hükümü iradei seniyenin idareye tebliğile muamelâtı evveliye ikmal ve pulların tabına iptidar oluncuya kadar iki mahdan ziyade bir vakit mürur ederek geriye kalan müddet zarfında gerek vaktin darlığından ve gerek pul matbaasının meşgul bulunmasından dolayı muamele-i tabiyenin ikmal-i müteazzir olmakla beraber pulların vilâyatı baideye vaktü zamanile isali ve oçalarca eski pullar ile mübadelesi vakte muhtaç olduğu cihetle bunların mevkii tedavüle ihracı için tayin kılınan müddetin temdidi nezareti müşarileyhadan işar kılınmasile Dersaadette atik pulların istimali için bir ay ve mübadelesi için üç ay ve taşrada istimali için üç ay ve mübadelesi için altı ay müddet tayini ve keyfiyetin Dersaadette olbabda şerefsadır olacak iradei seniyei hazreti padişahî üzerine ve taşrada vukubulacak tebligatı mutazammın tahriratın vürudunda ilânile zikr olunan müddetlerin işbu ilânat tarihinden itibarı ve bu müddetlerin mürurundan sonra atik pullar ile tanzim edilmiş olan evrakın pulsuz addile bermucibi nizam cezayı nakdiye tâbi tutulması hususunun Maliye Nezareti behiyesine işarı hakkında Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin mazbatası 24 cemaziyelevvel 1317 tarihinde arzı husuru âli kılınmıştı. Mezkûr pullar tab olunarak bilcümle vilâyatı şahaneye irsal edilmiş olduğundan seneci haliyede mevkii istimala vazetilmek üzere tekidi havai nezareti müşarileyhadan bu kerre gelen tezkere arz ve takdim olunmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile tezkerei senaverî terkim kılındı efendim.

18 zilhicce 1317 ve 5 nisan 1316

Iradei seniyei mebelliğ hamış

Rsidei desti tazim olup melfufile manzuru âli buyurulan işbu tezkerei seniyei sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda . .

22 zilhicce 1317 ve 9 nisan 1316

**No: 116 — Fabrikaların birinci defa tesisine mahsus olarak
hariçten celbolunacak âlât ve edevatın gümrük resminden
muaffiyeti için muayyen müddetin 10 sene daha
temdidi hakkında iradei seniye**

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Ticaret ve Nafia Nezaretinden bittakdim tevarihî muhtelifede Şûrayı Devlete havale buyurulan 30 safer 1316 ve 13 ve 16 rebiülevvel 1316 tarih ve yüz otuz dokuz ve yüz elli iki ve yüz elli dokuz numaralı tezkereler birleştirilerek Tanzimat Dairesinde kıraat olundu.

Meallerinde Midilli sancağı mülhakatından Pilmar kazasının merkezi bulunan Potnoz kasabasında mutasarrıf oldukları sabunhaneye muttasıl mağazanın zeytin tasiri zımında fabrikaya tahviline mezuniyet itası tabaai devleti aliyyeden ve tüccardan Andon Panaki Mamako ve biraderleri ve livai mezkûre tâbi Morye karyesi civarında müceddeden inşa eyliyecekleri kezalik zeytin fabrikası için ruhsat itası Perikli ve Apostol cerbin nam kimse ve Midilliyeye tâbi Bakla karyesi civarında Ayayani nam mahaldeki tarlada inşa edecekleri zeytin tasirine mahsus fabrikaya vazolunacak buharlı kazan için ruhsat itası Atanaş bostan evlâdları taraflarından ve mezkûr fabrikalar için hariçten celp edecekleri alât ve edevatın resmi gümrükten istisnaları mummaileyhim tarafından istida olunması üzerine eşyayı merkume defterlerinin gönderildiği beyanile icrayı icabına dair Cezairi Bahrisefit ve Gemlik kazası dahilinde taş ocağından çıkardığı ve badema dahi çıkaracağı mermer taşlarının işe yarayanlarından mermer tozu imal eylemek üzere celp eyliyeceği motör makinesine ruhsat itası ve bunun için getirdilecek alât ve edevatın gümrük resminden istisnası Eftim Pano Efendi tarafından istida bulunduğu Hüdevendigâr vilâyetlerinden vukubulan iş'arat ve Heyeti Fenniyece icra kılınan tetkikat üzerine muamelei muktaziye ifa ve nizamnamei mahsus hükmünce tanzim olunan ruhsatnameleri sahiplerine verilerek keyfiyet vilâyatı mezkûreye iş'ar olunmuş olup fakat buhar ve vesaiti saire ile işletilen fabrikaları birinci defa tesisine mahsus olarak hariçten celp olunacak alât ve edevatın resmi gümrükten istisnası hakkındaki talimat hükmünce muayyen olan on sene müddet bir kaç ay evvel münkazi olmuş ise de ticaret ve sanayii dahiliyenin hadimi tarakkıyatı bulunan fabrikaların tekessürünü teşvik maksadile müttehaz olan şu usulü muaffiyetin idamesi muvafıki maslahat olacağından ve zikrolunan defterlerde muharrer eşyanın mezkûr fabrikaların tesisatı iptüdayesine

mahsus idüğü heyeti merkumeden ifade ve mezkûr defterlerin takdim kılındığından bahisle esbab ve mütaleatı mezbureye nazaran eşyayı mezkûrenin resmi gümrükten istisnası lüzumu dermeyan kılınmış ve üç rey tarafından Nezaretin iş'arı emri muafiyetin lâalettayin temdidî lüzumunu mu-tazammın olup filvaki mücerred tarakkii esbabı servet ve sanat maksadına müstenid ve faide ve muhassenatı ise sayeî mamuriyetvayei hazreti padişahide peyderpey vukubulan inşaat ile sabit olan işbu usulü muafiyetin az çok bir müddeti mahdude ile takyid edilmemesi şimeî maslahat ve esası maksada daha muvafık olacağı bittecrübe anlaşılmiş olduğundan mevzuubahs olan eşyanın defatiri mersule mucibince bilâ resim imrarı için rüsumat emanetine mezuniyet itasile beraber bu suretle idameî muafiyetin ilânı hususu makrunu müsaadeî seniyeî hazreti hilâfetpenahî buyurulduğu halde ifayı muktezası lâzun geleceği dermeyan kılınmıştır.

Fabrikaların birinci defa tesisine mahsus olan alât ve edevatın resmi gümrükten muafiyeti için evvelce munkaziye olup ahiren on sene temdid edilen müddetin bu defa hitam bulduğu siyakı iş'ardan anlaşıl-mış ve fabrikaların tekessürünü teşvik ve emsalini terğip için müttehaz olan şu usulün devamı muvafıkî hal ve maslahat bulunmuş ise de bu muafiyetin bir müddetle mukayyed olmaması zat ve maksadı muafiyete külliyyen muğayir olacağı derkâr olduğundan müddeti mezburenin şimdiye kadar olduğu gibi on sene daha temdidî rehini tensibi âli olduğu takdirde talimatı mahsusasının ana göre bittadil irsali hususunun Ticaret ve Nafia Nezaretine havalesi ve mebhusuanh olan eşyanın defatiri mezbure mucibince resmi gümrükten muafiyeti bilistizan makrunu müsaadeî seniyeî hazreti padişahî olduğu takdirde ifayı muktezasının rusumat emanetine tebliği ekseriyetle bittezekkür mezkûr defterler leffen takdim kılınmış olmakla olbabda emrûferman hazreti menlehülemdir.

13 rebiülâhir 1315 ve 19 ağustos 1314

Meclisi Mahsusı Vükelâ Mazbatası

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin meyanei bendegânemizde kıraat ve mütalea olunan işbu mazbatasında Midilli sancağında Potmoz kasabasında kâin sabunhaneye muttasıl mağazanın zeytin tasiri zımında fabrikaya tahvili ve lıvâî mezkûreye tâbi Morye karyesi civarında müceddeden yapılacak kezalik zeytin fabrikası için ruhsat itası ve Bakla karyesi civarında inşa olunacak zeytin fabrikasına vazedilecek buharlı

kazan ile Gemlik kazasındaki taş ocaklarından çıkarılan mermer taşlardan mermer tozu imal etmek üzere celp olunacak motor makinesine ruhsat verilmesi ve mezkûr fabrikalar için harıçten celp edecekleri alât ve edevatın gümrük resminden istisnası ashabı taraflarından istida olunması üzerine mumameli muktaziye bilifa tanzim olunan ruhsatnamelerinin ita kılındığı ve eşyayı merkume defterlerinin gönderildiği ve fakat buhar ve vesaiti saire ile işletilen fabrikaların birinci defa tesisine mahsus olarak harıçten celp olunacak alât ve edevatın gümrük resminden muafiyeti için evvelce münkaziye olup ahiren on sene temdid edilen müddetin bu defa hitam bulduğu Ticaret ve Nafia Nezaretinin iş'arından anlaşıldığından müddeti mezburenin on sene daha temdidi ve talimatı mahsusasının ana göre bittadil irsalinin nezareti müşarileyhaya havalesi ve mebusuanh olan eşyanın defatiri mezkûrei melfufe mucibince gümrük resminden muafiyeti ekseriyetle tezekkür kılındığı dermeyan olunmuş ve fabrikaların tekessürünü teşvik ve emsalini terğip için müttehaz olan şu usulün temdidi muvafıkı 'hal ve maslahat olup ancak talimatı mezkûrenin tashihine mahal görülememiş olduğuna ve mezkûr defterler leffen arz ve takdim kılındığına binaen bermucibi mazbata müddeti mezburenin on sene daha temdidi ve mebhusuanh olan eşyanın defatiri mezkûre mucibince gümrük resminden muafiyeti makrunu müsaadei seniyei cenabı padişahî buyurulduğu halde ifayı mukteziyatının Nezareti müşarileyhaya havale ve rusumat emanetine de malûmat ita olunacağı muhataılmü âli buyuruldukta olbabda ve katbeî ahvalde emrû ferman hazretî menlehülemrindir.

27 zilkade 1317 ve 15 mart 1316

Arz Tezkeresi

Midilli ceziresinde inşa olunacak zeytin fabrikalarile Gemlikte taş ocaklarından çıkarılan mermer tozu imali için harıçten celp edilecek alât ve edevatın gümrükten bilâ resim imrarı ashabı tarafından istida olduğundan ve bu misillü fabrikaların birinci defa tesisine muktazi harıçten celp olunacak eşyayı lâzimenin resmi gümrükten mafuviyeti hakkında müttehaz olan müddet münkazı olduğundan bahisle maruzkâr alât ve edevatın bilâ resim imrarına rubsat itaile beraber rehîni inkaza

olan müddeti mezkûrenin de on sene daha temdidi hakkında Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinden tanzim ve Meclisi Mahsusu Vükelâdan tezyil kılınan mazbata melfuflarile arz ve takdim olunmakla olabda.

27 zilkade 1317 ve 15 mart 1316

İradei seniyeyi mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfufatile manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulmuş olmakla olabda.

23 zilhicce 1317 ve 10 nisan 1316

No: 117 — Şûrayı Devlet Temyiz Mahkemesince nakzolunup da İstinaf Mahkemesince hükmü sabıkta ısrar edilen ilâmat hakkındaki tedkikatı temyiziyenin sureti icrasına dair iradei seniye

Şûrayı Devlet Riyasetinin Tezkeresi

Mahkemei Temyizden nakzolunupta İstinaf Mahkemesince hükmü sabıkta ısrar edilen ilâmat hakkında ne suretle tedkikatı temyiziye icra olunacağı Şûrayı Devlet mahakiminin teşkilâtına ve usulü muhakemata dair takdim olunan nizamname lâyihasında musarraha ise de işbu nizamnamenin mevkiî icraya vaz'ına kadar bir müddet daha güzeraan etmesi zarurî olup halbuki ilâmatı mezkûrenin teahhürü tedkikatından dolayı ashabının külliyevm müracaatla şikâyet ve istidayı madeletten halî bulunmamasına mebnî teraküm etmiş olan bu misillü ilâmatın Adliye nezareti celîlesinde carî olduğu üzere usulü muhakematı cezaiye kanununun üç yüz kırk altıncı maddesine tevfikân Şûrayı Devlet Temyiz Mahkemesile heyeti muvakkatei temyiziye tarafından tetkiki istizanına dair 22 mart ve 13 eylül 1315 tarihleriyle takdim olunan tezkereyi âcizinin iradei cevabiyesi henüz şeref vürut etmemiş ve heyeti mezkûrece tetkiki lâzımgelen bir takım umur ve masalihin dıçarı ukdei teahhür olmasından dolayı gerek bazı devair tarafından ve gerek erbabı

masalih canibinden herbar müracaat vukubulmakta bulunmuş olduğundan berveçhi arz ve işarı sabık icabı halin icrasına müsaadei celilei cenabı sedaret penahileri şayan buyrulması babında emrû ferman hazreti veliyülemrindir.

Selhi zilkade 1317 ve 18 mart 1316

Arz tezkeresi

Mahkemei Temyizden nakzolunupta istinaf mahkemesince hükmü vakide ısrar edilen mevat hakkında derdesti tanzim bulunan nizamnamenin mevkiî icraya vazına kadar mevaddı mezkûrenin taahhürü tetkikatına mahal kalmamak için Adliye Nezareti celilesince müteahaz usule tevfükan Şûrayı Devlet Mahkemei Temyiz Heyetinin kablet teşkilât istinaf mahkemesi sıfatile rüyet eylediği masalihi temyizen tetkik etmek üzere mukaddema bairadei seniyei hazreti padişahî teşkil olunan heyeti temyiziyei muvakkate ile birleştirilerek mezkûr nizamnamenin zamanı tatbikiğine kadar idarei maslahat olunmasına dair Şûrayı mezkûr riyaseti celilesinin tezkeresi 6 zilhicce 1316 tarihinde batezkerei senaverî arzı huzuru âli kılınmıştı. Bu misillü mevaddın tehiri tetkikatından dolayı ashabı masalih müracaatla istinaf etmekte olduklarından bahisle tekidi havî devletlû reis paşa hazretlerinin tezkeresi arz ve takdim olunmuş olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfet penahî şeref müteallik buyurulur ise mantuku münifi infaz olunacağı beyanile tezkeresi senaverî terkim kılındı efendim.

23 zilhicce 1317 ve 10 nisan 1316

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfuflarile manzuru âli buyurulan işbu tezkeresi samiyeyi sedaret penahileri üzerine mucuibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî müteallik ve şeref sudur buyrulmuş olmakla olbabta...

14 muharrem 1318 ve 30 nisan 1316

No: 118 — Romanya, Yunan, Sırbistan ve Karadağ Emareti
müvaredatından istifa olunacak rüsum
hakkında tarife

17 muharrem 1318 ve 3 mayıs 1316

6 mayıs sene 316 tarihinden Romanya ve gelecek hazirandan itibaren
Yunan ve Sırbistan ve Karadağ ve Bulgaristan emareti müvaredatın-
dan istifa olunacak rüsum hakkında tanzim olunup icrayı
ahkâmına bilistizan iradei seniyei hazreti, padişahî şe-
ref müteallik buyurulmuş olan .
tarifenin suretidir

Esamî eşya	Dara Beher yüz kilodan	Rüsum Beher re'sinden
<i>Diri hayvanlar</i>		
1 Koç, koyun ve dişi koyun		16
2 Teke ve geçi		20
3 Kuzu ve oğlak		10
4 Çanavar		60
<i>Hayvanattan hasil olan mekûlât</i>		
5 Terevağı: Taze ve tuzlu Sibiryağı ve mesnu yağlar	14 Sandık ve fıçı 7 Sepet 4 Balya	200
6		
7 Peynirler: Salâmura, kaşkaval, kaşar, tulum, tuzlu veya salâmu- ralı peynirler vesaire müşabihleri	14 Çamçak 14 Sandık ve fıçı 7 Sepet 4 Balya	200
8 Donyağı ve emsali sanayide müs- tamel ekle gayri salih yağlar	10 Çamçak 13 Sandık ve fıçı 9 Sepet 4 Balya	150 75
<i>Hububat ve sebzevat</i>		
9 Buğday: Kızılca, buğday, melez		30
10 Yulaf, arpa, kaplıca, kokoroz, darı, karabuğday		20

Esamii eşya	Dava Beher yüz kilodan	Rüsum Beher yüz kilosundan
<i>Mathunat</i>		
11 Un		
Evvelâ: Buğday unu		50
Saniyen: Yulaf ve arpa ve ko- koroz unlarile isimleri gayri mez- kûr un envai		30
12 Bulgur, ırmık, firenk arpası ve sair ayıklanmış buğday		40
<i>Müskirat ve sirke envai</i>		
13 Adi şarap ve üzüm veya sair meyvalar şırası	11 Çift fıçı	450
Evvelâ: Fıçı veya tulum içinde	24 Sandık ve şişeleri muhtevi fıçı	
Saniyen: Şişede	16 Şişeleri muhtevi sepet	600
14 Sirke:		
Evvelâ: Fıçıda		
Saniyen: Şişede	24 Sandık ve şişeleri muhtevi fıçı	75
15 İspirto fıçı içinde	16 Şişeleri muhtevi sepet	150
	11 Çift fıçı	300
16 Konyak, irak, rom, rakı ve sair tat- lı veya muattar müskirat	11 Çift fıçı	
Evvelâ: Fıçıda		
Saniyen: Şişe desti veya dama- canada	24 Sandık ve şişeleri muhtevi fıçı	600
	16 Şişeleri muhtevi sepet	800
<i>Baharlar</i>		
17 Kırmızı biber	17 Sandıklar ve fıçı 13 Sepet	250
<i>İpçi mamulâtı</i>		
18 Halat: İp ve urgan	4 Balya	
19 Kolan, yular vesair ipçi mamu- lâtı	13 Sandık ve fıçı 9 Sepet 6 Balya	100 180
<i>Yün mensucat</i>		
20 Aba ve kaba şayak, sağ yün veya arış Pamuk	20 Sandık ve fıçı 13 Sepet 7 Balya	600

<i>Esamiî eşya</i>		Dara Beher yâs kilodan	Rûsum Beher yüz kilosundan
<i>Mevaddı dıbağıye</i>			
21	Palamut		250
<i>Sabun</i>			
22	Sabunlar		
	Evvelâ: Yumuşak, yeşil ve esmer vesair yumuşak sabunlar	13 Sandık ve fıçı	240
	Saniyen: Sert adi ve kokusuz	9 Sepet 6 Balya	
		11 Çift fıçı	240
<i>Meyva ve sebze</i>			
<i>Taze meyvalar</i>			
23	Üzüm, portakal, limon, yeşil zeytin elma ve armut		
24	Zikrolunmayan sair taze meyvalar	16 Sandık ve fıçı 7 Sepet 4 Balya	{ 60 100
<i>Kuru meyvalar</i>			
25	İncir	16 Sandık ve fıçı	{ 180
26	Badem, fıstık	7 Sepet	{ 300
27	Kabak çekirdeği, ceviz, fındık	4 Balya	{ 80
28	Harup		80
	Üzüm, hurma ve gayri mezkûr sair kuru meyvalar	14 Sandık ve fıçı 7 Sepet	{ 240
29	Tuzlu veya salâmuralı zeytin	4 Balya	{ 180
<i>Ekle salih zeytin yağı ve emsali</i>			
30	Zeytin yağı fıçı veya tulum ve beheri maa dara on beş veya daha ziyade kiloluk desti içinde	11 Çift fıçı	200
31	Zeytin vesaire yağları şişede veya beheri maa dara on beş veya daha az kiloluk desti içinde	24 Sandık ve şişeleri muhtevi fıçı 16 Şişeleri muhtevi sepet	{ 450
<i>Post ve mamul deri</i>			
32	Mamul deriler:		
	Evvelâ: Küsele ve emsali mamul deriler sabun-suz		600

Esamii eşya	Dara Beher yüz kilosundan	Ruuum Beher yüz kilosundan
Saniyen: Saraca mahsus sabunlu küsele yani beyaz sabunlu küsele ve siyah sabulu küsele ve sarı turuncu sabunlu küsele telâtin boyalı veya buyasız	18 Sandık ve fıçı	750
Salisen: Vidalâ ve vaketa sabunu ve yağlı ve beyaz ve siyah veya lostralı ve sabunlu yağlanmış keçi derisi yağlı siyah hatta kumlu olup rabian işaretli fıkraya dahil olmıyan	13 Sepet 6 balya	
Rabian: Meşin ve sahtiyân vesair yağlanmış vesair sabunlu deriler elvan vesair kumlu ve resimli veya ruğanlı deriler		1200
Hamisen: Her nev cilâlı deriler, koyun, dana, keçi, inek ve at vesaire		
Sadisen: Eldivenlik oğlak derisi: ganet tabir olunan vidalâ vesair emsali deriler güderi	18 Sandık ve fıçı 13 Sepet	1200
33 Tirşe	6 Balya	1200
34 Talaş		1200
35 Çizme önü ve ayakkabı konçları ile her nevi kayışlar: Mamul oldukları deriler resminden yüzde yirmi fazla resme tâbi olacaklar	16 Sandık ve fıçı 13 Sepet	200
36 Sünger	6 Balya	
37 Yelken bezi	20 Sandık ve fıçı 9 Sepet	1500
38 Pamuk iplik 20 numaraya kadar	6 Balya	
39 Pamuk mensucat	13 Sandık ve fıçı 9 Sepet 6 Balya	240

No: 119 — Düyunu şahsiyeye mütedair ilâmatı nizamiyei kat'iyenin mahakimi şer'iyeye badelfefat sureti icrası ve müflisin terekesine mahakimi şer'iyeye veçhi müdahalesi hakkında iradei seniye

Meclisi mahsusı vükelâ mazbatası

Şurayı Devlet Tanzimat Dairesinin meyanei bendegânemizde kıraat olunan işbu mazbatasında gösterildiği vechile mahakimi nizamiyeden ita olunup kanunen kesbi katiyet eden ilâmatın icrayı ahkâmına teşebbüs olunduğu esnada mahkûmu aleyhin vefatile terekisini tahric eden mahkemei şeriyeye müracaat iktiza ettikte ilânatı mezkûre bilâ devrügüzeşte ve masarifi muhakeme hakkında dahi hükmü mutazammın olmasından naşi mahakimi şer'iyeye nazarı mübare alınmıyarak sair ashabı matlup gibi alacaklarını şeran isbat etmeleri lüzumunun teklif ve dermeyan olunması senelerce mahakimi nizamiyede uğraşarak istihsali hükmeden ahali ve ecanib taraflarından şikâyatı istilzam etmekte ve halbuki duyunu emiriye hakkında mahakimi nizamiyeden sadır olan ilâmat bairadei seniye mer'olan usul icabınca buyuruldu ile mahakimi şeriyeye ledettebliğ ahkâmı mündericesi tamamen kabul ve icra edilmekte olmasına binaen düyunu şahsiye hakkındaki ilâmatı nizamiyenin dâhi mahakimi şeriyeye infazı ahkâmı zarurî görüldüğünden bu kabilden olan ilâmatı nizamiyenin icra devaininden verilecek mütezekere ve Adliye Nezaretinden yazılacak tezkere üzerine Makâmı Sadaretten bir buyuruldu tasdir ve makâmı meşihat vasıtasile müteallik olduğu mahkemeye tebliğ edilerek ahkâmının tamamen icrası ve taşra mahakimi nizamiyesinden sadır olarak kesbi katiyet eden ilâmatın infazı ahkâmı zımında ashabı hukukun darsaadete müracaatı muvafiki adalet olamayacağından valiler tarafından olababda yazılacak buyurdu üzerine mahkemei aidesince kezalik muamelei icranın ifası ve şu kaddarkı tezkerei meşihatta beyan olunduğu veçhile medyunun vefatı üzerine terekesine müracaat eden dayinlerin bir veçhile istifayı matlup etmediklerine dair icrayı tahlifleri hukâmı şerin hak ve vazifeleri cümlesinden ve bu da temini vicdan ile teyidi adlî hakkaniyet edecek ahvalden olmasile salifüzzikir ilâmatı nizamiye ile mahakimi şer'iyeye müracaat eden ashabı matluba hukâmı şer' tarafından olveçhile yalnız bir yemini istızhâr verilmesi tezekkür ve tensip edilmiş ve müflisen vefat edenlerin terekesi hakkında mahakimi şer'iyeye ile mahakimi nizamiye arasındaki ihtilâfın halline gelince müflisin vefatından evvel ticaret kanunnamei hümayunu ahkâmı dairesinde mahkemei aidesince icrayı muameleye mübaşeret olunmuş ise günki kazai düyun şeran beynelverese taksimî mirasdan mukaddem olmasile o gibi müflisin terekesine mahkemei şer'iyeye canibinden müdahale olunmu-

arak mahkemei aidesince iflâs muamelesine devam olunması ve aksi halde terekei müflisin mahkemei şer'iyeye kaideten tahrir edilmesi cümlei müzakerattan bulunmuş olmakla sureri maruza nezdi hikmeti vefdi âlide rehimi tasvîp olur ise ona göre ifayı muamele olunmasının tarafı Meşihat ile Adliye Nezaretine tebliğ ve vilâyat ile müstakillen idare olunan mutasarrıflıklara tamimen iş'arı keyfiyet kılınmasının dahi Dahiliye Nezaretine havale olunacağı muhatımlı âli buyurulduktaki olbabda ve katıbeî ahvalde emrû ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

9 cemaziyelûlâ 1315

Arz tezkeresi

Mahakimi nizamiyeden ita olunup kanunen kesbi katiyet eden ilâmatın icrayı ahkâmına teşebbüs olunduğu esnada mahkûmualeyhin vefatı ile terekesini tahrir eden mahkemei şer'iyeye müracaat ıktiza etmekte ilâmatı mezkûre bilâdevrû küzeşteyi mutazammın olmasından naşı mahakimi şer'iyeye nazarı itibare alınmıyarak alacaklarını şer'an isbat etmeleri teklif olunmakta olması bir çok zaman zarfında istihsali hüküm eden ahali ve ecanib taraflarından şikâyatı istilzam eylemekte olup gerek bundan ve gerek müflisen vefat edenlerin terekesinden dolayı mahakimi şer'iyeye ile nizamiye arasında hasıl olan ihtilâfatın sureti halline dair Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin meclisi mahsus vükelâdan müzeyyel mazbatası 9 cemaziyellevvel 1315 tarihinde batezkeresi senaverî arzı huzuru âli kılınmıştı. Bu hususta müracaat devam etmekte bulunmuş ve mazbatası maruzanın müşahî samiyesiyle zeyîl sureti leffen arz ve takdim olunmuş olmakla olbabda her ne vecchile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile.

21 zilhicce 1317 ve 8 nisan 1316

İradei seniyei mübellîğ hamîş

Residei desti tazim olup melfufile manzuru âli buyurulan işbu tezkeri samiyei sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda.

17 muharrem 1318 ve 3 mayıs 1316

No: 120 — Rüsumat Muhafaza Nizamnamesi

24 muharren 1318 ve 10 mayıs 1316

Mevaddı umumiye

Madde 1 — Emri muhafaza sahilde ve hududu berriyede süvari memurlar gezdirilerek ve mevakii mühimme ve münasebede lüzumu kadar daimi ve muvakkat memurlar ikame olunarak ve iktizasına göre devriye kolları doluşturılarak icra olunacak ve denizlerde icabatı mevkiyyeye ve ilcayı vukuata göre muhtelif hacimde lüzumu kadar vapur ve istimbot ve kayık ve sandal seyrü sefer ettirilerek ifa kılınacak ve bu işlerde istihdam olunacak memurlara rüsumat muhafaza memuru tesmiye edilecektir.

Madde 2 — Muhafaza memurları memurini rusumiyeden olup ve zaifi esasiyeleri eşyayı ecnebiyenin idhalât resmi alınmaksızın idhal olunmasını menetmek ve eşyayı ticariyenin hini idhal ve ihracında ve transit suretile imrarında ve bir limandan diğer limana naklinde ve limanlar derunile hududu berriye üzerinde velhasıl gümrük haricinde cereyan eden muamelâtta lâzimülicra olan teftiş ve murakabeyi ifa etmek ve eşyanın kaçak suretile idhaline meydan vermemek ve kaçırılanları takib ve tahkik ile muamelâtı kanuniyenin icrası için mercii mahsusuna bildirmek ve idhal ve ihracı memnu olan eşyanın idhalini menetmek ve memnuiyet hilâfında vuku bulacak efal ve harekâtı bit-tahkik bu babda dahi kanunen terettüb edecek muamelenin ifası için aid olduğu rüsumat idaresine malûmat vermektir.

BİRİNCİ FASIL

Muhafaza memurlarının tertibine dairdir.

Madde 3 — Muhafaza memurları dört sınıftır. Sınıfı evvel müdür ve sermemurlar ve sınıfı sani müdür ve sermemurların muavinleriyle merkez memurları ve sınıfı salis merkez memuru muavinleriyle şube memurları ve sınıfı rabi sevhil ve hudud ve denizde istihdam olunan sair muhafaza memurlarıdır.

Madde 4 — Muhafaza memurları Dersaadette muhafaza müdürünün ve taşrada rüsumat nezaret ve müdüriyet merkezlerinde mevakiin ocaamet ve ehemmiyetine göre nezarete merbut bir muhafaza müdürünün veya gümrük müdüriyeti idaresi altında muhafaza ser memu-

runun veyahut bir muhafaza merkez memurunun ve memuriyetlerde doğrudan doğruya gümrük memurlarının *maiyetinde istihdam* olunurlar.

Madde 5 — Her rüsumat nezaret ve müdüriyeti dahilinde istihdam olunacak muhafaza memurlarının *adedile mevaki ve merakizi memleket ve sevahil ve limanın cesametine göre tayin* kılınır.

İKİNCİ FASIL

Muhafaza memurlarının intihabına dairdir

Madde 6 — Muhafaza memuriyeti silkinde dahil olmak isteyenlerin *kayıd ve kabulü evvelâ tebaai osmaniyeden olmak ve saniyen sinleri yirmi beşten aşağı ve kırktan yukarı olmamak ve salisen kaviyülbünye olup ilel ve emrazdan salim bulunmak ve rabian ehli ırz ve erbabi namustan olmak ve hamisen hiç bir sebeble mahkûm olmamış olduğuna ve hüsnü haline dair yedinde musaddak şehadetname bulunmak ve sadisen istihdam olunacağı muhafaza memuriyeti vazifesine ait umuru tahririyeyi idareye kâfi Türkçe okur yazar olmak ile meşruttur. İşbu şeraiti haiz bulunanlar içinde asakiri şahane silkinde istihdam edilmiş olanlar kayıd ve kabulde diğerlerine tercih olunur.*

Madde 7 — Muhafaza memurlarının memuriyetlerine müteallik fiillerinden dolayı müstehak olacakları cezalar işbu nizamnamede muayyen olup memuriyetlerine müteallik olmıyan ef'alden dolayı bir aydan ziyade hapis cezasile mahkûm olanlar *memuriyetlerinden azil ve ihraç* edilir.

Madde 8 — Maddei sabıka mucibince azil ve ihraç edilentler ile işbu nizamnameye mugayir hareketleri vukuundan naşi memuriyetlerinden ihraç olunanların tekrar istihdamları caiz olamaz.

Madde 9 — Muhafaza memuriyetine tayin olunacaklar *ibtida en aşağı sınıfa dahil olup badehu derece derece terakki eder. Şöyle ki bir merkez memuru muavinliği münhal olunca yirmi ikinci madde ahkâmına tevfikan tutulacak vukuat defterine bilmüracaa dördüncü sınıf muhafaza memurları içinde en ziyade muktedir ve mukdim kim ise intihab olunur. Vukuat defterinde ikdam ve gayretçe iki veya bir kaç muhafaza memuru yekdiğerine müsavi bulunur ise bunların en kıdemlisi ve kıdemen de müsavat vukuunda memurini merkume idarenin başlıca memurinden mürekkeb bir heyeti mahsusa huzurunda imtihan edilerek en ziyade ehliyeti sabit olan intihab edilir ve münhal olacak merkez memuriyetine muavinlerden ve ser memurlukla müdür ve ser*

memur muavinliğine merkez memurlarından ve müdüriyete de ser memurlardan ehliyet ve liyakatleri bittecrübe sabit olanlar intihab olunur.

Madde 10 — Dersaadet Merkez Muhafaza Müdürü Rüsumat Emanetince bilintihab iradei seniyei mülükâne ile tayin kılınır. Taşra muhafaza müdürleriyle Dersaadet Muhafaza Müdür Muavini Rüsumat Emaneti tarafından intihab ve tayin edilir. Taşra muhafaza ser memurlarile müdür muavinleri ve merkez memurları rüsumat nezaretleri tarafından Dersaadette merkez memur ve muavinleri muhafaza müdüriyeti canibinden intihab olunarak ve olbabda erkânı nezaret ve müdüriyet tarafından bir mazbata tanzim edilerek işbu mazbatanın irsalile intihab olunan memurun tasdikı asaleti Rüsumat Emanetinden istizan olunur. Taşra merkez memuru muavinleriyle dördüncü sınıf memurlar Rüsumat Nazırı tarafından ve Dersaadette yalnız dördüncü sınıf memurlar muhafaza müdürü tarafından intihab ve tayin ve intihab mazbatası kezaalik Rüsumat Emanetine tesyir edilir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Muhafaza memurlarının elbise ve esliha ve levazımı sairesine dairdir

Madde 11 — Memurini muhafazanın elbisesi Rüsumat Emanetinden verilecek nümuneye tevfiқан rüsumat idarelerince imal ve altı ayda bir kere teccid ettirilerek ita ve esmanı memurların maaşatından şehri yüzde on nisbetinde tevkifat icrâsile istifa olunur ve henüz tesviyei deyn etmeksizin infisali vukubulacak memurinden aranılan akçe kendilerinin istihkakından veyahut kefilinden alınır.

Madde 12 — Sahil ve deniz muhafaza memurlarile hududu berriyede piyade memurlarına mahsus demirbaş olarak canibi devletten tek yatışlı birer kısa düz kılıç ile maa gılâf birer revolver ve birer cep feneri ve birer düdüк ve süvari muhafaza memurlarına birer vincester tüfeğile birer revolver ve birer de suvari kılıcı ve birer fener ve ser memurlarla merkez memur ve muavinlerine birer revolver ve birer kılıç ve birer fener ve birer düdüк ita olunur ve bunlar mururu zaman ile ihtiyaç görüldükçe tebdil edilir ve bu eşyayı zayı eden olur ise keyfiyeti ziya' yedi ihtiyarında olmıyan esbaba mebni olduğu indettedükik sabit olduğu halde yerine diğeri verilir ve aksi halde bedelli iki kat olarak tazmin ettirmekle beraber hizmetinden ihraç olunur.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Muhafaza memurlarının âmirlerine karşı vazâifine ve 'yekdiğeri ile olan münasebatına dairdir

Madde 13 — Sahilde ve hududu berriyede bulunan muhafaza memurları yekdiğeri için ef'al ve harekâtından sureti daimede haber alacak ve indeliktiza her biri aharmın muamelâtına iştirak ve muavenetine müsaarat edecekler ve içlerinde rahavet ve ademi dikkat veya hilâfı kanun hareketleri görülen memurları derhal âmirlerine bildireceklerdir.

Madde 14 — Merkez memur ve muavinleri maiyetleri olan sahil ve deniz ve hududu berriye muhafaza memurlarına ve müdür ve ser memurlar dahi merkez memur ve muavinlerine icab eden evamiri ita edeceklerdir. Maiyet memurları alacakları evamiri harfiyen icra etmeğe mecburdur. Hangi husus için olursa olsun memurini merkume evvel beevvel mafevkinde bulunan ilk memura yani eğer bir merkeze merbut ise o merkezin muavin veya merkez memuruna ve eğer müdür veya ser memurum tahtı nezaretinde ise onlara müracaat eyliyecekler ve muamelâtı umumiyece nizam ve kaideye muhalif olarak müşahede ettikleri ahval ile gümrük resminden ketmolunan veya kaçak suretile idhal edilen eşyaya dair alacakları malûmatı tahriren beyan edecekler ve olbabdaki muharreratı yirmi birinci maddede muharrer sadıra defterine hü-lâsatan kayıd ile hangi tarih ve saatte kime teslim eylediklerini işaret eyliyeceklerdir.

BEŞİNCİ FASIL

Muhafaza memurlarının hukuk ve vezâifine dairdir

Madde 15 — Muhafaza müdür ve ser memurları gerek mevkii memuriyetlerinde ve gerek dahili idareleri bulunan mahalleri dolaştıkları esnada elbisei resmîyelerini lâbis olacaklar vesair muhafaza memurları da ifayı vazife esnasında memuriyetlerine mahsus elbiseyi lâbis ve esliha ve levazımı sairelerini hamil bulunacaklardır. Şu kadar ki ledelicab âmirleri tarafından tahriren emri mahsus verildiği halde kıyafeti resmîyelerini tebdil ile de ifayı vazife eylemeleri caiz olacak ve o halde âmirlerinden aldıkları emri tahriri yedlerinde bulunacaktır.

Madde 16 — Muhafaza memurları ifayı vazife esnasında teşhiri silâha, cür'et edönlere karşı mukabele bilmisil kaidesine tevfikı harekete mezumdurlar.

Madde 17 — Muhafıza muhalefet iki nevidir. Biri memurların rıfk ve mülayemet ve lisanı ihtiram ile vukubulan men ve tenbihini ısga etmemek ve diğeri âleti darp ve ceza ile karşı durmaktır.

Men' ve tenbihi ademi ısga muhafaza memurları tevakkuf etmelerini ihtar ettikleri halde dinlemeyip yoluna devazî eylemek ve gümrüğe sevketmek istedikleri eşyanın sahip ve nâkileri ruylı muvafakat göstermemek ve yalnızca veyahud eşyasını beraberine alıp savuşmağa tasaddi etmektir. Bu gibileri ikinci defa olarak kavlen itaate davet edecek ve yine ısrar ederse sureti cebrîyede en yakında bulunan gümrük veya zabıta merkezine götürecektir. Âleti darp ile muhalefet edenleri bilmukabele muamele icrasile kezaik gümrük veya zabıta merkezine teslim edecektir ve istimali silâha tasaddi eyleyenleri bilmukabele vurmağa mezundur ve on beşinci madde mucübince kıyafeti resmîyelerini tebdil ile ifayı vazife eyleyen muhafaza memurları yalnız müdafaaî nefis için istimali silâh edebileceklerdir.

ALTINCI FASIL

Berren usulü muhafaza

Birinci kısım

Muhafaza merkez ve mevakiinin sureti teşkili

Madde 18 — Daimî veya muvakkat olarak iki veya daha ziyade muhafaza memuru ikame olunan mahalle mevki ve bir kaç mevkiin mahalli içtimana merkez şubesi ve bir kaç şubenin merbut bulunduğu mahalle de merkez denilir. Şube dahilindeki mevkilerde bulunan muhafaza memurları buldukları mahallin sağ ve sol cihetinde bulunan diğer mevkiler memurlarile ihtilât ve münasebatı daimede bulunup yekdiğerinin muamelâtına kesbi vukuf ve malûmat edecek ve bir şubenin memurları aralarında mürur ve uburu kabil olmıyan mahal bulunmadıkça diğer şube memurları ile de münasebatı daimede bulunarak bir merkezin bilcümle memurları beyinde müteselsilen ihtilât hasıl edilecektir. Şukadar ki bir şubede bulunan memurlardan her hangi biri âmiri tarafından emri mahsus olmadıkça tâbi olduğu şubeyi terk ile diğer şubeye gidemiyecektir.

Madde 19 — Muhafaza müdür ve sermemuru tarafından muvakkaten bazı mevakiide bulundurulacak memurlardan en ziyadesi ve müteerrep olanlarına o mevkiide muvakkaten ifayı vazife eyleyecekleri sanana

mahsus ve münhasır olmak ve fazla maaş da verilmemek üzere mevki başmemuru namı verilecek ve rüfekaşı yalnız o mevkide buldukları esnada oraya kendisinden büyük memur gelmedikçe onun emrine tâbi olacaklardır.

Madde 20 — Her muhafaza memuruna bulunduğu mevkiin nıkat mühimmesini irae eder bir harita verilecek ve muhafaza muamelâtına dair her sınıf memurini muhafaza arasında cereyan eden muhaberatta esamisi zikrolunmak lâzım gelen nıkat işbu haritada gösterilecek ve memurin beyninde mektûm tutulacaktır. İfşa olduğu anlaşılır ise tebdilen diğeri tertib edilip mütecasirlerinin idareten bir aylık maaşı kat olunur. Bir suiniyete mübteti olduğu anlaşılır ise memuriyetinden tard veyahut icab eden mücazatın tertibi için mahakime teslim edilir.

İkinci kısım

Memurini muhafazaya aid hidemat ile hidematı mezkûrenin sureti icraiyesi

Madde 21 — Muhafaza memurlarının hidematı gece ve gündüz nöbetlerine münkasem olup gurubu şems ile tulû şems arasında icra olunan hizmet gece nöbeti addolunacaktır. Muhafaza memurlarına yevmiye yani yirmi dört saat zarfında geceli gündüzlü on iki saat nöbet ve hizmet ifa ettirilecek ve gece nöbeti dört saatten dîn ve yedi saatten ziyade olmayacaktır. Şukadar ki müdür veya sermemur müddeti mezkûreyi icab ve ilcayı maslahata göre tezyid veya tenkis edebilecektir. Memurinin bir ay zarfında icra edecekleri nöbetin haddi mutavassıtı yekdiğerine müsavi olacak ve lüzumu sahih görülmedikçe bir memura hem sınıftan olan diğelerinden ziyade hizmet tahmil edilmeyecektir. Nöbetin piyade veya süvari olarak icrasında bir fark olmayıp yalnız hayvanlarını timar için süvari muhafaza memurlarına bir saat müddet tahsis edilecek ve işbu nöbet muayyen olan nöbet müddetine mahsub olunacaktır. Bu esasa göre ifası lâzım gelen hizmet ve nöbetlerin müddet ve sureti icrası müdür ve sermemur ile bunların muavinleri tarafından tayin olunarak merkez memurlarına tahriren tebliğ edilecek ve bu memurlar dahi her şubeye kezalik tahriren itayı malûmat ile bunların hakkile ifa edilmesine sureti mütemadiyede nezaret ve dikkat edecektir. İşbu tebligat vesair muhaberât müdüriyet ve sermemuriyetlerle merkez memurluklarında mûmunesi rûsumat emanetinoe yapılacak sadıra ve varide defterlerine kayd olunacaktır.

Madde 22 — Şube memurları merkez memurlarından alacakları talimata tevfikân maiyetlerinde müstahdem memurların devriye kollarında ve mevkillerde ve şubelerde vesair nıkatı mühimmede yirmi dört saat zarfında icra edeceği hizmet ve nöbeti rüsumat emanetince yapılacak nümunesi veçhile vukuat defterine kayıd edecek ve memurini muamileyhime işbu kaydın zirini mühürletip hükmü talimatın bitemamiha icrasına nezaret eyliyecektir. Şukadar ki şube memuru maiyeti memurlarından bazısı hastalanmak veya esbabı saire hayluletile hizmetleri başında bulunamamak veyahut kaçak takibi gibi bağdeten bir vak'a zuhurunda kendisine verilen talimatı imkân müsaid olduğu mertebe icraya sayı etmek üzere tadil edebilecek ve vukuuhali deftere derç ve ilâve ile derhal merkez memuruna bildirecektir.

Madde 23 — Bir şube dahilinde müstahdem her muhafaza memuru şubenin vukuat defterinde mukayyed olan bir günlük hizmet ve nöbetinin icra ve ikmalini müteakib şubeye avdetle bu müddet zarfında vukubulan meşhudat ve takibat ve tahkikatının hülâsasını ve aldığı talimatı tamamile mi veya tadil ile mi icra eylediğini ve tadilâtının esbabı mucibesini ve tesadüf ettiği rüesayı memurinin isimleri ile nerede hangi vakit ve saatte tesadüf eylediğini bu deftere kayıd ve tahrir ve şube memurları gerek kendilerinin ve gerek maiyetlerinde müstahdem piyade muhafaza memurlarının müddeti hizmetile süvari muhafaza memurları tarafından kat'olunan mesafenin budiyetini tezyil ve temhir edecek ve merkez memurları da esnayı devr ve teftişte bu defterleri tetkik ve tasdik ederek her ay nihayetinde şubelerden merkeze celb ile tâbi olduğu muhafaza müdüriyet veya sermemuriyetine veyahut gümrük idaresine gönderecektir.

Madde 24 — Şube memurları maiyetindeki muhafaza memurlarından her birini vukuat defterinde mukayyed olan hidematın tadiline mecbur edecek ahval evvelâ derdest olunan kaçak eşyanın veyahut tevkiif edilen eşhasın gümrük idaresine veya hükûmeti mahalliyeye irsali ve saniyen icrayı vazife esnasında zuhur edecek vukuatı mühimmenin takib ve tahkiki ve salisen muhatarada bulunan diğer muhafaza memurlarının muavenetine yetiştirilmesi ve rabian havanın şiddetinden hizmetinin ifası mümkün olamaması ve hamisen rüesayı memurinden biri tarafından tahriren emir tebliği hususlarından ibarettir. Ahvali mezkûrenin indifasını müteakib evvelce mukarrer ve mukayyed bulunan hizmetin ifasına devam edilecektir.

Madde 25 — Piyade muhafaza memurları gece ve gündüz nöbetlerinde her hangi bir mahal için behemehal ikişer neferden aşağı olmak üzere tertib olunacak ve icabı hal ve mevkie göre münferiden dahi dolaştırılacaktır. Fakat ahaddihema aharine muavenet ve birinin derdest ettiği eşyanın muamelesine diğerinin müşareket etmesi mümkün olmayacak kadar tebaüt etmiyeceklerdir.

Madde 26 — Süvarı muhafaza memurlarının mahalli ikametleri icabatı mevkiyeye göre ya muhafaza müdür veya sermemurlarının bulunduğu mevki veyahut muhafaza merkez ve şubesi ittihaz kılınacak mahaller olacaktır. Süvarı memurlarının nöbetleri esnasında hudud boyunca bilâ tevakkuf keşügüzar ederek ve nevahi ve kura ile sair nikatı mühimmede kendilerini göstererek kaçakçıların kesri cesaretine gayret edecek ve gezdikleri yerlerde kaçağa dair desteres olacakları malûmata göre icrayı takibat ve lüzum görülen merkez ve şube memurlarına da itayı malûmat eyliyeceklerdir. Memurini merkume merkezlerle gönderilecek evamir ve tebligat ve muhaberatı müstacele evrakının naklinde dahi istihdam olunacak ve indeliktiza âmirleri tarafından verilecek emir üzerine piyade olarak dahi ifayı vazife edeceklerdir.

Madde 27 — Muhaberatı adiyevrakının sureti mahsusada bir muhafaza memurile sevki caiz değildir. Bu gibi evrak ile muhafaza memurları tarafından irsal olunacak ihbarnameler mevki memurları tarafından yekdiğerine tesadüf edildikçe elden ele ve mevkidenden mevkie teslim olunarak merkeze isal olunur. Memurlar nöbet hitamında şubenin vukuat defterine derç etmek üzere bu misillü evrakın teslim ve tesellümü saatini kayd ederler.

Madde 28 — Hududu herriye gümrük idarelerindeki merkez muhafaza memurları indeliktiza bususî antrepolara veya gümrükden hududa nakil edilen eşyaya terfik olunmak ve gümrük haricinde icra olunacak bazı mevaddı rüsumiyeye nezaret ve gümrük memurlarının tesviyei muamelâta yetişemedikleri vakitlerde eşya kablalarına kurşun mühür vazetmek ve geceleri gümrükleri beklemek gibi hidematta dahi istihdam olunabileceklerdir.

Şukadar ki muhafaza memurlarının böyle sureti fevkalâdede istihdam olunacakları hidemat vazifei asliyelerini sektedar etmiyecek surette tertip olunacaktır. O yolda istihdam olunan muhafaza memurları gümrüklerde buldukları müddeti gümrüğün yoklama cedveline kayıd ettirecekler ve şubeye avdetlerinde dahi mevkie mahusus olan vukuat def-

terine aynı surette derç edeceklerdir. Bir zaruret üzerine gümrük iderelerinde müstahdem memurlardan bazıları da bir müddeti kalile için muhafaza hizmetinde istihdam olunabilecektir. Ve memurini mumaileyhimin olvephile istihdamı muhafaza müdür ve sermemurları tarafından kararlaştırılacak ve bunlar icrayı vazife esnasında işbu nizamnameye tevfiği hareket edeceklerdir.

Madde 29 — Muhafaza mevki memurları tatil ve istirahat zamanlarında nereye gider ve nerede bulunacak olurlar ise gerek âmirlerine ve gerek hanelerine malûmat vermeğe mecburdurlar. Merkez ve şube memurları dahi gerek devr ve teftiş ve gerek istirahat için gaybubet edecekleri sırada aynı malûmatı havî merkez veya şubeye kapalı bir pusula bırakacaklardır. İndeliktiza bu pusulalar memurini mevcude tarafından açılabilir.

Üçüncü kısım

Yolcu ve eşya muayenesile kaçak hakkında olunacak muameleye dair

Madde 30 — Hududu mürur eden yolculardan şüpheli dai olanların üzerleri taharri edilebilecek ve fakat bu yolda bir muameleye teşebbüs olunduğu halde gayet müdekkikane ve berveçhi ati hareket olunacaktır. Evvelâ üzeri taharri olunmak istenilen yolcu hakkında vukubulan iştibah görülebilecek surette bir takım emarattan mütevellid veyahut mevsukan vukubulan ihbaratı tahririyeye müstenit olmak ve saniyen yolculardan üzerleri taharri olunacaklar behemehal en yakında bulunan gümrük idaresine veya hükümeti mahalliyeye götürülerek orada muayeneleri icra edilmek ve şukadar ki bulunduğu mahalde üzerlerini taharri ettirmek isteyen yolcuların muayenesi muhafaza memurları tarafından derhal icra olunmak ve emri muayenenin teshîli icrası zımında elbiseler bizzat yolcu tarafından açılmak ve salisen kadın yolculara esnayı muayenede muhafaza memurları tarafından katiyen el sürülmiyerek üzerinin muayenesine lüzum görünen kadına evvel boevvel kendisinden ne yolda şüphe edildiği bilbeyan üzerinde ihfa eylediği eşyasını çıkarıp ita eylemesi sureti nazikânedeyi ihtar edilmek ve bunlardan muvafakat etmiyenler bir memure terfikan yakınında bulunan gümrük idaresine veya hükümeti mahalliyeye izam olunarak orada yine bir kadın vasıtasile üzerleri taharri edilmek lâzım gelir.

Madde 31 — (Hududu berriye üzerinde sakin ahalinin tarlalarından evlerine ve evlerinden tarlalarına sevk ve nakil edecekleri hayvanat ve mahsulât ve tohum vesairelerine muhafaza memurları tarafından müdahale edilmeyecektir. Şukadar ki bu vesile ile bir gûna suiistimale meydan verilmemesine medar olmak üzere şube memurları buldukları mahal civarındaki köylüleri teşhis etmeğe ve bunların beherine aid tarlaların bulunduğu mahalleri ve mümkün mertebe mahsulâtın mikdarını öğrenmeğe mecburdur. Bu misillü ahaliden kaçakçılık ettiği tahakkuk edenlerin nezareti daime altında tutulmak üzere isim ve şöhretlerini havi muhafaza rüesayı memurını tarafından bir cedvel tanzim edilerek muhafaza memurlarına ita edilecektir.

Madde 32 — İdhal veya ihraç olunan eşyayı ticariyenin mürur edebileceği yolları havi rüsumat emanetince bir cedvel tanzim olunarak taşra rüsumat nezaretlerine gönderilecek ve mucibince nezaretler tarafından her merkez ve şube için birer cedvel tanzim edilerek muhafaza memurlarına ita olunacaktır.

Madde 33 — Gerek hududda ve gerek eşya nakli mutat olan tariklerde muhafaza memurları tesadüf edecekleri tüccar ve yolcu eşyasını en yakında bulunan gümrük idaresine isal edecekler ve indelhace eşyayı ticariyenin cins ve mikdar ve marka ve numaralarını beyannamelerile de tatbik eyliyeceklerdir.

Madde 34 — Mutad olan tarikden inhıraf etmiş veya gümrük idaresini tecavüz eylemiş olan eşyayı muhafaza memurları heman derdest ile hakkında otuz beşinci madde ahkâmına tevfikî muamele edeceklerdir.

Madde 35 — Kaçak suretile tevkif edilen eşyanın zabıt ve müsaderesi ve nizamâtı rüsumiyeye mugayyir harekâta bulunanların derdesti muamelesi berveçhi ati cereyan edecektir.

Kaçak suretile idhal olunan ve idhal ve ihraçı menediten eşyayı ve nizamâtı rüsumiyeye mugayyir harekâta bulunanların eşyasını muhafaza memurları derdest ve sahibi eşya ile nakillerini ve vesaiti nakliyyeyi tevkif eyliyerek en yakında bulunan gümrük idaresine veyahut zabıta merkezine teslim ile mukabilinde bir kıta makbuz ilmühaberi alacaktır ilmühaberde eşya ile vesaiti nakliyenin nevi ve miktarı ve tevkif olunan eşhasın esami ve şekâli gösterilecektir.

Başka kaçak eşya takip edilmek gibi vakit ziyama meydan verilmesi caiz olmıyan evkatta ve bir de gece eşya tevkif edilmiş hü-

bulduğu surette bu misillü eşya gümrük veya zabıta merkezi olmadığı halde bairmühâber en yakında bulunan kaniyenin ihtiyar meclisi tarafından irae olunacak mahalle muvakkaten teslim olunacaktır. Gümrük veya zabıta merkezine veyahut kura ihtiyar meclislerine teslim olunan eşya sahibi ile muhafaza memurları tarafından mühürlenecektir.

Sahibi imzadan istinkâf ettiği halde vukuu istinkâfın kayıt ve tahririle eşyanın zabıta memuru veya ihtiyar meclisi tarafından temhürile iktifa edilecektir ve mühürlenmesi kabil olmayan eşyanın evsaf ve eşkâli hakkında ilmühâbere izahatı lâzime derç olunacaktır.

Madde 36 — Muhafaza memurlarının refakatile izam olunan eşhasın üzerlerinde bulunan esliha ahz ve muhafaza edilerek gümrük idaresine başkaca teslim olunacağı gibi kendileri esnayı rahda dahi nezareti daima altında tutulacak ve sebebiyet verilmedikçe şahısları hakkında bir gûna muamelei cebriye vukua gelmiyecektir.

Madde 37 — Kaçak eşya ile kaçakçıların derdest ve tevkiflerini müteakip bilâifatei vakit muhafaza memurları tarafından vukuatın mahalli ile vakit ve saati hudusunu ve tevkif olunan eşhasın isimleriyle tabiiyetlerini ve derdest edilen eşyanın cins ve miktarı ile esnayı vukuatta hazır bulunan şahudun isimlerini ve kaçakçılar tarafından mukavemet vuku bulduğu takdirde keyfiyeti ile buna karşı kuvvei cebriye veya silâh istimal olunmuş ise bunlara dair iktiza eden tafsilâtı velhasıl hadise esnasında vukua gelen sair bilâümle ahvali natik olmak ve şayet mütecasiri firar etmiş ise merkumun eşkâlile sureti firarını ve memurun nezdinde bırakmış olduğu eşyanın cins ve miktarı ile kendisinin veya faili müstereklerinin takip ve tayinine ve eşyayı mezkûrenin kime aid olduğunun tebyinine medar olabilecek edileyi mübeyyin bulunmak üzere iki kere *marbata tanzim* olunarak bir kütası yirmi dört saat zarfında gümrük idaresine ita ve nüshai sanıyesi de aynı müddetle mesup olduğu merkez memuruna isra edilecektir.

YEDİNCİ FASIL

Bahren usulü muhafaza

Madde 38 — Bahren icra olunacak muhafaza hidematı üçe münkasem olup bunlardan birincisi hududu berriyenin deniz sahlinde olan noktalarının ve ikincisi liman derunile sahil ve iskelelerinin ve üçüncüsü de liman haricinde bulunan sevahilin emri muhafazasıdır.

Madde 39 — Sevahilde ve hududu berriyenin sahili bahre vasıf olan noktalarında istihdam olunacak piyade ve süvari muhafaza memurları işbu nizamnamede hududu berriye muhafaza memurları hakkında tayin olunan vezaifin icrasile dahi mükelleftir.

Madde 40 — Deniz ve sahil muhafaza memurları sefaini ticariyenin gerek limanlar dahilinde ve gerek sahil boyunda icra edecekleri muamelâtın nizamâtı rüsumiye ahkâmına muvafık surette cereyan etmesine dikkat edecek ve gümrük idarelerinden ruhsat verildiğine dair evrakı lâzıme ibraz olunmadıkça gerek limanlar derununda ve gerek sahil boyunda sefaine eşya tahmil veya sefainden tahliyesine ve bu muamelenin ruhsatı resmîyeyi haiz olan eşya tezkerelerinde muharrer mahâl ve saatin gayri mekân ve zamanda vukuuna meydan vermiyecekler ve limanlar derununda palamar bend olan veya hareket etmek üzere bulunan veyahut sevahil pişigâhinden mürür eden sefainin sandal ve kayık ve sair merakibi sagire ile münasebatta bulunmasını men edecek ve limanlar derununda bulunup içine memur ikame olunmayan sefaini nezareti daimе altında tutacaklardır.

Madde 41 — Limanlar derununda açıklarda dolaşan balık kayıkları muhafaza memurları tarafından nezareti daimе altında tutularak balıkçıların açıklarda tesadüf edecekleri sefinelerle liman derununda bağlı bulunan sefainden hafiyen eşya alarak iskelelere çıkarmak gibi harekette bulunmalarına meydan verilmeyecek ve bu makule kayıklar bulunduğu mahalde ve limana avdetlerinde sureti daimе ve müdeklikanede taharri edilecektir. Limanlar derununda bulunan sefain tatifesine kumanya ve saire furuht eden bakkal sandallarının tahmil edecekleri eşyadan satılanlarının yerine mümasilleri tedarik olunarak karaya çıkarılmamak üzere gümrük idareleri tarafından ittihaz olunacak tedabirin tamamii icrasına muhafaza memurları tarafından nezaret ve dikkat olunacaktır.

Madde 42 — Balık ağlarına veya balık kurutmağa ve saireye mahsus sundurmalar gibi sahil boyunda vaki açık ebniyeler ile karaya çekilmiş olan sandal ve kayıkları muhafaza memurları daimа muayene edecekler ve sahil boyunda kâin ebniyeleri nezareti daimе altında tutarak oralara eşya vaz'edildiğine kendilerince kanaat hasıl olduğu takdirde memurini mumaileyhimden biri derhal muhaza müdür veya ser memuruna veya bunların muavinlerine malûmat ita ve diğerleri eşyanın bir tarafa aşırılmaması için o misillü ebniyenin emri muhafazasına itina edeceklerdir.

Madde 43 — Kazazede olan sefain hamulesinin tahliyesine lüzum görüldüğü takdirde derhal muhafaza memurları müdür veya sermemurlarına ihbarı keyfiyetle beraber içlerinden lüzumu kadar memur eşyanın tahliye ve ihraç olunacağı mahalle giderek tahlis olunan eşyanın ketmolunmasına meydan vermiyecek ve muhafaza müdür veya muavininin vüruduna kadar emri muhafazasına itina edeceklerdir.

Madde 44 — Limanlar haricinde bulunan sevahil ile muhafaza hududu bahriyesinin emri muhafazası karakol gemileri veya gümrük sefaini tarafından icra olunacak ve bunlar için talimatı mahsus ita olunacaktır. İstimbot ve yelkenli kebir veya adi sandallar ve kayık gibi gümrüğün merakibi bahriyesile icra olunacak hizmet ve takibat ve bunların seyrüsefer edecekleri mahaller her limanın cesamet ve ehemmiyetine göre Derseadette merkez muhafaza müdürü ve taşrada rüsumat nezaret veya müdüriyetleri tarafından tayin olunarak bu babda nezaret ve müdüriyetler tarafından memurlarına ayrı ayrı talimatı mahsus ita olunacaktır. Gümrük merakibi bahriyesinde istihdam olunacak taife ve saire merakibi mezkûrede bulunacak en büyük memur ile muhafaza müdür veya sermemurlarının emrine tâbi olacaktır. Merakibi mezkûre devr ve teftiş memur olduğu deniz ve limanları ilcayı vukuat müstesna olmak üzere her zaman musayyen bir vakitte teftiş etmeyip her defa başka başka vakitlerde devr ve teftiş eyliyecektir. Muhafaza memurlarının her hangisi olur ise olsun indeliktiza alacakları talimat ve evamir üzerine merakibi bahriye ile seyrüsefer edeceklerdir.

Madde 45 — Deniz muhafaza memurları sahil boyunda vaki kayalar ile sevahil karşısında bulunan küçük adaları ve alelümum sahil boyunda ikame olunan muhafaza nokta ve kolları tarafından muhafazası mümkün olamıyan mevaki nezareti daim tahtında tutarak oralara kaçak eşya idhaline meydan vermiyeceklerdir.

Madde 46 — Gümrük nizamnamei umumisinin yirmi dokuzuncu maddesindeki memnuiyet hükmü ile otuzuncu maddesi mucibince bahren icra olunacak teftişat ve takibat muhafaza memurları tarafından icra olunacaktır.

Madde 47 — Deniz muhafaza memurları sefaini ticariyeyi tevakkufa mecbur etmek için karakol sefaini ile gümrüğün sair merakibi bahriyesi tarafından bayrak ve filâma ve top ve saire gibi irae olunacak işaretlere dair nizamâtı rüsumiyede münderiğ ahkâmın tamamîi icrasına itina ve dikkat edeceklerdir.

SEKİZİNCİ FASIL

Muhafaza müdür ve sermemurlarının vezâifine dairdir

Madde 48 — Muhafaza müdür ve sermemurları sahil veya hududun her noktasını teftiş ve nezareti daime tahtında bulunduracak ve eşya kaçırlacağı şüphe olunan mahallere muvakkaten memur ikame eyliyecek ve haizi ehemmiyet olan mahalleri seyyar kollar vasıtasile ve gümrüğün merakibi bahriyesile muhafaza ettirecek ve işbu nizamname ile sair nizamât ve evamir ve talimatı rüsumiye ahkâmına nazaran muhafaza memurlarına terettüp eden vezâifin tamamii icrasına ve nezaret ve dairei memuriyeti dahilindeki mahalleri bizzat berren ve bahren devr ve teftişe müdavemet edecek ve şukadarki umuru teftişiyeye ve takibiyeye dair ittibaz edeceği tertibatın vakit ve mahal ve sureti icrası lüzumu sahih görülmedikçe başka başka surette olmasına itina ve dikkat eyliyecektir.

Madde 49 — Müdür ve sermemurlar her sınıf memurini muhafazanın hizmet ve nöbetlerini yekdiğerini müteselsilen murakabe edecek yolda kaçak ve sair fevkalâde bir hadise vukuunda icabı hale göre hareket edebilmelerine mâni olmayacak surette tayin ve tertib edecektir. Tahtı idarelerinde bulunan muhafaza merkezi ve mevakiile sair nikatı mühimmenin şhvaline tamamen muttali olacak ve yanlarında olabada bir de harita bulunduracaklardır. Amirlerinden alacakları evamir ve talimatı ve maiyetlerine icra eyliyecekleri tebligatı vukuat defterine kayid ve imlâ ve maiyetlerindeki muhafaza memurlarının derecei istidad ve ehliyetlerle umuru mamurelerindeki tecarüb ve malûmata bihakkın kesbi vukuf ederek tecrübe ve malûmatı noksan bulunmaları sınıfları dahilinde daha muktedir ve mücerreb olan memurların maiyet ve refakatlerinde istihdam ile temini hüsnü cereyanı maslahate itina edeceklerdir ve yirmi ikinci madde hükmüne tevfikân vukuat defterininin tetkikat ve tatbikatını badelikmal mündericatinâ nazaran icra olunan hizmet ve nöbetlerle cereyan eden vukuat ve hadilerinin bir ay sarfındaki icraat ve teftişatının hülâsasını haavi ve müstahdeminin hidematı hakkındaki takdirat ve şikâyatın muhtevi ercesi ayın nihayeti on beşinde bir kıta rapor tanzim ve vukuat defatirile beraber merciine isra eyliyecektirler.

Madde 50 — Müdür ve sermemurlar dairei memuriyetlerle hem hudud bulunan mahallerin rüesayı memurini ile münasabatta bulunarak kaçığın men'i vukuuna veyahut kaçırılmış olan eşyanın der-

destine dair iktiza eden tadebiri bilmühabere tayin edecek ve bir ayın vukuat ve muamelâtından hem yekdiğerini haberdar etmek ve hem de atıyen icrasına lüzum görülecek muameleyi bilmüzakere kararlaştır-mak üzere ayda bir defa ve esnayı devr ve teftişde hududun münasib bir mahallinde birleşeceklerdir.

Madde 51 — Kaçak emtia ve eşya idhal olunduğu görülen ve yahut derununda bu misillü eşya bulunduğu haber alınan ebnıye ve sair mahaller nizamnamei umuminin otuz sekizinci maddesine tevfi-kan muayene ve taharri olunmak üzere muhafaza müdür veya ser-memurları tarafından tahtı muhafazaya alınarak heman Dersaadette rüsumat emanetine ve taşrada mensup oldukları nezaret veya müdürüne malûmat verilecek ve sefain taharriyatının gümrük nizamnamei umumi-sinde münderic ahkâmına tatbikan icrasına itina ve dikkat olunacaktır.

Madde 52 — Müdür ve sermemurlar otuz yedinci madde ahkâmına tevfikân muhafaza memurları tarafından tanzim olunan kaçak maz-batalarının nüshai sanıyelerinin mündericâtını tetkik ve lüzum görür ise bu babdaki tahkikatı bir derece daha tamik ederek tebeyyün ede-cek hali aid olduğu rüsumat idaresine bildireceklerdir.

Madde 53 — Müdür ve sermemurların gayubetinde muavinleri ve muavin bulunmayan mahallerde rüsumat nazır ve müdürünün intihabı-ble merkez memurlarından münasibi vekâlet edecektir.

Madde 54 — Rüsumat emaneti işbu nizamnamenin icrasına me-murdur.

No: 121 — Posta çantalarının Dersaadette Cesri Mustafapaşa arasında şark sür'at katarile nakli hakkında

Mukavelename

12 safer 1318 ve 28 mayıs 1316

Posta çantalarının Dersaadette Cesri Mustafapaşa arasında şark sür'at katarile nakli hakkında Devleti Aliye Posta ve Telgraf Nezaretile Brükselde bulunan Beynelmîlel Yataklı Vagon ve Avrupa Büyük Sür'at Katarları Kumpanyası beyninde mevaddı âtiye kararlaştırılmıştır

Madde 1 — Beynelmîlel Yataklı Vagon ve Avrupa Büyük Sür'at Katarları Kumpanyası Devleti aliye postahanelerinden memeliki ecne-

biyeye ve işbu memalikten memaliki şahaneye ve demiryolu güzergâhında bulunan Osmanlı Postahanelerinin dahili memaliki şahaneye posta çantaları ve bundan maada transit suretile ve memaliki şahanenin vasıta olduğu memalike olmak üzere teslim edilen kapalı posta çantalarını Dersaadetle Paris arasında Belgrad tarikile âmedişüd eden bilcümle şark sür'at katarile nakleliyecek ve kendi hesabına ve memaliki şahane dahilinde ne ahali beyinde teati kılınan müraselât ve ne de sair hiç bir posta irsalâtını nakledemiyecektir. Şukadar varki mezkûr kumpanyanın münhasıran kendi mesalihine ait bulunan muharrerat ve evrakı matbuaya kendi vasıtai nakliyesile nakle hakkı olacak ve bunun için Devleti aliye posta idaresine bir gûna ücret ita etmiyecektir.

Madde 2 — Zikrolunan kumpanya kendi ademi takayyüdü eserile işbu nakil esnasında posta müraselâtının zıyana sebebîyet verdiği halde meriyülicra bulunan umum posta mukavelenameleri ahkâmına tevfikân mucibi tazminat olan zıya'lara maddeten mes'ul tutulacak ve ancak naklolunacak mekâtib çantaları derununa meskûkât ve kıymeti mukaddereli irsalât vazolunmayacaktır.

Madde 3 — Şark sür'at katarlarile sevkolunmak üzere Devleti aliye postahanelerinden verilen çuval ve çantalar mahreç ve mevrîd postahaneleri ismini ve her çanta veya çuvalın vezni gayri safisini mübeyyin yol jurnalı ile maan Beynelmîlel Yataklı Vagon ve Avrupa Büyük Sür'at Katarları Başmemuruna teslim olunacak ve işbu jurnal nüshateyn olarak tanzim edilerek biri katar memuru tarafından imzalandıktan sonra postaları memuru mumaileyhe teslim eden posta memuruna iade olunup yedinde hıfzolunacaktır. Mezkûr kumpanya katarlarile vurud edecek bilcümle posta çuval ve çantaları dahi iki nüsha yol jurnalı ile maan mevrîdde Devleti aliye posta memuruna teslim olunacak ve işbu çuval ve çantaların ahzini natık memuru merkum tarafından zikrolunan jurnal nüshalarından birine imza vazolunarak katar başmemuruna iade edilecektir.

Madde 4 — Devleti aliye Posta Nezareti kumpanya vasıtasile güzergâhı osmanide naklolunacak bilcümle posta müraselâtı hakkında kendi memurları marifetile kontrol ettirmek hakkını haiz olacak ve memurini mumaileyhimin icrayı vazifeleri için kumpanya tarafından her veçhile teshilât irae olunacaktır.

Madde 5 — Şark sür'at katarları gerek şimdiki gibi haftada iki defa âmedişüd etsin gerek haftada üç dört defa yahud her gün seyrü

sefer eylesin Devleti aliye Posta ve Telgraf Nezareti Beynelmilel Yataklı Vagon ve Avrupa Büyük Sür'at Katarları Kumpanyasma Dersaadetle Cesri Mustafapaşa hattı için senevi yüz lira ücreti maktu ve olacak ve başka nam ve sebep ile fazla bir para verilmeyecektir. Meblâğı mezkûrun her altı ay nihayetinde nısfı tediye edilecektir. Her ne sebebe mebni olursa olsun katarların seyir ve hareketleri sektedar olduğu halde salifüzzikir yüz lira ücreti maktuai seneviyenin seyrü sefer etmiyen katarların adedine nisbetle tenzili lâzımgelen mikdarı kumpanyaya tediye olunacak ve ilk taksitten tenzil kılmacaktır. Dersaadetle Mustafa Paşa mesafesinin yalnız nısfını kateden katarlar icrayı seyrü sefer etmemiş addolunacağı gibi mesafei mezkûrenin nısfından ziyadesini katetmiş olan katarlar dahi mezkûr mesafeyi tamamen katetmiş gibi ad ve itibar olunacaktır. Bu mukavelenamenin zirde muharrer tarihi teatisine kadar icra olunan bu misillü nakliyattan dolayı kumpanya tarafından talep edilen mebalığden külliyyen sarfı nazar olunduğundan nakliyatı sabıka için kumpanyaya bir para verilmeyecektir.

Madde 6 — İşbu kararname bir müddeti gayri muayyene için akdolunup tarafeyni âkideynin biri tarafından feshi talep olunduğu takdirde keyfiyet üç ay mukaddem yekdiğerine ihbar edilecektir.

Madde 7 — Devleti aliye ile Şark Demiryolları Şirketi beyninde mün'akid mukavelâtın postalara aid kâffeî ahkâmı muhafaza olunarak işbu kararname ahkâmı mezkûreye asla hâlel getirmeyecektir.

İşbu kararname Dersaadet ve Brükselde nüshateyn olarak bittanzim imza ve teati kılınmıştır.

No: 122 — Memaliki mahrusai şahane postahaneleri arasında teati olunacak havalenameler hakkında bilistizan mer'iyetine iradei seniyei hazreti padişahî şerefsünuh buyrulan Nizamname

12 safer 1318 ve 28 mayıs 1316

Madde 1 — Bir postahanenin bir miktarı muayyen akçe kabz edipte diğér bir postahanedan tediye olunmak üzere emir vermesine posta havallesi ve bu babda tanzim edilecek varakaya posta havalnamesi tabir olunur.

Sureti ifa ve istifa

Madde 2 — Postahaneler havale edecekleri akçeyi mürsilden nakden istifa ve mürselünileyhe nakden ifa ederler.

Haddi gaye

Madde 3 — Postaların havale edeceği akçe iki bin kuruşu tecavüs etmeyecektir.

Ücret

Madde 4 — Posta havalelerinin ücreti atideki tarifeye tâbi olup mürsil tarafından berveçhi peşin tediye olunacaktır. Emvali emiriye müraselâti hakkında kemakân emanat muamelesi cari olmak üzere devairi resmiyenin eşhas hesabına olarak teati edecekleri mebalîğ için alacakları havaleler ücuratı muayyeneye tâbi olacaktır.

Havale miktarı		Ücret					
		Kuruş	Para				
	100	Kuruşa kadar	0	20			
100	Kuruştan yukarı	200	»	»	1	0	
200	»	»	300	»	»	1	20
300	»	»	400	»	»	2	0
400	»	»	500	»	»	2	20
500	»	»	700	»	»	3	0
700	»	»	900	»	»	3	20
900	»	»	1100	»	»	4	0
1100	»	»	1300	»	»	4	20
1300	»	»	1500	»	»	5	0
1500	»	»	1700	»	»	5	20
1700	»	»	1900	»	»	6	0
1900	»	»	2000	»	»	6	20

Havalenamenin sureti tanzimi

Madde 5 — Posta havalesile akçe irsal etmek isteyenler postahanece kendilerine meccanen verilecek ve nümunesi merbut havalenameye gönderecekleri akçenin mikdarile kuyudu lâzımevi tahrir ettikten sonra havale name ile gönderecekleri akçeyi memuru mahsusuna teslim edeceklerdir. İşbu havalename mürsilin talebi halinde posta memuru tarafından imlâ edilecektir. Mahreç postahanesi mürsile bir kıt'a teslim ilmühaberî vermekle beraber alınacak ücret mukabilinde havalenamenin üzerine

posta pulu vaz ve iptal ederek mürselünileyh postahanesine irsal eyliyecektir.

Tediye ilmühaberi

Madde 6 — Havale akçesinin postahaneye hini tesliminde mürsil tarafından kırk para ücreti maktua mukabilinde havalenin kendisine teslim edildiğine dair mürselünileyh tarafından mehtum veya mümza bir kıt'a makbuz ilmühaberi talep olunabilir. İşbu ücret dahi posta pulu olarak havalename üzerine ayrıca vaz ve tarih mührile iptal olunur. Pulların hizasına ve teslim ilmühaberinin balâsına okunaklı surette «tediye ilmühaberidir» cümlesi tahrir olunup cümlei mezkûreyi havi olan posta havalenamerinin hini vusulünde mevrîd postahanesince bir varakai matbua üzerine tediye ilmühaberi bittanzim akçenin hini tediyesinde mürselünileyhe imza ettirildikten sonra evrakı resmîye tarzında mahreç postahanesine isra edilecek ve mahreç postahanesince dahi mezkûr tediye ilmühaberi hıfzolunarak mürsilin postahaneye müracaatında sened ahzile kendisine teslim kılınacaktır.

Havalenamenin sureti tediyesi

Madde 7 — Havalenamenin vürudunda mevrîd merkezi tarafından mürselünileyhe bir ihbarname ile tebliği keyfiyet olunarak mürselünileyhin müracaatında havalenamenin zahrı usulü dairesinde imza veya tahtim ettirildikten sonra natık olduğu akçe kendisine tediye olunur. Postahanece maruf olmıyan mürselünileyhler *tezkerei osmaniye* ve *ka-naatbahş* olacak evrakı saire irası veyahut maruf bir kimsenin tahrîren tasdiki ile hüviyetlerini isbata mecburdurlar. İşbu tasdik tahrîri havalename zahırına işaret olunabilir. Mürselünileyh askeri berriye ve bahriye ve jandarma efradından veyahut mekâtibi mülkiye ve askeriye şakirdanından bulunduğu takdirde imza veya mühürlerini tasdik zabitelerinin veyahut mektep müdürlerinin mührü resmisile mehtum bir varaka ibrazına mecburdurlar.

Havalenamenin tetkiki

Madde 8 — Bir posta havalenamesinde evvelâ mürselünileyhin isim veya ikametgâhı yanlış veya sureti gayri vazıha ve meşkûkede yazılmış olduğu saniyen mikdarı meblağca tefavüt veya misyan bulunduğu salisen havalenamenin yazılarında hak ve çıkıntı görüldüğü rabian tarih damgası ve memurun imzası veyahut kuyudu muhtaziye

unutulduğu halde mevrid ve mahreç postahaneleri arasında bilmuhabere tashihi keyfiyet edilmedikçe havalenamenin natık olduğu akçe tediye olunmayacaktır.

Havaleneme adedinin tahdidi salâhiyeti

Madde 9 — Posta ve telgraf nezareti şahsı vahid tarafından yalnız bir posta ile şahsı vahide keşide kılınacak havalenamelerin adedini tahdid edebilir.

Havalenamelerin müddeti meriyeti

Madde 10 — Posta havalenameleri tanzim olunduıkları mah dahil olmıyarak iki ay nihayetine kadar makbul ve muteber olup bu müddet mürur eylediği takdirde havaleneme tarihlerinin nezaret tarafından tecdidi lâzım gelir. Tarihleri tecdid olunmamış havalenameler tediye edilmez. Tecdidi tarih keyfiyeti havaleneme üzerinde icra edilip bu halde havaleneme yeniden bir o kadar müddet daha muteberdir. Müddeti muayyenesi zarfında tediyesi talep olunmıyan havalenameler mahreç merkezine iade ve natık olduğu meblâğ mürsile tediye kılınır.

Havaleneme zıyat

Madde 11 — Zayı olan havalenameler mürsil veya mürselünileyhin talepleri üzerine havalenamenin tediye veya akçenin iadeten ita kılınmadığı tahakkuk ettikten sonra posta nezareti tarafından verilecek emri mahsus üzerine mürselünileyh merkezi tarafından tediye kılınır ve bu babda hiç bir gûna ücret talep olunmayacaktır.

Temini tediye

Madde 12 — Posta havalenamelerinin havi olduğu mebalîğ mürselünileylerine usulü dairesinde tediye edilinceye kadar postahane tarafından mürsile karşı temin olunmuştur. Havaleneme sehve veya esbabı saireye mebni mürselünileyhin gayrisine tediye olunduğu surette bu babda gerek mürsil gerek mürselünileyh tarafından vukubulacak müstediyat havaleneme müddeti meriyetinin hitamından itibaren bir seneye kadar makbuldür. Ondan sonra postahaneler bu hususta mesul değildirler.

Mürselünileyhin tebdili mekânı

Madde 13 — Mürselünileyh posta havalenamesi usulünün cari bulunduğu bir mahalle tebdili mekân etmiş olduğu surette havalenameler o mahalle sevk olunur. Ve bunun için ayrıca ücret talep olunmaz.

Istirdad ve adres tebdili

Madde 14 — Havalenamenin tediyesine kadar mürsil teslim ilmühaberini ibraz ile havalename akçesinin mürselünileyhe ita olunmıyıp kendisine iadesini talep edebilir ve böyle bir talep vukuunda mahreç postahanesi ücreti müstedi tarafından verilmek üzere bir teahhüdü mektup veya telgrafla mevrîd postahanesine tebliği keyfiyetle havalenamenin iade olunmasını talep edecektir. Havalenamenin mahreç postahanesine iadesini müteakip zahrı mürsile imza veya tahtim ettirildikten ve yedinde bulunan teslim ilmühaberi ahzolduktan sonra havi olduğu akçe mürsile iade edilecektir. Mürsil havaleنامه adresinin dahi tebdilini talep edebilir. Bunun için teslim ilmühaberini ibraz eylemesi meşruttur. Mahreç merkezi ücreti mürsil tarafından verilmek üzere bu talebi bir teahhüdü mektup veya telgrafla mevrîd merkezine ihbar eyler.

Mevkufat

Madde 15 — Tarihi tanziminden itibaren iki sene zarfında mürselünileyhine tediyeye veyahut iadeten mürsiline tesviye olunmayan havalenamelerin hükmü kalmayıp havi oldukları akçe hazine mali olarak irad kaydolunacaktır.

No: 123 — Sicilli Nüfus Nizamnamesi makamına kaim olmak üzere kaleme alınıp mer'iyeti ahkâmına bilistizan iradei seniyei cenabı padişahî şerefmüteallik buyrulan Nizamname

29 safer 1318 ve 14 haziran 1316

Mevaddı umumiyeye

Madde 1 — Memaliki Osmaniyede bulunan her sınıf ahali kerâhlerini sicilli nüfusa kaydettirmeğe mecburdurlar.

Madde 2 — Sicilli nüfus evvelâ zükûr ve inasın isim ve şöhretini ve pederinin isim ve mahalli ikametile valdesinin ismini saniyen tarih

ve mahall velâdetini salisen milletini rabian san'at ve sıfat ve hizmet ve sureti maiyetini ve intihap salâhiyetini hamisen nüfusu zükûrun sima ve gözlerinin levni ve yirmi yaşını tecavüz edenlerin boyları ile göz yarığı ve ağız çarpıklığı ve çiçek bozukluğu ve büyük çiban yeri ve çolaklık ve topallık ve göğüs ve sırtı kanburluğu misillû hariçten görülür nevakısı sadisen müteehhil olup olmadığını müteehhil ise zevcesi müteaddit bulunup bulunmadığını ve peder ve validesi hayatta olup olmadığını sabian esnan ve vezaifi askeriyenin derecat ve sunufunu yani esnan ve nizamiye ve ihtiyat ve redif ve müstahfaz sınıflarından hangisinde bulunduğunu ve alelumum sicille dahil olanların tarihi kayd ve tahririni havi olacak ve işbu siciller tebaai müslime için başka ve tebaai gayrimüslimenin her cemaatı için başka başka ve tebaai ecnebiye için de başka olarak tanzim olunacaktır.

Madde 3 — Sicilli nüfusa kaydedilenlerden tabiiyeti devleti aliye-de bulunanlara ikinci madde de muharrer ahval ve muamelâtın icmalini havi olarak matbu ve mühürlü ve balâsı tuğrayı garrayı hümayun ile müveşşah birer tezkere verilir ve işbu tezkerelere velâdet tarihleri senei kameriye ve maliye olarak tahrir olunur.

Madde 4 — Nüfus tezkerelerinin zahrı Dersaadetçe idarei umumiye Dersaadet kalemine mahsus mühür ile ve vilâyat ile elviyei müstekillece nüfus nezaret ve hini itasında kazanın nüfus memuriyetine mahsus mührü resmî ile mahtum olacaktır.

Madde 5 — Tebaai devleti aliyeden her şahıs emvali gayrimenkule bey' ve ferağ ve intikalinde ve bir memuriyet ve hizmete intihap ve tayininde ve mektebe duhulünde ve tekaüd ve mazuliyet maaşına istihkakında ve mürur tezkeresi ve pasaport ahzinde ve münakâhatta nüfus tezkeresini ibraz etmeğe mecburdur. Gösteremediği halde hususatı mezkûrenin icrası sicilli nüfusa kaydolanduğunu mübeyyin tezkere ahz edinceye kadar tehir olunur. Tezkere osmaniyeyi sahte olarak yapan veya tağyir ve tahrif eden ve bu makule sahte tezkereyi bilerek istimal eyliyenler ceza kanununun yüz elli yedinci maddesi mucibince bir seneden üç seneye kadar hapis ile mücazat edilir.

Madde 6 — Sicillâtın her sahifesi rakamlı ve mühürlü olmak üzere mevalid ve münakâhat ve talak ve vefiyat ve tebdili mekân vukuatını mutazammın ve mevaddı askeriyeyi ve bir mülâhazat hanesini cami bulunacaktır.

Madde 7 — Her senenin sicilli nüfus vukuat defteri o senenin hitamında evrakı müteallikasile beraber *kazanın meclisi idaresine teslim* olunur ve sahifelerinin adedi ve tarihi hitamı zeyline bittahrir meclisi tarafından mühürlenerek hıfz ettirilir.

Madde 8 — Baistidaname nüfus idaresine vukubulacak müracaat üzerine kaydı mucibince zayiinden tezkere verilir ve bu da mezkûr tezkere zahrına ve kaydı balâsına işaret olunur. Şukadarki şahsı nüfus idaresince meçhul olanlara alelusul bir ilmühaber getirmedikçe yalnız istidanamesile zayiinden tezkere verilemez.

Madde 9 — Bir kazadan diğer kazaya muvakkat nakli mekân ederek oraca vukuat defterine kayd edilenlerden tezkerei osmaniyelerini zayi edenlere maddei sabıka mucibince vukubulan müracaatleri üzerine zayiinden diğer tezkere verilir ve bunlardan bervechi muharrer vukuat defterine muamelei kaydiyesini icra ettirmeksizin tezkerei osmaniyesini zayi ederek diğerinin itası talebinde bulunanlara kendisinden yirmi beş kuruş cezayı nakdî ahz olunduktan sonra mukayyed olduğu mahallin nüfus idaresinden doğrudan doğruya musaddak künye pusulası celp olunarak mezkûr pusula mucibince zayiinden diğer ita olunur.

Madde 10 — Cemaatı gayrı müslimenin birinden diğerine intikal edenlerin salık oldukları mezhebin patrik veya hamambanesi tarafından getirecekleri ilmühaber üzerine nüfus idarelerince lâzımgelen muamelei kaydiyeleri icra olunur.

Madde 11 — Sicilde mukayyed olan müslim ve gayri müslim ahalden her ferdin haarzuhâl esbabı mucibe beyanile tashihi sin iddiasına hakkı vardır. Ancak bu iddia ikame edecekleri şahidlerin taşraca beher sene icra kılınmakta olan kura meclislerinde vukubulacak takrir ve ifadeleri ve icra kılınacak tahkikatın netayici üzerine makbul olabilmek halde tashihi sinleri caiz olduğu misillü Dersaadetce de tashihi sin istidasında bulunanların iddiaları mahallesi tarafından getirecekleri ilmühaber ve taşralı olduğu halde mahallinden celp olunacak künye pusulası mucibince ikame edecekleri şahidlerin Şehremaneti meclisinde badettetik vukubulacak takrir ve ifadeleri ve olbabda Şûrayı Devlet Dahiliye Dairesinin neticei kararı üzerine makbul olarak ona göre tashihi sinleri caiz olur.

Madde 12 — Nüfus vukuatına mahsus matbu ilmühaberlerden maada bilcümle nüfus muamelâtına dair kura ve mahallattan adi va-

raka üzerine bittanzim ashabına ita olunacak ilmühaberler için iman ve muhtaran ile cemaatı gayrimüslime hademesi tarafından yalnız üç kuruş ücret alınacak ve bu misillü ilmühaberlere bedeli sahipleri tarafından verilmek üzere birer kuruşluk damga pulu yaptırılacaktır.

Madde 13 — Tevellüdat ve münagâhat ve tebdili mekân vukuatına mahsus olup zayi edilen ilmühaberlerin harcı nizamileri zayi edenlerden tazmin olunacağı gibi vefiyat ve talak ilmühaberlerini zayi edenlerden dahi beher varaka için masarifi tabiye olarak onar para alınır.

BİRİNCİ FASIL

Sicilli nüfus idarei umumiyesinin sureti teşkil ve vazai fi ile icmal cetvellerinin sureti irsali

Madde 14 — Nüfusu umumiye idaresinin merdii Dahiliye Nezareti olacak ve bunun için nezareti müşarileyha maiyetinde bir müdürü umumî ve bir muavini bulunacağı gibi nüfusu umumiye aklamı da bu idareye rapı olunacaktır.

Madde 15 — Kaza ve livalarda birer nüfus memuru ile maiyetlerinde birer kâtip ve vilâyet merkezlerle müstakillen idare olunan mu-tasarıflık merkezlerinde birer nüfus nazırı ve maiyetlerinde evvel ve sani itibarile ikişer kâtip bulunacak ve bunlar tarafı devletten tanzif ve lüzumu halinde kâtiblerin adedi tezyid edilecektir.

Madde 16 — Kaza nüfus memuriyet ve kitabetinde istihdam olunacakların evvelâ tebaai devleti aliyeden olması saniyen mekatibi rüşdiyeden başahadetname neşet etmiş veya iki sene kadar devletçe hakkı tekaüde nail olabilecek hizmetlerde istihdam edilmiş veyahut üç sene kadar nüfus idarelerinde muntazaman mülâzemetle devam ederek nüfus muamelâtına kesbi vukuf ve malûmat eylemiş olduğuna dair yedinde evrakı resmiye bulunması salisen yirmi bir yaşından aşağı ve elli yaşından yukarı olmaması rabian bir gûna cünha ve cinayetle mahkûm olmamış erbabi iffet ve istikametten bulunması hamisen türkçede ifade edecek derecede kitabete ve oldukça hüsnü hat ve hesapdan amali erbaaya aşına olduğunun meclisi idarei kazada bilimtihan isbat edilmesi lâzımdır.

Madde 17 — Liva nüfus memuriyetinde istihdam olunacakların maddei sabıkada beyan olunan evsafı haiz olmakla beraber ya mekatibi

idadiyeden başehadetname çıkmış veyahut üç sene kadar kaza nüfus memuriyetinde veya beş sene kadar devletçe hakkı tekaüde nail olabilecek hizmetlerde istihdam ile hüsnü hizmet eylemiş olduğunu evrakı resmiye ile ve ilmi hesaba ve kitabete ve nüfus muamelâtına aşına olduğunu dahi bilimtihan meclisi idarei liva müvacehesinde isbat etmeleri lâzımdır.

Madde 18 — Vilâyet nüfus nezaretinde istihdam olunacakların on altıncı maddede beyan olunan evsafı haiz olmakla beraber ya mekâtibi âliyeden başehadetname neş'et ederek usulen hidematı devlette istihdam edilmiş olması veyahut beş sene kadar liva nüfus memuriyetinde veya on sene kadar devletçe hakkı tekaüde nail olabilecek hizmetlerde istihdam ile hüsnü hizmet eylediğini evrakı resmiye ile ve ilmi hesaba ve kitabete lâyıkiyle aşına olduğunu meclisi idarei vilâyet huzurunda isbat eylemesi lâzımdır.

Madde 19 — Liva nüfus kitabetinde istihdam olunacakların on altıncı ve vilâyet nüfus kitabetinde istihdam olunacakların da on yedinci maddede muharrer nüfus memurları için gösterilen evsafı kanuniyeyi haiz olmaları ve liva nüfus kâtiplerinin liva ve vilâyet nüfus kâtiplerinin vilâyet meclisi idarelerinde olveçhile imtihan edilmeleri lâzımdır.

Madde 20 — Mevaddı sabıka mucibince imtihanlar icra olunduktan sonra şayanı istihdam görülenler mahallerince bilintihap musaddak tercümei hal ve imtihan evrakının irsalile beraber icrayı memuriyetleri alelusul Dahiliye Nezaretinden bamazbata istizan edilecek ve keyfiyet müdürü umuminin tahtı riyasetinde olmak ve muavinile Dersaadet ve vilâyet kalemleri başkâtipleri ve hesabat ve heyeti tahririye mümeyzleri azayı daimesinden bulunmak üzere haftada bir defa nüfus idarei umumiyesinde teşekkül edecek komisyonda tedkik olunarak şayanı kabul görüldüğü halde mezkûr komisyonda tanzim ve takdim olunacak mazbata üzerine nezareti müşarileyhadan memuriyetleri tasdik olunacak ve şayanı kabul görünmediği surette ya idarei umumiyeye sıfatı mezkûreyi haiz diğeri intihap edilecek veyahut sıfatı mezkûreyi haiz diğerinin intihap ve inhası usulen mahallerine iş'ar kılınacaktır. Şukadar ki kaza ve liva nüfus memuriyetile vilâyet ve elviyei müstekille nüfus nezaretinde istihdam olunacakların usulü dairesinde kefaleti mutebereye râbtile beraber nüfus idarelerince istihdam olunacakların taşrada ise meclisi idare ve Dersaadette ise mezkûr komisyon huzurunda usulen emri tahlifi icra kılınmadıkça işe bad ve mübaşeret eylemeleri katiyen caiz değildir..

Madde 21 — Nüfus nazırlarile memur ve kâtipleri ifayi vazife hususunda iktidarsızlıkları tahakkuk veya mucibi ceza hal ve hareketleri tebeyyün etmedikce veyahut kanunen azillerine mahakimi idarece hükümlenmadıkca azil olunmyacaklar ve hilâfı usul ve nizam hareketi meşhud olanların haklarında tahkikatı evveliyeye icrasile mucibi muhakeme halleri görüldüğü halde muvakkaten işden el çekdirilerek hizmetleri vekâleten idare ve hitamı muhakemede beraetlerine hükümlü olduğu halde memuriyetlerine iade ve azillerine hüküm olduğu halde yerlerine diğerleri tayin olunacak ve işlerinin vekâleten ifasında veyahut hizmetlerinin uhdelerinde ibkasında mahzur görülenlerin idareten azil ve tebdilleri caiz olacaktır.

Madde 22 — Her karve ve mahallede sicilli nüfusa müteallik mevalid ve tenaküh ve talak ve vefiyat ve tebdili mekân vukuatı muamelâtını imam ve muhtaran ile cemaatı gayri müslime hademeleri icraya mecburdur. İşbu vukuatı kaza nüfus memuru tarafından kendilerine verilecek açık vukuat ilmühâber varakalarına nümunesine tevfiikan derç ve zeylini temhir ederek müddeti muayyeneleri zarfında nüfus memuruna göndereceklerdir. Ve mariüzzikir açık olarak ita olunacak matbu ve vukuata mahsus ilmühâber evrakı kura ve mahallatta imam ve muhtaran ile cemaatı gayri müslime hademelerine zimmet kaydile teslim olunur.

Madde 23 — Kaza nüfus memurları madde-i sabıkada gösterildiği veçhile mahallat ve kuradan verilecek vukuat ilmühâberlerini derhal sicilli nüfusa kayd ederek her üç ayda bir meclisi idarei kaza tarafından musaddak icmal cetvelini merkezi livaya gönderir ve sancak nüfus memurları kazalardan gelen cetveller üzerine sancak itibarile bir icmal cetveli yaparak meclisi idarei livadan musaddak olduğu halde merkezi vilâyete irsal ve vilâyet nüfus nazırı dahi mezkûr cedveller üzerine kaza bekaza ve liva beliva vilâyet itibarile vukuatı umumiyenin bir icmal cetvelini bittanzim meclisi idarei vilâyetin tahtı tasdikinde olarak Dahiliye Nezaretine gönderilmek üzere valii vilâyete ita eder.

Madde 24 — Dahiliye Nezaretine gönderilen icmal cetvelleri nüfusu umumiye kaleminde beher sene yapılacak umumî istatistik cetvellerine esas ittihaz olunup aynen hıfzedilir.

Madde 25 — Her sene kazaca sinni mükellefiyete dahil olacakların künyelerini mübeyyin icab eden defatir nihayet mayıs gayesine değin kaza nüfus memurları tarafından bittanzim merkezi livaya ve oradan

merkezi vilâyete gönderilecek ve vilâyet nüfus nazırı dahi mezkûr defterleri merkezi vilâyetin o yoldaki esnan defterile beraber nihayet ruzu kasımdan üç mah evvel aid olduğu orduyu hümayunlar merakizinde bulundurulmak üzere alelûsul vilâyet vasıtasile mahallerine irsal ve her kazanın kaç nefer esnan erbabı var ise yalnız mikdarlarının icmalini kezalik vilâyet vasıtasile dairei askeriyyeye iş'ar edecektir.

İKİNCİ FASIL

Tevellüdat vukuatının usulü zabt ve tahriri

Madde 26 — Meşru olarak tevellüd eden erkek veya kız bir çocuğun ismile mahal ve tarih ve yevmi velâdetini ve peder ve valdesinin isimleriyle mahalle ve sokak ve hane numarasını altı mah zarfında pederi sicilli nüfusa kaydettirerek nüfus tezkeresi almağa mecburdur. Peder ve valdesi namalûm olarak doğan bir çocuğun muahharen peder ve valdesi kendi evlâdı olduğunu beyan eylediği halde olsuretle bir teşhisname tanzim olunarak sicilde mukayyed ise şerh verilir. Müddeti mezkûre zarfında kayd ettirmiyenleri üç mah zarfında mahalle veya karyesi imam ve muhtaranı ve cemaatı gayri müslime hademeleri nüfus idaresine ihbar eylemeğe mecburdur. İşbu kayid muamelesi karye ve mahallelerde imam ve muhtar ve cemaatı gayri müslime hademeleri tarafından usulen tanzim ve zahrına yirmi yaşını müteceviz olarak ikame edilecek iki şahidin isim ve şöhratleri badettahrir ziri mührü zatilerile tahtim ve bu şahidlerin şayanı kabul ve muteber oldukları da bunlar tarafından tasdik olunduktan sonra nüfus idaresine ita olunacak matbu tevellüd ilmühaberile zikrolunan şahitlerin idarei mezkûrede vukubulacak takrir ve ifadeleri üzerine icra ve hastahane ve hapishanelerde doğan çocukların dahi müdürleri canibinden ba ilmühaber vuku bulacak ifade ve olveçhile ikame olunacak şahidlerin takriri üzerine kayıdları ifa kılınır. Tevellüd eden çocuklarını müddeti mezkûre zarfında sicilli nüfusa kayid ettirmemesi altmışıncı maddede münderiç azarı makbuleye müstenit olmayan pederlerden bir aded ve berveçhi muharrer ihbarı tevellüdat etmiyen eimme ve muhtaran ve cemaatı gayri müslime hademelerinden yarım osmanlı altını cezayı nakdî alınır.

Madde 27 — Memuriyet ve ticaret veya sair suretle bir kazadan diğer kazaya veyahut Dersaadete muvakkaten nakli mekân edenlerin orada tevellüd edecek çocuğu pederinin ve olmadığı halde valdesinin esasen mukayyed buldukları mahallin nüfus memurlarına ba ilmühaber tebliği keyfiyet olunarak memleketçe olan kayıdları icra ettirile-

ceği gibi bunlardan advet etmemek fikrile diğer bir kazaya veya Dersaadete nakli mekân ile tavattun edenlerin orada tevellüd edecek çocukları dahi buldukları mahallin sicilli esasine kaydolunur. Ancak bu babdaki velâdet ilmühâberinin zahrında ebeveyninin buralarda tavattun eylediğinin mahalle veya karyesi muteberan ve imam ve muhtaranı ve cemaatı gayri müslime rüesayi ruhaniye ve hademesi ile men-sup olduğu dairei belediyeden tasdik olunması lâzımdır.

Madde 28 — Memaliki osmaniyede mukayyed olup memaliki ecnebiyede muvakkaten ikamet edenlerin orada doğan çocukları hakkında buldukları mahallerce tetkikat ve tahkikatı mükemmele bilicra neticesi ebeveyninin tezkerei osmaniyeleri sureti musaddakalarile beraber sefaret veya şehbenderler tarafından ba ilmühâber Hariciye Nezareti marifetile Dahiliye Nezaretine tebliğ olunur. Dahiliye Nezareti nüfusu Umumiye İdaresi vasıtasile bu ilmühâberleri pederinin ve olmadığı halde valdesinin mukayyed olduğu mahalle göndererek oraca sicilli nüfusta kaydını icra ettirir. Bunlardan esnayı seyahatte sefine ve vapurlarda vukubulabilecek tevellüdat için kaptan tarafından iki şahit huzurunda iki nüsha olarak ilmühâber tanzim olunacak ve bu ilmühâberler tevellüd eden çocuğun ebeveyninin çıkacağı iskele memaliki şahanede olduğu halde liman idaresine ve memaliki ecnebiyede ise şehbenderhaneye ita kılınacaktır. Liman idaresi veyahut Şehbenderhane dahi bir nüshasını tevkif ve diğerini Bahriye veyahut Hariciye Nezaretleri marifetile Dahiliye Nezaretine irsal edecek ve Dahiliye Nezareti işbu ilmühâberi nüfusu umumiye idaresi vasıtasile çocuğun pederinin ve olmadığı halde valdesinin mukayyed bulunduğu mahallin nüfus memuruna gönderip sicilli nüfusa kaydedecektir.

Madde 29 — Bir anadan ikiz ve daha ziyade doğan çocukların tevellüdları ayrı ayrı saat ve dakikasile kaydolunur.

Madde 30 — Tevellüd eden çocuk vefat etmiş ise Dersaadet ve mülhakatında beş gün ve vilâyet ve liva ve kaza merkezlerle nüfus memuru bulunan kasaba ve karyelerde bir mah ve sair yerlerde iki mah zarfında eimme ve muhtaran ve cemaatı gayri müslime hademeleri ba ilmühâber nüfus idaresine malûmat vermeğe mecburdur. Verilecek malûmat üzerine çocuğun mahal ve yevm ve saati tevellüdü ve kız veyahut erkek olduğu ve valideyninin ve şöhret ve mahalli ikameti sicilline kaydedilecek ve berveçhi muharrer vefiyatı vakıt ve zamanile nüfus idaresine malûmat vermeyen eimme ve muhtaran ve cemaatı gayri müslime hademelerinden yarım osmanlı altını cezayı nakdi alınacaktır.

Madde 31 — Öteye beriye bırakılan çocukların peder ve valdesi namalûm olarak kaydedilir.

Madde 32 — Henüz tevellüd etmiş bir çocuk bulanlar nerede ve nasıl ve ne vakit bulunduğunu beyan ile beraber çocuğu ve yanında bulunduğu elbiseyi karyelerde cemaat meclislerine ve kasaba ve şehirlerde hükûmete ita edecek ve bunun için bir zabıtname tanzim olunarak çocuğun sinni zahiri ve kız veya erkek olduğu ve tesmiye edilecek ismi yazılarak nereye teslim olunacak ise oranın ismi dahi ilâve olunur ve işbu zabıtname sicilli nüfusa kaydedilir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Tenaküh ve izdivaç vukuatının usulü icrası

Madde 33 — Ahalii müslime beyninde cereyan eden münakehat mahakimi şeriyeden ve cemaatı gayri müslime münakehatı rüesayi ruhaniyeleri tarafından verilen izinnamele üzerine icra kılınır. İşbu akdin yevmi vukuundan itibaren nihayet on beş gün zarfında akdi icra eden imam veya reisi ruhanî akdin icra olunduğuna dair nüfus idaresine bir ilmühaber vermeğe mecburdur. Bu babda mahallât ve kuradan verilecek ilmühaberlerin sıhhatini tahkik için izinname itasına memur olanlar tarafından her ayda bir kerre akdi icra olunanların esamisi ile mahalle ve sokak ve hane numarasını mutazammın birer kıt'a defteri nüfus idaresine gönderilecek ve müddeti muayyenesi zarfında nüfus idaresine malûmat vermeyen eimme ve rüesayi ruhaniyeden yarım osmanlı altını cezayı nakdî alınacaktır.

Madde 34 — Maddei sabıkada muharrer ilmühabere zevç ve zevcenin isim ve şöhet ve sin ve sıfatı ve mahalli tevellüt ve ikameti ve peder ve valdelerinin isim ve şöhet ve milliyet ve sıfat ve mahalli ikametleri ve nikâh izinnamesinin birer sureti ve şahitlerin isim ve şöhet ve sin ve sıfatları dercedilir.

Madde 35 — Maskatı re'si olan mahalden başka bir mahalde tehhül edenlerin keyfiyeti izdivacını havi o mahallin sicilli nüfus memuru tarafından müteehhilin maskatı resine gönderilmek üzere bir ilmühaber yapılarak vilâyet nüfus nazırı marifetile mahalline irsal ettirilir. Memaliki ecnebiyede vuku bulacak münakehat sefaret veya şehbenderler tarafından ba ilmühaber Hariciye Nezareti marifetile Dahiliye Nezaretine tebliğ olunur. Dahiliye Nezareti nüfusu umumiye idaresi va-

ıtasile bu ilmühaberleri mahalline göndererek sicilli nüfusta kaydını icra ettirir.

Madde 36 — Talâk vukuunda karye veya mahalle imam veya reisi ruhanisi tarafından on beş gün zarfında nüfus idaresine ba ilâmühaber ihbar olunacak ve anın üzerine kaydın tashihi icra edilecektir. Müddeti mezkûre zarfında malûmat vermiyen eimme ve rüesayi ruhaniyeden yarım osmanlı altını cezayı nakdî alınır.

Madde 37 — Dıyarı aharda olubda memleketlerindeki zevcelerini tatlık edenlerin keyfiyeti tatliki kayden bilinmek için zevcei mutallâkânın diğeri akdi icra olunmazdan evvel kadının mensup olduğu mahalle veya karye eimme ve rüesayi ruhaniyesi tarafından talâk vukuatını havi mahalli nüfus memuruna bir ilmühaber verilerek nüfus kuyudunca muamelei lâzimesi icra kılanacak ve berveçhi muharrer akid icra olunmazdan evvel zikrolunan talâk vukuatını vermiyen eimme ve rüesayi ruhaniyeden maddei sabıka mucibince cezayı nakdî alınacaktır.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Vefiyat vukuatının sureti ihbarı

Madde 38 — Mahallât ve kurada vukubulacak vefiyatı müteveffanın ve pederinin ismini ve müteehhil olup olmadığını ve müteehhil ise kimin zevci veya zevcesi olduğunu ve sinnini ve maskatı resini ve sebebi vefatı olan emrazını mübeyyin bir ilmühaberle otuzuncu maddede muharrer müddet zarfında eimme ve muhtaran ile cemaatı gayri müslime hademeleri nüfus idaresine ihbar etmeğe mecburdur. Bu babda Dersaadet ve mülhakatından verilecek ilmühaberlerle kontrol edilmek üzere vefiyatın miktarile vefat edenlerin esamisini mübeyyin defteri her ayda bir sıhhiye nezaretinden nüfus idarei umumiyesine gönderilecek ve muvakkaten nakli mekân ettiği halde vefat edenlerin keyfiyeti vefatını mutazammın olacak olan salifüzzikir ilmühaberinin muaddak bir sureti nüfus memuru tarafından müteveffanın mukayyed bulunduğu mahallin nüfus memuruna gönderilip kaydı icra ettirilecek ve mahalle ve karyelerince vukubulacak vefiyatı berveçhi muharrer vakit ve zamanında nüfus idaresine haber vermiyen eimme ve muhtaran ile cemaatı gayri müslime hademelerinden yarım osmanlı altını cezayı nakdî alınacaktır.

Madde 39 — Asker ve memleket hastahanelerinde vukubulacak vefiyatın hastahane müdürleri tarafından beher mah birer defteri yapılarak

tezkerei osmaniyelerile beraber nüfus idaresine gönderilir ve memaliki ecnebiyede vukubulacak vefiyat sefaret veya şehbenderler tarafından bairmühaber Hariciye Nezareti marifetile Dahiliye Nezaretine tebliğ olunur. Dahiliye Nezareti Nüfusu Umumiye İdaresi vasıtasile işbu ilmühaberleri mahalline göndererek sicilli nüfusda kaydını icra ettirir.

Madde 40 — Keyfiyeti vefat balâda muharrer iki madde mucibince gelecek ilmühaber ve defterlere tevfikân sicilli nüfusun vefiyat kısmına kaydolunmakla beraber mevalid sicilli dahi ona göre tashih olunur ve müteveffa müteehhil ise münakâhat sicillinin dahi tashihi icra kılınır. Esnayı seyahatte sefine ve vapurlarda vukubulacak vefiyat için kapdan tarafından iki kişinin şahadetile iki nüsha olarak bir ilmühaber tanzim edilecek ve bu ilmühaber vapur veya geminin ilk uğrayacağı iskele memaliki şahanede olduğu halde liman idaresine ve memaliki ecnebiyede ise şehbenderhaneye ita olunacaktır. Liman idaresi veya şehbenderhane dahi bir nüshasını tevkif ve diğerini Bahriye veyahut Hariciye Nezaretleri marifetile Dahiliye Nezaretine irsal eyliyecek ve Dahiliye Nezareti işbu ilmühâberi Nüfusu Umumiye İdaresi vasıtasile müteveffanın mukayyed bulunduğu mahallin nüfus memuruna gönderip sicilli nüfusa kaydını icra ettirecektir.

BEŞİNCİ FASIL

Tebdili mekân vukuatının sureti cereyanı

Madde 41 — Sicilli nüfusda mukayyed olanlar buldukları kaza dahilinde bir mahalleden diğer mahalleye veya bir karyeden diğer karyeye ikametgâhını tebdil edecek oldukları halde nakledecekleri zaman mutlaka bulunduğu mahalle veya karyesinden bir kıta naklimekân ilmühâberi alarak tarihi naklinden itibaren nihayet on beş gün zarfında işbu ilmühâberi sicilli nüfus idaresine bilirae kaydını tashih ettirmeğe ve evvelki ikametgâhlarına avdetlerinde dahi kemafissabık ifayı muamele eylemeğe mecburdurlar. Bu kaideye riayet etmeyen sahibi aileden zükûr olduğu halde iki beşlik cezayı nakdî alınacaktır.

Madde 42 — Sicilli nüfusda mukayyed olanlardan avdet etmemek üzere ikametgâhlarını ahar mahalle tebdil edecek yani bir kazadan diğer kazaya veya Dersaadete naklihaneye eyliyeceklerin madde-i sabıka mucibince sakin oldukları mahalle veya karyeden alacakları naklimekân ilmühâberi üzerine hükümetçe evvelâ tedkikatı lâzıma ledelirca bir günâna zimmet ve ilişikleri ve manii azimet halleri olmadığı anlaşıldıktan

sonra bunlara yalnız mürur tezkeresi ita ve mezkûr tezkerede naklihane suretile azimet eyledikleri ve memleketince bir gûna zimmet ve ilişkileri bulunmadığı şerh olunduktan sonra mürurlarına müsaade edilecek ve işbu mürur tezkeresini gidecekleri mahalde ikamet edecekleri hanenin mensup olduğu mahalle veya karyeden naklimekân ettiklerini mutazammın ayrıca alacakları ilmühaber ile beraber nihayet on beş gün zarfında nüfus idaresine ibraz ederek oraca muamelei nakliyelerini icra ettirecekler ve idarei mezkûrece tezkerei osmaniyeleri zahrına şerh verildikten sonra keyfiyet eski kayıtlarına işaret olunmak üzere ora nüfus idaresine batahirat bildirilecektir.

Madde 43 — Maddei sabıka mucibince naklihane edenlerden Dersaadete naklimekân eyliyenlerin mükellefiyeti askeriyeleri maskatı reslerince icra olunup diğerlerinin yani bir kazadan diğer kazaya nakli hane edenlerin naklettikleri mahallerce mükellefiyeti askeriyeleri ifa ettirmek üzere sunufu askeriyenin hangisinde bulunduğuna dair vatani asılları nüfus idaresinden verilecek müzekkere üzerine oranın hükûmeti mahalliyesile redif zabitanı tarafından nakli hane eyledikleri mahallin memurini mülkiye ve askeriyesine usulü dairesinde bertafsil malûmat verilecektir.

Madde 44 — Sicilli nüfusda mukayyed olanlardan bir vilâyetten diğer vilâyete veya Dersaadete muvakkaten nakli mekân edenlerin esnayı naklinde mürur tezkeresi almak için alelusul ibraz eyliyecekleri ilmühaber üzerine keyfiyeti nakilleri yalnız vukuat defterine yazılacak ve gittikleri mahalde ikamet edecekleri mahalle veya karyeden alacakları nakli mekân ilmühaberile mürur tezkeresini nihayet on beş gün zarfında oranın nüfus idaresine ibraz ederek idarei mezkûrece muamelei nakliyeleri kezalik vukuat defterine kayd olunduktan sonra tezkerei osmaniyeleri zahrına işaret olunacaktır. Şukadarki on beş gün zarfında nakli mekân ilmühaberleri ile mürur tezkeresini nüfus idaresine ibraz ile berveçhi muharrer muamelei lâzımasını icra ettirmiyenlerden yirmi beş kuruş cezayı nakdî alınır.

Madde 45 — Maddei sabıka mucibince muvakkaten nakli mekân edenler geldiği mahalle avdet veyahut diğer mahalle azimet edecek oldukları halde mürur tezkeresi almak veyahut müddeti nizamiyesi gûzar etmemiş mürur tezkeresini vize ettirmek için nüfus idaresine müracaat eylediklerinde keyfiyeti azimetleri kezalik vukuat defterine işaret olunacaktır.

ALTINCI FASIL

Teftişi sicillat

Madde 46 — Kaza nüfus memurları her üç ayda bir kere karyeleri ve sancak nüfus memurları her altı ayda bir defa kaza merkezlerini ve vilâyet nüfus nazırları dahi senede bir kere umum liva ve kaza merkezlerini dolaşarak teftişi muamelât edeceklerdir.

Madde 47 — Kaza nüfus memurları esnayı teftişlerinde geçmiş üç ay vukuatını natik ilmühâberler üzerine icrayı tahkikat edecekleri misillû liva nüfus memurları kaza nüfus memurlarının ve vilâyet nüfus nazırları dahi liva ve kaza nüfus memurlarının ifayı vazâifde olan hareketlerini teftiş eylemekle mükelleftirler. Nüfus nazırları olbâbdaki meşhududatını mutazammın bir lâyiha tanzim ederek Dahiliye Nezaretine gönderilmek üzere valii vilâyete ita eyliyeceklerdir.

Madde 48 — Mevalid ve münakehat ve talâk ve vefiyat ve tebdili mekân vukuatına dair imam ve muhtaran ile cemaatı gayri müsleme rüesayı ruhaniye ve hademesi tarafından verilmiş olan ilmühâberlerin vakıa gayri muvafık olarak yazılmış oldukları teftişi sicillat esnasında tebeyyün eylediği halde mezkûr ilmühâberlerde mühürleri bulunanların cümlesinden bittaksim bir altından beş altına kadar cezayı nakdi ahzolunur ve eğer bu hareket bir gûna irtikâp ve irtişaya ve kur'adan kaçırmak için ketmi nüfusa mebni ise bunlar hakkında mevzu olan mücazâtı kanuniye başkaca tayin ve icra edilir.

Madde 49 — Nüfus nezaret ve kitabetinde müstahdem olanların ahval ve muamelâtı kaymakamlar ile mutasarrıf ve valiler tarafından daima nazarı teftişde bulundurularak katiyen yolsuzluklarına meydan verilmeyecektir.

Madde 50 — Sicillat muamelâtında bulunanlar nüfus sicillerini hâk ve tağyir veya tahrif eyledikleri halde o misillûler sahtekârlık hakkında kanunen muayyen olan ceza ile mücazat olunurlar.

YEDİNCİ FASIL

Sicilli nüfus vukuatından alınacak harçların derecatı

Madde 51 — Gerek müceddeden ve gerek tebdilen veyahut zayıden verilecek nüfus tezkerelerinden birer kuruş harç almır. Şukadarki ekvati yevmiyesini tedarikten aciz oldukları mahalle veya karyesi tarafından tasdik olunanlara mecannen verilir.

Madde 52 — Alelûmum mevalid için verilecek vukuat ilmühaberlerinden birer kuruş ve hadelkayd bunlara verilecek nüfus tezkerelerinden kezalik birer kuruş harç alınır.

Madde 53 — Münakahâta dair verilecek vukuat ilmühaberleri bâkir ve seyyib ve talâki ric'i itibarile üç nevi olup bunların birincisinden beş ve ikincisinden üç ve üçüncüsünden bir kuruş harç alınır.

Madde 54 — Tebdili mekân için verilecek vukuat ilmühaberleri yalnız bir hane halkına mahsus olarak sahibi aileden bir kuruş harç alınır.

Madde 55 — Talâk ve vefiyata dair verilecek vukuat ilmühaberlerinden harç alınmıyarak meccanen verilir.

Madde 56 — Mevaddı sabıkada beyan olunan vukuata mahsus matbu ilmühaber varakaları her kazanın nüfus memuruna basened kaza kaymakamı tarafından ita olunur ve bunlardan mevalid ve münakehat ve tebdili mekân ilmühaber harcının nısfı imam ve muhtar ve rüesayı ruhaniyeye terk olunup nısfı diğeri ve nüfus tezkerelerinin harcı mal sandığına teslim edilir ve her üç ayda bir kere bunların muhasebesini natık bir defter yapılarak meclisi idarei kazanın tahtı tasdikinde olmak üzere vukuat evrakile beraber resi livaya ve oradan merkezi vilâyete gönderilip vilâyet muhasebesince muamelâtı kalemiyesi icra kılınır.

Madde 57 — Nüfus vukuat ve muamelâtından dolayı meclisi idare ile Şûrayı Devlet bidayet mahkemesince ahz ve istifasına karar verilen cezayı nakdiler nüfusa aid olduğundan memuru mahsusunu tarafından tahsil olunarak nüfus idarelerine teslim kılınacaktır.

Madde 58 — İşbu nizam mucibince muayyen olan harçlar ile ücretten fazla akçe alan imam ve muhtaran ile cemaatı gayri müslime rüesayı ruhaniye ve hademesinden birer aded osmanlı altını cezayı nakdi alınır.

Madde 59 — Nüfus vukuat ve muamelâtından dolayı işbu nizamname mucibince ahzı lâzım gelen cezayı nakdinin itasından imtina edenler caza kanununun otuz yedinci maddesinin fıkrâi ahiresine tevfiikan hapis ile mücazat olunur yalnız bunlardan ekvati yevmiyelerini tedarikten aciz oldukları mahalle veya karyesi imam ve muhtaranı ve cemaatı gayri müslime hademesi ile ihtiyar meclisi tarafından beyan ve mensup olduğu dairei belediyeden tasdik olunanlar cezadan müstesnadırlar.

Madde 60 — Tahriri nüfusu icra ve ikmal olunan mahallerde bulunupta kendilerini sicilli nüfusa kayd ettirmemiş olan zükür ve inasın mensup oldukları mahalle veya karyenin imam ve muhtaran ve cemaatı gayri müslime hademelerinden evsaf ve eşkâlini havi getirecekleri ilmühaberler ol babda nüfus idarelerinden yazılacak müzekkere ile beraber taşrada meclisi idareye ve Dersaadette şehremaneti meclisine tevdi olunarak bunların oraca alelusul ikame edecekleri şahidler üzerine tedkikatı mükemmele bilicra hüviyeti tayin ve tebeyyün ettikten sonra mezkûr meclislerin kararile müceddeden sicilli nüfusa kayıtları icra olunacaktır. Bu kayıdsızlığı tulü müddet hasta ve kalebend ve kürek cezalarını müstelzim ceraim ile mahkûm ve sagir ve mecnun ve matuh olmak ve silki askeride ve jandarmada ve dahili tahrir olmıyan bilâdi şahane de ve diyarı ecnebiye ve esfarı baidei bahriyede bulunmak gibi izarı makbuleye mübteni olmadığı veyahut izarı vakıai mezkûreye mübteni olupta mazereti mezkûrenin izalesini müteakip üç mah zarfında kendisini sicilli nüfusa kaydettirmediği halde bu gibilerden nüfusu mektumeden ad ile bir aded asmanlı altını cezayı nakdî alındıktan sonra üçüncü madde mucibince tezkerei osmaniye itakılınacak ve yalnız nüfusu inas tasrihi evsaf ve eşkâlden ve berveçhi muharrer cezayı nakdiden müstesna tutulacaktır ve serdettiği mazeretin makbuliyeti iddiasında bulunanlar taşrada meclisi idareye ve Dersaadette Şûrayı Devlet Dahiliye Dairesine gönderilerek verilecek karara göre tevfiği muamele olunacak ve esnâmı askeriyeye dahilinde olupta sicilli nüfusa ismini kayd ettirmemek için ihtifa eyledikleri hükmen tahakkuk edenler bilâkura askere alınacağından cezayı nakdiden müstesna tutulacaktır.

Ahkâmı muvakkate

Madde 61 — Henüz nüfusu tahrir olunmıyan mahallerde sunufu ahlinin sicilli nüfusa kayıtları mevaddı atiyede gösterildiği veçhile teşkil olunacak komisyonlar marifetile icra ve bir kazanın tahriri nüfusu nihayet üç mah zarfında ikmal kılınacak ve bu komisyonların masarifi tezakiri osmaniye hasılâtından tesviye olunacaktır.

Madde 62 — Tahrir komisyonları her kazanın meclisi idaresile meclisi beldisi azasından birer zat ile kaza nüfus memurlarından ve iki redif zabıtından mürekkep ve riyaseti meclisi idareden memur azanın uhdesine muhavvel olmak ve muhtelit kazalarda bir nefer aza da nüfusca ekser olan cemaatı gayri müslimenin meclisi belediyede bulunan azasından bulunmak üzere teşkil ve işbu komisyonların refakatine nüfus

kâtibinden maada birde okur yazar redif baş çavuşu terfik olunacak ve kuvvei redifesi bulunmayan mevakide heyeti tahririye refakatinde bulunacak redif zabitanile baş çavuş kuvvei nizamiye var ise oradan alınacaktır. Nizamiye baş çavuşu da bulunmaz ise bu halde hariçten birer kâtip terfik olunacağı gibi beledi meclisi olmıyan kazalarda da o kazanın namus ve haysiyet ashabından olmak üzere münasibi meclisi idarei kazaca mezkûr komisyona aza ve intihap ve tayin kılınacak ve bu komisyonların maiyetlerine birer ve icabına göre ikişer zabtiye verilecektir.

Madde 63 — Maddei sabıka mucibince tayin olunacak tahrir komisyonları iptida merkezi kazadan bedümübâşeret eyliyerek her karreye azimle nüfusu mevcudenin sırasile yani bir hanenin esamii nüfusu mahallesince veya köyünce o hanenin sahip ve müdürü tanınan kimseden başlayarak zükûr ve inas evlâd ve ahfadile hanenin kabili infikâk olmıyan yani o hanenin azasından madud bulunan mevcudu itibarile tahririne mübâşeret edeceklerdir. İşbu tahrir ve icra olunacak tahkikat ikinci maddede gösterilen esaslara müstenid olacaktır. Bir mahallin hini tahririndeki mevcudu iki sınıf itibar olunarak alelilâk mütevatın ve müteehhil olanlara yerli ve tevhül etmiyerek bir sanat veya ticaret veyahut tahsili ilim ve marifet için muvakkat veya müsaferet suretile sakin olanlar ile uşaklık ve amele ve ırgadlıkla mahalli tahrirde bulunanlara yabancı ıtlak olunarak sınıfı evvel kazanın sicilli esasisine ve sınıfı sani dahi yabancı defterine tahririn hitamında kaydedilmek üzere müsvedde defterlerine başka başka kaydolunacağı misillû orada bulunan muhacirin dahi gerek iskân edilmiş olsun ve gerek henüz iskân edilmiyerek müsaferet suretile bulunsun bunların evvelce iskân edilmiş oldukları halde yine mevasimi mutadesinde yaylağa çıkmak mecburiyetinde bulunan veyahut henüz mütemekkin ve meskûn olmayıbda sayfen ve şitaen haymenişin olarak sayfiye ve şitaiyesi muayyen olan aşiretlerden birincisinin nüfusu iskân edildikleri ve ikincisinin nüfus da kışladıkları kaza dahilinde ve ahali kadime meskûneden sonra ileride esas defterine kaydolunmak üzere müsvedde defterine kaydedilecek ve muhacirini merkume bilâhare diğer mahalde tavtin ve iskân edilir ise o mahal üzerine olvakit naklihaneye muamelesi yürütülecektir.

Madde 64 — Vilâyatı mümtaze ve muhtare ahalisinden olupta müsaferet veya ticaretle mevkiî tahrirde bulunan eşhas dahi maddei sabıka mucibince hitamı tahrirde yabancı defterine kaydedilmek üzere

müsvedde defterine kaydolunacağı misillü zaten tebaai devleti aliyyeden olduğu halde diğer ecnebi bir devlet tâbiyyet ve mahmiyeti iddiasında bulunanlar kezalik müsvedde defterine kaydolunarak yalnız bunların sureti iddiaları mülâhazat hanesine şerh verilecek ve hitamı tahriri müteakip bu misillü tâbiyyet ve mahmiyet iddiasında bulunanların bir kıta muvazzah defteri hükûmeti mahalliyeye bilâta hükûmetçe mükemmelen icra kılınacak tahkikat ve tetkikatı nizamiye neticesinde ittihaz olunacak karar hükümüne tevfiği muamele edilecektir.

Madde 65 — Tahriri icra olunan mahallerde memuren veyahut ticaret vesaire suretile muvakkaten bulunanlar daireleri halkile beraberce muahharen yabancı defterine kaydolunmak üzere müsvedde defterine kaydedilecek ve bu gibi sekenei muvakkatenin asıl memleketlerinde gıyaben tahriri icra olunacağı cihetle oraca kaydile tatbik olunmak üzere hitamı tahrirde künyelerini mübeyyin pusla hükûmeti mahalliye tarafından vatani aslilerine irsal olunup olababda cereyan edecek muhabere üzerine keyfiyet marüzükir yabancı defterinde şahsın esamisi hizasındaki mülâhazat hanesine işaret olunacaktır. Şukadar ki bunlar memleketlerine avdetlerinde yedlerindeki tezkereyi nüfus memuruna ibraz ile kayıd ve tasdik ettirmeğe mecbur olacaklar ve memleketince icra olunan tahriri gıyabî ile tezkere beyninde mübayenet görünüre ise sıbhatı vecihle muceddeden ve meccanen bir tezkere verilerek eskisi iptal edilecektir.

Madde 66 — Esnayi tahrirde kura ve mahallatin eimme ve muhtaraneli ihtiyar meclisi azası ve cemaatı gayri müslimenin reisi ruhanisile cemaat meclisi hademeleri hazır olduğu halde komisyon heyeti müvacehesinde her şahsın hüviyeti teayyün ettikten sonra bizzat tahriri alınır huzuru mümkün olamayacağı tahakkuk eden kimselerin tahrirleri bilvekalâ alınmak caizdir. Fakat her halde alınacak tahrir ikinci maddede tadat olunan evsaf ve ahvali cami olarak ebeveyn veya akraba ve taallukatı tarafından komisyon huzurunda ikame oluncak iki şahid ile kabul olunacağı gibi işbu şahidlerin yirmi bir yaşını tecavüz etmiş olmaları da meşrut olarak bunların isimleri yalnız müsvedde defterinin mülâhazat hanesinde gösterilir ve nüfusu inasın hüviyeti zevce veya müteallikatı ifadesile tayin olunur. Bilâ özüri şeri tahrirden imtina ile mevki tahrir gelmiyenleri celbe tahrir komisyonları mezundur. Atik nüfus defterleri esnayı tahrirde daima nazarı mutalâde tutularak sicil müsveddelerile hini mukabelede bir gûna noksan ve fazla zuhur eder ise

derhal icrayı tahkikatla hiç bir vecihle sehiv ve ketim vukuuna meydan verilmeyecek ve muamelâtı tahririyenin itmam ve ikmalinden sonra atik nüfus defterlerinin hükmü kalmıyacağından bunlar battal halinde meclisi idarei kaza tarafından emniyetli bir mahfaza derununa vaz ile icab eden mahalli mühürlenerek meclisin nezaret ve mesuliyeti tahtında hıfzedilecektir.

Madde 67 — Muvakkaten diyarı aharde bulunupta esnayı tahrirde komisyon huzurunda isbatı vücud eylemesi kabil olamıyan ahali mahalliyenin maddei sabika veçhile takrirleri bilvekalé alınmak caiz olur. *Bu misillü gıyaben tahrir olunanların müsvedde defterlerindeki kaydının mülâhazat hanesine komisyon tarafından (filan ve filan oğlu filan ve filanın şahadetile gıyaben yazılmıştır) ibaresi işaret olunarak mahalle ve karyenin hitamı tahririni müteakip bunların bir kıta muvazzah defteri bittanzim hükümeti mahalliyeye ita olunacak ve mezkûr defter üzerine meclisi idarei kazaca cereyan edecek tetkikat neticesinde tevfiği muamele kılınacaktır.*

Madde 68 — Tahrir komisyonları tarafından her mahalle ve karyenin berveçhi muharrer emri tahriri ikmâl olunduktan sonra orada hiç bir şahıs mektum kalmayıp hakikatı halin yazılanlardan ibaret olduğuna dair sicil müsveddelerinin zirine şerh verilerek imam ve muhtar ve rüesayi ruhaniye ile ihtiyar ve cemaat meclisleri tarafından tahtim ve komisyon heyeti canibinden dahi mührü zatilerile tasdik edilecek ve nezdlerinde hıfz ile ileride işbu nizamname mucibince vukuatı kendileri marifetile cereyan ettirilmek üzere mezkûr sicil müsveddelerinin nüshai musaddakaları her mahalle ve karyenin imam ve muhtaranile cemaatı gayri müslime hademelerine verilecektir.

Madde 69 — Her mahalle ve karyenin berveçhi muharrer emri tahriri ikmâl ve maddei sabika mucibince sicil müsveddeleri tasdik olunduktan sonra tahrir komisyonları tarafından sicille kaydedilenlerden tebaai devleti aliyyeden olanlara mecburî ve vilâyatı mümtaze ve muhtare ahalisine ihtiyarî olarak üçüncü madde mucibince tezkerei osmaniye verilecek ve mezkûr tezkerelelerin harcı nizamisi nüfus memuru tarafından ahzükabz edilecektir.

Madde 70 — Esnayı tahrirde gerek memurinden ve gerek ahali-den her kim ketmi nüfus eder ve bu da askerden kurtarmak fikrine mülbteni olur ise kendisinden bir aded osmanlı altını cezayı nakdi ahzile üç mahı tecavüz etmemek üzere hapis cesasile mücazat olunur ve

bunlardan makasidi mefsedetkâraneye mübteni olarak ketmi nüfus edenler ile sicil muamelâtına fesad karıştıranlar dahi ceza kanunnamesinin iki yüz elli birinci maddesi mucibince kendilerinden bir aded osmanlı altınından on beş aded osmanlı altınına kadar cezayı nakdî ahzile bir seneden üç seneye kadar hapsedilir.

Madde 71 — Sicil müsveddeleri ahalisi muhtelit olan mahallerde her cemaatin adedince başka başka tanzim olunacak ve hak ve silinti bulunmayacaktır. Her kazanın tahriri hitam bulupta komisyon heyetinin avdetlerinde nüfus memurları tarafından sicil müsveddeleri hak ve silintiden masun olarak o kazanın sicilli esasine heman nakil ve kaydolunacak ve zikrolunan sicil müsveddelerile tabrik ve tescilin sıhhati işbu komisyon ile kazanın meclisi idaresi heyeti tarafından mührü zatilerile tahtimen tasdik olunarak badehu bir mah zarfında kura ve mahallatta zükûr ve inas dahili tahrir olan nüfusun mikdarını mübeyyin bir kuta icmal cetveli bittanzim usulen livâ ve vilâyet vasitasile Dahiliye Nezaretine gönderilecektir.

Madde 72 — İşbu nizamname mucibince tahriri nüfusu icra kılınacak mahallerde sicilli nüfus vukuatı hakkındaki mevaddının ve mücazata dair ahkâmının icrası tahrir komisyonlarının nüfusu mevcudeyi tahkik ve kaydeylediklerini müteakip Dahiliye Nezareti tarafından neşrolunacak ilân tarihinden muteber olacaktır. Bu ilânlar her kazanın muamelâtı tahriyesi hitam buldukça icra kılınır.

Madde 73 — Tahriri nüfusu icra kılınan mahallerde bulunupta şimdiye değin kendilerini sicilli nüfusa kaydettirmemiş ve atik nüfus nizamnamesi mucibince bidayeti tahrirdenberi tevellüdat ve vefiyat ve münakâhat ve talak ve tebdili mekân vukuatını ihbar ile muamelâtı tescilliyelerini ifa ettirmemiş olanlar işbu nizamnamenin tarihi neşrinden itibaren beş mah müddet zarfında alelusul nüfus idarelerine müracaat eyledikleri halde kendilerinden cezayı nakdî aranılmıyarak muamelâtı kuyudiye ve tescilliyeleri icra kılınacak ve işbu müddet zarfında müracaat etmedikleri takdirde işbu nizamnamede gösterilen cezayı nakdî istifa ve hariçten nüfus vukuatını haber verenlerin ihbar ettikleri maddede cezayı nakdî ahzını müstelzim olduğu halde alınacak cezayı nakdînin nüfî muhbirine ita kılınacaktır.

Madde 74 — İşbu nizamname hükmünce 8 şevval 1298 ve 11 ağustos 1297 tarihli sicilli nüfus nizamnamesi münfesihtir.

Madde 75 — Dahiliye Nezareti işbu nizamnamenin icrasına me-murdur.

No: 124 — Ziraat Bankası Nizamnamesi zeylinin 7 nci maddesine tezyil kılınan 25 cemaziyelâhır 1312 ve 12 kânunuevvel 1310 tarihli fıkrai nizamiye

8 rebiülevvel 1318 ve 22 haziran 1316

Ziraat Bankasına medyun oldukları mebaliği vadesinde tediye etmiyen müstakrizlerin veyahut kefillerinin mahakim icra dairelerince mevki müzayedeye konulan emvali merhunelerine hariçten talip zuhur etmediği veyahut bulunan talibin verdiği bedel banka matlubunun tediyesine gayri kâfi bulunduğu halde banka memurları tarafından emvali mezkûrenin bilâhare müzayedeten fazla bedel ile satılabileceği bitahkik teyakkun ve şube veya sandık meclisince de kabul ve tasdik olunan bedel mikdarına kadar kendi mes'uliyetleri tahtında olarak banka namına pey sürülerek hitamı müddeti müzayedede takarrür eden bedelin bedeli misil addile bankadan veyahut hariçden pey süren talipden hangisinin uhdesinde takarrür etmiş ise bu bedel ile icra memuru tarafından bilâtehir talibine veyahut banka uhdesine katiyen ihale edilecektir. Fakat banka namına tefevvüz olunan emvalin tarihi tefevvüzünden itibaren bir sene geçmedikçe banka canibinden tekrar müzayedeye ve fûruht olunmayacak ve işbu bir sene zarfında sahibi evvelleri bilmüracaa deynlerinin tarihi müracaatlarına kadar işliyecek faizi dahi dahil olmak üzere bankanın resülmal ve faiz ve masarifden olan matlubunu berveçhi peşin tamamen tediye ederler ise malları kendilerine iade ile reddi ferağ edilecek ve mezkûr bir sene müddet zarfında dahi ifayı deyn etmiyenler olur ise bunların bankaca tefevvüz olunan emvali mahalli banka idare meclisi tarafından bilmüzayedeye satılacaktır. Bu halde gerek sahibi evvellerine satılın ve gerek başkasına ihale olunsun bedeli ihale bankanın katiyen tefevvüz ettiği bedelden fazla olduğu halde bu fazla mezkûr bedeli tefevvüz uzun tesviyei matluba kâfi olmamasından dolayı medyunun bakiyei deyni var ise o mikdarı ana mahsup edilerek üst tarafı emvali mebia ahashabına verilecektir. Ve bedeli ihalenin zikrolunan fazlası bakiyei deyne kifayet etmez ise anın hakkında 30 muharrem 1308 ve 3 eylül 1306 tarihli zeyli nizamın yedinci maddesinin fıkrai ahiresi mucibince muamele icra olunacaktır.

No: 125 — Bilâmezuniyet memaliki ecnebiyeye firar ile neşriyatı muzırrada bulunacak memurinin sureti tecziyeleri hakkında iradei seniye

Meclisi Mahsusu Vükelâ Mazbatası

Ramazan oğullarından olduğunu ve bir garazı şahsiye mebni mağdur kalması cihetile meyusen Parise firar ettiğini beyan eyliyen Adana jandarma yüzbaşlarından İbrahim Fehmi efendinin ifadesi sahih ve mahzur yok ise harcırahının tesviyesile yine istihdam olunmak üzere iadesi hakkında istizanı havi Paris sefareti seniyesinden mebus telgrafnamenin sureti heyeti çakıranemize mütalea kılınmak üzere gönderildiğini ve mevkii memuriyetlerini terk ile memaliki ecnebiyeye firar eden memurin her devlette olduğu gibi devleti aliye kavanin ve nizamâtı icabınca dahi mesul tutulmak lâzımeden bulunduğu halde işte bu gibi bir takım istirhamat ve maruzat vukubulmakda olmasile bu babda bilmüzakere verilecek kararın arzı atebei ulya kılınması şerefmüteallik buyurulan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî iktizayı âlisinden bulunduğu mübellîğ tezkeresi hususiye meyanei bendegânemizde kıraat ve mutalea olundu:

Vakia memurini devletten olupta mevkii memuriyetlerini terkederek memaliki ecnebiyeye firar eden ve gittikleri yerlerde idarei hükümet aleyhinde neşriyatı fesadkâraneye cüret etmekte bulunan eşhas haklarında ceza tertib ve tayinile kendilerinin tedib ve emsalinin terhib edilmesi lâzımeden bulunduğu binaen keyfiyet teemmül ve müzakere olundukta memurini devletten mevkii hizmetlerini bilâruhsat bırakarak ecnebi memalike gidenler hakkında olunacak muameleye dair mülkiye ceza kanunnamei hümayununda bir fıkra görülemeyip askerî ceza kanunnamei hümayunu ledettetebbu yüz otuz sekizinci maddesi hükmünce bilâ izin memaliki osmaniye hududunu tecavüz eden veyahut kısmı askerisile beraber memaliki osmaniye haricinde iken bilâizin kısmı askerisini bırakıp gıyabının tebeyyün ettiği günün ferdasından itibaren üç güne kadar avdet etmiyen ümera ve zabitan vakti hizada silki askeriden tard ile beraber üç mahdan altı maha kadar hapsolunacakları cihetle askeriden olupta mevkii hizmetlerini bırakarak memaliki şahane haricine firar eyliyenler haklarında dairei askeriyeye bendi mezkûr hükmüne tevfikân muamele olunmakta olduğu gibi hâdezin bilâ mezuniyet mevkiî memuriyetlerini terk ile firar edenlerin askerî ceza kanunnamesinde muharrer maddeî mezkûre münderecatına tatbikan fimabad hizmeti devlette kullanılmamak üzere memuriyetlerinden tardedilmesi hususunun usul ittihazı ve bu misillü kararların makabline şümülü olamayacağı

cihetle elyevm firaren Avrupada ve mahali sairede bulunanlar için tarîhi tebliğden itibaren on gün müddet tayin olunarak bu müddet zarfında istifayı kusur ile merhameti ulüvvü menkabeti cenabı padişahiye iltica etmeyip temerrüd edenler olur ise bu misillûler haklarında dahi kararı maruza göre muamele edileceğinin iktiza eden sefaratı seniye marifetleri ve vesaiti münasibe ile kendilerine tebliği ve Avrupaya firar ile beraber hükümeti seniye aleyhinde fesad amiz neşriyat ve müfteriyatta bulunanlar hakkında ciheti adliyece mülkiye ceza kanunnamei hümayunu ahkâmına tevfiқан mücazâtı lâzimenin icrası ve işbu kararın evrakı havadisle ilâmı tensib kılınmış ve mezkûr telgrafname sureti dahi mütalea olunarak iadeten takdim olunmuş olmakla olbabda ve katbeî ahvalde emrû ferman hazreti veliyülemir efedimizdir.

11 rabiülevvel 1318 ve 25 haziran 1316

Arz tezkeresi

Mevkii memuriyetlerini bilâ ruhsat terk ile memaliki ecnebiyeye firar edenler devleti aliye kavanin ve nizamâtı icabınca mesul tutulmak lâzimededen olmasile bu babda bilmüzakere verilecek kararın arzı atabei ulya kılınması şerefsudur buyrulan iradei seniyei hazreti padişahi iktizayı âlisinden bulunduğunu mübelliğ tezkeresi hususiyeyi utufileri meclisi mahsusu vükelâda ledelmütalea cereyan eden müzakeratın neticesini havi kaleme alınan mazbata arz ve takdim olunmakla olbabda her ne vehile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî müteallik ve şerefsudur buyrulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile.

11 rabiülevvel 1318 ve 25 haziran 1316

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tasim olup meclisi mahsusu vükelânın mazbatai maruzası ve mehfufu ile beraber manzuru âli buyrulan işbu tezkeresi samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyrulmuş olmakla olbabda.

16 rabiülevvel 1318 ve 30 haziran 1316

No: 126 — Arazii emiriye ve emlâki sırfa ferağ ve intikal harçlarının tezyidi hakkında irade

Mütevazinen tanzimi muktazayı iradei seniyei hazreti padişahiden bulunan bin üç yüz on altı senesi muvazenei umumiyei maliyesine esas olmak üzere her daireye aid envai varidatın tezyid ve hüsnü cibayetine ve aksamı muhassasattan dahi tasarrufatı mümkünenin ifasına müteallik tetkikatın icra ve neticesinin ilâvei mütalâat ile komisyona inbası hakkındaki emrî fermanı hikmet beyanı hazreti hilâfetpenahî mantuku mü-nifine tevfikân Defteri Hakanî Nezareti muhasebesinden tahrir ve def-teri hakaninin alelûsul tanzim edilen senei merkume müfredat bütçesi ile beraber nezareti müşarileyhadan batezkere tesyir olunan müzekkere münderecatından bahisle bazı ifadeyi havi umuru maliye komisyonunun canibî riyasetten batezkere gönderilen mazbatası meyanei bendegâne-mizde kıraat ve mütalea olundu.

İşbu mazbatada defteri hakanî bütçesinin masarifatı umumiye kısmında muharrer tertibat mükerreren icra olunan tenkihattan dolayı pek dun bir dereceye tenezül ederek ekseriya tertipleri haricinde akçe sarfına zaruret messetmekte olmasile masarifat cihetinden bir şey tenkis olunamayıp ancak muvazenei umumiyenin tevazününe müteallik çarenin tezyidi varidat cihetinde taharrisi muktazi görüldüğünden mukaddema defterhanede teşekkül eden komisyonda kıyemi tahririyenin arazii daimî harçlarının musakkafat ve müsteğallâtı mevkufeye kıyasen binde otuz ve yoklama harçlarının dahi binde on beş kuruşa tenzili kararlaştırılmış olduğu halde babîâlîce ferağ harçlarının binde yirmiye ve intikal harçlarının binde ona tenzili bittensip icabı icra edilmiş ise de arazii emiriye nisbetle intikal ciheti mahdud olan musakkafatın ferağ muamelâtında binde otuz ve intikalinde binde on beş kuruş alınmakta bilnisbe intikali daha ziyade şumullü olan arazii emiriyenin ferağında binde yirmi ve intikalinde binde on kuruş alınması varidatın pek ziyade tenakusuna badi olageldiği bittecrübe sabit olduğundan itiradı muamele için gelecek bin üç yüz on altı senesinden itibaren arazii emiriyede dahi ferağında binde otuz ve intikalinde binde on beş kuruş alındığı takdirde bu sureti harcın tevhidî ve muamelâtı hesabiyenin teshili ile beraber senevî bütçede murakkam arazii varidatının üç milyon yedi yüz altı bin sekiz yüz on iki kuruş tezyidini mucib olacağı ve harçların makadiri sabıkasına nisbetle ehaliye bar olmayacağı gibi emlâki surfedan dahi ferağında binde on ve intikalinde binde beş kuruş harç alınmakta olup halbuki zikrolunan musakkafat ve arazii emiriye harçları mikdarına göre

nisbeti pek kalil olduğundan arazii emiriyeye kıyasen bunun da ferağında binde otuz ve intikalinde binde on beş kuruş harç alındığı surrette senevî beş milyon dokuz yüz kırk sekiz bin yetmiş sekiz kuruş fazlai varidat husule geleceği ve şu hesapça her iki cihetten mütehasıf olmak üzere defteri hakanî varidatının gelecek seneden itibaren dokuz milyon altı yüz elli dört bin sekiz yüz doksan kuruş tezayüd edeceği ve hususatı mebhusenin kabul ve icrası takdirinde gerek taşra memurin ve ketebesinin nizamen muayyen olan aidatı karşılığı gerek teşkili kuyudu esasiye ile defteri kebiri umuminin tesisi zımında tezyid ve tenkisi icab eden müstahdemnin tahsisatı için bütçenin masraf kısmına senevî ceman yedi yüz altmış beş bin altı yüz altmış sekiz kuruşun zammı muktazi bulunduğu canibi nezaretten gönderilen salifüzzikir müzekkerede gösterildiği beyanile arazii emiriye harçlarının tenzili hakkındaki kararın ittihazından beri tenezzülü külliye uğrayan defteri hakanî varidatının cebrü telâfisi teklifi mezkûrun kabulüne mütevakkıf ve bütçenin masraf kısmına zammı taleb olunan yedi yüz küsur bin kuruş dahi fazla istihsali tahmin olunan dokuz milyon altı yüz küsur bin kuruş nisbetle cüzî olup tapu muamelâtı umumiyesinin tanzim ve ıslahile hukuku tasarrufiyenin bir kat daha temin ve tevsikine masruf olacağı gibi atiyen bu yüzden diğer fazla varidat husulü de melhuz bulunduğu dermeyan olunmuş ve vakıa muvazenei umumiyede tevazün husulüne delâlet edecek tedabirin ittihaz ve icrası lâzımeden olarak sureti iş'ara nazaran bir müddetten beri tenezzülü külliye uğradığı anlaşılan defteri hakanî varidatı meyanında bulunan arazii emiriye ferağ ve intikal harçlarının berveçhi iş'ar zam ve tezyidi münasip görünmüş olup fakat emlâki sırfenin ferağında alınan binde on kuruşun arazii emiriyeye kıyasen binde otuz ve bunun intikalinde alınan binde beş kuruşun binde on beş kuruşa iblâğı ağırca olmasile bunun berveçhi muharrer beyinde alınan binde on kuruşun on beş ve intikalinde alınan binde beş kuruşun yedi buçuk kuruşa çıkarılması ve taşra memurin ve ketebesinin aidatı karşılığı ve teşkili kuyudu esasiye ile defteri kebiri umuminin tesisi için tezyidi icab eden müstahdemnin tahsisatına ilâvesi istenilen yedi yüz altmış beş bin altı yüz altmış sekiz kuruş şayanı istikrar olmasile aidatı mezkûre için meblâğı mezkûrun nisfının zammı zımında icrayı icabının Maliye ve Defteri Hakanî Nezaretlerine havalesi bittezekkür mezkûr mazbata melfufile arz ve takdim kıldmı iscede olbabda ve katıbeî ahvalde.

Arz tezkeresi

Defteri Hakanî Nezareti celilesinin alelûsul tanzim edilen üç yüz on altı senesi müfredat bütçesile varidatının tezyid ve hüsnü cibayetine ve aksamı muhassasattan tasarrufatı mümkün ifasına müteallik tetkikat ve mütaleat neticesini mutazammın nezareti müşarileyha muhasebesinden verilip ba tezkere gönderilen müze'kkere mündericâtına dair umuru maliye komisyonunca cereyan eden müzakeratı şamil mezkûr komisyon reisi devletlû paşa hazretleri canibinden batezkere irsal kılınan mazbata üzerine arazii emiriye ve emlâki sırfa harçlarının mikdarı muayyen derecesinde zammı ve teferrüatı hakkında Meclisi Vükelâdan tanzim olunan mazbata 13 zilka'de 1317 tarihinde batezkerei senaveri arzı huzuru âli olunmuştu. Zikrolunan harçların zammı halinde nezareti müşarileyha varidatında görünen tenakusun tezayüdüne medar olacağından bahisle tekidi havi paşayı müşarileyhten bu kerre varid olan tezkere mazbatai maruza suretile beraber arz ve takdim kılınmış olmakla olbabda her neveçhile emrû fermanı hümayun cenabı hilâfetpenahî şeref-müteallik buyurulur ise mankutu âlisi infaz edileceği beyanile.

10 rebülevvel 1318 ve 24 haziran 1316

Iradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfuflarile mazuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucübince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda.

20 rebülevvel 1318 ve 4 temmuz 1316

No: 127 — 10 muharrem 1305 tarihli redif kanunnamei hümayununun 45 ve 46 ncı bendleri makamma kaim olmak üzere tashihen ve tadilen kaleme alınan fikrai kanuniye

21 rebülevvel 1318 ve 5 temmuz 1316

Hizmeti nizamiyede olduğu gibi hizmeti redifede dahi bedeli şahsî usulü lağvedilmiştir. Binaenaleyh redif taburlarının celb ve teslihi lâzım geldiğinde mezkûr tabur efradından kâr ve sanat ve sair ticaret ashabından olupta işleri başından infikâkleri kendi servetlerine veyahut büyükcek ilişiklerine veya varidatı hazinesi celileye sekte irasını mucüb

olacağı tabeyyün edeceklerin mensub oldukları taburların yalnız bir nöbet silâh altına tecemmuları zamanına münhasır olmak üzere bağ ve bağçe ve tarla ve hane ve çift levazımı gibi şeylerini furuht etmeksizin bedelen ifayı hizmet etmek isteyenlerden elli aded osmanlı lirası bedeli nakdî ahz ve kabul olunur.

No: 128 — 6/18 nisan 1897 tarihli gümrük mukavelenamesinin temdidine ve bazı mesaili muallakaya dair Romanya Devleti ile mümza protokol ve olbabda teati edilen tekarir

10/23 ağustos 1316/1900

PROTOKOL

Hükûmeti Seniyei Osmaniye ile Romanya Hükûmeti bir muahedei katiyei ticaretin akdi için derhal müzakerata girişmeğe hazır olduklarını beyan ederler. Devleteyni müşarüleyhi ma bumüzakeratın süratle neticepezir olacağı ümidinde bulduklarından vadesi 15/27 şubat 1900 tarihinde münkazi olan gümrük mukavelesi ahkâmının 19 ağustos ve 1 eylül 1900 tarihinden itibaren 19 haziran ve 1 temmuz 1901 tarihine kadar on ay müddetle iadei cereyanına muvafakat etmişlerdir. Bu müddetin mürrurunda tarafeyn gümrük ve ticaret hususatında tamamî serbestii hareketi yeniden iktisab edeceklerdir. Rommaya hükûmeti bir konsolosluk mukavelesi akdi için devleti aliye tarafından gösterilen arzuya mümaşoten derhal bu babda müzakerata girişmeği ve bu müzakeratı iki sene müddet zarfında bitirmeği teahhüd eder. Ve buna bilintizar Romanyada bulunan devleti aliye şebenderlerine şimdiden en ziyade naili müsaade olan devletler konsoloslarının müstefid oldukları muameleyi temin eder.

Romanya hükûmeti babıâli camibinden beyan olunan arzuya mütabeaten Dobriçe ahalisinden memaliki şahaneyeye hicret etmiş olanların tasarrufu emlakçe mevkillerini ve tebaai osmaniyeinin Dobriçede kâin emlak üzerine iddia edebilecekleri hukukunu kısa bir müddet zarfında ve birlikte tetkik etmeği teahhüd eyler.

Aleksandır Kika Hasan Fehmi

*Hariciye Nezaretine 15/28 ağustos 1900 tarihile Romanya
Sefaretinden irsal olunan 1007 numaralı takririn
tercümesidir*

Devletlü Hasan Fehmi Paşa hazretlerinin tahtı riyasetlerinde olarak dairei asıfanelerinde teşekkül eden komisyonu mahsusda senaverlerle cereyan eden müzakerat neticesi olarak Romanya hükümetinin kat'î bir ticaret muahedenamesi akdi zımnında derhal müzakerata girişmeğe amade olduğunu zâtı âlii nezaretpenahilerine iş'ar ederim. Müzakeratı mebhusenin serian bir neticeye iktiran eyleyeceği ümidile hükümeti müşarüleyha 15/27 şubat 1900 tarihinde munkaziye olmuş olan gümrük mukavelenamesinde mevzu usulün 19 ağustos 1 eylül 1900 tarihinden itibaren on ay müddetle yani 18 haziran 1 temmuz 1901 tarihine kadar iadesine muvafakat eyles. Bu müddetin inkızasında tarafeyn gümrük ve ticaret işlerinde serbestii hareketlerini tamamilen iktisab edeceklerdir. Beyanı hal tezdidi arzı meseri ihtiramkâriye zeria ittihaz kılındı.

*Hariciye Nezaretinden 28 ağustos 1900 tarihile Romanya
Sefaretine irsal olunan 25 numaralı tezkerenin
tercümesidir*

Devletlü Hasan Fehmi Paşa hazretlerinin tahtı riyasetlerinde olarak dairei hariciyede teşekkül eden komisyonu mahsusda zati asilânelerile cereyan eden müzakerat neticesi olarak hükümeti seniyenin kat'î bir ticaret muahedenamesi akdi zımnında derhal müzakerata girişmeğe hazır olduğunu iş'ar ederim.

Müzakeratı mebhusenin acilen bir neticeye iktiran edeceği ümidile hükümeti seniye 15/27 şubat 1900 tarihinde mukaziye olmuş olan gümrük mukavelenamesinde mevzu usulün 19 ağustos 1 eylül 1900 tarihinden itibaren on ay müddetle yani 18 haziran 1 temmuz 1901 tarihine kadar iadesine muvafakat eder. Müddeti mezkûrenin inkızasında tarafeyn gümrük ve ticaret işlerinde yeniden serbestii hareketlerini tamamilen iktisab edeceklerdir. Beyanı hal arzı meseri ihtiramkâriye zeria ittihaz kılındı.

No: 129 — 1299 senesi gayetine kadar olan bakaya ve matlubatı emiriyenin affı hakkında iradei seniye

Meclisi mahsusı vükelâ mazbatası

Cenabı halıkı kevnü mekân veli nimet biminneti azamımız padişahı merahim penah efendimiz hazretlerini erikei şevketbikei hilâfet ve saltanata bakemalî akîbet ve iclâli daim ve paydar buyursun. Cülûsu hümayunu meyamen makrunu hazreti hilâfetpenahinin yirmi beşinci senesi devriyesinin şerefbahşi hulûl olması münasebetile şu yevmi mesudun hatırai cemilesini bilûmum tebaai sadıkai hazreti padişahinin efidei ihlâs ve ubudiyetinde bir kat daha ibka ve takrir ve uluvvü şefakati seniyei cenabı zillullâhiyi tezkir edecek inayatı celileden olmak üzere bakayı hazineden bir kısmı hakkında bir muamelei affiye ilânı merahimi âliyei cenabı velinimeti azamiye muvafık görüldüğüne mebni üç yüz senesinden berisine aid bakaya kemakân yerli yerinden istifa olunmak üzere bin iki yüz doksan dokuz senesi gayetine kadar olup miktarı mecmuu kuyudu hazine mucibince on bir milyon üç yüz yetmiş bir bin küsur liraya balîğ olan ve alelekser mükellefinden gayet fakir ve âciz ve inayatı seniyei hazreti hilâfetpenahiye hakikaten muhtaç olanlar üzerinde bulunan kâffei bakaya ve matlubatı emiriyenin katiyen ve külliyyen affile hazinei celile ve vilâyatı şahanece terkinî kayıtları ve bazı kisanın şu meyanda bedeli iltizam ve ciheti kefaletten ve sair ukud ve zimemi şahsiyeden dolayı borcu ve diğer taraftan alacağı bulunacağı cihetle bunların duyun ve matlublarının yekdiğerinden mahsub olunarak kusur verecekleri kahr ise anın ve esas madde velinimeti biminnetimiz padişahımız efendimiz hazretlerinin hakkı akdesi hümayunu hilâfetpenahilerinde umumen tebaa ve hususan bivayegân ve aceze caniblerinden daavatı hayriye isticlâbı hususu olduğuna göre işbu meseri şefakat perveriden Dersaadet ahalîsinin dahi hissedar edilmesi lâzimedden idüğünden Dersaadette dahi akar ve irad gibi ashâbı tarafından intifa' edilmeyip yalnız mesken ve arsa olmak üzere mukayyed olan mahallerden kezalik bin iki yüz doksan dokuz senesi gayetine kadar vergiden olan bakayanın afvı münasib görüldüğünden sureti maruza nezdi şefakatmendî hazreti hilâfetpenahide rehini tasvib buyrulduğu halde ona göre ifayı muktazasının Dahiliye ve Maliye Nezaretlerine tebliğ ve keyfiyetin gazetelerle de ilân ettirileceği muhatülmüâli buyruldukte ve katıbeî ahvalde emrû fermanı hazreti veliyülemir efendimizindir.

3 cemaziyelulâ 1318 ve 16 ağustos 1316

Araz tezkeresi

Cülusu hümayunu hazreti hilâfetpenahînin yirmi beşinci senesi devriye mesudesi mülâbesesile doksan dokuz senesi nihayetine kadar olan bakayı emvalin afvı istidasını havi meclisi mahsusu vükelâdan kaleme alınan mazbata arz ve takdim olunmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî müteallik ve şerefsudur buyrulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile tezkere...

3 cemaziyelulâ 1318 ve 16 ağustos 1316

Iradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazım olup meclisi mahsusu vükelânın mazbatai maruzası ve manzuru âli buyrulan işbu tezkerei samiyei sadaretpenahileri üzerine mazbatai mezkûreye zeyl terkîmile dahi tebliğ kılındığı veçhile mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyrulmuş olmakla olbabda...

4 cemaziyelulâ 1318 ve 17 ağustos 1316

Bismillâhirrahmanirrahim

No: 130 — Hidematı Seferiye Nizamnamei humayunu

5 cemaziyellevvel 1318 ve 18 ağustos 1316

Mukaddime

Madde 1 — Askerin vakti hazardaki talim ve terbiyesi ve vakti harpte kendisinden istenilen vazaiife nazaran icra olunmalıdır.

Madde 2 — Neferin harpteki vazaiifi sadedir. Nefer yürümeğe ve silâhını iyi kullanmağa aleddevam muktedir bulunmalıdır. Bu iki hassa ise kuvvayı maneviye ve akliyesinin ve talim ve terbiyei askeniyesile istitaati bedeniyesinin derecesi nisbetinde tezayüd ve tenakus eder ve keza ifa edeceği hidematın tamamile menfaatbahş olması dahi hidematı mezkûrenin âmirin arzu ve iradesi dairesinde ve zabt ve raptı askeri tahtında icra edilmesile ancak mümkün olabilir.

Madde 3 — Fılvaki nefer talim ve terbiye sayesinde gerek yürümeği ve gerekse silâhını iyice kullanmağı öğrendikten maada kuvvayı mihniye ve bedeniyesini de tezyid edebilirse de zabt ve raptı askerinin

istihsali ancak uzun bir müddet safrolunacak himmet ve gayretle mümkün olabileceğine binaen ordunun üssülesası ve esbabı murvaffakiyetinin en birincisi olan zabt ve raptı askerinin her halde kemali dikkat ve ciddiyetle tesis ve idamesi elzemdir.

Gerçi küt'atı mukannenenin icra ettikleri talimler vasıtasile sathî bir irtibat istihsal olunabilirse de her muharebede tesadüf edildiği gibi harbin tehlikeli zamanlarla memul edilmiyen vukuatı fevkalâdenin zuhurunda bu gibi sathî irtibatla husul bulduğu zannolunan zabt ve raptı askerî payidar olamıyarak zail olur.

Madde 4 — Bir kıt'ai askeriyede elzem olan ittihadı harekâtın çarei istihsali kıt'ai mezkûreyi terkiib eden efradın münferiden terbiyelerine son derece ehemmiyet vermekle mümkün olacağından hidematı askeriyenin her bir kısmında daima neferin münferiden talim ve terbiyesinden başlamak lâzımedendir.

Madde 5 — Sunufu muhtelifenin talimnameleri manevra ve talimlerde lâzım olan terbiyei münferideye aid kavaid ve usulleri beyan eder. Her nevi jimnastik hareketleri neferin kuvvei bedeniyesini tezyid edeceğinden başka çeviklik ve cesaretini arttırır. Mahirane silâh kullanmak ve süvaride ise bununla beraber hayvanını iyi idare etmek muharebede pek mühüm olduğu gibi neferin kendi nefsine olan emniyet ve itimadını tezyid eder. Neferin talim ve terbiyesi için yapılacak ameliyat nazariyatile birlikte icra edilmelidir. İşbu nazaryat ekseriyetle ameliyatın meselâ hizmeti seferiyede olduğu gibi bir kısmı mütemmimi olduğundan neferata ameliyat ile birlikte nazariyatını dahi tarif etmek en ziyade şayanı istifadedir. İşbu mevadın neferata talim ve tefhimi hususunda onların malûmat ve zekâvetlerinin derecesi nazarı mütaleaya alınmalıdır. Bu usul neferin tevsii malûmat etmesine doğrudan doğruya yardım ettiği gibi zabitan için dahi tahtı kumandalarında bulunan neferatın etvar ve iktidarını anlamak ve emniyet ve itimadlarının kazanmak hususunda müessair bir vasıtaadır. İşbu emniyet ve itimat sayesinde nefer muharebede zabitanı takib ve emrine itaat ederki efradın bu suretle safevkleri hakkında hasıl ettiği emniyet ve itimat zabt ve raptı askeriyi takviye ve tahkim eder.

Madde 6 — Zabitan hidematı askeriyenin kâffei aksamında efradın âmir ve muallimi olmak için malûmat ve tecrübe ve ahlâk cihetleriyle efrada faik bulunmalıdır. Zabitan vakti harpte fevkalâde hallerde bile kendisine terettüb edecek mesuliyetten çekinmiyerek ihale edilen

vazifeyi fedakârane ifa etmeli ve işin icrasındaki teferrüat hakkında mafevkünden her an emir beklememelidir. Kumandanlık eden zabıtın tavur ve hareketinin büyük bir ehemmiyeti vardır. Çünkü saf ilerisinde bulunan zabıtın sükûnet ve temkini ve gayret ve cesareti neferata tesir edeceğinden neferatı merkume bu esere tabaiyetle zabiti taklid eder. Yalnız emir vermek ve hatta doğru ve maksada muvafık emir vermek bile kâfi olmayıp verilen emir efrad üzerine icrayı tesir ile beraber efrad tarafından bilâ tereddüd icra ve infaz olunmak için emrin tarzı itasının ve o esnada iltizam olunan şiddet ve ciddiyenin madun üzerine tesiri küllisi olduğundan askerin emniyet ve itimatının tezyid ederek muvafakiyeti temin eden harekâtı besaletkârana icrasına sevk eyler.

Madde 7 — Zabıtana aid olan vazifelerin mesuliyetli ve müteaddid olması cihetile zabıtanı munaileyhimin kendi mesleklerinde esaslı ve mükemmel bir surette talim ve terbiye edilmesi icabeder.

Zabıtanı bu suretle tarakki ettirmek hususu silsilei meratibi askeriye dahilinde evvel beevvel bizzat mafevk bulunan zabıtanın vazifesi olup hidematı yevmiye vasıtasile maksadı mezkûrun husulüne hadim bir çok sebepler bulurlar. Bununla beraber herhangi bir rutbede bulunursa bulunsun her zabıt malûmatı askeriyesinin tevsi için kendi kendine lâyenkatı çalışmağa mecburdur.

Madde 8 — Heyeti zabıtanı yetiştirmek ve onların iktidarı askerilerini ve askerin sevk ve idaresi hususunda olan tecrübelerini tevsi ve tezyid etmek için kumandanların bulacakları vesaiti muhtelifenin on faidelisi her bir zabite ayrı birer mesele vererek karşılıklı icra ettirilen hidematı seferiye tatbikat talimleridir. İşbu tatbikat talimleri zabıtana tahtı kumandasında bulunan askeri kumanda ve idare etmekte meleke hasıl ettirir ve ziyadesile müşkül olan ahvalde hüküm ve nüfuz icrasına alıştırıldığı gibi bizzat kararlar vermeğe ve mezkûr kararları icra etmeğe mecbur ederek tabiyece olan iktidarının tevsi eyler.

Lüzumu takdirinde asayişin iade ve temini maksadile sevkolunacak müfrezelerin icra edecekleri harekâtı askeriye zabıtanın mühim ve bazen pek müşkil olan vazifeler ifasındaki terbiye ve malûmatı askeriyelerinin tevsiüne sebebiyet verip bu gibi hallerde zabitan ne derece mahir ve cessus ve müdebbir olduklarını gösterebileceklerinden muhtelif rütbelerde bulunan biloümle kumandanlar hususu mezburu nazarı dikkate alarak ehliyetli zabıtanı malûmatı askeriyelerinin tevsi için müstakillen hareket olunacak bu gibi memuriyetlere tayin etmelidir.

Madde 9 — Zabitanın yalnız terbiye ve malûmatı askeriyelerinin tevsii ikmalini kâfil olan maruzzikir talimlerle zabitanın esasen harp ve darbe kabiliyetlerini tezyid ve muhafazaya hadim olan vesaitten jimnastik ve iskirim talimlerinde ve emniyetle silâh kullanmak hususlarında efraddan talep olunduğu gibi meleke ve meharet sahibi olmalarında muktazi olan işbu talimlerin birlikte tarakki ettirilmesi lâbüd idüğünden hususu mezkûr zabıtana sureti mahsusada talim olunmalıdır.

Zabitanın hayvana iyi binmesi kat'iyen elzem olduğundan mumaileyhimin her vakit ve hatta hizmetin gayri zamanlarda bile mahir binici olmalarına kumandanların sarfı mesai ve dikkat eylemeleri lâzımdır. Yaya sınıfına mensup zabitanın dahi binicilikte mümâreseleri lâzım olduğundan süvari ve topçu sınıflarile bir mevkide buldukları esnada büyük kıt'a kumandanları zabitanı mumaileyhimi süvari ve topçu zabitanının binicilik talimlerinde bilmünavebe bulundurarak anlar gibi talim ettirip biniciliğe alıştırmalıdır.

Madde 10 — Yüzücülük ve demiryol ve telgraf hatlarının ve ilâh tahrib ve berhava edilmesi ameliyatının icrası süvari zabitanına elzem olan talimlerden olduğu gibi tesadüf ettikleri yerlerde mevcut olan telgraf ve telefon hatlarından istifade edebilmek hususunda melekelelerinin tezyidine sureti mahsusada itina edilmelidir.

Madde 11 — Nazariyat için alaylarda yahut müfrez bulunan taburlarda dersler açılıp mezkûr derslerde orduyu hümayunlar için neşredilen talimname ve nizamnameler muktedir zabitan tarafından tarif ve tedris edilmeli ve mezkûr derslerde umum heyeti zabitan dahi hazır ve mevcut bulunmalıdır.

Bundan maada işbu tedrisat ile beraber tarihi harbe müteallik ve-kayi ile bazı mesaili askeriye ve birde talimname mevaddından bazılarının izah ve tefsirine dair olup zabitanın tevsii malûmatına hadim olacak hususların umum zabitan muvacehesinde bazıları tarafından takririne kıtaat kumandanları tarafından itina olunmalıdır.

Ezcümle kış mevsiminde arazi üzerinde tatbikat talimlerinin icrasına mevsim müsaid olmadığı günlrede zabıtana tabiye ile fûnunu askeriye dair bir takım mesail verilerek anların tahriren halli ile dahi iştigal ettirilmelidir. İştigalâtı meşruha zabitanı vazih ve katiyülmüfad bir surette tahriri ve şifahî ifadei merama alıştırır. Bunlarla beraber zabitanın malûmatı nazariyelerinin tevsii ve ikmalî için harp oyunu ve piyade ve süvari zabitan seyahatleri dahi yaptırılmalıdır. Mahirane

tevcih ve idare olunan bir harp oyunu talimname ile tabiyenin ameli ve nazari cihetlerine müteallik bir çok mesaili hallettireceği gibi zabitanı seri kararlar itasına alıştırır.

Madde 12 — Piyade ve süvari zabitanı seyahatleriyle sunufu muhtelif zabitanının kendi kumandanları tahtı idaresinde olarak icra edecekleri tabiye ameliyatları ve arazinin kabiliyeti tedafüüye ve taarruziyesile bu babdaki münakaşata dair arazi üzerinde icra edilecek müzakereler bilhassa zabitanın malûmatlarının tevessüünü ve gerek büyük karargâhlardaki hidemata gerekse büyük kıt'a kumandanlığı vazâifini ifaya kesbi vukuf eylemelerini temin eyleyeceği gibi arazi üzerinde cihet tayini ve haritadan tamamen alınmak hususlarındaki melekelerini tezyid eder. Her sene orduyu hümayunlar devairi dahilinde icra edile gelen erkânı harbiye seyahatlarında müreccehan harbin büyük mikyas-taki mesaili halledilir.

Madde 13 — Zabitanı ve alelhusus genç zabitanın iptidai emirde kendi rütbe ve memuriyetlerine aid vazâifle meşgul olmaları lâzım olduğundan balâda beyan edilen nazariyat ve ameliyat ile seyahatler zabitanı bu misillü hidemat ile meşgul edecek pek çok fırsatlar ita eder. Zabitanı mükellef oldukları vazifelerin ifasında meleke kesb ettikten sonra daha ziyade malûmat ve iktidarlarının tarakkî ettirmeğe ve büyük rütpelerin vazâif ve hidematının öğrenmeğe sây eylemelidirler.

Madde 14 — Redif zabitanı redif kanunnamei hümayunu mucibince iki senede birer ay silâh altına alınan taburlarile ve ilâve taburları zabitanı dahi nizamnamei mahsusuna tevfikân icrayı talim edecekler ise de müddeti talimiyenin cüzi olmasından naşi işbu talimler mevaddı salifede nizamiye zabitanı hakkında beyan olunan talim ve terbiye askeriyenin husul ve idamesine kâfi ve kıtaat dahilinde zabt ve rapt ve sevk ve idare hususlarını temin edecek etvarı askeriyeye ve havassı lâzımının istihsal ve muhafazasına hâdim olamayacağı cihetle vakti harpte bir çok müstaklâta tesadüf edecekleri tabiidir. Binaenaleyh zabitanı mumaileyhimin dahi mümkün mertebe nizamiye zabitanının haiz oldukları malûmat ve evsafı cami olmaları için merkezlerinde bulunan nizamiye kıtaatının icra ettikleri talim ve tabiye ameliyatlarında hazır bulunarak ve merkezlerinde de balâda (11) inci maddede zikir ve beyan olunan mevad ile istigal ederek malûmatı nazariye ve ameliyelerinin tevci ve tarakkisine ve beden harp ve darbe olan kabiliyetlerinin muhafazasına itina eylemek redif ve ilâve kıtaat kumandanlarının cümlei vazâifindedir. Has-

belicap hidematı müteferrikai saireye tayin edilmiş olan zabitanın vakti harpte sefer bir kıtaata iltihak edeceklerin hidematı mebhusede buldukları müddet zarfında evvelce iktisab etmiş oldukları faaliyet ve meziyati askeriyeyi hüsnü muhafaza eylemeleri muktazi bulunduğundan zabitanı mumaileyhimin dahi redif ve ilâve zabitanı hakkında dermeyan olunduğu vehile zamanı hazarda talim ve terbiyei askeriyelerinin tezyid ve malûmatı nazariye ve amelîyelerinin tarakkisine âmirleri tarafından sây ve gayret olunmalıdır.

İhtiyat zabitanı sınıfı teşkil edildiği halde zabitanı mumaileyhim orduların sefer bir haline vaz'ı hengâmında veyahut müddeti cüzi olmak üzere nizamiye veya redif taburlarile berayi talim oelp edileceklerine nazaran bunlara bir çok nazariyat göstermeğe vaktin müsaadesi olmadığınan mumaileyhimin talim ve terbiyelerinde harp zamanında kendilerinden en ziyade taleb olunacak mevaddı nazarı mütaleaya almalı ve bundan maada her an güzel bir tavur ve harekette bulunmak ve şiddetle zapt ve rabtı muhafaza etmek ve hidematı seferiyenin en mühim aksamile nişan talimi icra ettirmek gibi hususlardaki kabiliyetlerinin muhafaza ve tezyidine ihtimam edilmelidir.

Madde 15 — Zabitanın talim ve terbiyeleri için kıtaatla icra edilegelen talimlerden başka rütbe muhtelifede bulunan zabitanın iktidar ve liyakatlerini anlamak ve tezyidine medar olmak üzere hususî talimler icrasına mecburiyet hasıl olduğu gibi küçük zabitan yetiştirmek için dahi aynı vehile ve fakat daha küçük mikyasta hususî talimler lâzımdır. Küçük zabitan yetiştirilmesi bilhassa sunufu muhtelife bölük yüzbaşılarının vezaifinden olup bu babda mumaileyhim esnayı seferde küçük zabitanı terettüp edecek vezaifi nazarı dikkat ve itinayı daimi altına alarak bunların talim ve terbiyesi hususunda balâda zabitan hakkında zikrolunan usul ve kavaidi sureti muhtasarada tatbik eylemelidirler.

Madde 16 — Bilhassa vakti harpte vukubulacak zayıatın yerini tezelden doldurabilmek için zabitan ve küçük zabitanı pek ziyade ihtiyaç görüleceği dergâr bulunduğundan zabitan ve küçük zabitanı gerek vakti sulbde ve gerekse hasseten vakti seferde rütbesinin fevkindeki rütbelere aid vezaifi ifaya muktedir olacak surette yetiştirmek kıtaat kumandanlarının vezaifi daim ve mühimmelerinden biri olup bu babda hiç bir vehile tecvizi terahi edilmemelidir.

Madde 17 — Sunufu muhtelifede neferatın talim ve terbiyei mün-

feridelerinden sonra takım ve bölük ve tabur ve ilâh talimlerine geçilir. Evvel emirde bölük yüzbaşları vasıtasile bölükler takım ve bölük talimleriyle güzelce yetiştirildikten sonra tedricen daha büyük kıtaat ile sunufu muhtelifedea mürekkep kıtaat tarafından talim ve amelîyatlar icra olunup bunlar da orduların talim ve terbiyei askeriyelerinin derecesi kemale isaline vasıta olan son bahar manevralarile bitim bulur. Esnayı harpte bile askerin talim ve terbiyesinin tatili gayri caiz olduğundan harekâtı cesime askeriyeye hengâmında zuhur eden tevakkuf ve aram zamanlarından bilistifade kıtaati askeriyenin talim ve terbiyesine devam olunarak ikmaline gayret edilmelidir.

Madde 18 — Askerin yol yürümek kabiliyetini tedricen tezyid eylemek elzem olduğundan icra olunan talimlerin cümlesinde bu husus nazarı dikkate alınmalıdır. İptidayı emirde asker yalnız silâhlı olarak ve gittikçe katolunacak mesafe tezyid edilerek yürütürülüp muahharen çanta ile bu hareket tekrar ve nihayetülemir harp zamanında neferat taşımağa mecbur oldukları eşyayı hamil olarak mezkûr yürüyüşler icra ettirilirse de bu usulü tedriciyede üfrottan ibtiraz edilmelidir.

Madde 19 — Sunufu muhtelifenin talimnamelerile endah ve hidematı seferiye nizamnameleri takım ve bölük ve tabur ve ilâh gibi kıtaat ile kıtaati cesimenin talim ve terbiyeleri için lâzım gelen usul ve kavaidi esasıyeyi camidirler. Askerin tabiatı saniye itihaz etmesi muktazi olan intizâmı dahilî ve irtibatı kavinin istihsalı ancak talimler sayesinde kabil olabilir. Vakti hazarda icra olunan talimlerin kâffesinde talimname ve nizamnameler ahkâmı münderecesine tamamen riayet edilmedikçe askerin meydanı muharebede hakkile ifayı vazife eylemesi temin edilemez.

Hidematı seferiye askerin vakti hapte ifa edeceği kâffei vezâiften ibaret olduğundan hidematı mezkûrenin talimi için itihaz olunacak usul ve kavaidin hakikatı hale muvafık olması ve vakti hazar talimatlarının dehi esasını teşkil eylemesi lâzımdır. Keşif ve emniyet hidematına aid amelîyatlar bilhassa efrad ve küçük rütbelerde bulunmaz zabitanın ferasetini tezyid ve ikaza hâkimdir. Kıtaati sagirede efradın talim ve terbiyesi esası teşkil ettiğinden kıtaati mezkûrenin talimi esnasında harbin ahvali muhtelifesinden yalnız mahdud ve muayyen bir halini tasavvur ederek talim icrası her halde bir faraziyata müsteniden hareket mütevaliyeyi muhtelifeyi havi manevra icrasından daha fâidelidir. Zabitanın talim ve terbiyesinde ise sureti vazihada veritlen bir meselei

harbiyenin ahvale nazaran icabını icra edebilecek veçhile yetiştirilmelerine itina olunmak muktazidir.

Madde 20 — Talimnameler ile hizmeti seferiye nizamnamesinin icab ettirdiği talim ve ameliyatlardan maada mevaddi atiyede muharrer sair ameliyatlar ile de kıtaatın talim ve terbiyesi terakki ettirilmelidir.

Madde 21 — Seferî mevcudlu kıtaatı askeriye ile icra olunan talimlerin ehemmiyeti azimesi derkâr olup kıtaatı askeriyenin vakti hazardaki mevcudları mevcudu seferilerinden ne kadar az olursa zabitanın seferî mevcudlu kıtaatın idare ve harekâtındaki müşkülâtı görüp öğrenmeleri ve bu babda kesbi maharet eylemeleri o nisbette ziyade haizi ehemmiyet olacağından ara sıra kıtaatı askeriyeden icabı kadarı birleştirilmek mevcudu seferiye iblâğ edildikten sonra hizmeti seferiye vesaire ameliyatları icra edilmelidir.

Madde 22 — Herhangi bir mevkide bulunan asker ahvali mevkiye icabatından olarak yani manevra ve nişan vesaire talimlerinin icrası için gidilecek talim meydanlarının uzak olmamasından dolayı bilmecburiye uzun yürüyüşler icra edemediği halde askerin yürüyüş kabiliyetini tezyid etmek için müddeti tedricen tezayüd etmek üzere hususî yürüyüş talimleri icra olunmalı ve mezkûr yürüyüşler ekseriya hidematı seferiye vesaire ameliyatı ile tevhid edilmelidir.

Madde 23 — Emniyet hidematına tamamilen kesbi vukuf eylemek için geceleyin dahi talim icrası elzem olduğu gibi gece yürüyüşleri ve gece muharebesi dahi nadirülvuku olmadığından bilcümle zabitanın bu misillü harekâtı askeriyenin müşkülâtı tabiiyesine agâh olmaları için mezkûr gece talimlerinin icrası sureti mahsusada itina olunacak mevaddandır.

Madde 24 — Aynı bir mevkide sunufu muhtelifeden kıtaat bulunduğu veya sunufu muhtelifen birbirine yakın ve müsaid mevakide olduğu takdirde sunufu muhtelifen ile müşterek ameliyatlar icrasına itina olunmalıdır.

Madde 25 — Talim meydanlarında icra olunan talimler ile istihsal olunan semeratı derece mükemmeliyete isal eylemek üzere arazi üzerinde muharebe tatbikat talimleriyle endaht talimleri icra olunur. Muharebenin hali hakikisine mutabık olacak veçhile bir arazi sunufu muhtelifenin müştereken endaht talimlerinin icrasına müsaid olduğu halde bu gibi arazi üzerinde sunufu muhtelifeye müştereken endaht talimleri icra ettirmek faidelidir.

Madde 26 — Harp zamanında umum askere lüzumu derkâr olan açık ordugâh tertib ve ihzar etmek ve avcu siperleri ve yalnız piyadenin müruruna müsaid küçük köprüler ve yollar yapmak ve şimendüfer ve telgraf hatlarını tahrib etmek gibi fennî işlerin talimi bilcümle sunufu askeriye talim ve terbiyesinin mühim bir kısmını teşkil eylediğinden her nevi fırsattan istifade ederek sair talimler ile birlikte icra veyahud bunun için hususî talimler tayin olunmalıdır.

Madde 27 — Umum orduya şamil olmak üzere kıtaatı cesime askeriyenin manevralarına dair usul ve kavaid işbu nizamnamenin ikinci kısmında beyan edilmiştir.

Madde 28 — Efradı askeriye evvelâ sühuletli ve basit talimlerden başlattırıp güçlerine ve mürekkebatına geçirmek üzere muntazam bir meslek tedricî takib edilmek iktiza eder. Ancak bir ordunun kuvvet ve kudreti icab ettiği zaman harbe girebilecek surette daima hazır ve müheyya bulunmasında olduğundan işbu iki lâzimei mühimmeyi mümkün mertebe husule getirebilmek için sunufu muhtelifi askeriye beherinin esnayı muharebede en ziyade mühtaç olacağı talimler meselâ piyade için nişan talimleri ve süvaride hayvanların idmanlı olmaları sunufu selese için hidematı seferiye amelîyatları senenin eyyamı muayyenesine hasr ve tahsis edilmemelidir. Bir sene zarfında icra olunacak talimlerin programını tanzim etmek hususunda sonbahar manevralarının bededeceği tarih esas itihaz olunur ki işbu tarihin hulûlünde piyade taburlar ve süvari ve topçuda bölükler kendi talimlerini itmam eylemiş bulunmaları lâzımdır. Nizamname ve talimnamelerde münderiç olmıyan ve harpte dahi tatbiki gayri kabil bulunan bir takım musanna talim ve hareketler ihdasile askerın talim ve terbiyesini beyhude tas'ib etmek katiyen caiz olmadığından bundan içtinab etmelidir ve bu hususa son derece dikkat etmek her bir mafevkin akdem vezaifindedir. Muharebe gayet dîn bulunan tertibi hazarî üzere teşekkül eden ordu ile icra edilmeyip belki ihtiyat ve redif ve müstahfaz sınıflarile mevcudları ikmal edilmiş ve seferber haline girmiş olan ordu ile icra edileceğinden yalnız efradı nizamiyeye öğretilen o kabil musanna hareketlerin vakti seferde hükümsüz kalacağı derkârdır.

Madde 29 — Vakti hazarda icra olunan talim ve manevralardan husule gelen meşak ve mezahim efradın metânet ve tahammülünü ve nefisine itimadını tezyide vasıta olacağından terbiye noktai nazarından gayet mühimdir. Lâkin marüzzikir vakti hazar talimlerinde esnayı harpte icra olunacak kâffe hareketlere her şeyden ziyade dahl ve tesiri olan hasmın

mevcut bulunmıyacağı ve halbuki esnayı harpte düşman kuvveti kesrolunarak tasminatından vazgeçirilmediğçe harekâta serberst kalınamıyacağı ve muharebe zamanında vukubulan harekât vakti hazar talimlerinde tesadüf edilemeyen ahval ve suveri muhtelif tahtında cereyan edeceği cihetle bu gibi muhtelif noktai nazarlardan bakılarak zamanı harpte vakti hazar talimlerinden daha ziyade ve fevkalâde sarfı gayret ve mesai edilmesi lâzımgeleceği hiç bir vakitte hatırdan çıkarılmamalıdır.

Bu maksada binaen neferden büyük kumandanlara varıncaya kadar her bir asker kâffeî ahval ve harekâta kuvvei akliye ve bedeniyelerini kâmilen sarf ve istimal etmeğe mecbur olduğundan bu suretle fikren ve maksaden müttehid olmak üzere bu şartı husule getiren her bir kı'tai askeriye kuvvet ve maharetinin haddi azamisini istimal muvaffak olmuş addedilir.

Mafevkten gelen emirler maksadı tamamen tayin ve irae edeceklerinden emri alanlar rütbe ve memuriyetleri dahilinde maksadı mezkûrun istihsalinden başka hiç bir şey düşünmiyerek her şeyden evvel bir azmi kat'î ile kuvvei akliye ve bedeniyelerini kâmilen sarf ve istimal etmeğe mecburdurlar. Bu habda vukua getirilecek tereddütten ve muhaberât ile zayi edilecek vakitten ve ademî faaliyetten dolayı terettüb edecek mesuliyet icraatta dıçar olunacak bir sehvin istilzam eyliyeceği mesuliyete nazaran daha ziyade ağır olacağına her rütbe sahibi kanaati kâmile hasıl eylemelidir.

Birinci Kısım

Vakti seferdeki hidemat

BİRİNCİ FASIL

Nizamı harp [] ve inkısamı asakir*

Madde 30 — Asakiri şahanenin kısmen veyahut umumen seferber haline konulması için şerefsudur buyurulacak iradei seniyei hazreti padişahî ile tayin ve tahdid olunan nizamı harp tekmiil sefer esnasındaki

[*] *Nizamı harp kıtaatı muhtelifi askeriyenin sureti terkibile bunlara memur olan kumanda heyetlerinin iraesinden ibaret olup merbut (b) levhasında gösterildiği gibi müreccehan tersim usulile irae olunur.*

emirü kumanda ve idare hususatında meriyülicra tutulup mezkûr nizamı harp ancak iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî ile tadil ve tebdil olunabilir.

Vakti seferde neşrolunacak nizamı harbe nazaran kuvvayı osmaniye ordulardan ve ordular dahi ya kolordulardan veyahut piyade fırkaları ile süvari fırkalarından teşekkül eder.

Bir kolordu esasen iki piyade fırkası ile cephane kolları ve nakliye katarları ve kolordu telgraf müfrezesinden mürekkeptir.

Bir piyade fırkası iki piyade livası ile fırka süvarisinden ve fırka topçusundan ve bir istihkâm bölüğü ve bir fırka köprücü takım ile bir sıhhiye müfrezesinden mürekkeptir.

Piyade nizamiye fırkalarında bulunan nişancı taburu [**] livalarından birine verilir.

Bir süvari fırkası iki ve daha ziyade süvari livası ile süvari topçusundan mürekkeptir.

Madde 31 — İnkısamı asakir kıtaatın pişdar ve dümdar ve canibdar misillü tabiye makasidına veya sair hususî bir maksada mebni sureti terkib ve taksimini irae eder. İnkısamı asakir kıtaatı mukanneninin parçalanmamasına dikkat ile beraber nizamı harbe tevfiğ edilirdir.

İKİNCİ FASIL

Kumandaya memur olan erkân ve ümera ile kıtaat beynindeki irtibat

Evamirin sureti tahrir ve itasına dair kavaidi umumiye

Madde 32 — Kıtaatı cesime kumandanları tarafından verilecek evamir tahriri olmalıdır. Hatta kıtaat müctemi bulunupta evamiri şifahiye itası kabil olduğu takdirde dahi uzun emirler herhalde yazdırılmalıdır. Evamirin en sadesi âdi bir icra kumandasından ibaret olduğundan âdi tertibattan veya bir kişiye aid ayrı bir vazifeden ibaret olan emir şifahen verilir.

Madde 33 — Emirlerin madunun husulü maksad için kendiliğinden icra edemeyeceği mevaddan başka bir şeyi şamil olmaması kaidei

[**] Atide piyade kıtaatı hakkında zikrolunacak maddelerin kâfesi nişancı taburları hakkında dahi câridir.

umumiyedir. Binaenaleyh emirler daima kısa ve açık ve kat'î olup emri alanın derecesi iktidar ve malûmatile mütenasib olmalıdır.

Madde 34 — Gönderilen emrin mahalline vasıl olması için hasbelicab bir hayli zaman geçecek ise mezkûr müddet zarfında ahvalin değişmesi muhtemel olduğundan mümkün mertebe kabili icra olması için mezkûr emre tafsilât dercetmekten sarfınazar etmek lâzımdır. Emrin ifa ve icrası emri veren zatın evvelce tahmin edemeyeceği bir takım ahvalin tahtı tesirinde cereyan edecek ise bu misillü hallerde dahi tafsilât vermemek kaidesini muhafaza etmelidir.

İşte bu gibi zamanlarda ekseriya (evamiri müveccعه) denilen emirleri vermek kâfidir. Mezkûr evamiri müveccعه yalnız husulü arzu edilen maksadı beyan edip emrin sureti icrasını mezkûr emri ahzeden zatın dirayet ve tedbirine havale eder. Vaktinden bir hayli müddet evvel verilen ve arizü amik tafsilâttan bâhis olan emirlerin tamamile icra olunduğu pek nadirdir.

Madde 35 — Bir maksadı müşterekin husulü zımında müteaddid cüz'ütamların harekâtı muhtelifesini tanzim için verilen uzun emirlerde ayrıca mukaddemeye hâcet görülmiyerek maddeleri numaralamak faildelidir. Bu halde mühim olanları evvelâ yazmak ve esasen birbirine münasebeti olan mevaddı aynı numara tahtında birleştirmek lâzımdır.

Harekâtı askeriye evamiri

Madde 36 — Harekâtı askeriye evamiri ya ita olunduıkları makamın namile (kolordu emri) ve (fırka emri) ve ilâh... gibi veyahut inkısamı askerden dolayı teşekkül eden her bir kısmın aldığı nam ile (pişdar emri) ve (ileri karakol emri) ve (müfreze emri) misillü tevsim olunup (tertibat) ve (talimat) gibi tabirler istimal olunmamalıdır.

Madde 37 — Harekâtı askeriye emirlerinin tahririnde mümkün mertebe âtideki sıraya riayet edilmelidir:

Emri alacaklara lüzumu görülecek kadar düşmana dair malûmat.

Derhal husulü matlub olan maksadın icab ettirdiği derecede kendi niyet ve tasminatı umumiyesinden malûmat itası. İnkısamı asakirden dolayı tahassül eden kıtaattan beherinin vezaifi.

Büyük ağırlıklara ve cephaneye kollarına ve nakliye katarlarına dair kıtaatı askeriye lüzumu derecesinde malûmat itası. Emri veren zatın bidayeti harekâta bulunacağı mahal.

Evamirde ittihaz olunan tedabirin esbabı mucibesile netayici mel-huzasını beyan eylemek ve vukuu muhtemel olan bazı halât için talimatı mufassala ita etmek hususlarında içtinab edilmelidir. Zira hususatı mes-rude askerın tezyidi itimadına faidebahş olamaz.

Madde 38 — İnkısamı asakirin emrin metnünden hariç olmak üzere kâğıdın bir tarafında ve asakirin mensub oldukları sınıflara göre (pi-yade ve süvari ve topçu ve ilâh ...) gibi sıra ile tahrir ve iraesı münasibdir. Eger yürüyüş nizamı müstesna olarak tahriri emirde muharrer ise o halde kıtaatı nizamı mezkûrdaki sıraya riayeten tahrir ve irae ve yalnız «inkısamı asakir» kelimesinin altına «yürüyüş nizamı» ibaresini ilâve etmek iktiza eder.

Eger cephane kollarile nakliye katarları için (ambar ve depolar ile olacak muvasalat vesaire ... misillü) hususî tertibat ittihazi lâzım-gelirse o halde tertibatı mezkûre sureti mahsusada kaleme alınıp ancak aid oldukları mahallere gönderilir.

Evamirin tarzı tahriri hakkında balâda zikrolunan usuller müstakil küçük müfrezeler hakkında dahi kabili tabiktir.

Madde 39 — Mafevkten mevrad emri aynile ve ancak bazı mad-deler ilâvesile ita etmek muvafık değildir. Musarrah ve maksada daha muvafık bir emir ita edebilmek için mezkûr emrin bizzat tahrir ve ita ettirilmesi lâzımdır. Askerin vazifesini tayin için hemen daima fırka emri esas teşkil eder. Maamafih fırkadan küçük bulunan kıtaat kumandanları tecemmua dair muhtasar emir verip tertibatı saireyi badehu tecemmu mahallinde şifahen bildirirler.

Madde 40 — Vukuu muhtemel olabilen ric'at için ittihaz olunacak tertibat ancak bir kademe aşağı olan kumandanlara sureti mahremanede olarak bildirilmelidir.

Evamiri yevmiye

Madde 41 — Hidematı dahiliye ve mesalihi âdiye gibi doğrudan doğruya harekâtı askeriye ile münasebeti olmıyan hususat için verilecek evamir harekâtı askeriye emirlerinden ayrı olarak verilmelidir. Bu misillü evamire «kolordu evamiri yevmiyesi» ve «fırka evamiri yevmiyesi».. ve ilâh gibi evamiri yevmiye namını vermelidir.

Malûmat - takrirler - raporlar - krokiler - harp cerideleri
malûmat - takrir

Madde 42 — Doğru ve hale muvafık emir verebilmek için bulunan halin bilinmesi elzemdir. Mafevkten mevrud haberlerle mücavir kıtaat kumandanlarının ısrıtaatı mahsusalarına dair yekdiğerleriyle teatisine mecbur oldukları malûmat bulunulan halin anlaşılmasına iyi bir esas teşkil eder.

Casus ve muhbir gibi vesaiti muhtelifle ile alınacak ve tekmlil kıtaat kumandanları tarafından bulundukları mahallerde icra ettirilecek keşfiyat ve tarassudattan hasıl olacak malûmat ile balâdaki esas ikmal edilir. Ehaliden alınacak malûmattan maada gazete ve mektup ve telgraf (telgraf müsvedde ve şerhleri) ve istasyonlar ve meskûn mahallerde bulunacak sair bu gibi evraktan hayli mühim havadis elde edilebilir. İşbu malûmatı muhtelifenin tedariki bilhassa birinci hatta bulunan süvariye aiddir.

Keza esirler ile düşmanın terkeylediği hastaların ifadeleri de faidebahş olabilir.

Harp esirlerinin derakab karargâhı umumiye gönderilmeleri usulden isede gönderilmeleri mümkün olamadığı takdirde istintakları icra edilerek neticesi karargâhı umumiye bildirilir. Esirlerin istintaklarında ifadelerinin birbirine az çok benzemelerinden ve yekdiğerile olan muhteselerinden hakikati hali meydana çıkarmak mümkün olacağı oñetle merhum esirler ayrı ayrı ve mahirane istintak edilmelidir. Bu yoldaki istintaklarda üseranın mensub oldukları kıtaatı askeriyenin (alay ve liva ve fırka ve kolordu ilâh.. misillü) terkiyatını ve mezkûr kıt'a kumandanlarının esamesini ve son defa kalınan konakları ile yürüyüşleri ve ordu-daki ahvali ve askerdeki efkârı ilâh ... tahkik eylemelidir. Ahval üseranın senian istintak ve isticvabına müsaade etmezse o halde hiç olmasa alay numaralarını tahkik etmek lâzımdır. Zira bu sayede düşman kuvayı askeriyesinin sureti taksimine dair bir fikir alınmış olur.

Madde 43 — Mahaza kat'i bir karar ittihaz edebilmek için taharrî ve tarassud vasıtasile düşmana dair doğrudan doğruya icra edilecek istikşafat ve bilhassa menabii muhtelifeden toplanılacak malûmat her şeyden ziyade elzemdir. Binaenaleyh keşif kolları ve düşman tarafına sevk edilmiş müfrezeler ve ileri karakollar ve pişdarlar ve kıtaat kumandanlarıyla kumanda heyetleri daima mafevklerine edinebildikleri malûmatı mümkün olduğu kadar sür'atle bildirmeye mecburdurlar.

Madde 44 — Madûn mafevkin o andaki niyat ve efkârına tama-

mile vâkif olduğu takdirde esaslı ve mühim hususâtı ehemmiyetsiz hususattan o nisbette kolay tefrik edebilir.

Düşmanın takib eylediği yollar ile bilhassa piyadesinin vâsil olduğu mevakiin ve alelhusus muharebe ve ileri karakol mevaziindeki cephelerinin nereye kadar imtidad eylediğinin vaktile bilinmesi bir kumandan için en ziyade haizi ehemmiyettir. Ekseriya düşmanın muayyen bir noktada henüz görülmediği haberi bile kumandanca mühimdir. Andan başka evvelce alınmış olan havadisın yeniden tabkiki sıhhati veya hut mahdud bir zaman zarfında ahvalin değişmediği haberi dahi kıymettardır.

Madde 45 — Bir takirde takriri verenin meşhudat ve mesmuatı tahminatını yekdiğerinden tefrik ettirmesi lâzımdır. Bir takirde havadisın membaı ve tahminatın esbabı mucibesi bildirilmelidir. Adea ve zaman ve mahalle aid mevaddı muvazzah olarak bildirmek haizi ehemmiyettir. Meselâ bir takirde «uzun kol» tabiri yerine «tahminen dört ilâ altı tabur ve bir kaç bataryadan ibaret bir kol» diye ifade etmek daha muvazzah olacağı gibi düşmanın ne vakit ve nerede ve hangi istikamette görüldüğünü ve hâhusus muayyen bir zamanda kol başı ile nihayetinin nerelerde bulunduğunu bildirmek dahi pek mühimdir.

Madde 46 — Hal ve mevkiî lâyıkı veçhile anlayabilmek için en alâ vasıta muharebedir.

Muharebeye tutuşmuş olan kıtaatı askeriye kumandanlarının hengâmı muharebede bile mafevklerini ahvalden haberdar etmeleri derecei fevkalâdede ehemmiyet verilecek bir madde olduğu gibi muharebe bitmez kıtaatı askeriye'nin kâffesi muharebe ettikleri düşman kıt'alarının hangi kolordu ve fırka ve liva ve alay olduklarını ve ne halde bulduklarını ve ric'at etmek için hangi istikameti aldıklarını ilâh ... bildirmelidir.

Madde 47 — Ahvali müstacelede doğrudan doğruya mafevki olanlara itayı malûmatla beraber daha büyük kumandanlardan icab edenlere dahi malûmat verilmelidir. Düşman tarafından tehdid edilmekte olan kıtaata yazılması iktiza eden mevaddın bittercih sairlerinden akdem yazılması muktazidir. Aynı zamanda muhtelif mahallere irsal kılınan evrakta makamâtı saireye dahi bildirildiği dercedilmelidir. Silsilei meratibe riayet etmeksizin bir mafevke itayı malûmat eylemeğe mecburiyet hasıl olduğu takdirde esbabı tehiri muhtasaran dercederek sür'ati mümkününe ile keyfiyeti kendi mafevkine bildirmelidir.

Madde 48 — Biribirine mücavir olan kıtaat düşmana dair alınan haberler ile kendi hal ve mevkiilerinde husule gelen tebeddülâtta daima yekdiğerini haberdar etmeğe mecburdurlar.

Raporlar

Madde 49 — Vakti seferde takrir ile rapor arasında şekil ve tarzı tahrirce bir fark yoktur.

Rapor kaideten konak ve ordugâhlarda dikkat ve itina ile yazıldığı cihetle ekseriya arazi üzerinde yazılan takrirlerin mütemmimi mesabesinde olduğundan mufassal olarak kaleme almır ve ehemmiyeti mahsusayı haiz bulunur.

Madde 50 — Raporu yazan kimse kendinden bahsederken, daima mütekellim sigası kullanmalı vesair elfazı tâzimiyyeden ictinab eylemelidir.

Madde 51 — Bu gibi vezaiye memur olanların müşahede eyledikleri ahval hakkındaki hissiyat ve efkârı zatiyelerini bilmek mucibi menfaat olabilir. Hatta bazen işbu hissiyat ve efkârı anlamak maksadile rapor tertib ettirilir.

Madde 52 — Vakti seferde arazi ve nikatı muhtelifenin tedkik ve mütaleası alelekser muayyen ve karibülvuku bir maksadı muvakkat için iktiza edeceğinden işbu vazifeye memur olan zata maksad tamamen izah edilmiş bulunacağı cihetle bu gibi araziye aid raporun hini tahririnde maksadı mebhuse müteallik ve calibi ehemmiyet mevaddan sairlerine takdimen en evvel yazılması lâzımdır.

Madde 53 — Hitamı muharebeyi müteakib bir takrir yazılır. Bادهu muharebeyi mufassal surette tarif eder bir raporun tahriri lâzımdır. Mezkûr rapor mümkün olduğu kadar muharebeyi müteakib yazılıp vukuatlar da vukubuldukları zamana göre tertib olunur. Büyücek bir muharebeden bâhis olan raporlar meydanı harbin mevakii muhtelifesine nazaran ayrı ayrı tertib ve tahrir olunup muharebenin cereyanı hengâmında vürud edipte muharebeye tesiri olan emir ve takrirler raporun derununa aynen yazılır veyahut mezkûr rapora zeylolarak rabtedilir.

Krokiler

Madde 54 — Elde bulunan haritalar ne kadar mükemmel ve mufassal olursa kroki yapmağa olan ihtiyaç o kadar azalır. Bununla be-

raber bazı hallerde bir kroki haritanın noksanını ikmal edebileceği gibi bazan dahi harita hizmetini ifa edebilir. Meselâ hususî bir istikşaf neticesini ve arazice icra olunacak tesviyei tûrâbiyeyi ve bir mevzûde yapılmasına lüzum görülen istihkâmâtı hafifenin tertibatını göstermek gibi elzem olan ibtidâî işlerde krokiler kullanılır.

Madde 55 — Berveçhi meşruh mükemmel krokilerden maada bir de sade surette krokiler tersim olunur ki bunlar yazılacak mevaddın münderecatını kısaltmak veya o münderecat yerine kaim olmak için istimal olunur.

Bu gibi sade krokileri süratle ve ahvali müşküle altında ve hatta bazan hayvan üzerinde yapmak lâzımgeleceği cihetle yapılırken topoğrafya işaretleri mahsusasından lüzumundan fazla olanları irae etmemelidir.

Bu babda bir mikayasa riayet etmek dahi icab etmeyip meselâ bir suyun muayyen bir mahallinde olan arzı misillü lâzım gelen mesafat ve mesahatı kroki üzerinde rakkam ile göstermek kifayet eyler.

Madde 56 — Bu misillü krokilerin süratle yapılmaları lâzım olduğundan musanna bir surette tersimlerle vakit geçirilmemeli ve maksada en ziyade hâdim olan mevaddı basit bir tarzda irae etmelidir.

Krokilerin hangi tarihte yapıldığını ve hangi kıt'ai askeriyenin veya sairenin vaziyetini irae ettiğini baş tarafta yazmak ve şimal-cenub hattından maada krokinin tayin cihetine hâdim olacak sair belli başlı nikat ve istikametleri tersim ve tahrir etmek lâbüddür.

Harp cerideleri []*

Madde 57 — Vakti seferde piyade sınıfında tabur ve süvaride alay ve topçuda bataryaya varıncaya kadar her kıt'ai askeriyenin seferberliğin bidayetinden nihayetine kadar geçen zaman zarfında sırf harekâtı askeriyeye hakkında almış olduğu evamir ile kâffeî icraat ve vukusatını muhtevi bir harp ceridesi tutması icab eder. Bunun için her bir kıt'ai askeriyeye nezdinde merbut nümuneye muvafık bir surette harp ceridesi

[*] *Piyade ve süvari bölükleri müfrez buldukları halde tabur ve alay ceridelerini ikmal eylemek üzere müfrez buldukları zamana mahsus ve nümunesine muvafık birer (harp ceridesi) tutarlar. Harekâtı askeriyeye müteallik olmıyan evamir ve tamimat vakti hazerde olduğu gibi tabur ceridelerine kaydolunur.*

namile bir veya bir kaç defter bulunması lâzımdır. Harp cerideleri vukuatı müteakib yazıldığı takdirde kıymet ve ehemmiyeti tezayüd edeceğinden vukuatın günü gününe yazılmasına itina edilmelidir.

*Emirler ile tahrirlerin sureti tebliğ ve isali
kavaidi umumiye*

Madde 58 — Emirler ve tahrirler gönderilecek mahallin uzaklığına ve ahvali saireye göre telgraf ve telefon ile veya tahriren veyahud şifahen tebliğ olunur.

Emir ve tahrirlerin tebliğ ve isaline memur olanlar

Madde 59 — Seferberlik nizamnamesinin zeyil cetvellerinde büyük cüzütam karargâhlarında evamiri isâl edecek atlı emir zabitan ve emir çavuşları ile emir atlılarının [*] adedi mevcut olup bunun ademi kıfayesi halinde sureti daima veya muvakkatde olmak üzere karargâhlara emir zabitan ve emir çavuşları ile emir atlıları ve alay kumandanları ile muhtelit müfreze kumandanları maiyetine keza emir çavuşlarile emir atlıları ita olunarak tezyid ve ikmal olunur.

Ordu başkumandanlığı ile kolordu ve fırka karargâhlarında daima mezkûr karargâhlara mahsus bayrağı (bayraklar aşağıda ayrıca irae edilmiştir.) hâmil bir emir atlısı bulunur ki bundan maksad mezkûr kumandanların buldukları mahalleri belli etmek ve bu sayede bilcümle evamir ve muharreratın irsal ve teatisini teshil eylemektir.

Madde 60 — İnkısamı asakir vasıtasile tefrik edilmiş olan kıtaat için yürüyüş ve muharebe ve ileri karakollarda lâzımgelecek emir atlısı her kıt'anın tertibatına nazaran mezkûr kıt'aya ilhak edilmiş olan süvariden o kıt'a kumandanının emrile ita olunur. Düşmanla temas edileceği anlaşıldığı andan itibaren muhabere için piyade askerinin süvariye ihtiyacı vardır.

Madde 61 — Süvari kıtaatının kuvayı mevcudesini tenkis etmemek için ahzedilecek emir çavuşlarile emir atlılarının lüzumu kat'isinden fazla alınmamasına ve hizmetlerinin hitamında hemen mensub oldukları kıtaata iadelerine daima dikkat etmek lâzımdır. Muntazam yollar

[*] *Pîpadede bu hususta müstahdem neferata (emir neferi) denir.*

mevcud olan mahallerde emir çavuşları ile emir atlıları yerine vesepidli efrad dahi faideli surette istihdam olunur.

Bilcümle evamir ve muharreratın sureti irsali

Madde 62 — Zaman ve ahval başka suretle tebliğini icab ettirmediği takdirde bilcümle evamir ve muhaberatın tahriren ita ve icrası lâzımdır. Telgraf ile telefon istimalinden alelekser bilhassa düşman memalikinde sarfınazar etmek mecburiyeti hasıl olduğu gibi emniyetle istimali halinde dahi bu vesait ile icra edilen muhaberatın tahriren tekrar ve teyidi muktazidir.

Muhaberatın şifahen icrasında tebliğ ve ihbara memur olan adama hareketinden mukaddem telâkki ettiği mevaddı bir defa tekrar etmemelidir.

Muhaberatı mühimme mümkün mertebe zabitan vasıtasile icra edilmelidir.

Evamir ve muharreratın ehemmiyeti fevkalâdeyi haiz olması veya takib olunacak yolun tahtı emniyette bulunmaması gibi ahvalde bir kaç nüsha olarak muhtelif yollardan gönderilmesi veyahud emir isâline memur olana iki ve daha ziyade süvari terfik edilmesi lâzımdır.

Gönderilecek mahal çok uzak bulunduğu veyahud gece olduğu halde bazı kere evamir ve muharreratı maiyetlerine muhafız olarak icabı kadar piyade neferatı verilmiş ve cümlesi arabalara irkâb edilmiş olan zabıtlar ile göndermek faidelidir. Bunlar düşman tarafından tehdid edilecek olursa evrakın düşman eline geçmesi asla caiz olmadığından mezkûr evrakı mahveylemelidirler. Maamafih kendilerini kurtarabildikleri halde hâmil oldukları evrak muhteviyatını mahalline bildirmek için evrakı mezkûre münderecatından zabitanı mumaileyhimin evvelce haberdar edilmiş olmaları faidelidir.

Madde 63 — Evamir ve muharreratı ita edenler bunları götürcek kimseye teslim edeceği zatı ve takib eyliyeceği yolu ve avdetinde dahi geleceği mahalli bildirmelidir.

Kırmandanlar buldukları mahalli tebdil eyledikleri halde varid olacak evamir ve muharreratın sür'at ve emniyetle kendilerine isali için iktiza eden tedabiri evvelce tehiye etmelidirler. Bazı kere bir emir veya tahriratın yolda sair bir mahalle dahi tebliğ ve irasî icab eylediği takdirde bunları isale memur olan kimseye evvelce bu babda talimat vermek lâzımdır.

Evamir ve muharreratı götürmekte olanların yolundan alıkonulması ancak ahvali fevkalâdede müstesna olarak tecviz olunabilir. Her küt'âi askeriye bu babda bir emri mahsus olmaksızın dahi evamir ve muharreratın mahalline sür'atı isâli için teshilâtı muktaziye ifasına mecburdur.

Madde 64 — Evamir ve muharreratı isale memur olanlar yolda kumandanlara bile tesadüf etseler yine kendilerine tenbih olunan yürüyüşle yollarına devam edecekleri gibi evamir ve muharreratın hini tebliğ ve tesliminde hayvandan inmek mecburiyetinde dahi değildirler.

Madde 65 — Evamir ve muharreratın hini irsallerinde bunları isal edecek kimsenin esnayı rahda hangi süratle gideceğini irâe etmek üzere muharreratın zarfları üzerine bir işaret vazedir. Bunlardan bir yıldız işareti münavebeten adeta ve süratli ile yani vasatî olarak altı dakikada bir kilometre ve iki yıldız işareti süratli ile yani dört dakikada bir kilometre ve üç yıldız işareti beygirin kuvvei tahammüliyesi nazarı mütealeaya alınmak şartile mümkün olduğu kadar süratle kat'î mesafe etmek lüzumunu gösterdiğinden işbu işaretlerin adedine göre hangi yürüyüşle gideceği şifahen hâmiline tenbih edilir.

Şifahen gönderilecek haberlerde dahi emir atısına yürüyüşün nev'ini söylemek lâzımdır.

Madde 66 — Uzun mesafelerde ekseriya muhaberat hareketi askeriyenin icra edildiği küt'âi arazide tesis edilen telgraf veya telefon vasıtasile icra olunur. Eğer vesaiti mezkûre tahtı emniyette bulunmazsa bu hizmeti ifa eylemek üzere muhabere postaları tesis edilir.

Yekdiğerinden uzak olarak hareket eden iki kol beyninde dahi muhaberenin tesisi için iki kol arasındaki yollar üzerinde müteakiben tebdili mevki ederek ilerlemek üzere muhabere postaları tertib olunur.

Maahaza muhabere postaları istimaline karar vermezden evvel bunların sürvari kuvvetini zayıflatacağını ve muharreratı muhimme mesafatı baideye iyi hayvanlı emir zabitleri vasıtasile irsal edildiği halde hem aynı sürat ve hem de daha ziyade emniyet istihsal edileceğini hattırdan çıkarmamak icab eder.

Muntazam yollar üzerinde ve mesafatı baide için müreccahan ve lespidli efrad muhabere postası hidematında kullanılır.

Madde 67 — Cüz'î bir zaman zarfında icra edilecek muhabere için beyinlerinde en ziyade on kilometre mesafe bulunan ve kuvvetleri bir

kaç süvariden ibaret olan muhabere postalarından müteşekkil bir muhabere hattı tesis olunur. Mezkûr muhabere postaları münasib noktalara yerleştirilip gelen muharreratı alarak ve hiç vakit kaybetmiyerek yakın bulunan postaya götürmek için daima hazır bulunurlar.

Eğer muhabere postaları çok zaman yerlerinde bırakılacaklar ise bu halde birbirinden daha uzak mesafelerde bulunmak üzere beherini bir küçük zabıt ile 6 neferden 10 nefere kadar afraddan teşkil eylemek iktiza eder.

Muhabere postalarının bir sülüsü (lâakal iki süvari) daima hayvanla harekete hazır olmalı ve bu esnada ikinci sülüsü kendi hayvanlarının başlığını alıp yem verebileceği gibi diğer sülüsü de emniyetin derecesine nazaran kendi hayvanlarının eğerlerini alabilirler.

Doğrudan doğruya muhabere hattının üzerinde kâin olan münferid binalar muhabere postaları tarafından intihaba en ziyade salihlerdir.

Büyük şehirlerden ahalinin şüpheli olduğu zamanlarda ictinah etmek lâzımdır.

Muhabere hattı üzerine nöbetçi olarak bir nefer vazetmelidir. Muhabere postasının bulunduğu yer gerek gündüz ve gerek gece esnasında belli edilmeli ve civar postalar tarafından kat'iyen bilinmelidir.

Bunun için muhabere postasının mahalli gündüzün bir bayrak ve yahud baş tarafı ot ve saz ile veya yeşil ağaç dallarile sarılmış bir kazık ve daha bu gibi bir işaret ile gösterilir.

Gece vakti ise bir fener ile işaret olunur.

Bazı gün olur ki muhabere hattından hiç bir kâğıt geçmez. Böyle günlerde her bir muhabere postası yakınında bulunan postaların yerlerinde kalıp kalmadıklarını arasına tabkik edip anlamalıdır. Eğer mümkünse muhabere postasına biraz okur yazar bir adam vermelidir ki postadan geçen muharreratı ve mezkûr muharreratı alacak adamların isimlerini veya kumandanların namlarını ve muharreratta gösterilen yürüyüşün nev'ini ve postaya geldiği ve civar postaya gönderildiği zamanları velhasıl postaya muharreratı getiren neferin ve civar bulunan postaya götüren neferin isimlerini kaydetsin. Tahriratı götüren adam ibtida rast geldiği muhabere postasının kumandanına tahriratı teslim eder ve işbu posta kumandanı mezkûr tahriratı kendi postasından bir neferle civar olan postaya gönderir ve tahrirat postadan postaya böylece isal olunur.

Tahriratı götüren nefere bir boş kâğıt vermelidir ki merhum nefer tahriratı mücavir postaya verdiği vakit posta kumandanı tahriratı aldığı mezkûr kâğıdın üzerine yazarak makbuz makamında nefere iade etsin. Kayıt muamelesi için tahriratın gönderilmesi hiç bir vakit tehir olunmamalıdır.

Cereyan eden ahvali askeriyeyi sonradan tahkik ve teftiş etmek hususunu kolaylaştırmak için muhabere postalarının defterleri mezkûr postaları ifraz eden kıtaatı askeriyeye iade ve teslim olunmalıdır.

Muhabere postalarına okur yazar adamlar verilemezse postalarda her gün gelen muharreratın adedi çetele tutularak zabtolunur.

Madde 68 — Eğer düşman toprağında bulunulur ise muhabere postalarının temini için köy muhtaran ve muteberanının mücazat ile tehdidi ve rehlin makamında adam alınması ve ilâh ... misillü tedabiri ihtiyatıyeye müracaat eylemek icab eder.

Madde 69 — Muhabere postaları çok vakit istihdam edileceklerse arasına tebdil olunmalıdırlar.

*Tahriren icra olunacak muhaberata dair
kavaidi umumiye*

Madde 70 — Vakti seferde muharreratın şekil ve tarzı sureti umumiyede vakti hazaadakinin hemen aynı gibi ise de muharreratı mezkûre için âtîde nümunesi irae edilen muhabere varakalarının istimali keyfiyeti tesri ve teshil eder. Eğer alelâde muhaberatta müstamel olan takrirlik kâğıt ile muhabere varakaları mevcud değil ise o halde cep defteri yaprağı ve buna mümasil evrakı saire istimal olunur.

Madde 71 — Emirlerle takrirler muhtasar cümleler ve herkesin anlayabileceği tabirler ile yazılmalıdır. Binaenaleyh tarzı ifade o kadar açık ve sade olmalıdır ki neferat bile anlayabilmelidir.

Yazılan şeyin maksadı tamamen beyan eylediğine kanaat gelmek için yazan kendisini tahriratı alcaak adamın yerinde farz ile mükerren okumalıdır. Bu suretle alelekser tarzı ifade tebdil ve tadil olunarak yanlış anlaşılma ihtimali bertaraf edilir.

Madde 72 — Mevakiin tarifinde bir kaç manaya gelen ve şüpheli görünen tabirattan kâmilten sarfı nazar olunmalıdır. Sağ ve sol ve ileri ve geri ve öbür taraf ve beri taraf gibi tarifât mübhem değil ise de harp

zamanında tehlikeli hatalara sebep olmuş olduklarından bunların istimalinde gayet dikkat ve ihtiyat lâzımdır.

Bir mahallin cihati erbaası yani şark ve garb ve şimal ve cenub gibi nıkatı coğrafiyesi sabit olduğundan ol mahallin cihati mezkûreye nazaran tarifi daha emniyetli ve muvafık olur.

Sağ yan ile sağ cenah ve sol yan ile sol cenah ve sağ taraf ve sol taraf canibdarları kelimeleri düşmana yüz çevrildiği halde bulunulan vaziyete göre kullanılmalı ve ricat halinde dahi bu isimler değiştirilmemelidir.

Yürüyüş kolları nizamı harbin icab ettirdiği sade bir nam ile yad olunamayacaklar ise o halde kumandanlarının ismile yad edilmeleri muvafıktır.

Madde 73 -- Kıtâatı askeriye arasında ileriye ve geriye doğru umkan olan uzaklığa «mesafe» ve yan taraflara doğru bırakılan açıklığa «aralık» tabir olur.

Madde 74 — Umumiyetle tarihler rumî olmak üzere bermutad istimal olunduğu gibi yazılır: Fi 20 nisan sene 315 gibi.

Yirmi dört saatten ibaret olan günün mebdei grubdur. Birinci on iki saat gece ve güneş kaçta doğarsa doğsun diğer on iki saat gündüz itibar olunur. Eğer gecenin tayininde kullanılacak ifadenin yanlış olacağı hatıra gelirse olvakit meselâ nisanın yirmi birinci gecesi ibaresi yerine gece hangi gündüzler arasında ise o günlerin ikisini de aralarına bir çizgi çizerek göstermelidir. Şu halde mezkûr ibare yerine nisanın 20/21 inci gecesi şeklinde veyahut nisanın yirminci salı günü ile yirmi birinci çarşamba günü arasındaki gece suretnide yazmalıdır.

Madde 75 — Saat ve dakika şu şekilde: (dakika 45 saat 7 gece veya gündüz) yazılır.

Madde 76 — Şehir ve kasaba ve kariye ile nehir ve dağ ve şahıs isimleri gibi esmaı hassayı gayet okunaklı yazmak lâzımdır. Binaenaleyh harflerin şekilleriyle noktalarına itina eylemekle beraber icabında harekelerle yazılmalıdır.

Eğer bir mıntaka dahilinde aynı isimde bir kaç mevki bulunursa mevki mezkûrenin tayininde şüphe ve hatadan kurtulmak için korre içirisine yani şu () işaretin derununa civarında bulunan bir mevki nazaran ciheile mesafesi yazılmalıdır. Meselâ: Yenihan (Sarımbeyin

4 kilometre garbında) gibi. Eğer bir mevkiin iki ismi var ise her ikisini de yazmalıdır. Meselâ (Tirnova Simenli) gibi.

Yollar daima yekdiğerine rabtettikleri iki mevkiî malûma göre tayin olunurlar. Eğer bir yol üzerinde harekâtı askeriye icra olunacak ise mezkûr iki mevki hareketin cihetine göre beyan olunur. Meselâ Bursa-dan Mudanyaya doğru bir yürüyüş icra olunacak ise o vakit emrin içinde mezkûr yol (Bursa - Mudanya) yolu denilerek tarif olunur.

Madde 77 — Araziye münasebetleri olan emirler emri alan adamın elinde harita bulunmasa bile yine haritaya göre yazılmalıdır ve mürselünileyhin elinde harita bulunmadığı halde haritasız anlaşılmalıyacak derecede olan tariflerin kâffesinden ictinab etmeğe dikkat olunmalıdır ve ihtiyat olmak ve sehve meydan vermemek üzere istimal olunan harita dahi zikrolunmalıdır. Bir noktayı iş'ar eylemek üzere rakım kullanıldığı zaman o mıntakada bazen aynı rakımda bir kaç nokta bulunabileceği cihetle mezkûr noktaları yekdiğerinden tefrik eylemek için fazla izahat ilâve olunmalıdır. Meselâ: (Dobrovanın cenubu şarkisindeki 552 rakımlı tepe) gibi.

Madde 78 — Herhangi bir mevziin tarifinde o mevziin sağ cenahından başlanılıp sol cenahına doğru gidilir. Meselâ: Nagoriç - Komanova - Uypa mevzii denildiği vakit mevziin sağ cenahı Nagoriçte ve merkezi Komanovada ve sol cenahı Uypada bulunduğu anlaşılır. Düşman mevzilerinin tarifinde dahi usulü mezkûreye riayet edilmelidir. Bundan maada düşman mevzii tarif edilirken tarif den adam kendisini düşmanın yerinde farzedip yüzünü mensub olduğu orduya çevirerek mezkûr mevziin sağ cenahından tarife başlamalıdır. Usulü mezkûre sayesinde harita üzerinde mevkilerden birincisi bulundukta sairlerini bulmak gayet kolay olur ve mevziin cephesinin tayininde dahi hiç bir şüpheye mahal kalmaz.

Madde 79 — Kıtaatı askeriyeinin isimlerini yanlışlığa meydan vermeyecek surette ihtisar etmek hususunda âtideki bazı işaretler kabul olunabilirse de istimali mecburi değildir:

Heyeti erkân — erkân	bölük — k	istihkâm — istihkâm
Kolordu — kolordu	takım — takım	cebel bölüğü — cebel
topu k.		
Fırka — fırka	piyade — piyade nakliye — nakliye	
Lîva — lîva	süvari — süvari telgraf — telgraf	
Alay — y.	topçu — topu sanayi — sanayi	
Tabur — t.		

Badde 80 — Kâffeî muharrerat az bir ıfık ile kolaylıkla okunabilecek surette olmalıdır.

Kurşun kalemlle yazılan muharreratın yazıları cüzî bir zamanda silinip mahvolunacağından bu kabil evrak hıfzolunmak üzere hazinei evraka vazolunmazdan evvel yazılar üzerine sud veyahut zamk mahlûlü veya sair bir terkibi kimyevî tılâ olunmalıdır.

Madde 81 — Muhabere varakalarile zarfları için aşağıda beyan edilecek usule riayet edilmelidir:

Muhabere varakasını gönderen adam tarih ile gündüz veya gece olduğuna nazaran saat ve dakikaya mahsus olan haneleri imlâ eder. Varakai mezkûreyi alan ise vasıl olduğu tarih ile saat ve dakikayı «vasıl olmuştur» ibaresinin hizasına yazar. Muhabere varakasını gönderen adam (muhabere varakasını gönderen) sütununa kendi ismini yazmayıp bir karargâha veya erkâna mensup ise o karargâhın veya erkâmın isim ve numarasını veyahut mensup olduğu kıt'ai askeriyeyi veyahut o esnada muvakkat bir memuriyet üzerinde ise bu memuriyeti yazmalıdır. Meselâ: Piyade on ikinci fırka — piyade nizamiye on dördüncü alayın ikinci taburunun birinci ileri karakol bölüğü — dördüncü süvari bölüğünden zabıt keşif kolu .. ve ilâh tarzında yazmak lâzımdır.

Çünkü muhabere varakasını alan kimse ekseriya gönderen adamı şahsan tanımaz. Halbuki iş'ar olunan kıt'ai askeriyeyi tanır ve nerede bulunduğunu da bilir.

Muhabere varakasını gönderen adam kendi ismini ve rütbesini ve kıt'ai askeriyesini imza mahalline yazmalıdır.

Serlavhalar pek muhtasar olarak nam veya makama meselâ: Müşir R. paşa hazretlerine — Ferik S. paşa hazretlerine — İkinci kolordu kumandanlığına — Birinci fırka kumandanlığına — ... ilâh gibi yazılmalıdır.

İleri karakol bölüğü ve zabıt keşif kolu . . . ilâh gibi hıdematta bulunanlar tarafından bir gün zarfında aynı mahalle bir çok taktırir gönderilir ise işbu taktirilere bir numaradan başlanarak sırasile numara verilmelidir.

Muhabere varakası kalın ve dayanıklı bir kâğıt olmalıdır.

Muhabere varakasının sol tarafında boş bulunan bir santimetrelilik kenar mezkûr varaka bir rapora mütemmim olmak veyahut hazinei evrakta hıfzolunmak üzere icab eden yerlere yapıştırılmak için terk edilmiştir.

Muhabere varakası zarfları için aşağıda beyan olunacak usullere riayet olunmalıdır:

Muhabere varakasını gönderen zarfın üstüne mezkûr varakadaki serlavhanın aynısını yazar.

(Gönderilmiştir) kelimesinin hizasına dahi muhabere varakasını gönderen tarih ile saat ve dakikayı yazmalıdır.

(Sürat) hizasına dahi (65) inci maddede beyan edildiği veçhile bir ve iki ve üç yıldız işaretlerinden birisini koymalıdır. Bu halde tahrirata isale memur olanlar (65) inci maddede beyan edilen kaidelere göre hareket etmeğe mecburdurlar.

Muhabere varakasını alan dahi zarfın üzerinde bulunan (vasıl olmuştur) kelimesi hizasına mezkûr varakanın vasıl olduğu tarih ile saat ve dakikayı yazdıktan sonra isal edenlere makbuz makamında olmak üzere zarfı geri vermeliştir.

Zarflar rütubete dayanacak ve kolaylıkla yırtılmıyacak derecede kuvvetli olan ince kâğıtlardan yapılmalıdır.

Zarfın büyüklüğü muhabere varakasını bir kerre büküldükten sonra alabilecek veçhile hesap ve tayin olunmuştur. Zarfı açabilmek için zarfın büküldüğü mahalle zank ile bir iplik yapılmıştır. Mezkûr iplik olmazsa muhabere varakasını yırtmaksızın zarfı açmak müşkül olduğundan bu halde zarfın tamamen yapılmaması lâzımdır.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Keşif hidematı

Madde 82 — Keşif hizmeti hemen münhasıran süvarinin vazifesidir. Gayet mühim ve vasi olan işbu vazifenin faalâne icrasında nefere varıncaya kadar süvari ümera ve zabitanı kendilerinin mabehüttemeyyüzü olabilecek pek çok fırsat ve vesilelere tesadüf ederler. Zira huda ve maharet ve tabiyeye vukuf ve sür'ati intikal ile bilâ tereddüt itayı karar gibi evsaf ve meziyat bu vazifenin hini icrasında tezahür eder. Ve işbu vazifeye memur olanlardan nihayet dereceye kadar mezahim ve meşakı askeriyeye tahammül dahi matlüptür.

Madde 83 — Orduların istikşafat hizmeti mezkûr orduların ilerisinde müstakillen hareket eden süvari fıkraları tarafından ifa olunur. Bahusus eğer düşmana rast gelmek için ara yerde katolunacak mesafe

çok olur ise yani süvari kıt'aları kendi hareketlerine müsaid meydan bulabilirlerse bu gibi hallerde orduların bir çok mesafe ilerisinde hareket eden süvari fırkaları vaziyete ve zamanın isbatına göre mezkûr orduların 1 ilâ 3 ve belki 4 günlük yürüyüş kadar bir mesafe ilerisinden hareket ederek keşif hizmetine müteallik kâffei esbab ve tedabiri sureti mükemmelede ittihaz ve icra ederler.

Süvari fırkaları bu halde düşmanın bulunduğu ahval ile kuvvet ve harakâtını yani mevzilerini ve kuvvetini ve tahkim eylediği mikat ve mevaki ve ittihaz eylediği ordugâhın nev'iai ve dehbey ve mağazalarının mevakiini ve keza düşmanın yan ve arkasına sarkarak icra etmekte olduğu harakâtı askeriyeyi keşif edecekleri gibi mensup oldukları orduyu ve harakâtı askeriyesini düşman süvarisinden setretmelidirler.

Madde 84 — Fırka süvarisinin icra edeceği keşif hidematı aynı usule tâbi olmakla beraber daha mahdud bir münka dahilinde ve yakın hedeflere karşı icra olunur. Bununla beraber fırka süvarisi muharebenin her devrinde lâyenkatı keşfe devam etmek ve bu babda elde mevcut vesaitin cümlesinden istifade eylemekle mükelleftir.

Mezkûr süvari bilhassa mensup olduğu kıt'anın ve düşman kıtasının cenah ve yanlarını keşif etmek ve düşmanın baskınlarına karşı topçuyu setr ve muhafaza eylemekle muvazafır. Bir piyade taburuna varıncaya kadar müstakillen hareket edecek her bir kıta askeriyeye keşif hizmetinin ifası için behemehal katiyen bir kaç süvari terfîk edilmelidir.

Madde 85 — Keşif hususunda düşmanı doğrudan doğruya taharri ve rüyet eylemek muktazî olup düşmana dair malûmat verecek sair kâffei vesaitte dahi müracaat olunmalıdır. Üceranın mensup oldukları alayların numaralarından düşman kuvayi askeriyesinin sureti taksimi hakkında malûmatı îzâma alınabileceğinden (42 nci maddeye müracaat) mümkün olduğu mertabe düşmandan çabuk esir alınmasına gayret olunmalıdır.

Madde 86 — Keşiften maksat salî ahvali görüp kumandanı haberdar etmekten ibaret olup bu hizmete memur olanların düşmanla tutuşmaları ancak işbu maksadın husulü için başka çare mevcut olmadığı halde tecviz olunabilir.

Görmek hususunda en ziyade işe yarayan münferid süvarilerle küçük kıtalardır.

Keşif cenasında düşman gayet cüzî bir müddet görülebileceğinden aelhusus zabıt bu müddet zarfında vaki olan meşhudatından netayici sahîha istihsaline muktedir olmalıdır.

İyi binici ve iyi dürbün ve haritalara malik ve araziyi tanıyıp haritanın istimal ve tatbikına vakıf olan ve düşmanın hal ve vaziyeti ile kendi kumandanının eskâr ve niyatına lüzumu derecede vukufu bulunan bir zabıt keşif hizmetini en iyi bir surette ifa eder.

Madde 87 — Sureti umumiyede [zabıt keşif kolu (*)] göndermekte tasarrufa riayet lâzımdır. Çünkü harp zamanında gayet müşkül olan keşif hizmetini bihakkin ifaya muktedir zabitan pek çok bulunmayacağı gibi bidayeten gönderilen keşif kollarından sonra diğer keşif kollarının irsalini icab ettirir bazı ahvalin zuhuru ihtimaline ve keşif giden zabitanın asıl kıt'alarındaki vazifelerinin dıçarı hâlel olması mülahazasına binaen o kadar ehemmiyeti olmayan bazı keşif hizmetleri için zabitan yerine dirayetli küçük zabitan gönderilmelidir.

Madde 88 — Bazı ahvali hususiyede erkânı harbiye zabitanı ile sunufu saire zabitanı dahi keşif hizmetinde istihdam olunur.

Madde 89 — Zabıt keşif kolu kuvvetinin tayini hüsbütün ahvale tâbi isede kaideten matlup olan maksadın husulüne kifayet edecek dereceden ziyade olmamalıdır. Bununla beraber şunu nazarı mütaleaya almalıdır ki bir keşif kolu muhabere için bir kaç süvari gönderdikten sonra yine zabitanın maiyetinde bir kaç süvari kalacak veçhile kuvvetli olmalıdır. Adi hallerde keşif kolu pek uzak yerlere sevk olunamayacağı gibi müddeti hizmeti dahi az olacağından keşif kolu zabitanın maiyetine bir çavuş ile 4 ilâ 6 nefer vermek kâfidir. Lâkin ekseriya zabıt keşif kolunun düşmana yaklaşmasını men eden küçük küçük düşman kollarını tard ve tebit etmek veyahut birbirine muavenet ederek bir kaç süvari vasıtasile bir muhabere hattı tesis ile uzak mahallere takrir göndermek iktiza ettiği halde veyahut buna mümâsil halâtta keşif kolunun kuvveti bir süvari takımına kadar ziyadeleştirilir. Ve bazan da süvari bölüğü tam mevcudile sevk edilir. Çünkü mezkûr bölük kuvvetine itimaden bir çok zaman düşman ile temasta bulunup istikşafata devam edebilir. Bundan başka zabıt keşif kolları kendi selâmetlerini çabukluklarında aramalıdır.

[*] Düşmanın halini ve hususâtı saireyi tecessüs ve tahkik etmek üzere sevk olunan küçük cemiyetlerin her birisine (keşif kolu) denir. Bir zabitan tahtı kumandasında bulunanlara (zabıt keşif kolu) ve bir küçük zabitanın maiyetinde olanlara (küçük zabıt keşif kolu) tesmiye olunur. İki nefer veya atlıdan mürekkep olanlara (keşif) denir.

Madde 90 — Şu maksada mebni kumandanlar gönderdikleri zabıt keşif kollarını ve sureti umumiyede keşfe memur kâffeî süvari kıtaatını hareketlerinde serbest bırakılmalıdırlar. Bahusus intihap ve takib edilecek yolları sureti katiyede tayin eylemeyip yalnız istikameti umumiyenin iraesile iktifa etmelidir. Zabıte verilen talimatta keşif kolunu gönderen kumandanın tahkik etmek istediği maddeler sureti mahsusada tayin edilmelidir. Eğer mevadda mezkûre bu suretle tayin ve izah edilmemiş bulunursa mezkûr keşif kolunun icra edeceği istikşafatın neticesinden hakkile istifade edilemez.

Madde 91 — Zabıt keşif kolları cesareti tamme ile hareket etmeğe mecbur iselerde yine bazı mertebe tedabiri ihtiyatıyeden geri durmamalıdırlar. Ezümle ahalişi düşman olan memleketlerden ve oldukça cesim mekûn mahallerden sıkça geçmemelidirler. Şehirler ve köyler ve çiftlikler ve avlular gibi kapalı yerlerde uzun müddet durmamalıdırlar. Bazı ahvalde keşif kolu zabıti keşif kolunun kısmı azamını tekrar bulunması kolay olan bir mahalde terk ettikten sonra ya kendisi yalnız olarak veyahut iyi binici bir neferi yanına alarak düşmana kendisini göstermemek üzere yapacağı istikşafata devam etmek için ileriye gider.

Madde 92 — Kendi hareketlerini düşmanın hareketına uydurarak üzün bir müddet düşmanla teması muhafaza eden keşif kolları veya daha kuvvetli müfrezeler düşmana dair yevmiye aldıkları malûmatı vaktile geriye isal ederlerse olvakit vazifelerini hüsnü ifa eylemiş olurlar. Maamafih temasta bulunan keşif kolları ile iktifa edilmeyip her gün keşif için tedabiri lâzime ittihaz olunmalıdır.

Madde 93 — Neticesi vaktinde vasıl olmayıp geciken keşif en iyi bir keşif olsa dahi faidesiz kalır. Binaenaleyh büyük rütbeli kumandanlar ile bilcümle ileriye sevk edilmiş süvari kıt'alarının kumandanları takrirlerin sürat ve emniyetile geriye isal edilmeleri hususunu temin eylemelidirler. [62 nci maddeye müracaat]

Bu maksadın temini için bazı kere mühim yolların telâki noktalarına ufak süvari kıt'aları sevk olunması faydeli olabilir. Takrirlerin emniyetle mahallerine isali vazifesi esasen doğrudan doğruya ileride bulunan süvari fırkalarına veya ahar suretle ileriye sevk edilmiş olan süvari bölüklerine aiddir.

Madde 94 — Süvari bölük komandanları ile zabıt keşif kolu kumandanlarına varıncaya kadar bilcümle mustakil süvari kumandanları

düşmanla istihsal olunan temasın artık gaib edilmemesinden mesuldürler.

Madde 95 — Keşif için kuvvetli piyade kıt'alarının taarruzu ancak umumen icrası kararlaştırılmış olan bir taarruzun mukaddimesi olmak üzere tecvîz olunabilir.

Madde 96 — Baloncu müfrezelerinin vakti zamanile ve tarassudata müsaid halâtta istihdamları faide bahş olup keşfe memur süvari vasıtasile alınacak haberlerin ikmaline yardım edebilirler.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Emniyet hidematı

Kavaidi umumiye

Madde 97 — Düşmana yakın bulunan her kıta askeriye düşmandan kendisini muhafaza için emniyet tertibatı ahz etmeğe muhtaç olduğundan bir kısım ayırarak işbu emniyet hidematının ifasına tayin eder. Buna memur edilen kıta kısmı külliye baskınlardan muhafaza etmeğe ve lâzım gelen evamirin tahrir ve mevkiî icraya konulmasına muktazi zamanı kazandırmaya gayret eylemelidir. Bu babda ilk evvel yapılacak şey uzak mesafelerde icra ettirilecek keşif hidematından maada doğrudan doğruya kıtanın bulunduğu mntakai mahdude dahilinde dahi keşif ve tarassud icra ettirilmesidir.

Madde 98 — Bu gibi emniyet hidematına tayin edilecek kıtaatın kuvvetini hini tayinde kısmı mezkûrun hasbelvazife sair kıtaattan daha ziyade meşakkat çekeceklerini nazarı mütaleaya alarak bu babda maksadın icab ettirdiğinden fazla kuvvet tayin ve istimal etmemek lâzımdır.

Madde 99 — Emniyet hizmetine memur askerın sureti tertibi ve taksimi ahvale göre tahallûf edebilir. Fakat bu hususta kaidei esasiye önde bulunan küçük kısımlar arkalarında bulunan büyük kıtalardan daha ziyade muharebeye hazır ve müheyya bulunarak mezkûr büyük kıtaların emniyetlerini muhafaza eylemekden ibarettir. Binaenaleyh kıtaatı cesime emniyet hizmetini icra eylemek üzere yekdiğeri arkasında olarak müteaddit kademeler ihraç ederlerki kademelerin kuvveti düşmana doğru gittikçe tenakus eylemek üzere tertib olunur. Kıtaatı sağire ise bu kademelerin en küçüklerele iktifa ederler.

Yürüyüş esnasında emniyet hidematı

Tarifat

Madde 100 — Yürüyüş icra eden her bir kıtai askeriye ve bilhassa umkları ziyade olmalarından dolayı ekseriyetle yol takibine mecbur olan kıtaat muharebe için hat açmak üzere cüzî külli bir zamana muhtacdirlar. İşbu yürüyüş esnasında emniyet hizmetine tayin edilen kıtai askeriyeden maksat yürüyüş koluna zikrolunan zamanı kazandırmak ve yol üzerinde tesadüf edilen ufak tefek manileri bertaraf ederek kolun yürüyüşüne sakte getirmemektir.

Madde 101 — Yürüyüş kolunun emniyetini istihsal eylemek için birinci vasıta iyi bir keşif hizmeti ise de aşağıda zikrolunacağı üzere mezkûr kolun yakınında doğrudan doğruya icra edilecek tedabir ve tertibatı tahaffüziye ile de emniyeti mezkûre ikmal olunmalıdır.

Madde 102 — İleri yürüyen kıtaatı askeriyenin yürüyüşünü muhafaza için ilerilerine çıkardıkları müfrezeye «Pişdar» ve geri yürüyüşü icra eden kıtaatı askeriyenin yine şu maksada binaen gerilerinde bulundurdıkları müfrezeye «Dümdar» ve yanlarını setir ve muhafaza için çıkardıkları müfrezeeye «Canibdar» tabir olunur.

Pişdar

Madde 103 — Ordunun cephesi ilerisinde hareket eden süvari fırkaları veya bunların aksamı geriden gelmekte olan ordu aksamını doğrudan doğruya setir ve temine - vezaifi sairelerinden dolayı - elelekser muktedir olamazlar.

Binaenaleyh mezkûr ordu aksamı kendi ilerilerinde süvari fırkaları ... ilâh bulunduğu halde dahi yine daima pişdar ifraz etmek mecburiyetinde bulunurlarki mezkûr pişdarlar bu halde ilerideki süvari ile irtibatta bulunur ve daima bu irtibatı muhafaza ederler.

Madde 104 — Yürüyüşün temini hususunda laykile keşif icrası pek iyi bir vasıta olduğu cihetle bir kıtai askeriyeeye merbut olan süvarinin kâmilen pişdardan daha ileriye sürülmesi iktiza eder. Mezkûr süvarinin lüzumu takdirinde sonradan ileriye gönderilmesinden ise berveçhi meşruh bidayeten ileriye sürülmesi daha ziyade kolun emniyetini ve yürüyüşün intizamını mucib olur. İleriye sevk edilmiş olan süvari ya «pişdar süvarisi» namile pişdara ilhak edilir yahut süvari kuvveti ziyade bulunduğu takdirde «mustakil süvari» namile doğrudan doğruya kol

kumandanının tahtı emrinde bulunur. Her iki şikka göre de muharebe esnasında keşif hidematının icrası için piyade nezdinde mikdarı kâfi süvari bulundurması lâbüttür. Bazen süvarinin kısmı azamı başka bir istikamete gönderildiği gibi bazen dahi muvakkaten geride tevkif edilir. Şu son tedbire alelekser meselâ düşmana ziyade yaklaşıldığı veyahut mukabil bulunan düşman süvarisi gayet kuvvetli bulunup buna karşı mevcut olan süvarimiz zaif olduğu zamanlarda müracaat olunur.

İleriye sürülmüş olan süvari kendi harekâtını her türlü şeraiti keşfiyeyi ifa etmekle beraber geriden gelen piyade ile irtibatını hiç bir an gaib etmeyecek veçhile idare etmeli ve mezkûr piyadenin yayıldığı esnada - icabında istihdam olunmak üzere - kumandanın eli altında hazır bulunmağa gayret etmelidir.

Fırka süvarisi muharebe esnasında dahi esasen keşif hidematının ifasına devam ile mükellef isede müsaid fırsatlar zühurunda muharebe-ye iştiraktan geri durmamalıdır.

Madde 105 — Piştâr ile kısmı külli arasında terk edilecek mesafe maksada ve kuvvete ve düşmanın halile arazinin ahvaline tâbi olduğundan bu babda muayyen bir mikdar verilmesi kabil değildir.

Piştâr kısmı küllinin yürüyüşünü her türlü tevekkuf ve teehürden muhafaza edebilecek kadar uzak ve icabı halde kısmı küllinin vaktile piştâra muavenetini temin eyliyecek kadar yakın bulunması iktiza eylediğinden kısmı külli ile piştâr beyninde bulundurulacak mesafe buna nazaran tayin edilir. [*].

Düşman üzerine taarruz maksadile icra olunan yürüyüşte ileriye doğru yayılmayı tesri için piştârın kısmı külliden mesafesi azaltılır.

Madde 106 — Piştârın kuvveti ve teşkilâtı mezkûr piştârı ifraz edecek olan bütün kolun mevcuduna ve arazinin haline tâbidir. Büyük kıta-

[*] Ahvali adiyede bu babdaki mesafe takriben berveçhiatî olabilir:

Küçük müfrezeler için (1 ilâ 2 tabur ile bir küçük süvari kıtası)
400 ilâ 500 metre

Daha büyük müfrezeler için (piyade alayı veya livası ile beraber süvari ve topçu)
500 ilâ 800 metre

Süvari alayı 800 ilâ 1000 metre

Süvari livası 1000 ilâ 1200 metre

Süvari fırkası 1500 ilâ 2000 metre

Piyade fırkası 1500 ilâ 2000 metre

atı askeriyede yahut ordularda piştarlar birinci hatta bulunan kıtaatı askeriye tarafından teşkil olunacağından kuvvet ve teşkilâtı birinci hatta bulunan kıtaatı askeriyenin mevcuduna tâbidir. Piştarda bulunacak piyade askerinin mevcudu mensup olduğu kıt'ai askeriye piyadesinin ekseriya altıda biri ile üçte biri nisbetleri beyninde bulunur. Piştarda bulunacak süvarinin mikdarına gelince yukarıda beyan eylediğimiz veçhile ekseriya mevcut olan süvarinin kısmı azamından ibaret olur. Eger piştara olkadar süvari verilemezse hiç olmazsa keşif ve emniyet ve muhabere gibi hizmetlerin ifasına kâfi miktarda süvari verilmelidir.

Sahra topçusu ile istihkâm askeri mümkün mertebe tabiye cüz'ü tamlarına hâlel gelmemek üzere icabına göre piştara ilhak edilir. Sahra topçusunun taksimini icab ettirecek esbabı mahsusa yoksa mezkûr topçuyu toplu bulundurmak daha faidelidir. Zira topçunun parça parça muharebeye girmesi kesretli düşman topçusuna karşı mahvını intaç eder.

Piştara lüzumuna göre teknil köprücü kolu ile subhiye müfrezesinin bir kısmı dahi verilebilir ve baloncu müfrezeleri de kaideten piştara ilhak olunur.

Madde 107 — Piştar «piştar kısmı küllisi» ile piştar piştarından ve bazan da piştar süvarisinden mürekkebirdir. (104 üncü maddeye müracaat.)

Madde 108 — Piştar kısmı küllisi piştarda bulunan piyadenin kısmı azamile kaideten piştar topçusundan tereküp eder.

Madde 109 — Piştar piştarında mümkün olduğu kadar kıt'a cüz'ütamlarına hâlel gelmemek üzere piştar piyadesinin dörtte birinden üçte birine kadar bir kısmı ve icabı kadar süvari ve istihkâm askeri bulunur.

Piştar piştarında bulunacak süvarinin kuvveti takip edilen yolun yan taraflarına piyadeden keşif kolu ifrazına ihtiyaç göstermeyecek miktarda olmalıdır.

Piştar piştarı düşmana tesadüfünde gerisinden gelen piştar kısmı küllisine yayılmağa muktazi zamanı kazandırabilecek bir mesafede - alelade 500 mtereden 1000 metreye kadar - kısmı küllinin ilerisinden yürür.

Eğer piştarın kuvveti az olursa piştar piştarı piştar kısmı küllisinin ansızın zuhur edebilecek düşman piyadesinin şiddetli bir ateşine düşer olmasına meydan vermeyecek derecede bir mesafede mezkûr kısmı küllinin ilerisinden gider.

Kuvvetli bir piştar piştarı emmiyetini tezyid eylemek için kuvvetinden bir kısım yani bir bölük yahut bir takım ayırarak 300 ilâ 400 metre ilerisine gönderir ki buna «piştarbaşı» tesmiye olunur.

Madde 110 — Piştar piştarından keza 300 ilâ 400 metre ileride «piyade ucu» ve bunun ilerisinde de «süvari ucu» veyahut piştar piştarının süvarisi ile bunun ucu hareket eder. [*].

Piyade ucu oldukça düşmana mukavemet edebilmek ve piştar piştarının muavenetine muhtaç olmaksızın vasice bir araziye yoklayabilmek için kuvveti bir zabıt ile lâakal bir mangadan ibaret olur. Mezkûr uç arazi icab ettirdiği halde dağlık bir nizamda olarak yürür ve piştar piştarile olan muvasale ve irtibatını muhafaza etmek için dahi kendisile piştar piştarı arasındaki mesafenin vasatında yürümek üzere iki nefer bulundurur. Velöspitli efrad bulunduğu halde bu irtibat vazifesi anlara tahmil olunur.

Süvari ucu bir zabıt ile 4 ilâ 6 atlıdan mürekkeptir. Mezkûr uç geri ile olan muvasaleyi temin için yol üzerinde alelâde bir veya 2 süvari terk ettikten sonra tarassud veecessüs için yol civarındaki tepelere çıkmalı ve bundan dolayı gaib edeceği zamanı yürüyüşünü tesri ederek tazmin eylemelidir.

Ucdaki süvari efradı alelâde mızrağı oyluk üstüne alırlar ve filinta yerinde olarak (arkada veya gılabında) hareket ederler. Müstesna olarak uç kumandanı bu vaziyeti tebdil edebilir.

Madde 111 — Süvarisiz hareket eden piyade askeri yukarıda beyan edilen yürüyüş kısımlarına ayrılırsa da bu gibi halâtta piyade keşif kollarının süvari kadar uzak mesafelere gidemeyecekleri tabii olduğundan bu yüzden keşif hidematına arız olan noksan piştarla kısmi küllî ve piştarın aksamı muhtelifesi arasındaki mesafelerin tezyidi ile tazmin edilir.

Madde 112 — Bir süvari fırkasile müstakillen yürütmekte olan sair süvari kıtaatı yürüyüş kademelerini ve keşif ve emniyet vasitini kendilerine terettüp eden vazifenin icabatına nazaran ittihaz ederler.

Bu kaide piştar piştarının ilerisine sürülmüş olan piştar süvarisi hakkında dahi caridir.

[*] Eğer piştar piştarından bir piştarbaşı teşkil olunmuş ise o halde uç işbu piştar başından ihraç olunur.

Madde 113 — Piştâr gerisinden gelen kolun bilâ lüzum tevakkufuna meydan vermiyerek muntazaman yürüyüş devam edebilmesi için kâffei tedabir ve tertibatı ittihaz etmelidir.

Piştardan maksat salî kolu düşmanın ciddi hücumlarından muhafaza eylemekten ibarettir. Piştâr kumandanı düşmanın küçük müfrezelerinin ehemmiyeti olmadığını ve takarrübleri halinde bilâkis kendilerini tehlikeye ilka eyleyeceklerini bilerek ve arkasından kısmı küllinin gelmekte olduğuna güvenerek bilâ tereddüt kemali metanet ve cesaretle ilerlemeğe devam eylemelidir.

Daima küçük kademelerin sureti hareketi gerilerinden gelen ve kendilerini ifraz eden büyük kademelerin sureti hareketine tâbidir. Büyük kademelerde daima ileri ile olan irtibatı muhafazaya mecburdurlar.

Piştâr hakkında gerek buraya kadar zikrolunan ve gerek atide beyan edilecek olan tertibat geri yürüyüş halinde teşkil olunarak yürüyüş kolunun gerisini setr ve muhafazaya memur olan «dümdar kıtası hakkında dahi aynıle caridir.

Canıbdar

Madde 114 — Eger yürüyüş kolunun yanlarını setr ve muhafaza etmek iktiza eder ve yalnız keşif kolları kâfi görülmezse o zaman «canıbdar» lar tayin edilmelidir.

Canıbdarlar icabı hale göre piştâr piştârından veya piştâr kısmı küllisinden veyahut yürüyüş kolunun kısmı küllisinden ifraz olunur.

Madde 115 — Canıbdarın kuvvet ve terkibi yürüyüş kolunun yan taraflarını tehdid eden tehlikenin derecesine ve arazinin haline göre tayin olunmalıdır. Yürüyüş kolunun yan taraflarında istikşafat icrası ve kol ile muvasalayı serian tesis etmek lüzumu sair müfrezelerden ziyade canıbdarlarda suvariye ihtiyaç gösterir.

Kıtaatı cesimeî askeriye yürüyüş halinde kuvvetli canıbdar ifraz eylediği takdirde yürüyüş kolunun bir kısmı bu suretle başka yollardan istifade edeceği çibetle yürüyüşün teshili hususuna dahi hizmet edilmiş olur.

Madde 116 — İleri yürüyüşten bir yan yürüyüşüne geçildikte eski piştârın canıbdar yapılması ve kısmı külliden yeniden bir piştâr ve iktiza ettiği halde dahi bir dümdar teşkil edilmesi münasıptır.

Madde 117 — Canıbdarın piştar ile kısmı külliden hangisinin hisasında hareket etmesi lâzım gloceğini yahut bir mevzi tutup kısmı külliye arkasından geçirerek muhafaza etmesi iktiza eyliyeceğini icabı hal ve zaman tayin ederki bu halde mevzi ahz eden canıbdar kısmı küllinin mürurundan sonra kola ıktihak eder. Bir canıbdarın kısımlara ayrılmasile ahzedeceği tertibat ahval ve zamana göre tahallüf eder.

Canıbdar tevekkuf osnasında bir ileri karakol vazifesini ifa edeceğinden ileri karakollar hakkında beyan edilecek kaidelere riayet eder. Hareket esnasında cephesini ve düşmen tarafına müteveccih olan yanlarını ve iktiza ettiği halde gerisini dahi tıpkı bir piştarın şu hususta alacağı tertibatın aynı bir tertibat ile setreder.

Madde 118 — Yalnız olarak hareket den süvari veyahut müstesna olarak yalnız hareket eden piyade askeri indelicap yanlarını aynı suretle setr ve muhafaza ederler.

Dümdar

Madde 119 — Dümdar müfrezesi ekseriya piştar gibi kısmı küllinin imdad ve muavenetine istinad edemezse de düşmanla muharebe ve yürüyüş kolunun gerisini muhafaza etmek için ekseriya kendisine elverişli olan bir mevzi intihab edebilir.

Dümdar cephesi mevzii tabiiye ile mestur mevzii işgal eylediği halde düşmanı vakit zayi ettiren yayılmalara veyahut uzun uzadı doluşmalara mecbur edeceğinden bu suretle kısmı külliye vakit kazandırır. Eğer dümdar bütün kuvvetini bhusus piyadesini muharebeye idhal eylemeksizin şu maksada nail olabilir ise olvakit ziyade bir muvaffakiyet istihsal eylemiş addolunur. Maafih fevkalâde ahvalde düşmanı hareketinden alıkoymak için şiddetli olarak musırrane bir mukavemetten çekinmemesi lâbüd olduğundan dümdarın sureti terkiibinde işbu mukavemete muktedir olması hususu nazarı dikkate alınmalıdır.

Ekseriya dümdar piştara nisbetle kuvvetli olmalı ve düşmanı uzak mesafelerde tevkif ederek kuvvetini yaymağa mecbur etmek için bilhassa topçu sınıfı dümdarda kesret üzere bulunmalıdır. Hususile süvari topçusu piyade topçusundan daha ziyade seriülhareke olduğundan mezkûr topçu bittercih dümdara verilmelidir.

Kaideten mevcut olan süvari askerinin kâffesi dümdar kumandanının maiyetine verilerek anlardan dümdar süvarisi teşkil olunur.

Madde 120 — Dümдарın ahz edeceği tertibat düşmanın sureti hareketine ve uzak veya yakın bulunmasına tabidir. Eğer dümdar dağınık yani muharebe nizamında yürümeğe mecbur olacak derecede düşman tarafından sıkıştırılmazsa yürüyüş nizamında olarak harekete devam edebilir.

Geri yürüyüşlerde kısmı küllinin harekâtında teahhürat vukua gelmesi melhuz olabileceğinden dolayı dümdarın kısmı külliden olan mesafesi piştar ile kısmı külli arasındaki mesafeden ziyade olmalıdırki düşman tarafından şiddetli bir taarruz vukuunda dümdar kısmı külli üzerine atılmasın.

Madde 121 — Dümдарın yürüyüş kolu pişdarın kısımlara ayrılmasına müşabih bir surette «dümdar kısmı küllisi» «dümdar dümdarı» namında olan kısımlara ayrılır. Ve dümdar süvarisi düşmanla teması muhafaza etmeğe dikkat eylemelidir. Dümдар düşmana mukavemet eylemek üzere durduğu zaman birinci hatta ziyade kuvvet bulundurmalıdır. Hususile yürüyüş kolunun yanlarını dolaşmak için düşmanın ahz edeceği tertibatı nazarı dikkatten dür tutmamalıdır.

Madde 122 — Münferiden hareket eden piyade veya süvari sınıfı aynı kaideye tabikan kendi dümdarlarını teşkil ederler.

Madde 123 — Geriden gelen düşmanı hareketinden alıkoymak için yürüyüş icra edilen yol üzerindeki köprüleri ve daha sair mürura müsaid vasıtaları tahrip ve yolları sed için maniler tertib edilir.

Bu tahribata memur istihkâm ve yaya kıtaatı arabalara veyahut mekârilere irkâb edilerek sevk edildiği halde efradı merkume yorgunluktan muhafaza olunacağı gibi vakit dahi kazanılarak tahribatı mezkûre sureti mükemmelede icra olunmuş olur.

İkamet esnasında emniyet hidematı

İleri karakollar

Tarifat

Madde 124 — İkamette bulunan her bir kıtai askeriyenin kendi emniyetini istihsal maksadile ifraz ve tayin eylemiş olduğu bir kısım askerın ahzylediği tertibatın heyeti umumiyesine «ileri karakol» denilir.

İleri karakollar düşmanın hal ve vaziyetini keşfetmek ve istirahatte bulunan kıtaatı tahtı emniyette bulundurmakla mükelleftir. Emniyet hizmetinin tamamli icrası keşif hidematının hüsnü suretle ifa ve icrasına vabeste olup hizmeti mezkûre düşmanın yakınlığı nisbetinde kesbi ehemmiyet eder.

Muhtelit ileri karakollar
Kavaidi umumiye

Madde 125 — Keşif hizmeti bittercih süvari sınıfına aiddir. Emniyet hizmetini ifa edecek askerin düşmana başlı başına mukavemet edecek bir iktidarı haiz bulunması lâzım olduğundan en ziyade piyade sınıfına mahsus bir vazifedir. İşbu iki sınıf birleştirildiği halde yekdiğerinin vezaifini ikmal edeceklerinden dolayı ileri karakol hizmetinin hüsnü ifası temin edilebilir.

Madde 126 — İleri karakolların kuvvetile sureti terkibi düşmanın tabiatile buud ve mesafesine ve askerin mevcuduna ve arazinin şekil ve tabiatına göre tayin edilmesi muktazi olduğu gibi bunların arazi üzerinde sureti tertib ve ikametleri zamanın müsaadesine ve ahz edilen tertibatın melhuz olan müddeti devamına göre tahavvül eder.

Madde 127 — Kale muharebelerinde ileri karakolların bir tarzı muayyen üzere kademelere inkısamı ve bilhassa bir hattı muttasıl teşkil eylemek üzere tertibi muktazi ise de sahra muharebatında ileri karakolların kademelere inkısamile vaz ve tertibi ahvale göre tebeddül eder.

Madde 128 — Bir yürüyüş icrasından sonra geceyi geçirmek için tevakkuf eden ve ertesi günü yine yürüyüşe devam edecek olan bir asker gayet sade bir emniyet tertibatile iktifa eder ise de düşmanın karşısında uzun bir müddet kalınacağı zaman dikkatli ve mükemmel bir emniyet tertibatı ahz etmek ve her vakit muharebeye hazır bulunmak lâzım gelir.

Madde 129 — Eğer düşmana gayet yakın bulunulupta vukuu muhakkak bir muharebeye intizar olunur veya neticelenmeyipte ertesi günü tekrar başlanılacak olan bir muharebenin veyahut bir meydan muharebesinin akşamı olur ise istirahat zamanlarında bile daima muharebeye hazır ve müheyya bulunmağa mecburiyet hasıl olur. Bu halde ileri karakollar tertibatı ve hatta bir piştar teşkili için yer bulunamayacağından yalnız tabiye icabatı nazarı ehemmiyete alınarak muharebe nizamında açıkta konulup yalnız nöbetçiler ikamesile cephe setrolunur. Bu suretle tekrar muharebeye başlanmak için emniyet hidematını ifa eylemek üzere ileriye sürülmüş olan bir müfrezenin geriye alınması gibi muharebeye rücatle başlamak mahzuru izale edilmiş olur.

Bu gibi ahvalde muharebe hattı ileri karakol hattı yerine kaim olacağından emniyet hizmeti için ayrıca müfrezeler teşkil olunmaz. Bu veçhile alınan tertibata da «muharebeye hazırlık tertibatı» denilir.

Madde 130 — Muharebenin gayri zamanlarda asker yollar üzerinde hareket edeceğinden ve gece vakti bittabi yollara gündüzden daha ziyade ihtiyaç görüleceğinden her şeyden evvel düşman cihetine müntehi olan yolları işgal etmelidir. Yolların haricinde düşmanın icra edeceği *ufak tefek taarruzlar* ileri karakolları rahatsız edebilirse de kısmı külliye tehlikeye koyamayacağından mezkûr yollara sahip bulunulduğu halde düşmanın teşebbüsâtı mühimmesinden haber alınacağı şüphesizdir. Mesken ve mezruatı kesretli olan memleketlerde yolların yanları çiftlik ve bağ ve bahçe vesair inşaat ile ihata olduğundan yollardan ayrılmak heman gayri mümkün gibidir. Aynı hal bazı tarikler ile keçi yollarından maada mahallerden geçilmek mümkün olmayan gayri mezru ve dağlık ve sarp ve ormanlık olan memleketlerde dahi vaki olur. Şu gibi ahvalde bir baskından emin olmak için mezkûr yolları düşmana sed etmek kâfidir. Yolların haricinde bulunan vadi ve dere gibi istikamâtı tabiiyeden düşmanın hücumları memul olmasına binaen açık ve müruru uburu mümkün ve gayri mezru olan memleketlerde yolların yan tarafları ziyade kesbi ehemmiyet edeceğinden bu gibi zemin arızaları nezareti mütemadiye altına alınmak üzere ya ileri karakol postalarile işgal edilmeli veyahut keşif kollarile daima tarassud altına alınmalıdır.

Düşman karşısında ve aynı arazide bir müddet kalındığı halde düşman şekli araziye anlamak için vakit bulmuş olacağından bu zamanda dahi mezkûr zemin arızalarının ehemmiyeti tezayüd eder.

Madde 131 — Yevmi yürüyüş bittikten sonra piştar alelâde kısmı külliye setretmek ve bu cihetle ileri karakolları teşkil eylemek vazifesini deruhde eder.

Vukubulan bir muharebeden sonra ileri karakollar hidematının ifası mümkün ise muharebeye girişmemiş olan askere havale olunur.

İleri karakollar vazifesini deruhde eden piştar askeri «piştar kısmı küllisi» ve «ileri karakollar» namile iki kısma ayrılır. Bazı hallerde ve bhusus mevcudu az olan kıtaatı askeriyede piştar tek mil kuvvetile ileri karakolları teşkil eder.

Madde 132 — İleride bulunan her hangi bir süvari kıtası gerisinde ahzi mevzi edecek olan ileri karakol müfrezesinin tertibatı hitam buluncaya kadar keşif ve tarassud hizmetine devam etmek üzere mahallinde kalacak ve andan sonra verilecek emre nazaran geriye çekilecektir.

Bir ikametden sonra yürüyüşe devam olunmak lâzım geldiği halde hali ikamette teşkil edilmiş olan ileri karakolları - yeni bir piştar piştarı

tertip olunup mezkûr karakolların himayesinde olarak yürümeğe başla-
yınca kadar - yerlerinden hareket ettirmemek faidelidir.

Madde 133 — İleri karakollar usulen «ileri karakol kısmı küllisi ve «büyük karakollar» ve «ileri karakol süvarisi» kedemelerine ayrılır ise de gayet sarp ve dağlık arazide yahut düşmanın gayet yakınında veya süvarinin az bulunduğu zamanda ve buna mümasil halâtta ileri karakol müfrezesine hususî bir süvari kıt'ası tayin etmek iktiza etmez. Şu kadar ki ileri karakol kısmı küllisine ve büyük karakollara icabı hâle göre doğrudan doğruya mezkûr kıt'alar kumandanlarının tahtı emrinde bulunmak üzere küçük süvari müfrezeleri ve muhabere hizmetlerinde kullanılmak üzere bir kaç atlı veya velespitli efrad verilir.

İleri karakolların kısmı küllisi kaideten hattülharekâtın yakınında ve mukavemete müsaid bir mevziin gerisinde ikame olunarak büyük karakolların istinadını teşkil eder.

Büyük karakollar asıl emniyet hattını teşkil ettiğinden bunların mukavemeti istirahatta bulunan askerinin muharebeye hazırlanması için lâzım gelen zamanı kazandırmalıdır.

Büyük karakollara verilen emirde (139 uncu maddeye müracaat) mezkûr büyük karakollar hattının geriden gelen askerle bittakviye başlıca hattı müdafaa olarak elde mi bulundurulacağı yoksa ileri karakolların müttehiden ileri karakol kısmı küllisi hizasında mı düşmana mukavemet eyliyeceği sarahaten bildirilmelidir. Bazı ahvalde büyük karakollardan bazılarında hususî bir vazife verilebilir. Büyük karakollar gece ve lüzumu halinde gündüz dahi ilerilerine «küçük karakollar» veya (müstakil küçük zabıt postaları [*]) çıkararak kendilerini tahtı emniyette bulundurlar.

Bazı kere mevziin icabatından olarak büyük karakollar hattının cenahları gerisinde veya ilerisinde bulunan noktaları işgal etmek lâzım geldikte nıkatı mezkûrenin tutulması için sevk olunacak küçük karakollarla müstakil küçük zabıt postaları ileri karakol kısmı küllisi veyahut piştar kısmı küllisi tarafından ifraz olunur.

[*] Küçük karakollardan ihraç olunacak «küçük zabıt postaları»ından fark olunmaları için gerideki kıtaat tarafından doğrudan doğruya çıkarılacak olan bu misillü postalara «müstakil küçük zabıt postaları» namı verilmiştir. Bu postalar ehemmiyetli ahvalde zabitan kumandası altında bulundurulur. İcabında bu iki nevi postaya kumanda eylemek üzere küçük zabıt yerine onbaşı dahi tayin olunur.

İleri karakol süvarisi gündüzün keşif ve emniyet hizmetini ifa etmek için daima ileride bulunup mezkûr süvarinin birinci istinadı büyük karakollardır.

Düşmanla teması gaib etmek hiç bir veçhile caiz olmadığından ve icabı halde pek ileride kâin bazı noktaların tahtı işgalde bulunması muvafık olduğundan süvarinin bir kısmı gece esnasında dahi ilerideki hatta istihdam olunabilir. Bu hususta süvari kıtaatını postalar hattının ilerisinde mi bırakmak yoksa büyük karakol nezdinde mi alıkoymak lâzım geleceği icabı hale tabidir.

İlerideki hatta kullanılması lâzım gelmiyen süvari ise ileri karakol kısmı küllisinin nezdine avdet ederek - ahval müsait olduğu takdirde - mezkûr kısmı külli yakınındaki mevaki meskûnede konaklara kondurulur.

İleri karakol kısmı küllisile beher büyük karakola evvelce daha kuvvetlice süvari kıtaatı verilmemiş ise ileri karakolların bidayeti tertiblerinden itibaren beherine muhabere için 4 ilâ 6 emir atlısı ilhak etmek ve bunlardan ikişer adedini de daima piyade küçük karakollarına tahsis eylemek icab eder.

Ahvali arazi müsait olursa muhtelif ileri karakol kademeleri arasındaki muvasalenin tesisi hususunda emir atlıları yerine velespit efradı dahi faideli surette istihdam edilebilir.

İleri karakollara sahra topçusunun ilhakı ancak gayet müstesna halâtta vaki olabilir. Fakat bu takdirde kaideten mezkûr topçunun gece esnasında piştar kısmı küllisi nezdine avdet eylemesi icab eder.

Madde 134 — İleri karakolların kâffe aksanı ileri karakol kumandanının tahtı emrindedir.

Madde 135 — Muharebe ihtimaline nazaran hazırlığın derecesi veya cephenin imtidadı veyahut arazinin teşekkülâtı tabiiyesi icab ettirdiği takdirde setr ve muhafaza edilecek arazi müteaddit mıntakalara taksim olunarak her birine müstakil birer kumandanın tahtı emrinde olmak üzere ayrı ayrı ileri karakol müfrezeleri tayin edilir.

Rapor ve emirlerin silsilei meratibe riayetân davr ederek vakit ziyanına meyden verilmemesi için muhtelif mıntakalarda bulunan ileri karakolların heyeti meomuasına kumanda eylemek üzere ayrıca bir kumandan tayini muvafığı maslahat değildir. Binaenaleyh müteaddit mın-

takalarda bulunan ileri karakollar kumandanları ahz edecekleri malûmatı doğrudan doğruya kendilerini ifraz eden kıt'a kumandanına bildirirler.

Askerin kısmı küllisi köy ordugâhına yerleştiği vakitlerde muttasıl bir ileri karakol hattı teşkilinden sarfı nazar olunabilir. Ancak anın yerine mahali meskûneye müteallik emniyet hidematı ifa edilmekle beraber birinci hatta bulunan meskûn mahallerde ikame edilen kıtaat marifetile ordugâhın emniyeti hariciyesi istihsal olunur. Mezkûr kıtaların kademelere inkısamlarla beyinlerindeki muvasalenin sureti tertibi dahi yukarıda beyan olunan kavaiide tevfilkan icra olunur.

Madde 136 — Ahval ve maksat ve arazinin şekli daima muhtelif olacağı cihetle ileri karakollar için her zaman meriyülcra olabilecek kavaiidi katiye itası esasen kabil olamaz. Binaenaleyh ileri karakolların kademelere inkısamile evamir ve hidematın sureti tanzimi her defa icabı ahvale muvafık surette icra edilmelidir.

Madde 137 — Piştar kumandanına kısmı külli ile piştar kısmı küllisinin geceyi nerede geçirecekleri ve piştar kumandanına verilmesi mukatazi malûmatı saire vaktile bildirilmeli ve bu husus en nihayet ikamet için verilecek tevakkuf emrile beraber tebliğ olunup bundan ziyade asla geciktirilmemelidir.

Madde 138 — Piştar kumandanının piştar emrini vermek için evvelce bizzat araziye keşif ve muayene etmesi ekseriya mümkün olmayacağı gibi olsa bile istikşafatı mezkûre piştarın ve ileri karakolların yerleşmesini pek ziyade tehir edeceğinden kumandanı mumaileyh ikamete geçilmeğe ve emniyet tedabirine ait evamiri [*] haritaya veya edinmiş olduğu malûmata müsteniden ita eder. Eğer piştar kâmilen ileri karakolları teşkil ederse piştar kumandanı piştar emri yerine yalnız ileri karakollar emrini verir.

İleri karakol kumandanına bu babda verilecek emirde her şeyden evvel keşif ve emniyet hidematı esnasında ve düşmanın bir taarruzu vukuunda en ziyade ne gibi hususatın nazarı mütaleaya alınması lâzım geleceği ve andan başka ileri karakolların takriben yanında bulunmak üzere gerideki kıtaattan (piştar kısmı küllisinden ... ilâh) ne gibi emniyet kıt'aları tayin ve izam kılındığı bildirilmelidir.

Eğer müteaddit ileri karakol mıntakaları teşkil edilecek ise (135 inci maddeye müracaat) o halde bu mıntakalar tahdid edilmeli ve bu

[*] Bu evamiri yazarken 32 — 41 inci maddelerde zikrolunan mülâhazata müracaat olunmalıdır.

esnada mühim yolların mıntaka hududlarında değil belki mıntakaları dahilinde bırakılmasına dikkat olunmalıdır.

İleri karakol kumandanı

Madde 139 — İleri karakol kumandanı püstar emrini alması üzerine kaideten yine haritaya veyahut bu babda araziye dair edindiği malûmata nazaran şifahen veya tahriren ve mümkün olduğu halde daha yürüyüş esnasında iken ileri karakol mevazîinin ahzi için evvel emirde lâzım gelen evamiri ita eder. Bu babda en ziyade şayanı dikkat olan madde ehemmiyet ve elzemiyeti derkâr bulunan tedabirin serian ittihazı ve ba husus düşmanla temasın muhafazası olduğundan şayet bu temas keyfiyeti gaib edilmiş bulunursa heman yeniden tesisi muktazidir. Bu hususta tekmil ileri karakol kıtaatına mahsus müsterek bir emir vermek mi lâzım geleceği yahut vakit gaib etmemek için aksamı muhtelifesine ayrı ayrı kısa emirler itasile mi maksat hasıl edileceği icabı hale tâbidir.

Bununla beraber her hâlde (37) ve (38) inci maddeler ahkâmına riayet etmek ve ahvale dair kâfi derecede malûmat vermek şartile maiyetindeki kumandanların her birine mükellef olduğu vazifeyi ve bilhas- sa keşfin hangi noktai nazardan icra edileceğini ve düşmanın bir taar- ruzu vukuunda ne gibi vesait müracaat edilmesi lâzım geleceğini bildir- mek ve mümkün olduğu takdirde piyadenin yanına küçük süvari kıtaatı ve emir atlısı ve velespit efradı dahi ita eylemek icab eder.

İleri karakol emrine dair zeyle bir nümune raptedilmiştir.

Madde 140 — Ahvali bizzat mahallinde görüp anladıktan sonra ileri karakol kumandanı evvelce ittihaz eylediği tedabiri alelekar sair bir takım tertibat ve tafsilâtla sonradan ikmal eder. Meselâ: Kapu ka- rakolu konulacak yolların tayini ve süvarinin akşam üstü geriye avdeti ve gece esnasında ifa edeceği vazâifine dair talimat ve karakolların ne dereceye kadar hazır bulunacaklarına (153 üncü maddeye müracaat) da- ir avamiri muktaziye ifası ve yolların seddi..... İlâh.

Madde 141 — İleri karakol kumandanı bilcümle ileri karakol ak- samının maksada muvafık surette vaz ve tertib edilmesinden mesul ol- duğu gibi mücavir ileri karakol mıntakalarının mevcudiyeti halinde an- larla kendi ileri karakol mıntakası beynindeki ve kendi büyük karakol- ları arasındaki irtibatı tesis ve idame eylemeğe mecburdur.

Madde 142 — İleri karakol kumandanı ileri karakol kısmı küllisinin ne yolda yerleştirilip geceyi geçireceğini ve ne derece hazır bulunacağını ve ne gibi emniyet tedabiri ittihaz edeceğini ... ilâh tayin eder. [145 inci maddeye müracaat]

Madde 143 — Tekmül ileri karakol hizmetini bir nezareti daima tahtında bulundurabilmek için ileri karakol kumandanı bilcümle muharreratin en kolay vasıl olacağı ve kendi evamirini serian isal edeceği bir mahalde bulunmak icab ederki bu mahal kaideten ileri karakol kısmı küllisinin bulunduğu mahaldir. İleri karakol kumandanının ikametgâhı daima kolayca bulunabilmeli ve yanında boruzanlar ile emir atlıları veya velespit efradı her an mevcut bulunmalıdır.

Mezkûr kumandanın mümkün mertebe mahalli ikametinden infikâk etmemesi hizmetin sureti cereyanına faideli ise de ileri karakol tertibatının bihakkın ittihaz ve icra olunup olunmadığını görmek için ileri karakol hattını devr ve teftiş eylemesi elzem olduğu gibi bizzat gidip görmesi mucibi fevaid olan bazı hususatta mahallinden infikâki lâzım geleceğinden maiyetinde bulunan ümera ve zabitanın en kıdemlisine kısmı külli kumandanlığını ihale ve lâzım gelen talimatı ita ederek mevkiini terk edebilir.

Madde 144 — İleri karakol kumandanı ileri karakol süvarisile büyük karakollardan vürud edecek raporlar üzerine (152 ve 182 inci maddelere müracaat) ahz edilmiş olan mevazii badehu pişdar kumandanına bildirir.

İleri karakol kısmı küllisi

Madde 145 — Vaziyeti umumiye ve bilhassa düşmanın kurbiyeti ileri karakol kısmı küllisinin ne dereceye kadar muharebeye hazır bulunması lâzım geleceğini tayine medar olur. Piyade efradı çantalarını yere vaz ederler. Bundan maada bilcümle efradın veya bir kısmının tüfenkler ile çantalar yakınında hazır bulunacaklarını ve umumiyetle veyahut kısım kısım yemek pişirip hayvanlara yem ve su vereceklerini ve süvarilerin münavebeten hayvanlarının eğerlerini almaları veya yalnız kolan gevşetmeleri münasib olacağını ileri karakol kumandanı tayin eder.

Madde 146 — İleri karakol kısmı küllisi icabı hâlde kendisinin çıkardığı «ordugâh karakolları» vasıtasile kendisini tahtı emniyette bu-

lundurur. Mezkûr kısmı külli nezdinde silâh başı borusundan maada hiç bir vakit boru çalınmamalıdır. İleri hatta silâh başına işareti verildiği veyahut mezkûr hatta muharebeye başlandığı tahakkuk eyleyse ileri karakol kısmı küllisi heman muharebeye hazırlık nizamına girer.

Büyük karakollar

Madde 147 — Büyük karakolların adet ve mevzilerini araziye ve bilhassa mevcut yollara nazaran tayin etmek lâzımdır. Her ileri karakol mintakasında hattülhareket üzerinde veya civarında bulunmak üzere lââkal bir büyük karakol bulunmalıdır. Büyük karakollar bir bölük kuvvetinde bulunup ayrıca numaralanmıyarak belki kendi bölük numaraları ile ad edilirler.

Mezkûr büyük karakollar ileri karakol kumandanından emir aldıktan sonra gece esnasında bulunacakları mevazie heman hareket ederler.

Madde 148 — Büyük karakol kumandanı esnayı hareketinde takip olunacak istikameti irae eylemek üzere bölüğü en kıdemli mülâzıma terk ederek boş mekânlerden birisine rakûben ileri doğru gider ve araziye gözden geçirerek bölüğünün vasıl olmasına ahzı icab eden emniyet tertibatını tayin eder. Binaenaleyh icabı ahval ve araziye nazaran küçük karakolları yahut müstakil küçük zabıt postalarını ileriye sevk eder.

Ehemiyyətli yollarla noktalar kaideten küçük karakollar tarafından setr ve muhafaza olunduğu gibi muvasalenin temini ile canahların muhafazası hususunda müstakil küçük zabıt postalarının istihdamı münasibdir.

Küçük karakollarla müstakil küçük zabıt postaları kendi bölükleri dahilinde bilâ tefrik sağdan sola doğru numara alırlar. Ekseriya bir büyük karakol kuvveti birer takımdan ibaret olmak üzere azamî olarak iki küçük karakol sevk eder veyahut bir küçük karakol sevk ederek diğer takımlardan müstakil postalar teşkil eder.

Büyük ve küçük karakollarla müstakil postalar bittabi mümkün olduğu derecede düşmanın nazarımdan mestur bulunmalıdır.

Madde 149 — Eğer ileride ileri karakol süvarisi varsa anırtı teisi muvasale etmelidir. İşbu süvarinin istihsal eylediği emniyetin derecesine göre büyük karakol kumandanı daha gündüzden küçük karakollardan hangisini veyahut müstakil küçük zabıt postası mı ileriye göndermek lâzım geleceğini tayin eder. Bununla beraber büyük karakolların her

an ifayı vazifeye muktedir olabilmesi neferatın istirahat etmiş ve yemek yemiş olmasına müvakkıf olduğundan mümkün mertebe bu cihetin bir an evvel husulüne daimi surette dikkat olunmalıdır.

Madde 150 — Büyük karakolun efradı çantalarını çıkarırlar fakat efradın bir kısmı daima hazır bulunmak için tüfenkeler ile eşyanın yanında kalmalıdır. Hiç bir kimse hizmete tayin olunmadıkça veya müsaade verilmedikçe kıt'adan ayrılmamalıdır. Büyük karakola ilhak edilmiş olan süvari kıt'ası veya emir atlısı hayvanlarının eğerlerini almazlarsa da münavebeten kolan gevşeterek hayvanlarına yem ve su verebilirler.

Madde 151 — Büyük karakol doğrudan doğruya kendini emniyette bulundurmamak ve ileriye sevk edilmiş karakol kıtaatını tahtı nezarete tutmak üzere silâh çatılarının ilerisine bir nöbetçi neferi ve eğer karakol mestur bir mahalde konmuş ise çifte nöbetçi ihraç eder. Eğer arazi kapalı ve manî rüyât ise müteaddit çifte nöbetçiler çıkarılır. Silâh çatılarının ilerisindeki nöbetçi neferi büyük kumandanların vürudunda resmi selâmı ifa eylemek için posta çağırmadığı gibi kendisi de hiç bir kimseye karşı resmi tazim ifa eylemez.

Madde 152 — Büyük karakol kumandanı kendi bölüğü mevzii mahsusuna yerleşip emniyet tertibatını ahz ettikten sonra ileri karakollar kumandanına tuttuğu mevzii ve gündüzün almış ve gece için tadil etmiş olduğu emniyet tertibatını ba rapor beyan eder.

Eğer büyük karakol kumandanı muktedir ise raporunu bir kroki vasıtasile itmam ve mezkûr krokiye bazı malûmat ilâve eder. Eğer rapor yazmak mümkün olamazsa büyük karakol kumandanı beyan edeceği mevaddı müstait bir emir atlısı ve bittercih bir çavuş vasıtasile şifâhen bildirir. Lâkin söylediği mevaddın kâmilan anlaşıldığına kanaat hasıl etmek üzere söylediğini tekrar ettirmelidir.

Büyük karakol kumandanı civar bulunan büyük karakollara ve ileride bulunan süvariye dahi kendi bölüğünün mevziine dair malûmat vermeli.

Madde 153 — Büyük karakol kumandanı bölüğün mevziinin iyi inhiap olunmamasından ve bölüğün aksanı tarafından ahz edilen tertibat ile icra edilmekte olan hidematın sureti cereyanının muvafık olmamasından mesul olduğu cihetle ahz olunan tertibatı dikkatle teftiş emeli ve ileri karakol kumandanından aldığı evamir ve talimata ve ahvale

göre bölüğün muhtelif kısımlarının ne derecede hazır ve müheyya bulunacağını tayin eylemelidir. Meselâ: Büyük ve küçük karakolların mevzileri civarında bulunan meskûn mahallerde barınıp barınmayacağını ve çadırları kurulup kurulmayacağını ve ordugâh ateşlerinin yakılıp yakılmayacağını ve yemek pişirmeğe aid hususâtı ve daha bu gibi mevaddı tayin ve emir eder.

Velhasıl düşman her ne vakit taarruz ederse büyük karakolun daima muharebeye hazır bulunması begayet elzem ve bu bahdaki tekâsül ve ademi dikkâttan mütevellid mes'uliyet tamamen büyük karakol kumandanı olan yüzbaşıya aid olduğundan ara sıra büyük karakoldaki askerın kumandanlığını avdetine kadar en kıdemli bir zabıte tevdi ederek ve maiyetine dahi bir borazan alarak küçük karakollar ile postaları devr ve teftişe çıkmalıdır.

Küçük karakollar

Madde 154 — Birinci hattın emniyet hidematı küçük karakollara muhavvel olduğundan işbu karakollar usulen bir zabıt tarafından veya hud zabıtın fukdanı halinde en ziyade şayanı itimat ve muktedir olan bir küçük zabıt tarafından kumanda edilmelidir. Küçük karakol kumandanının nasıl müdebbir ve faal olması icab ederse efradının da öyle dikkatli ve her suretle hazır ve müheyya bulunmaları iktıza eder. Mümkün mertbe küçük karakollara teknil bir takım veya nısıf takım tayin edilir.

Madde 155 — Küçük karakollarla aksamının karanlık basmazdan evvel araziye görüp tanıyabilmesi ve mevzilerini işgal edebilmesi için mezkûr karakollarla aksamının vaktile mahallerine gönderilmesi muk-tazidir.

Madde 156 — Küçük karakolların ilerisinde bulunan nıkâtın dereceli ehemmiyetlerine nazaran çifte nöbetçi veya küçük zabıt postası vazile bir emniyet zinciri tesis olunur. İşbu zincir muttasıl olarak teşkil olunmak icab olmeyip yol ağzları ve geçit mahalleri ve düşmanın gelebileceği yollar misillü ... ilâh nıkâtı mühimmeye zikrolunan nöbetçi veya postaların vaz' ile iktifa edilerek aralıkları dahi hareketleri tahtı intizama alınmış olan keşif kolları vasıtasile tahtı tarassuda alınmalıdır. Mezkûr çifte nöbetçilerin veya küçük zabıt postalarının adet ve mahalleri küçük karakol kumandanı tarafından tayin edilir. Emniyet zincirini teşkil edecek çifte nöbetçi veya küçük zabıt postaları mevaktininin irtihap

ve tayininde ne derece ibrazı maharet olunursa ileri karakolların emniyet ve metaneti o kadar tezayüd etmiş olacağı bilinmelidir. Mezkûr posta ve nöbetçiler düşmana görünmeyecek ve hile mürtefi mahallere vaz olunurlarsa gece esnasında dahi düşman tarafından yapılacak gürültüyü işitmek ve ateşlerini görmek fevaidi istihval edilmiş olur.

Madde 157 — Bilhassa mühim veya tehlikeye maruz noktalar ile kapı karakolları için daima küçük zabıt postaları istihdam olunur. Mezkûr postalar alelade bir küçük zabıt ile altı neferden ibaret olup ve bunlardan iki neferi daima nöbetçi makamında bulunup efradı saire dahi heman yakınında mesturen istirahat eder ve münavebe ile nöbetleri değiştirirler.

Madde 158 — Küçük karakoldan tebdil olunacak çifte nöbetçiler umumiyetle mezkûr takımdan 400 metreden daha ziyade uzakta konulmamalıdır.

Madde 159 — Her nöbet mahalli için gerek çifte nöbetçi ihraç eylemek ve gerekse bunları tebdil etmek üzere bir küçük zabıt veya bir onbaşı kumandasında altı neferden ibaret bir posta tahsis olunur ve bu neferler ikişer ikişer tefrik olunarak 1 ve 2 ve 3 numaralarile tevsim edilirler.

Emniyet zinciri tertib olunacağı sırada her nöbet mahalline berveçhibalâ tahsis edilen altı neferlik posta küçük zabıt veya onbaşı marifetile en kısa yoldan küçük karakol kumandanının irae ve tayin eylediği nöbet mahalline sevk edilerek orada kumandanı mumaileyhin vüruduna intizar eder. Zabiti mumaileyh muvasalat ve talimatı lâzımeyle ita eyledikten sonra nöbet mahallinde yalnız çifte nöbetçi kalacak ise küçük zabıt veya onbaşı 2 ve 3 numaralı efrad ile küçük karakol mahalline avdet eder. Eğer mahalli mezkûrda bir küçük zabıt postası bulunacaksa posta kâmilen orada kalır.

Madde 160 — Küçük karakol mevzii mahsusuna vasıl olur olmaz ileri karakol süvarisinin ve süvari bulunamadığı halde ileriye sevk edilecekecessüs kollarının himayesi altında olarak çifte nöbetçi mahalline ve küçük zabıt postalarına tayini lâzım gelen efradın hilâ tehir heman tayini ile o anda izamı lâzımeden olup şayed derhal nöbetçi mahallerinin ve postaların adedi lâyıkile tayin edilemezse o halde küçük karakol kumandanı lüzumunu hisseylediği istikametlere doğru sevk edip badehu dolıştığı esnada icabı veçhile bunların adet ve mevakiini ikmal ve tadil eder.

Madde 161 — Her küçük karakolun teşkil ettiği zincirde bulunan nöbetçiler gerek çifte nöbetçi olsun ve gerekse küçük zabıt postasına mensup bulunsun bilâtefrik sağdan sola doğru numara alırlar.

Madde 162 — Çifte nöbetçilerin ihracı esnasında küçük karakol silâh çatıp silâhların ilerisine ve etrafını iyice görebilecek bir mahalle bir nöbetçi ikame eder.

Eğer bina dahilinde bulunursa silâhlar efrad nezdinde bulunup harice çifte nöbetçi vazeder.

Madde 163 — Küçük karakol kumandanı emniyet zincirini vaz ve tertib ve nöbetçi ve postaların hizmetlerini iyice tayin ettikten sonra takımın yanına avdetle mütebaki neferata nöbetçilerle postaların yerlerle hizmetlerinin neden ibaret olduğunu anlatmak için muvakkaten takıma silâh aldırır ve içlerinden bir kaç keşif kolu teşkiline kâfi efrad intihap ve tefrik ve birer numara tahsis ettikten sonra balâda beyan olduğu vechile nöbetçileri değiştirecek 2 ve 3 numaralı efrad ile mezkûr keşif kollarını karıştırmamak için silâhlarını ayrı ayrı çattırır.

Madde 164 — Küçük karakol kumandanı tahtı kumandasında bulunan neferatın çanta çıkarmalarını emir edebileceğinden bu halde çantalar silâh çatıları genişinde ve her neferin çantası sıra içinde ve bulunduğu yerde muntazaman bir hat üzere vaz olunur ise de neferat palaska ve fişenklerini ve matralarile edevatı hafriyeyi üzerlerinde bulundurmalıdır.

Küçük karakolun yiyeceği mensup olduğu büyük karakol tarafından tedarik ve ihzar olunmalıdır. Küçük karakol kumandanı maiyetinde bulunan neferatı nöbetle ve oldukça adilâne bir surette istirahat ettirmek için lâzım gelen tertibatı ahzedip hattâ gece bile takımın nısfının uyku uyumasına müsaade ederse de hiç bir nefer mezkûr kumandanın ve yahut takım kumandanı bulunmadığı halde anın yerine kaım olan çavuşun emri yahut izni olmaksızın karakolu terk edemez.

Küçük karakolun maiyetinde bulunan emir atlıları hayvanların eğerlerini alamazlar. Yalnız kolanlarını gevşetebilip birer birer nöbetle su ve yem verebilirler. İşbu atlıların yiyeceğiyle hayvanlarının yemi büyük karakol tarafından tedarik edilmelidir. Küçük karakola yüzbaşı veya sair zabitan ve ümeradan biri gelirse derakap karakol kumandanı anı karşılayıp kendi karakolunun ve mensup olduğu bölüğün numarasını ve postaların yerlerini ve ozamana kadar düşmana dair alabildiği ma-

lûmatı şifâhen arz eder. Halbuki karakol neferatı gelen mafevke resmi selâmı ifa etmeyip istirahatlerine devam ederler.

Madde 165 — Küçük karakol kumandanı ahz etmiş olduğu vaziyet ve tertibatı mensup olduğu büyük karakol kumandanına sürati mümkün ile batakrir bildirir mezkûr takrir kurşun kalemile yazılmalı ve karakol kumandanının iktidarı olduğu halde kenarına da küçük karakolun kâffe aksamının yerlerini gösterir bir kroki ilâve edilmelidir. Eğer mûmaileyh kumandanın bu gibi şeyleri yapmağa iktidarı yok ise mezkûr takrire yazılacak mevaddı posta ve nöbetçileri yerlerine vaz ederken yanında beraber bulundurduğu müstait bir onbaşı veya çavuş vasıtasile şifâhen bildirir. Ve onbaşı veya çavuşun kâmilen doğru olarak anladığına kanaat hasıl etmek için tekrar ettirir.

Küçük karakol kumandanı yan taraflarında bulunan küçük karakollar veya saire ile ittisal ve irtibat tesis ederek daima muhafazasına itina eder.

Madde 166 — Kapu karakolu tarafından gönderilip küçük karakol kumandanı tarafından orduya mensubiyeti tamamilen anlaşılmıyan kesân büyük karakola gönderilmelidir.

Madde 167 — Küçük karakol gündüz esnasında vaz ve ihraç edilmiş ise o halde mezkûr karakol kumandanı karanlık basıncaya kadar dolaşıp tamamilen kendi mıntakasını bihakkın gözden geçirerek tanımalıdır. Bu maksada binaen icra edeceği devrû teftiş esnasında kendisinin hissuhule buluna bilmesine itina eylemelidir. Geceleyin kaideten küçük karakol yanında kalacak olan işbu karakol kumandanı bir taarruz vukuunda karakolunun muharebeye hazır bulunmasından mesuldür.

Zincir hattını teşkil eden postalarla nöbetçiler

Madde 168 — Zincir hattındaki posta ve nöbetçilere mahsus talimatı umumiye berveçhi atidir :

Posta ve nöbetçiler lâyenkatı düşmanı tarassud etmeli ve şüpheli calip her alâmete dikkat eylemelidir. Düşmandan bir şey his eder etmez heman bir nefer vasıtasile küçük veya büyük karakola malûmat vermelidir. Eğer tehlike olduğunu his eder veyahut bir taarruz vukuunu görür ise gerideki kıtaatı silâh başına getirmek için müteaddid defalar tüfek atmalıdır.

Nöbetçiler gündüzün geçecekleri evvelce kendilerine tebliğ edilen veya ileri karakol kıtaatına mensup olan zabitan ve yanaşık nizamda

bulunan kıtaat ve keşif kollarının emir atlısı ile çavuşlarının mürur ve uburuna müsaade edip sair bilcümle eşhası kapu karakoluna göndermelidir. Nöbetçinin gösterdiği kapu karakolu tarafına gitmeyip bulunduğu mahalden zincir hattını geçmeğe kalkışan ve nöbetçinin emrine itaat etmiyen kimseler üzerine nöbetçi ateş etmelidir.

Ortalık karardığı esnada zincir hattına takarrüp edenlere nöbetçi neferi tüfeğini ateşe hazır ederek yüksek sesle: (dur! kimdir o!) diye sual eder bunun üzerine takarrüp eden kimse durup cevap vermediği halde nöbetçi bir daha tekrar ve üçüncüsünde yine durup cevap vermezse üzerine ateş eder hususati saire gündüz esnasında olduğu gibidir.

Maiyetinde cüzî kuvvet bulunan münferit düşman zabitleri beyaz bir flâma veya mendil veyahut boru işareti... ilâh vasıtasile uzaktan kendilerinin mükâleme zabiti olduklarını belli ederlerse bunlara düşman nazarile bakılmayıp kapı karakoluna sevk edilmeleri lâzım gelir.

Keza silâhını yere atarak veya silâhının dipçliğini havaya kaldırarak veyahut uzaktan ses ile kendilerinin iltica etmek fikrinde olduklarını belli eden münferit düşman efradı hakkında dahi aynı muamele edilir. Efradı mezkûrenin her şeyden evvel silâhlarını yere bırakırmalıdır.

Nöbetçi emir olmaksızın oturup yatamayacağı misillü tüfeğini de elinden bırakamaz. Ondan başka resmi tazim icra eylemez ve yanında mafevk bulunurken dahi tarassud ve tecessüsten geri durmaz. Kendisine sorulan suallere tarassudatına hâlel gelmemek üzere vaziyeti askeriyesini takınarak cevap verir.

Nöbetçinin hini ihracında yukarıda zikrolunan talimatı umumiyeyi ikmal için küçük karakol kumandanı tarafından berveçhi ati mevaddı havi tenbihatı hususiye dahi verilmelidir :

Posta veya nöbetçinin numarası ve mücavir posta veya nöbetçilerin mahal ve numaraları ve kapı karakolile küçük ve büyük karakolların mevakii ve onlara isal eden en kısa yollar ve zincir hattından ileriye sürülmüş kıtaatın bulunduğu yerler ve düşmana ve icab eden bazı mevakie dair malûmat ve bunlardan başka nöbetçilerin silâh omuza vaziyetinde mi yoksa silâh kolunda veya yerinde rahat halinde mi duracağı ve postalarda mücavir posta ile olan irtibatın her postanın kendisinden ihraç edeceği keşif kolları vasıtasile mi mütafaza edileceği ve çanta ve arkadaki palaska kütüğe ile birlikte taşınan eşyayı üzerinden çıkarmağa

ve tütün içmeğe müsaade olunup olunmayacağı vesair bu gibi icab eden tenbihat ita edilir.

Madde 169 — Posta ve nöbetçilerin sureti tebdilini küçük karakol kumandanı tanzim eder. Münferit postaların veya nöbetçilerin tebdili esnasında eski posta veya nöbetçiler tebdile memur olan (küçük zabıt..... ilâh) ın muvacehesinde ve yüzleri düşman tarafına müteveccih olduğu halde yeni postaya veya nöbetçilere kendi tenbihatı hususiyelerini ve o vakte kadar olan müşahadat ve tahkikatlarını bildirir.

Madde 170 — Kapı karakolu orduya mensubiyetinde asla şüphe etmediği bilcümle eşhasın müruruna müsaade edip sairlerini ya küçük veya büyük karakola izam eder.

Mükâleme memurları ile firariler - (bunlardan mükâleme memurlarının gözleri bağlı olacak ve kendilerile hiç bir lâkırdı edilmeyecektir.) - doğrudan doğruya küçük veya büyük karakola teslim edilir ve büyük karakol kumandanı da ileri karakol kumandanına ve mumaileyhede mafevkine arzı keyfiyet eder.

Madde 171 — Silâh çatı nöbetçisi küçük karakolun muhafazai emniyetine memur olduğundan mafevk vürudunda resmî selâmı ifa etmez ve ümera ve zabitan vürudunda karakol efradını silâh başına çağırmas. İşbu nöbetçiye lâzım gelen tenbihatı hususiye küçük karakol kumandanı tarafından ita olunur.

Keşif ve devriye kolları ()*

Madde 172 — Keşif ve devriye hidematı lâyenkatı düşmanı keşif veecessüs edebilecek surette tanzim edilmelidir. Binaberin kaideten gece esnasında bile ileriye süvari keşif kolları sevk olunmak icab eder.

Madde 173 — Süvari keşif kollarından maada mesafatı karibede piyade keşif kolları istihdam edilerek süvarinin keşif hidematına muavenet eder. Keşif kolları zincir hattının haricinde hareket edeceği cihetle düşmana tesadüf etmek az çok muhtemel olmasına nazaran sureti hareketlerine ve vazifelerine dair kendilerine verilecek tenbihat bittabi

(*) *Emniyet zinciri üzerinde ve dahilinde dolaştırılan kolları «devriye kolu» ve mezkûr zincir hattının haricine sevk edilenlere dahi «keşif kolu» tesmiye olunur.*

devriye kollarına verilecek olan tenbihattan tahallüf eder ve her ikisi de ahvâle tâbidir.

Tayin edilen keşif ve devriye kollarının sureti matlubede ifayı vazife eylemeleri tenbihatı mufassala itasından ziyade kolu teşkil eden efradın ve bilhassa reislerinin hüsnü intihabına mütevakkıftır.

Madde 174 — Keşif kolları efradının intihabı fevkalâde haizi ehemmiyettir. Mezkûr keşif kolları evsafı matlubeyi haiz bir küçük zabitin ve mühim zamanlarda bir zabitin tahtı kumandasında bulunmak üzere lââkal iki kişiden mürekkeptir. Hiç tanımadığı arazi üzerinde istikameti tayin edebilmek hevesi ve istidat ve itiyattan dolayı yorulmazlık ve tehlike esnasında daima kendisini kurtaracak vesaiti bulduran besaret ve sürati intikal keşif hidematını ifaya memur olanlarda vücudu elzem hassalardandır.

Keşif kolları ihtiyatkârane ve gürültüsüz hareket ederler ve ara sıra tevakkuf ederek etrafı dinlerler. Araziye dair malûmat verebilmek ve icabı halde kılavuzluk edebilmek için araziye lâyıkile görüp tetkik ederler ve geri ile olan irtibatlarının kat edilmemesine dikkat edip böyle bir hal vukuunda diğer bir tarikten avdet ederler.

Sureti umumiyede mezkûr keşif kollarının ne vakit avdet edeceklerini evvelce tayin eylemek maksada muvafık olabildiği gibi geceleyin yanlışlıklara mahal vermemek için sevk olunacak keşif kollarının hangi saatte ve hangi noktalardan zincir hattından çıkacakları ve hangi saatte hangi noktalardan avdet edecekleri evveleminde küçük karakollarla zincir hattına tebliğ olunmalıdır. İcabı halinde keşif kollarının çantasız vesair eşyasız dahi sevk edilmeleri mümkündür.

Bilcümle keşif kolları posta hattını geçerlerken en yakın olan postaya veya nöbetçiye hangi istikamette ilerleyeceklerini ve avdetlerinde mezkûr postanın tarassut mıntakası dahilinde düşmandan ne gördüklerini muhtasaran beyan ederler.

Madde 175 — Devriye kolları vakit be vakit zincir hattında ve dahilinde bulunan nöbetçileri teftiş etmek ve nöbetçilerle işgal edilmiş olan kısmı araziye yoklamak ve mücavir küçük karakollar arasındaki muvasalayı... ilâh temin eylemek hususunda istihdam olunup kaideten biri reis olmak üzere iki neferden teşkil olunur.

Gündüz nöbetçiler devriye kollarını görüp tanırlarsada geceleyin bir yanlışlığa mahal bırakılmamak için devriye kolu yaklaşarak kendilerini tanıttırmalıdır.

Müstakil küçük zabıt postaları

Madde 176 — Zincir hattı dahilinde bulunan müstakil küçük zabıt postalarının vazifeleri daha küçük mikyasa olmak üzere küçük karakol vazifesinin aynı olduğundan mezkûr postaların sureti hareketi hususunda aynı kavait caridir. Mezkûr postaların kuvveti çıkaracakları birer çifte nöbetçilerin tebdiline mahsus efraddan maada keşif hizmetinde kullanılmak üzere bir kaç nefer daha verilerek hesap ve tayin olunur. Piyade zincir hattının dışarısına sevk olunmuş olan her müstakil küçük zabıt postası balâda beyan olunan keşif neferatına herhalde muhtaçdır. Mezkûr postanın sureti hareketi mükellef olacağı vazifeye tâbi olup işbu vazifede ya ileriye sürülmüş olan süvarinin bulunduğu hattaki (köprü ve orman kenarı vesaire misillü) bir noktayı muhafaza veyahut gece esnasında düşmanın harekâtını daimî olarak tarassud hususundan ibaret olur. Mezkûr tarassut vazifesini ifa için geceleyin düşman tarafından gelen mühim yollardan birinin yakınında mesturen yerleşmek icab eder. Düşmanın bazı ufak tefek keşif kollarının takarrübü gibi ehemmiyetsiz harekâtına karşı hiç bir ses çıkarmazsada kuvvetli düşman müfrezelerinin takarrübü gibi mucibi tehlike olacak mühim harekâtını görür görmez geriye ihbarı keyfiyet için en seri vasıta olmak üzere derhal ateş icra eder.

İleri karakol ve aksamının değiştirilmesi

Madde 177 — İleri karakollarda bulunan asakir ifa ettiği hidematın nezaket ve ehemmiyetinden dolayı sair asakire nisbeten ziyade yorulacağından mezkûr ileri karakollar muayyen zamanlarda değiştirilmelidir.

Değiştirmek hususu sureti umumiyede şu veçhile icra edilmelidir ki değiştirecek olan nefer yahut posta veyahut müfreze yüzü düşman tarafına dönmüş olduğu halde değişecek olan neferin yahut postanın veyahut müfrezenin yanında durmalı ve badehu değişilecek değiştirene bizzat aldığı tenbihat ile düşmana dair edinmiş olduğu malûmatı ve civar bulunan postaları ve zikre şayan müşahedat ve mütaleatını beyan etmelidir.

Değiştiren her kademe kumandanı değiştirme esnasında hazır bulunmakla beraber badettebdil tahtı kumandalarında bulunan aksamı teftiş ederler ve bir gûna yanlışlık vukuuna mahal kalmamak üzere ver-

dıkları tenbihat ile değiştirilen ileri karakollar aksamından aldıkları malûmatı tekrar ettirirler.

Küçük karakollar kumandanları mümkün olduğu mertebe evvelce görüşüp değiştirmenin sureti icrasını kararlaştırmalıdır. Mezkûr karakollarla posta ve nöbetçilerin değiştirilmesi gürültüsüzce ve düşmanın nazarından mestur olarak icra edilmelidir. Değiştiren kıta kendisini muhafaza için lüzum gördüğü tertibatı dahi ahz eder.

Yeni gelen karakoldan çıkacak keşif kollarına postalar hatta ileri-
sindeki araziye iyice görüp tanıttırmak için eski ve yeni karakol efradından birlikte keşif kolları göndermek icab eder.

Değiştirme keyfiyeti sureti umumiyede sabahleyin ortalık ağarırken yapılırsada icabı ahvale göre evkatı sairede dahi icra olunur. İleri karakolları değiştirmek için tayin olunacak müddetin miktarı ahvale ve değiştirilecek olan müfrezenin mevcuduna tâbidir.

Yürüyüş esnasında en ileride bulunan kıtaatı askeriye ileri karakolları teşkil edeceğinden ve mezkûr kıtalar beher gün tebdil olunacağından bu halde ileri karakollar bittabi her gün değişmiş olur.

Kaideten değiştirmek için tayin olunan müddetler berveçhi atidir:

Tek ve çifte nöbetçilerin nöbet müddetleri vakti hazerde olduğu gibi ise de icabatı havaiyeye nazaran tadil olunur. Küçük karakollarla küçük zabıt postaları her yirmi dört saatte bir ve büyük karakollarla umum ileri karakol müfrezesinin tebdilleri müddeti ikamete ve kuvvei mevcudeye nazaran tayin olunur.

İleri karakol süvarisi

Madde 178 — İleri karakol süvarisinin kuvveti kendisine tahmil edilen vazifeye ve tahtı nezarete bulunduracağı arazi cephesinin vüsatine nazaran ileriye doğru uzak mesafelere kadar keşfiyat icra edecek veçhile tayin olunur.

Madde 179 — İleri karakol süvarisi kumandanının birinci vazifesi düşmanla teması muhafaza etmek ve eğer düşman uzakta bulunup henüz temas hasıl olmamış ise ilerisinde bulunan araziye uzaklara kadar keşif eylemektir.

Mumaileyh kumandan vakit gaib etmeksizin serian en kesdirmeye bir suretle kendi tertibatını itihaz etmeli ve bu esnada ileri karakol emrinde zikredilen yolları daimî olarak tarassut ve nezaret altında bulundurmağa dikkat eylemelidir.

Madde 180 — İleri karakol süvarisi seyyarlığı hasebile ileri karakol piyadesi derecesinde aldığı mevzi ve tertibatça bir şekli muayyeni muhafazaya mecbur değildir. Çünkü açık ve nezaretli arazide kuvvetini toplu bulundurduğu halde kapalı ve nezaretsiz arazide kuvvetini taksim edersede kademelere sureti taksimi ahvale tâbidir. Mezkûr kademeler alelâde bir veya bir kaç süvari büyük karakolundan ve bunların her biri de bir veya bir kaç süvari küçük karakolundan veya müstakil küçük zabıt postasından veyahut her ikisinden mürekkep bulunur.

Madde 181 — Çıkarılan süvari büyük karakollarının mahallerinin tayini icabı hale tâbidir. Mezkûr büyük karakollar daha ileriye sürülmedikleri halde piyade büyük karakollarının yanında ahzı mevzi ederler. Süvari büyük karakolu kendi emniyetini muhafaza için ilerisine tek ve icabı hale göre bir veya bir kaç yaya çifte nöbetçi ihraç eder. İşbu nöbetçilerin ileriye doğru çok yer görebilmesi faydeli olduğundan tek nöbetçinin gündüz esnasında [ağaç veya hane... ilâh gibi] münasib bir tarassut noktasına ikamesi bazı ahvalde münasib olur.

Mezkûr nefer emniyetini muhafaza eylediği kıtasına yerini terk etmeksizin sedasını işittirecek derecede yakın ikame edilmiş bulunmalıdır. İşbu nefer filintasını elinde bulundurur ve hiç bir resmi tazim ifa eylemez.

Madde 182 — İleri karakol süvarisi kumandanı kendi vaziyetini ve muahharen haizi ehemmiyet olarak icra ettiği tadilatı ileri karakol kumandanına izahatı lâzimeyi havi sade bir kroki ile ihbar eder. Ondan başka bu babda piyade büyük karakollarına dahi malûmat verip onların vaziyetlerine dair malûmat alır.

Madde 183 — İleri karakol süvarisi kumandanı kendi kıtasının bilcümle aksamının işgal eylediği mevaziin maksada muvafık surette intihap olunmamasından mesuldür. İşbu kumandan icabı ahvale ve ileri karakol kumandanı tarafından ayrıca emir geldiği halde ona nazaran ne dereceye kadar hazır bulunulacağını (meselâ: ileri karakol süvari bölüğünün mestur mahalde gecelemesi ve yemek pişirmek ve ateş yakmak ve eğer almak ve su ve yem vermek... ilâh gibi hususatı) tayin eder ve düşman tarafından bir taarruz vukuunda gerideki kıtaatın lâzım gelen tertibatı alabilmelerine zaman kalmak üzere onları vaktile haberdar etmeğe mecbur ve aksi halde bizzat mesuldür.

Madde 184 — Büyük karakollardan uzak mesafelerde müstakil süvari müfrezeleri bulundurulmasına ihtiyaç görüldüğü halde süvari

küçük karakollar tayin ve istihdam olunur. Binaenaleyh mezkûr karakollar usulen bir zabıt kumandasında ve takriben bir süvari takımı kuvvetinde bulunurlar.

Süvari küçük karakolu hiç bir vakitte havlu vesaire gibi etrafı kapalı mahalde durmamalıdır. Mezkûr takım ilerisine muhafazai emniyeti için bir yaya nöbetçi ikame eder.

Madde 185 — Süvari küçük karakol kumandanı daima takımı nezinde bulunup yalnız çifte nöbetçilerile küçük zabıt postalarına tenbihat vereceği veyahut kendisinin gitmesine lüzumu kavi gördüğü ahvalde karakolu terk edebilir.

Marüzzikir kumandan daima bir iki keşif kolu hazır bulundurur ve tekml takım efradının araziye ve bilhassa süvari büyük karakoluna ve piyade büyük karakoluna ve ileri karakol kısmı küllisine isal eden yolları öğretir. Bununla beraber mücavir süvari küçük karakolu veya postaları ve kendisine en yakın bulunan piyade büyük karakolu... ilâh ile serian teminî muvasala eder.

Süvari küçük karakolunun emri işesi süvari büyük karakolu tarafından temin edilir. Takım kumandanı efrad ve hayvanatın adilâne bir surette istirahatlerini temin için hayvanata ne suretle yem ve su verileceğine ve kolanların gevşetileceğine aid hususat ile beraber gece esnasında efradın ne derece teyakkuz üzere bulunacaklarını tayin eder. Bir mafevkin vürudunda karakol kumandanı ya hayvan üzerinde veyahut yaya olarak arzı malûmat eder ve düşman tarafından bir taarruz vukuunda gerideki kıtaatın lâzım gelen tertibatı alabilmelerine zaman kalmak üzere vaktile haberdar etmeğe mecbur ve aksi halde bizzat mesuldür.

Madde 186 — Her süvari küçük karakoluna liecelittarassut bir mın-takai arazi tahsis edilir. İşbu tarassut keyfiyetinin icrası için süvari küçük karakol kumandanı bir veya bir kaç küçük zabıt postası yahut çifte nöbetçiler veyahut her ikisini birden istihdam eder.

Bu babda başlıca dikkat olunacak madde düşmanı vakit ve zamanile tarassuda iptidar edip ardını kesmemektir. Binaenaleyh süvari küçük karakol kumandanı bu babda hiç bir kaidei mahsusaya mütabaata mecbur olmayıp yalnız anifüzzikir tarassut maddei mühimmesini nazarı dikkate alarak tertibatı lâzimeyi bizzat ittihaz eyletmelidir.

Postalarla çifte nöbetçiler araziye mümkün mertebe uzaklara kadar nezaret altında bulunduracak mahallere vaz ve ikame olunmalıdır. Bu suret

kabil olmadığı halde hiç olmazsa yollar tahtı tarassuda alınarak bunların aralıklarında keşif kolları gezdirmek suretile tarassut keyfiyeti tezyid ve ikmal olunmalıdır.

Madde 187 — Küçük zabıt postası bir küçük zabıt ile lâakal üç süvariden mürekkep olup kaideten efradı mezkûrenin cümlesi hayvandan iner ve bunlardan ekseriya ikisi tarassuda memur edilir. Maamafih işbu iki nöbetçi arazi mücavireyi daha iyi görebilmelerine müsait bir mahal olduğu halde oraya çıkarlar. Veyahut at üzerinde kalırlar. Küçük zabıt postası tarafından uzak mesafelere keşif kolları izam edilmez.

Küçük zabıt postası hayvanlarının eğerlerini alamazsada nöbetle kolan gevşeterek hayvanlara yem ve su verebilir. Eğer bir mahalde çok vakit kalınacak ise o zaman işbu küçük zabıt postalarının tebdili iktiza edebilir.

Madde 188 — Süvarinin bulunduğu mıntaka dahilinde ileri karakol emri ile ahalinin gidip gelmesine tahsis edilmiş yollar bulunursa geride bulunan piyade ileri karakollarının gece esnasında tesis edeceği kapı karakoluna bakmaksızın kendisi gündüzün işbu tarıklar üzerinde kapı karakolları ikame eder.

Madde 189 — Zincirde bulunan nöbetçilerin kuvveti iki veya üç atlıdan ibaret olduğu için küçük zabıt postalarına nazaran küçük karakoldan daha az efrad ifrazı muhassenatını haizdir.

Mezkûr süvarilerden kaçının yere ineceği ve kaçının tarassudda bulunacağı icabı ahvale tâbidir. Nöbetçiler küçük karakol kumandanının rey ve kararile tebdil olunur.

Madde 190 — Alelûmum yaya bulunacak süvari nöbetçileri piyade efradı gibi tüfekli bulunup ahvale göre (silâh omuza!) veya (rahat dur!) vaziyetinde veyahut tüfeği ortasından tutar ve gözü düşman tarafında olduğu halde durur veyahut daha iyisi bulunduğu mahalde gezinir.

Atlı bulunan nöbetçiler dahi verilen emre göre tüfeği dolu olduğu halde ya (tüfek davran!) veyahut (tüfek arkaya!) vaziyetinde bulunurlar veyahut tüfeği mahfazasına veya bacağı arasına koyarlar.

Madde 191 — Müstakil küçük zabıt postasının sureti hareketi umumiyetle küçük zabıt postasınının aynı isede birincisi bazı ahvalde uzak mesafelere keşif kolu izam eder.

Madde 192 — Süvari küçük zabıt postaları ile nöbetçileri hakkında balâda zikir olunan kavaidi hususiyeden maada piyade küçük zabıt postaları ile nöbetçilerine dair olan kavaid bunlar hakkında dahi cari olduğundan burada tekrarından sarfı nazar edilmiştir.

Madde 193 — İleride bulunan arazi kapalı olduğu nisbette keşif hususuna ziyade itina edilmelidir. Bu babda keşif kollarını müddeti medide ileri arazide bulundurmamak münasibdir. Zira bu vasıta ile hem keşif ve tarassudun ardı kesilmemiş ve hem de hayvanat itab edilmemiş olur. Süvari keşif kolları zincir hattını mürurunda ve avdetlerinde balâda (174 üncü madde) münderecatına tatbiki hareket ederler.

Süvari küçük karakollarından ihraç edilen keşif kolları düşmanla temasta bulunduğu haldé kaideten yalnız düşmanın ileri karakollarına kadar yaklaşır. Düşmanın ileri karakol hattından geçmek veyahut doluşarak icrayı keşfiyat etmek hususu ileri karakol süvarisi kumandanına veya ileri karakol kumandanına veyahut daha küçük rütbeli kumandanlara aittir. Maamafih lüzumu hakikî his eylediği halde küçük karakol kumandanı dahi işbu hususu emir edebilir.

Süvari keşif kolları vasıtasile gece esnasında dahi herhalde düşmanla teması muhafaza eylemek elzemdir. Bu hususta zabitan kumandası altında olmak üzere zincir hattının haricine kuvvetli postalar sevk eylemek muvafık olabilip mezkûr postalar muayyen bir mahalde kalmak mecburiyetinde olmıyarak teması muhafaza eylemek üzere düşmanın harekâtına tabaiyet ederler.

Madde 194 — İleri karakol süvarisi geride bulunan piyade ile daimî surette irtibatta bulunmalıdır. Bahusus küçük karakollarla müstakil postalar mühim malûmatı heman civardaki piyade kıtaatına göndermeğe mecbur oldukları gibi mafevklerine dahi barapor ihbar ederler.

Süvarisi bulunmayan piyade kıtaatının ileri karakolları

Madde 195 — Kendisine yalnız velespitçi efrad veya emir athları ilhak edilmiş olan piyade kıtaatının ileri karakolları tıbki muhtelit ileri karakolların piyadesi hakkında beyan olunan kavaidi esasiyeye tevfiқан vaz ve ikame olunur. Mefkut olan ileri karakol süvarisinin bir dereceye kadar yerine kaim olmak üzere piyade küçük karakollar.. . ilâh derakap ihraç ve tayin olunur ve büyük karakolların emir athları gündüz esnasında dahi keşif kolu hidematında istihdam olunur.

Madde 196 — Piyadenin yanında müstesna olarak hiç emir atlısı mevcut değilse o halde daha mahdud bir mntaka dahilinde olmak üzere ihraç edeceği piyade keşif kolları vasıtasile keşif hidematını ifa ettirmek icab eder.

*Süvari fırkalarile sair müstakil süvari kıtaatının
ileri karakolları*

Madde 197 — Süvari fırkalarile sair müstakil süvari kıtaatı tevakuf ve istirahat esnasında bile memur oldukları vazifeyi ifaya devam eylemelidirler.

Madde 198 — Orduların ilerisine sevk olunan külliyyetli süvari askeri büyük bir cephe üzerine yayılacaklarından geceyi geçirmek için anları mahdud bir kıt'ai arazide toplamak yahut anları bütün hat boyunca muttasıl bir ileri karakol silsilesile setr etmek gayri mümkün olduğundan vasi bir araziye dağılmış olan mezkûr süvari askerinin mürakkep olduğu kıt'alardan her biri yerleşmiş olduğu açık ordugâh ve köy ordugâhı ve konakları ayrı ayrı olarak bizzat setr etmek mecburiyetinde bulunur.

Şu halde beher kıt'anın ahz edeceği emniyet tertibatı ile buna tahsis eyliyeceği kuvvet bulunduğu hal ve mahalle göre bittabi muhtelif olur.

Madde 199 — Eğer düşman yakın olur ve ahali de hasım bulunursa emniyet hidematının ifası gittikçe askeri ziyadesile it'ab eder. Çünkü bu halde emniyet yalnız ileri karakollar vaz'ile istihsal olunamayıp belki bundan başka olarak konakların derununda dahi hususî bazı tertibat ahz etmek lâzım gelir.

Madde 200 — Süvari uzak mesafelere kadar keşfetmeğe muktedir olduğu cihetle düşman piyadesinin ansızın hücumlarına maruz değildir. Bilâkis cesurane ilerileyen kuvvetli bir düşman süvarisini kuvveti az olan süvari ileri karakollarının hücumile tevkif eylemek mümkün olamayacağından bu babda vesaiti atiyenin istimali icab eder:

Yolları usulüne tevfikân ve serian mevani ile seddetmek ve icabında mevani mezkûre yekdiğeri gerisinde olarak bir kaç sıra üzere tertib ve tüfenk ateşile dahi müdafaa edildiği halde adeden faik bir süvariye epeyce bir müddet durdurmak mümkün olabilir. Maamafih işbu mevani süvarimizin hini hacette ileri geçmesine mani olmayacak surette tertib olunmalıdır.

Süvari fırkalarına ihhak edilmiş olan istihkâm müfrezeleri işbu mevaniin tertibinde ve bazı kerre de mühim noktaların işgali hususunda faydeli surette istihdam olunabilirler.

Madde 201 — Süvari ileri karakolları mevakii meskûne ... ilâh gibi müdafaaya müsaid mahalde buldukları halde umumun emniyetini muhafaza eylemek için yaya cengile mevakii mezkûreyi müdafaaları geride tecemmu etmek üzere derakab çekilmelerinden ekseriya daha faydelidir. Bu babda ileri karakol evamirinde icabı hal zikrolunmalıdır.

Madde 202 — Eğer ahval süvarinin toplu bulunmasını icab ederse o halde tabki muhtelit ileri karakollarda olduğu misillü karakol kıtaatını ileri karakol kısmı küllisi ile süvari büyük karakollara taksim etmek iktıza eder. Bu babda mezkûr büyük karakollar ileriye küçük karakollar veyahut müstakil küçük zabıt postaları ihraç ederler. Eğer bir süvari fırkası vasi bir cephe üzerinde olarak konaklara yerleşmiş olursa yan yana yerleşen aksamdan yani liva veya alaylardan her biri ileri karakol hizmetini ifa eylemek üzere birer bölükten ibaret büyük karakollar ihraç edip bunlar da iktıza eden küçük karakollar ... ilâh, sevk ve ikame ederler. Aksamı mezkûreden her birinin keşif kollarına tamamen muayyen birer hedef gösterilir.

Madde 203 — Düşmandan olan mesafe çok olursa adi ileri karakolar vaz ve ihracından maada ileriye ve uzak mesafelere ayrıca süvari bölükleri dahi sevk edilirki bunların keşif ve emniyet hususunda çok faidesi görülür. Mezkûr süvari bölükleri muayyen mevazie merbut kalmıyarak düşmanın hareketına tâbi olurlar ve ileri karakollarımıza az veya çok uzak mesafelerde kâin mühim noktaların (geçit ve saire gibi) işgali sayesinde düşmana mukavemete ve hiç olmazsa düşmanın harekâtını tehire muvaffak olurlar. Kendileri seygar oldukları cihetle işlerini mahallince tedarik edebilirler.

Mezkûr bölüklerin hareketlerine ait teferrüatı saire ahvale ve bir de bölük kumandanının diravet ve cesaret ve faaliyetine tâbidir.

Kale muharebatında ileri karakollar

Muhasirin

Madde 204 — Kale harplerinin muhtelif devirlerinde ileri karakol hizmeti dahi muhtelif olursa da işbu devirlerin kâffesindeki maksadı aslı kalenin tamamile ihata olunmasıdır.

Muhasara olunan kalenin havi olduğu istihkâmatın teşkil ettiği hattın vüsati ve hattı ihatanın istihkâmatı mezkûreden olan mesafesi ve zemîn arızaları ve müdafinin ile bizim taraf askerinin kuvvetçe aralarında bulunan fark ve hasıl kıymet ve ehemmiyeti haiz olupta hareketi müşkül bulunan vessait ve edevatı harbiyenin muhafazası lüzumu ileri karakol tertibatında nazarı mütaleaya alınmalıdır.

İhatanın bidayetinde ileri karakollar sırf süvariden tertib bulunduğu gibi muhasaranın devamı müddetince dahi muhasara mntakasının bazı kısımlarında süvariden ileri karakollar tertibile ıktifa olunabilir.

Muhasara ileriledikçe muhtelit ileri karakollar istimal edilirse de hücumu hakikinin icrası tasavvur olunan arazide ileri karakol hidematı kesbi ehemmiyet edeceğinden hassatan piyade kıtaatı tayin ve istihdam olunur.

Madde 205 — Baloncu müfrezeleri muhasaranın devamı müddetince faydalı hidemat ifa edebilirler.

Madde 206 — Muhasaranın bidayetinden nihayetine kadar düşmanla temasta bulunacağı ve bu temas keyfiyeti de muhasaranın terakki ettiği müddetce tezayüd edeceği cihetle ileri karakollar ekseriyetle düşmanın topçu ve piyade ateşine ve ansızın hücumlarına maruz kalacaklarından birinci hatta (küçük karakollar hattı) bulunan kıtaat aleddevam muharebeye hazır bulunmak icab eder. Bahusus mezkûr karakollar her an zuhuru muhtemel olan fırsatlardan istifade etmek üzere vazai saire ile dahi mükellef olabileceklerinden bu hazırlığa daha ziyade ihtiyaç vardır.

Madde 207 — Bu veçhile kale harbindeki ileri karakollarda muttasıl bir zincir hattı teşkil etmek gerek hücum cephesi üzerinde bulunan ve gerekse sair taraflarda olan karakol kıtaatı beynindeki mesafe ve aralıkları azaltarak daha sık bulundurmak ve araziye setr ve muhafaza ve muşırane müdafaa ve sühuletle muvasala tesis olunacak surette tanzim eylemek icab ederki hususatı mesrûdeye sahra muharebatındaki ileri karakollarda ihtiyaç görülmez. Bundan başka mezkûr ileri karakollar müdafinin hücum ve savletine daha ziyade şiddetle mukabele ve sair kıtaatı askeriyenin muavetine muhtaç olmaksızın mahallerini muhafaza etmeğe ve ileride bulunan kademeler tarafından vukua getirilecek küçük müsademelerin gerilerinde hali istirahatta bulunan askerın silâha sarılıp taciz olmasına sebebiyet vermemeğe ve zabtolunmuş olan mevaziin muhafazasına muvaffak olmak için gerek kuvvetleri ve gerek derecei istik-

İlâyetleri sahra harbinde teşkil olunan ileri karakollarınınkinden ziyade olmalıdır.

Madde 208 — Hususî mezkûreden başka muhasirinin ihata hattında sebat etmeleri zımında serian hususî muharebe mevzileri tesis etmek ve mevakii meskûneyi tahkim eylemek . . . ilâh iktıza eylenki bu sayede muhasara edevatı muhafaza ve düşmanın huruçlarına mukabele edilir.

İleri karakol hattı bu yolda tahkim edilecek mevazi ilerisinde bulunabilirsede ekseriya mezkûr mevazide bulunur.

Madde 209 — Mahsurinin bir hurucuna şiddetle mukabele etmek ve serian iyice bir tabiye tertibatı alabilmek için ileri karakol müfrezesinin kâffeı aksamına işgal edecekleri mevzii evvelce göstermek lâzımdır.

Madde 210 — Tekmil ihata hattı bir takım kısımlara ayrılıp her bir kısma icab eden kıtaatı askeriye tahsis edilir.

Piyadenin takriben üçte bini ve alekser daha ziyadesi ileri karakol kumandanının tahtı emrinde bulunmak üzere mıntakanın ileri karakollarını teşkil eder.

Madde 211 — Her ileri karakol müfrezesi «ileri karakol kısmı küllisi» ve «büyük karakol» namı ile başlıca iki kademeye taksim olunacağı gibi sahra harplerinde olduğu misillü büyük karakollar dahi icabı hale nazaran küçük karakol ve saireye inkisam eder.

İleri karakol kısmı küllisile büyük karakollar mümkün olduğu kadar nezaretli ve serian silâha sarılmaya müsait olan ve şiddetli bir müdafaaya salih yani oldukça tertibatı tedafüyesi ihzar edilmiş bulunan binalara tabiye edilmelidir.

Mezkûr binaların cinsine nazaran derununa yerleştirilen kıtaatı askeriyeinin ileride bulunan kademelerile muvasalelerini tesis etmek için mevcut duvar ve çitlerden gedik açmalı ve icabı hale göre hendekleri doldurmalı ve gidip gelenleri düşmanın ateşinden veya hiç olmazsa nazarından saklayacak derecede hututu tekarrübiyeye mümasîl mahfuz mahaller yapmalıdır.

Eğer balâda beyan olunduğu veçhile binalar bulunamaz ve müddeti medide muhasara devam edecek ise mümkün olduğu kadar efradın yapabileceği baraka ve zeminlikler inşasına gayret ve kıtaatı askeriyeinin setr ve muhafazasına himmet etmelidir.

Madde 212 — Ekseriya müstahkem şehirlerin etrafında bulunan arazi kapalı bulunacağından ileri karakollar hattı mezkûr arazi deru-
nundaki köy ve çiftlik ve orman ve kuru ve bahçe gibi zemin arıza-
larından mürur ederse gece karanlığında bile bir karışıklığa düşer ol-
mamak için ileri karakolların kâffe aksamının kendisine tahsis edilen
kıt'ai arazinin şekline kemalile vâkıf olmalarına nihayet derecede ehem-
miyet verilmelidir.

Madde 213 — Bîlcümle ileri karakol aksamı sahra muharebesine
nisbetle daha ziyade harbe hazır bulunmalı ve bu hazırlık hücumu ha-
kiki icra edilecek tarafta bilhassa daha ziyade olmalıdır.

Madde 214 — Küçük karakollar dahi gerek kendilerini setr etmek
ve gerekse ileri karakol hidematındaki meşakkati tahfif eylemek üzere
mümkün olduğu takdirde mestur mahallerde kondurulmalı ve bu esnada
mahreçlerin tozyid ve tevsii ve saire misillû muharebeye hazırlığı tesri
edecek tertibatın kâffesini ittihaz eylemelidir.

Yalnız yolların ısgal ve muhafazası kâfi olmayıp belki zincir hat-
tında bulunan nöbetçilerin serian takviye ve himayesi ve az zamanda
muharebe nizamına girilebilmesi dahi lâzım olduğundan zincir hattının
hiç olmazsa gündüz esnasında küçük karakollar tarafından görülebil-
mesi muvafıktır.

Madde 215 — Kale harbinde zincir hattı sahra harbinde olduğu
misillû nöbetçilerle küçük zabıt postalarından teşekkül ederse de hiç
bir kimsenin görülmeksizin ve nöbetçilerin ateşine uğramaksızın zincir
hattını geçmeyeceği surette sık bulunmalıdır. Binaenaleyh sisli hava-
larda ve karanlık gecelerde mezkûr hattın ahvale nazaran daha ziyade
sıklaştırılması lâzım gelir.

Postalar için dahi düşman ateşinden muhafaza edecek zemin arıza-
ları mevcut olmadığı takdirde siperler yapılmalıdır.

Madde 216 — Her mıntakada bulunan ileri karakol kumandanı yan-
larında bulunan mıntakaların ileri karakollarile tesisi elzem olan irtiba-
tın husulü için tedabiri muktaziyeyi ifa eder.

Madde 217 — Karanlık esnasında mürur ve uburun teshili için ku-
mandan tarafından bir parola emir ve tahsis edilmesi faideli olabilir.
Bu halde nöbetçinin: (Dur! — kimdir o!) sualine mukabil karşısında-
kinden kendi ordusuna mensubiyetini ima eder bir cevap aldıktan sonra

parolayı dahi sual etmelidir. Parola ancak postanın işiteceği derecede yavaş söylenmelidir.

Parolayı bilmeyen veyahut yanlış söyleyen her bir şahıs kapı karakoluna sevk edilmeli ve bu esnada kaçmağa tasaddi ederse üzerine ateş olunmalıdır.

Madde 218 — Geceleyin karşılıklı tanışmak hususunu kolaylaştırmak için her büyük karakol kumandanı kendi dairesi için neferatı bey-ninde muayyen hafif bir ıslık çalmak veyahut karşılıklı birbirinin ismini söylemek gibi munasip işaretler tayin edebilir.

Madde 219 — Postalara verilecek olan tenbihatı hususuyede mes-kûn mahalleri mükemmel surette tarif eder malûmat ile düşmanın şayanı dikkat görülen ve daima değişen vaziyet ve haline dair icab eden haberlerin üta olunmasına begayet dikkat edilmelidir.

Madde 220 — Bunlardan maada sahra muharebesinde ileri karakolların sureti hareketi hakkında zikredilmiş olan kavaid esasen kale muharebesinde de caridir.

Madde 221 — Kale muharebelerinde tarafeyn askeri birbirinin karşısında müddeti medide kalacaklarından yekdiğerinin muayyen zamanda icra edecekleri hareketlerle adetlerini serian anlayabilecekleri cihetle ana göre ileri karakollar teyakkuz ve intibah üzere bulunmalıdır. Meselâ: İleri karakolların değiştirileceği zamana müdafinin kesbi vukuf edeceğinden ekseriya mezkûr karakollar bu esnada kale topçusunun ateşine dışar olurlar.

Madde 222 — Büyük karakolların tebdili ahvale tâbidir. İleri karakol müfrezesi sık tebdil olunmayıp bir kaç günler mahallinde kaldıktan sonra tebdil olunur. Tebdil esnasında aynı kıtaatın evvelce kendilerine malûm olan aynı mıntakalara tahsis olunmasına dikkat olunmalıdır.

Kale muharebesinde ileri karakol müfrezelerini sık sık değiştirmek hususu askerin istirahatine ve hidematının iyice cereyan etmesine muvafık değildir. Fakat şuna dikkat olunmalıdırki değiştirmeye gelen ileri karakollar değişileceklerin mevziini kâmilen işgal etmedikçe ve arazi ve düşmana dair icab eden malûmat ve tenbihatı hususiye ve sairiyi almıdıkça değişilecek olan ileri karakollar mevzilerini terk etmeyecektir.

Şu hususta cüz'î hataların ve ehemmiyetsiz sannolunan şeylerin bilâhare pek büyük bir fenalığı mucib olacağını derhatır etmelidir.

Madde 223 — İleri karakollara tayin edilmiş olan kıtaatın gerideki konakları mümkün olduğu takdirde sair kıtaat tarafından işgal edilmemelidir. Eğer ahval müsaade ederse ileri karakol hidematının ifasına memur olan asker mezkûr hizmet zamanında lüzumu olmayan çantalarını konak mahallerinde terkedebilirse de maahaza erzakile beraber külliyetli cephane birlikte getirmelidir.

Madde 224 — Muhasara ilerlediği zaman ileri karakolların hücum mıntakası dahilinde icra eyliyecekleri vezaifi hususiye ayrıca bir talimat ile tayin olunur.

Mahsurin

Madde 225 — İhatadan evvel müdafinin düşmanın istikameti hareketini ve bahusus muhasara parklarını tesis ettiği mahalleri keşf etmeğe gayret etmelidir.

Şu maksadın husulü için süvarisini istihdam ederki mezkûr süvari muhasaranın müteakib devirlerinde böyle mühim bir vazifeye tesadüf edemez ve işbu süvari arkasından sevk edilen müfrezelere müsteniden ilerilere gidebilir. Muhasara ordusu ilerledikçe geriye çekilerek en nihayet kalenin önünde tesis edilen ileri karakollar mevziine dahil olur.

Madde 226 — Bir mevki müstahkemin esnai müdafaasında keşfiyat icrası için balon istimalinin bilhassa faidesi görülür.

Madde 227 — Müdafinin ileri karakolları kale etrafında bulunan araziyi iyi tanıyıp mezkûr arazide bulunan mevakii esaslı bir surette müdafa haline vaz etmek için kâfi bir zamana da malik oldukları cihetle bu halin kendilerine bahş edeceği kuvvet ve rüchaniyetten istifade eylemelidirler.

Madde 228 — İhata hattı tamamen teessüs ettikten sonra müdafinin ileri karakolları mütearrızın ileri karakolları hakkında beyan edilen aynı kaidelere göre hareket ederek hücum icra olunan arazide ileri karakol kademeleri hendek karakollarile büyük karakol ve kısmı külliden ibaret bulunur.

Netice

Madde 229 — Berveçhi balâ beyan edilen hususattan anlaşıldığına göre ileri karakollar kendiliklerinden muharebeye sebebiyet vermemelidirler.

Lüzumsuz yere bir kaç el silâh endabı geride bulunan kıtaatın istirahatını ihlal edeceği gibi ileri karakolların men'ine muktedir olamayacağı müsadematın hudusuna sebebiyet verir.

Fakat düşman tarafından taarruz vukuunda ileri karakollar bilcümle kuvvetlerle mukabele edebilecek veçhile hazır bulunmalı ve her rütbedeki kumandan kısmı külliye setr etmekten ibaret olan vazifei mühimmesinin ifasından mesul olup bu babda her türlü fedakârlığı icraya amada olmalıdır.

BEŞİNCİ FASIL

Yürüyüş

Madde 230 — Vakti seferde askerın icra edeceği vezâifin kısmı azamını yürüyüş teşkil eder. Yürüyüş bilcümle harekâtı askeriyenin esası olup teknil teşebbüsattaki muvaffakiyet esasen yürüyüşün hüsnü suretle icrasına tâbidir. Ordu aksamından birinin kendine tahsis edilen noktaya harbe muktedir ve muntazam bir halde ve vakti lâzımında muvasalat etmesi ekseriya neticei katiyenin istihsalini temin edebilecek kadar mühim bir keyfiyettir.

Madde 231 — Vakti hazerde mükemmelen yürüyüş talimleri görmüş olan kıtaatı askeriyenin seferberlik esnasında ikmalî noksanı için verilen efrad arasında yürüyüş meşakkatine alışmamış veyahut bu husustaki melekesini gaib eylemiş bir çokları bulunacağından kıtaatı mezkûre her fırsattan bilistifade efradı yürüyüşe alışdırmalı ve daima idmanlı bulundurmaldır. Bahusus piyade kıtaatı bidayette yeni ayakkaplarından dolayı haylı sıkıntı çekeceklerinden buna bilhassa dikkat edilmelidir.

Süvari kıtaatı hayvan mevcutları dolgun olarak hali seferiye geçmiş bulunurlarsa ziyade hayvana mühtaç olmayacaklarından kıtaatı mezkûre hazeri talimlerle yürüyüş meşakkatine tamamilen alışmış olucaklarından naşi seferberlik bidayetinde ayrıca yürüyüş icra eylemelerine lüzum olmayarak doğrudan doğruya vezâifi mühimmeleri olan harekâtı askeriyeye ibtidar edebilirler. Fakat hazeri mevcutları noksan olarak ziyade miktarda hayvan atavları lâzım geldiği halde işbu hayvanatı yürüyüş meşakkatine alıştırmak için lâzım gelen talimleri icra ettirmek keza lâzımdır.

Madde 232 — Askerin yürüyüş kabiliyetini tezyit ve muhafaza emrinde en müessir olan esbab ve vesait berveçhi atidir :

Yürüyüşün sıkı bir zaptı rapı altına alınması ve elbise ve teçhizatın dikkat ve nezareti daime altında bulundurulması ve askerle hayvanatın sureti muntazamada iaşesile hıfzı sıhhatlerine riayet olunmasıdır.

Uzun yürüyüşler icra edildiği zaman mevcudun tenakus etmesine sebebiyet veren ahval piyadede yürüyüşden dolayı neferatın sakatlanıp topallanması ve atlı sınıfın da hayvanların eğer ve koşumlardan urulması veyahut topallanması olup bunların adedi yürüyüş icra eden kıtanın kıymeti askeriyesile zabitanın bu babdaki dikkat ve itinalarının derecesini bildirir.

Yaya efradın ve atlı sınıflarda hayvan ve süvarilerin bir nezareti daime altında bulundurulması ve mola ve konaklarda efrad ve hayvanatın istirahat ve muhafazai sıhhatlerine hadim esbab ve vesailerle tevesül edilmesi ve bu hususta ihmal edenlerin şiddetle cezalandırılması sunufu muhtelif bölük kumandanlarının vecibei zimmetleridir. Yürüyüş sebebiyle vukubulacak döküntünün miktarı ancak sureti mütemadide yede bu veçhile sarf edilen mesai ve dikkat sayesinde azaltılabilir .

Madde 233 — Zaptı rapı mükemmel ve yürüyüşe alışmış olan bir asker bile kendilerine lüzumsuz yorgunluk tahmil olunduğu halde uzun müddet döküntüsüz yürüyüş icrasına muktedir olamayacağından yürüyüşten olan maksada hadim olmıyan bu nevi yorgunluklardan askeri kurtarmak daimi surette elzemdir.

Bir içtima mahallinde toplanmaları emir edilmiş olan kıtaatı cesime ancak müteakiben harekete başlayabileceklerinden kıtaatı mezkûreyi vaktinden evvel içtima mahalline celb ile beyhude yere bekletip yormaktan içtinab etmelidir. Hiç bir vakitte lüzumundan evvel silâh başına edilmemelidir.

Yürüyüş için intihab olunacak içtima noktası her bir ordugâh veya konağın ilerisinde ve yürüyüş icra edilecek istikamette olarak tayin edilmelidir.

Yürüyüş emrinin tahririnde muhtelif kıtaatın yol kolunda tutacakları derinlikleri [*] ile kıtaatı mezkûre yürüyüşlerinin sür'atini nazarı dikkate almak lâzım olduğu gibi ordugâh veya konaklardan içtima noktasına kadar olan mesafeyi dahi hesaba almak lâzımdır.

Madde 234 — Yürüyüş pek erken mübaşeret edilmemelidir. Tebiiyece olan maksad ve hedefe muvasalat için sarfolunacak zaman müsaid olduğu halde piyadenin en evvel hareket edecek kıtaatı bile ortalık henüz karanlık iken yola çıkarılmamalı ve atlı kıtaatı ise ortalık ağarmaga başladıktan bir saat sonra hareket etmelidir.

Fakat malûm bir mevkiiden gün doğmadan evvel hareket etmek gayri malûm bir mevkie karanlıkta vâsıl olmaktan daha iyidir.

Her türlü düzensiz harekâttan iktinab etmek lâzım geldiğinden bazı ahvalde dahi sancağın yerinden alınması veya yerine götürülmesi için bir zabıt kumandasında olmak üzere yalnız bir manga askerin tayini ile iktifa edilir.

(*) Kıtaatı muhteliflei askeriyenin yol kolu nizamındaki derinlikleri takriben beruechi ati gösterilmiştir :

	Metre
<i>Küçük ağırlığı ile beraber bir piyade taburunun</i>	400
<i>Tekmil ağırlığı ile beraber</i>	500
<i>Kol nizamında bir süvari bölüğünün</i>	120
<i>Birinci kademesi dahil olduğu halde bir piyade topçu bölüğünün</i>	290
<i>İkinci kademesile</i>	315
<i>Büyük ağırlığı da dahil olduğu halde</i>	375
<i>Birinci kademesile bir süvari topçu bölüğünün</i>	365
<i>İkinci kademesile bir süvari topçu bölüğünün</i>	430
<i>Büyük ağırlığı ile beraber</i>	500
<i>Bir cebel topçu bölüğünün derinliği takriben piyade taburunası derinliğinin nısı kadardır.</i>	
<i>Küçük ağırlığı ile bir istihkâm bölüğünün</i>	110
<i>Bir fırka köprücü takımının</i>	310
<i>Birinci hat seyyar hastahane takımının</i>	220

Madde 235 — Yola çıkılır çıkılmaz piyadede yol adım vesair sınıflarda rahat kumanda veya yürü işareti verilince artık asker hatvei mevzuna veya manevra adımıle harekete mecbur olmayıp serbest ve istirahatle yürüyebilir.

Ahvali hususiye müstesna olmak üzere efrada konuşmak ve şarkı söylemek ve sigara içmek ve piyadelere tüfeklerini sağ ve sol omuza veya koltuk altına alarak veyahut bazan kayışile omuza asarak taşımak ve süvarilere dahi tüfeklerini arkaya almak veya mahfazalarında bulundurmamak için müsaade olunmalıdır.

Yürüyüş ve mola esnasında efradı askeriye resmi tazim ifa etmez. Kolun başı takib ettiği yolun en iyi tarafını intihab eder. Eğer yolun her iki tarafı da iyi bir halde ise o vakit sağ tarafını takib etmelidir. Yekdiğerine tesadüf eden iki yürüyüş kolundan beheri kendisine göre yolun sağ tarafında hareket ederek birbirine yol vermelidir. Yürüyüş kolunun haddinden ziyade geniş olmaması ve yolun bir tarafını daima açık bulundurması için mezkûr kolu teşkil eden kıtaatı askeriyenin her birisi kendisini takaddüm eden kıt'anın istikametinde yürümek lâzımdır. Arzu ziyadece olan yollarda icabında geride bulunan kıt'alar serian kol başına doğru varabilmek ve meselâ topçu askerile köprücü takımlarının veya sair kimselerin sühuletle müruruna müsaade etmek için mezkûr yolun bir tarafı açık bırakılmalıdır.

Eğer yol dar ise olvakit yalnız emir atlıları gibi münferid atlıların müruruna müsaide bir açıklık terketmek icab eder. Bununla beraber alelümum kıtaatı askeriye kumandanları maiyet zabitanı ve atlılar rahatça yürümek fikrile yolun açık bırakılmış olan mahallinde bulunmamalıdır.

Eğer yol fena bir halde bulunuyor veyahut şiddeti hararet hükümünü icra ediyorsa yol kolu nizamında bulunan asker yolun ortası boş bırakılmak üzere iki tarafında hareket edilir.

Yürüyüş esnasındaki taab ve meşakkatin tahfifi maksadile efradı askeriyenin kendi başlarına kıyafeti askeriyelerini ihlâl edecek berekatta bulunmalarına meydan vermemek için düğmelerin çözülmesi ve yakaların açılması gibi mümkünüicra olan esbabı teshiliyeyi umum efrada müsaade etmek üzere kıtaatı askeriye kumandanları vakit ve zamanile emir vermelidirler.

Meşkûn mahallerden geçilirken veyahut asker pek yorgun iken

muzıka veya borazanlara hava çaldırılır. Asker pek yorgun değilse meskûn mahallerden hatvei mevzune ile mürur edilir.

Madde 236 — Gerek köprücü takımlarının malzemesile muvakkaten inşa olunan ve gerekse edevat ve malzemei saire ile kurulan köprülerden mürur edecek olan kıtaat mezkûr köprünün inşasına memur istihkâm zabiti tarafından askerin müruru hakkında beyan olunacak tertibata tamamile imtisal edecektir. Askerin köprüden mürur için alacakları nizam köprünün medhalinden ekal yüz hatve evvel alınmak ve bodelmürur dahi kol nihayeti hiç olmazsa yine köprü mahrecinden yüz hatve uzaklaştıktan sonra tebdil olunmak lâzımdır.

Kazık köprülerin ve köprücü takımı malzemesile inşa olunan köprülerin mürurunda hususâtı âtiyeye dikkat ve itina edilmelidir:

Piyade kıtaatı dörderle ve gayri mevzun ve serbest hatvelerle geçerler. Köprü geçildikten sonra taburun nihayeti köprüyü terkedinceye kadar salifülbeyan gayri mevzun hatve ile yürüyüşe devam olunur.

Atlı bulunan zabitanın hayvanlarından inmeleri münasibdir. Binek hayvanatı ikişer olarak ve süvari için tarif edilecek usul mucibince ve bilâ fasıla taburu takib ederler. Yekdiğerini takib eden taburlar arasında 30 dan 50 hatveye kadar bir mesafe terkedilmelidir.

Süvari ikişer ve efrad yere inmiş ve hayvanları yedeklerinde olduğu ve mezkûr hayvanlar yanyana ve köprünün ortasında ve efrad ise dış taraflarında ve diziler yekdiğerine karib bulunduğu halde mürur ederler.

Süvari bölükleri arasında 10 hatve ve alaylar arasında 30 ilâ 50 hatve mesafe bırakılmalıdır.

Her süvari bölüğü köprüyü mürur ettikten sonra efrad ata binip köprüden geçmekte olan sair hayvanatın huysuzluk etmemeleri için ağır yürüyüşle yollarına devam etmelidir. Bircümle yedek hayvanatı alay takib ederler.

Sahra topçusu her top veya araba arasında 10 hatve mesafe bırakılmak üzere tek kol nizamında olarak mürur eder. Arabacı efradı hayvan üzerinde kalıp köprünün tamamen hattı vasatisini takibe dikkat ederler. Piyade bataryalarındaki numara neferatı koşum hayvanatının sağ ve sol taraflarında ve birbiri arkasında olmak üzere ikiye inkuam ederler. Süvari topçusunun numara efradı hayvanlarından ikişer süvari

efradı hakkında tarif edildiği veğ üzere ikişer ve toptan 5 hatve bir mesafe ile toplarını takib ederler.

Her topun çengel beygirlerle ilerlerindeki topun numara efradının hayvanatı arasında beş hatvelik bir mesafe bulunmalıdır. Bataryalar arasında 10 hatvelik bir mesafe terkedilir.

Nakliye taburları sahra topçusu hakkında beyan olunan kavaide tamamen riayet ederler.

Madde 237 — Yürüyüş halinde bulunan askerin en dehşetli dümanı şiddeti hararettir. Şiddeti hararettten en ziyade müteessir olan piyade askeri olup hiss olunacak derecede mevcudun tenakusuna badi olabilir. Bunun için bazı tedabiri ihtiyatiyenin ahzi lâzımdır. Tedabiri mezkûreden en müessiri yürüyüşü tehir etmemek şartile bir sureti muntazamada askere su vermektir.

Su aramak ve askere su vermek hususunda lâzım olan şeyleri hazırlamak için atlı bulunan bir kaç zabıt ile beraber icabı kadar atlı veya velespidli efrad takib olunan yol üzerinde bulunan köylere evvelce izam olunur.

Bunlar köylüleri teneke ve desti gibi su doldurmaya müsaaid olan kablara su doldurarak yolun kenarına ve yürüyüş kolunun derinliği boyunca mezkûr kablari dızmeye icbar ederler ki bu vasita ile kolda bulunan nefesatın kısmın kısmı su içebilir. Kolun başı en evvel tesadüf ettiği mahalden su içmeyip yürüyüşüne devam ederek en ileride bulunan kablardan içmesi ve bu veçhile birbirini müteakib gelen dizilerin kâffesinin bir anda su içmelerine müsaade etmesi lâzımdır.

Yürüyüş kolları için en iyi su alınacak mahaller önünde tenekesi bulunan çeşmelerdir. Eğer bu çeşmelerin yanında hayvanata su vermek için yalaklar bulunur ve tedarik edilen kablara su doldurularak ihzar olunur ise en güzel bir tertib yapılmış olur.

Eğer yürüyüş kolunun mevcudu kesretli olmazsa cüz'î bir tevakkufa bu usul ile efradın kâffesi birden su içebilir.

Eğer şu usulün icrasından dolayı arkada bulunan kâtaatı askeriyenin yığılmasını intaş edecek tevakkuflar vukubulacak ise o halde asker müstakim mertobe yürüyüşü teahhüte uğratılmamak üzere su içip mattralarını doldurarak hemen yürüyüşe devam etmemelidir.

Şu zamanlarda sıraların seyrekleşmemesi gayri kabil ise de seyrekleşme keyfiyetinin dağılmak haline münkalip olmaması emrinde takayyüdatı lâzıma ifa olunmalıdır. Bu seyrekleşme keyfiyeti kumandan tarafından verilen bir emrin neticesi olduğundan ademi intizam şüretinde telâkki olunamaz.

Çantaların araba ile nakli tabii asker için büyük bir suhulet olup kıtaatin yürüyüşte olan iktidarlarını tezyide hadimdir. Şukadar ki bu babda ağırlığın pek ziyade çoğalması icab edeceğinden şu tedbire ancak müstesna hallerde ve kıtaati sagirede müracaat olunur. (*)

Madde 238 — Yürüyüş nizamının tayininde berveghi ati beyan olunan iki şartı nazarı dikkate alarak bunların mümkün mertebe tevhidine itina olunmalıdır:

- (1) Askerin yolda rahatla yürümesi.
- (2) Yol kolunun tulü süratle maharebeye yayılmağa müsait olması.

Madde 239 — Piyade askerinde maddei sabıkada beyan edilen maksadın husul bulmasına en müsaid olan nizam dörçlerle yan yürüyüş nizamı olup işbu nizama piyadenin yol kolu nizamı tabir olunur. İşbu nizamda iki sıra arasında göğüsden göğüse 1,10 metre mesafe bulunmak üzere dizilir beyinlerindeki mesafe tezyit olunur. [kıtaat beynindeki mesafe için 244 üncü maddeye müracaat oluna].

Çavuşlarla saftan hariç neferat ve hastahane hademesi gibi efrad yürüyüş koluna dâhil olmalıdırlar. Borazanların mahalli tabur kumandanı tarafından tayin edilir. Borazanların biri yolun bir tarafını açık bırakmak icab ettiği halde icab eden [bir «ti!» işareti yolun sağ tarafını ve iki defa «ti!» işareti yolun sol tarafını takib etmek için istimal olunur.] İşareti vermek için taburun gerisinde bulunur (eğer bir bölük münferiden yürümekte ise yine bir borazan bölüğün gerisinde bulunur). İşbu işaret verildiği vakit efradın kâffesi yolun hangi tarafını takib edeceklerse o tarafa doğru yavaşlar. Bunların kumandanı yürüyüş esnasında hölüğüne ayrıca nezaret edebilecek bir noktada bulunmalıdır. Takım zabıtları kendi takımlarının yanlarında ve münasib gördükleri noktalarda bulunurlar. Lakin zabıtlardan birisinin bölüğün gerisinde bulunması lâzımdır.

(*) Bir taburun çantalarını nakil etmek için takriben 16 aded çift beygirli arabaya ihtiyaç vardır.

Yol adımdan hatvei mevzuneye geçildikte takım zabitleriyle çavuşlar nizamen bulunacakları noktalara ve bölük kumandanı ise bölüğün baş tarafına gider.

Madde 240 — Süvarinin yürüyüş nizamı dörder veyahut ikişer kol nizamıdır. İkişer kol nizamı kıl'anın rahat yürümesini temin ederse de buna mukabil yürüyüş derinliğini tezyit edeceğinden cesim süvari kıtaatında alelâde dörder kol nizamı müstameldir. Süvari bölüğü kumandanları ile süvari takım zabitleri bölük ile takımlarını tahtı nezaretlerinde bulunduracakları mahallerde bulunurlar. Süvari bölüğünün gerisinde piyadede olduğu gibi bir borazan gider.

Madde 241 — Sahra topçusunun yürüyüş nizamı tek kol nizamıdır. Batarya kumandanı için muayyen bir mahal olmayıp istediği bir yerde bulunacağı gibi takım zabitleri dahi rahat kumandasından sonra takımlarının yanlarında ve istedikleri bir noktada bulunurlar.

Top çavuşları toplarının yan taraflarında ve numara neferatı toparlak ile topun yanındaki mahalli mahsuslarına binmemişler ise ya topların gerisinde veyahut yan taraflarında yürürler. Burada dahi piyadede olduğu misillü her bataryanın gerisinde bir borazan bulunur.

Cebel topçusu takib eyledikleri yolun vüsat ve haline nazaran birer veya ikişerle hareket ederler.

Madde 242 — Mahalli maksuda çabuk varmak için evvel emirde piyade sınıfının yürüyüşünü teshil edecek hususat gözetilmeli ve yolun en iyi tarafı sınıfı mezkûra terk olunmalıdır. Süvari ve topçu veya ağırlıklar gerek yürüyüş kolunun dahilinde ve gerekse ilerisinde bulunsunlar hiç bir vakit mezkûr piyadenin teshhürü hareketine sebebiyet verilmemelidir.

Madde 243 — Bazı ahvalde bahusus serian hat açmak için yol kolunun umkunu azaltmak faidelidir. Bunun için vasıtai münasibe takımların veyahut nısıf takımların arasında bir takım cephesinin dörtte birine müsavi bir buud bulunmak üzere takımla veya nısıf takımla kol nizamında hareket ederek yürüyüş kolunun cephesini tezyit eylemektir. Fakat takip olunan yolun arzı sık sık değişirse büyük cepheli olan yol kolunun muntazaman hareket edemeyeceği bedihi bulunmakla bu gibi ahvalde büyük cephe ile yürüyüş icrasından sarfınazar edilmelidir.

Yol kolu umkunun tenkisi için kıtaat arasındaki mesafelerin azaltılması en nihayet müracaat olunacak bir çaredir. Sıraların yanaştırılması ise yürüyüş meşakkatinin tezyidini mucib olacağından icrası hemen gayri caizdir.

Madde 244 — Yürüyüş esnasında bir kıtanın umkunca vukuu mel-huz olan tebeddülâtı cüziyenin diğer kıtaata sirayetini men için kıtaatı muhtelif beyinde berveçhi atı mesafeler terk olunur :

	<u>Metre</u>
Piyade bölükleri beyinde	8
Piyade taburları »	16
Umumiyetle alaylar »	30
Umumiyetle livalar »	60
Fırkalar »	250
Süvari ve topçu bölüklerinden veyahut her hangi bir kafile veya cephane parkından sonra	16
Bir piyade veya süvari kıtası ile bir topçu bölüğü arasında	16

Atlı bulunan zabitan ile borazanların ve yedek hayvanatının ve ilâh... tutacağı mahal yol kolunun umkuna dahil olup işbu mesafeler zikir olunan zabitan ve borazan ve yedek hayvanatından sonra bırakılır. Mezkûr mesafelerden maksad aslî yürüyüş zamanında kıtaatı muhtelifeden her hangi birinin yürüyüşünde birden bire vukua gelen tevakkuf veya sürat hasebile mezkûr kıtada hadis olan tebeddülâtın diğerlerine sirayetini men eylemek olduğundan işbu mesafelerin bu gibi halâtta muvakkaten tezyid ve tenkisi ve hatta bazen büsbütün imhası caiz olabilirse de betekrar alettedriç istihsali lâzımdır.

Madde 245 — Yürüyüşün muntazaman devamı emrinde kıtaat arasındaki mesafat yalnız temini maksada kâfi olmayıp kolbaşının daima aynı vezinde hatve ile yani sürati mütesaviye ile yürümesi lâzımdır. Eğer kolbaşı hatvesini haddinden ziyade uzatırsa kol dahilinde açıklıklar peyda olacağından kolun nihayetinde bulunan kıt'alar koşmaya mecbur olur. Kol başı yürüyüşünü yavaşlatır yahud durur ise neferat birbirinin üstüne düşüp sıkışır ve bazı kere de kolu terkib eden kıt'aların yalnız birisinde husule gelen şu tahavvülât kıt'alar beyinde kaideten terk edilen mesafeleri dahi mahvederek diğer kıt'alara da sirayet eder.

Bunun için başta bulunan kıt'anın kumandanı kolun nihayetini görmeye müsaid olan yerlerde yahut dirsek teşkil ettiği mahallerinde

arasına arkasına dönüp kolun nihayetine bakarak yürüyüşün usule muvafık bir surette icra olunup olunmadığını tahkik edip ona göre kol başının hatvesini tanzim etmelidir.

Büyük kıt'alar bir kilometrelik mesafeyi ahval müsaid olduğu zaman 12 dakikada katedebilirler. Diğer bazı mülâhazat mâni olmazsa süvari piyadeden evvel hareket eder ve vakit vakit süratli yürüyüşle uzun mesafeler kateder.

Madde 246 — Yürüyüşün başlangıcından biraz sonra kısa bir mola [*] vermek tabii olduğu gibi yürüyüşün imtitadile havanın haline nazaran bir veyahud bir kaç mola vererek istirahat etmek iktiza eder.

Eğer bir defa mola verilerek istirahat olunacak ise mezkûr âram yolun nısfından ziyadesi katolunduktan sonra icra olunmalı ve eğer bir çok defa istirahat edilecek ise iki saatte bir mola vermek münasibdir.

İstirahat müddetinin tenkisini mucib olacak hareketlerin icrasından mücanebet etmelidir. Bunun için mola edilecek mevkiileri intihab etmek üzere vaktile bir kaç atlı zabitin ileriye gönderilmesi lâzımdır.

Eğer ahvali hususiye başka suretle hareketi icab ettirmeyip yolun tarafeyni veya yalnız bir tarafı müsaid olduğu veyahud yürüyüş nizamında yol üzerinde durulduğu vakit mezkûr yol kâmilten kapanmıyacak surette geniş bulunduğu halde ya yolun dış tarafında veyahut yol üzerinde silâh çatırıp veya hayvanlardan yere indirip askere istirahat ettirmek münasibdir.

Çünkü şu usulde mola için tahsis edilen müddetin tenkisine badi olacak hiç bir hareket yapılmamış olur. Fakat bu halde yoldan geçecek olan sair kutaatı askeriyenin ve hayvanatın müruruna sekte getirmemek için silâh çatmış olan neferatın yolun haricinde istirahat etmesi lâzımdır.

İstirahat mevkiinin intihabında su bulunan ve mevsime göre gölgesi veyahut rüzgâr ve yağmur ve ilâh . . . dan emin olan mahaller olmasına dikkat etmek lâzımdır. [İstirahat mahallerinde efradın 306 ncı maddede beyan edilen tembihata tebaiyet etmeleri lâzımdır.]

Süvari ile topçu sınıfları zaman ve ahval müsaade ettikçe usulen hayvandan inerler.

[*] Kısa mola 10 ilâ 15 dakikadan ve büyük mola 1 saatten ibaret olup tesirâtı havaiyeye nazaran işbu büyük mola müddeti tezyid ve tenkis olunabilir.

Madde 247 — Bir yol üzerinde kuvvei külliye ile icra olunan yürüyüşte arkadaki kıt'alar daha yürüyüşe başlamadıkları halde öndeki kıt'alar bir hayli mesafe katetmiş bulunacaklarından kıtaatı muhtelifenin bir anda mola etmeleri mümkün olmayacağından her kıt'a öndeki kıt'anın tekrar yürüyüşe başladığı anda istirahat bed etmesi ve binaenaleyh kıtaatı muhtelifenin birbirini müteakib istirahat eylemeleri iktiza eder.

Yemek pişirmek hususu zahire tevziile odun tedarikini müstelzim bulunduğundan ve bunların yürüyüş esnasında tedarikleri konak yahut ordugâh mâhallinde olduğuna nazaran daha çok zaman sarfedilmesini ve ziyade bir yorgunluğu mucib olacağından yürüyüş esnasında yemek pişirilmemelidir. Hatta yemeklerin tabhı için su tedariki bazen o kadar müşkülâtı mucib olur ki bu hususta ahzedilecek tertibat bir açık ordugâh tertibi için icra edilen hakekâta muadil bulunur. Bunun için geç vakitte mola edilmiş olsa bile yemek pişirilmeyip behemehal yürüyüşü ikmâl ederek yemek konaklara yahud ordugâha yerleştikten sonra pişirilmelidir.

Madde 248 — Kıtaatın en kısa yoldan konaklarına sevki için yekdiğerinden tefriki ve konak biletlerinin tevzii ve açık ordugâhlara sevki ilâh... misillü yürüyüşün hitamı için ittihaz edilecek her türlü tertibatı mümkün olduğu merite yürüyüş esnasında hazırlamalı ve bu veçhile istirahat geçilirken lüzumsuz teahhürata meydan verilmemelidir.

Madde 249 — Yürüyüş için ittihaz edilecek her türlü tertibatta evvel emirde düşmana tesadüf mümkün olup olmadığı nazarı mütaaleaya almalıdır. Düşmana tesadüf memûl olmadığı takdirde yürüyüşler vakti hizada icra edilen adi yürüyüşler gibi icra olunarak mümkün merite yol meşakkatini tenkis edecek esbabdan başka bir şey nazarı dikkate alınmaz. Esbabı mezbureden başlıcası kolu küçük cüz'ütlara yahud sınıf sınıf kıt'alara tefrik ederek anları en kestirme yollardan geceyi geçirecekleri mahalle sevkettir. Kolun cesameti arttıkça kolun dahilinde gayri muntazam tevakkuflar ziyadeleşeceği gibi hareketin şiddeti tesiri dahi çoğalır. Binaenaleyh işbu adi yol yürüyüşlerinde hareketin şiddetinden tahaffuz için yürüyüş halinde bulunan askeri en küçük cüz'ütlara kadar taksim ve tefrik eylemek iktiza eder.

Madde 250 — Düşmana tesadüf memûl olduğu takdirde muharebeye hazırlanmak maddesinden başka hiç bir husus nazarı ehemmiyete alınmaz. Bu halde asakir büyük tabiye cüz'ü tamları teşkil eylemek üzere terki olunan bir yürüyüş nizamı yani kıtaatın kol dahilinde münasib bir sıra üzere tertibi ve icabı takdirinde yol kolu umkunun tenkisi ve yürüyüş kolu emniyetinin istihsali gibi tertibat ittihaz olu-

nur ki bu veçhile icra olunan yürüyüş bir harp yürüyüşünden ibaret bulunur.

Ahvali mezburede tabiyece icrası elzem olan tertibat ile askerın istirahatı hususunda ittihazı caiz olan tedabirin sureti münasebede mezc ve tayini bizzat yürüyüş kolunun kumandanına aiddir.

Madde 251 — Yürüyüş icrası için ittihaz edilecek tertibat ve sureti tecemmu tabiyece tasımın edilen maksada ve kolun kuvvetine tâbidir. Yürüyüş icrası için sunufu muhtelifeden mürekkeb kıtaatı cesimenin bir mahalde tecemmu kıtaatı mezkûre kumandanlarının yürüyüşe başlayıncıya kadar kıtaatı mezkûreyi el altında bulundurmalarına ve yürüyüş icrası için takib olunacak muhtelif istikametleri intihab ve evamiri lâzimeyi orada ita edebilmelerine müsaid olmak fevaidini haiz ise de bu hal ancak düşmanın gayet yakın bulunduğu zaman icra olunur ki ahvali mezkûre molalarda bile yürüyüşe aid mülâhazatı nazarı mütaleaya almıyarak askerın müctemi bulunmasını istilzam eder. Lâkin bu gibi içtimalar askerın beyhude yere mahalli içtimada bekleştirilmesi ve tekrar yol koluna geçmek için uzun bir müddet sarfeymesi gibi lüzumsuz yere zaman ziyaile beraber askerın itabını müstelzim olacağından yürüyüş icra edecek olan kıtaatı cesimeyi ahvale nazaran yürüyüş nizamına muvafık surette ufak kıtaata tefrik ederek işbu kıtaatın beheri için ayrıca birer içtima mahalli tayin etmek evlâdır.

Meselâ: Bir piyade fırkasında pişdar için ve kısmı küllinin baş tarafında bulunan alay ile fırka topçusu için ve diğer piyade livası için ayrı ayrı birer içtima mahalli tayin olunmalıdır. Kıtaatı mezkûre ile bunlardan daha küçük olan kıtaat yürüyüş nizamında yol üzerinde içtima ederlerse de hiç bir vakit ağırlıklar ve cephanе kolları veyahut nakliye katarı harekâtın icrasına mâni olmamalıdır.

Harita vasıtasile derecei kifayede sahih olarak tayini mümkün olmayan büyük içtima mahallerinin evvelce tayin edilmesi ve icabı takdirinde etrafına çıkır açılması vesair işaretler vasıtasile irac edilmesi iktiza eder. (*)

Madde 252 — Emniyet hidematını ifa eden kıtaatın (pişdar ilâh...)

(*) Küçük ağırlıkla beraber içtima nizamında sunufu muhtelifeye iktiza eden mahallin ebadı :

yürüyüş nizamı kendi kumandanları ve kısmı küllinin yürüyüş nizamı ise umum kumandan tarafından tayin olunur.

Yürüyüş nizamının tayini emrinde kıtaatı askeriye'nin sureti istihdamı hakkındaki tasavvurâtı nazarı mütaleaya almalıdır. Binaenaleyh kaideten kısmı küllinin başında pişdardaki alay veyahut livaya mensup olan piyade hareket eder. Topçu ise emniyet hususunun müsaade ettiği derecede ileriye alınır ve uzun bir topçu kolunun muhafazai emniyeti için de mezkûr kolun dahiline yani bataryaların arasına küçük bir piyade kıtasının idhali münasibdir. Bundan sonra piyadenin kısmı küllisi ilâh... gelir.

Madde 253 — Bataryaların ikinci kademeleri her taburdan bir zabıt kumandasında olarak tabur tabur cem olunup topçunun büyük cüzütamlarını bilâ fasıla (fırka veyahut kolordu topçusunu) takib ederler. Yalnız pişdar ilâh... da bulunan bataryaların ikinci kademeleri işbu kolların gerisinde bulundurulur.

Topçunun işbu ikinci kademelerine sair kıtaatın arabalarını ilhak eylemek yalnız süvari fırkalarında caizdir.

Madde 254 — Bazı ahvâli hususiyede kol kumandanının rızasile ikinci kademelere aid bir kaç cephane arabasının birinci kademelere ilâvesi caiz olabilir.

Madde 255 — İstihkâm bölüğüle mezkûr bölüğe mülhak olan fırka

<i>Derinlik</i>	<i>Cephesi</i>	
<i>Metre</i>	<i>Metre</i>	
35	50	<i>Çift kol nizamında piyade taburu</i>
65	25	<i>Derin kol</i> » » »
16	100	<i>Geniş kol</i> » » »
35	250	<i>Bir hat üzere bir piyade alayı</i>
100	120	<i>İki hat</i> » » »
100	250	<i>Hatvarî bir piyade livası</i>
200	120	<i>Cenahvarî</i> » »
60	15	<i>Bir süvari bölüğü</i>
60	80	<i>Dört bölüklü bir süvari alayı</i>
6	30	<i>Piyade bataryası</i> } <i>Her iki kademesile beraber</i>
70	30	<i>Süvari</i> » } <i>Her iki kademesile beraber</i>
60	40	<i>Sihhiye müfrezesi</i>

köprücü takımı yürüyüş kolu kumandanının emrine göre ya pişdar ile yahut kısmı külli ile beraber bulunur.

Fırka köprücü takımının istihkâm bölüğünden tefriki yalnız işbu köprücü takımının istimal edilmeyeceği katiyen malûm olduğu takdirde olabilir. Ve bu halde mezkûr köprücü takımı büyük ağırlığa yahut nakliye katarına ilhak olunur.

Madde 256 — Sıhhiye müfrezesi yol kolunda veya müctemi olarak askerın nihayetinde bulunur. Yahut beheri pişdar ve kısmı külli gibi kıtaatı askeriyeyi doğrudan doğruya takib etmek üzere takımlara taksim olunur. Büyük ağırlık ve cephaneye kolları nakliye katarının sureti tertibi (312 ilâ 315 inci) maddelerde beyan edilmiştir.

Madde 257 — Esnayı harpte istirahat edilecek günler muntazaman zuhur etmeyeceği gibi düşmandan uzak bulunulduğu halde bile evvelce tayin edilmiş olan istirahat günlerinde istirahat edileceğine temamine emniyet olunamaz. Binaenaleyh efrad ve hayvanatın istirahatine ve eşya ve edevatın tamine müsaid ahval zuhur eyledikçe ondan istifade olunması iktiza eder. Ziyadece imtidat eden istirahat zamanlarında askerın talim ve terbiyesile de meşgul olmalıdır.

Madde 258 — Düşmanın halinden yahut mülâhazatı sevkülceyşiyeden dolayı bazen yürüyüşü taciil etmek lüzumu tahakkuk ettiği zaman gece yürüyüşleri icrasına mecburiyet hasıl olur ve hararetin şiddeti münasebetile gündüz yürüyüşü yerine gece yürüyüşü icrası yalnız ahvali istisnaiyede caizdir. İşbu gece yürüyüşlerinde yürüyüş meşakkati ziyadesile tezayüd eder. Gece yürüyüşünün icrası icab ettiği takdirde ziyade karanlık gecelerde bile yürüyüşün istikameti matlubede muntazaman devamını temin edecek bihcümle tertibatın ahz edilmesine hasseten ehemmiyet verilmelidir. Başlıca nazarı dikkate alınacak hususat kol dahilindeki irtibatın muhafazası ve tesadüf edilecek mevaniin bertaraf edilmesi yahut dolaşılması ve bu veçhile yorgunluğu mucib olan tevakkufların önü alınması ve takib edilecek yolun gaib edilmemesi maddelerinden ibaret olup düşman yakınında ise gürültüsüz ve sessizce hareket etmeğe ziyadesile riayet olunması lâzımdır.

ALTINCI FASIL

Konaklar

Mukaddeme

Madde 259 — Askerın meskûn mahallerde veyahut çadır altında ikamesi açıkta konmaktan daha faidelidir. Hatta en adi emakinde aske-

rin barındırılması açıkta kondurulmasına tercih edilmelidir. Mahali mesküne ve bir dereceye kadar çadırlar askeri tesirâtı havaiyeden muhafaza eylediği gibi oldukça mamur olan kura ve kasabat dahi mekûlâtın tedarik ve ihzârı ve melbusat ve techizatın tamir ve itmamı hususunda teshilât bahş olurlar.

Madde 260 — Düşman yakınında bulunulmadığı zaman asker ya konaklarda veyahut çadırlarda ikame olunur. Düşman yakınında asker toplu ve ziyade olubda mahali mesküne derecei kifayede bulunmaz ve çadırların adedi dahi kâfi olmazsa o zaman asker köy ordugâhına yerleştirilir ki bu halde asker açık ordugâhdaki kadar muharebeye hazır bulunacağı gibi tesirâtı havaiyeden dahi mahfuz bulunmuş olur.

Madde 261 — Düşman pek yakın olubda tabiye mülâhazatı dahi gece esnasında askerın muayyen bir mahalde kalmasını icab ettirir ise asker açıkta konar.

Madde 262 — Konaklarla ordugâhlarda gerek hizmeti dahiliyeye ve gerekse emniyeti hariciyeye dair itihaz olunacak tedabir ahvale nazaran tayin olunur. Düşmanın uzağındaki adi konaklardan bed ile kuvvei cesimenin işgal ettiği yanaşık köy ordugâhlarına veyahut muharebeden evvel veya sonra intihap olunan mevazi üzerinde bilcümle askerın açıkta konmasına varıncaya kadar düşmanın kurbiyet ve budiyetine nazaran itihaz olunacak emniyet tedabirinin derecâtı tahakküf eder.

Konaklara yerleşmek

Madde 263 — Düşmanla müsademe ihtimalden hariç olduğu takdirde evvelbesevvel nazarı dikkat ve ehemmiyete alınacak hususat askerın esbabı istirahatı ile hüsnü işaferinin temininden ibarettir. Askeria yerleşeceği mntakamn vüs'at ve imtidadı yürüyüşün istikameti umumiyecile tekrar toplanmak için sarfolunabilecek zamana nazaran tayin edilir.

Eğer yürüyüş ısrâ eden asker (piyâdâ ve kısmı külfî ve müfrez ve ilâh . . .) gibi muvakkaten aksama tefrik olunmuş yani inkısamı asakir ısrâ edilmiş ise konaklara yerleştirilmeferi işbu inkısamı ve aksâ hâlinde askerın harbe tevfikân forâ olur. Fakat herhalde mevcut olan askerlardan dahi teslîde edebilmek için sunufu mühtelifeyi mahfûz olarak yerleştirmeye teşvîk olunmalıdır. Yürüyüş konaklarında yani ertesi gün yine yürüyüş devâm etmek üzere gece geçirilen konaklarda yol üzerindeki mahali mesküneye asker sıkça yerleştirilir.

Düşman yakınında tabiye mülâhazatı her şeye takaddüm edeceğinden bu halde asker daha sıkca olarak yerleştirilmelidir. Birinci hatta bulunan köylerde büyük piyade kıt'aları yerleştirilip topçu sınıfı hiç bir vakit yalnız bırakılmaz. Süvari sınıfı ise emniyetin derecesine ve istirahat için olan ihtiyaca nazaran takib olunan yoldan az veya çok uzak bulunmak üzere yolun yan taraflarında yerleşir. Nakliye katarları dahi düşmandan mümkün olduğu kadar uzak bulundurulur.

Madde 264 — Karargâhı umumî ile kıtaatı muhtelif karargâhları için lâzımgelen mevakiin hini intihabında evamirin ve ileriden gelen haberlerin silsilei meratib tarikile mahallerine isalinde sürat ve sühulet bulunmasına dikkat olunmalı ve binaenaleyh mevaki mezkûre yolların tekatı noktalarında ve telgraf ve telefon merkezleri kurbünde olmalıdır.

Madde 265 — Ahval müsaade ettikçe konak mahalleri evvelce ihzar olunmalıdır.

Kıtaatı cesimenin konaklara yerleştirilmesi için evvelce konakçılar gönderilerek bunlar memurini mülkiye ile bilistişare konak mahallerini ihzar ve askere irae ederler. Hatta askerin konak mahallerine yerleştirilmesine yürüyüş esnasında karar verildiği halde bile apansızın konak mahallerine vasil olan asker yerleşmek için düçarı müşkülât olacağından yine evvelce konakçılar ve lüzumu takdirinde piyadede hayvana rakib zabitan ve velesipitli efrad gönderilerek askerin konaklara yerleştirilmesi keyfiyeti teshil edilmeli ve konak puslalarının tevzii askerin muntazaman konaklara taksimini teshil edeceğinden zaman müsaid oldukça daima işbu usule riayet olunmalıdır ve zaman müsaid olmadığı surette ise her bir kıt'aya konak mahallinin muayyen bir muntakası tahsis edilerek badehu işbu muntakalar dahilinde bulunan sokak ve haneler kıtaatı mezkûrenin aksama beyninde taksim edilmek tedbiri seriine müracaat olunur.

Madde 266 — Her bir konak mahallinde mafevk tarafından tayin olunmuş başkaca bir kumandan bulunmadıkça o mevkide bulunan en büyük rütbeli zabıt bu babda bir emir beklemeksizin konak kumandanlığını deruhde eder. Erkân ile alay kumandanları konak kumandanlığı için yerlerine ümeradan birini tayin etmiye mezundurlar. Konak kumandanı konak dahilinde kıtaatı muhtelifeyi taksim ve hizmeti dahiliyeyi ve haricen emniyet tertibatını tanzim ve askerin ne derecelere kadar hazır ve müheyya bulunacaklarını tayin eder.

Madde 267 — Konak mahallerinin kıtaatı muhtelif meyanında evvelce taksimini mükemmelen ihzar etmek mümkün olmadığı surette konak kumandanı işbu taksim keyfiyetini icra etmek üzere bir zabıt tayin (mümkün olduğu halde konak nöbetçi zabıtini. (286) ncı maddeye müracaat oluna) ve ileriye izam ve kıtaatı mezkûreye mensub konakçıları zabiti mumaileyhe terfîk eder. Aynı bir mevkiide konaklara yerleştirilecek olan asker adeden ziyade ise muhtelif muntakalar arasındaki hududlar kolaylıkla tanılacak ve alelümum silâh başına işareti verildikte toplanacakları mahalleri ve icabı takdirinde mevkiin müdafaasını teshil edecek surette tahdid ve irae olunmalı ve topçular daima kendi toplarının teşkil eylediği parkın kurbünde yerleştirilmelidir.

Madde 268 — Her konak mevkiinde bir konak nöbetçi zabiti (asker külliyyetli bulunursa bir fermanlı zabıt) ve icabı kadar devriye zabıtları tayin olunur. Konak nöbetçi zabiti konak kumandanına müracaat ederek haricen ahzedilecek emniyet tertibatı ile hidematı dahiliye hakkında lâzımgelen evamiri ahzeder. Nöbetçilerle karakolların kâffesi konak nöbetçi zabıtının tahtı emrinde bulunur. Nöbetçiler ile karakolları mahallerine vazetmek ve anlara lâzımgelen tenbihatı verip gece ve gündüz teftiş etmek nöbetçi zabıtının vazifesidir.

Madde 269 — Konak nöbetçi zabıtından başka her piyade taburu ve süvari alayı ve topçu taburu ve cephaneye parkından birer zabıt ve müferid bulunan bölük ve batarya ve cephaneye takımından ve nakliye katarından birer küçük zabıt mensub oldukları kıt'aların nöbetçi zabiti olarak tayin edilir. Bunlar konak mahalline muvasalatları akabinde konak nöbetçi zabıtına müracaat ederek hidematı dahiliye ve emniyeti hariciye hakkında evamiri lâzımevi ahzederler.

Kıtaatı askeriye dahilinde nizam ve intizamın muhafazasına ve emniyet hidematı ile hizmeti dahiliyenin gerek konak ve gerek o kıt'anın kumandanı tarafından verilmiş olan evamire intisalen icra edilmesine nezaret etmek kıtaatın nöbetçi zabıtına aittir.

Küçük bir kıt'ayı askeriye bir mevkiide yalnız olarak konağa yerleşmiş bulunursa konak nöbetçi zabiti hidematı o kıt'anın hidematı dahiliyesini ifa eden nöbetçi zabıtına ihale olunur.

Madde 270 — Düşmanın kurbüyeti halinde konak mahallinin haricen olan emniyetini istihsal etmek için ordugâh karakolları vazetmek lâzım olup işbu karakolların mevzii arazinin tabiatına ve düşmanın ta-

rafından görülen tehdidin derecesine göre ileriye sürülür ve bazı ahvalde konak mahallerinin medhal ve mahreçleri mevani ile dahi kapatılabilir. Mahreçler ile ileride bulunan arazi üzerinde veyahut konak mahallinin kenarında bulunan nikatı mühimme gıfte nöbetçi veya küçük zabıt postalarile işgal edilir. Konak mahallinde sunufu muhtelifeden asker mevcut bulunur ise işbu ordugâh karakolları kaideten piyadeden tertib olunup beherinde birer borazan bulundurulur ve civar konaklar ile irtibatın tesisi için her türlü tedabir dahi itihaz olunur. Ordugâh karakolları ve ilâh... ileri karakol bahsinde küçük karakollar hakkında beyan edilen kavaide tatbikan hareket etmelidirler.

Madde 271 — Şehir ve kasabalarda ve düşmanın yakınında kuvveti icabı hale göre tayin edilen ve kit'ai muntazıra denilen bir kısım asker son derecede harbe hazır bulunmak üzere münasib hane ve han vessaire misillü mahallerde topluca bulundurulur ki işbu mahallere dahi «intizar konağı» tabir edilir.

Madde 272 — Her konak mahallinde hidematı dahiliye için bir nizam karakolu tesis olunur. İşbu nizam karakollarının mevcudu ihraç edeceği nöbetçilerin adedine göre tayin olunursa da adedi mezkûr bahuş yürüyüş konaklarında haddi asgaride bulunmalı ve meselâ konak mahalline yalnız bir kit'ai askeriye yerleştirilmiş olduğu takdirde biri sancığın bulunduğu mahalde (kumandanın ikametgâhında) ve diğeri eşa ve mühimmatın bulunduğu mahalde olmak üzere iki nöbetçi ile iküfa olunmalıdır. Aynı mevkiide bir çok kıtaatı askeriye konaklara yerleşmiş bulunursa kıtaatı mezkûreden beher ihraç edeceği nöbetçilerin adedi nisbetinde nizam karakolu için icab eden edvâd ita eder.

Nizam karakollarına daima bir borazan verilmelidir. Bazı ahvalde gerek nizam ve intizamın muhafazası maksadına ve gerekse nöbetçiye muhtaç olan mahallerin keasetli bulunmasına ve ahalinin tavru hareketine emniyet edilmemesine hincen nizam karakollarının kuvvetli bulundurulmasına veyahut mücaddid nizam karakollarının tesisine mecburiyet hâsıl olur. Nizam karakolları vakti hâzardaki kıta ve mevakiî askeriye de câri olan kavaide tavgiki hareket ederler.

Küçük bir kit'ai askeriye yalnız olarak bir konağa yerleştiği halde (meselâ: bir iki bölük veyahut müstemi bir tabur piyade veya bir iki bölük süvari veyahut bir batarya yalnız bir karakol tertib edilip işbu karakol ile nizam karakolu ve hem de ordugâh karakolu hidematını ifa eder.

Madde 273 — Bir konak mahallinde uzun bir müddet kalınacak olursa hidematı dahiliye vakti hazardeki usule tevfiikan tevsî ve sureti muntazamada cereyanı temin edilmeli ve kumandan ve karargâh daireleriyle ambar ve hastahanelerin buldukları mahaller - mevkiin medhallerine veya belediye dairelerine veyahut şimendifer mevkilerine yapıştırılan - ilânlarla irae edilmeli ve icab eden yerlere bunların buldukları mahalleri müş'ir işaretli direkler vazolunmalıdır.

Madde 274 — Kıtaatı muhtelifenin her biri için tayini iktiza eden cemiyetgâh bir veçhile intihab olunmalıdır ki, içtima eden asker gerek mezkûr cemiyetgâhlara toplanır iken ve gerekse mezkûr cemiyet noktalarından muharebe etmek için tutacakları mahallere doğru gider iken birbirinin harekâtına mânâ olmayıp serian hareket edebilmelidirler.

Topçuların cemiyetgâhı toplanın bulunduğu mevki olup işbu mahal kaideten konağın düşman tarafına müteveccih olmıyan tarafında bulunur.

Madde 275 — Kıtaatı cesime birbirine yakın bulunan bir çok konaklara yerleştiği halde işbu konaklarda içtima eden kıtaatın muahharan bir mahalde toplanması için bir içtima meydanı tayin edilir. İçtima meydanı kaideten muhtelif konaklara giden yolların telâki noktasında intihab olunur. Bazı ahvalde bu misillü içtima meydanlarının tayini pek nafi olup silâh başına işaretleri verildikte alaylar ve livalar ilâh diğer bir emir beklemeksizin mahalli mezkûrda içtima etmelidirler.

Madde 276 — Konak kumandanile büyük kumandanların buldukları haneler gündüzün flâma yahut tepesine ot sarılmış sırkalar vasıtasile ve gece vakti dahi fenerler ile işaret olunur ve konağın medhallerinde bulunan karakollar ve nöbetçiler işbu hanelerin nerelerde olduğunu bilmelidirler ki konak mahalline muvasalat eden emir zabitelerile emir atlılarına irae edebilsinler.

Bundan başka taburlar ve bölükler ve ilâ . . . kıtaatı askeriye kendi zabitelerinin buldukları mahaller ile erzak tevsiine mahsus olan mahal gibi bilinmesi lâzım olan yerleri bir takım alâmatı mahsus vasıtasile işaret etmelidirler.

Madde 277 — Düşman yakınlarında konak mahallerine girmek için tedabiri ihtiyatiye ittihaz olunmalıdır. Yani asker konak mahallerine girmeden evvel bir takım keşif kolları sevkolunup konak mahalleri ve civarı keşfedilmelidir.

Madde 278 — Asker gayet sıkça olarak konak mahalline yerleşmiş bulunursa konak kumandanı bahusus gece vakti intizamın muhafazasına medar olacak bir takım tedabiri hususiyeyi ittihaz etmelidir. Tedabiri mezkûre ise nizam karakollarının mevcudunun tezyid edilmesi ve devriye kollarının sıkça sıkça gezdirilmesi ve kahvehane ve lokanta vesaire gibi mahallerin erkence kapatılması ve yat borusunun erkence kaldırılması ve kuyu ve çeşmelerin kıtaatı muhtelif arasında serian taksim olunması ve nakliye araba ve mekâriyelerinin sureti hareketlerinin nizam altına alınması ve tekâlifi harbiyenin tanzimi ve ilâh... gibi şeylerden ibarettir. Eğer asker konak için intihap olunan mevkie ansızın dühul ederse meselâ düşmandan zabt olunan bir köyde konağa yerleşirse bu halde intizamı dahiliyi muhafaza ve haricen emniyeti husule getirmek için hemen bir konak kumandanı tayin olunarak mezkûr kumandanın maiyetine mümkün olduğu kadar az yorulmuş yahut muharebeye girmemiş olan askerden kuvvetli bir müfreze tedarik edilip verilmiştir. Şu hususta derhal ittihaz olunacak tedabirin başlıcası ve en mühimmi mükemmel bir karakol hizmetinin tertibinden ve evleri yoklayarak münferit olan neferatı toplamak için bir çok devriye kollarının gezdirilmesinden ibarettir.

Madde 279 — Düşmanın bir baskın icra etmesinden korkulduğu ve ahalinin de buna iştiraki memul bulunduğu takdirde ahaliden düşmanla müşterek olarak hareket edecek olanların şiddetle mücazat göreceği ve kasabaya hâkim olan bir mahalle tabiye edilen toplar vasıtasile kasabanın ihrak olunacağı ilân edilmeli ve bundan maada kasaba ahalisinin en muteberlerinden bir kaç kimse rehin olarak tevkif ve sokaklar meşaleler yahut pencerelelere vaz olunan ışıklar vasıtasile tenvir olunup hanelerin kapuları açık bulundurulmalı ve daha bunun gibi bazı tedabiri hususiye ittihaz edilmelidir.

Asker ya serian silâha sarılacak bir surette hazır bulundurulur yahut icabı halinde intizar konaklarına yerleştirilerek müctemian bulundurulur. Her hanede hiç olmazsa bir kişi ışık başında beklemelidir. Konağın medhalleri müteharrik mevani vasıtasile kapatılıp konağın müdafaası için dahi tertibatı muktaziye ahz olunmalıdır.

Yürüyüş esnasında intihap olunan konaklarda konağın müdafaası cihetine o kadar ehemmiyet verilmeyip bilâkis civar köylerde konaklara yerleşmiş olan kıtaatı askeriye ile müştereken hareket edebilmek için bazı tertibat ahz olunur. Daimî konaklarda (hienzil konakları) ekseriya

maksadı aslı konak mahallinin müdafaası bulunduğundan mevkian müdafaaya salih olan ebniye vesaire gibi yerler tahkim edilerek mevkii mezbur müdafaalı bir hale vazolunur.

Her iki halde de konak mahallerinin haricine keşif kolları sevk edilip bu veçhile muhaberat tesis ve etraf keşif edilmeli ve köprüler ve yolların sair bu gibi mühim noktaları nezaret altına alınıp minare ve kule gibi yüksek noktalara nöbetçiler vaz edilmelidir.

Hayvanatın bir an evvel hazır bulunması hususu evvelbeevvel ehemmiyet verilecek bir madde olduğundan ahır ve avlularda bulunan hayvanatın icabında serian çıkamayıp mahsur kalmamaları için etrafı keşif ve taharri edilip bir takım mahreçler ve icab ederse çitler bertaraf edilmelidir. Takım ve bölük gibi kıtaatı mukannene mandıra ve arabalık ve ambar gibi yerlere toplu olarak yerleşip efrad ise elbisele-rile hayvanatın yanı başlarında yatarlar. Zabitan takımlarının yanında bulunup nöbetçiler ebniyenin önüne vaz olunur.

Tehlikenin derecesi ziyade olur ise hayvanların başlık ve eğerleri veya koşumları çıkarılmayıp ahırın dışarısında bulunan avlularda yahut köyün içinde bulunan meydanlarda veyahut köyün haricinde toplu olarak bulundurulur. Bu halde konaktan ziyade açıkta konulmuş demek olursa da yine köyün civar bulunmasından dolayı husule gelen fevaidden istifade edilmiş olur.

Madde 280 — Konak ittihaz olunan mahallere ahvalin müsaadesi derecesinde yerleşmek mezkûr mahallere yerleşecek olan kıtaatı askerî ve kumandanlarına aid olduğundan bu babda icab eden tedabir mezkûr kıta kumandanları tarafından ittihaz olunmalıdır.

Eğer konak derunundan mürur ve ubura mani olmaz ise ağırlıklar (*) konak kumandanının emrile konak mahallinin derununda ve top-

(*) Ağırlıklar bir arada toplu olarak yerleştirildiği halde cephane ve sıhhiye ve eşya arabaları (piyadede taburca ve süvaride alayca) oktan oka beş hatve olmak üzere bir sıra üzere tertib olunup erzak ve yem arabaları ise ikinci hattı teşkil ederler. Her iki hattın beyninde arabalar koşulmuş bulunduğu halde dört hatve kalacak veçhile bir mesafe terk olunur. Eşya mekâri ile nakil edildiği halde bir sırada bulunan hayvanat arasında üç hatve ve iki sıra teşkil olunur ise sıralar beyninde kezalik dört hatve mesafe terk edilir.

lar ve kapaklılar ve cephanе kollarile nakliye katarı mümkün olduğu mertebede köyün haricinde düşmana nazaran muhalif olan cihette yerleştirilir.

Hanelerin haricinde açıkta bir mahalde yemek pişirilecek ise bir tehlikenin vukuundan içtinab etmek için matbah ateşleri rüzgârın aksi tarafında yakılmalı ve bu misillü ateşler ve ışıklar nezareti mütemadiye altında bulundurularak yangın zuhuruna meydan verilmemelidir. Konak mahallinde ziyade kalınacak olur ise miktarı kâfi memşalar tertib olunmalıdır.

Madde 281 — Alelûmum konaklarda herkes mafevkinden izin almaksızın konağı terk edemeyeceği gibi ahval ittihaz olunan emniyet tedbirinin tezyidi ile askerın sureti daimede muharebeye hazır bulundurulmasını icab ettirdiği takdirde mensub olduğu kıtası tarafından verilmiş tahriiri bir mezuniyet varakasını hamil olmayan hiç bir kimse konak mahallinden harice çıkamaz ve silâh başına işaretinden maada bilcümle boru işaretleri tahtı memnuiyete alınır. Herkes karanlıkta bile serian hazırlanabilecek vechile esliha ve eşyasını yanlarında bulundurmalıdır.

Madde 282 — Konaklarda ve ordugâhlarda kaideten silâh başına borusu yalnız bir tehlike vukuuna veya her hangi bir sebepten dolayı umum askerın serian toplanması lüzumuna mebni çaldırılır. Bunun gayri halâtta umum askeri veya bir kıtayı silâh başına getirmek veyahut cem etmek için umum veya o kıtanın işaretini müteakib cem borusu çaldırılır. İşbu silâh başına işaretini çaldırmak kaideten en kıdemli bulunan veya konak kumandanı olan zabite siddir. Düşmanın ansızın zuhurunda tehlike vukuu muhakkak olacağından her karakol silâh başına borusunu çaldırmak mecburiyetinde bulunduğu gibi zabitanın kâffesi dahi meauliyet kendilerine aid olmak üzere işbu silâh başına borusunu çaldırabilirler. Bundan başka umum askeri silâh başına davet etmiyerek bazı münferid kurada bulunan kıtaların serian toplanmaları lâzım geldiği surette silâh başına işareti verilmeksizin mezkûr kıtaların gerek gece ve gerekse gündüz cemı edilebilmeleri için evvelce tedabiri lâzimeye tevessül edilmelidir.

Madde 283 — Silâh başına borusu çaldırıkta kıtaatı askeriye kâmilen mücehhez oldukları halde sureti seriada ve içtima mahallerinde tecemmü ederler. Veyahut kendilerine evvelce tahsis edilmiş olan nıkatı

işgal ederler. Karakollar dahi konak kumandanı tarafından verilmiş olan talimat mucibince hareket ederler. Topçuda numara neferatı hayvanların toplara koşulması için arabacılara muavenet ederler. Atlı sınıfile ağırlıklar ve arabalar ve nakliye katarı bahusus gece silâh başına kaldırılırsa konak kumandanı tarafından evvelce verilmiş olması lâzım mahalline girdiği vakit mensub olduğu kıtaya iltihak edemiyen efradın gelen talimatı mahsusava tevfiik hareket ederler. Düşman ansızın konak mahalline girdiği vakit mensup olduğu kıtaya iltihak edemiyen efradın kâffesi buldukları hanerim kaplarını sed ve tüfek steşile müdafaaya kıyam eylemelidirler.

Madde 284 — Düşman yakınında yalnız olarak konaklara konmuş olan süvari askeri her şeyden evvel keşif vasıtasile düşmanın baskınlarına uğramamıya çalışmalıdır. Bundan maada süvari bu gibi ahvalde filintalarından istifade edebilir ve bazı ahvalde yaya harici karakollar ihraç edip bunların hayvanlarını müctemian bir mahalde kondurur.

Köy ordugâhı

Madde 285 — Köyler yahut kasabalar dahilinde ve etrafında tertib olunan ordugâha «köy ordugâhı» itlak olunup kıtaatı cesime ile icra olunan harekâtı askeriyede bu nevi ordugâhlar pek çok istimâl olunur. Hanelerin mikdarı askerin kâffesini istiab edemeyeceğinden askerin bir kısmı hanelerin derununa yerleştirilip mütebakisi dahi bahçelerde ve hanelerin avlularında ve köyün etrafında açıkta konar. Meskûn mahallerde daima su bulunduğu gibi bazı kere odun ve saman ve zahire tedariki dahi mümkün olabileceğinden işbu nevi ordugâhların açık ordugâhlara rüçhanıyeti bedihidir. Bununla beraber köy ordugâhlarında muharebeye serian hazırlanmak hususu açık ordugâh veyahut çadırli ordugâhtaki hazırlıktan süratçe aşağı kalmaz. Binsenaleyh kıtaatı cesimenin köy ordugâhına yerleştirilmesi lâzımgeldiği halde kıtaatı mezkûre birbirlerine yakın bulunan köylere konaklar hakkında beyan olunan usul ve şeraite tevfiikan taksim edilip her bir kısımda köyün derununa yerleştirilecek kıt'alar ile etrafında açıkta kondurulacak kıt'aların tayini kıtaatı muhtelif kumandanlarının rey ve kararına tevdi edilir. Maamafih arabaların mürur ve uburuna müsaid olan yollar seddedilmemek için üzerlerinde ordugâh tertibinden içtinab edilmelidir.

Madde 286 — Askerin kâffesinin mahali meskûnede yerleştirilmesi kabil olduğu surette emniyet tedabirile hidematı dahiliye için yanaşık konaklar hakkında beyan olunan usule ve kıtaatı askeriyeden bazıları açıkta konduruldukları halde açık ordugâhlar hakkında beyan olunacak kavaide tevfiik hareket olunur.

Madde 287 — Köy ordugâhları askerinin ilk içtimasında fevaidi ke sireyi câmi ise de kesretli asker bulunan mevaki dahilinde geceleyin nizam ve intizamı muhafaza ve yağmayı menetmek hususunda ve muk-tazi olan suyun ahz ve tevziini temin etmekte derkâr olan müşkülâtta başka külliyetli askerinin dar bir mahalde tahşüd etmiş olmasından do-layı husule gelen bir takım mehazir tevliid eder ki bunların mümkün mertebe tahfif ve izalesi konak kumandanlarına aid bulunur.

Madde 288 — Kıtaatı cesimenin bir mahalde köy ordugâhına yer-leştirilmesi lâzım geldikte o mahallin sureti muntazamada tertib ve taksimi kavaidi esasiyeden olmasına mebni konak kumandanı bu babda bilâ tehir tedabiri lâzimeyi ittihaz edebilmek için ahvalin müsaade et-tiği mertebede kıtaatı muhtelifeden kendisine terfik edilen zabitanla evvelce ileriye gitmelidir.

Açık ordugâhlar []*

Madde 289 — Askerinin mevcudu az olupta muayyen bir mahalde ordu kurmak mecburiyetinde bulunmazsa şekli arazi ve rüzgârın isti-kameti nazarı dikkate alınarak gölgelik ve matbahlar ile memşalar için münasib mahaller tayin ile ordugâhın en müsaid yerde intihabı mu-hassanatı istihsal edilebilir. Asker külliyetli olup da yalnız bir ordugâh tesisi lâzımgeldiği surette her kıtaat yanındaki kıtaat ile mahdud ola-cağından mevki intihabı hususunda şekli arazi pek de nazarı mütaleaya alınmaz.

Bir ordugâhta bulunan askerinin mevcudunun tezayüdü nisbetinde içtima keyfiyeti - bilhassa karanlık vakitlerde - bir hayli müşkülâtı mu-cib olacağından büyük ordugâhlarda askerinin serian tecemmu ederek muharebeye hazır bulunması hususu da temin edilemez. Binaenaleyh ahval müsaade ettikçe kıtaatı cesimeyi ordugâha yerleştirmek için bir çok kıtaata tefrik etmek daha münasib olur. Emniyet hidematı için ifraz edilmiş olan (pişdar ve ilâ . . . misillû) kıtaat bilistisna askerinin ordu-gâh tertibinde nizamı harp esas ittihaz edilmeli ve topçu sınıfı daima amufu saireye terfik olunarak yalnız kondurulmamalıdır. Kıtaatı ce-simenin bir ordugâhta yerleştirilmesi iktiza ettikte hem dahilen nizam ve intizamı muhafaza etmek ve hem de karanlıkta efrad yerlerini bula-

[*] İşbu açık ordugâhlar hakkında beyan olunacak kavaid çadırli ve barakalı ve zeminlikli ordugâhlar hakkında da kabili tatbiktir.

bilmek için muhtelif kıt'aların buldukları mahaller arasında arazinin müsaadesi derecesinde geniş aralıklar terkedilmelidir. İşbu aralıklar bir alayın taburları arasında 10 ve piyade ve süvari alaylarıyla bataryalar ve sunufu muhtelifeye mensub kıtaatı askeriye arasında 20 metreden dün olmamalıdır. Umkan ordugâh tesisine mecburiyet hasıl olduğu yani kıtaat birbiri arkasında olarak bir kaç hat üzere tertibi ik-tiza ettiği halde memşaların tertibinden dolayı kıtaatı muhtelif arasındaki mesafenin büyük olmasına ve rüzgârın ciheti istikametinin nazarı mütalâaya alınmasına dikkat ve itina edilmelidir.

Madde 290 — Evvelce ileriye gitmiş olan ordugâh kumandanı tarafından tayin ve intihap olunması lâzım gelen ordugâh mevziinin hini intihabında hem askerin istirahatı ve hem de tabiye hususâtı nazarı mütalâaya alınmak muktazidir. Tabiye noktâi nazarından mevzii mezkûr askerin gerek serian hat açmasına ve gerekse yürüyüşe devam etmesini teshil edecek veçhile intihap olunmalıdır. Eğer bir mevziin işgal edilmesi matlup ise ordu kurulacak mahal asker muharebeye bir ricat hareketile başlamayıp bilâkis ileriye doğru bir hareketle bed etmek üzere mevzii mezburun gerisinde ve düşman tarafından ansızın bir taarruz vukubulduğu halde işbu mevziin vaktile işgal edilmesi mümkün olabilecek bir mesafede bulunmalıdır.

Ordugâhların mümkün olduğu kadar düşmanın nazarından mahfuz ve yollar ile yekdiğerine merbut olması ve yolların fıkdanı halinde beyinlerine muvasala tesis edilmesi umuru mühimmedendir.

Askerin istirahatı maddesine gelince bu babda gözetilecek hususât suyun iyi ve mikdarı kifayede olup kolaylıkla ahz olunabilmesinden ve zeminin kurak ve ordugâhın rüzgâr ile tebeddülâtı havaiyenin te-airinden oldukça masun bulunmasından ibarettir.

Çayırılık mahaller kuru görünürsede geceleyin sis ve rütubeti cezb ederler. Rütubetli ve sıhhata muzir olan yerlerde geçirilen bir gece zarfında efratça vukubulan zayıat bir muharebede verilen telefattan daha ziyade olabilir. Binaenaleyh zemini sert olan mahallerle seyrek ormanlar ordugâhlar için kaideten en münasib mahallerdir.

Madde 291 — Kıtaatı askeriye den beheri ordugâh ittihaz olunacak mahalle vasıl olur olmaz derakap ordugâhı tesis etmelidir. Ordugâh tesisine başlanıldıktan sonra tebdili mevzi etmek hususu askerin istirahatını ihlâl edeceğinden işbu tebdili mevzi keyfiyeti ancak esbabı mücbire-den dolayı tecviz olunabilir.

Madde 292 — Kıtaatı cesime bir mahalde kâmilen açıkta konduğu halde fırka ile kolordu ve ordu karargâhlarının cereyan edecek umur ve muamelâtın teshili zımında mümkün mertebe ordugâha gayet civar bulunan köylerde veya münferid ebniyede bulundurulması münasibdir.

Madde 293 — Her bir ordugâhda asker ile beraber ordugâhda ikamet eden zabitanın en büyük rütbelisi veyahut hem rütbe olanların en kademlisi bir emri mahsus beklemeksizin ordugâh kumandanlığını deruhde eder. Kumandanı mumaileyhin sühuletle bulunur bir mahalde ikamet eylemesi ve mahalli mezkûrun karakollarca malûm olması muk-tazidir.

Ordugâhın emniyeti hariciyesine dair olan tedabirin ittihazı ve içabı takdirinde ordugâhın etrafındaki mahalleri sed etmek için iktiza eden ameliyatın icrası ordugâh kumandanına aiddir. Bir çok kıtaatı askeriye bir yerde ordu kuracak olurlar ise kıtaatı muhtelifeden her birinin tutacağı mahalli tefrik ve talimatı lâzime ita eylemek ve kuyular ile çeşmeleri kıtaatı muhtelif meyanında taksim ve kıtaatı mezbureden her birinin bir çeşme veya kuyudan su alması için lâzım gelen evkatı tayin etmek velhasıl mümkün olduğu kadar askerinin esbabı istirahatini temine medar olan saman ve odun gibi vesaiti bittedarik hemen ve muntazaman askere tevzi eylemek ve tebeddülâtı havaiyeye karşı mahali mahfuza vücude getirmek ordugâh kumandanının cümlei vezâifindedir.

Madde 294 — Ordugâh kumandanına muavenet için tıbbî sair konaklarda olduğu misillü açık ordugâhta dahi zabitan ilâh... tayin edilirki bunlar açık ordugâh nöbetçi zabiti ve kıta nöbetçi zabiti namını alırlar.

Ordugâhta bulunan asker kesretli olduğu takdirde ordugâh nöbetçi zabitliği vazifesi bir fermanlı zabite ihale olunup her sınıftan maiyetine lüzumu kadar devriye zabitanı verilir.

Kıtaatı askeriye hizmeti dahiliyesi için her piyade taburundan ve her süvari alayile topçu taburundan ve cephan kolundan ve parktan birer nöbetçi mülâzımı ve müfrez bulunan piyade ve süvari bölüklerinden ve batarya ve cephan kolundan ve parktan veya ordugâhta işbu kıtaların aksamı mevcut ise onlardan dahi birer nöbetçi çavuşu tayin olunur zikrolunan nöbetçi zabiti ve çavuşları derakap ordugâh nöbetçi zabiti nezdine gidip gerek hidematı dahiliye ve gerek emniyeti hariciye hakkında ittihaz edilecek tedabire dair evamiri lâzimeyi ahz ederler.

Her kıta veya kısmın nöbetçi zabiti ve çavuşları aldıkları emirleri

kendi kıtaları kumandanlarına bildirdikten sonra kıta kumandanının dahi bu hususta vereceği evamiri ahz edip her ikisini dahi icra ederler.

Madde 295 — Düşmanın yakınında bulundukta ordugâhı tahtı emniyette bulundurmak için ordugâhın haricinde «kordu karakolları» teşkil ve bazı kere dahi ordugâhın methallerine mevani tertib eylemek iktiza eder. Mezkûr karakollar konaklarda ordugâh karakolları hakkında beyan edilen usul ve kavaide göre hareket ederler. [270 inci maddeye müracaat oluna].

Madde 296 — Nizam karakolu bilhassa zabıtı raptın hüsnü muhafazası emrinde müstahdemdirler. Mezkûr karakollar her kıta tarafından o kıta kumandanının emrile ayrıca ihraç edilirler. Her sınıfta çıkarılacak işbu nizam karakolunun kuvveti ihraç edeceği postaların adedine nazaran tebeddül eder. Nöbetçilerin birisi eşyaya dahi nezaret etmek üzere kıta kumandanının ikametgâhı önünde ve diğeri de silâhlara nezaret etmek üzere sancağın önünde vaz ve ikame edilir.

Her kıtanın nizam karakolunu ve nöbetçilerini yerleştirmek ve onlara gece-gündüz nezaret edip icab eden talimatı vermek mezkûr kıtanın nöbetçi zabıtının vazifesidir. Nizam karakolları vakti hazarda kıta ve mevaki askeriyede cari usul ve kavaide göre hareket ederler.

Madde 297 — Eğer açık ordugâh kumandanı tarafından hususî bazı tedabir ittihazına mecburiyet hasıl olmazsa o halde tahsis olunan açık ordugâh mahallerinin tanzimi ile yemek pişirmek ve su getirmek ve ilâh... gibi hususatin tertibi münferid kıtaatı askeriyeye aid bir vazifedir.

Madde 298 — Muzika ve boru sedasını düşman işitemeyecek derecede ordugâh düşmandan uzak bulunursa ordugâh kumandanı muzika çaldırır ve vakti hazarda olduğu gibi usulen akşam yoklamasını icra ettirir. Tadatlar ile farizai salâvat evkatı muayyenesinde icra ettirilir. Vakti seferde askerın ikamet eylediği mahallin haricinde yapılan yoklamaları kaideten silâhla icra ettirilir.

Kalk borusunu yalnız nizam karakollarının boruzan veya tranpetçileri çalarlar.

Madde 299 — Büyük ordugâhların tertibi için atide gösterilecek olan sunufu muhtelif ordugâh şekilleri sureti umumiyede esas ittihaz olunursa da kıtaatı sagire araziden daha güzel istifade edebilmek için işbu şeklin muhafazasına mecbur değildirler.

Piyadenin açık ordugâh tertibi

Madde 300 — Piyade askeri alelekser bölük kolu nizamında ve bir tabur dahi bölük kolları yanyana bulunmak üzere açık ordugâh tertib eder. Bölük kolları kendilerine irae edilen mevzie vasıl olduklarında aralarında nısıf takım cephesile on hatveden ibaret bir aralık bırakırlar. Her bir kıt'ai askeriyede ordugâh ve nizam karakollarile hidematı saireye gönderilecek efrad bilâ tehir mahalli mahsuslarına gitmek ve bu babda bir gûna karışıklık vukuuna mahal kalmamak üzere evvelce tayin olunmalıdır. Askerin ordugâha vusulünde efradı merkume hemen bölüklerinden ayrılarak nizam karakolu mahalline azimle nöbetçi zabitanın emrine intizar ederler. Ve bölükler dahi ordu kurmak için lâzım gelen aralık ve mesafelerini aldıktan sonra derhal silâh çatıp tabur binbaşısının emri ve yüzbaşının delâleti ile buldukları nizami muhafaza ederek silâh çatısının arasından geçip muntazaman silâh çatısının gerisindeki yoklama mahalline gelirler. Mevsime göre kumandanın emriyle efrad çanta ve yağmurluklarını beraber alırlar veyahut sınavari yere vaz ederler. Ve badehu aynı nizamda ve yüzbaşınlar marifetile şekilde gösterilen yerlerine berai istirahat sevk olunurlar. Nöbetçi zabitanı dahi bölükler efradının silâh çatmağa bağladıkları esnada evvelce nizam karakolu mahallinde toplanmış olan efradın yanına gidip ordugâh ve nizam karakollarını ve nöbetçileri tayin ve mahallerine izam eder. Tertibatı saire ve bilhassa geceye aid hususat kıt'a kumandanları tarafından ifa olunur.

Mekâri hayvanatın bulunacağı mahaller badettayin mevcut veya tedarik olunan tavla kazıkları vasıtasile ve mevcut ipler ile tavla bend edilirler.

Süvarinin açık ordugâh tertibi

Madde 301 — Süvari askeri kolun yan tarafı ordugâh cephesini teşkil eylemek üzere bölükler nısıf mesafeye yanaşmış bölük kolu nizamında olarak ordugâh kurar. İşbu vaziyette iken her bölüğün ikinci sırası dörderle sola geri çark edip yirmi hatve yürütürülür ve yürür iken bölüklerin cephesi bir ve bir rubu bölük cephesi oluncaya kadar efrad merkezden itibaren sağa ve sola eğri açılırlar. Birinci sırada dahi merkeze tesadüf eden nefer yerinde kalıp diğerleri cephe hattı üzerinde sağa ve sola açılarak cepheyi bir rubu bölük cephesi miktarı tezyid ederler. Badehu «yere in!» kumandasile efrad yere indikten sonra kılıçlarını

ve palaskalarını çıkarıp kılıçları beygirlerin başının teşkil ettiği hattın üç hatve ilerisinde ve siper tarafı öne müteveccih olmak üzere yere sap-larlar ve palaskalarını dahi fişekliği ön tarafta olmak üzere kılıca asarlar.

Mızraklar (bulunursa) kılıçların sağında ve yarım hatve mesafe-sinde yere saplanır. Kazıklar beygirlerin başı önünde ve yakınında ça-kılıp ve bunların mümkün merteye bir hattı müstakim üzerinde ebadı mütesaviyede bulunmasına dikkat olunup işbu kazıklara tavla ipleri rabt olunur.

Başlıklar çıkarıldıktan sonra tepelik hayvana müteveccih olmak ve kılıcın sağ tarafında bulunmak üzere yere vazolunur. Eğer alınak emri verilirse bu halde eğerler (usulü veçhile alındıktan sonra) bey-girlerin 3 hatve gerisinde ve ön kaşı beygire müteveccih olmak üzere yere vazolunur.

Eğer filintaların harbileri var ise mezkûr filintalar eğerlerin ya-nında çatılır. Harbili olmadığı halde ise kayışından eğere rabtedilir. Eğer filinta eğere merbut ise eğer üzerinde kalır. Çullar burulmuş ol-duğu halde havanın haline göre eğerlerin altına yahut üstüne vazolu-nur. Yahud icabı takdirinde beygirlerin üstüne örtülür.

[Madde 302 — Yalnız başına olarak ordu kurmuş olan süvarinin ordugâh karakollarının yaya olarak bulunması faidelidir. Çünkü bu halde ansızın vukubulan bir hücumla yaya olarak teşkil edilen kuvvetli zincir hattının ateşle şureti müessirede mukabele edilebilir. Nöbetçi-lerin adedi ziyade olduğu takdirde hayvanata bakmak külfeti tezayüd edeceğinden işbu mahzurun defî zımmında nöbetçiler sık sık değiştiril-melidir.

Lüzumu takdirinde bir veya bir kaç bölükle nöbet değiştirecek olan efrad son derecede hazır bulundurulur. Müfrez olan her bir sü-vari karanlıkta emniyetini bitercih eslibai nariyesile istihsâl edebile-ceğini bilerek ona göre tedabiri lâzime ittihaz eylemelidir.

Topçunun açık ordugâh tertibi

Madde 303 — Orduyu humayunlarda topçu bölükleri şekilde gö-rüldüğü veçhile açık ordugâhlarını tertib ve tesis ederler. Şöyle ki top-larla birinci kademe arabaları (15) er hatve aralık ile birinci hatta

tertib olunup işbu hattın gerisinde âtide görüleceği üzere hayvanat tavlaları ile efrad ve zabitan vesairenin mahalleri tanzim edilir.

Her tavlada hayvanat başları karşı karşıya gelmek üzere iki sıra üzerine tertib olunup işbu iki sıra arasında (5) hatve arzında bir sokak terk olunur.

Beygirlerin teçhizatı kendilerinin 3 hatve gerisinde vazolunur. Eşya ve teçhizatın yere vaz'ı ve hayvanat takımlarının alınması ve ordugâhta icra edilecek tertibatı saire topçu sınıfınca mer'î olan usul veçhile ifa olunur.

Eğer bir bataryanın ikinci kademesi dahi kapaklılardan (veya sair arabalardan) teşekkül etmiş ise mezkûr kademe 15 hatve mesafe ile ikinci hattı teşkil edip arabalar keza (15) er hatve aralıkla birinci hat arabalarının arkalarında bulundurulur.

Batarya işbu tertibatı ahzettikten sonra efrad yere iner ve onlardan nizam karakolu ifraz olunur. Her takım kendisine mahsus bir tavla ve ikinci kademe kapaklılarla mühimmat arabaları ve demirci arabası dahi iki tavla tesis eder. Hayvanat başları birbirine müteveccih olmak üzere tavlada tertib olunup aralarında dahi beş hatvelik bir sokak terk olunur. İşbu sokakların ve tesisatı sairenin eb'adile sureti tertibleri şekilde gösterilmiştir. Koşumlar hayvanatın 3 hatve gerisinde vazolunur. Açık ordugâhta yapılacak sair tertibat ile teçhizat ve eslihanın yerleştirilmesi ve hayvanat koşumlarının çıkarılması topçu sınıfında câri olan kavaide göre icra olunur.

Obüs ve süvari veya cebel bataryasının açık ordugâhı aym veçhile tesis edilirse de şu kadar ki hayvanat tavlalarının tulleri nisbeten bir mikdar ziyade ve ya az olup tertibatı saireleri bir olduğundan ayrıca beyana hacet görülmemiştir.

Sunuflu sairenin açık ordugâhlarının tertibi

Madde 304 — Nişancı taburları ile istihkâm bölükleri piyade gibi ordugâh tertib ederler. Cephane kolları ile nakliye katarları arabalardan teşekkül etmiş ise topçu gibi ve hayvanattan teşekkül etmiş ise süvari gibi ordugâh tertib eder.

Açık ordugâhta askerin sureti hareketi

Madde 305 — Efrad mafevklerin takarrübünde kendi meşguliyetlerini terketmezler ve şayet onlar tarafından çağrılır veya kendilerine hitab

edilirse ancak o vakit ayağa kalkar veyahud hazır ol vaziyetini alırlar. Açık ordugâhta bulunan askerle hidematı muhtelifeye tayin olunacak efrad yoklama ve içtima mahallerinde veya ordugâh cephesinin ileri-sindeki mahalde cemedilir.

Silâh başına işareti verildikte askerin sureti hareketi

Madde 306 — Düşmanın ansızın vukubulan bir hücumundan veya esbabı saireden dolayı çalanan silâh başına borusunda piyadede (nişancı taburları ve istihkâm bölükleri dahi) her nefer kendi tüfengine koşup palaşa ve çanta gibi teçhizatına takınır ve beygirler de arabalara koşulur. Süvaride her nefer serian hayvanının eğerini vurup kendi teçhizatını dahi takındıktan sonra hayvanına biner. Süvari bölükleri içtima mahallinde toplanıp arabalar dahi koşulur. Topçuda (cephane kolu ve nakliye katarı dahi) koşumlar takılıp eğerler vurulur, silâhlar alındıktan sonra emir beklemezsizin hayvanat toplara veya arabalara koşulur. Ordugâh karakolları bir emir alıncıya kadar yerlerinde kalırlar yahud icabı takdirinde düşmanı karşılarlar. Nizam karakolları geri kalan eşya ve edevatın muhafazasına memur olduklarından birdenbire ordugâh terkolundukta yükler yüklenmiş ve her bir şey harekete hazır bulunmuş olduğunu görmedikçe ordugâhı terketmezler.

Ordugâhtan azimet

Madde 307 — Kaideten vakti azimet evvelce emrolunacağından tayin olunan vakitten bir çeyrek evvel ateşlerin kâffesi söndürülür. Karakollar ve nöbetçiler düşmana karşı ittihaz olunan emniyet tertibatı muhafaza edilmek şartile ordugâhta bulunan askerin yürüyüşe tamamile hazır olmasını müteakib mensub oldukları kıt'alara iltihak ederler.

Arabalar ve mekârî hayvanatı koşulu oldukları halde hareketleri için emir verilinceye kadar buldukları mahallerden hareket ettirilmezler.

Çadırılı ordugâh

Mütaleatı umumiye

Madde 308 — Asakiri şahaneye çadır ita olunmakta bulunduğundan esnayı seferde askerin konaklarda barındırılması mümkün olmadığı ve açık ordugâhta ikamet eylemeği istilzam eden esbabı mücbire

bulunmadığı ahvalde askeri tesirâtı havaiyeden muhafaza eylemek üzere çadırılı ordugâh tesis ve istimal olunur.

Çadırılı ordugâhın muhafazai sıhhat noktai nazarından açık ordu-gâha rüçhaniyeti derkâr ise de çadırların kurulup yıkılması epeyce vakte mühtaç olduğu gibi nakilleri dahi esbabı nakliyenin tezyidini istilzam eylediği cihetle mucibi külfet olduğundan mevsim müsaid olduğu zamanlarda açık ordugâh istimal eylemek ve mevsim nasıl olursa olsun harekâtı askeriye icra edilen memalik memur olarak askerın konak-larda barınmasını teşkil eylediği halde dahi konaklardan istifade etmek hususlarına itina edilmek suretile çadırların mümkün mertebe nakil ve istimalini tahdide ikdam olunmalıdır ve keza çadırlar mevsimi şitada rutubet ve burudetten lâyikile muhafaza edemiyebilecekleri cihetle bu mevsimde uzunca devam eden ikametler esnasında askerın konaklara yerleş-tirilmesi lâzımdır.

Madde 309 -- Kıtaatı askeriye verilen çadırların umumiyet üzere şekillenî mahrutî olup efrad ve zabitanın çadırları heman bir ebadda ise de erkân ve ümerayı askeriye bazen «Abdi Paşa ve ümera çadırı» tesmiye olunan büyük çadırlar verilip bunların malzeme ve tertibatları kısmen farklı olduğu gibi kutru dahili ve haricilerile irtifaları diğerlerinden daha ziyadedir.

Efrad çadırları ekseriya berveçhiati ebaddadırlar. Şöyleki: kutru dahilisi altı ve kutru haricisi yedi ve merkezinde nasbolunan direğin irtifai dört buçuk hatveden ibaret olup mezkûr çadırlar azamî olarak tam mevcudlu bir manga istıab edebildiği gibi suvari ve topçudan dahi 10 ilâ 12 nefer alırsa da hayvanat takımları birlikte bulunacak olursa o halde beher altı nefere bir çadır hesap etmek ıktıza eder.

Çadırların rekz ve tesbiti ve yerlerinin tesviyesile etrafına hendek hafri için beher çadır başına mîkdarı kâfi küçük ve büyük kazıklarla ipler ve kazma ve tokmak evvelce ihzar ve ita olunmalıdır.

Madde 310 — Çadırılı ordugâh mahallinin intinabile kıtaatı muhtelife arasında sureti taksiminde ve tertibatının icrasında açık ordugâh bahsinin (289 ve 290) numaralı maddelerinde zikrolunan hususât tamamile nazarı dikkate alınmalıdır. İşbu ordugâhın hini tesisinde amelıyatı iptidaiyeden madut olan tertibat yani çadır mahallerile hendek ve küçük ve büyük sokakların istikametleri mümkün olduğu halde askerın vusulünden evvel tayin ve işaret olunmalıdır. Bunun için ordugâh ku-

mandanı veyahut nöbetçi zabiti ile beraber ileriye hareket eden her kıtanın konakçı zabıtine mîkdarı kâfi efrad terfîk olunarak bunlar vasıtasile işbu zabitan kendi küt'alarına tahsis edilen mevkiin cephe ve derinliği ile çadırların merkezlerini ve hendek ve sokakların istikametlerini tahdîd ve işaret ederler.

Düşmandan uzak olup tehlike melhuz olmayan zamanlarda çadırlarla yem ve yiyeceği hamil mekâniler dahi mezkûr konakçı heyetile ileriye âzam olunur.

Madde 311 — Çadırların rekzi amelîyatını teşhîl eylemek üzere her bölük atıdaki şekilde gösterdiği veçhile mîkdarı kâfi ölçü ipleri ihzar etmelidir.

Sunufu muhtelifi askeriye tarafından istimal olunan bir çadırın etrafında kazılan hendekle birlikte makta ve musattahı takriben şekilde gösterilmiş ise de kiler ve mutbah ve cephane çadırları ile buna mümasil çadırların şekilleri başkadır. Yan yana tesadüf eden iki çadırın dar sokağıle hendeklerinin ebadı maktada irae edilmiştir.

Madde 312 — Her bir çadırılı ordugâhta dahi en büyük rubbeyi haiz bulunan zat derhal ordugâh kumandanlığını derubde ederek açık ordugâh bahsinin (293) üncü maddesinde beyan edilen hususâtı tanım ve icra eder. Nöbetçi zabitanın sureti tayini inzibâtı dahili ile haricen emniyetin muhafazası için iktiza eden nizam ve ordugâh karakollarının teşkil ve ikamesi ve ordugâh dahilinde yapılacak sair tertibat ve hizmet açık ordugâh bahsinin (294 ilâ 299) maddelerinde zikrolunduğu veçhile icra olunur.

Madde 313 — Vakit zayi etmeksizin sürat ve suhuletle çadır kurmak için mümkün oldukça ordugâha yerleşmeden evvel berveçhiati tertibat ve amelîyat icra olunur. Şöyle ki: Her kıta tarafından ileriye gönderilen nöbetçi zabiti mensup olduğu küt'aya tahsis edilen mahalde sokaklarla çadırların merkezini ve hendeklerin arzını ve hususâtı saireyi kazıklar vasıtasile işaret ettirdikten sonra gerek mumaileyh ve gerekse her bölük zabiti çadırların muhiti dahili ve haricileriyle beyinlerinde bulunacak mesafe ve aralıklar usulüne tevfikân balâdaki ölçü ipleri ianesile tayin ve işaret edilir ve muhitler peyderpey resmolundukça çadırın merkezini irae eden kazık çıkarılıp yerine ol çadırın direğinin istinadı için bir taş konulur ve badehu hendekler hafr ve zemin tesviye edildikten sonra evvelâ en büyük kazıklardan bir kaç tanesi balâdaki makta şeklinde

görüldüğü vechile hendek tabanının kenarına ve mümkün oldukça astara amuden çakılır. Bu hengâmda neferatın bir kısmı çadırları büyük sokakta ve her birisinin kaidesi hendeğe müteveccih olmak üzere iki kat bükkerler.

Madde 314 — Balâdaki ameliyat ve tertibatı iptidaiye hitam bulduktan sonra ya her çadır kendi efradı vasıtasile kurulur veyahut her birisi için lâakal altı neferle bir küçük zabıt veya onbaşı tayin olunur. Bundan sonra çadır kurmağa memur olan efrad her çadırın tokalarını açmalı ve çadırın direğini başlığının yuvasına yani tepesine kadar sokmalı ve çadırın kapısını atidedeki ordugâh şekillerinde gösterileceği vechile hariç ve dahile veya cepheye müteveccih olacak vechile tanzim ve direğin ucunu muhitin merkezine tatbik etmelidir.

Bu sırada en kıdemli nefer veya onbaşı neferatı berveçhiati tevzi etmesi münasiptir. Bir nefer ayağını direğin alt ucuna dayayarak ve ellerile çadırın eteğini ve bir neferde heman bunun hizasında çadırın diğer eteğini tutar. İki nefer dahi direğin orta ve baş tarafından karşılıklı tutup beşinci nefer dahi çadırın başlığının çıkmasını meneder. Bu sırada küçük zabıt veyahut onbaşı (kaldır!) kumandasını verip kaldırıldıktan sonra onbaşı direği amuden mahalline vaz ve başlığı tutan neferi çadırın derununa idhal edip direği o vaziyette muhafaza etmesini emreder.

Badehu mevcut neferatın adedine göre çadırın etrafına müsavaten tevzi edip ve büyük ipleri tutturup (ger!) ve (bağla!) işbarlarile ipleri müsavaten gerdirerek büyük kazaklara bağlatır ve bu sırada çakılmamış olan büyük ve küçük kazakları çaktıırıp ipleri bağlatır ve toprağı düzelttirir ve hatta vaktin müsaadesine nazaran çadırın etrafına bir ince duvar çektirilir.

Elhasnı bu vechile çadırlar rekz edildiği sırada mevcut olan nöbetçi beyi ile bu hizmete tayin kılınan zabitan ve küçük zabitan ve onbaşılar ameliyata nezaret etmeli ve yağmur sularının hendeğe doğru cereyanını teshil etmeli ve ipler ne pek gergin ve ne de pek gevşek olmalı ve daima hendekler temiz tutulmağa ve hava almak kapının açılmasile mi yoksa çadır eteklerini muvakkaten kaldırmakla mı mümkün olduğuna zabitan ve hassatan devriye ve nöbetçi zabitanı tarafından dikkat olunmalıdır.

İşte usulü sabuka vechile atide irae olunan şekillerde seferber bir piyade taburunun ve bir süvari alayı ve bir sahra topçu bölüğünün çadırılı ordugâhı irae olunmuş ve mesafe ve aralıklarla büyük sokaklar umumiyet üzere gösterilmiş ve izahatı lâzıme dercedilmiştir.

Piyadenin çadırli ordugâhı

Madde 315 — Piyade taburu atedeki şekilde görüldüğü üzere ordugâhını tesis eder. Evvelâ tabur kendisine tahsis edilen mahallin cephesine muvasalat ve orada geniş kol nizamında içtima eyledikten sonra binbaşı bölük kolları arasında 20 şer hatve aralık bulunmak üzere kolun genişliğini tezyid eder ve tabura silâh çattırır ve ameliyatı iptidaiye istihzar edilmiş ise ordugâha girilmesini emreder ve eğer ameliyatı mezkûre icra edilmemiş ise ikmaline değin askeri silâh çatılarının gerisinde (yoklama mahallinde) içtima ettirir. Badehu her bölükte takımlar zabıtlarının kumandasile büyük sokaklarda kendi çadır mahallerinin karşısına götürülüp her manga işaret olunan mahalde çadırını rekedir ve badehu efrad silâh alarak çadırlara girerler. Hususatı saire açık ordugâhta beyan olunduğu gibidir. Piyade taburu icabı hal ve araziye göre sair bir nizamda ordugâhını tertip edebileceği gibi şekilde gösterilen eb'adı tezyid veya tenkis edebilir.

Süvarinin çadırli ordugâhı

Madde 316 — Süvari ordugâh cephesine amuden nisıf bölükle kol nizamında atedeki şekilde gösterildiği veçhile çadırli ordugâhını tesis eder. Aynı bölüğe mensup iki nisıf bölüğün kapıları karşılıklı tanzim edilen çadırları beyninde merkezden merkeze olmak üzere 36 hatve aralık terk edilir.

Nısaf bölüğün umku dahi bir bölük cephesile rubu cepheden ibaret bulunur. Çadır ve tavlıların sureti tertübile mesafe ve aralıklar şekilde irae olunduğu gibidir ve beygirler arasında 1 ilâ 2 hatve aralık bulundurulur.

Suvari alayı münasip bir nizamda ordugâh cephesinin ilerisindeki içtima mahallinde içtima eyledikten sonra ameliyatı iptidaiye icra edilmiş ise alay kumandanının emrile ordugâha girer ve şayet ameliyatı mezkûre ikmal edilmemiş ise bunun için alay kumandanı miktarı kâfi efrat bilifraz çadırları dahi rekzettirdikten sonra ordugâha girmeği emreder ve her bölük kendi kumandanının delâletile mahallerine gider ve ordugâh dahilinde tertibatı saire süvarinin açık ordugâh bahsinde olduğu veçhiledir.

Sunufu saireden ayrı olarak müstakillen çadırli ordugâh tesis eden süvari muhafazai emniyeti için açık ordugâhta olduğu gibi tedabir ve tertibat ittihaz ve icra eder.

Topçunun çadırılı ordugâhı

Madde 317 — Topçu bölüğü atideki şekilde görüldüğü veçhile çadırılı ordugâhını tesis eder. Birinci hat açık ordugâhta olduğu gibi toplarla birinci kademe arabalarından teşkil olunup fakat beyinlerinde yirmişer hatve aralık terkoñunur.

Bataryanın ikinci kademesi kapaklılardan veya sair araba veya mekârilerden teşekkül eylediği halde anlar dahi 15 hatve mesafe ile birinci hattın gerisinde tertip edilir.

Efrat ve zabitan çadırlarile tavlalar vesaire şekilde görüldüğü gibi tertip olunur.

Batarya kumandanı bataryasını ordugâh mahallinin cephesine isal ederek birinci kademe arabalarını dahi toplarile bir hizaya getirip cümlesine yirmişer hatve aralık aldırdıktan ve ameliatı iptidaiye ikmal edilmemiş ise anı dahi itmam ettirdikten sonra asker ve hayvanatı ordugâha yerleştirir. Hususatı saire açık ordugâhta olduğu gibidir.

Süvari ve obüs ve cebel topçu bölükleri aynı veçhile çadırılı ordugâhlarını tesis ederlerse de ebatlarını bittabi bir miktar tezyit veya tenkis ederler.

Sunufu sairenin çadırılı ordugâhı

Madde 318 — Nişancı taburlarile istihkâm kıtaatı piyade gibi ve cephanes kollarile nakliye katarları arabalardan teşekkül eylemiş ise topçu gibi ve hayvanattan teşekkül eylemiş ise süvari gibi ordugâh tesis eder.

Madde 319 — Ordugâhta efradın sureti hareketi ve silâh başına borusu çalındığı zaman sunufu muhtelifenin icra edeceği harekât ve ordugâhtan hini azimette dikkat olunacak hususat açık ordugâh bahsinde 305 ve 306 ve 307 nci maddelerde zikrolunduğu veçhiledir.

Zeminlikli ve barakalı ve gölgelikli ordugâhlar

Madde 320 — Bu nevi ordugâhların sureti tertip ve tesisinde diğer ordugâhlarda beyan edilen kavaidi esasiyeye tevfiği hareket olunur.

Kıtaatı cesime ordugâhları hakkında mütealeat

Madde 321 — Umumiyetle kıtaatı cesimenin ordugâhları sunufu muhtelifi askeriyeden muharebeye en seri hazırlanan sınıfın yani piya-

denin düşmanın en evvel hücum edebileceği cihete yerleştirilmesine dikkat edilmek şartile mümkün olduğu merteye nizamı harp ve inkısamı askere nazaran tesis olunur. Süvari ve topçu sınıfları düşmanın baskınlarından ya bir zemin arızasile veyahut piyade askeri vasıtasile mahfuz olan cihette yerleştirilir ve bilhassa topçunun yalnız kondurulması asla caiz değildir.

Ordugâhlar bir veya yekdiğeri arkasında olarak bir kaç hat üzere tertip olunur. Ordugâhın bir hat üzere tertibi askerin rahat ve sıhhati ve kıtaatın suhulet ve serbestii hareketi noktai nazarından en muvafık bir tertip ise de mezkûr ordugâhların tertibinde esasen eşkâli arazi ve icabatı ahval nazarı mütaleaya alınır.

YEDİNCİ FASIL

Ağırlıklar ile nakliye katarı

Ağırlıklar

Madde 322 — Kıtaatı askeriyeenin yedek hayvanatıle nizamem kendilerine tahsis kılınan yük hayvanatının ve arabaların heyeti mecmuasına «Ağırlık» denir.

Ağırlıkların miktarı nizamisinden ziyade bulundurulması yalnız atideki üç halde caizdir:

1 - Alât ve edevatı harbiyeyi veyahut hastagâni nakletmek üzere lüzumu hakikî hissolunduğu vakıtlarda başkumandanın mesuliyeti tah-tında memleketten bir takım araba ve mekâri hayvanatının tedariki ile istihdamına kıtaatı askeriye kumandanları mezundur.

2 - Büyük rütbeli kumandanlar (Fırka ve kolordu ve ordu ve ilâh... gibi kıtaatı cesime başkumandanları) tarafından kıtaatı askeriye'e mik-tarı nizamisinden fazla olarak mekûlât için yük hayvanatı ve arabaları ve sığır ve koyun sürüsü ita edilir.

3 - Cephane kollarile nakliye katarının bir kısmı dahi ağırlıklarla beraber ara sıra hareket edebilir.

Ahvai mesrudedem gayri halâtta kıtaat kumandanlarının ağırlık-ları tezyit eylemeleri katiyen memnudur.

Madde 323 — Düşmana tesadüf etmek melhuz değilse ağırlığın heyeti mecmuası mensup olduğu kıtai askeriye ile hareket edebilir.

Konak ve ordugâhlarda ağırlıkların bulunacakları mahaller altıncı fasılda zikir ve beyan edilmiştir.

Madde 324 — Alay erkânının ağırlığı daima alayın bir taburunun veya sürvari bölüğünün ağırlığına iltihak eder.

Kıtaatı cesime karargâhlarının seferberlik cedvellerinde münferid olan ağırlıkları verilen emre göre münferiden veyahut kıtaatı askeriye-den birinin ağırlığı ile beraber hareket eder.

Madde 325 — Ağırlıklar daima hareketi askeriye tas'ip ettiğinden işbu mahzurun tenkisi için ağırlık hakkında ittihaz edilen tedabir ve ita olunacak evamirde her bir hususu etrafı ile düşünmeli ve yürüyüş esnasında nizam ve intizamın muhafazası hakkında şiddeti lâzime ibraz olunmalıdır.

Ağırlıkların takip ettiği yolun mürur ve ubura müsait bir halde kalması için kıtaatı askeriye'nin yürüyüş nizamı hakkında yani (235 ve 246 ncı) maddelerde beyan olunan bazı hususat burada dahi kabili tatbiktir.

Ağırlıklar büyük mola ettikleri ve alelhusus takip olunan yolun dar olmasiyle beraber diğer kıtaatı askeriye tarafından istimal edileceği takdirde işbu molanın yolun haricinde ve yan tarafında icrası muktazi olduğu gibi mümkün olduğu kadar mezkûr ağırlıkların geçit ve boğaz ve derbent veyahut mahali meskûne derununda tevkifinden içtinap olunmalıdır.

Madde 326 — Herhangi bir kıt'ai askeriye muharebeye dahil olacağı sırada kendisine esnayı muharebede lâzım olmayacak eşyayı hamil vesaiti nakliyenin kâffesini kendisinden ayrı bulundurmalıdır.

Binaenaleyh ağırlık iki kısma tefrik edilip yürüyüş ve muharebede lâzım olan kısma «Küçük ağırlık» ve konak ve ordugâhlarda muktazi kısma dahi «Büyük ağırlık» tesmiye olunur.

Küçük ağırlık esasen ihtiyat cephanesile ecza ve edevatı tıbbiye ve istihkâm alât ve edevatını ve teskereleri hamil olan yük hayvanatı ile erkân ve ümeranın yedek beygirlerinden ve saka hayvanatından te-rekküp eder.

Büyük ağırlık dahi erkân ve ümera ve zabitan eşyası ve alelûmum çadır ve çarık ve esliha gibi eşyayı askeriye ve erzak ve yem nakleden yük hayvanat ve arabalar ile satıcıların (var ise) yük hayvanatından veya arabalarından ibarettir.

Küçük ağırlık mensup olduğu kıt'ai askeriye'yi hiç bir emir almaksızın takip eder. Büyük ağırlığın bulunacağı mahal yani münferiden olan hareketi dahi ayrıca emirle beyan edilir .

Büyük ağırlıklar ekseriya fırkaca birleştirilip bir zabitin tahtı kumandasında ve icabı takdirinde münasip bir muhafızla beraber ait olduğu yürüyüş kolunun 2 ilâ 4 kilometre gerisinde (Geri yürüyüşlerinde yürüyüş kolunun ilerisinde) ve kıtalarının yol kolu sırasınca hareket eder. Yürüyüş veya muharebenin hitamında ahval müsaade ettikçe büyük ağırlıklar mensup oldukları kıtaların nezdine gönderilmelidir.

Küçük ağırlık aksamından olup hizmeti sıhhiyeye tahsis kılınan hayvanatla ümera ve erkânın yedek beygirleri mensup oldukları piyade taburu ve süvari alayı veya bölüğü ve topçu bataryası gibi küçük cüzütamların gerisinde ve ihtiyat cephaneleriyle istihkâm alât ve edevatını nakleden yük hayvanatı toplu olarak piştar ve canibdar gibi aksamı sagirei askeriyenin gerisinde hareket ettirilir. Şu kadar ki, aksamı mezkûreyi (Piştar ve canibdar) terkip eden asker külliyetli olup ta cephane ve istihkâm edevatını hamil olan hayvanatın aksamı mezkûre gerilerinde hareket ettirilmesinden dolayı hayvanatı mezkûrenin mensup oldukları kıtaatı askeriye den pek çok uzak kalmalarını maucip oluyorsa o halde hayvanatı mezkûreyi yürüyüş kolunun münasip mahalline ithal etmek ve alay veya livalarla beraber topçu kıtalarının gerisinde yürütmek iktiza eder.

Yürüyüş için verilen emirde büyük ağırlığa münferiden hareket eden bir cüzütam nazariye bakılıp içtima mahalli ile azimet zamanını ve takip edeceği yolu ve ifasına mecbur olduğu vazifeyi mezkûr emirde iş'ar etmelidir.

Yürüyüş kolunun mürekkep olduğu kıtaatı askeriye birbirinin gerisinde ne suretle tertip olunmuş ise büyük ağırlıkta kıtaatı mezkûreye mahsus olan kısımlar dahi o tertip üzere birbirini takip etmelidir. Meselâ : İleri yürüyüşte teşkil kılınan piştarın büyük ağırlığı başta ve kısmı küllinin büyük ağırlığı dahi onun gerisinde..... ilâh tertip olduğu gibi yürüyüş kolunun baş tarafında hareket eden süvari ve piyade ve topçunun büyük ağırlıkları dahi mensup oldukları kıtaatı askeriye nin sırası misillü büyük ağırlık kademesinin baş tarafında bulunmalı ve büyük ağırlığın aksamı sairesi olveçhile tanzim olunmalıdır.

Muharebe başlar başlamaz büyük ağırlığın bulunacağı mahal emir olunmalıdır. Eğer büyük ağırlık emir alamazsa sevk ve idaresine memur olan kumandan muharebeye başladığını gördüğü anda kendiliğinden mezkûr ağırlığı takip ettiği yolun münasip bir tarafında durdurur ve keyfiyeti derhal kumandanına arzeder.

Yürüyüş için kıtaatı askeriye içtima mahal ve meydanlarına toplandıkları sırada büyük ağırlık dahi kendisine tahsis kılınan mahalde park nizamını teşkil edip mensup olduğu kıtanın yürüyüş koluna dahil olmasını beklemeli ve emirde beyan olunan mesafeyi ahzettığı gibi yürüyüş kolunu takip etmelidir. Halâtı istisnaiyede icra edilen serî ve cebrî yürüyüş esnasında büyük ağırlık konak veya ordugâhlarda askere iltihak edemeyeceğinden bu gibi zamanlarda mezkûr ağırlık yürüyüş kolunun gerisinde ve icabı hale göre bir müfrezenin himayesi tahtında olarak münasip mahallerde geceyi geçirir ise de askerin istirahat günlerinden istifade ederek mensup olduğu askere iltihak ettirilmelidir.

Ahalisi ihtilâle meyyal ve çerhacılık ve çapulculuk kavgaralarına müsait arazide hareket edilmek gibi bazı müstesna ahvalde büyük ağırlığın yürüyüş kolu gerisinde emniyetle hareket ettirilmesi mümkün olmadığı gibi bunun ziyayı dahi askere sui tesir eyliyeceğinden kumandanların bu misillü halâtta ağırlığın himaye ve muhafazası zımınında bazı tedabiri fevkalâdeye müracaat etmeleri iktiza eder.

Bunun için büyük ağırlık piştar ile kısmı küllî beyinde hareket ettirilebilirse de bu tedbire ancak yürüyüş kolunun baş tarafında katiyen bir muharebenin vukuu melhuz olmadığı zamanlarda müracaat olunmalıdır.

Bunun gayri ahvalde büyük ağırlığı kısmı küllinin nihayetinde kola dahil etmek ve muhafazası için de başkaca bir muhafız tayin eylemek ve müfrez hareket ettirildiği zaman da kuvvetli müfreze ile setir ve himaye eylemek lâzımdır.

Madde 327 — Sunufu muhtelifi askeriye kıtaatına nizamen tahsis kılınan ve ağırlık denilen yük hayvanatı berveçhi atidir:

Piyade

Alay erkânına:

Re's

2 Yedek binek hayvanı [*] Küçük ağırlık

3 Yük hayvanı: Yem ile erzak ve çadır nakli için }

8 » » : Ümera ve zabitanın eşyasının » } Büyük ağırlık

[*] İşbu hayvanat alay miralayile kaymakamının nizamen beslemeleri iktiza eden iki hayvandan rakip olmadıkları birer yedek binekten ibarettir.

Tabura :**Re's**

2	Yük hayvanı :	Eczayı tıbbiye ve teskerelerin nakli için	} Küçük ağırlık
16	» » :	Cephane nakli için [1] ve [2]	
4	» » :	Kazma kürek nakli için	
8	Saka hayvanatı		
20	Yük hayvanı :	Yem ve yiyecek nakli için [2]	} Büyük ağırlık
12	» » :	Tabur zabitanının eşyasının nakli için	

Süvari :**Umum alaya :****Re's**

2	Yedek binek hayvanı [*]	} Küçük ağırlık	
2	Yük hayvanı :		Eczayı tıbbiye ve baytariye nakli için
10	» » :		Cephane nakli için
10	Saka hayvanatı		
26	Yük hayvanı :	Yem ve yiyecek nakli için	} Büyük ağırlık
27	» » :	Ümera ve zabitanın eşyasile sairenin nakli için	

[1] *Vakti seferde beher piyade neferi için 250 martini fişeği darül-harp üzerinde bulunacağından piyade fırkalarında taburların cephanesini hamil nakliye kolları mevcut bulunduğu halde berveçhi tertibat efrad üzerinde 100 fişek bulunduktan maada taburlar nezdlerinde 32 sandık cephane ve işbu sandıkların nakline mahsus 16 re's mekârinin ve ayrıca cephane nakliye katarları bulunmadığı veyahut tabur müfrez bir mahalde bulunubda yakınında cephane kolu olmadığı halde bu mîsillü tabur nezdinde yalnız cephane için 60 re's mekârinin mevcut bulundurulması iktiza eder. Martini fişekleri için hesap edilen işbu mekârî adedi sabit kalmasına ve mavzer fişeklerinin beher sandığında 1200 fişek bulunmasına nazaran vakti seferde beher piyade neferine 300 mavzer fişeği isabet edip bunun 120 şer danesi efrad üzerinde bulundurulmak iktiza eder.*

[2] *Cephane ile yem ve yiyecek hayvanatının miktarı tabur mevcutlarının sekizer yüz olduğuna göre olup taburların bin altmış beş mevcuduna nazaran mekârinin cephane için yirmi ve yem ile yiyecek için yirmi beş olması icab eder.*

Topçu :

Alay erkânına :

Re's

2	Yedek binek hayvanı [*]	}	Küçük ağırlık
1	Saka hayvanı		
10	Yük hayvanı : Ümera ve zabitanın eşyasile sairenin nakli için	}	Büyük ağırlık
3	» » : Yem ve yiyecek ile çadır nakli için		
	Tabur erkânına : [1]		

Re's

2	Yük hayvanı : Eczayı tıbbiye ve baytariye nakli için küçük ağırlık		
8	Yük hayvanı : Ümera ve zabitanın eşyasile sairenin nakli için	}	Büyük ağırlık
2	» » : Yem ve yiyecek ile çadır nakli için		

Süvari bataryasına :

Re's

1	Saka hayvanı	}	Küçük ağırlık yani ikinci kademe
6	Yük hayvanı : Cephane nakli için		
6	Yük hayvanı : Yem ve yiyecek nakli için	}	Büyük ağırlık
3	» » : Zabitan eşyasile esnafı askeriye eşyasının nakli için		

Piyade bataryasına :

Re's

1	Saka hayvanı	}	Küçük ağırlık yani ikinci kademe
25	Yük hayvanı : cephane nakli için		
6	Yük hayvanı : Yem ve yiyecek nakli için	}	Büyük ağırlık
3	» » : Zabitan ve esnafı askeriye eşyasının nakli için		

[1] *Süvari ve piyade topçu taburlarının erkânlarına tahsis kılınan yük hayvanları adeden müsavi ise de cebel topçu taburunun yük hayvanatı bir re's noksandır.*

Cebel bataryasına :

Re's

1	Saka hayvanı	} Küçük ağırlık
17	Yük hayvanı : Cephane nakli için	
3	Yük hayvanı : Yem ve yiyecek nakli için	} Büyük ağırlık
3	» » : Zabitan ve esnafı askeriye eşyasının nakli için	

Balâda beyan olunan topçu bataryalarının cephanelerini tezyit ve ikmal etmek için ayrıca cephane kolları bulunmazsa olvakit cephanenin nakline mahsus yük hayvanatının mikdarını tezyit etmelidir.

Binaenaleyh süvari bataryasının kâffei cephanesini hamil olmak üzere 45 ve piyade bataryası için 96 ve cebel bataryası için dahi 47 re's mekâri iktiza eder.

Istihkâm taburuna :

Re's

2	Yük hayvanı : Eczayı tıbbiye nakli için	} Küçük ağırlık
24	» » : Kazma kürek ve teskerelerin nakli için	
8	Saka hayvanı	} Büyük ağırlık
20	Yük hayvanı : Ümera ve zabitanın eşyasının nakli için	
17	» » : Taburun yem ve yiyeceğinin nakli için	

tahsis kılınır.

(Tenbiye) — Eğer efradı askeriye çadırı ordugâh tesis etmek için çadır ita olunursa mevsime nazaran her 2 ilâ 3 çadır bir yük hayvanına tahmil olunacak veçhile cetveldeki hayvanata ilâveten kıtaata verilmesi lâzım gelen mezkûr hayvanatın mikdarını hesap etmek lâzımdır.

Mekâri ile nakliyat icrası külliyyetli efradın saftan hariç olarak istihdamını müstelzim olduğundan ahvali arazi müssait olan mahallerde mekâri yerine kıtaata askeriye arabalar itası fevaidi azımevî mucîb olacağından bu halde çift beygirli bir arabanın 4 ilâ 5 mekâriye muadil hesap edilmesi lâzımgelir.

Nakliye Katarı

İfadatı umumiye

Madde 328 — Kıtaatı cesimeî askeriyeye mensub nakliye katarları bir heyet erkân veya küçük bir kıtai askeriyeye hizmetinde bulunmıyarak bir ordu veya kolordu veyahud müstakil bir fırka veya müstakil bir müfrezenin hizmeti umumiyesine tahsis kılınan muhtelif kafilelerden mürekkeb olup ordu veya kolordu veyahud müstakil fırka ve müfreze kumandanlarının tahtı idaresinde bulunur.

Madde 329 — Nakliye katarları esasen nakliye taburlarile topçu nakliye bölüklerinden mürekkeb olup vakti seferde nakliye taburları aksamı âtiyeden teşekkül eder:

Erzak kolları,

Birinci ve ikinci hat seyyar hastahaneleri,

Seyyar ekmeğeçi kolları,

Alelûmum beygir debboyları,

Topçu nakliye bölükleri dahi cephane kollarile (piyade ve topçu cephane kolları) köprücü takımlarından terekkeb eder.

Nakliye katarına aid hidemat

Madde 330 — Nakliye taburu binbaşısı vakti seferde kendi kolordusuna merbut bilcümle nakliye katarlarının kumandanıdır.

Hidematı mükellefesinin emri ifasında muavenet etmek üzere kolordu kumandanı tarafından mumaileyh maiyetine jandarma veya süvariden bir müfreze ita edilir.

Bir kolorduya tâbi olmyan bir fırkaya mahsus nakliye katarının kumanda idaresi fırka kumandanı tarafından tayin ve intihab olunacak bir zabite havale olunursa da cephane kollarile köprücü takımları müstesnadır.

Cephane kolları kolordu veya fırka topçusu kumandanının ve köprücü takımları dahi istihkâm taburu binbaşısının tahtı emir ve kumandasında bulunursa da mezkûr kol ve takımlar diğer nakliye katarı aksamile yani kolordunun nakliye katarlarile birlikte hareket ettikleri vakitte yürüyüşlerinde ve geceyi geçirmelerinde vesair hususatta nakliye taburu binbaşısının emrine tâbi olurlar.

Madde 331 — Nakliye katarı bir muharebe vukuunda askerinin ha-

rekâtını tehire sebeb olmamak üzere yürüyüş kollarını mesafatı baide-
den takib eder.

Kolordu veyahud müstakil fırka veya müfreze kumandanları her gün icra olunacak yürüyüşe müteallik olarak ita edecekleri emirde nakliye katarının azimet zamanlarile yürüyüşte bulunacakları mahalli ve ordugâh tesis eyliyecekleri mahalleri ve ifa olunacak maksad ile yürüyüşün muhafazai intizamı zımında ittihazı muktazi olan tedabiri saireyi tayin ve iş'ar ederler.

Madde 332 — Sair yürüyüş kollarında olduğu gibi yürüyüş esnasında nakliye katarı dahi sureti muntazamada tertib ve terkib olunmak ve şbu katarın yürüyüş kolunda nizam ve intizamı kemali şiddeti takayyüdle muhafaza kılınmak lâzımdır.

Birinci ve ikinci hat seyyar hastahaneleri ve cephane kolları misillü esnayı muharebede asker nezdine celbi muhtemel olan nakliye katarının mezkûr aksamı katarın baş tarafında ve diğer kısımları dahi asker nezdine vürudlarının derecei ehemmiyetlerine nazaran birbirinin gerisinde yürütülüp bu sebebe mebni beygir debboyu ekseriya nakliye katarının en nihayetinde hareket ettirilir.

Yürüyüş hengâmında fırka köprücü takımının pişdar veya canibdar ve buna mümasil müfrezeler tarafından istimali melhuz ise mezkûr kıt'alarla ve bunlar tarafından istimali muhtemel olmadığı halde kısmı külli ile hareket ettirilerek ekseriyet üzere askerle beraber bulundurulur. Mezkûr köprücü takımının icabı hale göre bulunacağı mahal yürüyüş için verilecek emirde gösterilmeli ve kıtaatı askeriye tarafından istimali melhuz olmıyan halâtı istisnaiyede büyük ağırlık da terkedilmeli ve fakat mezkûr ağırlığın baş tarafında yürütülmelidir.

Yürüyüş esnasında büyük bir köprü kurulması melhuz ise kolordu köprücü takımı nakliye katarının baş tarafında ve mümkün olduğu halde ayrıca olarak mezkûr katar ilerisinde yürütülürse de olveçhile bir köprü kurulmasına hacet olmadığı vakitlerde mezkûr takım erzak kafilelerinin gerisinde hareket ettirilmelidir. Binaenaleyh bir nakliye katarının kâffei aksamı bir arada bulunduğu nazaran ekseriya berveçhi âti sıra üzere hareket ederler :

- 1 - Birinci ve ikinci hat seyyar hastahaneleri
- 2 - Topçu cephane kolları
- 3 - Piyade cephane kolları

- 4 - Seyyar ekmekçi kolları
- 5 - Erzak kolları
- 6 - Köprücü takımı
- 7 - Beygir debboyu

Fakat harekâtı askeriye esnasında bilcümle nakliye katarının bir arada bulunması halâtı nadireden olup birinci hat seyyar hastahane takımları ekseriya kısmen veya kâmilen kıtaatı askeriyyeye ilhak olunacakları gibi ikinci hat seyyar hastahane takımlarından bazıları ile cep-hane kolunun bir kısmı dahi bazı makasidi hususiyenin ifası zımında ifraz olunurlar.

Hamulesini boşaltmış olan kollar yeniden yüklenmek üzere geriye gönderilip seyyar ekmekçi kollar ile beygir debboyu dahi ekser vakitte kolordu veya ordunun gerisinde veyahud ikamet olunacak ve gece geçirilecek mıntaka dahilinde bulunan bazı nıkatı münasebede tevkif kılınır.

Madde 333 — Bütün bir kolordunun yalnız bir yoldan hareket etmesi gibi halâtı istisnaiyede olduğu veçhile nakliye katarı gayet uzun bir kol teşkil ettiği halde mezkûr katar iki kademeye taksim olunmalıdır.

İşbu iki kademedden birincisi birinci hat seyyar hastahane takımlarından veyahud mezkûr takımların adedi çok ise onların nısfından ve 1 ilâ 2 topçu ve 2 ilâ 4 piyade cep-hane kolundan ve 1 erzak kolile seyyar ekmekçi kolundan terkib ve katarın kısmı bakisi ile dahi ikinci kademe teşkil kılınır.

Bu halde birinci kademe münasib mesafeden ve usulü veçhile askeri takib ederse de ikinci kademe bir konaklık mesafe geriden hareket etmeli ve mezkûr kademeye nakliye taburunun binbaşısı tarafından kumanda olunup birinci kademeyi dahi topçu zabitanından olarak cep-hane kolunda bulunan veyahud bilhassa bu hizmete tayin olacak olan zabitin tahtı kumandasında bulundurmalıdır.

Birinci kademeye memur olan cep-hane kollar ile erzak kollarından hamuleleri boşaltmış olanların yerine derhal ikinci kademedan celbolunmalıdır.

Ordu, kolordu ve müstakil fırka ile müfrezeler bir mevzii işgal etmek için tevakkuf ettikleri veyahut bir mahalde geceyi geçirecekleri vakitte kıtaatı mezkûre kumandanları evamir ile nakliye katarının bulunacakları mahalleri tayin ve irae ederler.

Mezkûr katar iki kademeye taksim edilmiş ise birinci kademe usulü veçhile askerinin 4 ilâ 5 kilometre ve ikinci kademe dahi 12 ilâ 24 kilometre mesafe geri tarafından vaz' ve ikame olunmalıdır.

Madde 334 — Nakliye katarlarında müstahdem mekâricilerin dahi esbabı müdafaaya malik olmaları lâzım olduğundan mezkûr mekâriciler mümkün oldukça tüfenkle teslihl olunmalıdır. Muhatara mevcut olduğu ve kolordu veya müstakil fırka ve müfreze kumandanlarının lüzumu his olunduğu vakit nakliye katarlarına muhafız olarak piyade veya süvariden veyahut her iki sınıftan bir muhafız müfrezesi tefrik etmek dahi mümkün olup bu halde nakliye katarlarının emri muhafaza ve emniyeti mezkûr müfrezeye aid olur.

Madde 335 — Ordugâhlarda veya konaklarda nakliye katarının topçu veya suvari askeri misillü hareket eylemesi ve nizam ve intizama takayyüd ve ihtimam etmesi iktiza eder. Ordugâhlarda arabalar topçu efvahi nariyesi misillü tertib ve hayvanat dahi topçu veya suvari beygirleri veçhile yakında tavla teşkili ile vaz ve tanzim olunmalıdır.

Nakliye katarı aksamından arabalarla teşkil kılınmış olan kollar ordugâhlarda topçu bataryaları için beyan kılınan kavaid ve tenbihata sureti umumiyede imtisal edecekleri gibi yük hayvanlarıyla teşkil kılınmış olan kafileler dahi süvari sınıfı hakkında iş'ar olunan kavaid ve talimata yine umumiyet üzere tevfiği hareket etmelidir.

Kıtaatı muhtelifi askeriyenin ordugâhlarında olduğu veçhile mekâricilerden müfrezeler teşkil ve ordugâh karakolları ile nizam karakollarını tertib etmelidir.

Konaklarda düşmandan en ziyade emin olan cihette münasib bir mahal intihab olunup mahalli mezkûrda muhtelif kollar yekdiğerinden derakap fark ve temyiz olunacak surette ayrı ayrı olarak muntazam parklar tertib olunur.

Nakliye katarına mensup efrad ve bineklerle yük hayvanları kendilerine tahsis olunan kuraya kıtaatı askeriyede olduğu veçhile yerleştirilip konakların gerek dahilinde ve gerek medhallerinde bulundurulacak olan nizam ve konak karakolları hizmetine de mekâricilerden müfrezeler teşkili ile tayin olunursa da nakliye katarları refakatinde piyade veya suvari askerinden muhafız müfrezesi mevcut olduğu halde emniyeti hariciye ve zabtı rabt hidematı için teşkil kılınacak karakollar mezkûr müfrezeden tayin olunmalıdır.

Cephane kollarından eczai nariyeye ateş aldirmamak üzere alehusus barut varilleri nakleden kollar için tedabiri lâzımei ihtiyatiyenin ittihazı ziyadesile şayanı itina olan mevaddandır. Mezkûr kolları mutbaki veya ordugâh ateşlerinden hasıl olacak şerarelere karşı tamamen mahfuz ve mestur olan mahallerde tentib etmek ve marin ve abirinin sigara içerek tekarrüblerini men eylemek için park mahallinin etrafını nezareti mütemadiyede bulundurmamak mükatazidir.

Madde 336 — Nakliye katarlarında zabtı rabtın ve nizam ve intizamın şiddetle muhafazasına ne kadar tekayyüd ve ihtimam olunursa ordunun mezkûr katarlardan istifadesi o nisbette ziyade olur. İşbu nizam ve intizamın fıkdanile en mühim olan harekâtı askeriye avk ve tehir olunur. Binaenaleyh mezkûr katarlar kumandanı ile mumaileyhin tahtı emrinde bulunan muhtelif kol kumandanları tarafından bu hususa kemal derece itina edilmelidir.

Madde 337 — Arabalardan teşkil edilmiş olan kolların kol nizamında yürütülüp her iki araba beyninde beş hatvelik bir mesafe terk olunur. Develer yekdiğerine merbut oldukları halde birbiri arkasında hareket ederler.

Her mekârici hizmetine memur olduğu iki yük hayvanını suhuletle idare edebilmek üzere beygir ve esterden ibaret olan yük hayvanları birbirine raptolunup hareket olunan yolun arzı müsaid olduğu halde hayvanatı mezkûre birer veya ikişer ve belki de bazı kere dörderle yürütülmelidir.

Beygir debboyunun hayvanatı dahi aynı veçhile yürütülür. Nakliye katarı aksarı beyninde daima yirmişer hatve mesafe terk olunmalıdır.

Nakliye katarının ayrı ayrı hareket eden kısım veya kademeleri beyninde terk olunacak mesafeyi ayrıca bildirmelidir.

Takib olunacak yolun arzı mertebeli kifayede ise mezkûr yolun yalnız bir tarafından hareket edilerek diğeri boş bırakılır.

Karşılaşan yürüyüş kollarının birbirine yol vermeleri hususunda atiyüzzikir kavaide riayet olunmak ıktıza eder:

II - Ordu cihetinden gelerek avdet etmekte olan her hangi bir yürüyüş kolu orduya doğru ilerlemekte bulunan yürüyüş koluna yol verecek ve indelicap mezkûr kolun serbestçe müruru için yolu tahliye edecektir.

2 — Bir yol üzerinde ve aynı istikamette hareket etmekte olan iki yürüyüş kolundan geride bulunan kol öndekinin ilerisine geçmek istediğinde ilerisindeki kolun hareketine mani olmamak üzere yürüyüşünü tesri ederek mezkûr kolun önüne geçmelidir.

3 - Muharebede veya muharebe tertibatı ahz olunmak üzere icra kılınacak yayılma hareketi esnasında bîlcümle nakliye katarları muharip efrada yol vermeğe ve üzerinde hareket ettikleri yolu tahliye etmeğe mecburdur.

4 - Birbirini kat eden iki yol üzerinde hareket eyliyen iki yürüyüş kolundan telâki noktasına iptida vasıl olan kolun harekete devam etmesi ve diğerinin ise beklemesi iktiza eder.

5 — Akdemce yolların telâki noktasına vasıl olmasile noktai mezbur eden mürura diğerine nazaran ihrazı takaddüm eyliyen yürüyüş kolunun gerisinde bir diğer kol daha mevcut olduğu halde bu defa işbu kol tevakkuf ederek beklemekte olan kolun müruruna müsaade ederse de mürur hareketi geniş cephe ve yanaşık kol nizamile icra olunmalıdır.

Madde 338 — Bir araba veyahut bir hayvan bir müddet tevakkufa mecbur olduğu halde gerisindekilerin hareketini tehir eylemekten ihtinaben yolun yan tarafına çıkarak orada durmalıdır.

Eğer tevakkuf müddeti cüzi ise mezkûr araba veya hayvanın yürüyüş kolundaki mahalli boş bırakılıp fakat müddeti mezkûre hayli imtidat edecek olduğu surette mahalli mezbur boş bırakılmamalıdır. Bir araba harekete devam edemeyecek surette kırıldığı veyahut bir yük hayvanı düştüğü vakit geriden gelmekte olup da kazanın vukuunu müşahede eyliyen mekârici onbaşısı veya çavuşu derhal keyfiyeti kumandanına ihbar etmeğe mecburdur.

Kumandan dahi hamuleyi kurtanmak ve yürüyüş kolunun muahharen geceyi geçireceği mahalle nakleylemek üzere icabı kadar nefer veya mekârici veya yük hayvanat veya arabalarının geride kalacağını emreder.

Geride gelmekte olan diğer kolların hareketini tehir etmekten ihtinaben hareket olunan yolun kırılmış araba parçalarından ve yük hayvanı lâşelerinden tablâyesine hasrı dikkat eylemek hususu umuru vacibendir.

Madde 339 — Mekâriciler hizmete memur oldukları hayvanatın

yan tarafında yürüyüp arabacılar dahi ya arabaların üstünde bulunur veyahut yine arabaların yan tarafında hareket eder.

Yürüyüş kolunun tevakkufa mecbur olması takdirinde arabaların oklarını yan tarafa almağa mecbur olarak hareket olunan yolu sed etmekten içtinaben her arabacı kendi arabasını ilerisindeki arabaya ziyadesile yaklaştırmamağa dikkat etmelidir. Arabacılarla mekâricilerden maada olan yaya neferat meselâ hizmetçiler ve hasta hizmetçisi veya teskereciler mensup oldukları takım veya kısım veyahut kolun nihayetinde ikişer veya dörder kol nizamında yürürler ise de sabûlmürur yollardan geçildiği esnada muaveneti lâzımda bulunmak üzere kol kumandanları tarafından araba veya hayvanların yan taraflarına tevzi olunmaları hali müstesnadır. mekârici veyahut emir hizmetine memur olmıyan atlı efrad ile saire mensup oldukları takım ve kısım veyahut kolun ve başlarıdaki efradın gerisinde ikişer veya dörder kol nizamında hareket etmelidir. Takım ve kısım başları kendi takım ve kısımlarının başında olarak yan tarafta hareket ederlerse de tahtı kumandalarında bulunan kıtaların nizam ve intizamını tetkik eylemek üzere münasib noktalarda vakit vakit tevakkuf ederek mezkûr kıtaları gözlerinin önünden geçirmelidirler.

Muhtelif kollar ve seyyar hastahane takımlarile köprücü takımları ve seyyar ekmeççi kolları ve beygir debboyu kumandanları zabtı rabtın ve nizam ve intizamın muhafazası zımında lüzum his ettikleri mahallere gideceklerinden mezkûr kumandanlar yürüyüş kollarındaki kendi mahallerini intihabda serbesttir ve refakatlerinde daima borazan bulundurmalı ve vakit vakit tahtı kumandalarındaki kolların zabtı rabt ile derece nizam ve intizamını muayene eylemek üzere mezkûr kolları kâmilen nazarı teftişten geçirmelidir. Mafevkleri tarafından celb olunmadıkça maiyetlerindeki kollardan ziyadesile teba'üd eylememeleri lâzımedendir.

Nakliye katarlarından bir kısım veya bir kademe kumandanlarile müstakil bir fırka veya bir müfrezeye mahsus nakliye katarının kumandanları yürüyüş için ita eyliyecekleri emride kendilerinin yürüyüş esnasında nerede bulunacaklarını dahi beyan etmeli ve tahtı emirlerinde bulunan kollarda hidemstın hüsnü tertib ve intizamından emniyet hasıl etmek üzere günde bir defa olarak bir mahalli münasibde durup tahtı kumandalarındaki kolları kâmilen gözden geçirmelidir.

Hiç bir kimsenin geri kalmamasına ve yürüyüş kolu derinliğinin

lüzumsuz olarak uzanmamasına nezaret etmek üzere her kısım ve takım veya kolun nihayetinde bir çavuş veya onbaşı veyahut nefer hareket ettirmelidir.

Nakliye katarlarından bir kısım veya bir kademenin veyahut bir kolordu veyahut müstakil fırka veya müfrezelere mahsus olarak bir araya cemi edilen kolların nihayetlerinde dahi marûlbeyan hizmeti ifa etmek üzere atlı bir zabıt yürütülerek refakatine bir kaç emir atlısı ita olunmalıdır.

Kumandanın ruhsatını istihsal etmeksizin hiç bir kimsenin yürüyüş kolundan ayrılmasına müsaade olunmamalıdır.

Madde 340 — Bir kaç saat imtidat eden her yürüyüş esnasında bir veya bir kaç defa mola edilmek lâzımdır. Mezkûr molalar yolun ve efradı askeriye ile yük hayvanlarının haline ve kat olunacak mesafeye ve yorgunluğun derecesine ve mevasim ile havanın ahvaline tabidir.

Küçük molalar yürüyüş kolu nizamında icra edilirse de büyük molalar kolların kısım veya takımları park nizamını teşkil edip kâmilen veyahut kısım kısım olarak içtima mahallerinde istirahat ederler.

Askere yemek pişirmek ve hayvanata su vermek için büyük molalardan istifade etmeğe dikkat olunmalı ve fakat hayvanlara harekete başlanmazdan evvel yani molanın nihayetinde su verilmelidir. Küçük molalar esnasında koşum ve yük hayvanlarının kaltak ve semerlerini ve nallarını ve büyük molalar esnasında arabalarla yük hayvanlarının yüklerini nazarı muayeneden geçirerek mezkûr molalardan bu veçhile de istifade etmelidir.

Kat olunacak mesafe 15 ilâ 22 kilometreyi tecavüz etmediği ve esnayı rahda müşkülât ve mezahimi fevkalâdeye tesadüf olunmadığı surette küçük moladan sarfınazar dahi olunabilir.

Nakliye katarları askerle beraber hareket ettikleri vakit askere mahsus olarak yürüyüş için ita olunacak emirde mezkûr katarların dahi sureti hareketlerle molalarından bahs olunmalıdır.

Madde 341 — Gece yürüyüşlerinde kumandanlarla zabitan ve küçük zabitanın daha ziyade teyakkuz ve takyitte bulunmaları ve alehusus atlı bulunanlarla mekârici ve arabacıların uyumamalarına dikkat etmeleri iktiza eder.

Gece vakti yürüyüş kolunun lüzumsuz olarak uzanmasını menetmek üzere mezkûr kolun nihayet tarafını şiddetli bir nezaret altına almalıdır.

Madde 342 — Bir nakliye katarının kumandanı hareket edilen yolu lâıykile tanımadığı halde harekete bed' olunmazdan evvel şayanı emniyet ve itimat bir kılavuz tedarikine gayret edip düşman memalikinginde hareket edildiği vakıt mezkûr kılavuzun firar etmesini men eylemek üzere tedabiri lâzımeye teşebbüs etmelidir.

Madde 343 — Nakliye katarı kıtaatı askeriye misillü yürüyüşün hitamında geceyi konaklarda veyahut ahvale nazaran ordugâhta geçirir.

Madde 344 — Ordugâha girileceği vakıt yanlış yollara saparak teahhürata sebebiyet vermemek için vakti zamanile ordugâh ittihaz kılınacak mahalli intihap eylemek üzere yevmî yürüyüşün hitamına doğru nakliye katarının kumandanı bulunan zat maiyetindeki kafilelerin ordugâh mahalline vusulünden akdem ileriye doğru konakçı olarak bir zabıt veya bir küçük zabıt göndermelidir.

Madde 345 — Usulen kısım ve takım veyahut kollardan mürekkep hatlar beyninde yirmişer hatve mesafe ile mezkûr cemiyetlerin arasında miktarı kâfi aralıklar terk olunmak üzere arazinin haline nazaran ordugâhlar tesis olunmalıdır. [*]

Hayvanat tavlaları süvari ve topçuda olduğu gibi teşkil olunur. Eğer takımlarile yükler hayvanatın üç hatve gerisinde vaz ve mümkün olduğu kadar altlarına ot ve saman ferş olunmalıdır. Mekârici veya arabacı efradı eğerlerin gerisinde muntazaman tertip olunmalı ve zabitan ve memurin dahi ordugâh dahilinde cereyan edecek ahvale nazaran nezareti mükemmelede bulunabilecek surette ya efradı merkumenin gerisinde veyahut ordugâhın yan tarafında geceyi geçirmelidir. Eğer bir mahalde bir kaç gün ikamet olunacak ise çadırları rekz ve tedarik olunan keresteden ve ot ve çalı çırpıdan çadırılı ve gölgelikli ordugâhlar tesis etmelidir.

Ordugâh tesis olduğu sırada mekârici efradından veya muhafız müfrezesinden nizam karakolile ordugâh karakolları nıkatı lâzımeyi işgal etmeli ve fakat mezkûr hizmete memur olacak zabitan ve küçük zabitan ile neferat evvelce tayin olunmalıdır.

Madde 346 — Eğer efrat ve hayvanat ebniyede geceyi geçirecekler ise yükler muntazaman bir münasip mahalle yerleştirilmeli ve eğer

[*] *Vesaiti nakliye arabalardan tereküp etmiş ise her iki arabanın ortaları arasında beş hatve aralık terk edilip parklar teşkil olunur.*

vesaiti nakliye arabalardan teşekkül etmiş ise her iki araba arasında beş hatve aralık ve hatlar arasında yirmi hatve mesafe terkederek kısım veya takım veya kollardan mürettep park nizamını teşkil edip ve düşmanın gelmesi melhuz olmayan tarafta bulundurup icabeden noktalara nöbetçi ve karakollar vaz ile konak ve parkların emniyetini iyice istihsal etmelidir.

Madde 347 — Nakliye katarları ile kıtaatı askeriye beynindeki vasıtalar ağırlıklarda olduğu gibi nakliye katarları dahi umumiyet üzere ağırlıklarla ordunun gerisinde olup menzil hatlarında bulunan mağaza ve ambar ve debboyların beynindeki müraselât ve muvarıdatı temin ederlerse de mezkûr katarların bazı aksamı ve alelhusus cephane kollarile seyyar hastahane takımlarının ilcaatı zaruriyeden olarak kıtaatı askeriye nezdine kadar celbi ekseriyet üzere vukubulur.

Nakliye katarlarınca icra olunacak her nevi tertibat kolordu veya müstakil fırka ve müfreze kumandanlarına aid vezaiften olup bazı evkatı müstacelede kolordu veya müstakil fırka ve müfreze idare reislerinin erzak kolları veya bunların aksamından madud olan erzak kafileleri hakkında ve sıhhiye reislerinin dahi seyyar hastahane takımlarına dair ıcrayı tertibata salâhiyetleri var ise de ittihaz eyledikleri tedabir ve tertibatı derhal tahtı emrinde buldukları kumandana arz ve işar etmeğe mecburdur.

Menzil hatlarının üzerinde tesis olunan debboy ve ambarlarda bulunan ihtiyat erzak kafileleri hakkında tedabir ve tertibatı lâzıma mezkûr debboy ve ambarlar müfettişleri tarafından icra olunmalıdır.

SEKİZİNCİ FASIL

Seferde askerın usulü işesi

İfadatı umumiye

Madde 348 — Esnayı seferde asker ve hayvanat ya ambarlardan veyahut ağırlık ve nakliye katarında bulunan erzaktan veyahut tekâlifi harbiye usulile işe edilir. Bu usullerden hangisinin ittihaz olunacağını tayin etmek büyük kumandanlara aiddir.

Bununla beraber seferin ahvali müstebdilesinden dolayı erzak ve yem tedariki için muktazi olan evamirin vakit ve zamanile itası ekseriya mümkün olamayacağı gibi verilmiş olan evamirin icrasında dahi müşkülâtı fevkalâdeye tesadüf olunması muhtemeldir.

Binaenaleyh her kıta kumandanı maiyetinde bulunan kıtaatı askeriyenin iâşesine kâfi yem ve yiyecek tedarik etmek ve bunların alâ olmasına gayret eylemek velhasıl erzak ve yem ve yiyecek tedariki kıtai askeriyeye kaldığı takdirde anın kumandanı hangi tedabirin ittihazını münasip görürse evvelce düşünüp tayinatı hazırlamak vazifesile mükellefdirler. [*]

Madde 349 — Ambarların teşkilinden maksat asli askerle birlikte nakledilen erzakın tecdid ve ikmalî hususundan ibaret olup kıtaatı askeriyenin doğrudan doğruya ambarlardan erzak alarak iâşeleri askerînin tülü müddet aynı mahalde kalması halinde icra olunur.

Madde 350 — Esnayı seferde harekete başlandığı günden itibaren kıtaatı askeriyenin daima yanlarında bulunması muktazi olan yem ve yiyeceğe «yedek tayinat» denir ki miktarı berveçhiatidir.

Piyade ve topçu ve nakliye efradına 3 ve suvari efradına 1 günlük yedek tayinat ita olunup işbu tayinat yaya sınıflarında efrad üzerinde ve süvaride hayvan üzerinde ve topçu ile nakliyede kısmen efrad ve kısmen de hayvan ve arabalar üzerinde bulundurulur.

Alelümüm binek hayvanatına 1 yem verilir sahra topçu bineklerine 2 ye kadar verilebilir. Koşum hayvanatına gelince piyade bataryalarında beher hayvana 2 ve süvari bataryalarile topçu cephane kollarında bir buçuk ve sair koşum hayvanatının kâffesine 3 ve mekâri hayvanatı için dahi 2 yem verilir.

Suvaride zabitan ve yük hayvanatının yemleri ağırlıklarla naklolunup neferat bineklerinin yemi kendi bineklerine tahmil olunduğu gibi topçuda dahi hayvanatın tayinatı ya terekelerinde bulundurulur veya mekârilere peyahut arabalara yükletilir. Sunufu sairenin binek ve koşum veya yük hayvanatının yedek yemi dahi arabalarla veyahut yük hayvanatı ile naklolunmalıdır.

[*] Esnayı seferde levazumat ve idarei askeriyeye heyeti kıtaatı askeriyeye taze mekûlât ita edemediği zamanlarda bunların yerine tazyik edilerek hacmi küçültülmüş sucuk şeklinde veya teneke kutular derununda mahfuz etime hulâsasının tedarik ve mübayaası ile askerînin hasaten yedek tayinatını mezkûr etimeden ita etmesi muvafıktır. Yani et suyu ve sebze hulâsası ve kavurma ve sucuk ve pastırma ve peksimet... ilâh gibi nakli suhuletli olan mekûlâtın yedek tayinatı makamında tevzii muvafıki maslahattır.

Harekâtı askeriye esnasında ot ve saman nakli külfetli olduğu gibi ekseriya gece geçilecek mahallenden tedariki kabil olduğundan yedek yem arpa veyahut yulaftan ibaret kalır.

İhtiyacı hakikî zuhur etmedikçe ve başka suretle yem ve yiyecek tedariki mümkün oldukça yedek tayinatının sarfı memnu olup bunların sarfı ancak müfreze ve ilâh kıtaatı askeriye kumandanlarının emrile vukubulur. Ve sarf eylediği takdirde hemen ikmaline gayret edilir. Her zabıt yedek tayinatına dikkat ederek muhafazası için sarfı himmet ve ibrası şiddet etmelidir.

Madde 351 — Salifüzzikir yedek tayinat ve yemlerinden ve balâda (327) nei maddede zikredilen esbabı nakliyeden yem ve erzak nakline mahsus hayvanat ile nakledilen keza tayinat ve yemlerden maada asker ve hayvanatın temini iagesi için başkaca erzak ve yem nakil edilir ki bunlarda hayvanat ve arabaların berveçhiati beyan edildiği veçhile kuvve tahammüliyelerine göre hesap ve tahmil edilir:

Harekât esnasında kendi yemlerinden maada kuvvetli bir beygir azamî olarak 80 ilâ 100 ve kuvvetli bir ester 100 ilâ 130 ve bir deve 200 ilâ 250 ve çift beygırlı bir araba dahi azamî olarak 400 ilâ 500 kilo sikletinde bir yük sikel edebilir. Bundan daha ziyade yük yükletilip yükletilemeyeceği mevcut yolların halîne tâbi olup hayvanatı gayri kabilî istihdam bir hale getirmemek için araba ve hayvanata kuvve tahammüliyelerinden ziyade yük tahmil edilmemesine itina olunmalıdır.

Madde 352 — Askerin yevmiye sarfiyatına mahsus olup büyük ağırlıkta nakledilen erzakın müruru zamanla bozulmaması için askerin yevmiye sarfiyatı bundan ita olunup anın yerine yeni gelen erzakın büyük ağırlığa konulması iktiza eder. Vakti seferde bazı kere kıtaatı askeriye'nin gerisinde sığır ve koyun sürüleri bulundurulup askere et verilir.

Şu kadarki koyun veya sığırlar müddeti medide askerlerle hareket ederse kıymet ve sikleti asliyelerini gayıb edeceklerinden peyderpey kesilip havanın sıcak veya soğuk olduğuna nazaran kesildikten 12 veya 24 saat sonra askere tevzi etmeli ve mümkün olduğu takdirde kavurma yaptırıp naklini teshil ve dayanmasını tezyid eylemelidir. Seferber halinde bulunan kıtaatı askeriye'nin bir günlük lâhm istihkaklarına nazaran bir piyade taburuna veya beş bölükten ibaret bir süvari alayına günde 1 sığır veya 8 ilâ 10 koyun ve bir sahra topçu bölüğüne bir sığırın üçte biri veyahut takriben iki koyun kâfidir.

Madde 353 — Balâda tarif ve tafsil edildiği üzere askerin üzerinde

ve büyük ağırlıklarda bulunan tayinattan maada kıtaatı cesime kumandanlarının eli altında ihtiyat erzakı olarak indelhace istimal edilmek üzere müddeti medide bozulmayan erzak ve zahairi hamil nakliye katarına merbuten erzak kolları teşkil olunur ki işbu kollardaki erzakın mehmaimkân sarfedilmemesine gayret edilmelidir. Binaenaleyh askerin tekâlifi harbiye ve suveri saire ile işesine dikkat ve ihtimam olunup bu suret kabil olamadığı halde doğruca ambarlardan ve şayet ambarlar uzak bulunursa bir nevi seyyar ambar hükmünde olan mezkûr erzak kollarından sarfolunup işbu sarfiyatın yerine gerideki ambarlardan erzak getirilerek ikmal olunur.

Madde 354 — Nakliye katarı eczasından madud olan erzak kollarından beheri bir piyade fırkasının bir günlük ve bir müstakil süvari fırkasının iki günlük ve kolordu topçusunun üç günlük tayinatını nakleder.

Sunufu muhtelif erzak kolları seferberlik nizamnamesi veçhile tayin olunur.

Madde 355 — Vakti seferde ahvalin tebeddül etmesi ihtimalâtını daima pişi nazardan dür tutmamak lâzım olduğundan ordu kâffe ihtiyacatını beleğanmabelâğ idareye muktedir olan zengin memleketlerde bulunsa bile nezdinde dolu erzak kolları bulundurmamak hususunda hiç bir vakit ihmal etmemelidir.

Madde 356 — Ordu bir müddet ikamet edeceği bir mahalle vasıl olduğunda mezkûr mahalde bir kaç küçük ambar teşkil etmek üzere erzak kollarının bir miktarını boşaltarak yeniden erzak celbi için geriye göndermek muvafıkı maslahat olup bu sayede tekrar harekâtı askeriye icrasına başlandığı vakit elde bir haylı zad ve zahire bulundurulmuş olur. Boşalan vesaiti nakliye menzil hattı üzerindeki ambarların buldukları mahallere gideceklerinden ve bu mahallerde ise sabit hastahaneler dahi tesis olunmuş olacağından vesaiti mezkûreye hastagân ve mecruhin tahmilile anlardan bu suretle istifade olunması lâzım ise de bu maddenin ileli sariyeye müptelâ olan hastagâna şumulü yoktur.

Madde 357 — Erzak kollarının küçük küçük kısımlara ifraz edilmesi bazı hayvan veya arabaların ziyasına sebebiyet vereceğinden mezkûr kollar daimi surette müçtemian bir yerde bulundurulursa da konak veya ordugâhlarda ifrazına müsaade olunabilir.

Eğer vesaiti nakliye arabalardan mürekkep olursa nakil ve muayene hususatını teshil etmek üzere bir arabaya bir cins erzak tahmil olu-

nur. Asker muhtelifülnevi erzaka muhtaç olduğundan tekml bir kolun yalnız bir cins erzak ile yükledilmesi taksimat ve tevziatı tehire sebep olacağından aynı erzak kolile muhtelifülcins erzak sevk ve nakli caizdir.

Madde 358 — Kıtaatı askeriye ile ambar ve mağazalar bey-ninde muvasalat ve mürasalâtı tertip ve tanzim eylemek üzere erkânı harbiye tarafından erzak kabilelerinin kıtaatı askeriye ile ambar ve mağazalar beyinde sureti hareketleri tertip edilerek işbu tertibat kıtaatı askeriye ve menzil kumandanlarına bildirilir.

Madde 359 — Erzakın en mühim kısmını teşkil eden ekmek olduğu gibi tedariki dahi suubetlidir. Çünkü askerin geçtiği mevakiin ahalişi ancak kendi ihtiyaçları nisbetinde ekmek bulundurur. Bundan maada ekmek kolaylıkla bozulduğu gibi nakli için dahi vesaiti nakliyenin teksirini mucibdir. Binaenaleyh askere muktazi peksimet ve ekmek ihzarı için seyyar ekmekçi kollarının teşkil ve tesisi lâzımdır.

Bazı halâtta her hangi vasıta ile tedarik olunan un efrada tevzi olunup efradı merkume dahi saçlar üzerinde ekmek tayinatını ihzar ederler.

Usulen seferber halinde bulunan her fırka ile her kolordu topçusuna bir seyyar ekmekçi kolu ilhak olunup mezkûr kollar lüzumu takdirinde idarei askeriye heyetinin emrile mıntakatülharekât üzerinde bulunan memleket ekmekçilerinden istifade edip muktazi ekmekçi müfrezelerini tedarik ve icab eden kıtaatı askeriye ita etmelidir.

Seyyar ekmekçi kollarının hidematı mahsusaları

Madde 360 — Seyyar ekmekçi kolları ordunun tecemmü hengâmında ekseriya «tecemmü mıntakası» dahilinde ve idarei askeriye tarafından ücretle cemi edilecek olan ahali ekmekçilerinin muavenetleriyle askerin ekmek ve peksimetini istihzar eylemek hususunda istimal olunup harekâtı askeriye esnasında dahi mümkün olduğu kadar süratle yerleşerek askerin vürudundan akdem mühtaç olduğu ekmek ve peksimeti istihsal eylemek üzere bunlara vakit ve zamanile münasib mahal gösterilir.

Seyyar ekmekçi kollarının hali istirahatte bulunmadıkça çalışmıyacıkları tabii olup bununla beraber mezkûr kolların tesis edecekleri sahra fırınları hayli vakte muhtaç olduğundan mümkün olduğu kadar seyyar ekmekçi kollarının aynı noktada çok zaman terk olunması faidelidir.

Madde 361 — Kıtaatı askeriye ahâlisî oldukça zengin ve mahsuldar memleketlerden bazı kere tekâlifi harbiye tarhile işe olunmalıdır. Fakat memaliki şahanede ancak bu babda kanunen muayyen olan hadler dahilinde ve askerın başka suretle işesi mümkün olamıyan ahvali zaruriyede icra olunmalıdır.

Asker ve hayvanatın işesi için tekâlifi harbiye usulüne müracaat etmek lâzım gelirse verilen emre göre idarei askeriye mülkiye memurlarile muhabere ederek yem ve yiyecek tedarikini talep eder. Bunun için ahvale göre işe olunacak kıtai askeriye başkumandanı bir zabitin tahtı kumanda ve nezaretinde olmak üzere mikdarı kâfi efrattan «tekâlifi harbiye müfrezesi» namile bir müfreze tayin ve icabında mezkûr müfrezeye mahir bir kılavuz ilhak edip emir olunan köy ve kasaba vesaireye izam eder.

Tekâlifi harbiye müfrezesi dahi konakçı müfrezesi misillü hareket ederek vardığı mevkiin mülkiye memurlarile veyahut bunlar bulunmadığı halde doğrudan doğruya muhtar ve kethüdalarile görüşüp kat'î askeriyenin mevcuduna göre icab eden cins ve mikdarda erzak talep eder.

Ahvali müşkilede memurini askeriye erzakın tedariki için doğrudan doğruya muhtarları ve kethüdarları mecbur edebilecekleri gibi eğer vakit ve zamanile talep olunan erzakın bu vasıta ile tedarik ve ihzarı mümkün olamaz veyahut buna mümasil halât vukubulur ise memurini mezkûre kendileri tekâlifi harbiyenin icrasına kalkışabilir.

Talep olunacak erzakın cins ve miktarı tahriren beyan olunmalı ve tekâlifi harbiyenin icrasına memur olan zabıt veya memurun künyesi dahi işbu varakada tamamile musarrah olmalıdır.

Her hangi bir mevkiiden tedarik olunan erzakın esmanı vakti hazardaki rayici beldeye göre muvahharen nizamına tevfiikan tarafı miriden ita ve tesviye olunacağından tekâlifi harbiyeyi icra eden kıtaatı askeriyenin idare heyeti veyahut tekâlifi mezkûreye memur her hangi bir zabıt tekâlifin icra olunduğu mevkiin en ileri gelenlerine idarei askeriye nizamnamesine tevfiikan künyeleri imzalarında musarrah olarak mühürlü mazbata veya sened verecek ve mukabeleten dahi icab edenlerden mühürlü bir ilmühâber alacaktır.

Müttefik devlet memleketinden geçildiği vakıt ol devletle akdedilecek mukavele mucibince hareket olunur.

Düşman memleketinde tekâlif usulünün tatbiki darülharpten edilecek işenin en iyisi olup idarei askeriye memurları tarafından veyahut kendi ihtiyacatını lieclittesviye bizzat kıtaatı askeriye tarafından mevkii icraya vazolunur. Şu kadar ki kıtaatı askeriye tarafından tekâlif usulü tatbik edilirse bu halde darülharpteki vesaiti taayyüşiyeden idareli surette ve mütesaviyen istifade edilmesi hususu gayri kabil bulunur. Binaenaleyh bu misillü tekâliften mümkün olduğu kadar ictinap etmek lâbüv ise de vesaiti taayyüşiyenin sair türlü ahz ve tedariki kabil bulunmadığı halâtta son bir tedbir olmak üzere usulü mebhuseye muraaat eylemek iktiza eder. Bununla beraber ihtiyacı katı zuhurunda her kıt'a kumandanı yahut o mahalde emrû kumandayı deruhte etmiş olan en kıdemli zabıt ve keza her müfreze kumandanı ihtiyacın tekâlif usulile tedarikine salâhiyetli olup fakat ahvali mezkûrenin tarzı icrasından mütevellit fenalıktan mes'uldür.

Madde 362 — Bilocümle tekâlifi harbiye şedit bir nizam ve nezaret altında mevkii icraya konulmalıdır. Zira böyle olmazsa hem zabıtı rabıt mahvedilmiş olur hem de neferattan her biri gerek bilerek ve gerek bilmiyerek icrası caiz tekâlif ile yağmacılık beynindeki hududu tecavuz ederek daiyi mücazat ahval vukua getirilmiş olur. [*]

Bahusus muharebe esnasında mevaki meskûneden birinin zapt edilmesi halinde tekâlifi harbiye yerine suhuletle yağmacılığa koyulmak tehlikesi vardır ki bunun kemali şiddetle önünü almak icabeder.

Tekâlifi harbiye icrasına memur edilecek kıt'aların âmirlerini zabıttan intihap etmek lâzımdır. İcra edilen tekâlifi harbiyenin her biri için muntazaman senet vermek lâzımdır.

Madde 363 — Vakıt müsait ise tekâlifi harbiye müfrezesinin âmiri köy müdürüne veyahut - yok ise - diğer muteberan ahaliye müracaat ederek istenilen şeyin derhal tedarikini talep eder ve muvafakat etme-

[*] *Askerî Ceza Kanunnamei hümayununun (171) inci maddesi:*

[*Gerek müsellâh ve gerek gayri müsellâh alenen tehacüm ile ve gerek kesri sur ve evvab ile ve gerek eşhas üzerine icrayı taziyik ile müçtemian zahire ve erzak ve emtia veya eşyayı yağma veya tahrip etmek — idam*] olup kanunnamei mezkûrun (172) nci ve müteakibi maddeleri dahi bu misillü halâtta bulunan eşhasın ağır ceza ile mücazat edileceğini tasrih etmiştir.

dikleri halde tehdit ve icabederse kuvvei cebriyeye müracaatla serian ahzine gayret etmelidir.

Madde 364 — Münbit ve zengin arazi ve memalikte düşmanın rücaati halinde düşman veya ahali tahribat icra etmemişler ise ordunun ilerideki aksamı yani süvari ve piştar kendileri için lüzumundan fazla zad ve zahire bulacaklarından tekâlifi harbiye icra ederken kendilerini takip eyleyen kıtaatın kendilerinden ziyade zehaire muhtaç olabileceklerini nazarı mütaleaya almalıdırlar.

Aksamı mezkûre tarafından bu suretle lüzumundan ziyade zahair cemi edilirse bunları - büyük kumandanlıklar tarafından bu babda ayrıca bir emir verilmediği halde - küçük kıt'alar vasıtasile mümkün mer-tebe tahtı nezarete almalı ve geriden gelen kıtaata devir ve teslim etmelidir.

Sureti umumiyede her kıt'ai askeriye bir kıt'ai arazideki vesaiti taayyüşiyenin faidesiz yere vaktinden evvel sarf ve istihlâk edilmesi saikasıle işe keyfiyetinin harekâtı harbiye ilerledikçe kesbi müşkülât edeceğini nazarı mütaleaya almalıdır.

Madde 365 — İleri yürüyüş veya tevakkuf esnasında zahairin mahv ve tahrib edilmesi ancak büyük kumandanlıklar tarafından verilecek evamir ile caiz olabilir.

Fakat geri yürüyüşte bilâkis düşmanı teknil vesaiti taayyüşiyeden mahrum etmek lâzimededen olduğundan mevcut zahairin telef edilmesi elzemdir.

DOKUZUNCU FASIL

Hidematı sıhhiye

Kıtaat nezdinde bulunan memurin ve eşyayı sıhhiye

Madde 366 — Her kıt'ai askeriye'nin hidematı sıhhiyesi berveçhi âti görüleceği veçhile nezdinde bulunan tabîb ve cerrah ve eczacılar vasıtasile ifa olunur.

Madde 367 — Vakti seferde beher teskereye dört nefer verilmek üzere piyade taburuna 8 ve süvari alayına 4 ve topçu bataryasına da iki teskere verilip bunlar eczayı tıbbiye ve alât ve edevatı saire ile beraber mekâri veyahud araba ile naklolunur.

Mümkün olduğu kadar her nefere birer sargı paketi verilip vakti seferde efradı askeriye mezkûr paketi daimî surette yanlarında taşımaları ve lâzım olmadıkça açmamalıdır.

Seyyar hastahanelerin teşkili

Madde 368 — Kıtaatı cesime askeriyeye mülhak seyyar hastahaneler iki kısma münkasem olup birine «birinci hat seyyar hastanesi» ve diğerine «ikinci hat seyyar hastahanesi» tesmiye olunur ki bunlardan her biri ikiye taksim olunabilir.

Vakti seferde her fırka ile kolordu (kolordu teşkilâtı icra edildiğine nazaran) topçusuna birinci ve ikinci hat seyyar hastahanelerinden birer tane tahsis olunur. [*]

İkamette hizmeti sıhhiyenin sureti icrası

Madde 369 — Kıtaatı askeriyeye bir mahalde uzun bir müddet ikamet ederse hizmeti sıhhiye vakti hazerde olduğu gibi icra olunmalıdır. Binaenaleyh kıtaatı mezkûre merkez ve mevaki kumandanlıklarile erkânı harbiye ve hükûmeti mahalliye ianesile icab eden hastahaneleri tedarik ve tesis etmelidir.

İleriye hareket olunursa kıtaatı askeriyeye mülhak sıhhiye memurlarının yerine icabı kadar menzil mevkiilerinde bulunan sıhhiye memurları geçip hizmeti sıhhiye ile iştigal eder.

Eğer geriye hareket olunursa mevcut hasta ve yaralılara bakmak üzere mikdarı kâfi sıhhiye memurları terkolunup bunlar da (382) nci maddede görüleceği veçhile «Cenevre Mukavelenamesi» nin himayesinde olup hizmetlerle meşgul olurlar.

Yürüyüşte hizmeti sıhhiyenin usulü icrası

Madde 370 — Hafif surette yaralı veya hasta olanları mümkün olduğu halde kıtaatı askeriyeye ile hareket ettirmelidir.

Kıtaatı askeriyeye ile harekete muktedir olmıyan hasta ve yaralıları ahvale nazaran mualecatı ibtidaiyelerini badehitmam maşiyen veyahud tedarik olunabilen vesaiti nakliye ile en yakın ikinci hat seyyar hastahanelere veya menzil hattının nihayet noktalarında bulunan muvakkat hastahanelere izam veya mezkûr hastahaneler kifayet etmezse hastagânı hükûmeti mahalliyeeye teslim etmeli veyahud darülharekât dahilinde ve menzil hatları üzerinde tesis kılınan sabit ve daimî hastahanelere nakleylemelidir.

[*] Birinci ve ikinci hat seyyar hastahanelerinin teşkilâtı seferiyesi (vakti seferde hidematı sıhhiye nizamnamesi) nde münderiçtir.

Yaraları iltiyampezir olan efradı mümkün olduğu kadar ya mensub oldukları kıtaatı askeriyeye ihhak etmeli veya hiç olmazsa menzil mevkillerinin veyahud nakliye katarlarının muhafazasına tahsis eylemelidir.

Elhasıl vakit ve hal müsaade ettikçe kıtaatı cesime askeriyenin hastagânına mahsus tecemmü mahallerini yürüyüşten mukaddem ve yürüyüş nihayetinde tayin etmeli ve bunların geriye izamı veya civarda bulunan köy ve kasabalara yerleştirilmeleri için tedabiri lâzime evvelce ittihaz olunmalıdır.

Muharebe esnasında hizmeti sıhhiyenin sureti icrası

Madde 371 — Muharebe kesbi şiddet ve cesamet ettiği gibi her kıt'ai askeriyenin memurini sıhhiyesi avcı hattının gerisinde ve ihtiyat kademelerinin kurbunda münasib noktalardan birer «sargı mahalli» tesis etmeli veyahud vakti hal müsaade ettiği takdirde bir kaç cüz'ütamın (bir kaç taburun veya süvari alayının) heyeti sıhhiyesi birleşerek yalnız bir sargı mahalli tesis eylemelidir.

İşbu sargı mahallerinin teassüsüne değin her kıt'aya mensub olan memurini sıhhiye kendi kıt'alarile birlikte hareket edip sargı mahalleri tesis olundukta memurin burada kalarak teskerecileri yaralı efrad getirmek üzere avcı hattına sevkederler. Balâda zikrolunduğu veçhile bir kaç cüz'ütamın heyeti sıhhiyesi birleştirilerek yalnız bir sargı mahalli tesis olduğu halde heyeti sıhhiyenin nusu teskerecilerle birlikte ileriye giderler.

Her bölükten ayrılan teskereci efradı tüfek ve çantalarını sargı mahallinde terk edip teskereci olduklarına alâmet olmak üzere sol kollarına birer kırmızı şerit bağlandıktan sonra teskereleri ve sargı çantalarını alarak memurini sıhhiyenin talimatına göre muntazaman ve keşif kolları misillü yelpazevarî avcı hatlarına gidip yaralıları sargı mahalline nakletmelidir.

Madde 372 — Mecruhın muharebe meydanı üzerinde sıhhiye memurini vasıtasile bir müdavayı ibtidaiye (sargı sarmak ilâ . . .) gördükten sonra mümkün mertebe sür'atle sıhhiye müessesatına nakledilmelidirler.

Seyyar hastahaneler kurulmuş bulunuyorsa mecruhını doğrudan doğruya oraya nakletmeğe gayret eylemelidir.

Madde 373 — Sargı mahalli mümkün olduğu kadar arazi arızasile

mestur olmalı ve tüfenk ve mehmainkân top ateşinden mahfuz ve suhuletle bulunur bir mahalde bulunmalıdır.

Madde 374 -- Birinci hat seyyar hastahaneleri sargı mahalleri tarafından icra edilen hidematı sıhhiyeyi tevsi ve ikmal eylediği gibi yaralıları dahi toplayarak ikinci hat seyyar hastahanelerine nakleder. Mezkûr hastahaneler maiyetinde buldukları kumandanların evamirine tâbî olup bunların mahalleri balâda sargı mahalli hakkında beyan olunan mülahazata nazaran mezkûr kumandanlar tarafından tayin ve emirle ilân olunmalıdır. Şuna dikkat etmelidirki birinci hat seyyar hastahaneleri topçu ateşinden mahfuz veya dairei tesiri haricinde bulunmalıdır.

Birinci hat seyyar hastahanelerine mensup teskereci bölüğü beraberinde mecruhin nakline mahsus yük hayvanları veya arabalar bulunduğu halde ameliyat çadırını veya hastahanenin bulunduğu mevkiî terk ile muharebe hattına doğru ilerleyip hattı mezkûru ve yaralıları görebilecek ve hile münasip bir noktaya vasıl olunca durmalı ve yaralıların nakline mahsus hayvanları veya arabaları mezkûr noktada bırakıp beraberlerinde teskereler ve hatta bir kaç yük hayvanı birlikte olarak dörder veya altışar neferden veyahut birer mangadan mürettep teskereci kollarını teşkil ederek ve kıtaatı askeriyenin teskerecileri gibi muharebe hattına doğru yayılıp mecruhini toplayarak ya hastahanelere gönderilmek üzere geride bulunan arabalara veyahut doğrudan doğruya mezkûr hastahanelere nakletmelidir.

Birinci hat seyyar hastahaneleri müdürleri sentabiblerine müracaatla yürümeğe iktidarı olmayan mecruhini ikinci hat seyyar hastahanelerine naklettirmek için mukotazi olan boş araba veya yük hayvanlarını tedarik etmelidir.

Madde 375 -- İkinci hat seyyar hastahaneleri dahi muharebe meydanının gerisinde ve düşman ateşinin tamamen haricinde bulunan nikkatta tesis edilip hanelerle ebniyei saireden istifadeye veyahut beraberlerinde bulunan büyük ameliyat çadırlarını rekze müsait olmak üzere münasip mahaller intihabına dikkat etmelidir. [*]

İkinci hat seyyar hastahanesinin kısmen veya kâmilen tesisi ile sureti umumiyede mahalli mensup olduğu kumandanı tarafından tayin olup teferrüatı sairesini sentabib ikmal ederek kumandana ve birinci hat seyyar hastahanesi sentabibine beyanı malûmat eder.

[*] İkinci hat seyyar hastahanelerine dair malûmatı lâzıme (vakti seferde hidematı sıhhiye nizamnamesi) nde münderiçtir.

Madde 376 — Birinci hat seyyar hastahaneleri tesis olundukları gibi gündüz devleti aliye sancağıle beraber bitaraf alâmeti olmak üzere hilâliahmer bayrağını çekmeli ve geceleyin dahi mevkiini kırmızı fenerler vasıtasile irae etmelidir.

Hizmeti sıhhiyede müstamel bitaraf alâmeti

Madde 377 — Yaralı nakletmek için bölüklerin teskerecileri veyahut bu hizmete muvakkaten tayin olunan efradı askeriye müstesna olarak bilcümle memurini sıhhiye ve alât ve edevatı tıbbiye «bitaraf alâmeti» ile tefrik olunur. [Gönüllü sıhhiye heyeti var ise o da alâmeti mezkûreyi hamil bulunur.] İşbu alâmet orduyu hümayunlarda hilâliahmer (beyaz zemin üzerine kırmızı hilâl) ve düveli saire ordularında dahi salibiahmer (beyaz zemin üzerine kırmızı haç) işaretlerinden ibarettir.

Balâda beyan olunan memurini sıhhiye ve birinci hat seyyar hastahanelerine merbut teskereci bölüğü muharebe hengâmında ve muharebe hitamında dahi bitaraf alâmetini hamil bulunurlar.

Muharebe hitamında hizmeti sıhhiyenin sureti icrası

Madde 378 — Muharebe hitamında istirahat haline geçilmezden evvel her bir kıta askeriye emre hacet kalmaksızın muharebe meydanında kalmış olan yaralıların taharri ve cemine mecbur olduğu gibi yaralıları soymak gibi ahvali gayri meşruanın vukuuna meydan vermemek üzere icab eden devriye kollarını çıkarmak vazifesile mükelleftir.

Madde 379 — Ordunun hareketi takdirinde birinci hat seyyar hastahanelerinin tabibi evvelleri derhal mensup oldukları kıtaatı askeriyeyle iltihak eylemek üzere teşebbüsâtı lâzımede bulunmalıdır.

İkinci hat seyyar hastahanelerinin tabibi evvelleri dahi serian orduyu takip edebilmek için mevcut hastegân ve mecruhını menzil hatları hastahanelerine teslim eylemek üzere menzil hatları müfettişine müraaat etmelidir.

Madde 380 — Seyyar hastahanelerin yerine sabit ve daimî hastahanelerin tesis ve tertibi ve hastagân hakkında icra olunacak her türlü muamelât hassatan menzil hattı müfettişine veyahut bunun maiyetinde bulunan menzil mevkileri kumandanlarına aîd bir vazifedir.

Gönüllü sıhhiye heyetile hidematı

Madde 381 — Seferber halüne geçildiği zamanda «Hilâliahmer Cemiyeti» vesair buna mümasil sıhhiye heyetlerinden mürekkep Cemiyeti Hayriyeler orduyu hümayuna iltihak ederse mezkûr cemiyetler menzil hattı üzerinde tesis olunacak muvakkat veya daimî hastahanelerde bulunan hastagân ve yaralılara bakmak için istihdam olunur.

Kitaat nezdinde gönüllü sıhhiye heyetlerinin istihdamı ancak emri âli ile mümkün olabilir.

Cenevre Mukavelenamesi

Madde 382 — Devleti aliye ile bilcümle mücavirlerinin iştirak ettikleri Cenevre Mukavelenamesi başlıca taahhüdâtı atıyeyi havidir:

Müessesatı sıhhiyenin kâffesi derunlarında hasta ve yaralı bulundukça ve bir kıtai askeriyenin tahtı işgalinde olmadıkça bitaraf addolunacağı gibi hastagân ve yaralıların tedavisile istigal eden alelûmum memurini sıhhiye ve ruhaniye hasmın tahtı zabt ve işgalinde olan mevaki ve mevazide bile bitaraftır.

Memurini mezkûre düşmanın tahtı işgalinde bulunan arazide bulunupta kendi ordularına avdet etmek istedikleri halde düşman kumandanı avdetleri için bir zaman tayin edip harekâtı askeriye noktai nazarından bir lüzumu hakikî zuhur etmedikçe muayyen olan zamanı tehir edemeyeceği gibi hini hacette müddeti tehir gayet cüzî olacaktır. Memurini mezkûre sıhhiye heyetile birinci ve ikinci hat seyyar hastahanelerinin eşyasını beraber alabilip müessesatı saireye aid eşya kavanini harbiyeye tabidir.

Hastagân ve yaralılara muavenet eden ahaliyi himaye etmek iktıza ettiği gibi hanelerine berayi tedavi hasta ve yaralı ahz eden hane sahiplerinin evlerine asker ve hayvanat yerleştirilmez ve tekâlifi harbiye tarafından muaf tutulur.

Esir olan hastagân ve yaralılar tarafeyn kumandanlarının muvafakatları ile derakap ileri karakollar tarafından iade olunabilir. Eğer bu keyfiyet mümkün olamazsa hizmet edemeyecek bir halde bulunanlara tedaviden sonra serian memleketleri canibine avdet etmek mezuniyeti verilebildiği gibi hizmete muktedir olanlara dahi seferin hitamına kadar muharebeye iştirak eylememek şartile memleketlerine avdet mezuniyeti ita olunabilir.

Ordularına avdetleri harekâtı harbiyeye tesiri olabilecek zabitan alıkonulabilir.

ONUNCU FASIL

Cephanenin tedarik ve ikmali

Mukaddeme

Madde 383 — Cephanesini sarf etmiş olan piyade en birinci kuvvetinden mahrum kalmış olur. Cephanesini sarf etmiş olan topçu ise muvakkaten kıymet ve ehemmiyetten tamamen sakit kalır. Binaenaleyh vakit ve zamanile muharebe esnasında ve muharebenin akabinde cephanenin ikmali her rütbedeki kumandanlar için mühim bir vazifedir.

Muzafferiyet veya mağlubiyet ekseriya ateşin devam veya ademi devamına vabeste olacağından ateş etmekte olan kıtaata cephane yetiştirme hususunda vesaiti mevcude ve mümkünenin kâffesine müracaat olummalıdır.

Madde 384 — Sureti daimede cephane tedariki hususu kolordu dahilinde kolordunun topçu kumandanına ve müstakil fırkalarda fırka topçusu kumandanına aid bir vazifedir (*). İcabında kıtaat kumandanları doğrudan doğruya mezkûr kumandanlara müracaat edeceklerdir.

Bir muharebeye başlanmak üzere bulunuluyorsa kıtaatı cesime kumandanları cephane kollarını yaklaşıtırlar ve kısmen muharebe meydanına kadar dahi celb etmelidirler. Hatta icabı halinde topçu kumandanları bu hususu kumandana ihtar ederler.

Muharebe etmekte olan kıtaata ileriye alınmış cephane kollarının buldukları mahalleri bildirmek lâzımdır. Mezkûr cephane kolları cephane talebinde bulunan her zabıt veya küçük zabıte cephane vermekle mükelleftirler.

Piyade

Madde 385 — Muharebeye tutuşmak için ileriye gidildiği zaman sandıklarda mevcut olan cephaneyi ekmek torbalarile sair taşınması kabil olan mahallerde taşıtırmak üzere efrada taksim etmelidir. Tekrar yükledilen mekâri ve cephane arabaları muharebe esnasında memurları marifetile muharebe etmekte olan kıtaatin gerisinde ve mümkün mertebeye yakınında mestur bir mahalde bulundurulur. Ahvali fevkalâdede memurini mumaileyhim mezkûr cephane araba ve mekâriyelerinin zayıata düçar olmasına ehemmiyet vermiyerek ileriye sokulup cephane talebinde

[*] *Bâlâda (330) uncu ve müteakibi maddelerde nakliye katarı bahsine müracaat.*

bulunan her kıt'ai askeriyeye - velevki mensup olduğu kıtaattan olmasın - hemen cephane vermeğe borçludurlar.

Madde 386 — Muharebeye girişmiş olan avcaların cephanesi mümkün olduğu mertebe ateş hattına sevk edilen her imdat kıt'asının vesatete teedit olunur. Eğer en ilerideki hatta muharebeye girişmiş olan kıtaatin cephanesi müstesna olarak münferit efrat vasıtasile teedit edilmek icap ediyorsa o halde efradı mezkûreyi kaideten geride olup henüz muharebeye girmemiş olan kıtaattan ahz ve tayin etmek lâzım gelir.

Bir de mecruhin ile şühedanın cephanelerini almak elzendir.

Kumandanlar ile efrat hususî bir emir almaksızın daima her fırsattan bilistifade cephaneyi ikmal etmeğe hasrı dikkat etmeli ve kıt'anın yanında yalnız nizâmî miktarda değil belki mümkün mertebe çok cephane bulundurmağa gayret eylemelidirler.

Madde 387 — Tedafüî bir muharebe ve bahusus tehiyye edilmiş bir mevzide tedafüî muharebe icra olunacaksa o halde cephaneyi ateş hattında dağıtıp yere koymak lâzımgelir. (Fişenk sandıkları veyahut fişenkle dolu fiçılar vesaire ile).

Madde 388 — Cephane araba veya mekârisinden ahzedilmiş olan cephanenin teedit ve ikmalî tabur kumandanına aittir. Mafevk olan kumandan tabur kumandanının ihbarı üzerine veya daha evvelce kendiliğinden bir kaç cephane arabası tahsis eder ki boşalmış olan cephane arabaları veya mekâripleri bunlardan cephane sandıklarını değiştirerek hemen cephanelerini ikmal ederler.

Cephane kollarının muvasalatına kadar kıtaatı askeriyeye kumandanları henüz geride bulunan kıtaatin cephane araba veya mekâriplerinde ihtiyat cephanesi bulundurmaları mucibi menfaattir.

Madde 389 — Muharebeden sonra cephaneyi vakit ve zamanile cephane kollarının mevcudundan ikmal etmek kabil olmazsa o halde keyfiyeti derakap topçu kumandanına ihbar etmek lâzımgelir. [(383) üncü maddeye müracaat].

İstihkâm sınıfı kendisine lâzım olan cephaneyi en yakın bulunan piyade taburundan ahzeder.

Süvari

Madde 390 — Süvari fırkalarının nezdinde bulunan hususî süvari cephane araba veya mekâripleri süvari bataryasına ilhak edilir.

Madde 391 — Bundan maada süvari esnayı muharebede cephanelerini ikmale mecbur olupta eslihası dahi aynı çapta bulunur ise en yakın piyade cephane araba veya mekâriyelerine ve muharebeden sonra en yakın cephane koluna müracaat eder.

Madde 392 — Süvari kıtaatının ihtiyat rovelver cephanesi o kit'anın cephane araba ve mekârisinde ve piyade cephane kollarında nakıl olunur.

Madde 393 — Süvari ve istihkâm için lüzumu olan mevaddı muhribe kolordu köprücü koluna merbut bir araba ile nakl edilip sarfiyat vukubulduqça mevaddı mezkûre cephane mağazalarından işbu araba ile celb ve ikmal olunur.

Sahra topçusu

Madde 394 — Cephanenin süratle yetiştirilmesi sahra topçusu için bilhassa mühim bir keyfiyettir. Bu babda bir taraftan emir veya taleb vukubulmasa bile işte vazifedar olanlar tarafından ateş hattında cephane bulundurmağa gayret edilmelidir.

Madde 395 — Kapaklılar topların gerisinde ve yakınında ahzı mevzi edinceye kadar toplar toparlaklardan cephane alırlar. Bundan sonra yani kapaklıların ahzı mevzi etmesile toparlaklar birinci kademenin yanına giderler.

Madde 396 — Bataryaların birinci kademesi toplarla daima muvasalada ve onlara mümkün mertebe yakın mesafede [her halde 200 metreden ziyade olmamak üzere] bulunmalı ve düşmanın ateş ve nazarından mümkün mertebe mestur olmalıdır. Bu babdaki talimatı umumiye her topçu taburunda tabur kumandanına aiddir.

Madde 397 — İkinci kademenin vakit ve zamanile celbinden topçu taburu kumandanı mes'uldür. Mezkûr kumandan ikinci kademenin nereye celb edileceğini ve ric'at muharebesinde ise toplardan evvel nereye gideceğini emir eder. Fakat diğer taraftan kademe kumandanı dahi hususî bir emir olmaksızın bile arabaları muharebe meydanına getirmeğe borçludur. Mezkûr kumandan şu hareketini ve muvahharen bulunduğu mahalli topçu taburu kumandanına bildirir.

İkinci kademenin bulunduğu mahal kolaylıkla bulunabilmeli ve oraya rahatça gidilebilmeli ve bir de yollar serbest bırakılmalıdır. Mahalli mezkûr cephanenin tecdidî müşkilâta uğramıyacak surette ateş hattına yakın intihap edilmelidir ki bu mesafe açık bir arazide 600 met-

reyi geçmemelidir. İkinci kademe bulunacağı mahalle gelir gelmez kademe kumandanı başkaca bir emir almamış ise mensup olduğu bataryalar için birinci kademelere iki cephanе arabası gönderir. İkinci kademede muvahharen cephanе ikmal edilmesi topçu taburu kumandanının emrine tabidir. Ancak ateş hattı üzerinde bataryalardan uzak bir mesafede bulunan müfrez bataryaların kumandanları mensup olduğu topçu taburu kumandanının müsaadesile müstesna olarak işbu ikinci kademedен doğrudan doğruya cephanе talep edebilirler.

Birinci kademenin boş cephanе arabaları hemen ikinci kademeye döner. bunlarda en yakın bulunan cephanе kollarından cephanelerini ikmal ederler ki bu kolların nerelerde bulunduğunu ikinci kademe kumandanı dahi mümkün olduğu kadar sür'atle öğrenmelidir.

Muharebenin ahvali sür'atle cephanе yetiştirilmesini icab ettirir ise cephanе kollarının dolu arabaları muvakkaten doğrudan doğruya bataryalara tahsis olunabilir.

ON BİRİNCİ FASIL

Demiryollarla nakliyat

Madde 398 -- Vakti seferde şimendiferler nakliyatı askeriye hususunda pek ziyade işe yarıyacıklarından bunlardan hakkile istifade etmek ancak katarların seyir ve hareketi muntazaman vukubulmasına mütevakıf olup cüz'î intizamsızlık sevkiyatın muntazaman icra olunmamasını mucib olacağından bidayeti seferde ciheti askeriye ile kumpanya memurini tarafından tertib edilecek vakti hareketi mübeyyin evkat cedveli mucibince şimendiferle sevkolunan kıtaatın gerek rükûb ve nüzullerinde ve gerekse esnayı rahta vechi âti üzere beyan olunan kavaide ve şimendifer memurlarının ihtaratına riayet eylemeleri iktiza ettiği gibi herhangi bir rütbede olursa olsun doğrudan doğruya şimendifer hidematına memur olmıyanların hizmeti mezkûreye müdahalesi asla caiz değildir.

Her bir katarla naklolunan kıt'anın kumandanı ve eşyanın memuru irkâb istasyonuna muvasalatından ihraç istasyonundan hırucuna kadar kıt'anın intizamı dahilisini muhafaza için her türlü vasıtaya müracaat etmeli ve fakat katarın mukannen olan sureti hareketine ve hat dahilindeki hidematı saireye kat'iyen müdahale etmemelidir.

Gerek üniforma taşıyan ve gerekse sair bir alâmetle belli olan

şimendifer memurlarının demiryolu hidematına aid tertibatına gerek kıt'anın kumandanı ve gerekse maiyeti tâbi olmalıdır.

Madde 399 — Hem vagonlardan tamamen istifade etmek ve hem de muayyen olan nakliyatı askeriye tamamen icra edilmiş bulunmak için vagonların kuvvei tahammüliye ve istiabiyesine nazaran yükletilmesi elzemdir.

Yolcu vagonlarile eşya vagonlarının dış taraflarında mikdarı istiblaları ile derecei tahammüliyeri yazılıdır.

Kıtaat nakline esasen müsaid olan yolcu ve eşya vagonları vasatı olarak şunları nakledebilirler:

24 zabıt veya memur

Vagonlar üzerinde muharrer olan mikdarda efrad

10 ilâ 12 yatan hasta

24 oturan hasta

8 hayvan ile 4 hayvan muhafızı

2 küçük araba veya araba kısmı (top kısmı)

1 büyük araba

Madde 400 — Demiryollarla nakliyatta sevk olunacak asker ve eşyaya mahsus olmak üzere sevkıyatı askeriye tarafından kumpanyaya bir kıt'a tesviye ilmühaberi verilir ki bunun derununda irkâb ve ihraç mahalleri muharrerdir. Katar bilhassa asker nakline tahsis edilmiş ise idarei askeriye tarafından katar kumandanına tesviye ilmühaberinden maada bir de hareket cedveli (veya bir hülâsası) verilir ki bunda katarın müddeti seyrine ve uzun müddet tevakkuflara veya hiç olmazsa işe mahallerini havi olacak mevkiflere ilâh . . . dair malûmat mevcuttur

Madde 401 — Nakliyatı icra eden sevk komisyonu nakliyatın icrasından evvel - mümkün ise bir gün evvel - mevkif müdürile irkâb hususunda müzakere edip kıtaatin duracağı meydan ve irkâb mahalleri ve mahreç yolları ve naklolunacak efrad ve eşyanın ne vakit hazır olacağı ve bu babda tayin edilecek angarya efradı ilâh . . . gibi hususatı tayin eder.

Madde 402 — Sevk olunacak kıtanın ne vakit hazır olması lâzım geleceği irkâb için icab eden zamana tabidir. Zamanı mezkûr bir taraftan naklolunacak kıtanın mevcut ve terkibi ve diğer taraftan mevcut rampa ve rihûmlar ve istasyonların tul ve vüsâtı ile mütenasip ise de her halde bunun mehmâimkân serian icrasına çalışmalıdır.

Ekseriya şimendifer idarelerinden yaya kıtaatın bir saat ve suvari veya sahra topçusunun iki saat ve nakliye vesaire gibi kolların üç saat zarfında irkâb edilebilmesi için ıktıza eden tertibat taleb edilmelidir.

İrkâb mahalleri tam askerî katarlarının teşkiline müsait olacak kadar büyük olur ve bu sayede bilcümle vagonlara irkâb [veya vagonlardan ihraç] keyfiyeti aynı zamanda yalnız bir taraftan vukubulur ise irkâb muntazam ve seri olarak icra edilebilir. Eğer kıtaat vagonlarını taksim etmek icab ediyorsa o halde hiç olmazsa üç mahalden ziyade mahalde irkâb vukubulmamalı ve bunlarda efrad ve hayvanat ve arabalar ayrı ayrı irkâb edilmelidir. İstasyonlarda mevcut olan rampaları ikmal ve - hali ihtiyaçta - mevkiflerin gayri mahalde tevakkuf icab ederse yeniden rampalar tertib edebilmek için bilcümle askerî katarlarında ihtiyat rampa malzemesi bulundurmalıdır.

Madde 403 — Sevk olunacak kıtanın kumandanı veya tarafından gönderilen zabıt irkâb istasyonuna ne vakit vasıl olacağını sevk memuruna ve bulunmadığı halde mevkif müdürüne bildirir. Mezkûr memur irkâb mahallini ve mevkif dahilinde oraya isal eden yolları ve irkâbdan evvel bulunulacak yerleri irae eder. Kıta kumandanı kıtayı mevkiia icabatına nazaran irkâb için tanzim eder ve hayvanat ile arabaların irkâbı hususunda berayı muavenet lüzumu olan angarya efradını ifraz ve bir de nizam karakolu tayin eyler. Mevkife mahsus karakol mevcut değil ise o halde mevkif dahilinde nizam ve intizamı askeriye muhafaza için icab eden nöbetçiler kıtanın nizam karakolundan ihraç olur.

Madde 404 — Toplar ve arabalar irkâb mevkifine nasıl vasıl olmuşlar ise yine olveçhile her bir edevat ve malzeme ile maan tahmil olunurlar. Top misillü birbirinden tefrik olunabilecek arabalar kaide-ten kısım kısım irkâb olunurlar. Bilcümle arabalar ile arabaların aksamı vagonlarda çok yer tutmıyacak surette yerleştirilir. Maahaza vagonların her iki tarafından da suhuletle boşaltılması hususu da nazarı dikkate alınmalıdır. Ancak bir vagonun kuvvei tahammüliyesile vüsatinden istifade edip trenin lüzumundan ziyade uzamasına sebebiyet verilmemesine dikkat olunmalıdır.

Top ve arabalar vagonlara yüklendikten sonra bunların gerek yan ve gerek altlarında kalacak boş vagon mahallerine ancak top ve araba teferrüatı ve ihraç için müsait ihtiyat rampa malzemesi ve nezaret için vagona memur edilmiş olan efradın eşyası konulabilir.

Arabalar ile arabaların aksamı tahta veya ağaç kamalar vasıtasile

ve iplerle yekdiğerine gerek kendi aralarında ve gerekse vagona rabt etmek şartile vagon üzerinde sabit kılınırlar.

Vagonlara düşmesi muhtemel olan kıvılcımları söndürebilmek için arabalarla yüklü her vagon derununda su ile dolu kovalar ve icabında bu kovalara daldırıp eşya üzerine su serpmek için lüzumu kadar çalı süpürgeleri hazırlamak ve esnayı harekette daıma nezaret etmek üzere beher vagon üzerinde nezaretçi bir nefer bulundurmamak lâzımdır.

Madde 405 — Üzeri mestur vagonlara hayvan irkâb edildiğı takdirde vagonun kapıları arasındaki mahal boş bırakılır. Hayvanlar usulen başları mezkûr boş mahalle müteveccih olmak ve vagonun her iki tarafında dörder bulunmak üzere irkâb edilirler.

Hayvanlar başlık ve eğer eğer koşunları üzerlerinde olduğı halde irkâb edilirler. Katarla uzun müddet sefer edilecek olupta eğerlerin çıkarılması emredilmiş ise bu husus kaideten vagon dahilinde vukubulur. Hayvanların irkâbdan evvel eğerlerinin alınması veya ihraçtan sonra eğerlenmesi ancak mahal ve zaman müsait olduğı halde kabili icradır. Darülharekâta müteveccihen veya bizzat darülharekât üzerinde icra kılınacak nakliyatta hayvanatın teçhizatı esasen aynı vagona nakledilir. Ahvali sairede hayvanatı sair açık arabalara irkâb etmek ve orada eğerlerini almak icab ederse o halde mahsus tentelerle örtülü eğer vagonları tahsis etmek icab eder. Her vagona 4 nefer ahır nöbetçisi makamında bulunurlar.

Vagona hayvanat irkâb olunduktan sonra ortadaki boş mahalde kapalı kapı tarafına yem torbaları ve yem ve hayvan nezaretçilerini eşyası ve saire vazolunur. Hayvanatın vagona idhal edildiğı kapı bida-yette hemen tamamilen kapanır ve kapılardan birinin tedricen açılması için katar tamamilen hareket ettikten ve hayvanlar sükûnet bulduktan sonra müsaade edilir.

Açık vagonlarda esnayı harekette saman bulundurulmaz. Yem tayını olmak üzere bağılı ot bulundurulur.

Madde 406 — Kaba eşya (melbusat ve teçhizat ve zabûtan eşyası gibi denk yapılmamış kaba eşka) ve mızıkalarla muzika alâtı ve trampetler eşya vagonunun irkâb mahallinde eşyayı mezkûrenin cins ve adedine nazaran katar memuruna teslim edilirkî memuru mezkûr da her bölüğe mensup eşyayı o bölükten olacak muavenet sayesinde vagona irkâb eder. Sancak ile birlikte eşya vagonunda sancağa memur nöbetçi dahi bulunur.

Madde 407 — Efradı askeriye binecekleri vagonlara nazaran tanzim ve tertip olunduktan sonra verilen kumanda veya boru ile bir yoklama işareti üzerine fevkalâde sülkûnet ve intizam ile ve vakit ve zamanile vagonlara binmelidirlerki hareketten beş dakika evvel herkes binmiş bulunmalıdır.

Madde 408 — Sevk edilen askere nezaret etmek üzere vagonlar zabitan meyanında taksim olunur. Bundan başka her vagon veya bölme için derunundaki askere nezaret etmek üzere küçük zabıtan ve bulunmadığı halde en kıdemli neferlerden biri posta başı tayin olup fevkalâde bir tehlike zuhurunda katar memurlarının nazarı dikkatini celp etmek için ne gibi vesait müracaat edileceği bildirilir. Her nefer bindiği vagonun numarasını bilmelidir.

Madde 409 — Sevkiyatı askeriyenin muntazaman icrası katarların vakti hareketini mübeyyin cetvelin harfiyen mevki icraya vazına mütevakıf olduğundan sevk edilen askerin kumandanı tarafından katarın hareketini tehire sebebiyet verilmesi veyahut vakti muayyeninden gayri hareketinin talep edilmesi kat'iyen caiz değildir. Vukua gelmiş olan teahhürattan dolayı zayi edilen zamanı kazanmak için icabı halde tevakkuf müddetlerini kısaltmak lâzımdır.

Kıt'anın kumandanı hususatı mezkûreye aid olmak üzere katar müdürü veya mevki müdürü tarafından edilen teklifatı kabul ve bu babda ana tabaiyet etmelidir.

Madde 410 — Hareket esnasında efradı askeriye kendilerine tahsis edilmiş olan vagonları terk edemezler. Eşya vagonlarının medhallerinde veya vagon basamaklarında oturmak ve hayvanat veya yem vagonlarında ve cephane ile memlû vagonlarda ateş yakmak ve sigara içmek memnurdur.

Madde 411 — Hareketten evvel mevki müdürü veya katar müdürü efradı askeriyenin ilerideki mevkiplerin hangisinde vagonlarından inebileceklerini kıt'anın kumandanına bildirir.

Adi yolcu katarlarıyla icra edilen küçük nakliyatta efradı askeriye sair yolcuların inebileceği mevkiplerde inebilirler ise de askerî katarlarında ancak lâakal on dakika tevakkuf edilen mevkiplerde umumiyetle inmeğe müsaade vardır.

Katar tevakkuf eder etmez kondüktörler tevakkuf müddetini kıt'anın kumandanına bildirdikten sonra evveleminde zabitan ile nizam karako-

lunun bulunduğu vagonların kapılarını açarlar. Mezkûr karakol mevcut olmadığı takdirde icabatı mahalliyeye göre her halde mahreçlere nöbetçiler ikame edilir.

Bu esnada kondüktörler efradın bulunduğu vagonların kapılarını açarlar. Fakat efradın trenin ciheti hareketine nazaran vagonların sağ veya sol taraflarından incekleri evvelce boru ile yarım sağ veya yarım sol işaretile ihbar edilip badehu inmeleri için de kumanda veya ileri işareti verilir.

Ara sıra olan tevakkuflar esnasında kıtanın kumandanı nakliyata mahsus vagonların intizamı dahilileri yolunda olup olmadığını ve tahmil edilen top ve kapaklı vesaire arabalarının iyice tesbit edilip edilmediğini teftiş ve muayene ettirir.

Mevkif müdürü kıt'a kumandanına vagonlara tekrar ne vakit binilmek lâzımeleceğini bildirir. Tekrar vagonlara binmek kumanda veya işaret üzerine vukubudur. Adi yolcu katarları ile icra edilen küçük nakliyatda binmek için alelâde mevki tarafından verilen işaret üzerine tekrar vagonlara girilir.

Madde 412 -- Askerin ihraç edileceği mevkiyden evvelki tevakkuf esnasında askere huruç için hazırlanmaları emredilir. Hayvanlar irkâptan evvel olduğu misillü hazır edilirler, ve fakat henüz bağlı kalırlar ve arabalar dahi yerlerinde sabit bırakılıp çözülmezler.

Madde 413 -- Bir askerî katarının ihraç mevkiğine murvasalatında kıtanın kumandanı mevki kumandanı (Mevki müdürü) ile badelmüzakere ahvali mahalliyeye nazaran ihraç ve efrat ve hayvanat ve arabaların tertip ve tanzimi ve karakol ikamesi . . . ilâh için icab eden tertibatı ittihaz eder. Evveleminde zabitan ile karakol ve evvelce taksim edilmiş angarya efradı takımları katarından inerler. Bunlardan angarya efradı icabı halde yedek rampaları birlikte alarak arabalar ile hayvanların ihraç edilecekleri mahallere giderler ve bundan sonra verilen kumanda veya işaret üzerine efrat vagonlardan inerler. Hayvanların hini ihracında evvel emirde hayvanat vagonunun ihraç mahallinde durmasına ve kapının rampaya doğru açılmasına ve diğer taraftaki kapının kapalı bulunmasına dikkat etmelidir. Badehu irkâp ve ihraca mahsus olan köprü vazolunup vagonun üstündeki tahta ve direkler açıldıktan sonra yem torbaları vesaire vagonun dışarıya verilir. Müteakiben vagonun bir kısmında bulunup o zamana kadar yularları çözülmüş olan hayvanların önündeki ufki direk oradan kaldırılır. Bundan sonra hayvanların ihracına başlanır ve ihraç edilen hayvanlar hemen içtima meydanına ve araba hayvanları koşulacak arabaların yakinine sevkolunur. Arabaları hini

ihraçta ihraç mahalli tamamen serbest kalıncaya kadar rampadan uzaklaştırılmalıdır. Kaba eşya yine angarya efradı muavenetile indirilip yerlerine teslim olunur.

Askerî katarlarında mevkif ile içtîma meydanının tahliyesine kadar hesap edilmek şartile sureti umumiyede efradın ihraç ve tanzimi için 10 ilâ 15 dakika ve aynı zamanda ihraç edilecek hayvan arabalarının her kısmı için 10 ilâ 20 dakika ve arabaların her kısmı için yirmi ilâ otuz dakika ve bundan başka süvari ve topçu ve nakliye kıtaatında hayvanatı koşmak ve tanzim eylemek için on ilâ yirmi dakika daha tahsis etmek muvafıktır. Her halde kıtanın kumandanı ihraç keyfiyetinin muntazaman vukubulması ve istasyonun serian tahliye edilmesi hususunda her türlü vesait müracaat eylemelidir. Sevkiyatı cesime askeriyede keyfiyeti mezkûre fevkalâde şayanı ehemmiyettir.

Madde 414 — Her hangi bir sebebden dolayı katar mevkifin gayri bir mahalde tevakkuf ettiği takdirde katar müdürü tevakkufun esbabını kıtanın kumandanına beyan eder. Kumandan mumaileyhe bunun üzerine kıtaatin orada mı ihraç edileceğine veyahut kabili icra ise hattın münasib bir mahalline doğru veya en yakın bir istasyona müteveccihen geriye mi hareket olunması lâzım geleceğine dair bir karar itihaz eder.

Mürtefi ve amik hafr ve imlâ kısımlarile yüksek köprüler üzerinde açıkta ihraç keyfiyeti alekser çift hattın vücuduna vabestedir. Pek ziyade ihtiyaç hiss olunursa efrad ile hayvanat (arabalar dahil olmaksızın) ihtiyat rampaları olmadığı halde dahi ihraç edilebilirler.

Hayvanların bu yolda ihracında takib olunacak en muvafık usul şudur : Hayvandan evvel arabadan aşağıya sıçrayan bir nefer hayvanı yularından veya ahır ipinden tutar. Bu esnada diğer iki nefer hayvanın gerisinde bulunup yukarı uyluğu hizasında birleştirdikleri ellerile hayvan aşağıya atlayacağı zaman kendilerine verilen işaret üzerine hayvanı ileriye sürerler. Bu sayede hayvanların atarken vagon kenarına veya basamağa ilişip sakatlanmaları bir dereceye kadar men edilmiş olur. Bununla beraber bu türlü ihraçta bazı hayvanların sakatlanmaları ve hat ta ziyadece yaralanmaları dahi tamamen ihtimalden baid olamaz.

Tahrip

Madde 415 — Bir şimendiferin daimî olarak gayri kabili istimal bir hale gelecek vechile bir kaç hafta ve aylar için tahribi ancak umum

kumandanlığın ve bir ordu kumandanının veyahut müstakil kolordu kumandanının emri mahsusı ile kabili icradır. Kaideten bu babda şimendifer veya istihkâm kıtaatına ihtiyaç vardır.

Madde 416 -- Bir şimendiferin bir kaç saat veya gün için tahribi ahvale nazaran kumandanı müşarileyhimin madunu bulunan kumandanlar tarafından dahi müstakillen mevkii icraya vaz olunur. Şukadar ki bu halde mezkûr kumandanlar icra ettirdikleri tahribatın mahallini ve zamanını ve neden ibaret olduğunu mafevke ihbar etmelidirler. Mezkûr kumandanlar ameliyatın muvaffakiyetle icra veya ademi icrasından mesul oldukları cihetle buna göre kıtaata icab eden talimatı katiyeyi vermelidirler.

Bu gibi tahribatı muvakkateden kendi mmtakatülharekâtımız dahilinde ileri yürüyüş esnasında içtinab etmelidir. Tahribatı mezkûre tevakuf ve istirahat devrinde icra edilebilir. Ricat esnasında mutlaka icra olunmalı ve daima düşmanın mmtakatülharekâtı dahilinde tahribat icrasına gayret edilmelidir. Tahribata müreccahan süvari sınıfı memur edilir. Süvari sınıfı nezdinde döşeme aksamının tahribatına mahsus edevat ile hattın seddi için icab eden edevatı saire bulundurulur. İstihkâm ve şimendifer kıtaatı nezdinde tahribatı cesime icrasına elverişli alât ve edevat ile tahrib vesaiti mevcuttur. Sunufu saire iktizayı halde bu gibi alât ve edevatı tedarik etmeğe çalışmalıdırlar. Çünkü alelekser bir sed ameliyatından daha ziyadesini icra edecek halde değildirler. Böyle bir ameliyat için belki bir rayın ihracı kifayet etmez. Bu misillü sade bir tahrip nezaret tahtında bulunmak şartile düşmanın serian istifadesine mani olabilir.

ON İKİNCİ FASIL

Telgraf

Madde 417 — Telgraf (veya telefon) sayesinde birbirinden pek uzak mesafelerde müteferrik bulunan ordu aksamının sür'atle tevhidî hareketi kabil olabilir.

Ordunun bulunduğu mmtaka dahilindeki telgraf hatlarından istifade etmek ve yeniden hututu telgrafiye teşkil eylemek ve bunları gerideki telgraf şebekelerile rabt etmek ehem ve elzemdir. Bu babda telgraf askeri bölükleriyle menzil hatları üzerinde tanzim edilecek telgraf teşkilâtından ve süvari kıtaatı nezdinde bulunması lâzım gelen telgraf-

cı efradından istifade edilmelidir. Bunlara dair kaleme alınması lâzım gelen nizamnamede tafsilâtı lâzime ita edilecektir.

Madde 418 — Telgraf hatları kolay tahrip edilebildiği cihetle süvari keşif kolları ve memleket ahali tarafından daimî olarak tahtı tarassutta bulundurulmalıdırlar. Bu babda bir telgraf hattının yakınında bulunan kura ve kasabat gibi mahalli meskûne ahalisini mesul etmek ve tahribi halinde ağır cezayı nakdi ile mücazatlandırmak maksada muvafıktır.

Madde 419 — Geri yürüyüşlerde dümdarlar telgraf muhaberatinin muvakkaten kat'ı için her zaman tahribat icra ederler. İkamet halinde ve ileri yürüyüşlerde düşmanın veya düşman olan ahalinin muhaberatinin kat eylemek için müstakil kumandanlar bu gibi tahribatı icra ettirirler.

Telgrafların tamamen tahribi ancak (414) üncü maddede beyan olunduğu veçhile caiz olabilir.

Alelâde şoselerin bir yanında bir metre derinliğinde mevcut tah-telartz telgraf hatlarını dahi nazarı dikkatten dur tutmamalıdır. Bunların mahalleri elelekser hususî taşlar vasıtasile işaret edilmiştir. İcabı halde mezkûr telgraf mahallerini göstermeleri için köy muhtarlarını ve müdürlerini icbar etmelidir.

Madde 420 — Kıtaat tarafından bir telgraf hattı tahrib edildiği halde daima mahal ve zamanı ve tahribatın derecesini mafevke arz ve ihbar etmek lâzımdır.

Tahrib edilen telgraf hatları esasen tahtı işgalde bulunan arazide iseler o halde tahrib için verilmiş olan emir ile tahribin sureti icrasından en yakın mevki müdürünü veyahut telgraf istasyonunu haberdar etmelidir.

ON ÜÇÜNCÜ FASIL

Jandarma

Madde 421 — Büyük karargâhı umumî ile ordu kumandanlıkları nezdinde jandarma heyeti ve kolordu kumandanlıkları ile menzil müfettişlikleri nezdinde de jandarma müfrezeleri bulunur.

Madde 422 — Jandarma seyyar ordu nezdinde ve menzil hatları üzerinde polis vezaifini ifa etmekle mükellef olup bilhassa muharip ordunun gerisinde ifayı vazife ederler. Jandarmalar ordularda zabtı rabta müteallik kâffe evamirin icrasına dikkat ve nezaret ederler.

Mezkûr jandarma haksız olarak tekâlifi harbiye ile yağmacılığın ve her türlü tecavuzatın önünü almalı ve yolların serbest bırakılmasına dikkat etmeli ve arabacıları ilâh tarassut eylemeli ve elinde tezkeresi olmayan efradı askeriyeyi ve sivil eşhas ile geriye kalmış olanları yakalamalı ve dağınkı efradı toplayıp en yakın kıt'ai askeriyeye veya kumandanlığa teslim eylemelidir. Andan başka misafirhaneleri ve istasyonları ve mağazaları vesair umumî binaları nezaret altına almalı ve telgraf-lar ile şimendiferleri bozulmaktan muhafaza etmeli ve ahali düşman ise şiddetle tarassut etmeli ve silâhlarını toplamalı ve casusluğun önünü almalıdır.

Madde 423 — Jandarmaların nöbette buldukları zaman taşıyacakları alâmeti farikalar mensup oldukları ordu ve kolordu kumandanları tarafından tayin edilip nöbette bulunan sair askerî nöbetçilerinden ad ve itibar edilirler.

Madde 424 -- Jandarmalar nizamata ve kavanine ve verilen evamire muhalif harekâta bulunan zabitan ve küçük zabitan ve memurini askeriyeye bu bapta yalnız ihtaratta bulunmakla iktifa etmeli ve icabı halde onların rütbe ve isimlerini ve mensup oldukları kıt'ai askeriyeyi nezaketle tahkik ederek muahharen mahalli aidine arzı malûmat eylemelidir.

Madde 425 - Toplu kıtaata karşı jandarmalar müdahale edemezler. Bu babda yalnız o kıtanın kumandanına ihtaratta bulunurlar.

Madde 426 — Bilcümle ümera ve zabitan ve küçük zabitan ve efrat ile bilcümle memurini askeriyeye jandarmalara her hususta muavenet eylemeğe mecburdurlar.

Madde 427 — Jandarmalar sair kıtaatı askeriyeye ile birlikte hizmet dahilinde bulunur ise her iki tarafın zabitanından hangisinin rütbesi büyük ise o tarafın zabiti ve aynı rütbede olduğu halde nizamiye zabiti jandarmanın zabitanına tefevvuk ve kumandayı deruhte eder. Buna mukabil jandarmanın küçük zabitanını kıtaatı sairenin aynı rütbedeki küçük zabitanına karşı vevleki bunlar daha kıdemli bulunsunlar - mafevk sayılıp kumandayı deruhte ederler.

Madde 428 — Jandarmaların ifayı vazife esnasında salâhiyetlerini haricinde işlerde buldukları görüldüğü takdirde bu babda kendilerine doğrudan doğruya jandarmanın zabitanından maada ancak fermanlı zabitan ile bundan daha yukarı rütbedeki erkân icap eden tenbihat ve tevbihatta bulunabilirler.

Hizmetteki jandarmalar kaideten yalnız tahtı emirlerinde bulunduğ- ları mafevkler tarafından tevkif olunabilirler ise de icabı ahvale nazaran müstesna olarak bilcümle paşaların dahi bu babda salâhiyetleri vardır.

Hidematı Seferiye Nizamnamesi Programıdır

Sıra
No.

- 1 . Nizamı harp ve inkısamı asakir
- 2 Evamirin sureti tahrir ve itasına dair kavaidi umumiye
- 3 Harekâtı askeriye evamirile evamiri yevmiye
- 4 Malûmatın sureti istihsalile tahrir ve raporların tarzı tahriri
- 5 Krokilerin lüzumu ve mahalli istimalile usulü tersimi ve harp cerideleri
- 6 Emir ve tahrirlerin tebliğ ve isaline memur olanlarla bilcümle evamir ve muharreratın sureti irsali
- 7 Tahriren icra olunacak muhaberata dair kavaidi umumiye ve muhabere varakasının imlâsı
- 8 Keşif hidematı
- 9 Emniyet hidematı hakkında kavaidi umumiye ile yürüyüş ve ikamet esnasındaki emniyet hidematına aid tarifât ve pişdarın sureti terkibi ve pişdarla kısmı külli arasında mesafât ve pişdarın aksamile işbu kısımlar arasındaki irtibat ve mesafât ve pişdar teşkilindeki maksadı aslî
- 10 Canibdar ve dümdarın ne vakit lâzım olduğu ve hangi kıt'adan ifraz edildiği ve sureti hareket ve terkibleriyle aksamı
- 11 Muhtelit ileri karakollar hakkında kavaidi umumiye
- 12 İleri karakol kumandanının vazifesile sureti hareketi ve ileri karakol emrinin münderecatı
- 13 İleri karakol kısmı küllisile büyük karakolların bulunacakları mahallerle kuvvetleri ve sureti hareketleri
- 14 Küçük karakollarla zincir hattını teşkil eden posta ve nöbetçilerin kuvvet ve mahallerile sureti hareketleri
- 15 Keşif ve devriye kollarile müstakil küçük zabıt postaları
- 16 İleri karakol aksamının değiştirilmesi
- 17 İleri karakol süvarisi

-
- 18 Süvarisi bulunmıyan piyade kıtaatının ileri karakolları ve süvari fırkalarile sair müstakil süvari kıtaatının ileri karakolları
- 19 Kale muharebatında muhasirin ve mahsurinin ileri karakollarile ileri karakolların vezaifi esasıyesi
- 20 Yürüyüş
- 21 Konakların envaile mukayeseleri
- 22 Askerin konaklara yerleşmesile bu babda ittihaz edilecek tedabir
- 23 Askerin köy ordugâhına yerleşmesi
- 24 Açık ordugâhlar
- 25 Piyadenin açık ordugâhı
- 26 Süvarinin açık ordugâhı
- 27 Topçunun açık ordugâhı
- 28 Sunufu sairenin açık ordugâhile açık ordugâhda ve silâh başına işareti verildikte askerin sureti hareketi ve ordugâhdan azimet
- 29 Çadırılı ordugâh hakkında mütaleatı umumiye
- 30 Piyadenin çadırılı ordugâhı
- 31 Süvarinin çadırılı ordugâhı
- 32 Topçunun çadırılı ordugâhı
- 33 Sunufu sairenin çadırılı ordugâhı ve kıtaatı cesime ordugâhları hakkında mütaleat
- 34 Ağırlıkların envaile sureti terkibi
- 35 Nakliye katarı hakkında ifadatı umumiye ile işbu katara aid hidemat
- 36 Seferde askerin usulü işesi hakkında ifadat
- 37 Seyyar ekmekçi kollarının hidematı mahsusaları
- 38 Kıtaat nezdinde bulunan memurin ve eşyayı sıhhiye ile seyyar hastahanelerin teşkili ve ikamette, yürüyüşte, muharebe esnasında ve hitamında hidematı sıhhiyenin sureti icrası
- 39 Hizmeti sıhhiyede müstamel bitaraf alâmeti. Gönüllü sıhhiye heyetile Cenevre Mukavenamesi
- 40 Piyade, süvari ve topçu cephanesinin tedarik ve ikmalı
- 41 Demiryollarla nakliyat ve tahribat
- 42 Telgraf hidematı
- 43 Ordular maiyetine memur jandarmalar

Üçüncü Nizamiye Fırkası

(. . .) mahalden

Pişdar müfrezesi

Fi 10 haziran sene 1215 saat dakika

10 40 gündüz

İleri karakol emri No. ()

- 1 — Düşmanın hal ve vaziyetine dair malûmat
- 2 — Beri taraf askerinin aksamı muhtelifesine dair malûmat
- 3 — İleri karakol müfrezesine tayin edilen kuvvetin mikdarile kumandanının ve setredeceği mıntakanın iş'arı
- 4 — Büyük karakol bölüklerinin işgal edecekleri mıntakaların tahdidile her büyük karakol kısmı küllisinin bulunacağı mahallin beyanı.
- 5 — İleri karakol süvarisinin umumiyetle tarassud edeceği mevzile hangi istikametlere keşif kolu göndereceğinin ve gece esnasında bulunacağı mahallin beyanı.
- 6 — Lüzum görüldüğü halde tayin kılınacak müstakil zabıt ve küçük zabıt postalarile kapı karakollarının bulunacakları mahaller.
- 7 — İktiza eden mıkât ile düşman tarafından bir taarruz vukunda tutulacak hattın tayini.
- 8 — İleri karakol kısmı küllisinin bulunacağı mahal.
- 9 — İleri karakol kumandanının bulunduğu mahal.
- 10 — Erzak ile havayıcı zaruriyei sairenin nereden tedarik edileceğinin iş'arı.

İmza
B

Harp Ceridesi Nümunesi

Bin üç yüz dokuz senesi rumiyesinde on ikinci nizamiye piyade alayının birinci taburu tarafından tutulan (harp ceridesi) dir.

Tarih ve saat ile dakika		İkamet mahalleri	Vukuat	Mülâhazat
5 Mayıs sene 309	Gündüz	Tosun bey çiftliğinde	Tabur açık ordugâhını terk ile münavebe ile (Issitepe) havalisinde avcı siperlerini yapmağa başladığı sırada (15) kadar hastagânı (Tosun bey çiftliği) nde bıraktı. Bu esnada büyük ağırlığa mensup yük hayvanatı (Daridere) anbarından erzak almağa gönderildi.	Harekâtı askeriye dahi ve tesiri olan tebeddülâtı havaiye ile arzıye ve sairinin derei:
	Saat			
	2	25		
"	4	00	"	"
			Bu zamanda miralay beyin yani cenup müfrezesi kumandanının verdiği emrin sureti herveçhiâtî aynen darcedilmiştir :	
		ilh. ilh.	

İhtar: Balâdaki cedvel (harp ceridesi) ni teşkil eden defterin bir sahifesinin nümunesini irae eder. Mezkûr defter, yapraklarının büyüklük ve küçüklüğüne göre sütunlar beynindeki nisbet muhafaza edilerek çizilir.

Muhabere varakası örneği $\frac{1}{2}$ makyasındadır.

Stm. ← 1 2 3 4 4 1 →

Gece	Gün.		Rumi olmak üzere tarih atılacak M. Fi. Sene	Muhabere varakasının yazıldığı mahal	Muhabere varakasını gönderen	Sıra N.
	Saat	Da.				
			Fi. Sene	Vasıl olmuştur.		
Serlevha						
İmza mahalli						

18 Santimetre

21 Santimetre

15 Santimetre

Zarf örneği $\frac{1}{5}$ makyasındadır.

Santimetre

8 8

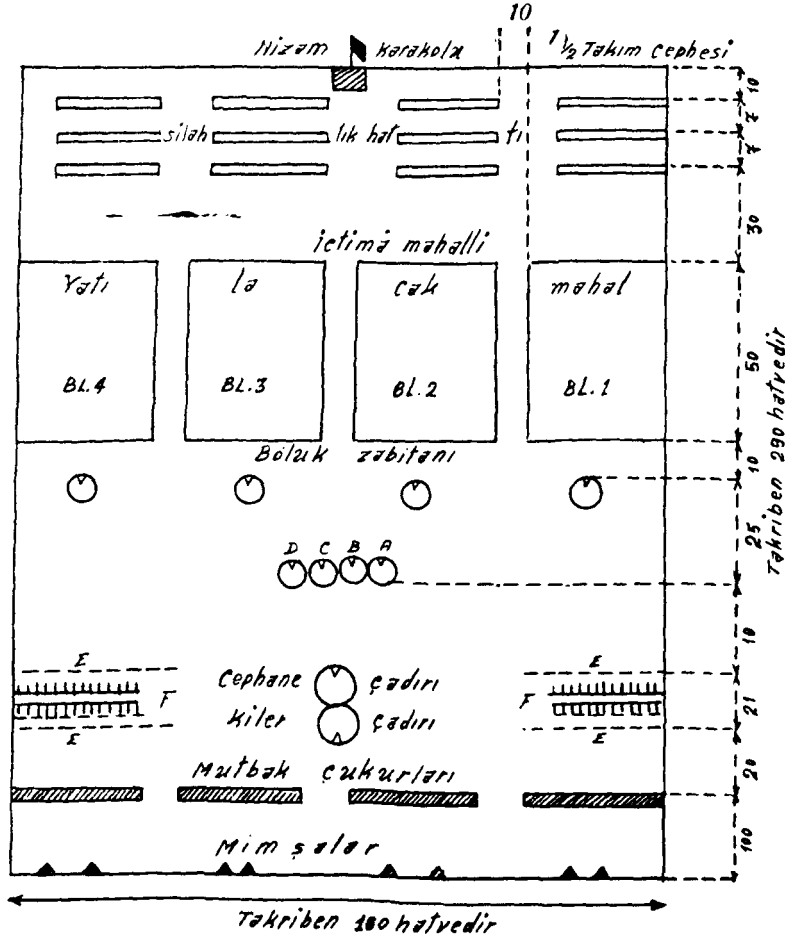
Vasıl olmuştur: Fi Sene Dakika Saat						Gönderilmiştir: Fi Sene Dakika Saat					
Gündüz						Gündüz					
Gece						Sür'at Gece					
Bu zarf getiren adama göre verilecektir.											

6 Santimetre

11 Santimetre

16 Santimetre

Seferber mevcutlu bir piyade taburunun açık ordugâh tertibatı

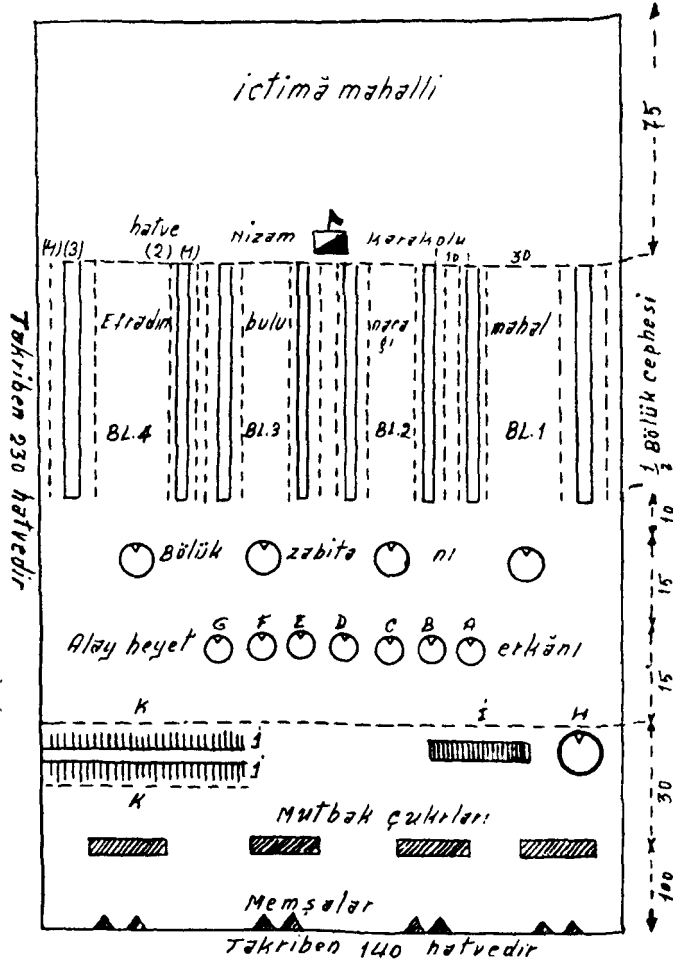

Şekle dair izahat :

- a) Taburun kâtip ve imamile yaveri
harbına mahsus çadırı.
b) Binbaşı ve kolağası çadırı
c) Hizmetçiler çadırı

- d) Tabip ile eczacı ve cerrah çadırı
e) Hayvanatın kaltak ve semerleri ve
yükler ve fazla eşya.
f) Binek ve yük hayvanatının tavlaları.

Seferber halinde dört bölükten mürekkep bir süvari alayının açık ordugâh tertibatı

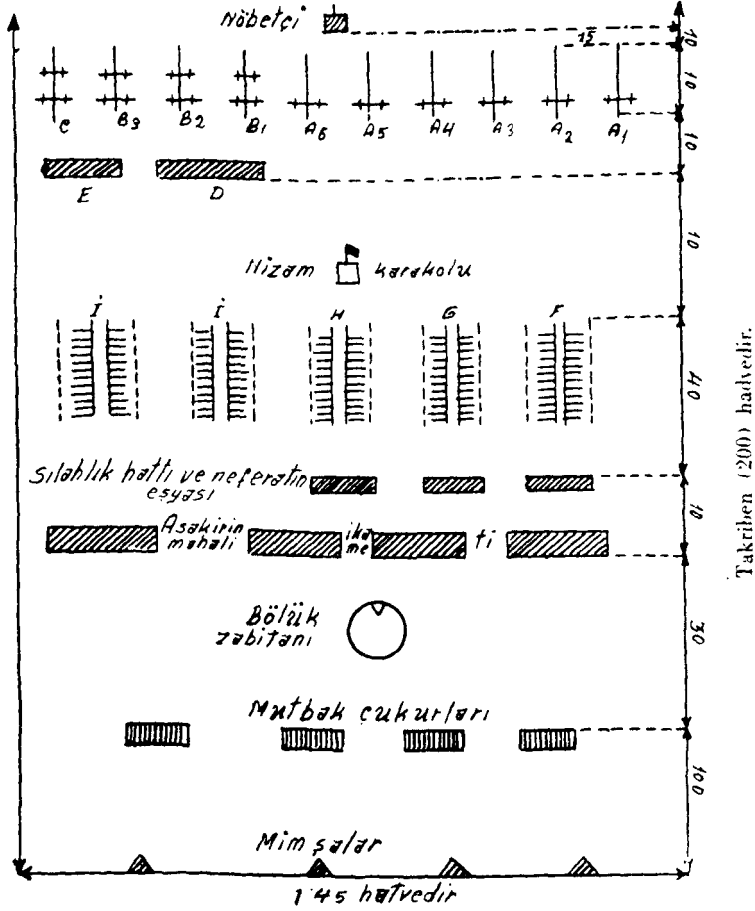
Bâladaki şekle müteallik tarifât:

- 1 — Birinci sıra hayvanat tavlası
- 2 — Eger takımlarının bulunduğu hat
- 3 — İkinci sıra hayvanat tavlası
- 4 — Kılınç ve mızrakların bulunduğu hat

- a) Binbaşı ve kolâğası çadırı
- b) Hizmetçiler
- c) Kaymakam ve alay emini çadırı

- d) Miralay çadırı
- e) Alay imanı ve yaveri harbi ve sancaktar çadırı
- f) Tabiplerle eczacı çadırı
- g) Baytar ve çıraklar çadırı
- h) Cephane çadırı
- i) Küçük erkân
- j) Yük hayvanatının tavlaları olup 34 hayvanın raptına mahsustur.
- k) Mekârici efradının mahalli

Seferber halinde bir piyade topçu bölüğünün açık ordugâhı

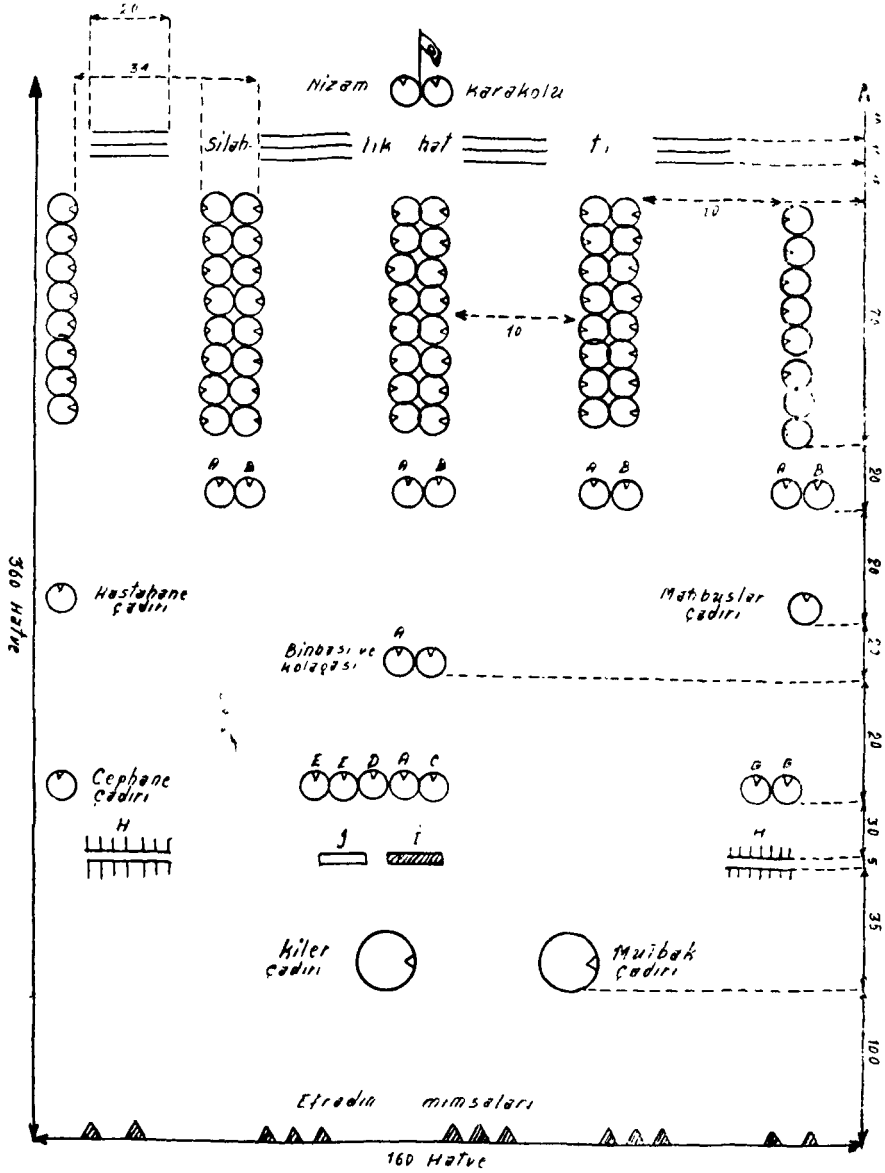
Şekle dair bazı izahat:

- a) Toplarla toparlaklar
- b) Kapaklılar
- c) Demirci arabası
- d) Bataryanın fazla eşyası
- e) Yük hayvanlarile naklolunan cep-hane sandıkları

- f) Birinci takım hayvanat tavalesi
- g) İkinci takım hayvanat tavalesi
- h) Üçüncü takım hayvanat tavalesi
- i) Yük hayvanatının tavlaları

İhtar: Çengel beygirleri toplar tarafından bulunur. Fazla hayvanat üçüncü takım tavlalarının iç tarafında bağlanır.

Seferber mevcutlu bir piyade taburunun çadırılı ordugâhı

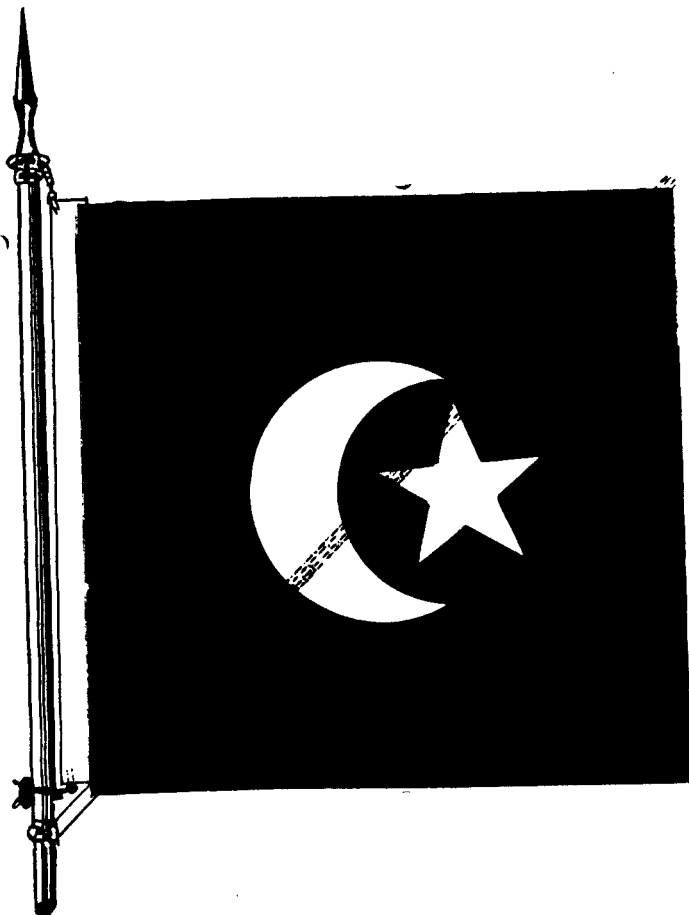
Şekle dair izahat :

- b) Bölük zabitanının çadırları
- a) Hizmetçilerin çadırları
- g) Mekârlci ve perakende efradının çadırları
- c) Tabip ve eczacı ve cerraha mahaus çadır
- d) Tabur kâtibine ve imamına ve yaveri

harbine mahaus çadır

- e) Taburun küçük erkânile sıradan hariç efradın çadırları
- h) Yük ve binek hayvanatının taylaları
- i) Samanlık vesaire
- j) Fazla eşya mahalli

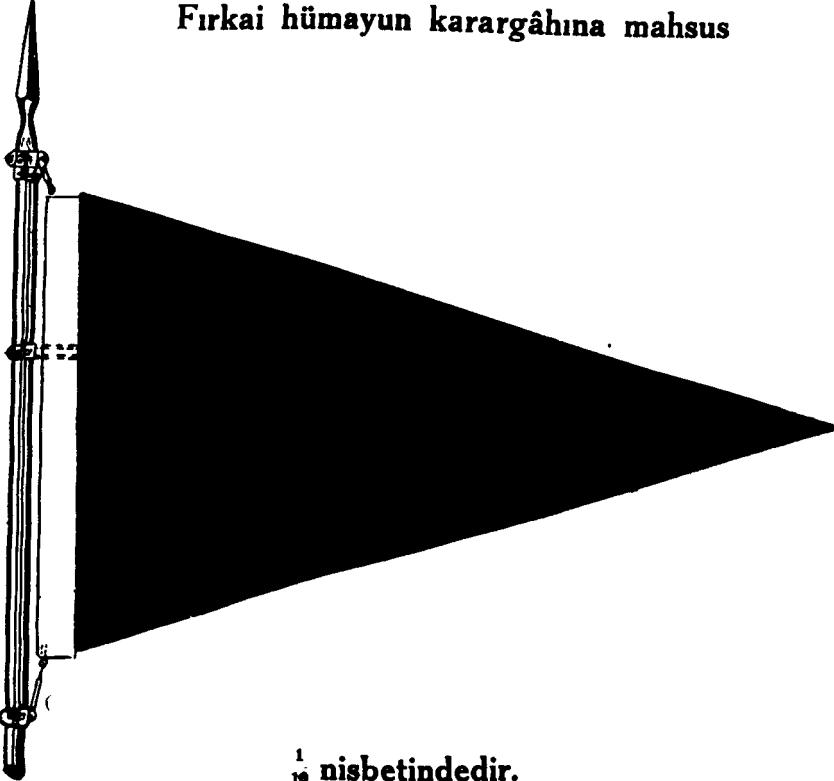
Orduyu hümayun karargâhına mahsus

Kolorduyu hümayun karargâhına mahsus

Fırkai hümayun karargâhına mahsus

$\frac{1}{10}$ nisbetindedir.

(B) Levhası

(...) inci nizamiye fırkasının nizamı harp nümunesi

Kumandanı: Ferik (...) Paşa Hazretleri

Erkânı harbiye reisi: Binbaşı (...) bey

Liva (...) — Kumandanı: Mirliva (...) Pş. Liva (...) — Kumandanı: Mirliva (...) Pş.

Alay (...) — Kumandanı: Miralay (...) bey Alay (...) — Kumandanı: Miralay (...) bey

Alay (...) — Kumandanı: Miralay (...) bey Alay (...) — Kumandanı: Miralay (...) bey

Tabur (...) nişancı

Fırka süvarisi kumandanı: Kolağası (...) efendi

Alay (...) dan

Bl. (...) Bl. (...)

Fırka topçusu — Kumandanı: Binbaşı (...) bey

Alay (...) Tabur 2

Bl. 4 Bl. 5 Bl. 6

İstihkâm — Tb. (...) Bl. (...)

Kumandanı: Yüzbaşı (...) efendi

Sıhhiye heyeti — Reisi: Binbaşı (...) efendi

Fırkaya mülhak köprücü takımı — Kumandanı: Yüzbaşı (...) efendi

Fırkaya merbut nakliye ka'arı — Kumandanı: Binbaşı (...) efendi

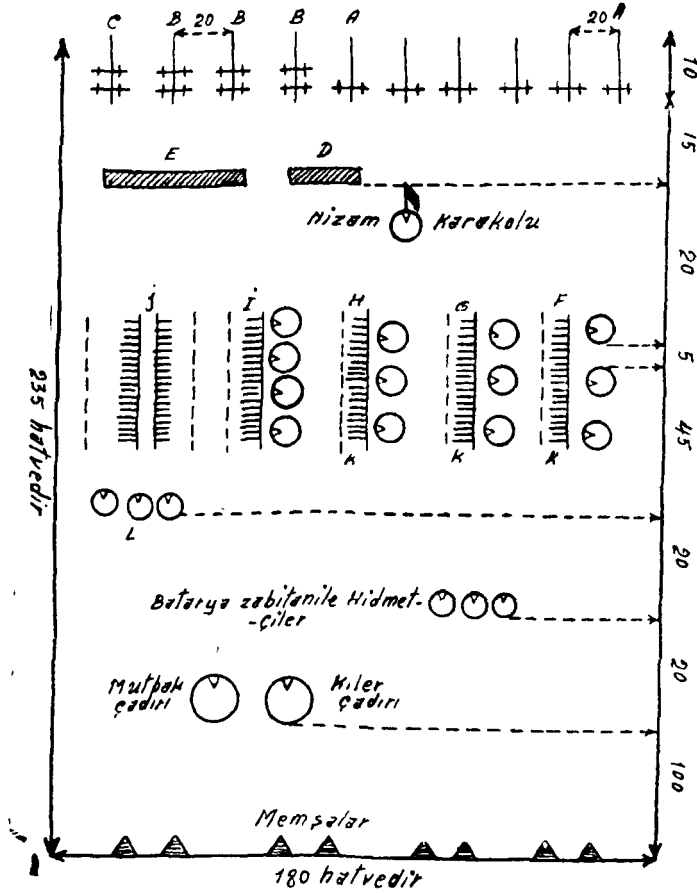
Erzak kolu

Cephane kolu

(İhtar) — Fırkalara ilhak edilecek olan süvari bölüklerle topçu bataryalarının adedi icabı hale göre tadil olunabilir.

Seferber halinde bir piyade topçu bataryasının çadırli ordugâhi

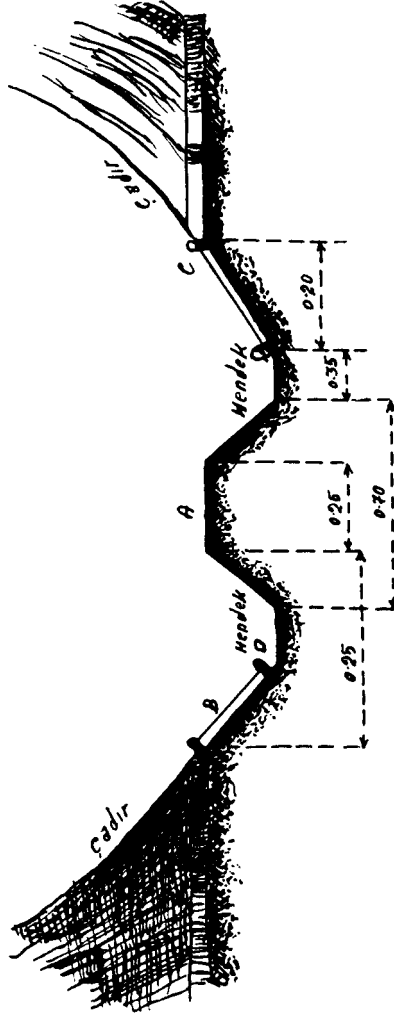

Bâladaki şekle dair izahat :

a) Toplarla toparlaklar. b) Kapaklılar. c) Demirci arabası. d) Bataryanın fazla eşyası. e) Yük hayvanlarile naklolunan cephanе sandıkları.

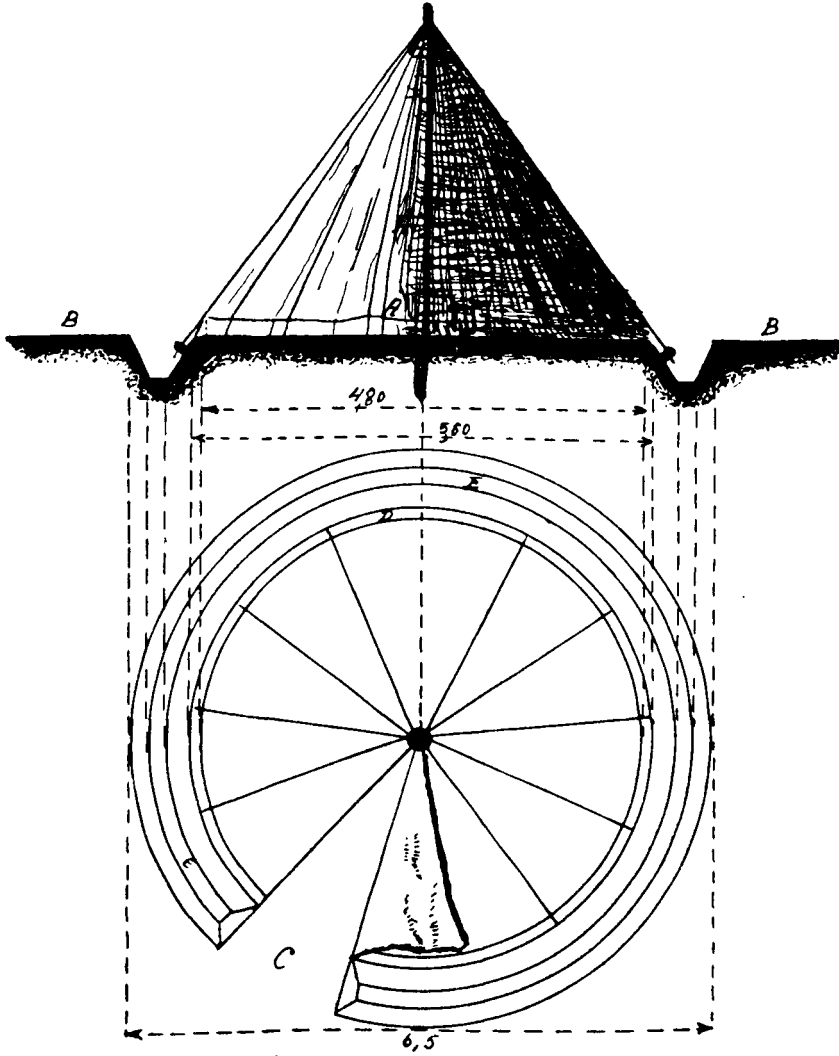
f) Birinci takım } Çadırlarile hayvanat tavlası olup buradaki çadırlarda her
g) İkinci " } takımın numara neferatı ile arabacılar ve top çavuşları bu-
h) Üçüncü " } lunacağı gibi başçavuş birinci takımda ve borozanlar dahi
usulen bulunacağı mahalde yerleşirler.

i) Kapaklılarla demirci arabasının vesair hayvanat tavlasile bunlara mensub efrat ve küçük zabitanla ihtiyat neferatının çadırları. k) Takımların hayvanat ile kaltaklarından ibaret olup (8) hatvelik bir mesafe dahilinde tertip olunmuştur. j) Yük hayvanatının tavlaları. l) Alelümum saftan hariç efradın çadırları yani cephanе neferatı ile cephanе nakline mahsus mekâri efradı ve herbende, nalbant, saraç, kamacı, marangoz, demirci, terzi ve kunduracı amesi bulunup icabında mezkûr çadırlar tezyid edilir.

- C — Küçük kazık
 A — Dar sokak
 D — Büyük kazık
 B — Büyük ip

Bir çadırın şekil ve eb'adı

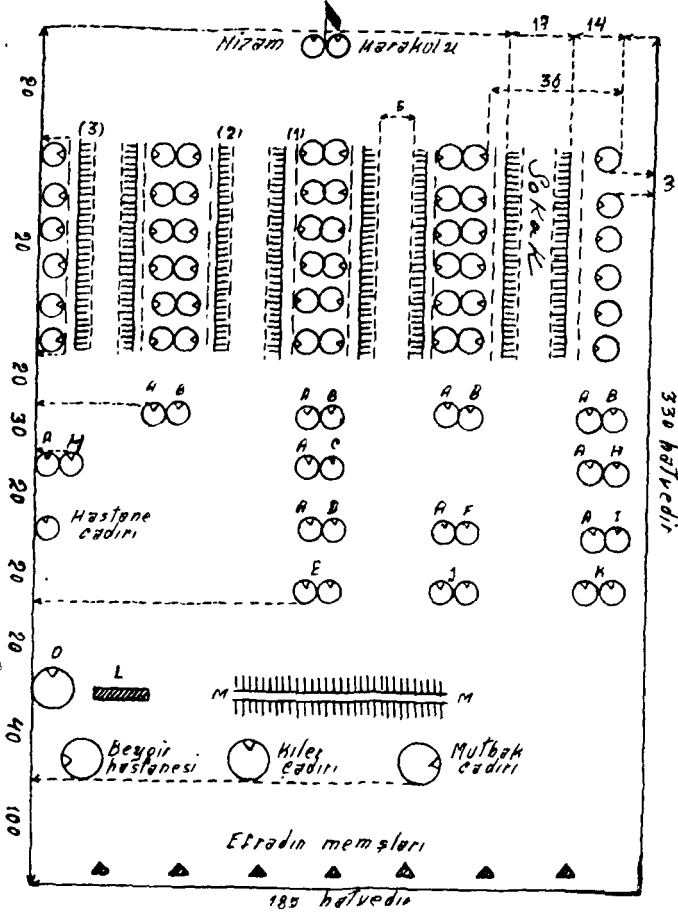

a) Çadırın direği	d) Çadırın eteği
c) Çadırın kapısı	e) Hendek tabanı
b) Sathı zemin	

(f g) Çadırın nısıf kutru dahilisidir: (Üç hat e yani 2,40 metredir). (f h) Çadırın nısıf kutru haricisidir: (Üçbuçuk hatve yani 2,80 metredir). (h i) iki çadırın muhiti haricilerinden itibaren bırakılacak sabit mikdar ki iki hatve yani 1,60 metredir.

Seferber halinde bir süvari alayının çadırı ordugâhı

Şekle dair izahat :

- 1 — Kılıç ve mızraklar hattı
- 2 — Eger takımlarının bulunduğu hat
- 3 — Hayvanat tavlaları
- b) B1 zabitanına mahsus çadırlar
- a) Hizmetçilere mahsus çadırlar
- h) Binbaşılara kolbaşısına mahsus çadırlar
- c) Miralay ile kaymakam çadırı
- ı) Tabip ve baytara mahsus çadır
- f) Eczacı ve cerraha mahsus çadır

- d) Alay kâtibine ve yaveri harbile imam ve sancaktara mahsus çadır
- k) Sıradan hariç küçük zabitanaya mahsus çadır
- j) Sıradan hariç onbaşılara efrada mahsus çadır
- e) Mekârici efradına mahsus çadır
- o) Cephane çadırı
- l) Samanlık, ot ve fazla eşya mahalli
- m) Alay erkânının yedek hayvanat ile umum yük hayvanatının çifte tavlaları

No: 131 — Rusya hududunca matlup olan emri asayişin idamesi için ittihaz olunan mukarreratın temini icraatına memur serkomiser ile maiyeti komiserlerin sureti hareket ve esas vazifelerine dair talimat

12 cemaziyevvel 1318 ve 25 ağustos 1316

Madde 1 — Rusya hududunca matlup olan emnü asayişin idamesi-ne serkomiser unvanile Mirliva Tefvik Paşa ile kendisine zabitanı askeri-den terfik olunan üç komiser memurdurlar.

Madde 2 — Karadeniz sahilinden bed' ile Beyazıd civarında İran hududuna kadar imtidad eden Rusya hududu üç mıntakaya taksim olunarak bir mıntakanın hüsnü muhafazası bir komiserin uhdei rüyet ve kifayetine tevdi olunduğu gibi işbu üç mıntakanın bir baştan öbür başına kadar umumî serkomiserin ziri idaresinde ve komiserler dahi anın tahtı emir ve nezaretindedirler. Zikrolunan üç komiser ile hüsnü idarei maslahat kabil olmadığı takdirde orduyu hümayunca zabitanı askeriyenin muktedirlerinden daha bir iki komiser intihap ve istimal olunabilir. İşbu komiserlerin kaçınıcı komiser oldukları sırasile tayin ve beyan edilecektir.

Madde 3 — Serkomiserin ve refakat komiserlerinin esas vezaifi hudud boyunca emnü asayişin idamesi ve binaenaleyh bir cihetten diğer cihete eşirra ve eşkiya duhulünün meni hususundan ibarettir.

Madde 4 — Bir taraftan diğer tarafa eşirra ve eşkiya duhulüne meydan ve imkân bırakmamak için hattı hudud üzerinde kâin tarassud kuleleri arasında temini muhaberat ve münasebat elzem olduğundan her bir tarassud kulesinden bir gün sağ cihetindeki tarassud kulesine ve ertesi gün sol cihetindeki tarassud kulesine ekalli bir çavuş refakatinde olmak üzere mevkiin icabına göre mikdarı kâfi süvari ve piyade efraddan mürekkep bir devriye kolu çıkarılacak ve tarassud kulelerinin birinden diğerine ve her hangi bir tarassud kulesinden istinad kulelerine mehtap ile ve güneş ziyasıyla veya sair vesait ile nakli ihbar edilmek için tesisi vesait olunmakla beraber muhaberatın sür'ati cereyanını bir kat daha teminen tarassud kuleleri hemen şimdiden yekdiğerine telgraf hatlarıle raptedilerek hududun bir başından öbür başına dek işbu vesait ile müddeti kalile zarfında ihbarı vukuat ve teatii malûmat olunması imkânı istikmal kılınacaktır. Şu halde bir mahalden eşirra ve eşkiya duhulü anında hemen civarı tarassud kuleleriyle istinad kulelerine haber verilmekle beraber takib ve derdestleri emrinde istical edilecektir. Tarassud kuleleri

heyinde tesis ve temdid olunacak alâmetlerle telgraf hatlarına ait oldukları mıntakaya göre birer numara vazolunacaktır.

Madde 5 — Hattı hudud üzerinde kâin tarassud kulelerinin adeden noksâmı var ise münasib mahaller intihab olunarak icabatı mahalliyeye göre blok havz şeklinde veyahut halen mevcut olan kuleler resminde kuleler inşası bairadei seniye hazreti hilâfetpenahî mukarrer olduğundan işbu karar dairesinde icabeden kulelerin serian yaptırılarak hattı hudud üzerindeki tarassud kuleleri ikmal olunacaktır.

Madde 6 — Cümlei iradei seniyei hazreti zilullahiden olduğu üzere tarassud kulelerinin istinatgâhları olmak üzere hattı hududun geri taraflarında mebni merkez kulelerinin birinden diğerine veyahut işbu merkez kulelerinin yakınında bulunan kaza merkezlerine telgraf hatları temdid ve inşa olunarak hududun bir başından öbür başına kadar telgrafla temin ve tesisi muhaberat olunacaktır.

Madde 7 — Rusya Devleti fahimesi ülkesinden bizim tarafa ve bizim cihetten devleti müşarileyha ülkesine eşirra ve eşkiya duhulünü haber vermek için hangi mıntaka üzerinde münasib ise o mıntaka üzerindeki kapı civarında bulunan merkez istinat kulesinden karşı tarafta Rusya Devleti fahimesi istinad kulesine kadar telgraf hattı temdid ve inşası dahi cümlei mukarrerattan olmasile hattı hudud üzerinde bir veya iki mahalde istinad kulelerinden kapılara kadar telgraf hattı temdid olunacaktır.

Madde 8 — Her mıntakanın komiseri kendi mıntakasının civarında ve hini hacette mıntaka üzerindeki her hangi noktada serian isbatı vücud edebilecek münasib bir mahalde ikamet eyliyecek ve cabeca hat üzerine çıkarak tertibat ve mukarreratın hüsnü icra ve idamesini teftiş ve muayene ile hatalar görür ise tashih edecek ve serkomiser ile bilmuhabere aladdevam temin ve takriri emnü asayişe dikkat eyliyecektir.

Başkomiser dahi hattı hududun bir başından öbür başına kadar her hangi bir noktada süratle isbatı vücud edebilecek suretle bir mahalli kendisine makar ittihaz eyliyerek tertibat ve mukarreratın hüsnü icra olunup olunmadığını vakit vakit hudud üzerine çıkarak tahkik ve teftiş eyliyecek ve bilvücuh hudud üzerinde emnü asayişin idamesine ve hukuku hemcivariye mugayir ve şikâyeti mucib bir hal ve hareketi gayri maraziyenin zuhur edememesine fevkalâde dikkat ve itina edecektir.

Madde 9 — Komiserlik dördüncü orduyu hümayun müşiriyetine merbut bulunduğu cihetle emri muhabere bittabi müşiriyeti müşarileyha vasıtasile vuku bulacaktır.

Madde 10 — Serkomiser dördüncü orduyu hümayun müşiriyeti celilesi kumandası altında bulunduğundan hudud muntakalarının her biri hangi taburların muhafaza ve idarelerine tevdi olunacağı ve icabı mevki ve hale göre tarassud ve istinad kulelerinde kaçar nefer bulunacağı ve kaç aded tarassud kulesinin bir zabıt kumandasına tevdi kılınacağı ve hangi istinad kulelerinin bölükler ve hangilerinin taburlar merkezi ittihaz edileceğini müşiriyeti müşarileyha ile bilmuharebe kararlaştırılacak ve ahvali aleladede her yirmi dört saatte bir kere bir iş zuhurunda saati saatine müşiriyeti celileye batelgraf beyanı hal eyliyecektir.

Madde 11 — Onuncu maddede gösterilen tertibat kararlaştırıldıktan sonra canibi müşiriyetten haritasile beraber makamı seraskeriye irsal ve inba edilecek ve bilistizan şerefsadır olacak iradei seniyei mülûkâne üzerine tertibatı mezkûre mevkii icraya konulacak olduğu gibi ileride işbu tertibatın tagyir ve tadiline ve taburların tebdiline lüzum görülecek olur ise vakit gaip olmamak için orduyu hümayun müşiriyetince dairei salâhiyet ve mezuniyeti dahilinde ve mesuliyeti altında olmak üzere taburların mevkiince tadilât ifa edilebilecek ve yalnız hudud boyunda bulunan asakiri şahanenin külliyyetli miktarda sevkiyatına ait muamelâta müşiriyeti müşarileyhaca alelusul istizanı keyfiyet olunacaktır.

No: 132 — Teçhizatı askeriye komisyonunun tesisile teferruatı hakkında iradei seniye

Meclisi Vükelâ Mazbatası

İhtiyacı askeriyenin temini zımında çend sene mukaddem tesisatı askeriye ianesi namile bir ianei umumiye tertip ve ana dair bir nizamnamei mahsus tanzim edildiği gibi levazımat ve mühimmatı askeriyenin mubayaasınca menfaati devlete mugayir ahval hudusuna imkân kalmamak için Osman Paşa merhumun nezaretinde bir mubayaatı askeriye komisyonu dahi teşkil kılınmış ise de tesisatı askeriye ianesinin cem ve celbile haddi muayyenine iblâğı hususuna kema yelik itina olunmadığı ve mubayaatı askeriye komisyonunca da matlubu âli olan intizamı muamelenin teessüs edememiş olduğu ahiren anlaşıldığına binaen teshili husulü maksad için gerek tesisatı askeriye komisyonuna ve gerek mubayaat komisyonuna aid vezaiif ve muamelât ile iştigal etmek ve bir başkâtib ve üç muhasib ile bir veznedardan mürekkep olmak üzere Şûrayı Devlet Mülkiye Dairesi azasından Hasan beyin nezareti altında bir komisyon teşkili ve müteferriatı hususunun müzake-

resile kararına arzı hakkında şerefsadır olan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahiye mübelliğ tezkerei resmiye bu işe müteallik tezkerei hususiye ile beraber meyanei bendegânemizde kıraat ve mütalea olundu. Hükmü celili emir ve fermanı hümayunu mülûkâne badema tesisatı askeriye ianesi akçesinden tesviyei bedelâtı lâzım gelen esliha ve levazım ve mühimmatı askeriyeinin lüzum ve sureti mubayaalarile pazarlık ve konturatoları kemakân devairi müteallikasınca kararlaştırılıp yapılmak üzere esmanının bu babda ya doğrudan doğruya ciheti askeriyeden yahud meclisi acizanemiz kararile tarafı sadarettten vukubulacak arz ve istizan üzerine şerefsadır olacak iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî mantuku celili veçhile salifüzzikir komisyonca ifa ve itası ve komisyon muamelâtı Maliye Nezaretince sureti mütemadiyede teftiş edilmek mukatazi olmasile komisyonun indelhace devairi devletle vaki olacak muhaberatinın nezareti müşarileyha vasıtasile icrası ve tesisatı askeriye namına cem olunarak komisyon hesabına gönderilecek iane akçesi hazinesi maliyece edna bir ilişige duçar edilecek olursa ileride bunun mesuliyeti yalnız komisyona raci olacağı cihetle öyle bir hal vukuu hiss olunmaz keyfiyetin komisyon tarafından doğrudan doğruya atebel ulyai mülûkâneye arz ve ihbarı ve komisyonca her üç ayda bir cetveli hesap tertip olunup bunun Babıâli vasıtasile hakipayı hümayunu şahaneve takdimi ve tesisat ve mubayaatı askeriye komisyonlarında bulunan evrak ve defatirin işbu komisyona devir ve teslimi ve mezkûr komisyonun hazinesi celileli maliyede in'ikat etmesi merkezinde bulunmuş ve velinimet biminnetimiz zatı hilâfet sımat efendimiz hazretlerinin minkablürrahman mütehâllik buyruldukları celâili hasaili merahimpira ve ulüvvü himmet ve semuhiyet mekârimentüma iktizayı maali ihtivasınca devleti aliyelerinin her suretle itilâsı emrinde vesima orduyu hümayunların bir kat daha iktisabı intizam ve mükemmeliyet eylemesi hususunda hemişe bideriğ ve sezavar buyrulan inayat ve müsaadati seniyei hazreti hilâfetpenahî cümlei mübeccele ve meşkûresinden bulunan işbu iradatı hüküm beyyinatı cenabı cihanbani mantuku celili veçhile tesisat ve mubayaatı askeriye komisyonlarına aid vezaif ve muamelât ile işgal etmek üzere müşarileyh Hasan beyin nezaretinde ve Hazinesi Celileli Maliyede bir komisyon teşkili ve muamelei müteferriai mebsutanın ifası heyeti bendegânemizce de münasib görülmüş olmakla olbapta.

30 rebülahır 1318 ve 13 ağustos 1316

Meclis Mahsusu Vükelânın manzuru âli buyurulan işbu mazbatası üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda.

14 cemaziyelevvel 1918 ve 27 ağustos 1316

Arz tezkeresi

İhtiyacı askeriye için zımnında çend sene mukaddem tertip olunan tesisatı askeriye ianesinin cem ve celbile haddi muayyenine iblâğı hususuna kemayelik itina olunmadığı gibi mubayaatı askeriye komisyonunca da matlubu âli olan intizamı muamelâtın teessüs edememiş olduğu ahiren anlaşılmasına binaen teshili husulü maksat için gerek tesisatı askeriye komisyonuna ve gerek mubayaat komisyonuna ait vezaif ve muamelât ile işğal etmek ve bir başkâtip ve üç muhasib ile bir veznedardan mürekkep olmak üzere Şûrayı Devlet Mülkiye dairesi azasından utufetlû Hasan Beyefendi hazretlerinin nezareti altında ve hazinesi celileli maliyede bir komisyon teşkili hususunun ve müteferriatının müzakeresile kararının arzı hakkında şerefsadır olan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahiye mübelliğ tezkeresi resmiye ve bu işe müteallik tezkeresi hususiyeti utufileri üzerine meclisi mahsusu vükelâdan kaleme alınan mazbata leffen arz ve takdim kılınmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefsünvuh ve sudur buyurulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile.

30 rebiülahir 1318 ve 13 ağustos 1316

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkeresi samiyeyi sadaretpenahileri Meclisi Mahsusu Vükelânın mazbatası maruzasile manzuru âli olarak mazbatası mezkûreye zeyil terkimile de tebliğ kılındığı üzere mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda.

14 cemaziyelevvel 1918 ve 27 ağustos 1316

No: 133 — Kastamonu Vilâyetinde çuval, ip, halat ve kanaviçe fabrikası tesisi imtiyaz mukavelenamesi

15 cemaziyelevvel 1318 ve 28 ağustos 1316

Bir taraftan Devleti Aliye namına hareket eden Ticaret ve Nafia Nazırı ve diğer taraftan Kastamonuda ip halat çuval ve sicim imaline mahsus bir fabrika tesisini müteahhid Saadetlû Hüsnü bey arasında mevaddı atıye kararlaştırılmıştır.

Madde 1 — Kastamonu vilâyetile sancaklarına aid olmak üzere çuval ip halat ve kanaviçe imaline mahsus su veya buhar ile müteharrik bir fabrika tesisi için Saadetlû Hüsnü beye yirmi beş sene müddetle imtiyaz ita olunmuştur.

Trabzon ve Ankara Vilâyetleriyle İzmit sancağı dahilinde aharr tarafından bu gibi bir fabrika inşası imtiyazı talep olunduğu surette sahibi imtiyazın aynı şeraitle mezkûr fabrikayı inşaaya hakkı rüçhanı olacaktır.

Madde 2 — İşbu imtiyazın evvelce mevcut olan fabrika ve tezgâhlar ile bundan böyle efradı ahali tarafından yapılip el ile işledilecek bu nevi ip ve halat ve saire tezgâhlarına şümulü olmyacaktır.

Madde 3 — Vilâyeti mezkûre dahilinde ve müddeti imtiyaziye zarfında aharı tarafından o nevi bir fabrikanın tesis ve inşasına müsaade kılınmıyacak ve sahibi imtiyaz fabrika mahallini intihabda mahallî hükümetinin reyini istihsal eyliyecektir.

Madde 4 — Fabrikayı tesis ve inşa ile işletirmek üzere fermanı âli tarihinden itibaren nihayet bir buçuk sene zarfında bir anonim osmanlı şirketi teşkiline ve işbu şirketin tarihi teşekkülünden itibaren üç sene hitamında inşaatı bilikmal imalâta da mübaşeret eylemeğe sahibi imtiyaz veya makamına kaim olacak şirket mecburdur. İşbu müddetler hitamında bir sebebi meşru ve özürlü makbule müstenid olmıyarak şirket teşkil edilmediği ve inşaat ikmal ve imalâta mübaşeret olunmadığı takdirde sahibi imtiyaz veya makamına kaim olacak şirket hakkı imtiyazdan sakıt olacaktır.

Madde 5 — Zikrolunan fabrikanın tesis ve inşası için ilk defa olarak memaliki mahrusai şahane ile memaliki ecnebiyeden celbolunacak alât ve edevat ve sair levazımı inşaeye gümrük resminden muaf tutula-

cağı gibi fabrikanın imalâtı daimesi için dahilden tedarik ve mübayaâ olunacak mevaddı asliye ile fabrikanın mamulâtından dahilde sarf ve memaliki ecnebiyeye ihraç edileceklerinden kezalik gümrük resmi istifa olunmayacaktır.

Madde 6 — Sahibi imtiyaz veya makamına kaim olacak şirket senevî Darülaceze için hükûmeti seniyeye otuz aded osmanlı altını ita edeceği gibi nefsi Kastamonuda vaki Nasrullahülkadi namile maruf camii kebirin musakkafatından olan Urgan hanında fûruhtu ötedenberi mutad olan vilâyet kendir mahsulâtından istifa oluna gelen ve arziye namı verilen resmin mikdarı senevisi mahsulâtı mezkûrenin doğrudan doğruya mahallerinden fabrikaya nakli sebebile dört bin kuruştan aşağı tenezzül eylediği hükûmeti mahalliyece teheyün ve tahakkuk eyledikte kezalik sahibi imtiyaz veya makamına kaim olacak şirket işbu noksanı ikmale müteahhiddir.

Madde 7 — Sahibi imtiyaz veya makamına kaim olacak şirket fabrika mamulâtından devairi askeriye için mübayaası istenilecek eşyanın bir hizmeti müftehire olmak üzere fiatı mukarrereden yüzde beş tenzilât ile fûruhtunu vadeder.

Madde 8 — Makinist ve fen memurlarından maada fabrika amele ve efradı tebaai devleti aliyyeden olacak ve bunlar umumiyetle fes iktisa edecek ve şirket sıfatı tabiiyeti hasebile devairi hükûmetle olan muhaberatta türkçe lisanı istimal eyliyecek ve şirketin bilcümle muamelâtı kavanini devleti aliyei osmaniyeye ve damga nizamnamesine tâbi olacak ve hükûmet ve efradı ahali ile şirket arasında tahaddüs edecek bilcümle deavi mahakimi osmaniyede rüyet edilecektir.

—•—

No: 134 — Şamdan Hicaza temdid ve inşa olunacak demiryolu için cem olunacak isnenin ahz ve kabzına memur ve maliye nezareti dairesinde müteşekkil komisyonun ve taşradaki şubelerinin vezâifine ve işbu komisyon muamelâtının sureti teftişine dair nizamname

23 cemaziyelevvel 1318 ve 5 eylül 1316

Madde 1 — Şamdan Hicaza kadar inşası mukarrer bulunan demiryolu levazımının naklinde istimal olunmak lâzım gelen vagon ve loko-

motiflerin tedariki ve emsali masarifi müstacelei iptidaiyenin tesviyesi için ziraat bankasından küşadı muktezayı iradei seniyei cenabı hilâfetpenahiden olan yüz bin altınlık krediden maada masarifi inşaiyenin bilkeşif ilân edilecek mikdarına ve muavenetin derecesine göre mikdarının tezyidine lüzum görüldüğü takdirde ikinci ve üçüncü olarak yeniden iane biletleri tertip olunmak üzere şimdilik bir milyon altınlık iane cem olunacaktır.

Madde 2 — İşbu bir milyon altınlık ianenin cemi için bir kısmı bir ve bir kısmı beş mecdiyelik ve bir kısmı beş ve bir kısmı on altınlık ve kûsuratın mukabiline verilmek üzere dahi icabı kadar beş ve bir kuruşluk biletler tab ve neşrolunacaktır.

Madde 3 — İşbu tesisi hayretnüma için ahali tarafından verilecek iane kendilerinin hamiyet ve fütüvvetlerine muallâk ve ihtiyarî olup bu babda kimesne hakkında istimali cebir ve şiddet olunmayacak ve gerek sunufu memurinden ve gerek ahaliden toptan külliyetlice muavenette bulunmak isteyenler olur ise anlara komisyonu mahsus tarafından bir makbuz senedi verilecektir.

Tesisi âlii mezkûr için itayî ianatta bulunacak hamiyetmendanın esamisi ve mikdarı ianeleri evrakı havadisle neşir ve ilân olunacaktır.

Madde 4 — İane akçesinin ahz ve sarfı muamelesi Maliye Nezaretinde Nazır Utufetlû Reşad beyefendi hazretlerinin tahtı riyasetinde nezaret muhasebecilerinden mürekkep teşkil olunacak komisyon marifetile icra olunacak ve işbu komisyonca aklâmı merkeziye ketebesinden bir başkâtip ile lüzumu mikdar ketebe ve muhasipler ve kefilli bir veznedar bulunacaktır.

Madde 5 — Mezkûr komisyon tarafından intihap olunacak levn ve şkilde ve maddei sabıkada muharrer kıymetlerde lüzumu kadar koçanlı iane biletleri mirî matbaalarda ve bu komisyon tarafından intihap ve tayin olunacak ilki mutemen memurun nezareti mütemediye ve mesuliyeti zatiyeleri tahtında tabettirilecek ve komisyonca da heyet müvacehesinde komisyonun mührü mahsusı ve reisin mührü zatisile tahtim olunduktan sonra neşir ve tevzi olunacaktır.

Madde 6 — Nezareti müşarileyhadaki komisyonun şubeleri olmak üzere vilâyet ve elviye ve kaza merkezlerinde dahi velâd ve mutasarıfeyn ve kaymakamların nezaretleri tahtında bulunmak ve kendi taraflarından intihap olunmak üzere belediye reislerle muteberan ve hamiyetmendan ağniyayı ahaliden mürekkep komisyonlar teşkil olunacaktır.

Madde 7 — Komisyon tabettireceği iane biletlerinden lüzumu miktarını Dersaadet için alıkoyarak kusurunu sürati fevkalâde ile vilâyata irsal edecektir.

Madde 8 — Komisyon doğrudan doğruya burada tahsil ve taşradaki şubelerinden ahzedeceği iane akçesini bir senedi mersum mucibince Bankı Osmanıye veyahut komisyonu âlice tahtı karara alınacak diğer mahalle teslim etmeğe ve biri tahsilât ve diğeri sarfiyata mahsus olmak üzere tutacağı iki deftere yevmiye vuku bulacak makbuzat ve medfuatı kâffe müfredat ve tahsilât ile kayıt ve terkim ve zirlerini heyetçe her akşam tahtim ile işbu vukuatı yevmiyeyi mübeyyin bir cetveli ve her üç ayda bir kere dahi hesabâtı umumiyeyi mutazammın bir defteri komisyonu âliye irsal eylemeğe mecbur ve mükellef olacaktır.

Madde 9 — Defatiri mahsusasına yevmiye kaydolunacak makbuzat ve medfuatın müstenid olduğu evrak ve senedat üzerine defatiri merku-medeki tarihler kayıt ve tahrir ve sıra numarası terkim olunduktan sonra dosya suretinde hıfzına itina olunacaktır.

Madde 10 — Merkez komisyonile taşra şubeleri mahallât ve kura eimme ve muhtaranı vasıtalarile tevziat defterlerini badettanzim iane biletlerini tahsili bedelât zımnında tahsildarlara baimühâber teslim edecekler ve tahsildarlar ise bu biletleri mahallât ve kura eimme ve muhtaranına teslim ettiklerine dair alacakları vusul ilmühâberlerini nihayet üç gün zarfında şubelere ita eyliyeceklerdir.

Madde 11 — Eimme ve muhtaran evvelce kendi marifetleriyle tanzim edilmiş olan taksimat defterleri mucibince mahallât ve karyelerine isabet eden hususî ianeden istifa eyledikleri miktarı üç gün zarfında şubelere irsal edecekler ve teslim eyledikleri para için şubeden koğanlı ilmühâber alacaklardır. Bu ilmühâberi şube heyeti ve veznedar mühürliyecektir. Üç gün müddet eimme ve muhtaranın tahsildaran yedlerine verdikleri ilmühâberler tarihlerinden bed' edecektir.

Madde 12 — Eimme ve muhtaran işbu üç günlük müddeti bilâ özur imrar eyledikleri halde kendilerinden elli kuruştan yüz elli kuruşa kadar cezayı nakdî istifa olunacaktır.

Madde 13 — Velâti izam ve mutasarrıfeyni kiram ve bilcümle kaymakam ve müdürler şubelerin vezaifini teshile fevkalâde ihtınam edeceklerdir.

Madde 14 — Taşra şubeleri mebalığı mustahsalayı yevmiye defterlerine kaydedecek ve mevcudu sandığı beş bin kuruşu tecavüz etmemek üzere teraküm ettirecekleri mebalığ peyderpey en yakın Bankı Osmani şubesine ve bank şubesi olmıyan yerlerde postaya teslim ve alacakları poliçeleri ve posta senedlerini Maliye Nezareti dairesindeki komisyon riyasetine irsal edeceklerdir.

Madde 15 — Taşra şubelerinde bulunacak yevmiye defterlerini her akşam şube heyeti ve başkâtip ile veznedarlar mührü zatileriyle tasdik edeceklerdir.

Madde 16 — İşbu şubeler masarifi kırtasiye vesaireye mukabil şehri nihayet ellişer kuruştan ziyade sarfedemeyecekler ve Dersaadet komisyonu ise üç yüz kuruşa kadar sarfedebilecektir.

Madde 17 — Dersaadet komisyonunda mevcut bulunacak mebalığ-den sarfına lüzum görülecek miktarı komisyonu âlinin kararı üzerine şerefsadır olacak iradei seniyei cenabı mülükâne hükmü münifi veçhile tesviye ve ifa olunacak ve bunun haricinde iane akçesi mavaz'ilehinin gayri bir ihtiyaç için bir zaman velevki betekrar yerine konulmak şartile olsun katiyen sarf edilmeyecek ve bunun hilâfına hareket edenler sarf edecekleri mebalığı tazminden başka hilâfı iradei seniye hareket etmiş olacaklarından bilmuhakeme haklarında muamelei kanuniye tertib olunacaktır.

Madde 18 — Hicaz şimendiferi iane komisyonunun vezaifi teftişiyesi iradei seniyei hazreti hilâfetpenahi ile mansup üç zattan ibaret bir heyete tevdi olunacaktır.

Madde 19 — Heyeti teftişiyeye lâakal haftada bir defa komisyonun defatir ve evrakı sairesini muayene ve tetkik ederek neticei teftişat ve mütaleasını komisyonu âliye bildirecektir.

Madde 20 — Heyeti teftişiyeyi merkeziye taşradaki şubelerin muamelâtını ve nizamname ahkâmına göre hareket olunup olunmadığı keyfiyatını teftiş ve tahkik etmek üzere ledelicab vilâyat adliye ve maliye müfettişleri vasıtasile vezaifi teftişiyeyi ifa eyliyecektir.

Madde 21 — Heyeti Teftişiyeyi Merkeziye taşradaki müfettişlerim netayici tetkikat ve mütalâatını ve ianenin sureti tevzi ve cibayetile muamelâtı sairesinde yoluzluk vakuumda keyfiyeti bittahkik komisyonu âliye bildirecektir.

No: 135 — Yahudi züvvarı hakkında taltimat

14 cemaziyelahir 1318 ve 26 eylül 1316

Madde 1 — Gerek memaliki mahrusai şahanelerden ve gerek memaliki ecnebiyeden lieclizziyare arzı Filistine gidecek olan züvvarı museviye mutlakı sanat ve tabiiyetini ve maksadı seyahatini mutazammın bir mürur tezkeresini veya pasaportu hamil olacaktır.

Madde 2 — Bu makule züvvarı museviye Berut Vilâyetinin veya Kudüsüşerif sancağının hangi iskelesine varacaklar ise oranın tezkere memuruna hamil oldukları mürur tezkeresini ya pasaportu terk ve tevdi ile arzı Filistinde üç ay müddet zarfında seyrü seyahate ve ikamete mezun olacağını mübeyyin bir kuruluş ücreti tabiye mukabilinde bir muvakkat ziyaret ve ikamet tezkeresini istihsal edecek ve bu tezkere kolaylıkla diğer tezkerelerden tefrik edilebilmek için başka şekil ve renkte olacaktır ve bu tezkereler gerek esnayı ikamette ve gerek esnayı seyrü seyahatte memurini hükümet ve zabıta mahalliye tarafından istenildikçe muayene olunacak ve tarihi itasından itibaren muayyen olan üç ay müddetini geçirmiş olanlar zabıta veya mensup olduğu devlet konsolatosu marifetile arzı Filistinden cebren çıkarılacaktır.

Madde 3 — Madde sabıkada beyan olunduğu üzere züvvarı museviyeye memuru canıbinden verilecek muvakkat ikamet tezkerelerinin münderecatını ve tarihlerini mübeyyin her ay nihayetinde bir cetvel tanzimile müddetini geçirmiş olanların arzı Filistinden ihraçları hususunun takibi zımında memurini hükümet ve zabıtaya ita olunacak ve tekâsül edenler mesul tutulacaktır.

Madde 4 — İkamet ve seyahata mezun olduğu müddeti ikmal ile arzı Filistinden çıkacak veya vapura rakib olmak için Berut iskelelerinin birisine gelecek olan veyahut müddeti ikametini geçirmiş olduğu yedinde bulunan muvakkat ikamet tezkeresinden veya hiç ikamet tezkeresi ibraz edememesinden anlaşılacak ve hükümeti mahalliyece cebren çıkarılacak olan züvvarı museviyeye yedinde bulunan muvakkat ikamet tezkeresi ahz ve hıfzla yeniden bir pasaport veya mürur tezkeresi verilecek ve her sene nihayetinde himi vurudunda ahz ve hıfzedilen mürur tezkeresi ile pasaportların ve anların mukabilinde verilen muvakkat tezkereler ve anlara mukabil esnayı huruçta verilen mürur tezkeresinin ya pasaportların konganları Kudüs Şerif merkezine gönderilerek kontrol ve muayenesi icra edilecek ve bu babda hilâfı kaide bir gûna muamele ikına mücaseret olmuş memur var ise derhal tahtı mesuliyete alınacaktır.

**No: 136 — İmtiyaz madalyasının şeraiti mahsusai nizamiyesi
haricinde olarak tevcihinin inha olunmaması
hakkında iradei seniyei hususiye**

27 cemaziyelahir 1318 ve 9 teğrinievvel 1316

Sadakat ve şecaat madalyası namile 21 zilkade 1300 tarihinde ihdas buyrulan imtiyaz madalyaları tebaai sadıkai osmaniyeden ve neferatı askeriyeden velinimet binminnetimiz zatı hilâfetsimat efendimiz hazretlerine karşı dinen ve kanunen mükellef oldukları vezaifi mukaddesei ubudiyet ve sadakati bihakkın ifada tecvizi kusur etmiyenlere ve mülkü millete nafi ve terakkii umranı memaliki şahaneye hadim olacak yeniden bir şey ihtira eyliyenlere ve tarafı devletten memuren bir mahalle izam olunupta umuru memurelerinde isbatı iktidar ve ehliyet ve ibrazı sadakat velhasıl tarafı eşrefi saltanatı seniyeeye calibi tahsin ve aferin olacak her türlü hidematı makbulede bezli ikdamat ve mesaiye gayret edenlere ve bu madalyalara kesbi istihkak ettirecek bir hizmeti memduhai sadıkane ibrazına muvaffak olacak olan bir tabur neferatının heyeti mecmuasına münhasıran tarafı eşrefi cenabı şehinşahiden ihсан buyrulacağı tarihi mezkûrda neşrolunan nizamnamenin mevaddı umumiyesinde sarahaten muharrer olduğu ve işbu madalyaların badelfefat evlâda intikal edebileceğine dair nizamnamei mezkûrda hiç bir işaret bulunmadığı halde bir müddetten beri devairi resmîyece işbu madalyaların nizamnamei mezkûrda muharrer esbabı mucibeden hiç birinin subutuna dair edille ilâve edilmeksizin sadece tevoih ve ihсан buyrulması hakipayı hümâyunu mülûkânedan istirham olunmakta olduğuna ve halbuki bu halin devamı madalyaların ihdasından maksadı âli olan ef'al ve harekâtı memduhaya teşvik ve terğibi esası zayi olmasını müstelzim olacağı gibi bir takım naehil adamların bu madalyalara nailiyetleri mülâbesesile bulundurulmaları muhtemel olan hidematı Devleti Aliyede suiistimalât ika etmelerine dahi sebebiyet vereceği derkâr olduğuna mebni badema nizamnamei mezkûr ahkâmı sarıhasının muhafazasıle yolsuzluklara meydan verilmemesi hususunun iktiza eden devaire tebliğî şerefsudur buyrulan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahi iktizayı âlisinden olmakla olbabda emrû ferman hazreti veliyülemrindir.

No: 137 — Üzerinde esmai şerife muharrer ve emakini mukaddese ve muhadderatı islâmiyenin resimleri mürtesim açık muhabere varakalarının meni idhali hakkında iradei seniye

Meclisi mahsusu vükelâ mazbatası

Arka tarafında beyti muazzamın resmi bulunan açık muhabere varakaları ötede beride tedavül etmekte olduğu arzı atebei ulya kılınması üzerine şerifsudur buyrulup tebliğ olunan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî üzerine telgraf ve posta nezaretinden alınan tezkerede Viyana ve Almanyada bazı şirketler tarafından bunun ve buna mümasîl olarak esmai şerife yazılı varakaların ve kiliseden münkalip cevamii şerife resimlerinin ve muhadderatı islâmiye şeklinde kadınların ve bazı zevatın resimlerini havi muhabere evrakı tab'edilmekte ve postalarca derdestine çalışılmakta olduğu arz ve iş'ar kılınmış ve bu gibi evrak üzerinde beyti muazzamın resmi bulunması ve diğer tarafında saltaneti seniye postaları namına muamelede bulunulması asla caiz olmayacağından keyfiyetin müzakeresile kararının bamazbata arzı şerifsudur buyrulan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî iktizayı âlisinden olduğunu mübelliğ tezkeresi hususiye meyanei bendegânemizde ledelmutalâa zikrolunan varakaların açık muhaberat için istimal olunan posta varakaları olup bunlar üzerinde esmai şerife muharrer ve beyti muazzam ve emakini mukaddese ve muhadderatı islâmiyenin resimleri mürtesim bulunması kat'iyen caiz olmayacağı derkâr idüğüne mebni tekayyüdatı lâzime bilifa o yolda gümrüklerden imrarına teşebbüs edilecek veya postalarla vürud edecek varakaların katiyen meni zımında rüsumat emanetile zabtiye ve posta ve telgraf nezaretlerine ve vilâyata vasayayı müessire icrasının Dahiliye ve o misillü evrak ecnebi postalarile gönderilmemek için sefaratı lâzımaya tebligat ifasının Hariciye nezaretlerine havalesi tezekkür kılındı ise de olbabda ve katıbe ahvalde emrû ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

8 Recep 1318 ve 19 teşrinievvel 1316

Arz tezkeresi

Zahırlarında emâkini mukaddese resimlerini ve esmai şerifeyi havi olduğu halde posta idarelerine ve rüsumata vürud eden açık muhabere varakalarının meni hakkında encümeni mahsusu vükelâda cereyan eden

müzakereyi havi kaleme alınan mazbata löffen arz ve takdim kılınmış olmakla mündericatu hakkında her ne vechile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefsunun ve sudur buyrulursa anıttoku mü'minî infaz olunacağı beyanile.

8 receb 1318 ve 19 teşrinievvel 1316

İradei seniyei mübellîğ hamış

Residei desti tazim olup Encümeni Mahsusu Vükelânın mehfuf mazbatasile beraber manzuru âli buyurulan işbu tezkerei seniyei Sadaret penahîleri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şeref müteallik buyrulmuş olmakla olbabda.

10 receb 1318 ve 21 teşrinievvel 1316

No: 138 — Kaçak harirden mütevellit olarak tebaai ecnebiye aleyhine ikame edilecek daavinin mahakimi nizamiyede rüyeti hakkında iradei seniye

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Adliye Nezaretinden bittakdim Şûrayı Devlete havale buyurulan 4 cemaziyelâhır 1317 tarih ve 456 numaralı tezkere Tanzimat Dairesinde kıraat olundu.

Mealinde Almanya devleti tebaasından Mösyö Antuvan Parmanın yedinde bulunan üç yüz on üç senesi mahsulünden öşrü alınmayan harir kozasının talep olunan iki kat öşründen bir katını mumaileyh tediye edip diğerini vermediği ve bu gibi tuz ve harir cezayı nakdilerinden dolayı tebaai ecnebiye hakkında ikame olunacak daavinin mahakimi nizamiyenin ceza dairelerinde rüyeti Şûrayı Devlet kararı iktizasından bulunduğu cihetle mumaileyhin ceza mahkemesine celbile icrayı muhakemesi düyunu umumiye müdüriyeti dava vekili tarafından istida olunmuş ve mahkeme riyasetinden berayı muhakeme konsolatoya gönderilen celp müzekkeresi üzerine ceza mahkemeleri bu davayı rüyete memur olmadığından celbnameyi tebliğ edemeyeceği dahi konsolos vekili tarafından ifade olunmuş olduğundan ve harir öşrü maddesinden dolayı cereyan eden muhakematın mecalisi idarede icras olbabdaki kanunu mahsus şikâmından bulunduğu halde müddeasileyhin ecnebi tebaasından bulunmasından naşî bu davanın ceza mahkemesi

sinde rüyeti lüzumuna dair elde bir gûna emir bulunmadığından bahisle Cezairi Bahrisefid Vilâyeti İstinaf Müddeiumumiliğinden ba tahrirat istifsarı muamele olduğu ve halbuki Şûrayı Devlet kararının tuz kaçakçılığına müteallik olduğu anlaşılıp harir kozası cezayı nakdisinden dolayı bir gûna karara desteres olunamadığı beyanile olbabda dahi tuz cezayı nakdisi hakkındaki muameleye kıyasen ifayı muamele olunmak iktiza ettiği veyahut bir kararı mahsus bulunduğu halde keyfiyetin iş'arı gösterilmiştir.

Vakıa tuz kaçakçılığından mütehaddis daavinin mecalisi idarede rü'yeti mukarrer olduğu halde mecalisi idareye tercüman celbindeki mahazire mebnî tuz kaçakçılığından dolayı tahtı muhakemeye alınacak ecanibin mahakimi nizamiyede muhakemesi kararı vaki icabından bulunduğundan harir öşründen dolayı mumaileyh hakkında ikame olunan davanın dahi kararı mezbura tevfikân aid olduğu mahkemei nizamiyede rü'yeti ve emsali ecanib hakkında bu veçhile muamele ifası münasip olacağından olveçhile icrayı icabının Adliye Nezaretine iş'arı tezekkür kılını olbabda emir ve ferman hazreti menlehülemrindir.

10 rebiülevvel 1318 ve 24 haziran 1316

Arz tezkeresi

Tuz kaçakçılığından mütehaddis daavinin mecalisi idarede rü'yeti nizamı iktizasından olduğu halde mecalisi mezkûreye tercüman celbindeki mahzura binaen bu kabil daaviden dolayı tahtı muhakemeve alınması lâzım gelen ecanibin mahakimi nizamiye ceza dairelerinde icrayı muhakemesi kararı iktizasından bulunduğundan harir cezayı nakdisinden dolayı Almanya devleti tebaasından Mösyö Antuvan Parma hakkında ikame olduğu Cezairi Bahrisefid Vilâyeti İstinaf Müddeiumumiliğinden iş'ar olunan davanın dahi kararı mezkûra tevfikân aid olduğu mahkemei nizamiye ceza dairesinde rü'yeti ve emsali hakkında bu suretle muamele olunması hakkında Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinden kaleme alınan mazbata Adliye Nezareti celilesinin tezkeresile beraber arz ve takdim olunmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahi şeref müteallik buyrulur ise mantuku mümîfi infaz edileceği beyanile.

12 şaban 1318 ve 21 teşrinisani 1316

İradei seniyeyi mübellîğ hamîş

Residei desti tazim olup melfuflarile manzuru âli buyrulan işbu tezkerei seniyei sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulmuş olmakla olababda.

26 şaban 1318 ve 6 kânunuevvel 1316

No: 139 — Üzerinde âyatı kerimeî Kuraniye muharrer sigara kutuları ve emsalinin men'i idhali ve fûruhtu hakkında iradei seniye

Meclisi mahsusı vükelâ mazbatası

Mısırdan üzerinde bazı âyatı kerimeî kuraniye muharrer bulunan kutuların derununa sigara konulmuş olduğu halde vürud etmekte ve muhadderatı islâmiye tesavirini havi bir nevi açık muhabere varakalarının dahi gizlice fûruht olunmakta bulunduğu arz ve ihbar kılınmış olup böyle sigara kutuları üzerinde âyatı celileî Kuraniye bulunmasının şer'an ne gibi muameleyi istilzam edeceği derkâr bulunduğundan gerek bu babda gerek muhadderatı islâmiye resimlerini muhtevi muhabere varakalarının meni hususunda bir karar ittihazile arzı şerefsünuh ve sudur buyrulan emrû fermanı hümayunu cenabı hilâfetpenahî mantuku münifinden bulunduğunu mübellîğ tezkerei hususiye meyanei bendegâne-mizde ledelmütalea vakıa âyatı celileî fûrkaniyenin öyle sigara kutuları ve emsali şeyler üzerinde bulunarak şurada burada satılması kat'iyen caiz olamayacağı gibi bu misillü kutuların Mısırdan gelmekte olduğu ihbar edilmesine göre buna Mısır Hidiviyetince de müsaade olunmamak iktiza edeceğine ve açık muhabere evrakı üzerinde münasebetsiz resimler bulundurulmaması ve hususile muhadderatı islâmiye şeklinde tesaviri havi olmaması lâzimededen olup postalar ile vürud edecek bu misillü resim ve tesaviri havi bulunan muhabere varakalarının men'i bilistizan şerefmüteallik buyrulan emrû fermanı hümayunu hazreti padişahî hükümü celili veçhile devairi aidesine tebliğ edilmiş olduğu ifadatı vakıadan anlaşıldığına mebni bu babda Rûsumat Emaneti ile Zaptiye Nezaretine tekidi tebligat ile beraber öyle âyatı kerime muharrer kutu ve sair bu gibi şeylerin idhal ve fûruht edilememesi için fevkalâde iltizamı dikkat

ve gayret edilmesinin sureti mahsusa ve müessirede iş'arı hususunun Dahiliye Nezaretine havalesi ve kâffeî islâmın riayeti tammeye mecbur bulunduğu âyatı kerimeî Kuraniyenin böyle sigara kutuları ve emsali şeyler üzerinde bulundurulmaması için tedabiri mâniâ ittihazının dahi Hidiviyeti müşarünileyhaya tavsiyesi tezekkür kılındı ise de olbabda ve katıbeî ahvâlde emrû ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

2 şaban 1318 ve 12 teşrinisani 1316

Arz tezkeresi

Mısırdan üzerinde bazı âyatı kerimeî Kuraniye muharrer bulunan kutuların derununa sigara konulmuş olduğu halde vürud etmekte ve muhadderatı islâmiye tesvirini havi bir nevi açık muhabere varakalarının dahi gizlice fûruht olunmakta idüğü mesmüî âli olmasile bunların men'î için bir karar itihaz ve arzı hakkında şerefsadır olan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahîyi mübelliğ tezkeresi hususiyeyi utufileri Meclisi Mahsusu Vükelâda ledelmütalea cereyan eden müzakereyi havi kaleme alınan mazbata leffen arz ve takdim olunmakla münderecatı hususunda her ne veçhile iradei seniyei cenabı cihanbanî müteallik ve şerefsudur buyurur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile.

2 şaban 1318 ve 12 teşrinisani 1316

İradei seniyei mübelliğ hamîş

Residei desti tazim olup Meclisi Mahsusu Vükelânın mazbataî maruzasile manzuru âli buyurulan işbu tezkeresi samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şeref sudur buyurulmuş olmakla olbabda.

29 şaban 1318 ve 9 kânunuevvel 1316

**No: 140 — Bulgaristan Emaretile münakid
gümrük itilâfnamesi**

6 Ramazan 1318 ve 15 kânunuevvel 1316

Sair memaliki mahrusai şahane ve Bulgaristan ve Rumelii şarki gümrük tarifeleri hakkında icra olunacak tadilât berveçhi atidir:

Ervelâ - Memaliki şahane mahsulât ve mamulâtından bulunan emtia Bulgaristan ile Rumelii şarkiye gümrük rüsumundan muaf olarak idhal

olunacaktır ve kezalik Bulgaristan mahsulât veya mamulâtından bulunan emtia Dersaadet ile bilcümle vilâyatı şahaneyeye gümrük rüsumundan muaf olarak idhal olunacaktır. Saniyen: maamafih şurası mukarrerdirki küçük mevaşi yani koyun ve dişi koyun, kuzu, teke, keçi, oğlak, domuz, yumuşak ve sert buğday, çavdar, kızıl buğday, mısır buğdayı, arpa, alef ve darı ile işbu hububatı mütenevviadan hasıl olan dakıklar memaliki şahaneyeye hini idhallerinde kemakân kıymeti rayiç üzere yüzde sekiz resmi gümrüğe tâbi olacaklardır. Ve kezalik çamaşır yıkamaya ve tathiri vücuda mahsus sabunlarla deriler ve deri mamulâtı yani ham ve işlenmiş derilerle her nevi sahtiyan ve pamuk ipliklerinin Bulgaristanla Rumelii şarkiye hini idhallerinde rayiç üzerinden yüzde sekiz resmi gümrüğe tabi tutulacaklardır. Salisen: Tuz ve tütün ile ispirto, rakılar, iksir, likör, şarap, bira ve sair bu misillü her nevi meşrubatı küüliye işbu tadilâtan hariç olduğundan Hükümeti Seniye ile Bulgaristan emaretinin tensibine göre elyevm meriyülicra olan usule veya diğer bir usulü mahsusaya tâbi kalacaklardır. Rabian: Bulgaristan emareti helva ve rahatı halkum, şekerleme, nuga, sepet ve fıçı derununda zeytin, fıçı ve tulum ve desti içinde her nevi ruganı zeyt, taze ve kuru ve tuzlu ve isde kurutulmuş balıklar ve kuru her nevi sebze ile kuru ve taze meyveler, tahan, susam, kösele ve rayhasız sabunlar, yazmalar, bilcümle keten ve pamuk ve yün ve ipek mensucatı, balmumu, palamut ve kerestelerden zecriye (aksiz) rüsumu istifa etmiyecektir. Hamisen: memaliki şahane mahsulât ve mamulâtından bulunan emtia Bulgaristan ile Rumelii şarkide elyevm yerli mahsulât veya mamulâtı mümaseden istifa olunan rüsum müstesna olmak üzere ne ihtisap ve ne de rüsumu saireye tâbi olmayacaktır. Kezalik Bulgaristan ve Rumelii şarkî mahsulâtından olan emtia memaliki şahaneyeye hini idhallerinde memaliki şahanenin yerli mahsulâtından istifa olunan rüsum veya tekâliften maada bir gûna rüsum ve tekâlîfe tâbi olmayacaktır. Sadisen: memaliki şahanede veya Bulgaristan emaretile Rumelii şarkiden gelen emtia üzerine ne bir gûna rüsumu cedide tarh olunacak ne de tezyidi rüsum edilecektir. Sabian: Memaliki şahane ile Bulgaristan emareti ve Rumelii şarkî mahsulâtı işbu tadilâta tevfikan muafiyeti rüsumdan müstefid olabilmek üzere kıymetleri üç yüz frangı tecavüz etmiyen emtia için mahreç nahiyesi müdürü tarafından verilmiş bir menşe şahadetnamesi mahsulâtı mezkûreye merbut olacaktır. Kıymetleri üç yüz frangı tecavüz eden emtia için mezkûr şahadetname memaliki şahanede mutasarrıf veya kazanın en büyük mülkiye memuru tarafından ve Bulgaristanla Rumelii şarkide

prefe muavini veya mevrîd mahallin en büyük mülkiye memuru tarafından ita olunmalıdır. Osmanlı menşe şahadetnameleri Bulgaristan ile Rumelî şarkide Bulgaristan ve Rumelî şarkî menşe şahadetnameleri dahi memaliki şahane her gûna pul veya kaydiye rûsumundan muaftır. Samisen: İşbu tadilât nihayet bin dokuz yüz senei milâdiyesi şehri kânunuevvelinin on beşinci günü mevkii icraya vazolunacak ve canibi hükûmeti seniyyeden veya Bulgaristan emareti tarafından mefsuhiyeti ilân olununcaya değin düsturülamel kalacaktır. Maamafih şurası mukarrerdir ki tadilâtı hazıra ancak ilâm mefsuhiyeti tarihinden itibaren dokuz ay sonra hükümden sakıt olacaktır.

İmza İmza
T. İvançof Necip

**No: 141 — Muhacirin puluna tâbi evrakı pulsuz olarak kabul
ile muamele icra eden memurine cezaen iki misli pul
ilsak ettirilmesi hakkında iradei seniye**

10 ramazan 1318 ve 19 kânunuevvel 1316

Meclisi mahsusı vükelâ mazbatası

Şûrayı Devlet Mülkiye Dairesinin meyanei bendegânemizde kıraat olunan mazbatasında ekseriyeti âra canibinden dermeyan olunduğu veçhile hasılatı muhacirin masarifine karşılık olmak üzere ihdas edilen pulların tarifnamesince bazı tevsiat icrası hakkında Maliye Nezaretinden arz ve takdim kılınan cetvel üzerine keyfiyetin tahtı karara alınması şeref müteallik buyrulan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî iktizayı alisinden bulunmasına ve mezkûr tarifeye tadilen ve müceddeden derç edilen rûsumu istiksar olunacak derecede olmamasına mebni mezkûr pul tarifesince icra kılınan tadilât ve tevsiat münasip olduğu gibi bu pullara tâbi olan evrak pulsuz olarak ibraz veya ita olduğu halde bunlar üzerine devair ve mahakim ve sair makamatça bir gûna muamele olunmaması ve bu makule evrakı pulsuz olarak kabul ile muamele icra edenlere cezaen iki misli pul ilsak ettirilmesi suretinin usul itihâzı dahi muvafıkı maslahat görülerek tarifei mezkûre leffen arz ve takdim kılınmış olmakla makrûnu müsaadei seniyei hazreti hilâfetpenahî olduğu takdirde ifayı muktazasının Maliye Nezaretine havalesi tezekkür kılındı ise de olbabda ve katubei ahvalde emir ve فرمان hazreti veliyülemir efendimizindir.

**No: 142 — Posta münakalâtı hakkında Posta ve Telgraf
Nezaretile Rus Seyrisefain ve Ticaret Kumpanyası
beyninde münakid mukavelename**

10 ramazan 1318 ve 19 kânunuevvel 1316

Saltanatı Seniye Posta ve Telgraf Nezaretile Odesada kâin Rus seyrisefain ve ticaret kumpanyası arasında mevaddı atıye karargir olmuştur.

Madde 1 — Saltanatı Seniye Posta ve Telgraf Nezareti Odesada kâin Rus seyrisefain ve ticaret kumpanyasına münhasıran mesaliha dair olan telgrafnamelerini şeraiti atıye ile meccanen keşide eylemek salâhiyetini bahşeder.

Evvelen: Kumpanyanın Dersaadette bulunan baş acentehanesine sevhili osmaniyeden İnebolu Samsun Ordu Giresun Trabzon Midilli Selânik Aynaroz Sinop Tirebolu Rize Çanakkale İzmir Mersin Sisam Sakız Trablus Şam Berut ve Yafada bulunan Acentehanelerine Mecmuu mahiye nihayet safi dokuz yüz kelimeyi tecavüz etmemek üzere açık ve mesaliha dair telgrafnamelerin meccanen keşidesi salâhiyeti bahş edilmiştir. Kumpanya sevhili osmaniyede başka acentehane ihdas veyahut ilga eylediği halde ihdas olunanlar hakkında işbu mukavelename ahkâmı tatbik olunmak ve ilga edilenler hakkında iptal edilebilmek üzere merakizi lâzıme malûmat verebilmesi için Posta ve Telgraf Nezaretine vaktinde ihbarı keyfiyet eyliyecektir.

Saniyen: Bundan başka Dersaadette bulunan baş acentehane mesaliha dair olarak adedi mezkûr dokuz yüz kelime dahilinde olmak üzere beher kelimedede hissei hükümet olan yirmi santim tenzili ücretle kumpanyanın Odesada bulunan idarei merkeziye ve acentehanesine Odesa kablosu tarikile telgrafnamelerini keşide edebileceklerdir.

Salisen: Fıkrai evvelide mezkûr acentehanelerin her biri gerek Der-aliyede bulunan baş acentehane ile gerekse sevhili osmaniyede bulunan sair acentehanelerle mahiye safi dört yüz kelimeyi tecavüz etmemek üzere muhabere edeceklerdir.

Rabian: Fıkraj ulâ ve salisede mebhus telgrafname diğer bir idare veya hususî kumpanya hututundan mürur eylediği takdirde işbu idare veya kumpanyaya aid bulunan hissei ücret telgrafnamelerin tevdii esnasında peşin olarak tediye olacaktır.

Hamisen: Bir acentehane veya baş acentehane tarafından bir mah zarfında keşide edilen adedi kelimat balâda tayin edilen haddi azami-

den dun olur ise istimal olunmıyan adedi kelimat mahı ati hesabına naklolunmıyacak ise de haddi azamiyi tecavüz eden kelimeler ücrete tâbi tutulacaklardır. Müstacel telgrafnamelerin her kelimesi mahiye yekûnunda üç kelime ad ve itibar olunacaktır.

Madde 2 — Rus seyrisefain ve ticaret kumpanyası dahi osmanlı postahaneleri tarafından teslim olunacak hurç ve posta çanta ve çuval-larile posta paketlerini ve resmî denklere velhasıl devleti aliye posta idaresinin posta ile nakline mesâğ gösterdiği her nevi kıymetsiz müras-elâtı muntazaman ve meccanen nakleylemeği taahhüt eder. Emanatı nakdiye ve her türlü zikiyem müraselât için kumpanya kıymeti mukad-dere üzerinden binde ($\frac{1}{4}$) bir rubu hesabile ücret ahz eyliyecek tir. Bu babdaki hesaplar her üç ay nihayetinde posta ve telgraf idarei merkezivesi ile kumpanyanın Dersaadette bulunan baş acentehanesi ara-sında ve kumpanya vapurlarile nakledilmiş olan bilcümle müraselâtın kıymeti mecmuası üzerine tesviye olunacaktır.

Madde 3 — Hurç çanta çuvalarla posta paketleri ve resmî denk-lerin ve her türlü kıymetsiz müraselâtın teslim ve tesellümü umumiyetle vapurlarda ve saltanatı seniye posta memurları marifetile ve makbuz senedi mukabilinde icra olunacaktır. Emanat ve her türlü kıymetli mü-raselâtın teslim ve tesellümü konşimento mukabilinde icra olunacaktır.

Madde 4 — Vapurlardan hurç ve saire süratı mümkünine ile ve yolculardan ve emtiaı ticariye ve saireden akdem karaya çıkarılacaktır. Hurç ve saire vapurun hareketinden nihayet yarım saat evvel kadar gö-türüldükleri halde tahmiline vapurun kaptanı tarafından mümanaat olunamıyacaktır. Emanat ve kıymetli müraselât için vapurların hareketi saatından nihayet yarım saat evveline kadar talep vukuru halinde acente-haneler tahmül ordinosu itasını red eyliyeceklerdir.

Madde 5 — Kumpanya ikinci maddede zikredilen müraselâtın mu-hafazasından mesuldür. Bunlardan zayıat vuku bulduğu veya mühür ve kurşunları veyahut bağları zedelenmiş olduğu takdirde kumpanya mes-ul ve saltanatı seniye posta nizamâtında musarrah tazminatı bilâ tehir tediyeye mecburdur. Çanta ve müraselâtı sairei mevruddenin hini tesli-minde fena halde zuhur edenler posta memuru hazır bulunduğu halde vapurda açılarak muhteviyatına bakılıp nüshateyn olarak bir kita zabıt varakası bittanzim bir nüshası kaptanda kalacak ve diğeri posta memu-runu verilecektir. Bunun üzerine posta memuru mezkûr zedelenmiş mü-raselâtı bilahz makbuz senedi verecektir. İşbu makbuz ancak zabıt va-rakasıle mütebeyyin muhteviyatı için muteber olacaktır.

Madde 6 — Kumpanya beher iskele için sikleti beş yüz kilogramı tecavüz etmemek üzere posta ve telgraf eşyasını birinci maddede gösterilen iskeleler meyanesinde meccanen nakleyiyecektir. Beş yüz kilogramı tecavüz eden müraselât nakliyesi için kumpanyanın nakliyat tarifei mahsusası üzerinden yüzde elli tenzilât icra edilecektir.

Madde 7 — Kumpanya birinci maddede gösterilen iskelelerin birinden diğerine berayı mesaliha gidecek olan Posta ve Telgraf Nezaretî memurlarının şeraiti atıye mucibince meccanen naklini taahhüt eyler.

Evvelen: İdarei merkeziye erkânı memurini ile baş müdürler ve müfettişler ve merkez memurlarına meccanen birinci sınıf bileti.

Saniyen: Memurini saire ve posta tatarlarına ikinci sınıf bileti.

Salisen: Çavuşlar ve müvezziler için üçüncü sınıf bilet işbu nakliyat için taamiye vapurlarda seyrisefer eden memurlara aiddir.

Madde 8 — Kumpanya posta çantalarını ve emanatı ve posta ve telgraf memurini ve eşyasını bir taraftan İskenderiye ve Portsaid ile diğer taraftan uğradığı sair osmanlı limanları arasında ikinci altıncı ve yedinci maddelerde musarrah şeraitle nakleyiyecek ve fakat İskenderiye ve Portsaidde olan telgrafnamelerinin meccanen kabulünü iddia edemeyecektir.

Madde 9 — Kumpanya posta ve telgraf eşyası için hususî nakliye tarifelerini ve vapurlarının seyrisefer cetvellerini Posta ve Telgraf Nezaretine ve acentahaneleri bulunan mahallerdeki osmanlı postahanelerine tebliğ edeceği gibi ileride vukua gelecek tadilâtı dahi bildirecektir. Vapurların vakti hareket ve muvasalâtları fevkalâde olarak tegayyürata uğradığı takdirde acentahaneler vesatetile doğrudan doğruya lâzım gelen postahanelere malûmat verilecektir.

Madde 10 — İşbu mukavelenamenin akdi ve muhtemelen feshi keyfiyatı saltanatı seniye postalarının posta umuru noktaî nazarından hukuku mevcudesine asla halel getirmez.

Madde 11 — İşbu mukavelename imzalandığı tarihten bir mahsonra mevkii icraya vaz olunup bir müddeti gayri muayyene için muteber olacaktır. İtilâfı tarafeyn ile tadil edileceği gibi feshi hususu bir veya diğer taraftan altı ay akdem tebliğ olunması lâzimedendir. İşbu mukavelename nüshateyn olarak Dersaadette tanzim kılınmıştır.

**No: 143 — Hazinei evkafa ilzam olunan Midilli ve Edremid
ve Burhaniye zeytinlikleri bedeli icarının âşar
nizamnamesine tevfikân tahsili hakkında
iradei seniye**

Arz tezkeresi

Evkafı Hümayun Nezareti Celilesinden bilvurud Şûrayı Devlete havale olunan tezkere üzerine Tanzimat Dairesinden kaleme alınıp leffen arz ve takdim kılınan mazbatada Midilli ve Edremid ve Burhaniyede vaki evkafı mazbuta zeytinlikleri bedelâtının mültezimlerden istifasınca tesadüf olunan müşkilâtın ve bunların mahsus ve meşrutu lehleri mukaddes ve mübarek olup emval ve matlubatı devletin yekdiğerinden farkı bulunmadığından bahisle Hazinei Evkafı Hümayunca ilzam olunan zeytinlikler bedeli icarının mültezimlerin temerrüdü halinde âşar nizamnamesinin otuz dokuzuncu maddesine tevfikân bilâ muhakeme icra marifetile tahsili hukuku evkafı şerifenin vakit ve zamanile istifasını temin edeceğinden olveçhile icrayı icabının Nezareti müşarileyha ile Adliye Nezareti celilesine havalesi hakkında gösterilmiş olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfepenahî müteallik ve şerefsudur buyurulursa mantuku âlisi infaz edileceği beyanile....

26 şaban 1318 ve 5 kânunuevvel 1316

Iradei seniyei mübelliğ hâmiş

Residei desti tazim olup melfufile beraber manzuru âli buyurulan işbu tezkereî samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfepenahî şerefmüteallik buyurulmuş olmakla olbabda...

19 ramazan 1318 ve 28 kânunuevvel 1316

**No: 144 — İzmirde çuval, ip ve yelken bezi fabrikası tesisi
imtiyaz ve mukavelesi**

7 şevval 1318 ve 15 kânunusani 1316

Bir taraftan Devleti aliye namına hareket eden Ticaret ve Nafia Nazarı devletlü paşa hazretleri diğer taraftan İsmir Sancağı dahilinde çuval, ip ve yelken bezi imaline mahsus bir fabrika tesisini müteahhid

mektubii sadrı âli hulefasından Arapzade saadetlû Hikmet Bey arasında mevaddı atıye kararlaştırılmıştır:

Madde 1 — Aydın Vilâyetinin yalnız İzmir sancağına ait olmak üzere çuval, ip ve yelken bezi imaline mahsus ve mahzurdan salim mevkide bir fabrika tesisi için mektubii sadrı âli hulefasından Arapzade saadetlû Hikmet Beye yirmi beş sene müddetle imtiyaz ita olunmuştur.

Madde 2 — İhsan buyurulan işbu imtiyazın evvelce mevcut olan fabrika ve tezgâhlar ile bundan böyle efradı ahali tarafından yapılıp el ile işledilecek bu nevi ip ve çuval ve saire tezgâhlarına şümulü olmu-yacaktır.

Madde 3 — Mezkûr sancak dahilinde ve müddeti mezkûre esnasında aharı tarafından bu nevi bir fabrikanın tesis ve inşasına müsaade olun-mıyacak ve sahibi imtiyaz fabrika mahallini intihapta mahallî beledi meclisinin reyini istihsal edecektir.

Madde 4 — Fabrikayı tesis ve inşa ile işletirmek üzere sahibi im-tiyaz, fermanı âli tarihinden itibaren nihayet iki sene zarfında Osmanlı bir anonim şirketi teşkiline ve yine tarihi mezkûrdan itibaren üç sene nihayetinde inşaata bed ile bir sene zarfında inşaatı ikmale mecburdur. İşbu müddet hitamında bir sebebi meşru veya özü müsbet müstenid olmıyarak şirket teşkil edilmediği takdirde sahibi imtiyaz ve inşaata bed olunmadığı veya inşaat hitam bulmadığı halde şirket hakkı imtiyazdan sakıt olacaktır.

Madde 5 — Zikrolunan fabrikanın tesisi ve inşası için ilk defa ola-rak memaliki mahrusai şahane ile memaliki ecnebiyeden alınacak alât ve edevat ve her nevi levazımı inşaiye gümrük resminden muaf tutula-cağı gibi fabrikanın imalâtına muktazi olup memaliki mahrusai şahane mahsulâtından olarak dahilde tedarik olunacak kendir ve sair mevaddı asliye ile fabrikanın mamulâtından gerek dahilde sarf ve gerek memaliki ecnebiyeye ihraç edileceklerden kezalik gümrük resmi istifa olunmıya-caktır.

Madde 6 — Sahibi imtiyaz fabrika mamulâtından devairi askeriye için mübayaâ edilecek eşyanın piyasadaki alım satım fiyatından yüzde beş tenzilât ile fûruhtunu taahhüt eder.

Madde 7 — Makinist ve fen memurlarından maada fabrika amele ve efradı tebaai devleti aliyyeden olacak ve bunlar umumiyetle fes iktisa edecek ve şirket sıfat ve tabiiyeti hasebile devairi hükûmetle olan muha-beratında lisanı türki istimal eyliyecek ve şirketin bilcümle muamelâti

kavanini devleti aliyei osmaniyeye ve Damga Nizamnamesine tâbi olacak ve hükümet ve efradı ahali ile şirket arasında tahaddüs eyliyecek bilcümle deavi mahakimi osmaniyede rüyet edilecektir.

**No: 145 — Memaliki ecnebiyeden celp edilecek alâtı ziraiyenin
gümrük resminden muafiyeti müddetinin temdidini
hakkında iradei seniye**

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Memaliki mahrusai şahanede ziraatin terakkisi için diyarı ecnebiyeden celp edilecek alâtı cedidei ziraiyenin gümrük resminden muafiyeti için 4 ağustos 1306 tarihli tezkerei samiye ile tebliğ buyrulmuş olan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî mantuku âlisince muayyen olan on sene müddet senei haliye ağustosunun dördünde münkaziye olmuş ve muafiyeti mebhuseden alâtı mezkûrenin tamim ve istimalince ve ziraatin terakkisince faidei külliye görülerek erbabı ziraatin bir müddet daha bu suretle teşvikine lüzumu kat'i bulunmuş olduğundan bahisle memaliki ecnebiye mamulâtından ziraate muktazi ve esamisi leffen takdim kılınan cetvelde muharrer alât ve edevatın ve bunların yedek parçalarının gerek doğrudan doğruya erbabı ziraat tarafından ve gerek tüccar canibinden celp olunsun on sene daha gümrük resminden muaf tutulması için iktizasının ifası lüzumuna dair Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaretine bittakdim Şûrayı Devlete havale buyrulan 19 cemaziyelevvel 1318 tarih ve 169 numaralı tezkere melfufile Tanzimat Dairesinde kıraat olundu.

Memaliki mahrusai şahanede ziraatin terakkisi maksadile diyarı ecnebiyeden celp olunacak alât ve edevatı cedidei ziraiyenin resmî gümrükten istisnası için muayyen olup senei haliye ağustosunun dördünde hıtam bulan on sene müddetin erbabı ziraatin teşviki maksadile on sene daha temdidini lüzumu kat'i tahtında bulunduğu nezareti müşarileyhanın cümlei iş'arından bulunmuş olduğundan defteri mezburun nüshai mübeyyizei musaddakası leffen takdim kılınmakla defteri mezburda münderiç alât ve edevatın ve yedek parçalarının gerek doğrudan doğruya zürra tarafından ve gerek tüccar canibinden celpbolunsun on sene daha gümrük resminden istisnası hususuna bilistizan iradei seni-

yei hazreti hilâfetpenahî müteallik ve şeref sudur buyurulduğu halde ifayı muktazasının Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaretine iş'arı ve rüsumat emanetine malûmat verilmesi babında emir ve ferman hazreti menlehül-emrindir.

5 recep 1318 ve 16 teşrinievvel 1316

Meclisi Mahsusu Vükelâ Mazbatası

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinden kaleme alınıp melfuf defterle beraber meyanei bendegânemizde kıraat ve mütalâa olunan işbu mazbatada gösterildiği veçhile memaliki mahrusai şahanede ziraatin terakkisi için diyarı ecnebiyeden celbedilecek olan alâtı cedidei ziraiyenin gümrük resminden muafiyeti için muayyen olan on sene müddet senei haliye ağustosunun dördünde münkazi olmuş ve erbabı ziraatin teşviki maksadile müddeti mezkûrenin on sene daha temdidî lüzumu kat'î tahtında idiği Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaretinden iş'ar kılınmış olduğuna mebni zikrolunan defterde münferic alât ve edevatın ve yedek parçalarının gerek doğrudan doğruya zürra tarafından ve gerek tüccar canibinden celbolunsun on sene daha gümrük resminden istisnası zımında ifayı muktezasının nezreti müşarileyhaya iş'arı ve Rusumat Emanetine de malûmat verilmesi hittezekkür mezbur defter leffen arz ve takdim olundu ise de olbabda ve katıbe ahvalde emir ve ferman hazreti veliyülemir efendimizdir.

13 şevval 1318 ve 21 kânunusani 1316

Eşya defteri

Her nevi sapan ve pulluk,

Demet yapar ve demet bağlar orak makinası,

Çayır biçmeğe mahsus makina,

Hayvan koşulur ot ve başak toplamağa mahsus tekerlekli makina «hayvan tırmığı».

Hayvan koşulur çayır otu demetlerini çevirerek havalandımağa ve kurutmağa mahsus «fanuz» tabir olunur makina,

Çayır otlarını balya yapmağa mahsus cendere makinası.

Hayvan koşulur gübre serpmeğe mahsus makina,

Hayvan koşulur her nevi «sürgü».

Hayvan koşulur çapa makinası,

Buhar makinasile ve manej veya su kuvvetile müteharrik harman makinası,

Harman makinasını tahrike mahsus lokomobil,

Harman makinasını tahrike mahsus hayvanla işler manej,

Buhar makinasile müteharrik pulluk,

Toprağı bastırmağa ve tezekleri kırmağa mahsus hayvan koşulur her nevi düz ve dişli silindir.

Hayvan koşulur tezek kırmağa mahsus mihcam tabir olunan demir makina,

Hayvan koşulur tarlayı işletmeğe mahsus mizra' tabir olunan demir makina,

Hayvan koşulur tohum saçmağa mahsus minder makinası,

El veya hayvanla veya buhar makinası veyahut su kuvvetile işleyen hububat temizlemeğe mahsus elek makinası,

El veya hayvanla veya buhar makinası veyahut su kuvvetile işleyen tohumluk hububat tefrikına mahsus kalbur makinası,

El veya hayvanla veya buhar makinası veyahut su kuvvetile işleyen mısır tanelemeğe mahsus makina,

El veya hayvanla veya buhar makinası veyahut su kuvvetile işleyen pirinç tanelemeğe mahsus dink makinesi,

El veya hayvanla veya buhar makinası veyahut su kuvveti ile işleyen saman kesmeğe mahsus makine,

El veya hayvanla veya buhar makinası veyahut su kuvveti ile işleyen hayvanata yedirilecek hububatı ufaltmağa ve kırmağa mahsus makine,

El ile veya manej ile işleyen pancar kesmeğe mahsus makina,

Hayvan koşulur patates veya pancar toplamağa mahsus bir nevi saban,

Ağaçlı saplı demir orak

Bağlara ve her türlü nebatata arız olan hastalıkların tedavisinde kullanılan «Pülverizatör» nam şırınga makinası,

El ve manej ve su kuvveti veya buhar makinasile müteharrik sütün yağını tefrika mahsus «Santrifüj» makinası,

El ve manej ve su kuvveti ve buhar makinesile müteharrik ağaç ve demirden mamul nev icat yayıklar.

Arz tezkeresi

Memaliki mahrusai şahanede ziraatın terakkisi için diyarı ecnebiyeden celbedilecek olan alâtı cedidei ziraiyenin gümrük resminden muafiyeti için muayyen olup munkazi olan müddetin on sene daha temdidî hakkında Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin Meclisi Mahsusu Vükelâdan tezyil olunan mazbatası melfuflarile arz ve takdim olunmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî müteallik ve şerefsudur buyurulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanı ile tezkerei senaverî terkîm kılındı efendim.

13 şevval 1318 ve 21 kânunusani 1316

İradei seniyei hazreti Padişahiyi mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfuflarile manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda emir ve ferman hazreti veliyülemdir.

19 şevval 1318 ve 27 kânunusani 1316

No: 146 — Memaliki Mahrusai Şahane postahaneleri arasında teati olunacak posta paketleri hakkında bilistizan mer'iyetine iradei seniyei hazreti padişahî şerefsünuh buyrulan Nizamname

17 zilkade 1318 ve 23 şubat 1316

Madde 1 — Beş kilogramı tecavüz etmiyen eşya ashabı tarafından kıymet takdir ve beyan olunduğu halde kıymetli posta paketi ve kıymet beyan olunmadığı halde adi posta paketi namile naklolunur. Nukud ve külçe ve maadini saire gibi eşyanın hacmi nizamiyi tecavüz etmemek üzere on kilo grama kadar dahi kabulü caizdir.

Adreslerin sureti tahriri

Madde 2 — Posta paketlerinin üzerinde mürselünileyhin bulunduğu şehir ve kasaba ile isim ve şöret ve sanatı ve mümkün olduğu halde sokağın ismile ikametgâhının numarası muharrer bulunacaktır.

İşbu adres türkçe yazılacaktır. Ashabı arzu eylediği halde fransızca veya elsi nei saire ile dahi ilâveten adres yazabilirler. Adresi kurşun kalemi ile veya kelimatın yalnız hurufu iptidaiyesile muharrer bulunan posta paketleri kabul olunmayacaktır.

Posta paketlerinin sureti bendi

Madde 3 — Posta paketleri muhtevi olduğu eşyayı sureti kifayede muhafaza edebilecek ve esnayı naklinde bozulmayacak ve heyeti aslîyesine halel getirilmeksizin açılmıyacak surette ashabı tarafından bend olunacaktır. Mayiat ve bissühule kabili temeyyü olan mevad çifte kaba vazolunacaktır. Bunlardan birincisi şişe ve sürahi ve kavanoz ve kutu ve ikincisi madeni veya mukavemetli tahta kutu gibi şeylerden olacak ve iki kap arasında bırakılacak miktarı kâfi boşluk talaş veya pamuk ve emsali müsteidi imtîsas mevad ile imlâ edilecektir.

Posta paketlerinin kapatılması

Madde 4 — Posta paketleri postahanelerde muayene ve kıymet takdir edilmiş olanlar mürsilin ismini veya bir işareti hususîyesini havi olan mühürü ve postahänenin mühür veya kurşun damgasile tahtim olunacaktır. Paketlerin meskûkât misillü şeyler ile tahtimi caiz değildir. Adi posta paketlerinin mühürlenmesi ashabının ihtiyarına muallâktır.

Kıymetin haddi azamı

Madde 5 — Kıymet takdir ve beyan olunan paketlerin haddi azamisi elli bin kuruşluktur. Her paketin havi olacağı kıymet işbu miktarı tecavüz etmiyecektir. Fakat bir posta ile şahsı vahide müteaddit paket gönderilebilecektir.

Sahte kıymet takdiri

Madde 6 — Posta paketlerine hile maksadile bedeli hakikisinden fazla kıymet takdir ve beyan olunduğu halde mürsil talebi tazminat hakkından sakıt olacağı gibi hakkında ledelhace takibatı kanuniye dahi icra olunacaktır. Bittesadiif veya alâkadaranın müracaatları üzerine bir paket derununa vazolunan eşyaya bedeli hakikisinden fazla kıymet takdir ve tahrir edildiği bir merkezce tahakkuk eder ise muamelei lâzıme ifa olunmak üzere derhal posta ve telgraf nezaretine malûmat verilecek

ve bu babda bir gûna tahkikata teşebbüs edilmiş ise evrakı birlikte gönderilecektir.

Kıymetin tarzı tahriri

Madde 7 -- Her kıymetli paketin üzerine kıymeti kuruş olarak hem rakkam hem yazı ile beyan olunacak ve hiç bir gûna hâk ve silinti musaddak olsa bile kabul olunmayacaktır.

Mürsil kıymeti mukaddereyi diğer meskûkât hesabı ile de ilâveten terkîm edebilir.

Posta paketlerinin eb'adı azamisi

Madde 8 — Vesaiti nakliyesi kâmilen vapur ve demiryoldan ibaret olan iki merkez arasında teati kılınacak posta paketlerinin ebadı selâsesinden her biri altmış santimetreyi tecavüz edemez ancak arzi ile umku yirmi santimetreyi tecavüz etmemek üzere tûlü bir metreye kadar şemsiye ve baston ve harita ve resim ve eşyayı mümasile paketleri kabul olunur. Merakizi saire arasında teati kılınacak posta paketlerinin tûlü kırk arzi otuz umku yirmi santimetreyi tecavüz eylemeyecektir.

Nakli memnu olan mevad

Madde 9 — Memaliki mahrusai şahanede nakli memnu olan kâf-fei eşya ve evrak posta paketleri olarak postahanelere götürüldüğü halde eşya ve evrakı mezkûre ile mürsilleri hakkında usulü mukarresai mucibince muamelei lâzıme ifa olunur. Anlardan maada yalnız postalarca naklinde mahzur olan petrol ve yağ gibi eşya kabul olunmayıp ahabına reddolunacağı misillü bu türlü mevada esnayı naklinde tesadüf olduğu halde imha ile zürufu tutulacak zabıt varakası ile birlikte mahreç merkezine iade ve mürsiline ihbarı keyfiyet edilir. Postalar ile alelâde naklolunan kapalı ve açık mektup ve gazete ve evrakı mevketenin posta paketi şeklinde veyahut posta paketi olarak gönderilen eşya meyanında nakli memnudur. Bunların hilâfı memnuiyet posta paketleriyle nakledildiği anlaşıldığı takdirde haklarında posta nizamnamesi mucibince hareket olunacaktır. Ancak paketin deruna gönderilen eşyanın açık faturası ve paketin üzerindeki adresi ile mürsilin adresinin suretlerini havi bir varaka vazolunabilir.

Sevk varakası

Madde 10 -- Her posta paketi için nümunesi merbut sevk varakalarından meccanen verilecek bir kıt'ası mürsil veya talebi halinde posta memuru tarafından ımlâ edilir. Mürsil sevk varakası kuponu üzerine irsal eylediği eşya hakkında bazı ifadat tahrir edebilir. Mürsilin şahsı vahide göndereceği müteaddit posta paketlerinden üç adedine kadar yalnız bir sevk varakası istimal olunabilir.

Etiket ve kaydı evzan

Madde 11 — Her posta paketinin ve sevk varakasının üzerinde mah-reç merkezinin ismile mersule defteri numarası yazılacaktır. Bunun için etiket denilen varakai mahsusa istimal olunur. Her posta paketinin darasile birlikte vezni gram hesabı ile etiket ve sevk varakası üzerinde mahalli mahsusuna işaret olunacaktır.

Ücret

Madde 12 — Posta paketlerinin ücreti atide gösterilen esas üzerine hesap ve berveçhi peşin istifa olunur.

[1] İkisinin arasındaki vesaiti nakliye demiryolu ve vapurdan ibaret bulunan merakiz ücreti: Marmara ile birlikte Bahrisiyah ve yine Marmara ile beraber Bahriselit ve bir de bahri Ahmer ve her kol demiryolu bir daire ad ve itibar edilerek bunlardan bir deniz veyahut bir kol demiryol üzerinde naklolunacak eşyadan «birinci daire» itibarile dört kuruş ve iki deniz veyahut iki kol demiryol veya bir deniz ile bir kol demiryol üzerinde naklolunacak eşya için «ikinci daire» itibarile sekiz kuruş ve üç deniz veyahut ikiden ziyade demiryol kolu veya iki deniz bir kol demiryolu veyahut iki kol demiryolu ve bir denizden naklolunacak eşya için «üçüncü daire» itibarile on iki kuruş alınacaktır.

Beş kilogramdan ziyadesinin dahi kabulü caiz olan eşya için beher kilogram ve küsurunda derecatı selâse muharrereye göre bir ve iki ve üç kuruş zammolunacaktır.

Kıymet takdir edilmiş paketler için beher bin kuruş ve küsurunda başkaca ikişer kuruş ücreti teminiye alınacaktır.

[2] İkisinin arasında demiryol ve vapur bulunmayan merakiz ücreti :

Sıklet	Birinci daire	İkinci daire	Üçüncü daire	Dördüncü daire	Beşinci daire
250 grama kadar	4	4	4	4	4
250 gramdan 500 grama kadar	4	4	5	7	8
500 gramdan yukarı 1 kilograma kadar	4	7	10	13	16
1 kilogramdan yukarı 2 » »	8	14	20	26	32
2 » » 3 » »	12	21	30	39	48
3 » » 4 » »	16	28	40	52	64
4 » » 5 » »	20	35	50	65	80
Daha fazla sıkleti olan paketlerin beher kilogram ve küsuru için	4	7	10	13	16

Kıymetli posta paketleri için kıymeti mukadderden beher bin ve küsuru için birinci dairede iki; ikincide üç; üçüncüde dört; dördüncüde beş ve beşincide altı kuruş ücreti teminiye ahz olunur.

Sahilde ve demiryol güzergâhında bulunan postahanelerle dahilde kâin ve demiryol ve vapur bulunmayan mahaller arasında teati olunacak posta paketleri için her iki tarife telfik olunacaktır.

İhbarı keyfiyet edildikten nihayet on güne kadar paketlerini ahzylemiyenlerden mürur edecek her hafta için paket başına kırk para ardiye alınacaktır.

Ahız ücret

Madde 13 — Posta paketlerinin ücreti posta pulu olarak istifa ve işbu pullar sevk varakasının üzerinde mahalli mahsusuna vaz ve tarih mührü ile iptal edilir.

İade ilmühaberi

Madde 14 — Posta paketinin mürsili kırk para tediyesile gönderdiği paketin mürselünileyhe tesliminden kendisine malûmat verilmesini talep edebilir. Bu talep paketin hini tevdiinde vuku bulmuş ise mahreç

merkezi sevk varakasına bir kuruşluk pul ilsak ile paketin ve sevk varakasının üzerine el yazısı ile göze çarpacak surette - iade ilmühaberlidir - ibaresini tahrir veyahut iade ilmühaberine mahsus mühürü vaz edecek ve iade ilmühaberini bittanzim sevk varakasına rapt eyliyecektir. Mürsil paketin tevdiinden sonra müracaat etmiş ise mahreç merkezi bir iade ilmühaberi tanzim ederek alacağı pulu ilmühaber üzerine vaz ve iptal eyliyecektir. Mevrid merkezi iade ilmühaberini mürselünileyhe imza ettirdikten ve mahalli mahsusuna tarih damgası vaz eyledikten sonra evrakı resmîye tarzında mahreç merkezine iade eyliyecektir. Mahreç merkezi iade ilmühaberini mürsilin müracaatında bir makbuz mukabilinde kendisine ita edecektir.

Tevdi ilmühaberi

Madde 15 — Mahreç merkezine bir posta paketi tevdi olunduğu zaman paketin evsafı lâzimesini memur koçanlı deftere kayıd ve işbu deftere mülâsık olan tevdi ilmühaberini fek ile mürsile teslim eyliyecektir. Usulü dairesinde imlâ ve memur tarafından imza edilmiş koçanlar merkezde kemali dikkatle muhafaza olunacaktır.

Mersulât defteri

Madde 16 — Paketlerin evsafı lâzimesi mersulât defterine dahi kayıd edilecektir.

Sevk muamelâti

Madde 17 — Posta paketleri mahreç merkezi tarafından sevk jurnalına kayıd ile sevk olunur. Kıymetsiz posta paketleri ile bunlara aid sevk varakaları ve ledelhace tanzim olunacak iade ilmühaberleri seyyar memurlarına veya tatarlara açıktan ve vapurlarda seyyar memuru bulunmadığı halde mevrid merkezlerine göre tefrik ve ayrı torbalara vaz ile basened makbuz kaptana veyahut acenthaneye tevdi kılınacaktır. Kıymetli posta paketleri seyyar memurlarına veya tatarlara defteri mahsusunun tahtimi ile tevdi ve kaptan ve acentalara kezalik her merkeze aid olanları tefrik edildikten sonra konşimento ahz ile teslim edilecektir.

Tedkikat

Madde 18 — Posta paketlerinin hini vürudunda mevrid merkezi işbu paketlere aid evrakı sevk jurnalına göre tetkik ve paketleri vaza ile etiket

ve sevk varakası üzerinde muharrer evzan ile tatbik edecek ve üzerlerine mevzu mühürleri muayene eyliyecektir. İşbu hususat iki memur tarafından icra olunacaktır. Posta paketlerine aid evrakta bir gûna sehiv ve hata ve nisyan bulunduğu ve bazı paketler zuhur etmediği veyahut sair intizamsızlık görüldüğü halde keyfiyet bu memurlar tarafından sevk jurnalında tashih ve işaret ile ziri imza olunacaktır.

Tahkik varakası

Madde 19 — Mevrid merkezi memurini sevk jurnalı üzerinde icra eyledikleri tashihat hakkında heman bir tahkik varakası tanzim ve bilâ ifatei vakit evrakı resmîye tarzında mahreç merkezine irsal ekliyeceklerdir.

Zabıtname tanzimi

Madde 20 — Tetkikat esnasında bir paket zuhur etmediği veya idarece zımanı mucib intizamsızlık ve bozukluk müşahede olduğu halde mevrid merkezi bu bahda nüshateyn olarak bir zabıtname tanzim ederek bir nüshasını mahreç merkezine ve diğerini baş müdüriyet vasıtasile nezarete gönderecektir.

Mevrudat Defteri

Madde 21 — Posta paketleri mevrid merkezinde mevrudat defteri mahsusuna kaydolunacaktır.

Sureti tevzi

Madde 22 — Posta paketlerinin vüsulünü müteakib memur bir ihbarname tanzim ile meccanen mürselünileyhine gönderecektir. Mürselünileyhin postahaneye müracaatında sevk varakasının zahrı imza veya tahtim ettirilerek paket kendisine teslim olunur. Postahanece maruf ol-mıyan mürselünileyhler tezkerei osmaniye ve kanaatbahş olacak evrakı saire irasî veyahut maruf bir kimsenin tahriren tasdikı ile isbatı hüviyete mecburdurlar. Tasdikı tahriri sevk varakasının zahrına işaret olunabilir. Mürselünileyh asakiri berriye ve bahriye ve jandarma ef-rasından veyahut mekâtibi Mülkiye ve Askeriye şakirdamından bulundu-ğu takdirde imza veya mühürlerini tasdikın zabitlerinin veyahut mektep müdürlerinin mührü reamisi ile mahtum bir varaka übrasına mecburdurlar.

İstirdat ve adres tebdili

Madde 23 — Posta paketleri mehtum veyahut mümza bir varaka itası ile mürsilleri tarafından istirdat veyahut adresleri tebdil edilebilir ve keyfiyet mürsilin arzusuna göre posta veyahut telgrafla mevrid merkezine tebliğ edilir. Bunun için tevdi ilmühaberinin iraeisi ile beraber ledelhace isbatı hüviyet edilmesi lâzımdır.

Tebliğ için irsal olunacak mektup veyahut telgrafname ücreti ile masarifi iade mürsile aiddir. Posta paketinin istirdadında sevk varakası zahır mürsile imza veya tahtim ettirildikten ve yedindeki ilmühaber alındıktan sonra paket iade edilir.

Mürselünileyhın tebdili mekân etmesi

Madde 24 — Mürselünileyh tebdili mekân etmiş olup da azimet eylediği mahalde posta paketi muamelesi câri bulunur ve oraya sevkini taleb eyler ise namına gelen paketler masarifi cedide kendisine aid olmak üzere oraya sevk olunur.

Posta paketlerinin iadesi ücreti

Madde 25 — Mürselünileyhleri bulunamamasından dolayı postahane kalan paketlerin mahrece iade kılındığı halde hini irsalinde alınan ücretin bir misli daha mürsilden istifa olunur.

Mevkufat

Madde 26 — Her ne esbaba mebni olur ise olsun ashabına tevdi edilemeyen kıymetli ve kıymetsiz posta paketleri hakkında mürsiline malûmat verilmek üzere mevrid merkezinden mahreç merkezine ihbarı keyfiyet edilecektir. Mürsil bulunamadığı veya iki ay zarfında bir güne cevap vermediği halde mahreç merkezi mevrid merkezine malûmat verecektir. Paketler mürsil veya mürselünileyhın müracaatına talikan iki ay müddet daha mevrid merkezinde hıfzolunarak İstanbul Postahanesinde bulunanlar Dersaadet gazetelerile ilân olunacağı gibi taşraya aid olanlar posta merakizi kapılarına talik edilecek levha ile ilân kılınacaktır.

İşbu müddetin inkızasında kıymetli posta paketleri Posta ve Telgraf Nezaretine gönderilip Meclisi İdare huzurunda açılacak ve muhteviyatı nakid ise tadad ve nakidden başka ise furuht ile nakde tahvil

olunduktan sonra meclisi mezkûrca tanzim kılınacak mazbata üzerine vezneye fevkalâde irad kaydedilecektir. Kıymetsiz posta paketleri mahreç merkezlerindeki meclisi idare huzurunda açılacak ve muhteviyatı kıymetli paketler muhteviyatı gibi fevkalâde irad kaydolunacaktır. Posta paketlerinin tarihi tesliminden itibaren iki seneye kadar sahipleri zuhur ettiği halde bittahkik nakid ise aynen ve satılmış ise ahzolunan bedeli reddolunur. Müddeti mezkûrenin mürurundan sonra ashabının hiç bir şey iddiasına hakkı olamayacaktır.

Tazminat

Madde 27 — Def' ve izalesi gayri kabil esbabı mücbireye mübtene olmaksızın bir posta paketi zayi olur veya hasara uğrar veyahut sirkat olunur ise mürsile veya mürsilin talebi üzerine mürselünileyhe zayıatın kıymeti hakikiyesine muadil bir tazminat ita olunacaktır. Şu kadar ki işbu zarar ve ziyânın mürsilin hata ve tekâsülünden ve eşyanın tabiatı iktizasından münbais olmaması ve tazminatın dahi kıymetsiz paketler için bir osmanlı altınını tecavüz etmemesi meşruttur. Paketlerin ziyanda tazminat doksan bir gün zarfında ita olunur. Bu bahsdaki müstediyyatın paketin zamanı tesliminden itibaren bir sene zarfında vukubulması muktazi olup ondan sonra müracaat olunur ise hükümsüz kalacaktır.

No: 147 — Sunufu asakiri berriye ve bahriyei şahanenin vilâyatı şahaneden müretteb muhassasat ve muayyenatının intizamını teftiş memur müfettişlerin vezaifine dair Talimat

19 zilkade 1318 ve 25 şubat 1316

Madde 1 — Muhassasat ve mürettebatı askeriyenin suver ve keyfiyeti tediyatını teftiş için Hassa Orduyu Humayunundan maada her orduyu humayun dairesine birer müfettiş tayin olunacak ve bunlar daima seyyar bulunacaklardır. İşbu müfettişler sadakat ve iffet ve istikametle muttasıf memurini mülkiyei devleti aliyeden intihab ve ba-iradei seniyei hazreti padişahî nasbolunacaklardır. Bunlar metbuu müfehhamlarına sadakat ve tarafı eşrefi hazreti padişahiden mevdu ve zaifi hüsnü ifaya bezli makderet edeceklerine velhasıl halen ve istikbalen hilâfı sadakat ve istikamet bir gûna harekette bulunmayacaklarına dair tahlif olunacaklardır.

Madde 2 — Maddeî sabıkada beyan olunan müfettişlere muavenet ve vazifelerini teşkil etmek üzere orduyu humayunlar müşiriyetleriyle erkânı taraflarından sadakatle mevsuf ve iffet ve istikametle maruf ümerayı askeriyeden birer zat inñhab ile isimleri Dersaadette müteşekkil Umuru Maliye Komisyonuna bildirilecek ve Komisyonca alelkaide arz ve istizanı keyfiyetle şeref müteallik buyrulacak iradeî seniyeî hazreti padişahî üzerine memuriyetleri icra kılınacaktır.

Madde 3 — İşbu müfettişler orduyu humayunların maaşat ve muayyenat ve muhassasatı sairesine karşılık Maliye Nezareti tarafından verilen havalâtın ezmine ve keyfiyatı tediyesini keşf ve tahkik etmek için memur oldukları orduyu humayun dairesinde vaki vilâyatı şahane merkez ve rüihakâtının muamelâtı hesabiyesini daima teftiş ve tedkika salâhiyettar olacaklar ve bu havalâtın evkat ve ezminei muayyenesinde tediye olunmayıp bilâkis havalât ve masarifi gayri müstacelenin tasrih olunduğunu gördüklerinde işin mecrayı tabiisine ircaı hakkında hükûmatı mahalliyeinin memurini mülkiye ve maliyesine ihtar edecekler ve bu ihtarlarını mezdlerinde bulunacak defatire bittescil keyfiyeti derhal Umuru Maliye Komisyonuna ihbar eyliyeceklerdir. Müfettişlerin yedlerinde birer şifre bulundurulacak ve mevaddı müstaccele ve mahremaneyi anınla iş'ar edeceklerdir.

Madde 4 — Müfettişler muhassasatı askeriyenin suver ve ezminei tediyesini mübeyyin her ay birer cetvel tanzim ve orduyu humayun müşiriyetleri tarafından yanlarına terfik olunan ümerayı askeriyeye tahtim ettirip Umuru Maliye Komisyonuna irsal edeceklerdir.

Madde 5 — Müfettişler ve refakatlerine tayin olunan ümerayı askeriyeye tayinat ve muhassasatı askeriyenin dıçarı teahhür olduğunu gördüklerinde yalnız ihtar ile iktifa etmeyip emvali miriyenin tahsilile sunufu asakiri berriye ve bahriyeî şahaneye tahsisi ve tertib olunan mebalîğın nizamâtı mevzuası dairesinde ve evkat ve ezminei muayyenesinde tediyesini temin edecek teşebbüsâtı fiiliyede dahi bulunacaklardır.

Madde 6 — Mürettebatı askeriyeye masarifatı mahalliye ve gayri mübremeye racih olduğundan bilâkis masarifatı gayri mübremeyi mürettebatı askeriyeye tercih eden ve asakiri şahaneye zaruret çektirilmelerini reva gören memurini mülkiye ve maliye derecesi hareketlerine göre haklarında muamelâtı kanuniye icrasından başka mazuliyet ve tekaüd maaşlarına dahi nail olamazlar.

Madde 7 — Müfettişler hergünkü icraat ve teşebbüsâtı vakıalarının tescil ve haftada bir kere lâyiha şeklinde Dersaadette müteşekkil Umuru Maliye Komisyonuna isra ve tesyir etmiye mecburdurlar.

Madde 8 — Müfettişlerin işbu vezâfi mevduaları emvâlî umumîyeyi devleti aliyenin suveri tahsiliyesine dair kavanin ve nizamat dairesinde cereyan edecek ve sunufu tebaai şahanenin hukuk ve menafiini muhafaza ile muhalifi adalet muamelât vukuunu kat'ên müstelzim olmayacaktır.

Madde 9 — Müfettişler rızayı âli dairesinde ifayı vezâif ile bir sene müddet hüsnü hizmet eyledikleri halde zammı maaşları mukarrer olduğu gibi hilâfi vaki iş'ar ve harekette buldukları Maliye Komisyonunca subut bulduktaki memuriyetlerinden azil ve mazuriyet ve tekaüd maaşlarından mahrum olacaklardır.

Madde 10 — Müfettişler mal sandıklarının varidat ve sarfiyatı kuyuduna ittıla edebilecekler ve memurin izahatı lâzime ita ve sarfiyata dair evrakı sübutiyeyi iraededen imtina edemeyeceklerdir.

Madde 11 — Dersaadette müteşekkil Umuru Maliye Komisyonu bu talimatı icraya memurdur.

No: 148 — Nahiye Müdüriyetlerinin mekâtibi idadiye şahadet, namelerine hasrı ve halen 4 sene ve daha ziyade nahiye müdüriyetlerinde bulunanların bilimtihan 3 üncü sınıf kaymakamlığa terfileri hakkında iradei seniye

Arz tezkeresi

Bazı nahiye müdürleri tarafından imtihanlarının icrasile isbatı ehliyet eyledikleri halde kaza kaymakamlığına tayinleri hakkında atebeyi ulyayı cenabı mülûkâneye takdim olunan telgrafname üzerine sebkeden tebligata cevaben Dahiliye Nezareti Celilesinden gelen tezkere Şûrayı Devlete bilhavale Mülkiye Dairesinden tanzim ve leffen arz ve takdim kılınan mazbata da ekseriyeti âra tarafından demmeyen bulunduğu üzere hükmü nizam kaza kaymakamlığını mektebi mülkiyei şahane mezunları ile idadi derecesindeki mekâtibden mezun olup dört sene nahiye müdürlüğünde bulduktan sonra bilimtihan isbatı istihkak edenlere tahsis etmiş ise de müddeti medide nahiyelerde bilistihdam ibrazı reviyet ve ehli-

yet etmiş olanlardan üçüncü sınıf kaymakamlığa terakki edeceklerin adedi mahdud olduğuna göre bunların terfii memuriyetten mahrumiyetleri muvafıkı merhameti seniye olmamakla beraber kesri havahişlerini mucip olacağına ve hidematı saireden birle temini terakkileri mümkün olsa bile vukuf ve tecrübeleri sebketmiyen diğer bir hizmette istihdamlarından ise kaymakamlık gibi idare memuriyetlerinin esası demek olan nahiye müdüriyetlerinde mesbukulhizme olmaları itibarile yine idare hizmetinde naili tarakki olmaları muvafıkı maslahat olarak berminvali muharrer adedlerinin mahdudiyeti cihetile haklarında ittihaz olunacak böyle bir tedbiri muvakkatin nizamnamei mahsusunun tadilini müstelzim olmayacağına binaen badezin nahiye müdüriyetlerine hariçten kimse tayin olunmayıp behemehal mekâtibi idadiye şahadetnamelileri memur edilmek ve yalnız eylevm müstahdem olan bu gibi müdürlere mahsus olmak üzere dört sene ve daha ziyade nahiye müdürlüğünde bulunarak isbatı ehliyet etmiş ve tahtı muhakemeye alınmamış olanlardan kaymakamların terfii sınıfları hakkında mer'i olan usule tevfikân mektebi mülkiye şahanede bil imtihan kesbi istihkak edeceklerin üçüncü sınıf kaymakamlığa terfileri münasıb olacağından sureti maruza makrunu müsaadei seniyei hazreti Şehinşahi buyrulduğu halde olveçhile ifayı muktezasının nezareti müşarileyhaya havalesi ve memurini mülkiye komisyonuna malûmat itası hakkında her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şeref müteallik buyrulur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile tezkerei senaveri terkîm kılındı efendim.

9 zilkade 1318, 15 şubat 1316

Iradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfufile manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sedaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî müteallik ve şerefsudur buyrulmuş olmakla olbabda.

21 zilkade 1318, 27 şubat 1316

No: 149 — Darülfünunu Şahane Nizamnamesi

16 rebiülahir 1318 ve 30 temmuz 1316

Madde 1 — Dersaadette ba iradei Seniyei Hazreti Padişahi (Darülfünunu Şahane) namile neharî bir darülfünun tesis olunmuştur.

Madde 2 — Darülfünunu Şahane ulûmu âliye diniye ve ulûmu riyaziye ve tabiiye ve edebiyat şubelerinden mürekkeptir. Mezkûr şubelere aid derslerin envaını havi olan cetvel işbu nizamnameye zeyil olunmuştur. Elyevm mevcut olan mektebi hukuk ile mektebi tıbbiyei mülkiye dahi Darülfünunu Şahane şubâtından maduttur.

Madde 3 — Zikrolunan cedvelde gösterilen derslere Darülfünun idaresince her şubenin müddeti tahsililerine göre tertib ve taksim ve evkatı tedrisiyesi için tayin ve terkim olunarak ba takrir vukubulacak iş'ar üzerine Maarifi Umumiye Nezaretinin tensibile mevkii icraya konulacaktır.

Madde 4 — Ulûmu âliye diniye şubesinin müddeti tahsilîyesi dört ve ulûmu riyaziye ve tabiiye ile edebiyat şubelerinin müddeti tahsilîyeleri üçer senedir.

Madde 5 — Şubâtı selâsei mezkûrenin bir müdürü ve her şubenin birer müdür muavini ve lüzumu kadar muallimin ve memurin ve hademesi olacak ve müdür Maarifi Umumiye Nezaretinin takriri üzerine bilâizizan şerefmüteallik buyurulacak iradei seniyei hazreti padişahî ile nesh ve tayin buyurulacaktır.

Madde 6 — Müdür işbu nizamnamenin tamamii icrayı ahkâmına ve memurin ve muallimin ve mütealliminin ahval ve harekâtına nezaret ve Darülfünunun zabt ve rabtı dahilisinin temini esbabının istikmaline beygayet itina ve dikkat edecek ve altı ayda bir kere cereyan eden muamelâtı ve bittecriibe lüzumu görünen tadilât ve ıslahatı ba takrir Maarifi Umumiye Nezaretine bildirecek ve her sene irad ve masraf bütçesini ve bunun muhasebei kat'îyesini kezalik nezareti müşarileyhaya ita eyliyecektir.

Madde 7 —Müdür muavinleri memur oldukları şubeleri muallim ve memurlarının vezaifi mevdualarını hüsnü ifa ve vakit ve zamanile müdavemete itina edip etmediklerine ve talebenin sureti devam ve harekâtına daima dikkat edecekler ve şubelerinin her nev'i ahvalinden mesul olacaklardır.

Madde 8 — Darülfünun muallimleri talim ve tedris edecekleri ulûm ve dürusta ihtisası tam ile mütehassıs ve maruf ve sıfatı matlube ile müştehir ve mevsuf bulunmaları meşruttur.

Şeraii duhul ve kabul

Madde 9 — Darülfünunun her hangi şubesine olur ise olsun dahil olmak isteyenlerin evvelâ sını on sekizi mütevaciz olmak ve hüsnü sey-

ret ve ahlâk ashabından bulunmak ve cünha ve cinayet ile mahkûm ve ilel ve emrazi sariye ile malûl olmamak saniyen mektebi sultanî ve ticaret ve darüşşafaka ve Dersaadet ve vilâyet merkezlerinde bulunan mekâtibi idadiyeden şahadetnameyi haiz olmak veya mekâtibi mezkûre şahadetnamelileri derecesinde malûmatı olduğunu bilimtihan isbat etmek meşruttur. Ancak ulûmu âliyei diniye şubesine duhule talip olan talebei ulûm icabı veçhile bilimtihan kabul olunur. Ve mekâtibi mezkûre şahadetnamelilerinin adedi bir şube için muayyen olan hadden ziyade olduğu halde alelûsul beyinlerinde müsabaka imtihanı icra edilir.

Madde 10 — Darülfünunun Mektebi Mülkiye ve Mektebi Hukuk ve Mektebi Tıbbiyei Mülkiyeden ve Darülmuallimini Âliyeden şahadetname ahz etmiş olanlar istedikleri şubesine bilâ imtihan kabul olunurlar ve maddei sabıkada muharrer olduğu üzere ledeliktiza müsabakaya dahil olurlar.

Madde 11 — Darülfünuna devam edecek ehli tahsil Dersaadette ökamet eylediği mahalli ve hini hacette idare tarafından kime müracaat olunmak icab edecekse anı tahriren beyan edecektir.

Madde 12 — Darülfünuna her sene kabul olunacak mütealliminin adedi ulûmu âliyei diniye şubesinde otuzu ve ulûmu riyaziye ve tabiiye ile edebiyat şubelerinde yirmi beşeri tecavüz etmiyecektir.

Madde 13 — Darülfünuna girmeğe talip olanlar tercümei hal varakalarını ve ikmalî tahsil ettikleri mekâtip şahadetnamelerinin suretlerini ve hüsnü ahlâk ve etvarına dair usulü dairesinde tasdik olunmuş resmî ilmühaberleri ba istidaname idareye ita edeceklerdir.

Madde 14 — Berveçhi muharrer vukubulan istida üzerine duhule müstahak olduğu tahakkuk ettikten sonra talibin ismi idarece defteri mahsusuna kayıd ve evrakı mezkûre hıfzolunacaktır.

Madde 15 — Darülfünuna kabul olunan müteallimin tarihi kabullerinden itibaren ve devam ettikleri müddetçe her üç ayda bir kere idareye müracaatla tecdidi kayıd ettireceklerdir.

Madde 16 — Darülfünuna duhule müstahak olanlar duhuliye olarak yarım ve on beşinci madde mucibince her üç mahta bir defa tecdidi kayıd ücreti olmak üzere bir rubu lirayı osmanî peşinen tediye etmeğe mecburdurlar. İşbu kaydiye ücreti mütealliminin Darülfünuna dahil oldukları tarihten itibaren birinci üç mah için alınmaz. Zikrolunan ücretleri vermeyenler Darülfünuna kabul olunmazlar.

Madde 17 — Maddeci sabıkada muharrer duhuliyeye harcı talibin Darülfünuna kabulü usulen tahakkuk ve takarrür eyledikten sonra alınır.

Madde 18 — Mütealliminden müddeti tahsiliyeyi kablelikmal Darülfünuna devamı müddetini müşîir tasdikname ahzile tahsili terk etmek isteyenlerden tasdikname harcı olarak yarım liraya osmanî alınır.

Madde 19 — Darülfünun talebesinden duhuliyeye ve kaydiye ücretlerinden maada her sene imtihan için imtihana girmezden evvel yarım lirayı osmanî ve mezuniyet rüusunu istihsalde iki lirayı osmanî alınacaktır. İmtihan harcı vermeyenler imtihana kabul olunmaz ve rüus harcını vermeyenlere mezuniyet rüusu ita olunmaz.

Madde 20 — Darülfünunun varidatı on altı ve on sekiz ve on dokuzuncu maddelerde mezkûr duhuliyeye ve kaydiye ücretleriyle imtihan ve mezuniyet rüusu harçlarından ve hibe vasiyet ve hedaya ve teberrüattan ve devletçe verilecek tahsisattan ibarettir.

Mezuniyet imtihanı

Madde 21 — Müddeti tahsiliyenin hitamında olunacak mezuniyet imtihanı evvelen müteallimin o sene okuduğu derslerden - saniyen bulunduğu şubenin cemi derslerinden şifahî olarak icra olunacaktır - bundan başka imtihan edilen müteallime bazı mesaili ilmiye ve fenniyyeye dair bir şey dahi tesvid ettirilecektir.

Madde 22 — İmtihanda muvaffak olan müteallime Darülfünun idaresinden bittanzim ita olunacak olan mazbata üzerine Maarifi Umumiye nezaretinden edilecek işaret mucibince Darülfünunca nümunesine tevfi-kan imlâ edilen mezuniyet rüusu nezareti müşarileyha tarafından tahtim ve alelûsul muamelei tahlifiyenin icrasını müteakip ita kılınacaktır.

Füyuzat

Madde 23 — Mektebi Sultanî ve Ticaret ve Darülmuaallimin ve Dersaadet ve Taşra Mekâtibi İdadîyesi ve bu derecede bulunan mekâtibi sairenin alelûmum muallimleri ulûmu âliyei diniye ve ulûmu riyaziye ve tabiiye ve edebiyat şubelerinde mezuniyet rüusu istihsal edenlerden ihtisaslarına göre intihab ve istihdam edilir.

Hatime

Madde 24 — Darülfünunun evkatı tatiliyesi evvelen cuma ve pazar günlerinden - saniyen ramazanı şeriften - salisen cülûs ve velâdeti hü-

mayun yevmi mesutlarından - rabian imtihandan sonra bir ay müddet-
ten - hamisen iyadı mahsusadan ibarettir.

Madde 25 — Darülfünunun bir kütüphanesi ve fünuna mahsus bir
de ameliyathanesi olacaktır.

Madde 26 — Maarif nizamnamesinde Darülfünuna dair münderiç
olan mevaddın ahkâmı işbu nizamname ile münfesihtir.

Madde 27 — İşbu nizamname ahkâmının icrasına Maarifi Umumiye
Nezareti memurdur.

Bu kere teşkili muktezayı emrû fermanı hümayunu hazreti hilâfet-
penahiden olan Darülfünunu Şahane ders programları:

Ulûmu Âliyei Diniye Şubesi

Müddeti tahsiliyesi dört sene olup her sene otuzar talebe kabul
olunacak ve atide muharrer ders programı mucibince tedrisat icra kılı-
nacaktır:

Ders programı:

Tefsiri Şerif

Hadisi Şerif

Usulü hadis

Fıkıh

Usulü Fıkıh

İlmi Kelâm

Tarihi dini islâm (bunda bilmünasebe eimme ve ulemayı alâmi İs-
lâm Hazeratının menakib ve asarı âliyelerinden dahi malûmatı lâzıme
verilecektir.)

Ulûmu Riyaziye ve Tabiiye Şubesi

Müddeti tahsiliyesi üç sene olup her sene yirmi beşer talebe kabul
edilecek ve zirde muharrer programdaki dersler gösterilecektir:

Ders programı:

İlmi heyet (Riyaziye ve tabiiye)

Cebri alâ

Hendesei helliye

Hesabı tamamî ve tefazulî

Hesabı ihtimalî

Hikmeti tabiiye ve ilmi ahvali cevîye

Kimyayi gayri uzvî ve uzvî ve hayatî

İlmi hayvanat sureti mücemmelede ilmi teşrih
ve ilmi menafii azayı umumî dahi talim edilecektir
Nebatat
Maadin ve tabakatülarz

Edebiyat Şubesi

Müddeti tahsiliye kezalik üç sene olup her sene yirmi beşer talebe kabul ve berveçhiati tedrisat icra edilecektir.

Ders programı :

Edebiyatı Osmaniye

Edebiyatı arabiye ve farisiye

Edebiyatı Fransuviye

Tarihi Osmanî ve Tarihi Düvel

Hikmeti nazariye (ilmi ahvali nef, mantık, ahlâk, ilmi bedayı)

Coğrafyayı umumî ve Osmanî ve umrani

İlmi asarı atika

Usulü terbiye ve tedris

Balâda gösterilen programlar ileride icabına göre tadil olunabilir.

No: 150 — Devleti aliye ve Yunanistan Konsolosluk mukavelesi

8 muharrem 1319 - 1 nisan 1317

Madde 1 — Tarafeyni akıdeyden her biri diğ̈er taraf memaliki-
nin bilcümle liman ve şehirlerle mevakiine jeneral konsolos ve konso-
los ve konsolos vekilleri tayin etmek selâhiyetini haiz olacaktır. Sahibi
memleket olan hükûmetin bu gibi konsoloslar kabulünde mahzur göre-
ceği mahaller müstesnadır. Maamafih bu kayıd düveli sairenin konso-
los memurları bulunan mahallerde tatbik olunmayacaktır.

Merbut protokol

Şurası mukarrerdirki tarafeyni akıdeyn bilittifak tanılmış ve bin
sekiz yüz doksan yedi tarihinde beynelhükûmeteyn münasebatı siyasiye-
nin hini inkıtısında veya bin sekiz yüz doksan senesinden evveline raci
olmamak üzere tarihi mezkûrdan mukaddem icrayı muamelât etmiş olan
konsoloshaneleri ibka etmek selâhiyeti kâbilesini haiz olacaklardır.
Fahrî konsolos memurlarının memuriyetleri hitam bulacaktır. Tarafeyni
akıdeyn bunların yerine meslekten yetişmiş memurlar ikamesi hakkını
muhafaza ederler.

Madde 2 — Tebaai Yunaniyeden hiç bir kimse Yunanistanda Dev-
leti aliye Başşebenderi ve Şehbender veya Şehbender vekili tayin oluna-
mayacağı gibi tebaai Devleti aliyyeden dahi hiç bir kimse memaliki şaha-
nede Yunan Jeneral Konsolosu veya Konsolos ve Konsolos vekili tayin
edilemeyecektir. İşbu konsolos memurları tarafeynce meslekten yetişmiş
olanlar meyanından intihab olunacak yani bunlar münhasıran konso-
losluk memuriyetine aid vezaifile müştâgıl muvazzaf memurlar olacaktır.
Maamafih tebaai Devleti aliye ile tebaai Yunaniye Devleti aliye Şehben-
derlerle Yunan Konsolosları taraflarından tarafeyn memalikinde mer'i
olan nizamât mucibince tercüman ve kavaslıkla istihdam olunabilecek
ve işbu mukavelename ile aksi yolda bir muamele kararlaştırılmış olma-
dıkça orada mevzu muameleden istifade edeceklerdir.

Madde 3 — Tarafeyni akıdeyn Jeneral Konsoloslarile Konsolos
ve konsolos vekilleri tarafeyn memalikinde mevzu kavaid ve muamelâta
tevfikan sıfatı memuriyetlerini musaddak evrakı resmîyeyi ibraz ettik-
ten sonra müteakiben kabul olunup tanınacaklar ve vezaifi memuriyet
lerini serbestçe icra etmek üzere iktiza eden berat ve fermanlar ve evrakı
saire kendilerine bilâ harc ita kılınacaktır ve evrakı mezkûrenin ibrazı

üzerine mahalli ikametlerindeki en büyük memur vezaifi memurelerini ifa ve kendilerine aid muafiyet ve ihtirammat ve imtiyazattan istifade edebilmeleri için derhal tedabiri matlubeyi ittihaz edilecektir.

Madde 4 — Jeneral konsoloslar ve konsoloslar ve konsolos vekilleri ibate ve tekâlifi askeriyeden ve tarafeyn memalikinin lâlettayin bir memuru canibinden doğrudan doğruya şahsa ve emvali menkuleye ve tezyinata müteallik olarak tarh olunan bilcümle rüsum ve tekâliften bilhassa muaf olacaklardır. Şurası mukarrerdirki işbu konsoloslar ikamet eyledikleri memlekette tasarruf ettikleri emlâkin vergisinden hiç bir vechile muaf tutulmayacaklardır.

Madde 5 — Jeneral konsoloslarile konsoloslar ve konsolos vekilleri mukim oldukları memleket mahakimi huzuruna şahit sıfatile çıkmaya mecbur olmayacaklardır. Memurini adliye mahalliye mumaileyhimi istişhade lüzum gördüklerinde bizzat hanelerine gitmeğe veya ifadatı şifahiyelerini badelistima iktiza eden zabınameyi tanzim etmek üzere memurini aidesinden birini göndermeğe mecbur olacak veyahut kendilerinden tahriren bir beyanname taleb edeceklerdir.

Madde 6 — Tarafeyni akideynden her birinin jeneral konsoloslarile konsolos ve konsolos vekilleri diğer taraf memalikinde şahıs ve memuriyet ve meskenlerine müteallik hususatta en ziyade mazharı müsaade olan milletlerin aynı rütbedeki konsolos memurlarına bahş ve ita olunan aynı şeref ve ihtirammat ve imtiyazat ve muafiyet ve hukuk ve himayetden işbu mukavelename ile muayyen hudud dahilinde olarak müteakabilen müstefit olacaklardır.

Madde 7 — Memaliki şahanede müesses bir Yunan jeneral konsoloshanesi veya konsolos veya konsolos vekâlethanesi reisi namına idhal olunup mumaileyhin veya ailesinin istimaline mahsus olan mevad ve eşya gümrükçe muayene edildikten sonra idhalât resminden muaf tutulacaktır. Şu kadar ki idhalât resmi senevî altun akçe olarak iki bin beş yüz kuruşu tecavüz etmemelidir. Yunan konsolos memurlarından birinin veya ailesinin istimaline mahsus olup mumaileyhin veya familyasının memaliki şahanede ilk yerleştikleri zaman kendi namına olarak idhal edilen mevad ve eşya hakkında dahi aynı muamele icra olunacaktır. diğer taraftan Devleti aliye Başşehbenderlerle şehbender ve şehbender vekilleri Yunanistanda düveli sairenin aynı rütbe ve sıfatı haiz memurlarının müstefit oldukları aynı muafiyeti rüsumdan müstefit olacaklardır.

Merbut protokol

Yedinci maddeye gelince şurası mukarrerdirki gümrük memurları sicillât ve damgalı evrak ve koçanlı defatir, pasaport, pasavan, şahadetname ve pul ve sair evrakı resmiye ile tarafeyn konsolos memurları namına irsal olunan veya memureyni mumaileyhim tarafından mensup oldukları memalik idarelerine gönderilen her gûna levazımı kırtasiyeden hiç bir resim istifa etmiyeceklerdir.

Madde 8 — Jeneral konsoloslarile konsoloslar ve konsolos vekilleri konsoloshanenin dış kapısı üzerine millî armalarını sıfatı resmiyelerini mübeyyin bir kitabe ile talik edebilecekleri gibi gerek eyyamı resmiyede ve gerek sair ahvali mutadede konsoloshaneye kendi memleketleri bayrağını keşide edebileceklerdir.

Madde 9 — Jeneral konsoloslarile konsoloslar ve konsolos vekillerinin mani veya gaybubet veyahut vefatları vukuunda evvelce memurini mahalliyyeye haiz oldukları sıfatla takdim olunmuş olan ve kendilerini tayin eden devlet tebaasından bulunan kañçılar veya kâtiplerden biri veya kañçılar veya kâtib bulunmadığı takdirde vekil sıfatile gönderilen meslekten yetişmiş diğerk bir konsolos memuru konsolos vezâifini vekâleten ve muvakkaten icraya bihakkın mezun olacak ve memurini mahalliye tarafından buna ikai mevani edilemeyecektir. Vekil sıfatile gönderilmiş ve meslekten yetişmiş olan işbu memurun müddeti vekâleti altı ayı tecavüz etmemek lâzımgelir. İşbu memurlar vekâletleri müddetince asıl konsoloslara aid olan bilcümle hukuk ve muafiyat ve imtiyazattan müstefid olacaklardır.

Madde 10 — Konsoloshane kañçılarlari sicillâtı her zaman taarruzdan masun bulunacaktır. Memurini mahalliye hiç bir bahane ile bunlara cebren duhul ve hiç bir halde derunlarında mahfuz evraki muayene ve zabtedemeyeceklerdir.

Madde 11 — Tarafeyni Âkideyn konsolosları devleti aliye ile Yunanistan beyninde mevcut muahedat ve mukavelâta mugayir her gûna ahval ve harekât aleyhine şikâyet ve tebaalarının hukuk ve menafiini himaye için dairei memuriyetleri dahilindeki memurini aideye müracaat hakkını haiz olacaklardır. Konsoloslar metalib vakıalarının icabı icra olunmadığı halde mensub oldukları sefaretlere müracaat edebileceklerdir.

Madde 12 — Tarafeyni Âkideyn konsoloslarile kañçılar ve kâtipleri kaptanlar ve taife efradı ve yolcular ve tüccar vesair tebaaları tarafından

vukubulabilecek ifadâtı kendi kağıtlarında ve alâkadaranın ikametgâhında ve devleti metbualarına mensup sefain derununda telâkki ve istima etmek hakkını haiz olacakları misillü evvelâ tebaalarının vasiyetnamelerile anlara aid olup ihticaca salih bir şekil ve suret verilmek istenilen ve hukuku medeniyeye müteallik bulunan bilcümle evrakı saniyen marüz-zikir konsolos memurlarını tayin eden tarafı âkidin memaliki dahilinde kâin emlâke veya orada bakılacak mesalihe müteallik olmak şartile kendi tebaaları beyninde veya bunlar ile ikamet eyledikleri memleket efradı sairesi meyanında tahriren akd ve tanzim olunmuş bilcümle konturatolarla mukavelâtı ve bir de yalnız mukim oldukları memleket tebaasına aid kâffe mukavelâtı ve salisen ikamet eyledikleri memleketin kavanini dairesinde olarak o memlekette istimal olunmak üzere ya kendi tebaaları beyninde veya kendi tebaaları ile sair tebaai ecnebiye arasında mukavelât muharrirliği huzurunda tanzim olunan her gûna senedatı kabule mezun olacaklardır. Marüz-zikir konsoloslar tarafından tasdik ve jeneral konsoloshanesi ve konsoloshane ve konsolos vekâlethanesi mühürile tahtim edilmiş olan salifülbeyan evrak ve senedatta münderiç beyanat ve şehadet memaliki şahane ile Yunan mahakiminde tarafeyni âkideynden her birinin diğer memurini resmîyesi huzurunda tanzim olunmuş gibi aynı hüküm ve kuvveti haiz olacaktır. Şukadar ki bu evrak ve senedat konsolos memurlarını tayin eden devletin kavanini mucibince matlup olan şekil ve surette kaleme alınmış ve badehu evrakı mezkûrenin mevkii icraya vaz olunacağı memlekette cari olan damga ve kayıt muamelesile sair bilcümle muamelâta tâbi tutulmuş olmalıdır. Tarafeyni âkideyn konsoloshaneleri kağıtlarında kayıt olunmuş bir senedin sıhhatınca şüphe hasıl olupta alâkadar olan şahıs bu senedin nüshai asliyesile tatbikını talep ve istida eder ise buna mümaniat gösterilmeyecek ve o şahıs lüzum gördüğü halde hini tatbikte hazır bulunabilecektir. Konsoloslar mensup oldukları memleket devairi veya memurini tarafından ita olunan her nevi evrakı tasdik edebilecekleri gibi tercüme dahi eyleyecekler ve tarafeyni âkideynin kavanini müsait oldukça bu tercümeler mukim oldukları memleket memurini aidesi tarafından yapılmış gibi aynı hüküm ve kuvveti haiz olacaktır.

Madde 13 — Tarafeyni Âkideynden birinin memalikinde mukim diğer taraf tebaası berrî ve bahrî her gûna hizmeti askeriyeden mütaka-hilen muaf olacakları gibi bedeli askeriyeden ve hizmeti şahsiyeye mukabil vaz olunan tekâlifi nakdiye ve bedeniyeden ve memleketten mürrur eden efradı askeriye için âdeti memleket mucibince tebaai mahalliye

ile ecnebilere dahi talep olunan ibate ve levazımı askeriye müstesna olmak üzere bilcümle mükellefiyatı askeriye varestede olacaklardır.

Madde 14 — Tarafeyni Âkideynden birinin tebaasından olup diğer tarafın bir sefinesi derununda vefat eden yolcu ve gemicilere aid nükut ve eşya tarafeyn memalikinde mer'i kavanin mucibince icab edenlere teslim olunmak üzere müteveffanın mensup olduğu devlet konsolosuna gönderilecektir.

Madde 15 — Bir Osmanlı veya bir Yunan sefinesi Tarafeyni Âkideyn sevahilinin birinde kazazede olduğu takdirde tarafeyn konsolosları düveli saire konsoloslarına mensup oldukları devletlerin bayraklarını hamil sefainin tahlisi hususunda ita olunan bilcümle imtiyazattan müstefit olacaklardır. Tabiiyeti Osmaniye veya Yunaniyede buldukları zahir ve aşikâr olan ve merkezde bulunan memurini mahalliyeye teslim kılınan sefaini metruke ile tarak dubaları ve sandal ve şamandıralar isal olundukları limanda en yakın Osmanlı veya Yunan konsolosu tarafından talep olunur ise yedlerine teslim kılınacaktır. Maamafih şurası mukarrerdirki işbu konsolos memuru marüzzikir sefain veya sandal ve saireyi ahz ve teslim etmezden evvel Tarafeyni Âkideyn memalikinde meriyülcra olan kavanin ve nizamata mucibince tahlisiye ve yedek rüşumunu icab edenlere tesviye edecektir.

Madde 16 — Tarafeyni Âkideyn konsolosları kendi sefineleri tarafından bayraklarının bir ecnebi bayrağına tebdilini indelhace lâzım gelenlere ihtarat icrası suretile men için şediden dikkat ve nezaret edeceklerdir. Şukadar ki bu tebeddülün konsolosu tayin eden devlet tebaasından olan dayinlerin hukukunu ihlâl maksadile icra olunduğu sabit olmalıdır.

Madde 17 — Tarafeyn konsolosları mensup oldukları devlet sefaini serbest pratika aldıktan sonra sefaini mezkûreye bizzat giderek veya memurlar göndererek kaptanı ve taifeyi isticvap ve evrakı sefineyi tetkik ve sefinenin seyahatle semti maksudu ve esnayı seyir ve seferde zuhur eden hadisat hakkında vukubulacak beyanatı ahz ve telâkki ve manifestoları tanzim ve sefinenin esbabı azimetini teshil edebileceklerdir.

Madde 18 — Tebaai Devleti Aliyeden biri Yunanistanda veya tebaai Yunaniyeden biri memaliki şahanede vefat ettiği takdirde müteveffa hangi konsolos memurunun dairi memuriyeti dahilinde bulunuyor ise o konsolos vereseyle icelilirsal müteveffanın muhalefatına vaz'iyed edecektir. Mahallinde konsolos memuru bulunmadığı takdirde oranın

hâkimi aidi terekenin defterile esmanını bir gûna resim talep etmeksizin en yakın konsolos memuruna irsale mecbur olacaktır. Emvali gayrimenkuleye tevarüs maddesi emvali mezkûrenin bulunduğu memleket kavaninine tâbi olacaktır. Emlâk terekelerine dair olan her gûna metalib veya ihtilâfatın rü'yeti münhasıran memleketi mezkûre mahakimine ait olacaktır. Ahadî tarafeyn tebaasının vefatı ile diğer taraf memalikinde bıraktıkları emvali menkuleye gelince tebaai merkume gerek hini vefatlarında memleketi mezkûrede yerleşmiş veya yalnız seyahat tarikile orada bulunmuş olsun ve gerek başka yerde vefat etmiş bulunsun veraset veya hibe namı ile dermeyan olunan metalib ve müddeiyat müteveffanın mensup olduğu memleketin memurin veya mahakimi aidesi tarafından memleketi mezkûre kavanini mucibince rü'yet olunacaktır.

Madde 19 — Tebaai Osmanîye Yunanistanda ahali mahalliye misillü her gûna emlâki tasarruf etmek ve ahali mahalliye'nin tediye ettiği rûsum ve tekâliften gayri ve daha ziyade bir gûna rûsum ve tekâlif tediye etmeksizin bunları 'bey' mübadele hibe vasiyet veya sureti aharla iktisab ve fûrubâ etmek hakkını haiz olacaklardır.

Madde 20 — Memaliki Şahanede Yunan konsoloslarının umuru hukukiye ve ticariye ve cezaiyede hakkı kazalarile Yunan konsolos ve tebaasının bin sekiz yüz doksan yedi senesinden evvel Memaliki Şahanede haiz oldukları diğer muafiyat ve imtiyazat işbu mukavelename ile tadil edilmiş bulunmadıkça Devleti Aliye ile düveli muazzama bey-ninde 6/18 Eylül 1897 tarihinde imza olunan mukaddematî sulhiye ve Devleti Aliye ile Yunan hükûmeti bey-ninde 22 teşrinisani, 4 kânunuevvel 1897 tarihinde imza olunan muahedei kat'îye ahkâmı mucibince ibka edilmiştir.

Madde 21 — Tebaai Osmanîye veya ecnebiyenin Memaliki Şahanede tebaai Yunanîyenin iflâsındaki menafine sureti muvekkate veya kat'îyede bir iki sendik tarafından vekâlet olunacaktır. Marüzzikir iflâsları tesviyeye salâhiyettar olan Yunan konsolosları salifülbeyan osmanlı veya ecnebi dayinler tarafından kendilerine irae olunacak sendikleri tayin edeceklerdir.

Madde 22 — Memurin ve mahakimi osmanîye huzurunda konsoloshane memurunun hazır bulunması usulü tebaai Yunanîye hakkında ibka edilmiş olduğundan Yunan konsolosları kendi memurlarını memurin ve mahakimi aidesi huzuruna kemali isticâl ile izama mecburdurlar. Bu memurun gayubeti halinde mahkemeler için tetkikını bittehir tahri-

ren yeni bir davetname irsal edeceklerdir. Eğer bu ikinci davete rağmen konsoloshane memuru isbatı vücuttan imtina edecek olur ise mahakimi mezkûre artık bunun vüruduna intizar etmemek salâhiyetini haiz olacaklar ve hüküm ve ilâm veya kararlarını ita edebileceklerdir.

Madde 23 — Mahakim veya devairi saire tarafından Memaliki Şahane tebaai Yunaniyeye tebliğ olunmak üzere isdar olunan evrak bir makbuz ilmühaberi mukabilinde Yunan memurini aidesine teslim olunacaktır. Memurini mumaileyhim dahi evrakı mezkûrenin tebliği esbabına tevessül ile alâkadar tarafından usul ve nizamı dairesinde mümza tebliğ ilmühaberini vakit ve zamanile iadeye mecbur olacaklardır. Bunun için evrakı mebhusede mürselünileyhin şahsı hakkında bir gûna sehiv ve hata vukuuna mahal kalmamak üzere izahatı kâfiye münderiç bulunmak lâzım gelecektir. Aksi takdirde varakai mezkûre ikmal olunmak üzere memurini osmaniyeye iade olunabilecektir. Mürselünileyhi tarafından usul ve nizamı veçhile mümza tebliğ ilmühaberi varakanın Yunan konsolos memuruna tarihi tesliminden itibaren on beş gün zarfında memurini osmaniyeye iade olunmadığı takdirde muamelei tebliğiye bizzat mürselünileyhe icra edilmiş addolunacaktır; meğerki konsolos memuru mürselünileyhin kendi dairei memuriyeti dahilinde bulunmadığını memurini osmaniyeye ihbar etmiş ola.

Madde 24 — Yunan konsolosları memurin ve mahakimi aidei osmaniye tarafından konsolosların hükuku musaddakaları icabınca tebaai Yunaniye aleyhine isdar olunan hüküm ve ilâm veya kararları kemalî isticâl ile icraya mübaşeret edeceklerdir. Eğer konsolos marüzzikir hüküm ve ilâm veya kararları nihayet iki ay müddet zarfında mevkii icraya vaz etmekten imtina eder ise memurini aidei osmaniye emri icraya mübaşeret edecekleri yevm ve saati evvelce ve tahriren konsoloshane memurlarına bilihbar marüzzikir hüküm ve ilâm ve kararların bizzat icrasına iptidar etmek salâhiyetini haiz olacaklardır.

Madde 25 — Tebaai Yunaniyeden birinin meskenine duhul veya derununda taharriyat ve tahkikat icra eylemek lâzım geldikte bu vazifeyi ifaya memur edilen memurin ile zabıta memurları bilâ tehir bir «delege» izam etmesi için keyfiyeti Yunan konsoloshanesine ihbar ve bu tedbirin esbabı ittihazını iş'ar edeceklerdir. Konsoloshaneye ihbarı keyfiyet edildiği andan delegenin vakti vüruduna kadar altı saatten ziyade bir zaman mürur eder ise osmanlı memurini ile zabıta memurları ifayı vazifeye mübaşeret edecekler ve badehu konsoloshaneye ihbarı key-

fiyetle beraber konsoloshane memurunun ademi mevcudiyetini müsbit zabıtnamenin musaddak bir suretini tebliğ eyliyeceklerdir.

Madde 26 — Sefaini Yunaniye derununda muayenei sıbhiyeden gayri bir muayene icrası lâzım geldiği takdirde memurini osmaniye ih-barnamenin konsoloshaneye vakti tesliminden itibaren üç saat Yunan konsoloshanesi memurunu bekliyecekler ve Yunan memuru gelmekten imtina eder veya gecikirse memurini osmaniye ifayı vazifeye iptidar ile beraber marüzzikir memurun ademi vücudunu müsbit zabıtnamenin bir sureti musaddakasını tebliğ eyliyeceklerdir.

Madde 27 — Cürmü meşhut halinde memurini osmaniye bunun için davet olunan konsolos memurunun vürudunu beklemeksizin tebaai Yunaniyeden birini derdest ve tevkife iptidar edebilecekler ise de key-fiyeti bilâ tehir Yunan konsolosuna bildirmğe mecbur olacaklardır.

Dersaadette fi 20 mart 2 nisan sene 1901 tarihinde tanzim olunmuş-tur.

No: 151 — Bilâ bedel muhacirine terk ve tahsis edilip sahibi evvellerinin emvali metrukesi olmayan arazii mahlûle müterakim vergilerinin terkinin kaydii hakkında irade

Maliye Nezareti celilesinden bilvürud Şûrayı Devlete havale olunan tezkere üzerine maliye dairesinden tanzim ve leffen arz ve takdim kılınan mazbatada bilâ bedel muhacirine terk ve tahsis edilip sahibi evvelleri-nin emvali metrukesi olmayan arazii mahlûlenin müterakim vergilerinin istifa olunamamasından dolayı senedi hakanileri verilememekte olduğuna ve arazii mezkûre muhacirine bilâ bedel tahsis olunmakta olması cihe-tile müterakim vergilerinin kendilerinden tahsiline mahal olmadığına mebni bu misillü arazi vergilerinin terkinin kaydı ile senedatının itası hususunun nezareti müşarileyha ile Defteri Hakanî Nezareti celilesine havalesi lüzumu gösterilmiş olmakla olbabda her ne veçhile emir ve iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulur ise man-tuku münifi infaz edileceği beyanile ...

2 muharrem 1319 ve 9 nisan 1317

İradei seniyeyi mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfufile manzuru ali buyurulan işbu tezkeresi samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî müteallik ve şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda...

8 muharrem 1319 ve 15 nisan 1317

**No: 152 — 18 zilhicce 1304 tarihli Maadin Nizamnamesinin
78 inci maddei muaddelesi**

9 muharrem 1319 ve 16 nisan 1317

Madde 78 — İşbu nizamnamenin muamelâta ait hükmü eski nizamname mucibince ihale kılınmış olan madenlere dahi şamildir. Fakat o misillü maadinin müddeti imtiyaziyeleri temdid ve tenkis olunmaz ve mukavelenamelerinde tayin olunan rüsumu nisbiye ve mukarrerinin miktarı işbu nizamnamenin tarihi neşrinden itibaren yirmi sene sonra bu nizam hükmüne tevfikân ahz olunmak üzere müddeti mezkûreye münhasıran ibka edilmiştir.

**No: 153 — Balya - Karaaydın Osmanlı Anonim Şirketine aid
Mancılık linyit madeni dahilinde elektrik ile
kuvvet nakli hakkında imtiyaz mukavele
ve şartnamesi**

14 muharrem 1319, 21 nisan 1317

Bir taraftan hükümeti seniye namı âlisine hareket eden Ticaret ve Nafia Nazarı devletlü Zihni Paşa hazretleriyle diğer taraftan Balya Karaaydın Madenleri Osmanlı Anonim Şirketinin İdare Meclisi Rusya Devleti tebaasından Banker Mösyö Teodor Mavrokordato beyinde mevaddı atıye kararlaştırılmıştır.

Madde 1 — Hüdavendigâr Vilâyetine tâbi Karasi Sancağı dahilinde Balya Kazasında Balya Karaaydın Osmanlı Anonim Maadin Şirketine aid bulunan Mancılık linyit madeni dahilinde Mancılıktan Balyaya elektrik ile kuvvet nakli için şeraiti atıyeye tevfikân mümâileyh Mösyö Mavrokordatoya müsaadei seniyei hazreti padişahî erzan buyurulmuştur.

İşbu elektrik kuvvei muharrike olarak istimal olunacağından merbut şartname ahkâmı dairesinde fevkalarz teller vasıtasile nakil edilecek ve bunun için Balya ile Mancılıkta elektrik fabrikaları ile tesisat ve müştemilâtı inşa kılınacaktır.

Madde 2 — Mösyö Mavrokordato işbu müsaadei seniyyeden mütevellit kâffe hukukunu mezkûr Balya Karaaydın madenleri şirketine terk edip şirketi mezkûre işbu mukavelenamenin birinci maddesinde muharrer olduğu üzere nakil edilecek kuvvei muharrikeyi Balya madenlerinde ve işbu madenlerin fabrikalarında istimal edebilecek ve şukadar ki şirketi mezkûre kuvvei muharrikenin mecmuunu veya bir kısmını eşhas saireye ne fûruht ve ne de terk edebilecektir.

Madde 3 — İşbu müsaadei seniye müddeti Balya Karaaydın madenleri imtiyazı müddetile aynı zamanda hitam bulacaktır.

Madde 4 — Şirket işbu mukavelenamenin teatisi tarihinden itibaren bir ay müddet zarfında şartnamede beyan olunduğu veçhile keşfiyatı katiye üzerine üçer nüsha olmak üzere mükemmel harita ve lâyhalar bittanzim Ticaret ve Nafia Nezaretine takdim edecektir. Nezaret işbu harita ve lâyhaları tarihi takdiminden itibaren üç mah müddet zarfında bittetik yolunda olduğu surette halile ve olmadığı takdirde icab eden tadilat ve tashihatın icrasile tasdik eyliyecektir.

Madde 5 — Mukavelenamenin dördüncü maddesi mucibince Ticaret ve Nafia Nezareti tarafından tasdik olunacak projelerde muayyen inşaatın icrası için gerek memaliki devleti aliyeden ve gerek diyarı cenebiyeden canibi şirketten celp ve tedarik olunacak alât ve edevat ve tulumalar vesaire bir defaya mahsus olmak üzere her gûna gümrük resminden muaf tutulacaktır.

Madde 6 — İnşaatın ikmali şirket tarafından ihbar olundukta biri Ticaret ve Nafia Nezareti ve diğeri Posta ve Telgraf Nezareti tarafından mansup iki mühendisten mürekkep bir fen komisyonu marifetile Ticaret ve Nafia Nezaretince bilmuayene iktiza eylediği halde ahz ve kabul olunacaktır. Bundan başka hükûmeti seniye canibinden mansup bir elektrik mühendisi marifetile inşaatın hüsnü halde olup olmadığı her seneteftiş ve muayene ettirilecektir. Komisyon ile elektrik mühendisi için ihtiyarı lâzım gelen kâffe masarif ve harcırah şirkete aid bulunacaktır.

Madde 7 — Şirket fabrikalarla kâffe tesisatı elektrikiye ve müştemilâtı ile alât ve edevatı müddeti imtiyaziyesi zarfında masarifi kendine aid olmak üzere daima tamir ve hüsnü halde muhafaza edecektir.

Madde 8 — Şirket fabrika ile tesisatı elektrikiye ve müstemilâtının umuru zabıtasına ve hüsnü muhafazasına müteallik olup elyevm mevcut bulunan ve ileride tanzim olunacak olan bilcümle nizamati devleti aliyeye tevfiķi hareket etmeğe mecburdur.

Madde 9 — İşbu müsaadei seniye müddeti munkaziye oldukta şirketin fabrika ve tesisatı elektrikiye ile müstemilât ve alât ve edevatı üzerinde bulunan kâffe hukuku hükûmeti seniyyeye intikal edecek ve fabrikalar ile tesisatı elektrikiye ve müstemilâtının hasılatından hükûmeti seniye istifade edecektir. Her gûna düyun ve taahhüdattan varestelik olmak şartile fabrika ve tesisatı elektrikiye ile müstemilâtı devlete teslim olunacaktır.

Madde 10 — Tesisatı elektrikiye umurunda istihdam olunacak memurunun memurini fenniyeden maadası tebaai devleti aliyeden intihap edilecektir. Ve hükûmeti seniyenin kabul ve tayin edeceği kıyafette bulunacakları gibi cümlesi fes giyeceklerdir.

Madde 11 — Esbabı mücbireden madut bir maniin zuhuru tahakkuk etmeksizin şirket beş sene müddet zarfında imalâtı ikmal eylemediği veya işletme umurunu bir sene veya daha ziyade bir müddet zarfında tatil eylediği takdirde işbu müsaadei seniyyeden sakıt olacak ve bu halde tesisatı elektrikiye ile müstemilâtı ve edevat ve levazımatı hükûmeti seniyenin menfaatine olmak üzere müzayedeye konulacaktır.

Madde 12 — Balya Karaaydın Madenleri Şirketi Osmanlı Anonim şirketi olduğundan bittabi işbu mukavelename ile merbut şartnamenin icrayı ahkâmından ve tevil ve tefsirinden dolayı tereddüb edecek muamelelât şirketin mukavelei asliyesi ve nizamnamei dahilisi ahkâmına tâbi olacaktır.

İşbu mukavelename iki nüsha olarak bittanzim imza ve teati kılınmıştır.

(Şartname)

Madde 1 — Balya Karaaydın Anonim Şirketi vücuda getireceği umum müessesatın üçer nüsha olarak projelerini mukavelenamede muayyen müddetler zarfında Ticaret ve Nafia Nezaretinin nazarı tasdikına arz edecektir. Mezkûr projeler bervehizir beyan olunur.

[1] Tahvil makinelerile fabrikaların mevakiini ve nâkillerin güzergâhını irae eder 1/25000 mikyasında haritai umumiyeye.

[2] Fabrikaların heyeti mecmuasını irae eder 1/500 mikyasında harita

[3] Münasip makyasta tahvil ve müvellit ve sair makinelerin projeleri

[4] Tertibatı matlubeyi tarif ve izah edecek bir muhtara

Madde 2 — Elektrik tevlid etmek üzere Mancılık nam mahalde vazolunacak makinelerin tazyığı beher fazda (Phase) yüz on voltu tecavüz etmiyecektir. İşbu makinelerde Alternatif (Alternatif) olarak hasıl ve beher fazda (Phase) yüz on volt tazyık ile cereyan eden seyyalei elektriki aynı mahalde aleti muhavveleye isal olunacak ve seyyalenin sevk ve isaline dair olan manevralar ile bilcümle muayeneler işbu tazyık tahtında icra edilecektir.

Madde 3 — Aleti muhavvele haddi zatında rütubet ve toz gibi tesirâtı hariciyeden masun olacak surette bir takım mevaddı mücerrede ile mazruf olacağından başka fabrika dahilinde de hariçten hiç kimsenin takarrüb edemiyeceği bir mahalde mahfuz olacaktır. Gerek işbu nevi aletlerin ve gerek müvellidi elektrikilerle sair edevatı müteferrianın bulundurulacağı mahaller gayet havadar olmakla beraber lâyiki veçhile tenvir edilmiş olacak ve ebniyesi dahi kâgir olacaktır.

Madde 4 — Müvellidi elektrikilerden gerek alâtı muhavvele ve gerek taksim tablosuna veya sair fabrika derununda vaz'ı iktiza edecek alâtı mütenevviaya vasıl olacak nâkillerin üzerleri tecrit edilmiş olması ve göz önünde bulunması ve imkân müsaid olabilecek derecede el altında bulundurulmaması meşruttur.

Madde 5 — Elektrik devreleri üzerinde (kur sirküviler) vukuunu derhal men edecek suretle iktiza eden mikata (kup sirküviler) vazolunacaktır.

Madde 6 — (Müvellidi elektrikiler) hututu umumiyeden süratı mümkünü ile tecrit olunabilecek surette alât ve vesaiti lâzımevi havi olacaktır.

Madde 7 — Mezkûr makinelerin tertibatı meyanında seyyalei elektrikin her an tazyığını irae eder alâtı müşire bulunacaktır.

Madde 8 — Müstahdeminden gayrisinin fabrika derununa duhulü memnu olacağı gibi bunlar tarafından dahi bir kaza vukuuna meydan verilmemek üzere ittihaz olunacak tedabiri mübeyyin bir kit'a talimat-name tanzim kılınacaktır.

Madde 9 — Mancılık ile balya arasında tesis olunacak elektrik hattında ziyade tazyik ile cereyan edecek seyyalei elektrikinin nakline mahsus olan nâkillerin üzerleri çıplak olabilecektir. Şu kadar ki alâtı muhavvele ile tazyiki ziyade olan işbu hat arasında amelenin cevlangâhına tesadüf edecek mahallere vazolunacak tellerin üzerleri mevaddı mücerrede ile mestur olacaktır.

Madde 10 — Balya mevkiinde alâtı muhavveleye mahsus olmak üzere dörtten altıya kadar merkez inşa olunacak ve işbu merakizde alâtı mezkûre vasitasile tazyiki ziyade olan cereyanı elektriki beher faz (Phase) itibarile yüz on volta tenzil olunduktan sonra fabrikalar dahilinde mevzu taksim tablolarına isal edilecek ve işbu tablolardan dahi kuvvei muharrike makamında istimal olunmak üzere nıkatı muhtelifeye üzerleri tecnid olunmuş nâkillere vasitasile tevzi kılınacaktır.

Madde 11 — İşbu merakizin emri tertib ve inşası ve derununa vazolunacak alâtı muhavvele ile edevatı müteferriası Mancılık mevkiindeki alât ve edevat hakkında tayin olunan şaraiti umumiyeye tâbi olacaktır.

Madde 12 — Balya ile Mancılık arasına temdid olunacak hatta bit-tercih kestane veya meşe direği istimal olunacaktır. Nâkillere arzdan lâakal altı metre irtifanda bulunacaktır. Hattın yollar üzerine tesadüf edecek aksamında mezkûr irtifa yedi metreye iblâğ olunacaktır. Direklerin yekdiğeri arasındaki mesafe otuzdan otuz beş metreye kadar olacaktır.

Madde 13 — Umum hattın mukavemeti tecerrüdiyesi yağmurlu havalarda seyyalei elektrikinin ziyandan dolayı esbabı müessire tevlidine mahal bırakmıyacak derecede olacaktır.

Madde 14 — Müemrinas olan tarik ve mahallere tesadüf edecek ziyade tazyikli hattın aksamında direklerin aralarına anadenî bir nevi ağ talik edileceği gibi mezkûr hattın kasaba ve karye dahilinden geçirilmemesi dahi meşruttur.

Madde 15 — Hatta rektolunacak direkler insan ve hayvan tasallut ve tekarrübünden masun bulundurulmak için çit içine aldırılacaktır. Ve hattın güzergâhının münasip mahallerinde birer kulübe inşası ile içlerinde şirket tarafından birer bekçi bulundurulacaktır.

Madde 16 — Devrei elektrikilerin her şubesinde nâkillerin kuturları nakledecekleri seyyalei elektrikinin şiddetile mütenasip olarak üzerlerindeki madde mücerredeyi ihlâl edecek surette hararet husulüne se-

behiyet verilmeyecek derecede hacimleri tayin olunacağı gibi ek mahalleri dahi bir gûna mahzur vukuuna mahal vermeyecek surette rapt ve ilsak edilecektir.

Madde 17 — Hükümeti seniyece şirketin tellerine tesadüf edecek surette bir veya müteaddit hututu telgrafiye tesis ve temdidine lüzum görüldüğü halde umuru muhabereyi sekteden vikaye için Posta ve Telgraf Nezaretinden irae edilecek her nevi tedabiri şirket kendi hesabına olarak kabul ve icra eyliyecektir. İşbu maddenin ahkâmı şirketin tellerine tesadüf edecek ve ileride imtiyazı verilebilecek olan şimendifer telgraf hatları hakkında dahi cari olacaktır.

Madde 18 — Hattın tesirâtı havaiyeden muhafazası için takriben beher kilometre mesafesinde birer siperi saika vazolunacaktır.

Madde 19 — Elektrik tevliid eden merkezlerde hututun muayenesine mahsus alâti mahsusla bulundurulacağı gibi makinelerle hututun tertib ve vaz'ı ve işlemeşi dahi erbabi ihtisastan birine tevdi olunacaktır.

Madde 20 — Mukavelenamenin altıncı maddesine tevfiikan mahalli-ne her sene bir elektrik mühendisi izam olunarak makinelerle hututun teftiş ve muayenesi icra ettirilecek ve işbu mühendis tarafından şartname münderiç şeraitin sureti ifası hakkında beyanı mütalea olunacaktır.

No: 154 — Taşocakları Nizamnamesi

10 safer 1319 ve 16 mayıs 1317

BİRİNCİ FASIL

Ahkâmı umumiyeye

Madde 1 — Ocaklar somaki ve alçı ve kireç ve çakmak ve kaldırım ve değirmen ve litoğrafya ve envai mermer ve çakıl ve gre ve granit ve kumlu ve emsali taşlarla amyant ve pozolan ve istirasi ve bazalt ve lavomarin ve tebeşir ve üstübeç ve kil ve çimento ve kaolin ve feldspat ve buna mümasil ecesamdan ve yün ve yapağı tathiri ve çanak ve çömlük ve emsali mamulât ve boya imal veyahut toprağı kuvvetlendirmek için erbabi ziraat tarafından istimal olunan piritli ve diğer topraklardan vesair bunlara mümasil mevaddan ibarettir.

Madde 2 — Ocaklar hangi nevi arazide zuhur eder ise küşad ve imal etmek hakkı o arazi ashabına aiddir.

Madde 3 -- Bir kimse tahtı tasarrufunda bulunan arazide zuhur eden ocaklardan inşaat ve imalâtı zatiyesine mahsus mevaddı Hükûmete ihbarı keyfiyet etmeğe ve bir gûna hatç ve vergi vermeğe mecbur olmaksızın ihraç ve istimal edebilir.

Madde 4 — Bir kimse mutasarrıf olduğu veyahut sahibini irza eylediği arazide lieclitticare ocak küşad ve imal etmek istediği halde Hükûmeti mahalliyeye ba istida ihbarı keyfiyet etmeğe mecburdur.

Madde 5 — Arazii emiriyeyi haliyede ocak küşad ve imali sahibi arz olmak itibarile Hükûmeti seniyyeden ruhsat istihsaline mütevakıftır.

Madde 6 — Bir kariye ve kasabaya veyahut müteaddid kariyelere mahsus mer'a ve kuru ve sair umuma aid arazii metrukede ocak küşad ve imali için ruhsat itası ol köy veya kasaba ahalisinin ihtivacatı tazyik edilmemek şartile meşruttur.

Madde 7 — Canibi miriye aid ormanlar ile maadasında ocak küşad ve imali istida kıldıkdta ocağın küşadında orman ve madenin menfaatleri bilmukayese ormanca mahzur olmadığı mahallî orman memurlarından bittahkik anlaşıldıktan sonra küşadı istenilen ocak mirî ormanında ise onuncu madde mucibince ilmühaber verilir.

Madde 8 — İstihkâmat ve cepbane mevakiinin hududu memnuasından itibaren bir kilometre mesafe dahilinde bulunan mahallerde ocak açılıp işletilmesi için ruhsat itası evvel emirde ocak küşad ve imalinin bir gûna mahzuru mucib olmayacağıının memurini askeriyeden bilsual tahakkuk etmesine mütevakıftır.

İKİNCİ FASIL

Ocakların sureti küşad ve imali

Madde 9 -- Bir kimse mutasarrıf olduğu yahut sahibini irza eylediği arazide lieclitticare ocak küşad ve imali için hükûmeti mahalliyeye vereceği istidanamede evvelâ sahibinin isim ve şöhet ve mahalli ikametini saniyen ocağın vaki olduğu arazi efrad uhdesinde olduğu halde sahibinin isim ve şöhetini ve rızası tahsil olunduğunu salisen mahalli mezkûrda ocak küşad ve imalinden dolayı terettüb edecek zarar ve ziyarı tazmin edeceğini rabian civarında bulunan menzil ve binalar ile emflâki saireye ve her nevi yollara ve en yakın miyahı cariyeye münasabetini hamisen ocağın sathı arzda veyahut mağara hafriyle tahtelaz

olunacağını sadisen ocaktan çıkarılacak mevaddın cins ve nevini ve hangi mahalle nakil ve ihraç edildiğini sabisen ocağın tahminen vaziyet ve cesametini derc ve tasnih etmeğe mecburdur.

İşbu istidanameye ocağın küşad ve imalinden dolayı terettüb edecek zarar ve ziyan tazmin olunacağına dair bir kıta kefalet senedile arazi ahar bir kimsenin tahtı tasarrufunda olduğu halde rızası tahsil olunduğuna ve ne kadar bedel veya ücret tayin kılındığına ve ne müddetle akdi mukavele edildiğine dair sahibi arazi tarafından mehtum ve mukavelât muharrirliğinden musaddak bir sened raptedilecek ve küşad ve imali istida olunan ocaklardan ihraç olunacak mevaddın gerek ham ve gerek mamulünden ikişer parça nümunesi dahi birlikte takdim olunacaktır. İşbu numunelerin biri hükûmeti mahalliyede hıfz ve diğeri on beşinci maddede muharrer surete tefvikan Maadin Nezaretine irsal kılınacaktır. Ocağın icrayı imalâtı için tahtelarz kuyu ve mağara küşadı lâzım geldikte zirde beyan olunduğu veçhile tanzim kılınacak haritanın üç nüshası istidanameye raptedilmek lâzımdır. İşbu nüshalardan biri hükûmeti mahalliyede hıfz olunur ve diğeri on beşinci madde mucibince Maadin Nezaretine gönderilir ve üçüncü nüshası dahi bittastik sahibi istidaya iade kılınır.

Mezkûr harita beyüzde bir mikyasında olarak tanzim olunup bunda ocağın küşad ve imaline muktazi arazinin miktarile ocağın vaki olduğu arazinin hududu ve o hududdan itibaren ikiyüz ellişer metre mesafe cihati erbaa dahilinde vaki kâffei ebniye ve her nevi miyahar cariyeye ve küşadı iktiza eden kuyu ve mağara mahreçleri gösterilecektir.

Madde 10 — Hükûmeti mahalliyeye takdim olunan istidanameler bittetkik şeraiti mevzuasına muvafık olup olmadığı ve ocak küşadının bir gûna mahzuru mucib olup olmayacağı bamazbata Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaretine işar edilir.

Cereyan eden muamelenin nizama muvafık ve ocağın küşadı her nevi mahzurdan salim olduğu nezareti müşarileyhaca tahakkuk ederse imalât için bir müddet tayin ve rüsumu nisbiyenin miktarı mevaddın cinsine göre tasrih edilerek istida sahibine bir kıta matbu koçanlı ilmühaberinin lüzumu itası hükûmeti mahalliyeye bildirilir.

Aksi takdirinde esbabı mucibesi zahrına tahrir olunarak istida iade olunur.

Madde 11 — Hükûmeti mahalliyeye verilen istidanameler muka-

bilinde ita olunan ilmühaber ve reddolunan istidanamelerin esbabı muvazenesi defteri mahsusuna kaydolunur. Beher sene mart içinde birer kıta cedvelleri on beşinci maddede beyan olunan nümune ve haritalarla beraber Maadin İdaresine gönderilir.

Madde 12 — Arazii emiriyeyi haliyede ve kura ve kasabata aid arazide ocak küşad ve imali için hükümete verilecek istidanameler dokuzuncu maddede arazi sahiplerinin istihsalı rızasına dair münderic olan ahkâm ve kuyuttan maada bilcümle şeraiti havi olmak lâzım geldiği gibi takdim olunan istidaname her halde asıl ocağın cesametini ve ocağın tetimmesi olmak üzere etrafındaki arazinin dönüm itibarile vaziyet ve hududunu mübeyyin hiç olmazsa kroki şeklinde bir harita rabtlemek ve ocağın imali zımında kaç sene için ruhsat talep olunmakta olduğu tasrih edilmek muktazidir.

Madde 13 — Hükümeti mahalliyeye takdim olunan istidanameler tarihleri sırasile defteri mahsusuna kayd ve istidaname münderecatının sıhhat ve ademi sıhhati hakkında tahkikatı lâzime icra olunarak neticeyi tahkikat mazbata altına alındıktan sonra istidaname ve nümune ve evrakı sairesile beraber makamı vilâyete gönderilir. İşbu tahkikatın icrası zımında mahalline gönderilecek memurlara sahibi istida tarafından yol ve ledelhace beytutet ve mekûlât masarifine mukabil her gün için maaşlarının iki günlüğüne müsavi maktuan bir ücret ifa olunur.

Madde 14 — Maddei sabıkada beyan olunan evrak ve teferruatı makamı vilâyete vürud ettikte küşadı için ruhsat talep olunan ocak tahtelazı imal olunacak neviden ise ciheti fenniyesi maden mühendisi bulunmadığı halde nafia mühendisi ve o da bulunmazsa beledi mühendisi marifetile tetkik ve istidanamenin cihati sairesi dahi meclisi idarei vilâyetten tahkik olunacak şeraiti mevzuasına muvafık olup olmadığı ve ocağın küşadı bir gûna mahzuru mucib olup olmayacağı ba mazbata Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaretine işar edilir. Cereyan eden muamelelerin nizama muvafık ve ocağın küşadı her nevi mahzurdan salım olduğu nezareti müşarileyhaca tahakkuk eylediği takdirde imal müddeti yirmi beş seneden akal olursa ocağın küşadı için bir müddet tayin ve mevaddın cinsine göre ruhsatname harcının ve rüsumu mukarrer ve nisbiyenin miktarı tasrih edilerek sahibi istidaya bir kıta matbu ve koçanlı ilmühaber verilmek üzere valii vilâyete tebliğ olunur. İmal müddeti yirmi beş seneden ziyade olur ise ocağın imali zımında bir şartname tanzim ve Şûrayı Devletçe tetkik olunduktan sonra bilistizan şeref müteallik buyurulacak iradei seniyei hazreti padişahi mucii-

bince iktizası ifa olunur. Cereyan eden muamele nizama muvafık ve ocağın küşadı her nevi mahzurdan salim olmadığı tahakkuk eylediği takdirde olbaddaki istida iade olunur.

Madde 15 — Hükûmete verilen istidanamelerle mukabilinde ita olunan ruhsatnameler ve reddolunan istidanamelerin esbabı mucibesi tafsilen defteri mahsusuna kaydolunur. Beher sene mart içinde birer kıta cedvelleri ve küşad olunacak ocaklar hasılatının birer numunesi ve haritası var ise birer nüshası canibi vilâyetten Maadin Nezaretine gönderilir.

Madde 16 — Menafii umumiyeye ve hükûmete aid inşaata muk-tazi levazımı adilâne ve bitarafane takdir edilecek bedel mukabilinde itaya ocak ashabı mecburdur.

Madde 17 — Erazii emiriyeyi haliyede ve kura ve kasabata aid arazi metrukede küşad olunacak ocaklar için ruhsat istihsali zımında eşhası müteaddide tarafından istida vuku bulur ise müstediler arasında bilmüzayede en yüksek rüsümü nisbiye ile uhdesine takarrür edene ruhsat verilir.

Ocak küşat ve imaline talip olanlara kavanini haliye ve müstakbelei devleti aliyeye ittiba etmek şartile ruhsat verilir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Ocaklardan ahz olunacak rüsüm ve harç

Madde 18 — Ocak işletmek için ruhsat veyahut ilmühaber istihsal edenlerden ocak hasılatının vapur veya şimendifer iskelesinde veya ocak mahallindeki kıymetinden masarifi nakliyesi ve mamul olduğu halde masarifi imaliyesi tenzil olunduktan sonra yüzde beş resmi nisbi istifa olunur. Fakat amyant ve kırmızı atik somaki taşları müstesna olup bunların rüsümü nisbiyesinin miktarı yüzde yirmiyi tecavüz etmemek üzere Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaretince tayin olunur.

Madde 19 — Ocaklardan ihraç olunacak mevaddan alınacak rüsümün nihayet beş seneyi geçmemek üzere maktuiyete rabtı dahi caizdir. Şu kadar ki bu suretin icrası ocağın bidayeti küşadından itibaren imal olduğu ilk sene müddet hesaba dahil olmamak şartile lâakal üç sene müddet imal ve idaresile miktarı hasılatının taayyün etmesine ve vilâyetle sahibi ruhsat beyninde bilmüzakere verilecek kararın maadin idaresinden tasdik kılınmasına mütevakıftır.

Madde 20 — On sekizinci maddede gösterilen rüsumdan maada ilmühaber için beş lira adi ruhsatname için mevaddın cinsine ve tayin olunacak müddete göre beş liradan yirmi beş liraya ve on dördüncü maddede gösterildiği veçhile bairadei seniyei hazreti padişahî verilecek ruhsatnameler için yirmi beş liradan yüz liraya kadar harç alınacağı gibi arazii emiriyei haliye ve arazii metrukede imal olunan ocağın sathı müstevii ufki itibarile ve tetimmesi olan arazinin beher dönümü için senevi on para resmi mukarrer alınacaktır. Küşadına ruhsat verilecek ocakların mesahai sathiyesi bin dönümden ziyade olmayacak ve bin dönümden ziyadeye lüzum görüldüğü takdirde Babîâlden bilistizan şeref müteallik buyurulacak iradei seniyei hazreti padişahî mantuku münifine tevfiikan muamele olunacaktır. İşbu nizamnamede beyan edilen şeraite tevfiikan ruhsatnamesi ita edilen ocaklar ferağ olunur. Ve ocakların intikal muamelâtı derununda buldukları arazi hakkında cari olan ahkâmı kanuniyeye tâbidir. İdareten verilmiş olan ruhsatnamelere aid ferağ ve intikal muamelâtı liva ve vilâyet mecalisi idaresi huzurunda ve bafermanı âli ita kılınan ruhsatnamelere aid muamelâtı mezkûre Dersaadette Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaretince teşkili tarafeyn ile takrirleri bilistima icra olunur. Ve defteri mahsusuna kayıt ile bir ilmühaber ita kılınır. Mefruğunleh ile kendilerine ocak intikal edenlerden ocağın cinsine göre ilmühaber veya ruhsatname harcına müsavi bir resmi ferağ ve intikal alınır.

Madde 21 — Mevaddı sabıkada beyan olunan rüsum ve harçlar maadin nezaretine aid olmak üzere hükümeti mahalliye marifetile istifa ve mukabilinde ilmühaber ita edilir.

Madde 22 — Rüsumu nisbiyesi tediye ve ifa ile mukabilinde ilmühaber ahzolunmadıkça ocaklardan mal nakil olunamaz.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Tedabiri teminiye ve tahaffuziye

Madde 23 — Ocaklar umuma vesair efrada aid yol ve kuyu ve çeşme ve binalara mazarratı mucib olmayacak bir mesafede ve ekalli yüz arşın uzakta küşat olunacaktır. Açılacak ocakların işletilmesi için barut istimali lâzım geldikte bir gûna mazarrat vuku bulmamak üzere ocak sahibi tarafından tedabiri lâzime ittihaz ve icra edilecektir. Ve ocak küşat ve imal edenler inzibat ve tahaffuzu mucib olarak hükümeti mahal-

liyeden vukubulacak her nevi tenbih ve ihtarı kabul ve icraya mecburdur.

Madde 24 — Tahtelarz mağara küşadile imal olunan ocakların ciheti fenniyesine maadini asliye hakkındaki ahkâmı nizamiyeye tevfiikan maadin mühendisleri tarafından nezaret olunur.

Madde 25 — Mirî ormanları derununda işletilen ocakların ormana müteallik olan cihetine orman müfettişi veya memurları tarafından nezaret edilir.

Madde 26 — Alelûmum ocakların zabıtaca emri nezareti hükûmeti mahalliyeye aiddir. Binaenaleyh ocakların emniyet ve sıhhatı umumiyece mazarratı tahakkuk ederse maadin mühendisile bilistişare ocağın işletilmesi muvakkaten tatil ve masrafı ocak sahibine aid olmak üzere tedabiri lâzime ittihaz ve icra olunur. Ve ocağın katiyen tatili icab ederse keyfiyet ber tafsil Maadin Nezaretine bildirilip alınacak cevaba göre muamele edilir.

Madde 27 — Alelûmum ocakların keyfiyeti tasarrufundan veyahut rüsumu aidesinin sureti teati ve tesviyesinden dolayı tekevün eden ihtilâfat bidayeten Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaretince ve istinafen Şûrayı Devletçe hal ve fasl olunur.

Madde 28 — Arazii emiriye ve kura ve kasabata aid arazii metrukede ocak küşat ve imaline ruşat istihsal eden ocağı atide muharrer müddet zarfında küşat etmezse veyahut küşat edipte mütevaliyen bilâ-öziir üç sene terk ve tatil eder ise hakkı imali sakıt olur. Ve ocak hükûmet vasıtasile müzayedeye konulup ruşatın hini itasında gösterilen şeraitin mecmuuna ittiba edilmek üzere hazinesi celile için en nafi şerait teklif eden talibine ihale kılınır. İdareten verilen ruşatnamelerin inkızaı müddetlerinde sahibi temdidi müddet talebinde bulunur ise temdit hususunda bir nevi mahzur olmadığının tahakkukunda olbaddaki ruşat harcı alınarak müceddeden ruşatname ita edilir.

BEŞİNCİ FASIL

Hilâfı nizam hareket vukuunda edilecek muamelât

Madde 29 — Bir kimse mutasarrıf olduğu veya sahibini irza eylediği arazide mevaddı sabıkada muharrer şeraite tevfiikan ilmühâber ahz etmeksizin lieclitticare ocak küşat ve imal eylediği halde ilmühâber har-

ının dört misli cezayı nakdî olarak kendisinden ahz olunduktan sonra çıkarılan mal mevcut ise zaptedilir.

Madde 30 — Her kim arazi haliyede ve kura ve kasabata ve sair umuma aid arazide mevaddı sabıkada muharrer şeraite tevfikan ruhsatname istihsal etmekzisin ocak küşad ve imal eder ise kendisinden beş osmanlı lirasından yirmi beş osmanlı lirasına kadar cezayı nakdî alındıktan başka küşad eylediği ocak zabt ve yirmi sekizinci maddede gösterilen şeraite tevfikan bilmüzayede ihale kılınır.

Madde 31 — Bailmühâber veya ruhsatname işletilen ocaklardan rüsumu nisbiyesini ifa etmeksizin mal nakledenlerden rüsumu nisbiyenin dört katı ahz olunur. Ocakların imali uğrunda hükûmete ihtarı keyfiyet etmeksizin barut veya eczayı nariyei saire istimal edenlerden on altından yüz altına kadar cezayı nakdî ahzedilir ve ocakları muvakkaten taitil kılınır.

ALTINCI FASIL

İşbu nizamnamenin neşrinden evvel küşad ve imal olunan ocaklara dair bazı ahkâm

Madde 32 — Ruhsatı resmiye ile işlemekte olan ocakların ashabı bu nizamnamenin tayin eylediği şerait ve rüsumu tâbi olmak şartile ruhsatnamelerinin devr ve ferağına ve intikaline müsaade olunacaktır.

Madde 33 — Orman ve Maadin ve Ziraat Nezareti işbu nizamnamenin icrasına memurdur.

No: 155 — Maadin Nizamnamesinin usulü taharriye dair olup tadilen kaleme alınan üçüncü faslı

10 safer 1319 ve 16 mayıs 1317

Madde 9 — Sahipli arazide icrayı taharriyat için işbu arazinin mevki ve hududunu ve cihati sairesini ve taharri olunacak madenin cinsini mübeyyin ashabı tarafından evvel beevvel arazinin bulunduğu vilâyet valisine arzuhal itasile anın üzerine icra olunacak tahkikatta taharriyat ameliyatının civardaki emakini hususiye ve müessesatı emiriye ve umumiyyeye bir gûna mazarratı ve mahzuru muoip olmayacağı tebeyyin ey-

lediği halde keyfiyet Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaretine bilis'ar nezaretçe de defteri mahsusuna kaydolunduktan ve üç altından beş altına kadar harç alındıktan sonra mukabilinde nezaretçe tanzim olunacak ilmühaber valii vilâyet vasıtasile sahibi istidaya ita kılmır. Bu suretle istihsal edecekleri ilmühaber üzerine kendi arazisi dahilinde icrayı taharriyat edecekler arazii emiriyeyi haliyede taharriyatta bulunacakların işbu nizamnamenin mevaddı mahsusası mucibince mükellef olacakları şeraiti inzibatiyeye tâbi bulunur.

Şu kadarki Dersaadet ve Bilâdı Selâsede vaki gerek sahipli arazide ve gerek arazii haliyeyi emiriyede maden taharrisi için iradei seniyei hazreti padişahî şerefmüteallik buyurulmadıkça kimseye taharri ilmühaberi ve ruhsatname ita olunmayacaktır.

Madde 10 — Gerek sihibi irza olunamıyan arazide ve gerek arazii emiriyeyi haliyede maden taharrisi mevaddı atiyede gösterilen surette ruhsatname istihsaline mevkuf olduğu gibi sahipli arazide indettaharri bir şey zuhur etmediği halde mal sahibine terettübü bittahkik tebeyyün eden zarar ve ziyânın tazmini de müteharriye aiddir.

Madde 11 — Bir veyahut ziyade kasaba ve karyelere mahsus pazar yeri ve meydan gibi umuma aid mahallerde maden taharrisi memnudur. Mer'a ve kuru gibi kezalik umuma aid mahallerde maden taharrisi için istida vukurunda dahi hafriyat ve amelıyatı vakıadan o karye ve kasaba ahalsinin ihtiyacatı hasır ve tazyik olunmayacağı bilkeşif tebeyyün ve tahakkuk eder ise taharri ruhsatnamesi verilir.

Madde 12 — Cevanibi erbaası duvar ile muhat arazi derununda veyahut avlu ve bahçe gibi mahallerde buralara dairenmadar yüz elli arşın budü mesafe dahilinde arazi ve emläke mutasarrıf olanların rizası tahsil olunmaksızın mil ve burğu ile kuyu hafri ve baca küşadı ve alât ve edevatı madeniye vaz'ı için mağaza inşası caiz olamaz.

Madde 13 — Sahibi razı olmıyan veyahut arazii emiriyeye ve haliyeden bulunan bir mahalde maden taharrisine talip olanlar icrayı taharriyat edecekleri mahallin merbut olduğu vilâyet valisine veyahut Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaretine arzuhal itasile on yedinci madde mucibince ruhsatname istihsaline mecburdurlar.

Madde 14 — Ruhsat istidasını havi ita olunacak arzuhalde müstedinin ve şürekâsı var ise anların isim ve şöhret ve san'at ve tebaiyeti ve ikametgâhı ve arazinin mevkii ve hudutları ve hangi liva ve kaza dahilinde

olduğu ve ne cins maden aranılacağı ve arazinin nev'i ve arazi eşhas uhdesinde bulunduğu halde isim ve şöhretleri ve hafriyattan dolayı teterrüp edecek zarar ve ziyanın tazmin edileceği ve ruhsatname verilmediği veyahut ruhsatname ita olunduktan sonra devletçe istirdadına karar verildiği halde mucitlik hakkından başka bir şey talep etmeyeceği tasrih ve beyan olunmakla beraber işbu arzuhale maden taharri olunacak mahallin mümkün mertebe nıkatı sabitesini ve bu noktaları yekdiğere rabt için müstakim hatlar ile irae edilmek üzere hududunu gösterir bir kıt'a kroki ratpedilir.

Taharri arzuhali nezareti müşarileyhaya ita olduğu takdirde bir gûna muamele yürüdülmeyen evvel taharri ruhsatnamesi talep olunan mahallin merbut olduğu vilâyet valisine gönderilip ruhsatname itasında mahzur olmadığı tahakkuk ettirilip maden taharrisine tayin ve tahsis olunacak mahallin vüsatı nihayet on beş bin dönümü tecavüz etmeyecektir ve anonim şirketi namına taharri ruhsatı talep olunur ise bu şirketin hükûmetçe musaddak olduğunu mübeyyin evrakın birlikte itası lâzımdır.

Madde 15 — Maddei sabıkada muharrer arzuhalin itasile beraber defteri mahsusuna kaydolunarak bilâtehir makbuz ilmühâberi verilir. İşbu makbuz ilmühâberi verildikten sonra gerek Orman ve Maadin ve Ziraat Nezareti maadin heyeti fenniyesince ve gerek Meclisi İdarei Vilâyetçe taharri arzuhalinde müstedinin beyan olunacak hüviyeti ve madenin vüsat ve nev'i ve cinsine göre icrayı taharriyat ve imâlâta iktidarı mâlisi ve istidasının şeraiti nizamiyeye muvafakati ve mezkûr arzuhalde irae olunacak mevaki ve hududun on birinci maddede istisna olunan mahaller haricinde olup olmadığı ve mevaki ve hududu mezbure dahilinde kıla' ve istihkâmat bulunup bulunmadığı ve bulunduğu takdirde anlara mazarratı mucip olup olmayacağı ve orada madeni mahsus olup olmadığı tahkik edilecektir.

Madde 16 — Maddei sabıkada gösterilen tahkikat maden taharri olunacak mahallin vaki olduğu kaza veya liva meclisi idaresinden tayin olunacak ve mahallî heyeti ihtiyariyesinden alınacak birer aza veya muhtar ve vilâyet maden mühendisi marifetile madenin bulunduğu mahalde ve taharri ruhsatı talep eden şahıs veya musaddak vekili hazır olduğu halde icra ettirilecektir. İşbu heyetin icra edeceği tahkikatı mutazammın kaleme alınacak tahkikat evrakı kaza veya liva meclisi idaresince bittetik ba mazbata canibi vilâyete irsal olunacaktır.

Madde 17 -- Vilâyet Meclisi İdaresince mahallinden ba mazbata gelen tahkikat evrakı üzerine tetkikatı muktaziye badelicra keyfiyet ba mazbata Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaretine iş'ar olunacak ve nezareti müşarileyha heyeti fenniyesince dahi icrayı tetkikat ile lâzım gelen ruhsatname zirinde muharrer tarihten itibaren bir seneyi tecavüz etmemek üzere bittanzim sahibi istida Dersaadette ise nezareti müşarileyha ve taşrada ise valii vilâyet marifetile mütemmen kefil ahz olunduktan sonra kendisine verilecektir.

Verilecek ruhsatnamelerden madenin nev'i ve oinsine göre haddi asgar beş ve haddi evsat on ve haddi azam on beş altın olmak üzere harç alınacaktır.

Madde 18 -- Taharri ruhsatnamesi talep edipte arzuhalinin tarihi kabulünden itibaren altı ay müddet takib etmiyenlerin ihbara hacet kalmaksızın arzuhalleri hükümsüz addolunacağı gibi her bir muamelesi itmam edilen ruhsatnameyi nezaret veya vilâyet tarafından vukubulacak tebliğ tarihinden itibaren iki ay zarfında müracaat edip almıyan müstedilerin hakları iskat olduğu kaydı balâsına şerh verilecektir. Taharri ruhsatnamelerinin istihsali hususunda Nezareti müşarileyha ile müsted'ii taharri arasında ihtilâf tehaddüsü halinde iş Şûrayı Devlete havale olunacaktır.

Madde 19 -- Mevaddı sabıkada beyan olunan hakikatın icerasından sonra verilecek ruhsatnameye taharri ameliyatında barut ve fitil istimaline hacet mes eylediği halde bunun mikdar ve kemiyeti evvel emirde hükûmete beyan ve ancak bu maksat uğrunda istimal olunacağına dair dahi teminatı kâfiye ita ile olabada ruhsatı mahsusa istihsaline mecbur ve mükellef olacaklarına ve ashabi araziye irası zarar olunmayacağına ve kıla' ve istihkâmat hududuna takarrüb edilmeyeceğine dair kuyudu lâzime ve madenin hududu muayyene ve mikdarı mesahası dercedilecektir.

Madde 20 -- Müddeti taharri zarfında müteharrinin ciddi bir teşebbüste bulunduğu tahakkuk eder ise şeraiti mevzuanın teodidile yalnız bir sene daha temdidi caizdir.

Madde 21 -- Taharri ruhsatını haiz olan şahıs veya şirket mevaddı sabıkada beyan olunan müddetler zarfında işbu nizamnamenin ihale ve imali maadin hakkındaki dördüncü faslı ahkâmınca ihalenin istihsali için lâzım gelen muamelâta teşebbüs etmediği surette ruhsatnamenin iptal olduğu kaydı balâsına şerh verilip diğer talibine birer ruhsat-

name verilir ve işbu fesih ve iptal muamelesinden dolayı müteharrii sabıkın hiç bir gûna masraf ve tazmin iddiasına hakkı olamaz.

Madde 22 — Maden taharrisine mezun olan şahıs veya şirket haiz olduğu ruhsatı meclisi idarei vilâyetin malûmatı ve Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaretinin izni lâhik olduktan sonra ahara devir ve fûruht edebilir. Devrolunacak şahsın asıl ruhsatnameyi alan adamdan bidayeti emirde aranmış olan kâffe evsaf ve şeraiti cami olması meşruttur ve işbu devir muamelesinde iki buçuk altından yedi buçuk altına kadar harç alınır.

Madde 23 — Madenin ihale fermamı âlisi sadır olmadığı veya sahibi tarafından takibi maslahat olunmıyarak maden terk olduğu surette taharri esnasında ihraç olunan mevaddı madeniye nin resmi nisbisi mensup olduğu nevin kırk üçüncü maddede beyan edilen derecenin hadi azamı üzerinden badelistifa nakil ve fûruhtuna ruhsat ita edilir.

Madde 24 — Maden taharrisi için ruhsat verilmiş olan hududu madeniye dahilinde ruhsatnamenin havi olduğu müddet zarfında yine o cins maden taharrisi için ahara ruhsat verilmez.

Madde 25 — Taharri olunmakta olan madenin değeri anlaşılmak için Avrupaya nümune gönderilmek istenildiği hâlde madenin cinsine göre yüz tonilâtoya kadar rûsumu nisbiyesi ahz olunarak nakil ve imrarına müsaade olunur. Ancak hali taharride bulunan madenin Maadin Nezaretince tayin olunacak fermamı âli harcı ile ilân masrafı hini ihalede mahsup edilmek ve maden ihale olmadığı takdirde irad kaydolunmak üzere depozito ettirilerek rûsumu bilistifa nümunelik madenin iki bin tonilâtoya kadar nakline ruhsat verilip rûsumu nisbiye madenin cinsine göre işbu nizamnamenin kırk üçüncü maddesinde tayin olunan en yüksek miktar üzerinden ahz ve istifa olunur. Mevaddı madeniye nin kıymeti Avrupada cari olan fiattan Memaliki Osmaniye iskelesinden Avrupaya kadar lâzım gelen navul ve masarifi izabe ve tasfiye badetenzil mütebakisi üzerinde tayin olunacaktır.

Madde 26 — Yirmi ikinci yirmi üçüncü yirmi beşinci maddeler hükümüne mugayir hareket edenlerden yirmi beş altından yüz altına kadar cezayı nakdî almır ve ruhsatname istirdad kılınır ve ruhsatsız mevaddı madeniye satmışlar ise anın rûsumu nisbiyesi dahi malın esmanından iki kat olarak başkaca istifa olunur.

Madde 27 — Maden taharrisi ameliyatında istimal olunmak üzere hükûmetçe müsaade olunan barut ve fitilin müteharriiler tarafından mak-

sudu lehi hilâfında kullanılmamasına ve bunlardan gayri mevaddı müş-taile istimal olunmamasına ve esnayı taharride bir suretle hukuku aha-liye tecavüz ve taarruz edilmemeğe mahallî hükûmetleri tarafından fev-kalâde dikkat ve itina olunacak ve memnuiyeti vakıa hilâfında hareket eden müteharriler derhal taharriden men ve çıkardıkları mevaddı ma-deniyeye zabt ile beraber tahtı muhakemeye alınarak haklarında lâhik ola-cak hükmü kanuna göre muamele edilecektir. Taharri ameliyatına hü-kûmatı mahalliye tarafından teftiş ve nezaret ve hilâfı merzü âli hiç bir hal ve hareket vuku bulmamasına itina ve dikkat olunacaktır.

10 safer 1319 ve 16 mayıs 1317

No: 156 — Avrupaya firar ederek neşri mefsedet edenlerin sureti derdest ve mallarının haczi ve teferruatı hakkında iradei hususiye

22 safer 1319, 27 mayıs 1317

Avrupaya firar eden ve saltanatı seniye aleyhinde neşriyatı fesadı cihaniyede bulunan eşhasın usulen ve kanunen haklarında sadir olan kararların sefaratı seniye vasitasile buldukları mahaller hükûmetlerine dahi bildirilmesi ve mahkûmiyeti kesbi kat'iyet etmiş olan o makule eşhasın her nerede ele geçer ise ve hatta sefaretı seniyeye gelirler ise ahz ve tevkifi lâzimedden bulunmasına binaen bu cihete aid muamelelerin ve emlâk için kanunen muktazi tedabirin ifası ve bunların memaliki şahanede bulunan akraba ve ehîbbasile teatii muhaberât edememeleri için irsal edecekleri mekâtibin derdesti ile muhaberâtı muzırralarına meydan verilmemesi şerefsudur buyrulan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahi iktizayı âlisinden olmakla olababda.

No: 157 — Mahakimi idare harç hasılatı için Babrâli Teshilât Sandığına bairadei seniyei hazreti hilâfetpenahî ihdas olunan pullara mahsus talimat

23 safer 1319, 28 mayıs 1317

Madde 1 — Memurin muhakemesine aid olarak beş ve on ve yirmi ve elli kuruşluk olmak üzere dört nevi pul ihdas olunmuştur.

Madde 2 — Pullar merkezde Şûrayı Devlet Mahakimi başmuavinlerine ve taşralarda mal memurlarına teslim olunduğu andan itibaren aynı nakiddir.

Madde 3 — Pulların tamamen ve mahfuzen mahallerine vusulü zımında sureti mahsusada imal ettirilecek astarlı zarflara vaz ve üzeri muhasebe ve veznedar taraflarından temhir edildikten sonra sair emanat hakkındaki usule tevfikân postahaneye teslim ve mahallerine irsal olunacaktır. Postahaneden alınan ilmühâberler evrakı müsbitesine raptedilmek üzere muhasebede hizfolunacaktır.

Madde 4 — Pul matbaasınca tabolunan pullar irsaliyeleriyle beraber komisyonu âliye gönderildikçe heyet huzurunda bittaded veznedara teslim ve kasaya vazolunacaktır.

Madde 5 — Vilâyat ve elviyei müstakileye gönderilecek pullar enva ve miktarını havi tanzim olunacak cedavil ve senetlerin leffile bamuharrerat irsal olunacaktır.

Madde 6 — Şûrayı Devlet Mahakimi için muktazi olan pullar miktarı nihayet bin kuruluşu tecavüz etmemek ve bu miktarın sarfile hasılatı komisyonu âli veznesine teslim olunmadıkça tekrar ita olunmamak üzere mahakimi mezbure başmuavinlerinin senedile ahzolunacak ve bunlardan kefalet alınmayacak ve bu muamele mahakim rüesasının tahtı nezaretinde bulunacaktır.

Madde 7 — Mahallerine vasıl olan pullar meclisi idare azasından bir zatla defterdar ve muhasebeci veya malmüdürile sandık eminden mürekkeb bir heyet teşkilile pul zarfları bu heyet huzurunda mühürleri badelmüayene bozuk olmadığı ve bittaded tamam olduğu anlaşıldıktan sonra mal sandığına bitteslim irsal olunmuş olan makbuz ilmühâberi tahitim olunarak ilk vasita ile komisyonu âliye gönderilecektir.

Madde 8 — Pul hasılatı mahallerince defatiri mahsusa ile şehriye cedvellerinin emanat ünvanı tahtındaki hesaba geçirilip müfredat mahallinde «Babîâli Teshilât Sandığına mahsus mahakimi idare hasılatı» namile başkaca gösterilecek ve hasıl olacak mebalîğ hiç bir mahalle sarf olunmayıp doğrudan doğruya nakden komisyonu âliye gönderilecektir.

Madde 9 — Hasılatı mezkûre sandık nizamnamei esasisinin sekizinci maddesinde muharrer olduğu üzere mal sandıklarına emanet suretile tevdi olunacağından bunlar mahalli ahare sarf olunur ise âmir ve sarıfları tahtı mesuliyete alınacaktır.

Madde 10 — Merkezi vilâyet ve mülhakatta bilûmum memurini maliyenin halef ve selef devri muhasebelerinin tanziminde bu pullar için devir muhasebesi tanzim olunacak ve beraat mazbatalarında pul hesaplarından da beraatleri gösterilecektir.

Madde 11 — Pul için muhasebece ayrıca bir pul ayniyat defteri tutulacaktır. Bu defterin makbuzat cihetine pul matbaasınca tabettirilerek teslim olunan pulların enva ve mekadirini ve evrakı müsbitesi olan irsa-liyesinin tarih ve numarası dercedilecektir.

Madde 12 — Gönderilecek pulların nevi ve miktarı pul ayniyat defterinin medfuat cihetine de masraf kaydedilecektir.

Madde 13 — Gerek vilâyet ve defterdar ve gerek elviyei müstakile muhasebeci ve mülhak kazalarda mal müdürlerine gönderilen makbuz senedlerini bittahim ilk posta ile iade edecekler ve bunların tarihi vürudları pul ayniyat defterinin medfuat cihetine kayid ve imlâ olunacaktır.

Madde 14 — Pulların makbuzat ve medfuatını natik muhasebeye karşı pul ayniyat defteri namile veznedar tarafından dahi bir defter tutulacaktır.

Madde 15 — Elviyede pullar üzerine cereyan ederek muamelât tamamen merkezi vilâyette cari muamelenin aynıdır .

Madde 16 — İşbu pullar bin üç yüz on altı senesi ağustosunun iptidasından itibaren mevkii icraya vazolunacak ve tarihi mezkûrdan sonra şerefsadır olan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî mucibince memurin muhakematında pul-suz ilâmat ve arzuhal kabul edilmeyecek ve kabulü halinde usulü veçhile cezayı nakdisi istifa olunacaktır. Şu-kadar ki Şûrayı Devlet mahakiminden sadır olan hükmü gıyabî ilâmatı harçlarından tahsil olunamıyanlar bundan müstesnadır.

No: 158 — Avanii simü zer ile mücevherattan almacak resmi gümrük hakkında irade

Avanii simü zer ile mücevherat gibi hacmi küçük ve kıymeti büyük eşyaya tarholunan yüzde sekiz gümrük resminin ağırlığı kaçak vukuile hem rüsumat ve hem de bir taraftan münakalâtı dahiliyeden dolayı posta varidatınca ziyai mucib olduğu gibi ecnebi postaları bu makule eşyayı ekseriya gümrük muamelesi icra olunmaksızın doğrudan doğruya ashabına tevzi eylemekte olmasından dolayı halkın eşyayı mezkûreyi o postalarla nakli tercih etmekte oldukları anlaşılmasına ve ahiren tanzim

olunan gümrük tarifesinde bu gibi zikıymet eşyadan alınacak resmin derecatı muhtelifede haylı tenzil edildiği tahakkuk kılınmasına mebni olhabda yazılan tezkerei aliyei nezaretpenahilerine cevaben rüsumat emaneti celilesinden varid olan 14 haziran 1316 tarihli ve 46 numaralı tezkere mealinde o kısım eşyadan vuku bulan idhalâtın üç senelik gümrük resminin tutarı indetteslis yirmi yedi bin kûsur kuruştan ibaret olup bunların kıymetli bulunması cihetile yüzde sekiz nisbetinde alınan gümrük resmi ağır görüldüğünden kaçırılmasından istifade tariki gözetilerek ve hacimlerinin küçüklüğü cihetile kaçırılmasında da suhulet görülerek bu yüzden ziyatı külliye vukuu gayri münkir olduğu ve işbu yüzde sekizin tarifesi cedidede münderiç resim derecesine tenzili takdirinde verilecek resim ile kaçakçıların alacağı ücret beyinde miktarca tamah edilecek bir fark kalmayıp ashabı eşya malı tehlikeye bırakmak istemiyerek doğrudan doğruya gümrüğe göndereceği hasebile her halde eşyayı mezbûre gümrük resminin haylıdan haylıya terakki edeceği iş'ar olunmuş ve işbu gümrük resminin tenzili halinde ecnebi postalarının o türlü eşya naklindeki menfaati hazıraları azalarak bu suret zikrolunan postaların ref'i vücudu maksadını teshil edeceği gibi gümrük resminin tenzili için hiç bir tarafın istihali muvafakatine de hacet olmayacağı derkâr bulunmuş olmasile tanzim olunan tarifesi cedidenin avanii simü zer ile mücevherata mahsus kısmının şimdiden mevkii tathik ve icraya vaz'ı emrinde iktizayı halin ifa buyurulması babında.

20 rebiülahır 1318. 3 ağustos 1316

Avanii simü zer ile mücevherat gibi hacmi küçük ve kıymeti büyük eşyadan istifa olunan yüzde sekiz gümrük resminin ağırlığı kaçak vukuile rüsumat ve bittaallûk posta varidatının ziyasını intaç eylediği anlaşıldığından bahisle tarifesi cedidenin eşyayı mezbûreye aid kısmının şimdiden mevkii tathik ve icraya vazı hakkında posta komisyonundan tanzim olunan mazbatanın gönderildiğine dair Dahiliye Nezaretinin tezkeresi meyaneî bendegânemizde kıraat olundu. Zikrolunan mazbatada o kısım eşyadan vuku bulan idhalâtın üç senelik gümrük resminin tutarı indetteslis yirmi yedi bin kûsur kuruştan ibaret olup bunların kıymetli bulunması cihetile yüzde sekiz nisbetinde alınan gümrük resmi ağır görüldüğünden kaçırılmasından istifade tariki gözetilerek ve hacimlerinin küçüklüğünden naşı kaçırılmasında da suhulet görülerek bu yüzden ziyatı külliye vukubulduğu ve işbu yüzde sekizin tarifesi cedidede münderiç resim derecesine tenzili takdirinde verilecek resim ile kaçakçıların alacağı

ücret beyninde mikdarca bir fark kalmayıp aşhabı eşya malını tehlikeye bırakmak istemiyerek doğrudan doğruya gümrüğe getireceği hasebile herhalde eşyayı mezbûre gümrük resminin hayli terakki edeceği bil-muhabere Rüsumat Emanetinden bildirildiği ve işbu gümrük resminin tenzili halinde ecnebi postalarının o türlü eşya naklindeki menfaati hazıraları azalarak bu da ecnebi postalarının ref'i vücudu maksadını teshil edeceği gibi gümrük resminin tenzili için hiç bir tarafın istihsali muvafakatine de hacet olamayacağı dermeyer olunmuş ve esbabı maruzaya nazaran salıfûlbeyan tarifei cedidenin avanii simü zer ile mücevherata mahsus olan ve yüzde birden dörde kadar gümrük resmi alınmasını mutazammın bulunan kısmının şimdiden mevkii tatbik ve icraya vaz'ı zımında Rüsumat Emanetine mezuniyet itası münasib ve icabı maslahata muvafık görünerek tezkerei mebhuse anha melfufile arz ve takdim kılınmış olmakla olbabda.

18 safer 1319 ve 23 mayıs 1317 .

Arz tezkeresi

Avanii simü zer ile mücevherattan alınan yüzde sekiz gümrük resminin ağırlığı kaçak vukuile rüsumat ve bittaallûk posta varidatının ziyasını intaç eylediğinden bahsile tarifei cedidenin bu misillü eşyaya aid kısmının şimdiden mevkii icraya vaz'ı hakkında posta komisyonundan tanzim olunan mazbatanın leffile Dahiliye Nezareti Celilesinden meb'us tezkere üzerine Meclisi Mahsusu Vükelâdan kaleme alınan mazbata melfufile arz ve takdim olunmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şeref müteallik buyrulur ise mantûku münifi infaz edileceği beyanile . . .

18 safer 1319 ve 23 mayıs 1317

İradei seniyei mübelliğ hamis

Residei desti tazim olup Meclisi Mahsusu Vükelânın mazbatai maruzası ve melfufu ile manzuru âli buyrulan işbu tezkerei samiyei sadaretpenahileri üzerine mucübince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyrulmuş olmakla olbabda.

23 safer 1319 ve 28 mayıs 1317

Avanî simü zer ve mücevheratın resmi gümrüğünün suret ve mîkyası istifasını mübeyyin tarife cetveli [1]

Madde	Esamii eşya	Vahidî kıyası	Altın akça rüsum		Dara	Yüzdesi
			Santim	Kuruş	Nevi zurufu	
<i>Koyun saati</i>						
1	Evvelâ : Altın kapaklı	Beher adedinden	10		Dara yoktur	
2	Saniyen : Gümüş kapaklı ve bunun altın yaldızlısı	Beher adedinden	4			
<i>Zikîymet taşlar ham veya işlenmiş</i>						
3	Evvelâ : Elmas, zümrüt, aynı şems, yakut, gök yakut	Beher gramından	30			
4	Saniyen : Sarı yakut ve firuze ve mezkûr olmıyan sair zikîymet taşlar	Beher gramından	2			
5	Ancak çıplak	Beher gramından	3			
6	Elmas ve inci ve mercan vesair zikîymet taşlar ile müzeyyen altın ve plâtin veya gümüş mamulâtı	Beher kilosundan	200			
7	Tekmil gümüş mamulâtı ve bunların altın yaldızlısı	Beher kilosundan	45			
8	Tekmil altın veya plâtin mamulâtı	Beher kilosundan	200		Sandık ve fıçı	20
9	Altın ve gümüş has varak halinde kâğıt üzerinde (kâğıt için dara tenzil olunmayacaktır.)	Beher kilosundan	30		Küfe	13
	<i>Altın ve gümüş sırma ve pul ve tırtıl</i>				Balya	9
10	Evvelâ : Has (altın ve gümüş ve altın yaldızlı gümüş) (sarılı olduğu makara ve emsali için dara tenzil olunmayacaktır.)	Beher kilosundan	25			
	<i>Sarı ve beyaz kılaptan teli ipekten veya pamuktan veya sair mevaddan</i>					
11	Evvelâ : Has (altın ve gümüş veya hut altın yaldızlı gümüş)	Beher kilosundan	15			

[1] İşbu cetvel rüsumat emaneti celilesinin 3 haziran 1317 tarihli tahrirati umumiyesile tebliğ olunmuştur.

No: 159 — Bulgaristan ve Rumelii şarkide ibraz olunmak üzere memaliki sairei şahanede tanzim olunacak vekâletname ve evrakı adliyei sairenin sureti tasdikı hakkında irade

Meclisi Mahsusu Vükelâ Mazbatası

Bulgaristan ve şarkî Rumeli eyaletinde mer'iyülicra olmak üzere memaliki sairei şahanede tanzim olunan vekâletnamelerin ve emaret dahilinde ibraz olunacak evrakı adliye ve sairei osmaniye'nin tasdikı hususundaki ihtilâfın halli hakkında sebkedem iş'ar üzerine komisyonu mahsusundan kaleme alınan mazbata ve bu babda bazı ifadeyi havi Dahiliye Nezaretinin tezkeresi meyanei bendegânemizde kıraat olundu. Zikrolunan mazbatada Bulgaristan emaretinin teşkilinden beri emaret dahilinde ve şarkî Rumelide ibraz edilecek evrakı osmaniye devairi aidesince tasdik edildikten sonra Bulgaristan kapı kethüdalığınca muamelâtı tasdikıyesini ifa edildiği ve dahili emarete mer'iyülicra olduğu halde bir kaç seneberi emarete bunun ademi kabulü cihetine gidilerek bîlcümle memaliki saire hakkındaki usulü mukarrereye tatbîkan umuru hukukiyei muhtelite kalemince tasdik edilmeyen evrakın kapı kethüdalığınca tasdik olunmamakta ve bu suret Bulgaristanda masalihi olan tebaai Devleti Aliyenin ve ezcümle acezei muhacirini islâmiyenin ziyarı hukukunu müstelzim olmakta bulunduğundan işbu ihtilâfın ortadan kaldırılması için mezkûr kapı kethüdalığınca tasdikı icab edecek evrakın umuru hukukiyei muhtelite kaleminden tasdik edilmesinin usul ittihazi muvafıkı hal olacağı dermeyan olunmuş ve Bulgaristanda mesalihi olan tebaai osmaniye ile muhacirini merkumenin siyaneti hukuku lâzimedem bulunmuş olduğundan hem bu maksat hasıl olmak hem de Bulgaristan emaretinin sıfatı tabiiyeti muhafaza edilmiş olmak üzere Bulgaristanda lieclilihticaç ibraz olunacak evrak evvel emirde mercii itibarile eyalâtı mümtaze kaleminden tasdik olunduktan sonra işbu muameleyi teyiden umuru hukukiyei muhtelite kalemince de tasdikı ihtilâfı vakın indifasını mucib olacağı cihetle muvafıkı maslahat görülmüş ve şu kadar ki umuru hukukiyei muhtelite kalemince tasdik harcı alınacağına nazaran eyalâtı mümtaze kalemince muamelei tasdikıyenin meccanen icrası tensib olunarak salıfûlbeyan mazbata ve tezkerem leffen arz ve takdim kılınmış olmakla makrunu müsaadei seniyei hazreti hilâfetpenahî olduğu halde olveçhile ifayı

muktezasının Hariciye Nezaretine iş'arı ve Dahiliye Nezaretine malûmat itası babında ve katıbeî ahvalde...

7 safer 1319 ve 13 mayıs 1317

Arz tezkeresi

Bulgaristan ve Şarkî Rumeli eyaletinde meriyülcra olmak üzere memaliki sairei şahane tanzim olunan vekâletnamelerin ve emaret dahilinde ibraz olunacak evrakı adliye ve sairei osmaniye'nin tasdikı hususundaki ihtilâfın halli hakkında seb'k eden tebligat üzerine komisyonu mahsusundan kaleme alınan mazbata ve bazı ifadata dair Dahiliye Nezareti Celilesinin tezkeresi Meclisi Mahsusu Vükelâde ledelkırâe cereyan eden müzakeratın neticesini müş'ir tanzim olunan mazbata melfuflarile arz ve takdim olunmuş olmakla münderecatı hususunda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulur ise mantûku münifi infaz edileceği beyanile...

7 safer 1319 ve 13 mayıs 1317

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup Meclisi Mahsusu Vükelânın mazbatai maruzası ve melfufu ile manzuru âli buyurulan işbu tezkereî samiyei sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda...

14 rebiülevvel 1319 ve 18 haziran 1317

No: 160 — 28 zilhicce 1274 tarihli Ceza Kanununun 1 inci babının 4 üncü faslına müzeyyel maddei kanuniye

14 rebiülevvel 1319, 18 haziran 1317

Eslihai miriyesinden birini veya cephanesini satan veya kasden telef eyliyen veya denize ve nehre düşürmek veya harikten kurtaramamak ve bir hâdise esnasında gaip eylemek gibi ahvali gayri ihtiyariye ile zayi

eylediğini şahadet ve delâil ve emaratı kâfiye ve muknia ile isbat edemeyip bilâ beyyine iddia ve beyan eyliyen ve her ne sebeble olursa olsun şahsı ahara veren polis memurları esliha veya cephanenin bedelini tazmin ile beraber memuriyetinden tard ve bir sene hapis olunur.

No: 161 — 1315 senesine kadar olan bakaya ve efradı mezcurenin muamelei zecriyeden şeraiti afları hakkında iradei seniye

Meclisi mahsusı vükelâ mazbatası

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin mazbatası üzerine Mülkiye Dairesinden yazılan zeyilde esbabı beyan olunduğu veğhile üç yüz on beş senesine kadar olan bakaya ve efradı mezcureden Hükûmete işi düşeceklerin evvel emirde ahvali askeriyelerinin tetkikile askerlikten dolayı ilişkileri kat edilmedikçe işlerine bakılmaması münasib olamayacağından bundan sarfı nazarla mezkûr üç yüz on beş senesine kadar bakaya ve efradı mezcurenin kâffesine şamil olmak üzere tarihi ilândan itibaren bir sene zarfında müracaat edecekler hakkında muamelei zecriyenin affile bunlardan malûl ve mazur olanların illet ve özürlerinin nazarı itibara alınması ve bedel vereceklerin bedelâtı nakdiyelerinin nizamına tevfikan kabulü ve bilfiil ifayı hizmet edeceklerin mensup oldukları taburlara ilhakı ve mezkûr bir sene zarfında müracaat etmiyenlerle badema zuhur edecek bakaya ve efradı mezcure haklarında ahkâmı müterettibe kanuniyenin tamamile ifası zımnında icrayı icabının tarafı Seraskeriye ve Dahiliye Nezaretine tebliği tezekkür ve tensib edilmiş olmakla olbabda ve katıbe ahvalde emri ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

15 safer 1319, 20 mayıs 1317

Arz tezkeresi

Bin üç yüz on beş senesine kadar olan bakaya ve efradı mezcurenin kâffesine şamil olmak üzere tarihi ilândan itibaren müracaat edecekler hakkında muamelei zecriyenin affı ve teferruatı hakkında Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinden tanzim ve Mülkiye Dairesinden ve meclisi mahsusı vükelâdan tezyil kılınan mazbata arz ve takdim olunmakla olbabda her ne veğhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile ...

15 safer 1319, 20 mayıs 1317

Iradei seniyeyi mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup Şûrayı Devletin meclisi mahsusu vükelâdan müzeyyel mazbatai maruzasile beraber manzuru âli buyurularak işbu tezkerei samiyei sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda.

14 rebiülevvel 1319 ve 18 haziran 1317

No: 162 — 5 zilkade 1303 tarihli Emlâk ve Temettü Vergisi Nizamnamesinin 9 uncu maddei muaddelesi

17 rebiülevvel 1319 ve 21 haziran 1317

Madde 9 — Verginin fahiş olduğu iddia ve tenzili istida olunan emlâk hakkında muhamminlerin tahmin edeceği fiat ashabı emlâk tarafından kabul olunmadığı halde koçanlı tezkere verildiği tarihten itibaren on beş gün zarfında esbab ve delâili beyan ile mülkün vâki olduğu mahallin beledi ve nahiye meclislerine bir itirazname verilir. İşbu itiraznameleri beledi ve nahiye meclisleri itirazname tarihinden itibaren bir ay zarfında muayene ederek ya muhamminlerin reyini veya sahibi mülkün iddiasını tasdik veyahut başka bir tahmin ve karar ittihaz eyler.

No: 163 — Saltanatı seniye şebenderlerinin mezuniyetlerine dair kararnameyi tadilen kaleme alınıp mevkii icraya vaz'ma ve ahkâmının sefaratı seniye müsteşar ve kâtiblerle sair memurini hakkında dahi tatbikıma iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyrulan Kararname

21 rebiülevvel 1319 ve 25 haziran 1317

Madde 1 — Bir mecburiyeti meşrua ile infikâk edenler müstesna olmak üzere iki sene bilâ fasıla mahalli memuriyetinden gaybubet etmeyen şebenderler canibi nezaretten bilistizan iki mah mezuniyet istihsal edebilirler. Şebenderlerin mezuniyetleri mahalli memuriyetlerinden infikâkleri tarihinden itibar edilecek ve zamanı gaybubetlerinde maaşı muhassaslarının rubu vekillere ve mütebakisi kendilerine tesviye oluna-

cağı gibi tahsisatlarından bin kuruşa kadarı dahi vekile ita ve fazlası nef'i hazine olacaktır.

Madde 2 — Amerika ile İranda ve Bombay ve Batavya gibi nıkatı baidede bulunan ve mahalli memuriyetinden iki sene bilâ fasıla infikâk etmemiş olan şebhenderlerin müddeti mezuniyetleri mezunen bulunacakları mahallere vusulleri tarihinden itibaren dört mahtır. Bunların dahi maaş ve tahsisatları hakkında madde-i sabıka hükmüne tevfikan icrayı muamele olunacaktır.

Madde 3 — Şebhenderlerin zamanı gaybubetlerinde şebherderhane vekâleti en kıdemli memuru muvazzafa tevdi kılınır.

Madde 4 — Hitamı mezuniyetlerinde avdet etmiyen veyahut esbabı müchireden dolayı tayin olunacak müddetin inkızasında gitmiyenler münfasıl addolunacak ve nezaretçe temdid müddet ettirenler ikinci müddet için maaştan mahrum olacaktır. Yalnız arızai vücudiyeye binaen temdid mezuniyet istidasında bulunanlara tıbbiyece hastalıkları muayenei tıbbiye ve tasdikı resmî tahtına alındığı takdirde bir daha temdid olunmamak üzere iki ay daha müsaade ita olunacak ve bu müddet zarfında her mucibi kararname maaşları ita olup müddeti mezkûre hitamında katedilecektir. Hastalık memurini mülkiye kararnamesinin otuzuncu maddesinde mezkûr esbabı istisnaiyeden naşi zuhur etmiş ise şebhenderin icrayı tekaüdü tarihine değin kezalik tam maaşını istifaya istihkakı olur.

Madde 5 — Gaybubet zamanında şebhendere vekâlet eden memur şebhenderhane itihaz olunan mahalli canibi nezaretten istizan etmedikçe tebdil edemez.

Madde 6 — Mezuniyetle infikâk edenlere harcırâh verilmez ve gaybubet esnasında tebdili memuriyet edenler için nizamnamede meşrut olan harcırâhtan ziyade bir şey verilmez.

Madde 7 — Fahrî Şebhenderlerin mezuniyetleri nizamnamei dahilinin altmış altıncı bendine tevfikan ita edilir.

No: 164 — Devleti Aliyei Osmaniye ile Romanya Hükûmeti beyninde akdolunan Ticaret Mukavelenamesi

11 rebiülahır 1319 ve 14 temmuz 1317

Zatı şevketsımatı hazreti padişahî ile Haşmetlû Romanya Kralı Hazretleri kendi hükümetleri beyninde münasebatı ticariyeyi ve seyrü-

sefain muamelâtını yeni esaslara müstenid bir mukavelei mahsusa ile tesis etmek arzusunda bulduklarından bu iş için tarafı eşrefi hazreti padişahiden murassa imtiyaz ve iftilhar ve murassa Osmanî ve Mecidî nişanı zişanlarile «Etuval dö Romani» nişanının birinci rütbesini ve saire nişanları haiz ve hâmil bulunan Hariciye Nazırı Devletlû Tevfik Paşa Hazretleri ve Haşmetlû Romanya Kıraklı Hazretleri canibinden «Etuval dö Romani» nişanının ikinci ve «Kuron dö Romani» nişanının üçüncü rütbelerile birinci rütbeden Osmanî ve Mecidî nişanı zişanlarını ve altın ve gümüş imtiyaz madalyasını hâmil bulunan Dersaadet Fevkalâde ve Murahhas Ortaelçisi Siyör «Aleksandr İ. Kiga» Murahhas tayin kılınmışlardır.

Murahhasanı müşarileyhîma yolunda ve muntazam görünen ruh-satnamelerini badetteati mevaddı âtiyeyi kararlaştırmışlardır.

Madde 1 — Hükûmeti Seniye düveli saire ile münakid mukavele-namelerde veya mukaveleli tarifelerde muharrer bulunan veya muhar-rer bulunacak olan en mutedil idhalât rüsümünü Romanyanın mahsulât veya mamulâtı hakkında tatbik edeceğini beyan eder.

Madde 2 — Romanya Hükûmeti merbut cetvelde zikir ve tadad olunan mahsulât veya mamulâtı osmaniye hakkında cetveli mezburda muharrer idhalât rüsümünü tatbik eyliyeceğini ve bir de mahsulât ve mamulâtı mezkûreyi diğeri bir devletin mahsulât ve mamulâtı mü-masilesi hakkında tatbik olunacak daha mutedil rüsümdan istifade et-tireceğini beyan eder.

Merbut cetvelde muharrer olmıyan mahsulât veya mamulâtı os-maniye Romanyada elyevm câri olan veya istikbalen câri olacak olan en mutedil rüsüma tâbi olacaktır.

Madde 3 — Romanyaya idhal olunacak osmanlı mahsulât veya ma-mulâtı ve memaliki şahaneyeye idhal kılınacak Romanya mahsulât veya mamulâtı tarafeyn memalikinde ihracat ve transit rüsümünca ve iade-ten ihraç hususunca ve antrepoca ve gümrük muamelâtınca en ziyade mazharı müsaade olan milletin mahsulât ve mamulâtına edilen mua-meleye tâbi olacak ve bunlardan elyevm mevcut bulunan veya ileride mahsulât ve mamulâtı milliye ile en ziyade mazharı müsaade olan milletler mahsulât ve mamulâtına tarhedilecek olan rüsümdan gayri bir gûna gümrük resmi munzamı veya mahallî «oktruva» resmi veya diğeri her gûna resim veya rüsümü müteferriai cedide istifa kılınmı-yacaktır.

Memaliki şahanenin mahsulâtından olan tütün bu ahkâmdan müstesna olup Romanyaya ihraç olundukta kıye başına dört kuruş yanf beher yüz kilogramda üç yüz on iki buçuk kuruş ihracat resmine tâbi kalacaktır.

Madde 4 — Emtia ve eşyanın memaliki şahane veya Romanya mahsulât veya mamulâtından olduğunu irae ve tayin için emtia ve eşyayı idhal eden tacir idhalâtın icra olunduğu memleket gümrüğüne ya mahalli sevkte mukim bir hâkim huzurunda yapılmış resmî bir beyanname veya mahreç gümrüğü müdürü canibinden verilmiş bir şehadetname veyahud idhalâtın icra olunacağı memleketin mahali sevkte veya mahreç iskelelerinde mukim şehbender veya şehbender memurları tarafından verilmiş bir şehadetname ibraz etmek mecburiyetine tâbi tutulabilecektir.

Madde 5 — Tarafeyni Âkideyn Memaliki Şahaneye veya Romanyaya sevkolunacak olan ve bu memleketlerde memnu veya inhisara tâbi bulunan hiç bir eşyanın idhalâtın icra olunacağı memleketin müsaadei mahsusası munzam olmadıkça kendi limanlarında sefaine tahmil olunmasına müsaade etmemeği taahhüd ederler.

İşbu eşya şunlardır :

Memaliki Şahanede

Barut ile her nevi mevaddı müštaile, eslâhai harbiye ile teferrüatı mühimmatı askeriye kâffeî eşkâlinde tütün, tömbeki ve tuz.

Romanyada

Barut ile her nevi mevaddı müštaile, eslâhai harbiye ile teferrüatı, mühimmatı askeriye kâffeî eşkâlinde tütün, tömbekî, tuz, kibrit, oyun kâğıtları ve sigara kâğıdı.

Balâda muharrer cetveller tarafı digere evvelce tahriren tebligat icrasile icabatı ahvale göre tadil olunabilecektir.

Madde 6 — Sefeni osmaniye ile hamuleleri Romanyada ve Romanya sefinelerile hamuleleri Memaliki şahanede her hususta en ziyade mazharı müsaade olan millet muamelesinden müstefid olacaklardır.

Maamafih Tarafeyni Âkideyn beyneddevleteyn akdolunacak konsolos mukavelenâmesine mevaddı bahriye vesaireye dair dercolunacak ahkâma müteallik bilcümle hususatta serbestii hareketlerini müteakabilen muhafaza ve yekdiğerine bu serbestii hareketi tasdik ederler.

Madde 7 — İşbu mukavelename tasdiknamelerin mübadelesi gününden itibaren düsturülamel tutulacak ve beş sene müddetle meriyül-

icra kalacaktır. Maamafih tasdiknamelerin mübadelesi tarihinden sonra on sekiz mah mürurunda Tarafeyni Akideynden her biri daima bunun mefuhiyetini ilân etmek hakkını haiz olacaktır. Bu takdirde mukavele-name ilânı mefuhiyet diğer tarafa tebliğ olunduğu günden itibaren bir sene mürurunda hükümden sakıt olacaktır.

Tasdiknameler sürati mümkün ile Dersaadette mübadele kılınacaktır.

Mahalli imza

Tevfik

Alex. I. Ghika

Tasdiklan ilmekal murahhasini müşarileyhima işbu mukavelenameyi imza ve armalı mühürlerle temhir etmişlerdir.

Bin dokuz yüz bir senesi temmuzunun otuzuncu ve efrenci şehri ağustosun on ikinci günü Dersaadette tanzim olunmuştur.

Hükümeti seniyenin beyannamesi

Ticaret mukavelei hazırasının imzası münasebetile hükümeti seniyeye Romanyaya ihraç olunan osmanlı tütününden kıye başına istifa edilen dört kuruş ihracat resminin ilgasına dair Romanya Hükümeti canibinden vukubulan teklif hakkında mucibi hoşnudi bir sureti tesviye taharrisini vazifeden ad eyliyeceğini beyan eder.

CETVEL

Emtia

Beher yüz kiloda resmi gümrük

No.		Santim	Frank
1	Lâkerda denilen tuzlu balıklarla çiroz denilen kurutulmuş balıklar	00	4
2	Mürekkep balığı ve (kara katıça)	00	10
3	Tuzlu uskumru	00	4
4	Midya ve diğer isdafı bahriye	00	1
5	Taze isticiridya	00	6
6	Tohum halinde susam	50	1
7	Salep	00	30
8	çöven	50	1

Emtia
Beher yüz kiloda resmi gümrük

No.		Santim	Frank
9	Her nevi taze meyva	50	7
10	Dizi inciri ve tire denilen siyah adi kuru üzüm	50	1
11	Kutu ve çuval derununda incir ve razaki ve sultaniye denilen kuru üzüm	00	4
12	Kabuklu badem	00	8
13	Fındık ve kuru kayısı	00	7
14	Kabuksuz badem kabuklu veya kabuksuz fıstık çam beyaz	00	12
15	Kayısı pestili	00	6
16	(15) kilogramdan ziyade bulunan sandıklar ve kenevirden mamul çuvalar ve zembiller derununda gelen hurma	00	10
17	Anason	00	5
18	Portakal, limon, turunç, ağaç kavunu ve nar	00	2
19	Tuzlanmış veya salamuraya konulmuş olup fıçı ve sepet ile gelen zeytin	50	1
20	Helva ve lâtilokum	00	15
21	Tahin	00	6
22	Fıçı içinde gelen tuzlu veya salamuralı gebre	00	10
23	Mastiki	00	30
24	Kırmızı biber (paprika)	00	10
25	Portakal, limon ve turunç kabukları	00	10
26	Kına	00	5
27	Çiriş	00	10
28	Fıçı ve tulum içinde gelen zeytin yağı	00	5
29	Safi yünden (yünden pamuktan veya kabili nesç mevaddı saireden) mamul olup metre ile veya dane ile satılan şark halılarıyla cicim denilen Karaman halıları ve heybeler	00	60
30	Püsküllü veya püskülsüz fes		400
31	Helva kutuları misillü adi beyaz tahtadan mamul müdevver kutular		Muaf

No.		Santim	Frank
32	Afyon	00	300
33	Ruganı semek	00	5

Romanya hükûmetinin beyannamesi

Mukavelei hazıranın imzası münasebetile Romanya hükûmeti tarifei umumiyeyi mevaddı atıye hakkında ibka ve teyit etmeği taahhüd ettiğini beyan eyler şöyle ki.

Emtia

Beher yüz kiloda resmi gümrük

No.		Santim	Frank
1	Taze sebze	00	8
2	Sadece kurutulmuş sebze (bamya ve patlıcan)	00	10
3	Palamut ve mazi		Muaf
4	Cehri ve telviye mahsus mevaddı saire		Muaf
5	Nühas piriñ ve her ne şekil ve heyette olur ise ol-sun ham tunç ile bu madenlerin kırıntı ve hurdası		Muaf
6	Ham veya taranmış pamuk ile pamuk firesi	00	6
7	Her nevi sünger	00	150
8	Palamut, hamsi, kolarodya, sitavridya ve sardalya denilen fiçıda ve salamuraya konulmuş sardalya balıkları	00	8
9	Kaldırım imalâtına inşaata saçaklara ve diğér bazı mahallere mahsus granit taşı	40	00

[Tasdiknameleri 1/14 temmuz 1902 tarihinde Dersaadette teati olunmuştur.]

No: 165 — Gümrük tarifei cedidesinin 1318 senesi martından itibaren tatbikatına mübaferet olunması hakkında iradei seniye

Meclisi Mahsusu Vükelâ Mazbatası

Muahedatı ticariyenin husulü netayicile tarifei cedidenin mevkii icraya vaz'ına kadar alınmakta olan yüzde sekiz gümrük resmine yüzde

üç zammın evvelce teklif olunduğu veçhile düveli ecnebiyeye kabul ettirilmesi veyahut muahedatı mezkûrenin mevkii icraya vaz'ına kadar mukaddema umum devletlerce kabul olunan tarifelerin senei haliye iptidasından itibaren mevkii tathika vaz'ı lüzumuna dair umuru maliye komisyonunun mazbatasını mucibince olunan tebliğe cevaben Hariciye Nezaretinden gelen tezkerenin leffile sebkeden iş'ar üzerine mezkûr komisyondan ahiren tanzim ve irsal kılunan mazbata meyanei bendegâne-mizde kıraat olundu. Nezareti müşarileyhanın tezkeresi meali ticaret muahedatının tecdidi zımnında takibat ve teşebbüsâtı lâzime ve müessire icraından hali kalmadığı gibi zikrolunan yüzde üç resmin kabulü için dahi edilen teşebbüsün muahedatı mezkûrenin akid ve müzakeresi zımnında taraflarından lâzım gelen memurların izamile tesrii keyfiyet edileceği cevabı verilerek süferayı ecnebiyeden bazısı tarafından kabulü cihetine gidilmemiş ve teşebbüsâtı vakıa üzerine filhakika taraflarından memur tayin ve izam kılınmasına mebni bu muahedatın bazı devletlerle kariben akdi meselesi hitampezir olmak üzere bulunmuş olmasına nazaran bu babda tekriri teşebbüste bir faide husulü melhuz olmadığı ve ticaret muahedelerinin mevkii icraya vaz'ına kadar salifüzzikir tarifelerinin tathiki eshabını istihsal cihetine gelince tebligatı vakıaya cevaben işbu tarifeler muahedatın mütemmimatından bulunduktan başka muamelâtı tatbikiyesinin müstelzim olduğu antrepo ve sair levazım henüz tedarik olunmadığı ve yeni tarifelerin suveri tatbikiyesine müteallik muamelâtı görüp öğrenmek için Avrupaya izamı karargir olan memurinin dahi henüz gönderilmediği cihetle bunun şimdiden icrası gayri kabil idüğü sefaretlerce demeyan edilmiş olup vakıa bu levazım henüz istihsal edilmemiş olmasına ve bunların istihsal ve istikmalî lâakal sekiz maha kadar müddete mütevakkıf olup bunlar ikmal edilmedikçe bilfarz sefaretçe bu hususta muvafakat edilse bile vaktin darlığı cihetile muamele tatbikiyesinin sene iptidasından itibaren icrası mümkün olamayacağına hinaen bu babda dahi tebligat icrası münasip görülmediği ifadatını mutazammın bulunduğu ve gümrük tarife ve mukarreratı cedidesinin tatbik ve icrası emrinde gümrükçe ittihaz ve tehiye edilmiş bulunacak tedabir ve vesait gelince rüsumat emini Paşa tarafından ifade kılındığı veçhile evvelâ muamelâtı ticariye iktızasınca memaliki mahrusai şahanenin başlıca limanları ile büyük şehirlerinde antrepolar tesis ve ittihaz edilmek ve bir kattan fazla olan antrepo binalarının üst katlarına eşyayı iş'ad ve tenzil için asansör tedarik olunmak ve saniyen tari-fei cedidede eşya gümrük resminin vahidi kıyasisi alekser eşyanın sık-

leti itibarile muayyen olmak sebebile ecnebi memalikinden gelen eşya için gümrüklerde aşarı baskül bulundurmak ve salisen tarifenin tatbiki için eşyanın tarife veçhile tasnif ve tefriki başlıca mühim bir madde olup gayri basit olan eşyanın meselâ mensucat kısmının yün ve pamuktan veya ipek ve yünden veyahut keten ve pamuktan ve alâhazihülkiyas mensuc olduklarını tayine ve eczayı tıbbiye ve kimyeviye nin kezalik tayini envaina mevkuf olmakla idhalât eşyası çok olan gümrüklerde bu işe vukufu olan memurlar istihdam olunmak ve hurdebin tedarik edilmek ve rabian yeni tarifenin tatbikatına aid olarak gümrüklerde rüsumat emanetinden vaki olacak istizahatın cevaplarını yazmak velhasıl tarifenin tatbikatına müteferri umur ve muamelâtı tesviye ile muvazzaf ve mükellef ve bu işlere vukufu bir zatın tahtı idaresinde ve kezalik erbabı vukuftan lüzumu kadar ketebeden mürekkep olmak üzere rüsumat emaneti idarei merkeziyesinde tarife kalemi namile bir kalem teşkil edilmek ve hamisen mukarreratı cedide icabınca gümrüklerde eşyanın muayenesi ashabının vereceği beyannameye istinad edeceğinden bunlardan lüzumu kadar ve tarifei cedideye göre yeniden teşkil edilecek defterler ve bir de tarifenin fihristi umumisi tab ve ihzar kılınmak maddelerinden ve hassatan zikre mühtaç olmıyan sair hususlardan ibaret olup antrepolar dan Dersaadete mahsus olanı çend sene evvel inşa edilmiş ve gerçi metanetçe muvafıkı matlûp olmadığı bazı taraftan beyan kılınmış ve muahharan rıhtım ameliyatı inşaiesinden naşı bazı mahalleri harab olmuş ise de kısmen kabili istimal olup antrepo işletilmesi imtiyazı rıhtım şirketine aid bulunduğundan anın tarafından indeliktiza münasip mahallin tedarik ve ihzarı dahi zaruri bulunmuş ve Berutta mahallî liman ve rıhtım şirketi tarafından antrepo inşa edilerek işletilmeğe başlatılmış ve Selânikte kezalik mahallî liman ve rıhtım şirketi tarafından inşa olunması mukarrer olduğu gibi Trabzonda elyevm kullanılmakta bulunan transit ambarı tadilen ve tevsian bu iş için kullanılabilir bir halde olup İzmirde antrepo yaptırılmak üzere cesim bir han ve Bağdadda bir han ve bir hamam mübayaa edilmiş ve işbu iki mahal antrepo ebniyesinin inşasına değin bir zamanı mahidud için ebniyei mevcude ile idarei umur kabil ve Dedeagaç ile Üsküpte bir antrepo tesis ve inşası muktazi ise de bunlar diğerleri cesametinde olamayacağından yerlerinin tayin ve tedariki ile ahdikaribde vücuda getirilmeleri mümkün görüldüğü ve bu babda yani İzmir ve Bağdad ve Trabzondaki ebniyenin tadilâtı ile Dedeagaç ve Üsküp antrepo arsa ve ebniyesile asansör için hayli akçenin sarfına lüzum görüldüğü ve şimdiye kadar epeyce baskül tedarik oluna-

rak gümrüklerde istimal edilmekte bulunduğu gibi çend kat'a baskülde ahiren mübayaaya edilmiş olmakla muhtelif kuvvei tahammüliye iki yüz elliden üç yüze kadar bakiyei mikdarın ve mevcut ve müstamel olanların hangileri matlûba muvafık ise ol neviden olmak üzere mübayaası için beş bin lira kadar bir akçeye ihtiyaç olacağı farz ve takdir olunup sipariş emrinin itası tarihinden itibaren dört beş maha kadar celp olunabileceği ve eşyanın tarife veçhile tasnifi için bu işe vukufu olan memurlar müstahdemini hazıradan tefrik ve tedarik olunabilip şu kadar ki eczayi tıbbiye ve kimyeviye tasnifi zımında Dersaadetçe gümrük tahlilhanesine de mücaraat edilir ise de vilâyatı şahanenin iktiza eden büyük gümrüklerinde eczayi tıbbiye ve kimyeviye fennen ve tecrübeten vâkıf mütehasıs birer memur istihdamı lâzım gelip bunların da sehlüttedarik olduğu ve tarife kalemini teşkil edecek müdür ve ketebe nin dahı müstahdemini hazıra meyanında tefrik ve tayini mümkün bulunmakta ve beyannamelerden bir müddet istimale kâfi miktarının tab ve imali için iki ay müddet ve bin lira kadar akçe kâfi görülmekte olduğu ve yeniden teşkil edilecek defterlerin tab ve irsali de hayli zamana ve akçe sarfına muhtaç ise de tarifelerin hemen mevkii tatbika vazı halinde bunların tedarikine kadar usulü cariyeye göre müretteb defterlerin istimali ile idarei maslahat olunabileceği anlaşıldığı ve bir de yeni tarifenin suveri tatbikiyesini görüp öğrenmek için Avrupanın bazı mahallerine memurlar izamı canibi emanetten Babıâliye iş'ar edilmiş olup fakat tarifei mezkûrenin eşyaya tatbik olunmasının gümrükçe mevkufu aleyhi balâda gösterildiği üzere bilûmum eşyanın bir fihristi tanzim olunarak fihristteki eşyanın tayini ve bu eşyanın tarife veçhile tasnifi madde-sinden ibaret olmasına mebni elyevm büyük gümrüklerde istihdam olunmakta bulunan takdiri kıymet ve muayenei eşya memurları esasen eşyayı bilir kimseler oldukları gibi mukaddema emanetçe yazılıp elde bulunan talimat icabı hale göre tadil olunarak ana tevfi kan Dersaadet gümrüklerinden birinde bir darüttalim teşkili ile mezkûr gümrüklerde müstahdem memurinden münasip olanları evkatı lâzımede orada bulundurularak kendilerine eşyadan iktiza edenlerin nûmuneleri irae ile fihristi umumî talim olunması da mümkün olup o halde bunlardan bilintihap vilâyatı şahanenin muamelâtı cesim olan gümrüklerine de memurlar gönderilerek maksadın Avrupaya adam gönderilmesine hacet kalmaksızın bu veçhile temini husulü kabil olabileceği emini müşarileyhin cümlei ifadesinden idüğü ve binaberin gümrük tarifei cedidesinin mevkii tatbika vaz olunabilmesi için ittihaz ve tedariki muktazi tedabir ve vesait bir mikdar

masrafla beraber altı ay kadar vakte muhtaç olacağı cihetle mezkûr tarifenin tatbiki için bir mebde tayin olunarak o vakte kadar esbab ve vesaiti lâzımenin tedariki için rüsumat emanetine mezuniyet itası lüzumu dermeyan olunmuş ve tarifei cedidenin bir an evvel mevkii tatbika vaz'ındaki fevaid ve menafii müstağniî beyan olup mazbatai mezkûre muhteviyatı ise menafii me'mulenin istihsali netayici maksadına müstehid ve muvafiki maslahat görünmüş olduğundan berminvali muharrer ifayı mukteziyatı ve bin üç yüz on sekiz senesi martı iptidasından itibaren tarifei cedidenin tatbikatına mübaşeret olunmasının ilâveten emaneti müşarileyhaya ve senesi atıye martı iptidasına kadar muahedat tecdid olunamadığı halde tarifei cedidenin berveçhi muharrer üç yüz on sekiz senesi martından itibaren mevkii icraya konulacağıın sefaratı ecnebiyeye tebliğinin Hariciye Nezaretine iş'arı tezekkür ve mazbatai mebhusu anha leffen arz ve takdim kılınmış olmakla olbabda ve katıbeî ahvalde emrû ferman hazreti veliülemir efendimizindir.

20 rebiülevvel 1319 ve 24 haziran 1317

Arz tezkeresi

Muahedatı ticariyenin husulü netayicile tarifei cedidenin mevkii icraya vaz'ı hakkında umuru maliye komisyonunun mazbataı Meclisi Mahsusu Vükelâda ledelmütalea cereyan eden müzakereye tevfikân kalemle alınan mazbata melfufile arz ve takdim olunmakla münderecatı hakkında her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî müteallik ve şerefsudur buyurulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile tezkerei senaveri terkim kılını efendim.

20 rebiülevvel 1319 ve 24 haziran 1317

Iradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup Meclisi Mahsusu Vükelânın mazbatai maruzası ve melfufile beraber manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyel sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulmuş olmakla olbabda emrû ferman hazreti veli-yülemrindir.

21 rebiülahir 1319 ve 24 temmuz 1317

No: 166 — Musalâhai Dem Komisyonunca tarafeyni sulh edilen mevaddan dolayı ciheti adliyece aranılan masarifi muhakemenin affı hakkında irade

Şûrayı Devlet Maliye Dairesi mazbatası

Adliye Nezaretinin Şûrayı Devlete havale buyurulan 4 safer 1319 tarih ve yüz otuz üç numaralı tezkeresi Maliye Dairesinde kıraat olundu. Mealiinde üç yüz on dört senesinde harradei seniyei hazreti padişahî Velçetrinde teşekkül eden musalâhai dem komisyonu marifetile telifibeyn edilen ashâbı cinayetten masarifi muhakeme olarak mahkemece aranılan mebalîğın tahsil veya affı mı iktiza edeceği mahallî kaymakamlığından istifsar olunmuş olup musalâhai dem komisyonları mukarreratının tevsiği için mahakimden tanzim olunacak ilâmatın nef'an alelûmum harçtan istisnası ve hatta naiplere de bir şey verilmeyip bundan dolayı ahâlinin sızlandırılmaması o vakit vâki olan istizah üzerine Kilân Kaymakamlığına bildirilmiş ise de masarifi muhakemenin ilâmat harcı misillû muaf tutulması caiz olup olmayacağına dair bir kayd ve işaret bulunmadığı beyanile olunacak muamele Priştine Mutasarrıflığının iş'arına atfen Kosva Vilâyetinden istifsar kılınmış ve ilâm harcı dahi masarifi muhakeme cümlesinden madud bulunmuş olduğundan bahisle bu misillû teşekkül eden komisyonlarca mukteziyatı ifa ve tarafeyni sulh edilen mevaddan dolayı ciheti adliyece masarifi muhakeme olarak aranılan mebalîğın terkinî kaydı da iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî istihsaline mütevakkıf bulunduğunu beyan ve icabı istizan olunmuş olmakla keyfiyet bilistizan makrunu müsaadei seniyei hazreti padişahî buyurulduğu takdirde infazı mantûku münifinin Nezareti müşarileyhaya havalesi tezekkür kılındı. Olbabda.

28 rebiülevvel 1319 ve 2 temmuz 1317

Arz Tezkeresi

Adliye Nezareti celilesinin Şûrayı Devlete havale olunan tezkeresi üzerine maliye dairesinden tanzim ve leffen arz ve takdim olunan mazbatada musalâhai dem komisyonlarınca mukteziyatı ifa ile tarafeyni sulh edilen mevaddan dolayı ciheti adliyece masarifi muhakeme olarak aranılan mebalîğın terkinî kaydı hususunun nezareti müşarileyhaya havalesi lüzumu gösterilmiş olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî müteallik ve şerefsudur buyurulur ise mantûku âlisi infaz edileceği beyanile.

15 rebiülahir 1319 ve 18 temmuz 1317

İradei seniyei mübellîğ hamîş

Residei desti tazim olup me'fufile beraber manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine *mucibince* iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulmuş olmakla olbabda.

4 cemaziyelevvel 1319 ve 5 ağustos 1317

No: 167 — Dut ağaçlarına âriz olan Purridiye hastalığının men'i sirayeti hakkında Nizamname

11 cemaziyelevvel 1319 ve 12 ağustos 1317

Madde 1 — Dutluklarına hastalık âriz olduğunu ashabı görür görmez hemen mahallî hükûmetine yahud ziraat memurile düyunu umumiye memuruna malûmat verecek ve hastalığın izalesi ve men'i sirayeti için gidecek olan ziraat memuruna ve Düyunu Umumiye fen memuruna tedabiri lâzime icrasına mümanaat olunmayacaktır.

Madde 2 — Purridiye hastalığı zuhur ettiği tahakkuk eden bir dutlukta ziraat memuru veyahud Düyunu Umumiye fen memuru tarafından tedabir ve ameliatı lâzime icra olunduktan sonra üç sene mürruna değin dut vesair ağaç fidanları garsolunmayacaktır.

Madde 3 — Balâda muharrer birinci ve ikinci maddeler ahkâmına muhalif harekette bulunanlar Ceza Kanunnamei Humayununun iki yüz elli dördüncü maddesine tevfikân mücazat olunacaktır.

No: 168 — Fabrika mamulâtile eşyayı ticariyeye mahsus 29 şaban 1805 tarihli Alâmeti Farika Nizamnamesine müzeyyel maddeî nizamiye

11 cemaziyelevvel 1319 ve 12 ağustos 1317

Ruhsatnameleri istihsal olunan alâmeti farikaların sureti musad-dakaları ashabı tarafından taleb olunduğu takdirde verilecek ve beher suret için yirmi beş kuruş harç alınacaktır.

**No: 169 — 16 cemaziyelahr 1310 tarihli Zabıtai Sıhhiyei
Hayvaniye Talimatının 1 inci maddei
muaddelesi**

14 cemaziyelevvel 1319 ve 15 ağustos 1317

İleli sariyei hayvaniyeden beynelahali karaşap ve kara boğça denilen hastalık «Vebai bakari» geviş getiren hayvanata yani çatal tırnaklı hayvanların cümlesine ve ciğer hastalığı «Zatürrei muhiti» yalnız hayvanatı bakariyeye yani öküz, manda, inek gibi hayvanlara ve çiçek «Cideri» koyun ve keçilere ve uyuz «Cerb» bilûmum hayvanlara ve tabak veyahut şap «hümmayı kılâi» çatal tırnaklı hayvanların hepsine ve mankafa ve sıraca «ürre ve ruam» beygir ester merkeplere ve belsoğukluğu ve firengiye müşabih hastalık «marazi cima» at kısrak erkek dişi merkeplere ve kuduz «ve darülkelp» köpeklere ve bunlardan sirayet ederek bilcümle hayvanata ve dalak «hücrei bakteridi» her cins hayvanlara ve başlıca koyunlara ve yanı kara «hücrei bakteri» yalnız kara sığır hayvanatına ve kara salkım ve sarı asma «ve zatürrei sarî veya insinahî» keçilere ve verem kara sığır hayvanatına ve boğaz ala ve garlice ve «baryon» genç mandalar ile malaklara arız olur. Ve bunlardan mankafa ve sıraca ve kuduz ve dalak ve yanı kara verem insanlara dahi hilsiraye intikal eder. Binaenaleyh bir mahalde zuhur eden hayvanat hastalığının balâda zikir ve tadat olunan ileli sariyeden olduğunda şüphe edilir ise hayvan sahibi ya kariye ihtiyar meclisi yahut muhtarı keyfiyeti en yakın bulunan nahıye ya kaza hükûmeti mülkiyesi vasıtasile merkezi livava bildirecek ve olbabda bir emir vüruduna intizar edilmeksizin derhal hasta hayvanlar sairlerinden tefrik ile mahalli mahsusda hıfz olunacaktır.

**No: 170 — Bilecümle müellifatın dairei aidesince tab'ına ruhsat
verilmezden mukaddem Matbuatı Dahiliye Müdüriyetinin
nazarı tedkikinden imrarı ve teferruatı hakkında
iradei seniyei mübelliğ tezkeresi samiye**

16 cemaziyelevvel 1319 ve 17 ağustos 1317

Maarif Nezareti Celilesi Tedkiki Müellifat Komisyonundan ve Encümeni Teftişten gerek doğruca gerek Babı Valâya Meşihatle bil-muhabere neşir ve tab'ına ruhsat verilecek bilecümle müellifatın herhangi matbaada tabedilecek olursa olsun evvelemirde Matbuatı Dahili-

liye Müdüriyetince sureti tab' ve temsiline aid tedabir ittihaz ve icra ve münderecatı nazarı tedkikten imrar ettirilmek üzere Dahiliye Nezareti Celilesi Müsteşarlığına tevdi ve muamelâtı ikmal kılındıktan sonra tab'ı zımında müdüriyeti mezkûrece görüldüğünü mübeyyin ve numaraya tâbi bir şerh verilmesi hususunun usul ittihazı ve bunun hilâfında muameleye meydan verilmemesinin devairi müteallikasına tebliği şerefsudur buyrulan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî iktizayı âlisinden bulunduğu Mabeyni Humayun Başkitabet Celilesinden batezkerei hususiye ezfar ve hükmü münifi Dahiliye Nezareti Celilesine de iş'ar kılınmış olmakla bermantûku emrû fermanı humayunu şahane icabının icrasına himmet buyrulması.

No: 171 — Maarif Madalyası Nizamnamesi

9 cemaziyelahir 1319 ve 9 eylül 1317

Madde 1 — Mekâtibi Âliyei Askeriye ve Mülkiyeden sınıfının birincisi ve ikincisi olarak ibrazı liyâkat ile şahadetname ahz edenlere mahsus altın ve gümüş olarak (Maarif) namile ve nümunesi veçhile bir kıta madalya ihdas buyurulmuştur.

Madde 2 — İşbu madalyanın altını sınıfın birincisi ve gümüş kıtası sınıfın ikincisi olarak neş'et eden erbabı liyâkata ita ve kopça ile sağ tarafa talik olunacaktır.

Madde 3 — İşbu madalyanın bir tarafına sahibinin hangi mektepten ve hangi tarihte neş'et eylediği ve diğer tarafına da şakirdin ismile ikdamatı tarafı eşrefi hazreti padişahiden lütfen takdir ile ihsan buyurulmuştur ibaresi yazılacaktır.

Madde 4 — İşbu madalya badelvefat hakkı talik olmamak ve mücerret teberrüken hıfzedilmek üzere vereseye intikal edecektir.

No: 172 — Yurtluk ve ocaklık veçhile muhassas maaşat münhalâtının sureti intikali hakkında iradei seniye

Şûrayı Devlet Maliye Dairesi Mazbatası

Bitlis Vilâyeti dahilinde kâin Hizan kazasile sair bazı mahaller ümerasına yurtlukve ocaklık veçhile muhassas olan maaşat münhalâ-

tının sureti intikaline ve bazı ifadata dair Maliye Nezaretinden tevarihi muhtelifede bittakdim *Şûrayı Devlete havale buyurulan tezakir ve olbabda* bazı kesian tarafından verilen arzuhaller üzerine icra kılınan tetkikat neticesinde maaşatı mezburenin bazıı kaydı hayat şartile tahsis olunmuş olduğu gibi bazıı da evlâda intikal edip veresei saireye şamil olmamak üzere ihsan buyurulmuş olduğu halde o misillü maaşat münhalâtının müteveffanın haizi hukuku irsiye olan bilcümle veresesine taksimi miras kaidesine tevfiikan taksim ve tevzii hakkında mülga dahiliye dairesince verilen karar 7 temmuz 1310 tarihinde buyurulduu âli ile tebliğ kılınıp bu tarihten bir hayli sene mukaddem bilâ velet vefat edipte hazine manda olunan ümeranın haizi hukuku irsiyesi olanları tarafından müsted'iyatı mütevaliyeye kıyam ile muhaberat ve muamelâta sebep verilmekte idüğü anlaşılmasına ve zikrolunan maaşatın cihet ve esası tahsisile kararı mezkûrun makabline ademi şumulü kaidesine nazaran hukuku hazinenin muhafazasile beraber müstedilerin bihakkın iskâtı şayanı teemmül görüldüğünden yurtluk ve ocaklık veçhile tahsis olunan maaşlara dair en iptida verilen fermanlar kaydı buldurularak onların ahkâmile şeraiti tahsisiyesine ve olbabda bir nizam var ise ana ve mehlülünden evlâdına sureti intikaline dair irade ve fermanı âlilerin kayıtlarına müracaat olunarak bunların ciheti tahsisile kararı mezkûrun bunlara şumulü ve ademi şumulü pişi nazarı mütaleaya alınarak hasıl olunacak neticenin ezbarı ve yurtluk ve ocaklık veçhile şimdiye kadar tahsis olunmuş olan bilcümle maaşatın miktar ve kemiyetini mübeyyin bir defterin tanzim ve irsali Maliye Nezaretine iş'ar olunarak cevaben alınan 24 şaban 1317 tarihli tezkere ve melfufatı maliye dairesinde kiraat ve biletraf tetkikat icra kılındı.

Mezkûr tezkerede yurtluk ve ocaklık veçhile tasarruf olunan kuranın zabtı ile hasılatı mukabilinde ahabına maaş tahsis ve bunlardan vefat edenler maaşatı hasren evlâdı zükûra ita edilmekte olduğu halde sureti tahsisinde cereyan eden bazı ahvale göre bu babda bir kaidei muttaride ittihazı mütaleasile münhalâtın Arazi Kanunu ahkâmına tevfiikan evlâdı zükûr ve inasa müsavaten tahsisi kararlaştırılıp muahharin evlâdı zükûr idarei izdivaçta bulunan evlâdı inasa kıyas olunamayacağı gibi evlâdı inasın bu maaşlardan külliyen mahrumiyeti dahi tecviz edilemeyeceğinden badeizin hal vukuunda evlâdı zükûr ve inas beyninde miras kaidesine tevfiikan tevzi olunması karini tensibi âli olarak Hazinece olveçhile muamelei lâzime icra ve bilâ veled vefat edenler maaşatı kaydı terkin olunmakta iken Bitlis Vilâyetine mülhak

Hizan ümerası evlâdı tarafından bilâ veled vefat edenler maaşatı kaydının terkin olunmaması hakkında vukubulan istida ve Hazine ile cereyan eden muhabere üzerine Şûrayı Devlet mülga Dahiliye Dairesince umum yurtluk ve ocaklık münhalâtının haizi hukuku irsiye olan efradı aileye teşmili intikali bittensib olveçhile iradei seniyei cenabı şehinşahi şerefmüteallik buyrulmasıle şu suret Hazinece evvelce cereyan ile muamelenin tagyirini mutazammın ve binaenaleyh makabline dahi şamil görüldüğünden mukaddema ashabının vukuu vefatları cihetle kayıtları terkin olunarak muvazeneler haricinde kalan maaşatın varisleri tarafından istida vaki oldukça buyrulduu mezkûr tarihinden itibaren mühtacin maaşatı münhalâtından karşılık bulunarak taksimi miras kaidesine tevfikân ve tarihi mezkûrdan sonra vefat edenler maaşatlarının tarihi hallinden itibaren vereseye tahsis edilmekte ve Kozanlılar maaşatları bakaydı havat mahsus iken Tedkiki Maaşat Komisyonunca icra edilen tadelâta emlâki mazbutaya tahvil olunduğu cihetle münhalâtın kaidei mezkûreye tevfikân varislerine tahsisi Babı Âliden bilistizan müteallik buyrulan iradei aliye mucibince muamele ifa olunmakta olduğu ityan kılınmıştır.

Muktezayı maslahat ledelmüzakere bu makule yurtluk ve ocaklık veçhile muhassas maaşat yurtluk ve ocaklığı canibi devletten zabtolunan kesana temini maişet zammında tahsis kılındığı halde maaşatı mezkûre münhalâtının vereseye intikali hasebile temini maişet edemeyecek derecede miktarı tedenni eylemiş ve meselâ tedabiri mezbûrede görüldüğü üzere elli para raddesinde maaşat miktarına tesadüf edilmiş ve şu halde esas maksat fevt olunmuş olduğu halde yekûnu Hazinei celile cedvellerinde küllî bir miktar teşkil eylemekte bulunmuş olduğundan maaşatı mezkûrede vukubulacak cüzi münhalâtın Hazine manda edilmesile beraber umumunun da arkasını alacak bir tedbiri muttarit ittihaz olunması lüzumu beş rey tarafından dermeyan kılınmış ise de evrakı mezbure meallerinden ve tetkikatı vakıadan müstefad olduğuna göre işbu yurtluk ve ocaklık maaşatı intikalâtının taksimi miras kaidesine tevfiği hakkında mukaddema meclisi vâlâ kararile şerefsadır olan iradei seniye evvelce evlâdı zükûr ve inasa vukubulan intikalâtındaki ittiraatsızlıktan neşet eylemiş olduğundan bu hakkı intikalin evlâda hasrile miras kaidesinin yalnız anlar hakkında icrası lâzım geleceğini mutazammın bulunmuş ve vaktile Hazinei celilece de o yolda telâkki olunmuş ise de maaşatı mezkûre münhalâtının haizi hukuku irsiye olan efradı aileye teşmili hakkında mülga dahiliye dairesince ahiren verilen karar zikrolunan münhalâtın da metrukâtı

menkulei saireden farkı olmadığına zehab olunmasından ileri geldiği anlaşılıp halbuki Kürdistan ümerasına ve betahsis ümerayı mumaileyhimden Hizan Hâkimi Ahmed Beye Sultan Süleyman Hanı tâbî serah hazretleri zamanında verilen mülknameyi hümayunda devleti aliyeye sadıkane itaat ve inkiyad eylemek ve o havalide deffi âda zımında tarafı devletten kendisine teveccüh eden hidematı ifa etmek üzere Hizan eyaleti kendüye oğul oğula neslen badelnesil temlik edilerek malikâne mutasarrıf olunması ve vefatında oğullarına ve asla ve katia kimsesi kalmayıp ocakları halî kalacak olur ise olvakit eyaleti hariçten olanlara ve ecnebi- lere verilmeyip cümle Kürdistan beyleri ile müşavere olunarak onlar marifetile yine oldıyarın beylerine ve beyzadelerinden her kime verilmek münasib ve lâyük olur ise ol kimseye tevcih edilmesi emri ferman buyurulmuş ve miri mumaileyhin ahfadından Şerafeddin Beyin bazı mertebe rabitasız hareketinden naşi kazai mezbûr ahalisi tarafından vukubulan iştikâya mebni Kürdistan havalisinin ıslahatı ilerlemek için mumaileyhin familyasile Erzurumda iskân ve ikamesile kendisi usulü sabıka icabınca zikrolunan mahallin hasılatı vakıasile biraderlerini ve müteallikatı sairesini idare etmek üzere bulunduğundan varidatı mezkûrenin canibi hazineden zabt ve idaresile altmış beş senesi martundan itibaren kaydı hayat şartile kendisine iki bin ve biraderleri Derviş ve Nurullah beylere yedişer yüz ellişer kuruş tahsisine feramini âliye tastir buyurulmuş ve şu feramini âliyede mezkûr mülknamei hümayunda emlakın sureti intikali hakkında muharrer olan şurut nazarı itibare alınmaksızın maaşatı mezbûre bakaydı hayat tahsis edilmiş olduğu halde atıfeten maaşatı mezbûre altmış altı senesinden beri evlâd evlâda intikal ettirilerek şeraiti esasıyei tahsiyeleri nazarı itibara alınmamış ve Çıldır sancağında Mamervan ümerasına tahsis kılınan yurtluk ve ocaklık maaşatı evlâd ve evlâda kalmak ve nesli munkariz oldukta Hazine manda edilmek şartile muhassas bulunmuş olduğu halde maaşatı mezbûre mahallâtı taksimi miras kaidesine tevfikân taksim edilerek sair sülâleden olan verese efradına da intikal ettirilmiş olmasına ve maaşatı mezbûrenin esas tahsisi canibi miriden zaptolunan yurtluk ve ocaklık mutasarrıflarının mensub olduğu ailenin temini maişeti maddesine münhasır kalarak feramini âliyede dahi yalnız evlâda hasır kılınıp verese zikredilmemiş ve eğerçi tereke denilen emval ve akar müteveffanın kendi kesbi yedi olması hasebile şer'i şerifin tayin buyurduğu salâhiyet dairesinde varisler terekeye vazı yed edebilir ise de maaşat tarafı devletten tahsis buyurulduğu cihetle sair metrukât ile kıyas kabul edemeyip maaşatı mezbûre münhalâtının intikalâtı bidayeti

tahsisteki şeraiti tahsisiyeye muvafık olmak lâzım gelerek bir sülâleye mahsus olan maaşattan hissedar olmağa sair sülâle efradının hak ve salâhiyeti olamayacağına ve şeraiti tahsisiye nazarı itibara alınmaksızın bu makule maaşat münhalâtının taksimi miras kaidesine tevfikân intikalâtın cevazına karar verilmesi esas maksatla gayri kabili telif olduğu gibi hazinesi celilenin zararını münteç olarak usulü iktisadiyeye mugayir ve binaenaleyh gayri caiz idüğüne ve bu makule yurtluk ve ocaklık maaşalarının esasen evlâda kalmak ve nesli munkariz oldukta hazine manda edilmek şartile tahsisi hakkındaki usulü kadimede şu maksadı meşruhu teminen vazedilmiş bulunmasına ve mukaddema meclisi vâlâca bilittihaz iradei seniyei hazreti padişahiye iktiran eden karar hükmü dahi münhalât vakasının ancak evlâdı zükûr ve inasa taksimi miras kaidesine tatbikan tahsis olunmasının usul ittihazı merkezinde ve bu da mahza evlâdı zükûr ve inas beyninde maaşata iştirakte adalet husulü maksadına müstenid ve Maliye Nezaretinin iş'arati sabikasına mutabık bulunmuş olmasile mülga dahiliye dairesinin zehabı veçhile maaşatı mezbûre münhalâtının metrukâtı menkuleden addile haizi hukuku irsiye olan her ferdin istifade etmesi derecede maaşatı mebhusei anhanın tevsii dairei tahsisatı esas irade ve maksad ile gayri kabili telif görülmüş olduğuna ve mezkûr karar neticesinde Kürdistan beylerine ve sair ümeraya muhassas olan maaşat o sülâleden olmıyanlara intikal ederek esas maksat fevt edildiğine nazaran işin mecrayı aslisine ircaındaki vücut gereği gibi tezahür etmiş olduğundan ve kararı mezkûre tebean bir hayli maaşat tahsis edilip şimdi ahabından nez'i sudai mucib olacağından şimdiye kadar her ne suretle olursa olsun muhassas olan yurtluk ve ocaklık maaşatına dokunulmayıp elyevm münhal olarak henüz muamelei tahsisiyesi icra kılınmıyan bu kabil maaşat ile badezin hal vukuunda maaşatı mezkûrenin bidayet ve esas tahsisinde verilen feramini âliyede münderiç şuruta müraat olunarak şurutu mezkûr haricine zinhar çıkılmaması ve feramini mezkûrede münhalâtın evlâda intikali gösterilmiş ise mecalisi vâlânın kararı mesrudu veçhile hakkı intikalın evlâda hasrile takisimi miras kaidesinin yalnız onlar hakkında tatbik ve icra edilmesi bilistizan makrunu müsaadei seniyei hazreti padişahi müteallik ve şerefsudur buyrulduğu halde infazı mantûku münifinin ve bu babda istizanı mutazammın Maliye Nezaretinin muhavvel tezakirile cereyan eden muhaberatı şamil evrak ve arzuhaller leffen takdim kılınmakla isabeti efzai sünuh ve sudur buyrulacak iradei seniyeeye göre taksim ve intikalâtının icrasile Babıâlıden istizan kılınması ve bir de bu makule maaşatın tahsisine ve intikalâtına dair istizan vukuunda maaşatı

mezbûrenin bidayeti tahsisindeki şurutun dahi tasrih kılınması hususlarının Maliye Nezaretine havalesi ekseriyetle tezekkür kılındı. Olbabda emrû ferman hazreti menlehülemrindir.

28 recep 1318 ve 8 teşrinisani 1316

Arz tezkeresi

Bitlis Vilâyeti dahilinde kâin Hizan Kazasile diğerk bazı mahaller ümerasına yurtluk ve ocaklık veçhile muhassas maaşat münhalâtının suveri intikaliyesine ve müteferriatına dair Maliye Nezareti celilesinden bilvürud Şûrayı Devlete havale olunan tezakir üzerine icra kılınan tekkikatı şamil maliye dairesinden tanzim olunan mazbatada tafsilâtı gösterildiği ve ekseriyeti araca beyan olunduğu veçhile işbu yurtluk ve ocaklık maaşatı intikalâtının taksimi miras kaidesine tevfiği zımında mukaddema meclisi valâ kararıle şerefsadır olan iradei seniyei cenabı mülûkâne evvelce evlâdı zükûr ve inasa vukubulan intikalâtaki itiradnıktan neşet edip hakkı intikalin evlâda hasrile miras kaidesinin yalnız onlar hakkında icrasını mutazammın olduğu halde ahiren işbu yurtluk ve ocaklık münhalâtının haizi hukuku irsiye olan efradı aileye teşmili intikali emrinde Şûrayı Devletçe ittihaz olunan karar maaşatı mezkûrenin hidayet ve esası tahsisinde verilen fermanı âlilerde münderiç şuruta muvafık olmadığından kararı ahir mucibince şimdiye kadar tahsis olunmuş olan yurtluk ve ocaklık maaşatına dokunulmayıp elyevm münhal olup muamelei tahsisiyesi henüz icra olunmayan bu kabil maaşat ile badeizin mahlûl olacak maaşatın feramini âliyede münderiç şurutun haricine çıkılmıyarak mezkûr fermanlarda münhalâtın evlâda intikali gösterilmiş ise de meclisi valâ kararı veçhile hakkı intikalin evlâda hasrile taksimi miras kaidesinin yalnız anlar hakkında tathiki ve bu makule maaşatın tahsisat ve intikalâtının senedatında hidayeti tahsisindeki şurutun tasrihi hususlarının usul ittihazile Maliye Nezareti Celilesine olveçhile tebligat icrası salifûlarz mazbatanın arz ve takdimile ve sureti maruza işbu yurtluk ve ocaklık maaşatının sureti intikali için kadimen cari olan usulün muhafazası hakkında şerefsadır olup tezkeresi hususiyeyi utufilerile tebliğ olunan iradei seniyei hazreti cihanbani mantûku münifine muvafık bulunduğu beyanile 28 muharrem 1319 tarihli tezkeresi cenaveri ile istizanı keyfiyet olunmuş idi. Bu misillü yurtluk ve ocaklık maaşatı ahabından bazıları tarafından müracaatla istitaf edilmekte bulunmuş olmakla olbabda her ne veçhile iradei

seniyeyi hazreti hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulur ise mantûku âlisi infaz edileceği beyanile tezkerei senaverî terkîm kılındı efendim.

27 cemaziyelevvel 1319 ve 28 ağustos 1317

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulmuş olmakla olbabda emrû ferman hazreti veliyülemrindir.

8 cemaziyelâhır 1319 ve 8 eylül 1317

**No: 173 — Gümrüklerde kalan eşyanın bilmüzayede
furuhtunda mahallî ticaret, sanayi ve ziraat
odalarından birer memur bulundurulması
hakkında irade**

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Müddeti muayyene zarfında ashabı tarafından aranılmayıp taşra rüsumat ambarlarında kalan eşyanın usul ve nizamına tevfikân eşyanı furuhtunda hadema Ticaret ve Ziraat ve Sanayi odalarından birer memur bulundurulmasının usul ittihazı hakkında İzmir Ticaret ve Ziraat ve Sanayi Odası riyasetinden vukubulan iş'ar olbabda rüsumat emanetile cereyan eden muhabere üzerine Ticaret İdaresinden tanzim ve ita olunan müzekkerenin leffen takdim kılındığından bahisle münderecatına nazaran ıktızasının ifa ve inbasına dair Ticaret ve Nafia Nezaretinin Şûrayı Devlete havale buyrulan 27 şevval 1318 tarih ve seksen numaralı tezkeresi tanzimat dairesinde kiraat olundu.

Zikrolunan müzekkerede üzerinden bir sene bir gün müruş edip ashabı tarafından aranılmıyan eşyanın hile ve hüdanın men'i hakkındaki nizamnamenin yedinci maddesi mucibince tanzim kılınan defteri hükmüet kapısına talik edilerek ilân edildikten ve eşyanı getiren vapur acentelerinin mensup oldukları konsolâtolara da tebliğ ettirildikten sonra Ticaret mahkemesinden talep olunan aza huzurunda müzayede ile satılmakta işe de ticaret mahkemesinden bazen aza izam olunmamakta olduğu gibi bu kerre mahkemei mezkûreden İzmir emtiaî ecnebiye güm-

rüğü müdüriyetine yazılan tezkerede badema azanın Ticaret Odasından gönderileceği iş'ar olunduğu bilmuhabere İzmir Rüsumat Nezaretinden alınan tahriratı cevabiyede bildirildiği ve mezkûr nizamnamenin yedinci maddesinin bir fıkrasında marüzzikir eşyanın fûruhtunda Ticaret Meclisi tarafından ve Ticaret Meclisi bulunmayan mahallerde memleket meclisi canibinden memur bulunacağı muharrer olduğu beyanile olunacak muamele bilmuhabere Rüsumat Emanetinden cevaben alınan tezkerede reye talik kılınmış ise de işbu vazife esasen ticaret odalarına aid olup Ticaret Mahkemelerinden memur bulundurulması ise mezkûr odaların tesis olunmamasından neşet eylediği gibi memaliki mahrusai şahanenin her tarafında Ticaret ve Ziraat ve Sanayi odaları tesis ve küşad olduğu cihetle artık Ticaret Mahkemelerinden memur bulundurulmasına lüzum ve mahal kalmamasına binaen badeizin taşra rüsumat ambarlarında müterakim eşyanın hini fûruhtunda mahallî ticaret odalarından birer memur bulundurulmasının usul ittihazi muvafıkı hal ve maslahat olacağı gösterilmiş olması bu baddaki mütalea Rüsumat Emanetinden bilistifsar cevaben gelen tezkerede müddeti muayyenesi mürur edip gümrük ambarlarında kalan eşyanın esnayı fûruhtunda Ticaret Meclisi ve Ticaret Meclisi olmayan mahallerde Memleket Meclisi canibinden memur bulundurulması mezkûr madde nizamiye icabından bulunduğu mukaddema vukubulan iş'ar üzerine nezareti müşarileyhaya bildirilmiş olup şu kadarki Dersaadet gümrüklerine vürud ederek ashâbı tarafından muamelâtı lâzimesinin ifa ve imrar ettirilmemesinden dolayı müddeti muayyenei nizamesi olan bir sene bir günden ziyade kalan eşyanın usul ve nizamına tevfikan fûruhtu için teşkil olunan komisyona nezareti müşarileyhadan memur intihap ve izam olunmakta olup badema taşralarda Ticaret Odasından bir memur bulundurulması ile de matlûp hasıl olur ise de zikrolunan madde nizamiyeye nazaran icabının tayini lüzumu gösterilmiştir.

Müddeti muayyenesi mürur edip taşra gümrük ambarlarında kalan eşyanın fûruhtunda Ticaret Meclisinden ve Ticaret Meclisi bulunmayan mahallerde Memleket Meclisinden birer memur bulundurulması nizamnamei mezburun cümlei ahkâmından bulunmuş ise de işbu vazife esasen ticaret odalarına aid olması ile mezkûr odaların tesisinden mukaddem ittihaz edilmiş olan mezkûr usulün devamına mahal kalmadığından badema taşra rüsumat ambarlarında kalan o makule eşyanın fûruhtunda mahallî Ticaret ve Ziraat ve Sanayi odalarından birer memur bulundurulması hususunun usul ittihazına bilistizan iradei seniyei hazreti padişahî şeref-

müteallik buyurulduğu halde ifayı iktızası hususunun Ticaret ve Nafia Nezaretine havalesi ve Rüsumat Emanetine malûmat itası tezekkür kılındı.

17 rebiülahır 1319 ve 21 temmuz 1317

Arz tezkeresi

Ticaret ve Nafia Nezareti Celilesinin Şûrayı Devlete havale olunan tezkeresi üzerine Tanzimat Dairesinden kaleme alınan ve leffen arz ve takdim kılınan mazbatada müddeti muayyenesi mürur ile ashabı tarafından aranılmayıp taşra gümrük anbarlarında kalan eşyanın bilmüzeyede fûruhtunda ticaret meclisinden ve ticaret meclisi bulunmayan mahallerde memleket meclisinden birer memur bulundurulması Nizamnamei mahsus ahkâmından ise de işbu vazife esasen ticaret odalarına aid olarak ticaret mahkemelerinden memur bulundurulması mezkûr odaların olvakit tesis olunmamış olmasından neş'et edip şimdi memaliki mahrusai şahanenin her tarafında ticaret ve ziraat ve sanayi odaları tesis ve küşad olunması hasebile işbu usulün devamına mahal kalmadığından badema taşra rüsumat anbarlarında kalan o makûle eşyanın fûruhtunda mahallî ticaret ve sanayi ve ziraat odalarından birer memur bulundurulmasının usul ittihazına olveçhile ifayı muktezasının nezareti müşarileyhaya havalesi ve Rüsumat Emaneti Celilesine malûmat itası lüzumu gösterilmiş olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulur ise mantûku münifi infaz olunacağı beyanile...

4 cemaziyelevvel 1319 ve 5 ağustos 1317

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup molfufile manzuru âli buyrulan işbu tezkeresi samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucîbince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulmuş olmakla olbabda.

21 cemaziyelahır 1319 ve 21 eylül 1317

No: 174— İnfakı Eytam ve Eramili Ricali İlmiye Nizamnamesine müzeyyel 14 safer 1307 tarihli fıkrai nizamiyenin tarihi ilmiye tekaüd nizamnamesine zeylen ibkayı mer'iyett hakkında iradei seniye

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Makamı celili fetvayı penahiden Şûrayı Devlete havale buyurulan 6 cemaziyellevvel 1318 tarih ve yüz otuz numaralı tezkeresi tanzimat dairesinde kıraat olundu.

Mealinde pederlerinin vefatında zatülzevc olup müteakiben mufarekat eden veyahut zevcinin vefatı ile ondan dolayı maaş alamıyan evlâdın inasa pederlerinin vefatından naşi müstehak oldukları maaşın tahsisi hakkında tekaüd sandıkları nizamnamelerine ba iradei seniye hazreti hilâfetpenahî 14 safer 1307 tarihinde tenzil kılınan fıkrai nizamiyenin ilmiye tekaüd sandığı nizamnamesinin tarihi neşri olan 1 eylül 1310 tarihine kadar mer'iyeti derkâr olup ancak nizamnamei mezburda buna dair sarahat bulunmamasına mebni nizamnamei mezkûrun neşrinden sonra fıkrai mezkûreye istinaden maaş tahsisinde tereddüd edilmekte bulunduğu beyanile iktizası istifsar olunmuştur.

Ahiren ve tadilen neşrolunan ilmiye tekaüd sandığı nizamnamesinde zikrolunan fıkrai nizamiye ahkâmına mugayir bir kayıt ve sarahat bulunmamasına ve fıkrai mezbure ahkâmı elyevm mülkiye ve askerî tekaüd sandıklarınca mer'i bulunmasına nazaran bunun nizamnamei mezburun tarihi neşrinden sonra da mer'iyeti derkâr bulunduğu halde ilmiye nizamnamesine geçirilmemesi mücerret bir eseri sehiv demek olacağından tashihen derc ve ilâvesi hususunun arz ve istizanile müteallik buyurulacak iradei seniye hazreti padişahinin makamı valâyı meşihatpenahiye tebliği tezekkür kılındı. Olbabda emrûferman hazreti menlehül-ömrindir.

19 cemaziyelâhır 1319 . 20 eylül 1317

Arz tezkeresi

Şûrayı Devlete havale olunan tezkere aliyei meşihatpenahî üzerine tanzimat dairesinden tanzim ve leffen arz ve takdim kılınan mazbatada pederlerinin vefatında zatülzevc olup müteakiben mufarekat eden veyahut zevcinin vefatı ile ondan dolayı maaş alamıyan evlâdın inasa pederlerinin vefatından naşi müstahak oldukları maaşın tahsisi hakkında mül-

kî ve askerî tekaüd sandıkları nizamnamesine ba iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî 14 safer 1307 tarihinde tezyil kılınan fıkrâi nizamiyenin ilmiye tekaüd sandığı nizamnamesine dahi derc ve ilâvesi lüzumu dermeyeran olunmuş olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei hazreti padişahî şerefümüteallik buyurulur ise mantûku münifi infaz edileceği beyanile tezkerei senaverî terkîm kılındı efendim.

25 cemaziyelâhır 1319 ve 25 eylül 1317

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfufîle manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda emrû ferman hazreti veliyülemrindir.

19 recep 1319 ve 18 teşrinievvel 1317

No: 175 — Trablusgarp Vilâyetince ahzı asker muamelâtı hakkında Nizamname

Madde 1 — Trablusgarp ahali müslimesi umumen ve şahsen hizmeti mefruzai askeriye ile mükelleftirler. Ancak hizmeti mezkûreyi kendi memleketlerini müdafaa için ifa edecekleri cihetle memleketleri haricine çıkarılmıyacaklar ve hizmeti nizamiyelerinin yalnız bir senesini silâh altında geçireceklerdir.

Madde 2 — Silâh altında bulunanlara talimde kesbi mümârese etmekçe sık sık aileleri nezdine azimete mezuniyet verilecektir.

Madde 3 — Müddeti nizamiye bir senesi silâh altında gúzeran etmek üzere beş senedir. Ve müstahfız için de andan sonraki beş sene tahsis olunup burada ayrıca redif sınıfı tesise hacet yoktur.

Madde 4 — Sinni mükellefiyet devletçe ittihaz olunmuş usul daire-sinde yirmi yaşını ikmal ettiğini müteakip başlayacaktır. Otuz yaşını ikmal edenler müddeti mükellefiyetini tamamen ikmal etmiş olurlar.

Madde 5 — Gönüllüler kabul edilecekse de yirmi sekiz yaşından yukarı olmaması ve serseri ve mevasız ve haysiyetsizlerden kabul edilmemesi muktazidir.

Madde 6 — Kol oğullarından teşkilâtı cedideye dahil olmak üzere müracaat edenlerin kabulü kol oğulluğa mahsus bütün imtiyazat ve istisnaiyetten bittamam feragat etmesile meşruttur.

Madde 7 — Muinsizlikten dolayı muafiyet, mutlak bir hanenin kapanacağıının alelûsul tahakkuk etmesine mütevakıftır. Bu suretle mazereti tahakkuk edenler esbabı mazereti zail oluncaya kadar her sene burada iş zamanı olmıyan eylülde en yakın bir kıtaya gelip behemehal bilfiil bir ay talim görmesi ve esbabı mazereti zail olupta silâh altına alınca geçirmiş olduğu talim müddetlerinin hizmeti askeriye müddetine mahsup edilmesi icabeder.

Madde 8 — Mekâtibi âliyeden şahadetname alarak bilfiil hizmeti devlette bulunanların kanunu veçhile muafiyeti tabiidir.

Madde 9 — Efradın bilimtihan dört ay nihayetinde onbaşı ve bölük emini ve sekiz aydan sonra çavuş ve başçavuş nasbları caizdir.

Madde 10 — Ahzıasker muamelâtı zamanı mukannende ve senede bir kere icra olunmak tabii olup efradın istipdali zamanında daima silâh altında muallim efrad bulundurmak için efradın silâh altına daveti ruzusafer ve istipdalleri ruzukasım iptidaları olmak üzere senede iki defa icra olunacaktır.

Madde 11 — Ahzıasker muamelâtı ve nezareti kuvvei nizamiyeden binbaşılarla kâtipleri ve memurini muayyenesi marifetile icra edilecek ve nüfus muamelâtı ise memaliki mahrusai şahnenin her yerinde olduğu gibi tayin buyurulacak memurini mahsusası marifetile idare olunacaktır.

Madde 12 — Ahzıasker devairi ileride lüzum his edilince tebdil edilmek üzere şimdilik

1 - Nefsi Trablusgarp, Tacure, Hifare, Mecnin, Aziziye, Zanzor, Zaviye ve tevabii.

2 - Acilât ve Zevare ve tevabii

3 - Hümsü, Melata ve Zilleteyn ve tevabii

4 - Mısrâta, Tavurga ve Sortle ve tevabii

5 - Terhone Urflle ve tevabii

6 - Cebel, Gıryan, Kekesle, Müjde Havs ve tevabii

7 - Zentan, Fasato, Nalot ve tevabii

6 - Pek uzak olması cihetile yalnızca Gıdamis ve tevabiinden ibaret olmak üzere sekiz daireye münkasem olacaktır.

Madde 13 — Sunufu ihtiyatiye ve müstahfızayı yoklama ve teftiş vazifesi şimdilik ahzasker memurınıle nüfus memurinine tevdi olunacaktır.

Madde 14 — Kıt'alar cüzütam kumandanları behemehal mevcut fıkrâi hümayunun en müntahap zabitanından intihap ve tayin olunacaktır. İptidai teşkilâta mülâzımı sani ve evvel rütbeleri cidden hizmetleri sebkededen eşraf ve zadegân evlâdına tahsisi ve hatta fevkalâde ahvalde kol ağalık rütbesi bile ihсан ve tabur imamlığı, alay müftülüğü rütbeleri de bilhassa mahallî ulemasının muktedirlerinden talip olanlarına tevcih ve türkçe okur yazarlardan bilimtihan isbatı ehliyet edenlere de tabur kâtipliği veyahut muavinliği rütbeleri defaten tevdi olunacaktır.

Madde 15 — Kol oğlu eşrafından bu suretle zabıt olmak talebinde bulunacakların kabulü için behemehal istisnaiyeti terk etmesi ve tâbi olduğu cemaata bütün istisnaiyeti terk ve ilga ettirmesi şarttır.

Madde 16 — Kıtaata yerli zabıt yetiştirmek için mütehayyizan ve eşrafı belde evlâdından kendi ailelerinden harice çıkmamak ve mahallî kıt'alarından birinde meselâ nişancı taburunda bir sene hizmet etmek ve fakat kendilerine zabıt muamelesi olunarak hem türkçe lisanını okuyup yazarak hesap ve fûnunu askeriye mebadisini öğrenmek ve hem de mensup buldukları sınıfı askerî talim ve nazariyat ve amelîyatını görmek ve müddeti mezkûrei tedrisiye nâhayetinde bilimtihan mülâzımı sani tayin olunmak ve bundan sonraki rütbelere için sair alaydan yetişme zabitan misillü bilimtihan terfi olunmak kaidesi vaz olunmuştur. Bu zabıt namzedi sınıfında bilimtihan dört ay hizmetten sonra onbaşı, sekiz ay sonra çavuş ve bir sene hitamında zabıt tayin olunur. Ve şayet zabıt imtihanı veremiyenler olursa taburlarda sıra içinde fazla olarak bilfiil bir sene müddetle çavuşluğa hizmet etmek lâzımdır.

Madde 17 — Efradı merkumeye ita olunacak muayyenat indelhace ahalinin me'luf olduğu ve sevdiği arpa ekmeği ve pezin gibi mekûlattan olacaktır.

Madde 18 — İptidai teşkilât için efradı merkumenin elbisesi kırmızı renkte ceket ve siyah pantolon ve siyah kaput ve fes ve çizme ve mutad olan çamaşırdan ibarettir.

Madde 19 — Efrada on. onbaşılara on beş, bölük eminlerine yirmi, çavuşlara yirmi beş, baş çavuşlara otuz kuruş **maaş tahsis olunacak ve zabitan maaşat ve muayyenatı resmen mukannen olan miktarda olacaktır.**

Madde 20 — Nakliye taburu hayvanatı deveden ibaret olacaktır

8 şubat 1319 ve 6 teşrinisani 1317

**No: 176 — Merakize verilecek gayri resmî telgrafnameler
ashabına 10 paralık pul ilsakile siyyanen ve meccanen
ilmühâber itası hakkında iradei seniye**

19 şaban 1319 ve 17 teşrinisani 1317

Arz tezkeresi

Telgraf merakizine tevdi kılınmakta olan gayri resmî telgrafnamelere mukabil merkezlerden ilmühâber itası ashabının reyine muhavvel olup arzu edenlerden telgrafname ücretinden başka ilmühâber için kırk ve pul için on para ki cem'an elli para alınarak ilmühâber verilmekte ise de mezkûr ilmühâberlerin böyle ihtiyari surette esasından ise on paralık pul ilsakile meccanen verilmesi inzibat ve tezyidi varidatı ve telgrafnameler ashabınca teshilât ve teminatı mucib olacağı cihetle badeizin merakize verilecek gayri resmî telgrafnamelerin ücreti asliyesinden maada yalnız on para pul parası alınarak ilmühâber verilmesinin siyyanen mecbur tutulması ve pullar koçanın zımbalı mahallinin ortasına yapıştırılarak pulun nısfı koçanda ve nısfı diğeri telgraf yazacaklara verilecek ilmühâberde kalmak suretile kesilmesi ve mersûle defterinin hini tanziminde evvel emirde telgrafnameler ile koçanlarda muharrer kelimat ve ücurat tatbik olunduktan sonra mezkûr koçanların mersûle defterleriyle beraber mahallerinden merkeze irsali ve işbu koçanlarda adedi kelimat ve ücuratın rakamen ve tahriren derç ve işaret edilmesi hususunun Telgraf ve Posta Nezareti behiyesine iş'arile beraber keyfiyetin evrakı havadisle ilânının Dahiliye Nezareti celilesine havalesi hakkında Şûrayı Devlet Maliye Dairesinin mazbatası 11 cemaziyelahir 1317 tarihinde arzı huzuru âli kılınmıştı. Tekidi havi nezareti müşarileyhadan bu kere gelen tezkere leffen arz ve takdim olunmakla olbabda her ne veğhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî müteallik ve şerefsudur buyurulur ise mantûku âlisi infaz edileceği beyanile tezkerei senaverî terkim kılındı efendim.

**No: 177 — Vakti seferde hidematı sıhhiye
Nizamnamei Humayunu**

17 şaban 1319 ve 15 teşrinisani 1317

BİRİNCİ KISIM

Medhal

Vakti seferde hizmeti sıhhiye

Madde 1 — İşbu hizmet ikiye münkasem olup birincisi askerın sıhhatini muhafaza eylemek; ikincisi hasta ve yaralı olanlarını tedavi etmekten ibarettir. İşbu vazifenin sureti tertib ve teşkilleri âtide maddei mahsusalarında gösterilen kıtaatı askeriye ve seygar hastahaneler memurini sıhhiyesi tarafından ifa olunur.

Etibbanın vazifesi askerın sıhhatini muhafaza ve harp ve izdihamdan naşı husule gelen emrazdan hıfz ve vikâye eylemek ve esnayı harpte mümkün olduğu kadar askerın hastalığa karşı olan mukavemetini tezyid ettirmek ve mevaddı intaniyeyi ona mahsus olan kavaidi sıhhiye vasıtasile menetmek için tıbben her neye lüzum görülürse hemen mevki icraya vazetmek olduğundan memurini sıhhiye vakti zamanile cünüdu mülûkânenin kuvvetlerinin muhafazası ve ahvali sıhhiyelerinin müsâlemeti ve tehlikelerin men'i için lüzum görülen tedabiri sıhhiyeyi derhal kumandanlara ve mafevki bulunan memurini sıhhiyeye bildir-melidirler.

Memurini sıhhiyenin mes'uliyetleri tahtunda olarak kumandanlardan taleb eyledikleri hususat imkân dahilinde mevki icraya konulmalı ve memurini mumaileyhim hususatı mezkûreye dair mafevki bulunan memurini sıhhiyeye de arzı malûmat eylemelidir.

Hastaları mümkün olduğu kadar sür'atle tahtı tedaviye alıp hastalığın önünü almak ve yaralıları dahi sür'atle tedavi etmek için etibbadan maada vakti hazerde yetiştirilmiş tımarcı hademe ile birinci hat seygar hastahanelerinde istihdam olunacak tezkerecilere ve alay ve taburlarda bulundurulacak muavin tezkerecilere ihtiyaç vardır.

Tımarcı hademe

Madde 2 — Bunlar mektehi mahsusundan yetiştirilmektedir.

Birinci hat seygar hastahane tezkerecileri

Madde 3 — İşbu tezkereciler vakti hazerde muavin tezkereci namile sunufu muhtelif nezdinde tezkerecilik öğrenerek redife nakletmiş olan efrat meyanından alınır.

Bunlara (Cenevre muahedenamesi) [*] öğretilmek lâzımgüleceği gibi birer matbu nüshası ita olunmalı ve sağ kollarında beyaz bez üzerine hilâlihmer vazolunmuş bir işaret bağlanması ve hastahane hizmetçilerine mahsus olan elbiseyi giymeleri ve birer kasatura ve revolver ile teslih olunmaları iktiza eder. Bundan maada bir adet su matarasile bir adet çinkodan mamul bardakları olmalıdır ki yaralılara su vesaire ita edebilsinler. İşbu hilâlihmer işaretini hamil olanlar bitaraf addolunarak taarruzdan masundurlar.

Madde 4 — Teskercilerin vazifesi meydana harpte yaralıları taharri edip bulmak ve iktiza ederse su vermek ve beygire bindirmek ve silâh ve eşyalarını almak ve elbiselerinin dar paçalarını açmak gibi muavenetle beraber lüzumu halinde alelacele tımarı icra ettikten sonra (sargı mahalli) ne veyahut birinci hat seyyar hastahanesinin bulunduğu mahallere getirmekten ibarettir.

Madde 5 — Bundan maada teskerciler yaralıları hastahanelere ve hasta katarlarına kadar getirmekle de mükelleftirler.

Madde 6 — Teskerciler harp olmadığı günlerde hastahanelerde hizmet etmeğe mecburdurlar

Madde 7 — Harekâtı askeriyeye olmadığı esnada birinci hat seyyar hastahane merkezlerinde nöbet beklemeğe de mecburdurlar.

Muavin teskerciler

Madde 8 — Bunlar dahi vakti hazerde talim görmüş ve tabur mevcudu meyanına dahil efrattan ibaret olup hilâlihmer işaretini takmıyacakları gibi Cenevre muahedenamesinden dahi istifade edemiyceklerdir.

Madde 9 — Muharebe gereği gibi başlayıpta sargı mahalli tesisine ihtiyaç mes eylediği takdirde bunlar derakab hizmete sevkolunurlar bunlar silâh ve eşyalarını orada bulunacak etibba ve maiyetleri nezaretinde olarak tımar mevkiinde bırakıp yaralı taşımak vesilesile kıtaattan sair efradın ayrılmalarına meydan verilmemek için sol kollarına birer kırmızı şerit bağlayıp orduyu hattı harbe kadar takip ederler.

Madde 10 — İşbu teskerciler âtide beyan olunacağı üzere ifayı vazife ile yaralıları usulen yalnız sargı mahalline kadar naklederler

Madde 11 — Birinci hat seyyar hastahanesi faaliyete başladıpta muavin teskerciler mezkûr birinci hat seyyar hastahanesinin teskercileriyle birleşirler. Ve lüzum görüldüğü takdirde mezkûr hastahane arabalarının bulunduğu mevâkie kadar ifayı hizmet ederler.

[*] Zeylen nihayete reptedilmiştir.

Madde 12 — Taburlarda bulunan borazanların kıtaat nezdinde bulunmalarına lüzum görülmediği takdirde kendilerine mahsus olan alâtu alay mızıkası efradından mezkûr hizmete dahil olmaları yanına bırakıp teskerecilerle birlikte hizmet ederler.

Teskerecilere muktazi malûmat

Madde 13 — Muavin teskereciler beher sene efradı cedidenin ta-müssihha ve bu hizmete elverişli olanlarından tefrik olunur ve bunlara mevaddı âtiyenin gerek nazariyat ve gerekse amelîyatı derdesti tesis bulunan tımarcı hademeye mahsus mektepten neşet edeceklerin muaveneti ve etibbanın tedrisatı ile ordu merkezlerinde ve mevakii askeriye hastahanelerinde altı ay zarfında lâyıkile gösterilir.

BİRİNCİ FASIL

Bedeni insan

Madde 14 — Bedeni insan baş ve göğüs ve karın ve iki pazu ile iki koldan ve iki el tarağı ve iki uyluk ile iki bacadan ve iki ayak tarağından ibarettir.

Madde 15 — Başta baş tası ve yüz ve baş tasının içinde beyin vardır. Yüzde iki göz ve yanaklar ve burun ve ağız bulunup içinde dişlerle dil ve başın her iki tarafında kulaklarla delikler vardır.

Madde 16 — Bedeni insan boyun ve göğüs ve karın ve çatıdan (havsala) dan teşekkül eder.

Madde 17 — Boyunun ön tarafında gırtlak ile anın arkasında yemek borusu bulunup işbu yemek borusunun arka tarafına da ense denir. Ensenden itibaren kuyruk sokumuna kadar inen sıra kemiklere de bel kemikleri denip içerisinde murdar ilik bulunur.

Madde 18 — Dışarsından deri ve yağ ve et ile kapanmış olan göğüs sepetinin altında kaburgalar bulunup bunlarda ön tarafta fasıl kemiği ve arka tarafta bel kemiği ile birleşirler.

Madde 19 — Göğüsün arka tarafında kürek kemikleri vardır.

Madde 20 — Göğüsün dahilinde sağlı ve sollu her iki tarafta birer kanad akciğer bulunup işbu kanadların arasında ve sol tarafta bulunan kalp insan berhayat oldukça darbeder yani vurur ve bu da sol memenin hizasında ziyade işitilir.

Madde 21 — Göğüsün altında bulunan karın dahilinde mide ve karaciğer ve dalak ve böbrekler ve bağırsaklar bulunup göğüsten bir zar

vasıtasile ayrılmıştır. Karnın sol tarafında mide ve sağ tarafında karaciğer ve keza sol tarafta dalak ve daha aşağıda böbrekler bulunur.

Madde 22 — Çatı kemikleri gayet kalın kemiklerden ibaret olup karnın alt tarafını kapar ve anın ön tarafında ve aşağıda idrar kabı bulunur. İşbu kemiklerin üzerine bedeni insan istinad edip ön tarafta azayı tenasüliye ve arka tarafta makat bulunur.

Madde 23 — Pazular kürek kemiğinde bulunan çukura **dayanıp anın dahilinde gayet serbest hareket eder ki buna omuz** denir. Ve omuz **kürek kemiği ile köprü kemiğinden müteşekkildir.**

Madde 24 — Kol üç parçadan müteşekkil olup biri pazu ve ikincisi kol ve üçüncüsü de el tarağından ibarettir. Pazu bir kemikten ve kol iki kemikten ibaret olup pazu ile kol arasında dirsek oynacı vardır. Bir çok kemiklerden ibaret olan el tarağı kolun aşağı tarafı ile birleşerek bilek oynacıyı hasıl eder.

Madde 25 — Uyluk kemiği gayet büyük olup çatı kemiği ile birleşir. Uylukta bir kemik ve bacadaki iki kemik olup bunlarda birbirlerinin yanındadır. Uyluk ile bacağın arasında diz oynacı vardır Ayak tarağı da birçok kemiklerden ibaret olup bunlar da bacak kemiğinin aşağıki uçları ile birleşerek topuk oynacıyı yaparlar.

Bedenin terkiyatı

Madde 26 — Beden yumuşak ve katı olarak iki maddeden terekkep eder. Katılar bedenın kadidini teşkil eder.

Madde 27 — Yumuşaklar deri ve yağ ve et kan damarları ve sinirler ve göğüs ile karın dahilindeki şeylerdir.

Madde 28 — Damarlardan geçen kan bedenın her tarafından dolaşır. Ve işbu damarlar da kırmızı kan damarile kara kan damarlarına ayrılır.

Madde 29 — Nabız damarları ile kalpten vücuda gelen kan açık kırmızı renktedir. İşbu damarların sathı yüzde olanlarına parmak konulduktaki bir vurma duyulur ki buna nabız derler.

Madde 30 — Cildin altında vurması duyulan kırmızı kan damarları şunlardır :

A - Boyun kan damarı: Gırtlacın iki tarafında bulunur.

B - Köprü kemiği kırmızı kan damarı: Mezkûr kemiğin ortasının bir parmak yukarisından mürur ederek birinci kaburğa kemiğine doğru gider.

C - Pazu kan damarı: Pazunun iç tarafında bulunarak kol kemiklerine doğru gider.

D - Uyluk kan damarı: Uyluğun iç tarafından bacak kemiklerine doğru gider.

Madde 31 — Karakan damarlarile vücuddan kalbe doğru giden kanın rengi kara olup işbu damarlar vurmazlar.

Madde 32 — Kanın hareketi kalbin hareketi ile husule gelip kalbin sol tarafında kırmızı kan damarlarına ve badehu kırmızı kan damarlarından karakan damarlarına geçerek sol kalbe gelir. Buna kan devrediyor denir.

Madde 33 — Kırmızı kan damarlarının üzerine parmak veya saire ile sıkı sıkıya basıldıkta kan akmaz.

Edevatı timariyeden başlıcalarının tarifi

Madde 34 — İdrofil tarlatan — İşbu tarlatan kırk santimetre uzunluğunda ve yirmi santimetre genişliğinde olarak tumar paketiçğinin dahilinde bulunur. [Edevatı timariye kısmına müracaat] kullanılacağı zaman sekiz kat katlanıp bu halde baskı ismini alır.

Madde 35 — Pamuk — Bu da idrofil halinde olarak yarayı kapamak için kullanılır. Fakat işbu pamuk — sıkıştırılmış bir halde bulunacağından istimali halinde gevşetmek ıktıza eder.

Madde 36 — Tarlatan ve pamuk muzadı teaffün bir mahlül dahiline sokulduktan sonra kırmızı kâğıt dahilinde sevk edilirki yalnız bu halde iken yara üzerine vazolunabilir.

Madde 37 — Sargılar — 3: 5 metre uzunluğunda ve 5: 7 santimetre genişliğinde dokuma bezden yapılmış olarak kullanılır. İşbu sargılar kol veya ayakta kullanıldığı vakitte yara nerede olursa olsun parmaklardan başlayarak yukarıya doğru sarılırki bu halde kanın dolaşmasına mani olunmamış olur. Badehu sargının ucu kancalı iğne vasıtasile iliştilir.

Madde 38 — Tarlatandan askı — Bunlar mevaddı timariyeyi ve kırık tahtalarını ve saireyi yerinde tutmağa hizmet eder.

Madde 39 — Cibair (Kırık tahtaları) bunlar muhtelif uzunlukta ve 4 parmak genişliğinde tahtadan ve mukavvadan ve çinkodan ve tenekeden ve telden ve bükülebilir katı şeylerden yapılır.

Madde 40 — İşbu tahtalar kaideten timar üzerine vazedilir. Ve bedene dokunmamak için aralarına baskı yahut pamuk konulur. Ve bulunmadığı takdirde saman ve esvab parçaları ve sair buna mümasil şey-

ler kullanılır. Kol veya uyluk ve bacaklarda kullanılacak kırık tahtalarının kısıları iç tarafa getirilir.

Madde 41 -- İşbu tahtalar olmadığı vakit samandan ve ottan dahi kırık tahtaları yapılması mümkündür.

[*Nezf «kan akması»*]

Madde 42 -- Kanın kırmızı kan damarlarından akması hususile büyük damarlardan birinin yaralanmasından hasıl olursa kan fışkırtırcasına akar ve rengi açık kırmızı olur. Kanın akması devam ederse yaralının kanı tükeneceğinden vefat eder. Bu halde alelacele lâzım olan tedabir yapılmalıdır. Eğer kırmızı kan damarları yaralanmadığı halde kan akarsa rengi koyu kırmızı olduğu gibi fışkırmayıp kendi halinde akar. Eğer kan akması hafif olursa kısmi mezkûru soğuk suya sokmak veyahut tathir etmekle kan kendi kendine kesilir. Lâkin kan akması ziyade olursa diğer tedabir yapılır. O halde «kırık yoksa» kol ve bacak mümkün mertebe yukarıya kaldırılıp elsibe çıkarıldıktan sonra kan akan mahalle muzadı taaffün halinde olan bir tarlatan baskısı konur. Badehu bir çok kereler katlanmış muzadı taaffün tarlatan yahut muzadı taaffün pamuk konulduktan sonra sargısı sarılırki işbu sargıya baskı sargısı denir.

Bir yaranın içinden kan fışkırtırcasına aktığı halde bir parmağı yara ile kalp arasına basarak kanı durdurduktan sonra damar sıkıcı alât istimal olunur. Yahut elâstiki bir sargı sarılır. Fakat baş yahut boyun üzerinde vukubulan kan akmasına damar sıkıcı alât kullanılmaz. Bu halde akan mahalle bir çok kereler katlanmış muzadı taaffün tarlatan koyduktan sonra müsavi surette basarak tabibin gelmesine intizar olunur. Böyle icra olunan müdavat kifayet etmeyip ve kan da baştan veyahut boynun yukarı tarafından akarsa o halde boyunun kırmızı kan damarına basılır. Ve eğer kan omuz tarafından akarsa (şekil 2) de olduğu gibi yapılır. Eğer kan göğüs veya karından akarsa yaranın dudaklarını sıkarak deriden bir büküntü yapıp (iltivayı cild) ve tabib gelinceye kadar yerinde tutulup üzerine basılır.

*Birdenbire vubulan tehlikeye karşı yapılacak
ilk müdavat*

Madde 43 Kazaen veyahut birdenbire hasta olarak hayatın tehlikeye uğraması nadir olmadığından heman lâzım gelen müdavat icra olunmalıdır. Zira bu gibi ahvalde her vakit tabib ve hastahane hademeleri mevcut olamayacağından teskerecilerin dahi bu misillü müdavat icrasını

bilmeleri elzemdir. İlk evvel nazarı dikkate alınacak keyfiyet hastanın nefes alıp almadığını tayin etmektir ki bu da hastanın ağzına ayna ve yahut cilalı bir nesne veyahut melbusatın düğmelerini tutarak buğulanmasile anlaşılır. Hastanın hafif nefes aldığı yahut hiç nefes almadığı görüldükte derakab nefes aldırma [teneffüsü sınaî] ameliyatı yapılır.

(Teneffüsü sınaî) yani nefes aldırma göğüs genişletmek (tabii nefes almakta olduğu gibi) ve tekrar göğsü darlatmak (tabii nefes vermekte olduğu gibi) dan ibarettir ki bu halde hava ağız ve burun ve hava borusundan akciğerlere girer ve sonra da harice çıkar. İşbu ameliyat iki teskereci yardımile yapılır. Şöyleki hastanın pantolonundan maadası çıkarıldıktan sonra teskerecilerden biri hastanın yanına diz çökerek dilini bir cimbitz vasitasile bir mikdar ağzın dışarısına çeker. Bu halde iken göğsü genişlettilir. Hava burun ve ağızdan hava borusuna ve oradan da akciğerlere gider.

Göğsün genişlettilmesi için diğer teskereci hastanın baş tarafına diz çökerek dirseklerinden yakalar ve müsavat üzere hastanın kollarını kulaklarının hizasına kadar yukarı kaldırır (nefes aldırma). Bir iki saniye sonra kolları tekrar aynı surette aşağıya indirir ve yavaşca göğsün üzerine bastırır (nefes çıkarma). ve bu hal muntazaman tekrar ve hasta kendi kendisine güzelce nefes almağa başlayıncaya kadar devam edilir. Hasta kendisine geldikte soğuk su ve çay ve kahve vermek lâzımdır.

Bayılma

Madde 44 -- Su ve yemeğin kifayet miktarda olmadığı zamanlarda fevkalâde hareket edilmesile veyahut ziyade miktarda kan gaip olmasile bayılmak husule gelir.

Bayılan şahsın yüzü solar ve soğuk ter zuhur eder ve kendisi yıkılır ve nefes dahi azalmağa başlar. Fakat nabız hissolunur. Bu hale düşer olan neferin teskereciler yükünü alırlar, sıkı esvablarını çözerler. Ve mümkün olduğu kadar gölge yere getirilir ve tekrar kan başına gitmek için arkası üstü yere yatırılırlar. Yüzüne ve göğsüne soğuk su serpilir. Alın ve şakaklarına ispiro sürülür. Sirke ve nişadır ruhu gibi eczayı tıbbiye koklatılır ve bundan maada ıktıza ederse teneffüsü sınaî dahi yapılır.

Her ne kadar nadir ise de merkumun yüzü gayet kırmızı görürse başını yukarı tutarak ziyade yıkamak ıktıza eder. bayılan şahıs yutkunmağa muktedir olacak kadar kendine geldikte su verilir.

Suda boğulmak

Madde 45 — Sudan çıkarılan şahsın ağız ve boğazı çamur ve kumdan ve köpükten parmak vasıtasile (sarılmış bir mendil ile) tathir olunur. Hastanın karnı üzerine yatırılması iktiza eder. Ve hiç bir vakit arkası üstü yatırmamalıdır. Badehu elbisesini katlayıp karnının altına koymalıdır ki başı aşağıda bulunarak bu veçhile dahil olan su akciğerlerden aksın.

Badehu şahsı mezkûr arkası üstü çevrilerek bedenfin kısmı ülyası soyulur ve mevcut olmıyan nefesi tabii yerine nefesi sınaî ikame edilir.. Tahlis olunan şahıs tekrar teneffüs ettiğinde kuru yorgan ve fanilâlara sarılıp oğmalıdır. Badehu sıcak bir yatağa yatırılarak sıcak su ve çay ve kahve ita olunmalıdır.

Salb

Madde 46 — Asılan şahıs derhal eller vasıtasile kuvvetli tutularak ip kesilip badehu bağ ve bilcümle dar elbise çözüdür. İktiza ederse teneffüsü sınaî yapılır. Ve sonra da yorgan ve elbise ile oğuşturulur.

Yanıklar

Madde 47 — Vukubulan yanmanın şiddet ve imtidadı (alev, sıcak buharat) ihtirakı cildin ağrıları ve kırmızılığı ve vecalı kabartularile siyah noktalardan anlaşılır. Böyle elbisesi ateş alan bir şahsı kurtarmak için hemen arkası üstü yere yatırılıp su getirilinciye kadar vakit kaybetmeden kendi elbisesile ve yorgan ve çarşafı veyahud ele ne geçerse onunla alevin çıktığı mahalle sıkıca basılır. Badehu alev söndükten sonra elbise soğuk su ile bol bol ıslatılır. Böyle bir şahsı soymak için elbiseyi keserek çıkarmalıdır. Badehu yanan mahal için zeytinyağı vesair tabib tarafından tertib olunacak mualecat istimal olunmalıdır.

Yıldırım ile vurulanlar

Madde 48 — Burada dahi esvapları çekerek çıkarmayıp yanan mevkiiden kesmelidir. Badehu zeytinyağı yahut soğuk su ile ıslatılmış müzadı taaffün tarlatan veyahut pamuk kıtası koymalıdır.

Donma

Madde 49 — Donmuş şahsın açıkta yahut soğuk bir mahalde elbisesi kesilerek çıkarılır. Elbiseyi asla soyarak çıkarmamalıdır. Zira

donmuş ve katılaşmış olan el veya ayak ve hususile el parmakları kolaylıkla kırılır. Vücudü tekrar yumuşatmak için yavaş yavaş kar ile yahut buz gibi soğuk ve ıslak çuha veyahut bez ile oğuşturulur. Vücudün katılığı gevşedikten sonra ilk evvel oda hararetindeki suya batırılmış çuhalarla oğuşturularak ısıtılır. Bedehu soğuk bir mahalde yatağa yatırılıp oğuşturmağa devam olunur. Nefes alamazsa teneffüsü sınaî icra olunup hayatı avdet edenlere ilk meşrubat (çay ve kahve gibi) verilir.

Muhtelif havayı muzırrada boğulmak

Madde 50 — Açık gaz musluklarından yahut hane derununda iyi kapanmamış gaz borularından huruç eden havagazile yahut esnayı tes-hinde fena sobadan odaya çıkan kömür dumanından ve maden kuyularında ve lâğımlarda bulunan gazdan boğulanlara berveçhiâti müdavat edilir :

Kendisini kaybeden kimse alelacele taze havaya çıkarılır. Kömür dumanında kendisini kaybeden şahsı kurtarmak için ilk evvel havalı mahalle götürmek lâzımdır.

Maden kuyularında ve kuyularda yahut lâğımlarda bayılmış olanların kurtarılması için muavenet eden kimse şahsı mahnukun sadr ve omuzlarının etrafına bağlı olan ipi kaviyen tutar ve kendisi dahi bayılma hissettiği halde yukarıya işaret verebilmek için eline bir işaret ipi bağlar.

Bayılan kimse lâyıkile teneffüs edemiyorsa teneffüsü sınaî icra olunur. Cild çuha ile oğuşturulur. Hayatı iade olunanların ağzına çay ve kahve gibi mukavvi şeyler akutturılır.

Teşemmüs (güneş çarpması)

Madde 51 — İşbu hal sıcak ve kuru bir rüzgârda veyahud sıcak ve rutubetli ve sakın havada vukua gelir. Bu halde bulunan bir asker hiç bir şey duymaz; suale cevap veremez. Öteye beriye sallanır ve bulunduğu müfrezeden vakit ve zamanile ayrılmazsa yıldırım vurmuş gibi bilâ his düşer ve ispazmosa düşer olur. Güneş çarpmasına düşer olan şahsı tabibin veyahut hastahane timarcısının gelmesine kadar gölgeye götürmek ve vücudunun yukarı tarafını - altına esvap ve sairesini koyarak - yüksekte durdurup sıkı olan melbusatını ve boyun bağı ve kuşak ve setre ve gömleğini çıkarmak icab eder. Oldukça kendisini bilip

soyunmağa başladıkta azar azar ve yavaş yavaş ve mümkün mertebe sıkça ağzına su akıtılır.

Baş ve boyun ve göğüs bol su ile ıslatılır. Hatta ihtiyaç varsa arkadaşlarından bir çoğunun matraları alınır. Elbiseyi yelpaze makamında sallayarak baş ve boyun ve göğüse dökülen sular kurutulur ve bu suretle kızmış olan vücut mümkün mertebe çabuk olarak soğutulur. Eğer hasta icra olunan bu muavenetle de teneffüs etmezse o vakit teneffüsü sınaî icra olunur.

Kırık - çıkık - burkulma ve berelenme

Madde 52 - Kırılan azayı istimale muktedir olamıyan şahsa hareket etme tecrübesi icra edildikte kırık olan mahalde şiddetli ağrı his ederse derakap sırtı üzerine yatırılır. Bادهu kırılan uzva münasip bir metanet vermek için merkumun elbise vesairesi altına konulup ağrı teskin edilir.

Çıkıklarda muaveneti ibtidaiye çıkmış azayı istirahatı tammeye bulundurmak ve fakat çıkmış uzvun yerine getirilmesi için süratle tabibi çağırarak lâzımdır.

Burkulma ve berelenmede (meselâ hayvan çiftesile) burkulmuş aza veyahut berelenmiş kısım istirahatı tammeye tutulur ve şiş ve ağrı olan mahalle soğuk su vurulur.

Mevtin işareti

Madde 53 -- Mevtin en sahih olan işareti bedeninin çürümesidir. Karın şiş ve yeşil ve mavi olur. Vücut taaffün etmeğe başlar. Ve bazı kere ağız ve burundan fena kokulu sular akar.

Bazı kere yaranın mahalline göre dahi merkumun fevt olup olmadığı derakap anlaşılır. Meselâ: Baş ve göğüs ve karın ve kalbin bulunduğu mahaldeki yaralarda olduğu gibi. Fakat her halde daha hayatta olup olmadığını eyice araştırmalıdır.

Hastanın vücudunun katılaştırılması ve kalbin vurmasının ve teneffüsün zahiri olarak durması hiç bir vakit mevtin işareti olamaz bu cihetle her halde ariz ve amik muayene olunmak üzere tabibi çağırarak iktiza eder.

İKİNCİ FASIL

Mecruhini kaldırmak manevrası

Madde 54 — Bir mecruhu kaldırmak için lâakal iki teskereci ve ağırca mecruh olanlar için dahi daha ziyade teskereci lâzımdır. Teskere-

ciler bir mecruhun yanına vusullerinde teskerenin başı mecruhun baş tarafı hizasında olmak üzere mecruhla bir adım mesafede bırakırlar.

O anda mecruhu serian muayene edip bir gûna vec' vermeyecek surette hastayı nakil için yapılması lâzım gelen harekete karar verirler.

*Mecruhini kaldırır iken dikkat edilmesi lâzım
gelen hususat*

Madde 55 — Mecruhların kaldırılması için hasta bakmağa alışmış ve bu babda tecrübeleri sebkât etmiş olanlar lâzımdır. Bir mecruhu kaldırıp bir teskere veya araba üzerine vaz etmek için lâzım gelen çeviklik ancak talim ve tecrübe sayesinde iktisab edilir.

Teskereciler acelesiz ve yavaş yavaş ifayı vazife edip mecruhunun ıstıraplarını tezyid edecek harekâttan içtinab etmelidirler.

Teskereciler yaralıları sarsmaksızın kemali nezaketle ve mümkün olduğu mertebe uyuluklarından tutarak kaldırmalıdır. Teskereciler yaralıları kaldırmak için epice bir müddet muhafaza edebilecekleri bir vaziyette kolaylıkla durup hepsi birlikte hareket ederler ve hareketlerini birinci teskerenin kumandasına tatbikan tanzim ve icra ederler.

*Mecruhunun iki teskereci tarafından kaldırılması
manevrası*

Madde 56 — İki teskereci vasıtasile yaralının kaldırılması için teskerecilerin her biri yaralının birer tarafına yahut ikisi de bir tarafına dururlar.

Birinci usul - Teskerecilerin her biri yaralının bir tarafında yani biri sağ ve diğeri solunda durarak bir dizlerini yere korlar. Ellerini yaralının göğdesinin altına bir taraftan uyulukların kaba etinin altına ve diğeri taraftan dahi omuzlarının altına uzatarak yaralıyı güzelce tutabilmek üzere kollarını yekdiğerile çaprazlaştırırlar ve yaralı dahi teskerecileri boyunlarından veya bellerinden tutarak onların vazifelerini teshil eder.

(Dikkat et - kalk) kumandası birinci teskereci tarafından ita edildikte teskereciler ayağa kalkarlar, ve (ileri marş) kumandasile birinci teskereci sağ ayağını ve soldaki ikinci teskereci dahi sol ayağını evvelâ atıp yan yan gitmek üzere teskereye doğru yürürler. Teskereye tekarrüblerinde anın nihayetinde durup yavaşça bir birinden ayrılırlar ve o zaman teskere ortalarında kalmakla anın iki yanından ileriye giderler. Yaralı teskerenin üzerine vasıl olunca (Dur) kumandasile dururlar.

(Bırak) kumandasile yaralıyı yavaşça teskerenin üzerine koyarlar. Teskerciler yaralıyı kaldırdıktan sonra kımıldatmayıp üçüncü bir teskerciyi tutarak her ikisi arasına ve mecruhun altına koymak üzere işbu manevranın nihayetki kısmı tadil olunabilir.

İkinci usul — Teskercilerin ikisi de yüzlerini teskereye dönüp birinci teskerciyi mecruhun göğsü ve ikinci baldırları ile uylukları hizasında dururlar ve birer dizini yere koyup birinci teskerciyi ellerini yaralının omuzlarıyla belinin altına ve ikinci teskerciyi baldırlarıyla kaba etlerinin altına soktukları esnada mecruh dahi bir kolle birinci teskerenin boynuna sarılarak onların vazifesini teshil eder.

(Dikkat et — kalk) kumandasile teskerciler kalkarlar. (Marş) kumandasile teskerciler yaralının öbür cihetinde ve kendisine karşı duran teskereye doğru yavaş yavaş ilerlerler. Bu vechile teskerenin yanına vusullerinde (bırak) kumandasile yaralıyı teskerenin üzerine koyarlar.

Yaralının bu suretle kaldırılması evvelkinden daha güçlükle olur. Hususile yaralı ağırca ve kendi kendine yardım edemeyecek tarzda ise teskercilerin gayretle kavi olmaları iktiza eder.

Üç teskerciyi ile mecruhu kaldırmak manevrası

Madde 57 — Balâdaki maddenin iki teskerciyi ile yaralıyı kaldırmaktan ibaret olan ikinci usulü diğer bir üçüncü teskerciyi dahi ilâve edilecek olursa şüphesiz daha güzel kabili tatbik olur.

Bu halde üçüncü teskerciyi birinci teskerenin karşısına ve yaralının öbür cihetine geçip birinci ve ikinci teskercilerin birinci harekette mecruhu yerden kaldırmalarına muavenet eder ve (kalk) kumandasında onlarla beraber kalkarak manevralarını teshil eder.

Yaralı birinci ve ikinci teskercilerle güzelce tutulmuş ise üçüncü teskerciyi teskereye yaklaştırmak için geri çekilir ve tekrar birinci teskerenin karşısına geçip ellerini anın gibi mecruhun kaba etile beline altına sokar. (Bırak) kumandasile teskercilerin üçü de yavaşça yaralıyı teskere üzerine koyarlar

Eğer azada kırık varsa ikinci teskerciyi kemali ihtiyat ile yalnız iki bacağı tutmakla meşgul olur.

Dört teskerciyi ile yaralıyı kaldırmak manevrası

Madde 58 — Müstesna olarak gayetle tehlikeli hususatta uyluk ve bacakların ikisi de belden veyahut bel kemiğinden kırık bulundukta dördüncü ve hatta beşinci teskerciler bile elzemdir.

Bu halde teskereçiler mecruhun yanlarına ve bunlardan birinci teskereci sağ ve ikinci teskereci sol tarafa olmak üzere diğeri iki teskereçiler uyluk ve bacakların yanına durup ibtidakiler ellerini mecruhun omuzlarıyla kaba etleri altına korlar ve diğeri ise yanında buldukları uyluk ve bacakları tutarlar.

İndelhace dördüncü teskereci dahi yaralının başını tutmak icab ettiği zaman yaralıyı ayakları öne doğru tutarak götürmek ve teskereye baş tarafından yaklaşmak icab eder.

Süvari yaralılarının attan inme manevrası

Madde 59 — İlk vazife — Bir yaralıyı attan indirmek için her vakit icrası lâzım gelen tedbirlere riayet edilip ikinci vazife dahi yaralının tabiat ve mevziine göre tahallüf eden bazı manevralar icra edilmelidir:

(1) Hayvanı tutmak: Evvelâ hayvanı ya gem yakınından dizgini ya ya bir adama veyahut diğeri bir süvariye tutturmalıdır. Hayvan dik başlı olursa yaya adama hayvanın binek tarafından ön ayağını büktürüp sağ elile dizgini ve sol elile dahi büktürdüğü ayağı tutmalı.

(2) Neferin silâhlarının alınması: Hayvan bu veçhile tutulunca mecruh eslihasının kâffesinden ve kendisini rahatsız edebilecek olan teçhizattan tahlis ve tecrit edilmelidir.

(3) Attan inme: Süvarinin silâhları alınınca yaralının haline ve muavenet edebilecek olan teskereçilerin adedine göre tahallüf edebilen usullerle attan indirilir. Yara hafif ve kırıklık dahi pazu ve kollarda bulunduğu halde bile süvari yalnız bir teskerecinin muavenetile lâkin teskerecinin omuzlarından tutmak şartile attan inebilir.

Birinci usul — Süvari yaralılarının yalnız bir teskereci vasıtasile attan indirilmesi.

İşbu attan inme manevrası yalnız bir teskereci vasıtasile kol veya omuzda nakl etmeğe mahsus yekdiğeri müşâbih iki usulü havidirki bu usullerin ikisi de kavi ve çevik ve cüsseli bir teskereci ile icra edilebilir ve uyluk ve bacakların hafif yaralarında ve bir teskereçiden fazla tayin edilemiyen hususatta tatbik edilir.

Birinci tarz: Arkada inmek

Birinci hareket — Hayvan tutulup yaralının silâhları alındıktan sonra teskereci yaralı tarafına gidip atı hareketten men etmeli. Bu esnada mecruh süvari dahi yaraya mukabil taraftaki bacağını hayvanının boy-nundan aşırması.

İkinci hareket - Yaralı yüzünü teskereciye dönerek eğerin yan tarafına oturup teskereci suvarinin bacakları arasına girer ve icra edeceği harekâttan mecruhu haberdar eder.

Üçüncü hareket - Teskereci (ileri) kumandasını verdikte yaralı ziyadesile ileri eğilip teskerecinin arkasına biner ve iki kollarını teskerecinin boynuna dolar. Teskereci de ellerini arkaya ve baldırlarına doğru götürerek yaralıyı tutar ve teskerenin üzerine götürür.

İkinci tarz: Kolda inmek

Birinci hareket - bu usulün birinci hareketi manevrası tıpkı birinci usulde beyan olunana müşabihtir.

İkinci hareket - ikinci harekette teskereci yerinde durup ellerini yaralının dizinin arka tarafına ve mümkün mertebe yukarıya götürür.

Üçüncü hareket - yapacağı şeyden yaralıyı haberdar edip ileri kumandasını ita ettiğinde yaralı eğerin kenarından kayarak kendini ziyadesile ileriye sevk eder ve kollarını teskerecinin boynuna dolar. Teskereci dahi yaralıyı kollarına alarak muvazeneti muhafaza etmek üzere ziyadesile geriye eğilip yaralıyı güzelce tutar.

İkinci usul - Suvari yaralıların iki teskereci vasıtasile attan indirilmesi.

Birinci tarz: Mecruhu iki yanından tutmak

Birinci hareket - süvari esliha ve teçhizatından ve çanta ve sairesinden tahlis ve tecrit edildikten sonra birinci teskereci yaralı tarafına geçip anı güzelce tutar. İkinci teskereci dahi suvarinin sağlam bacağına hayvanın boynundan aşırıp öbür tarafına geçirmesini teshil için ya bacağına kaldırarak veyahut göğdesini tutarak yaralıya muavenet eder.

İkinci hareket - yaralı iki bacağı da aynı tarafta olarak eğerin kenarına oturunca ikinci teskereci hemen yaralının yanına gidip birinci teskereciye yüzünü dönerek ve hayvanın baş tarafında durarak teskerecilerin ikiside ellerini mecruhun dizlerinin altına ve mümkün olduğu kadar yukarıya sokarlar.

Üçüncü hareket - birinci teskereci yapacağı şeyi ihbar edip (ileri) kumandasını ita ettikte suvari eğerin kenarından kayarak kendini ziyadesile ileriye sevk eder ve teskerecilerin ikisini de boynundan tutar ve teskerecilerde anı kaba etleri altına uzattıkları kollarına alırlar.

İkinci tarz: Mecruhu yalnız bir taraftan tutmak

Birinci hareket - Bu hususta icrası lâzım gelen manevra birinci tarz-dakine tamamen müşabihtir.

İkinci hareket - Yaralı iki bacağı da aynı tarafta olarak eğerin kenarına oturunca ikinci teskereci birinci teskercenin yanına gidip birinci teskereci ellerini yaralının dizlerinin altına ve mümkün olduğu kadar yukarıya sokmakla meşgul iken kemali ihtiyatla yaralının bacaklarını tutar.

Üçüncü hareket - birinci teskereci yapacağı şeyden mecruhu haberdar eder ve (ileri) kumandasile yaralı ziyadesile ileri ve birinci teskereciye doğru eğilir ve kollarile birinci teskercenin boynuna sarılarak eğerin kenarından kaydığı anda birinci teskereci muvazenetini kayıp etmemek üzere ziyadesile geriye eğilip yaralıyı kollarına alır ve ikinci teskereci de ufkî vaziyette bacaklarını tutar.

Üçüncü usul - Suvari yaralıların üç teskereci vasıtasile attan indirilmesi - Bacak ve uyluklarda kırık mevcut bulunduğu zaman yaralı üç aded teskereci vasıtasile attan indirilir. İşbu üçüncü usul ikinci usulde mezkûr tarzların terkiibinden ibarettir.

Birinci hareket — Birinci teskereci yaralı tarafına gidip onu hareketsizce tutar. İkinci teskereci dahi yaralının sağlam bacağına kaldırıp hayvanın boynundan aşırmasına muavenet eder.

Üçüncü teskereci ise sağlam bacak hayvanın boynundan aşarken onu tutmak ve yaralının her iki bacağı da aynı tarafta olmak üzere eğere yan oturmasına muavenet etmek için birinci teskercenin karşısında ve hayvanın boynunun yanında durur.

İkinci hareket — ikinci teskereci ol zaman birincinin yanına gidip uyluk ve bacakların ikisini de kemali ihtiyatla tutar ve birinci ve üçüncü teskerciler dahi ellerini yaralının dizlerinin altına ve mümkün olduğu kadar yukarıya sokarlar.

Üçüncü hareket — bu esnada birinci teskereci icra edeceği manevradan yaralıyı haberdar edip (ileri) kumandasını ita ettiğinde kollarile birinci ve üçüncü teskercilerin boynuna sarılarak kendisini ziyadesile ileriye sevk edip eğer üzerinden kaymakla birinci ve üçüncü teskerciler onu kollarına alırlar. İkinci teskereci ise bacakları ufkî tutmakta devam eder.

Mülâhazat

Yaralının ızırabı şiddetli ve bayılacak derecede değil ise onu hayvandan indirmeyip yalnız iki teskereci süvari vasıtasile yanlarından tutturarak en yakın sargı mahalline naklettirmek daha ziyade callibi menfaattir.

Yaralıların teskere ile nakli manevraları — Vesaiti nakliye

Madde 60 — Yaralılar yakın mesafelerde ya kolda veya arkada nakledilebilirse de bu suretle olan nakil hâmlerini yoracağı gibi yaralıları dahi muhtarib edeceğinden en muvafık vesaiti nakliye (teskere) ve (kakule) ve (litiyer) den ibarettir ki bunlar arabaya nazaran daha ziyade istirahatı mucib olur.

Teskerecilerin manevraları

Madde 61 — Birinci hareket — teskereciler taburun sıhhiye mekâri veya arabalarından on hatve mesafede iki sıra üzere dururlar. (Sağdan say) kumandasile her tabur teskerecileri sağdan sayarlar. Birinci sıradakiler 1, 3 ve ikinci sıradakiler 2, 4 numaralarını alırlar. Teskereciler mensup oldukları kıt'a numara ve ismile yadolunurlar.

Teskereleri sıra dahilinde 1 numaralı teskerecileri hâmil olup kurulması 1 inci ile 2 nci teskereciler vasıtasile icra edilir.

İkinci hareket — teskereyi kurmaya (hazır ol) kumandasile her tabur teskerecilerinden 1 inci teskereci teskereyi baş tarafı yukarıda olmak üzere boyu tulünce sol elile tutup yarım sağ olarak yüzünü arkaya döner 2 nci teskereci üç hatve geriye gider 3 üncü ve 4 üncü teskereciler dahi manevraya mâni olmamak için dört hatve geriye çekilirler.

Üçüncü hareket — Teskere kurulunca 3 üncü ve 4 üncü teskereciler sıradaki mevkilerini tekrar alırlar.

Yaralıların teskere üzerine yerleştirilmesi

Madde 62 — 1) Yaralı teskere üzerine kemali ihtiyat ve dikkatle vazolunmalıdır. Yaralı teskere üzerine vazolunduğu zaman hiç bir yerinin ağrımasına ve seyyar hastahane veya sargı mahalline nakl olununcuya değin hızzedebilmesi mümkün olan bir vaziyette bulunmasına dikkat olunmalıdır.

2) Yaralı için en iyi vaziyet sırt üstü yatıp başı bir miktar yük-

sek ve bacak ve uylukları uzunluğuna veya bir mikdar bükülmüş olarak bulunmaktır ki yaralının mevkiine göre tebdil olunur.

3) Mümkün olduğu kadar yaralının yara üzerine yatırılmamasına dikkat olunmalı ve yaralı olan mahaller istirahat halinde ve hareketsiz bulundurulmalıdır.

4) Yara bedenin arka tarafında ve yalnız bir cihetinde ise yaralı tarafı mukabile döndürülür.

5) Eğer yara iki cihette ise karnının üstüne yatırılır. Fakat karnında dahi yara varsa veyahut bu vaziyet ziyadece rahatsızlığı mucib olursa bundan sarfınazar edilir ve bu vaziyetin meşakkatini tahfif için omuzların kalkık durup başın yan tarafına eğilmesine ve yüzün tazyik görmemesine dikkat olunmalıdır.

6) Sadırdaki yaralarda dizler bir mikdar bükülü ve bedenin yukarı tarafı cüz'i kalkık bulunmalıdır.

7) Yaralının kolları ve bacakları uzatılıp boylu boyunca teskerenin üzerine yatırılmalıdır. Bunlar iki taraftan tutularak hareketsiz bulundurulur. Maamafih kol ile el ileri doğru getirilip sadrın veya batnın üzerine dayanılabilir.

8) Yaralıya ita olunan vaziyeti yaralarının muhafaza etmesi için beylik ve yaralının elbisesi yaralının kol ve bacakları tulünce sarılır veya yığılır veyahut altına konulur. Çantası ise baş yastığı yerine kaım olur.

Eğer yaralının başı yan tarafa sallanmamak matlup ise kaput tulünce bükülüp nihayetleri de toplanarak ensesinin altına sokulduktaki iki tarafta birer yastık teşkil eder.

Yüklü teskerenin nakli

Madde 63 — Teskere iki veya dört teskereci vasıtasile nakledilebilirse de ekseriya iki teskereci kâfi gelir. Teskerecilerin boyları bir dereceye kadar bir siyakta olmalı ve en kısa boylular ön tarafta yani mecruhun ayak cihetine tesadüf eden kollarda bulunmalıdır.

Teskerenin iki teskereci vasıtasile nakli

Madde 64 — Birinci hareket — (Teskereyi getirmeğe hazır ol) kumandasile teskerecilerin ikisi de (48) inci maddede beyan olunduğu vehile durup 1 inci teskereci önde yani ayak cihetinde ve ikinci teskereci arkada yani yaralının baş tarafında bulunur.

İkinci hareket — (Dikkat et) kumandasile eğilip askıyı boyunlarına takarak kolların kabzalarını tutarlar.

Üçüncü hareket — (Kaldır) kumandasile kalkarlar.

Dördüncü hareket — (İleri marş) kumandasile öndeki teskereci sol ayağıyla ve arkadaki sağ ayağıyla kesik kesik adımlar atarak teskerenin sallantısını tahfif ederler.

Teskereciler ayaklarını yere hemen sürüyerek ve dizleriyle diz kapaklarını bükerek muntazam ve uygunca adımlar atarak yürürler. (Dur) kumandasile teskerecilerin ikisi de dururlar (Bırak) kumandasile ikisi birlikte ve yavaşça teskereyi koyarlar. Önde bulunan birinci teskereci yoldaki mevani ve yerin iniş ve çıkışlarını arkadakine haber verip istikametinin tebeddülâtını bildirir ve yürüyüşünü tanzim eder. Yaralı ile birlikte gelen diğer üçüncü ve dördüncü teskereciler dahi 3 üncü sağda ve 4 üncü solda bulunmak üzere yaralının yanlarından veyahud yolun genişliği müsait değilse arkada giderler. Bunlar yaralının esliha ve teçhizatını hamil olup birinci ve ikinci teskereci yorulunca onların hizmetini ifa ederler. Hasbelicab teskerenin başının ileride naklolunması yürüyüş esnasında baygınlık misillû bazı ağır hususatta teskereci mecruhun ahvalini bissuhule teftiş edebilmek üzere yaralının başı ileride olarak sevk edilir.

Teskerenin dört teskereci vasıtasile nakli

Madde 65 — Birinci hareket — (Teskereyi getirmeğe hazır ol) kumandasile teskerecilerin dördü de teskerenin nihayetlerinde ve kolların dış taraflarında yekdiğerine müteveccihen dururlar.

1 inci teskereci diğerlerinin başı olup yürüyüşün istikametine göre sağ tarafın önünde ve 2 nci aynı tarafın arkasında durup üçüncü ve dördüncü teskereciler dahi sol tarafın ön ve ardında dururlar.

İkinci hareket — *Dikkat et* kumandasile teskerecilerin dördüde eğilip iki ellerile teskerenin kollarını tutarlar.

Üçüncü hareket — (Kaldır) kumandasile teskereyi omuzlarına kadar kaldırıp bir yarım sağ ve yarım sol icrasile teskerenin kolunu omuzlarına koyarlar ve aynı taraftaki ellerile dahi tutarlar.

Dördüncü hareket — (İleri marş) kumandasile ilerideki teskereciler sol ayaklarile ve diğerleri de sağ ayaklarile yürümeğe başlarlar.

(Dur) kumandasile teskerecilerin dördü birden dururlar. (Bırak) kumandasile kolları iki el ile tutup omuzlardan kurtarmak üzere cüzi kaldırırılar ve aynı zamanda bir yarım sağ ve yahut yarım sol icrasile teskereye müteveccih olup sonra hepsi birden ve yavaşça teskereyi yere bırakırlar.

Teskere ile ileri yürüyüş

Madde 66 — Yürüyüş esnasında teskerciler aleddevam teskereyi bir vaziyeti ufkiyede tutmağa mecbur olduklarından arzın meyline göre bazıları kollarını büker ve bazıları uzatırlar ziyade yokuşlu bir mahalle çıkılırken bu ihtiyat kifayet etmez. Ancak arzın meyline karşı yaralının başını önde bulundurmamak icab eder. Zira baş daima bedeninin sair mahallerinden yüksek bulunmak ister. Eğer bilâkis sarpça bir mahalden inilirse ayakların önde bulunması münasib olur.

Lâkin yaralının bacak ve uyluklarında kırık varsa bu kaide hilâfına hareket olunmak lâzım gelirken bu halde beden kayarak kırığın üst tarafına basmamak için inişte ve çıkışta ayakların baştan yüksek bulunması münasibtir.

Teskere ile merdiven çıkıp inmek

Madde 67 — Bir merdivenden teskere ile yukarı çıkmak için eğer merdivenin genişliği müsait ise üç veya dört teskerciyi istihdamında muhassanat vardır ki bu halde merdivenin ayağına gelince teskerciler (dur) kumandasıyla teskereyi omuzuna getirip dururlar ve teskereye doğru yarım dönerler. Olvakit ileride bulunan baş tarafın yanında duran 2 nci ve 4 üncü teskerciler iki elleriyle teskerenin kolundan tutup omuzlarından indirerek teskerenin merkezine müteveccih olurlar.

Eğer teskere çok darsa sağdaki teskerciler kollarının arasına girerler.

(İleri — marş) kumandasıyla teskercilerin dördü birlikte merdivenden yukarı çıkarlar ve önde bulunan 2 nci ve 4 üncü teskerciler baş tarafı ayaklardan mürtefi bulundurmamak üzere teskereyi daima ufki bir sathıta tutmak için kolları bir miktar aşağı indirirler. Merdivenin son basamaklarına yaklaştıkça verilen (dur) kumandasıyla teskercilerin dördü birden dururlar ve yaralının ayak tarafında duran 1 inci ve 3 üncü teskerciler merdivenin alt başında önceki teskercilerin icra ettikleri manevrayı icra ederler.

(İleri — marş) kumandasıyla merdivenin son basamaklarına çıkıp merdiven başına vüsullerinde (bırak) kumandasıyla teskercilerin dördü birden teskereyi yere bırakırlar.

Eğer çıkılacak başka kat yoksa birinci ve üçüncü teskerciler ileride kalmak üzere mecruhu doğruca yatacağı odaya nakl ederler. Teskere ile merdivenden inmek için çıkmak hareketinin aynı icra olunur.

Teskere ile bir maniden geçmek

Madde 68 — Bir hendek ve çit ve su gibi manileri geçmek için yapılacak hareketlerde bir çit veya bir duvar veyahut bir hendek misillü mü-ruru kolayca ve ziyadece bir zaman gaip edilmeksizin diğer taraftan do-laşmak mümkün olmıyan mevaniye tesadüf edilince geçilmelidir. Bu halde teskereciler lâakal dört kişiden ibaret bulunmalıdır. Bu suretle icra edi-lecek manevralar tesadüf edilen mevaniin cinsine göre tehalüf eder eğer mani bir duvar veya çitten ibaret ise teskereciler manii yanına gelince teskereyi yere bırakırlar. Arkadaki teskerecilerden ikinci teskereci manii geçer ve mütebakiden birisi teskerenin ardında ve diğer ikisi ilerisinde durup (Kaldır) kumandasile teskereyi maniden yüksekçe kaldırırılar ve ileriye doğru bir kaç adım atarlar (Ver) kumandasile ön kolları ma-niin öbür cihetinde duran 2 nci teskereciye verirler o anda teskerenin kollarını bırakan teskerecilerin ikisinde manii geçerler.

Ve teskereyi tutan iki teskereci de ileriye doğru bir hareket icra edip kezaik (ver) kumandasile maniiin gerisinde kalan teskerecinin ileriye doğru sevk ettiği arkadaki kolları manii geçen teskereciler tutar-lar. Bu halde teskere yere konulup en son teskereci de manii geçtikten sonra evvelki minval üzere yola devam ederler hendek ve sudan geçmek için aynı hareket icra olunur.

Teskereyi boşaltmak

Madde 69 — Teskereden bir yaralıyı çıkarmak için ittihazı lâzım-gelen tedabir biaynihi teskereye bir yaralıyı yatırırken icra olunan ha-rekete müşabihdir. Bir yaralının teskereden çıkarılması ya yatağına ya-tırılması veyahut ki (litiyer) denilen hayvan üzerindeki teskere üze-rine vaz olunması içindir. Yaralı bir yatak veya ameliyat masası üzerine konulacağı zaman teskereyi boşaltmak keyfiyeti berveçhiâti usule tat-bikan icra olunmakla hem yaralı ve hem de teskereciler için eziyetsiz olur.

Bu hareket için dört teskereci lâzımdır. Bunların ikisi yani 3 üncü ve 4 dördüncü teskereciler 11 inci maddede beyan olunan usullere riayet ederek yaralıyı naklederler ve baş taraftaki teskereci yatağın baş ucuna ve ayak taraftaki yatağın ayak ucuna gelmek üzere yatağa muvazi teskereyi kuvvetle yatağın kenarına ve onun sathı ufkisinde durmak üzere dayarlar.

Birinci hareket — (kaldır) kumandasile 1 inci ve 2 nci teskereciler

teskerenin baş tarafında durup yaralıyı tutarlar ve muvazenelerini gaip etmemek üzere düzelerek kemali ihtiyat ile yaralıyı kaldırırlar.

İkinci hareket — (dikkat et — çevir) kumandasile 3 üncü ve 4 üncü teskereciler birdenbire teskerenin yatağa mukabil olan kolunu bırakıp teskereyi yatağa doğru düşürürler ve bu esnada 1 inci ve 2 nci teskereciler yatağa takarrüp edip yavaşça ve sallanmaksızın yaralıyı oraya koymak için ileri doğru birer adım atarlar.

Mülâhazat

Yaralıyı kaldırmak hususu biaynîhi yerden kaldırmak gibidir. Âdi hususatta çevik ve kuvvetli bir teskereci yalnız başına kifayet ederse de yaralıyı kaldırıp yatağın üzerine koymak üzere karşısında diğer bir teskerenin muaveneti munzam olmalıdır. Umumiyet üzere mümkün olduğu takdirde üç teskereci vasıtasile ikinci usul intihab edilmelidir.

İndelıcab tertib edilebilen teskereler

Madde 70 — Derhal ihzar edilen teskereler — Meydanı muharebe-de teskere bulunamadığı zamanda sırkıklar ve merdivenler ve kapu ve tahta parçaları misillü ele geçen şeylerden teskere imal olunabilir. Boş çuval ve ot minder yüzü misillü mevaddın dikişleri açılıp ve sökülüp köşeleri kesilmek ve iki yanlarına ağaç dalları ve sırkıklar sokulmak üzere teskereler imal olunabilir. Buna mümasıl beylikler dahi köşelerinden ağaç dallarına dikilerek teskereler ihzar edilir. Kezalik iki deynek alınıp bunları yekdiğerine kayış veya iplerle bağliyerek dahi teskereler ihzar edilebilirse de bunların arasına teb'id edici kiriş makamında muhkem dallar rabtını unutmamalıdır.

Yaralıların kolda nakli manevraları

Mülâhazatı ibtidaiye

Madde 71 — Yaralıların mesafatı baideye nakli icab edipte teskere bulunmaz yahut bir takım manilerle arazinin teşekkülâtı teskere ile harekete müsaid olmazsa olvakit yaralılar balâda beyan olunduğu veçhile insan kolunda olarak nakledilir ve yaranın mevki ve ehemmiyeti ve katolunacak mesafenin budiyeti ile mevcut bulunan teskerelerinin adedine göre tebdil olunur.

Yalnız bir teskereci vasıtasile kolda nakil

Madde 72 — Küllüeyvm istimal olunan bu tarzı nakil için kavi bir kimse lâzım olup baid bir mesafe kat'ına elvermez. Bu halde yaralı arkada veyahut kolda taşınabilir.

Birinci tarz — Arkada taşımak: Teskereci yaralının önünde bir dizini yere koyup ona arkasını döner ve yaralı onun boynuna sarılır. Bâdehu teskereci yaralının baldırlarından tutarak onu sırtına alıp kalkar. Eğer icab ederse önde bir noktaya veyahut tüfenk veya deynek misillû bir şeye dayanır.

İkinci tarz — Kolda taşımak: Teskereci yaralının karşısında durup dizini yere koyarak kollarını yaralının beli ve çatı kemikleri altına sokar. Yaralı dahi teskercinin boynunu kucaklayıp o esnada teskereci evvelâ az yüklü olan ayağını çekerek kalkar.

Mülâhazat

Sırtta taşımak kolda taşımağa müreccah ise de yaralının kendi kendine yardım edebilip teskercinin boynuna sarılmağa muktedir bulunması şarttır.

İki teskereci vasıtasile kolda taşımak

Madde 73 — Yaralı yatmış veya oturmuş olduğu halde taşınabilir.

Birinci usul — Yaralı oturduğu halde

Birinci tarz — İki el ile taşımak: Teskerciler yaralı cihetinde olan birer dizini yere koyup evvelâ yaralının ayaklarına doğru uzattıkları ellerini yerleştirip yaralının çatı kemikleri altına sokarlar ve öteki ellerini dahi birleştirip yaralının arkasına koyarlar yaralı dahi iki kolu veyahut mevcut olan bir kolu ile iki yanındaki teskercilerin boynuna sarılır.

((Dikkat et -kalk) kumandasile teskerciler ayağa kalkarlar ve (ileri -mars) kumandasile sağdaki sağ ayağını ve soldaki sol ayağını atıp yan yan yürürler.

İkinci tarz — Dört el üzerinde taşımak: Eğer yaralı kollarile kendi kendine muavenete muktedir ise tarif edilecek tarzda ona daha geniş ve daha rahat bir iskemle tertib kılınır.

Teskerciler yaralının yanlarında ve bir dizi yerde olmak üzere durup ellerini çaprazlaştırırlar. Ve her birisi kendi sol elile sağ bi-

leklerini tutup sonra sağ ellerile diğer teskerecinin sol bileğini tutarlar. Eller bu veçhile kuvvetle bağlandıkta yaralının çatı kemikleri altına sokulur ve yaralı dahi teskercilerin boynuna sarılır. (Dikkat et - kalk) kumandasile teskerciler kalkarlar bu tarzda yaralıyı taşımak el ile taşımaktan daha kolay olmakla beraber mecruh için fevkalâde istirahatı mucib ve teskercilerin yaralıyı daha ziyade gözetmesi için ziyadece kuvvetli bulunmalarına müsaidir.

Mülâhazat

Ellerin yerine ipten veya bükülmüş ottan bir halka veyahut nihayetleri iki sıruk parçası etrafına dikilmiş dört köşe bir kumaş parçasından mamul küçük bir iskemle kullanılabilir ki bu halde teskercilerin her biri boş kalan bir ellerile yaralının arkasından tutarlar.

İkinci usul — Mecruh yattığı halde

Bunun için üç tarz istimal olunabilir.

Birinci tarz — Teskercilerin her biri yaralının bir yanında durur.

İkinci tarz — Teskercilerin ikisi de yaralının aynı cihetinde dururlar.

İşbu tarzlarla mecruhu taşımak halâda beyan olunduğu veçhile iki teskercisi vasıtasile mecruhu kaldırmak tarzlarına tamamen müşabih-tir.

Üçüncü tarz — Koltuk altlarından ve uyluklarından tutulur. Bu halde teskercilerden 1 inci yaralının bacakları arasında 2 ncisi başında durup yaralının başını kaldırarak kendi göğsüne dayar ve kollarını arkadan öne doğru koltuk altlarına sokmakla ellerini yaralının göğsü önünde kavuşturur. 1 inci teskercisi ise arkasını yaralıya ve ikinci teskercisiye doğru tutarak bedenini öne eğer yaralının bacaklarını uylukların aşağısından tutar. (Dikkat et — kalk) kumandasile teskercilerin ikisi birden kalkarlar ve (ileri — marş) kumandasile ikisi de birden sağ ayaklarını atarak yürürler.

Yaralıların bahren nakilleri

Sefainin teçhizi

Madde 74 — Yatak vesaiti — Sefaine yatak vesaiti olarak mümkün olduğu kadar üç katlı askı ve anlara muktazi bulunan teskereler ve mümkün olduğu halde demirden mamul ufak karyolalar veyahut aceleten yapılan tahta karyola veyahut teskereler verilmelidir.

Yataklık olarak hiç bir vasıta bulunmayacak olursa o halde geminin güvertesine kalın bir tabaka saman yayılmalıdır.

Her gemiye derececi istiabına göre 30 veya 33 veya daha ziyade askı tertip veyahut o miktar demir veya ağaç karyolalar vazolunabilir.

İşbu tertibatın hastagân hademesinin ve taifelerin yatacak yerlerine asla hâlel gelmeksizin ihzar edilmesine dikkat olunmalı ve işbu askılarla yalnız ağır hastalar naklolunmalıdır.

Askı tertiplerinin gemide yerleştirilmesi

Askı tertipleri sefinenin mihreri istikametinde ve bir taraftan gemiye amud ve diğer taraftan muvazi olmak üzere vazolunurlar. Maamafih sefinenin metanetine hâlel getirmemek için askı tertipleri geminin ön ve kıç taraflarında aynı suretle tanzim olunmalıdır. Yani mezkûr askılar geminin ön ve iskele tarafında ne veçhile vazolunmuş iseler geminin kıç ve sancak tarafında dahi aynı veçhile bulunur.

Yaralıların şimendifer vasıtasile nakilleri

Madde 75 — Yaralıların büyük mesafelere nakil ve isali alelâde şimendifer vasıtasile icra olunur.

Şimendifer bulunmayan mahallerde nakliyat sefaîn ile icra olunur.

Şimendifer vasıtasile icrayı nakliyat berveçhi âtidir:

Evvelâ — Yatmakta olan yaralıları ya daimî sıhhiye trenleri vasıtasile veyahut muvakkat sıhhiye trenleri vasıtasile nakledilir.

Saniyen — Oturmakta olan yaralıları adi trenler vasıtasile nakledilir (Daimî sıhhiye trenleri hakikî hastahaneler haline ifrağ edilmiş trenlerdir.) Şayet vagonlar derununda yaralı nakline mahsus tertibatı muktaziye mevcut değilse gemilerde beyan olunan kavaide imtisalen tertib olunur.

İKİNCİ KISIM

Birinci fasıl

Memurini sıhhiye vezaiifinin tarzı cereyanı

Madde 76 — Hizmeti sıhhiyenin idaresi, kumandanın emir ve reyî ile berveçhiati bir takım zevata tevdi olunur.

1 - Büyük karargâhı umumide (sıhhiye müfettişi umumisi) namile müfettiş bir tabibe

- 2 - Bir orduda (Ordu sertabibi) namile bir tabibe
- 3 - Bir kolorduda (Kolordu sertabibi) unvanlı bir tabibe
- 4 - Bir fırkada ve her mevakii müstahkemede (Fırka veyahut mevaki müstahkeme sertabibi) denilen bir tabibe
- 5 - Bir ordunun menzil idaresinde (Menzil hizmeti sıhhiye reisi) namile başlıca bir tabibe.

*Sıhhiye müfettişi umumisile sertabiblerin kâffesine
ait vezaiî umumiyeye*

Madde 77 — Sıhhiye müfettişi umumisi ile sertabibler umuru sıhhiyenin icrasına aid hususattan dolayı kumandana karşı mesul olup her sertabib veya reis hem merbut olduğu ve emir aldığı cüzütam kumandanına, hem de doğrudan doğruya mafevki olan ve kendisine hizmeti sıhhiyenin icraatı fenniyesine müteallik talimat veren müfettiş veya sertabibe tâbidir.

Müfettişi umumî veya sertabib erkânından olduğu karargâhı umumî ile birlikte bulunup merbut olduğu kumandanın evamirine tâbi olduğundan mumaileyh kumandanın hususatı atiyeye dair olan evamirini ya doğrudan doğruya kendisinden veyahut erkânı harbiyesi reisi vasıtasile ahzeder.

- 1 - Hıfzıssıhaya ve kıtaatın ahvali sıhhiyesine dair,
- 2 - İleli müstevliye ve emrazı sariye hakkında ittihazı icab eden tedabire dair,
- 3 - Umuru sıhhiyeye müteallik teşkilât ve tertibatın sureti tesisile hidematın tarzı ifa ve icrasına ve anların kaldırılmasına dair,
- 4 - Yol kolu teşkilile yürüyüşün sureti icrasına ve tahliye katarları tahsisine dair,
- 5 - Eşhas veya malzeme ve zadüzahire hakkında vuku bulan metalibata dair,
- 6 - Eşhası muavine ve araba vesaire ilâhın tekâlifi harbiye suretile cem'ine dair.

Sıhhiye müfettişi umumisi veya sertabib sanat noktai nazarından kıtaya merbut etıbbaya icrayı nüfuz ettiği gibi idaresinde bulunan hastahane veya seyyar hastahanelerde müstahdem kâffeten memurin dahi kendi emir ve kumandasına tâbidir. İşbu müfettişi umumî veya sertabibler emrolunan tedabiri sıhhiyenin sureti icrasına nezaret etmek üzere ordugâhlar ile müessesatı sıhhiyeyi sık sık dolaşmağa ve kıtaatın muhafazai sıhhatı noktai nazarından faideli gördükleri hususatın kâffesini

icradan hiç bir an hali kalmamağa ve bundan maada refakatlarında bulunan memurini sıhhiye ile birlikte hastagân ve mecruhinin muayene ve tedavisinde hazır bulunmağa mecburdurlar.

Hülâsa bir ordunun sıhhiye müfettişi umumisi veya sertabibi başkumandanın emir ve nüfuzu tahtında olarak mezkûr orduya aid hizmeti sıhhiyenin heyeti mecmuasını hüsnü idare etmek mecburiyetinde olup başkumandanı ordunun ahvali sıhhiyesinden daima haberdar eder. Mumaileyh müfettiş veya sertabib daima ordunun hizmeti sıhhiyesi tasavvur veya emrolunan harekâtı askeriyeyi asla sektedar etmeyecek surette ceryan edilmesi için evamiri muktaziyeyi istihsal ve evamiri mübelliganın harfiyen tatbik ve icrasına mütemadiyen dikkat ve ihtimam eder.

Bu hususta müfettiş veya sertabib mevaddı atiyeye dair vukubulacak evamir ve teklifata vakti lâzımında tevfiği hareket edebilmek için ordunun erkânı harbiye reisi ile ahvali cariye hakkında daima müzakere eder.

- 1 - Ordunun erzak ve mevaddı sıhhiyesinin tedariki.
- 2 - Darülharekâtın bazı cihetlerinin tahliyesi mecburiyeti.
- 3 - Tahliye maksadile her kolorduya aid olarak tekâlifi harbiye usulile araba cem ve tedariki.

4 - Sahra hastahanelerinin kaldırılması şeraiti.

5 - Hali nekahatta bulunanlar ile yürüyemeyecek olan hastagânın bulunacakları mahal ve işgal edilmiş — varsa — ve falan yahut filân kolorduya tahsis olunmuş bir kıtaî arazi dahilindeki daimî veya muvakkat hastahaneler.

Bir menzilin hizmeti sıhhiye reisi dahi menzil muntakasında umuru sıhhiyenin muntazaman ceryanını nezareti daime altında bulundurup menzil kumandanına hastahanelerin tahliyesini temine medar olacak malûmatı fenniyeyi ita ve tebliğ eyler ve kıtaatın mualicesi ve cerihalara müteallik mevaddı ile sair malzemei sıhhiyesi sarf edildikçe bunların yeniden tedarik ve irsaline mumaileyh menzil müdürüne iş'ar ve inba ve bu hususa müteallik evrakı dahi bizzat kendisi tasdik ve imza eder.

Ordu veya kolordu sertabibi daima hastagân ve mecruhinin nehalde bulunduğuna vâkıf olmak için her gün kıtaatı askeriyeye memur etibba ile maiyetindeki sertabiblerden ayrı ayrı ahvali sıhhiye raporları alır.

Bundan maada mumaileyh ordu veya kolordu sertabibine her muharebeden sonra bir hususî rapor daha gönderilirki mumaileyh bunlarla

ahvali sıhhiye raporlarını icmal ederek bir suretini kumandana ve bir suretini tâbi olduğu sıhhiye müfettişi umumisine veya sertabibe gönderir.

Bir kolordu sertabibinin vezaif ve salâhiyeti

Madde 78 — Bir kolordu münferiden icrayı harekât ettiği takdirde berveçhibalâ Sıhhiye Müfettişi Umumisi ile ordu sertabibi hakkında dâir ve tadat olunan vezaif bu kolordunun sertabibi hakkında dahi cari olduktan maada berveçhiati bir takım vezaifi hususiyesi de vardır.

Mumaileyhin başlıca sarfı mesai etmesi lâzım gelen hususat birinci hatta hizmeti sıhhiyenin sureti muntazamada cereyanını temin ve meydana muharebedeki yaralıların toplanmasını tesri ve kıtaatı askeriyenin ahvali sıhhiyesine irası mazarrat edebilecek hususatı bitteyakkuz kablelvuku keşif ve tayin ve esbabını tahkik ve seyyar hastahanelerin daima kolordu ile birlikte harekete müheyya bulunmaları için icabeden tedabiri ittihaz ve tebliğ eylemekten ibarettir.

Bu cihetle mumaileyh kolordunun erkânı harbiye reisi ile ahvali cariyeye hakkında müzakere edip berveçhiati zıkr ve tadat edilecek mevada dair kolordu kumandanından gerek doğrudan doğruya ve gerek erkânı harbiye reisi vasıtasile alacağı emre tevfiği hareket eder.

1 — Kıtaatı askeriyenin sıhhatine dair - yani geçilen veya işgal edilen memleketin - havanın derecesi harareti ve mevsim ve suların cins ve tabiatı ve kolordunun ahvali sıhhiyesine icrayı tesir edebilecek daha sair hususat misillü - ahvali tıbbiyesine göre emr edilen tedabiri sıhhiye ve tahaffuziye.

2 — Yürüyüşe dair - yani âlelâde tertib edilen yürüyüş nizamında birinci ve ikinci hat seyyar hastahanelerine dair icrası icab eden tadilat ve mezkûr seyyar hastahanelerinin yevmiye bulunacağı mahaller ile bir muharebenin akşamı kolordunun seyyar hastahanelerini değiştirebilmeleri veyahut muharebe esnasında anlara muavenet etmeleri için ciddi ve mühim bir teşebbüs halinde işbu seyyar hastahanelerinin alması lâzım gelen nizam ve vaziyet.

3 — Muharebeye dair - yani karargâhı umumî seyyar hastahanesinin meydana muharebede tesis ve istihdamı ve ikinci hat seyyar hastahaneleri işe başlayıncaya kadar anlarda bulunan atlı doktorların birinci hat seyyar hastahanelere celbi ve ikinci hat seyyar hastahanelerinin bulunacakları mahal ile vazifelerinin tayini ve emvatın defnile hasbelicab

meydanı muharebenin izalei taaffünü hakkında ittihaz edilen tedabiri sıhhiyenin nezaret altında bulundurulması.

4 Birinci ve ikinci hat seyyar hastahanelerinin kaldırılmasına dair - yani kolordunun ikinci hat seyyar hastahanelerinin bir kısmile birinci hat seyyar hastahanelerinin serbest bırakılması için ittihaz edilecek tedabir ve kolordunun yürüyüşe bed'inden sonra kâmilen veya kısmen ikinci hat seyyar hastahanesinin yerinde kalması hakkında verilecek evamir.

5 — Tahliyelere dair - yani her gün hastegânın tahliyesini temin için ittihaz olunacak tedabir binaberin eğer katolunacak mesafe az ise veyahut kıtaatı askeriye uzunca bir müddet bir mahalde kalacak ise seyyar hastahanelerinin arabaları tahliye umuruna muavenet etmelidirler. Zaruret ve ihtiyaç halinde yani kariben bir muharebe vukuu ihtimalinde veya bir muharebeden sonra hastagânın tahliyesini tesri için işgal edilmiş olan daire dahilindeki arabalar tekâlifi harbiye usulile toplanıp tahliyeye muavenet ettirilir. Eğer hemen muharebeye girilmek üzere ise sertabib kolordu kumandanını indelicab umuru sıhhiyeden haberdar edecek ve kendisinden aldığı evamiri derhal icra ettirecek veçhile müşarileyh kumandana mümkün mertebe yakın bir mahalde bulunur.

Muharebeye başlandığı gibi sertabib kumandana ifayı vazife etmek üzere birinci ve ikinci hat seyyar hastahanelerin bulundurulduğu noktadır.

Muharebe esnasında sertabib kıtaatı askeriyenin sargı mahallerine ve seyyar hastahanelerin hidematına sureti umumiyede nezaret ve heyeti meomuasını idareye dikkat etmeli ve mecruhinin seyyar hastahanelerde yığılıp kalmaması için tertibatı muktaziye icrasına sarfı himmet eylemelidir.

Muharebeyi müteakip gece ile ertesi günü sabahleyin sertabib hidematı sıhhiyenin mihverî lâyıkında ifa ve tahliyelerin muntazam surette icra edilip edilmediğine kesbi vukuf ve itminan etmek üzere kolordunun birinci ve ikinci hat seyyar hastahanelerini devr ve teftiş eyler.

Bütün sefer esnasında müfettiş veya sertabib ahali tarafından toplanan hastegân ve mecruhinin kabili nakil olanlarının bu husus için tahsis ve irae edilmiş olan müessesatı hayriyeye sevk ve izamları hakkında verilecek evamiri kumandandan istihsal eder. [*]

[*] Eğer hastegân ve mecruhine tekâlifi harbiye suretile baktırmakta ise memurini mülkiye bu babda hususî mahaller tahsis veyahut

Fırka sertabibinin vezaifi

Madde 79 — Fırka bir kolorduya veya daha büyük bir kumandanın emrine tâbi olmaksızın müstakilen icrayı harekât etmekte ise fırka sertabibinin vezaifi bahsi sabıkta zikr ve ityan olunan vezaifin aynıdır. Yani tabîbi mumaileyh bir ordu veya kolordu sertabibine verilen vezaif ile mükelleftir. Eğer fırka bir kolordunun aksamından bulunuyorsa sertabib yukarıda beyan ve tadat olunan vezaifi umumiyeden başka berveçhiati bir takım vezaifi hususiye ile dahi mükelleftir.

Muharebe günleri sertabib fırka kumandanı tarafından verilen evamiri alır ve indelhace evamiri muktaziyeyi bilmüraca kendi istihsal eder

Mumaileyh sertabib maiyetine verilen emir çavuşu ve emir atlısı vasıtasile icab eden etibbaya seyyar hastahanelerin tesisine aid evamiri tebliğ ve ita ve sargı ve seyyar hastahane mahallerini keşf etmek veya ettirmek ve mecruhinin kaldırılıp birinci hat seyyar hastahanesine nakli kemali süratle ve suhuletle icra edilebilmesi için mezkûr hastahane ile muvasalâi daimiyi temin eylemek üzere seyyar hastahane bulunan atlı zabitanından birinin izamı lüzumunu iş'ar ve inba eder.

Mecruhin pek ziyade olduğu zaman kıt'alarından infikâklerinde bir beis olmıyan etibbanın onların tedavisine muavenet etmeleri için evamiri muktaziyeyi istihsal eder.

Mecruhinin tahliyesi hususunu nazarı teyakkuzundan dûr tutmayıp bu babda icab eden arabaların mikdarını vakit ve zamanile fırka kumandanına ve kolordu sertabibine bildirir ve mahali mütecavireden toplanılabilecek vesaiti nakliyeyi tekâlifi harbiye suretile cemedir veya ettirir. Sertabib birinci hat seyyar hastahanesinden hareket eden tahliye kafi-

ileli sariye musabini müstesna olmak üzere anları ahali hanelerine tevzi ederler.

Merakizi mülkiye ve devairi belediyeden uzak bir kasabada bulunlupta son derece bir zaruret ve mecburiyet dahi hiss olunursa yine ileli sariyeye dıçar olmuş bulunanlar müstesna olmak üzere bu hastagân ve mecruhin hakkında doğrudan doğruya ciheti askeriyeden tekâlifi harbiye tarh edilip ahaliye baktırılır.

Memleketin yaratılara muavenet eden ahalişi şayanı hürmettirler ve bitaraf addolunurlar. Bunlar sair tekâlifi harbiyeden muaf oldukları gibi baktıkları hastagân için münasip mikdar masarifi yevmiye ahzine müstehaktırlar. Masarifi mezkûre meclisi idarei mahalli tarafından tayin edilir.

lerin sureti tertib ve teşkiline nezaret ve onların gidecekleri mahalleri tayin ve tarif eder.

Muharebeden sonra fırka sertabibi fırkanın birinci hat seyyar hastahanesini serbest bırakmağa gayret eder ve eğer idaresinde ikinci hat seyyar hastahanesi yok ise hemen gönderilmesini ordu veya kolordu sertabibinden talep eder. İşbu hastahaneler kullanılmağa başlanıldığı gibi tekrar yürüyüşe hazır olabilmesi için birinci hat seyyar hastahanesini kâmilen tahliye ettirir. Şurada yalnız en ziyade haizi ehemmiyet olan hususâtın derc ve beyanile iktifa edilmesi tensip olduğundan gerideki hizmeti sıhhiyeye ve idarei umumiyesi ordunun bu hizmeti sıhhiye ile mükellef etibbasına mevdu bulunan muhtelif menzil hidematına aid mevaddın kâffesinden sarfınazar edilmiştir.

Herideki hidemat

Madde 80 — Herideki hizmeti sıhhiyenin hüsnü suretle cereyanı berveçhiâti üç kademe beynindeki ittisalâtı daimenin vücuduna ve mezkûr kademelerin vezaif ve ef'alinin yekdiğerile mutabık ve mümteziç bulunmasına mütevakıftır. Mezkûr kademeler: Alaylar dahilindeki hidematı sıhhiye ve birinci hat seyyar hastahaneler ve ikinci hat seyyar hastahanelerden ibarettir. İşbu kademededen beherinin tarzı tertib ve teşkili sureti umumiyede âtide mücmilen görüleceğinden şimdi hidematı mebhuseye müteallik nizamnamenin (birincisi) yürüyüş ve ikamet esnasında ve (2 ncisi) muharebe esnasında ve (3 üncüsü) muharebeden sonra sureti tatbikile ahvali selâsei mezburede hidematı sıhhiyenin ne suretle ifa edileceği bast ve beyan olunacaktır.

Yürüyüş ve ikamet esnasındaki hidematı sıhhiye

Madde 81 — Piyade sınıfının yürüyüşü esnasında etibba taburlarının sol tarafında hareket edip alayın tımarcı hademesile taburun eczai tıbbiye araba veya hayvanı etibbanın yanlarında ve taburun harekâtı askeriye iktizasından olarak düçarı inkisam olması halinde tımarcı hademe bölükleri nezdinde bulunur. Bir muharebenin karibülvuku olması halinde ise sertabibin emrile muavin teskereci teskereci onbaşısının kumandası altında olarak kezalik taburun sol tarafında hareket ederler.

Sertabib mensup olduğu kıt'anın sol tarafında hareket eder ve eğer kariben muharebe verilmesi melhuz ise kıt'a kumandanından evamiri lâzımeyi alır. Her gün birinci hat seyyar hastahanesi tarafından

yolda hastalananları nakletmek üzere her piyade alayına dört tekerlekli ve her nişancı taburuna da iki tekerlekli bir muavene arabası tahsis ve ita olunur ki işbu arabalar yürüyüş müddeti esnasında kıta kumandanlarının tahtı emrinde bulunurlar. Fakat her halde ikamet esnasında ve muharebe zamanında ileride görüleceği üzere seyyar hastahaneye iltihak ederler.

Madde 82 — Yürüyüş esnasında hastagân herveçhiâti üç sınıfa münkasemdir.

Birincisi — Kolların hareketini takip edebilenler.

İkincisi — Ayakları vurulup muhtacı istirahat olanlar

Üçüncüsü — Muhtacı tedavi olan hastalar

Sertabib hastagân ile ayakları vurulanları tabur tabibleri tarafından verilen bir ilmühaberi hamil olmaları şartile kabul edip bunlardan muavene arabasına irkâbı lâzım gelenler ile yalnız sırtlarındaki çantanın alınması icab edenlerini bittefrik çantası alınanları arabanın ilerisinde topluca yürütür ve saatte bir verilen küçük molalardan bilistifade bunların içinde kıtalarına iltihak edebileceklerine hükmettiklerini tekrar bölüklerine gönderir.

Süvari ve topçuda etibba keza alayın veya bataryaların sol tarafında yürüyüp hurçlarını hamil olan mekâri ile eczayı tıbbiye araba veya mekâri ve mecruhin nakline mahsus arabalar ve alayın hastahane hademesi beraberlerinde bulunur.

Ordugâha muvasalatta sertabib refakatindeki etibba ile birlikte nizam karakolu kurbinde tahsis olunan bir mahalde hastagânı muayene eder. Yürüyebilecek halde bulunan hastalar kıtalar dahilinde tedavi olup bölükleriyle beraber yürürler. Ayakları vurulanlarla diğer hastagân birinci hat seyyar hastahanesine sevkolunurlar.

Hastagân kaideten akşam üstü izam olunursa da müstesna olarak birinci hat seyyar hastahanesinin yol koluna girmesini tehir etmiyecek veçhile müstacelen sabahleyin dahi gönderilir.

Esnayi ikamette alay tımarcı hademesi teşkil olunur ki bu sınıfa emrazı sariyeden müteessir olmayacak ve musab olsa bile serian kesbi ifakat edebilecek kabiliyette görünen (yani bünyesi sağlam olan) efrad alınır.

Asker ile birlikte yürüyemeyeceğinden dolayı tımarcı hademeliğine kabul olunan efrad dahi yürüyüş gününden bir gün evvel birinci hat seyyar hastahanesine izam olunur.

Muharebe esnasında hidemati sıhhiye

Madde 83 -- Muharebe nizamı alınmak için emir verilir verilmez sertabib sargı mahallerini tertib etmek üzere eşhas ve mevaddı muktazi-yeyi toplar. Alay teskercileri taburlarının eczayı tıbbiye arabalarını cemedler. Başta bulunan taburun araba veya mekârisi alayın diğer taburları arabalarının veya mekâriyelerinin müteakiben muvasalat etmesine intizaren durur. Bu veçhile memurini sıhhiye ile arabalar toplandığı gibi sertabib vasıtasile sargı mahalli intihab edilen mevkie doğru sevk edilir. İşbu mahal yukarıda söylendiği veçhile geride ve alayın ihtiyatı kurb ve civarında ve mümkün olduğu kadar arazi arızasile mestur olmalı ve tüfek ve mehmailkân top ateşinden mahfuz ve suhuletle bulunur bir mahalde bulunmalıdır.

Sargı mahalline vasıl olmazdan evvel eczayı tıbbiye araba veya mekâriyeri arazinin fenalığı hasebile tevakkufa mecbur olurlar ise teskerciler bu arabalar dahilinde bulunan (teskerele ve sepetler ve torba ve küçük fıçılar ve matara ... ilâh) gibi eşya ve edevatı lâzımeyi alıp çantalarını oraya yığarlar ve tüfeklerini kayışından omuzlarına asıp onbaşlıları delâletile emir ve irae olunan noktaya giderek sargı mahallini tesis ederler.

Eczayı tıbbiye araba ve mekâriyeri teskercî çavuşun nezareti altında olarak bir yolun yanında ve mümkün olduğu kadar düşmanın nazarından mahfuz bir mahalde kalırlar İşbu çavuş sargı mahalline sarf ve istihlâk edilen malzemeyi yetiştirmekle mükelleftir. Sargı mahallini flâmaları hamil şahıslar teskercilere gösterirler.

Etıbba ile timarcı hademenin ve teskercilerin yegâne vazifesi mecruhini kaldırmak olup bunlara düşman ateşinden mümkün mertebe masun bir mahalde müdavayı evveliyeyi yaparak ahval müsaade eder etmez anları sargı mahalline ya nakil veya sevkederler.

Avcı hattının ilerlemesi hasebile mecruhinin düştükleri mıntaka sargı mahallinden ziyade uzaklaşmış bulunursa kıtanın sertabibi ilk sargı mahallinin ilerisinde yeni bir yer intihab edip eldeki mecruhin seyyar hastahaneye sevk edilir edilmez sargı mahalli yeni intihab edilen noktaya naklolunur.

Eğer alay tebdili mahal ederse tabib mecruhini düşmanın ateşlerinden mahfuz bir mahalle toplanıp anlara nezaret eylemek ve muvahharan gerek alay teskercilerinin ve gerek seyyar hastahane tarafından bunları kaldırmak üzere sevk edilen müfrezelerin işbu mecruhin hakkında nazarı

dikkatlerini celbetmek için bunların yanında tımarcı hademedden birisini bırakır. [*]

Teskereciler kendi mecruhlarını topladıkları sırada düşman mecruhlarına da tesadüf ederlerse anları da toplamağa mecburdurlar

[*] *İsviçrelilerin teskerecilerin istihdamı hakkında ittihaz etmiş oldukları usul berveghiâtidir:*

Sargı mahalli ateş hattından bir kilometre mesafe geride tayin olunur. Bu mesafeye göre üç taburlu bir alay için beheri bir küçük zabitan tahtı kumandasında olmak üzere beş dizi ile beş teskereden mürekkeb üç manga teşkil ve mezkûr mesafe daha kısa olursa mangaların adedi tezyid ve kuvveti tenkis olunur. Mütebaki teskereler ile teskereciler sargı mahallinde ihtiyat olarak bırakılır.

Mecruhları nakletmek tahtı imkâna girdiği dakikadan itibaren beher manga sertabibin emrile âtîde beyan edilen usulde ateş hattına sevkolunur. Mezkûr mangalarla her 200 ilâ 250 metrelik mahallinde bir posta teşkil edilip ve her manganın bir dizisi nöbetçi olarak bırakılıp başta bulunan birinci dizi ateş hattına ve birinci mecruha kadar ilerliyerek usulü veçhile anı teskeresine vaz' ile gerisinde en yakın bulunan posta mahalline götürür ve burada bulunan boş teskereyi alarak bir ikinci mecruh taharri eylemek üzere mahalline avdetle kemafissabık hizmete müdavemet eder. Gelen mecruhu postadaki teskereciler seri bir yürüyüşle gerisinde bulunan teskereciler kadar naklile bunların boş teskeresini alarak mahalline avdet eder. Burada bulunan teskereciler de kezalik aynı suretle hareket eder. Bu suretle mecruh bir postadan diğer postaya kadar nakl edile edile her taburun sekiz teskeresinden üçünün ihtiyat olarak bulunduğu sargı mahalline götürülmüş olur. Mecruh nakledilen hat üzerinde çit ve duvar ve hendek ve emsali maniler bulunduğu surette nakliyatı teshil için böyle mahaller posta mahalli intihab olunmak lâzımdır.

Bu suretle teskereciler her defada yüklü teskere ile ancak 200 ilâ 250 metrelik bir mesafe kat ve boş teskere ile avdet ederek dinlenmek için biraz vakit de bulabilirler. Meselâ birinci nisfı boş ve ikincisi dolu teskere ile imrar edilmek üzere sargı mahallinden ateş hattına kadar gidip gelmek için sarfolunacak zaman 30 dakika ve kaldırılması lâzım gelen yaralıların miktarı 200 neferden ibaret farz ve tahmin edilecek olursa 15 teskereyi hamil 30 teskereci bu babda $100/15=7 \frac{2}{3}$ saat sarfederler. Halbuki aynı teskereciler teskere başına dört nefer tahsis olunmak üzere bu işi zî'fı müddetten yani $13 \frac{1}{3}$ saatten aşağı göremezler ve İsviçrelilerin

Muharebe devam ettiği esnada sertabibin delâleti ve etıbbayı sairenin sevk ve idaresi ile teskereciler tabur ihtiyatları ile alayın ihtiyatı beyindeki mıntakayı keşif ve taharri edip avcı hattı ile tabur ihtiyatları arasındaki mıntaka ahvali muharebe müsaade eder etmez araştırılır. Teskereci onbaşlıları silâhların boşaltılmış olmasına ve yaralıların eşyaları beraberce götürülmesine dikkat ederler.

Sargı mahallerinde hizmeti cerrahiye anî tehlikelerin önünü almağa münhasır kalmalıdır. Bu cihetle buralarda yapılacak şey meselâ seylânı dem ve ağızdan kan boşanması gibi ahvalde kanı durdurılmaktan ve umumiyetle hastayı birinci hat seyyar hastahaneye kadar götürülebilmek için alâti basite ile tımdardan ibarettir. Muharebeye devamına mani olmayacak surette yaralananlar badettimar hölüklerine iade olunurlar. Birinci hat seyyar hastahanelere götürülmesi lâzımgelenler ise süratle ameliyata muhtaç olanlardan başlanarak sırasile sürati mümkün ile mezkûr hastahanelere gönderilirler. Sargı mahalline gelen yaralıların kâffesi bilmuayene sevkolunacaklarından elbiseleri üzerine teşhisi marazı müş'ir birer mukavva yafta raptolunur ve bu mukavvanın raptı yaralıları her sevk olduğu mahalde tekrar tekrar aynı suallere cevap vermek meşakkatinden kurtarır. Bir tımarcı hademe tabibin ifadesiyle yaranın tabiatını ve icra edilen ameliyatı cerrahiyeyi (mümkün ise) mezkûr mukavva üzerine yazar.

Mukavvanın rengi yaralı hakkında edilecek muameleyi gösterir. Beyaz mukavva hastanın bulunulan mahalde yatırılacağını ve kırmızı ise başka mahalle naklolunacağını bildirir.

Sargı mahallerindeki malzeme tıbbiye bittikçe sertabib teskereciler ve tımarcı hademe vasıtasıyla alayın geride bulunan eczayı sıhhiye arasından yeniden lüzumu olan şeyleri celbettirir.

Madde 84 — Ricat — Ricat halinde en hafif yaralılardan başlayarak sargı mahalleri tahliye olunur. Birinci hat seyyar hastahane teskerecileri birlikte alay teskerecileri ve tımarcı hademe dahi sargı mahalle-

ve diğer hükümetlerin kâffesininkinden daha ziyade hafif olan teskerecileri teskerecileri pek az yorar.

Posta ile nakliyatta ise teskereciler bilmünavebe biraz istirahat ettiklerinden teskere başına dört nefer itası usulündeki münavebe muhassenatı istihsal edilmiş oluyor. Bundan maada boş bir teskereye dört nefer terfiki lüzumsuz olduğu gibi bir merminin iki nefere nisbetle dört neferden birine isabet ihtimali daha ziyade olduğundan teskere başına dört nefer verildiği halde yaralanmak ihtimali de tezauf etmiş olur.

rinin emri tahliyesine muavenet ederler. Eğer sargı mahallerinin emri tahliyesi vakti lâzımında nihayet bulamazsa bir doktor ile — Eğer evvelce sertabib tarafından tayin edilmiş tımarcı hademe varsa — birkaç tımarcı hademe Cenevre muahedenamesinin himayesi tahtında olarak kalan hastalarla birlikte bırakılır.

Topçu sınıfında alayın hidematı sıhhiyesi aynı usul üzere icra olunur.

Süvarinin sargı mahalli olmadığından esnayı harpte bunların yaralıları piyade kıtaatının heyeti sıhhiyesi tarafından toplanıp tedavi olunurlar. Eğer süvari yalnız hareket ederse yaralılar seyyar hastahaneler tarafından toplanır yahut kıta doktorlarının dikkat ve nezareti tahtında olarak geriye gönderilir. Gerek hareket ve gerek ikamet esnasında birinci hat seyyar hastahaneler kıtaatı askeriyeden gelen hastaları her gün kabul ve tedavii iptidaiyelerini icra ederse de her an tahliye olunması esbabı tehîye olunmalıdır. Zira birinci hat seyyar hastahaneler bilhassa muharebe için tertib ve teşhiz olunduğlarından her an yürümeğe ve halta hemen muharebe akabinde merbut olduğu fırka veya kıtayı takib eylemeğe hazır bulunmalıdır.

İkinci hat seyyar hastahaneleri birinci hat seyyar hastahanelerin yerini tutacak ve mühlik surette yaralananları meydanı muharebe civarında tedavi edecek surette teşhiz olunurlar. Bundan başka dahile sevki mümkün olamıyan yaralıları da mahallinde tedavi için istihdam olunup kolorduların eczayı mütemmimesindendirler. İşbu ikinci hat seyyar hastahaneleri indelhace hiç birinci hat hastahanelerden geçmeksizin doğrudan doğruya sargı mahallerinden getirilen yaralıları alacak surette vaz ve ikame olunurlar. Bu cihetle bittercih hıfzıssıhhaca en muvafık mahallere ve yolların ve demiryolların veyahud seyrisefaine müsaid nehir yollarının yakınına ikame edilirler.

Ordunun ricati halinde tesis edilen ikinci hat seyyar hastahaneleri Cenevre muahedenamesinin tahtı himayesinde olarak mecruhin ile birlikte kalırlar.

Birinci hat seyyar hastahanesinin sertabibi alacağı emir üzerine sargı mahallerini keşif ve tayin ve onların seyyar hastahane ile olacak muvasalasını temin hususunda muavenet etmek üzere fırka sertabibine seyyar hastahanededen hayvanlı bir zabıt gönderir.

Mezkûr sargı mahalleri muharebenin edvarı muhtelifesini takib edebilecek veçhile mümkün olduğu mertebe kıtaatın ihtiyatlarına yakın olmalıdır. Bu babda gidilmesi kolay ve ateşten masun ve suyu bol olan ve

geriye doğru giden bir yol kurbunda kâin ve seyyar hastahane menzillerine kabili meşşühareket yollarla merbut bulunan nıkat tercih olunur.

Fırkanın birinci hat seyyar hastahanesi en evvel ifayı vazifeye başlacağından muayyen ve herkesçe evvelden malûm mahallerde tesis olunurlar.

Mezkûr hastahanelere tahsis edilmiş olan vesaiti nakliye uzak mahallere tahliye icrası hususunda istimal olunmamalıdır.

Teskerciler gibi mecruhin nakliye arabaları ve kakule ve litiyerler dahi hizmet edecek sargı mahalleri adedince aksama taksim ve tertip olunup her biri bir küçük zabıt tarafından sevk ve idare olunur.

Eğer birinci hat seyyar hastahane ebniye dahilinde tesis edilmiş ise mümkün mertebe herveçhiâti makasadı muhtelif için ayrı ayrı mahaller tahsis olunur.

1 -- Mecruhunun muvasalatında onların muayenesine mahsus bir mahal,

2 — Cerihaların değiştirilmesine ve alâti lâzimenin tathik ve istimaline mahsus bir mahal,

3 — Ameliyata mahsus bir mahal,

4 — (Mutfak ve saire gibi) teferrüata mahsus bir mahal.

(Birinci hat seyyar hastahane teskereleri yaralıların nakli için sargı mahallerinin teskerelerle birlikte çalışırlar.

Sureti umumiyede mecruhini aktarma etmekten içtinap etmelidir. Bunun için indelicab sargı mahalleriyle seyyar hastahaneler teskerelerini mübadele ederler.

Posta mahallerinde mecruhin muayene varakalarının ihtiva ettiği malûmata nazaran iktiza ederse ettibba mecruhini yeniden muayene edip yaralarını değiştirirler ve onları yarası değiştirilmiş (pansumanı yapılmış) ve yarası değiştirilecek ve ameliyat yapılacak diye şu üç sınıftan birine tefrik ederek muayene varakasını ikmal ederler. Eğer mecruhün işbu varakayı hâmil olmaksızın getirilmiş bulunurlarsa bu gibilere birinci hat seyyar hastahanelerinde böyle bir varaka imlâ ve raptolunur.

Ettibba birinci hat seyyar hastahanedeki ancak icrası katiiyen müstacel ve zarurî olan ameliyatları icra ederler.

Gerek yaralıların değiştirilmesi ve gerekse icabeden alât ve edevatın tathik ve istimali muahharan mecruhunun nakline müsaid olacak surette icra olunur.

Mecruhunun yığılıp kalmasına meydan vermemek ve hizmeti teshil eylemek için yaraları hafif olup birkaç kilometre kadar yürümeğe muk-

tedir bulunan efrat yaralarına bakıldıktan sonra birinci hat seyyar hastahanesi kurbunda ve hariçte bir mahalle toplanıp gönderilmeleri lâzım gelen mahallere sevk ve izam olunurlar.

Fırkanın sargı mahallerinin ileriye hareketi halinde fırka sertabibi hiç olmazsa bir ihtiyat birinci hat seyyar hastahane takımını ilerletir. Eğer bu takım da meşgul ise sertabib birinci hat seyyar hastahaneyi tahliye ve harekete tehiye etmek için ikinci hat seyyar hastahanesini gönderir.

Ricat halinde teskereciler ve kakuleler ve litiyerler ve arabalar hafif yaralılarından bed ile mecruhini dahi nakletmek üzere ricat ederler. Eğer birinci hat seyyar hastahane düşman eline düşmek üzere ise sertabib götürülemeyecek olan mecruhinin yanında kalacak zatı tayin eder. Geride bırakılacak mevad her ne kadar Cenevre Mukavenamesinin tahtı himayesinde iseler de yalnız fevkalâde elzem olan şeyleri terk ile iktifa edip fazla birşey bırakmamalıdır.

Muharebeden sonraki hidematı sıhhiye

Madde 85 — Muharebeden sonra alay teskerecileri kaldırılmamış olan mecruhini aramak için araziye dolaşır sargı mahallerinin tahliyesini ikmal ederler.

Her iş bittiği gibi teskereciler kâffe malzemeyi alayın eczayı tıbbiye araba veya mekâriplerinin yanına gönderip onları yüklettikten sonra çantaları ile alâtlarını alarak tımarcı hademe ile beraber mezkûr arabalar etrafında cem ve muntazaman taburlarına sevk olunurlar.

Muharebeden sonra birinci hat seyyar hastahanelerin hizmet ve vazifesi hastahane bulunan mecruhini berveçhiâti üç sınıfa ayırmaktır:

1 - Henüz yürümeğe muktedir olanlardır ki bunlar birinci hat seyyar hastahanesinin civar ve haricinde cemedilirler.

2 — Ziyadece mecruh olmakla beraber naklolunmağa tahammül edebilenler.

3 - Naklolunamayacak yaralılarıdır ki birinci hat seyyar hastahanesinin civarında bulunan ikinci hat seyyar hastahanesine yatırılırlar.

Eğer fırkanın sertabibi mecruhinin nakil ve tahliye edilebilecekleri nıkatı tayin ve irae ederse birinci hat seyyar hastahanesi sertabibi iki tahliye katarı teşkil ettirir. Bunlardan birincisi birinci sınıftan olan mecruhinden mürekkebdir ki bunlar emrolunan mahalle sevk olunurlar.

İkincisi ikinci sınıftan olan mecruhinden ibaret olup bunlarda seyyar hastahane arabaları ve kakuleler ve litiyerler veyahut muavene

arabaları vasıtasile naklolunurlar. İşbu muavene arabaları tekâlifi harbiye suretile cem olunmuş olup oturarak nakledilebilecek mecruhine tahsis edilirler.

İşbu arabalardan yatarak nakli icab eden mecruhinin sevk ve nakli hususunda dahi istifade etmek için onları muhtelif talik alâtı ile tadil ve ıslah eylemelidir. Bununda en alâsı (breşu - desire - amelin) sistemindeki teskere talikine mahsus alettir.

Bu iki kafilede bulunan efrat en yakın bulunan ikinci hat seyyar hastahanelerine veyahut - eğer varsa - bir tahliye hastahanesine sevk olunurlar mezkûr kafileler bir tabibin tahtı emir ve kumandasında olup yanlarında mevaddı tımarıye ve mualicatı muktaziye bulunur.

Her seyyar hastahane de bulunan sertabib mühimce bir muharebeden sonra seyyar hastahanesinin ne yolda ifayı hizmet eylediğine dair bir mufassal rapor tanzim edip bu kâğıdı hastagân ve mecruhinin hareket halini mübeyyin ahvali sıhhiye raporile birlikte kolordu sertabibine takdim eder.

Vakti seferde bir muharebeyi müteakip muarrikenin tathiri ve hava sının tashihi memurini sıhhiye askeriyenin en mühim vezaifinden biridir.

Sertabib cenazelerin tetfını hususunda ittihazı icab eden tedabiri emreder. Cenazeleri defnettirmek ve bir muharebe i hunrizanede ve bir ordunun güzergâhında hasıl olan her nevi müzahrefat ile ecsadın tahallülünden hava ve su ve toprak taaffün edeceğinden taaffünatı mezburenin derhal hais olabileceği ileli müstevliye zuhurundan ordu ile ahaliyi muhafaza zımında tedabiri mühimmei sıhhiye ittihaz eylemek muzaffer orduya bir vazife i mutena bihadır

Bazıları hatta meydanı muharebe kurbünde epice bir zaman hareketsiz kalacak olan birinci ve ikinci hat seyyar hastahanelerini düşünmek dahi vezaifi sıhhiyedendir. Çünkü bazen kıtaatı askeriye kâmilen veya kısmen ma'reke civarında ordugâh tesisine mecbur olurlar elhasıl bundan maada ordunun gerisinde olup sureti daimede kendileri münasebette bulunulan ve bulunulacak olan ahali mahalliye meydanında ileli müstevliye menabii husule getirmek tehlikesi de mevcut olduğundan bu gibi ahvale karşı tedabiri lâzime i sıhhiye ittihazından bir an hali kalmamalıdır.

Madde 86 — Meydanı muharebenin tathiri havası hususunda şayanı dikkat ve mülâhaza iki mesele vardır ki birisi (defni emvat) diğeri de (izale i teaffün) dür.

Defni emvat — Muharebeden sonra sürati mümkün ile insan ve hayvan cesetlerinin defnine başlanmalıdır.

Defnin muharebeyi müteakip hemen icra edilmesi kadar ehem olan bir şey varsa o da emvatın hakikaten fevt olup olmadıklarının tahkiki hususudur ki bu vazifeyi etibbai askeriye bizzat ifa ederler. Bu babda yalnız bir doktor fennen beyanı mütalea edebilir. Kumandanın evamiri ve tabibin delâleti veçhile ahalinin dahi inzımanı muavenetile efradı asker hendekler kazıp bir usul ve nizam dahilinde olarak icrayı tetfince mecburdurlar. Emvatın mikdarı her ne olursa olsun ahali merkume bu işi tamamen bitirmedikçe savuşamazlar.

En evvel nazarı dikkate alınması elzem olan şey bu husus için münasib arazi intihap etmektir. Filhakika bir çok mahalleri işgal eden bir büyük muharebeyi müteakip ecsadın uzak yerlere nakli mümkün olamayıp bittabi düşdükları mahal civarında bir yere götürüp defin edileceklerdir. Bu babda kuru ve kabili nüfuz ve hafifce meyilli ve ağaçlıksız arazi müreccehan şayanı intihaptır. Kaideten bir kabristan meskûn bir mahalle nisbetle yüksekte değil bilâkis münhat bulunmalı ve emvat ikinci hat seyyar hastahanesi için intihap edilen nûkat kurbüne defin edilmemelidir. Emvatın bir su kurbüne defninden dahi ihtiraz edilmelidir. Zira bu keyfiyet içilebilecek suyu teaffün ettireceğinden maada suyun ecsat üzerine olan tesirâtı onların tefessühünü (çürümesini) dahi tehir eder.

Umumî hendekler yapılmalı ve toprak behemehal hendek dahiline konacak ecsadın en üst sırası zemini tabii tesviyesinden lâakal iki metre aşağıda bulunacak bir umkta hafr edilmelidir. Eğer mümkün ise cesetlerin en son tabakası sönmemiş kireç veya kömür veyahut kok kömürile setr olunmalıdır.

Telef olan hayvanat dahi aynı usul ve kaideye tevfikân defin olunurlarsa da bunlar ihrak dahi edilebilirler.

Muhasemattan bir az zaman sonra meydanı muharebenin defi teaffünü vazifesi kaideten ciheli askeriyenin idare ve nezareti altında olmak üzere menzil kumandan veya menzil müdürleri tarafından teşkil edilecek hıfzıssıhha komisyonlarına tevdi ve havale olunur.

Tathir komisyonlarının vazifesi hastahanelerin ve seyyar hastahane ittihaz edilen hanelerin ve eşyanın ve melbusatın ve yatak takımlarının ilâh... taaffünlerini defi ve izale ve yemeğe ve içmeğe kullanılan suları tasfiye ve her nevi kırıntı ve süprüntülerin ihrak olunmasına dikkat ve nezaret etmektir.

Meskenlerde kükürt buharı ve defî taaffün için de muzadı taaffün olan (klorkils) (kibritiyeti hadid) ilâh... mevad istimali faidelidir.

Melbusatla umumiyetle giyeceğe müteallik şeylerin ve yatak takımlarının tathiri için geride bulundurulacak olan müteharrik tebhîr (ütü) makineleri kullanılır.

Harokâtı harbiye esnasında veya andan sonra bütün muharebelerin bais olabileceği telefattan ziyade vefiyata sebep olabilecek olan (tifo) ve (hummai tifoidi ve çiçek) gibi ileli müstevliye ve emrazı sariye tohumunun mahvı için elden gelen şeyin hiç birini diriğ etmemelidir.

İkinci fasıl

Kıtaatı askeriye nezdinde bulunması lâzım gelen etibba

Madde 87 — Her bir alaya alay tabibi namile birinci taburlara ümeradan biri tayin olunur. Alayın hidematı sıhhiyesi hakkında bilcümle evamir anın tarafından ita olunacağı gibi alayda mevcut olan memurini sıhhiye dahî anın kumandası altında bulunur. Piyade ve topçu ve sair taburlarda binbaşî veya küçük rütbede bulunan etibba alay tabibleri misillü taburları dahilinde ifayı vazife ederler.

Kıtaatta bulunacak malzeme

Madde 88 — (1) Her piyade taburu ve suvari alayında ecza sandıkları bulunmak iktiza eder. İşbu sandığın muhteviyatı cetveli mahsusunda gösterilmiştir.

(2) Sunufu muhtelife enkân ve ümera ve zabitanile memurin ve efradın yanlarında bir timar paketiği bulunması muktazidir ve bunun muhteviyatı da cetveli mahsusunda zikredilmiştir.

Teskerelerde mevcut olan edevatı timariye çantasının muhteviyatı

Madde 89 — Aded

- 1 Armudiyüşşekil kış liğenciği
- 1 **Melbusat kat'ına mahsus makas**
- 2 Cımbız (Pean melkatı)
- 4 Beş metre tulünde ve yedi santimetre arzında sargı
- 1 İğne kutusu (3 toplu ve 10 kancalı iğne)

Aded

- 2 Otuz santimetre tulünde ve 20 santimetre arzında ince tahta çenberden cebair

Bundan maada efrad üzerinde bulunan timar paketçiği vasıtasile edevatı tımariye daha ziyade tevsi edilir. Teskerecilerin hizmeti mecruhini sürati mümkünine ile etıbbaya sevk etmek yani sargı mahalline götürmektir. Teskereciler tulü müddet imtidat edici timar ile vakit geçirirlerse yani kendileri tedaviye teşebbüs ederlerse mecruhine iyilikten ziyade anları muhtarip edeceklerinden anları hemen timar mevkiine sevk etmelidir.

Mecruhının yaralarına teskerecilerin parmaklarının ve mendillerinin temas etmesiyle hayatları tehlikeye düçar olacağından bunların yalnız kendilerinde mevcut olan sirke şişelerinde bulunan sirkeden bir miktar ita etmek ve su vermekle iktifa etmeleri iktıza eder hatta yaralardaki kanları silmek ve ecsamı eenebiyeyi ihraç etmekle dahi mükellef değildirler.

Bir yaralının esvabını çıkarmak için evvelâ yaralı olmıyan tarafın elbisesini çıkarmalıdır ve buna mümasil melbusatın kanlı olan tarafını mümkün olduğu kadar yara ile temasa getirmemelidir.

*Bir piyade alayında mevcut olması lâzım gelen
etibba ve hademe ve teskereci*

Madde 90 -- Neferen

- 1 Alay sertabibi (Bu zat birinci taburun tabibidir)
3 Diğer üç tabur için etibba
16 Timarcı hademe (bunun dördü onbaşı olacaktır)
128 Teskereci (bunlardan biri çavuş ve dördü onbaşı olacaktır.)

Vasatî olarak bir taburda

- 1 Tabib
4 Timarcı hademe (biri onbaşı)
32 Teskereci

Taburda muktazi alât ve edevat

Madde 91 — Aded

- 1 Timarcı çantası
- 2 Ecza ve sargı sandığı
- 8 Teskere
- 32 Teskercilerin kollarına bağlanacak kırmızı şerit
- 12 Hilâlihmer işareti
- 10 Hademe ustuncu
- 10 Çinko kova

Süvari alayında

Madde 92 — Neferen

- 2 Tabib
- 1 Timarcı hademe (bunun biri çavuş)
- 16 Teskereci

Aded

- 1 Heybe
- 2 Ecza ve sargı sandığı
- 2 Eczayı haytariye sandığı
- 4 Teskere
- 10 Kola takılmak üzere hilâlihmer işareti
- 4 Hademe ustuncu
- 8 Çinko kova
- 16 Teskercilerin kollarına bağlanacak kırmızı şerit

Bir sahra bataryasında

Madde 93 — Alelûmum topçu taburunda bir tabib bulunur.

Neferen

- 53 Timarcı hademe (bunun biri çavuş) — Topçu taburunda
- 8 Teskereci (biri onbaşı) — » bölüğünde

Aded

1	Tımarcı çantası	—	Topçu bölümünde
2	Ecza ve sargı sandığı	—	» taburunda
2	Teskere	—	» bölümünde
12	Hilâliahmer kol işareti		
10	Çinko ostoncu }	—	» bölümünde
8	Çinko kova }		

Nişancı ve istihkâm taburlarile telgraf bölüklerinin sıhhiye memurin ve edevatı piyade taburlarında olduğu gibi olup cebel ve obüs bataryalarında ise sahra bataryalarının tamamen aynıdır.

Birinci hat seyyar hastahanesi

Madde 94 — Harekette bulunan her bir kol orduda mevcut olması iktiza eden üç birinci hat seyyar hastahanesinden her bir piyade fırkası için sureti daimede bir aded ita olunup üçüncüsü ise topçulara verilerek umum kumandanın tahtı nezaretinde bulunur ve her bir birinci hat seyyar hastahanesi dört yataklıdır.

Eşhas ve edevat

Bundan maada :

Neferen

1	Tabibi evvel	
5	Tabib	(Bunların biri operatör olacaktır)
3	Eczacı	
2	İmam ve gassal	(Taburlarda bulunan tabur imamları vasıtasile icra olunmalıdır)
12	Tımarcı hademe	(Bunların ikisi çavuş ve ikisi onbaşı)
100	Teskereci	(Bunların dördü çavuş ve yedisi onbaşıdır)

Aded

4	Ecza ve sargı sandığı
---	-----------------------

Teskereci bölümü zabitan vesairesi

Neferen

1	Yüzbaşı
2	Mülâzım (biri evvel biri sâmi)
1	Bölük emini
10	Saka

Neferen

- 24 Mekâreci neferatı (iki mekâreye bir nefer ve kakule ve litiyer tahmil edilmiş mekârilerin beherine bir nefer hesap edilmiştir)
Hastahanenin muhafazası için fırka kumandanının tensibile süvariden münasib kuvvette muhafız müfreze tayin edilir.

Aded

- 23 Teskere ve 23 çift teskere { İşbu arabaların beherinde iki yatar kayışı } hasta bulunduğu gibi iki aded faz.
2 İki beygirli sıhhiye arabası { la teskere de bulunur.

Mezkûr 23 teskerenin nakli için ya iki mekâri veyahut tek beygirli bir araba.

4 Litiyer

4 Kakule

4 Teskere vaz'ına mahsus iki tekerlekli el arabası cetvelde gösterilmiştir.

Re's	Hayvanat	
	Aded	Aded
53 mekâri hayvanatı (bunlardan dört hayvanın kuvvetli ester olması lâbüddür)	2 Ecza ve sargı sandıkları için	3 Karyola teferruatı
	2 Teskereler için	5 Çadırdan maada eşya ve saire
	2 Litiyerler için	10 Saka hayvanı
	2 Kakule için	7 Edevatı tımarıye sandıkları için
	4 Teskere vaz'ına mahsus iki tekerlekli el arabası	8 Alâti cerrahiye sandıkları için
	1 Ameliyatı cerrahiye masası için	7 Çadır ve eşya ve saire için
		53

11 Binek memurini sıhhiye için

Eşyayı saire atide cetveli mahsusunda gösterilmiştir.

Üçüncü fasıl

Birinci hat seyyar hastahanesinin sureti istihdamı

Madde 95 — İktizasına göre her bir birinci hat seyyar hastahanesi ikiye taksim olur birinci hat seyyar hastahanesi muharebe olduğu vakit fırkayı takib eder ve mecruhın vukuunda derakab işe başlar.

Bir kere birinci hat seyyar hastahanesi hizmete bedettikte taburlar

sargı mahalli faaliyetlerini terk edip anların etibba ve sairesi birinci hat seyyar hastahanesinin etibbasile birlikte hizmet ederler ki bu halde anların kuvveti tezayüd etmiş olur.

Fakat etibbayı mumaileyhimin mahalli mezburdan avdet etmeleri lâzım geldiği takdirde taburlarına avdet ederler.

Birinci hat seyyar hastahanelerinin harekâtı ve ikiye taksimi hakkında olan evamir buldukları fırka kumandanları tarafından ita olunup fakat şu kadar ki fırka kumandanları işbu evamiri fırka sertabibi vasıtasile ita eder.

Topçu fırkasına mahsus olan işbu birinci hat seyyar hastahanesinin kumandası dahi piyade fırkasındaki gibidir. Birinci hat seyyar hastahanesinin hizmeti etibbası ve diğer muavin eşhas ve malik olduğu evdat ile birinci hat seyyar hastahanesi sargı mahallini teşkil etmek ve teskereciler vasıtasile de mecruhini bulup sargı mahalline isal eylemektir.

Birinci hat seyyar hastahanesi sargı mahallinin intihabı

Madde 96 — Birinci hat seyyar hastahanesi sargı mahallinin tayini fırka kumandanı ve fırka sertabibi marifetile olur. Maamafi mezkûr mevki hattı harpten ziyadesile geride bulunmayıp kaideten kurşun menzili ve mümkün olduğu takdirde top menzili haricinde tesis olunur. Mevkii mezkûrun intihabında eğer bir köy veyahut münasip bir mahal bulunmazsa su bulunan mahallin (çay ve nehir gibi) kurbünde intihab edilir ve keza kalabalık ve mümerrinas olmıyan tarik kurbünde tesis olunmalıdır. Ordu ziyade ilerlerse birinci hat seyyar hastahanesi sargı mahallile beraber birinci hat seyyar hastahanesinin bir kısmı ilerlettirilir. İcrayı ameliyata elverişli bir bina mevcut olmazsa ameliyat çadırları rekzedilir. Mevkii mezkûrenin nerelerde bulunduğu malûm olmak için hilâliahmer bayrakları talik etmek lâzım gelir.

Birinci hat seyyar hastahanesi sargı mahallinde hidematın sureti taksimi

Madde 97 — Sargı mahallinde hidematın sureti icrası fırka sertabibi tarafından veyahut birinci hat seyyar hastahanesi tabibi evveli tarafından emir olunur. Mevkii mezkûr için iktıza eden eşhas ile edevatı tumarıye birinci hat seyyar hastahanesi kumandanı tarafından ihzar edilir. Sargı mahallerinde mecruhın muayene edilip sargıları sarıldıktan sonra

ileriye talik olunması kabil olamıyan ameliyat icra olunur ve mecruhin geriye sevk olunmak için ihzar edilir.

Birinci hat seyyar hastahanesi sargı mahalli üç kısma taksim olunur. Birincisi mecruhini ahz ve kabul ikincisi tımar ve üçüncüsü ameliyat kısmıdır. İşbu taksimat her birerleri muhtelif hidematta bulunacakları için müsteid etibba ve alât ve edevatı tımariyeye ihtiyaç mes eder. İşbu taksimatta hidematı muhtelif icra olunabilmek için yekdiğerine mücavir bulunmaları lâzım gelir.

Birinci hat seyyar hastahanesinin mecruhini ahz ve kabul etmesi

Madde 98 — İşbu kısım vürud eden yaralıları kabul edib anları güzelce vazettikten sonra (iktızasına göre yarayı görmek için libası kat' olunarak meydana çıkarılır) ne gibi tedavi ve tımara ihtiyacı olduğu tayin edilir. Bu halde ameliyatı mühimme yapılması muktazi olan mecruhin ile gayet muhtelit sargıların vazı lâzımgelen yaralıları ikinci veya üçüncü taksimata gönderilir. Hafif derecede olan yaralıları iktıza eden ve çok imtidad etmeyen sagir ameliyat etibba tarafından icra edildikten sonra lâzım olan sargıyı sararak hafif yaralı yaralıları için tahsis olunan ve hastagân içtima mevkiinde bulunan tabibe sevk edilir. Bu mümkün olmadığı takdirde birinci hat seyyar hastahanesi sargı mahalli kurbünde bir diğerk mevki tayin olunur ki bu vasıta ile birinci kısımda yaralıların izdihamından dolayı etibbanın hizmetlerine muhalefet edilmemiş olur.

Birinci hat seyyar hastahanesinin tımar ve sargı kısmı

Madde 99 — İşbu kısımda hizmet gayet ağır yani kesri izam halâtı olup ta orada derakab peter ameliyatı ve buna mümasil ameliyat icra olunamıyanlar olursa edilecek tedbir lâzımgelen sargıları sarmaktan ibarettir ki bu halde yaralıların sevki için yaralı olan azanın yerine sabit durabilmesi ancak bu vasıta ile temin edilmiş olur. Bu hal azayı süfliye ve alelhusus cümlesinden evvel azmı fahzın kesrinde yapılması iktıza eder.

Birinci hat seyyar hastahanesinin ameliyat kısmı

Madde 100 — Burada yaralıların ikinci hat seyyar hastahanelere sevkinde fevt olmak tehlikesine düçar olmamaları için lâzımgelen ameli-

yatı kebire icra edilir. İşbu ameliyat şerayini kebirden vukuua gelen enzefede şıryanı bağlamak ve ünbubei havaiyenim kat'ında hançerenin ve şıryanı sezenin zedelenmesinden lüzumlu ve buna mümasil olan ameliyatlardır.

Cümlesinden evvel gülle vasıtasile kol veya ayak koparılarak sureti mutlakada icrası lâzımgelen betr ameliyatı yapılmalıdır. Zira ameliyatı mezkûrenin icrası geride bulunan ikinci hat seyyar hastahanelerinin gayet uzak olup ta mecruhun mahalli mezkûra gidinceye kadar fevtolması tehlikesine mahal kalmamış olur.

İşbu muhtelif taksimatta ameliyat icra olunan yaralıları ılsak olunan sargıya bir sagir mukavva yafta talik olunmak iktıza eder. Yaftanın üzerine hastanın ismi ve yaranın neden ibaret olduğu ve ne gibi muamelelâtı cerrahiye icra olunduğu ve sevk olunmağa kabiliyeti ne derecede idiği tımar eden etubba tarafından tahrir ve imza edilerek sevk olunmalıdır ki bu vasıta ile yaralıları bir çok kereler muayene edilmekten muhafaza edilmiş olur.

İşbu levhanın rengi hastahanedeki tedavi olunması muktazi olan mecruhinde beyaz olup hiç bir mazarrat iras etmeksizin daha geriye sevk olunabileceklerin levhaları dahi kırmızı olur. İstirahat zamanında yani muharebe olması muhtemel olmadığı vakit birinci hat seyyar hastahanesindeki hademe hastaları ikinci hat hastahanelerine sevk etmeğe memur olurlar. Kezalik işbu birinci hat seyyar hastahanelerinin etubbasına ve hastahane hizmetçilerine saireye dahi diğer hastahanedeki hizmet etmek üzere emir ita olunur.

DÖRDÜNCÜ FASIL

İkinci hat seyyar hastahanesi

Madde 101 — İşbu hastahaneler esnayı harpte taburların arkasında olan sargı mahallinden ve gerek birinci hat seyyar hastahanelerinin sargı mahallinden gönderilecek yaralıları ve lüzumu takdirinde hastagâni dahi kabul eder. Mezkûr hastahaneler mümkün mertebe mevakii harbiyeye karib bir yerde tesis edilir.

Nizamiye ve redif ve ilâve piyade ve süvari ve topçu fırkalarından beheri için yüzer yataklık ikinci hat seyyar hastahanesi ita edilir.

Herbir ikinci hat seyyar hastahanesinde muktazi olan eşhas ve edevat

Madde 102 —

Neferen

		Aded	
1	Tabibi evvel		
2	Operatör	4	Ecza ve sargı sandığı
4	Tabib	2	Teskere vazına mahsus iki tekerlekli el arabası
1	Hastahane müdürü		(Cedvelde gösterilmiştir)
	Yüzbaşı		
2	Eczacı	1	İmdad tomarı
1	Vekilharç mülâzımısani		
1	Kâtib muavini		
1	Esvab emini mülâzımısani		
3	Hastahane ser hademeleri		
33	Askerî hasta hademesi		
20	Tımarcı hademe		
2	Çavuş		Hayvanat [*]
3	Aşçı ve muavini (Havancı)	2	Ecza ve sargı sandıkları için
		2	Teskere vazına mahsus iki tekerlekli el arabası
2	Aşçı ve muavini	1	Ameliyat masası
57	Mekârici neferatı	25	Karyola nakline mahsus
2	İmam gassal ve muavin gassal	15	Karyola fanilâları «alt ve üst»
10	Saka	10	Saka
		7	Edevatı tımarîye ve imdad tomarı
		8	Alâtı cerrahiye
		15	Matbah ve hastahaneye müteallik sair eşyanın nakline mahsus
Aded			
123	Mekâri hayvanatı [*]	38	Çadır eşya vesaire için

123

- 1 Hastagân arabası : Bunların yerine birinci hat seyyar hastahanesinde beyan olunduğu veçhile litiyer ve kakule vesaire dahi istimal olunur. İşbu araba birinci hat seyyar hastahanesine mahsus olan arabanın aynıdır.

Hastahänenin muhafazası için fırka kumandanının tensibile suvariden münasib kuvvette muhafız müfreze tayin edilir.

12 Memurini sıhhiyenin hayvanatı.

Her bir hastahane iktızasına göre ikiye taksim olunup ayrıca hide-matta istihdam olunurlar. Taksimatı mezkûr umum kumandan veyahut fırka kumandanları emri üzerine fırka etibbası tarafından icra olunur.

Seyyar hastahanelerin tul müddet baki kalması elzem olduğu halde anın mevkii hattı harbin kurbünde olmayıp baraka ve çadırlar ile tevsi edilmesi mümkün olan bir mahalle koymalıdır. İşbu hastahanelerin mevkii hakkında tahtı nazara alınması icab eden keyfiyet hastahane haline konulacak binanın elverişli olması ve içmek için güzel su bulunması hususlarıdır.

Köylü arabalarının istihdamı

Madde 103 — Mütemediyen vürud edecek olan yeni mecruhine yer vermek ve hizmeti sıhhiyenin sureti muntazamada cereyanına bir mani teşkil etmekte olan her nevi kalabalık ve izdiham vukuuna bir sed çekmek için ikinci hat seyyar hastahanelerini ve hususile birinci hat seyyar hastahanelerini mümkün olduğu kadar serian tahliye etmek yani mecruhini naklelemek icab eder.

Hafifce surette yaralanan mecruhinin esterlere mahmul kakule ve litiyerler vasıtasile nakli mümkün ise de yatmağa mecbur olan mecruhini nakil için memleket dahilinde tekâlifi harbiye suretinde toplanmış her nevi arabalara müracaat etmek mecburiyeti hasıl olduğundan bu babda küçük büyük yük arabaları ile Rumelinin sinem tabir olunan arabaları ve muhacir yük arabaları ve kuru ot arabaları ile vilâyatı şahanede köylerde müstamel daha sair enva' arabaların kısmı azamı pek ziyade suhuletle tertib ve tanzim olunabilir.

Yaylı olmayan işbu arabalarda elâstikiyetin fıkdanını bertaraf etmek ve mecruhini sarsıntıdan hasıl olacak kaza ve ağırlardan muhafaza etmek için muvaqqat askı sistemine müracaat olunur. Bunun için yüklü olan teskereleri ya ipler veyahut müteharrik dört aded yay vasıtasile asmak icab eder.

Sucuk şeklinde bulunan işbu dört aded yay veya zenberekler bir uçları ile demir bir halka vasıtasile arabanın sürme veya dayar tabir olunan ağacına ve diğer uçları ile ikişer olarak teskerenin vazına mahsus olan traverse merbuturlar.

İşbu traversler müteharrik olup üzerlerinde bulunan teskerenin

yaılar vasıtasile tadil olunur bir gidip gelme hareketi icrasına müsaade ederler.

Arabalara tahmil edilecek mecruhini güneşten ve yağmurdan ve tozdan muhafaza etmek için o veçhile tanzim edilen arabaların üzeri setr olunmak icab eder. Bunun için arabanın sürme veya iki yan ağaçlarına kolaylıkla eğilir ağaç dalları raptettikten sonra boş kalan nihayetlerini bir kubbe teşkil etmek üzere birleştirmeli ve hepsinin üzerine bir bez veya sair gûna örtü koymalıdır veyahut öküz arabalarında yapıldığı gibi çenberler tertib etmeli ve bunların üzerini bir hasır ile örtmelidir.

ZEYL

Mevakii harbiyede suyun tahlili

Mevakii harbiyede suyun tahliline dair medhal

1 — Mevkii harpte suyun tahlili zımında kullanılan usuller esasen derununda mevcut olan mevaddın kemmi olarak tayinine kâfi değildir ise de kabili istimal olup olmadığını takdir için kâfi ve vafidirler.

2 — Tahlili mâ kaidei umumiye üzerine yalnız bir menbaın müddeti medide istimali ve askerın bulunduğu mahallin konak ittihaz edilmesi velhasıl buna mümasıl halâтта icra olunup fakat bir suyun evsafı lâtifesiinden bir az şüphe olunduğı takdirde derhal tahlilini icradan istinkâf olunmamalıdır.

3 — Tahlilât: Sıhhiye müfrezeleri nezdinde icra olunurlar. Müf-reze reis etıbbası maiyetlerindeki eczacıya bu vazifenin serian icrasını emrederek suyu gönderene neticei tahlili derakab göndermeli.

Tahlilât tabiatlarına göre tahminen bir saat kadar imtidat etmez.

Miyarat ve alât ve edevatı lâzıme

Her bir ikinci hat seyyar hastahanesi nezdinde tahlili mâ için ber-veçhiati mevaddan mürekkep bir miyar sandığı bulunmalıdır.

A — Miyarat

100 santimetre mik'ab istiab eden ve ağızları cam tapalı şişeler dahilinde bulunacak mevad şunlardır:

1 — Fevki manganiyeti potası mahlûl. [0,216 miligram bir litre su 1/100] işbu mahlûlü müddeti medide durduğı takdirde evsafı terkibiyesi münasebetile çabucak tagayyür edeceğinden derhal tazelemek için tedarikâтта bulunmalıdır. Aynı hal hamızı humaz mahlûlü (numara 3) ve Nesler miyarı (numara 7) hakkında dahi caridir.

2 — Sabun mahlûlü, bu mahlûlün (2,4) santimetre mik'abı mik-darı (8,8) miligram kadar fakmiyeti kils tersib eder.

3 — Hamızı humaz mahlûlü. [(0,63) gram bir litre su 1/100].

4 — Kloropotasyom mahlûlü. [0,03 gram klor bir litre su],

Elli santimetre mik'abı istiabında bulunan şişeler derununda ber-veçhiati miyarat bulunacaktır:

5 — Hamızı kibrit. [(1,840) sıkleti izafiyesinde olup hamızı azot-tan âri].

Hamızı azot. Bu dahi (1,185) sıkleti izafiyesinde bulunacak.

7 — Nesler miyarı terkibatı:

İyodopotasyom 7 gram,

Maı mukatter 70 gram,

İşbu mahlûle şeffaf kaldıkça klorusanii zeybak mahlûlü ilâve edilir fakat teressüp husule geldikte anın halli için bir mikdar iyodopotasyom ilâve olunur. İşbu mayie (20) gram iyodopotasyom ilâvesinden sonra (250) santimetre mik'abı oluncaya kadar maı mukattar ilâve edilir.

8 — Amidonlu iyodututya mahlûlü. (1 : 5) terkibatı berveçhiatidir:

İyodututya 11 kısım

Klorututya 10 kısım

Maı mukattar 40 kısım

Nişa 2 kısım

9 — Azotiyeti fıdda mahlûlü. Mahlûl (1 : 20) nisbetinde buluna-caktır.

10 — Kloru amonyak mahlûlü. Litrede (0,004) gram amonyak bu-lunacak.

11 — Azotiyeti potası mahlûl. Litrede (0,0024) gram.

12 — Brüsin mahlûlü. [(1 : 800) maı mukattar].

13 — Azotiyeti potas mahlûlü. Litrede (0,04) gram.

B. Alât ve edevati lâzıme

14 — (150) santimetre mik'abı istiabında bir zücac balon.

15 — Ayaklı ve ağzı zücac tıpalı ve (75) santimetre mik'abı istia-bında ve (40) santimetre mik'abı mahalli işaretili bulunacaktır.

16 — Suyun acılığının derecesini tayin için müstamel damlalık büret (hidrotimter)

17 — On santimetre mik'abı istiabında damlalık bir büret.

18 — Bir tane dereceli ve ayaklı miyar kadehi.

19 — Lâmba fitilleri ile güzelce sarılmış ve muhafaza edilmiş altı aded adi miyar kadehleri.

20 — Üç aded cam çubuk (bunlardan birinin ucu sivri).

21 — Bir aded plâtina levha.

22 — Bir aded beyaz porselen kapsül.

23 — Bir aded miyar kadehlerini koymak için sehpa.

Ameliyatın icrası

1 - Muayene ve tahlili matlup olan sudan bir mikdarı evvelce güzelce yıkanmış ve tahlil olunacak su ile de keraren çalkalanmış olan bir cam bardak derununa vazolunur.

2 — Eğer su tortu veya saireden dolayı bulanık ise berrak olmazdan evvel tahlil etmemelidir. Süzmek suyun berraklanmasını tacil eder.

3 — Eğer tahlil olunacak su havas ile muayenesinde ademi istimaline dair bir şey göstermezse olhalde bilkimya tahliline mübaşeret olunur.

4 — Miyar borularını teshin iktıza ettiği takdirde icraata suhulet olmak üzere unklarına bir kâğıt parçası sararak tutulması teshil edilir.

Ecsamı uzviye üzerine taharri ve tahlil

1 — Muayenesi matlup olan sudan elli santimetre mikâbı evvelce güzelce yıkanmış ve maı mukattarla çalkalanmış zücac balon derununa vazolunur. (Edevatı teamülü kimyeviye bahsinde beyan olunan (14) numaralı zücac balon)

2 — Anın üzerine üç santimetre mikâbı sulandırılmış hamızı kibrit (1/20 hamızı kibrit ve 2 santimetre mikâbı maı mukattar) ilâve olup badehu [numara (17) edevatı teamülü kimyeviyede zikrolunan] büret vasıtasile beş santimetre mikâbı fevki manganiyeti potas mahlûlüne vazolunur. Badehu balon 10 dakika kadar teshin olunarak üzerine beş santimetre mikâbı da hamızı hummaz dökülür. [Teamülü kimyevî bahsinde beyan olunan üç numaralı mahlûl]. Şimdi balonun muhtevisi rengini tamamen zail edip şeffaf oluncaya değin çalkalanır. Ve yine büret vasıtasile fevki manganiyeti potas mahlûlünden hiç olmazsa beş dakika imtidad edebilen hafif kırmızı renk husule gelinceye kadar damlatılır.

3 — İmdi sarfolunan fevki manganiyeti potas mahlûlünden kullandığımız beş santimetre mikâbı hamızı hummaz mahlûlünü tarhettiğimizde mütebaki kalan kesir su derunundaki mevad ve anasını uzviyeyi tah-

miz için icab eden fevkı manganiyeti potas mahlûlünün miktarını ima eder.

Meselâ:

Lieclilmuayene alınan suyun miktarı 50 santimetre mikâbı

bunun üzerine konulan fevkı manganiyeti potas mahlûlü 5 » »

» » » hamızı hummaz mahlûlü 5 » »

Badetteshin tekrar damlatılan fevkı manganiyeti potas mahlûlü 2,5 santimetre mikâbı.

Olhalde tekmil kullanılan fevkı manganiyeti potas mahlûlünün miktarı:

$$5 + 2,5 = 7,5 \text{ santimetre mikâbı}$$

5 santimetre mikâbı = $5/2,5$ santimetre mikâbı hamızı hummaz mahlûlünün miktarı santimetre mikâbı mütebaki fevkı manganiyeti potas mahlûlü olup yüz santimetre mikâbı su derunundaki mevaddı uzviyeyi tahmiz için iktıza eden fevkı manganiyeti potas mahlûlünün miktarı beş santimetre mikâbı olduğu tezahür eder. Müdekkikane yapılmış olan fevkı manganiyeti potas mahlûlünün on santimetre mikâbı derununda tamamen (3,16) kısım sulb fevkı manganiyeti potas bulunduğundan olhalde yüz santimetre mikâbı su $\frac{5 \times 3,16}{10} = 1,58$ veyahut 100.000 kısım su mevaddı uzviyesinin tahmizi için (1,58) kısım fevkı manganiyeti potas istimal olunmuştur.

4 — Fevkı manganiyeti potas mahlûlü sehilütagayyür mevaddan ise de fakat kâmilten kabili istimal bir halde olamaz. Zira bir hamızı hummaz mahlûlü ile tecrübe olunarak muhteviyatı gayri kabili tagayyür fevkı manganiyeti potas vasıtasile tekraren tashih olunabilir. Şöyle ki: (45) santimetre mikâbı su beş santimetre mikâbı hamızı hummaz mahlûlü ile kaynatıncaya kadar teshin edilip üzerine ta hafif kırmızı renk hasil olup sabit kalıncaya değin ne miktar fevkı manganiyeti potası mahlûlü ilâve olunması lâzımgeldiği müşahede olunur.

(100.000) kısım su dahilinde mevcut olan mevaddı uzviyenin tahmizi için muktazi olan fevkı manganiyeti potasın tahavvülâtını hamızı hummaz mahlûlü ile tayin etmek için beş santimetre mikâbı hamızı hummazı tahmiz için kullanılan fevkı manganiyeti potas mahlûlünden hamızı hummazın miktarı tarh ve mütebaki kesir 3,16 S 2 ile darp olundukta [buradaki S on santimetre mikâbı hamızı hummaz mahlûlünü istiaba kâfi manganiyeti potas mahlûlünün santimetre mikâbı olarak miktarını ima eder.]

Hamızı azotun taharrisi

1 — Bunun kemmî olarak taharri ve izharı fevkalâde kalil olarak bir mahlûl derununda olduğu takdirde bile hamızı kibriti kesif muvaci-hesinde brüsin mahlûlünü aşikâr surette kırmızıya telvin etmesi esasına müsteniddir.

2 — Usulü muayene berveçhi atı suretle icra kılınır: Üç damla ka-dar tahlili matlup olup sudan bir porselen kapsül derununa damlatarak anın üzerine de üç damla brüsin mahlûlünden koyup hamızı kibriti kesifi damlatılır.

3 — Eğer su derununda oldukça çokça hamızı azot mevcut ise dera-kab mayi aşikâren kırmızıya televvün eder.

4 — Yapılan miyarın kontrolü zımnında (eczayı teamülü kimyeviye cetvelinde (13) numara ile zikrolunan) azotiyeti potas mahlûlünden üç damlasını brüsin mahlûlünün üç damlasile karıştırarak ve üzerine de hamızı kibriti kesifi damlatılır.

Tecribe olunan mayiden tabîi suda daha kuvvetli bir teamül mü-şahede olunursa olhalde mezkûr suyun hamızı azotu havi olduğu tebey-yün ederek şürbü menedilir.

Kesif hamızı kibrit her tecrübeden evvel brüsin mahlûlü ile saf olup olmadığı (hamızı azotun mevcut olmaması) tecrübe edilir. Mevcut olan hamızı azotu teshin vasıtasile tebid etmek icabeder.

Hamızı azotinin taharrisi

1 — Bu hamızın taharrisi hakkında yapılan miyar, saib halinde bu-lunan hamızı mezkûrun hamızı iyodu mâdaki iyodu tefrik ve serbest haline irca ve bu da bir mahlûlü nişâi muvacehesinde icra kılınarak nişastanın mavîye televvün etmesi esasına müstenid ve on milyonda bir nisbetindeki hamızı azotiyi bile irae ve izhara kâfidir. Yalnız şu kadar ki amelîyatı eş'îai şemsiyenin doğrudan doğruya tesir ettiği mahallerde icradan istinkâf olunmalıdır. Zira yalnız bu şuâ iyodu serbest haline ir-caa kâfidir.

2 — Amelîyatın icrası berveçhiati ifa kılınır: Muayenesi matlup olan sudan (18 numaralı edevatı teamülü kimyeviyeinin) dereceli miyar kadehi vasıtasile yirmi santimetre mik'abı ahzolanup adi miyar şişesi derununa vazolanur. Bunun üzerinde bir santimetre mik'abı kadar iyodu tutya mahlûlü nişaisi ile yarım santimetre mik'abı kadar sulu hamızı kibrit (3 santimetre mik'abı mat mukattar bir santimetre mik'abı ha-mızı kibrit) ilâve ederek çalkamalı. Eğer bir müddet sonra mayiin rengi değişir ise hamızı azotinin mevcudiyetine hükmolunur.

3 — Eğer hasıl olan televvün koyu mavi olursa müsaade olunacak

mikdardan ziyade hamızı azotinin vücudu tebeyyün edeceğinden şürbüne müsaade olunmaz.

4 — Ve fakat mavi renk pek hafif ve yavaş yavaş tahassül ederse o halde muayeneyi teccid ve tekid ile mayiin şürbüne müsaade olunacak televvünün hududunu bulmak için birde kontrol muayenesi icra olunur. Yani bir kadeh derununa (19) santimetre mik'abı mai mukattar ile bir santimetre mik'abı (11 numaralı ayar) azotiyeti potas mahlûlünden vaz edip üzerlerine bir santimetre mik'abı iyodu tutyâ mahlûlü nişaisinden ve yarım santimetre mik'abı sulandırılmış hamızı kibrit. Vaz edip çalkalanır. Aynı zamanda tahlili matlûp olan sudan bir ikinci tecrübe daha ihzar edilerek her ikisini de badettahrik yan yana bir beyaz kâğıt üzerine vaz ile müşahede olunur.

5 — Eğer kontrol için yapılan mahlûttaki renk diğerinden daha açık olursa o halde tahlili matlub olan sudaki hamızı azotinin mikdarı müsaade olunacak mikdardan ziyade olduğundan şürbüne müsaade olunmaz.

Amonyak taharrisi

1 — Yirmi santimetre mik'abı kadar tahlili matlub olan sudan ahzolanup üzerine yarım santimetre mik'abı (Nesler) miyarından kolanur (7 numaralı miyara müracaat).

2 — Eğer koyu sarı veya kırmızımsı bir renk veyahut da büsbütün kırmızı bir teressüb hasıl olursa (iyodu amonyakı zeybak) amonyağın çok mikdarda mevcudiyetine hükmolunur.

3 — Suda amonyağın mevcudiyeti halinde hangi dereceye değin sıhata muzır olmadığının haddini tayin için berveçhiati tecrübeye müracaat olunur şöyleki: On dokuz santimetre mik'abı su derununa cetvelde mevcut olan (10 numaralı) kloru amonyak mahlûlünden bir santimetre mik'abı kadar damlatarak ve onun üzerine (Nesler) miyarından yarım santimetre mik'abı koyup tahassül eden televvünü evvelce muayene olunan suyun (Nesler) miyarile husule getirdiği renkle mukayese ederek eğer suyun rengi kontrol mahlûtundaki renkten daha koyu olursa olhalde o suyun şürbü müsaade olunamayacak derecede amonyağı havi olduğu tezahür eder.

4 — Eğer su tecrübe edilmezden evvel mülevven bulunursa bu keyfiyeti dahi nazarı dikkatten dur tutmıyarak yalnız kırmızı bir rengin husulü bizce itayı hükme vesatet edecektir.

5 — Eğer suyun çok mikdarı kils ve magnezyayı havi ise (Nesler)

miyarile muamelesinde bir teressüb hasıl olur ki amonyağın ademi mevcudiyetinde ve su zaten renksiz olduğu takdirde rusubu mezkûr da beyazdır.

6 — Muayene olunan su gayet cüz'î mikdar amonyağı havi ve su dahi aşikâr surette mülevven olursa (Nesler) miyarının husule getirdiği sarımtarak teressüb mutlaka amonyağın vücuduna delil addolunmamalıdır. Zira levni mezkûr sudan ve bahusus suyun havi olabileceği humzu hadiddeden neşet edebilir. Anın için mutlaka kırmızı teressübün tahassül ve teressübüne intizar etmelidir.

Klor taharrisi

1 — Tahlili matlûp olan sudan yirmi santimetre mik'abı mikdarını biraz hamızı azotla tahmiz ve on damla kadar azotiyeti fıdda mahlûlile muamele etmelidir. Eğer suda hiç bir teressüb husule gelmezse derununda klor mevcut değildir. Az mikdarda klor mevcut ise leheniyüllevn bulanıklık husule gelip eğer ziyade olursa calihalar tevellüd eder.

2 — Mevcut olan klorun derecei hududunu tayin için elimizde mevcut olup yüz bin kısım mayide üç kısım kloru havi olan kloru potasyom mahlûlünden yirmi santimetre mik'abı kadarını tıpkı balâda suyun muayenesinde zikrettiğimiz veçhile hamızı azot ve azotiyeti fıdda ile muamele ederek husule gelen bulanıklık veya teressübü suda hasıl olan teressüb ile mukayese ettiğimizde nisbeten mevcut olan mikdar klor takdir olunur.

Kils ve magnezya emlâhının taharrisi

A — Alelûmum salâbeti mâ tayini —

1 — Zamanın müsait olmadığı halâтта salâbeti mecmua tayini icrasile iktifa kılınp ve fakat halâtı sairede hamızı kibrit tayini de nazarı dikkate alınarak salâbeti daimenin tayin ve takdiri icab eder.

2 — Yetmiş beş santimetre istiabına kâfi olan [(Edevatı teamülû kimyeviye «15» numaralı olan)] üstüvaneyi kırk işaretinin bulunduğu mahalle değın imlâ edip ağzını sed ile bir tarafa vaz eylemelidir.

3 — Badehu [(24) numarada beyan olunan] sabun mahlûlünden Büret son markasına değın imlâ edilir.

« Büretin dahili şol suretle derecelenmiştir ki her bir kısım derece yüz bin sudaki bir derece salâbete tevafuk etmektedir. »

4 — Büret sağ elin baş parmağı ile orta parmağı arasında tutularak ve fevhai vasıası dahi işaret parmağı ile sed edilerek minkarı şarisi sol elde olup su ile memlû olan (2) numaralı şişenin unkuna idhal edilir.

Badehu fevhai vasiadan parmağın kaldırılmasile bûretin muhtevisi on derece işarete değın şişeye dökülür.

5 — Şişe betekrar sed edilerek aşağı yukarı hareketle güzelce çalkalanır

6 — Eğer mayı çalkandıktan sonra sathında sagir sabun hüveyselâ-tını havi köpük müşahede olunmazsa beş dakika imtidad eden ve rakik sabun köpüğü tevellüd edinceye kadar ve şişe çalkanmak şartile yavaş yavaş sabun mahlûlünden akıtılır.

7 — İmdi bûretin şakulen vazında sathı mayiin gösterdiği derecat beher yüz bin kısmı mâ için sarfolunan sabun mahlûlünün ve biraenaleyh Fransız salâbeti mâının miktarını ima eder. Bunun Alman salâbeti mana tahvili için derecatın irae ettiği erkâmın (0,56) ile zarbı kifayet eder.

8 — Eğer sathı mâda köpüğün husulü sabit kalıncaya değın sarf olunan sabun mahlûlü yirmi iki dereceden ziyade olur ise olhalde tecrübeyi berveçhiati tecdid ve tekid icab eder. Yani muayenesi matlup olan suyu bir miktarı muayyen mâi mukattar ile tahdid edip badelamelîyat mikdarı mezkûru hasıl olan aded ile darb etmelidir. Meselâ kırk santimetre mikâbı su derununa on santimetre mikâbı mâi mukattar vazolunmuş ve istimal olunan sabun mahlûlü de on derece bulunmuş ise olhalde salâbeti mecmua $10 \times 4 = 40$ olur.

B. — Salâbeti daime tayini —

1 — Salâbeti daime tayininden maksat ve istifade ancak suyun derununda mevcut olabilen ve bilhassa salâbeti daimeyi teşkil eden alçının ve maamafih hemen her daim kils ile mümtezic bulunan hamızı kibritin tayin ve takdirinden ibarettir.

2 — Ameliyatın icrası için elimizde mevcut bulunan (14) numaralı balonun derununa yüz santimetre mikâbı kadar muayenesi matlup olan sudan vazedip ve unkundan bir kaç katlanmış süzğü kâğıdı ile tutularak yarım saat kadar ispirto lâmbası üzerinde teshin ve ara sıra tebahhur eden suyun miktarı kadar mâi mukattar ilâve ve zam olunur. Kaynatma hitam buldukta derakab süzüp yüz santimetre mikâbına ikmal ile andan kırk santimetre mikâbı üzerinden balâda zikrolunduğu veçhile salâbet tayin olunur.

Hamızı kibrit taharrisi

Salâbeti daime yani, mevcut olan hamızı kibritin takdiri için de şayanı istifadedir. Zira mevcut olan hamızı kibrit hemen kâmil kila

ile mümteziç olarak kabul olunabilir ve her bir Fransız salâbeti maı için yüz bin kısım su bir kısım hamızı kibrit olduğu kabul olunabilir.

Neticei karar

1 — Evsafı lâtifeyi haiz olup amonyak ve hamızı azot ve hamızı azotü üzerine de teamülü hafif olan sular kabili istimal olmak üzere kabul olunabilirler.

2 — Bulanık sular ve bahusus miktarı kesir fevki manganiyeti potas mahlülünde serian izalei telvin eden amonyak ile hamızı azot ve azotü miyaratını aşikâren izhar eden sular umumiyetle şüpheli olarak addolunurlar anın için böyle olan suları ancak tasfiye ve terşih ettikten sonra şürbüne müsaade etmelidir.

3 — Safi ve sıhhi olmak üzere kabul olunan sular evsafı lâzimeyi haiz olup ancak bir kısım fevki manganiyeti potas mahlülünden fazla miktarı tadil etmeyip amonyakı az miktarda havi ve hamızı azot ta kabul olunabileceği raddede bulunan ve hamızı azotüden ise eser bulunmayan ve Fransız salâbeti maının (36) derecesinden fazla göstermeyenlerdir.

Bilâkis bir suyun fenalığının derecesini tayin etmek mümkün değildir. Zira bir suyun muzırkı sıhhat olması ve bahusus tekevünü maraz bir çok esbabı mütenevviadan neşet edebilir.

4 — Eğer beynelefrad husule gelen sıhhat bozukluğu sudan neşet ettiği şüphelenilirse olhalde hilkimya istimal olunan suda şayanı iştibah bir şey bulunmasa bile en safi suyun istimalile beraber lâzım gelen te-kayyüdatta da kusur olunmamalıdır.

Muzadı taaffün edevatı tımariyenin imal ve istimali hakkında usul ve malûmat

A. — Sani kloru zeybaklı edevatı tımarıye

İstihzar

— Ordu ile götürülecek olan muzadı taaffün edevatı tımariyenin istihzarı ordunun harekete hazır olması emri verildikten sonra ordu eczacıbaşısı tarafından istihzar edilir. Kıtaatı askeriye hareket ettiği vakit muzadı taaffün halinde imal olunmuş edevatı beraberce sevk olunur.

Sani kloru zeybaklı tarlatan

— Tarlatan bezinin ıslatılması için istimal olunan mayii muzadı taaffünün terkibi şundan ibarettir:

Sani kloru zeybak	50,0 gram
İspirto	5000,0 »
Mai mukattar	7500,0 »
Gliserin	2500,0 »
Füksin	0.5 desigram

İşbu mikdarı mayii muzadı taaffün dahilinde takriben (400) metre tarlatan bezi ıslatılır füksin ilâve olunmasile tarlatan kırmızı renk ahz edeceğinden istihzar olunmamış olanlardan tefrik olunur.

— Tarlatan bezi işbu mayii muzadı taaffün dahiline daldırılıp güzelce emdirilerek on beş dakika sonra çıkarılır ve badehu iyice sıkılarak asıp kurutulur fakat güneşte kurutmak caiz değildir çünkü füksin heman rengini gayip eder.

İşbu tarlatan bezini kurutmak için teshin edilmemiş mahalde olmalıdır. Bu mahalde on iki saat zarfında kurur teshin edilmiş mevkide 9 saat zarfında kurur.

— İşbu muzadı taaffün evedatı umariyeyi gayet acele istihzar etmek elzem olursa tertibatı mezkûrede mevcut olan mai mukattar yerine ispirto koymak lâzım gelir.

— Tarlatan bezi kuruduktan ve 40 metre tulünde kesilip katlandıktan sonra vidalı tazyik cihazı vasıtasile 15,5 santimetre mik'abında sıkıştırılır. Ve iplik ile sıkı sıkı bağlanır.

— Böylece sıkıştırılmış tarlatan kıt'ası kırmızı kâğıt içine sarılıp üzerine [40 metre tulünde tarlatan bezidir] diye yazılır.

— Balâda mayii muzadı taaffün için ita olunan terkiib etibbanın muayyen bir maksadı üzerine tahvil olunabilir.

— İşbu tarlatan muzadı taaffün bezi mevkii harpte istihzar olunması iktiza ettiği takdirde mai mukattar yerine adi su istimal olunabilir.

Sani kloru zeybaklı pamuk

İdrofil pamuğunun muzadı taaffün halinde istihzarı 2, 3, 4 ve 7 nci bendlerde tarlatan hakkında tarif ettiğimiz veçhile imal olunacaktır. Fakat pamuk tarlatandan her ikisi aynı miktarda olduğu halde daha ziyade mayii muzadı taaffün emer.

— Pamuk kurutulacağı vakit gayet gevşek olarak bırakmalıdır.

— Süblümeli pamuk kuruduktan sonra (1) kilogram sükletinde ve 10,5 santimetre irtifaında olacak veçhile tazyik cihazı vasıtasile sıkıştırılarak bir şekli mahsus verilir. Badehu güzelce bağlandıktan sonra kır-

mızı kâğıt içine sarılır. Ve üzerine (1) kilogramlık diye tahrir olunur lâkin 100 gramlık dahi yapılır.

Klorusanii zeybaklı katgüt

— Katgüt binde beş sani kloru zeybak mahlûlü dahiline vazolunup inceleri (8) ve kalınları (10 - 12) saat terk olunur badehu istimal olunacağı vakte kadar ispiroto dahilinde hıfz edilir.

Klorusanii zeybaklı hayt

— Hayt su dahilinde güzelce kaynatıldıktan sonra yüzde yirmi gliserini havi binde beş klorusanii zeybak mahlûlü dahilinde bir kaç saat terk edilir. Badehu üzerine su geçmez bir maddei tımarıye sarılır istimal olunacağı vakit ya yüzde üç hamızı fenik veyahut binde bir klorusanii zeybak mahlûlü dahiline vazolunması iktiza eder.

Muzadı taaffün ünbubei tefciriye

Ünbubei tefciriye [6—12] saat yüzde beş hamızı fenik mahlûlü ile muzadı taaffün haline irca olunduktan sonra aynı derece kesafette olan diğ̈er bir taze mahlûl dahilinde muhafaza olunur.

İşbu ünbubei tefciriyele muhafaza etmek için kab yok ise su geçmez bir nesne dahilinde kuru olduğu halde muhafaza olunur. Lâkin hemen istimal olunacağı vakit yüzde üç hamızı fenik veyahut binde bir sani kloru zeybak mahlûlü dahiline vaz etmek icab eder.

Usulü istimali

Misal olarak uylukta vukua gelmiş cerhanın tımarı beyan olunacaktır. Tımarın vazı yaradan kan akmak vesaire gibi şeylerin müdavatı icra olunduktan sonra ikiye taksim olunur.

Birinci fasıl yarayı hazırlama

Yaranın etrafını muzadı taaffün haline getirmek için yüzde üç hamızı fenik veyahut binde bir kloru sanii zeybak mahlûlü ile el veyahut fırça vasıtasile güzelce tathir etmek iktiza eder. Yarayı tathir için irrigatör ile yapmak iktiza eder.

İkinci fasıl — Tımar

Cerha bir kaç kere katlanmış kloru sanii zeybaklı tarlatan ile kapatıldıktan sonra bütün uyluğa en akal sekiz kat katlanmış kloru sanii zeybaklı tarlatan sarılır.

Eğer uyluk büyük bir tarlatan bezine sarılırsa yaranın üst ve alt tarafından cümlesi kloru sanii zeybaklı bir pamuk dahiline vaz olunup pamuğun uçları tarlatanın içine sokulur.

Bundan maada azayı mezkûre kâmilin su geçmez bir mevaddı tımarıye ile sarılıp nihayetilemir bunların cümlesi hamızı fenik mahlûlü dahilinde batırılmış bir sârgı ile sabit kılınır.

Kloru sanii zeybaklı tarlatan yerine kloru sanii zeybaklı pamuk dahi istimal olunabilir.

Uyluğun yaralanmasile ihtilât olarak kırık dahi mevcut ise:

Üçüncü fasıl — Azanın hareketini muattal kılmak için

Bu da herveçhi âti icrayı amel olunur.

1 — Uyluğun tenekeden mamûl (Volkman) nam zatın mizabesi dahiline vaz etmek yahut,

2 — Uyluğun üzerine sarılmış muzadı taaffün olan sargının üzerine bir alçılı sargı sarmakla olur.

Bir alçı sargısı vaz olunmak arzu olundukta altına kloru sanii zeybaklı pamuk koymak iyidir. Zira mezkûr pamuk elâstikî ve yumuşak olduğu cihetle sargının altında bulunması gayet faydalıdır.

Eğer kırık ile beraber yara mevcut değilse olvakıt adi pamuk koymalıdır.

B — Tımar paketciği

İşbu paket kırık santimetre tülünde ve yirmi santimetre arzında muzadı taaffün iki adet tarlatan baskısından ve bir de üç metre tülünde ve beş santimetre arzında dokuma bir sargıdan ve bir kancalı iğneden ibarettir. Bunların cümlesi su geçmez bir kumaş dahilinde sarılmış bulunur.

İşbu tımar paketciği ile tımar icra olunması lâzımgeldikte ilk evvel dahilinde mevcut olan tarlatan baskıları sekiz kat katlandıktan sonra yara kapatılır. Ve bunun üzerine de su geçmez kumaş sarılıp cümlesinin üzerine de dokuma sargı sarıldıktan sonra mevcut olan kanca ile sabit kılınır.

Basit bir kurşun yarasının mevkii duhuliye ve huruciyesi tımar paketriği dahilinde olan iki baskının birile yaranın birisini ve diğerle de diğeri setir olunduktan sonra su geçmez kumaş da ikiye taksim olunarak biri cerhanın mevkii duhuliye ve diğeri dahi mevkii huruciyesine sabit kılınır.

— Lâhika —

(Iyodoform ile tımar)

Basit ve vasi olmıyan yaraları setir etmek için iyodoform istimal olunabilir.

Yara rakik bir iyodoform tabakası ile setir olunup badehu bir tarlatan baskısı yahut yara pamuğu ile kapatılır, üzerine su geçmez kumaş vazolunup cümlesi dokuma sargı ve kanca ile sabit kılınır.

Melbusat ve saire

Sıra numarası	Esamii melbusat	Kıt'a — çift — kilogram	Birinci hat seyvar hastahanesi için	İkinci hat seyvar hastahanesi için	Hastahane ihtivaat deposu için	Mülâhazat
1	Yatak çarşafı	Kıt'a	8	400	3000	
2	Yorgan (fanileden)	»	6	125	1500	
3	Askerî hastahane hademeleri için mintan	»	8	12	100	İşbu mintanın cıvaf ve renk vesairesi verilecek karara göre yapılması ihtiza eder.
4	El havlusu	»	40	125	1500	
5	Gömlük	»	—	175	1500	
6	Don	»	—	100	400	
7	Hasta abası	»	—	100	400	
8	Kuşak	»	—	11	1000	
9	Hastahane papucu	Çift	—	100	170	
10	» tımarcuları için libas	Kıt'a	—	12	100	
11	Hastahane hademesi için önlük	—	—	12	100	
12	Tire çorap	Çift	—	60	500	
13	Yün çorap	»	—	40	1000	
14	Entari	Kıt'a	—	100	2000	
15	Evrak sandığı	»	—	1	1	
16	Mastela	»	—	1	—	
17	Deli gömleği	»	—	1	12	

Sıra numarası	Esamii melbusat	Kıt'a — çift kilogram	Birinci hat seyyar hastahanesi için	İkinci hat seyyar hastahanesi için	Hastahane ihtivaat deposu için	Mülâhazat
18	Et baltası	Kıt'a	—	2	2	
19	Oğun baltası	»	2	2	30	
20	Demir karyola	»	4	100	—	
21	Çay için teneke kutu	»	6	2	8	
23	12 santimetre tul ve 33 santimetre kutrunđa sacayak	»	2	—	—	
23	Kebir süzgeç	»	—	2	24	
24	Tenekeden mamûl ve 23 litre istiaab eder yemek bakracı	»	—	2	—	
25	Çinko su koğası	»	2	4	—	
26	Bayrak (kebir)	»	—	2	12	
27	Âdi bayrak (sagır ve meyilli)	»	»	50	—	
28	Hilâliahmer bayrağı (kebir)	»	2	2	12	
29	» » (sagır)	»	—	—	50	
30	Yemek çatalı	»	—	150	360	
31	4 litre sıkletinde demirden evzan	»	—	2	24	
32	2 » » »	»	—	2	24	
33	1 » » »	»	—	2	24	
34	Dökme evzan	»	—	2	24	
35	Çekiç	»	2	—	—	
36	İdrar kabı	»	6	10	6	
37	Karûre	»	—	30	—	
38	Âdi kahve değırmeni	»	—	2	—	
39	Kahve kutusu	»	—	2	—	
40	Tarak (muzik)	»	—	12	70	
41	Geniş tarak	»	—	6	70	
42	Üç bardak mikđarı istiaab eder sırlı çaynık	»	—	10	—	
43	Hasta akçe sandığı	»	—	1	6	
44	5 ilâ 7 litre istiaab edici bakır tencere	»	—	2	24	
45	6 litre istiaab eder bakır tencere	»	—	2	—	
46	Tenekeden mamul kepçe	»	—	2	—	

[45, 46] hali hazırda bakır yerime sırlı istimal olunur.

Sıra numarası	Esamii mülbusat	Kit'a — çift — kilogram	Birinci hat seyyar hastahanesi için	İkinci hat seyyar hastahanesi için	Hastahane ihtiyat deposu için	Mülâhazat
47	Doldurmayı mahsus kaşık	Kit'a	—	2	—	
48	Kebir tahta kaşık	»	—	2	—	
49	Sagır tahta kaşık	»	—	2	—	
50	Kazan	»	—	2	24	Muhtelif cüssette 10, 20 santimetre yüksekliğinde ve 28,8 santimetre kut- unda.
51	İçi kalaylı 11 litre istiab eder kalavlı nuhas çay kaçarola	»	2	—	—	
52	Nuhasın mamul içi ka- laylı 10 litre istiab eder çay kaçarola maa kapak	»	2	—	—	10, 20 santimetre yüksekliğinde ve 28,8 santimetre kut- unda.
53	Hasta başına aşmıya mah- sus siyah tahta	»	—	10	—	
54	Tirbuşon	»	2	2	—	
55	Tekerlekli hasta teskere arabası	»	4	2	56	İşbu teskere arabası her teskere konul- mak üzere imal olunmuş.
56	Maa kılıf ve maa kayış hasta teskeresi	»	23	2	1056	
57	Tenekeden mamul el lâmbası	»	—	4	72	
58	Yerde durur ve duvara asılır el feneri	»	—	4	96	
59	Gemi feneri	»	40	5	20	İşbu feneri mahsus olan gaz, tenekte kutu ile beraber olarak diğer me- vâd ile birlikte sevkolunur.
60	Tahtadan mamul mikyas	»	—	2	24	
61	Teneke yemek kaşığı	»	12	100	310	
62	Yemek bıçağı	»	—	100	260	
63	Yemek kesmeğe mahsus büyük bıçak	»	—	2	22	
64	Maa el demir havan	»	—	2	—	
65	Süprüntü kabı	»	—	8	—	
66	Oturak	»	—	8	48	
67	Ahşap ortası delik otu- rak iskemlesi	»	—	8	48	
68	Ördek (tenekeden)	»	—	2	100	
69	Tenekeden yemek tası	»	—	100	360	
70	Tava	»	—	2	—	
71	Denk dikmeğe mahsus çuvaldız	»	—	4	—	

Sıra numarası	Esamii melbusat	Kıt'a — çift — Kilogram	Birinci hat seyvar hasrahaneşi için	İkinci hat seyvar hasrahaneşi için	Hasrahane ihtivaat deposu için	Mülâhazat
72	Erzak çuvalı	Kıt'a	—	4	48	
73	Rende	»	—	2	18	
74	El testeresi	»	—	1	—	
75	Ahşap iskemle	»	—	5	—	
76	Makası kebir	»	—	2	—	
77	Makası sagır	»	—	2	—	
78	Kâğıt makası	»	—	2	24	
79	Çamaşır tathirine mah- sus teneke	»	—	2	—	
80	Tenekeden yazı takımı	»	—	2	24	
81	Eski halattan süpürge	»	—	4	—	
82	Çamaşır liğeni (muhtelif)	»	—	8	—	
83	Otuz gramlık sünger	»	—	10	3—	
84	Kürek	»	2	2	2	
85	Tükürük hokkası	»	—	100	2—	
86	İp	»	—	6	7	
87	Çay tasları	»	—	20	—	
88	Masa [ihzar için]	»	—	2	—	
89	14 ve 17 litre istiab eder çömlek	»	—	2	24	
90	Yemek tablası	»	—	6	—	
91	0.6: 0.9 litre istiab eder huni (teneke)	»	—	2	24	
92	Bir litre istiab eder yağ için teneke huni	»	—	2	—	
93	Demirden mamul sırlı su bardağı (kebir)	Aded	20	100	370	
94	Demirden mamul sırlı su bardağı (sagır)	»	23	2	248	
95	Edevatı timariye çantası	»	23	2	248	
96	Lâhim miktarı vezin için kantar (kebir ve sagır)	»	—	2	—	
97	Tathirat fıçası	»	—	2	—	
98	Balta	»	—	2	—	
99	Kerpeten	»	2	—	—	
100	Hasta çadırı	»	1	10	80	

Çadır ambarında mü-
munesine tevfikân
yapıtılan iki di-
rekli çadırlardan.

Sıra numarası	Esamii melbusat	Kut'a — çift — Kilogram	Birinci hat seyyar hastahanesi için	İkinci hat seyyar hastahanesi için	Hastahane ihtiyat deposu için	Mülâhazat
101	Teferruatile beraber a- meliyat ve tımar çadırı	Aded	1	1	—	Çadır ambarında mu- munesine tevfikat yaptırılan iki di- rekli çadırlardan.
102	Memurini sıhhiye ve- saire için çadır	»	2	5	—	Adi efrad çadırlar- ından olacak.
103	Amelikan (75 metre)	»	—	2	—	
104	Hadid çenberli mastela	»	—	4	—	
105	Mutbah çadırı	»	—	1	—	
106	Ameliyat masası (aseptik)	»	2	2	12	

*Hastahane katarlarında bulunacakların haricinde olmak üzere
bulunması lâzım gelen mevad*

1	Kısa ispermeçet mumu	Kg.	2	2	20
2	Sabun	»	1	1	20
3	Ziftli meş'ale	aded	20	—	200
4	Ruganı zeyt	litre	6	—	—
5	Gazyacı	»	2	—	—
6	Fitul	aded	miktarı	—	—

kâfi

*Hastahane katarlarında bulunacakların haricinde olmak üzere
bulunması lâzım gelen mevaddı gıdaiye*

1	Bisküi	Kg.	5	—	—
2	Sade yağ	»	—	24	—
3	Çay	»	4	4	16
4	Eklemek için çukulata	»	3	—	—
5	Sirke	»	—	12	140
6	Lâhim hulâsası	»	3	5	100
7	Peksimetli lâhim hulâsası	»	30	100	1200
8	Etli sebzevat hulâsası	»	—	60	600
9	Sebzevat konserve	»	8	18	260
10	Tarhana yahut frenk ar- pası	»	—	1	200
11	Kavrulmuş kahve	»	5	5	100
12	Süt konserve	»	15	40	300
13	Biber	»	—	1	5
14	Erz	»	—	46	—
15	Tuz	»	3	20	—
16	Un	»	—	20	400
17	Hamızı limon (Kristal)	»	1	—	—
18	Parçalanmış şeker	»	2	5	25

0,58 : 1 litre ş-
şeler dahilinde.

*Hastahane katarı için mekûlât ve meşrubat
ve mevaddı saire*

No.	Esami	Kilo aded şişe	Miktar
1	Bisküi	Kilo	6
2	Taze fasulya	»	10
3	Ekmeç	»	200
4	Tereyağı	»	60
5	Yumurta	Aded	100
6	Nohut (Konserve)	Kilo	30
7	Sirke	Şişe	10
8	Et hülâsası	Kilo	75
9	Erz	»	50
10	Tarhana veyahut frenk arpası	»	25
11	Kavrulmuş kahve	»	30
12	Patates	»	300
13	Süt hülâsası	»	30
14	Kuru fasulya	»	20
15	Sodalı su	Şişe	150
16	Tuz	Kilo	50
17	Çay	»	2
18	Un	»	80
19	Şeker	»	25
20	Peksimet	»	30
21	Soğan	»	5
22	Sabun	»	10
23	Soda	»	10
24	İspermeçet	»	15

Teskereci çantası

1	Tiftik		
2	Mütenevvi sargı	Aded	8
3	Toplu iğne kutusu	Kutu	1
4	İplikten şerit	Paket	1
5	Larrey yumağı		
6	2 muallaka		
7	Rifadatı mütenevvia	Paket	1

Süvariye mahsus ecza ve edevatı tumariye heybesi

1	İdrofil pamuk	Paket	4
2	Hamızı fenikli pamuk	»	1
3	Klor sanii zeybaklı gaz	»	2

Sıra No.	Esami	Aded kutu paket	Miktar
4	Klor sanii zeybaklı üstüğü	Paket	1
5	Hamızı fenikli sargı	»	2
6	Beden sargısı	»	2
7	Sagır betr ameliyatı sandığı	»	1
8	Telden mamul cebair	»	2
9	100 gramlık billür şişe	Flâkon	
10	Kâfurili ispirto	Numara	1
11	Eter sülfürük		
12	Mahlûl hamızı fenik		1
13	Mahlûl klor sanii zeybak		1
14	Klor nemil (klor ve kum)		1
15	Lavdanom		
16	Vazelin		
17	Kav	Paket	1
18	Kat'ı nezf sargı	»	1
19	Toplu iğne		
20	Şerit	»	1
21	Klalag kutu		2
22	Hevz sargısı	»	1
23	Hıyata ipliği	»	1
24	Kalav kutu		2

Hademe tımarcısı çantası

Sıra No.	Esami	
1	Kurşun çıkaracak alet	1
2	Elbise kesmeğe mahsus makas	1
	Sol taraftan birinci kat :	
3	Pamuk ve baskı	
	Sağdan birinci kat :	
4	Pansuman için küçük liğen	
5	Talvun yakısı	
6	Teşhisi maraz mukavvası	
	İkinci kat :	
7	Muzadı taaffün pamuk	
8	Üçüncü kat tazyik olunmuş muavenet paketi	
9	Mütenevvi sargı	
	Dördüncü kat billür şişeler	
10	İyodoform	

Sıra No.	Esami
11	Eter sülfürik
12	Klor mait morfin (bir santimetre mikabın klor mait muhteviyatı 0,02 santigram)
13	Klor nemil
14	Lavdanom
15	Esmark sargısı
16	Toplu iğne ve iğne ve iplik Sol Kapakta :
17	Tutyadan cebair Sağ kapakta :
18	Kırık için cebair «Kırık sarmağa mahsus ince tahta çenber»

Ecza ve sargı sandığı

	Birinci kat :
1	Kalaydan kutu
2	Sabun
3	Alçı
4	Manganez
5	Dalyun yakısı
6	Pehlivan yakısı
7	Mantar
8	Bir kutu derununda iki terazi (bunlardan birisi mevaddı semmiye tartmağa mahsustur.)
9	Kalem ucu
10	Küçük havan
11	Bir sap üzerinde madeni iki kaşık
12	Milak No. 1
13	Bıçak » 1
14	Kalem sapı » 1
15	Mürekkep hokkası » 1
16	Maden ölçü (h. 120 istiaab eder) No. 1
17	Pravaz şiringası
18	Tunç dirhem (h. 100)
19	Sadri neviler için tahta kutu
20	Evrakı nane için kutu
21	Teneke kutu h. 50 » 1
22	Teneke kutu h. 68 » 1
23	Kloriyet dö morfin (sıkıştırılmış tablet halinde bir tablet 0,01 santigram)
24	Murabbaat kloriyeti potas için kutu
25	2 santigram için murabbaatı klor zeybak kutusu
26	Murabbaatı tartar mik'abı için kutu 0,65 santigram

Sıra
No.

Esami

27	Cerzi ırkızzebelî murabbaat kutusu (bir tablet 0,06 santigram)	
28	Ravend kökü tozu için kutu (bir tablet 0,5 desigram)	
29	Kâfurî için kutu	
30	Klor maiyeti morfin mahlûlü bir santimetre mikabı muhteviyatı 0,02 gramdır.	
31	Akrası klor sanii zeybak (Bir kurs bir gramı havidir)	
32	Basit civa merhemî için	
33	Halliyeti kurşun merhemi için	
34	Parafin merhem için	
35	Hamızı safsafı için (bir tablet 0,5 desigram)	
36	Hardal kâğıdı için İkinci kat :	
37	Billûr şişe	
38	Hamızı borbuji için şişe	
39	Halliyeti kurşun için	
40	Azotiyeti fiddai müzah için	
41	Meshuk zamkı arabî için	
42	İyodu nemel için şişe	
43	İyodu potasyom için	Şişe
44	Kibritiyeti manganez için	»
45	Kibritiyeti tutya için	»
46	Humzu zeybak için	»
47	Küçük şişe mahlûlü için	»
48	Mürekkeb mesmuk meyan kökü için	»
49	Yakı	
50	Şeker için şişe	»
51	Kibritiyeti nuhas kalemi için	»
52	Kloriyeti potas için	»
53	Tuz için şişe 1	
54	Kalaydan kutu	»
55	Hamızı limon (tablet 0,6 desigram) Talklı mürekkeb	»
56	Hamızı safsaf	»
57	Hamızı mazı (tablet 0,06 santigram)	»
58	Sani fahmiyeti sud için murabbaat bir gram	»
59	Hamızı kibrit saf	»
60	Katküt için	»
61	Antipirin için (bir tablet 0,65 santigram)	»
62	Kibritiyeti kinin murabbaatı (bir tablet 0,3 desigram)	»
63	150 gramlık billûr ölçü	
64	Pastiller için şişe ve kutu	
65	Kûul için	»
66	Kâfurî ruhu için	»

Sıra No.	Esami	
67	Mayı hamızı karbonik için	Şişe
68	Hamızı klorma için	»
69	Amonyakı Bilma için	»
70	Eteri kibrit için	»
71	Hintyağı için	»
72	Zeyti zeytin için	»
73	Nane ruhu için	»
74	Zeyti teyyar tirementi için	»
75	Peru pelesenki numara 2	»
76	Gliserin	»
77	Mürekkep afyon ruhu	»
78	Kollodium numara 2	»
79	Klor nemil için	Numara 4
80	Sıpgı ıtrî	»
81	Sıpgı iyod	Numara 2
82	Sıpgı ceviz mükayyî	Numara
83	Madenî sağındaki şırınga	2
84	Sağdaki dolap	
85	İki borulu irrigatör	Numara 1
86	Billûr musluk	
87	Kauçuktan musluk	Numara 1
88	15 aded mütenevvi iğne	15
89	22 aded mütenevvi iğne	22
90	Mizanülhararei beden	Numara 2
91	Ölçü	1
92	Mizanülharare	2
93	İpek	h 10
94	Dren	$\frac{1}{4}$ metre
95	Teşhisi maraz mukavvası	60
96	Adi iplik	h 30
97	Keten sargı	Numara 6
98	Pamuk	h 100
99	Lâstik sargı	Numara 1
100	Esmark sargısı	1
101	Muallâka	Numara 4
102	Keten şerit	4
103	Beş metre tulünde yuvarlak sargı	Numara 10
104	Koton musaffâ h. 1000 beher paket 100 gramdan 10	
105	İpek h. 10	
106	Billûr şişe	

Sıra numarası	Eşamii edevatı cerrahiye	Miktarı mecburi			Yekünü umumî	Mülâhazat
		Birinci hat seyyar hastahanelinde	İkinci hat seyyar hastahanelinde	İhtivaat-deponunda		
1	Alâtı cerrahiye bilemeğe mahsus bileği takımı	2	2	24	28	
2	Azım uzvun kesri için yastık	0	0	30	30	
3	Azud ve kol için mizabe (oluk)	12	12	100	124	
4	Yalnız azud için mizabe	24	24	300	348	
5	Bir buçuk metre tulünde bir mikyas	2	2	24	28	
6	Havsala için kabili inhina işkemle	0	0	24	24	
7	Havsala için dayak	2	2	12	16	
8	Sak için mizabe (kebir)	12	4	140	156	
9	Dize kadar mizabe (evsat)	12	4	140	156	
10	Dize kadar mizabe (sagır)	12	4	140	156	
11	Edevatı tımarive sandığı (Alman modeli)	2	2	20	26	
12	Aseptik madeni ustunç takımı muhteviyatı: 2 aded ucu sivri meşrat 3 aded muhaddeb meşrat 1 aded ucu düğmeli meşrat 1 aded cerrah neşteri ile bir aded azud neşteri (mükemmel)					
13	Sun'î sülük ustunç	0	0	48	48	
14	Termokoter (pakelin)	0	2	48*)	50	
15	Muzadı taaffün ecza için fırça	6	1	80*)	90	
16	Cihazı klor nemil	2	2	24	28	
17	Demir tel için müselles eğe	1	1	24	26	
18	Bütün beden için mizabe (Bonne)	0	0	20	20	
19	Demir tel için ucu sivri milkat	1	1	24*)	26	
20	Melgamelenmiş tenekeden mamul beyzi kova	2	4	48*)	54	
21	Melgamelenmiş tenekeden mamul müdevver kova	2	4	48*)	54	
22	30 santimetre cesametinde iki katlı yüz istimaline mahsus kese	0	8	200*)	208	
23	30 santimetre cesametinde iki katlı yüz istimaline mahsus kese	0	8	200*)	208	
24	Kaucuktan mamul kapamava mahsus kapsul	0	16	100	416	
25	Gözlere buz vaz'ı için kese	10	10	120	140	

Sıra numarası	Esamii edevatı cerrahiye	Miktari mecburi			Yekünü umumî	Mülâhazat
		Birinci hat ayıyar hastahanesinde	İkinci hat ayıyar hastahanesinde	İhtiyat deposunda		
26	Tenekeden mamul armudiyülşekil cerahat leğeni	58	4	348	410	
27	Tenekeden mamul armudiyülşekil mel-gamelenmiş cinsinden	2	4	100	106	
28	İmtidad ve talik için müstamel ve mükemmel makara (Alman modeli)	0	0	24	24	
29	Gümüş tel üzerinde fırça (tüböld)	0	24	288	312	
30	Saman doldurulmuş yastık	50	50	800	900	
31	Cihazı elektrikii bittesir mükemmel vinekellenmiş	0	0	12	12	
32	Betr ameliyatı sandığı model 1 muhteviyatı: (2) aded bir tarafı katı betr bıçağı, (1) aded bıçak langanbeg (1) aded beynülizam bıçağı, (1) aded hizğı simhak 1) peter desteresi (rost), (1) aded parmaklar için destere 1 aded milkat (liston), (1) aded şiryan iğnesi 16 aded milkat (Pean), iki aded şiryan milkatı müstakim ve münhani 1) aded milkat 6 aded zenberekli hiyata iğnesi	2	2	24	28	
2)	aded cihazı tazyik (Esmark)					
33	Muzadı taaffün betr ameliyatı sandığı (model 2 muhteviyatı)	1	2	24	27	
1)	aded iki tarafı katı bez bıçağı (kebir ve sagir) 2) aded bir tarafı katı betr bıçağı (vasat ve sagir) 1) aded bıçak (langanbeg) 1) aded hizğı simhak					
34	Muzadı taaffün göz ameliyatı sandığı (model 1) muhteviyatı : 1) aded marıbyaz bıçağı (grefe) 1) aded sistotom (grefe) 1) aded münhani mızrakvarî bıçak 2) aded dizisyon iğnesi (Bovman)	0	1	12	13	

2) aded müstakim ve münhani olmak şartile hadekai sınaiye makası				
2) aded müstakim ve münhani olmak şartile hadekai sınaiye milkatı				
1) aded gözü sabit kılmağa mahsus milkat (gref)				
Maı beyz kaşığı (gref) (2) ihtiyat iğnesi				
1) aded oftalmostat (gref)				
35 Muzadı taaffün göz ameliyatı sandığı (model 2) muhteviyatı:	0	2	24	26
1) aded maı ebyaz bıçağı (gref) (1)				
aded maı ebyaz kaşığı				
1) aded maı ebyaz iğnesi (1) aded çengel gref				
1) aded çift münhani hızı kuzahiye makası				
1) aded çeşmi bin (Liberg)				
36 Muzadı taaffün muhtelî edevatı cerrahiye sandığı model 1 muhteviyatı:	0	2	24	26
6) aded teşrih bıçağı (kebir, vasat sagir), (2) nasur bıçağı (sivri ve düğmeli)				
1) aded bıçak (pot) (2) çift kuvvetli makas				
1) aded çift makas (koper) (6) dört muhallili tebide mahsus alât				
3) aded bir muhallili tebide mahsus alât (1) dişli milkat				
(24) zemberekli hıyata iğnesi (300) mızrakvarî toplu iğne				
(1) aded iğne tutmağa mahsus alât (1) Toplu iğneleri kesmeğe mahsus alât				
(1) gümüştan mamul iğneli mihrak (1) Gümüştan mamul mizabeli mismar				
(2) gümüştan mamul ucu düğmeli mihrak				
(1) muzadı taaffün şırınga (Peravaz)				
(3) kulak mınzarı (polimer) (2) müstakim ve münhani ahtapot milkatı				

Sıra numarası	Esamii edevatı cerrahiye	Miktarı mecburi			Mülâhazat
		Birinci hat seyyar hastahanesinde	İkinci hat seyyar hastahanesinde	İhtiyat deposunda	
	(1) misbar [sonda] (Bellok) (1) ağız açmaya mahsus alât				
	(2) müstakim ve münhani diş kel-peteni (1) ma altı çengel diş anahtarı (Garanjo)				
	(1) muzaaf sivri anahtar halkası				
	(2) münhani hezî milkat				
	(1) altı inbisatlı zeytunüşşekil hezî alât				
	(1) diş anahtarı (gref)				
	1 Ünbubei hızı (Fuşerin) diş miftahı çengeli				
	2 gümüşten mamul ünbubei şezeni (Luer) (1) ünbubeler için fırça				
	1 aleti bazile 1 aleti bazile (İdumen)				
	1 aleti bazilei mesane 1 aleti bazilei istiskası hafiye				
	1 ünbubei misbar 1 mesanedeki taş için çengel				
	2 gümüş sonda kebir ve vasat 6 sonda elâstik 7 - 6 ve 5 milimetre				
	4 mütenevvi nelâtor sondası 1 h benulom				
	6 kauçuktan boru $\frac{3}{4}$ — $\frac{3}{8}$ 4 ve 4 milimetre				
	1 henonom				
37	Muzadı taaffün muhtelit edevatı cerrahiye sandığı model 2 muhteviyatı:	1	0	22	13
	1 Ameliyat bıçağı 1 bıçak (Lonjen)				
	1 Beynülizam bıçak 2 muhaddeb ve muka'ar teşrih bıçağı				
	1 Betr usulünde destere 1 değıştirmek için destere				
	1 Arkası müteharrik destere 1 milkat (liston)				

Sıra numarası	Esamii edevatı cerrahiye	Miktarı mecburi			Yekümü umumî	Mülâhazat
		Birinci hat seyyar hastahanesinde	İkinci hat seyyar hastahanesinde	İhtiyat deposunda		
	1 Amerika usulünde kurşun kesen 4 mütenevvi dört ayrıca alât 13 şıryan için milkat (Pean) (2) sıçan dişli milkat 2 tımar için milkat (6) mütenevvi zemberekli hıyata iğnesi Gümüştan mamul kulak için mihrak 1 sonda (Bellok) inbisat ve zeytunüşşekil meri alât (gref) (1) çengel (gref) 1 gümüştan mamul vasat derecede sonda (3) lâstik sonda 1 müzikkıtı şıyarın (peti)					
33	Muzadı taaffün sandığı (diş çıkartmak için) muhteviyatı: 2) Amerikan usulünde kursun kesen (1) kurşun kesen (Löfler usulünde) 1) mihrak (Nelâton usulünde)	2	0	8	10	
40	Muzadı taaffün sandık (teşrih ameliviatı için) muhteviyatı: 3) Makas mukavvesülhad (muhtelif genişlikte). 3) mütenevvi ve müstahid balyat 1) iğri makas mukavvesülhad milkatı 2) mübe'it (Ecarteur) (lângenbeg) (1) manevele (Porte foret) 1) kurşunlu çekiç (155) metre gümüştan tel	2	2	12	16	
41	Muzadı taaffün ameliviatı sandığı (neşir ve sakbülminşari için) muhteviyatı: 6) bıçaklı neşire (muhaddeb, mukar küvs) 2) münşar (lângenbeg) ve (Beron) 2 arkaları müteharrik destere 1) Kefray iğnesile beraber zencirli destere					

Sıra numarası	Esamii edevatı cerrahiye	Miktarı mecburi			Yekünü umumî	Mütâhazat
		Birinci hat seyyar haatâhancesinde	İkinci hat seyyar haatâhancesinde	İhtiyat deposunda		
	1) makas mukavvesülhad müstakim (1) beyzi keskin muallâka 1) Mayeiebufun kelpeteni 1) Listonun müstakim milkatı 1) şezayayı azmi ihraç için milkat (2) sivri mübe'it (Ecarteur) 1) dört pençeli sivri mübeit Ecarteur 1) çengelli ve dirsekli raspatuvar (1) rafia (lângenbeg) 1) Çinko şerid (1) mızrakvarî bıçak (1) saplı Saplı ve taneli miskap (1) üç vidalı trokar (1) mükemmel şakabülminşari fırçası					
42	Muzadı taaffün meri ameliyat sandığı model 1 muhteviyatı: 1) Sonda (Bellok) 1) leti zeytinli muvessi meri 1) çengel (gref) (1) tüp (Foşer)	1	0	12	13	
43	Muzadı taaffün sandığı hezi kasaba ameliyat sandığı model 1 muhteviyatı: 2) teşrih bıçağı (bini muhaddeb biri muka'ar) 1) Teşrih bıçağı (çıban için) 1) Makas (Loper) 2) çengel dört pençeli 1) Pençeli çengel 1) diş miftahı çengel 2) Pençeli milkat 1) gümüştan mamul kulak için mihrak 1) Gümüştan mamul oluklu sonda 2) Kanül (şiryani şezen için) gümüştan mamul 1) Miftah (şiryani şezen için)	2	0	8	10	
44	Hezi kasaba ameliyat sandığı model 2 muhteviyatı: 2) Muzaaf ucu sivri mübe'it	0	0	40	40	

Sıra numarası	Esamii edevatı cerrahiye	Miktarı mecburî			Yekünü umumî	Mülâhazat
		Birinci hat seyyar hastahanesinde	İkinci hat seyyar hastahanesinde	İhtivaat deposunda		
45	2) Gümüşten mamul (Lüverk) meri ünubesi (muzaaf. vasat ve sağır) Muzadı taaffün hıyata sandığı model 1 muhteviyatı: 1) Sıçan dişli milkat 24 nevi cerrah iğnesi (hıyata için) 300 remhi iğneler (mütenevvi) (iğnedanlık) 1) iğneleri kesecek milkat (1) gümüşten mamul kulak sondası	2	0	12	14	
46	Muzadı taaffün diş ustuncu muhteviyatı: 1) Müstakim kerpeten 1) münhani kerpeten 1) altı çengelli diş miftahı üç büyük- lükte (2) kökler için çengel 1) Keçi ayası	2	0	8	10	
47	Çinkodan mamul maa kapak likear	2	4	40	46	
48	» » » » » melkameli	2	4	40	46	
49	Bir buçuk metre tulünde ingilizkâri siyah repoç	2	2	40	44	
50	Bir metre tulünde ingilizkâri siyah repoç	4	6	480	490	
51	Mütenevvi zücaç kanül					
52	Kauçuktan mamul sert kanül (mütenevvi)	2	2	40	44	
53	Kauçuktan mamul yumuşak kanül (mütenevvi)	8	12	200	200	
54	Muzadı taaffün misbar sandığı muhteviyatı: 2 gümüşten mamul sonda (büyük ve vasatî) (6) 3 — 6½ — 5 milimetre kalınlığında elâstik misbar 6)boti elâstik 5½ — 4½ — 4 milimetre	1	4	8	13	
55	Muzadı taaffün sandığı muhteviyatı: 12) jefrenk iğneli sakabülminşari des- teresi	0	0	12	12	

Sıra numarası	Esamii edevatı cerrahiye	Miktarı mecburi			Yekünü umumi	Mülâhazat
		Birinci hat seyyar hastahanesinde	İkinci hat seyyar hastahanesinde	İhtiyat deposunda		
56	Melbusat kat'ına mahsus makas	56	0	248*)	304	
57	Cihaz (asmar) zagıt muhteviyatı 1) 5 milimetrelik ingiliz kâğıdı halinde elâstik şerid 1) Zincirli elâstik: Ru 1) milkat (Langenbeg)	0	0	24*)	24	
58	Kauçuktan mamul müdevver hava kesesi	0	6	200	206	
59	Mütenevvi hıyata iğneleri	0	0	1200*)	1200	
60	Mızrak şeklinde mütenevvi toplu iğne	0	0	9600*)	9600	
61	İki yüzlü kauçuktan mamul ameliyat gömleği	4	1	12*)	17	
62	Beyaz kumaştan mamul ameliyat gömleği	6	6	60*)	72	
63	Ameliyat için tenvire mahsus sandık muhteviyatı: 1) Zenberekli ameliyat şamdani (1) mâkes ve (8) mum	2	2	47*)	52	
64	Kabili nakil ameliyat masası	2	0	0	2	
65	Mukavva kesmeğe mahsus meşin kap içinde makas (birinci nevi)	2	2	12	16	
66	Yekdiğerinden ayırıcı yatak için çember (kebir)	—	8	50	58	
67	Yekdiğerinden ayırıcı yatak için çember (sagır)	—	6	80	86	
68	Çember için halkalanmış demir tel (metre)	—	—	240	240	
69	Neşir ameliyatı için mizabe (Langenbeg) (14) diz için, (4) dirsek için sağ ve sollu (4) sağ ve sol kol için	—	—	12	12	
70	İmtidad icrası için bezden mamul kese	—	30	240	270	
71	Halkalanmış tenekeden mamûl âlâtı cerrahiyevi müzadı taaffün haline kovmağa mahsus leğen	2	2	30	34	
72	Sekiz çift İngiliz mamulâtundan mizabe (mütenevvi)	—	—	200	200	

Sıra numarası	Esamii edevatı cerrahiye	Miktarı mecburî			Yekünü ummî	Mülâhaza
		Birinci hat seyyar hastahanesinde	İkinci hat seyyar hastahanesinde	İhtiyat deposunda		
73	Mütenevvi İngiliz mizabesi	--	--	200	200	
74	Demir telden mamûl mizabe (Tamize)	12	12	120	144	
75	Gümüşten mamûl hañcere fırçası	--	4	50*)	54	
76	Ahşap kutu dahilinde ünbube (Fujer)	1	--	24	25	
77	Muzadı taaffün halinde meri ameliyatı için ustunç muhteviyatı: (1) müzaaf sivri mübe'id (2) meri milkatı «cenben ve sathan münhani» mükemmel	2	--	8	10	
78	Muzadı taaffün halinde hacamat ustuncu muhteviyatı: (1) mahfazasile beraber muhaccim (2) sarı tenekeden mamûl muhaccim (1) sarı tenekeden mamûl ispiro lâmbası	--	2	2	4	
79	Sincabî renkte bezden mamul ameliyat önlüğü	24	36	60	120	
80	Muzadı taaffün halinde mücezzib (mükemmel)	0	0	24	26	
81	Muzadı taaffün halinde kanülü havi zerk şiringası	0	2	24	26	
82	Muzadı taaffün halinde kanülü havi zerk şiringası (tavil)	0	2	24	26	
83	Muzadı taaffün halinde madeni şiringa (pravas)	6	4	73	82	
84	Muzadı taaffün halinde kauçuktan şiringa (Pravas)	2	2	24	28	
85	Tasallüb ettirilmiş kauçuktan mamul muşamba	1	2	3	3	
86	Alâtu cerrahiyevi bilemeğe mahsus kavış	2	2	24	28	
87	Kabili nakil hamam için mikvasülharare	0	4	72	76	
88	Tabib için mikvasülharare	0	12	96	108	
89	Milkatı şerayin (seyyar hastahane için)	60	2	300	362	
90	Milkatı şerayin (yumaklı ve şeridli)	0	0	24	24	

Sıra numarası	Esamii cdevatı cerrahiye	Miktarı mecburi			Yekûnu umumî	Mülâhazat
		Birinci hat seyyar hasabanesinde	İkinci hat seyyar hasabanesinde	İhtiyat deposunda		
91	Milkatı şerayın (vidalı). (Rost)	0	0	150	150	
92	Şerayın milkatı (mütenevvi ve muzadı taaffün). (Pean)	0	0	150	150	
93	Çengelli şerayın milkatı (mütenevvi ve esnanlı)	0	0	50*	50	
94	Mükemmel edevatı tımarıye sandığı (Alman usulü)	0	4	48*	52	
95	Muzadı taaffün cerrah ustuncu derununda bulunması lâzım gelen mevad: 2) mişrat (müstakim. muhaddeb) 1) kan neşteri 1) cerrah neşteri 2) aşı neşteri 1) şak için makas 1) Koper makası 1) Muzadı taaffün milkat (Pean) 1) tımar için milkat 1) sıçan dişli milkat 3) hıyata için cerrah iğnesi 1 gümüşten mamul mişrat mahfazası 1) nikelden mamul oluklu sonda 1) nikelden mamul kulak için mihrak 1) çıban için mihrak 1) asiyüşşekil mihrak 1) nikelden demir miblâ	2	2	24	28	
96	Tımarcı ustuncu muhteviyatı: 1) kan neşteri 1) tımar makası 1) tımar mişratı 1) asiyüşşekil mihrak 1) mükemmel muzadı taaffün demir miblâ	8	10	16	34	
97	Çinkodan mamul mâ kapak banyo (Esmark) (ayak ve kol için)	0	1	24	25	
98	Çinkodan mamul ma kapak ayaklı ve musluklu banyo (ayak için)	0	1	24*	25	
99	Melgamelenmiş çinkodan mamul banyo	6	6	80*	92	
1	Beş metre tulünde ve altı ilâ yedi santimetre genişliğinde keten sargı (Birinci nevi)	120	200	2640	3020	

Sıra numarası	Fsamii edevatı cerrahive	Miktarı mecburî			Yekûnu umumi	Mülâhazat
		Birinci hat ayyar hastahanesinde	ikinci hat ayyar hastahanesinde	İhtiyat deposunda		
2	Beş metre tulünde ve altı ilâ yedi santimetre genişliğinde kemprük sargı (Birinci nevi)	600	200	2662	3462	
3	Beş metre tulünde ve yedi metre genişliğinde fanile sargı (Birinci nevi)		20	200	220	
4	Sekiz metre tulünde ve yedi metre genişliğinde saf gaz sargı (Birinci nevi)	300	300	3000	3600	
5	Beş metre tulünde ve yedi metre genişliğinde saf gaz sargı (birinci nevi)	200	200	2000	2400	
6	Dört metre tulünde ve altı metre genişliğinde saf gaz sargı (birinci nevi)	40	96	400	536	
7	Kasık bağı basit (sağ ve sol)	4	6	72	82	
8	Kasık bağı muzaiif	2	2	24*)	28	
9	118 santimetre genişliğinde sık ve birinci kemprük (metre)	20	40	600*)	660	
10	Zücac yumak üzerine sarılmış fila-kon (katküt)	50	50	500*)	600	
11	Zücac yumak üzerine sarılmış fila-kon (evsat)	150	150	1500*)	1800	
12	Zücac yumak üzerine sarılmış fila-kon (ince)	100	100	-000*)	1200	
13	Hamızı fenikli ünbubei tefciriye fila-kon (kalın)	2	4	30*)	36	
14	Hamızı fenikli ünbubei tefciriye fila-kon (evsat)	2	4	30*)	36	
15	Hamızı fenikli ünbubei tefciriye fila-kon (ince)	2	4	30*)	36	
16	72 santimetre genişliğinde beyaz fanila (metre)	10	10	120	120	
17	100 santimetre genişliğinde gazidrofil (metre)	80	240	2400	2720	
18	40 santimetre tul ve 20 santimetre genişliğinde degrese molden kare	1000	1000	12000	14000	
19	80 santimetre genişliğinde degrese Mol birinci nevi — metre hesabile	1600	2400	24000	28000	
20	Mütenevvi dikiş iğnesi	50	50	600	700	
21	» emniyet toplu iğnesi (3 No)	1000	300	6000	7300	Kilo
22	Birinci nevi toplu iğne (dirhemi aşarı)	300	200	2000	2500	»

Sıra numarası	Esamii edevatı cerrahive	Miktarı mecburi			Yekümü umumî	Mülâhazat
		Birinci bat seyvar hastahanesinde	İkinci bat seyvar hastahanesinde	İhtiyat deposunda		
23	İğneler için madenî kutu	60	4	300	363	Kilo
24	Bir metre genişliğinde yağlı bez (metre hesabı)	10	40	800	850	
25	Muzadı taaffün tımar varak (sellüloz)	60	60	1000*	1120	
26	Aspes amyant levhası	2	2	10*	14	
27	Kuvvetli ve kalın adi mukavva	14	14	150	178	
28	90 santimetre genişliğinde şirtmiş	20	40	600*	660	
29	Tathirat için sünger (gram)	0	300	300*	600	
30	Hiyata için harir iplik (kalın)	40	40	500	580	
31	Hiyata için harir iplik (vasat)	80	80	1000	1160	
32	Hiyata için harir iplik (ince)	30	30	500	560	
33	90 santimetre tulünde tahtadan mamul bir nevi kırık tahtası	16	24	200	240	
34	30 santimetre tulünde tahtadan mamul bir nevi kırık tahtası	112	0	496	608	
35	4 santimetre genişliğinde beyaz tahtadan mamul kesri azm için müstamel cihaz (metre)	20	20	2000	2040	
36	Mütenevvi ketenden hıfa	6	8	96	110	
37	Tımarı iptidaiye paketiği (Almanya modeli) muhteviyatı Beher pakette 3 metre tulünde sargı 2 baskı (1) emniyet iğnesi	672	50	3500	4222	
38	80 santimetre genişliğinde gayri kabil hal bez (metre)	160	160	2016	2336	
39	dört zaviyeli tımar bezi (refade)	120	20	500	640	
40	3 zaviyeli kebir (refade)	180	50	1500	1730	
41	3 zaviyeli sagir (refade)	536	0	3488	4024	
42	Beyaz balmumu					
43	Beyaz balmumu (dirhemi aşarı)	30	30	500	560	
44	Mefzut ikroskopik pamuk (bir kilogram sıkletinde paket)					
45	Mefzut ikroskopik pamuk (yüz kilogram sıkletinde paket)	56	0	500	556	
46	Adi pamuk kilo	12	12	150	178	
47	Beyaz iplik (dirhemi aşarı)	160	160	2000	2320	

*) İşaretilen alâti cerrahiye ve edevatı tımarıye yalnız serber haline gireceği zaman ihzar olunacaktır.

Cenevre Mukavelenamesi

Devleti Aliye ile bilcümle mücavirlerinin iştirak ettikleri Cenevre Mukavelesi başlıca taahhüdatı âtiyeyi havidir:

Müessesatı sıhhiyenin kâffesi derunlarında hasta ve yaralı buldukça, bir kit'ai askeriye'nin tahtı işgalinde olmadıkça bitaraf addolunacağı gibi hastagân ve yaralıların tedavisile işgal eden alelûmum memurini sıhhiye ve ruhaniye hasmın tahtı zabt ve işgalinde olan mevaki ve mevazide bile bitarafır.

Memurini mezkûre düşmanın tahtı işgalinde bulunan arazide bulunup da kendilerine avdet etmek istedikleri halde düşman kumandanı avdetleri için bir zaman tayin edip harekâtı askeriye noktai nazarından bir lüzumu hakiki zuhur etmedikçe muayyen olan zamanı tehir etmeyeceği gibi hini hacette müddeti tehir gayet cüz'î olacaktır. Memurini mezkûre sıhhiye heyetile birinci ve ikinci hat seyyar hastahanelerinin eşyasını beraber alabilip müessesatı saireye aid eşya kavanini harbiyeye tâbidir.

Hastagân ve yaralılara muavenet eden ahaliyi himaye etmek iktiza ettiği gibi hanelerine berayi tedavi hasta ve yaralı ahzeden hane sahiplerinin evlerine hasta ve hayvanat yerleştirilmez ve tekâlifi harbiye tarhından muaf tutulur.

Esir olan hastagân ve yaralılar tarafeyn kumandanlarının muvafakatlarile derakab ileri karakollar tarafından iade olunabilir. Eğer bu keyfiyet mümkün olamazsa hizmet edemiycek bir halde bulunarlara tedaviden sonra serian memleketleri canibine avdet etmek mezuniyeti verilebildiği gibi hizmete muktedir olanlara dahi seferin hitamına kadar muharebeye iştirak eylememek şartile memleketlerine avdet mezuniyeti ita olunabilir.

Ordularına avdetleri harekâtı harbiyeye tesiri olabilecek zabitan alıkonulabilir.

No: 178 — Hicaz Demiryolu Madalyası Nizamnamesi

20 şaban 1319 ve 18 teşrinisani 1317

Madde 1 — Hicaz Demiryoluna müteallik işlerde zükûr ve inastan hidematı meşkûreleri ve ianattı maliye ve saireleri meşhut olanlara ihsan buyurulmak ve medarı teşvik ve terğib olmak üzere numunesi veçhile bir madalya ihdas buyurulmuştur.

Madde 2 — İşbu madalyanın bir tarafına «Hamidiye Hicaz Demiryoluna hizmet eden hamiyetmendana mahsus madalyadır» ibaresi ve diğer tarafına tûrayı garrayı hazreti hilâfetpenahî ve zirine lokomotif şekilleri hâk ve resmolunacaktır.

Madde 3 — Zikrolunan madalyadan zükûra aid olanı yeşil kordelâya ve inasa mahsus olanı bir çiçek şeklinde bağlanmış ve keزالik yeşil kordelâya rabt ve sinenin sağ tarafına talik edilecektir.

Madde 4 — Mezkûr madalya inşaat ve sairede hüsnü hizmetleri meşhut olanlara ve beş osmanlı altını ve daha ziyade ita edenlere ba beratı alışan ihsan buyurulacaktır.

Madde 5 — Nikel ve gümüş ve altın olmak üzere üç nevi olan işbu madalyadan nikeli beş osmanlı altınından elli altına ve gümüşü elli altından yüz altına kadar ve altın kıtası yüz altından ziyade iane ita edenlere verilecektir. Hidematı meşkûreleri meşhut olanlara derecei hizmetlerine göre tensib olunacak neviden ita edilecektir.

Madde 6 — Mezkûr madalya hamillerinin vefatında zükûrdan ve olmadığı takdirde inastan ekber evlâda intikal ederek bu varisler bilâ istizan madalyaları talika salâhiyettar olacaktır.

No: 179 — Hicaz demiryolu madalyalarının berat harcı hakkında iradei seniyei hususiye

23 şaban 1319 ve 21 teşrinisani 1317

Hicaz Demiryolu masarifi inşaiyesi için iane ve suveri saire ile hizmet edenlere mahsus olmak üzere ba iradei seniyei cenabı padişahî imal edilen madalyalardan şimdilik üç yüz aded altın ve on beş bin aded gümüş ve otuz bin aded nikel madalyanın bir hizmeti müftehîre olmak üzere kuyumcu başı Harunaçî Efendi tarafından meccanen taahhüd edilen iğne vee kulpları hariç olduğu halde bin lirayı osmanî ile hasıl olabileceği anlaşıldığından badehu meskûkâtı şahane idaresinden verilecek defterler üzerine mahsubu icra kılınmak üzere meblâğı mezkûrun Ziraat Bankasından idarei mezkûreye itası ve kurdeleler için lüzumu olan bin metre ipek şeridin Hereke Fabrikai Hümayununca imali ve mezkûr bin liraya karşılık olmak ve fazlası ianatı umumiyeye zam edilmek üzere altın madalyalardan yarımşar osmanlı lirası ve gümüş madalyadan onar ve nikellerden beşer kuruş berat harcı ahzı ve masarifi vakıa çıktıktan sonra mehalîği mütebakîyenin ianat meyanına irad kay-

dı Hicaz Demiryolu Komisyonu Âlisinin manzuru âli buyurulan mazbatası üzerine şerefsudur buyurulan iradei seniyei cenabı padişahî iktızaı âlisinden olmakla olbabda emrûferman hazreti veliyülemrindir.

—●—

No: 180 — Hicaz demiryolu madalyasına nail olacak zevat esamisinin tevcihatı saire misillû neşri hakkında iradei seniyei hususiye

3 ramazan 1319 ve 1 kânunuevvel 1317

Eazımı measiri hayriyei cenabı hilâfetpenahiden olan Hicaz Demiryolu masarifi inşaiyesi için derecatı muhtelifede iane itasile vesair suretlerle hüsnü hizmet ve ibrazı asarı sadakat ve hamiyet eden zevata mahsus olmak üzere tesis buyurulmuş olan madalyalardan bir kıtası lütfen tarafı eşrefi hazreti padişahiden kabul buyurulmuş olduğundan ve bunlardan altundan mamul birer kıtası Hicaz Demiryolu komisyonu âlisi azayı kiramına ihsan buyurulduğunun gazetelerle ilânı ile ileride işbu madalyalara nail olacakların esamisinin cümeli takdiriye derc ve ilâvesile tevcihatı saire misillû neşri hususunun matbuat idaresine tebliği şerefsudur buyurulan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî icabı âlisinden bulunmuş olmakla olbabda emri ferman hazreti veliyülemrindir.

—●—

No: 181 — Vebanın hükümferma olduğu mahallerden gelen vapurların derunundaki farelerin sureti itlâfı hakkında Meclisi Sıhhiyece tanzim olunup mer'iyet ahkâmına bilistizan iradei seniyei cenabı padişahî şerefsünuh ve sudur buyrulmuş olan Talimatname

21 ramazan 1319 ve 19 kânunuevvel 1317

Birinci bend — Vebalı mahallerden çıkıp ta hareket eylediği limanda veya esnayı seferde diğer bir limanda derunlarındaki farelerin itlâfı için meclisi sıhhiyece tayin olunan usul ve şeraiti mahsusaya tevfi-kan kendi haklarında tebhirat icra edilmiş olan sefain tahaffuzhanede karantina beklediği esnada işbu tebhirata tâbi tutulacaktır.

İkinci bend — Bulaşık mahallerden çıkarak tebhiratı mesrudenin kendi haklarında ifa edildiğini musaddak bir şahadetnameyi haiz olan

sefain temyiz patenta aldıktan sonra rıhtıma yanaşmamak üzere liman derununda icrayı muamelât edebilecektir.

Üçüncü bend — Temiz bir Osmanlı veya ecnebi limanından hareket edip ikinci bendde muharrer şahadetnameyi haiz olan sefain derunlarının tebhîr ve tathiri müddeti haddi azamî olarak kırk günü tecavüz eylemediği tebeyyün ettiği takdirde rıhtıma yanaşmakta serbest bırakılacak ve aksi takdirde liman derununda veya açıkta muamele edecektir. Aynı suretle temiz mahallerden geldiği halde mezkûr şahadetnameyi hâmil olmıyan sefainin dört aydan beri vebalı bir limanda muamele etmediği sefine yol defteri mucibince mertebeli sübuta isal edilir ise kezalik rıhtıma yanaşmak salâhiyetini haiz olacaktır.

Dördüncü bend — Rıhtıma yanaşan sefain lâakal bir metre uzakta bulunarak geceleyin köprü ve iskelelerini çekmeğe ve huni ve dikenli çalı gibi vesaiti müdafaa ile sarılmadıkça dışarıya hiç bir halat bırakmamağa mecbur tutulacak ve liman ortasında veya haricinde bulunan sefain dahi halatlarını aynı vesaiti müdafaa ile sarmağa mecbur edilecek ve muamelât icrası için muayyen olan zaman haricinde olarak mavnaların geceleyin bu vapurlara yanaşması memnu olacaktır.

Beşinci bend — Bir Osmanlı limanına müteveccihen hareket edecek olan ve rıhtıma yanaşmış bulunan üçüncü bendde muharrer sefainin bendi mezkûr mucibince haiz olması lâzım gelen şahadetnamenin müddeti mürur eylemiş ise işbu sefain muamelâtını ikmal eyledikten sonra birinci bendde zikredilen tebhîrata tâbi tutulmak üzere mevakii tahaffuziyeden birine gitmeğe mecbur olacak ve bu muamele Dersaadetin bulaşık addedileceği müddetçe devam eyliyecektir.

Altıncı bend — Temiz mahallerden gelen sefain bulaşık muamelâtına tâbi değil ise de birinci bendde mestur olan tebhîratı icra ettirmek üzere Devleti Aliye tahaffuzhanelerinden birine gitmekte muhtar olacak ve işbu tebhîrat sefaine mümkün olduğu kadar az müddet zayi ettirecek surette bilâ tehhür icra kılınacaktır.

Yedinci bend — Tebhîrat masarifi kendi haklarında işbu tedbir icra edilen sefaine aiddir.

Sekizinci bend — Sefainin süvarilerile etibbası veya diğer bilcümle zabitanı istintak esnasında sefain derununda bulunan farelere aid kendilerinden talep edilecek kâffe malûmatı memurini sıhhiyeye tebliğ ve itaya mecbur olacaktırlar.

Zeyl — İşbu talimat ahkâmı neşri tarihinden itibaren Bahrisefid

ve Siyah havzasından gelen vapurlar için bir ay ve diğer denizlerden gelenler için dahi iki ay sonra meriyülicra olacaktır.

*Farelerin itlâfı için sefain derununda yapılacak tebhiratın
sureti icrası*

Evvelâ — Sefainin kiler ve ambarlarile güverte araları bilcümle eşya ve levazım ve mekûlâtan tahliye edilerek badehu oralara hayvanatı kazımanın muhtefi bulunduğu yerlerden ihraç ve celbedilmesi için peynir ve mevaddı saireden mürekkep yemler konulacaktır.

Saniyen — Bir müddet sonra beher ambar ve güverte arası için lâakal altı ve kiler için dahi iki aded olmak üzere lüzumu veçhile mangallar vazedilip üzerlerinde beher metre mik'ab mahal için on gram kükürt ve yirmi gram kömür veyahut bin metre mik'ab mahal için on kilo kükürt ve yirmi kilo kömür nisbetinde olarak çubuk kükürt yakılacak ve bu muamele tamam olduktan sonra ambar ve güverte aralarile gemi kileri hava duhul edemeyecek surette kapatılarak lâakal on saat sonra açılacaktır. Hususile derununda asit sülfürö bulunduğu halde bir çok gazlardan mürekkeb olup tazyik ile damacanalar içinde mayi halinde bulundurulan ve «piktolen» tabir edilen terkiib muhnik gazlar husulü için kükürt yerine istimal edilebilecektir. Havada derhal gaza tahavvül eden işbu mayi kemali dikkatle sefinenin ambar ve güverte araları ve kilerinin bilcümle nıkatına dökülecek ve yüz metre mik'ab mahal için bir kilo veya bin metre mik'ab için on kilo nisbetinde istimal ve bunu müteakıb bilcümle delikler mümkün olduğu mertebe iyice kapatılarak ancak üç saat sonra küşad edilecektir.

Salisen — Ambar ve güverte aralarile kilerin açıldığı zaman bulunacak fare lâşeleri maşalar ile ve kemali dikkatle tutularak geminin kazan ocaklarına atılacak veyahut mahsus kaplar içinde üzerlerine gaz dökülerek ihrak edilecektir.

Rabian — Badehu ambar ve güverte araları ve kiler çokça su ile yıkanacağı gibi mecmuan yüz elli litre su için her birinden on beşer kilo olmak üzere ham asitfinik ve sabun ve sodadan mürekkeb bir mahlül ile divarları kemali itina ile tathir ve kiler derunundaki sular dahi kireç ile tebhir edilecektir.

Hamisen — Elhasıl güverte ve salon ve kabine ve helâlar gibi sefinenin kâffei aksamile mobilye ve yelken ve halat ve alât ve edevatı hadidiye misillü bilcümle eşya binde dört nisbetinde süblime korozif mahlülile ve pülverizatörler vasıtasile yegân yegân tebhir kılınacaktır.

İşbu bilcümle muamelât hitam bulduktan sonra bu hali musaddak ve itlâf edilen farelerin adedini natık olmak üzere memurini sıhhiye tarafından sefain kaptanlarına resmî birer şahadetname ita kılınacaktır.

—●—

**No: 182 — Trabzon rıhtımı ve iskelesinden vukubulacak
idhalât ve ihracattan mahalli belediyesince alınacak
rüsüm hakkında iradei seniye ve
olbabda tarife**

Meclisi Mahsusu Vükelâ Mazbatası

Şûrayı Devlet Maliye Dairesinden kaleme alınıp meyanei bende-gânemizde kıraat ve mütalea olunan işbu mazbatada Trabzon Rüsumat İdaresi pişigâhında vaktile ciheti askeriye ve Rüsumat İdaresinden müş-tereken inşa edilmiş olan iskele ile rıhtımın müruru zaman ile müşrifi harab olmasına mebni mezkûr iskele ve rıhtımın mahallî dairei belediyesi marifetile tamiren inşası mürur ve uburca ve emtia idhal ve ih-racı hususlarınca teshilâtı ve memleketçe mamuriyeti mucib olacağı gibi bunun için dairei belediyece sarfedilecek akçenin tesviye ve ifasına ve muhafazai mamuriyeti için ihtiyarı zarurî olan masarife karşılık olmak üzere idhal ve ihraç kılınacak eşyadan mutedil bir resim alınacağı ve resmi mezkûrun ahzine tüccarın muvafakati istihsal kılındığı ve ilerde rüsumatça ilâve olunacak ebniye vesaireye mümanaat edilmi-yeceği ve mezkûr rıhtımın badettamir kısmen yine Rüsumat İdaresi tarafından işgal ve istimal olunacağı ve tarafı hükûmetten icab eden noktalara muayene komisyonu ve polis ve pasaport mevkileri yaptırılacağı ve hayvanat ve eşyayı emiriye ve askeriye vesair ihtiyacatı za-ruriyeden olan ve mekteb ve cami ve kilise ve hastahane misillü mües-sesatı hayriyeye aid bulunan eşya ile yolcuların iskele ve rıhtım res-minden muaf tutulacağı ve mahallinden gönderilen tarifinin emsaline kıyasen bazı tadilât icrasile nüshai mübeyyizesinin gönderildiği beya-nile ifayı muktezası dermeyan olunmuş ve sureti iş'ar münasib ve zikrolunan tarife münderecatı bittedkik muvafık görülmüş olmakla makrûnu müsaadei seniyei cenabı hilâfetpenahî buyurulduğu halde ifayı muktezasının Trabzon Vilâyetine tebliğinin Dahiliye Nezaretine havale ve Makamı Seraskeri ile Rüsumat Emanetine malûmat ita olu-nacağı ve mezkûr tarifinin arz ve takdim kılındığı muhatı ilmü âlî

buyuruldukte ve katıbei ahvalde emrú ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

9 şevval 1319 ve 6 kânunusani 1317

Arz tezkeresi

Trabzon Rüsumat İdaresi pişigâhında vaktile ciheti askeriye ve Rüsumat İdaresinden müstereken inşa edilmiş olan iskele ile rıhtımın mahallî dairei belediyesi marifetile tamiren inşası ile masarifatı inşa-iyeye karşılık olmak üzere idhal ve ihraç kılınacak eşyadan mutedil bir resim ahzı hakkında Şûrayı Devlet Maliye Dairesinin Meclisi Mahsusu Vükelâdan müzeyyel mazbatası melfufile arz ve takdim kılınmış olmakla olbabda her ne vehile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulur ise mantuku münifi infaz olunacağı beyanile tezkerei senaverî terkim kılındı efendim.

9 şevval 1319 ve 6 kânunusani 1317

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup Şûrayı Devletin Meclisi Mahsusu Vükelâdan müzeyyel mazbatayı maruzası ve melfufları ile beraber manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucübince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulmuş olmakla olbabda emrú ferman hazreti veliyülemrindir.

17 şevval 1319 ve 14 kânunusani 1317

K. P.	Esamii eşya	Mülâhazat
00 1	Patates	Kırk dört kıyei atikalık her kantarından ve küsurundan
1	Kepek	Her yüz kıyei atikasından ve küsurundan
1	Saman	Her bin kıyei atikasından ve küsurundan
2	Kükürt	Her kantarından ve küsurundan
2	Meyan kökü	Her yüz kıyei atikasından ve küsurundan
5	Soğan ve prinç ve bulgur	Her yüz kıyei atikasından ve küsurundan

K. P.	Esamii eşya	Mülâhazat
5	Şehriye ve galeta ve emsali	Her on iki kıyei atıka- sından ve küsurundan
5	Sarmısak ve sebzevat	Her altmış iki kıyei atıkasından ve küsu- rundan
10	Şeker ve ruganı zeyt ve susam ve ceviz ve fasulya	Her yüz iki kıyei atıka- sından ve küsurundan
20	Kestane ve incir ve leblebi ve fındık ve kuru üzüm ve emsali	Her kantarından ve kü- surundan
20	Makarna ve pasta ve emsali ve hurma	Her yirmi beş kıyei- atikalık sandığından
1 00	Ruganı sade ve badem ve harup ve u- mum meyva	Her yüz kıyei atıka- sından ve küsurundan
2	Havyar (kırmızı)	Her elli kıyei atıka- sından
5	Siyah havyar ve balık yumurtası	Her yirmi beş kıyei atıkasından
1	Pastırma	Her kantarından
10 15	Peynirin envarı ve don yağı ve taze ve tuzlu balık sardalya ve emsali	» »
20	Tuzlama zeytin	» »
10	Adi zeytin	» »
5	Gaz yağı ve teneke	Her sandığından
5	Kireç	Her elli kıye ve küsu- rundan
5	Biber ve kına	Her yirmi beş kıye ve küsüründen
5	Üstübeç	Her yirmi beş kıye ve küsüründen
5	Neft yağı ve bezir ve çam	Her on iki kıye ve kü- surundan
10	Yapağı ve pamuk	Her yüz kıye ve kü- surundan
10	Çimento ve mermer çuvalı ve tırpan namı diğer gerendi sandıkları	Her yüz kıye ve kü- surundan
10	Kahve	Her elli kıye ve kü- surundan
10	Mamul ve gayri mamul demir	Her kantarından
10	Palamut ve mürmasili	» »
10	Tehi müstamel ve cedid çuval	Her elli adedinden
10	Toprak testi ve çanak ve çömlek ve bar- dak ve emsali	Her yüz adedinden

K. P.	Esamii eşya	Mülâhazat
10	Kola	Her sandığından
10	Kitre ve mazi ve çirlin ve cehri	Her kantarından
20	Kara boya ve şap ve kalay ve çinko ve nişadır ve emsali karfiçe	Her yüz kıyesinden
10	Sabun	» » »
20	Tütün ve tönbeği ve anason	» » »
20	Manifatura	» » »
20	Hırdavattan saç ve sigara kâğıdı kaba kâğıt ve kibrit ve mümasili	» » »
20	Çuka dengi ve kırmızı çuvalı	Her yüz kıyesinden
10	Çelik ve kurşun	Her elli kıyesinden ve küsurundan
10	Mısırdan gelen gön yani ham deri	Beherinden
20	Kösele ve vidala	Her ellişer kıye ve küsurundan
20	Döşeme mermeri ligorna	Beherinden
1	Balkon mermeri ve merdiven ayağı ve mezar taşı	»
20	İspermeçet mumu	Her sandığından
1	Arak ve şarap ve rom ve saire fıçısı	Her yüz kıyesinden
1	Ham ipek ve mensucatından	Her yüz kıyesinden
1	Şemi asel	Her yirmi beş kıye ve küsurundan
1	Değirmen taşı	Beherinden
1	Yerli kiremit ve tuğla	Her bin adedinden
5	Alâ kiremit ve tuğla	Her bin adedinden
5	Kereste (adi)	Her metre mik'abından
5	Alâ kereste	» »
5	Ceviz kütüğü	Beherinden
1	Ceviz örü kütüğü	»
5	Limon ve portakal	Her sandığından
10	Alçı	Her kantarından
10	Kayı	» »
20	Saçma halat	» »
1	Tuyuru ehliye	Elli adet itibarile her kafesinden
1	Yumurta	Her bin adedinden ve küsurundan
1	Maden kömürü	Her bin kıyesinden ve küsurundan
1	Halı	Her denginden
1	Nühas tencere ve saire	Her kantarından
2	Kum ve çakıl taşı ve toprak	Her mavna yükünden

K. P.	Esamii eşya	Mülâhazat
2	İspirto	Her yüz kıye ve küsürundan
2	Kebir ve sagir şişe ve cam	Her sandığından
3	Karpuz ve kavun	Her kayığından
3	Çivit boyası	Her sandığından
5	Hazır elbise	Her sandığından ve denginden
15	Katran ve zift	Her kantarından
30	Kara sığır ve manda	Her re'sden
1	Keçi ve koyun ve kuzu ve oğlak	» »
20	At ve kısırak ve ester	» »
10	Merkeş ve tay	» »
2	Dana ve sığa	» »
1	Dalâk	Her yüz kıyesinden
1	Soda	Her kantarından
20	Arpa ve konyak ve şampanya ve emsali müskirat	Düzenlik her sandığından
20	Umum çay sandıklarından	Her yirmi beş kıye ve küsürundan
15	Kaytan ve gaberve ve emsali	Her denginden
30	Süprüge	Her denginden
30	Attarive	Her sandığından
30	Şayak	Her denginden
1	Kebir ve sagir eczacı sandığı	Beherinden
20	Alelûmum balyelerin	Her yüz kıyesinden
20	Keçi derisi ve oğlak ve koyun derisi	Her denginden

No: 183 — Rodos iskelesinden vukubulacak idhalât ve ihracattan mahalli belediyesince alınacak rûsum hakkında iradei seniye ve olbabda tarifei muaddele

Meclisi mahsusı vükelâ mazbatası

Şûrayı Devlet Maliye Dairesinin meyanei çakeranemizde kiraat olan işbu mazbatasında Rodos dairei belediyesi varidatının masarifine ademi kifayeti cihetile Rodos iskelesine çıkarılan eşyadan alınmakta olan rûsumu mübeyyin olup on yedi sene evvel mevkii icraya konulan eski tarifede mûnderiç bazı eşya rûsumunun tezyidi ve bazısının ilgası suretile tanzim ve mahallinden irsal kılınan tarife ledettetik tezyidi

rüsümü talep olunan eşyayı mezkûra zamaim icrasına muhtemel olmayıp **bilâkis** ahiren bazı emsali iskeleler hakkındaki tarifelere tatbikan tenzili ve tönbeği ve tütünden sair iskelelerde resim alınmakta olmasile bunun tarifeden ihracına lüzum olmayarak tadilen ibkası ve hayvanatı mezkûrenin mutedil resim ahzı suretile tarifeye idhali ve susam Rodosa gelmemekte ve kav ve fosfor ile gaz yağından depo resmi alınmakta olmasına nazaran bunların tayyı ve hükûmeti seniyye ve müessesatı hayriyye aid eşya ile yolcuların beraberlerinde getirecekleri mekûlât ve meşrubat ve hane eşyasının ve ekmek ve hatab ve kömür ve tuzun ve iskeleden başka mahalden tahmil ve ihraç kılınanların iskele resminden muafiyeti yolunda bir fıkra ilâvesi tensib kılınarak olveğhile müceddeden kaleme alınan tarife nüshai mübeyyizesinin gönderildiği dermeyan kılınmış ve suveri karar münasib ve mezkûr tarife müderecatı muvafık görülerek leffen arz ve takdim olunmuş olmakla ifayı muktezasının Dahiliye Nezaretine havalesi babında ve katıbeî ahvalde emrî ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

9 şevval 1319 ve 6 kânunusani 1317

Arz tezkeresi

Rodos dairei belediyesi varidatının masarifine ademi kifayeti cihetile Rodos iskelesine çıkarılan eşyadan alınmakta olan rüsümü mübeyyin tarifei atıkaca bazı tadilât icrası hakkında Şûrayı Devlet Maliye Dairesinden kaleme alınan mazbata meclisi mahsusu vükelâca bittenzil mefufile arz ve takdim olunmakla müderecatı hususunda her ne veğhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî müteallik ve şerefsudur buyurulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile teskereî senaverî terkim kılını efendim.

9 şevval 1319 ve 6 kânunusani 1317

İradei seniyei mübelliğ hâmiş

Residei desti tazim olup meclisi mahsusu vükelânın mazbataî mazruzası ve mefufuları ile beraber manzuru âli buyurulan işbu tezkereî samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulmuş olmakla olbabda emrî ferman hazreti veliyülemrindir.

17 şevval 1319 ve 14 kânunusani 1317

K. P.	Esamii eşya	Mülâhazat
2	Dakik	Her elli kıyei atika ve küsurundan
1	Hınta ve sair ve yulaf ve purçak ve kokoroz ve sair emsali	Her keyli istanbuliden
20	Makaronya ve şehriye ve pasta ve bademiçi ve ispermeçet mumu	Her iki kıyei atika ve küsurundan
5	Pirinç ve bulgur ve kükürt ve patates ve soğan	Her yüz kıyei atika ve küsurundan
10	Kahve ve biber ve kına ve sabun ve şeker ve ruğanı zeyt ve alçı ve fasulya ve palamut ve mümasili	Her elli kıyei atika ve küsurundan
15	Kaşar peyniri ve sardalya ve uskumru ve lâkerda ve dürüz balığı ve fındık ve leblebi ve ceviz ve nohut ve mercimek ve kuru bakla ve kestane ve kuru incir ve üzüm ve kabuklu badem ve kabak çekirdeği ve mümasili ve teneke ve cam ve tuzlu ve taze balık ve fıstık ve güner ve zeytin	Her kırk dört kıyei atikalık kantarından ve küsurundan
1	Yumurta	Her bin adedinden
3	Karpuz ve kavun ve kum ve taş ve toprak ve çakıl	Her mavnasından
1	Tuvuru ehliye	Elli itibarile her kafesinden
1	Konyak ve bira ve o kabil müskirat	Her on iki şişelik sandığından
3	Rom ve arak ve şarap ve mümasilinden	Her yüz kıyei atikasından ve küsurundan
2	İspirto	» » » »
1	Ruğanı sade ve karamıstiki ve muşambalık ve penbei ham ve hurma ve anason	» » » »
30	Kırmızı havvar ve bakalara balığı	Her kantar ve küsurundan
5	Sivah havvar ve balık yumurtası	Her kantar ve küsurundan
5	Gazyağı	Her sandığından
20	Urgan ve halat ve velkenbezi ve donyağı ve katran ve zift ve kalay ve mısadır ve kara boya ve şap ve çinko ve kırmızı boya ve elvan yağlı boya ve neft ve bezir yağı ve çivid boya ve kâğıt kibrit ve hırdavat ve mümasili	Her kantarından

K. P.	Esamii eşya	Mülâhazat
10	Mamul ve gayri mamul demir ve kurşun ve çelik ve karfiçe ve saçma ve demir toprağı	Her kantarından
1	Nühas tencere ve saire	» »
3	Hazır kundura ve elbise	Her balye ve sandığından
1	Atik ve cedid tehi çuvallar	Her yüz adetlik balyesinden
20	Manifatura ve tütün ve tönbeği	Her yüz kıyesinden
1	Ham ipek ve mensucattan ve karanfil ve kırmız ve kola	» » »
10	Yapağı ve pamuk	Her yüz kıyesinden
1	Şemi asel	Her yirmi kıyesinden ve küsurundan
30	Kara sığır ve manda	Her re'sinden
1	Keçi ve koyun ve kuzu	» »
20	At ve kısrak ve ester	» »
10	Merkep ve tay	» »
1	Değirmen taş ve mezar taşı ve balkon mermeri ve merdiven ayağı	Her adedinden
20	Döşeme mermeri ve ligorna	» »
1	Kıbrıs mermeri	Her adedinden
20	Pivata	Her sandığından
10	Kalei sultaniye tabağı	Her bin adedinden
10	Limon ve portakal ve elma ve armut ve kiraz	Her kantarından
15	Kuvu ipi	Her yüz kıyelik balyesinden
3	Alâ kereste	Her metre mik'abından
1	Edna kereste	» » »
15	Adi sandalya	Her düzunesinden
20	Ceviz sandalya	» »
1	Kebir ayna	On ikilik her sandığından
—	Malta taş	Her birinden
1	Alâ turşu	Her on iki kıyelik sandığından
5	Her nevi alâ kiremit ve tuğla	Her bin adedinden
1	Her nevi edna kiremit ve tuğla	Her bin adedinden
5	Alâ sırlı çukalis	Her numarasından
10	Toprak testi ve çanak ve çömlek ve hardak ve emsali	Her yüz adedinden
10	Kepek	Her yüz kıyesinden
5	Ceviz kökü	Her birinden

K. P.	Esamii eşya	Mülâhazat
1	Ceviz ve kütüğü	Her birinden
1	Saman	Her bin kıyesinden
2	Meyan kökü ve sirke	Her yüz kıyesinden
1	Maden kömürü	Her bin kıyesinden

**No: 184 — Gümrükten kaçırılan eşyadan dolayı tanzim edilip
iktisabı kat'iyet eden musadere mazbatalarının devairi
icraiyece tenfizi hakkında iradei seniye**

Arz tezkeresi

Rüsumat Emaneti Celilesinin Şûrayı Devlete havale olunan tezkeresi üzerine Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinden tanzim ve leffen arz ve takdim kılınan mazbatada gümrüklerden kaçırılır iken tutulan eşya hakkında ve hile ve hud'amın men'ine dair olan ahkâmı nizamiyeye tevfikân gümrüklerce tanzim edilip ashabı alâkaya tebliği tarihinden itibaren on beş gün mürur etmesi cihetile kesbi kat'iyet eyliyen mazbatalarda muharrer cezayı nakdilerin istifası usulen bir mahkemenin ilâmına müstenid olmamasından dolayı devairi icraiyece infazı ahkâmından imtina edilmekte ve ekseriya tâbiiyet ve hüviyetleri ve mahalli ikametleri bilinemiyen kaçak eşya sahipleri aleyhinde dava ikamesi müstehil olmakla beraber bu suret muhbirlere ita edilecek ihbariyenin tehirini müstelzim olmakta olduğundan bunlara mahal kalmamak ve menfaati Hazine temin olunmak üzere devairi icraiyenin eşyayı merkûme hakkında gümrüklerce tanzim olunup kesbi kat'iyet eyliyen mezkûr mazbatalar ahkâmının infazile mükellef tutulması hususunun Adliye Nezareti Celilesine iş'arı ve emaneti müşarileyhaya malûmat verilmesi tezekkür kılındığı gösterilmekle olbabda her ne veçhile emrû fermanı humayunu hazreti hilâfetpenahî şerefsünuh ve sudur buyurulur ise hükmü celili infaz edileceği beyanile tezkeresi senaveri terkîm kılındı.

26 şevval 1319 ve 23 kânunusani 1317

Iradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfufile manzuru âli buyrulan işbu tezkeresi samiyeti sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı

hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda emrî ferman hazreti menlehülemrindir.

9 zilkade 1319 ve 4 şubat 1317

**No: 185 — Vilâyetçe sarfiyatta merkezîyet usulünün tesisile
bekaya tahsilâtından yalnız yüzde ellisinin sinini sabıka
masarifine tahsisi hakkında iradei seniye**

Meclisi mahsusı vükelâ mazbatası

Vilâyatı şahane mal sandıklarınca bir sene zarfında salî hal ve sinini sabıka emvali umumiyesinden vaki olan tahsilât ve tapu ve orman ve nüfusu hasılatından maada on bir milyon lira derecesinde olup vakıa işbu mebalîğ onunla tesviye olunacak masarifata tamamen tekahül etmemekte ise de varidatın masarifata bir nisbeti umumîye üzerine tevzii idarei maslahatta sühuleti mucib olacağı derkâr iken varidatı mezkûrenin mahallerinde sarfolunan aksamınca nisbet kaidesine ve ehemmin mühimme takdimine hakkile riayet edilmemesi ve masarifi merkezîye karşılığı olan irsalâtın dahi umum varidat ve masarifat nisbetile derecei kâfiyede olmaması asakiri şahane muayyenatına muktazi zehair esmanı misillü haizi ehemmiyet bazı masarifin tesviyesince teahhüratı müstelzim olmasile icabı hal ve maslahat meyanei çakeranemizde teemmül olundukta şu nisbetsizlik idarei maliyece müşkilâtı müeddi ve husulü tevazüne aid tedabirin de iktitafı semeratına mâni olduğuna ve masarifatın dairei nisbette tesviyesi emrinde ittihaz edilecek vesailin en müessiri tediyatın Maliye Nezaretinin umum varidat ve masarifata göre tayin edeceği nisbet ve vereceği mezuniyet dairesinde icrasile merkezîyet usulüne tevfiiki muamele edilmekten ibaret görüldüğüne mebnî üç yüz on sekiz senesi martından itibaren emvali mezkûre tahsilâtından demiryol teminatı ve bazı müstakrizat tekasiti ve sair muhassasatı mukannene mukavelât ve mukarreratı mucibince kemakân aid oldukları mahallere teslim olunmak üzere maadasının malsandıklarında Hazine emrine hazır bulundurularak mikdarının mahalleri memurini maliyesi tarafından her ayın onuncu ve yirminci ve son günleri izahatı muktaziye ile hazinei celîleye ba telgraf iş'ar olunup her kısım masarife aid mikdarının tasrihile ba telgraf verilecek mezuniyet mucibince sarf ve Hazineye irsali lâzım gelen mikdarının da derakab irsal edilmesi ve

şu kadar ki mezuniyet istihsaline talikan tehiri caiz olamayacak bazı masarifi mübrem ve müstacele için vilâyet merkez sancaklarında onar ve mülhak sancaklarda beşer ve elviyei gayri mülhakada onar bin kuruşa kadar sarfı mecaz tutularak ve bu yoldaki sarfiyatın ilk mezuniyet verilecek miktardan mahallerince mahsub kılınması ve ötedenberi ittihaz olunan usul iktızasınca sinini sabıka bakayası tahsilâtı sinini mezkûre bakiyei masarifine ita olunmakta ise de sali hal varidatının bir kısmı senei âtiyeye kalmakta bulunduğu cihetle bakaya tahsilâtından yüzde ellisi sinini sabıka masarifi bakiyesine verilmek ve asakiri şahane efradı müstebdilesi maaşatı dahi bundan tediye kılınmak üzere kusuru nisfının sali hal varidatına ilâve ile senei haliye masarifine ita olunması ve fakat dairelerine gelmekte olan nüfus ve orman ve maden ve tapu hasılatı ile teçizatı askeriyeye ve maarif sandıkları varidatı ve mehakim hasılatı ve tekaüd sandıklarına aid tevkifatı bu karardan istisna olunarak onların kemakân dairelerine gönderilmesi ve bu usulün muhafazai mer'iyetine memurini mülkiye ve maliye taraflarından itina olunarak aksi halinde kendilerinin mesul tutulması tezekkür kılındı ise de olbabda ve katıbe ahvalde emrû ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

29 zilkade 1319 ve 25 şubat 1317

Arz tezkeresi

Mütekarribülhulûl olan üçyüz on sekiz senesinden itibaren mer'î olmak üzere tahsilâtı vakıanın sureti sarfı ve teferrüatı hakkında cereyan eden müzakeratın neticesini mutazammın Meclisi Mahsusu Vükelâdan kaleme alınan mazbata leffen arz ve takdim olunmakla müdericatu hakkında her ne veçhile emrû fermanı hümayunu cenabı hilâfetpenahî şerefsünuh ve sudur buyurulur ise mantuku münifi infaz olunacağı beyanile tezkerei senaverî terkim olundu efendim.

29 zilkade 1319 ve 25 şubat 1317

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkerei sâmiyei sadaretpenahileri Meclisi Vükelânın mazbatayı maruzasile beraber manzuru âli olarak zikrolunan mazbataya hamış terkimile dahi tebliğ kılındığı veçhile mucibince ifayı muktezası hususuna iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulmuş olmakla ve intizamı muamelei maliyeyi temin ile beraber bir takım yolsuz sarfiyatın dahi önünü alacak olan böyle bir kararın ittihazi memnuniyeti seniyei cenabı padişahiye müstelzim

olarak zatı sâmiî sadaretpenâhilerile vükelâyi feham hazeratı, selâmi saadet ittisamı şahane ile taltif buyurulmalarile olbabda emrû ferman hazreti veliyülemrindir.

29 zilkade 1319 ve 25 şubat 1317

**No: 186 — Teçhizatı askeriye tertibi hakkında tadilen
kaleme alınan Talimat**

4 mart 1318 ve 7 zilhicce 1319

Madde 1 — İşbu nizamnamenin mevaddı âtiyesinde tayin olunan usul ve şeraite tevfikân vazaifi teçhizatı askeriyyeye aid varıdatın cibayet ve sarfına ve mubayaatın akdine munhasır olmak üzere teçhizatı askeriye nezareti namile bir nezaret teşkil olunmuştur.

Madde 2 — Teçhizatı Askeriye Nezaretinin tahtı riyasetinde bulunmak üzere dört aza ile baş kâtipten mürekkeb bir komisyon ve umuru tahririye ve hesabiye için on birinci maddede muharrer heyetlerden mürekkeb birer kalem ile bir evrak odası bulunacaktır.

Madde 3 — Komisyon Devletçe sipariş ve mubayaa edilecek mühimmat ve levazımı askeriye hakkında devairi müteallikasınca tanzim olunan konturatoları gördükten ve olbabda iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefsadır olduktan sonra tediyei esmanına aid muamelâtın icrasına ve esmanı kâmilen veya kısmen tesviye olunan eşyanın tamamen gelip gelmediğini ve gelmiyen kısmının ne vakit teslim edileceğini tahkik ile bu babda takibatı muktaziyenin ifasına mecbur olduğu gibi gerek tesisatı askeriye ianesinden ve gerek teçhizatı askeriye tertibinden hasıl olacak aidatın tezyidi ne gibi esbab ve tedabire mütevakıf bulunduğunu dahi tetkik ve müzakere ile mükellef olup hususatı mesrude hakkında tanzim edilecek mazbata nezaret tarafından bizzat atebei ulyayı mülûkâneye arz ve takdim kılınacaktır.

Madde 4 — Maddei sabıkada mezkûr olan tahkikat ve takibat icra olunacak ve şayet bundan dolayı devairi askeriyeden vesaireden memur celbine lüzum görünür ise bilistizan şerefsadır olacak iradei seniyei mülûkâne mantuku âlisi üzerine muamele olunacak ve mürettebatı muayyenenin dıçarı teehhür olması veya tediye olunan akçenin hükmü iradei seniyei hazreti padişahî hilâfına olarak mevzuu lehinin gayrı yere sarfedilmesi gibi ahval vukuunda tetkikat ve takibatı lâzîminin ifası zımnında

nezaret tarafından kezalik bilistizan istihsal edilecek emrû fermanı hümayunu mülûkâne mucibi âlisince ayrıca memur tayin ve izam kılınacaktır.

Madde 5 — Teçhizatı askeriye tertibinin bin üç yüz on altı senei maliyesi martı iptidasından itibaren ihtiyacatça istiğna hasıl oluncaya kadar mükellefini ahaliden istihsalı ba iradei seniyei hazreti padişahî takarrür etmekle tertibi mezkûr bazı vilâyatı mümtaze ve muhtare ile hususiyet halleri mülâbesile ba iradei seniyei mülûkâne devletçe istisna kılınan mahallerden maada bilcümle vilâyatı şahanede efradı mükellefenin bir senede ifa etmekte oldukları ağnam ve keçi ve deve vesaire rüsümü ve aşar ve arazi ve emlâk ve akar ve temettü vesaire vergilerile bedeli askerinin asliyatına itibar ve nisbet edilerek yani musakkafat ve aşar varidatından alınmakta olan menafi ve maarif hisseleri dahili hesap edilmeksizin miktarı umumii senevisi üzerinden yüz kuruşta altı kuruş hesabile ahzolunarak ve ahiren şerefsadır olan iradei seniye mucibi âlisince memaliki şahanede dahilî gümrük rüsümünün ilgasile anın yerine teçhizatı askeriye için alınması takarrür eden yüzde iki iane akçesi rüsumat emaneti celilesinden celp ve tahsil kılınarak müretteb olduğu teçhizatı askeriye için sarf ve istimal kılınacak ve tarafı devletten belediyelere terk ve ita buyurulan ve hazinei celile ile müştereken ci-bayet edilmekte bulunan dört nevi rüsümü cüz'iyeye şimdilik bu tertibden müstesna tutulacaktır. Şununla beraber zikrolunan vilâyatı mümtaze ve muhtarenin mahfuziyeti hemişe ve kuvayi devleti aliyeye muhtaç bulunmasına nazaran işbu teçhizatı askeriye için mahali mezkûre ahali tarafından mecburî olmayup bilihtiyar vaki olacak müşareket kabul edilecektir.

Madde 6 — Teçhizat tertibi Dersaadet ve bilâdı selâse ve mülhakatında dahi istifa kılınacak ve devletçe bir gûna tekâlifi emiriye ile mükellef olmayanlar bu tekliften dahi müstesna tutulacaktır.

Madde 7 — Tertibi mezkûr efradı ahaliye memurini mahsusası tarafından verilmekte olan vergi koçanlarile sair evrak ve senedatı resmîyeye yüzde altı hesabile ilâveten terkim olunacaktır.

Madde 8 — Emvali umumîye üzerine müretteb teçhizat akçesinin birinci kısmı ağnam vesair hayvanattan alınan rüsum olmakla bu akçe memaliki şahanenin her tarafında nihayet haziranın onuna kadar istifa edilip arkası alınmakta bulunduğundan bu kısma aid teçhizat akçesinin müddeti mezkûre zarfında tahsili lâbüd olup vergi ile bedeli askeriden ve temettü vergilerinden alınacak yüzde altı teçhizat tertibinin nihayet

senenin eylülü gayesinde arkası alınması ve emanete kalan aşardan tahakkuk edecek teçhizat tertibinin nihayet kânunuevvel gayesine kadar istihsali ve ilzam olunan aşara aid teçhizat tertibinin de mültezimlerden hazine namına alınacak olan senedata ayrıca terkim ve ilâvesile hazinenin alacağı birinci ve ikinci taksit meyanında alınacağıнын senedatı mezkûreye dere ve imlâ edilmesi ve o suretle işbu bedelâtı iltizamiyenin vaktile tahsil ve nezarete tesyir ve irsaline mal memurları tarafından fevkalâde itina ve dikkat olunarak hilâfı harekette bulunanların şediden tahtı mesuliyete alınması mukarrerdir.

Madde 9— Tahsilâtı vakıa elviye merkezlerince mülhak kazalardan celp ve cem ile liva merkezinden behemehal nezarete teslim kılınmak üzere Ziraat Bankası ve Bankı Osmanî şubelerine veya Gümrük Nezaret veya müdüriyetlerine tevdi olunarak mukabilinde pulsuz makbuz alınacak ve mezkûr şubeler veya Gümrük Nezaret ve Müdüriyetleri bulunmayan yerlerde hazine irsalâtı misillü sağlam ve muteber ve kısa vadeli poliçeler ahzolanarak veyahut postaya teslim edilerek devairi saire irsalâtına kat'iyen karıştırılmaksızın doğrudan doğruya nezarete irsal kılınacaktır.

Madde 10 — Teçhizatı askeriye tertibinin teshil tahsil ve cibayeti ve takibatı mahsusa icrası zmnında nezaret hesabat ve muhaberatını badema her vilâyetin merkez sancağı için valii vilâyet ve elviyei mülhakası için mutasarrıflarla ifa edeceği gibi umuru maliyesi için dahi icabı halinde defterdar ve muhasebecilerle icra edecektir.

Madde 11 — Nezaret işbu talimat mucibince kendisine mevdu olan vazifeyi ifa ve takip için icab eden makamat ve bilcümle devair ve vilâyat ve elviye ile muhabereye mezun olduğu gibi muhaberat ve muhasebatı sureti muntazamada tutmak üzere maiyetinde lüzumu miktar memurin ve ketebeden ibaret olarak birer heyeti hesabiye ve tahriye ile veznedar ve tahsildarı ve tahsilâtı vakıanın hıfzı için hazineci celilenin nezareti mütemadiye ve muhafazai mahsusası tahtında bulunan vezne dairesi içinde mahsus kasası bulunacak ve memurin ve müstahdeminin vezaifi hakkında komisyonca hittezekkür ayrıca bir talimat kaleme alınacaktır.

Madde 12 — Nezaret mürettebatı merkumeyi talimatı mahsusa dairesinde takip ve tahsil ve cibayete memur ve mezun olup fakat cem ve tahsil eylediği mebalighden ba iradei seniye muayyen ve muhassas olan ve cüz'iyat kabilinden bulunan ketebe ve memurinin maaşatıle müteferrika masrafından maada hiç bir sebep ve emirle bir yere bir akçe sarf ve ita edemeyecek ve bunun haricindeki her türlü sarfiyatı nezaretten ba takrir Babıâliye bildirilerek meclisi vükelâda rüyet ve tetkik olunduk-

tan sonra ba mazbata vuku bulacak istizan üzerine müteallik buyuru-
cak iradei seniyei hazreti mülûkâne mantûku âlisine göre icra kılma-
caktır.

Madde 13 — Teçhizat akçesinin mahalli sarfı bir takım mühimmat
ve levazımatı mühimmei askeriyenin sipariş ve mübayaası gibi konturato
ve mukavelâta merbut ve tediyatı bazı zıman ve mesuliyetle meşrut ol-
duğundan mürettebatı mezkûrenin vaktile ve tamamilen tahsiline kâffei
memurini mülkiye ve maliye taraflarından fevkalâde itina olunarak
emrû tahsilâtta kat'an tedhür vukubulmaması ve bir akçesinin bakayaya
bırakılmaması ve alehusus bu akçenin her ne suretle olursa olsun ma-
vaz'ı lehinden gayri mahallere sarf ve ita kılınmaması lâbüd olduğundan
bu yolda bir gûna müsamaha ve tekâsül eden olur ve bittahsis bu akçe-
den az ve çok bir şey sarf etmeğe veya zimmetine geçirmeğe cüret eden
bulunur ise mütecasirlerinin haklarında mücazâtı şedidei kanuniyenin
icrasında zerre kadar tekâsül gösterilmeyecek ve memurini aidesi tara-
fından eseri müsamaha gösterenler şediden mesul olacaklar ve zimmetine
geçmiş akçeler derhal kendilerinden veya kefillerinden tahsil ettiri-
lecektir.

Madde 14 — Teçhizat tertibinin tahakkukat ve tahsilât ve irsalâtı
talimata muvafık surette cereyan edip etmediğini teftiş için indelhace ne-
zaretçe gösterilecek lüzum üzerine komisyon heyetinden veyahut memurin
ve ketebesinden taşralara müfettiş izam kılınacak ve müfettişlerin zammı
maaş ve harcırahları harcırah kararnamesine tevfikân hazineci celileden
tesviye olunacağı gibi teçhizatı askeriyeye hasılâtundan dahi bir ol kadar
harcırah ita ve Avrupaya vaki olan siparişlerden dolayı tahkikata memur
edilecekler dahi aynı muamele ifa edilecek ve icabında vilâyat maliye
ve mülkiye ve adliye müfettişleri teftişatı mahsusayı ifa edeceklerdir.

Madde 15 — Teçhizat tertibinin tevziat ve tahsilâtına müteallik
kuyudatın mahalleri mal kalemderince teşkil ve ifası tabii olduğuna ve
miadı tahsil olan sekizinci maddede muharrer müddetlerde tahsilâtın ta-
mamen arkası alınması mukarrer bulunduğuna binaen tertibi mezkûrun
gerek kısmı evvelinin ve gerek kısmı ahırının tahakkukunda envai vari-
datın mekadiri mütehakkıkasını irae eder bir surette kazalardan tanzim
ve meclisi idarelerden tasdik olunacak cedavil merkezi livaya tisyar
olunacak ve merkez ve mülhak kazalara aid cedavil üzerine merkezi
liva muhasebesince tetkikatı muktaziye bilicra merkez ve mülhak ka-
zaların envai varidatının tahakkukatını irae eder surette bir cedveli
umumî tanzim olunarak ve meclisi idarei livaca daha tahtı tasdika aldı-

rılarak hemen nezarete irsal kılınacak ve işbu cedavili mütehakkıka üzerine vuku bulacak tahsilâtın miktarı ve envayı ile sureti irsalini irae etmek ve muvazzah olmak üzere livalardan her üç ayda bir kere nezarete cedavili mahsusa irsal kılınacaktır.

Madde 16 — Nezaretin her nevi makbuzat ve medfuatı komisyonun mührü resmisile tahtim olunacak ve nezaret tarafından imza dahi edilecektir.

Madde 17 — Tesisatı askeriye komisyonunun mefruşat ve mahrukat gibi masarifatı esasen hazineyi celilece tesviye edilmekte olduğundan ve teçhizat muamelâtile tesisatı askeriye ianesi hususatı ahiren şerefsadır olan emir ve fermanı hümayun mucibince birleşmiş idüğünden tab'iyе masarifi mefruşat ve mahrukat gibi masarifi külliye kemakân hazineyi celilece tesviye ve ifa kılınacak ve akçe irsalâtından dolayı vuku bulacak masarif hazineyi celileye aid olacaktır.

Madde 18 — Hususatı mesrudenin matlubu âli dairesinde hüsni cereyanına aid esbabın istikmalî ve efradı ahali haklarında hilâfı talimat muamele icrasile bir gûna gadir vukuuna meydan verilmemesine memurini mülkiye ve malîye mahalliye mecburdurlar.

Madde 19 — Nezaret kâffe makbuzat ve medfuatının hülâsai hesabiyesini her ay nihayetinde doğrudan doğruya arzı atebey ulya edeceği gibi her altı ayda bir kere kâffe tahsilât ve sarfiyatı ve konturatolara merbut şeylerin teslimatı ve bakiyei tediyatı ve teslim olunanlar ve henüz alınamayanlar hakkında izahatı havi gayet muvazzah olarak iki nüsha olmak ve biri nezdi âlide hıfz buyurulup diğeri iade buyurulmak üzere komisyon heyeti tarafından musaddak bir defter tanzim ve batezkerei nezaret Babîâliye irsal ile meclisi vükelâca görüldükten sonra ba mazbata arz ve takdim kılınacaktır.

İşbu talimat ahkâmının tamamii icrasına Teçhizat ve Tesisatı Askeriye Nezareti memurdur.

Hatime

İşbu talimat hakkında indettecrûbe âtiyen lüzum görülecek tadilat komisyonca bilmüzakere takarrür ettikten sonra nezaret tarafından atebey ulyaya arzolanarak şereftaallük edecek iradei seniyei hazreti hilâfetpe-nahî üzerine ifa kılınacaktır.

No: 187 — Tahsili Emval Nizamnamesi

5 mart 1318 ve 8 zilhicce 1319

BİRİNCİ FASIL

Mevaddı umumiye

Madde 1 — Nizamât ve mukarreratı mahsussına tevfikân doğru-dan doğruya alınan tekâlifi emiriye yani evvelâ emlak ve akar vergisi saniyen arazi vergisi salisen yerli ve yabancı esnaf temettü vergisi rabian ahali gayri müslimenin bedelâtı askeriyesi hamisen işbu dört nevi emvalin teçhizatı askeriyeye tertibi sadisen masarifi tahriye karşılığı sabian musakkafatı maarif hissei ianesi saminen emvali mezkûrenin sinini sabıkaya aid bakayası işbu nizamnamede mûnderiç usul ve kavaide tevfikân tahsil olunur.

Madde 2 — Tekâlifi muharrerinin tahsili münhasıran işbu nizam-name ahkâmına tâbi olduğu gibi tahsilât vazifesi dahi bu nizamnamenin tahsis ettiği vesaitte mevdudur.

Madde 3 — Vesaiti tahsiliye her kazada cesametine ve emvalin ve mükellefinin miktarına göre tayin olunacak piyade ve süvari tahsildarlarından ibarettir. Kazalarda sertahsildarlık vazifesi tahsildarların en muktediri tarafından ifa olunur. Her kazada cesametine göre bir veya iki tahsilât müfettişi bulundurulur. Mal ve vergi ketebel mevcudesinden alınmak üzere merkezi vilâyette ikişer ve liva merkezlerinde birer kâtib tahsilâtın umuru hesabiyesinde istihdam edilir. Piyade ve süvari tahsildarların dairei tahsiliyesi nihayet yedi yüz elli haneyi tecavüz edemez. Müfettişler kazanın bilûmum devairi tahsiliyesini teftişe memur olarak bunların her sene kazaları tebdil kılınır.

Madde 4 — Tahsilât müfettişleri erbabı liyakat ve istikametten olarak vilâyet tahsilât komisyonunun kararı ve defterdarların iş'arı üzerine Hazinei Celilenin tasdikile tayin kılınır. Tahsildarlar behemehâl defter tutabilecek derecede hesaba aşına olmak ve yirmi yaşından dîn ve kırk beş yaşından ziyade olmamak ve cünha ve cinayetle mahkûm bulunmamak ve vazifei memuriyetinden dolayı muhakeme altına alınmamış bulunmak ve hüsnü halleri buldukları mahaller mecalisi idaresinden musaddak olmak üzere bilimtihan kaza tahsilât komisyon-larınca intihab olunur. Vali ve mutasarrıflar intihab olunan tahsildar-ların evsafı matlubeyi haiz olmadıklarını gördüğü halde evrakı intihab-biyeyi komisyona iade ederek komisyona dahi diğerleri intihab edi-

lecektir. Tahsildarların intihabında lisanı resmiden maada lisanı mahalliye dahi aşına olmaları sebebi rüçhan addolunacaktır.

Madde 5 — Tahsildarlara aidat verilecektir. Şöyle ki her vilâyetin vüs'atine ve emvali mürettebenin miktarına göre ne kadar devairi tahsiliyeye taksimi ve kaç tahsildar istihdamı ve hasbelmevki bir tahsildara şehri nihayet üç veya dört yüz kuruş isabet edecek derecede tahsilâtın yüzde beşten sekize kadar ne miktar aidat itası lâzımgüleceği vilâyat mecalisi idaresince kararlaştırılarak Maliye Nezaretine beyan ve nezareti müşarileyhaca Babîâlî'den istizan ile kararlaştırılacaktır.

Madde 6 — Tahsildarlar mahallî en büyük mal memurlarının emri altında olacak ve işbu vesaiti tahsiliye tadad olunan emval tahsilâtından başka bir hizmet ve vazife ile iştigal edemeyeceklerdir.

Madde 7 — Tahsildarlar dairei tahsiliyelerinin emvaline göre on binden otuz bine kadar ve müfettişler on beş bin kuruşluk kefil irae edeceklerdir.

Madde 8 — Vilâyatta defterdarı vilâyetin riyaseti altında idare ve belediye meclisleri azasından birer zat ve elviyede muhasebecinin riyaseti altında kezalik idare ve belediye meclislerinden birer azadan ve kazalarda mal müdürünün tahtı riyasetinde idare ve belediye meclislerinin birer azasından ve sertahsildardan mürekkeb birer komisyon bulunacak ve bu komisyon lâakal haftada iki kere içtima edip münhasıran tahsilât işleriyle iştigal edecektir.

Madde 9 — Jandarmaların muamelâtı tahsiliyeye müdahaleleri kat'iyen memnudur. Ancak ledelhace komisyonların talebi üzerine muhafaza için tahsildarana jandarma efradı ve icabı halinde zabıt terfik olunacaktır. Tahsildar marifetile medyunlara tebliğ olunacak celbnamelere ademi itaat gösterenler dahi jandarma ve polis marifetile komisyonlara celb ve ihzar edilir.

Madde 10 — Tahsildarlarla tahsilât müfettişlerine köylerde buldukları müddetçe köylü tarafından bir oda irae olunacaktır. Ancak bunlar kendilerinin ve hayvanlarının yiyecekleri bilûmum eşyanın bedelini ashabına tediyye mecburdurlar. Hilâfı hareketten dolayı Ceza Kanunnamei Humayununun yüz on birinci maddesine tevfikan mücazat olunurlar.

Madde 11 — Tahsildarlarla müfettişlere esmanî mukassaten maaşlarından kesilmek üzere vilâyetlerce mamulâtı dahiliyeden yeknesak elbise yaptırılacağı gibi tahsildarların Hazinece müteselsilen numara altında vukubulacak olan sicil kayıtları itibarile hangi numarada mu-

kayyed iseler o numara iktisa edecekleri elbisenin yakasında ve evrak ve nukud vaz'ına mahsus taşıyacakları çantalarının üzerinde menkûş bulunacaktır.

Madde 12 — Piyade tahsildarları şehir ve kasabalarda ve süvari tahsildarları kurada bulunan mükellefinin tekâlifini istifaya memurdur.

Madde 13 — Beş yüz haneyi mütecaviz köylere ve yekdiğerine yakın olup mecmu haneleri yedi yüz elliye tecavüz eden iki nihayet üç köye dahi piyade tahsildarı tayin olunabilir.

Madde 14 — Henüz tahriri icra olunmıyan mahallerde tahsil muamelâtı usulü kadimesi ve icabı mahalli veçhile cereyan eder.

Madde 15 — Bircümle memurini tahsiliye hakkı tekaüdden müstefid olacaklardır.

Madde 16 — Umuru tahsiliyenin külliyatı ve işbu nizamnamenin takibi icraatı Hazinei Celilede bir idarei mes'uleye tevdi olunur.

İKİNCİ FASIL

Vezaifi umumiye

Madde 17 — Tahsildarlar birinci maddede gösterilen emvalden maada hiç bir cihetten para tahsil edemezler.

Madde 18 — Müfettişler teftiş ettikleri tahsildarların defterlerine tarihi teftişini işaretle beraber imzalarını vazedeceklerdir. Bir müfettiş kendinden evvel diğèrinin teftiş etmiş olduğu zamana aid muamelât hakkında dahi her ne sebeble olursa olsun bir lüzum görüldüğü takdirde icrayı teftişat edebilir.

Madde 19 — Müfettişler her karyeye uğradıkça tekereleri ve takvîlât defterlerini ve evrakı saireyi arız ve amik tedkik ile lüzum görüldükleri tahsildarları isticvaba ve zimmetleri zukurunda veyahud mükellefinden mükerrer ve fazla vergi istihsaline cür'etleri takdirinde işten el çektirerek bilâ ifatei vakit o kazana en büyük mal memuruna tahriren beyanı keyfiyet etmeğe mecburdur.

Madde 20 — Şehir ve kasabalarda bulunan piyade tahsildarları her hafta ve kuradaki süvari tahsildarları on beş günde bir kere tah-

silâti vakıalarını müteselsil numara altında olarak (iki numara işaretle merbut nümune) irsaliye ile mensub oldukları kazalar mal sandıklarına teslim ederler. İşbu irsaliyelerin havi olacağı mebalîğ kimlerden alındığını ve hangi mal ve seneye mahsub edileceğini irsaliye zâhırına işaret edeceklerdir. Şu kadar ki kefaletlerinin sülüsünü tecavüz ederse bir hafta veya on beş günün hulûlüne intizar edilmiyerek tahsilâtı vakıayı derhal mal sandıklarına teslim etmeğe mecburdurlar.

Madde 21 — Tahsildarlar mal sandıklarına teslim edecekleri akçe mukabilinde sandık makbuz ilmühaberi almağa ve teslimlerini bununla isbat etmeğe mecburdurlar.

Madde 22 — Mükellefinden tekâlifini yedindeki tezkeresi mucibince doğrudan doğruya kısmen veya tamamen mal sandığına teslim etmek isteyenlere mal sandığından makbuz verilecek ve ancak işbu makbuz tahsildarın makbuz ilmühaberile mübadele olunacaktır.

Madde 23 — Devairi tahsiliyenin seneli hâliye emvali o senenin şubat nihayetine kadar tamamen bittahsil muamelei lâzime ifa olunmuş olacağından tahsildaran mart ibtidasında asliyat ve hakaya ile henüz tahsil olunmayan mebalîğden kaç kuruş için hapis cezası hükmolunmuş ve bundan ne miktarı seai hale terkolunmak üzere mazbataya raptolunmuş ve nekadarı için emvali gayri menkule fûruhtuna teğebbüs kılınmış olduğunu mübeyyin bir cetvel tanzim edip kaza sertahsildarına vermeğe ve tahsilât idaresi dahi umum tahsildarlardan gelen cetvelleri cem ve telfik ile ertesi sene mart ibtidasında bir kaza cetveli yaparak tahsildarların cetvellerile beraber kaza tahsilât komisyonuna ita etmeğe mecburdur. İşbu cetveller hakkında tedkikat icrasile tahsildarların müsamata ve mübalâtsizliği görülür veyahut tahsilât idarelerince ve muhasebe ve mal kalemlerince bir yolsuzluk hissolunursa işbu nizamname mucibince icab edenler hakkında ifayı muameleye müsaraatle beraber cedavili mezkûre zirinde bamazbata izahı keyfiyet ederek nisan ibtidasına kadar livaya ve liva tahsilât komisyonlarınca da kazalar cedavili hakkında bu vechile muamele olunarak hülâsası haziran ibtidasında vilâyete ve vilâyeterce de kezaîk bu suretle cereyan edecek tahkikat ve tedkikat eylül ibtidasına kadar ikmal olup tanzim olunacak vilâyet hülâsası Maliye Nezâretine gönderilecektir.

Madde 24 — İşbu nizamname mucibince emvali menkule ve gayri menkulenin satılması hakkında tahsilât komisyonlarından ve vergi deyni için medyunların hapsine dair mecalisi idareden verilecek kararların tenfiz ve icrasile memurini mülkiye mükelleftir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Usulü tahsil

Madde 25 — Käffeî mükellefine bir karye veya mahalle dahilinde olarak uhdelerinde bulunan emlak ve arazinin müfredatını ve bunların vergilerini ve kendisine tarholunan temettü vergisile efradı gayri müslimenin bedelâtı askeriyeden hissesini ve teçhizatı askeriyeye tertibini ve maarif hissei ianesini ve bunların bakayası varsa onun miktarını havi olmak üzere (bir işaretli nümunesi merbut) tezkere verilecektir. İşbu tezkereler kemafissabık ücreti imlâiye verilerek yazdırılacaktır.

Madde 26 — Beyan olunan tezkereler behemehal senenin dühulünden bir ay evvel ihzar olunarak tahsildarlar marifetile nihayetün-nihaye mart gayesine kadar ashabına yed beyed ita olunacak ve hini tevzi ve itada muhteviyatı mükellefine lisanen dahi tefhim olunup mükerrer veya namı ahara geçmesi melhuz olan arazi ve emlak bulunmak gibi bazı sehviyatı görülen tezkereler tevzi olunmayıp lieclitashih tahsildar tarafından vergi şubelerine iade olunacaktır.

Madde 27 — Tahsildarlar dairei tahsiliyesi dahilindeki kura ve kasabat ve mahallât ahaliî mükellefesinin esamisini ve bunların emvali mezkûreden olan borçlarını havi bir cetveli hâmil olmadıkça ve işbu cetvelin bir nüshası aid olduğu karye ve mahallenin münasib bir mahalline talik ile ilân edilmedikçe icrayı tahsilâta mezun değildirler. İşbu cetveller vilâyet ve liva vergi şubelerince ve kazalar mal kalemlerince her senenin martından evvel yirmi beşinci maddede gösterilen tezkerelere muvafık olmak üzere iki nüsha olarak bittanzim tahsildarlara imza ile ita olunacak ve bu cetvellerdeki esami ve müfredatı emvali hâvi (bir numaralı merbut nümune) tahsildarlar tarafından birer

defter tutulacak ve tahsil ettikleri akçeyi evveleminde (bir numara işaretile merbut nümune) koçanlı makbuzat defterine müfredat veçhile ve her mal başka başka olarak ve senesi tasrih edilerek kaydettikten sonra deftere merbut makbuz ilmühaberini kezalik başka başka tahtim ve imlâ ile koçanından katederek mükellefine verecekler ve işbu koçanlı makbuzat defterinde mukayyed tahsilâtı günü gününe müfredat defterine nakleyliyeceklerdir.

Madde 28 — Yirmi yedinci maddede muharrer cetvellerin tanzim ve tahririnde tahsildar ve müfettişler mal ve vergi kâtibleriyle birlikte çalışarak bunları vaktinde yetiştirmeye mecburdurlar.

Madde 29 — Tahsildarlar evvelâ hâmil oldukları cetvellerde esamisi muharrer mükellefinin tezkerelerini talep ve ona göre tahsilât iora edeceklerdir. Emlâk ve arazi vergisile bedelâtı askeriye nisan ve haziran ve eylül ve teçrinisani gayelerinde olmak üzere dört ve yerli temettü vergisi mart ve eylül aylarında iki taksit ile ve yabancı temettü vergisile maarif hissesi ianesi ve masarifi tahririye karşılığı ve tezâkir esmanı defaten ve teçhizatı askeriye tertibi evkatı muayyenesinde tahsil edilecektir. Tekasit bu müddetler zarfında tediye olunmak şartile mükellefin tarafından verilecek mebalîğ alınacak ve bir kaç taksit veya bir seneliğ defaten verdiği takdirde kabul olunacaktır.

Madde 30 — Senei hâliyeden deyni olan mükellefinin tediye ettikleri mebalîğ kendilerinin talebi olmadıkça sinini sabıkadan olan borçlarına mahsub edilmez.

Madde 31 — Mükellef olduğu emvali devleti evkat ve tekasiti muayyenesinde ifa etmiyen mükellefine taksidin hulûlünden on gün sonra ve nihayet bir hafta zarfında tahsildarlar tarafından matbu (üç numara işaretile nümunesi merbut) ihbarnameler tebliğ olunacaktır. Bir taksit iki yüz kuruşa baliğ olmadığı halde ihbarname itası için tekasiti âtiye ile o miktara baliğ olmasına intizar olunacaktır. Şu kadar ki bir şahsın bir senelik vergisi iki yüz kuruştan dîn olsa dahi son taksidin müddeti muayyenesinde ihbarnamesi tebliğ edilecektir. İhbarnameler bizzat mükellefine veyahut mahalle veya karye muhtaranına tebliğ ile

imza ettirildikten veya mesken ve akarı kapısına yapıştırıldıktan sonra bir hafta intizar olunarak yine tesviyei deyn etmediği halde evvelâ medyunun haline göre hanesinin idaresine kâfi eşyası ve saniyen esnafın edevatı snaiyesi salisen zürrain çift ve ziraat edevatı çift hayvanatı ve tohumluğu ve hasılatı miri hissesi müstesna tutularak kusur esmar ve zehair ve hayvanat ve eşyayı beytiyesi ve emvali sairei menkulesinden deynine kâfi miktarını maddei âtiyede tayin olunan usul ve kavaide tefhikan sattırıp esmanı deynine mahsuben istifa olunur. Temettü vergisinden olan zimmetini tekasiti muayyenesinde ifa etmeyenlerin dükkân ve mağaza ve idarehaneleri sed ve kayık ve araba ve hayvanları işten menolunarak istifayı matlûb edilmedikçe icrayı san'ata müsaade olunmaz ve bunun için kat'iyen mehil verilmez.

Ancak bu sed ve men muamelesinden eczahane ve fırın gibi havayıcı zaruriye istihzarına hizmet eden mahaller ve bazı nehirler üzerinde mürur için buludurulan kayıklar ve bir kasabada bir veya iki taneden ibaret olan kira araba ve hayvanları müstesnadır.

Madde 32 — Tekâlifi emiriyesini ihbarnamelerle tayin olunan müddette dahi ifa etmeyenlerin emvali menkulesi tahsildarların talebi üzerine kurada ihtiyar meclisleri ve nevahi merkezlerinde nahiye meclisleri ve merakizi kazada tahsilât komisyonları marifetile satılıp esmam medyunun deynine mahsuben ahz olunur.

Madde 33 — Emvali menkulesi bulunmayan medyunların borçlarına kâfi emlak ve arazisi tahsilât komisyonlarının kararı üzerine müzayedei evveliyesi yirmibir ve badelkarar müzayedesini on günü tevavüs etmemek üzere meclisi idarece furuht olunur ve esmanı hasılası medyunların deynine mahsuben ahz olunur.

Madde 34 — Tekâlifi emiriyesinden dolayı müzayede edilecek emlak ve araziye hariçten talib bulunmadığı halde tahsilât komisyonunca takdiri kıymet olunarak Hazine namına pey sürülür. Şu kadar ki takdir olunan kıymet matlûbu Hazine derecesinden fazla olmayacağı gibi bir mülke matlûbu Hazine miktarının dînunda veyahut değerinden ziyade kıymet takdir olunduğu halde komisyon heyeti zıman ile mes'uldür.

Medyun mülkün zamanı tefevvüzünden bir sene müruruna kadar tesviye deynedecek olursa o müddet zarfındaki menafii hazinesi celileye kalmak şartile emläki kendisine iade olunur.

Madde 35 — İhbarname tebliğ olunup da deynini edadan imtina edenlerin zahirde emvali menkule ve gayri menkulesi bulunmadığı veyahut serveti nakdiyesi evrak veyahut ihbaratı mutebere ile tahsildar tarafından isbat olunduğu halde komisyonların talebi ve meclisi idarelerin kararı üzerine mahalli en büyük mülkiye memurunun işaretile medyun hapsolunur. Fakat hapis müddeti doksan bir günü tecavüz etmez ve bir deyn için medyunun iki kere hapsi caiz olamaz. Doksan bir gün müddeti ikmal edenlerin deynlerinin tahsili seai hale terk olunur.

Madde 36 — Diyarı aharda bulunan kesanın vergi ve bedeli askerilerini istifa için evvelbeevvel verginin tarholunduğu mahalde emvali menkule ve gayri menkulelerine müracaat olunur. Orada hiç bir malı bulunamazsa tahsildarlar tarafından vaki olacak ihtar üzerine memurini maliye tarafından medyunun bulunduğu mahal memurini maliyesine iş'arı keyfiyetle işbu nizamname ahkâmına tevfikten tahsil olunur.

Madde 37 — Ashabı maaşın vergi ve bedeli askeriden olan borçları müterakim maaşı varsa ondan mahsub ve yoksa maaşının rub'u haczolunur.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Mükâfat ve mücazat

Madde 38 — Bir senenin vergisini o senenin mayıs nihayetine kadar tamamen tesviye edenlere yüzde beş ikramiye verilecektir.

Madde 39 — Muamelâtı tahsiliyede tekâsül eden tahsildarlar üç kere ihtar ve tevbih ve tekdir olunarak dördüncüsünde komisyon karare ile tardolunur. Ancak bu muamele sene ibtidasından şubat gayetine kadar olmak lâzımgelip sene nihayetinde senei hâliye emvali tahsilâtı yüzde seksenden dîn bulunur ve o dairei tahsiliyenin son üç sene zarfındaki tahsilâtının haddi vasatından dahi yüzde on derecesinde olsun fazla tahsilât icra etmemiş olursa gerek ihtar ve tevbih cezası görsün

gerek görmesin herhalde bir sene tahsildarlıkta kullanılmamak üzere ihraç olunur.

Madde 40 — Üç kere tevbih gören veyahut vezaifi muayyenesinin ifasında kusuru anlaşılan bir tahsildarın tardını tahsilât komisyonuna batakirri mahsus bildirmiyen mal memurları ve işbu takrirlerini ilk içtimada okunmak üzere komisyonlara tevdi etmiyen komisyon reisleri ve kararın itasını tehir eden komisyon reis ve azası birinci derecede tekdir ikinci derecede bir aylık cezayı nakdî ahz üçüncüsünde azlolunur.

Madde 41 — Tahsildarların zuhur edecek zimmetleri tarihi zuhurundan iki ay evvelki zaman muamelâtına aid olduğu halde müfettişler onlarla birlikte mes'uldürler. Beyan olunan zimmetler dört ay evvelki zamana sirayet ettiği halde liva ve altı ay evvelki zamana raci ise vilâyet mal memuru dahi cezaya teşrik edilir.

Madde 42 — Zimmetine para geçiren tahsildarlar veya geçmesine müsaade eden memurlar Kanunu Cezada muayyen ceza ile mücazat olunurlar.

Madde 43 — Tahsildarlara verilecek cetveller ile mükellefine ita olunacak tezkereleri imlâ ve ihzar ile mükellef olan ketebe ve memurini maliye ve muavenetle mükellef tahsildarlar ve müfettişler bunları şubat gayesinde ihzar etmedikleri halde on beş günlük maaşları katolunur. Hulûl edecek martın on beşine kadar da ikmal edilmediği surette azlolunurlar.

Madde 44 — Tahsildarların bilcümle evrak ve defatirinde kat'iyen hâk ve silinti olmayacak ve bir sehiv vukuunda üzeri okunacak surette çizilip doğrusu yazılacaktır. Bilcümle evrak ve defatir sabit mürekkeble imlâ olunacaktır. Bunlarda hâk ve silinti görüldüğü halde tahkikat icra ile bir sui niyete mübteni olduğu anlaşılırsa muamelei kanuniye ifa ve suiniyete mübteni olmadığı halde hâk ve silinti yapan memurun iki günlük maaş kat' ve tekerrürü halinde bu ceza iki kat olarak istifa olunur.

Madde 45 — Verdiği kefaletin sülüsü mikdarından ziyade nezdinde para bulduran veyahut her ne sebeble olursa olsun haftada ve on beş günde bir kere tahsilâtı vakiasını malsandığına teslim etmiyen tahsil-

darlar kezalik bir sene istihdam olunmamak üzere ihraç olunurlar. Bir tahsildarın bu gibi bir haline vâkıf olup da bamüzekkerei mahsusa tahsilât idaresine veyahut komisyon riyasetine ihbar etmiyen mal memurları aynı cezaya duçar olacakları gibi komisyon reis ve azası duçar mücazat olurlar.

Madde 46 — Mutasarrıflarla kaymakamlar tahsildarların ve tahsilât komisyonlarının işbu nizamname mucibince vaki olacak müracaatları üzerine tedabiri lâzimeyi günü gününe ittihaz ve icra ile mükellef olduklarından bu babda müsamahaları vukuunda valiye vali dahi Dahiliye ve Maliye Nezaretlerine iş'arı keyfiyet edecektir.

Mevaddı müteferrika

Madde 47 — Üç yüz on yedi senesinden evvele aid bakayayı üç ay zarfında müfredat veçhile tahsildarlara devretmeğe kabzımallar mecburdur. Bakayayı devretmiyen kabzımalların hesabı mahsusan tayin olunacak kâtipler marifetile rü'yet ettirilecek badehu kabzımallardan tahsil olunmak ve bakayayı mütehakkıkanın yüzde yarımı derecesinde bulunmak üzere istihdam olunan kâtiplere mal sandıklarından bir ücreti münasibe verilir. Bu suretle de hesabı bulunamıyan bakaya kabzımallardan ve müntehiblerinden tahsil olunur.

Madde 48 — Teçhizatı askeriye tertibinden maada emvalin ve hissei maarifin üç yüz on yedi senesinden evvele aid olan bakayasından yüzde beş ücreti tahsiliye verileceğinden mezkûr ücretin yüzde yirmi beşi her ay o dairenin tahsildarına verilip yüzde yetmiş beşi teraküm ettirilecek ve üç ayda bir kere hesabın bilirü'ye yüzde nisbetile en ziyade bakaya tahsil eden tahsildarlara birer maaş mikdarını tecavüz etmek üzere hıfzolunacak yüzde yetmiş beşten mükâfat verilerek bakiye kalırsa tahsilât komisyonlarına aid olacaktır.

Madde 49 — Tahsildarlar ve Kabzımallar Nizamnamesi bittabî münfesih olup yalnız Tahsili Emval Nizamnamesinin işbu nizamname ahkâmına mugayir olmıyan mevaddı bakidir.

Hatime

İşbu nizamnamenin icrasına Maliye Nezareti memurdur.

Evelen : Vergi makbuz ilmühaberlerinin başında olup tekâlifin enva ve kemiyatile mevaki ve esamiyi havi olan ve bir aynı dahi ciheti yasarda yani koçanında münderic bulunan mahallerin birincisi yani sağ taraftaki kısmı sene iptidasında tekâlifin envaı icabınca kasalarda mal müdürleri yahut vukat kâtipleri ve sancaklarda muhasebe kalemlerile liva vergi ve tahrir memurları taraf-larında doldurularak ba sened tahsilatlarına tevsi edilecektir.

Saniyen : İlmühaberlerin sol tarafındaki kısmı koçanın sair aksamile beraber daima tahsildar nezdinde hıfz ve tebeddül vukuunda seleften halefe devir olunacaktır.

Salsen : İlmühaberlerin sağ cihetindeki kısmını her tahsildar memur olduğu dairei tahsilie dahilinde bulunan karye veya mahalleye ilk defaki azimetinde koçandan keserek vergiyi verecek adama ve onun gıyabında ikametgâhına veyahut mensup olduğu karye veya mahallenin muhtarına verecektir ki Tahsil Emval Nizamnamesinde mestur olan usulü ihbar ve ilândan başka zikrolunan tarikle dahi herkesin vereceği vergi sene iptidasında ol kimsese bildirilmiş bulunacaktır.

Rabian : Vergi ile mükellef olan her şahıs vaktile kendisine miktarı tebliğ olunmuş olan vergiyi taksit zamanları geldükçe ve takasite merbut olmayıp evkatı gayri muayyenede tahsil oluna gelen tekâlifi dahi talep olunduğu gibi tediyeye mecbur olduğundan taksitler verildükçe yahut zamanı tediyeleri gayri muayyen tekâlife mahsuben tediyat vuku buldukça ilmühaberde münderic ve bir ilâ on iki rakamına kadar olan kuponlara tahsildar tarafından miktarı işaret ve mahalli mahsusları imza ve tahtim olunduktan sonra kuponlar vergiyi veren adama teslim olunacaktır.

Hamisen : Bir şahıs senevi mükellef olduğu vergiyi kaç taksitte eda etmiş ve vakti tediyeleri gayri muayyen olan tekâlifini dahi kaç defada vermiş ise ol adamın yedinde o kadar yani vakti ifaları muayyen tekâlif için tekasitin adedine ve zamanı ifası gayri muayyen tekâlif için teslimatın defatına musadil koçan bulunacaktır. Bunların büanü muhafazasına ve ledelhace ibrazına ehsası mü-kellefe mecbur ve kuponların ziyat halinde mesuliyeti bittabi kendilerine racidir.

Sadisen : Mükellefin taraflarından tediyat vuku buldukça ekibi tediyede onu koçanda bu-lunan mahalli mahsuslarına kayıt ve aslından tenzil olmağa ve yevmiye defterine dahi aslını ve teslimatı kayıt eylemeğe ve tahsildarlarca tebeddül vukuunda her karye veya mahallenin memmu tekâlifini ve vaki olan tahsilatıle bakayasını yeniden teskerelere müracaata ve hesap tanzimine mahal kalmaksızın yoknasarda ve sual akabinde iraz edebilecek suretle müteselsilen yazmağa tahsildarlar mecbur olup aksi halinde bunları yapmayan tahsildarlar evvel be evvel memuriyetlerinden azil edi-lecekler ve bu yolda hesabı muntazama tutmamalarından hasineye zarar tereddüp etmiş ise tasmin ile de mesul olacaklardır. Eğer bu hali ihtilâs maksadile amden icra eylemişler ise kanunen dahi mücazat olunacaklardır.

Sabian : Bir mülkün ahara ferağ ve intikali icra edildükte tarihi ve sahibi cedidinin isim ve sıfatı müteallik olduğu idare veya memur tarafından ba ilmühaber beyan olunduktan sonra vergisi ferağ ve intikal tarihinden itibaren mutasarrıfı hazırlardan istifa olunacak ve vergi kuponlarının hakiyesi senei aharnı kadar onun namına tahrir kılınacağı gibi senei cedide hululünde mutasarrıfı cedidi ismine müstakilen vergi teskeresi tanzim edilecektir.

Saminen : Vergi ilmühaberlerinin eşkâli muntazama tahtında olmasi tahsilâtın sürati ceryanını ve hesabatına suhulet ve intizamını ve sulistimalâtın men'ini müstelsim eababdan ve binaonalevh bu babda tenakikatı maliyenin esaslarından olmakla işbu bin üç yüz on dokuz senesi zilkadesinde vaki üç yüz on yedi senei maliyesi şubatında mezkûr ilmühaberlerin yapılan nümunesi meclisi mahsusu vükelâda görülmüş ve atabei seniyei hasreti padişahiye dahi arz ile manzuru âli buyrulmuş oldu-ğundan bunların eşkâli cedidesi muhafaza olunacaktır. Şayet icabı maslahat üzerine tadil ve tebdilleri lâzım gelir ise çünkü defatir ve evrakı reamiyenin eşkâli dahi mevaddi nizamiyeden olmakla tadilat ve tebdilâtı lâzime Maliye Nezareti celilesinden batakrir Babîaliye bildirilerek nizam yap-makta cari olan usule tevfikân tetkikat icraile bilistizan iradei seniyei hazreti mülkariye iktiran eylemedükçe mezkûr ilmühaberlerin tebdili eşkâli hasırası caiz olmayacaktır.

İhbarname ilmühaberi

Kuruş	Para	Nev'i düyun
		Emlâk ve akar vergisi Temettü vergisi Bedeli askerî Maarif hissei incesi Teçhizatı askeriye zammından Tazkere bahasından
		YEKÜN

Taksittenden ahalisinden berveçhibâlâ bir haftaya kadar itası ve aksi takdirde tahsili emval nisamsamesinin maddeleri hükmünün icra kılınacağı mübeyyin gönderilen ihbarname tarafımıza tebliğ olmuştur.

/ sene

İhbarname

Kuruş	Para	Nev'i düyun
		Emlâk ve akar vergisi Temettü vergisi Bedeli askerî Maarif hissei incesi Teçhizatı askeriye zammından Tazkere bahasından
		YEKÜN

Taksiti hülûl eden ve bâlâda nev'i ve miktarı gösterilen kuruş para deyni mirisini işbu tarihten itibaren bir haftaya kadar vermediği halde tahsili emval nisamsamesinin maddeleri hükmüne tevfiği muamele olunacağı ahalisinden ihbar olunur.

/ sene

İhbarname koçanı

Kuruş	Para	Nev'i düyun
		Emlâk ve akar vergisi Temettü vergisi Bedeli askerî Maarif hissei incesi Teçhizatı askeriye tertibi Tazkere bahasından
		YEKÜN

Kerye ahalisinden ihbarname koçandır.

tebliğ olunan

sene

/

No. 5

Cilt	Tahsildar müzekkere koçanı	Varak

Cilt	Tahsildaran tarafından komisyona verilecek müzekkere	Varak

No: 188 — Tahsildarların memurini maliyeye irtibatlarıyla müteferriatı hakkında 8 zilhicce 1319 tarihli tahsili emval nizamnamesine müzeyycl mevaddı nizamiye

11 muharrem 1320 ve 7 nisan 1318

Madde 1 — Vilâyet ve sancak ve kazalarda tahsildarlar ve tahsili emvale müteallik hususatta mahallât ve kura muhtarını defterdar ve muhasebeciler ile malmüdürlerinin maiyetindedirler. Binaenaleyh memurini tahsiliye memurini malîyenin evamiri tahtında hareket ederler. İşbu evamirin nizamâtı mevzuaya müstenid olması şarttır.

Madde 2 — Defterdarlar ve muhasebeciler ve malmüdürleri emvali mürettebei devletin evkatı muayyenesinde tahsili için nizamen vazifelerine terettüb eden tedabiri bilâ sebebi sahîh tehir ederler ise veyahut defterdarlar Maliye Nezaretinin emrine hazır tutulması emrolunan mebalîği tayin olunan evkatta kaza ve livalardan getirip maliye hazinesine göndermezler ise derhal azil ve tehdil olunacaklardır.

Madde 3 — Hazinenin hesabına hazır tutulması lâzım gelen mebalîğin tehiri irsali mutasarrıf ve kaymakamların müdahalesinden neş'et etmiş ise buna sebep olan mutasarrıf ve kaymakamlar azlolunurlar. Mebalîği mezkûrenin tehiri irsali vali tarafından mutasarrıf ve kaymakamlara ve defterdarlara emrolunmuş ise esbabı devletçe tetkik olunur. Ol esbab kabule şayan görülmez ise emri veren vali hakkında tayin olunacak muamele icra olunur.

No: 189 — Umum askerî tekaüd sandığının aidat ve tahsisatının cibayet ve istihsali hakkındaki talimat

19 muharrem 1320 ve 15 nisan 1318

Madde 1 — Sandık aidatı nizamiye ve bahriye ve tophane ve jandarma dairelerinin umum tahsisatı meyanında erkân ve ümera ve zabitanı askerinin ve müstahdemini mülkiye maaşlarının yüzde beşlerinden ve farkı muhassasat ile eyyamı haliye ve kıstelyevm maaş tahakkukatından ibarettir.

Madde 2 — Aidatı mezkûreden devairi malûmei askeriyeye ve Dersaadette ikamet eden alay ve taburlar ile sair kitaatı askeriyeye raci olan aksamı, maaşatı umumiye çıktıkça her dairenin kendi tahsisatından bittevkif kemafissabık maliye hazinesi celilesinden sandığa ita ve

bir senede verilemeyeceği tahmin olunan bakiyesi vilâyet emvalinden ve devairi merkeziye maliye hasılatından havaleten istifa olunur.

Madde 3 — Sandık tahsisatı için maliye hazinesi celilesinden şehri üçer yüz ellişer bin kuruş sandığa nakden ve kusuru taşrada ikamet eden mütekaidin ve eytam ve eramili askeriye maaşatına vilâyet mal sandıklarından havaleten ita olunur. İcabına göre bu tahsisatın bir kısmı merkez maaşatı için hazinesi celileden verilecek havale üzerine sandığa celbolunur.

Madde 4 — Devairi askeriye havaleten tesviye edeceği sandık aidatı mikdarını bittahmin sene atiyenin hulûlünden iki ay evvel maliye hazinesi celilesine iş'ar ve hazinesi müşarileyhadan verilecek havale bankı osmanî şubesi bulunan mahaller emvali üzerine bittertib nihayet şubat iptidasında muharreratle sandığa teslim edilmekle beraber mikdarı havalenin beyanile sene iptidasından itibaren tediyeye başlanılması lüzumu mahallerine ba telgraf tebliğ olunur.

Madde 5 — Her vilâyete verilen havalenin mikdarı merkezi vilâyet olan sancak dahi dahil olduğu halde mülhak sancakların emvali üzerine istitaatı maliyeleri nisbetinde tefrik ve tertib ve kemiyeti sandık nezaretine memurini maliye tarafından ba telgraf bildirilip ve livalarca da hissei mürettebeleri elli iki taksit üzere haftalık bittaksim her haftalık mikdarına isabet eden meblâğ kâffe havalât ve masarifatı mübremeye tercihan ve muntazaman sandığa irsal olunur.

Madde 6 — Maaşatı tediye edipte sandık aidatını tevkif ve sandığa irsal etmeyen ve havale haftalıklarını muntazaman göndermeyen Sandık Nizamnamesinin on üçüncü maddesinde gösterilen memurini hesabiyeyi askeriye ve memurini maliyeyi mülkiye tekaüt kararnamesi mu cibince mesul tutulur ve eyyamı müteahhire faizi kendilerinden tazmin ettirilir. Memurini mumaiyehimin tahvili memuriyet ve infisallerinde verilecek devri muhasebe ve beraet mazbatalarına mülkiye tekaüt sandığı tevkifatından sureti muhasebe ve beraeti derc ve tasrih olunduğu gibi askerî tekaüt sandığı havalesi hesabının dahi keyfiyeti rü'yeti ile beraeti derc olunacak ve ademi beraeti halinde memuriyeti sabıkasından biri tanımlıyacaktır.

Madde 7 — Orduyu hümayunlarla fırakı müstakille ve bilcümle kıtaatı askeriye ve tersane ve taşraya memur süfeni şahane muhasasatı umumiyesi meyanında bulunan sandık aidatı için her kıt'ai askeriyenin maaş ve tayinatı hangi emvalden havale ve istihsal olunur ise sandık

aidatı tefrik edilmeyerek beraberce ora emvaline havale ve istihsal olunur.

Madde 8 — Her kıta askeriyeden şehri maaş icmalı tanzim ile sandık aidatı tahakkuk ettirildikçe aidat miktarı için ayrıca bir senedi mahsus yazılarak mal sandığına teslim ile mukabilinde senedi mahsusun havi olduğu miktar para mal sandığına emaneten teslim olunduğunu mübeyyin bir ilmühaber alınarak tahakkuk cetvelile beraber nihayet ertesi ayın içinde sandık nezaretine gönderilir ve bu senedin sandığa vürudile beraber o kıta askeriye aidatının cetveli gelen ay hesabından beraet eder. Cetvel ve ilmühaber aynı nakit hükmündedir. Bunların teahhüratından dolayı memurini aidesi aynı irsalâtı nakdiyeyi tehir etmiş gibi mesul tutulur.

Madde 9 — Kıtaatı askeriyeden alınacak aidat tahakkuk cetveli zahrına muhtevi olduğu aidat akçesi ne numara ve tarihli sandık ilmühaberi mucibince irad edildiğini ve bu iradın hangi tarih ve numaralı irsaliye ve ne vasıta ile sandığa irsal kılındığının şerh ve beyan ile temhir edildikten sonra memurini maliye tarafından sandık nezaretine gönderilir ve sandık muhasebesince mersulâtın vaktiyle vusulü tasdik olunmasile mal memurları beraet ederler.

Madde 10 — Memaliki ecnebiyede ve sefaretler nezdinde ve bazı devairde müteferrik surette istihdam olunan zabitanı askerinin rütbe ve maaşları miktarını mübeyyin bir kıta defteri ve bunlar meyanında tebeddülât ve maaşlarınca zamaim vuku buldukça sureti vukuat dairelerinden sandık nezaretine bildirilir.

Madde 11 — Onuncu maddede muharrer zabitanı askeriden maaşatı bankı osmanî vasıtasile tediye ettirilenlerin esamisile hangi tarihlerden itibaren istihdam olunmağa başlandığı ve tebeddülâtı vakıayı mübeyyin bir kıta defteri maliye düyunu umumiye idaresince her ay sandığa verilecektir.

**No: 190 — Taşoz ceziresinde teşkilâtı mülkiye ve adliye
icrası hakkında iradei seniye**

Meclisi mahsusı vükelâ mazbatası

Taşoz ceziresi ahalisinin minelkadim ita eyledikleri vergi ve aşar ve orman rüsumunun tezyid edilmesinden dolayı Hidiviyeti Mısıriyeye istidaname tanzimi için Tamus karyesinde içtima eden bin beşyüzü müte-

caviz ahali üzerine tarafı hidiviyetten mezkûr karyede bulundurulan Yüzbaşı Mahmud Rifat Efendi ile maiyeti efradı tarafından atılan silâhlardan üç kişinin maktul ve beş kişinin mecruh olduğu Selânik Vilâyetinden arz ve işar olunup cereyan eden şu muamelenin şekli idarei mülkiyeye müdahale demek olarak asla kabili tecviz ve kabul olamayacağından ve mumaileyh yüzbaşının ahali hakkındaki hareketi vakıası bir cinayet olmasile kendisinin mesuliyetini icab edeceğinden buralarının ve esasen hidiviyeti müşarileyhanın cezirei mezkûrede şu türlü müdahale ve tecavuzunu külliyyen ve katiyen men edecek tedabirin müzakeresile kararının ba mazbata arz ve istizan olunması şerefsudur buyurulan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî muktezayı âlisinden olduğunu mübelliğ tezkerei hususiye ile Dahiliye Nezaretinin tezkeresi ve vilâyeti müşarileyhanın Babiâliye gelen telgrafnamesi birleştirilerek meyanei bendegâne-mizde kıraet ve mütalea ve icabı temimül ve müzakere olundu. Nezdî âlide arz ve beyandan müstağni olduğu üzere Mısır Valisi Esbak Mehmed Ali Paşanın maskatı re'si olan Kavalada inşa eylediği medrese ve imaret ve hayratı saireye vakfetmek istediği cezirei mezkûrenin cizyeden maada tekâlifi af ile bilâ muaccele müşarileyhe temlik olduğunu havi bundan akdem ita buyurulmuş olan emri âlinin yalnız malikâne kaydile mahdud ve mukayyed olması iktizasınca oranın Mehmed Ali Paşa ve evlât ve ahfadı canibinden hasılatı maliyesine malikiyet lâzım gelip adanın hukuku idare ve cemî tasarrufatı mülkiyesinin devlete aidiyetinde iştibah olmadığına ve şimdiye kadar oraya ve Kavalaya canibi Mısırdan gönderilen memurların sıfatı berveçhi malikâne tarafı saltanatı seniyeden ihсан buyurulan ve hayratı mebhuseye vakıf ve tahsis olunan hasılatı mahalliyeyi vakıf namına istifa ile istimale vesatetten ibaret bulunduğuna binaen vak'ai cinaiye hakkında alelhusus tahkikatı kanuniye icra ile zabıtnamesi tanzim olunmak üzere Drama sancağı müddeiumumî muavini ile memurini mülkiyeden birinin hemen cezirei mezkûreye izamile neticei tetkikata göre mütecasirler haklarında muamelei kanuniyenin icrası ve berveçhi maruz mumaileyh Yüzbaşı Mahmud Rifat Efendi hakkında muamelei muktaziye icra olunacak ise de kendisinin vakıf memuru sıfatile olsun badeizin cezirei mezkûrede bulunması caiz olmayacağından yerine evsafı matlubeyi haiz diğer vakıf memurunun tayin ve izamı hususunun hidiviyeti müşarileyhaya işarı ve cezirenin âtiyen umuru idarei mülkiye ve adliyesinin icrası zımında bir kaymakam ve heyeti zabıta tayini ile beraber bir mahkemei nizamiye teşkili tezckür ve tensib olunmuş olmakla sureti maruza muvafıkı reyî rezini isabetrehini cenabı cihanbanî

olduğu halde ifayı mukteziyatının adliye ve dahiliye nezaretlerine havalesi babında ve katıbei ahvalde emrü ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

14 muharrem 1320 ve 10 nisan 1318

Arz tezkeresi

Taşoz ceziresi ahalisinin ita eylemekte oldukları vergi ve aşası ve orman rüsümünün tezyidinden dolayı hidiviyeti celilei Mısıriveye istidaname tanzimi için Tamus Karyesinde toplanan ahali üzerine tarafı hidiviyetten mezkûr karyede bulundurulan Yüzbaşı Mahmud Rifat Efendi ile maiyeti efradı taraflarından atılan silâhlardan üç kişinin maktul ve beş kişinin mecruh olduğu Selânik Vilâyeti celilesinden arz ve iş'ar olunması üzerine şerefsudur buyurulan emir ve fermanı hümayunu cenabı mülûkânededen bulunduğu mübelliğ tezkerei hususiyeyi utufilelerle Dahiliye Nezareti celilesinin tezkeresi ve vilâyeti müşarileyhanın telgrafnamesi meclisi mahsusu vükelâda ledelmütalea cereyan eden müzakereye tevfikân kaleme alınan mazbata arz ve takdim olunmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile tezkerei senaverî terkim kılındı efendim.

14 muharrem 1320 ve 10 nisan 1318

Iradei seniyei mübelliğ hamîş

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyei sadaretpenahileri meclisi mahsusu vükelânın mazbatai maruzasile beraber manzuru âli buyuruldu. Malûm olduğu üzere bilcümle evkafa aid işlerin mercii rüyeti evkafı hümayun nezareti celilesi olduğuna ve vakfı mezkûr hakkında muamelei istisnaiyeye mahal olmadığı ve bir cezirenin haslatı umumiyesinin bir zatın hayrat ve müberratına vakf ve tahsis keyfiyeti esasen mesbuk ve şayanı kabul olmiyan bir madde olduğu gibi Mısırlıların iddiası veçhile o yolda fermanı âli ihsan buyurulduğuna dair asla malûmatı seniye olmayıp haslatı mezkûreye Mısır canibinden el uzatılması ise mukaddema Babîâlice Mısır işlerinde hodbehod ihtiyar ve irtikâb olunan yolsuzluklar cümlesinden bulunacağına binaen sadakat ve hamiyeti müsellemei sadaretpenahileri icabınca bu yolsuzluğun izalesile beraber arz ve istizan olunduğu veçhile mezkûr cezirede kaymakam ve heyeti zabıta tayini ve mahkemei nizamiye teşkili maddele-
rinin bir an evvel istihsal ve filiyatı ve bundan başka oraya üçüncü orduyu hümayundan bir bölük asakiri şahane izamı ve mumailayh

Mahmud Rifat Efendi hakkında dahi muamelei muktaziyenin icrası gerefsudur buyurulan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî icabı celilinden olmakla olbabda emrû ferman hazreti veliyülemrindir.

19 muharrem 1320 ve 15 nisan 1318

No: 191 — Harir tohumu istihsal ve fûruhtuna dair tadilen kaleme alınan nizamname

17 safer 1320 ve 12 mayıs 1318

Madde 1 — İpek böceği tohumu yetiştirerek ahara satmak arzusunda bulunanların behemehal memaliki mahrusai şahanede küşat edilmiş ve edilecek olan ziraat mekteplerinde ve Bursa Harir Darüttaliminde veyahut memaliki ecnebiye ziraat mekâtibinden birinde harir tohumu ve ipek böceği yetiştirmek fenlerini tahsil etmiş olduklarına dair şahadetnameyi haiz olmaları lâzımdır.

Şahadetnameleri bulunmayanların istihsal etmiş oldukları ipek böceği tohumu ahara fûruht etmeleri memnudur. Şukadar ki bu memnuiyetin ahara satmayıp mücerred ihtiyacı zatiyesinde istimal etmek üzere tohum istihsal edenlere şumulü olmayıp bu misillûların hurdebin ile muayene edilmiş tohum yetiştirmelerini teshil için mevakii mühimmede muvakkat muayenehaneler ihdas edilecektir. Tohum satabilmek için tohumcular gerek böcek besledikleri ve gerek tohum istihsal eyledikleri sırada Ziraat Nezaretile Düyunu Umumiye İdaresinden tayin kılınan fen memurlarının icra edecekleri teftişata tâbi olacaklardır. Kozalarını tohumculara satmak maksadile böcek beslemek isteyenler dahi böcekleri besledikleri esnada memurini mumaileyhimin teftişatına tâbi olacaklardır. Fen memurlarının vezaifile icra edecekleri teftişatın sureti ifası Ziraat Nezaretile Düyunu Umumiye Varidatı muhassasa İdaresi beyninde kararlaştırılan talimatı mahsusa ile tayin kılınacaktır.

Madde 2 — Ahara satmak üzere tohum istihsal etmek isteyen her tohumcu şahadetnamesinin numara ve tarihini ve açacağı tohumun miktarını ve bir onstan dün olmayacak olan tohumları besliyeceği mahallerin isimlerini ve besliyecek adamın ismini ve her böcekhanede istimal edeceği kerevetlerin miktarı sathını ve kullanılacak hurdebinlerin adedini mübeyyin bir varaka tanzim ederek her sene nihayet martın on beşinci gününe kadar mahallî Düyunu Umumiye İdaresine ita edecekler. Tohumculara koza satmak maksadile böcek besliyecek olanlar dahi balâda muharrer olduğu üzere idarei mezkûreye bir varaka verecekler ve fakat bir onstan noksan tohum açamayacaklardır.

İşbu varakalar mukabilinde kayıt muamelesinin icra kılındığına dair ashabı yedine bir ilmühaber verilecektir. Zikrolunan varakalar verilipte mukabilinde kayıt ilmühaberi alınmadıkça gerek tohum ticareti ve gerek tohum çıkarmak üzere böcekçilik memnudur.

İşbu memnuiyet tohumculara satmak üzere koza istihsal edenlere de şamildir. Her tohumcu ya kendi kozasından veyahut tahtı teftiş ve muayenede bulunan kozacıardan tohum çıkarabilip bundan başka kozalardan tohum çıkarması memnudur. Böceklerin ne miktar satıl üzere ve ne suretle yetiştirileceği Ziraat Nezaretile Düyunu Umumiye Varidatı Muhassasa İdaresi beyinde kararlaştırılacak talimat ile tayin kılınacaktır.

Madde 3 — Yedinde şehadetname olan yerli tohumcular ile yerli veya memaliki ecnebiyeden celb ettikleri tohumları furuht ve tevzi etmek isteyenler bilâ istisna meccanen bir ruhsat tezkeresi almağa ve yirmi beş gramdan fazla olmamak üzere yerli tohumunu havi olan kutuları mahallî düyunu umumiye varidatı muhassasa idaresine ibraz ile üzerlerine bandrol vazettirmeğe mecburdurlar. İşbu bandroller böcek beslemek mevsiminin hitamından mart nihayetine kadar beheri on para mukabilinde Düyunu Umumiye Varidatı Muhassasa İdaresinden ita olunacaktır. Bandrollü kutular bilâtezkere nakil olunabilirler.

Madde 4 — Her tohumcu tohuma hasr eylediği kozaları tefrik ettikten sonra keyfiyeti mahallî düyunu umumiye idaresine bildirecek ve idarei mezkûre dahi işbu kozaların miktarını bittahkik mahalli mezkûrda en son gün furuht olunan koza fiyatını haddi vasatîsi itibarile öşrünü nakden istifa eyliyecektir. Tohum çıkarmak için koza yetiştiren böcekçiler kozalarını mahallî mizamına getirmekte, yahut en son gün furuht olunan koza fiyatının haddi vasatîsi itibarile öşrünün istifası için tâbi buldukları düyunu umumiye idaresine ihbarı madde eyledikten sonra doğrudan doğruya tohumculara furuht eylemekte muhtardırlar. Fakat alâküllüttakdireyn kozalar mevzu olan şeyler getirilip götürülürken düyunu umumiye idaresince tayin kılınacak memur tarafından kurşun mührü darp edecektir.

Madde 5 — İhtiyacı zatiyesi için tohum istihsal eden böcekçiler işbu tohumların çıkarıldıkları kozaların öşründen muaftırlar .

Madde 6 — Tohumcular ruhsat tezkeresi alacakları sırada istihsal edecekleri tohumun miktarile envanını ve tohum tevzi ettikleri böcekçilerin esamisile bunların beherine tevzi eyledikleri tohumların miktarını her sene mart nihayetinde buldukları mahallerin düyunu umumiye

idaresine bildireceklerini mübeyyin bir sened tanzim ve imza ederek idarei mezkûreye ita edeceklerdir. İşbu sened hilâfında olarak malûmat itasından imtina eden tohumcuya birinci defasında bir ihtarname gönderilecek ve tekerrürü halinde senei atıye için ruhsat tezkeresi ita kılınmayacaktır.

Madde 7 — Tohumluğa hasır olunacak kozaların beslendiği mahallerin birinde baygınlık hastalığı müşahede olundukta artık orada tohum istihsali katiyen memnu olup hasıl olan kozalar doğruca fırına gönderilecektir.

Madde 8 — Her tohumcu kelebeklerin hurdebin ile icrayı muayenesine ne vakit mübaşeret edeceğini ve işbu muayenenin nerelerde icra kılınacağını mahallî düyunu umumiye idaresine bildirecek ve idarei mezkûre dahi keyfiyeti icab edenlere iş'ar edecektir. Tohumcu keseleri böcekhaneden muayeneye hangi gün getireceğini sekiz gün evvel olababda yedine verilecek matbu varakalar ile idarei mezkûreye ihbar edecektir.

Madde 9 — İşbu nizamname ahkâmına mugayir olarak yedinde musaddak şehadetname ve kayıt ilmühaberi bulunmadığı halde istihsal ettikleri tohumları ahara satmağa kıyam edenlerin yedlerinde bulunacak olan tohumlar zabt olunmakla beraber mahkemeye müracaat edilmeksizin düyunu umumiye idaresinin talebi üzerine hükûmeti mahalliye marifetile on osmanlı altını cezayı nakdi alınacak ve bu hareketi tekrar edenlerden olmiktar cezayı nakdi izaf olunacaktır. Alınacak cezayı nakdilerin nısfı muhbirine verilecek ve nısfı diğeri de düyunu umumiye idaresince irad kayı edilecektir.

İkinci ve dördüncü maddelerde münderiç şeraiti ifa eylemeyenler veya maddeteyni mezkûreteyn ahkâmına muhalif harekette bulunanlar hakkında dahi aynı muamele olunacaktır. Zabıt olunan tohumlar merkezi vilâyet meclisi idarei vilâyet azasından bir zat ile Ziraat Nezareti memuru ve düyunu umumiye Nazırı ve muhasebe başkâtibi ve liva ve kazalarda meclisi idare azasından bir zat ile düyunu umumiye müdür ve memurlarile başkâtipleri hazır oldukları halde ihrak ettirilecek ve keyfiyet evrakı havadisle ilân kılınacaktır.

Madde 10 — Üçüncü maddede beyan olunduğu veçhile ruhsat tezkeresi olmaksızın ve bandrol vaz ettirilmeksizin derdest olunan tohumlardan beher yirmi beş gram tohumu havi olan kutu için beş kuruş cezayı nakdi alınarak nısfı tutan ve haber verenlere verilecek ve nısfı diğeri dahi düyunu umumiye idaresince irad kayı edilecektir.

Madde 11 — Dahiliye ve Maliye ve Ziraat Nezaretleri işbu nizamnamenin icrasına memurdurlar.

**No: 192 — 5 rebiülevvel 1320 tarihli nüfus nizamnamesinin
73 üncü maddesinde vukuatı müterakime için muayyen
muafiyet müddetinin temdidi ve müteferriatı
hakkında iradei seniye**

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Dahiliye Nezaretinden bittakdim Şûrayı Devlete havale buyurulan 6 rebiülevvel 1319 tarih ve 1907 numaralı tezkere tanzimat dairesinde kiraat olundu.

Mealinde mer'iyet ahkâmına bilistizan iradei seniyei hazreti padişahî müteallik ve şerefsudur buyurulan sicilli nüfus nizamnamei cedidinin yetmiş üçüncü maddesinde vukuatı müterakime için muharrer olan beş mah müddeti muafiyet münkazi olmuş ise de henüz kayıtları icra olunmamış bir hayli nüfus bulunduğu cihetle müddeti mezkûrenin altı mah temdidini müsted'i ermeni katolik patrikliğinden alınan takrir ile bu babda ahiren Selânik ve Konya ve Hüdavendigâr ve Kosova vilâyetleriyle Çatalca mutasarrıflığından alınan muharrerat ve telgraf namelerin leffen takdim kılındığından ve muafiyeti mezkûrenin 3 kânunusani 1317 tarihinde munkazi olmasile ahzı icabeden cezayı nakdî istifa edilmekte bulunduğundan bahisle istizanı keyfiyet olunmuş ve filhakika müddeti muafiyet zarfında kaydını icra ettirmiyenler hakkında hükmü nizamın icrasına bir şey denilemez ise de müddeti mezkûre içinde henüz kayıtları icra olunmamış daha bir çok nüfus vukuatı bulunduğu sureti istida ve iş'arattan müsteban olmasile salifüzzikir müddeti muafiyetin Dahiliye Nezaretinden yazılacak tahrirat tarihinden itibaren altı ay daha temdidi münasib ve muvafıkı maslahat görülmüş olduğundan ol veçhile icrayı icabının Dahiliye Nezaretine havalesi tezekkür kılındı olbabda...

7 muharrem 1320 ve 3 nisan 1318

Arz tezkeresi

Dahiliye Nezareti celilesinden bilvürud Şûrayı Devlete havale olunan tezkere üzerine Tanzimat Dairesinden tanzim ve leffen arz ve tak-

dim kılınan mabatada sicilli nüfus nizamnamesinin yetmiş üçüncü maddesinde vukuatı müterakime için muharrer olan beş mah müddeti muafiyet 3 kânunusani 1317 tarihinde münkazi olmuş ise de henüz kayıtları icra olunmamış bir hayli nüfus bulunduğu iş'ararı vakiadan müsteban olmuş olduğundan müddeti muafiyetin yazılacak tahrirat tarihinden itibaren altı ay daha temdidi hususunun Nazareti müşarileyhaya havalesi lüzumu gösterilmiş olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulur ise mantûku münifi infaz olunacağı beyanile...

13 safer 1320 ve 8 mayıs 1318

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfufile manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda...

19 safer 1320 ve 14 mayıs 1318

No: 193 — Taşoz Ceziresinde mutasarrıflık teşkili hakkında iradei seniye

Arz tezkeresi

Nevrekop Kaymakamı Fehim beyin Taşoz Kaymakamlığına tayini hakkında Selânik vilâyeti celilesinden gelen telgrafname 16 safer 1320 tarihli tezkerei senaveri ile takdim olunmuştu. Miri mumaileyhin zuhur eden mazeretine mebni zikrolunan kaymakamlığa tecrübe ve ehliyeti ve rum lisanına vukufu cihetile Avrathısarı Kaymakamı Feyzi Beyin tayini hususuna dair vilâyeti müşarileyhadan ahiren alınan telgrafname arz ve takdim kılınmış olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefsünuh ve sudur buyurulur ise mantûku münifi infaz edileceği beyanile tezkerei senaveri terkim kılındı efendim.

18 safer 1320 ve 13 mayıs 1318

İradei seniyei mübelliğ hamış

Taşoz Kaymakamlığına Avrathısarı Kaymakamı Feyzi beyin tayini istizanına dair residei desti tazim olan 18 safer 1320 tarihli tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri manzuru âli buyurularak mezkûr cezirenin derkâr olan ehemmiyet ve hususiyetine mebni merkezi liva ittihazile oraya bir mu-

tasarrıf tayini halinde mutasarrıfın mevkien ve rütbeten daha büyük olması teyidi nüfuz emrinde hüsnü tesiri ve emri idarece daha ziyade inzibati mucib olacağından cezirei mezkûrede mutasarrıflık teşkili için muamelei lâzımenin ifası şerefsudur buyurulan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî icabı âlisinden olmakla ve tezkerei maruzai sadaretpenahîleri leffen savbü samii fehimanelerine tısyar kılınmakla olbabda emrû ferman hazreti veliyülemrindir.

19 safer 1320 ve 14 mayıs 1318

—●—

**No: 194 — Bazı eşyayı mücazeden maada İzmir rıhtımları
haricine yanaşacak sefainden çıkarılacak kâffeî eşyanın
gümrüğe ihracile muamelesinin orada ifası
hakkında iradei seniye**

Meclisi Mahsusu Vükelâ Mazbatası

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin meyanei çakeranemizde kıraat ve mütalea olunan işbu mazbatasında gösterildiği veçhile İzmir rıhtımına yanaşmamış ve muhafaza limanına girmemiş sefainin rıhtımın gayri mahalle idhal ve ihrac edeceği eşyadan rıhtım idaresince ücret talep edilmekte olduğu tüccarın şikâyetine mebni mahallî ticaret odasının iş'arına atfen Aydın vilâyetinden bildirilmiş ise de eşyayı sakile ve hasiseden gayri şeylerin gümrük haricine ihracı kaçakçılığın tevessüüne meydan vereceği cihetle caiz olamayacağından buna müsaade edilmemesi mükerreren şerefsadır olan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî icabı âlisinden olduğuna ve 10 şevval 1308 tarihli mukavelename mucibince rıhtım resminin yüzde ellisi hükûmeti seniyeye aid olduğu cihetle bilâ resim rıhtım haricine eşya idhal ve ihracı menfaati devlete muvafık olamayacağına binâen 14 teşrinievvel 1300 tarihli talimatın birinci ve ikinci maddelerile zeyl talimatta Karataş ve Tuzla burnu iskelelerine idhali mecaz tutulan işlenmemiş cevher ve palamut ve karataşta vaki değirmenlere ve fabrikalara mahsus maden kömürü ile oralardaki değirmenlerde tahmolunacak zahair ve talimatı mezkûrenin yedinci maddesinde cevazı ihracı beyan olunan paçavra ve kemik ve palamut ve orada bulunan değirmenlerde husule gelen kepek ve dakikten ve bir de şehir haricindeki depolara vazedilmekte olan gaz yağı ve emsali mevaddı müştâileden maada her nevi eşyanın kemafissabık gümrüğe ihracile muamelesinin orada ifa-

sı ve badeizin teamülü kadimi ve talimatı mahsusası haricinde muamele olunmaması hususunun rüsumat emanetine tebliği ve Ticaret ve Nafia Nezaretine malûmat itası heyeti abidanemizce de tensib edilmiş ise de olbabda ve katıbe ahvalde emrû ferman hazreti veliyülemir efendimizdir.

13 safer 1320 ve 8 mayıs 1318

Arz tezkeresi

İzmir rıhtımı talimatının birinci ve ikinci maddelerile zeylinde kemiyatı münderiç bulunan eşyadan maada her nevi idhalât ve ihracatın kemafissabık gümrükten imrar ile muamelesinin orada ifası ve badeizin teamülü kadimi ve talimatı mahsusası haricinde muamele olunmaması hakkında Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin meclisi mahsusı vükelâdan tezyil olunan mazbatası arz ve takdim kılınmakla münderecatı hakkında her ne vehile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsunuh ve sudur buyurulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile.

13 safer 1320 ve 8 mayıs 1318

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyei sadaretpenahileri melfuflarile manzuru âli buyurularak varidatı devlete haleb gelmemek şartile ber mucibi arz ve istizan iktızasının ifası hususuna iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulmuş olmakla olbabda.

19 safer 1320 ve 14 mayıs 1318

No: 195 — Dersaadette alınacak rüsumu tenviriyeye hakkında iradei seniye

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi mazbatası

Dahiliye Nezaretinden bittakdim Şûrayı Devlete havale buyurulan 29 cemaziyevvel 1319 tarih ve 2741 numaralı tezkere tanzimat dairesinde kıraat olundu. Mealinde şehremaneti muvazenei umumiyesi hakkında umuru maliye komisyonunca icra olunan tetkikat ve meclisi mahsusı vükelâda cereyan eden müzakerat üzerine 24 temmuz 1317 tarihinde şerefsadır olup bu tezkerei samiye tebliğ buyurulan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî mantuku münifine tevfikân mevkii icraya vazı lâzım gelen mevaddan sokakları gazla tenvir edilmiş olan mahallâtteki mesakin ve de-

kâkinden fukara ve muhtacin müstesna olmak üzere tanzifat rüsumuna kıyasen üç sınıfa bittaksim birincisinden on ve ikincisinden beş ve üçüncüsünden iki buçuk kuruş olarak alınması icab eden rüsumu tenviriyenin beş bin bir kuruştan kırk bin kuruşa kadar kıymeti olan hanelerle on beş bin kuruşa kadar kıymeti bulunan dükkânlardan ikişer buçuk ve kırk bin birden seksen bin bir kuruşa kadar hanelerle on beş bin birden otuz bin kuruşa kadar dükkânlardan beşer ve seksen binden yukarı hanelerle otuz binden yukarı dükkânlardan onar kuruş olarak ahzı ve bu rüsumu mahsus koçan ve pullar ve defatiri esasiye ve mahsusa tabettirilmesi ve yekdiğerine karıştırılmamak için emri tahsili tanzifat rüsumu tahsildarlarına ilâve ve ihale edilmeyip tahsildarlardan tefrik olunacakların munhasıran bu işte istihdamı ve yüzde sekiz aidat verilmesi ve 1317 senesi ağustosundan itibaren istifası icabeden resmi mezkûre ve makadirine dair ahalice resmen malûmat hasıl olmak üzere derecatı muharreyi havi tanzim olunan pusulanın gazetelerle ilânile beraber tarife suretinde tabettirilmesi ve teferruatının emaneti müşarileyhadan bildirildiği gösterilmiş olmakla evvelemirde kaç adet fener ikad edilmekte ve bunlar için masarifi tenviriyeye olarak senevi ne verilmekte olduğu ve şimdiki hesaptan binde kaç kuruş hasıl olabileceği emaneti müşarileyhadan istifsar olunmuştur.

Cevaben varid olan 4 zilkade 1319 tarihli tezkerede emanet muvazenei umumiyesinde bin altı yüz üç fener için bir milyon sekiz yüz bin kuruşu Dolmabahçe gazhanesine ve iki bin altıyüz fenere aid olarak dokuz yüz on yedi bin beş yüz kuruşu Dersaadet gaz şirketine ve iki bin yüz yetmiş fenere mukabil yedi yüz otuz üç bin üç yüz otuz üç kuruşu Üsküdar gaz şirketine ve elli iki bin dört yüz kuruş petrol ile vukubulan iş'alât masarifine aid olmak üzere dahil olan mekadirin yekûnu altı bin üç yüz yetmiş üç aded fener ile üç milyon beş yüz üç bin iki yüz otuz yedi kuruşa balığ ve hali hazırda mevcut olarak ikad olunmakta bulunan fenerlerin miktar ve masarifi ise bin beş yüz üç feneri ve bir milyon altı yüz bin kuruşu Dolmabahçe ve iki bin iki yüz doksan yedi feneri ve sekiz yüz on bir bin dört yüz elli kuruşu Dersaadet gaz şirketine ve iki bin yetmiş feneri ve yedi yüz iki bin yedi yüz yetmiş yedi buçuk kuruşu Üsküdar gaz şirketine ve elli bin dört yüz elli kuruşu petrol ile iş'al olunan gazlara mahsus ve yekûnu beş bin sekiz yüz yetmiş fener ile üç milyon yüz altmış altı bin altı yüz yirmi yedi buçuk kuruşa reside olarak şu halde bütçe ile mevcut beynindeki fark müceddeden vazı ve ikadı muktezayı iradei seniyei hazreti hilâfetpenahiden olup kısmı azamı

vaz ve ikad edilen fenerlerin bakiyei cüziyesinden ibaret bulunmasile ve bunların da yerleri tayin olunmuş ve bir yandan vaz ve ikad edilmekte bulunmuş olmasile bütçedeki miktara binayı maslahat muvafığı hakikat olacağı ve alınacak resmin baliğ olabileceği miktara gelince sokaklarında gaz bulunan hane ve dükkânlardan alınması lâzım gelen işbu resmin miktarının tayin ve tahakkuk ettirilmesi muayene ve tahkikatı mahalliyeye mutavakkıf olup bu ise bazı mahazire mebni mümkün olamadığı gibi rüsumu tenviriyeye istifa olunacak mezkûr emlâkin tanzim ve tesisi kuyudu için her dairede istihdamı lâzım gelen bir kaç kâtibin sureti tertib ve istihdamı henüz başkaca derdesti istizan olup bu defatir ve kuyud bittanzim ihzar edilmedikçe tahsil olunacak resmin senevî ne miktara varacağına şimdiden tayini gayri kabil olmakla beraber umumiyet itibarile alınan tanzifat resminin tahsilâtı senevî yirmi beş bin liraya varamadığına binaen tahmini adiyeye ve gaz yollarına müsadif emlâkin madudiyetine nisbeten senevî iki üç bin lira kadar bir şey istihsalı vergi ve tanzifat resmi hakkındaki tecarübden anlaşıldığı veçhile bunun da kısmen bakayada kalacağı his ve tahmin olunmakta olduğu muhasebeî emanetten beyan olunmuş olmakla keyfiyetin olveçhile iş'arı meclisi emanetten ifade kılındığı dermeyan kılınmıştır.

İcabı ledelmüzakere sokakları gazla tenvir edilmiş olan mahallât-taki mesakin ve dekâkinden fukara ve muhtacin müstesna olmak üzere rüsumu tenviriyeye ahzi muktezayı iradei seniyei hazreti padişahiden bulunmuş ve emaneti müşarileyhaca tayin olunan resmin mekadiri dereceî kâfiyede görünmüş olduğundan ve şimdiki halde husulü tahmin olunan varidatın cüziyetine nazaran her tarafça tenvirat icrası gayri kabil olduğundan ileride varidatça hasil olacak tezayüd nisbetinde her tarafın hava gazile tenvirine teşebbüs olunmak üzere ber mucibi iş'ar icrayı icabının emaneti müşarileyhaya tebliğinin dahiliye nezaretine havalesi tezekkür kılındı olbabda emri ferman hazreti menlehülemrindir.

6 muharrem 1320 ve 2 nisan 1318

Arz tezkeresi

Dahiliye Nezareti celilesinden bilvürud Şûrayı Devlete havale olunan tezkere üzerine tanzimat dairesinden kaleme alınan ve leffen arz ve takdim kılınan mazbatada Dersaadette sokakları gaz ile tenvir edilmiş olan mahallât-taki mesakin ve dekâkinden fukara ve muhtacin müstesna olmak üzere rüsumu tenviriyeye ahzi bilistizan şerefsadır olan iradei seniyei hazreti padişahî muktezayı âlisinden olmasına mebni tanzifat rüsu-

muna kıyasen üç sınıfa bittaksim beş bin bir kuruştan kırk bin kuruşa kadar kıymeti olan hanelerle on beş bin kuruşa kadar kıymeti olan dükkânlardan ikişer buçuk ve kırk bin bir kuruştan seksen bin bir kuruşa kadar haneler ile on beş bin bir kuruştan otuz bin kuruşa kadar dükkânlardan beşer ve seksen binden yukarı haneler ile otuz binden yukarı dükkânlardan onar kuruş olarak tenvirîye resmi ahzi ve bu rüsumu mahsus koçan ve pullar ve defatiri esasiye ve mahsusa tabettirilmesi ve yekdiğerine karıştırılmamak için emri tahsili tanzifat rüsumu tahsildarlarına ilâve ve ihale edilmeyip tahsildarlardan tefrik olunacakların munhasıran bu işte istihdamı ve kendilerine yüzde sekiz aidat verilmesi ve üç yüz on yedi senesi ağustosundan itibaren istifa edilmekte olan rüsumu mezkûre mekadirine dair ahalice malûmat hasıl olmak için keyfiyetin gazetelerle ilânile beraber tarife suretinde tabettirilmesi hususunun Şehremaneti celilesine tebliğinin nezareti müşarileyhaya havalesi lüzumu dermeyan olunmuş olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulur ise mantûku âlisi infaz edileceği beyanile tezkerei senaverî terkîm kılınıdı efendim.

12 safer 1320 ve 7 mayıs 1318

İradei seniye tarihi: 20 safer 1320 ve 15 mayıs 1318

No:196 — Emvali eytamdan medyun olanların dahi İcra Kanununun 39 uncu maddesinin 2 şaban 1299 tarihli zeyline tevfikân bilâ nafaka haps edilmesi hakkında irade

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin meyanei bendegânemizde mü-talea olunan işbu mazbatasında gösterildiği üzere mehr ve nafakadan ve emvali eytamdan dolayı mahkûm olan medyunlar ifayı deynden imtina eyledikleri halde İcra Kanunu muvakkatinin otuz iki ve otuz üçüncü maddeleri hükmünden müstesna tutularak her halde haps olunacakları ve otuz altıncı madde hükmünce dayınlar tarafından infak olunmayacakları kanunu mezkûrun otuz dokuzuncu maddesine 2 şaban 1299 tarihile tezyil kılınan fıkrâi kanuniye iktızasından olup hayrat ve müberrata mevkuf emval ve nukuddan dolayı mahkûm olanların da mehr ve nafaka ve emvali eytam medyunları misillü bilâ nafaka haps edilmeleri hakkında muahharan ve salifüzzikir otuz dokuzuncu maddeye zeylen neşredilmiş olan 29 rebiülahir 1304 tarihli fıkrâi kanuniyede emvali

eytama medyun olanların tekrar derc edilmemesinden dolayı hasıl olan tereddüde mahal kalmamak üzere tarafı meşihatpenahiden gösterilen lüzuma mebni salifüzzikir 29 rebiülahir 1304 tarihli fıkrai kanuniye birinci fıkranın mütemmimi olmasile ikinci fıkrada emvali eytamın tiz-kâr olunmaması birinciyi fesh edemiyeceğinden emvali eytamdan medyun olanların dahi fıkrai müzeyyelei mezkûre hükmüne tevfikân bilâ nafaka hapsedilmeleri hakkında ifayî muktezasının Adliye Nezaretine havalesi ile meşihatı müşarileyhaya malûmat itası tezekkür kılınmış olmakla olbabda...

24 safer 1320 ve 19 mayıs 1318

Arz tezkeresi

İcra Kanunu muvakkatinin otuz dokuzuncu maddesine tezyil edilen fıkaratı kanuniye mucibince emvali eytamdan medyun olanların bilâ nafaka hapsedilmeleri hususuna dair Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin Meclisi Mahsusu Vükelâdan müzeyyel mazbatası arz ve takdim olunmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulur ise mantûku âlisi infaz edileceği beyanile...

24 safer 1320 ve 19 mayıs 1318

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup Şûrayı Devletin Meclisi Mahsusu Vükelâdan müzeyyel mazbatai maruzasile beraber manzuru âlî buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda...

2 rebiülevvel 1320 ve 26 mayıs 1318

No: 197 — Sicilli nüfus nizamnamesi makamına kaim olmak üzere tadilen kaleme alınıp meriyeti ahkâmına bilistizan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulan nizamname

5 rebiülevvel 1320 ve 29 mayıs 1318

Mevaddı umumiyeye

Madde 1 — Memaliki osmaniyede bulunan her sınıf ahali kendilerini sicilli nüfusa kaydettirmeğe mecburdurlar.

Madde 2 — Sicilli nüfus evvelâ zükûr ve inasın isim ve şöhretini ve pederinin isim ve mahalli ikameti ile valdesinin ismini saniyen tarih ve mahalli velâdetini salisen milletini yani islâm veya hıristiyan yahut musevî bulunduğunu rabian san'at ve sıfat ve hizmet ve intihab salâhiyetini hamisen nüfusu zükûrum sima ve gözlerinin levni ve yirmi yaşını tecavüz edenlerin boyları ile göz yarığı ve ağız çarpıklığı ve çiçek bozukluğu ve büyük çıban yeri ve çolaklık ve topallık ve göğüs ve sırt kanburluğu misillû hariçten görülür nevakısı sadisen müteahhil olup olmadığını ve müteahhil ise zevcesi müteahhid bulunup bulunmadığını ve peder ve valdesi hayatta olup olmadığını sabian esnan ve vezaifi askeriyenin derecat ve sunufunu yani esnan ve nizamiye ve ihtiyat ve redif ve müstahfiz sınıflarından hangisinde bulunduğunu ve alelûmum sicille dahil olanların tarihi kayıd ve tahririni havi olacak ve işbu siciller tebaai müslime için başka ve tebaai gayri müslimenin her cemaati için başka başka ve tebaai ecnebiye için de başka olarak tanzim olunacaktır.

Madde 3 — Sicilli nüfusa kayıd edilenlerden tabiiyeti Devleti Aliyede bulunanlara ikinci maddede muharrer ahval ve muamelâtın icmalini havi olarak matbu ve mühürlü ve balâsı tuğrayı hümayun ile müveşşah birer tezkere verilir ve işbu tezkerelere velâdet tarihleri senei kameriye ve maliye olarak tahrir olunur.

Madde 4 — Nüfus tezkerelerinin ziri Dersaadetçe idârei umumiye Dersaadet kalemine ve vilâyat ile elviyei müstakillece nüfus nezaretine mahsus mührü resmî ile ve hini itasında Dersaadetçe dairesi mukayyidlerinin ve vilâyetlerce nüfus nazırlarının ve diva ve kazalarca da nüfus memurlarının mührü zatilerile mehtum olacaktır.

Madde 5 — Tebaai Devleti Aliyeden her şahıs emvali gayri menkule bey' ve ferağ ve intikalinde ve bir memuriyet ve hizmete intihab ve tayininde ve mektebe duhulünde ve tekaüd ve mazuliyet maaşına istihkakında ve mürur tezkeresi ve pasaport ahzinde ve polis muamelâtında ve mahakime müracaatında ve münakehatta nüfus tezkeresini ibraz etmeğe mecburdur. Göstermediği halde hususâtı mezkûrenin icrası sicilli nüfusa kayıd olunduğunu mübeyyin tezkere ahz edinceye kadar tehir olunur. Tezkerei osmaniyeyi sahte olarak yapan veya tağyir ve tahrif eden ve bu makule sahte tezkereyi bilerek istimal eyliyencer Ceza Kanununun yüz elli yedinci maddesi mucibince bir seneden üç seneye kadar hapis ile mücazat edilir.

Madde 6 — Sicillâtın her sayfası rakamlı ve mühürlü olmak üzere mevalid ve münakehat ve talâk ve vefiyat ve tebdili mekân vukuatını

mutazammın ve mevaddı askeriyeyi ve bir mülâhazat hanesini cami bulunacaktır.

Madde 7 — Her senenin sicilli nüfus ve vukuat defteri o senenin hitamında evrakı müteallikasile Dersaadette Müdüriyeti Umumiyece ve taşrada Mecalisi İdarece sayfalarının adedi ve tarihi hitamı zeyline tahrir ve tasdik olunduktan sonra ledelhace müracaat olunmak üzere nüfus idarelerinde hıfzolunur.

Madde 8 — Ba istidaname nüfus idaresine vukubulacak müracaat üzerine kaydı mucibince zayiden tezkere verilir ve bu da mezkûr tezkere zahrına ve kaydı balâsına işaret olunur. Şu kadar ki şahsı nüfus idaresince meğhul olanlara alelûsul bir ilmühaber getirmedikçe yalnız istidamesile zayiden tezkere verilemez.

Madde 9 — Bir kazadan diğer kazaya muvakkat nakli mekân ederek oraca vukuat defterine kaydedilenlerden tezkerei osmaniyelerini zayi edenlere maddei sabıka mucibince vukubulan müracaatları üzerine zayiden diğer tezkere verilir ve bunlardan herveçhi muharrer vukuat defterine muamelei kaydiyesini icra ettirmeksizin tezkerei osmaniyesini zayi ederek diğerinin itası talebinde bulunanlara kendisinden yirmi beş kuruş cezayı nakdî ahzolunduktan sonra mukayyed olduğu mahallin nüfus idaresinden doğrudan doğruya musaddak künye pusulası celb olunarak mezkûr pusula mucibince zayiden diğer ita ve sakın olduğu mahalden alelûsul getireceği nakli mekân ilmühaberi üzerine vukuat defterince muamelei nakliyesi icra olunur.

Madde 10 — Cemaati gayri müslimenin birinden diğerine intikal edenlerin salık oldukları mezhebin patrik veya hahamhanesi tarafından getirecekleri ilmühaber üzerine nüfus idarelerince lâzım gelen muamelei kaydiyeleri icra olunur.

Madde 11 — Sicilde mukayyet olan müslim ve gayri müslim ahaliden her ferdin ba arzuhal esbabı mucibe beyanile tashihi sin ve kayıt iddiasına hakkı vardır. Ancak bu iddia ikame edecekleri şahitlerin taşraca mecalisi idarede vuku bulacak tahrir ve ifadeleri ve icra kılınacak tahkikatın netayici üzerine makbul olabilmek ol halde tashihi sin ve kayıtları caiz olduğu misillü Dersaadetçe de tashihi sin ve kayıt istidasında bulunanların iddiaları mahallesi tarafından getirecekleri ilmühaber ve taşralı olduğu halde mahallinden celb olunacak künye pusulası mucibince ve ikame edecekleri şahitlerin şehremaneti meclisinde hadet-tetkik vuku bulacak tahrir ve ifadeleri ve olbabda Şûrayı Devletin neticei kararı üzerine makbul olarak ona göre tashihi sin ve kayıtları caiz

olur yalnız sıfat ve sanat daima kabili tağyir olduğundan bunlar için mezkûr meclislere müracaata hacet kalmaksızın sıfatı tebeddül eden memurinin mensub oldukları daire nazır veya reis veya müdüründen ve sanatı tebeddül eden esnafın dahi mensup olduğu esnaf kethüdalığından ve talebe ulûmun talebe kâtibinin tasdikile müderrislerinden ve dervişanın meclisi meşayihin tasdikile post nişinlerinden alelusul getirecekleri ilmühâber üzerine bu kayıtları tashih olunur.

Madde 12 — Nüfus vukuatına mahsus matbu ilmühâberlerden mada bilcümle nüfus muamelâtına dair kura ve mahallâtan adi varaka üzerine bittanzim ashabına ita olunacak ilmühâberler için imam ve muhtarlar ile cemaatı gayri müslimenin karye veya mahalle papas veya hâham ve muhtarları tarafından yalnız üç kuruş ücret alınacak ve bu misillü ilmühâberlere bedeli sahipleri tarafından verilmek üzere birer kuruşluk damga pulu yapıştırılacaktır.

Madde 13 — Tevellüdat ve münakehat ve tebdili mekân vukuatına mahsus olup zayi edilen ilmühâberlerin harcı nizamileri zayi edenlerden tazmin olunacağı gibi vefiyat ve talâk ilmühâberlerini zayi edenlerden dahi beher varaka için masarifi tabiye olarak onar para alınır.

BİRİNCİ FASIL

Sicilli nüfus idarei umumiyesinin sureti teşkil ve vezâifi ile icmal cetvellerinin sureti irsali :

Madde 14 — Nüfusu umumiye idaresinin mercii Dahiliye Nezareti olacak ve bunun için nezareti müşarileyha maiyetinde bir müdürü umumî ve bir muavini bulunacağı ve lüzumu halinde muavinin adedi tezyit kılınacağı gibi nüfusu umumiye aklâmı da bu idareye rabt olunacaktır.

Madde 15 — Kaza ve livalarda birer nüfus memuru ile maiyetlerinde birer kâtip ve vilâyet merkezleriyle müstakilen idare olunan mutasarrıflık merkezlerinde birer nüfus nazırı ve maiyetlerinde evvel ve sani itibarile ikişer kâtip bulunacak ve bunların tarafı devletten tavzif ve lüzumu halinde kâtiplerin adedi tezyit edilecektir.

Madde 16 — Kaza nüfus memuriyet ve kitabetinde istihdam olunacakların evvelen tebaai devleti aliyeden olması saniyen mekâtibi idadiye veya rüşdiyeden başhadetname neşet etmiş veya iki sene kadar devletçe hakkı tekaüde nail olabilecek hizmetlerde istihdam edilmiş veyahut üç sene kadar nüfus idarelerinde muntazaman mülâzimetle devam ederek nüfus muamelâtına kesbi vukuf ve malûmat eylemiş olduğuna dair yedinde evrakı resmiye bulunması salisen yirmi bir yaşından aşağı ve

elli yaşından yukarı olmaması rabian bir gûna cünha ve cinayetle mahkûm olmamış erbabı iffet ve istikametten bulunması hamisen türkçe ifade edecek derecede kitabete ve oldukça hüsnühatta ve hesabdān amali erbaya aşına olduğunun meclisi idarei kazada bilimtihan isbat edilmesi lâzımdır.

Madde 17 — Liva nüfus memuriyetinde istihdam olunacakların maddei sabıkada beyan olunan evsafı haiz olmakla beraber ya mekâtibi idadiyeden başehadetname çıkmış veyahut üç sene kadar kaza nüfus memuriyetinde veya beş sene kadar devletçe hakkı tekaüde nail olabilecek hizmetlerde istihdam ile hüsnü hizmet eylemiş olduğunu evrakı resmiye ile ve ilmi hesaba ve kitabete ve nüfus muamelâtına aşına olduğunu dahi bilimtihan meclisi idarei liva müvacehesinde isbat etmeleri lâzımdır.

Madde 18 — Vilâyet nüfus nezaretinde istihdam olunacakların on altıncı maddede beyan olunan evsafı haiz olmakla beraber ya mekâtibi âliyeden başehadetname neş'et ederek usulen hidematı devlette istihdam edilmiş olması veyahut beş sene kadar liva nüfus memuriyetinde veya on sene kadar devletçe hakkı tekaüde nail olabilecek hizmetlerde istihdam ile hüsnü hizmet eylediğini evrakı resmiye ile ve ilmi hesaba ve kitabete lâyıkiyle aşına olduğunu meclisi idarei vilâyet huzurunda isbat eylemesi lâzımdır.

Madde 19 — Liva nüfus kitabetinde istihdam olunacakların on altıncı ve vilâyat nüfus kitabetinde istihdam olunacakların da on yedinci maddede muharrer nüfus memurları için gösterilen evsafı kanuniyeyi haiz olmaları ve liva nüfus kâtiplerinin liva ve vilâyet kâtiplerinin liva vilâyet meclisi idarelerinde olveçhile imtihan edilmeleri lâzımdır.

Madde 20 — Mevaddı sabıka mucibince imtihanlar icra olunduktan sonra şayanı istihdam görülenler mahallerince bilintihab musaddak tercümei hal ve imtihan evrakının irsalile beraber icrayı memuriyetleri alelusul Dahiliye Nezaretinden bamazbata istizan edilecek ve keyfiyet müdürü umuminin tahtı riyasetinde olmak ve muavinile Dersaadet ve vilâyat kalemleri baş kâtipleri ve hesabat ve heyeti tahririye mümeyyizleri azai dairesinden bulunmak üzere haftada bir defa nüfus idarei umumiyesinde teşekkül edecek komisyonda tetkik olunarak şayanı kabul görüldüğü halde mezkûr komisyondan tanzim ve takdim olunacak mazbata üzerine nezareti müşârileyhadan memuriyetleri tasdik olunacak ve şayanı kabul görünmediği surette ya idarei umumiyeye sıfâtı mezkûreyi haiz diğeri intihap edilecek veyahut sıfâtı mezkûreyi haiz diğeri intihap ve inhası usulen mahallerine iş'ar kılınacaktır. Şukadar ki kaza

ve liva nüfus memurınıle vilâyet ve elviyei müstakile nüfus nezaretinde istihdam olunacakların usulü dairesinde kefaleti mutebeye rabtile beraber nüfus idarelerince istihdam olunacakların taşrada ise meclisi idare ve Dersaadette ise mezkûr komisyon huzurunda usulen emri tahlifi icra kılınmadıkça işe bed ve mübaşeret eylemeleri kat'iyen caiz değildir.

Madde 21 — Nüfus nazırlarile memur ve kâtipleri ifayı vazife hususunda iktidarsızlıkları tahakkuk veya mucibi ceza hal ve hareketleri tebeyyün etmedikçe veyahut kanunen azillerine mahakimi idarece hüküm olunmadıkça azil olunamayacaklar ve hilâfı usul ve nizam hareketi meşhut olanların haklarında tahkikatı evveliyeye icrasile mucibi muhakeme halleri görüldüğü halde muvakkaten işten el çektilererek hizmetleri vekâleten idare ve hitamı muhakemede beraatlerine hüküm olunduğu halde memuriyetlerine iade ve azillerine hüküm olunduğu halde yerlerine diğerleri tayin olunacak ve işlerinin vekâleten ifasında veyahut hizmetlerinin uhdelerinde ibkasında mahzur görülenlerin idareten azil ve tebdilleri caiz olacaktır.

Madde 22 — Her karye ve mahallede sicilli nüfusa müteallik tevellüdat ve vefiyat ve tebdili mekân vukuatı muamelâtını imam ve muhtaran ile cemaatı gayri müslimenin karye veya mahalle papas ve haham ve muhtarları ve nikâh ve talâk vukuatı muamelâtını dahi yalnız imamlarile cemaatı gayri müslimenin mahallî reisi ruhanileri icraya mecburdur. İşbu vukuatı kaza ve nüfus memuru tarafından kendilerine verilecek açık vukuat ilmühaber varakalarına nümunesine tevfiikan dere ve zeylini temhir ederek müddeti muayyeneleri zarfında nüfus memuruna göndereceklerdir ve marüzzikir açık olarak ita olunacak matbu ve vukuata mahsus ilmühaber evrakı kura ve mahallâtta imam ve muhtaran ile cemaatı gayri müslimenin karye veya mahalle papas veya haham ve muhtarlarına zimmet kaydile teslim olunur.

Madde 23 — Kaza nüfus memurları madde sabıkada gösterildiği veçhile mahallât ve kuradan verilecek vukuat ilmühaberlerini derhal sicilli nüfusa kaydederek her üç ayda bir meclisi idarei kaza tarafından musaddak icmal cedvelini merkezi livaya gönderir ve sancak nüfus memurları kazalardan gelen cedveler üzerine sancak itibarile bir icmal cedveli yaparak meclisi idarei livadan musaddak olduğu halde merkezi vilâyete irsâl ve vilâyet nüfus nazırını dahil mezkûr cedveller üzerine kaza bekaza ve live beliva vilâyet itibarile vukuatı umumiyenin bir icmal cedvelini bittanzim meclisi idarei vilâyetin tahtı tasdikında olarak Dahiliye Nezaretine gönderilmek üzere valii vilâyete ita eder.

Madde 24 — Dahiliye Nezaretine gönderilen icmal cedvelleri nüfusu umumiye kaleminde beher sene yapılacak umumî istatistik cedvellerine esas itihaz olunup aynen hıfzedilir.

Madde 25 — Her sene kazaca sinni mükellefiyete dahil olacakların künyelerini mübeyin icab eden defatir nihayet mayıs gayetine değin kaza nüfus memurları tarafından bittanzim merkezi livaya ve oradan merkezi vilâyete gönderilecek ve vilâyet nüfus nazırı dahi mezkûr defterleri merkezi vilâyetin o yoldaki esnan defterile beraber nihayet ruza kasımdan üç mah evvel aid olduğu orduyu hümayunlar merakizinde bulundurulmak üzere alelusul vilâyet vasıtasile mahallerine irsal ve her kazanın kaç nefer esnan erbabı var ise yalnız mikdarlarının icmalini kezalik vilâyet vasıtasile dairei askeriyyeye iş'ar edecektir.

İKİNCİ FASIL

Tevellüdat vukuatının usulü zabt ve tahriri

Madde 26 — Meşru olarak tevellüd eden erkek veya kız bir çocuğun ismile mahal ve tarih ve yevmi velâdetinin ve peder ve validesinin isimlerle mahalle ve sokak ve hane numarasını altı mah zarfında pederi sicilli nüfusa kaydettirerek nüfus tezkeresini almağa mecburdur. Peder ve validesi namalûm olarak doğan bir çocuğun muahharen peder ve validesi kendi evlâdı olduğunu beyan eylediği halde ol suretle bir teşhisname tanzim olunarak sicilde mukayyed ise şerh verilir ve müddeti mezkûre zarfında kaydettirmiyenleri üç mah zarfında mahalle veya karyesi imam ve muhtarını ve cemaatı gayri müslimenin karye veya mahalle papas veya haham ve muhtarları nüfus idaresine ihbar eylemeğe mecburdur. İşbu kayıd muamelesi karye ve mahallelerde imam ve muhtar ve cemaatı gayri müslime karye veya mahalle papas veya haham ve muhtarları tarafından usulen tanzim ve mahalli mahsusuna yirmi yaşını mütecaviz olarak ikame edilecek iki şahidin isim ve şöhretleri tahrir ve şahidlerin mührü zatilerile tahtim ve bu şahidlerin şayanı kabul ve muteber oldukları da bunlar tarafından tasdik olunduktan sonra nüfus idaresine ita olunacak matbu tevellüd ilmühaberile zikrolunan şahidlerin idarei mezkûrede vukubulacak tahrir ve ifadeleri üzerine icra ve hastahane ve hapishanelerde doğan çocukların dahi müdürleri canibinden ba ilmühaber vuku bulacak ifade ve ol veçhile ikame olunacak şahidlerin tahriri üzerine kayıdları ifa kılınır. Tevellüd eden çocuklarını müddeti mezkûre zarfında sicilli nüfusa kaydettirmemesi altmışıncı maddede

münderiç âzarı makbuleye müstenid olmıyan pederlerden bir aded ve berveği muharrer ihbarı tevellüdat etmiyen eimme ve muhtaran ve cemaatı gayri müslime karye veya mahalle papas veya haham ve muhtarları tarafından yarım osmanlı altını cezayi nakdî alınır.

Madde 27 — Memuriyet ve ticaret veya sair suretle bir kazadan diğer kazaya veyahut Dersaadete muvakkaten nakli mekân edenlerin orada tevellüd edecek çocuğu pederinin ve olmadığı halde valdesinin esasen mukayyed buldukları mahallin nüfus memurlarına baimühâber tebliği keyfiyet olunarak memleketçe olan kayıtları icra ettirileceği gibi bunlardan avdet etmemek fikrile diğer bir kazaya veya Dersaadete nakli mekân ile tevattun edenlerin orada tevellüd edecek çocukları dahi buldukları mahallin sicilli esasisine kaydolunur. Ancak bu babdaki velâdet ilmühâberinin zâhırında ebeveyninin buralarda tevattun eylediğinin mahalle veya karyesi muteberan ve imam ve muhtarını ve cemaatı gayri müslimenin karye veya mahalle papas veya haham ve muhtarları ile mensub olduğu dairei belediyeden tasdik olunması lâzımdır.

Madde 28 — Memaliki Osmaniyede mukayyed olup memaliki cenebiyede muvakkaten ikamet edenlerin orada doğan çocukları hakkında buldukları mahallerce tedkikat ve tahkikatı mükemmele bilicra neticesi ebeveyninin tezkerei osmaniyeleri sureti musaddakalarile beraber sefaret veya şehbenderler tarafından baimühâber Hariciye Nezareti marifetile Dahiliye Nezareti Nüfusu Umumiye İdaresi vasıtasile bu ilmühâberleri pederinin ve olmadığı halde valdesinin mukayyed olduğu mahalle göndererek oraca sicilli nüfusta kaydını icra ettirir. Bunlardan esnayı seyyahatta sefine ve vapurlarda vukubulabilecek tevellüdat için kaptan tarafından iki şahid huzurunda iki nüsha olarak bir ilmühâber tanzim olunacak ve bu ilmühâberler tevellüd eden çocuğun ebeveyninin çıkacağı iskele memaliki şahanede olduğu halde liman idaresine ve memaliki cenebiyede ise şehbenderhaneye ita kılınacaktır. Liman İdaresi veyahut şehbenderhane dahi bir nüshasını tevkif ve diğerini Bahriye veyahut Hariciye Nezaretleri marifetile Dahiliye Nezaretine irsal edecek ve Dahiliye Nezareti işbu ilmühâberi Nüfusu Umumiye İdaresi vasıtasile çocuğun pederinin ve olmadığı halde valdesinin mukayyed bulunduğu mahallin nüfus memuruna gönderip sicilli nüfusa kaydettirecektir.

Madde 29 — Bir anadan ikiz ve daha ziyade doğan çocukların tevellüdleri ayrı ayrı saat ve dakikasile kaydolunur.

Madde 30 — Tevellüd eden çocuk vefat etmiş ise Dersaadet ve mülhakatında beş gün ve vilâyet ve liva ve kaza merkezleriyle nüfus memuru bulunan kasaba ve karyelerde bir mah vesair yerlerde iki mah zarfında eimme ve muhtaran ve cemaatı gayri müslimenin karye veya mahalle papas veya haham ve muhtarları bilmühâber Nüfus İdaresine malûmat vermeğe mecburdur. Verilecek malûmat üzerine çocuğun mahal ve yevm ve saati tevellüdü ve kız veyahut erkek olduğu ve valideyinin isim ve şöhret ve mahalli ikameti siciline kaydedilecek ve berveçhi muharrer vefiyatı vakit ve zamanile Nüfus İdaresine malûmat vermiyen eimme ve muhtaran ve cemaatı gayri müslimenin karye veya mahalle papas veya haham ve muhtarları tarafından yarım Osmanlı altını cezayı nakdî alınacaktır.

Madde 31 — Öteye beriye bırakılan çocukların peder ve valdesi namalûm olarak kaydedilir.

Madde 32 — Henüz tevellüd etmiş bir çocuk bulanlar nerede ve nasıl ve ne vakit bulunduğunu beyan ile beraber çocuğu ve yanında bulunduğu elbiseye karyelerde cemaat meclislerine ve kasaba ve şehirlerde hükûmte ita edecek ve bunun için bir zabıtname tanzim olunarak çocuğun sinni zahiri ve kız veya erkek olduğu ve tesmiye edilecek ismi yazılarak nereye teslim olunacak ise oranın ismi dahi ilâve olunur ve işbu zabıtname sicilli nüfusa kaydedilir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Tenaküh ve izdivaç vukuatının usulü icrası

Madde 33 — Ahalii müslime beyninde cereyan eden münakehat mahakimi şer'iyeden ve cemaatı gayri müslime münakehatı rüesayı ruhaniyeleri tarafından verilen izinnamele üzerine icra kılınır. İşbu akdin yevmi vukuundan itibaren nihayet on beş gün zarfında akdi icra eden imam ve reisi ruhanî akdin icra olunduğuna dair Nüfus İdaresine bir ilmühâber vermeğe mecburdur. Bu babda mahallât ve kuradan verilecek ilmühâberlerin sıhhatini tahkik için izinname itasına memur olanlar tarafından her ayda bir kere akdi icra olunanların esamisi ile mahalle ve sokak ve hane numarasını mutazammın birer kıt'a defteri Nüfus İdaresine gönderilecek ve müddeti muayyenesi zarfında Nüfus İdaresine malûmat vermiyen eimme ve rüesayı ruhaniyeden yarım Osmanlı altını cezayı nakdî alınacaktır.

Madde 34 — Maddei sabıkada muharrer ilmühâbere zevç ve zevcenin isim ve şöhret ve sin ve sıfatı ve mahalli tevellüd ve ikametini

ve peder ve vâldelerinin isim ve şöhret ve mensub olduğu cemaat ve san'at ve mahalli ikametleri ve şahidlerin isim ve şöhret ve sin ve san'atları dercedilir.

Madde 35 — Maskatire'si olan mahalden başka bir mahalde tevhül edenlerin keyfiyeti izdivacını havi olduğu mahallin sicilli nüfus memuru tarafından müteehhilin maskatire'sine gönderilmek üzere bir ilmühaber yapılarak vilâyet nüfus nazırı marifetile irsal ettirilir. Memaliki ecnebiyede vukubulacak münakehat sefaret veya şehbenderler tarafından ba ilmühaber Hariciye Nezareti marifetile Dahiliye Nezaretine tebliğ olunur. Dahiliye Nezareti nüfusu umumiye idaresi vasıtasile bu ilmühaberleri mahalline göndererek sicilli nüfusda kaydını icra ettirir.

Madde 36 — Talâk vukuunda karye veya mahalle imam veya reisi ruhanisi tarafından on beş gün zarfında nüfus idaresine ba ilmühaber ihbar olunacak ve anın üzerine kaydın tashihi icra edilecektir. Müddeti mezkûre zarfında malûmat vermeyen eimme ve rüesayı ruhaniyeden yarım Osmanlı altını cezayı nakdi almır.

Madde 37 — Diyarı aharda olupta memleketlerindeki zevcelerini tatlik edenlerin keyfiyeti tatlik kayden bilinmek için zevcei mutallâkânın diğerile akdi icra olunmazdan evvel kadının mensup olduğu mahalle veya karye eimme ve rüesayı ruhaniyesi tarafından talâk vukuatını havi mahalli nüfus memuruna bir ilmühaber verilerek nüfus kuyudunca muamelei lâzimesi icra kılınacak ve berveçhi muharrer akdi icra olunmazdan evvel zikrolunan talâk vukuatını vermeyen eimme ve rüesayı ruhaniyeden madde sabıka mucibince cezayı nakdi alınacaktır.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Vefiyat vukuatının sureti ihbarı

Madde 38 — Mahallât ve kurada vukubulacak vefiyatı müteveffanın ve pederinin ismini ve müteehhil olup olmadığını ve müteehhil ise kimin zevci veya zevcesi olduğunu ve sinnini maskatire'sini ve sebebi vefatı olan emrazını mübeyyin bir ilmühaberle otuzuncu maddede muharrer bir müddet zarfında eimme ve muhtaran ile camaatı gayri müslimenin karye veya mahalle papas veya haham ve muhtarları nüfus idaresine ihbar etmeğe mecburdur. Bu babda Dersaadet ve mülhakatından verilecek ilmühaberlerle kontrol edilmek üzere vefiyatın mikdarile vefat edenlerin esamisini mübeyyin defteri her ayda bir Sıhhiye Nezaretinde nüfus idarei umumiyesine gönderilecek ve muvakkaten nakli mekân ettiği hal-

de vefat edenlerin keyfiyeti vefatını mutazammın olacak olan salifüzzikir ilmühaberın musaddak bir sureti nüfus memuru tarafından müteveffanın mukayyed bulunduğu mahallin nüfus memuruna gönderilip kaydı icra ettirilecek ve mahalle ve karyelerince vukubulacak vefiyatı âzarı makbuleye muhtenı olmaksızın berveghi muharrer vakit ve zamanında nüfus idaresine haber vermiyen eimme ve muhtaran ile cemaatı gayri müslimenin karye veya mahalle papas ve haham ve muhtarları tarafından yarım Osmanlı altını cezayı nakdi alınacaktır.

Madde 39 — Asker ve memleket hastahanelerinde vukubulacak vefiyatın hastahane müdürleri tarafından beher mah birer defteri yapılarak tezkerei osmaniyelerile beraber nüfus idaresine gönderilip ve memaliki ecnebiyede vukubulacak vefiyat sefaret ve şebbenderler tarafından ba ilmühaber Hariciye Nezareti marifetile Dahiliye Nezaretine tebliğ olunur. Dahiliye Nezareti nüfusu umumiye idaresi vasıtasile ilmühaberleri mahalline göndererek sicilli nüfusta kaydını icra ettirir.

Madde 40 — Keyfiyeti vefat balâda muharrer iki madde mucubince gelecek ilmühaber ve defterlere tevfikân sicilli nüfusun vefiyat kısmına kaydolunmakla beraber mevalid sicilli dahi ana göre tashih olunur. Ve müteveffa müteehhil ise münakehat sicillinin dahi tashihi icra kılınır. Esnayı seyyahatta sefine ve vapurlarda vukubulacak vefiyat için kaptan tarafından iki kişinin şahadetile iki nüsha olarak bir ilmühaber tanzim edilecek ve bu ilmühaberler vapur veya geminin ilk uğrayacağı iskele memaliki şahanede olduğu halde liman idaresine ve memaliki ecnebiyede ise şebbenderhaneye ita olunacaktır. Liman idaresi veya şebbenderhane dahi bir nüshasını tevkif diğerini bahriye veyahut Hariciye Nezaretleri marifetile Dahiliye Nezaretine irsal eyliyecek ve Dahiliye Nezareti işbu ilmühaberi nüfusu umumiye idaresi vasıtasile müteveffanın mukayyed bulunduğu mahallin nüfus memuruna gönderip sicilli nüfusa kaydını icra ettirecektir.

BEŞİNCİ FASIL

Tebdili mekân vukuatının sureti cereyanı

Madde 41 — Sicilli nüfusta mukayyed olanlar buldukları kaza dahilinde bir mahalleden diğer mahalleye veya bir karyeden diğer karyeye ikametgâhını tebdil edecek oldukları halde nakledecekleri zaman mutlaka bulunduğu mahalle veya karyesinden bir kıt'a nakli mekân ilmühaberi alarak tarihi naklinden itibaren nihayet on beş gün zarfında

işbu ilmühaberi gideceği mahalle ve karyenin imam ve muhtaranına ve cemaatı gayri müslimeden ise karye veya mahalle papas veya haham ve muhtarlarına tasdik ettirdikten sonra Sicil İdaresine bilirae kaydını tashih ettirmeğe ve evvelki ikametgâhlarına avdetlerinde dahi kemafissabık ifayı muamele eylemeğe mecburdurlar. Bu kaideye riayet etmiyen reisi aileden zükûr olduğu ve âzarı makbuleye mübtteni olmadığı halde on kuruş cezayı nakdî alınacaktır.

Madde 42 — Sicilli nüfusta mukayyed olanlardan avdet etmemek üzere ikametgâhlarını ahar mahalle tebdil edecek yani bir kazadan diğer kazaya veya Dersaadete nakli hane eyliyeceklerin maddei sabıka mucibince sakin oldukları mahalle veya karyeden alacakları nakli mekân ilmühaberi üzerine Hükûmetçe evvelâ tedkikatı lâzime ledelicra bir gûna zimmet veya ilişkileri ve manii azimet halleri olmadığı anlaşıldıktan sonra bunlara yalnız mürur tezkeresi ita ve mezkûr tezkerede nakli hane suretile azimet eyledikleri ve memleketçe bir gûna zimmet ve ilişkileri bulunmadığı şerholunduktan sonra mürurlarına müsaade edilecek ve işbu mürur tezkeresini gidecekleri mahalde ikamet edecekleri hanenin mensub olduğu mahalle veya karyeden nakli mekân ettiklerini mutazammın ayrıca alacakları ilmühaber ile beraber nihayet on beş gün zarfında Nüfus İdaresine ibraz ederek oraca muamele nakliyelerini icra ettirecekler ve idarei mezkûrece tezkeresi osmaniyeleri zahrına şerh verildikten sonra keyfiyet eski kayıtlarına işaret olunmak üzere ora nüfus idaresine batahırat bildirilecek ve bu kaideye riayet etmiyenlerden reisi aile zükûr olduğu ve âzarı makbuleye mübtteni olmadığı halde yirmi beş kuruş cezayı nakdî alınacaktır.

Madde 43 — Maddei sabıka mucibince nakli hane edenlerden Dersaadete nakli mekân eyliyenlerin mükellefiyeti askeriyeleri maskatı-reslerince icra olunup diğerlerinin yani bir kazadan diğer kazaya nakli hane edenlerin nakil ettikleri mahallerce mükellefiyeti askeriyeleri ifa ettirilmek üzere sunufu askeriyenin hangisinde bulunduğu dair vatani aslıleri nüfus idaresinden verilecek müzekkere üzerine oranın hükûmeti mahalliyesi ile redif zabitanı tarafından nakli hane eyledikleri mahallin memurini mülkiye ve askeriyesine usulü dairesinde bertafsil malûmat verilecektir.

Madde 44 — Sicilli nüfusta mukayyet olanlardan bir vilâyetten diğer vilâyete veya Dersaadete muvakkaten naklimekân edenlerin esnayı naklinde mürur tezkeresi almak için alelûsul ibraz eyliyecekleri ilmühaber üzerine keyfiyeti nakilleri yalnız vukuat defterine yazılacak ve

gittikleri mahalde ikamet edecekleri mahalle veya karyeden alacakları naklimekân ilmühaberile mürur tezkeresini nihayet on beş gün zarfında oranın nüfus idaresine ibraz ederek idarei mezkûrece muamelei nakliyeleri kezalik vukuat defterine kaydolunduktan sonra tezkerei osmaniyeleri zahrına işaret olunacaktır. Şu kadar ki on beş gün zarfında naklimekân ilmühaberi ile mürur tezkeresini nüfus idaresine ibraz ile berveçhi muharrer muamelei lâzimesini icra ettirmeyenlerden yirmi beş kuruş cezayı nakdî alınır.

Madde 45 — Maddei sabıka mucibince muvakkaten nakli mekân edenler geldiği mahalle avdet veyahud diğer mahalle azimet edecek oldukları halde mürur tezkeresi almak veyahut müddeti nizamiyesi gûzar etmemiş ise mürur tezkeresini vize ettirmek için nüfus idaresine müracaat eylediklerinde keyfiyeti azimetleri kezalik vukuat defterine işaret olunacaktır.

ALTINCI FASIL

Teftişi sicillât

Madde 46 — Kaza nüfus memurları her üç ayda bir kere karyeleri ve sancak nüfus memurları her altı ayda bir defa kaza merkezlerini ve vilâyet nüfus nazırları dahi senede bir kere umum liva ve kaza merkezlerini dolaşarak teftişi muamelât edeceklerdir.

Madde 47 — Kaza nüfus memurları esnayı teftişlerinde geçmiş üç ay vukuatını natik ilmühaberler üzerine icrayı tahkikat edecekleri misillü liva nüfus memurları kaza nüfus memurlarının ve vilâyet nüfus nazırları dahi liva ve kaza nüfus memurlarının ifayı vazaifte olan hareketlerini teftiş eylemekle mükelleftirler. Nüfus nazırları olbabdaki meşhudatını mutazammın bir lâyiha tanzim ederek Dahiliye Nezaretine gönderilmek üzere valii vilâyete ita eyliyeceklerdir.

Madde 48 — Mevalid ve münakehat ve talâk ve vefiyat ve tebdili mekân vukuatına dair imam ve muhtaran ile cemaatı gayri müslimenin karye veya mahalle papas veya haham ve muhtarları tarafından verilmiş olan ilmühaberlerin vakia gayrı muvafık olarak yazılmış oldukları teftişi sicillât esnasında tebeyyün eylediği halde mezkûr ilmühaberlerde mühürleri bulunanların cümlesinden bittaksim bir altından beş altına kadar cezayı nakdî ahz olunur ve eğer bu hareket bir gûna irtikâb ve irtişaya ve kur'adan kaçırılmak için ketmi nüfusa mebni ise bunlar hakkında mevzu olan mücazatu kanuniye başkaca tayin ve icra edilir.

Madde 49 — Nüfus nezaret ve kitabetinde müstahdem olanların ahval ve muamelâtı kaymakamlar ile mutasarrıf ve valiler tarafından daima nazarı teftişte bulundurularak kat'iyen yolsuzluklarına meydan verilmeyecektir.

Madde 50 — Sicillât muamelâtında bulunanlar nüfus sicillerini hâk ve tağyir veya tahrif eyledikleri halde o misillü sahtekârlık hakkında kanunen muayyen olan ceza ile mücazat olunurlar.

YEDİNCİ FASIL

Sicilli nüfus vukuatından alınacak harçların derecatı

Madde 51 — Gerek esnayı tahrirde ve gerek badettahrir müceddeden ve tebdilen veyahud zayiden verilecek nüfus tezkerelerinden birer kuruş harç alınır. Şu kadar ki akvatı yevmiyesini tedarikten aciz oldukları mahalle veya karyesi tarafından tasdik olunanlara meccanen verilir.

Madde 52 — Alelûmum mevalid için verilecek vukuat ilmühaberlerinden birer kuruş ve badelkayd bunlara verilecek nüfus tezkerelerinden kezalik birer kuruş harç alınır.

Madde 53 — Münakehata dair verilecek vukuat ilmühaberleri bâkir ve seyib ve talâkı ric'i itibarile üç nevi olup bunların birincisinden beş ve ikincisinden üç ve üçüncüsünden bir kuruş harç alınır.

Madde 54 — Tebdili mekân için verilecek vukuat ilmühaberleri yalnız bir hane halkına mahsus olarak sahibi aileden birer kuruş harç alınır.

Madde 55 — Talâk ve vefiyata dair verilecek vukuat ilmühaberlerinden harç alınmıyarak meccanen verilir.

Madde 56 — Mevaddı sabıkada beyan olunan vukuata mahsus matbu ilmühaber varakaları her kazanın nüfus memuruna ba sened kaza kaymakama tarafından ita olunur ve bunlardan mevalid ve münakehat ve tebdili mekân ilmühaberleri harcının nısfı imam ve muhtar ve rüesayi ruhaniyeye terk olunup nısfı diğeri ve nüfus tezkerelerinin harcı mal sandığına teslim edilir ve her üç ayda bir kere bunların muhasebesini natık bir defter yapılarak meclisi idarei kazanın tahtı tasdikında olmak üzere vukuat evrakile beraber re'si livaya ve oradan merkezi vilâyete gönderilip vilâyet muhasebesince muamelâtı kalemiyesi icra kılınır.

Madde 57 — Nüfus vukuat ve muamelâtından dolayı meclisi idare ile Şûrayı Devlet Bidayet Mahkemesince ahzı istifasına karar verilen cezayi nakdiler nüfusa aid olduğundan memuru mahsusu tarafından tahsil olunarak nüfus idarelerine teslim kılınacaktır.

Madde 58 — İşbu nizam mucibince muayyen olan harçlar ile ücretten fazla akçe alan imam ve muhtaran ile cemaatı gayri müslimenin karye veya mahalle papas veya haham ve muhtarları tarafından birer adet Osmanlı altını cezayi nakdi alınır.

Madde 59 — Nüfus vukuat ve muamelâtından dolayı işbu nizamname mucibince ahzı lâzım gelen cezayi nakdinin itasından imtina edenler Ceza Kanununun otuz yedinci maddesinin fıkrai ahiresine tevfiikan hapis ile mücazat olunur. Yalnız bunlardan akvatı yevmiyelerini tedarikten âciz oldukları mahalle veya karyesi imam ve muhtaranı ve cemaatı gayri müslimenin karye veya mahalle papas veya haham ve muhtarları ile ihtiyar meclisi tarafından beyan ve mensub olduğu dairei belediyeden tasdik olunanlar cezadan müstesnadır.

Madde 60 — Tahriri nüfusu icra ve ikmal olunan mahallerde bulunup da kendilerini sicilli nüfusa kaydettirmemiş olan zükûr ve inasın mensub oldukları mahalle veya karyenin imam ve muhtaran ve cemaatı gayri müslimenin karye veya mahalle papas veya haham ve muhtarları tarafından evsaf ve eşkâlini havi getirecekleri ilmühaberler olababda nüfus idarelerinden yazılacak müzekkere ile beraber taşrada meclisi idareye ve Dersaadette şehremaneti meclisine tevdi olunarak bunların oraca alelûsul ikame edecekleri şahidler üzerine tetkikatı mükemmele bilicra hüviyeti taayyün ve tebeyyün ettikten sonra mezkûr meclislerin kararile müceddeden sicilli nüfusa kayırları icra olunacaktır. Bu kayıtsızlık tûl müddet hasta ve kal'abend ve kürek cezalarını müstelzim ceraim ile mahkûm ve sagir ve meçnun ve matuh olmak ve silki askeride ve jandarmada ve dahili tahrir olmıyan bilâdi şahanede ve diyarı ecnebiye ve esfarı baidei bahriyede bulunmak gibi âzarı makbuleye mübtteni olmadığı veyahud âzarı vakıai mezkûreye mübtteni olup da mazereti mezkûrenin izalesini müteakib üç mah zarfında kendisini sicilli nüfusa kaydettirmediği halde bu gibilerden nüfusu mektumeden ad ile bir adet Osmanlı altını cezayi nakdi alındıktan sonra üçüncü madde mucibince tezkerei osmaniye ita kılınacak ve yalnız nüfusu inas tasrih evsaf ve eşkâlden ve berveçhi muharrer cezayi nakdiden müstesna tutulacaktır ve serdettiği mazeretin makbuliyeti iddiasında bulunanlardan işbu iddialarını elli dokuzuncu maddede gösterildiği veçhile mahalle

veya karye imam ve muhtarı ve cemaatı gayri müslimenin karye veya mahalle papas veya haham ve muhtarları ile ihtiyar meclisi tarafından muharrer ve mensub olduğu dairei belediyeden musaddak şahadetname ile isbat edemiyenler taşrada meclisi idareye Dersaadette Şûrayı Devlete gönderilerek verilecek karara göre tevfiği muamele olunacak ve esnayı askeriye dahilinde olup sicilli nüfusa ismini kaydettirmemek için ihtifa eyledikleri hükmen tahakkuk edenler bilâ kur'a askere alınacağından cezayı nakdiden müstesna tutulacaktır.

Tahriri nüfusun sureti kayıd ve icrası

Madde 61 — Tahriri nüfus her kazada mevaddı âtiyede gösterildiği veçhile teşkil olunacak komisyonlar marifetile icra ve bir kazanın tahriri nüfusu nihayet üç mah zarfında ikmal kılınacak ve bu komisyonların masarifi tezakiri osmaniye hasılatından tesviye olunacaktır.

Madde 62 — Tahrir komisyonları her kazanın meclisi idaresile meclisi beledisi azasından birer zat ile vilâyet merkezlerinde nüfus nazır ve liva ve kazalarda nüfus memurlarından ve iki redif zabıtinden mürekkep ve riyaseti meclisi idareden memur azanın uhdesine muhavel olmak ve muhtelit kazalarda bir nefer aza da nüfusca ekser olan cemaatı gayri müslimenin meclisi beledide bulunan azasından bulunmak üzere teşkil ve işbu komisyonların refakatine vilâyet merkezlerince ikinci kâtip ve liva ve kazalarca hariçten ücretle birer kâtip ve bir de okur ve yazar redif başçavuşu terfik olunacak ve kuvvei redifesi bulunmayan mevakide ve heyeti tahririye refakatinde bulunacak redif zabitanile başçavuşu kuvvei nizamiye varsa oradan alınacaktır. Nizamiye başçavuşu da bulunmaz ise bu halde hariçten birer kâtip terfik olunacağı gibi beledi meclisi olmıyan kazalarda da o kazanın namus ve haysiyet ashabından olmak üzere münasibi meclisi idarei kazaca mezkûr komisyona aza intihap ve tayin kılınacak ve bu komisyonun maiyetlerine birer ve icabına göre ikişer zabıtiye verilecektir.

Madde 63 — Maddei sabıka mucibince tayin olunacak tahrir komisyonları ibtida merkezi kazadan bed ve mübaşeret eyliyerek her karyeye azimetle nüfusu mevcudenin sırasile yani bir hanenin esamii nüfusunu mahallesince veya köyünce o hanenin sahip ve müdürü tanınan kimseden başlayarak zükûr ve inas olan evlât ve ahfadile hanenin kabili infikâk olmıyan yani o hanenin azasından madut bulunan mevcudu itibarile tahririne mübaşeret edeceklerdir. İşbu tahrir ve icra olunacak tahkikat ikinci maddede gösterilen esaslara müstenid olacaktır. Bir mahallin

hini tahririndeki mevcudu iki sınıf itibar olunarak aleltilâk mutavattın ve mütehhil olanlara yerli ve teehhül etmiyerek bir sanat veya ticaret veyahut tahsil ilim ve maarifet için muvakkat veya misaferet suretile sakin olanlar ile uşaklık ve amele ve ırgatlıkla mahalli tahrirde bulunanlara yabancı itlâk olunarak sınıfı evvel kazanın sicilli esasisine ve sınıfı sani dahi yabancı defterine tahririn hitamında kayıt edilmek üzere müsvedde defterlerine başka başka kayıt olunacağı misillû orada bulunan muhacirin dahi gerek iskân edilmiş olsun ve gerek henüz iskân edilmiyerek misaferet suretile bulunsun bunlarla evvelce iskân edilmiş oldukları halde yine mevasimi mutadesinde yaylağa çıkmak mecburiyetinde bulunan veyahut henüz mütemekkin ve meskûn olmayıpta sayfen ve şitaen haymenişin olarak sayfiye ve şitaiyesi muayyen olan aşiretlerden birincisinin nüfusu iskân edildikleri ikincisinin nüfusu da kışladıkları kaza dahilinde ve ahali kadımei meskûneden sonra ileride esas defterine kayıt olunmak üzere müsvedde defterine kayıt edilecek ve mahacirini merkume bilâhara diğer mahalde tavitin ve iskân edilir ise o mahal üzerine olvakit nakli hane muamelesi yürütülecektir.

Madde 64 — Vilâyatı mümtaze ve muhtare ahalisinden olupta misaferet veya ticaretle mevkii tahrirde bulunan eşhas dahi maddei sabıka mucibince hitamı tahrirde yabancı defterine kayıt edilmek üzere müsvedde defterine kayıt olunacağı misillû zaten tebaai devleti aliyyeden olduğu halde diğer ecnebi bir devlet tabiiyet ve mahmiyeti iddiasında bulunanlar kezalik müsvedde defterine kayıt olunarak yalnız bunların sureti iddiaları mülâhazat hanesine şerh verilecek ve hitamı tahriri müteakip bu misillû tabiiyet ve mahmiyet iddiasında bulunanların bir kıta muvazzah defteri hükûmeti mahalliyeye bilita hükûmetçe mükemmeler icra kılınacak tahkikat ve tetkikatı nizamiye neticesinde ittihaz olunacak karar hükümüne tevfiği muamele edilecektir.

Madde 65 — Tahriri icra olunan mahallerde memuren veyahut ticaret ve saire suretile muvakkaten bulunanlar daireleri halkile beraberce muvahharan yabancı defterine kayıt olunmak üzere müsvedde defterine kayıt edilecek ve bu gibi sekenei muvakkatenin asıl memleketlerinde gıyaben tahriri icra olunacağı cihetle oraca kaydile tatbik olunmak üzere hitamı tahrirde künyelerini mübeyyin pusla hükûmeti mahalliye tarafından vatani aslilerine irsal olunup olbabda cereyan edecek muhabere üzerine keyfiyet marüzzikir yabancı defterinde her şahsın esamisi hizasındaki mülâhazat hanesine işaret olunacaktır. Şukadar ki bunlar memleketlerine avdetlerinde yedlerindeki tezkereyi nüfus memuruna ih-

raz ile kayıt ve tasdik ettirmeğe mecbur olacaklar ve memleketçe icra olunan tahriri gıyabî ile tezkere beyinde mübânenet görünür ise sıhhatı veçhile müceddeden ve meccanen bir tezkere verilerek eskisi iptal edilecektir.

Madde 66 — Esnayı tahrirde kura ve mahallâtın eimme ve muhtarınile ihtiyar meclisi azası ve cemaatı gayri müslimenin karye veya mahalle papas veya haham ve muhtarları hazır olduğu halde komisyon heyeti muvacehesinde her şahsın hüviyeti taayyün ettikten sonra bizzat tahriri alınır. Huzuru mümkün olamayacağı tahakkuk eden kimselerin tahrirleri bilvekalâ alınmak caizdir. Fakat her halde alınacak tahrir ikinci maddede tadat olunan evsaf ve ahvali cami olarak ebeveyn veya ak-raba ve taallûkatı tarafından komisyon huzurunda ikame olunacak iki şahit ile kabul olunacağı gibi işbu şahitlerin yirmi bir yaşını tecavüz etmiş olmaları da meşrut olarak bunların isimleri yalnız müsvedde defterinin mülâhazat hanesinde gösterilir ve nüfusu inasın hüviyeti zevç veya müteallikâtı ifadesile tayin olunur. Bilâ özürlü şer'î tahrirden imtina ile mevkii tahrirde gelmeyenleri celbe tahrir komisyonları mezundur. Atik nüfus defterleri esnayı tahrirde daima nazarı mütaleada tutularak sicil müsveddelerile hini mukabelede bir gûna noksan ve fazla zuhur eder ise derhal icrayı tahkikata hiç bir veçhile sehv ve ketm vukuuna meydan verilmeyecek ve muamelâtı tahririyenin itmam ve ikmalinden sonra atik nüfus defterlerinin hükmü kalmıyacağından bunlar battal halinde meclisi idarei kaza tarafından emniyetli bir mahfaza derununa vaz ile icab eden mahalli mühürlenerek meclisin nezaret ve mesuliyeti tahtında hıfz edilecektir.

Madde 67 — Muvakkaten diyarı aharda bulunupta esnayı tahrirde komisyon huzurunda isbatı vücut eylemesi kabil olmayıyan ahali mahalliyenin maddeî sabıka veçhile tahrirleri bilvekalâ alınmak caiz olur. Bu misillü gıyaben tahrir olunanların müsvedde defterindeki kaydının mülâhazat hanesine komisyon tarafından (falan ve filân oğlu falan ve filânın şهادetile gıyaben yazılmıştır.) ibaresi işaret olunarak mahalle ve karyenin hitamı tahririni müteakip bunların bir kıta muvazzah defteri hittanzim hükûmeti mahalliyeye ita olunacak ve mezkûr defter üzerine meclisi idarei kazaca cereyan edecek tetkikat neticesine tevfikı muamele kılınacaktır.

Madde 68 — Tahrir komisyonları tarafından her mahalle ve her karyenin berveçhi muharrer emri tahriri ikmal olunduktan sonra orada hiç bir şahıs mektum kalmayıp hakikatı halin yazılanlardan ibaret ol-

duğuna dair sicil müsveddelerinin zirine şerh verilerek imam ve muhtar ve rüesayı ruhaniye ile ihtiyar ve cemaat meclisleri tarafından tahtim ve komisyon heyeti canibinden dahi mührü zatilerile tasdik edilecek ve nezdlerinde hıfz ile ileride işbu nizamname mucibince vukuatı kendileri marifetile cereyan ettirilmek üzere mezkûr sicil müsveddelerinin nüshai musaddakaları her mahalle ve karyenin imam ve muhtaranile cemaatı gayri müslimenin karye veya mahalle papasına veya haham ve muhtarlarına verilecektir.

Madde 69 — Her mahalle ve karyenin berveçhi muharrer emri tahriri ikmal ve maddei sabıka mucibince sicil müsveddeleri tasdik olunduktan sonra tahrir komisyonları tarafından sicile kaydedilenlerden tebaai devleti aliyyeden olanlara mecburî ve vilâyatı mümtaze ve muhtare ahalisine ihtiyarî olarak üçüncü madde mucibince tezkerei osmaniye verilecek ve mezkûr tezkerelerin harcı nizamisi nüfus memuru tarafından ahz ve kabzedilecektir.

Madde 70 — Esnayı tahrirde gerek memurinden ve gerek ahaliden her kim ketmi nüfus eder ve bu da askerden kurtarmak fikrine mübtene olur ise kendisinden bir aded Osmanlı altını cezayı nakdî ahzile üç mahı tecavüz etmemek üzere hapis cezasile mücazat olunur ve bunlardan mekasıdı mefsedetkârane mübtene olarak ketmi nüfus edenler ile sicil muamelâtına fesad karıştıranlar dahi Ceza Kanunnamesinin iki yüz elli birinci maddesi mucibince kendilerinden bir aded Osmanlı altınından on beş aded Osmanlı altınına kadar cezayı nakdî ahzile bir seneden üç seneye kadar haps edilir.

Madde 71 — Sicil müsveddeleri ahalisi muhtelit olan mahallerde her cemaatın adedince başka başka tanzim olunacak ve hâk ve silinti bulunmayacaktır. Her kazanın tahriri hitam bulupta komisyon heyetinin avdetlerinde nüfus memurları tarafından sicil müsveddeleri hâk ve silintiden masun olarak o kazanın sicilli esasine hemen nakil ve kaydolunacak ve zikrolunan sicil müsveddeleri ile tatbik ve tescilin sıhhati işbu komisyon ile kazanın meclisi idaresi heyeti tarafından mührü zatilerile tahtimen tasdik olunarak badehu bir mah zarfında kura ve mahallâtça zükûr ve inas dahili tahrir olan nüfusun miktarını mübeyyin bir kıta icmal cedveli bittanzim usulen liva ve vilâyet vasıtasile Dahiliye Nezaretine gönderilecektir.

Madde 72 — İşbu nizamname mucibince tahriri nüfus icra kılınacak mahallerde sicilli nüfus vukuatı hakkındaki mevaddının ve mücazata dair ahkâmının icrası tahrir komisyonlarının nüfusu mevcudeyi tahkik

ve kaydeddiklerini müteakib Dahiliye Nezareti tarafından neşrolunacak ilân tarihinden muteber olacaktır. Bu ilânlar her kazanın muamelâtı tahririyesi hitam buldukça icra kılınır.

Madde 73 — Esnayi tahrirde zuhur edecek nüfusu mektume cezayi nakdiden ve zecrî muamelâtı askeriyeden muaf tutulacağı gibi ihbar edilmemiş olan tevellüdat ve vefiyat ve münakehat ve talâk ve tebdili mekân vukuatından dahî cezayi nakdi aranılmıyarak muamelei kaydiye-leri icra kılınacak ve badettahrir hariçten nüfus vukuatını haber veren-lerin ihbar ettikleri madde cezayi nakdi ahzini müstelzim olduğu halde alınacak cezayi nakdinin nısfı muhbirine ita kılınacaktır.

Madde 74 — İşbu nizamnamenin mevaddı mahsusasında cezayı nakdi istifasını tayin eden ahvalin altmışıncı maddede gösterilen âzarı makbuleye mübteni olduğunu ahaliden bulunanlar dairei belediyeden musaddak mahalle ve karyesi imam ve muhtaranı ile cemaatı gayri müs-limenin karye veya mahalle papas veya haham ve muhtarlarının ilmüha-berile ve imam ve muhtaran ile cemaatı gayri müslimenin karye veya mahalle papas veya haham ve muhtarlarının mensub oldukları dairei belediyenin şahadetnamesile isbat eyledikleri halde mevaddı mezkûrede muharrer cezayı nakdilerden muaf tutulacaktır.

Madde 75 — İşbu nizamname 29 safer sene 1318 ve 14 haziran sene 1316 tarihli sicilli nüfus nizamnamesi makamına kaimdir.

Madde 76 — Dahiliye Nezareti işbu nizamnamenin icrasına me-murdur.

No: 198 — Dersaadette soğuk hava mahzenleri inşasına dair mukavelename

29 rebiülevvel 1320 ve 22 haziran 1318

Mösyö (Corc Artur Beyker) ile Nafia Nezareti Celilesi beyinde soğuk hava mahzenleri hakkında teati kılınan mukavelename.

Bir taraftan Devleti Aliye namına hareket eden Ticaret ve Nafia Nazırı Devletlü Paşa Hazretleri ile diğer taraftan kendi nam ve hesa-bına hareket eden İngiltere devleti tebaasından Corc Artur Beyker bey-ninde mevaddı âtiye kararlaştırılmıştır.

Madde 1 — Kürk, kumaş, yün, lâhum, balık, sebzevat, meyva her türlü tavuk ve kuş etleri, yumurta, tereyağı, peynir gibi havanın temasile

bozulmağa istidat ve kabiliyeti tabiiyeleri olan bilcümle eşya ve mevaddı kurutulmuş ve soğutulmuş ve takım edilmiş hava dahilinde muhafaza etmek maksadile İstanbul ve Üsküdar ve Haydarpaşa ile Galata ve Beyoğlundaki ve sahibi imtiyazın irae ve Şehremanetin tasvib edeceği mevakide birer depo yani soğuk hava mahzenleri inşa ve işletmek üzere şeraiti âtiyeye tevfikân tarafı Devleti Aliyeden mumaileyh Corc Artur Beykere imtiyaz ita olunmuştur.

Madde 2 -- Müddeti imtiyaziye fermanı âli tarihinden itibaren otuz senedir.

Madde 3 -- Sahibi imtiyaz masarif ve zarar ve hasarı tarafına aid olmak üzere fermanı âli tarihinden itibaren üç sene müddet zarfında mezkûr depoları tesis ve inşa ve işletmeği taahhüt eder.

Madde 4 -- Sahibi imtiyaz taahhüdatı vakıasının icrası için fermanı âli tarihinden itibaren bir sene müddet zarfında ba iradei seniye mevzu şirket nizamnamesi nümunesine tevfikân Osmanlı bir anonim şirketi teşkiline mecbur ve şirketin merkezi Dersaadette olmak meşruttur.

Madde 5 -- Sahibi imtiyaz taahhüdatı vakıasının icrasını teminen fermanı âlinin isdarı kendisine tebliğ olduğu tarihten itibaren bir mah müddet zarfında Bankı Osmaniye ya nakden veyahut piyasa fiatile devlet tahvilâtı olarak beş yüz osmanlı lirası kefalet akçesi tevdi edecek ve şu kadarki tahvilât tevdi eylediği halde tedennii fiattan dolayı terettüb edecek noksanın ikmal edileceği bank tarafından taahhüt ettirilecektir ve mezkûr kefalet akçesi tevdi olduğunu müteakib fermanı âli kendisine teslim olunacaktır. İşbu kefalet akçesi ameliyat ikmal olunduktan sonra iade olunacaktır. Zikrolunan bir mah müddetin inkızasına değin sahibi imtiyaz kefalet akçesini tevdi etmediği halde kendisine ihtara hacet olmaksızın hakkı imtiyazdan sakıt olacaktır.

Madde 6 Sahibi imtiyaz müddeti muayyene zarfında imalâta mübaşeret etmediği veya başlayıpta ikmal eylemediği veyahut üç mah mütemadiyen tatili ameliyat eylediği velhasıl işbu mukaveleden münbais taahhüdatı sairesini icra edemediği halde hukuku imtiyaziyesinden sakıt olacak ve mevcut olan kefalet akçesi dahi bir gûna ihtara hacet kalmaksızın tarafı devletten zaptedilecektir.

Madde 7 -- Sahibi imtiyaz veya makamına kaim olacak şirket demiryol şirketleriyle ittifak hasıl ettiği halde birinci maddede muharrer eşya ve mekûlatı müberrid vagonlar vasıtasile bilcümle Osmanlı demiryolları üzerinde nakledebilecektir.

Madde 8 — Hükümeti seniye imalâtı vakıayı ve müddeti imtiyaziye zarfında işletme muamelâtını ve mezkûr depoların hüsnü halde muhafaza olunup olunmadığını biri Ticaret ve Nafia Nezaretinden diğeri Şehremanetinden mansup komiserler vasıtasile muayene ve teftiş eyliyecek ve buna mukabil sahibi imtiyaz inşaata mübaşeretini tarihinden itibaren müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar mahbemat tediyeye olunmak üzere senevi Ticaret ve Nafia Nezareti ile Şehremaneti emrine altmışar Osmanî lirası ita edecektir.

Madde 9 — Mezkûr depolar ve müteferriatının inşaatı iptidaiyesi için hariçten celp ve tedarik olunacak alât ve edevat ve malzeme inşaiye usul ve nizamına tevfikân bir defaya mahsus olmak üzere resmi gümrükten muaf tutulacak ve fakat sermaye ve hasılat ile bilcümle ebnîye ve arazi ve şirketin kâffei memurin ve müstahdemini kavanin ve nizamâtı haliye ve müstakbelei Devleti Aliyeye tevfikân her türlü rüsum ve vergiye ve ihraç olunacak hisse senedatı ve tahvilât ve imtiyaza müteallik evrak ve senedat ile şirketin kâffei muamelâtı damga resmine tâbi olacaktır.

Madde 10 - Sahibi imtiyaz veya makamına kaim olacak şirket üçüncü maddede muharrer müddet zarfında mezkûr depoları inşa ve ikmal ile işletmeğe müheyya bulunduğunu teminen amelîyatın hini ikmalinde Ticaret ve Nafia Nezaretine ihbarı keyfiyet edecek ve nezareti müşarileyha da mansup bir fen komisyonu marifetile amelîyatı mezkûre bilmuayene iktıza eylediği halde işletilmesine müsaade kılınacaktır.

Madde 11 — Sahibi imtiyaz depolar ile müteferriatını ve edevatı sabite ve müteharrikesini müddeti imtiyaziye zarfında masarifi kendine aid olmak üzere daima tamir ve hüsnü halde muhafaza edecek ve rahatı umumiye ve kavaidi hıfzıssıhhayı muhil bir hal vukuunda devairi aidesi tarafından teklif olunacak ve bilcümle tadilât ve ıslahatı fenniyeyi tatbika derhal teşebbüsle icra eyliyecektir.

Madde 12 — Depoların işlemeğe başladığı tarihten müddeti imtiyaziyenin hitamına değin efradı nas tarafından bu depolarda hıfzettirilecek eşyayı mütenevvia için muhafaza ücreti olarak lira yüz sekiz ve meceidi yirmi kuruş hesabı ve haddi azam itibarile âtideki tarife üzerine icrayı tediyat kılınacaktır.

(1) et beher kilosu için ayda yirmi para. 2 çilek ağaç çileği, şeftali kayısı ve zerdali. vişne, muz ve üzümün maada her nevi meyvenin beher kilosu için ayda otuz para. 3 çilek, ağaç çileği, şeftali, kayısı ve zerdali, vişne, muz ve üzümün beher kilosu için ayda kırk para,

4 domates ve maruldan maada her nevi sebzenin beher kilosu için ayda yirmi beş para, 5 domates ve marulun beher kilosu için ayda kırk para, 6 kavkaa yani midya gibi hayvanatı kışriyeden maada her nevi balığın beher kilosu için ayda kırk para, 7 istiridyadan maada her nevi hayvanatı kışriyenin beher kilosu için ayda altmış para, 8 istiridyanın beher kilosu için ayda otuz para, 9 yumurta, tereyağı, peynir, tavuk eti ile karaca ve hayvanatı vahşiye gibi büyük av etlerinin beher kilosu için ayda kırk para, 10 çulluk, bıldırcın, keklik vesair her nevi ufak av etlerinin beher kilosu için ayda üç kuruş, 11 her nevi kürkler, gergef işi ve sair yünden mamul işlemeler ve sair eşyanın beher kilosu için ayda beş kuruş, 12 her nevi halı ve kilimlerin beher kilosu için ayda üç kuruş. Kilogramın küsuratı için tamam kilo fiatı tediye olunacağı gibi bir mahtan noksan olan müddet dahi bir mah gibi addolunacaktır.

Madde 13 — Hükûmeti seniyenin mezuniyeti olmaksızın sahibi imtiyaz işbu haddi azam tarifesi haricinde fazla bir ücret alamıyacak ve mezkûr tarifede muharrer makadiri tecavüz eylememek şartile ücreti muhafazayı tadil ve icabı hale göre tenzil veya tezyid edebilecektir. Ancak sahibi imtiyazın bundan dolayı icra edeceği tadilâtı bir ay evvel ilân etmesi ve efradı nas veyahut diğer bir şirket ile akdi mukavele ederek bunlar için hususî tenzilât icrasile tarifenin umum hakkında bilâ fark tatbikına mani bir gûna vesait ve mukavelâtı hususiyeye müracaat ve teşebbüs eylememesi meşruttur. Şu kadar ki devairi askeriye ile hükûmeti seniyenin tahtı nezaret ve idaresinde bulunan hastahanelerden sahibi imtiyaza tevdi edilecek eşya için mer'iyülicra olan tarifeden yüzde yirmi tenzil edilecektir.

Madde 14 — Bozulmuş olan eşya müstesna olmak şartile lieclilmuhafaza ashabı tarafından getirilen kâffeî eşyayı kabule sahibi imtiyaz mecbur ve bunların muhafazasından mesuldür. Depolara vazedilmek üzere getirilecek eşyanın kıymeti hakikiyesi neden ibaret ise eşyanın kabzını havi ashabına verilecek makbuz senetlerine işbu kıymetler tahrir olunacaktır.

Madde 15 — Devairi miriye levazımını muhafaza için ne vakit arzu olunur ise hükûmeti seniyece inşa olunacak müberrit depolara sahibi imtiyaz muhalefet edemeyecektir. Herkes kendi hanesinde eşyayı zatiyesini istediği yolda muhafaza edebileceği gibi tüccar dahi fakat kendi eşyasını muhafaza için her türlü vesaiti tebridiyeyi istimal edebilecek ve bunu mene sahibi imtiyazın hakkı olamayacaktır. Şu kadar ki müddeti imtiyaziye zarfında Dersaadet ve bilâdi selâsede ahaliye aid eşya muhafaza-

sına mahsus umumî müherrid depolar inşa ve işletmek için ahara imtiyaz verilmiyecektir.

Madde 16 — Sahibi imtiyaz veya makamına kaim olacak şirket mezkûr mahzenlerde kendi hesabına muhafaza eyliyeceği eşyayı usul ve nizamâtı haliye ve müstakbelei hükûmete tevfikân bir gûna imtiyaz ve inhisarı mutazammın olmamak şartile sair esnaf misillü fûruht edebilmek salâhiyetini haizdir.

Madde 17 — Sahibi imtiyaz veya makamına kaim olacak şirket devairi resmive ile Türkçe lisan üzere muhabere edecek ve işhu mukavele-namenin icrayı ahkâmından ve tevil ve tefsirinden dolavî hükûmet ile sahibi imtiyaz veya şirket arasında tahaddüs edecek her nevi ihtilâfat Şûrayı Devlette efradı ahali ile tekevün edecek deavi dahi aid olduğu mahakimi adiyei nizamiyede rü'yet ve faslolunacaktır.

No: 199 — Memaliki Şahaneye idhal olunan emtiai İraniye gümrük resminin yüzde sekize iblâğına dair irade

Meclisi Vükelâ Mazbatası

İran Devletince düveli saire tebaasından yüzde beş gümrük resmi alındığı halde tebaai saltanatı seniye'nin celbeylediği emtiai Osmaniyeden yüzde altı ve ihracattan yüzde sekiz resim alınmakta olmasile bizim taraftan dahi tebaai İraniyeden bilistisna ziyade resim alınması mukaddema Tahran Sefareti Seniyesi Maslahatgüzarlığından iş'ar olunduğu gibi salifüzzikir eşyayı İraniyenin ve hattai Mısıriyeden İrana gönderilmek üzere memaliki Şahanenin aksâmı sairesine gönderilecek şekerlerin gümrük resimlerine ve İrandan memaliki Şahaneye idhal edilen emtiani-ashabı tarafından menşe mahsul ilmühaberi ibraz olunmadıkça imrarına müsaade olunmaması hakkındaki usulü müttihazenin mucibi şikâyet olacağından bahisle istifsarı muameleye dair Rûsumat Emanetinde gelen tezakir üzerine ba iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî dairei hariciyede müteşekkil komisyonu mahsusunda cereyan eden tetkikatı havi iki kıta mazbatanın leffile Hariciye Nezaretinden meb'us tezkere evrakı müteferria ile beraber meyanei bendegânemizde kıraat olundu.

Zikrolunan tezkerede memaliki Şahaneye idhal olunan İran emtiasından mürsil ve mürselünileyhin İranî olmak üzere yüzde altı ve memaliki İraniyeye idhal edilen emtiai Osmaniyeden Hükûmeti İraniyeye yüzde on iki resim alınmakta olup halbuki İran Devletince düveli saire tebaa-

sından yalnız yüzde beş idhalât resmi alındığı halde tebaai saltanatı seniyeden ber mucibi ahid mezkûr resim alınmakla beraber idhalâtın rahdarî ve saire namile başkaca rûsum alınmakta olması hasebile ticareti Osmaniyenin oralarca inkırazı küllî derecesine geldiği ve bu halin bakası menafii Hükûmeti Seniyyeye münafi olduğu cihetle tarafeynin münasebatı ticariyesini rahnedar eden mezkûr muahedenamenin hemen ilânı feshile yeni bir ticaret muahedenamesi akdine değin tarafeyn ticareti hakkında en ziyade mazharı müsaade olan millet kaidesine tevfikân muamelei müteakabile icrası ve binaenaleyh İranda dahi ticareti Osmaniyeye hakkında o yolda muamele olunmak şartile Hükûmeti Seniyyeye dahi idhalâtı İraniyeden yüzde sekiz ve ihracattan yüzde bir gümrük resmi alınması ve yeni bir ticaret muahedenamesinin müzakeresine müheyya bulunulduğunun İran Hükûmetine tebliği ve memaliki Şahaneye idhal edilen emtiai İraniye elyevm memaliki saire emtiasından dün resme tâbi olarak bu hal devam ettikçe İran emtiasının bahren vürudu takdirinde İrandan geldiğine ve mürsil ve mürselünileyhin İran tebaasından olduğuna kanaat hasıl olmak üzere menşe şahadetnamesi aranılmak zarurî ve binaberin bu babdaki usulün şimdiki halde muhafazası muktazi olup ancak bu şahadetnamelerin ibrazile yüzde iki farkı resmin iadesi için altı ay mehlin budur mesafe hasebile ademi kifayetine mebni bir seneye iblâğile bu şahadetnamelerin Devleti Aliye şehbenderleri tarafından meccanen tasdik ve eşyanın hudud ve sevahilî İraniye gümrüklerinden imrarı tarihinin kayid ve işaret ettirilmesi ve depozito akçesinin iadesi için olveçhile bir seneye iblâğ edilecek mehlin şimdiye kadar Devleti Aliye gümrüklerince alınmış olan doksan sekiz bin bu kadar kuruş hakkında dahi karardan itibaren şamil tutulması mezkûr komisyonun mazbatalarına atfen beyan olunmuştur.

Malûmu âli buyurulduğu veçhile esbabı maruzadan naşi İran Hükûmetile yeniden bir ticaret muahedesi akdinin hükûmeti müşarileyhaya teklifile bunun akdine kadar tayin olunacak mebdeden itibaren düveli saire ile cereyan eden muameleye tevfikân emtiai İraniyeden yüzde sekiz gümrük resmi alınması ve transit edilecek eşya hakkında dahi usulü umumiyesine tevfikân muamele olunması hakkında mukaddema ba mazbata sebk eden arz ve istizan üzerine İran ile olan beş altı senelik idhalât ile ihracatın istatistiği tetkik ile haddi vasatise alınarak ve ona göre hesap yapılarak sureti tesviyei maruzanın Memaliki Mahrusada ne gibi tesir hasıl edeceğinin biletraf tebeyyün ve tazvihile keyfiyetin tekrar arzı şerefsadır olan iradei seniyyei hazreti hilâfetpenahî iktizayî âlisinden bu-

lunmasına mebni bilmuhabere Rüsumat Emanetinden cevaben gelen tezkerede ber minvali muharrer muamelenin tevhidinde hasıl edeceği tesirin mugayiri menafi olmayacağı ve idhalâtı mezbureden yüzde iki nisbetinde fazla hasılat vukua geleceği derkâr olup ancak tüccar bey-ninde uyuşma tariki ihtiyar olunmasından dolayı bu babda tayini hakikat kabil olamayacağı iş'ar ve celb olunan Rüsumat muhasebecisi bey tarafından dahi tahmini bir istatistik tertibi mümkün ise de bu istatistiğin itimada şayan olmayacağı ifade olunduğu gibi bir aralık İran Sefareti Batum ve İskenderiye tarikleriyle gelen İran malından yüzde altıdan başka yüzde iki depozito alınmakta olmasından şikâyet etmesi üzerine Emaneti müşarileyhadan bu babda alınan cevapta sefaretçe şikâyet edilen mezkûr yüzde iki resmin tüccar tarafından İran malı olduğuna dair şahadetname ibraz olunamıyan eşyanın ecnebi malı olmak ihtimaline mebni alındığı cihetle eşyayı İraniye hakkında ittihazi mütasavver olan tevhidi muamele usulünün mevkii icraya vaz'ında bu misillü karışıklıkların bertaraf olacağı bildirilmiş olduğuna binaen İran Hükûmetile yeni bir ticaret muahedesi akdine değin tarafeyn tüccar hakkında en ziyade mazharı müsaade olan millet kaidesine tevfikan memaliki İraniyeden tebaai ecnebiyeden alındığı gibi İrana idhal olunacak emtiai Osmaniyeden dahi İranca yüzde beş idhalât resmi alınmak üzere Hükûmeti Seniyece de idhalâtı İraniyeden yüzde sekiz ve ihracattan yüzde bir alınması ve balâda muharrer muamelei müteferrianın ifası zımında Hariciye Nezaretine ve Rüsumat Emanetine mezuniyet itası münasib ve muvafıkı maslahat görünerek salıfüzzikir tezkere ile melfufları arz ve takdim kılınmış olmakla olbabda...

30 rebüülevvel 1320 ve 23 haziran 1318

Arz tezkeresi

Memaliki şahaneye idhal olunan emtiai İraniye gümrük resminin yüzde sekize iblâğına ve İran Devletince tebaai saltanatı seniyenin celp eylediği emtiai Osmaniyeden alınan resmin tadiline vesaireye dair komisyonu mahsusundan tanzim olunan mazbata Hariciye Nezareti celilesinin tezkeresi ve melfuflarile meclisi mahsusu vükelâda ledelmütalea cereyan eden müzakereye tevfikan kaleme alınan mazbata arz ve takdim olunmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî müteallik ve şerefsudur buyurulur ise mantûku âlisi infaz edileceği beyanile.

30 rebüülevvel 1320 ve 23 haziran 1318

İradei seniyeyi mübelliğ hamis

Residei desti tazim olup meclisi mahsusu vükelânın mazbatai maruzası ve melfufatı ile beraber manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfepenahî şerefmüteallik buyurulmuş olmakla olbabda.

8 rebiülahır 1320 ve 1 temmuz 1318

İran devletile münasebatı ticariyeye dair takarrür eden sureti tesviyei muvakkateyi mutazammın teati edilen takrirler

Hariciye Nezaretinden İran Sefaretine irsal olunan 5 eylül 1902 tarihli müzekkere

Babı âli ile Hükûmeti İraniye beyninde hasıl olan ittifakı teyiden ve meclisi mahsusu vükelânın 8 rebiülahır 1320 ve 14 ağustos 1902 tarihli iradei seniye ile musaddak kararına tevfikân muharriri imza saltanatı seniye Hariciye Nezareti zirde muharrer beyanatı icra eder beyneddevleteyn münasebatı ticariyenin teşyid ve tevsiî maksadile Devleti aliye ile Hükûmeti İraniye idhalât ve ihracat rüsumunca ve emtianın ihracat ve ithalatı ve (transiti) ve iadeten ihracı ve antrepolara vazı hususlarında cari olan usul ve muamelâtça yekdiğerine mütekabilen en ziyade mazharı müsaade olan millet muamelesini temin ederler.

Muahedat ve mukavelâtı sabıkanın işbu beyanname ahkâmına muğayir olan bilcümle ahkâmı keenlemyekün hükmündedir. Maamafih tönbeği memaliki şahanede beyneddevleteyn 21 zilcade 1929 tarihinde akdolunan sureti tesviyede muayyen usule tâbi kalacaktır.

İşbu sureti tesviye bu günden itibaren nihayet altı mah zarfında meriyülicra olacaktır. İran Hükûmeti sureti tesviyei mezkûrenin bu müddetten evvel mevkii tatbika vazı arzusunda bulunursa işbu sureti tesviye marüzükir altı ay mühletten evvel mevkii icraya vazolunabilecektir. Devleteynden biri veya diğeri tarafından ilânı mefsuhiyeti tarihinden itibaren bir sene müddetin inkızasına kadar düsturülamel kılacaktır. Bu takdirde her iki hükûmet bir sureti itilâfiyei cedide akdolununcaya kadar gümrük hususunda betekrar serbestii hareketlerini ihraz eyleyeceklerdir. Muharriri imza hususatı mesrudenin senet ittihaz edildiğinin işarını İran sefirinden rica eder.

*Iran sefaretinden 5 eylül 1902 tarihile Hariciye Nezaretine irsal
olunan 80 numaralı tahrir*

Hükümeti metbuası tarafından usulü veçhile mezuniyeti haiz olan muharrer imzası bidayeti sefiri mübinüdevleteyn hasıl olan ittifak mucibince Saltanatı Seniye Hariciye Nazırı Devletlü Tevfik Paşa Hazretleri tarafından beyanatı âtiyeyi havi kendisine irsal olunan 5 eylül 1902 tarihli ve kırk dokuz bin yüz doksan üç numaralı müzekkerenin vusulünü iş'ar eder beyneddevleteyn münasebatı ticariyenin teşyid ve tevsii maksadile Devleti Aliye ile Hükümeti İraniye idhalât ve ihracat rüsumunca ve emtianın ihracat ve idhalât ve transiti ve iadeten ihracı ve antrepolara vaz'ı hususunda cari olan usul ve muamelâtça yekdiğerine mütekalilen en ziyade mazharı müsaade olan millet muamelesi temin ederler.

Muahedat ve mukavelâtı sabıkanın işbu beyanname ahkâmına muğayir olan bilcümle ahkâmı keenlemyekün hükmündedir. Maamafih tönbeği memaliki şahanede beyneddevleteyn 21 zilkade 1292 tarihinde akdolan sureti tesviyede muayyen usule tâbi kalacaktır. İşbu sureti tesviye bu gündən itibaren nihayet altı ay zarfında meriyülicra olacaktır. İran hükümeti sureti tesviye mezkûrenin bu müddetten evvel mevkii tatbika vazı arzusunda bulunur ise işbu sureti tesviye maruzzikir altı ay mühletten evvel mevkii icraya vazolunabilecektir. Devleteynden biri veya diğeri tarafından ilânı mefsubiyeti tarihinden itibaren bir sene müddetin inkızasına kadar düsturülamel kalacaktır. Bu takdirde her iki hükümet bir sureti itilâfiyei cedide akdolanuncaya değin gümrük hususunda betekrar serbestii hareketlerini ihraz eyleyeceklerdir. Muharriri imza hususâtı mesrudeyi hükümeti metbuası namına olarak sened ittihaz eder.

**No : 200 — Devleti Aliye Osmaniyenin 1318 senesi muvazenei
umumiye hülâsası**

Arz tezkeresi

Üç yüz on sekiz senei maliyesinin meclisi mahsusı vükelâ mazbatasile takdim olunan muvazenei umumiyesi devairce bir derece daha tasarrufat icrasile tekrar müzakeresi hakkında şerefsadır olan iradei seniyei hazreti padişahî mantuku celili veçhile meclisi mezkûrda cereyan eden müzakeratı havi kaleme alınan mazbata mefluflarile beraber arz

ve takdim olunmuş olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şeref sünuh buyrulur ise mantûku münifi infaz edileceği beyanile.

7 rebiülâhır 1320 ve 30 haziran 1318

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri meclisi mahsusu vükelânın mazbatai maruzası ve melfufları ile beraber manzuru âlii cenabı padişahî olarak bermucibi tezekkür ve istizan ifayı muktezası ve şukadar ki devairi askeriye masarifinden bir derece daha tenzilât icrası maksadı âlisile şerefi isdar buyrulan emrûfermanı hümayunu mülûkâne mantûku âlisine imtisalen nizamiye ve jandarma ve bahriye bütçelerinden bu defa icra kılınan tasarrufata göre Maliye Nezareti celilesince tanzim ve atebeyi ulyaya takdim olunan ve aslı nezdi ali-de hıfz buyrulan cedveli hesabın sureti leffen savbı samii sadaretpenahilerine irsal kılınmış olduğundan ve cedveli mezkûrun natuk olduğu veçhile işbu tenzilâtın sonra masarif açığı bir milyon yedi yüz otuz iki bin küsur lira kalmış idüğünden ona göre muamelei lâzimenin icrası hususuna iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şeref sudur buyrulmuş olduğu gibi umuru maliye hakkında arz ve takdim olunan 26 rebiülevvel 1320 tarihli ve 2610 numaralı meclisi vükelâ mazbatasında arz ve istizan olunduğu veçhile hadema hilûmum memurini mülkiye ve maliyenin varidatı mukarrerinin vakit ve zamanile istifası emrinde temamilen ifayı vazife etmeleri ve ihtiyarı musamaha edenlerin azil ve tebdilleri ve teksiri varidat hakkında mütaleat ve tetkikatı beyan etmek üzere Maliye Nezaretinde teşkil kılınmış olan komisyonun istikmal ve isticali mesaisi hususunun Maliye Nezareti Celilesine ekiden tavsiyesi ve ileride münhal vuku buldukça lüzumu kaviye ve zarureti idareye müstenit olmayan memuriyetler maaşının hazine manda edilmesi hakkında tahattür ve arz olunan kararın berveçhi arz usulü veçhile tatbik kılınması ve fakat bu babda dairelerce hilâfı rizayı âli olarak kimsenin madur edilmesi gibi ahvallerin vukua gelmemesine dikkat olunması ve kezalik mezkûr mazbata muhteviyatından olduğu veçhile muvazenei umumiye dahilinde karşılığı mevcut olmadıkça veyahut idareten mecburiyeti fevkalâde görölmedikçe yeniden memuriyetinin ve zammı maaşın devairce istizan olunmaması ve Armstrong fabrikasına sipariş edilen krovazör bedelinin teçhizatı askeriye sandığından ve Hayfa demiryolu esmanı müşterasının dahi Hicaz hattı kebiri varidatından tesviyesi mümkün olamayacağı

dairelerinden arz olunduğundan ve zaten zikrolunan üç dairece masarifen ten tenzilâtı külliye icra edildiği misillü diğer devair tarafından dahi devairi askeriyei mezkûreye imtisalen bir derece daha tasarrufatta bulunulduğu halde Armistrong fabrikasına verilecek ve Hayfa şimendiferinin iştirası için tediye olunacak iki kalem meblâğın imkânı tesviyesi maa ziyadetin hasıl olmuş olacağından ona göre icrayı icabı dahi irade ve ferman buyrulduğunun ve işbu karar hükmünce bu sene nihayetinde kadar bilcümle maaşata ve masarifatın muntazaman ve tamamen tesviyesi temin edilmiş olmasına nazaran senei atiyei maliye bütçesinde istihsali tevazunu tam için ittihazı muktazi tedabir hakkında ariz ve amik tetkikat ve tettebüat icrasına vakit müsait olduğundan ve evvelce de emrû ferman buyrulduğu üzere şu zamanı müsaitten istifade olunarak gelecek seneye mütevazin bütçe ile girilmek ve bundan başka bu müddet içinde düyunu gayri muntazamanın tevhit ve tasfiyesi ile hazinenin bu yüzden dahi faidesi hasıl edilmek ahzı amali seniyei mülûkânenen bulunduğundan ve zatı samii sadaretpenahileri veli nimet biminnetimiz padişahımız efendimiz hazretlerinin cülûsu hümayunu mülûkânelerinden beri ifayı hidematı sadakatkâraneye sai oldukları ve rüyet ve ehliyet ve hasafeti samiyeyi hidivvü ehamileri malûmu ali bulunduğu cihetle ve emektarlıkları ve zatı akdesi hazreti hilâfetpenahiye sadakatleri mülâbesesile işbu amali seniyei şahaneye muvafık netayici müfide istihsal buyuracaklarına itimadı hümayunu mülûkâne berkemal olduğundan bu babda tarafı samii sadaretpenahilerinden asarı muvaffakiyata intizar buyrulmakta olduğundan tebşiri selâm saadeti ittisamı şahane ile tebliğine ve zikrolunan 26 rebiülevvel 1320 tarihli ve 2610 numaralı mazbatanın mazbatai maruzada işaret olunan fıkratı anifûlbeyanı balâya derc ve tezbir edilerek mazbatai mezkûrenin hükmü kalmadığı cihetle gerek bunun ve gerek 19 rebiülevvel 1320 tarihli ve 2394 numaralı ve 30 rebiülevvel 1320 tarihli ve 2718 numaralı diğer iki mazbatanın kezalik hükümleri kalmadığından onların nezdi âlide alıkonulmuş ve maaşı umuminin bir an evvel tevziatına mübaşeret olunması esbabının istihsali dahi cümlei emrû fermanı hümayunu cenabı padişahiden bulunmuş idüğünden beyanatı ibtidar kılınmakla ve mazbatai melfufeye hamış terkimile de tebliğ edilmekle olabada.

10 rebiülâhır 1320 ve 3 temmuz 1318

*10 rebiülahır 1320 ve 3 temmuz 1318 tarihli iradei seniyeyi
mübelliğ-tezkerei samiye*

Bin üç yüz on sekiz senei maliyesi için evvelce tanzim ve Meclisi Mahsusu Vükelâca badettetik arz ve takdim kılınan muvazenei umumiyeye bir derece daha tasarrufat icrası hakkında şerefsadır olan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî mantûku âlisine tevfikân sebbeden tebliğata devairden gelen cevaplar üzerine icra kılınan tetkikatı ahire neticesinde tanzim olunan muvazenei umumiyede tasarrufatı vakia badettarih bu senenin masarifi yirmi bir milyon sekiz yüz otuz altı bin doksan sekiz liraya tenezül ederek varidatı umumiyenin yekûnu olan on dokuz milyon yedi yüz altmış üç bin dokuz yüz altmış beş lira ile muvazenesinde iki milyon yetmiş iki bin yüz otuz üç lira açık görünmesile senei halîye bütçesinin bu suretle kabulü ve varidat ve masarifat beyninde âtiyen husulü muvazene tedabirine tevessül edilmesi zarurî olmasına binaen varidatı devletin serveti umumiyeye ve ahvali iktisadiyei memleket müsaid olabildiği kadar teksiri çarelerini ve sair memleketlerde cari tarhı tekâlif usulünün bızce mümkinülicra bulunanlarını tetkik ve müzakere etmek üzere hazinei celilede teşekkül eden komisyonun netayici memuriyetinin tacili ve rüsumat emaneti celilesinin verdiği malûmata nazaran idhalât ve ihracatı memleket arasında on milyon lira derecesinde bir fark bulunduğu cihetle efradı, ahali kuvvei muhassalasının kısmı küllisini memaliki saire idhalâtına mukabil sarf ve istihlâk eyledikçe kendilerince husulü istitaat ve tekâlifi devleti bilâ müşkülât edaya kudret kabil olmayacağına nazaran azamî ihtiyacat olan şeyleri dahili memlekette vücude getirmek esbabına teşebbüs ve bu cümleden olarak mensucat fabrikalarının ve emsali imalâthanelerin tesisinde müsaadat ve teshilâtı kâmile irae olunmakla beraber menabii varidatın azamaları olarak Avrupa ve Asyayı Osmanide bir çok madenler olduğu ve Anadolu da ve Rusyanın petrol madenleri derecesinde varidat vermeğe kabiliyetli petrol madini bulunduğu halde bunlar mühmel olduğu gibi ticareti berriye ve bahriyenin ve ziraat ve sanayiin terakkiyatı sahihasına delâlet edecek mütefennin ve mütehasıs memurlar derecei kâfiyede bulunmadığından bu nekayısın ıslahına davairi müteallikaca mütemadiyen ve hassaten sarfı mesai olunması meclisi mezkûr kararile ledelarz bermucibi tezekkür ve istizan ifayı muktezası şu kadar ki devairi askeriye masarifinden bir derece daha tenzilât icrası maksadı âlisile şeref isdar buyurulan emrî fermanı hümayunu şahane mantûku münnifine imtisalen nizamiye ve jandarına ve bahriye bütçelerinden bu defa icra kılınan tasarrufata göre

Maliye Nezareti celilesince *tanzim ve atebî ülyaya takdim* olunan cetvelde *mürakkam* olduğu *veçhile* bu *tenzilât*tan sonra *masarif* açığı bir milyon yedi yüz otuz iki bin kûsur lira kaldığından ana göre muamelei lâzimenin icrası hususuna iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olduğu gibi umuru maliye hakkında meclisi mahsusu vükelâca mukaddema arz ve takdim olunan mazbata ile istizan olunduğu üzere umum memurini mülkiye ve maliyenin varidatı mukarrerinin vakit ve zamanile istifası emrinde tamamilâ ifayı vazife etmeleri ve ihtiyarı müsamaha eyliyenlerin *azil ve tedbilleri* ve *teksiri varidat hakkında mütaleat* ve *tekkikatını* beyan etmek üzere hazinesi celilede müteşekkil komisyonun istikmal ve isticali mesaisi ve ileride münhal vuku buldukça lüzumu kaviye ve zarureti idareye müstenit olmıyan memuriyetler maaşatının *hazine manda edilmesi hakkında tahattür* ve *arz* olunan kararın berveçhi arz usulü *veçhile* tatbik kılınması fakat bu babda dairelerce hilâfı rızayı âli olarak kimsenin mağdur edilmesi gibi ahval vukua gelmemesine *dikkat* olunması ve *kezalik mezkûr mazbata münderecatından* olduğu *veçhile* muvazenei umumiye dahilinde karşılığı mevcut olmadıkça yahut *idareten mecburiyeti fevkalâde* görülmedikçe yeniden memur tayininin ve zam maaşının devairce istizan olunmaması ve *salifüzzikir üç dairece masarifattan tenzilâtı külliye icra edildiği misillü diğer devair* tarafından dahi devairi askeriyei mezkûreye imtisalen bir derece daha tasarrufat ifası ve bu karar hükmünce bu sene nihayetine kadar *bilcümle* maaşat ve masarifin muntazaman ve tamamen tesviyesi temin edilmiş olmasına nazaran senî atıye maliye bütçesinde istihsalî tevazutu tam için ittihazi muktazi tedabir hakkında ariz ve *amîk tekkikat* ve *tettebbüt icrasına vakit müsaid olduğundan* ve evvelce dahi emrû ferman buyurulduğu üzere şu zamanı müsaiden istifade olunarak gelecek seneye mütevazî bir bütçe ile girilmesi dahi iradei seniyei cenabı padişahî cümle celilesinden olarak Maliye Nezareti celilesine ve icabeden devairi merkeziyeye tebligatı lâzıma icra kılınmış olmakla emrû ferman hikmeti nişan cenabı zillüllahî ahkâmı münifesine tevfikân riyaseti celilelerince de mukteziyatının ifasına himmet buyurulması siyakında.

23 haziran 1318 tarihli tezkeret samiye ile tebliğ buyrulan iradei
seniyei hazreti hilâfetpenahî mantuku âlisine tevfiikan
tanzim olunan 1318 senesi masarifatı adıye
muvazenei umumiyesi

Tabii iradei seniyei mülkânede bulunan 1313 senesi tahsisatı	Devairden alınan butçeler üzerine evvelce tanzim olunan 1318 senesi tahsisatı olarak muharrer bulunan	Evvelce devairden tasarrufu hadi alınan bütçeler mucibince 1318 senesi muhasebatı olan	Bu kere şeref sandur buyrulan iradei seniyei mülkâne mucibince devairce tasarruf edilen	
57 717 212	57 744 293	57 744 293		Esamii devair
30 537 790	33 159 841	33 159 841		Hazinei hassai şahane Şehzadegân ve selâtini izama hazeratı
88 255 002	90 904 134	90 904 134		
506 688 848	527 063 432	527 063 432		Düyunu Umumiye
139 241 762	221 463 854	191 269 780	12 941 803	Düyunu muntazama Düyunu gayri muntazama
645 930 610	748 527 286	718 333 212	12 941 803	
5 525 000	8 308 800	8 308 800	0	Tahsisatı hayriye ve müteferrika
4 811 995	4 847 591	4 847 591	0	Evkafı hümayun
619 300	619 300	0 619 300	0	Sürrei hümayun
18 024 534	28 906 327	28 906 327	0	Bimarhane
12 385 040	11 635 670	11 635 670	0	Askeri tekaüd sandığı
32 366 926	37 642 476	37 642 476	0	Timar ve zaamet ve evkafı kura ve memleha bedelâtı
500 000	500 000	500 000	0	Mazulin ve mütekaidini mülkiye vesaire Reddivat
74 232 795	92 460 164	92 460 164		
418 969 760	646 648 937	557 173 633	7 629 145	Devairi askeriye
54 620 948	57 733 856	57 733 856	0	Nizamiye
46 256 897	55 601 386	53 601 386	1 044 000	Bahriye
101 394 430	123 928 400	123 518 400	4 113 900	Tophane
651 242 035	883 912 579	792 027 275	12 787 045	Jandarma
90 394 591	111 409 394	104 550 862	2 000 000	Devairi mülkiye
332 856	332 856	332 856	0	Dairei sadaret ve Şûrayı Devlet ve dahiliye
1 179 612	1 365 912	1 365 912	0	Âyan
			0	Divanı Muhasebat

Tahtı İradei seniyel mülkânede bulunan 1313 senesi tahsisatı	Devairden alınan bütçeler üzerine evvelce tanzim olunan 1318 senesi tahsisatı olarak muharrer bulunan		Evvelce devairden tasarrufu halde alınan bütçeler mucibince 1318 senesi muhassasatı olan	Bu kere şeref sudur buyrulan İradei seniyel mülkâne mucibince devairce tasarruf edilen	Esamii devair
20 767 900	25 729 260	25 609 227	0	İlmiye	
18 994 134	25 282 871	25 481 291	64 228	Hariciye	
43 265 869	46 123 862	45 523 862	0	Adliye	
860 503	1 033 023	1 033 023	0	Mezahip	
4 250 000	6 664 980	6 355 960	173 960	Maarif	
3 516 712	4 523 234	4 605 484	0	Ticaret ve Nafia	
60 983 923	81 148 056	76 839 716	1 576 716	Maliye	
7 704 216	8 539 715	8 539 715	45 000	Defteri Hakanî	
28 178 466	34 782 735	34 321 335	0	Rüşumat	
11 620 305	14 933 583	14 933 583	755 068	Orman ve Maadin ve Ziraat	
39 437 201	51 955 628	51 955 628	0	Telgraf ve posta	
943 926	1 395 940	1 395 940	22 038	Umuru tıbbiye ve mülkiye	
9 383 101	7 814 080	7 814 080	0	Sıhhiye	
18 396 226	29 224 035	29 029 636	2 084 474	Zabtiye	
22 238 879	23 778 000	23 778 000	0	İdarei mahsusaa	
2 826 139	2 443 271	2 443 271	0	Ereğli	
385 274 559	478 480 435	465 909 381	6 721 484		
0	10 000 000	10 000 000	0	Muhacirin masarifi iskâniyesi	
0	31 181 940	31 181 940	31 181 940	Armistrong fabrikasına sipariş olunan kruvazör esmanı bakiyesi	
0	540 010	540 010	0	Armistrong fabrikasından mubayaa olunan topun bakiyesi esmanı	
0	17 050 000	17 050 000	17 050 000	Hayfa demiryolu kumpanyasına verilecek olan	
0	5 000 000	5 000 000	0	Bu defa silâh altına alınan ilâve taburlarile tertibi sani efradı melbusat ve nakliyat ve katık bahası	
0	2 000 000	2 000 000	0	Mektebi tıbbiye için Anadolu şimendiferile nakil olunan levazım masrafı olup bankadan avans suretile tesviye olunan	
0	1 050 000	1 050 000	0	Macaristandan mubayaa edilecek beş yüz re's hayvan esmanı	
0	25 836 000	25 836 000	0	Lorando	
0	12 000 000	12 000 000	0	Tubinyi	
0	104 657 950	104 657 950	48 231 940		
1 844 934 941	2 398 942 518	2 264 292 116	80 682 272	Cümlei yekûn	

Kuruş

2 264 292 116	Evvelce şeref sudur buyrulan iradei seniyei mülûkâne mucibince devairce tasarrufu havi alınan bütçeler üzerine tanzim ve takdim kılınan muvazenede muharrer 1318 senesi tahsisatı
80 682 272	Bu kere şeref sudur buyrulan iradei seniyei mülûkâne mucibince devairce tasarruf edilen
2 183 609 814	1318 senesi muhassasatı olmak lâzım gelen
1 976 396 505	Varidatı umumiye
207 213 339	Açık

No: 201 — Dersaadet ve bilâdı selâsede elvan ve eşkâli muhtelifede cam ve ayna fabrikası inşa ve işletilmesi hakkında imtiyaz mukavelesnamesi

22 rebüülâhır 1320 ve 15 temmuz 1318

Madde 1 — Dersaadet ve bilâdı selâsede elvan ve eşkâli muhtelifede cam ve ayna fabrikası inşa ve işletilmesi için şeraiti âtiyeye tevfi-kan Yusuf Ziyaeddin Beye tarafı devleti aliyeden imtiyaz verilmiştir.

Madde 2 Müddeti imtiyaziye fermanı âli tarihinden itibaren yirmi beş senedir.

Madde 3 — Sahibi imtiyaz taahhüdâtı vakıasının icrası için fermanı âli tarihinden itibaren nihayet iki sene müddet zarfında ba iradei seniye mevzu şirket nizamnamesi esasına tevfi-kan osmanlı bir anonim şirketi teşkiline mecbur ve şirketin merkezi Dersaadette olması ve meclisi idare ve heyeti umumiyesinin kezaik Dersaadette içtima eylemesi ve meclisi idare heyetinin sülüsü tebaai osmaniyeden mürekkeb olması meşruttur.

Madde 4 — Sahibi imtiyaz veya makamına kaim olacak şirket masarif ve zarar ve hasarı tarafına aid olmak üzere fermanı âli tarihinden itibaren nihayet üç sene müddet zarfından fabrikayı inşa ve ikmal ile işletmeği taahhüd eder.

Madde 5 — Sahibi imtiyaz taahhüdâtı vakıasının icrasını teminen fermanı âlinin isdarı kendisine tebliğ olunduğu tarihten itibaren bir mah müddet zarfında Bankı Osmaniye ya nakden veya piyasa fiatile devlet tahvilâtı olarak beş yüz lirayı osmanî kefalet akçesi tevdi edecek ve şu kadar ki tahvilât tevdi edildiği halde tedennii fiattan dolayı terrettüb edecek noksanı ikmal edileceği bank tarafından taahhüd ettirile-

cektir ve mezkûr kefalet akçesi tevdi olunduğunu müteakib fermanı âli kendisine teslim olunacaktır. İşbu kefalet akçesi fabrikanın işletilmesinden sonra iade olunacak ve ademi muvaffakiyeti halinde tarafı hükümetten zabtolunacaktır. Zikrolunan bir mah müddetin inkızasına değin sahibi imtiyaz kefalet akçesi tevdi etmediği halde kendisine ihtara hacet olmaksızın hakkı imtiyazdan sakıt olacaktır.

Madde 6 — Mezkûr fabrika ile müştemilâtı ve sermaye ve varidatı kavanin ve nizamatı haliye ve müstakbelei devleti aliyeye tevfikân vergiye ve devletçe mevzu her türlü rüsuma ve şirket kâffeî muamelâtında damga resmine tâbi olacak ve fabrika memur ve müstahdemini temettü vergisile ve mevkîi icraya vazı halinde patent resmile mükellef tutulacaktır.

Madde 7 — Sahibi imtiyaz veya makamına kaim olacak şirket fabrikaların inşasından ve işletmesinden ve müteferriatından dolayı sıhhat ve rahatı umumiyeyi muhil taaffünat ve mazarrat vukuuna meydan verilmemek üzere hey'atı sıhhiye devlet ve belediyenin lüzum göstereceği tedabiri sıhhiye ve tahaffuziyeyi tamamen kabul ve icraya mecbur bulunacak ve mezkûr fabrikalar şehremanetince ve hükümeti mahalliyeye tensib olunacak mevakide fabrikalar nizamnamesi ahkâmına tevfikân inşa kılınacaktır.

Madde 8 — Fabrikanın mamulât çıkarmağa başladığı tarihten itibaren sahibi imtiyaz veya makamına kaim olacak şirket her sene Darül-acezeye otuz aded lirayı osmanî ita edecektir.

Madde 9 — Esbabı mücbireden madud bir maniin zuhuru tahakkuk etmeksizin sahibi imtiyaz veya makamına kaim olacak şirket müddeti muayyene zarfında imalâta mubaşeret etmediği veya başlayıpta ikmal eylemediği veyahut işbu mukavelemeden münbais taahhüdatı vakıasını icra edemediği halde hukuku imtiyaziyesinden sakıt olacaktır.

Madde 10 — Tesisatı iptidaiyeye aid alât ve edevat ve malzemei saire usul ve emsali veçhile bir defaya mahsus olmak üzere gümrük resminden muaf tutulacaktır.

Madde 11 — Fabrikanın işletilmesi için lüzum görülecek bir kaç ecnebi memurun istihdamı caiz ise de fabrikanın sair bilcümle memurin ve müstahdemin ve amelesi tebaai devleti aliyeden olacak ve fes iktisâ edeceklerdir.

Madde 12 Şirketin devairi resmiye ile olan muhaberatı türkçe olacak ve işbu mukavelenamenin icrayı ahkâmından mütevellit her nevi ihtilâfat Şûrayı Devlette ve hukuku şahsiye davaları aid olduğu mahakimi osmaniyede rüyet ve faslolunacaktır.

**No: 202 — Hicaz Demiryolu Madalyasma mütedair 20 şaban
1319 tarihli nizamnamenin 3 üncü maddei
musahhahası**

16 cemaziyelahir 1320 ve 6 evlül 1318

Zikrolunan madalyadan zükûra aid olanı yeşil kurdeleye ve inasa mahsus olanı bir çiçek şeklinde bağlanmış kezalik yeşil kurdeleye raht ve sinenin sol tarafına talik edilecektir.

**No: 203 — Taşralarda Ferağ Takrir Komisyonlarının sureti
teşkilile teferruatı hakkında irade**

Meclisi Mahsusu Vükelâ mazbatası müzeyyemesi

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinden kaleme alınıp meyanei ben-degânemizde kıraat ve mütalea olunan işbu mazbatada dermeyan olunduğu veçhile taşralarda bilûmum ferağ takirleri muamelâtı hükkâmı şerifin riyasetleri tahtında defterdar ve müftü efendilerle defteri hakanî memuru ve evkaf muhasebecisi ve tahrir müdürü ve mecalisi idare azasından bir zattan mürekkep komisyonlarda icra edilmekte ise de işbu komisyonları teşkil edecek olan memurinden her birinin memuriyeti asliyesine müteferri muamele ve mesalihin kesret ve ehemmiyetine ve alel-husus hükkâmı şeri şerifin dört beş vazife ile mükellef bulunmalarına mebni hiç bir mahalde komisyonlar inikad edememekte olduğundan bade-izin işbu takrir muamelâtının vilâyet merkezlerinde vali ve defterdarlar ile defteri hâkanî müdür ve memurları ve livalarda mutasarrıf ve muhasebeciler ile kezalik defteri hâkanî memurları ve kazalarda kaymakam ve

malmüdüri ile tapu kâtiplerinden mürekkep bir heyet canibinden ifa ve muvakkat tasarruf ilmühaberleriyle daimî muamelâtına mahsus zabıt defterlerinin ve anlara müsteniden her ay tanzim ve irsal olunacak hasılat defatirinin heyeti mezkûre tarafından ve yoklama defterlerinin kemafissabık mecalisi idare heyetleri canibinden tasdik olunmasının ve zikrolunan heyetlerde bir memuru şeri bulundurulması icabı maslahattan olduğu cihetle nüvvabın kesreti meşguliyetinden dolayı bulunamadıkları halde taraflarından birer vekil bulundurulmalarının usul ittihazı meyanî çakeranemizde dahi tensib kılınmış ve balâda arz olunan heyetlerde taallûku maslahat cihetile derkâr olan lüzuma mebnî evkaf muhasebecilerinin ve meşguliyetleri vukuunda kezalik taraflarından birer vekilin bulunması ilâveten müzakere edilmiş olmakla muvafıki emrû fermanı hümayunu cenabı hilâfetpenahî buyurulduğu halde ifayı muktezasının Defteri Hakanî Nezaretine havale olunacağı muhatı ilmü âli buyurulduktan olbabda...

24 rebiülâhır 1320

Arz Tezkeresi

Bilûmum ferağ takrirleri muamelâtının vilâyet merkezlerinde vali ve defterdarlar ile defteri hakanî müdür ve memurları ve livalarda mu-tasarrıf ve muhasebeciler ile defteri hakanî memurları ve kazalarda kay-makam ve malmüdüri ile tapu kâtiplerinden mürekkep birer heyet canibinden ifa edilmesi ve teferruatı hakkında Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin Meclisi Mahsusu Vükelâdan müzeyyel mazbatası 24 rebiülâhır 1320 tarihinde ba tezkeresi senaveri arz olunmuştu.

Tekidi keyfiyeti mutazammın Defteri Hakanî Nezareti celilesinden bu kere varid olan tezkere mazbatai nüzeyyele suretile beraber arz ve takdim kılınmakla olbabda...

14 cemaziyelâhır 1320 ve 4 eylül 1318

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfuflarile manzuru âli buyurulan işbu tezkereî samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda.

20 cemaziyelâhır 1320 ve 10 eylül 1318

No: 204 — İlâmatı cezaiye harçlarile cezayı nakdiler ve bilâhare haksız çıkan taraftan tahsil ile yerine konulmak üzere bilicab tarafı Devletten sarfolunan harcırah ve masarif bakayasının suveri tahsiliyesini muarref olarak tanzim kılınıp mer'iyet ahkâmına Şûrayı Devlet ve Meclisi Mahsusu Vükelâ kararlarile bilistizan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olan Talimat

21 cemaziyelâhır 1320 ve 11 eylül 1318

Madde 1 — Daavii cezaiyeden dolayı mahkûmubih olan masarifi muhakeme ile Hazinei Devlete aid olmak üzere hükmolan mücazâtı nakdiye ve tertibi mahsusundan sarf edilip te bilâhara haksız çıkan taraftan tahsiline hükmedilen tabib ve cerrah ve kabile ve memur vesaire ücret ve masarifi seferiyeleri ve mahakime celbolunan şuhudun yevmiye ve harcırahları ve fethimeyt masarifi vakit ve zamanile tahsil olunamadığı halde bakayadan addolunur.

Madde 2 — İlâmatı cezaiyenin mücazâtı bedeniye tazammun eden cihetleri tenfiz ve icra edilip te tahliyei sebil muamelesi icra olunacağı sırada mahkûmu aleyh hapishane idaresinden müddeiumumî muavinliğine gönderilip muavinlikçe icra dairesi marifetile zimmeti mahkûmesi tahsil olunur ve eğer bunu defaten tediyeye mahkûmu aleyhin hakikaten kudreti olmadığı usulen tahakkuk ederse müddeti kalile zarfında mukasaten tesviyesi teminatı muteberci kanuniyeye rabtîle müddeti muayyenesinin hülûlünde istifa kılınır.

Madde 3 — Maddei sabıkada zikrolunan bakaya vilâyat ve liva merkezlerinde mükeffel icra memurlarının ve kazalarda mükeffel mahkemei bidayet birinci kâtiplerinin nezaret ve mesuliyetleri tahtında olmak üzere mükeffel tahsildarlar marifetile tahsil olunur ve mahkûmu aleyh olan eşhas ledelicab zabıta ve polis memurları vesatetile celbolunur.

Madde 4 — İlâmatı cezaiyenin tenfizatında kanunen vazifedar olan liva müddeiumumî muavinleri gerek dahili livadaki kazaların ve gerek merkezi livanın bakayası tahsilâtını daima takib ile yolsuz muamelât ve tehhürat vukua gelmemesi zunnında mesaii mütemadiye sarfına ve mevaddi atiyede beyan olunduğu veçhile mebalîği müstahsilenin Adliye Nezareti celilesi veznesine vakti muayyeninde irsal edilip edilmediğinin tetkik ve tahkikine ve istinaf müddeiumumileri dahi muavinlerin umuru

tahsiliyeye ikdam eylemeleri emrinde takyidat ittihazına mecbur ve aksi halden dolayı mes'uldürler.

Madde 5 — Bakaya tahsilâtından yüzde on aidatı tahsiliye ita olunur miktarı tahsilâta göre taayyün edecek aidattan nısfı tahsildara ve rubu bu babda mesuliyet ve mükeffeliyeti üçüncü maddede beyan olunan icra memurlarile mahkeme birinci kâtiblerine ve rubu dahi hizmetleri sebk eden mubaşir vesaireye verilir. Mubaşir vesaireye aidat verilmek icab etmeyen mahallerde mezkûr rubu hisse tahsildarın hissesine zamolunur.

Madde 6 — İcaba mahalliye göre tahsildarların taaddüdü caiz olup fakat bundan dolayı hissei aidat yüzde on nisbetini tecavüz etmeyeceği gibi mevaddı salifede beyan olunan müstahdeminden maada rüesa ve memurinden kimseye aidat itası da caiz olamaz.

Madde 7 — Tahsilât aidatı her mahı rumî nihayetinde miktarı hasılatı nazaran bilhesab reisi mahkeme tarafından tasdik olunduktan sonra senedatı makbuze mukabilinde memurini mumaileyhimin hisseleri istifa olunarak senedatı mezkûre hasılât cetvelleri ile birlikte icra memuruna gönderilecektir. Zikrolunan makbuz senedatının metninde aidat hissesi alınmış olan meblâğın hangi cedvel ile merkezi livaya gönderildiği tasrih olunacaktır.

Madde 8 — Vilâyet ve liva icra memurlarile kaza mahakimi birinci kâtibleri refakatlarında bulunan tahsildarlar ile birlikte bidayeten bakanın miktarını ve mahkûmu aleyhimin esamisile haklarındaki ilâmatın tevarihini ve teferruatını havi «1» numaralı numune veçhile üç kıta defter tanzim ve tahtim ve bunlardan bir kıtasını mahallinde hıfzile esas ittihaz ederek iki nüshasını biri merkezi livada alıkonulmak ve diğeri nezareti müşarileyhaya gönderilmek üzere liva müddeiumumiliği muavinliğine irsal edecekleri gibi her altı ayda bir kere de bakaya sırasına geçen mebalığın yine o suretle üç nüsha defterini tanzim edip birini mahallindeki esas defterine tezyil ve ikisini liva müddeiumumî muavinliğine irsal edeceklerdir.

Madde 9 — Müddeiumumî muavinleri icra dairesinden ve mülhakkattan kendilerine vürud eden mezkûr defterlerin birer nüshasını nezareti müşarileyhaya irsal ve diğeri tatbikat ve takibi tahsilâta medar olmak üzere merkezi livada hıfzedeceklerdir.

Madde 10 — Bakayadan defaten veya mukassatan vuku bulacak tahsilâtın miktar ve tarihleri esas defterindeki kaydı hizasına işaret ile

beraber olabadaki ilâmatın zahrına da bitterkim mebalîği müstahsıla nisbetinde rûsumu adliye pulları ilsak olunacak ve «2» numaralı numune veçhile mahkûmu aleyhime matbu koçandan senedatı mahsusa kat' ve ita ve ziri memurini tahsiliye tarafından temhir ve imza olunacaktır. Memurini tahsiliye ilâmata ilsak için lâzımgelen rûsumu adliye pullarını mukavelât muharrirleri misillû mahalleri mal kalemlerinden alıp mukabilinde koçandan ilmühâber verecek ve işbu pulların sarfiyatını gösterir bir defter tutacaklardır.

Madde 11 — Kaza mahkemesi birinci kâtipleri tahsildarları ile birlikte her mah vukubulan tahsilâtın miktarını havi «3» numaralı nümuneye tevfikân o ayın nihayetinde müfredat veçhile bir kıta defter tanzim ve tahtim ile zirini reisi mahkemeye tasdik ettirdikten sonra tahsilâtı vakıda hissei aidat olmak üzere mahallinde ifraz ve tevkif olunması lâzımgelen miktardan maadasının yedinci maddede gösterilen aidat senedile birlikte ve nihayet beş gün zarfında icra memurlarına irsal edeceklerdir.

Madde 12 — Merkezi vilâyet ve liva icra memurları gerek merkezce tahsil edilen gerek kazalardan irsâl olunan mebalîğin umumu için bir irsaliye pusulası tanzim ederek mebalîği mezkûreyi nihayet beş gün zarfında nakten nezareti müşarileyhaya tisyar ve işbu irsaliye pusulasının sureti musaddakasına mahallerinden gelen cedavili şehriye ile merbutatını raptile nihayet üç gün zarfından müddeiumumî muavinlerine ita ve müddeiumumî muavinleri dahi on dördüncü maddede gösterilen tatbikatı icra ve nihayet bir haftaya kadar nezareti müşarileyhaya irsal edeceklerdir.

Madde 13 — Hasılatı vakıa ay gayesine kadar vilâyet ve livalarda icra memurlarının ve kazalarda birinci kâtiblerin nezdinde hıfzolunacağından bunun ziyâından dolayı kendileri zamin olacakları ve onuncu maddede tayin olunan müddet zarfında irsali tehhür etmesinden dolayı mesul tutulacakları gibi icra memurları on ikinci maddede muayyen müddet zarfında irsâlâtın tehhüründen ve müddeiumumî muavinleri dahi on dördüncü maddede gösterilen tatbikat ve muamelâtın ademi ifasından naşi mes'ul edileceklerdir .

Madde 14 — Müddeiumumî muavinleri kendilerine bidayeten verilen ve badema her altı ayda bir kere verilecek olan esas defterleriyle her mah nihayetinde gelen şehriye cedvelleri mündericatınca tetkikat ve tatbikat icra ederek tahsil olunmadığı anlaşılan mebalîğin esbabı tehhürü tahsilini mahallerinden sual ve mahallerince mümteniüttahsil hükmünde gösterilen ve mahkûmu aleyhimin seai hallerine talik kılınan meba-

liğin hakikaten tahsili kabil olamaması keyfiyetine dair memurini tahsiliyeden evrakı müsbite talep etmekle beraber bu babda müsamaha ve rehavet vukuuna yakın hasıl eylediği takdirde lâzimgelenlere ihtarat icrasına ve takib ve tesrii tahsilâta müteallik tedabiri lâzimeyi ittihaz ve olbabda nezareti müşarileyhaya peyderpey malûmat itasına mecburdurlar.

Madde 15 — Madde salifede zikrolunan rehavet ve müsamananın vukuundan dolayı müddeiumumî muavinleri tarafından ihtarat ve tenbihatı lâzime icra olunduğu halde ısga etmeyipte yine rehavet ve betaet vukua getiren memurini tahsiliyenin mahallî encümeni adliyesi kararile birinci defasında nısf ve ikincisinde tam olarak aidatları katedilir ve üçüncüsünde kendileri azil ve tebdil olunur.

Madde 16 — İcra memurları tanzim edecekleri irsaliye pusulalarının posta ile ve mebalîği müstahsılayı dahi yine olsuretle veyahut sağlam polîçe ile adliye nezareti celilesine irsal edecekler ve posta havalenamesi itası cari olan yerlerde havalenemeye bakaya tahsilâtı olduğunu dercettireceklerdir.

Madde 17 - Vilâyet ve liva bidayet mahkemeleri baş kâtipleri dairei icradan gelen şehriye cetvellerile esas defterlerinin tathikatında müddeiumumî muavinlerine muavenete mecburdular.

Madde 18 — Mevaddı cezaiyeden dolayı mahkûmualayh olan eşhasın haklarındaki ilâmat mucibince tahakkuk eden zimmelerinin istifasında kavanini icraiye ve usulü müesseseyi cariyeye tevfiği muamele olunacağından umuru tahsiliyenin yolile ve süratle cereyanına medar olmak üzere rüesa ile müddeiumumî muavinlerinin kanunen mükellef oldukları vezaifi sürati matlube dairesinde ifa hususunca ibraz edecekleri mesai mucibi takdir olacağı gibi muamelâtı tahsiliyeyi tehire badî olacak halât vukua getirdikleri surette mesuliyetleri tabiidir.

Madde 19 — Adliye müfettişleri devairi icraiye muamelâtının teftişi esnasında bakayanın kavanini icraiye ile işbu talimat ahkâmı dairesinde tahsilât ve irsalâtına dikkat olunup olunmadığını ve müddeiumumî muavinleri muamelâtının teftişinde de işbu talimatın anlara tevdi eylediği vezaif tamamile ifa edilip edilmediğini bilhassa tetkik ve vukuuna muttali oldukları hilâfı nizam ve talimat halâtı men ile beraber meşhudatı vakıalarını teftiş lâyhalarına derç ve imlâ ve her mahkemede teftiş tarihine kadar masarifi muhakeme ve mücazâtı nakdiye ile saireden ne miktar bakaya bulunduğunu mübeyyin «4» numaralı

nümuneye muvafık bir kıta hülâsa cedveli alıp levayihî mezkûreye merbuten nezareti müşarileyhaya irsal edeceklerdir.

Madde 20 — Mücazâtı nakdiye mahkûmualeyhin vefatı ile sakıt olacağı cihetle bu misillû mahalli istifası kalmayan cezayı nakdiler ile mahkûm olduğu masarifi muhakemeyi kabletlediye vefat eden ve bir gûna terekası zühur etmeyen eşhas düyununun veyahut müruru zaman kanunu ile hakkı talep sakıt olmuş olan matlubatın muamelâtı hesabiye ve tetkikiyeyi teşvişe hadi olmamak üzere terkini kuyudu lâzımeden bulunduğundan badema o gibi esbabı zaruriye ve kanuniyeden dolayı tahsil ve istifa olunabilmesine imkân kalmamış olan bakayanın icra memurları ve birinci kâtiplerle tahsildarlar canibinden her altı ayda bir kere müfredat veçhile birer kıta defterleri tanzim ve tahtim ile beraber ziri mensup oldukları mahkemenin reis ve azası canibinden tasdik olunduktan sonra evrakı müşbitesini merbut olduğu halde liva müddeiumumî muavinleri marifetile Adliye Nezareti celilesine gönderilecek ve nezareti müşarileyha muhasebesince tetkikatı lâzime hadelifa verilecek mezuniyet üzerine mahallerince terkini kuyud muamelâtı ifa olunacaktır.

No: 205 — Emlâk ve arazi ferağ ve intikalâtında verilecek tapu senedatından Hicaz demiryolu için istihsal edilecek iane hakkında iradei seniye

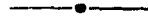
Hicaz Demiryolu Komisyonu Âlisi mazbatası

Celâilî asarı hayriyei cenabı hilâfetpenahilerinden olan Hamidiye Hicaz Demiryolu inşaatınca saye-i tevfi katvaye-i hazreti mülûkânelerince husule gelmekte olan terakkiyat masarifi inşaiyenin tezayüdünü mucib olduğu cihetle buna karşılık olarak üzere yeniden nezabîi varidal tahhârisi lüzumuna ve emlâk ve arazi ferağ ve intikalâtında verilecek tapu senedatından kıymeti on bin kuruşa kadar olanlar için birer ve andan yukarisından üçer kuruş iane istihsali halinde bavi ve müşterilerce hissolunmıyacak derecede ehven olan bu ianeden işbu eseri hayır için bir haylı meblâğ hasıl olacağına nazaran bu suret makrûnı kabulü âli buyurulduğu halde buna mahsus bir koçan tab'ile nisbeti maruza dairesinde alınarak iane mukabilinde aştâbına ita olunması zımında icab eden muamelenin ifası hususunun Babûâliye tebliği emir ve iradei seniyei cenabı hilâfetpenahilerine merhum bulunmakla olabdadı.

Iradei seniyeyi mübelliğ hamış

Emlâk ve arazi ferağ ve intikalâtında verilecek tapu senedatından kıymeti on bin kuruşa kadar olanlar için bir ve andan yukarısından üçer kuruşun Hicaz Demiryolu inşaatına iane olarak istihsali halinde bayi ve müşterilerce hiss olunmayacak derecede ehven olan bu ianeden bir hayli meblâğ hasıl olacağından buna mahsus bir koçan tab'ile nisbeti mezkûre dairesinde alınacak iane mukabilinde ashabına itası zımında Babîalice icab eden muamelenin ifası Hicaz Demiryolu Komisyonu Âlisinin mazbatai maruzası üzerine şerefsudur buyrulan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî icabı âlisinden olmakla olhabda..

22 cemaziyelahir 1320 ve 12 eylül 1318

**No: 206 — Saltanatı seniye şehbenderlerine mütedair 19 receb
1298 tarihli Nizamnamei Dahilinin 38 ve 39 uncu
mevaddı muaddeleleri**

25 cemaziyelahir 1320 ve 15 eylül 1318

Otuz sekizinci bend - Nezareti Hariciyece bir veya müteaddit şehbenderhanenin teftişine lüzumu kat'i ve hakiki görüldükte müfettişlerden biri intihab olunarak yedine memuriyetine müteallik emirname ve talimatı muktaziye verilip izam kılınacaktır ve işbu müfettişlerin adedi üçü tecavüz etmiyecektir. Müfettişler muamelâtını teftişe memur oldukları şehbenderhaneye muvasalatta evvel beevvel kasa ve evrak ve defatiri hesabiyeyi mühürliyerek bunları muayene ve sureti muntazamada tutulup tutulmadığını ve istifa olunan rüsumun tarifeye mutabık ve mukabilinde iptal olunan pul esmanına muvafık olup olmadığını ve gerek hükümeti seniyeeye aid olan ve gerek tebaai şahane hakkında şehbenderhaneye tevdi edilmiş bulunan eşya ve mebalîğ ve emanatın emin bir surette muhafaza edilip edilmediğini tetkik eyledikten sonra işbu nizamnamei dahilide ve bittahsis mukavelât muharrirliğine müteallik muamelât ile pasaport ve

tescili tabiiyet ve tevellüdat ve vefiyat ve münakehat ve ticaret ve evrak ve vasiyetname ve metrukât hakkında talimatta münderiç vezaifi şebenderinin sureti cereyanını sürati mümküne ile muayene ve teftiş edecekler ve neticei teftişat bilâ tehir nezarete bildirilecektir. Müfettişler şebenderhanelerde her türlü defatir ve evrakı bilmuayene istedikleri evrakın birer sureti musaddakalarını alabilecekler kasa ve defatir muayenesinde mebalîği mevcude ve kuyudatı meşhude üzerine birer zabıtname tanzim edebileceklerdir. Müfettişler şebenderlerin suiniyete makrun olmiyan kusur ve noksanlarını gördüklerinde ahkâmı nizamiyeyi bilirae ikaz edecekler ve işbu nizamnamenin on yedinci ve on sekizinci ve on dokuzuncu bendlerinde musarrah olan mücazâtı inzibatıyeyi müstelzim sui istimalleri meşhud oldukta evrakı müsbitte ve delâili kanuniyeyi ahz ve tedarik ederek keyfiyeti bilâ tehir nezarete bildireceklerdir. Müfettişler memuriyette bulunmadıkları hengâmda nezarete devam ile şebenderlerin üç aylık hesapatını muayene ve tetkik edecekler ve nezaretçe emir ve irae olunacak sair işler ile de meşgul olacaklardır.

Otuz dokuzuncu bend -- Teftiş için izam kılınacak müfettişlere mahalli memuriyetlerine azimet ve avdet vapur ve şimendifer ücretleri nezaret muhasebesince bilhesap tesviye olunacak ve mahalli memuriyetlerine muvasalatla teftişe mübaşeret eyledikleri tarihten avdetleri tarihine kadar otel gibi masarifi sairelerine mukabil yevmiye birer buçuk altın verilecek ve fakat müddeti teftiş her şebenderhane için nihayet on beş günü tecavüz etmeyip on beş günü tecavüz ettiği halde ücreti yevmiyeleri katolunacaktır. Müfettişler teftişe memur oldukları şebenderhanede ikamet edemeyecekleri gibi orada ne kadar müddet ikamet eylediklerini mübeyyin şebenderden bir varaka istihsal ve nezareti hariciyeye ita edeceklerdir.

Müfettişler işlemiş olan yevmiyelerini sened mukabilinde şebenderhanelerden dahi ahz edebilirler. Müfettişler telgraf ve posta masraflarını evrakı müsbitelerile hesap verdiklerinde istifa ederler.

No: 207 — Trablusgarb ahalisinin hizmeti askeriyesi müddetinin tadili hakkında iradei seniyei hususiye

1 receb 1320 ve 20 eylül 1318

Trablusgarb ahalisine muamelâtı askeriyenin sureti hususiyede teşmili ba iradei seniyei mülükâne mukarrer olup Trablusgarb ve Bin-

gazi ahâlisinin izhar ettikleri arzuya nazaran mükellefiyeti askeriyenin ahali merkumeye tatbiki için evvel emirde mahallerince tahriri nüfus muamelâtının ifası hususuna komisyonu askeriden ba mazbata vukubulan arz ve istizan üzerine mukaddema iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyrulmuş ve bu kere Trablusgarb Vilâyetinden iş'ar olunduğuna göre merkezi vilâyetle mülhakatın bazılarında tahriri nüfus muamelâtının arkası alınarak ahızı asker muamelâtına başlanılmak esbabı istihsar edilmiş olduğundan oraca ahızı asker muamelâtına ibtidar edilmek üzere iktiza eden fermanı âlinin isdarı ve bir de mezkûr mahallerde muamelâtı askeriyenin tatbiki yeni bir şey olmasile ahalinin izhar ettiği arzuyu arttırmak ve kendilerini askerliğe ısındırıp bir melûfiyet hasıl ettirmek maksadına mebni olhabdaki nizamnamede askerliğe mahsus olan beş sene müddeti nizamiyeden yalnız bir senenin silâh altında geçirilmesi muvafık olacağına nazaran atiyen nizamnameye tezyil olunacak fıkrâi mahsus mucibince hizmeti askeriye silâh altında geçirilecek müddet iki seneye iblâğ olunmak üzere şimdilik müddeti askeriye muvakkaten bir sene itibar edilip mamafih hizmeti askeriye silâh altında geçirilecek müddetin iki seneden ibaret olduğuna dair icab eden fıkrâi nizamiyenin salifüzzikir nizamnamenin birinci maddesine tezyili tarafı valâyı seraskeriden arz ve takdim kılınan komisyonu askerî mazbatası üzerine şerefsudur buyrulan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî iktizayı celilinden olmakla olhabda emrû ferman hazreti veliyülemrindir.

No: 208 — Jandarma ve zabtiye alayları ümera ve zabitanından yerli veya yerli hükmünde bulunanların tahvili ve mes'ulen tebdil olunacıklara harcırah verilmemesi hakkında iradei seniye

Şûrayı Devlet Mülkiye Dairesi Mazbatası

Makamı valâyı Seraskeriden bittakdim Şûrayı Devlete havale buyrulan 10 rebiülâhır 1319 tarihli ve 337 numaralı **tezkeresi maliye daire**sinden tanzim olunan zabıt suretile mülkiye dairesine tevdi olunmakla kıraat olundu.

Meallerinde vilâyatı şahane jandarma ve zabtiye alayları ümera ve zabitanının mükellef oldukları vazifelerin hüsnü temşiyet ve icrası bir

kat daha tahtı temine alınmış olmak için badeizin içlerinden beş on sene ve daha ziyade müddet bir mahalde kalıp yerli hükmüne girmiş olan ve yerli bulunanların maslahaten ve idareten lüzum göründükçe usul ve nizamı dairesinde alayları dahil ve haricinde tahvili memuriyetleri ve hasarı hazineyi mucib olmaması için medhulen ve mesulen tebdil olunacak jandarma ümera ve zabitanına harcırah namile bir şey verilmemesi emrinde muktazi iradei seniyei hazreti hilâfetpenahinin istihsali lüzumu dermeyan kılınmış ve sureti iş'ar dairece de şayanı terviç görülmüş olmakla ifayı muktezasile makamı valâyı seraskeriye ana göre tebligat icrası tezekkür kılındı. Olbabda emrî ferman hazreti menlehülemrindir.

17 cemaziyelahir 1320 ve 7 eylül 1318

Arz Tezkeresi

Tarafı Valâvı Seraskeriden bilvürud Şurayı Devlete havale olunan tezkere üzerine mülkiye dairesinden tanzim ve leffen arz ve takdim kılınan mazbatada vilâyatı şahane jandarma ve zabtiye alayları ümera ve zabitanının mükellef oldukları vazifelerin hüsnü temşiyet ve icrası bir kat daha tahtı temine alınmak için badeizin içlerinden beş on sene ve daha ziyade müddet bir mahalde kalıp yerli hükmüne girmiş olan ve yerli bulunanların maslahaten ve idareten lüzum göründükçe usul ve nizamı dairesinde alayları dahil ve haricinde tahvili memuriyetleri ve medhulen ve mesulen tebdil olunacaklara harcırah verilmemesi hususunun seraskeri müşarileyhe tebliği lüzumu gösterilmiş olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî müteallik ve şerefsudur buyrulur ise mantûku münifi infaz edileceği beyanile tezkerei senaverî terkim kılındı efendim.

29 cemaziyelahir 1320 ve 18 eylül 1318

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfufile beraber manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyrulmuş olmakla olbabda emrî ferman hazreti menlehülemrindir.

5 receb 1320 ve 24 evlül 1318

**No: 209 — Mirî ormanları ile madenler üzerine tarholunan
teçhizatı askeriye tertibinin kemakân ahzine
devam olunması hakkında re'sen tebliğ
olunan iradei seniye**

5 receb 1320 ve 24 eylül 1318

Mirî ormanlarile madenlerden teçhizatı askeriye tertibi ahzından sarfı nazar olunması hakkında Şûrayı Devletten tanzim ve Meclisi Mahsusu Vükelâdan tezyil olunup 26 cemaziyelahir 1320 tarihli tezkerei samiyeyi sadaretpenahilerile arz ve takdim kılınan mazbatada tertibi mezkûrun mirî ormanlarile madenlerden ahz olunmaması icab eylediği beyan olunan esbabın hiç biri varid olmadığından ve teçhizatı askeriye tertibi meknet ve şevketi devleti bir kat daha ilâya hâdim olacak esbab ve levazımın temini tedariki maksadile vaz ve tarhedilmiş olmasına nazaran hasılatının teksir ve tevfihi lâzimededen ve bu babda evvel ve ahir tebliğ olunan emri fermanı humayunu mülûkâne ahkâmı celilesinden bulunduğundan tertibi mezkûrun mirî ormanlarile madenlerden dahi kemakân ahzine devam olunması şerefsudur buyurulan iradei seniye cenabı hilâfetpenahi icabı âlisinden bulunduğunun ve salifüzzikir mazbata ile tezkerei samiyeyi fahimaneleri nezdî humayunu şahanedo hıfz buyurulduğunun tebliğ ve iş'arına ibtidar kılınmakla olabada.

**No: 210 — İcar ve isticar mukavelenamelerinin Hicaz Demiryolu
menfaatine tab ve bir kuruş fiatla fûruhtu ve bunların
haricinde olan sair kontratoların mahakim ve
devairce makbul ve muteber tutulmaması
hakkında iradei seniye**

Hicaz Demiryolu Komisyonu Âlisi Mazbatası

İcarı Akar Nizamnamesine tevfikân hane, dükkân vesaire misillü kâffeî akaratı icar veya isticar edenler ileride bir gûna münazaaya mahal kalmamak için beyinlerinde bir kontrato teati etmeğe mecbur olup bu yüzden memaliki mahrusai şahanelerinin her tarafında küllî bir miktarda kontrato varakaları sarfedilmekte ve işbu kontrato varakaları ise ötedenberi ahadî nâs tarafından tanzim ve tabettirilerek adedi bir kuruş fiatla efradı ahaliye satılalmekte ve esmanî kâmilen sahiplerine aid olmak cihetile hazinesi celilece bir gûna istifadeyi mucib ol-

mamakta ve ezasını müessiri fahirei hazreti hilâfetpenahilerinden olan Hamidiye Hicaz Demiryolu ameliyatı yevmen feyevmen ilerlemekte ve masarifi de o nisbette tezayüd eylemekte bulunduğundan salifülârz kontrato varakaları badema icar ve isticar kavaidine muvafık bir surette Türkçe ve fransızca lisanlarile tanzim ve ihzar olunmak ve komisyonu âlice basılacak damgayı haiz olmıyan sair kontratlar mahakim ve devairi saltanatı seniyelerinin hiç birinde makbul ve muteber tutulmıyarak memaliki mahrusai şahanelerinin her tarafında bunların fûruhtu dahi memnu olduğu resmen ilân kılınmak ve bu veçhile resmî kontratların revacı tahtı temine alınmak ve adedi bir kuruşa satılmak üzere icar ve isticar mukavelenamelerinin tab ve fûruhtu imtiyazının komisyonu âliye ihsan buyurulması arz ve istidasına cür'et edilmekle sureti maruza makrunu müsaadei seniyei mülûkâneleri buyurulduğu halinde keyfiyetin Babâliye tebliği ile komisyonu âliye de malûmat itası emir ve iradei seniyei cenabı cihandarilerine merhuu bulunmağın olbabda.

28 cemaziyelahir 1320

Iradei seniyevi mübelliğ hamış

Icar ve isticarı akarda müstamel kontrato varakaları ötedenberi ahadı nâs tarafından tabettirilerek beher nüshası birer kuruşa satılagemente olup bundan husule gelen temettü sahiplerine aid olduğu cihetle Hazinei Celilei Maliyece bundan istifade olunmamakta olduğundan işbu varakaların badema icar ve isticar kavaidine muvafık bir surette ve Türkçe ve fransızca lisanlarile tanzim ve ihzar olunmak ve komisyonu âlice basılacak damgayı haiz olmıyan sair kontrat varakaları mahakim ve devairi saltanatı seniyenin hiç birinde makbul ve muteber tutulmıyarak Memaliki Mahrusai Şahanenin her tarafında bunların fûruhtu dahi memnu olduğu resmen ilân kılınmak ve bu veçhile resmî kontratların revacı temin edilmek ve adedi bir kuruşa satılmak üzere icar ve isticar mukavelenamelerinin tab ve fûruhtu imtiyazı Hicaz Demiryolu Komisyonu Âlisine ihsan buyurulmuş olduğundan muamelei lâzimenin ifası mezkûr komisyonu âlinin mazbatai maruzası üzerine şerefsudur buyurulan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî iktizayı âlisinden olmakla olbabda.

7 receb 1320 ve 26 eylül 1318

**No: 211 — Yüzde dört faizli 1902 senesi gümrükler
istikrazı Mukavelenamesi**

26 eylül 1318

Fi 26 eylül 1318 tarihile şerefsadır olan iradei seniyei hazreti padişahî mantûku celiline tevfikân bir taraftan hükümeti seniye namına ve hesabına hareket eden Maliye Nazırı Devletlü Ahmet Reşad Paşa Hazretleri ve diğér taraftan Bankı Osmanî namına ve hesabına hareket eyliyen Müdürü Umumi Siir Hamilton Lâng ile Müdürü Umumi Muavini Mösyö Gaston Obvano beyninde mevaddı atıye bilmukavele karargir olmuştur.

Madde 1 -- Hükümeti seniye 1886 senesi yüzde beş faizli gümrükler istikrazının mevkiî tedavülde bulunan 5 132 666 osmanlı liralık tahvilâtını mubadele veyahut bedelâtını tesviye etmek arzusunda bulunduğundan faiz ve resülmal mürettebatı bedelâtı tediye olunacak olan 1886 senesi gümrük tahvilâtına zaten muhassas mebalîğ olarak rüsumat emaneti celilesi varidatından bilifraz ifa olunmak üzere yeni bir istikraz tahvilâtının tertib ve neşrini kararlaştırmıştır. Yüzde beş faizli 1786 senesi gümrükler tahvilâtının mubayaa tarikile tediyei resülmaline muhassas meblâğdan mütebaki 322 835 lirayı osmanî 44 kuruş hazinesi celiye iade olunacaktır.

Madde 2 - Hükümeti seniye 1886 senesi yüzde beş faizli gümrükler istikrazının halâ mevkiî tedavülde bulunup herveği muharrer beş milyon yüz otuz iki bin altı yüz altmış altı liraya baliğ olan bilcümle tahvilâtının tarafeyni muakideyn beyninde tayin olunacak bir tarihte ve en nihayet 1/14 kânunusani 1903 tarihinde bedelâtı tediye olunmak üzere hamilleri tarafından getirilmesini ilân edecek ve tahvilâtı mezkûre kâmile zımbalanarak iptal edilecektir.

Madde 3 -- Tahvilâtı cedide memaliki şahane gümrükleri üzerine tahsisatı mahsusayı haiz 1902 senesi yüzde dört faizli tahvilâtı mümtazei osmaniyesi unvanile muanven bulunacak ve ibaresi Türkçe ve İngilizce ve Fransızca ve Almanca olacaktır. Tahvilâtı mezburenin mikdarı itibarî olarak beheri yirmi iki osmanlı yani yirmi ingiliz lirası yahut beş yüz frank veya dört yüz beş mark ve ledelhace bunların mazrublarına müsavî kıymetli kıt'alara münkasem olmak üzere mecmuu kezaîk mikdarı itibarî 8 600 020 lirayı osmanî yani 7 818 200 ingiliz lirası yahut 193 455 000 frank veya 158 318 550 marktan ibaret bulunacaktır. Tahvilâtı mezkûre hamiline olarak tanzim edilecek ve altı aydan altı aya yani

her senenin 1/14 kânunusani ve 1/14 temmuz tarihlerinde Dersaadet ve Londra ve Paris ve Berlinde tediye olunmak üzere senevî yüzde dört hesabı faizi olacaktır. Tahvilâtı mezkûrenin senevî yüzde yarım hesabı resûlmal akçesi olacak ve tahvilâtın fiatı cariyesi resûlmali itibarından dü olduğü halde mübayaa tarikile ve resûlmali itibarından dü fiyatla mübayaa kabil olmadığı takdirde çıkan tahvillerin bedeli başa baş tediye olunmak üzere kura keşidesile tesviyei resûlmal muamelesi icra olunacaktır. Faiz ve resûlmal mürettebatı için senevî üç yüz doksan bin lirayı osmanî tahsis kılınacaktır. Komisyon ve kamhiyo farkı masarifi dahi işbu meblâğı seneviye dahildir.

Madde 4 - - Tahvilâtı mezburenin faiz ve resûlmal mürettebatı ikinci maddede muharrer mübadele tarihinden ve nihayet 1/14 kânunusani 1903 tarihinden itibaren işlemeğe başlayacaktır. Kuponlar altı aydan altı aya yani her sene temmuz ve kânunusani rumî iptidalarında ifa olunacaktır. Hükûmeti seniye 1/14 kânunusani 1903 tarihinde duhul eden altı aylık taksit bedelini yani yüz doksan beş bin lirayı osmaniye Bankı Osmaniye teslim edecek ve Bankı Osmani dahi meblâğı mezkûrla yüzde beş faizli 1886 senesi gümrükler istikrazı tahvilâtının mübadelesi veya bedelâtının tediyesi tarihine değin yüzde beş hesabı icab eden faizini ve işbu istikrazı cedid tahvilâtının dahi tarihi mezburdan itibaren 1/14 kânunusani 1903 tarihine kadar mecmuu üzerine yüzde dörtten işlemiş olan faizini tesviye etmeği deruhte edecektir.

İşbu tediattan sonra mezkûr altı aylık taksit bedelinden baki kalacak meblâğ Hazinei celile emrine hazır bulundurulacaktır. Tediyei resûlmal muhaassas kur'alar ledelhace altı aydan altı aya yani her senenin haziran ve kânunuevvel aylarında hükûmeti seniye'nin bir memuru hazır olduğü halde Dersaadette Bankı Osmani marifetile keşide olunacak ve birinci kur'a ledelhace 1903 senesi haziranında çekilecektir.

Kur'a isabet eden tahvilâtın bedeli kur'anın çekildiği tarihi takib eden şehri temmuz ve kânunusani rumî ibtidalarında (yani efrençî on dördünde) ifa olunacaktır.

Kur'a isabet eden tahvilâtın tediyei bedelâtı için muayyen olan tarihte henüz vadesi duhul etmeyen kuponların cümlesi tahvilin hini tediyesinde tahvile merbut bulunmak lâzım gelecek ve noksan olan kuponların bedeli kur'a isabet eyleyen tahvilin hamiline itası iktiza eden meblâğdan tenzil edilecektir. Her kur'anın neticesi Bankı Osmani canibinden masarifi ifa olunmak üzere üç gazeteye derç ile ifân ettirilecektir.

Madde 5 — Duhul vadelerinden itibaren altı sene müruruna kadar bedelâtı istifa olunmak üzere getirilmeyen kuponlar ile kur'a isabet edip te vacibülifa olduğu günden itibaren on beş sene zarfında bedelâtı alınmak üzere ibraz olunmayan tahviller Hazinei celile menfaatine olarak müruru zaman ile kâffeî hukuktan sakıt olacaktırlar.

Madde 6 — Hükûmeti seniye yüzde dört faizli tahvilâtı cedide kuponlarla resûlmalinin tediyatı üzerine hiç bir gûna tenzilât ve tenkisat icra etmemegi taahhüd eyler. Anifûlbeyan tahviller ile kuponları memaliki devleti aliyyede halen ve istikbalen her nevi resim ve vergi ve damgadan vareste bulunmuştur.

Madde 7 — Vadeleri duhul edip bedelâtı verilmiş olan kuponlar ile mubayaa olunup veya kur'a isabet eyleyip resûlmali tesviye kılınmış olan tahviller zımbalanıp iptal olunduktan sonra Hazinei celileye teslim olunacaktır.

Madde 8 — İşbu istikrazın faiz ve resûlmal akçesile tediye mürettebatına aid komisyon ve kambiyo farkı masarifinin muntazaman tediyesini teminen Hükûmeti seniye tahvilâtın resûlmali itibarisinin bit-tamam tesviye ve ifasına değin bir sureti münhasıradâ olmak ve kendi tarafından fesih ve ferağı gayri kabil bulunmak üzere bankı osmaniye rüsumat emaneti celilesi varidatından mukaddema 17/29 mayıs sene 1886 tarihli mukavele mucibince muhassas olan üç yüz doksan bin lirayı osmaniye tahsis buyurur.

Rüsumat emaneti celilesi Aydın Hüdavendigâr ve Berut ve Edirne Selânik vilâyetlerindeki rüsumat nezaretleri varidatının masarifi idare ve tahsilîyesinden maadasını emaneti müşarileyha emrine hazır tutulmak üzere Bankı Osmanî şubelerine teslim edecektir. Berveçhi muharrer rüsumat emaneti celilesine tahmil olunan üçyüz doksan bin liralık mürettebatı seneviyenin her sabık ikişer ay fasıla ile mütesaviyen altı taksitte **emaneti müşarileyhanın** varidatı umumîyesinden bilifraz Bankı Osmanîye teslim olunması mukarrer bulunmuştur. Her bir taksitte isabet eden mehlâğ vadei muayyenesinde **tamamile ödenmemiş olur ise noksanını** halâda beyan olduğu üzere şubelerine teslim olunacak rüsumat hasılatından istifa etmeğe Bankı Osmanî mezum olacaktır.

Madde 9 — Hükûmeti seniye işbu mukavelenamemin inkizayı müddetine kadar Bankı Osmanî ile evvelce bilittifak anın kabul edeceği surette müsavi kıymetli ve aynı teminatı haiz varidatı saireyi tahsis etmedikçe işbu istikrazın mürettebatı seneviyesine hassaten karşılık tahsis

olunan varidatı tenkis veya tebdil edebilecek hiç bir gûna tadilât icra etmiyeceğini beyan buyurur.

Madde 10 — Bankı Osmanî salifülbeyan 8600020 lirayı osmanî miktarı itibarî yüzde dört faizli tahvilâtı yüzde seksen fii maktuile yani yüz Osmanlı liralık resülmalı itibariyi nakden seksen lirayı osmaniye yahut 8 600 020 lirayı osmanî itibariliği 6 880 016 lirayı osmaniye olarak Hükûmeti seniyyeden ahz ve mubayaa eder.

Şayed Bankı Osmanî mübadele için ilân edeceği fiatı yüzde seksen altıdan ziyadeye tayin edebildiği takdirde mezkûr seksen altı fiat ile mübadele için ilân olunan fiat beynindeki farkın yüzde yetmiş beşini hükûmeti seniyyeye ifa edecektir ve fakat seksen altıdan dîn bir fiat ilân edilecek olursa farkı Hükûmeti seniyyeye aid olmiyacaktır.

Madde 11 — Hükûmeti seniye işbu mukavelenamenin bairi tanzimî olan yüzde dört faizli istikrazı cedidin resülmalı itibarî olarak behër yüz Osmanlı lirası için Bankı Osmaniye Avrupada pul resmile âtiyülbeyan masarife karşılık olarak maktuan bir buçuk lirayı osmanî ifa buyuracaktır. Bankı Osmanî dahi işbu kumüsyon ile tahvilâtın kâffei masarifi tanzimiye ve tab'iyesini ve emisyon esnasında memaliki ecnebiyenin damga ve masarifini ve emisyon muamelesine ve kot istihsaline aid her nevi masarifi ve tahvilâtı cedideye müteallik diğer bilcümle masarifi muhtemeleyi Hükûmeti seniyyeye karşı deruhde eder.

Tahvilâtı kat'iyeye nümunesi Bankı Osmanî canibinden Dersaadette Maliye Nezareti Celilesine takdim olunduğu tarihten itibaren otuz gün zarfında Hükûmeti seniyyeye tasvib buyurulacak ve şu müddet zarfında bir cevap alınmadığı halde takdim olunan nümuneye tasvib buyurulmuş nazarile bakılacaktır.

Madde 12 — Bankı Osmanî 1886 senesi yüzde beş faizli gümrükler tahvilâtının tediyei bedelât için tayin olunan tarihten evvel yedlerindeki tahvilâtın bedelini ahzetmeğe davet edilmiş olan hâmillere tahvilâtı mezbureyi istikrazı cedid tahvilâtına tebdil ettirmelerini teklif edecektir. Bankı Osmanî canibinden tayin olunan müddet zarfında mübadeleye talib olmiyan hâmiller yedlerindeki tahvilâtın bedelini nihayet 1-14 kânunusani sene 1903 tarihinde başabaş bihakkın ahzedeceklerdir. Bedelât mezbûrenin tediyesine muktazi mebalîğ Bankı Osmanice tedarik olunmak lâzımlıdır.

Madde 13 — İşbu istikrazın maktuan ahz ve mubayaaından hâsil olan meblâğı safi yani mevkiî tedavülde bulunan 5 132 666 liralık yüzde beş faizli gümrükler tahvilâtı mikdarile istikrazı cedidin maktuan deruh-

de edilmesinden 6 880 016 lira beyindeki fark üzerine 1886 senesi yüzde beş faizli tediyeî re'sülmaline mahsus olup istimal olunmayan meblâğ zammolunduktan ve on birinci maddede muharrer maktu kumüsyon bedeli tenzil kılındıktan sonra baki kalan miktarı safi zirde muharrer vadelerle Dersaadette Devleti Aliyeye teslim olunacaktır. Şöyle ki işbu mukavelenamenin hini imzasında üç yüz yirmi bin lirayı osmanî teslim olup mabakisi dahi mah bemah ikişer yüz bin lira hesabı ile ifa ve tesviye kılınacaktır.

İşbu mukavelenamenin dördüncü maddesinin üçüncü fıkrasında gösterilen muamelâtın Hükûmeti seniyeye isabet eden meblâğ Bankı Osmanî cauibinden 1-14 şubat sene 1903 tarihinde Hazinei Celileye teslim olunacaktır.

Madde 14 -- Bankı Osmanî 1-14 temmuz sene 1903 tarihinde dühul edecek olan kuponun ledelhace ikmalî bedeli için iktiza eden meblâğ Hükûmeti seniyeye teslim edeceği son taksitten tevkif edecektir.

Madde 15 -- Hükûmeti seniye yüzde dört faizli 1902 senesi istikrazı cedidinin Avrupa piyasalarında icra olunacak emisyon muamelesinin tesrii maksadile istikrazı mezkûra mahsus senedatı muvakkate tanzim ve ihraç eylesmesi zımında Bankı Osmanîye mezuniyet ita eder. Zikrolunan senedatı muvakkatenin evvelce Hükûmeti seniye'nin nazarı tasvibi âlisine arz olunması iktiza etmiyecektir.

Madde 16 -- Tahvilâtı kat'iyeye Maliye Nazırının matbu imzası vazolunacak ve bunun için nazırı müşarileyh tarafından Parise bir vekil izam olunacaktır. Tahvilâtı mezkûreye Bankı Osmanînin bir vekili vaz'ı imza edecek ve bu tahvilât kezalik bankı mezkûr marifetile anıfüzzikir senedatı muvakkate ile mübadele olunacaktır.

Madde 17 -- Hükûmeti seniye işbu istikrazın faiz ve resülmali mürettebatının tediyesi için muhassas olan üç yüz doksan bin lirayı osmaniden ifraz olunmak üzere Bankı Osmanîye yüzde bir rubu hesabı ile kumüsyon ita edecektir. Bundan başka Bankı Osmanî lira, sterlin ve frank ve mark olarak diyarı ecnebiyede ifa edeceği kupon ve tahvil bedelâtından mütehasıl kambiyo farklarını dahi mezkûr üç yüz doksan bin liradan ifraz ve istifa eyliyecektir. Mürettebatı seneviye ve kumüsyon ile kambiyo farkları çıktıktan sonra fazla kalan meblâğ her senenin rumî şehri martı ibtidasında Hazinei Celileye iade ve ifa olunacak ve birinci fazlanın iadesi 1-14 mart sene 1904 tarihinde icra olunacaktır.

Madde 18 — Hükümeti seniye işbu mukavelenamenin sebebi tanzimi olan yüzde dört faizli istikrazı cedid tahvilâtını 1-14 temmuz sene 1900 tarihinden itibaren her ne zaman istiyecek olursa bedelâtını başa-baş tediye ederek tedavülden kaldırmak hakkını muhafaza buyurur.

Madde 19 — 1902 senesi yüzde dört faizli gümrük istikraz tahvilâtı için Londrada ve Paris borsalarında kot istihsalile buna müteferri masarif Bankı Osmanîye aid olacak ve Hükümeti seniye dahi sefaretleri marifetile bu hususta icrayı tavassut buyuracaktır.

Madde 20 — İşbu mukavelenamenin icra veya tefsiri ahkâmından dolayı Hükümeti seniye ile Bankı Osmanî beyninde vukubulabilecek her gûna ihtilâfat biri canibi Hükümeti seniyeden ve diğeri Bankı Osmanî tarafından müntehab iki hakemden mürekkeb bir mahkemei hake-miyece fasl ve hasmolunacak ve bunlar beyinlerinde uyuşamadıkları takdirde işe netice vermek üzere zikrolunan hakemler canibinden bir mümeyyiz nasb edilecek ve bunun verdiği karar her iki taraf için kat'i-yülhüküm olacaktır. [1]

İşbu mukavelename nüshateyn olarak fi 28 eylül sene 1318 ve 11 teşrinievvel sene 1902 tarihli Dersaadette tanzim ve teati olunmuştur.

Bankı Osmanî namına

Müdürü Umumî	Müdürü U. Muavini	Maliye Nazırı
<i>R. Hamilton Lang</i>	<i>G. Obvano</i>	<i>Esseyid Ahmed Reşad</i>

[1] *Mezuniyeti mutazammın iradei seniye tarihi: 26 eylül 1318*

No: 212 — Hayvanat ihracı serbest kalmak üzere Memaliki Şahanelden çıkarılacak hayvanatın kıymetlerine nisbetle yalnız yüzde bir gümrük resmi alınması hakkında iradei seniye

12 receb 1320 ve 1 teşrinievvel 1318

Meclisi Mahsusu Vükelâ Mazbatası

Diyarı cenebiyeye hayvan ihracı memnuiyetinin refile memaliki şahanelden çıkarılacak hayvanattan beşer lira ihraciye resmi alınması hakkındaki kararın Anadolu ve Rumeli hayvanlarına dahi teşmili takdirinde bunların meyânında kıymeti bir kaç yüz kuruşluk hayvanat bu-

lunduğu cihetle resmi mezkûr *ashabı* hayvanata ağır gelerek bununla ticarete melûf olanların kesri heveslerini ve her tarafça şikâyatı müstelzim olduğundan kemakân hayvan ihracı serbest olmak üzere harice çıkarılacak hayvanatın kıymetinden yüzde bir gümrük resmi ahzı hakkında meclisi bendegânemizden takdim kılınan mazbatayı tekiden makamı sadaretten 11 receb 1319 tarihile arz olunan tezkereye hamîş terkimile tebliğ olunan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî suvariye elverişli hayvanatın tedarikinde pek ziyade müşkülât çekildiği vilâyetlerden arz ve iş'ar edilmiş olup gerçi temini ihtiyaca kâfi hayvan mevcut olan vilâyetlerce ihtiyaçtan fazla olan mikdarının ihracına cevaz gösterilebilir ise de aksi halde hariçten galî fiatla hayvan alınmağa mecburiyet hasıl olarak ve bazen hariçten de mubayaa mümkün olamıyarak hini hacette devlet için mucibi müşkülât olacağı hasebile işin bu cihetleri şayanı dikkat ve teemmül olduğundan keyfiyetin heyeti bendegânemizde müzakeresi merkezinde bulunmuş olduğundan icabı teemmül ve mülâhaza olundu. Malûmu âli buyurulduğu üzere memaliki şahaneden harice hayvan çıkarılması memnu olduğu halde *ashabı* hayvanat her cihetten ve alelhusus Bağdad ve Basra Vilâyetlerinin vüsat ve cesameti hasebile emri muhafazadan hali olan yerlerinden bir çok hayvanatın kaçak suretile ihrağ olunmakta olmasından dolayı hem hazinece alınacak olan rûsum zayi olmakta hem de ciheti askeriyeye lüzumu olan hayvanatın tedariki maksadı hasıl olmamakta olduğundan hayvan yetiştirmekle melûf olanlar hayvanlarını diledikleri yerlerde istedikleri fiatla satabilmek ve bu sebeble tebaai şahanenin tezayüdü servet ve ticaretlerine ve bu sırada hazinei celilenin menafiine hizmet edilmek üzere beher re's hayvandan beşer lira ihraciye resmi alınarak hayvan ihracatının serbest bırakılması komisyonu askeriden tanzim kılınan mazbata üzerine tensib olunmuş ve bilistizan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî dahi ol merkezde şerefmüteallik buyurulmuştu. Fiatları galî cins hayvanattan beşer lira resim alınması fiî haddi zata ziyade görünmez ise de bu bahda ittihaz olunan karar umum hayvanata şamil tutulmasından ve bunların içinde üç dört yüz kuruşluk hayvanat dahi bulunmasından naşi ifayı rûsumda *ashabı* hayvanat bihakkın izharı aciz etmekte ve diğer tarafından dahi zikrolunan beş lira resim ahkâmı muahedata mugayır idüğü beyanile ecanib tarafından şikâyet edilmekte olduğuna ve ahiren Dahîliye Nezaretinden gelip meyanei çakiranemizde kıraat olunan iki kit'a tezkerede halâda arz olunan beş lira resmin ziyadeliği sebebile diyarı ecnebîyeye sevk edilen hayvanat rûsumat merkezlerine uğratılmaksızın mahmire

ve mahali saire tariklerle kaçırılmakta olduğu ve üç yüz on bir senesinden üç yüz on üç senesi nihayetine kadar Basra iskelesinden diyarı cenebiyeye dokuz bin iki yüz sekiz hayvan ihraç olunduğu halde beş lira resim alınmağa başlanılan üç yüz on beş senesinde beş yüz doksan iki ve üç yüz on yedi senesinde otuz yedi hayvan ihraç edildiği ve üç yüz on altı ve on sekiz senelerinde hayvan ihracatının kâmilen münkati olduğu ve hayvanatı mezkûre meyanında kısmen topçu ve suvariye elverişli olanlar var ise de bunların men'i imrarı halinde yine mahmire tarikile kaçırılacağı ve İskodra ve Yanya vilâyetleri gibi hayvanatın kıymeti dun olan mahallerce de ihracatın bilküllüye sekteye uğradığı Basra ve İskodra vilâyetlerinin iş'aratına atfen izhar olunduğuna ve şu hale göre hayvanat ihracının men'i vilâyetin iş'arı veçhile kaçak suretile çıkarılmalarını istilzam ederek hazinei celilenin istifadesi zail olacağı gibi asakiri şahaneye muktazi hayvanatın tedariki maksadı hasıl olmayacağından ihracatın serbest bırakılmasiyle beraber beş lira resim alınması hakkındaki kararın tadili lüzumu tebeyyün eylediğine binaen olababda cereyan eden müzakere neticesinde ashabı hayvanata suhulet olmak ve uhde istinaden ecanib tarafından dermeyan edilen itirazata mahal kalmamak ve hayvanat ticaretille melûf olanları müşevvik olmak için yetiştirecekleri hayvanatı istedikleri yerlerde diledikleri fiat ile satabilmek ve hayvan ihracı serbest kalmak üzere memaliki şahaneden çıkarılacak hayvanatın kıymetlerine nisbetle yalnız yüzde bir gümrük resmi alınması mütaleai kasıranesinde bulunulmuş olmakla sureti maruza karini tasvib isabeti nasibi hazreti hilâfetpenahî olduğu halde ifayı mukteziyatının Dabiliye Nezaretine havalesile tarafı seraskerive ve rüsumat emanetine malûmat itası babında ve katıbeî ahvalde emrû ferman hazreti veliyülemir efendimizdir.

24 rebiülâhir 1320

No: 213 — Kâğıthane menba sularının idarei daimesi için kaleme alınan Talimat

2 şaban 1320 ve 21 teşrinievvel 1318

Sayei muvaffakatvayei hazreti padişahide inşaatı residei hitam olan Kâğıthane menba sularının mevakii malûmede çeşmelere sevk ve isalesi amelîyatının sureti idaresine ve buna müteallik imalât ve inşaatın hüsnü muhafazasına dair talimattır.

Madde 1 — Kâğıthane menba sularına aid imalâtı snaiye ve makine ve teferruatı sairesinin hüsnü muhafazası ve mezkûr suların sureti daime ve matlubede sevk ve isalesi ameliyatının idaresi ile bunun icab ettirdiği masarife ve memurini fenniye ve bekçi maaşatına aid muhassasatın itası ba iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şehremanetine tevdi kılınmıştır.

Madde 2 — Umum şebekei tevziyenin muhafaza ve isale ameliyatının idare ve idamesi için memur bekçiler atide tadad ve irae kılındığı veçhile bir müdürü umumî bir kondoktör ve iki makinist ve iki ateşçi ve sekiz seyyar ve iki sabit bekçiden ve depolardaki sevk ve tahliye ve idhar musluklarının tahrik ve istimaline aşına iki manevreciden ibaret olacaktır.

Madde 3 — Müdürü umumî ile kondoktörün fenne aşına olmaları ve seyyar bekçilerden ikisinin dahi şebeke üzerinde icrası lâzım gelen bilcümle manevreiere vakıf bulunmaları şarttır.

Madde 4 — Memur ve bekçilere verilecek maaşat ile masarifi müteferrika ve daimeye karşılık tayin olunan muhassasatın miktarı şehrisi ceman (20100) kuruştan ibaret olup meblâğı mezbur merbut pusulada gösterildiği veçhile taksim ve ifraz olunacaktır.

Madde 5 — Seyyar bekçilerden ikisi Cendere ile Burunsuz ve ikisi Burunsuz ile Bergos ve ikisi Cendere ile Batumcu Çiftliği ve Nişantaşı arasındaki su deposu ve manevreye aşına olan diğer ikisi dahi mezkûr depodan çeşmelere su sevkeden güzergâhlar üzerinde keştügûzar edecek ve borular ile teferruatında bir sakatlık vukuunda derhal müdüriyete beyanı malûmat eyliyecektir. Menabi cihetinde bulunan bekçiler bir tedbiri ihtiyatî olmak üzere manevreye aşına olanlar ile birlikte ve kondoktörün nezareti mütemadiyesi tahtında olarak ayda bir kere maslakları tathir ve tahliye ve musluklarını küşad ile boruları mevaddı rûsubiyei müterakimeden tahlis eyliyeceklerdir. Sabit bekçilerden birisi Cenderede ve diğeri Batumcu çiftliği ile Nişantaşı arasında kâin su depolarının muhafazası ve ambar muamelâtına aid defatirin tanzim ve tahriri ve manevrecilerden beheri dahi verilen evamire tefikan mezkûr depolardaki sed ve sevk musluklarının küşad ve tahriki ve makinistler dahi makineler ve kazanların tathir ve işledilmesi vazaifile mükelleftirler.

Set ve tahliye kapaklarından hangilerinin küşad ve hangilerinin seddi lâzımgeleceği ve miktarı sarfiyata göre mezkûr kapakların derecesi küşadının ve tulumbarın iktizasına göre ne miktar devri çark eyliyeceklerinin tahdidi velhasıl icab eden hal ve maslahata göre ittihazı lâzım-

gelen bilcümle tedabir ile bir arıza vukuunda yapılacak tamiratın nevi ve mahiyeti ve sureti icrası müdürü umumî tarafından tayin ve tahtı karara alınacaktır.

Madde 6 — Kondoktör ve makinist ve alelûmum bekçiler müdürü umuminin emir ve idaresine tâbi ve şebekei umumiyenin idaresinden müdürü umumî mes'uldür.

Madde 7 — Kondoktör umum seyyar ve sabit bekçiler ile manevrecilerin muarrif ve müfettişi olmak itibarile bunları sureti daimede tahtı teftiş ve tarassutta bulundurmağa ve icab eden manevre ve tathiratı talim ve icra ettirmeğe ve imalâtı sınıyeyi daima muayene ve nazarı tetkikten geçirerek her hafta meşhudatını müdüriyeti umumiyeye ha rapor bildir-meğe mecburdur.

Madde 8 — Müdürü umumî sureti daimede imalâtı sınıyenin hüsnü muhafazasına aid tamirat ve tahkimat ile makinelerin tathirat ve telvinatına müteallik hususatı bilâ imhal icra ettirmeğe tevessül edecek ve her ay nihayetinde kazanlarda ihrak olunan kömür ile makinelerde istimal edilen yağın miktarını ve makinelerin bir ay zarfında kaç saat işlediklerini ve ne kadar devri çark ettiklerini ve buna mukabil ne miktar su terfi ve sarfeydiklerini ve tamirat ve tathiratın nevi ve eshabile sair meşhudat ve mütaleatını havi gayet etraflı bir rapor tanzim ile makamı nezarete takdim edecek ve her ayın raporları nezaretçe tetkik ve evvelkiden mukayese ve tatbik edilerek icab ettiği takdirde ayrıca izahat taleb olunacaktır.

Madde 9 — Müdürü umuminin makamı nezarete karşı mesuliyeti ve umum şebekei tevziyenin idare ve işletilmesi hususundaki vesaitin yekdiğerine merbutiyeti hasebile gerek kondoktör ve makinist ve ateşçilerin ve gerek seyyar ve sabit bekçiler ve manevreciler müdürü umumî tarafından verilen evamiri ifaya mecbur oldukları gibi hilâfı emir harekette bulunanlar veyahut vazifesini sui istimal edenler derecesine göre tevbih ve saniyen maaşlarının kat'ı suretile mücazat ve tedip edilecek ve devamı halinde derhal yerlerine diğçerleri tayin olunmak üzere kendilerine yol verilecektir.

Madde 10 — İşbu talimatın tatbikı ahkâmı ve bittecrübe tebeyyün edecek ahvale göre ilâveî münderecatı hususatı şehremanetine aid ve racidir.

Talimatın dördüncü maddesini müfessirdir.

	Nefer aded	Kuruş şehrî	Maaş kuruş şehrî
Müdürü umumî	1		2500
Kondoktör	1		1000
Makinist	2	1000	2000
Ateşçi	2	600	1200
Sabit bekçi	2	500	1000
Seyyar bekçi	6	500	3000
Manevreci	4	600	2400
Kömür			6000 Şehrî otuz ton beher tonu ikişer yüz kuruş hesabı
Makine levazımı			500 { Silindir ve makine yağile zımpara kâğıdı ve tathirata
Müteferrika			800 { müteallik levazımı saire
			20400

**No: 214 — Defterdar, muhasebeci ve mal müdürlerinden ma-
halli memuriyetlerinden infikâklerinde teçhizatı askeriye
tertibi hesabın sureti rü'yetine ve bunlardan infisal
edenler hakkında olunacak muameleye dair
iradei seniye**

Arz tezkeresi

Mavuzualehinin ehemmiyetine binaen teçhizatı askeriye tertibinden bir akçe bile bakayaya bırakılmaması velev taviz suretile bundan cihati saireye sarfiyat vuku bulmaması cihetine münatıf olan arzuyu âli cenabı veli nimeti azaminin teysir nümâyı husul olmasına nezareti acizice hasrı makderet edilerek bu babda memurini maliye ve idareye vesaya ve tebligatı mütemadiye icrasından geni durulmadığı halde yine bazı mahallerce hilâfı talimat ahval vukua getirilmekte olduğu gibi tertibi mezkûru muntazaman cıbayetle hasılatı kâmilen nezaret veznesine isal eylemekle mükellef bulunan memurini maliyenin azil veya tahvil ve

becayış veyahut mezuniyet suretile mevkii memuriyetlerinden hini infisal ve infikâklerinde yedlerine verilen beraat zimmet mazbatalarında maarif ve menafi hissei ianesile muhacirin pulu esmanı ve tekaüt sandığı aidatı ile tevkifatı saireden zimmetleri olmadığını tasdikile ıktifa edilerek müddeti memuriyetleri zarfında tahsili ile mükellef oldukları teçhizatı askeriye tertibinden vukubulan tahsilât ve irsalât miktarlarile işbu tertibden bir gûna zimmet ve sarfiyatları olup olmadığı meskûtuanh bırakılmakta olduğundan tertibi mezkûra müteallik hususatça hilâfı marzi vukua gelecek ahvalin hiç birisi mahfi kalmamak ve şu suretle haslatın başka cihetlere sarfına bir seddi metin çekilmiş olmak üzere badema defterdar ve muhasebeci ve malmüdürlüğünün mahalli memuriyetlerinden müfarekatlarında emvali umumiye ve maarif ve menafi hissei ianesi ve muhacirin pul esmanı ve tekaüt aidatı ve tevkifatı saire hesabı misillü teçhizatı askeriye hesabının dahi rü'yetile nezaretten tertib ve irsal edilecek nümuneye tevfikân buna dair ayrıca bir devir muhasebesi yapılarak emvali umumiye için tanzim edilecek ve devri muhasebe defterleriyle maan hey'atı hesabı ve mecalisi idare taraflarından badettastik bir suretinin devri alan memuru lâhik tarafından doğruca nezarete irsal edilmesile beraber tertibi mezkûrdan zimmet ve mevzuu lehinin gayri mahallerde sarfiyatları olmadığı nezareti acizden beyan kılınmadıkça memuriyetten münfasıl defterdar ve muhasebeci ve mal müdürlüğünün diğer memuriyetlere intihap olunmamasının usul ittihazı muvafık maslahat olacağı mütalea kılınmış olup bu suret rehini tasvibi âli buyrulduğu halde işin cihati müteferriası Şûrayı Devletçe müzakere olunarak bir kaidei salimeye raptı zımında keyfiyetin Babıâliye emir ve havalesi mütevakkıfı emrû fermanı hümayunu cenabı hilâfetpenahî olmağın olabada emrû ferman hazreti menlehülemdir.

20 recep 1320 9 teşrinievvel 1318

İradei seniyeyi mübellîğ hamış

Mavuzualehinin ehemmiyetine binaen teçhizatı askeriye tertibinden bir akçenin hile bakayaya bırakılmaması velev taviz suretile olsun bundan cihati saireye sarfiyat vuku bulmaması zımında icra olunan tebligat hilâfına muamele vukubulmakta olduğundan badema bunun önü alınmak üzere defterdar ve muhasebeci ve mal müdürlüğünün mahalli memuriyetlerinden müfarekatlarında emvali umumiye vesaire hesabı misillü teçhizatı askeriye hesabının dahi rü'yetile nezaretten tertip ve irsal edi-

lecek nümuneye tevfikân buna dair ayrıca bir devir muhasebesi yapılarak emvali umumiye için tanzim edilecek devri muhasebe defterleriyle maan hey'atı hesabı ve mecalisi idare taraflarından bedettastik bir suretinin devri alan memuru lâhik tarafından doğruca nezarete irsal edilmesile beraber tertibi mezkûrdan zimmet ve mevzuu lehinin gayri mahallere sarfiyat olmadığı nezaretten beyan kılınmadıkça memuriyetten münfasıl defterdar ve muhasebeci ve malmüdürlülerinin diğer memuriyetlere intihap olunmamasının usul ittihazı zımında Şûrayı Devletçe müzakere ile işin bir kaidei salime ve mazbutaya raprı teğhizatı askeriye nezareti celilesinin arz ve iş'arı üzerine şerefsudur buyurulan iradei seniyei cenabı padişahî iktizayı âlisinden bulunmuş olmakla olbabda.

9 şaban 1320 ve 28 teşrinievvel 1318

—●—

No: 215 — Köylerde faili meçhul harik maddelerinde câri kasame usulünün cehri ve badem ve armut ve fıstık bahçelerile kavaklara da teşmili hakkında iradei seniye

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Dahiliye Nezaretinden bittakdim Şûrayı Devlete havale buyurulan 22 şevval 1318 tarih ve dört bin sekiz yüz kırk bir numaralı tezkere tanzimat dairesinde kıraat olundu.

Mealinde otluk ve samanlık ve böcekhanelerin ihrakında bedelinin kura ahalisine kasame suretile tazmin ettirilmesi hakkında ittihaz ve dut ve erik bahçelerine ve zeytinliklerle üzüm bağlarına ve incirliklere de tamim olunan usulün fındık bahçelerile hurma eşçarına da şamil tutulması hususuna Şûrayı Devlet kararile bilistizan iradei seniyei hazreti padişahî şeref müteallik buyurulduğu tebliğ edilmesile tamimen icrayı tebligat edilmiş olup bu kere Halep Vilâyeti Meclisi İdaresinden varid olup leffen takdim kılınan mazbatada kararı mezkûrun oraca servet ve hasılatı mahalliyeinin en başlıcasını teşkil etmekte olan cehri ve badem ve armut ve fıstık bahçelerile kereste imaline mahsus kavaklıklara da teşmili mucibi muhassenat olacağı iş'ar olunduğundan bahisle icrayı icabı gösterilmiş ve sureti iş'ar mahalli münasip görünmüş olduğundan mevzuu bahis olan usulün cehri ve badem ve armut ve fıstık bahçelerile kereste imaline mahsus kavaklıklara dahi teşmili hususuna

bilistizan iradei seniyei hazreti padişahî müteallik ve şerefsudur buyurulduğu halde olveçhile vilâyeti müşarileyhaya tebligat icrasının Dahiliye Nezaretine havalesi tezekkür kılındı. Olbabda emrû ferman hazreti menlehülemrindir.

9 zilhacce 1318 ve 17 mart 1317

Meclisi Mahsusu Vükelânın Mazbatası Müzeyyelesi

Tanzimat Dairesinin işbu mazbatası mülkiye dairesinde kıraat olundu.

Mealine nazaran otluk ve samanlık ve böcekhanelerle dut ve erik ve fındık bahçelerinin ve zeytinlikler ve incirliklerin ve üzüm bağlarının ve hurma eşcarının ihrakında bedelinin kura ahalisine kasame suretile tazmin ettirilmesi hakkında idihaz olunan usulün Halep Vilâyetinin servet ve hasılatının en başlıcasını teşkil eden cehri ve badem ve armut ve fıstık bahçeleriyle kereste imaline mahsus kavaklıklara da teşmîli müstelzemi fevait ve muhassenat olacağı vilâyeti müşarileyha meclisi idaresinden iş'ar olunduğu anlaşılacak icabı maslahat mevkiî müzakereye konulduktan altı rey tarafından böyle ahvalde kura ahalisine tazmini muvafıkı kanun ve madelet olmayıp bu gibi ceraimin faili hakkında takibat ve mukteziyatı kanuniyenin icrası lüzumu dermeyer kılınmış ve eğerçi kasame usulünün bu misillû hususatta tatbik ve icrası esasen gayri münasip bulunmuş ise de bazı eşcar ve fidanlıkların kasame suretile kura ahalisine tazmin ettirilmesi kararlaştırılmış olmasına nazaran şimdi istenilen cehri ve badem ve armut ve fıstık bahçeleriyle kavaklıkların istisna edilmesine bir sebep görülemediğinden iş'arı vilâyetin terfici zarurî görülmüş olmakla fail ve mütecasirlerin taharrisi hakkında icab eden muamele tamamen ifa ve icra olunduktan sonra faili bulunmadığı veya kura ahalisi tarafından haber verilmediği takdirde mücerred bu misillû eşhası mütecasire ve muzırrayı meydana çıkarmak ve bu münasebetle bu gibi ceraimin önü alınmak için bir vasıtai tehdidiye kabilinden olmak üzere bilistizan iradei seniyei cenabı padişahî şerefsudur ve sünuh buyurulduğu halde olveçhile muktezasının ifası hususunun Halep Vilâyetine tebliğinin Dahiliye Nezaretine havalesi ekseriyetle tezekkür kılındı. Olbabda emrû ferman hazreti menlehülemrindir.

21 receb 1320 ve 10 teşrinievvel 1318

Arz tezkeresi

Dahiliye Nezareti Celilesinden bilvürüt Şûrayı Devlete havale olunan tezkere üzerine Tanzimat Dairesinden kaleme alınıp mülkiye dairesinden tezyil ve leffen arz ve takdim kılınan mazbatada otluk ve samanlık ve höcekhanelerin ihrakında bedelinin kura ahalisine kasame suretile tazmin ettirilmesi hakkında ba iradei seniyei hazreti padişahî ittihaz ve dut ve erik bahçelerine ve zeytinliklerle üzüm bağlarına ve incirliklere ve fındık bahçelerile hurma eşcarına tamim olunan usulün Halep Vilâyetinin servet ve hasılatının en başlıcasını teşkil eden cehri ve badem ve armut ve fıstık bahçelerile kereste imaline mahsus kavaklara dahi teşmili hususunun Halep Vilâyeti bchiyesine tebliğinin nezareti müşarileyhaya havalesi lüzumu ekseriyetle tezekkür olunduğu gösterilmiş olmakla olbabda her ne veçhile emrî fermanı hümayunu cenabı hilâfetpenahî müteallik ve şerefsudur buyurulur ise mantûku münifi infaz edileceği beyanile..

2 şaban 1320 ve 21 teşrinievvel 1318

İradei seniyei mübelliğ hamis

Residei desti tazim olup me'lfufile manzuru âli buyurulan işbu tezkere samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda.

15 şaban 1320 ve 3 teşrinisani 1318

No: 216 — Kireç ve kaldırım ve duvar taşlarile kiremit ve tuğla ve çanak gibi evanii türabiye imaline mahsus toprak ve kum ocaklarının sureti küşadı hakkında iradei seniye

Arz tezkeresi

Orman ve Maadin ve Ziraat Nezareti Celilesinin Şûrayı Devlete havale olunan tezkeresi üzerine Tanzimat Dairesinden tanzim ve leffen arz ve takdim kılınan mazbatada havayici zaruriyeden olan kireç ve kaldırım ve duvar taşlarile kiremit ve tuğla ve çanak ve emsali evanii türabiye imaline mahsus toprak ve kum ocaklarının müddeti imaliyesinin nihayet beş sene devam etmek üzere küşadına ruhsatname itasile yalnız iki buçuk osmanlı altını alınması bunlarla iştiğal eden acezei ahalinin

teshili muamelâtını mucip olacağı cihetle bu suretin usul ittihazı hususunun nezareti müşarileyhaya havalesi lüzumu gösterilmiş olmakla olbabda her ne vehile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsünuh ve sudur buyurulur ise mantûku münifi infaz edileceği beyanile tezkerei senaveri terkîm kılındı efendim.

Iradei seniyei mübellîğ hamîş

Residei desti tazim olup mefufile manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulmuş olmakla olbabda.

17 şaban 1320 ve 5 teşrinisani 1318

**No: 217 — 18 muharrem 1309 tarihli Ebniye Kanununun
14 üncü maddesine müzeyyel fıkaraı kanuniye**

6 ramazan 1320 ve 23 teşrinisani 1318

Belediyeden tazminat ita veya masarif icrasile tevsi olunan mahallere bizzat müsadif olan yani işbu tesviyeden dolayı meydana çıkmak veyahud önu evvelkine nisbeten tevessü etmek suretile tezyidi şeref ve kıymet eyliyen ebniye ve arsalara alelûsul yeniden takdiri kıymet olunarak işbu ebniye ve arsalanın eski kıymetine nisbetle tezayüd edecek kıymetleri mikdarının rub'u şerefiye namile dört senede ashabı tarafından devairi belediyeye tesviye olunacak ve işbu şerefiye her sene nihayetinde bir taksit alınmak üzere dört taksitte devairi belediyeye ashabından tahsil ve istifa edilecektir. Ancak o makule mahallere arsa olup da bilâhare kesbi şeref ettikten sonra üzerine bina yapıldığı veyahud evvelce üzerinde bina bulunduğu halde sonradan hedmedilerek yeniden ebniye inşa olunduğu surette alınacak şerefiye eski arsa ve binaya takdir edilecek kıymet üzerinden istifa olunup ahiren inşa edilen ebniyeden dolayı tezayüd edecek kıymeti üzerinden alınmıyacak ve yeniden takdir olunacak kıymetler Meclisi Maliye ile Şûrayı Devletçe istinafen ve temyizzen tedkik olunmak üzere kabili itiraz olacaktır. Mezkûr şerefiyenin tesviyesinden imtina edenler hakkında belediyeye medyun olanlar hakkındaki ahkâmı kanuniyeye tatbikan muamele icra olunacak ve ebniye emiriye ve hayriye şerefiye ahzinden müstesna tutulacaktır.

**No: 218 — Mahakim ve devaire verilecek istidanemelerle
merbutatından ve mükellefine verilecek vergi tezkere-
lerinden Hicaz Demiryolu için bir kuruluş iane ahzı
ve müteferriatı hakkında iradei seniye**

Hicaz Demiryolu Komisyonu Âlisi Mazbatası

Celâîli âsarı cenabı hilâfetpenahilerinden olan Hamidiye Hicaz demiryolunun inşaatı sayei tevfiqatvayeî hazreti şehinşahilerinde günbegün terakki etmekte ve bu nisbette masarîf tezayüd edip nakde ihtiyaç teşeddüd eylemekte olmasına ve ianat ve teşebbüsattan şimdiye kadar tedarik olunan meblâğ altı yüz elli bin lira raddesinde olup bundan nisfî mikdarı şimdiye kadar inşaat ve maaşat ve mubayaata sarfolunmuş olup elde kalan meblâğın Şamdan itibaren dört yüz elli kilometreden ibaret olan ve Medineimünevverinin sülüs mesafesinde vâki bulunan Maan mevkiine kadar edilecek inşaat ancak kifayet edebileceği tahmin olunmakta olmasile andan sonraki mesafelerde edilecek inşaat karşılıksız bulunmasına binaen şimdiden bir tedbir ittihazı lâzimedendir. Ziraat Bankasından elli bin lira karşılık tahsisile akdi şerefsünûh ve sudur buyurulan iradei seniyeî cenabı hilâfetpenahilerinden bulunan istikraz ise henüz tahakkuk edememekle işbu istikrazın akdine doğın maazallahı taalâ inşaat büsbütün tatile uğramak gibi bir arızai müdhişeye duçar olmayacak kadar ele az çok akçe geçirilmesi lâzimedен olmakla devairi adliyede câri olduğu gibi erbabı mesalîh ve müracaat tarafından verilecek arzuhaller ve levayih ve merbutatı olan senedat ve evrakı saireden ve mükellefine ita kılınmakta olan vergi tezkerelerinden iane namile birer kuruluş istifası halinde sene nihayetinde halka bâr olmayacak kadar bir meblâğ ele geçebileceği varidî hatırı übeydanemiz olmakla şu suret karini tasvibi âli buyurulduğu takdirde berveçhi maruz merkezde vesair vilâyatı şahanelerinde devairi adliye vesaireye verilecek istidanemelerle anların her nevi merbutatından ve mükellefine verilecek vergi tezkerelerinden birer kuruluş istifası ve bu muamelâtın Ziraat Bankası şubelerine irsal olunacak matbu koçanlı ilmühaberin evrakı mezkûre üzerlerine ilsakı suretile ifasını yani işbu koçanlı ilmühaberler Ziraat Bankası İdarei Merkeziyesince bedelâtı ahz ile şube memurlarına gönderilecek şube memurları marifetleriyle satılıp aid olduğu evrakı ilsakile arzuhallere ilsak olunacak ilmühaberleri arzuhalleri havale eden zevat tarafından ve vergi tezkerelerine ilsak olunan ilmühaberler memurları canibinden iptal edilmesi ve Ziraat Bankası şube ve sandık-

ları bulunmayan mahallerde bu babda mezkûr banka memurlarına tevdi olunan vezaifin malmemurlarına ifa ettirilmesi ve koçanlı ilmühaber ilsak olunmayan evrak üzerine muamele yürütülmemesi hususunun usul ittihaz ile hilâfında hareket edenlerden bir liradan üç liraya kadar cezayı nakdî ahz olunması ve bu varidatı velev tavizen olsun mavuzua aleyhinin hilâfına sarfedenler azil ile tahtı muhakemeye alınması ve bu varidatın her mah nihayetinde tanzim olunacak şehriye cetvelerile beraber Maliye Nezaretinde müteşekkil İane Komisyonuna gönderilmesi tezekkür kılınmış olmakla olveçhile icabı halin icrası hususunun Babîâlîye emri fermanı buyurulması merhunu müsaadei seniyei cenabı hilâfetpenahileri olmağın olbabda.

20 şaban 1320

İradei seniyei mübelliğ hamış

Hamidiye Hicaz demiryolunun inşaatı terakki etmekte ve bu nisbette masarifat tezayüd ile nakde ihtiyac teşeddüd eylemekte bulunmasına mebnî badema merkezde ve vilâyatı şahanede devairi adliye vesaireye verilecek istidanemelerle anların her nevi merbutatından ve mükellefine verilecek vergi tezkerelerinden birer kuruş istifası ve bu muamelâtın Ziraat Bankası şubelerine irsal olunacak matbu koçanlı ilmühaberlerin evrakı mezkûre üzerine ilsakı suretile ifası yani işbu koçanlı ilmühaberler Ziraat Bankası İdarei Merkeziyesince bedelâtı ahz ile şube memurlarına gönderilerek şube memurları marifetleriyle satılıp aid olduğu evraka ilsakile arzuhallere ilsak olunacak ilmühaberler arzuhalleri havale eden zevat tarafından ve vergi tezkerelerine ilsak olunan ilmühaberler memurları canibinden iptal edilmesi ve Ziraat Bankası şube sandıkları bulunmayan mahallerde bu babda mezkûr banka memurlarına tevdi olunan vezaifin malmemurlarına ifa ettirilmesi ve koçanlı ilmühaber ilsak olunmayan evrak üzerine muamele yürütülmemesi hususunun usul ittihazile hilâfında hareket edenlerden bir liradan üç liraya kadar cezayı nakdî ahz olunması ve bu varidatı velev tavizen olsun mavuzua aleyhinin hilâfına sarfedenler azil ile tahtı muhakemeye alınması ve bu varidatın her mah nihayetinde tanzim olunacak şehriye cetvelerile beraber Maliye Nezaretinde müteşekkil İane Komisyonuna gönderilmesi Komisyonu Âlinin mazbatai maruzası üzerine şerefsudur buyurulan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî iktizayı âlisinden olmakla olbabda.

2 ramazan 1320 ve 19 teşrinisani 1318

**No: 219 — Hamidiye Hicaz Demiryolu nikel madalyaları
kordelâlarının kırmızıya tahvili hakkında
iradei seniyei hususiye**

4 ramazan 1320 ve 21 teşrinisani 1318

Hamidiye Hicaz Demiryolu için iane itası suretile ve suveri saire ile ibrazı me'seri hizmet ve sadakat eden zevata ihsan buyurulmakta bulunan madalyalardan gümüş ve nikel nev'inden bulunanların kurdeleleri sırf yeşil renkte olması cihetile bu iki nevi madalya yek nazarda yekdiğerinden tefrik olunamamakta bulunmasına mebni mezkûr kurdelelerin renklerinin tebdili lâzımeden bulunmuş olduğundan gümüşe aid olanların kurdeleleri kemakân yeşil renkte kalmak üzere nikel madalyaların kurdelelerinin kırmızıya tahvili komisyonu âlinin mazhatai maruzası üzerine şerefsudur buyurulan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahi iktızaı âlisinden olmakla olbabda emri ferman hazreti veliyülemrindir.

**No: 220 — Dersaadet Soğuk Hava Mahzenleri Osmanlı
Anonim Şirketi Nizamnamei Dahilisi**

6 ramazan 1320 ve 23 teşrinisani 1318

BİRİNCİ FASIL

Şirketin teşkili ve maksadı ve ismi ve merkezi beyanındadır

Madde 1 — Teati olunan mukavele ve şartname ahkâmına tevfiakan İstanbul ve Üsküdar ve Haydarpaşa ile Galata ve Beyoğlunda soğuk hava mahzenleri inşasile idare ve işletilmesi için tertib ve ihracı zirde kararlaştırılan hisseler ahabı beyninde bir Osmanlı Anonim Şirketi teşkil olunmuştur.

Madde 2 — Şirketin unvanı Dersaadet Soğuk Hava Mahzenleri Osmanlı Anonim Şirketi olacak ve tabiiyeti sıfatile Devleti Aliyenin kavanin ve nizamati umumiyesine tâbi bulunacaktır.

Madde 3 — Şirketin merkezi Dersaadette olacak ve meclisi idare ve heyeti umumiyesi Dersaadette içtima edecek ve memaliki osmaniyeinin sair bir mahallinde veya memaliki ecnebiyede dahi şubeleri bulunabilecektir.

Madde 4 -- Şirketin müddeti bazı esbahdan dolayı fesih veya müddeti temdid kılınmak gibi bir hal vukua gelmedikçe imtiyaz müddeti olan otuz seneden ibaret olacaktır.

İKİNCİ FASIL

İmtiyazın şirkete devri beyanındadır

Madde 5 -- Sahibi imtiyaz canibi hükümeti seniyeden kendisine verilen imtiyaz ile ana veya andan münbais olan kâffei hukuk ve imtiyaz ve menafii şirkete devir etmiş ve şirket sahibi imtiyaz sıfatını haiz ve kâffei hukuk ve vezaiife anın makamına kaim olmuştur. Binaenaleyh sahibi imtiyaz fermanı âli ile mukavelât ve imtiyaza müteallik kâffei evrakı ve senedatı şirkete teslim etmeğe mecburdur.

Madde 6 -- Şirketin sermayesi elli bin İngiliz veyahut elli beş bin osmanlı lirasından ibaret olup beheri bir İngiliz lirası veyahut yüz on kuruş altın akçe kıymetinde olmak ve kırk bini A harfli ve on bini B harfli namile iki sınıf bulunmak üzere elli bin hisseye münkasem olacaktır. Heyeti umumiyenin işbu sermayeyi yüzde elli derecesine kadar tezyid etmeğe salâhiyeti vardır. Şirket sermayenin nısfını kat'iyen tecavüz etmemek şartile tahvilât ihraç edebilecektir. Mezkûr hisselerden A harfliler hissedar yazılanlara B harfliler sahibi imtiyaza mahsus olacaktır. Gerek A ve gerek B harfli hisseler ashabı otuz altıncı madde mucibince temettiata iştirak edebileceklerdir.

Madde 7 -- Şirket sermayesinin tamamı imza ve yüzde onu istihsal olunduktan sonra sureti kat'iyede teşekkül etmiş addolunacak ve hissedar yazılanlara tediye ettikleri takasiti mübeyyin muvakkat senedat verilecek ve sermayenin nısfının tediyesinde ashabı yedinde bulunan senedatı muvakkate senedatı asliyeye tahvil edilecektir. Şirketin hisse senedatı tahvilâtının bir tarafı türkçe diğer tarafı fransızca veya sair lisanlar ile tanzim olunacak ve bunların nümuneleri evvelce Ticaret ve Nafia Nezareti Celilesinin nazarı tasvib ve tasdikına arz olunacaktır. Sermayenin baki kalan yüzde doksanı şirketin ihtiyacatına göre Meclisi İdarenin kararile Dersaadet ve sair lâzım gelen mahallerde elsinei muhtelifede çıkan resmî ve gayri resmî bazı gazetelerle lâakal otuz gün evvel ilânı keyfiyet olunarak metalibe olunacaktır.

Madde 8 -- Hisseler bedelinin nısfı tediye olununcaya değin senedat ashabının ismine muharrer olacak ve bedelinin yüzde onu tediye olun-

madıkça kabili havale ve fûruht olamayacaktır. Ve bunların havale ve fûruhtu şirketin defterine kayıd edilerek ziri bayi ile müşteri ve müdirandan biri tarafından imza olunmakla icra olunacak ve keyfiyeti havale ve fûruhtu senedde dahi zikr ve işaret kılınacaktır. Bedelin nısfı tediye olunduktan sonra senedat hamiline aid olmak üzere muharrer bulunacaktır.

Madde 9 — Hisse senedleri şirket nazarımda kabili ünkisam değildir ve şirket her hisse için bir sahip tanır. Bir hissedarın varis veya dayınleri hiç bir vesile ile şirketin emval ve emlâkının tahtı hacze vaz'ını talep ve şirketin umuru idaresine hiç bir vechile müdahale edemezler ve istifayı hukuk için şirketin sene muhasebe defatiri ile heyeti umumiyenin kararlarını kabule mecburdurlar.

Madde 10 — Evkatı muayyenede takasiti tediye olunmayan hisse senedatının sahiplerinden teahhüratı vaktıadan dolayı ihtarı keyfiyete hacet kalmaksızın taksitin hulûlü gününden itibaren senevi yüzde altı hesabı faiz ahz olunacaktır.

Madde 11 — Şirketin taksitleri vaktile tediye edilmiyen senedat ahabı aleyhine ikamei dava etmeğe ve hisseleri dahi satmağa salâhiyeti olacaktır. Ve bu makule satılması lâzım gelen hisse senedatının numaraları gazeteler marifetile neşir ve ilân olunarak tarihi ilândan on beş gün sonra şirket hiç bir gûna ihtar ve muamelâtı adliyeye mecbur olmamak ve zarar ve ziyanı sahibine aid olmak üzere Dersaadet ve hisse senedatının mukayyed olduğu mahaller borsalarında ve borsalarda henüz alınıp satılması kabul olunmamış ise müzayede tarikile hisseleri sattıracaktır. Bu vechile fûruht olunan senedat iptal olunacak ve müşterilere eski senedlerin numaralarını havi olmak üzere yeni senedat ita kılınacaktır. Satılan senedin esmanı hasılası hissedarın şirkete olan deynine hasr ve tahsis olunur ve noksanı andan talep olunacağı gibi fazlası var ise ana üta olunur.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Şirketin idarei dahiliyesi beyanıdır.

Madde 12 - - Şirketin umur ve mesalihı heyeti umumiye tarafından mansup ve beşten sekize kadar azadan mürekkep bir meclisi idareye ihale olunur. Şu kadarki ilk üç sene müddet için teşkil olunan meclisi idare heyeti Dersaadette tacir Mösyö Corc Beyker ve Dersaadette tacir Mösyö Artür Beyker ve Dersaadette reji müdürü Mösyö Alan Ramize ve Der-

saadette dava vekili doktor Lüiz Miçi Dersaadette tacir Mösyö Hanri Beyker nam zatlardan ibaret olup tasdikı memuriyetleri heyeti umumiyenin tasvibine arz olunmak lâzım gelmiyecektir.

Madde 13 -- Üç sene müddet için tayin olunan azanın müddeti memuriyetleri hitam bulduktan sonra Meclisi İdareye intihap olunacak azanın ilk teceddüdünde kur'a ile ve andan sonra kıdem itibarile her sene bir veya ikisi çıkarılarak yerlerine aharı intihap ve tayin kılınacaktır. Şu kadarki çıkan azanın tekrar intihabı caiz olacaktır.

Madde 14 -- Meclisi İdarenin içtimai icabı maslahata tâbi olacak ise de ayda bir defa toplanması lâbüttür. Müzakeratın muteber olması lâakal nisfından ziyade azanın bizzat huzuruna menuttur. Meclisi İdarenin kararları hazır bulunan azanın akseriyeti ârasile muteber olur. Tesavii âra vukuunda keyfiyet içtimai âtiye talik edilir. Ve anda dahi tesavii âra vuku bulursa mevzuubahis olan teklif reddolunur.

Madde 15 -- Meclisi İdarenin müzakeratı zabıt defterine kaydolunur ve ziri reis ile hazır bilmeclis bulunan aza tarafından imza edilir. Zabıtın sureti veya bir fıkraî muhricesi muteber olmak için reis veya vekili tarafından imza olunmak lâzım gelir.

Madde 16 -- İdare Meclisi azasından her biri şirketin beş yüz hisse senedatına malik olması lâzım gelir. Senedatı mezbure şirketin sandığına tevdi olunacak ve müddeti memuriyetleri zarfında satılamıyacaktır. Bunların üzerine furuhtu caiz olmadığını mübeyyin bir damga vurulacaktır.

Madde 17 -- Meclisi İdare azasından bir veya bir kaçının vefatı veya istifası vukuunda veya sair bir sebebden dolayı bir veya bir kaç aza yeri açık kalır ise Meclisi İdare anların yerine muvakkaten aza tayin eyliyecek ve intihabı kat'i gelecek heyeti umumiye tarafından icra olunacaktır.

Madde 18 -- Meclisi İdare her sene içlerinden birini reis ve reis vekili intihap eder ve reisin veya vekilinin gıyabında vekâlet etmek üzere azadan birini tayin eyler.

Madde 19 -- Azadan memaliki ecnebiyede ikamet edenler veya muvakkaten gayubet edenler esnayı müzakeratta kendilerine vekâlet etmek üzere refiklerinden azadan birini tayin edebilirler. Şu kadar ki vekâlet edecek azanın kendi reyî dahil olduğu halde ikiden ziyade reyî olamıyacaktır.

Madde 20 -- Meclisi İdare şirketin umur ve emvalinin idaresi için

iktidarı tammi haizdir. Ve hatta sulh olmak ve hakem tayin etmek salâhiyetine dahi maliktir. Ve heyeti umumiyyeye arz olunacak hesabâtı tanzim ile tevzi olunacak temettüün mikdarını teklif eder. Meclisi İdarenin reisi gerek müddei ve gerek müddeaaaleyh sıfatile huzuru mahakimde bizzat veya bülvekâle vekâlet eyler.

Madde 21 — Meclisi İdare mevaddı mahsusa ve bir müddeti muayene için haiz olduğu iktidarını kısmen veyahut tamamen azasından bir veya bir kaç zata bavekâleti mahsusa ihale edeceği misillü mesalihî cariyeinin rüyet ve tesviyesi için hariçten dahi bir veya bir kaç zata tevkil eyliyebilir.

Madde 22 — Meclisi İdare azası hasılatı safiyeden kendilerine tahsis kılınacak hisseden başka mecliste hazır bulunacakları günler için bir ücret dahi ahz edeceklerdir. İşbu ücretin mikdarı heyeti umumiye tarafından tayin kılınır.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Heyeti Umumiye beyanındadır

Madde 23 — Sureti muntazamada akdi içtima eden heyeti umumiye umum hissedarın heyeti mecmuası makamında bulunur.

Madde 24 — Heyeti umumiye her senenin ilk altı ayı zarfında şirketin merkezinde Meclisi İdare tarafından tayin olunacak mahalde sureti adiyede akdi içtima eder. Bundan başka Meclisi İdare icab eyledikçe sureti fevkalâdede olarak heyeti umumiyyeyi davet edebilir.

Madde 25 — Heyeti umumiye vekâleten veya asaleten lâakal yirmi hisseye malik olan hissedarandan mürekkep olacaktır. Heyeti umumiyede gerek asaleten ve gerek vekâleten hazır bulunan hissedarının her yirmi hisse için bir reyî olacak ve şu kadar ki her bir hissedarın yirmi beşten ziyade reyî olamayacaktır.

Madde 26 — Davetnameler yevmi içtimadan lâakal bir mah evvel yirmi dördüncü maddede beyan edildiği veçhile gazetelerle ilân olacaktır. İçtimada hazır bulunmak üzere iktiza eden komiserin tayini zımında her içtimaa aid ilânatı müteakip Ticaret ve Nafia Nezaretine itayı malûmat edilecektir.

Madde 27 — Heyeti Umumiye gerek asaleten ve gerek vekâleten şirket sermayesinin bir rubuna müsavî hisse senedatına malik hissedarlar hazır bulunur ise teşekkül etmiş addolunur. Heyeti umumiyede hazır bulunacak hissedarın mutasarrıf oldukları hisselerin salifüzükir bir

ruha mü-avi olup olmadığı anlaşılmaq üzere hisse senedlerini on gün zarfında Meclisi İdare tarafından irae olunacak mahalle teslim etmeleri davetnamelerde ihtar olunacaktır. İşbu heyeti umumiyenin defai ulâ içtimasında hazır bulunan hissedaranın asaleten ve vekâleten hamil oldukları hisse senedatının mikdarı derecei kifayede olmadığı halde heyeti umumiye ikinci defa olarak içtimaa davet edilir.

İşbu ikinci içtimada hazır bulunan hissedaran hisselerinin mikdarı ne olur ise olsun birinci içtimada müzakere olunmasına karar verilmiş olan hususat hakkında icrayı müzakerat edeceklerdir. Ve bu veğhile cereyan eden müzakerat mer'i ve muteber olacaktır. Birinci içtima ile ikinci içtima heyindeki müddet on beş günden dun ve bir mahtan ziyade olmayacak ve ikinci içtimanın davetnameleri yirmi gün evvel icab edenlere gönderilebilecektir.

Madde 28 -- Heyeti umumiyede Meclisi İdare reisi riyaset eder ve reis mevcut olmadığı halde Meclisi İdare azası içlerinden birini reis vekâletine intihap eylerler. Heyeti umumiyede hazır olup en ziyade hisseye malik olanlardan iki hissedar rey toplamak hizmetini ifa eder. Heyeti Umumiye kâtibi reis ile rey toplamağa memur olanlar tarafından tayin olunur.

Madde 29 Heyeti umumiyede müzakere olunan hususata ekseriyeti âra ile karar verilir. Müzakere olunacak mevaddın cetveli Meclisi İdare tarafından tanzim edilir. İşbu cetvele dahil olacak mevad Meclisi İdarenin teklifatı ile heyeti umumiye azasından olup hamil olduğu hisselerin bedeli şirket sermayesinin lâakal yüzde onuna balığ olan hissedaran tarafından yevmi içtimadan lâakal yirmi gün evvel vuku bulacak teklifattan ibaret olacaktır.

İşbu cetvele dahil olmayan hususat heyeti umumiyede müzakere olunamaz.

Madde 30 - Heyeti umumiye bilcümle hesabatın tetkiki için gerek hissedarandan ve gerek hariçten bir veya müteaddit müfettiş tayin eder.

Madde 31 - Beher sene akdi içtima edecek olan heyeti umumiye şirketin umur ve mesalihine dair her sene Meclisi İdare tarafından takdim olunan lâyiha ile hesabata dair müfettişler tarafından verilen raportun kiraatini istima ve hesabatı ledelmüzakere ya kabul veya reddeder ve hissei temettüü tayin eyler. Tebeddülü iktıza eden Meclisi İdare azasının verlerine diğerlerini nasp eder ve şirketin bilcümle umur ve hu-

susatı hakkında bilmüzakere kararı kalî ita ve Meclisi İdarenin icap eylerse iktidarını tevsi eyler. Fakat heyeti umumiyede asaleten ve vekâleten şirket sermayesinin lâakal sülûsanına müsavî hisseler ashabının ekseriyeti ârası olmadıkça sermayesinin tezyidine karar verilemez.

Madde 32 -- Heyeti umumiyenin zabtolunan müzakeratı bir defteri mahsusa kayd ve ziri heyeti umumiyeye reisi ile rey toplamağa memur olanlar ve kâtip tarafından imza edilir. Heyeti umumiyenin her içtimanda hazır bulunan hissedarın esamisile ikametgâhını ve her birinin hamil olduğu hisselerin mikdarını mübeyyin bir cetvel tanzim ile mevcut olanlar tarafından imza edilip zabıt defterinin o günkü varakasına rapt ve taleb vukuunda alâkadarana tebliğ olunur.

Madde 33 -- Liecliliçtima ibraz olunacak heyeti umumiyenin zabıt sureti veya fıkاراتı müstabrecesi Meclisi İdare reisi veya vekili tarafından imza edilir.

Madde 34 -- Heyeti umumiyeye tarafından işbu nizamname ahkâmına tevfiakan verilecek kararların kabulü gaip olan veya muhalif reyde bulunan hissedarın için dahi mecburiyülicradır.

BEŞİNCİ FASIL

Hesabatı seneviye ve müfredat defteri beyanındadır

Madde 35 -- Şirketin senei maliyesi kânunusani iptidasından bed ile kânunuevvelin otuz birinci günü hitam bulur. Fakat birinci senei maliye müstesna olarak şirketin sureti kat'iyede teşkili tarihi ile ertesi kânunuevvelin otuz birinci günü beynindeki müddeti şamil olacaktır. Meclisi İdare her sene nihayetinde şirketin matlubatı ve düyunatını havi bir defteri umumî tanzim ve işbu defter ile muvazene defterini ve hesabı heyeti umumiyenin içtimandan kırk gün evvel müfettişlere irae ve tebliğ edecek ve heyeti umumiyenin hini içtimanda ana takdim eyliyecektir. Heyeti umumiyeye dahil olmak salâhiyetini haiz olan her hissedar mezkûr defterleri ve hesabı mütalea ve muayene edebilir.

ALTINCI FASIL

Temettüatın sureti taksimi ve resülmale mahsup akçe beyanındadır

Madde 36 -- Şirketin temettüatı safiyesinden evvelâ A harfli hisselerine yüzde altıdan faiz olarak icab eden bir meblâğ ve saniyen ihtiyat

akçesini teşkil etmek üzere yüzde beş ifraz olunduktan sonra kusurunun yüzde onu mütesaviyen taksim olunmak üzere Meclisi İdare azasına aid olacak ve mütebakisinden B harfli hisselerine bedellerinin yüzde altısı ita olunacak ve fazla kaldığı halde işbu fazla hissei temettü namile A ve B harfli hisselerine sureti mütesaviyede tevzi edilecektir.

Madde 37 — Heyeti umumiye hisse senedatının her sene bir miktarı muayyeni kur'a keşidesile tedavülden alınmak üzere hasılatı safiyeden her sene yüzde iki akçenin ifrazına karar verilebilir. Ve şu halde kur'ası isabet eden hisse senedatı için kemakân hissei temettü verilecek ve fakat faiz ita olunmayacaktır.

YEDİNCİ FASIL

İhtiyat akçesi

Madde 38 — İhtiyat akçesi otuz altıncı madde mucibince temettüatı seneviyeden müfrez mebalığın terakümünden teşekkül edecek ve masarifi fevkalâde ve gayri melhuzaya karşılık tutulacak ve işbu akçenin miktarı şirket sermayesinin öşürüne müsavi bir raddeye balığ oldukta ihtiyat akçesi ifraz olunmayacaktır.

Madde 39 — Hasılatı seneviye A harfli hisse başına yüzde altı faiz veya hissei temettü itasına kifayet etmediği takdirde noksanı ihtiyat akçesinden ikmal edilebilecektir.

Madde 40 — Şirketin inkizayı müddetinde bilcümle taahhüdâtı ifa olunduktan sonra ihtiyat akçesi bilcümle hissedaran beyninde taksim olunacaktır.

SEKİZİNCİ FASIL

Şirketin temdidi müddeti ve feshi ve kat'ı muamelâtı beyanındadır

Madde 41 — Meclisi İdare her ne vakit ve her ne sebeble olur ise olsun heyeti umumiyeyi içtimaa davetle şirketin müddetinin temdidini veya feshi ile kat'ı muamelâtını veyahut sair şirket ile birleşmesini teklif edebilir. Şu kadarki temdidi müddet edilmesi veya icab ederse şirketin sair şirket ile birleşmesi maddeleri her halde hükümeti seniyenin ruhsatına mütevakıftır.

Madde 42 — Meclisi İdare şirket sermayesinin üç rub'u zayı olduğu halde şirketin feshine veya devamına karar verilmek üzere heyeti umumiyeyi davet eder.

Madde 43 — Şirketin müddeti münkaziye oldukta veya müddeti tek-mil olmaksızın fesh olundukta içtima eden heyeti umumiye şirketin su-reti kat'ı muamelât ve hesabatına karar verecek ve kat'ı hesap için bir veya bir kaç memur tayin edecektir. Heyeti umumiye şirketin mevcut ol-duğu zamanlarda olduğu gibi kat'ı muamelât esnasında dahi iktidar ve salâhiyetini istimale devam edecektir. Kat'ı muhasebe memurları heyeti umumiyenin kararı ve hükûmeti seniyenin müsaadesile şirketi mefsuha-nın hukuk ve senedat ve taahhüdâtını diğer bir şirkete veya ahar bir kimseye devr ve ferağ edebileceklerdir.

Madde 44 — İşbu faslın havi olduğu maddelerde gösterilen husu-sata karar vermek üzere sureti fevkalâdede davet edilecek heyeti umu-miyede şirket sermayesinin lâakal nısfına müsavi hisse senedâtını hamil hissedaran hazır olmadıkça cereyan edecek müzakerat makbul ve mute-ber olamaz.

No: 221 — Kaymakam ve müdürlerin usulü terfileri hakkında cari kavaid ve usulün tadilâtına dair iradei seniye

Mazbatai müzeyyelei maruza

Şûrayı Devlet Mülkiye Dairesinin meyanei bendegânemizde kıraat olunan işbu mazbatasında gösterildiği veçhile mülga İntihabı Memurin Komisyonunun vezaifine dair olan nizamname hükmünce kaza kayma-kamlıkları Mektebi Mülkiyei Şahane mezunlarına ve nahiye müdürlük-leri mektebi sultanî ile mekâtibi idadiye şehadetnamelilerine münhasır olduğu gibi Mektebi Mülkiyeden neş'et etmemiş bulunduğu halde inti-habnameyi haiz olarak müstahdem olan kaymakamlardan dört sene hiz-met ettiğine dair mensub olduğu vilâyetten şehadetname istihsal ve mek-tebi mezburda bilimtihan isbatı ehliyet edenlerin ve mektebi sultanî ile mekâtibi idadiyeden mezun nahiye müdürlerinden kezalik dört sene hüsnü hizmet ve indelimtihan ibrazı liyakat eyliyenlerin üçüncü sınıf kaymakamlığa terfi olunacakları kezalik nizamnamei mezkûrun cümlei ahkâmından bulunduğu misillü müntehab nahiye müdürlerinin de bazı kuyud ve şurut tahtında bilimtihan kaymakamlığa terfi edebilmeleri dahi ahiren bairadei seniyei hazreti mülûkâne ittihaz olunan karar ik-tizasından olarak gerek mezkûr nizamname müfâdının ve gerek kararı ahir hükmünün bahşettiği müsaadattan dolayı kaymakamlık talebinde

bulunanların adedi gittikçe tekessür etmekte olduğundan ve mevcut im-tihan cetvelinin matluba ademi kifayetinden bahisle zikrolunan cetvelin Mektebi Mülkiyei Şahane müteşekkil imtihan komisyonu marifetile mektebi mezbur programı dahilinde bulunan ulûmu idare ve iktisadiye ve maliyeden bazıları ilâve olunmak suretile tevsi ve derecatı muhtelifede tertib edilmesi ve mektebi sultanî ile mekâtibi idadiyeden mezun nahiye müdürlerinin sekiz ve kaidei nisbet muhafaza olunmak için mektebsiz müntehab nahiye müdürlerinin on sene hüsnü hizmet etmesi meşrut olmakla beraber bir kere terfi kesbi istihkak eyliyenlerin daha yukarı sınıflara usulü hazırara tevfikân dört senede terfi etmelerinin ve terfii sınıf imtihanlarının senede bir kere icra olunmasının ve maa-haza alelûmum müdürlerden kaymakamlığa terfi edilen mülâziminin adedi on beşe tenezzül etmedikçe bir sene mürur etse bile yeniden terfii sınıf imtihanının küşad edilmemesinin usul ittihazı meyanei kem-teranemizce de münasib görünmüş olmakla sureti maruza nezdi âlide dahi rehini tasvib buyurulduğu halde olveçhile ifayı muktezasının Da-hiliye Nezaretine havalesile Memurini Mülkiye Komisyonuna malûmat itası ve mezkûr imtihan cetvelinin o yolda tanzim ve irsalinin dahi Maarif Nezaretine tebliği tezekkür kılındığı muhatı ilmüâli oldukta olbabda.

27 receb 1320

Arz tezkeresi

Mektebden neş'et etmemiş olduğu halde intihabnameyi haiz olarak müstahdem olan kaymakamlardan terfii sınıf edecekler ile terakki edecek nahiye müdürleri hakkında câri olan imtihan usulünün bir kat daha tahtı mazbutiyete alınmak üzere mevcut imtihan cetvelinin yeniden tevsi ve tanzimi ve mektebi sultanî ile mekâtibi idadiyeden mezun nahiye müdürlerinin sekiz ve mektebden mezun olmıyan müntehab nahiye müdürlerinin on sene hizmet etmesi meşrut olmakla beraber bir kere terfi kesbi istihkak eyliyenlerin usulü hazırara tevfikân yine dört senede terfi etmeleri ve müteferriatı hakkında Şûrayı Devlet Mülkiye Dairesin-de tanzim ve Meclisi Mahsusu Vükelâdan tezyil olunan mazbata 27 re-ceb 1320 tarihinde makamı senaveriden arzı huzuru âli kılınmış idi. Tekidi havi Dahiliye Nezareti Celilesinden varid olan tezkere mazbatai maruza suretile beraber arz ve takdim olunmuş olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahi müteallik ve şerefsudur bu-yurulur ise mantuku münifi infaz edileceği bevanile tezkere.

23 şevval 1320 ve 9 kânunuevvel 1318

Iradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfuflarile manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyei sadaretpenahileri üzerine mucübince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulmuş olmakla olbabda.

27 şevval 1320 ve 13 kânunuevvel 1318

No: 222 — Hüdavendigâr Vilâyetinde kâin malûmülesami nehir ve göllerin seyri sefaine kabil bir hale ifrağ ile romorkaj usulünce nakliyat icra ve iskeleler inşası hakkında İmtiyaz Mukavelenamesi

29 şevval 1320 ve 15 kânunuevvel 1318

Madde 1 — Hüdavendigâr Vilâyetinde kâin nehir ve göllerden evvelâ Marmara denizine munsab olan Susıgırlı deresinin işbu mansabile Mendhur arasında bulunan mecrasını saniyen Apolonya gölünü salisen Uluabad ve Kirmastı derelerini rabian Mendhurum menba cihetindeki mecralarile Simav gölü ve Zihan suyu ve Manyas gölile bu gölün ayağı bulunan Karadereyi ve Karasu deresile Uzun dere ve Nilüfer ve Etranos nam dereleri kabili seyrisefain bir hale ifrağ ile romorkaj usulünce ihtiyacı memlekete kâfi derecede sefain ve duba ve eşlep ve sal işleterek her türlü nakliyat icra etmek ve mezkûr göl ve nehirler sevahilinin nıkatı lâzimesinde kezalik ihtiyaç derecesinde iskele ve ambar gibi şeyler inşa eylemek üzere şeraiti âtiyeye tevfikân Saadetlû Mehmed Rauf Beyefendiye imtiyaz verilmiştir.

Madde 2 — Müddeti imtiyaz fermanı âli tarihinden itibaren altmış bir senedir.

Madde 3 — Sahibi imtiyaz fermanı âlinin itası ve mukavelenamenin teatisi tarihinden itibaren birinci maddede evvelen, saniyen, salisen işaretlerle gösterilen aksamın bir sene müddet zarfında rabian işareti altında tadad edilen aksamın dahi iki sene müddet zarfında şartnamede beyan olunduğu veçhile keşfiyatı kat'îye üzerine yirmi binde bir mikyasında umumî harita ve lâyhalarını tanzim ile Nafia Nezaretine ita edecektir. Nezaret işbu harita ve lâyhayı tarihi itasından itibaren üçer mah müddet zarfında bittedkik yolunda olduğu surette halile ve olmadıği takdirde icab eden tadilat ve tashihatin icrasile tasdik eyliyecektir.

Madde 4 — Sahibi imtiyaz masarif ve zarar ve hasarı tarafına aid

olmak üzere mukavelenamenin teatisi tarihinden itibaren iki sene müddet zarfında ameliyata mübaşeret etmeği ve haritanın tasdıkı tarihinden itibaren sekiz sene müddet zarfında ikmal eylemeği taahhüd eder. Ameliyat kavaidi fenne ve merbut şartname ahkâmına ve kabul ve tasdik olunan harita ve lâyihalara tatbikan icra olunacaktır. Fakat esbabı mücbireden münbais halât müstesna olup bu misillü ahvalden dolayı ameliyat ne kadar müddet tatil olunur ise müddeti ikmaliye dahi o kadar temdid olunacak ve şu kadar ki esbabı mücbirenin vukuunu derhal hükûmeti mahalliyeye ve Nafia Nezaretine ibbar eylemeğe sahibî imtiyaz mecbur bulunacaktır.

Madde 5 — Nafia Nezareti esnayı imalâtta suveri icraiyesini ve hitamında kabul olunmazdan betekrar imalâtı vakıayı ve müddeti imtiyaziye zarfında idare ve işletme muamelâtını ve ameliyatın hüsnü halde muhafaza olunup olunmadığını mahsus komiser vasıtasile muayene ve teftiş eyliyecektir. İşbu teftiş ve muayene masarifine mukabil sahibî imtiyaz ameliyata mübaşeret için tayin olunan müddetten itibaren müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar senevî Nafia Nezaretinin emrine iki yüz kırk Osmanlı lirası ita eyliyecektir.

Madde 6 — İşbu ameliyat menafii umumiyeye müteallik hususattan bulunduğundan iskele ve ambar gibi imtiyazın işletilmesi için icra edilecek inşaata lüzumu tahakkuk eden ve efrad uhdesinde bulunan yerlerin mübayaası hususunda sahibî imtiyaz arazi ve emlâk sahipleriyle uyuşmadığı halde İstimlâk Kanununa tevfikı muamele edecek ve hini ameliyatta muvakkaten istimali lâzımgelen mahaller sahibî imtiyaz tarafından ahabına tazminat verilmeğe şartile hükûmeti mahalliye marifetile ana teslim kılınacaktır.

İşbu arazi dahilinde arazii emiriyeyi hâliye bulunduğu takdirde sahibî imtiyaza meccanen terk olunacak ve muvakkaten istimali lâzımgelen bu misillü arazinin dahi imalât müddetince bilâ ücret istimaline müsaade olunacaktır. Sahibî imtiyaz birinci maddede muharrer mecralarda tesadüf olunacak köprülerden vesaiti nakliyenin âmedi şüddünü işkâl edeceği tahakkuk edenlerin vilâyet heyeti fenniyesince tayin olunacak suveri fenniye tevfikan o makule köprülerce kendi masraf ve marifetile ıslahat ve tadilatı muktaziyeyi icra etmeğe mecbur olacaktır. Mez-kûr mecralar boyunda bulunabilecek sedlerin hedmine lüzum görüldüğü halde sahibî imtiyaz ahabına tazminat itasile bunları hedmedebileceği gibi salifüzzikir mecralar dahilinde bulunup vesaiti nakliye seyri seferine irası mümaneat edecek olan münhedim köprü ayakları ve ağaç ve

taş ve kum ve çakıl misillü mevânî arazii mütejavirece mucibi mazarat olmayacak suver ve tedabiri fenniyeye tevfikân ref ve izale edecektir. Şurası mukarrerdir ki işbu imtiyazın ne Susıgarlı nehri mansabının haricindeki deniz aksamına ve ne de mebhusanlı olan göl ve nehirlerden başka yerlere şümülü olmayacaktır.

Madde 7 — Sefain ve iskele ve ambar ve müteferriatının yalnız inşaatı ibtidaiyesi için bir defa olmak üzere gerek Memaliki Devleti Aliyeden ve gerek diyarı ecnebiyeden celb ve tedarik olunacak olan alât ve edevat ve demir ile makine vesaire gümrük resminden muaf tutulacak ve fakat sefain ve müteferriatı ve bunların sermayesi ve varidatı ile ebniye ve emlâki sairesi kavanin ve nizamâtı hâliye ve müstakbelei Devleti Aliye ahkâmına tevfikân vergiye ve Devletçe mevzu her türlü rûsuma tâbi olacağı gibi şirketin kâffeî muamelâtı da Damga Kanununa tâbi bulunacaktır.

Madde 8 — Sahibi imtiyaz sefine ve iskele ve ambarların ve teferruatının inşasile tamiri için lâzımgelen keresteleri nizamâtı mahsusasına tevfikân civar mirî ormanlarından katedebilecektir.

Madde 9 — Ameliyatın ikmali sahibi imtiyaz tarafından ihbar olundukta Nafia Nezareti tarafından mansub bir fen komisyonu marifetile bilmuayene iktiza eylediği halde muvakkaten ahz ve kabul olunacak ve kabulü muvakkat tarihinden itibaren bir sene sonra bir fen komisyonu marifetile ameliyatı vakıa betekrar bilmuayene kaidei fenne muvafık ve şartname ahkâmına mutabık olduğu tahakkuk eylediği halde işbu komisyonun tanzim edeceği rapor üzerine Nafia Nezareti tarafından kabulü kat'î muamelesi icra olunacaktır. İşbu fen komisyonlarının masarifi seferiye vesairesi sahibi imtiyaza aid olacaktır.

Madde 10 — Sahibi imtiyaz sefainle iskele ambarları ve müteferriatını ve bilcümle alât ve edevatı sabite ve müteharrikeyi müddeti imtiyaziye zarfında masarifi kendisine aid olmak üzere daima tamir ve hüsnü halde muhafaza edecektir. Aksi hal vukuunda şartnamenin altıncı maddesi mucibince muamele olunacaktır.

Madde 11 — Sahibi imtiyaz kâffeî umur ve muamelâtında nakliyatın umuru zabitasına ve hüsnü muhafazasına müteallik olup elyevm mevcud bulunan ve ileride tanzim olunacak olan bilcümle kavanin ve nizamâtı Devleti Aliyeye tevfikî hareket etmeğe mecburdur. Sahibi imtiyazın kusurundan nâşi nakliyat kısmen ve külliyyen tatil olduğu halde Hükûmet masarif ve zarar ve hasarı sahibi imtiyaza aid olmak üzere

sefaının muvakkaten işletilmesini temin için şartnamenin altıncı maddesine tevfikân tedabiri lâzime ittihaz edebilecektir.

Madde 12 — Sahibi imtiyazın talebi üzerine ameliyatın beher kısmı on beş kilometreden akal olmamak üzere kısım kısım kabulü muvakkati icra olunacak ve kabulü muvakkat tarihinden itibaren müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar sahibi imtiyaz tarifeye tevfikân ücret ahzedebilecektir.

Madde 13 — Gerek esnayı muharebede ve gerek evkatı sairede müctemian veya münferiden vukubulacak asakiri berriye ve bahriye ile edevat ve erzak ve mühimmat ve hayvanat ve levazımatı harbiye ve mahbusin ve mahkûmin ile sair memurlar ve posta çantalarının sevkiyat ve nakliyatı hakkında şartnamenin beşinci faslında gösterildiği veçhile amel ve hareket olunacaktır.

Madde 14 — Sahibi imtiyaz taahhüdatı vakiasının icrası için fermanı âli tarihinden itibaren bir sene zarfında bairadei seniyei cenabı padişahî mevzu şirket nizamnamesi esasına tevfikân bir Osmanlı Anonim şirketi teşkiline mecburdur.

Madde 15 — Sahibi imtiyaz taahhüdatı vakiasının icrasını teminen fermanı âlinin isdarı kendisine tebliğ olunduğu tarihten itibaren bir mah müddet zarfında Bankı Osmaniye ya nakden veyahud piyasa fiatle Devlet tahvilâtı olarak bin lirayı Osmanî kefalet akçesi tevdi edecek ve şu kadar ki tahvilât tevdi edildiği halde tedennii fiattan dolayı terettüb edecek noksanın ikmal edileceği bank tarafından taahhüd ettirilecektir. Mezkûr kefalet akçesi tevdi olunduğunu müteakib fermanı âli kendisine teslim olunacaktır. İşbu kefalet akçesi ameliyat kat'iyen kabul olunduktan sonra iade olunacaktır. Zikrolunan bir mah müddetin inkızasına değin sahibi imtiyaz kefalet akçesini tevdi etmediği halde kendisine ihtara hacet olmaksızın hakkı imtiyazdan sakıt olacaktır.

Madde 16 — Devleti Aliye müddeti imtiyaziyenin yirmi beş senesinin inkızasından sonra her vakit imtiyazı mubayaa etmek salâhiyetini haiz olacaktır. İmtiyaz hangi senede işтира olunacak ise andan evvelki beş sene zarfında vukubulan hasılatı gayri sâfiyenin mikdarı mutavasatı bulunarak anın yüzde ellisine müsavi bir meblâğı müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar her sene sahibi imtiyaza ifa edecek ve işbu tekasiti seneviyenin evkatı muayyenede tediyesi tarafı Devletten temin ve bu hususa dair tarafeynce bir mukavelei mahsusa tanzim edilecektir. İmalâtın Devlete devir ve teslimi ve eşya ve edevat ve levazımatı mev-

çudenin iştirası hususunda şartnamenin dokuzuncu maddesinde gösterildiği veçhile muamele olunacaktır.

Madde 17 — İmtiyazın müddeti münkazi oldukta sahibi imtiyazın seyri sefaine kabil bir hale vazolunan nehirlere ile iskele ve imalâtı saire ve ambar ve müteferriatı ve alât ve edevatı üzerinde bulunan kâffe hukuku hükümeti seniyeve intikal edecek ve devlet bunların hasılatından istifade eyliyecektir.

Her gûna düyun ve taahhüdattan vareste olmak şartile iskele ve saire ile müteferriatının devlete teslimi ve edevat ve levazımâtın sureti mübayaası şartnamenin onuncu maddesinde münderiç ahkâma tâbi olacaktır.

Madde 18 — Sahibi imtiyazın gerek ameliyat ve inşaatta ve gerek işletme umurunda istihdam edeceği büyük ve küçük bilcümle memurin tebaai Devleti Aliyeden olacak ve ancak dedelhace ecnebi den bir kaç fennî memur istihdamına cevaz gösterilecektir. Şu kadar ki bu memurin ve müstahdeminin kâffesi fes giyecektir. Ameliyat ve inşaatta hendesei Mülkiye Mektebi Şahanesinden mezun mühendisler tercihan istihdam olunacaktır.

Madde 19 — Devleti Aliye imtiyaz dairesinin lüzum göreceği mahallerinde masarifi kendiye aid olmak üzere istihkâmat vesair ebniyei askeriye inşa edebilecektir.

Madde 20 — Ameliyat esnasında zuhur edecek asarı atika Devletçe mevzu nizamnamesine tâbi olacaktır.

Madde 21 — Sahibi imtiyaz her nevi hasılatın cedvellerini her sene mart ibtidasında Nafia Nezaretine takdim edecek ve hasılat defterlerini şartnamenin yedinci maddesinde gösterildiği veçhile tanzim eyliyecektir.

Madde 22 — Esbabı mücbireden madud bir maniin zuhuru tahakkuk etmeksizin sahibi imtiyaz müddeti muayyene zarfında imalâta mübaşeret etmediği veya başlayıp da ikmal edemediği ve işletmeyi tatil eylediği veyahud işbu mukavelenameden münbais taahhüdâtı sairesini icra etmediği halde hukuku imtiyaziyesinden sakıt olacak ve bu halde şartnamenin sekizinci maddesinde gösterildiği veçhile işletme umurunun muvakkaten temini için tedabiri lâzime itihaz olunacak ve imalât ve edevat ve levazımât müzayedeye konulacak ve mevcut olan kefalet akçesi dahi tarafı Devletten zabtedilecektir.

Madde 23 — Evvelen, saniyen, salisen işaretleri tahtında gösterilen aksama aid taahhüdattan herhangi birinin icra olunmaması işbu

mukavelenamenin mevzuu olan imtiyazın külliyyen sukutunu mucib ve müntiç olmak mukarrer ve meşrut olup rabian işaretini altında tadad edilen aksama gelince bunların herhangi kısmına aid taahhüdât ifa olunamaz ise yalnız o kısma taallük eden hukuku imtiyaziye sakıt olacaktır.

Madde 24 — Sahibi imtiyaz hükümeti seniyece lüzum görülecek iskelelerde komiser ile gümrük ve posta ve zabıta memurlarının ikametleri için iktiza eden odaları meccanen tahsis ve irae eylemeğe mecburdur.

Madde 25 — Sahibi imtiyazın sefain ve vesaiti nakliyei saire işlettiği meccralarda makine ile hareket eden vesaiti nakliye seyri sefer ettirilmesi hakkı münhasıran kendisine aid olup diğerleri tarafından makinesiz her nevi vesaiti nakliye meccralarının her cihetinde serbest olarak işletilebilecektir. Şu kadar ki bunların sahibi imtiyazın işleteceği vesaiti nakliyenin mürur ve uburunu ihlâl edecek surette meccraların dar mahallerinde hilâ lüzum tevakkuf etmemeleri lâzımdır ve sahibi imtiyazın muvafakati munzam olmadıkça sahibi imtiyaz tarafından yapılan iskeleleri ibtal ve istimal etmeğe hakkı olmayacaktır.

Madde 26 — Sahibi imtiyaz sefain vesair merakibi bahriye işleteceği meccralardaki sularla aşhabının talebi üzerine tulumbalarla arazi mütecavireyi ıskâ edebilecek ve bunun için hükümeti seniyece kabul ve tasdik buyurulacak tarife mucibince ücret alacaktır. Şurası mukarrerdir ki şu ıskâ amelîyatının icrasında sefain vesair vesaiti nakliyenin amedi şüddüne hâlel iras edemeyecek suver ve kavaidi fenniyyeyi ittihaz etmeğe mecbur olacağı gibi ahaliden arzu edenler sefaine hâlel vermemek şartile mezkûr meccralardan tulumbalarla su alarak kendi arazilerini ıskâ etmekte serbest bulunacaktır.

Madde 27 — Sahibi imtiyaz sefain ve vesaiti nakliyei sairenin temini seyri seferi zammında mehtusüanah olan meccralar boyunca kimse nin zararını mucib olmamak üzere icab eden tedabiri fenniyyeye tevfi kan her türlü imalâtı tahkimiyeyi icraya mezundur.

Madde 28 — Sahibi imtiyaz ve makamına kaim olacak şirket imtiyazın mevkiî icraya konduğu tarihten itibaren beher sene Darüşşefaka ve Darülâceze'ye dahi otuzar liradan altmış lirayı Osmanî tediye etmeği taahhüd eder.

Madde 29 — Sahibi imtiyaz tebaai Devleti Aliyeden olduğu gibi makamına kaim olacak şirket dahi Osmanlı olacağından bittabî işbu mukavelename ile merbut şartname ahkâmının tevîl ve tefsiri Şûrayı Devlete aid olacak ve hukuku şahsiye davaları için müteallik olduğu

mahakimi Osmaniyede rüyet ve fasl olunacaktır. Şirket sıfatı tâbiyeti icabınca bilcümle devairi devletle saltanatı seniyenin lisanı resmisi olan Türkçe lisanla muhabere edecektir.

**No: 223 — 18 safer 1299 tarihli Zabıtai Saydiye Nizamnamesinin
29 uncu maddei musahhahası**

13 şevval 1320 ve 20 kânunuevvel 1318

Boğaziçi dahi dahil olmak üzere Marmara denizinin Bahrisefit Boğazı haricine kadar gerek sahillerinde ve gerek körfez ve limanları dahilinde ve açıklarda vapur ve yelkenli sandallar ile sürtme suretinde balık saydı kat'iyen memnudur. Ve bu memnuiyet boğazlar haricindeki serbest denizlerde sevahili osmaniye'nin üç mil açığına kadar cari olduğu gibi makineli kayıklar ile ve sıkafander denilen alât vasıtasile dahi sünger saydı memnudur. Hilâfı memnuiyet hareket edenlerin ilk defa sandal ve makineleri ve ağılları zabtolunur ve mükerrirlerinin sandalları zabı olunmakla beraber kendilerinden elli liradan yüz liraya kadar cezaı nakdi alınır.

**No: 224 — Memurinin mayıs maaşatından Hicaz Demiryolu
masarifi inşaiyesi için tevkif edilecek iane hakkında
iradei seniye**

Hicaz Demiryolu Komisyonu Alisi Mazbatası

Mâlûmu âlii cenabı hilâfetpenahî buyurulduğu üzere Hamidiye Hicaz Demiryolu masarifi inşaiyesine karşılık tedariki düşünüldüğü sırada her sene martında iki bin beş yüz kuruş ve daha ziyade olan maaşattan haremeyn ikramiyesi olarak yüzde on tevkif edilmekte olduğundan hattı mezkûr masarifi inşaiyesi için atiyen maaşattan dahi bir hissei iane alınması tahattur olunmuş ise de ianei mezkûre iki bin beş yüz kuruştan ziyade maaşalara hasredildiği halde ehemmiyetlice bir şey hasıl olamayacağına nazaran bunun konturatoya merbut olmıyan ve beş yüz kuruş ve daha ziyade olan maaşattan ve ciheti askeriyeye kolağasından yukarı

olan zabitan ve ümera maaşlarından alınması ve işbu hisse ianenin hattı mezkûrun ikbali inşaatına değin mayıs maaşlarından tevkif kılınması müba-ıp görünmekle bu suret muvafakı emrî fermanı hümayunu cenabı hilâfetpenahileri buyurulduğu takdirde icrayı icabının Babîâliye ve komisyonu âliye emir ve tebliği merhumu müsaadei seniyei cenabı şehriyarileri bulunmağın olababda ve katıbeî ahvalde emrî ferman hazreti veliyülemrindir.

14 şevval 1320

İradei seniyei mübelliğ hamis

Hamidiye Hicaz Demiryolu masarifi inşaiyesine medar olmak üzere badema ciheti mülkiyece konturatoya merbut olmayan ve beş yüz kuruş ve daha ziyade olan maaşatı umumiyeden ve ciheti askeriyece dahi ke-zalik konturatoya merbut olmıyan ve kolağasından yukarı olan zabitan ve ümeranın maaşlarından iane olarak hattı mezkûrun bitamı inşaatına kadar her sene mayıs maaşından yüzde on tevkif edilmesi Komisyonu Âli-nin mazbataî maruzası üzerine şerefsudur buyurulan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî icabı âlisinden olmakla olababda.

4 zilkade 1320 ve 20 kânunusani 1318

**No:225 — 8 zilhicce 1319 tarihli Tahsili Emval Nizamnamesinin
31 inci maddei muaddelesi**

5 zilkade 1320 ve 21 kânunusani 1318

Mükellef olduğu emvali devleti evkat ve tekasiti muayyenesinde ifa etmiyen mükellefine takasitin hulûlünden on gün sonra ve nihayet bir hafta zarfında tahsildarlar tarafından matbu 3 numara işaretile nü-munesi merbut ihbarnameler tebliğ olunacaktır. Bir taksit iki yüz kuruşa baliğ olmadığı halde ihbarname itası için tekasiti atıye ile o miktara baliğ olmasına intizar olunacaktır. Şu kadarki bir şahsın bir senelik vergisi iki yüz kuruştan dun olsa dahi son taksitin müddeti muayyene-sinde ihbarnamesi tebliğ edilecektir. İhbarnameler bizzat mükellefine veyahut mahalle veya karye muhtaranına tebliğ ile imza ettirildikten veya mesken ve akarı kapısına yapıştırıldıktan sonra bir hafta intizar olunarak yine tesviyei deyn etmediği halde evvelâ medyunun haline göre hanesinde

idaresine kâfi eşyası ve saniyen esnafın edevatı sınıyisi salisen zürrain çiftçi ve ziraat edevatı çift hayvanat ve tohumluğu ve hasılâtı mirî hissesi müstesna tutularak kusur esmar ve zahair ve hayvanat ve eşyayı beytiyesi ve emvali sairei menkulesinden deynine kâfi mikdarını maddei atiyede tayin olunan usul ve kavaide tevfikân sattırılıp esmanı deynine mahsuben istifa olunur. Temettü vergisinden olan zimmetini takasiti muayyenesinde ifa emiyenlerin dükkân ve mağaza ve idarehaneleri sed ve kayak ve araba ve hayvanları işten menolunarak istifayı matlup edilmedikçe icrayı san'ata müsaade olunmaz ve bunun için kat'iyyen mehil verilmez. Ancak bu sed ve men muamelesinden eczahane ve fırın gibi havayıcı zaruriye istihzarına hizmet eden mahaller ve bazı nehirler üzerinden mürur için bulundurulmuş kayıklar ve bir kasabada bir veya iki taneden ibaret olan keza araba ve hayvanları müstesnadır.

No: 226 — Gümrük tezkerelerinin Hicaz Demiryolu menfaatine tab ve birer kuruş fiatla fûruhtu ve müteferriatı hakkında iradei seniye

Hicaz Demiryolu Komisyonu Âlisi Mazbatası

Celâli müessesatı mahasin gayatı hazreti hilâfetpenahilerinden olan Hamidiye Hicaz Demiryolu ameliyatınca sayei tevkifatvayei cenabı mülükânelerinde yevmen feyevmen saha arayı vuku olan terakkiyat nisbetinde tezayüd eylemekte bulunan masarife medar olmak üzere menabii varidat taharri ve ittihazı lüzumuna ve Dersaadet ve taşra gümrüklerine vürud eden bilcümle eşya için gümrüklerce verilmekte olan tezkerelerin gayri muttarit adi bir kâğıttan ibaret olduğu tahkik olunarak işbu makbuzların Komisyonu Âlice tab ettirilip birer kuruş fiatla rüsumat idarelerine mal edilmek suretile fûruhtu halinde hem bir haylı varidat hem de bu hususta intizamı muamelât hasıl olacağı anlaşıldığına mebni sureti maruza makrunu kabulü âli buyurulduğu takdirde olveçhile icrayı icabı hususunun ve komisyonu âlice tab ve tasdik olunmamış adi tezkere ita eden memurini rüsumiyeden yarım diradan bir diraya kadar cezayı nakdi istifasının usul ittihazı maddesinin Babıâliye tebliği ile komisyonu âliye de malûmat itası emir ve iradei seniyei hazreti hilâfetpenahilerine merhun bulunmağın olbabda ve katıbeî ahvalde emrû ferman hazreti veliül-emir efendimizindir.

Gurrei zilkade 1320

İradei seniyei mübellîğ hamîş

Hamidiye Hicaz Demiryolumun ameliyatı nisbetinde tezeyüd etmekte olan masarifine medar olmak üzere Dersaadet ve taşra gümrüklerine vürud eden bilcümle eşya için gümrüklerce verilmekte olan tezkerelerin *Komisyonu Âlice tab ettirilip birer kuruş fiat ile ve rüsumat idarelerine mal edilmek suretile fûruht olunması ve Komisyonu Âlice tab ve tasdik olunmamış adi tezkere ita eden memurini rüsumiyeden yarım liradan bir liraya kadar cezayı nakdi istifasının usul ittihaz kılınması mezkûr Demiryolu Komisyonu Âlisinin mazbatai maruzası üzerine şerefsudur buyurulan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî icabı celilinden olmakla olhabda.*

11 zilkade 1320 ve 27 kânunusani 1318

**No: 227 — Emlâk bey ve şera ve ferağı bilvefa ilmühaberlerinin
Hicaz Demiryolu menfaatine tab ve altmışar paraya
fûruhtu ve müteferriatı hakkında
iradei seniye**

Hicaz Demiryolu Komisyonu Âlisi Mazbatası

Defteri Hakani Nezaretince tanzim ve tab ettirilerek yirmişer paraya satılmakta bulunan emlâk bey ve şera ve ferağı bilvefa ilmühaberlerinin koçanlı olarak tab'ile altmışar paraya fûruhtu ve bundan yirmişer parası kemakân nezareti müşarileyhaya aid olmak üzere birer kuruşunun azamı müessesatı hayriyeti ayatı hazreti hilâfetpenahilerinden bulunan Hamidiye Hicaz Demiryolu masarifine tahsisi halinde hem muamelâtça intizamı hem de kimseye bar olmaksızın varidatı cedide husulünü mucip olacağı iane komisyonu riyasetinin iş'arı üzerine meyanei çakernemizde tensib kılınmış ise de bu suret makrunu kabulü âli buyurulduğu surette keyfiyetin ve bu nev'i varidat için Defterhane Nezaretince ayrıca hesap tutularak teraküm ettirilecek meblâğın her hafta Maliye Nezaretinde müteşekkil iane komisyonuna teslim edilmesinin usul ittihazı hususunun Babîâliye tebliği emir ve iradei seniyei hazreti mülûkânelerine merhun bulunmakla olhabda.

5 zilkade 1320

İradei seniyyeyi mübelliğ hamış

Defteri Hâkani Nezaretince tanzim ve tab ettirilerek yirmişer paraya satılmakta bulunan emlâk bey ve şera ve ferağı bilvefa ilmühaberlerinin koçanlı olarak tab'ile almışar paraya fûruhtu ve bundan yirmişer parası kemakân nezareti müşarileyhaya aid olmak üzere birer kuruşunun Hamidiye Hicaz Demiryolu masarifine tahsisi ve bu nevi varidat için defterhane nezaretince ayrıca hesap tutularak teraküm ettirilecek meblâğın her hafta mezkûr demiryolu iane komisyonuna teslim edilmesinin usul ittihazı komisyonu âlinin mazbatası maruzası üzerine şeref-sudur buyurulan iradei seniyyeyi cenabı hilâfetpenahî icabı âlisinden olmakla olbabda.

19 zilkade 1320 ve 4 şubat 1318

**No: 228 — Esnaf ile köşe sarraflarına verilmekte olan
tezkerelerin Hicaz Demiryolu menfaatine tab ve
bir kuruş fiatla fûruhtu hakkında
iradei seniye**

Hicaz Demiryolu Komisyonu Âlisi Mâzbatası

Fazımı tesisatı celilei cenabı hilâfetpenahilerinden olan Hamidiye Hicaz Demiryolu masarifi inşaiyesi için varidat tedariki düşünüldüğü sırada şehremanetince esnafa ve Ticaret ve Nafia Nezaretince de köşe sarraflarına verilmekte olan tezkerelerin birer tarz ve şekilde iane komisyonu marifetile tab ettirilerek mezkûr demiryolu menfaatine aid olmak üzere kırkar para bedeli maktu ile fûruhtu münasip ve epeyce varidat husulünü mucip görünmekle muvafıkî iradei seniyyeyi cenabı hilâfetpenahileri olduğu halde ifayı muktezası zımında Babîâliye tebligat ve komisyonu âliye malûmat itası menutu emrû fermanı maaliî unvanı hazreti padişahileri olmakla olbabda.

19 zilkade 1320

İradei seniyyeyi mübelliğ hamış

Şehremaneti celilesince esnafa ve Ticaret ve Nafia Nezareti Celilesince de köşe sarraflarına verilmekte olan tezkerelerin birer tarz ve şe-

kilde iane komisyonu marifetile tab ettirilerek Hamidiye Hicaz Demiryolu menfaatine aid olmak üzere kırkar para bedeli maktu ile fûruhtu mezkûr demiryolu komisyonu âlisinin mazbatai maruzası üzerine şeref-sadır olan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî icabı âlisinden olmakla olhabda.

27 zilkade 1320 ve 12 şubat 1318

No: 229 — Ertuğrul Nişanı Nizamnamesi

28 zilkade 1320 ve 13 şubat 1318

Tarafı eşrefi hazreti hilâfetpenahiden ecdadı maali nejad cenabı padişahilerinden Ertuğrul hazretlerinin namı âlisine nisbetle Ertuğrul namile altından mamul ve yıldız şeklinde bir nişanı âli ihdas ve tesis buyurulmuştur.

Madde 1 — İşbu nişanı âli hükümdaranı izam hazaratına ita buyurulur.

Madde 2 — Nezdi hümayunu cenabı padişahide fevkalâde hizmeti sadıkanesi ve yararlığı malûm ve mütehakkık olanlara dahi rütbesine ve mevkii memuriyetine bakılmıyarak ancak hidematı fevkalâdei sadakatkâranesine mükâfaten ihsan buyurulur ve vefat vukuunda hakkı talik olmamak ve ailecê medarı mübahat olmak üzere vereseye kalır.

Madde 3 — Beratı âlisinde sebebi mükâfat ad buyurulan hizmet zikir ve tasrih olunur.

Madde 4 — Beratı âlinin balâsı mübarek hattı hümayunu füyuzatı meşhûn cenabı hilâfetpenahî ile tevşih ve tezyin buyurulur.

Nişanı âlinin evsaf ve eşkâli

Madde 5 — Nişanı âli yıldız şeklinde olacak ve on iki tırtılı bulunacak köşelerinde altın ve mine ile işlenmiş on iki yıldız olacaktır. Ortasında Ertuğrul kelime-i mübeccesi yazılacaktır. Bir cihetinde Ertuğrul hazretlerinin büyük Asyadan hicreti tarihî diğer cihetinde nişanı âlinin tarafı eşrefi cenabı hilâfetpenahiden tesis buyurulduğu tarih bulunacaktır.

**No: 230 — Bağdad Demiryolu İmtiyaz Mukavele
ve Şartnamesi**

Bir taraftan Devleti Aliye namına hareket eden Ticaret ve Nafia Nazırı Devletlü Zihni Paşa Hazretleriyle diğer taraftan Dersaadette Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi nam ve hesabına hareket eden mezkûr Demiryolu Meclisi İdare Reisi Mösyö Artür Gövâner ve Müdürü Umumi Doktor Mösyö Kurtzander ve Müdürü Umumi Muavini Mösyö Edvar Höknen beyninde mevaddı âtiye kararlaştırılmıştır :

Madde 1 — Karaman, Ereğli, Kardeşbeli, Adana, Hamidiye, Osmaniye, Bağçe, Kızanali, Kilis, Telhabeş, Haran, Resülâyın, Nusaybin, Avniyat, Musul, Tekrit, Sadice, Bağdad, Kerbelâ, Necif, Zübeyir, Basra Şehirlerinden veya mümkün mertbe en yakınlarından bilmürur Bağdad ve Basraya müntehi olmak üzere Konya hattının temdidile berveçhi âti demiryol şubelerinin yani evvelen Telhabeşten Halebe saniyen tarafeyn canibinden bilmuvafaka asıl hatta karib tayin kılınacak bir noktadan bed' ile Urfaya (Hükûmeti seniye tarafından tahminen otuz kilometre tulünde olan mezkûr Urfa şube hattının inşası için her ne suretle olur ise olsun hiç bir teminat ita buyurulmayacağı gibi işletme masarifi namile dahi hiç bir tahsisat ita buyurulmayacak ise de işbu şube hattının her nevi haslatı gayri sâfiyesi münhasıran sahîbî imtiyaza aid bulunacaktır) salisen Sadiceden Hankin rabian Zübeyirden Basra Körfezinde Hükûmeti seniye ile müttefikân sahîbî imtiyaz beyninde tayin kılınsoak bir noktaya müntehi olacak şubeler ile hututu mezkûnenin müteferriatı Hükûmeti seniye canibinden tasdik buyurulacak güzergâhı takiben inşa ve işletilmesi imtiyazı şeraiti âtiyeye tevfikân Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketine ihsan buyurulmuştur.

Madde 2 — Müddeti imtiyaziye doksan dokuz sene olacak ve müddeti mezkûre Ankara ve Konya hatlarına dahi şamil bulunacak ve fermanı âlinin itası ve işbu mukavelenamenin teatisi tarihinden bed' edecektir. Hututu cedideye gelince işbu doksan dokuz sene müddeti imtiyaziye beher kısım için işbu mukavelenamenin otuz beşinci maddesi müübince Hükûmeti seniye tarafından sahîbî imtiyaza tahvilât itası tarihlerinden ayrı ayrı bed' eyliyecektir.

Madde 3 — Hututu mezkûrenin heyeti mecmuası keşfiyatı kat'iye harita ve lâyhalarının takdimi hususunda ikişer yüz kilometre tulünde aksanı müteaddideye taksim olunmuştur. Sahîbî imtiyaz fermanı âlinin itası ve mukavelename ile şartnamenin teatisi tarihinden itibaren otuz beşinci madde ahkâmı ifa olunduktan sonra Konyadan bed' ile Kara-

man ile Ereğliden veya mümkün mertebe yakınlarından mürur eyliyerek Bağdad hattı güzergâhına tevfikân iki yüz kilometre tulünde bulunan birinci kısmın şartnamede beyan olunduğu veçhile keşfiyatı kat'îye üzerine mükemmel harita ve lâyhalarını üç mah zarfında Nafia Nezareti Celilesine takdim edecektir. Aksamı saireye gelince bunlara aid harita ve lâyhaları mezkûr otuz beşinci maddenin beher kısma aid ahkâmının icrasile o kısım imtiyaz müddetinin bed'eylediği tarihlerden itibaren sekiz ay zarfında nezareti müşarileyhaya takdim eyliyecektir. Nezaret işbu harita ve lâyhaları tarihi takdiminden itibaren üç mah müddet zarfında bitteklük yolunda olduğu surette halile ve olmadığı takdirde icab eden tadilat ve tashihatin icrasile tasdik eyliyecektir. Hükûmeti seniye müddeti mezkûre münkaziye olup da bu babda henüz kararını bildirmiyecek olursa mezkûr harita ve lâyhalara tasdik edilmiş nazirile hakılarak ameliyata mübaşeret edilebilecektir. Hükûmeti seniyece icra olunacak tadilat haritaların tasdikında bir aydan ziyade bir teahhürü istilzam eder ise inşaat için tayin olunan müddet tadilatı mezkûrenin tedkiki ve haritaların tasdiki zmnında vukubulan teahhür derecesinde temdid kılınacaktır. Konyadan bed' ile Karaman ile Ereğliden veya mümkün mertebe yakınlarından geçerek iki yüz kilometre tulünde bulunan birinci kısma aid tahsisatı mahsusâ işbu mukavelenamenin cüz'ü mütemmimi bulunan merbut bir rakamlı Maliye Mukavelenamesinde tayin edilmiştir.

Madde 4 — Sahibi imtiyaz masarîf ve zarar ve hasarı tarafına aid olmak üzere ibtidaki iki yüz kilometre mahallin harita ve lâyhaları tasdik olunduğu tarihten itibaren üç ay müddet zarfında işbu kısım ameliyatına mübaşeret etmeği ve yine ol tarihten itibaren nihayet iki seneye kadar ikmal eylemeği taahhüd eder. Aksamı saireye aid harita ve lâyhaların tasdikleri tarihlerinden itibaren üçer ay müddet zarfında ameliyata bed' ile fermanı âlinin itası ve işbu mukavelenamenin teatisi tarihinden itibaren hattın ma şubat mecmuunu sekiz sene zarfında ikmal etmeği taahhüd eder. Ancak otuz beşinci maddenin herhangi bir kısma aid ahkâmının icrasınca yani Hükûmeti seniye tarafından sahibi imtiyaza tahvilâtın itasınca vâki olacak teahhürat müddetleri marüzzikir sekiz seneye ilâve olunacaktır. Ameliyat kavaidi fenne ve merbut şartname ahkâmına ve kabul ve tasdik olunan harita ve lâyhalara tatbikan icra olunacaktır.

Fakat esbabı mücbireden münbais halât müstesna olup bu misillü ahvalden dolayı ameliyat ne kadar müddet tatil olunur ise müddeti ik-

maliye dahi o kadar temdid edilecek ve şu kadar ki esbabı mücbirenin vukuunu derhal hükümeti mahalliyeye ve Nafia Nezaretine ihbar eylemeğe sahibi imtiyaz mecbur bulunacaktır. Avrupa devletleri beyninde muharebe vukuu ve Almanya veya İngiltere veyahut Fransa ahvali maliyesince tebeddülâtı azime zuhuru dahi esbabı mücbireden addolunur.

Madde 5 — Ticaret ve Nafia Nezareti esnayı imalâtta suveri icraiyesini ve hitamında ve kabul olunmazdan evvel betekrar imalâtı vakıayı ve müddeti imtiyaziye zarfında idare ve işletme muamelâtını ve ameliyatın hüsnü halde muhafaza olunup olunmadığını mahsus komiserler vasıtasile muayene ve teftiş eyliyecektir. İşbu teftiş ve muayene masarifine mukabil sahibi imtiyaz ameliyata mübaşeret için tayin olunan müddetten itibaren müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar mah bemahtediye olunmak üzere senevi Nafia Nezaretinin emrine kilometre başına altın olarak iki yüz yetmiş kuruş ita edecektir.

Madde 6 — İşbu ameliyat menafii umumiyeye müteallik hususattan bulunduğundan demiryol ile müteferriatına muktazi olan araziden ve demiryola muktazi taş ve kum ocaklarından efrad uhdesinde bulunan yerlerin mübayaası hususunda sahibi imtiyaz ashabı arazi ile uyşamadığı halde İstimlâk Kanununa tevfikı muamele edecektir. Hükümeti seniye demiryolun güzergâhı tasdik ve arazi üzerine tayin olunduktan sonra demiryol ile müstemilâtının tesisi için muktazi olan arazinin istimlâkile sahibi imtiyaza teslimine mübaşeret ettirecektir. Tarafı Hükümeti seniyeden vukubulacak teslimi arazi muamelesi iki ay zarfında icra buyurulacaktır.

Hini ameliyatta muvakkaten istimali lâzımgelen mahaller hükümeti mahalliye marifetile sahibi imtiyaz tarafından ashabına tazminat verilmeğe şartile muvakkaten istimal olunabilecektir. Demiryol ile müstemilâtının tesisine muktazi olacak işbu arazi dahilinde arazii emiriyei hâliye bulunduğu takdirde sahibi imtiyaza meccanen terkolunacak ve hattın iki tarafında on beşer kilometre mesafede arazii emiriyei hâliye olduğu ve anın meyanında taş ve kum ocakları küşadına elverişli mahaller bulunduğu takdirde inşaat müddetince meccanen sahibi imtiyaza terkolunup fakat badelimalât ocak mahalleri kapatılacaktır ve zikrolunan taş ve kum ocaklarını sahibi imtiyaz demiryolun işletilmesi müddetince istimal etmek ister ise nizamâtı mahsusasına tevfikı hareketle beraber iktiza eden vergisini dahi tediye edecektir. Ve muvakkaten istimali lâzımgelen yerlerin dahi imalât müddetince bilâ ücret istimaline müsaade olunacaktır.

Madde 7 — İnşa olunacak demiryollar şimdilik tek hat olarak yapılacak ve fakat arazi çifte hatta kâfi derecede tayin olunacak ve senevi beher kilometrenin hasılatı gayri sâfiyesi otuz bin franka baliğ olduğu halde Hükûmeti seniyenin ikinci hattın inşasına talebe hakkı olacak ve sahibi imtiyaz dahi kendi masarifine olarak inşasına mecbur bulunacaktır.

Madde 8 — Demiryol ve müteferriatının inşaatı ibtidaiyesi ile ameliyatı tevsiyesi ve alelûmum ilâvatı için sahibi imtiyaz tarafından memaliki Devleti Aliyeden mübayaaya veyahut diyarı ecnebiyeden celb ve tedarik olunacak hattın alât ve edevatı ve kereste ve demir ve madden kömürü ile makine ve yolcu ve eşya arabaları vesair levazımat her nevi dahilî vergiden ve her gûna gümrük resminden muaf tutulacağı gibi demiryolun işletilmesi için hariçten celbedilecek kömürden dahi hattın ma şubat hasılatı gayri sâfiyesi kilometre başına on beş bin beş yüz franga baliğ oluncaya kadar gümrük resmi alınmayacak ve müddeti imtiyaziye zarfında demiryol ile müstemilâtının arazi ve sermayesile varidatı üzerine bir gûna vergi tarholunmayacak ve işbu mukavelename ile merbut şartname ve mukavelâtı munzama ile muahharen teati kılınacak bülçümle mukavelât ve senedatı munzama ve Hükûmeti seniyece mevkii tedavüle ihraç edilecek tahvilât ve işletme masarifi mukabilinde sahibi imtiyaz tarafından istifa kılınan mebalîğ pul resminden vareste olacaktır.

Sahibi imtiyaz tarafından meydana tedavüle çıkarılacak hisse senedatı (periyorite) yani hakkı takaddümü haiz hisse senedatından ve âdi tahvilâtın ve Hükûmeti seniye canibinden sahibi imtiyaza ita buyurulacak tahvilâtın dahi hiç bir resim ahz ve istifa olunmayacaktır.

Sahibi imtiyaz işbu maddede tadad olunan muafiyattan başka kâffe muamelâtında damga resmine tâbi olacaktır. Sahibi imtiyaz Konyadan Basra Körfezine kadar müntehi olan hattı cedid ile şubatına aid kâffe hususat ve muamelâtın rü'yet ve tesviyesi için Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi makamına kaim ve merbut nizamnamei dahilî ahkâmına tâbi olmak üzere Bağdad Demiryolu Şirketi Şahane Osmaniyesi namile bir Anonim Osmanlı Şirketi teşkil eyliyecektir.

Haydarpaşadan Ankara ve Konyaya kadar yapılmış olan hatları hiç bir vakit ahar şirkete devir ve ihale edememeği Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi ve Konyadan Bağdad ve Basraya kadar yapılacak hat ile şubatını ahar şirkete devir ve ihale edememeği dahi teşkil oluncak Bağdad Demiryolu Şirketi Şahane Osmaniyesi taahhüd eder.

Madde 9 -- İşbu hattın ve şubasının inşa ve işletilmesi için icab eden levazımı inşaıye vesaire ile memurin ve amele nakline mahsus ve müddeti inşaata münhasır olmak ve Bahriye Nezareti Celilesinin tahtı teftişinde bulunmak şartile Şattülârab ve Dicle ve Fırat Nehirleri üzerinde şirketçe vapur ve yelken sefaini vesair merakibi bahriye tedarik ve isticar ile işletilebilecektir ve işbu vesaiti nakliye dahi gümrük resminden ve vergi vesairenden muaf tutulacaktır.

Madde 10 — Sahibi imtiyaz demiryolun inşasile işletilmesi için lazım gelen keresteleri nizamati mahsusasına tevfikan civar mahallerin miri ormanlarından katedebilecektir.

Madde 11 — Bir kısım ameliyatın ikmalî sahibi imtiyaz tarafından ihbar olunduktan Nafia Nezareti tarafından mansub bir fen komisyonu marifetile bilmuayene iktiza eylediği halde muvakkaten abz ve kabul olunacak ve kabulü muvakkat tarihinden itibaren bir sene sonra yine bir fen komisyonu marifetile ameliyatı vâkia tekrar bilmuayene kaidei fenne muvafik ve şartname ahkâmına mutabik olduğu tahakkuk eylediği halde işbu komisyonun tanzim edeceği rapor üzerine Nafia Nezareti tarafından kat'iyen kabulü muamelesi icra olunacaktır. Sahibi imtiyazın hututun birbirini müteakib olan beher kısmının ameliyatını ikmal ettikçe bunları muvakkaten kabul ettirdikten sonra küşad ederek işletmeğe hakkı olacaktır. Konya ve Adana ve Bağdad ve Basra ve aradaki nakatı muhtelifeden itibaren itmam olunmuş beher kısmının tulü lâakal kırk kilometre bulunacak ve herhalde bir mevkife müntehi olacaktır.

Madde 12 — İşbu mukavelename ile imtiyazı ihсан buyurulan demiryolunu Mersin ile Trablusşam arasında vâki bir noktadan sahile rabtirmek üzere şubeler inşasına Hükümeti seniyece karar verildiği takdirde Şam ve Hama Demiryolu ile Temdidi Şirketine evvelce ihсан buyurulmuş olan hukuk mahfuz kalmak kaydı ihtiyatisile mezkûr şubelerin imtiyazı münhasıran sahibi imtiyaza ita buyurulacaktır.

Ancak Hükümeti seniye tarafından sahibi imtiyaza vukubulacak tebliğat tarihinden itibaren mühayet bir sene zarfında sahibi imtiyaz işbu imtiyaz ahkâm ve şeraiti dairesinde marüz zikir şube veya şubelerin inşasına muvafakat eylemediği veyahut muvafakat eyledikten sonra Hükümeti seniye ile sahibi imtiyaz arasında mukarrer olan müddetler zarfında inşa eylemediği takdirde sahibi imtiyaz mezkûr şubeler hakkındaki bilcümle hukukundan sakat olacak ve Hükümeti seniye bu şubeler imtiyazının ahara itasında muhtar olacaktır. Bundan başka sahibi imti-

yaz âtide muharrer şubelerin inşası için şeraiti mütesaviyede hakkı rüçhanı haizdir.

Mezkûr şubeler evvelen Maraş saniyen Antep salisen Birecik rabian Mardin hamisen Erbile doğru ve sadisen Diyaladan Salâhiyeye ve Tuzkormatlı ve sabian Elhaçdan Hayta kadar mümted olan hatlardan ibarettir.

Balâda mezkûr yedi şube hakkındaki hakkı rüçhanım mer'i ve muteber olabilmesi şeraiti âtiyeye tâbidir. Şöyle ki Hükûmeti seniye canibinden mezkûr şubelerden birisinin inşası için sureti kat'iyede ahara imtiyaz itası takarrür eylediği takdirde Ticaret ve Nafia Nezareti Celilesi tarafından sahibî imtiyaza vukubulacak tebligat tarihinden itibaren dokuz mah zarfında mezkûr şube imtiyazı berveçhi balâ ahâr talib tarafından kabul edilen şeraitle deruhde edip etmiyeceğini sahibî imtiyaz Hükûmeti seniyeye arz ve işar etmeğe mecbur olacaktır.

Madde 13 — Sahibi imtiyazın hat üzerinde hükûmatı mahalliyenin müsaadesile tuğla ve kiromit fabrikaları tesis ile işletmeğe hakkı olacaktır.

Mezkûr fabrikalara mahsus makine ve alât demiryol alât ve edevatına ihsan buyurulan muafiyattan istifade edeceklerdir. Bu fabrikalarda sarfedilecek kömür gümrük resminden muaf tutulacaktır. Müddeti imtiyaziyenin hitamında işbu fabrikalar bilâbedel Hükûmeti seniyeye terkolunacaktır.

Madde 14 — Sahibi imtiyaz demiryol ile müteferriatını ve alât ve edevatı sabite ve müteharrikesini müddeti imtiyaziye zarfında masarifi kendisine aid olmak üzere daima tamir ve hüsnühalde muhafazaya mecburdur. Aksi hal vukuunda hakkında şartnamenin on altıncı maddesi mucibince muamele olunacaktır.

Madde 15 — Sahibi imtiyaz yolun umuru zabıtasına ve hüsnü muhafazasına müteallik olup elyevm mevcut bulunan ve ileride tanzim olunacak olan bilcümle nizamatı Devleti Aliyeye tevfiği hareket etmeğe mecburdur. Hat boyunun ve inşaat tezgâhlarının temini inzibatı zımında Hükûmeti seniyece tedabiri lâzime ittihaz kılınacaktır.

Sahibi imtiyazın kusurundan nâşi yolun bir kısmı veya mecmuu üzerinde nakliyat tatil olunduğu halde hükûmet masarif ve zarar ve hasarı sahibî imtiyaza aid olmak üzere yolun muvakkaten işletilmesini temin için şartnamenin on altıncı maddesine tevfikân tedabiri lâzime ittihaz edecektir.

Madde 16 — Sahibi imtiyaz demiryolun beher kısmının muvakkaten kabul olunduğu tarihten itibaren müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar şartnamedeki tarifeye tevfikan ücret ahzedecektir.

Madde 17 — Gerek esnayı muharebede ve gerek evkatı sairede ya müçtemian veya münferiden vukubulacak asakiri berriye ve bahriye ile edevat ve levazımatı harbiye ve mahbusin ve mahkûmin ile sair memurların ve posta çantalarının sevkiyat ve nakliyatı hakkında şartnamenin beşinci faslında gösterildiği veçhile amel ve hareket olunacaktır.

Madde 18 — Sahibi imtiyaz taahhüdâtı vakiasının icrasını teminen fermanı âlinin ısdarı kendisine resmen tebliğ olunduğu tarihten itibaren üç mah müddet zarfında Dersaadet bankalarından Devletçe kabul oluncak bir bankaya ya nakden veyahud piyasa fiatile ya Devlet eshamı veya bir Osmanlı anonim şirketi tahvilâtı veyahut Hükûmeti seniyece temin buyurulmuş esham olarak otuz bin lira kefalet akçesi tevdi edecek ve şu kadar ki esham tevdi eylediği halde tedennii fiattan dolayı terettüb edecek noksanı ikmal edileceği bank tarafından taahhüd edilecek ve mezkûr kefalet akçesi tevdi olunduğunu müteakib fermanı âli kendisine teslim olunacaktır. İşbu kefalet akçesi amelîyat kat'iyen kabul olunduktan sonra küşad olunan aksamın tulü nisbetinde iade olunacaktır. Zikrolunan üç mah müddetin inkızasına değin sahibi imtiyaz kefalet akçesini tevdi etmediği halde kendisine ihtara hacet olmaksızın hakkı imtiyazdan sakıt olacaktır.

Şayed otuz beşinci maddenin ahkâmı icra edilemediği takdirde sahibi imtiyazın hiç bir gûna muameleye kıyam eylemeksizin ve evvelce Hükûmeti seniyenin rızasını tahsile asla mecbur bulunmaksızın kefalet akçesini ahz ve kabze hak ve salâhiyeti olacaktır.

Madde 19 — Hükûmeti seniye ma şubat Konya - Basra hattının her an imtiyazını geri almak hak ve salâhiyetini muhafaza buyurur. Hattın imtiyazı hangi senede geri alınır ise ondan evvelki beş sene zarfında vukubulan hasılatı gayri sâfiyenin mikdarı mutavassıtı bulunarak onun yüzde ellisine müsavi bir meblâğı müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar her sene sahibi imtiyaza ifa edecek ve meblâğı mezkûr kilometre başına senevi on iki bin franktan dún olmayacaktır ve şu halde Hükûmeti seniye sahibi imtiyaza ita edilmiş ve evvelce resûlmali tediye olunmamış olan tahvilât bedelâtını kâmilen ve defaten tediye edeceğinden sahibi imtiyaza itası meşrut olan taksiti seneviden mezkûr tahvilât için kilometre başına senevi itası icab eden on bir bin frank taksit tenzil

edilerek mütebakisi sahibi imtiyaza ita edilecektir. Hükûmeti seniye hattın imtiyazını geri almaktan dolayı sahibi imtiyaza senevi itası lâzımgelen meblâğı mütebakinin evkatı muayyenede ve muntazaman tevdiesini bir mukavelei mahsusâ ile temin buyuracaktır.

Hatların kâffe müstemilâtile Devlete teslimi ve eşyanın mübayaası ve levazımâtı mevcudenin iştirası hususunda şartnamenin on dokuzuncu maddesinde gösterildiği veçhile muamele olunacaktır.

Hattın imtiyazı geri alındığı halde Hükûmeti seniye kendi memurları marifetile işletmeği tensib buyurmadığı takdirde işletme umurunu diğer bir şirkete tevfiz etmeyip icar tarikile sahibi imtiyaza tevdi ve havale etmeği vadeder.

Madde 20 — Her kısmın imtiyaz müddetleri münkaziye olduktâ Devleti Aliye sahibi imtiyazın demiryol ile müteferriatı ve alât ve edevatı üzerinde bulunan kâffe hukukunu haiz olacak ve demiryol ile müteferriatının hasılatından istifade edecektir. Her gûna düyun ve taahhüdattan varestâ olmak şartile yol ile müteferriatının Devlete teslimi ve edevat ve levazımâtın sureti mübayaası şartnamenin yirminci maddesinde münderiç ahkâma tâbi olacaktır.

Madde 21 — Demiryol memur ve müstahdemleri hükûmeti seniyenin tayin ve kabul edeceği kıyafette bulunacaklardır ve cümlesi fesgiyecekler ve mümkün mertebâ tebaai Devleti Aliyeden intihab olunacaklardır. Her kısım hattın işletme muamelâtına bed'olunduğu tarihten itibaren beş sene sonra rüesâyı memurinden maada o kısmın işletme memurini icraiyesinin kâffesi münhasıran tebaai Devleti Aliyeden olacaktır.

Madde 22 — Sahibi imtiyaz nizamâtı mevzuasına tevfikî hareket etmek ve bir gûna imtiyaz ve inhisarı tazammun etmemek şartile demiryolun hattı mutavassıtından itibaren her iki tarafında yirmişer kilometre budü mesafede taharri ve keşfedeceği madenleri imal edebilecek ve merbut olduğu nezarete müracaat ederek nizamı dairesinde hat civarında olan ormanlardan hatab ve kömür ve kereste kat' ve imali gibi muamelâtta bulunmağa salâhiyeti olacaktır.

Madde 23 — Sahibi imtiyaz Bağdad ve Basrada ve Zübeyirden yapılacak şubenin müntehi olacağı noktada sefaînin ruhtıma yanaşması ve eşyanın tahmil ve tenzili ve hıfzı için bilcümle müstemilâtile beraber masarifi kendisine aid olmak üzere limanlar inşasına salâhiyeti olacaktır. İşbu mukavelenamemin tarihi teatisinden itibaren mihayet se-

kiz sene zarfında işbu limanların projeleri takdim ve her limanın amelîyatı bulunduğu şube demiryolunun inşaatına başlanıldığı tarihten itibaren nihayet on iki sene zarfında ikmal edilecek ve tatbik olunacak tarifeler projelere merbut bulunacaktır. İşbu üç liman demiryolun aksamı mütemmimesinden addolunacak ve hasılatı sâfiyeleri demiryolun hasılatı gayri sâfiyesine idhal edilecektir. Müddeti imtiyaziyenin hitamında mezkûr limanlar ma müstemilât meccanen Hükûmeti seniyyeye terkolunacaktır.

Sahibi imtiyaz halâda mezkûr müddet zarfında bu limanlardan hangisini inşa etmeyecek olur ise Hükûmeti seniye imtiyazını ahara ita edebilecektir.

Herhalde sahibi imtiyaz demiryolunun esnayı inşasında bu üç mevkide ve Kastapol Limanında demiryoluna muktazi malzemenin ihracı için muvakkat iskeleler inşa edebilecek ve Hükûmeti seniye talep eder ise inşaatın hitamında bunları kaldırmağa mecbur olacaktır.

Madde 24 — Sahibi imtiyaz lüzum ve ihtiyâç hissedilen mahallerde demiryola aid arazide depo ve mağazalar dahi tesis ederek bunları işletebilecek ve bunların istimali ahali için mecburî olmayıp ihtiyarî kalacaktır. Müddeti imtiyaziyenin inkızasında mezkûr depo ve mağazalar ile sair tesisatı sabite şartnamenin yirminci maddesine tevfikân Hükûmeti seniyyeye rücu edecektir. Mezkûr depo ve mağazaların hasılatı sâfiyesinden yüzde yirmi beşi Hükûmeti seniyyeye aid olacaktır.

Madde 25 — Sahibi imtiyaz katarların cerri veya tenviri ile muhtelif işletme umuruna mahsus olmak üzere gerek kimsenin hakkı intifarı olmayıp hali tabiide bulunan ve gerek ihdas edilecek olan kuvvei miyahiyeden husule gelecek kuvvei elektrikiyeyi hat boyunca meccanen istimale mezundur. Bu suretle icra olunacak amelîyatın harita ve lâyhaları Ticaret ve Nafia Nezareti Celilesinin nazarı tasdikına arz edilecektir. Müddeti imtiyaziyenin hitamında işbu müessesat bilâ bedel Hükûmeti seniyyeye terkolunacaktır. İşbu kuvvei elektrikiyenin istimalinde işletme masrafınca vukubulacak tasarrufun yüzde ellisi Hükûmeti seniyyenin matlubu hesabına idhal edilecektir.

Madde 26 — Devleti Aliye demiryolun hututu asliyesile şubabatının lüzum göreceği mahallerinde istihkâmât inşa edebilecek ve olhabda vukubulacak masarîf Devlete aid olacaktır.

Madde 27 — Amelîyat esnasında zuhur edebilecek asarı atika Devletçe mevzu nizamnamesine tâbi olacak ve fakat sahibi imtiyaz bu hu-

susta istida vermek ve ruhsat almak mecburiyetinden müstağni bulunacaktır.

Madde 28 — Sahibi imtiyaz her nevi hasılatın şehri cetvellerini Nafia Nezaretine takdim edecek ve hasılat defterlerini şartnamenin on yedinci maddesinde gösterildiği surete tevfikân tarzım eyliyecektir.

Madde 29 — Demiryolun beher kısmı ikişer yüz kilometre itibar edilerek sahibi imtiyaz esbabı müdbireden madud bir maniin zuhuru usulen tahakkuk eylemeksizin muayyen olan müddet zarfında ameliyata bed ve mübaşeret etmediği veya bir kısmının ameliyatını müddeti muayyene zarfında ikmal eylemediği veyahut umuru nakliyatı tatil eylediği veya işbu mukavelenamede münbais sair başlıca taahhüdatını herhangi kısım için ifa etmediği takdirde ifa olunmayan taahhüdat Hükümeti seniye tarafından sahibi imtiyaza ihtar edilecektir. İşbu ihtar tarihinden itibaren on sekiz ay müddet zarfında sahibi imtiyaz tarafından icabı icra kılınmadığı takdirde sahibi imtiyaz taahhüdatının ademi icrası usulen tebeyyün ve tahakkuk etmiş olan o kısım hattın mütevellid hukuku imtiyaziyesinden sakıt olcaak ve hakkında şartnamenin on sekizinci maddesi mucibince muamele olunacaktır. Şurası mukarrerdir ki Konya ile Bağdad beynindeki hattı aslı kâmilen inşa edilmedikçe sahibi imtiyaz Bağdad ile Basra arasında inşa etmiş olduğu aksamı işletemeyecektir ve işletilmediği müddetçe aksamı mezkûre için tarafı Hükümeti seniyeden verilmiş olan tahvilâtın faiz ve resülmalî taksiti olup Hükümeti seniyece tediye edilen on bir bin frank tekasitin tediye zamanları hulûlünde sahibi imtiyaz tarafından Hükümeti seniyeğe ita kılınacak ve sahibi imtiyaz aksamı mezkûre için bittabi işletme masrafı almıyacaktır. İşbu ahkâm şirketin Bağdaddan Basraya kadar olan hatta aid bulunan hukuku sairesine irası nakise etmiyecektir. Sahibi imtiyazın bir veya bir kaç aksam üzerindeki hukukundan sakıt olması hututu atika ile hututu cedidenin aksamı mütebakıyesi üzerindeki hukukuna irası nakise etmiyecektir.

Madde 30 — Sahibi imtiyaz Devletçe lüzum görünecek demiryol ebniyesi derununda tarafı Devletten mansub demiryol komiserleri ve gümrük ve posta ve zabıta memurlarının ikametlerine muktazi odaları meccanen tahsis etmeğe mecburdur. Sahibi imtiyaz Ticaret ve Nafia Nezaretile bilmüzakere başlıca mevakifte posta muamelâtına mahsus olmak üzere maa helâ iki oda tahsis edecektir.

Madde 31 — Sahibi imtiyaz masarifi kendisine aid olmak üzere demiryol boyunca telgraf direkleri ve telleri rekz ve temdid edebilecek

ve fakat bunları demiryola taallûku olmıyan muhaberatı hususiyede istimal edemeyecektir. Hükûmeti seniye şirketin kendi telgraf hatları ile icra kılınacak kâffei muhaberatı Posta ve Telgraf Nezaretinden tayin olunacak müfettişler marifetile her an kontrol etmek hakkını muhafaza buyurur. Hükûmeti seniye bir ve indelicap iki telgraf teli rabtı için demiryolun telgraf direklerini istimal edebilecektir. Binaenaleyh demiryolun telgraf direkleri mezkûr iki tel ile şirket tarafından rabtedilecek telgraf tellerine mütehammil olacak surette imal ve rekzedilecektir. Ve ledelicap Hükûmeti seniye demiryolun muamelâtına sekte getirmeksizin kendi masarifile demiryol boyunca başkaca direkler rekzeyliyecek ve Devlet telgraflarında bozukluk olduğu müddetçe mevkiflerde telgrafhane memurları bulundurulurak kezalik demiryolun muamelâtı sektedar olmamak üzere yalnız mühim ve müstacel olan muhaberatı resmîyeyi demiryol telgrafı ile teati ettirebilecektir.

Madde 32 — Sahibi imtiyaz mücerred demiryola müteallik mektup ve çantalarını Posta Nezaretine bir gûna resim vermeksizin ve alelûsul posta memurları tarafından muayene olunduktan sonra kendi vesaiti nakliyesile nakledebilecek ve fakat memurların muhaberatı hususiyesine aid mektuplar posta ücretine tâbi bulunacak ve sahibi imtiyaz bu nevi muhabere evrakını nakledebilmesi için memaliki mahrusai şahane mer'iyülicra bulunan Posta Nizamnamei Dabilisi ahkâmına tebaiyet edecektir ve demiryolun inşasına ve hüsnühalde muhafazasına ve işletilmesine muktazi olan alât ve edevat ve yağ ve kömür vesaire gibi sarf ve istihlâk olunacak mevaddı saireyi gerek hulutu mevcudedede ve gerek işbu mukavelenamede mevzuubahis olan ihututta dahi bilâücret nakletmek hak ve salâhiyetini haiz olacaktır.

Madde 33 — Seyri sefer esnasında lâakal vasatı olarak beher mil bin sekiz yüz elli beş metre itibarıyla saatte on dört mil sür'ati haiz üç aded cedid vapurun idarei mahsusa tarafından Karaköy Köprüsü ve Sirkeci ile Haydarpaşa beyninde işletileceğini Hükûmeti seniye taahhüd eder. İşbu mukavelenamenin teatisi tarihinden itibaren bir sene zarfında İdarei Mahsusa halâda beyan olunduğu veçhile seyri seferi teşkil etmezse Haydarpaşa ile Sirkeci ve Karaköy Köprüsü beyninde sahibi imtiyazın gerek yolu ve gerek eşya nakline hakkı olup şu şart ile ki vapur mürettebatını askeri bahriyei şahane kudemayı zabitan ve efradından veya Mektebi Bahriyei Şahaneden başahadetname muhreç talebeden intihab edecektir. Sahibi imtiyazın vapurları İdarei Mahsusa vapurları makamına kaim olup nakliyatı mezkûrenin icrasına münhasır olacaktır.

ve sahibi imtiyaz mevakii mezkûrede icra ettiği yolcu ve emtia nakliyatı hasılatı gayri sâfiyesinden idarei mezkûreye senevî yüzde beş nisbetinde bir meblâğ ita edecektir. Hasılatı gayri sâfiyeden evvelâ işletme masarifi saniyen sefaının mubayaası zımında tahsis edilen tesisatı übtidaiye sermayesi için yüzde sekiz adedi sahih atuz santim hesabıle bir taksiti senevî ifraz edilecektir. Mebalığı mezbure ifraz edildikten sonra mütebakisi hasılatı temin edilmiş olan hututu cedide hasılatı gayri sâfiyesi hesabına nakil ve tediye olunacaktır. Tesisatı übtidaiye sermayesinin mikdarı sefaının mubayaasından sonra tayin edilecektir. Şurası mukarrerdır ki bir senelik hasılatı gayri sâfiye masarifatı mezkûreye kifayet etmediği takdirde şirketin Hükûmeti seniyeden hiç bir şey talebe hakkı olamayacak ve ancak noksanını sinini âtiye hasılatından ahzedebilecektir. Sahibi imtiyazın vapurları İdarei Mahsusanın şubesi olmak oihetile aynı hukuktan müstefid olacaklardır.

Madde 34 — Sahibi imtiyaz olan şirket Osmanlı olduğu gibi teşkil edeceği şirket dahi Osmanlı Anonim Şirketi olduğundan ibttabi işbu mukavelename ile menbut şartnamenin icrayı ahkâmından ve tevîl ve tefsirinden dolayı Devleti Aliye ile sahibi imtiyaz veya şirket beyninde veya sahibi imtiyaz ve şirket ile efradı ahali meyanesinde tahaddüs edilecek her nevi ihtilâfat ve daavi işin aid olduğu mahakimi Osmaniyede rüyet ve fasledilecektir. Şirketi cedide sıfatı tâbüiyeti icabınca bilcümle devairi Devletle Saltanatı Seniyenin lisanı resmisi olan lisanı Türkî ile muhabere öyliyecektir.

Madde 35 — Hükûmeti Seniye inşa ve işletilecek olan hattın beher kilometresi başına on bir bin frank bir taksiti senevî ve işletilecek olan hattın beher kilometresine senevî maktu olarak dört bin beş yüz frank işletme masarifi temin buyurur. Mezkûr on bir bin frank taksiti senevî mukabilinde Devleti Aliye tarafından müddeti imtiyaziye zarfında imha edilmek üzere yüzde dört faizli ve (0,087538) resülmal akçeli bir istikraz akdedilecektir.

Şu halde sahibi imtiyazın inşa ve işletilecek olan hattın beher kilometresi başına mezkûr istikrazdan itibari olarak iki yüz altmış dokuz bin yüz on frank altmış beş santimlik tahvilâta hakkı olacak ve sahibi imtiyaz tarafından bundan dolayı Hükûmeti Seniyyeden başka bir akçe mutalebe edilemeyecektir.

Berveçhi balâ sahibi imtiyaza itası lâzımgelen tahvilâtın mecmu mikdarı itibarisi beher kısım hat için bilhassa akdedilecek mukavele-

namenin hini imzasında Hükümeti Seniye tarafından sahibi imtiyaza ita buyurulacaktır.

Şu kadar ki sahibi imtiyaza ita buyurulmuş olan tahvilâtın faizi ile resülmali için müddeti inşaîye zarfında yani hattın beher kısmının kabulü muvakkat muamelesinin icrasına değin Hükümeti Seniyece tekasiti muayyenesinde tesviyesi lâzımgelen mebalîğ tekasiti mezkûrede sahibi imtiyaz tarafından Hükümeti Seniye hesabına olarak Düyunu Umumiye İdaresine ita kılınacaktır. Hükümeti Seniye işbu maddenin birinci fıkrasında kilometre başına tayin olunan on bir bin franklık taksiti senevinin usulü tediyesini taksiti senevii mezkûra mukabil ihraç edilen tahvilâtın tediyesinden sonra her vakit tadil etmek hakkını muhafaza buyurur.

Demiryolun muamelât ve varidatının tezayüd ve tevessüü ile ahvali maliye sahibi imtiyaz tarafından canibi Hükümeti Seniyeden kendisine ita olunan tahvilât yerine hususî tahvilât ihracına müsâid olunca sahibi imtiyaz bu babda lâzımgelen muamelenin icrasına übtidar etmek üzere Hükümeti Seniye ile ittâfak hasıl eyliyecektir.

Konyadan ileri iki yüz kilometre tulünde inşa olunacak birinci kısım için Hükümeti Seniye tarafından sahibi imtiyaza itibarî olarak ita buyurulacak tahvilâtın mikdarı elli dört milyon franga kararlaştırılmıştır.

İşbu kısım ameliyatının kabulü kat'î muamelesinin hini icrasında ve inşa edilmiş olan hattın tulü tahakkuk eder etmez beher kilometre başına iki yüz altmış dokuz bin yüz on frank altmış beş santim hesabı ile işbu kısım hat için istikraz tahvilâtından itibarî olarak sahibi imtiyaza ita kılınacak mecmu mikdar sureti hakikiyede tayin kılınacaktır. İtibarî olarak ita kılınmış olan elli dört milyon franklık tahvilâtın indelthesap tebeyyün edecek fazlası beher yüzü seksen bir buçuktan dün olmamak şartı ile emisyon fiyatı üzere ve tarihi tediyeye değin güzzeran etmiş olan müddete aid yüzde dört faiz ile beraber sahibi imtiyaz tarafından nakden Hazinei Celileye ita kılınacaktır.

Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi marüzzikir iki yüz kilometrelik birinci kısım hattın inşası için bu kısım ameliyatının ikmaline değin Hükümeti Seniyeeye karşı kefil ve zamindir.

Hükümeti Seniye lüzum gördüğü takdirde aksamı saire için kefalet etmesini dahi Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketinden talep buyurabileceği gibi mezkûr şirket dahi kefil ve zamin olmak hakkını haiz

olacaktır. İşletilecek olan hattın beher kilometresine senevi maktu olarak verilecek dört bin beş yüz frank işletme masarifi on bir bin frank taksiti senevinin sureti tediyesince beher kısım için tanzim kılınacak mukavelenin tanzimi sırasında bamukavelei mahsusa temin buyurulacaktır.

Konyadan ileriye iki yüz kilometre tulünde inşa olunacak birinci kısım için maktu olarak kilometre başına senevi itası meşrut olan mezkûr dört bin beş yüz frank işletme masarifi elyevm Anadolu Osmanlı Demiryolu hututuna tahsis buyurulmuş olan teminat akçesi fazlasından temin edilmiştir.

Balâda mezkûr on bir bin frank taksiti senevinin tediyesi için Devleti Aliye tarafından mevkii tedavüle ihraç edilecek tahvilâtın faiz ve resûlmale mahsub akçelerinin tediyaı beher kısım hattın mevkii icraya vaz'ından akdem Hükümeti Seniye ile şirket beyninde bilmuvafaka tayin kılınacak tahsisatı mahsusa ile temin edilecektir. Bundan başka Bağdad Demiryolu Şirketi Şahaneî Osmaniyesi Konyadan Basra Körfezine muntehi olan hat ile şuaabatı ve edevatı müteharrikesini dahi mezkûr tahvilât ashabına kat'iyen ve kabili tağyir olmayacak bir surette rehin olarak tahsis eylemiş olduğu gibi hattı mezkûrdan dolayı kendisine isabet edecek hissei hasılatattan işletme masarifi badettenzil mütebakisini dahi mezkûr tahvilât ashabına tahsis etmiştir. Şu kadar ki mezkûr tahvilât ashabının şirketin umuru idaresine müdahale etmeğe hak ve salâhiyetleri olmayacaktır. Şirketin muhasebe defatirince tahakkuk edecek olan hissei hasılatattan işletme masarifi badettenzil mütebakisi tahvilâtın faiz ve resûlmale mahsub akçesi tesviye edilmek üzere lüzumu takdirde her sene şirket tarafından Düyunu Umumiyei Osmaniye İdaresine tevdi kılınacaktır. Şirketin tahvilât, faiz ve resûlmal tekasitine mahsuben bu suretle tediye etmiş olabileceği mebalîğ Hükümeti Seniye tarafından şirkete iade edilecektir. Hükümeti Seniye hattı mezkûr hasılatı gayri sâfiyesinden kendisine isabet eden hisselerini dahi tahvilât ashabına kat'i ve lâyetegayyer bir surette rehnolarak tahsis buyurmuştur.

Hattın hasılatı gayri sâfiyesi kilometre başına dört bin beş yüz franktan ziyade olur ve on bin frankı tecavüz etmez ise dört bin beş yüz franktan fazlası tamamen Hükümeti Seniyyeye aid olacaktır. Hasılatı gayri sâfiye on bin frankı tecavüz eder ise on bin franka kadarı yine berminvali muharrer taksim olunmak üzere on bin franktan itibaren vukubulacak fazlanın yüzde altmışı kezalik Hükümeti Seniyyeye ve kırkı şirkete aid olacaktır.

Şurası mukarrerdirki kilometre başına hasılatı gayri safiye dört bin beş yüz franga haliğ olmadığı takdirde bunun noksanını ikmale muktazi meblâğ ile on bir bin franklık taksiti senevinin tesviyesi için iktıza eden tahsisatı mahsus aileride Hükûmeti Seniye ile sahibi imtiyaz meyanında beher kısım için işbu mukavelename ahkâmının sahibi imtiyaz tarafından mevkii icraya vaz'ından evvel bilittifak kararlaştırılacaktır. Tahsisatı mezkûre Düyunu Umumiyei Osmaniye marifetile ahz ve tesviye kılınacaktır.

Demiryol aksamı muhtelifesinin temini icrası için mevkii tedavüle ihraç edilecek tahvilâta mahsus olarak aksamı mezkûre hasılatından Hükûmeti Seniyeye isabet edecek mikdarı hasılat birleştirilecek ve bu suretle teraküm edecek hasılat beher kısım için itibarî olarak mevkii tedavüle ihraç edilmiş olan tahvilât mikdarı nisbetinde tahvilâtın umuma bilâ tefrik tahsis edilecektir. Mevkii tedavüle ihraç edilmiş olan tahvilât kuponları ile resülmale mahsup akçeler tediyeye edilir edilmez Hükûmeti Seniyeeye isabet eden fazlai hasılat işbu mukavelenamenin kırkinci maddesinde muayyen olan muamelât badelifa her sene kendisine ita kılınacaktır.

Madde 36 -- Bağdad hututu cedidesinin kilometre hasılatının mikdarı vasatise tayin edilebilmek üzere hututu cedide aksamı peyderpey küşad olundukça işletilen hututu cedidenin umum aksamına aid kâffe hasılatı ile işbu mukavelenamenin yirmi üçüncü ve otuz üçüncü maddelerinde muharrer olan hasılatı safiye birleştirilecektir. Kilometre başına hasılatı gayri safiyesinin mikdarı vasatise bu veçhile tayin olunduktan sonra otuz beşinci madde mucibince verilmesi icab edecek mebalâğın tayini mikdarı hususuna mezkûr mikdarı vasati esas ittihaz olunacaktır.

Madde 37 -- Haydarpaşadan Ankaraya ve Eskişehirden Konyaya olan hututu atika üzerinde seyri seri katarlarının tesisi için muktazi olan kâffe islahatın icrasını mecmuu masarif sekiz milyon frangı tecavüz etmemek şartile sahibi imtiyaz kendi masarifine olarak taahhüd eder seyri seri katarlarının tesisinden dolayı işletme umurunca müceddeden vukua gelen tekâlif ve masarifi fevkalâdeye mukabil Hükûmeti Seniye canibinden sahibi imtiyaza evvelâ balâda muharrer sekiz milyon franktan ibaret bulunan sermayenin faiz ve resülmalinin tesviyesi için otuz sene müddet zarfında üç yüz elli bin franktan ibaret bir taksiti senevî tahsis ve tayin olunmuştur. İşbu taksiti senevî balâda mezkûr takviye amelîyatının icrasına mübaşeret olduğu tarihten itibaren hesap edilecektir.

Saniyen sür'at katarının tertibi için müddeti imtiyaziyenin inkızasına kadar üç yüz elli bin franktan ibaret bir taksiti senevî tahsis ve tayin olunmuştur. İşbu taksiti senevî hattı aslinin Halebe isali tarihinden itibaren lâzım ve mecburiyülife olunacaktır.

İşbu maddede muharrer olan takasiti seneviye hututu atıka için tayin edilen teminata karşılık gösterilen tahsisatı hazıradan tahsisatı mezkûre hakkındaki suveri muayyene veçhile Anadolu Demiryolu şirketine tediye olunacaktır.

Madde 38 — Hükûmeti Seniye'nin talebini müteakip sahibi imtiyaz Konya ve Basra hattından itibaren Diyarıbekir ve harputa müntehi olmak üzere işbu mukavelename ahkâmına tevfikân bir şube inşa ve işletilmesini taahhüt eder.

Madde 39 — Şam Hama ve temdidi hattının işbu mukavelename ile imtiyazı ihсан buyurulan hutut ile ledelhace iltisakı Halepte icra olunacaktır.

• Madde 40 — Sahibi imtiyaz işbu mukavelenamenin otuz beşinci maddesi mucibince Hükûmeti Seniye ile şirkete isabet edecek hasılat hisselerinin tayinine esas olan ve evvel beevvel komiser tarafından tetkik ve tasdik olunmak lâzım gelen hasılat hesabatını beher sene şehri kânunusanide Ticaret ve Nafia Nezaretine ita edecektir.

Hasılatı mezkûreden Hükûmeti Seniyeye isabet edecek hisse tahakkuk eder etmez işbu hisse Bağdad Demiryolu şirketi şahaneî osmaniyesi tarafından tahvilâtın faizile resülmale mahsup akçeler hesabına olarak Düyunu Umumiyeî Osmaniye İdaresine tevdi kılınacaktır ve her sene eylülünün birinci günü taksiti hulûl eden kuponların tediyesi için mukatazi olan meblâğdan fazla zuhur eder ise işbu fazla Düyunu Umumiye İdaresi tarafından nakden Hükûmeti Seniyeye iade kılınacaktır. Bir senelik hesabatın tarihi itasından itibaren mürur edecek iki ay müddet zarfında şirketin matlubu bulunduğu tahakkuk edipte ona derhal tediyesi lâzım gelen mebalîğın canibi Hükûmeti Seniyeden Düyunu Umumiye İdaresine bildirilmesi taahhüd buyurulur.

Madde 41 — Demiryola muktazi alât ve edevatın nakli için Hamidiye ile Kastapol Limanı arasında muvakkat bir demiryol şubesinin tesisine sahibi imtiyazın hak ve salâhiyeti olacaktır. Şurası mukarrerdirki işbu mukavelenamede icrası mukarrer olan ameliyat hitampezir olduktan sonra Hükûmeti Seniye tarafından talep vukubulduğu takdirde sahibi imtiyaz marûlarz muvakkat şubenin demir çubuklarını kaldıracaktır.

Şurası meşrutturki mezkûr şubeye sureti muvakkatede işletildiği müddetçe Hükümeti Seniye canibinden işletme masrafı ve teminat ita olunmayacaktır.

Madde 42 — Mukavelenamenin altıncı maddesi veçhile hututu cedide ve müteferriatının inşaatı için muktazi olup istimlâk edilecek olan arazi ve taş ocaklarının vüsati lüzumu sahihi derecesinde olup ondan ziyade olamayacaktır. İstimlâki arazi muamelesi Nafia Nezaretinin tahtı nezaretinde icra olunacaktır.

Madde 43 — Mukavelenamenin sekizinci maddesinde gösterildiği veçhile her türlü gümrük resminden muaf ve hututu cedide ve müteferriatının inşası için muktazi olan eşya ve levazımat alelûsul hini vürudlarında rüsumat memurları tarafından muayene olunacaktır.

Madde 44 — Mukavelenamenin yirmi dördüncü maddesi mucibince istasyonlarda inşa olunacak depo ve mağazalar yalnız naklolunacak eşyanın muhafazası için istimal olunacak ve işbu depo ve mağazalar sahibi imtiyaz tarafından Nafia Nezaretine takdim olunacak ve Nezareti müşarileyhaca tasdik kılınacak plânlara tevfikân inşa edilecektir.

Madde 45 — Sahibi imtiyaz ciheti askeriyece inşasına lüzum görülen askerî mevkiflerini mecmu masarifi dört milyon frangı tecavüz etmemek üzere kendi masarifine olarak inşa ve tesis edecektir. Mezkûr askerî mevkifleri ve müteferriatının adedi ile mahalleri ve tertibatı sairesi sahibi imtiyaz ile dairei celilei askeriyece-bilmüzakere tayin kılınacaktır.

Madde 46 — Sahibi imtiyaz hattı aslinin işletilmeğe başladığı tarihten itibaren Darülacezeye senevi beş yüz aded osmanlı lirası tediye etmeği taahhüd eder.

İşbu mukavelename iradei seniyei hazreti padişahî üzerine iki nüsha olarak bittanzim Dersaadette imza ve teati kılınmıştır.

İşbu mukavelename ve şartname ile fermanı âli 11 şevval sene 1319 ve 8/21 kânunusani sene 1317/1902 tarihli mukavelename ve şartname ve 8 zilhicce sene 1319 tarihli fermanı âli ile mübadele edilecektir.

Tarihi teati 20 şubat sene 1318 ve 5 mart sene 1903

(İmzalar)
Artür Göviner

(İmza)
Zihni

Kurtzander
Höknen

Haydarpaşaya gidecek yolcuların biletlerine Darülaceze aidatı olarak zammolunan onar para hakkında Nafta Nezaretine takdim kılınan 5 mart sene 1903 tarihli

mektubun tercümesi

Konyadan Bağdad ve Basraya kadar olan demiryolun fi 20 şubat sene 1318 ve fi 5 mart sene 1903 tarihli mukavelenamesinin otuz üçüncü maddesi mucibince Haydarpaşa vapurlarının işletmesi Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi İdaresine geçtiği halde Dersaadetten Haydarpaşaya gidecek yolcular biletlerine Darülaceze aidatı olarak zammolunan on paradan mütehasıl meblâğ işbu zammolunan para ibka edildiği ve sahibi imtiyaz tarafından tahsil olunduğu müddetçe her şehri ruminin gayesinde mezkûr Darülaceze veznesine teslim olunacağını sahibi imtiyaz beyan ve temin eyler.

İmzalar :
Artür Göviner

Kurtzander
Höknen

Bağdad Demiryolunun taksiti senevî ile işletme masrafının tesviyesine muktazi tahsisat hakkında Nafta Nezaretine takdim kılınan 5 mart sene 1903 tarihli

mektubun tercümesi

Konyadan Bağdad ve Basraya kadar bir hat inşası imtiyazına dair fi 20 şubat sene 1318 ve fi 5 mart sene 1903 tarihli mukavelenamenin otuz beşinci maddesinde muharrer taksiti senevî ile işletme masrafının tesviyesine muktazi tahsisatı mahsusanın Hükümeti Seniyenin bütçesindeki varidatı hazıraya dokunulmaksızın tayin olunacağı yani gümrük resminin zammı veya inhisaratı hamsenin mevkii icraya vazı veyahut Düyunu Umumiyenin tevhidî ve saire gibi varidatı cedideden teşkili esasen mukarrer olduğundan Konyadan ileri iki yüz kilometrelik birinci kısım hattın inşası için mukavele mahsusası mucibince varidatı öşriyeden tahsisat iraeî işbu birinci kısma mahsus bir muamele olup aksamı saireye misal olamayacağını ve aksamı sairenin taksiti senevî ile işletme ma-

sarifi berminvali muharrer yine kararı veçhile varidatı cedideden teşkil kılınacağını ve maamafi mukavelenamenin otuz beşinci maddesinde muayyen şerait dairesinde işbu tahsisatı gerek varidatı hazırasından ve gerek zikrolunan varidatı cedideden vermek Hükûmeti Seniyenin yedi ihtiyarında bulunduğunu arz ve beyanla kesbi fahreyleriz.

İmzalar :
Artür Göviner

Kurtzander
Höknen

*Nafia Nezaretine takdim kılınan 5 mart sene 1903 tarihli
mektubun tercümesi*

Konyadan Bağdad ve Basraya kadar bir hat inşası imtiyazına dair 20 şubat sene 1318 ve 5 mart sene 1903 tarihli mukavele zeylen salifüzzikir hat civarına muhacirini ecnebiye celp ve iskân etmiyeceğini sahibi imtiyaz taahhüd ettiğini arz ile kesbi fahreyler.

İmzalar :
Artür Göviner

Kurtzander
Höknen

Şartname

BİRİNCİ FASIL

Levayih ve inşaat ve imalât ve alât ve edevat beyanındadır

Madde 1 — Sahibi imtiyaz masarif ve zarar ve ziyanı kendisine aid olmak üzere mukavelenamede muayyen olan müddetler zarfında demiryolun inşası ve işletilmesi için muktazi olan kâffe imalât ve inşaatı icra etmekliğı taahhüd eder.

Madde 2 — Mukavelenamenin üçüncü maddesi mucibince sahibi imtiyazın Nafia Nezaretine takdim edeceği harita melfufatı atiyeyi muhtevî olacaktır. Şöyleki demiryolun güzergâhını ve mevkiiflerin mahallini ve ihtiraz ve tahmil ve tahliye hatlarının mevkiini mübeyyin beş binde bir mikyasında bir haritai umumiyeye ve işbu haritaya demiryolun hattı mutavassıtından itibaren bir kıta maktai tulânisi ile bazı mahallerin

maktar arzanisi ve meyillerinin cetveli ile en mühim olan imalâtı sınaviyenin maktaları ilâve olunacaktır.

Zikrolunan maktar tulânî tul itibarile beş binde bir ve irtifa itibarile beş yüzde bir mikyasında tanzim olunacak ve demiryolun derecei irtifai dahi deryanın sathı mutavassıtına nisbetle tayin kılınacaktır.

İşbu maktarın altına ufka muvazi üç hat tersim olunup birinci hat üzerinde demiryolun mebdendinden itibaren birer metre olarak mesafeler ve ikinci hat üzerinde iniş ve yokuşların tulile derecei meylânî ve üçüncü hat üzerinde kıtaatı müstakimenin tulü ve hututu münhanîyenin müstakimen imtidadı ve her birinin nısıf kutrunun tulü gösterilecektir. Bundan başka sahibi imtiyaz yüz binde bir mikyasında bir kıt'a haritaf umumiye ile tuller için yüz binde bir ve irtifalar için iki binde bir mikyasında bir kıt'a maktar tulânî takdim edecektir.

Madde 3 — Demiryol imalâtı tek hat olmak üzere icra olunacaktır.

Madde 4 — Demiryolun arzı demir çubukların iç taraflarından itibaren bir metre dört yüz otuz beş milimetreden bir metre dört yüz elli beş milimetreye kadar olacaktır ve yan taraflarının yani demir çubukların dış tarafı ile tesviye kumunun zaviyei ulyası beynindeki mahallerin arzı tek hat için bir metre ve çifte hat için iki metre olacaktır.

Madde 5 — Sahibi imtiyaz imalâtın hüsnühalde muhafazası ve demiryol ile tesviyei türaba lâzım olan toprağın ihracında hasıl olan çukurların tanzif ve tathiri ve suların cereyanı için ıktiza eden hendek ve su yolları ile yan satırlarını inşa eyliyecektir ve tesviye kumu kırk santimetre yüksekliğinde döşenecek ve taban ağaçları demirden olacaktır. Tesviye kumunun altındaki tesviyei türabiyenin sathı alâsinin arzı beş buçuk metre olacaktır. Fakat işbu derecei arz hattın müşkül olan aksamında beş metre on santimetreye tenzil olunabilecektir ve balastın muhafazası zımında tertib olunacak divarcıklar kâgir imalât veya sert kayalar üzerinde yapılan mahallerde dört buçuk metreye dahi tenzil edilebilecektir.

Madde 6 — Hattın aksanı muhtelifi müstakimesini yekdöğereine rabteden kıtaatı münhanîyenin nısıf kutru beş yüz metreden aşağı olmayacaktır ve birbirine muhalif cihetlerde bulunan kıtaatı münhanîye arasında yüz metre tulünde bir hattı müstakim bırakılacağı misillü işbu münhanîler kıtaatı müstakimeye «parabol» yani kat'ı mükâfi kavislerle rabtedilecektir. Bu parabolün bir nısıfı müstakim olan kıt'adan iti-

baren tertib olunacaktır. Rabit parabollerinin mebde ve müntehası arasında kalacak müstakim kıt'alar on metreye tenzil olunabilecek ve ancak inhinanın nısıf kutrunun mümkün mertebe tulü tezyid edilmek kayıtlarına muallâk bulunacaktır.

Madde 7 — Demiryolun iniş ve yokuşları meyillerinin nihayet derecesi metre başına on sekiz milimetre tayin olunmuştur. Birbirini müteakib olan iki yokuş beyninde nısıf kutru bin metreye müsavi amudî inhinalar olacaktır. Nısıf kutru kalil olan hututu münhanıyede vaki iniş ve yokuşlar mümkün mertebe tesviye ve izale olunacaktır. Sahibi imtiyazın işbu madde ile maddei sabıkanın ahkâmı hakkında icrasını faydalı addedeceği tadilâtı yani hasbelmevki müşkülâtı azimeye uğrulanacak aksamda nısıf kuturların üç yüz metreye kadar tenzilini ve iniş ve yokuşların meylinin binde yirmi beş derecesine kadar tezyidini Devleti Aliyeye arz ve teklif etmeğe salâhiyeti olup fakat işbu tadilât Hükûmeti Seniye tarafından kabul olunmadıkça mevkii icraya konulamıyacaktır ve bir de umum hatta tevakkuf zamanları dahil olduğu halde katarların hini hacette bilhesap vasatı saatte yetmiş beş kilometre mesafe katedebilecek sür'atte hareketlerine şu tadilât mâni olmayacaktır.

Madde 8 — İhtiraz ve tevakkuf ve tahmil ve tahliye hatları kifa-yet mikdarı olmak lâzımgelen ve bunlar sahibi imtiyazın teklifi üzerine canibi Hükûmeti Seniye'den tayin olunacaktır fakat şurası mukarrerdir ki mevkifler beyninde olacak mesafei vasatiye takriben yirmi kilometre olacaktır. Hututu ihtiraziyenin tulü dahi ihtiraz hattının tevakkuf işaretli kazıktan itibaren üç yüz metreden noksan olmayacaktır. Maktâi tulânide ileride mevkifler inşası melhuz olan mahallerde münasib tulde ufka muvazi sathlar gösterilecektir.

Madde 9 — Demiryol hattı bir mahalde ahalinin amedi şüddü zımında ibka ve muhafazası lâzımgelen âdi yolları keserek geçecek olur ise arazinin ahvaline göre demiryolun ya altından veya üstünden veya sathı zemin ile müstevi geçidler tesis olunacaktır. Demiryolun bir âdi tarik üzerinden köprü ile geçirilmesi lâzımgeldiği halde inşa olunacak köprü'nün gözünün vüs'atı ahvali mevkiiyeye göre sahibi imtiyazın teklifi üzerine Devletçe tayin olunacak ve yolların ehemmiyetine göre üç metreden on metreye kadar olabilecektir. Kemerli köprülerin yolun sathından itibaren kemerin ortasına kadar irtifai lâakal beş metre ve demirden veya ağaçtan ufki kirişler ile yapılmış köprülerin kirişlerin altından itibaren irtifai lâakal dört metre otuz santimetre ve köp-

rülerin korkuluklarının arasındaki arz tek hat için dört buçuk ve çifte hat için sekiz metre olacaktır. Demiryolun bir âdi yol altından geçmesi iktiza ettiği halde o tarihin altına yapılacak köprüünün korkuluklarının arasındaki arz ahvali mevkiyeye göre tayin olunacak ve tarihin ehemmiyetine göre üç metreden on metreye kadar olabilecektir. Köprülerin ayaklarının arası yani gözü tek hat için lâakal dört buçuk ve çifte hat için sekiz metre genişliğinde olacak ve katarların geçmesi için bırakılacak irtifa demir çubukların sathından itibaren tavana kadar akallı dört metre seksen santimetre olacaktır. Demiryol turuku âdiyenin sathına muvazi olarak geçecek olduğu halde demir çubuklar turuku mezkûre üzerine âdi arabaların mürur ve uburuna hiç bir veçhile mâni olmamak üzere çıkıntı ve çukur olmayarak döşenecektir. Turuku âdiye üzerine yapılacak geçidlerden mürur ve uburun kesreti sabit olmaktan nâsi Hükümetçe lüzum görülecek geçidlerde parmaklık inşa ve bir bekçi ikame edilecektir. Esnayı ameliyatta eskiden mevcut olan yolların mevkilerile maktalarını tahvil veyahud tadil etmek lâzımgelir ise tebdil ve tahvil olunacak kısımların iniş ve yokuşlarının meyli behemehal turuku mevcudenin iniş ve yokuşlarının meyli sabıkının nihayet derecesini tecavüz etmeyecektir. Herhalde hem zemin geçidlere sular hatta doğru cereyan ettiği cihette demiryol ile âdi tarihin arasında lâakal on metre tulünde ve metre başına nihayet iki santimetreyi tecavüz etmemek üzere inişler inşa ve tanzim olunacaktır.

Madde 10 — Sahibi imtiyaz demiryol ameliyatı cereyanına hâlel gelmiş veyahud mecrası tebdil olunmuş olan suları kendi masarifine olarak mecrayı kadimlerine ircaa mecbur olacak ve yolun tesadüf edeceği nehir ve çaylar ve cetveller ve yapılacak köprülerin kavaidi fenne tatbikan medahil ve maharici sahibi imtiyazın teklifi üzerine Nafia Nezaretî tarafından tayin olunacaktır.

Madde 11 — Sahibi imtiyaz icra olunacak ameliyatta dahili memleketten tedarik olunmak üzere alâ cinsten edevat ve levazimat istimal edecek ve inşaat ve edevatın gayet metin ve müstahkem olması için bilcümle kavaidi fenniye tatbiki hareket eyliyecektir. Akar sular umuma mahsus yollar ile hususî tarikler üzerine inşa olunacak küçük ve büyük köprüler ile su yolları kâgir olarak ve demirden veya çelikten tesis edilecek ve kereste yalnız temeller ile köprü döşemeleri ve taban ağaçları için istimal olunacaktır. İttisarı on metreye ve ziyadeye balığ olan bilcümle çelikten köprüler resimlerle beraber Nafia Nezaretine tak-

dim olunacak programa tevfikân hattın kabulünden evvel berveçhi mutad tecrübe edilecektir. Köprülerin hesabı Prusya veya Fransa Nafia Nezaretlerinin son talimatı umumiyesi esasına tevfikân tanzim olunacaktır.

Hattın meyilleri ne derecede olur ise olsun istimal olunacak çelikten mamûl raylar beheri on iki metre tulünde ve metre başına otuz yedi kilogram iki yüz kırk gram sikletinde olacaktır. İşbu rayların her biri çelikten mamûl ve beheri elli sekiz kilogram ve üç yüz gram sikletinde on beş travers üzerine vazolunacak ve işbu raylar ile traverslerin beyinlerine birer levha konulacaktır. İşbu ray ve travers vesaire Prusya Hükûmeti demiryollarında istimal olunan nümunelere mutabık olacaktır. Ebniye ile mevkif ve kulübelerin tertibat ve sureti inşaatı tamamile lüzumu hakikiye ve usul ve adatı memlekte muvafık olacaktır. Mevkiflerin ebniyesi taştan veya tuğladan olacak ve çatıları düz ve döşemeleri taş veya tuğladan veyahut betondan inşa olunabilecektir. Toprak imlâsile tesviye olunan ve türab hafriyle yapılan mahallerin ve tesviyei türabiyeye lâzım olan toprağın ihracında hasıl olan çukurların sathı mallerinin derecei meyelâmı hini inşaatı iktizayı mevkie göre ve sahibi imtiyazın talebi üzerine Nafia Nezareti veya memurları marifetile tayin kılınacaktır.

Madde 12 — Sahibi imtiyaz takdim edeceği haritai umumiyeye ihtiraz ve tevakkuf hatlarla mevkilerini ve demiryolun üzerinde ve altında yapılacak büyük ve küçük köprüler ile su yollarının ve sathı zemin geçidlerinin ve imalâtı sairenin eşkâl ve hey'atını mübeyyin ve meşruh bir cetvel rabtecektir. Mevkifler ile imalâtı sınaiyenin haritaları iki yüzde bir mikyasında tanzim olunacaktır.

Madde 13 — Demiryolun kura ve kasabata ve mevkiflere tesadüf eden aksamında lüzum görüldüğü halde hattın iki cihetine kuru divarlar ve parmaklıklar inşasile arazii mücavireden tefrik olunması lâzım gelecektir.

Madde 14 — İstimlâk olunacak arazinin haritaları iki binde bir mikyasında tanzim olunacaktır.

Madde 15 — Aksami muhtelifemin inşaatı hitam buldukça sahibi imtiyaz masarifi vakıası kendisine aid olmak üzere demiryol aksamının ve müştemilâtının arazisini alâkadar olan arazi sahipleri hazır oldukları halde tahdid ve (kadaastro) usulüne tevfikân haritasını tersim ve

vaz'ı alâim edecek ve bundan başka aksamı muhtelifenin inşaatı hitam buldukça yapılmış köprü ve imalâtı sınaıyei sairenin mufassal ve mesruh defter ve haritasını Hükümet memurlarının tahtı nezaretinde olarak bittanzim bunların ve hini tahdidde tutulacak (proseverbal) lerin birer sureti musaddakasını Nafia Nezaretine takdim eyliyecektir. İşbu tahdidi araziden sonra demiryolun aksamı mütemmimesinden olmak üzere mubayaa edilecek arazi iştira olundukça olveçhile tahdid edilerek mezkûr haritada ve proseverballerde işaret olunacağı gibi marûlbeyan defterin tanziminden sonra yapılacak imalâtı sınaıye dahi Nafia Nezaretindeki deftere kayıt ve ilâve edilecektir.

İKİNCİ FASIL

Hattın hüsnühalde muhafazasile işletilmesi beyanındadır

Madde 16 — Sahibi imtiyaz demiryol ile müteferriatını ve alât ve edevatı sabite ve müteharrikesini daima hüsnühalde ve emniyetbahş olacak bir surette bulundurmağa ve kaza vukuunu icab ettirir bilcümle esbabdan muhafaza etmeğe itina edecektir. Sahibi imtiyaz tarafından işbu taahhüdâtın ifasında teşbhür ve müsamaha vukua getirildiği takdirde keyfiyet usul ve nizamı veçhile ihtar olunacak ve tarihi ihtardan bir mah mürur edip de icabını icra etmediği surette masarifi sahibi imtiyaza aid olmak üzere yolun hüsnühale vaz'ı için canibi Hükümetten idaresine vaz'iyed olunarak tamiratı lâzime icra ve bu uğurda vukubulacak masarif işletme masarifinden ve sahibi imtiyaza aid bazı hasılatı müteferrikadan istifa olunacaktır ve kifayet etmez ise sahibi imtiyaza ikmal ettirilecektir.

Maddel7 — Sahibi imtiyaz hutut ile müstemilâtının her nevi hasılatını mübeyyin mahbemañ bir kıt'a defter tanzim ve Nafia Nezaretine takdim edecektir. Hasılatı gayri sâfiyeyi mübeyyin tanzim olunacak defterde yolcular ile emtianın naklinden münbais hasılatı gayri sâfiye ile beraber demiryolun bilcümle varidat ve hasılatı sairesi dahi gösterilecektir. Nakliyatı askeriyeye aid olup berveçhi peşin tesviye edilmeyen ücuratın başkaca beher ay bir kıt'a cetveli tanzim olunarak ücuratı mezkûre tahsil olunduktan sonra yekûnu hasılatı gayri sâfiye meyanına idhal kılınacaktır.

ÜÇÜNCÜ FASIL

*İmtiyazın feshile yolun tarafı Devletten geri alınması hususlarında
ve inkızaı müddeti imtiyaziyede olunacak
muamelâta dairdir*

Madde 18 -- Sahibi imtiyaz mukavelenamenin yirmi dokuzuncu maddesinde münderiç esbabdan dolayı hukuku imtiyaziyesinden sakıt olduğu halde olvakte kadar icra edilen imalât ve cem ve tedarik olunan edevat ve levazımata ve mübayaa olunan araziye bedel tayin olunarak müzayedeye konulacak ve zuhur edecek taliblerden kimin üzerinde takarrür eder ise onun marifetile hukukundan sakıt olan sahibi imtiyazın taahhüdâtı vakıası ifa edilecektir.

Bilmüzayede takarrür edecek bedelden müzayede masarifi tenzil kılındıktan sonra üst tarafı imtiyazı sakıt olan kısım için ihraç edilmiş olan tahvilâtın faiz ve resülmal taksitlerine karşılık olmak üzere Hükümeti Seniye hesabına Düyunu Umumiye İdaresine tevdi olunacaktır. Birinci müzayededen bir netice hasıl olmadığı halde evvelce takdir olunan bedelden münasib mikdar tenzil olunarak altı ay müddet sonra ikinci defa bir müzayede daha icra edilecek ve bu dahi neticesiz kalır ise müzayedeye mevzu şeyler hukukundan sakıt olan sahibi imtiyaza hiç bir bedel tediye olunmaksızın Devletin malı olacak ve kefalet akçesi henüz iade olunmamış bulunur ise tarafı Devletten zabtolunacaktır.

Madde 19 -- Devleti Aliye mukavelenamenin on dokuzuncu maddesi mucibince hattın imtiyazını geri aldığı halde hattın edevâtı sabite ve vagon ve lokomotif ve toprak arabaları gibi işletme umurunda istimal olunan edevâtı müteharrikesi bilâ bedel Hükümeti Seniyeye terk olunacak ve imtiyaz geri alındığı tarihte mevcut olan ve işletme umurunda istimal olunan mahrukât ve malzeme ve sair eşyayı menkulesinin kâffesini muhamminlerin takdir edecekleri bedel mukabilinde iştirâ edecektir.

Madde 20 -- Her kısmın imtiyaz müddetleri münkaziye oldukça sahibi imtiyaz demiryol mevkifleri ve tahmil ve tenzili eşyaya mahsus mahalleri ve müfettişleri için yapılan kulübe ve haneleri ve tahsildar odalarını ve sabit makineleri ve alelûmum bir sureti mahsusada umuru nakliyyeye mahsus olmayan sair eşyayı gayri menkuleyi hüsnü halde olarak bilâ bedel ve her gûna düyun ve taahhüdattan vareste olmak şartile devlete devir ve teslim edecektir. Makine ve lokomotif ve vagon ve araba

ve alâtı inşaiye ve tamiriye ve mahrukat ve cem edilen malzeme ve her nevi levazımat gibi hattın işletilmesi için lâzım gelen eşyayı menkuleye gelince bunlardan hattın işletilmesi için iktiza eden edevatı sabite ve vagon ve lokomotif ve toprak arabaları gibi edevatı müteharrike bilâ bedel Hükümeti Seniyyeye terk olunacak ve imtiyaz geri alındığı tarihte mevcut olan ve işletme umurunda istimal olunan mahrukat ve sair levazım ve eşyayı menkule muhamminlerin takdir edecekleri bedel mukabilinde mübayaa edilecektir. Şu kadar ki devletin mübayaa edeceği levazımat demiryolun altı ay işletilmesi için muktazi olan mikdarı müteceviz olmayacaktır. Müddeti imtiyaziyenin hitamından beş sene evvel demiryolun hüsnü halde olmadığı indetteftiş devletçe anlaşılır ise sahibi imtiyaza bir müddet tayinile ihtarı keyfiyet edilecek ve bu ihtarın semeresi görülmez ise hükümet derhal demiryolu ve müteferriatını yedi idaresine alarak sahibi imtiyaz hesabına olarak tamiratı lâzımeyle icra ile yolu hüsnü hale vazetmeğe salâhiyeti olacak ve bu uğurda vukubulan masarif işletme masarifinden ve şirkete aid bazı hasılatı müteferrikadan istifa olunacaktır ve kifavet etmez ise sahibi imtiyaza ikmal ettirilecektir.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Yolcu ve emtiadan alınacak ücretler ile şeraiti müteferriatı beyanındadır

Madde 21 — Mukavelenamenin on altıncı maddesi mucibince sahibi imtiyazın istifa etmeğe mezun bulunduğu ücretler nakliye tarifesi berveçhiatî beyan olunur. Atıyüzzikir tarifeler nihayet derece olup bunlar tarafı devletten ruhsatı mahsusa istihsal olunmadıkça tezyid edilemeyecektir. Fakat tarifelerde tayin kılınan nihayet mikdarlar tenzîl olunduktan sonra bir mah evvel ilânatı mahsusa vasıtasile halka ihbar edilmedikçe betekrar nihayet derecelere terfi edilemeyecek ve ancak tarife tenzili halinde üç gün evvel ilân olunacaktır. Tarifelerde muayyen olan ücretin kâffesi kilometre hesabına katedilecek mesafeye göre ahz ve istifa olunur. Mikdarı âkal olarak istifa olunacak ücretler lââkal sekiz kilometre itibarile hesap edilir. Mahalline hadelvürud tediyeye olunacak emtia bedelini sahibi imtiyaz mürselünileyhten istifa etmedikçe bu bedel kendisinden taleb olunamaz. Bu makule emtia bedelâtının tahsili için sahibi imtiyaz tarafından yüzde iki kumüsyon ahz olunacaktır.

Birinci tarife

Yolculara dairdir

Adam başına ve kilometre hesabı üzerine nakliyatın fiatı
yolcu ve mahlût katarlar

Birinci mevki	İkinci mevki	Üçüncü mevki
Para	Para	Para
27	20	13

Birinci ve ikinci mevki arabalarından mürekkep' seyriseri katarile nakledilen yolculardan balâda muharrer tarifeden yüzde otuz ziyade alınacaktır.

Üç yaşına kadar olan çocuklar refakatindeki adamın kucağında götürülmek şartile meccanen nakledilir. Üç yaşından yedi yaşına kadar olan çocuklar için mıfıs ücret alınır ve beherine bir kişilik mahal tahsis olunur. Şu kadarki bir bölmede iki çocuk bulunduğu halde ikisi bir yolcuya mahsus olan mevkiden ziyade yer tutmayacaktır.

İkinci Tarife

Yolcuların eşyayı zatiyelerine dairdir

Her yolcunun bilet başına meccanen otuz kilogram yük nakletmeğe hakkı vardır. Nısıf ücret verecek çocuklar yalnız yirmi kilogram yük için ücret itasından muaf olacaklardır. Fazla eşya için kesri gayri münkasem olmak üzere beher on kilogram için kilometre başına bir parâ ücreti nakliye ahz ve istifa olunur. Çok yer tutan eşya ile otuz öşrü zirâ mik'ab hacminde olduğu halde vezni yedi kilogramdan aşağı olan eşya için mevzu tarifedeki ücretin iki misli ücret alınır.

Masarifi müteferria

Eşyayı zatiyenin fazlası olsun olmasın tarife ücretinden maada berveçhiati ücurat ahz ve istifa kılınacaktır. Şöyleki: Verilecek beher eşya pusulası için muayyen olarak yirmi para kaydiye resmi ve katarın vürüdündan sonra kaldırılmayan eşyanın beher dengi için yevmi beşer para mağaza resmi tediye olunacak ve kumpanyanın ısrarı ve mürsil veya mürselünileyhin talebi üzerine tekrar vezn edilecek eşyadan kumpanya iddiasında haklı çıktığı halde kesri gayri münkasem olmak üzere beher yüz kilogram için yirmi para mizan resmi alınacaktır.

Üçüncü Tarife

Köpeklere dairdir

Gerek yolcu katarları ve gerek muhtelif katarlar ile gönderilen köpeklerin beherinden kilometre başına dört para ücret alınır.

Masarifi müteferria

Tarife ücretinden maada her köpekten muayyen kaydiye resmi olarak yirmi para ve köpeğin vusulünde sahibi zuhur etmediği takdirde hasar ve zararı icab edene aid olmak üzere sahibi imtiyaz hıfzetmiş olur ise yevmi beş kuruş ahz olunur.

Dördüncü Tarife

Seyriseri ile gönderilecek eşyaya dairdir

Kesri gayri münkasem olmak üzere on kilogramın kilometre başına ücreti nakliyesi bir paradır. Otuz desimetre yani öşrü zirai mik'ab hacminde bulunduğu halde vezni yedi kilogramdan aşağı olan eşya için mevzu tarifedeki ücretin iki misli ücret alınır.

Masarifi müteferria

Tarife ücretinden maada irsalâtın her defası için muayyen kaydiye resmi olarak yirmi para ve kesri gayri münkasem olmak üzere beher on kilogram için tahmiliye ve ihraciye resmi olarak dört para ve seyriseri ile gönderilen eşya her ne esbaba mebni olur ise olsun mürselünileyhe ihbarı keyfiyet zımında irsal olunan mektubun postaya verildiğinden itibaren mürselünileyh eşyanın mevridi olan mahalde sakin ise yirmi dört saat değil ise otuz altı saat zarfında kaldırmadığı takdirde kesri gayri münkasem olmak üzere beher elli kilogram için mağaza resmi olarak yevmiye on para ve mürsil veya mürselünileyhin talebi üzerine eşya be-tekrrar tartıldığı ve bunların iddiaları haklı çıkmadığı halde kesri gayri münkasem olmak üzere beher yüz kilogram için yirmi para ücret alınır.

Beşinci Tarife

*Seyriseri ile gönderilecek paket ve denklere ve münferiden
vezni yirmi beş kilogramdan aşağı olan ufak
tefek eşyaya dairdir*

Bir dengin kaydiye ve tahmiliye ve ihraciye resmi dahil olduğu halde otuz kilometreye kadar olan mesafe için üç kuruş ve ondan ziyade mesafenin beher on beş kilometresi için yirmi para ücret alınır.

Masarifi müteferria

Bu ücretten maada ihbarı keyfiyet zımında mürselünileyhe gönderilen mektubun postaya tesliminden itibaren mürselünileyh mevrid eşya olan mahalde ise yirmi dört değil ise otuz altı saat zarfında her ne esbaba mehni olur ise olsun kaldırılmıyan denklenden mevzu olduğu mağaza resmi olarak yevmiye on para ve mürsil veya mürselünileyhin talebi üzerine betekrar tartılacak her denkten mürsil veya mürselünileyhin iddiası vahi çıktığı takdirde mizan resmi olarak yirmi para ücret alınır.

Altıncı Tarife

Nukud ve esham ve zikıymet eşyaya dairdir

Sebike veya meskük veya mamul veyahut lavha olarak gönderilecek altın ve gümüş ile cıva ve beyaz altın ve mücevherat ve sair zikıymet eşya her halde seyriseri ile nakledilmek şartile kabul olunacaktır. Bunlardan ahz ve istifa olunacak ücreti nakliye vezni hakikisi lâaka! yirmi beş kilogram itibar olunmak şartile seyriseria mahsus adi tarifedeki ücreti nakliyenin iki misli olacaktır.

Sahibi imtiyaz bu makule eşyanın naklini sigorta etmeğe mecbur değildir. Sahibi imtiyaz tarafından sigorta ettirilmıyen nakliyat için ona terettüb edecek mesuliyetin derecesi seyriseri ile nakledilen emtianın şeraiti nakliyesine dair olan ahkâmı ile tayin ve tahdid kılınmıştır.

Yedinci Tarife

Araba ve edevatı müteharrikeye dairdir

Kilometre başına ücreti nakliye:

Seyri âdi Para	Seyri seri Para	
47	94	İki veyahut dört tekerlekli ve dahili bir peykeli arabalardan
67	134	Dört tekerlekli ve dahili iki peykeli arabalardan

Masarifi müteferria

Tarife ücretinden maada irsalâtın her defası için kaydiye resmi olarak yirmi para ve arabadan tahmiliye ve ihraciye resmi olarak on kuruş ve her araba için mevzu mağaza ücreti olarak yevmiye beş kuruş ücret alınır. Mağaza ücreti yalnız vürudundan kırk sekiz saat sonra kaldırılmıyan arabalardan istifa kılınır. Tarife ücretinden maada arabalar derununda bulunan eşyanın sikleti elli kilogramı tecavüz eylediği halde elli kilogramın fazlasından seyri âdi ile naklolunan ikinci sınıf eşya tarifesi mucibince kesri gayri münkasem olarak beher elli kilogram hesabına ücret alınacaktır.

Sekizinci Tarife

Hayvanata dairdir

Kilometre başına ücreti nakliye :

Seyri âdi Para	Seyri seri Para	
27	54	Öküç ve inek ve boğa ve manda ve deve ve beygir ve koşum hayvanatından
9	18	Dana ve merkeb ve domuzdan
4	8	Erkek ve dişi koyun ve keçiden

Masarifi müteferria

Evvelâ, tarife ücretinden maada irsalâtın her defası için muayyen kaydiye resmi olarak yirmi para alınır. Saniyen birinci sınıftan beher re's için hamaliye olarak yüz para ve ikinci sınıftan beher re's için

kırk para salisen katarların vusulünden yirmi dört saat sonra alınmıyan hayvanatın zarar ve hasarı aştahabına aid olmak ve yem masarifi dahil olmamak üzere bir mahalli mahsusta hıfzolunmak ücretine mukabil beherinden mağaza resmi olarak yevmiye beş kuruş almır.

Dokuzuncu Tarife

Seyri âdi ile gönderilecek eşyaya dairdir

Bir kilometre mesafede tonilâto başına alınacak ücret :

Birinci sınıf

Esliha, doğrama, boya ağacı vesair zikıymet ağaç, mum, müskirat, bakır, pamuk, kahve, balık, tutkal, araba edevatı, sahtiyan, edviye ve müstemlekâtı ecnebiyeden gelen kahve ve şeker ve çikolata ve emsali, kuş tüyü, akmişe, baharat, mamûl demir, çini, meyva, mamûl dökme demir, mamûl ve gayri mamûl madeniyatı saire, ankidi, ayna, çeliğe müteallik eşya, ruganı zeyt ve envaı otlar, muzıka alâtı, mefruşat, sahaflığa müteallik şeyler, mamûl kurşun ve demir kalem, porselen, nebatat ve enva'ı kürk, içyağı, ipek mamulâtı, şeker, şeffaf ispermeçet, sirke, şarap, kadeh ve cam, yün mamulâtı, kütüb, çay, duhan, haşhaş tohumu ve boya tohumu ve susam ve anason vesaire.

Para

35

İkinci sınıf

Karataş, kereste, zift, kok kömürü, odun kömürü, kenevir, ham dökme demir, yaprak ve çubuk demir, keten, maden toprağı, kalas tahtası, gayri mamûl mermer taş, sırık, tahta, yonma taş, tuzlu balık, külçe kurşun, tuzlu et, kuru sebze.

Para

27

Üçüncü sınıf

Kil toprağı, tuğla, kiremit, saman, kepek, yakacak odun, çakıltaşı, pirinç, zehair, kireç, maden kömürü, kül, dakik, gübre, duvar taşı, lüleci toprağı, alçı, kireç, ve alçı taşı ve kaldırım taşı ve levazımı saire ve tuz ve kum ve taze sebze.

Para

22

Vezni elli kilogramdan dun olan eşya tam elli kilogram hesap ve itibar olunur. ve ondan ziyade küsurat daima elli kiloğrama iblâğ edilir. Ücreti naklâyenin akal derecesi sekiz kilometre üzerine bilhesap istifa kılınır. Maamafi tulî vagonlar bile dokuz yüz kilometreden dun olmyan mesafeler üzerinde nakledilecek hububattan tonilâto başına beher kilometre için altı paradan fazla ücret istifa olunamıyacaktır.

Masarifi müteferria

Tarife ücretinden maada irsalâtın her defası için muayyen kaydiye resmi olarak yirmi para tahmil ve ihraç sahibi imtiyaz tarafından icra edilir ise tonilâto başına dokuz kuruş yani kesri gayri münkasem olmak üzere beher elli kilogram için on sekiz para alınır.

Mürselünileyhe ihbarı keyfiyet zımında gönderilen mektubun postaya tesliminden kırk sekiz saat zarfında kaldırılmıyan eşyadan mevzu olduğu mağaza resmi olarak kesri gayri münkasem olmak üzere beher elli kilogram için yevmiye on para ve mürsil veya mürselünileyhin talebi üzerine betekrar tartılan ve mikdarı evveli doğru çıkan eşyadan mizan resmi olarak kesri gayri münkasem olmak üzere beher yüz kilogram için yirmi para ücret istifa olunur.

Mülâhazat

İşbu tarifede beyan olunan ücret üç bin kilogramdan ziyade ağırlığı olan yekpare ecsam hakkında cari değildir. Üç binden beş bin kiloğrama kadar olan yekpare ecsama ücreti mukarrerinin bir nısfı daha ilâve olunur. Beş bin kilogramdan ziyade olan veyahut alât ve edevatı mahsusa istimalini icab eden yekpare ecsamın nakline kumpanya icbar olunmıyacaktır. Kumpanya bu makule eşyanın naklini ve mürsilin ikametgâhından alıp mürselünileyhin ikametgâhına teslim etmeği deruhde eylediği takdirde fiat ve şeraiti nakliyesi ve ikametgâhından teslim ve tesellüm ücreti rızayı tarafeyn ile tayin olunur.

Onuncu Tarife

Sigorta ücretine dairdir

Sigorta ücreti mahsusan sigortaya vazolunan eşyadan ücuratı atıye istifa kılınır.

Kuruş	Para
-------	------

1	20	Beş yüz kuruş kıymetinde olup seyri adi ile gönderilen emtiadan
1		Beş yüz kuruş kıymetinde olup seyriseri ile gönderilen emtiadan
2		Bin kuruş kıymetinde yolcu eşyasile araba ve hayvanat ve saireden

On birinci Tarife

Mahsus katarlara dairdir

Kilometre başına alınacak ücret:

Kuruş	Para
-------	------

15		Lokomotif ile emniyet vagonundan
10		Salon arabalarının beherinden
5		Yolcu arabalarının beherinden
2	20	Adi vagonların beherinden
2	20	Vagonda ikiden ziyade dingil olduğu halde beher fazla dingil için
460		Katar cetveli mahsusunda muayyen olan müddetten ziyade bekler ise her yarım saat için
35		Bir katarı mahsus için kilometre başına ücretin akal derecesi
700		Bir katarı mahsus için ücretin akal derecesi

Beşinci fasılda meşrut olan tenzilâtın işbu mahsus katarlara dair olan tarifeye şümülü olmayacaktır. Eğer mahsus trenle giden yolcu ve hayvanat ve yolcu eşyasından alınacak ücret adi trenler tarifelerinde gösterilen ücretin miktarından ziyadeye baliğ olmaz ise sahibi imtiyaz adi katarlara mahsus olan tarife mucibince istifayı ücret edebilir. Bir katarı mahsusun terübi taleb olunduğu takdirde keyfiyet lâakal yirmi dört saat evvel sahibi imtiyaza ihbar olunacaktır.

Madde 22 — Balâdaki tarifeler ile bundan böyle tanzim olunacak ücret nakliye tarifelerinde para kuruşun kırkta bir cüzü ve kuruş dahi osmanlı lirasının yüzde bir cüzü itibar olunacaktır. Ancak sahibi imtiyaz memaliki mahrusai şahanede tedavül eden sair meskûkâtı mirî fiatile ahz ve istifa etmeğe mecbur bulunacaktır.

Madde 23 — Balâdaki maddelerde zikr ve beyan olunmıyan hububat ve emtia ve eşya ve hayvanattan her biri tarifede münderiç olan envai eşya ve hayvanatın hangisine en ziyade şebih ise onun gibi ücreti nakliye alacaktır.

Madde 24 — Tarifeler gerek umumî olsun ve gerek hususî olsun ve gerek nisbet kaidesine tevfikân tanzim edilsin ve gerek mümkünütagyir bulunsun mezkûr tarifelerde münderiç şerait bilûmum yolen ve mürsiller hakkında cari olacaktır. Bundan başka tarifeler mevkii icraya konulmazdan evvel Hükûmeti Seniyenin nazarı tasvîbine arz ve takdim olunacaktır. Bir lüzumu acil takdirinde mezkûr tarifeler Hükûmeti Seniyenin tasdikinden evvel devlet komiserine tebliğ birle mevkii icraya vazolunabilecektir.

Madde 25 — Bir veya bir kaç mürsilin tasdik olunan tarifedeki ücretattan dun ücretle emtia nakledebilmesi için sahibi imtiyazın onlar ile sureti mahsusada akdi mukavele 'etmesi kat'iyen memnudur. Ancak bu memnuiyetin Hükûmeti Seniye ile akdolunacak mukavelâta şümulü olmayacaktır. Hükûmatı mahalliye canibinden verilecek ilmühaberleri hâmil olan fukara ve muhtacin mer'i olan tarifede muharrer ücretin nisfı hesabı naklolunacaktır.

BEŞİNCİ FASIL

Hususatı mütenevvia ve muhtelifeye dairdir

Madde 26 — Devleti Aliye esnayı muharebede ve evkatı sairede gerek münferiden ve gerek müçtemian iktıza eden mahallere demiryol ile asakiri berriye ve bahriye ve muavene ve jandarma ve polis ve zaptiye ile zatlarına mahsus ahmal ve eskallerini ve hayvanlarını ve her nevi mühimmat ve edevatı harbiye ve erzak ve sair levazımı askeriye sevk ve irsal etmek istediği halde sahibi imtiyaz ümerayı askeriye tarafından tahriren vukubulacak taleb üzerine vagon ve lâbüd ve muktazi olan sair kâffei edevat ve vesaiti nakliyesini sevkıyat ve nakliyatı askeriye hasr ve tahsis olunmak üzere Devletin emrine müheyya tutacak ve ledelhace Hükûmeti Seniye demiryolu kâffei vesaiti nakliye ve edevatı sairesile beraber yedi idaresine almak ve demiryollar memurlarını istihdam etmek salâhiyetini haiz olacaktır ve hali hazar ve seferde gerek sahibi imtiyaz marifetile vukubulan ve gerek demiryolun Devletin yedi idaresinde bulunduğu esnada icra edilen kâffei sevkıyat ve nakliyatı askeriye için tarifede muayyen ücretin sülüsü verilecektir. Ancak zahitan ile ne-

Tezat için tarifede muayyen ücretin rub'u tediye edilecektir ve Hükûmeti Seniye sevk ve irsal edeceği mühimmat ve eşyayı sairinin yolcu katarlarile muhteliten gönderilmesini talep eylediği halde dahi ücreti muayyeninin sülüsü ve zabitan ile asakiri şahane neferatı için tarifede muayyen ücretin rub'u tediye edilecektir. Şurası mukarrerdir ki nakliyatı askeriyede asakiri şahanenin buldukları vagonda beraberlerinde götürecekleri eşyadan maada nefer başına meccanen otuz kilogram sıkletinde eşya nakline hak ve salâhiyetleri olacaktır.

Eşyayı mezkûre berveçhiatî mevaddan ibarettir: Tüfenk, palaska, çanta, ekmeğ torbası, matara, melbusat, ayakkabı, mutbak takımı, seygar hastahane edevatı, silâhçı ve nalband edevatı, edevatı baytariye ve alâti cerrahiye ve edviye, çadır, kürek, kazma, balta, musiki alâti ve demiryol ile esnayı seferlerinde asakiri şahaneye muktazi erzak, fakat sahibi imtiyaz Devletçe talep vukuunda memaliki ecnebiyede cari olağelen ka-vaide göre nakliyat ve sevkıyatı askeriyeye dair babı seraskeri ile başkaca mukavele akdetmeğe meoburdur.

Madde 27 — Mahpusin ve mahkûmin ile muhafazasına memur olanlar tarifelerdeki ücretin sülüsü ile naklolunacaktır. Bunun için vukubulacak talebe göre adi katarlarda ikinci ve üçüncü sınıf vagonlardan icab eden mikdar bölmeler sahibi imtiyaz tarafından irae ve tahsis edilecektir.

Madde 28 — Tarafı devletten demiryolun inşasile işletilmesi umurunun muayene ve teftiği için tayin olunan memurlar ile telgraf ve gümrük memurları bir mahalle azimetlerinde demiryol arabalarile meccanen gidip geleceklerdir. Hükûmeti Seniyenin telgraf hututuna muktazi telgraf alâti tarifede muayyen ücurattan yüzde yirmi tenzilât ile nakledileceklerdir.

Madde 29 — Devleti Aliyenin kurşun ile kapanmış posta çantalarını ve bunları götürüp getirecek memurlarını adi yolcu arabalarile meccanen nakletmeğe ve bu babda tarafı devletten vukubulacak talep üzerine mecmuu bir vagondan ziyade olmamak şartile yolcu araba katarlarının ikinci sınıf arabalarından bir veya müteaddid bölmeleri tahsis eylemeğe sahibi imtiyaz meobur olacaktır. Devleti Aliye Posta Nezareti posta nakliyatına mahsus vagon imal ile şirkete teslim eylediği halde şirket işbu vagonu meccanen rapt ile nakle meobur olacaktır. Sahibi imtiyaz canibi Hükûmeti Seniyeden bir müsaadei mahsusa istihsal etmedikçe hiç bir ecnebi postasının nakliyatını kabul edemeyecektir.

Madde 30 — Sahibi imtiyaz hattın beher başından yevmiye lâakal birer katarın sevkine mecburdur. Mezkûr katardan maada şirket Haydarpaşa ile Halep arasında her iki cihetten doğrudan doğruya amedüşüd etmek üzere haftada lâakal bir doğru sür'at katarı tertip edecektir. Lâakal her iki haftada bir defa dahi mezkûr doğru katar sür'at katarı Basra körfezine ve işbu körfezden Haydarpaşaya kadar gidecektir. Vasati sür'ati işbu mukavele mucibince inşa olunacak hutut üzerinde hattı aslinin umumunun küşadı tarihinden itibaren ilk beş sene zarfında tevakkuf zamanları dahil olmak şartile saatte kırk beş kilometreden dun olmayacaktır. Mezkûr beş senenin hitamından sonra marüzzikir doğru sür'at katarının sür'ati vasatise keza'lik tevakkuf zamanları dahil olduğu halde saatte altmış kilometreden dun olmayacaktır. Bundan başka mü-nakalâtça lüzum görüldüğü takdirde şirket Haydarpaşa ile Basra körfezi beyninde her iki cihetten amedüşüd etmek üzere doğrudan doğruya katarlar tertib edecektir. Mezkûr katarlar birinci ve ikinci mevki arabalarından mürekkep olacak ve derecei sür'ati tevakkuf zamanları dahil olduğu halde lâakal saatte kırk kilometreden dun olmayacaktır.

İşbu şartname iradei seniyei hazreti padişahî üzerine iki nüsha olarak bittanzim Dersaadette imza ve teati kılınmıştır.

(İmzalar)	(İmza
Artür Göviner	Zihni
<i>Kurtzander</i>	
<i>Höknen</i>	

Tarihi teati: 20 şubat sene 1318 ve 5 mart sene 1903

No: 231 — Yüzde dört faizli Bağdad Demiryolu birinci tertib İstikraz Mukavelenamesi

6 zilhicce 1320, 20 şubat 1318

Şerefsadır olan 3 zilhicce sene 1320 tarihli iradei seniyei cenabı padişahî hükmü celiline tevfikân bir taraftan Hükümeti Seniye namına hareket eden Maliye Nazırı Devletlü Reşad Paşa Hazretleri ve diğer taraftan derdesti teşekkül olan Bağdad Demiryolu şirketi Şahaneî Osmaniyesine kefaleten şirketi mezkûre nam ve hesabına hareket eyliyen Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi ve işbu mukavelenamenin Doyçe

Banka aid mevaddı hakkında bankı mezkûra vekâleten hareket eden Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi Meclisi İdare Reisi Mösyö Artür Göviner ve Müdürü Umumisi Mösyö Kurtzander ve Muavini Mösyö Edvar Höknen ve keza işbu mukavelenamenin Düyunu Umumiye İdaresine aid mevaddı hakkında müdahale eyliyen idarei mezkûre Meclisi Reisi Mösyö Kumandan Leon Berje beyninde mevaddı âtiye bilmukavele karargir olmuştur.

Hükûmeti Seniye ile Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi beyninde münakid 20 şubat sene 1308 ve 5 mart sene 1903 tarihli mukavelenamenin otuz beşinci maddesi mucibince Konya, Bağdad, Basra Körfezi demiryolunun Konyadan bedeyliyen iki yüz kilometrelik ilk kısmı için senevi kilometre başına ita olunan on bir bin franklık teminata mukabil faiz ve resülmali senevisi olmak üzere bir istikraz akid ve ıcrası Hükûmeti Seniyece tahtı karara alınmakla istikrazı mezkûrun şerâiti mevaddı âtiyeye tevfikân takarrür etmiştir.

Düyunu Umumiye İdaresi Hükûmeti Seniye canibinden işbu istikraz tahsis olunan aşarın tahsil ve oibayetine memur olmakla o sıfatla mukavelei hazıraya müdahale etmektedir. Doyçe Bank işbu istikrazın mürettebatına memur olup kefalet etmekte olduğu heyeti maliyeye vekâleten müdahale etmektedir. Bu halde mevaddı âtiye karargir olmuştur.

Madde 1 — Hükûmeti Seniye 54,000,000 frank veyahut 44,064,000 mark veya 2,160,000 lira sterlin veyahut 25,920,000 Felemenk florini veya 2,376,000 lirayı Osmanî resülmali itibarisi olmak üzere merbut nümune mucibince beheri 500 frank yahut 408 mark veya 20 lira sterlin veya 240 Felemenk florini veya 22 lirayı Osmanî kıymeti itibarisinde hâmilin olarak 108,000 küt'a tahvil ihraç edecektir. (altıncı maddeye müracaat oluna) istikrazı mezkûr «yüzde dört faizli Bağdad Demiryolu Birinci kısmı İstikrazı Osmanisi» unvanını haiz olacaktır.

Madde 2 — İşbu istikraz tahvilâtının senevi yüzde dörtten faizi bulunacak ve işbu faizin bedeli hâmillerin intihabına göre frank veya mark ve lira sterlin veya Felemenk florini veya lirayı Osmanî olarak altı aydan altı aya yani her senenin ibtidayı mart ve ibtidayı eylülü efrenç tarihlerinde Dersaadette ve Pariste ve Berlinde ve Frankfurtta ve Londrada ve Amsterdanda ve Doyçe Bank tarafından hini hacette tayin olunacak Avrupanın diğer şehirlerinde tediye olunacaktır.

Mezkûr tahvillere merbut olan birinci kuponun vadesi ibtidayı temmuzu efrenç sene 1903 tarihinde duhul edecek ve 1903 senesinin ilk

altı aylık faizi havi olacaktır. Şurası mukarrerdir ki ibtidayı kânunusani sene 1903 tarihinden itibaren istikrazın neşri tarihine kadar senevi yüzde dört hesabı ile işliyecek faizle mezkûr kupona mahsuben tediye edilecek meblâğdan tenzil olunacaktır. İşbu istikraz tahvilâtının bedeli Düyunu Umumiye İdaresi tarafından başbaştan dün bir fiatla mubayaa suretile ve işbu mubayaa başbaştan dün bir fiatla icra olunmadığı takdirde senebesene kur'a keşidesile tediye olunmak ve 54,000,000 frank yahut 44,064,000 mark veya 2,160,000 lira sterlin veya 25,920,000 Felemenk florini veya 2,376,000 lirayı Osmanilik mikdarı itibarî üzerine hesap edilmek üzere senevi yüzde 0.087,538 resülmale mahsub akça tahsisile başbaşa olarak 2 kânunusani efrenci sene 1903 tarihinden itibaren doksan sekiz senede frank veyahut mark veya lira sterlin veya Felemenk florini veya lirayı Osmanî olarak tediye edilecektir. Kur'alar her sene efrenci 2 kânunusani kuponunun duhul vadesinden iki mah evvelce keşide olunacak ve kur'ası çıkan tahvilâtın bedeli bu kuponun bedelile beraber bir zamanda ifa edilecektir. Birinci kura ibtidayı temmuzu efrenci sene 1904 tarihinde çekilecektir. Kurallar ile mubayaa Dersaadette Düyunu Umumiye Osmanîye Dairesinde ve idarei mezkûre marifetile keşide olunacak ve her kuranın neticei hasılası idarei mezkûre canibinden nihayet kuralların yevmi keşidesinin ferdası günü taahhüdlü mektupla Doyçe Banka tebliğ edilecek ve anın vasıtasile işbu istikrazın tediye mürettebatına aid sair bilcümle ilânât misillü masarifi Hükûmeti Seniyeeye aid olmak üzere Dersaadette iki ve Berlinde iki ve Frankfurta bir ve Pariste iki ve Londrada dahi bir gazeteye derç ve ilân ettirilecektir.

Madde 3 — İşbu istikraz Hükûmeti Seniye canibinden Anadolu Osmanlı Demiryol Şirketine ita edilmiş ve 20 şubat sene 1318 ve 5 mart sene 1903 tarihli mukavelename mucibince imtiyazı şirketi mezkûreye ihsan buyurulmuş olan Konya - Bağdad - Basra Körfezi demiryolunun Konyadan bed'eyliyen iki yüz kilometrelik birinci kısmı için Hükûmeti Seniye canibinden ita olunan kilometre teminatının tediyesine tahsis olunmak üzere derdesti teşekkül olan Bağdad Demiryolu Şirketi Şahaneî Osmanîyesi hesabına olarak istikrazı mezkûr marüzzikir Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketince kabul olunmuştur.

Madde 4 — Tahvilâtın tabı ve imali masarifatı Hükûmeti Seniyeeye aid olacaktır. Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi bir kaç tahvili bir tahvilde cem ve tevhid edebilmek hakkını haiz bulunacaktır ve şu halde tertibini murad eylediği envain defterini tahvilâtın imalinden evvelce Hükûmeti Seniyeeye arzetmesi lâzımgelsecektir. Tahvilâtı kat'iyenin nü-

munesi Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi tarafından Dersaadette Maliye Nezareti Celilesine takdim olunduğu tarihten itibaren on beş gün zarfında Hükûmeti Seniyece tasvib buyurulacak ve şu müddet zarfında bir cevap alınmadığı halde takdim olunan nümuneye Hükûmeti Seniyece tasvib buyurulmuş nazarıle bakılacaktır.

Madde 5 — Hükûmeti Seniye işbu istikrazın Avrupa piyasalarında emisyone muamelesinin tesrii maksadile istikrazı mezkûrun miktârı mecmuu için emisyone muamelesile mükellef bankalar tarafından senedatı muvakkate tanzim ve ihraç edilmesi zmnında Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketine mezuniyet ita eder.

Zikrolunan senedatı muvakkatenin evvelce Hükûmeti Seniyenin nazarı tasvibi âlisine arz olunması iktiza etmiyecektir.

Madde 6 — Tahvilâtı kat'iyeye Maliye Nazırının matbu imzası vazolunacak ve müfettiş sıfatile mezuniyeti lâzimeyi haiz olarak canîbi Hükûmeti Seniyeden tayin buyurulacak bir vekil tarafından dahi hattı destile imza edilecektir. Bundan başka Düyunu Umumiyei Osmaniye İdare Meclisi Reisile derdesti teşekkül olan Bağdad Demiryolu Şirketi Şahanei Osmaniyesi Meclisi İdare Reisinin imzalarını dahi haiz olacaktır.

Tahvilâtı kat'iyenin metni fransızca ve türkçe ve almanca ve ingilizce olacaktır. Birden 5400 numaraya kadar murakkam beheri 10,000 frank veya 8160 mark veya 400 lira sterlin veya 4800 Felemenk florini yahut 440 lirayı Osmanilik 5400 tertibe münkasem bulunacaktır. Her tertib kıtaatı âtiyeye münkasem bulunacaktır. Şöyleki beşer yüz frank kıt'asında olduğu halde bir numaradan 20 numaraya kadar 2500 frank kıt'asında olduğu halde bir numaradan 4 numaraya kadar 5000 frank kıt'asında olduğu halde bir numaradan iki numaraya kadar tahvilâtı kat'iyeye Hükûmetin bilcümle sandıklarınca teminat veya kefalet akçesi makamında kabul olunacaktır.

Madde 7 — Vadesi hulûl edip bedeli tesviye olunan kuponlarla kurası isabet edip keza bedeli tesviye kılınan tahvilât Doyçe Bank marifetile zımbalanıp ibtal olunduktan sonra Düyunu Umumiye İdaresine ita olunacak ve idarei mezkûre canîbinden dahi Hükûmeti Seniyeye teslim kılınacaktır.

Kura isabet eden tahvilâtın hini tediyesinde vadesi henüz duhul etmemiş olan kuponlarının cümlesi tahvile merbut bulunacak ve nok-

olan kuponların bedelâtı kurası çıkmış tahvilin hâmiline tediye edilecek meblâğdan tenzil edilecektir.

Madde 8 — Duhul vadelerinden itibaren beş sene müruruna kadar bedelâtı istifa olunmak üzere getirilmeyen kuponlarla kura isabet edipte vacibülifa olduğu günden itibaren on beş sene zarfında bedelâtı alınmak üzere ibraz olunmayan tahviller Hazinei Celile menfaatine olarak müruru zamanla kâffeî hukuktan sakıt olacaktır.

Madde 9 — Mikdarı senevisi 2.207.270 frank 52 santime baliğ olan faiz ve resülmal akçesinin ve işbu istikraza aid kumüsyona ve akçe farkı ve ilânat vesair masarifatin sureti muntazamada temini tediyesi zımında Hükümeti Seniye tahvilâtı mezkûrenin resülmali itibarisinin tamamii tesviyesine kadar istikraz tahvilâtı hâmillerinin hesabına olarak sıfatı malûmeyi haiz Anadolu Osmanlı Demiryol Şirketine bir sureti münhasıra ve lâyetegayyerede olmak üzere Konya Vilâyeti aşarından haddi asgar ve mikdarı muayyen olarak otuz altı bin lira ve Haleb ve Urfa Sancakları aşarından dahi keza haddi asgar ve mikdarı muayyen olarak yetmiş bin lira ki ceman yüz altı bin lira tahsis edip meblâğ mezburun tahsili Düyunu Umumiye İdaresine ihale edilmiştir. Tahsisatı mezburu muahharen vukubulacak tahsisattan mukaddem ve mümtaz bulunacaktır. Konya Vilâyetinden tahsis edilen senevî otuz altı bin lira ile Haleb ve Urfa Sancaklarından muhassas senevî yetmiş bin lira bundan evvelce akdedilmiş olan mukavelât mucibince mahali saireye tahsis edilmiş olan senevî 138,000 ve 23,500 liradan sonra tesviye olunacaktır.

Mezkûr Konya Vilâyeti ile Haleb ve Urfa Sancaklarının aşarı tahsilâtı salifüzzikir mekadire baliğ olmadığı takdirde noksan olan mikdarı diğer sancakların aşarı varidatından ikmal edilecektir. Salifüzzikir Konya Vilâyeti ve Haleb ile Urfa Sancakları veyahud ademi kifayeti halinde ilâve edilecek sancaklar aşarının hâni müzayedesinde Düyunu Umumiye İdaresi canibinden her vilâyet ve sancakta bir vekil hazır bulunacak ve işbu memurlar müzayedenin hîlcümle muamelâtına cidden müdahale edip aşarı muhavvele bedelâtı için uhdelerinde takarrür eden mültezimlerden alınacak deyn senedatından yüz altı bin Osmanlı liralığı salifüzzikir Konya Vilâyeti ve Haleb ile Urfa Sancakları dahilinde bulunan Düyunu Umumiyei Osmaniye sandıkları emrine tediye olunmak üzere terkim ve tanzim edilecektir. Aşarın müzayedesini aşar nizamının ahkâmına harfiyen muvafık surette icra edilecektir. Ancak kaavanini mevzua mucibince mültezim bulmak büsbütün muhal olup da

aşarın aynen tahsili lâzımgeldiği halde Hükümet işbu hasılatın mecmuunu çifte anahtarlı mağazalara idhal eylemeği taahhüd buyurur. İşbu anahtarlardan biri Düyunu Umumiyei Osmaniye memurlarına teslim olunacaktır. Hasılatı mezbure nizamata mevzua mucibince Düyunu Umumiyei Osmaniye memurlarının inzımanı muavenetile hükümeti mahalliye tarafından bilittifak furuht olunacak ve müşteriler tarafından te-diye olunacak mebalîğ tamamen ve doğrudan doğruya Düyunu Umumiye sandıklarına teslim kılmacak ve hiç bir sebep ve bahane ile işbu aşarın mahalli tahsisinden fekki caiz olamayacaktır.

Salifüzzikir yüz altı bin liralık tahsistattan başka Hükümeti Seniye Konya - Bağdad - Basra Körfezi demiryolunun Konyadan bed'eyliyen iki yüz kilometrelik birinci kısmının hasılatı gayri sâfiyesindeki hissesini tahvilâtı mezbure resülmali itibarisinin tamamii tesviyesine kadar lâyetegayyer bir surette işbu istikraza tayin ve tahsis buyurur. (Hükümeti Seniye ile Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi beyninde mün'akid 20 şubat sene 1318 ve 5 mart sene 1903 tarihli mukavelenamenin otuz beşinci maddesine müracaat oluna)

İşbu hisse salifüzzikir mukavelenamenin kırkinci maddesi mucibince her sene tayin olunacaktır. Hükümeti Seniyenin işbu hissesi bir senenin hasılatında tayin eylediği halde derdesti teşekkül olan Bağdad Demiryolu Şirketi Şahanei Osmaniyesi işbu hisseyi istikraz mürettebatının hesabına olmak üzere Düyunu Umumiyei Osmaniye İdaresine teslim edecek ve idarei merkume dahi senei câriye ibtidayı eylül kuponunun tediyesine muktazi mebalîğden fazla kalacak mikdarı nakden Hükümeti Seniyye ita eyliyecektir.

Hükümeti Seniye işbu mukavelenamenin müddeti imtidadınca mukavelei mezbureyi imza edenler beyninde ittifak hasıl olmadıkça ve aynı kıymet ve teminatı haiz olmak üzere onlar tarafından kabul edilmiş varidatı saireyi istikrazı mezbura tahsis etmedikçe işbu istikrazın mürettebatı seneviyesine hassatan karşılık tahsis olunan varidatı tenkis veya tebdil edecek hiç bir gûna tadilât icra etmiyeceğini beyan eyler.

Madde 10 — Derdesti teşekkül olan Bağdad Demiryolu Şirketi Şahanei Osmaniyesi Konya - Bağdad - Basra Körfezi demiryolunun Konyadan bed'eyliyen iki yüz kilometrelik kısmı ile buna aid edevatı müteharrikeyi işbu istikrazın tamamii tesviyesine kadar lâyetegayyer surette işbu istikraza tahsis eder. Bundan başka işletme masarifinin tesviyesinden sonra işbu demiryolu hasılatındaki hissesini dahi yine aynı

suretle tahsis eder. Ancak şirketin idaresine müdahale eylemeğe aştıbrı tahvilâtın asla hakkı olmayacaktır. Şirketin hissesile işletme masarifatı şirketin hesabâtınca tayin olunarak masarifatı mezkûre hasılattan badettenzil hissei mezkûre ledelhace istikrazın mürettebatı hesabına olarak her senenin bilançosunun içtımâı umumî tarafından tasdikını müteakıb her sene Düyunu Umumiye İdaresine teslim edilecektir. Şayet Düyunu Umumiyei Osmanıye İdaresi işbu tahsisatı istikrazın mürettebatına hasreylemek lüzumunu şirket merkumenin her sene içtımâı umumii âdisinden nihayet bir gün evveline kadar derdesti teşekkül olan Bağdad Demiryolu Şirketi Şahane Osmanıyesine ihbar eylemez ise şirket merkume salıfüzükir hasılatdaki hisseyi serbestçe sarf ve istimal eylemeğe mezundur. Hükümeti Seniye dahi istikrazın mürettebatı hesabına olarak şirketin bu suretle ita eylemiş olacağı mebalıği şirkete tediye edecektir.

Madde 11 — Doyçe Bank işbu istikrazın müddetince istikrazın faiz ve resülmal mürettebatının tesviyesine lâyenazil surette memur olacaktır. Hükümeti Seniye işbu istikrazın faiz ve resülmal mürettebatı için gerek Doyçe Bank ve gerek anın tayin edeceği bankalar tarafından tediye olunan mebalığ üzerine Doyçe Banka yüzde bir rubu tahsis eder. Pariste istikraz mürettebatının tesviyesi için Bankı Osmanı şimdiden tayin olunmuş ve fakat bundan gayri diğeri müessesatı sarrafiyenin tayini hakkı muhafaza edilmiştir.

Madde 12 — Düyunu Umumiyei Osmanıye İdaresi işbu mukavelemenin dokuzuncu maddesinde gösterilen aşar hasılatından evvelâ işbu istikraza karşılık tutulan emvali öşriyenin cıbayet ve tahsili masarifi mukabilinde idarei mezkûreye muhassas olan yüzde beşi saniyen memaliki ecnebiyede frank ve mark ve İngiliz lirası ve Felemenk florini olarak kupon ve kurası çıkmış tahvilâtın bedelâtı tesviyesinden tevellüd edebilecek kambiyo farkları dahil olduğu halde istikrazı mezkûrun faiz ve resülmal mürettebatına muktazi olup Doyçe Bank tarafından sadece vukubulacak bir ihtar üzerine Düyunu Umumiyei Osmanıye İdaresinden bankı mezkûra tediye edilecek mebalıği ve salısen ikinci maddede zikrolunan ilânat masarifi ve on birinci maddede muharrer komisyonla kupon ve kurası isabet eden tahvilâtın irsaline vesaireye müteferri masarifatı cüz'iyeyi ifraz edecektir.

Diğeri taraftan şurası sarahaten mukarrerdir ki Düyunu Umumiyei Osmanıye İdaresi Meclisi derdesti teşekkül olan Bağdad Demiryolu Şir-

keti Şahaneî Osmanîyesinden istikrazın mürettebatı hesabına olarak işbu mukavelenamenin dokuzuncu ve onuncu maddeleri mucibince ahz edeceği mebalîğ üzerine kumüsyon talebine asla hakkı olmayacaktır.

Madde 13 — Düyunu Umumiyeî Osmanîye İdaresi işbu istikraza karşılık tahsis kılınmış olan emvali öşriyevi tahsil ve kabz ettikçe altışar aylık faiz ve resülmal tediyaı için iktıza eden mebalîğ mezkûr Doyçe Banka peyder pey teslim etmeğe mecbur olacaktır. Şu suretleki mebalîği mezburenin mecmuu nihayet her taksitin duhulünden dört hafta evvelce zikrolunan bank yedinde mevoud bulundurulmak lâzım gelecektir. Mezkûr Doyçe Bank her teslimatın üç gün zarfında hazinei celilenin menafiine en ziyade elverişli surette marka tahvil eyledikten sonra hasılını bir hesabı mahsusta Devleti Aliyeye maa faiz irad kaydedecek ve bu faizin mikdarı Almanya Devleti Bankasının resmî iskonto fiatından yüzde bir noksanile hesap edilecektir. İşbu faiz mezkûr Doyçe Bank sandığına giren mebalîğın tevarihi teslimlerinden itibaren o mebalîğın aid olduğu altı aylık taksitin duhulü vadesinden iki hafta evveline gelinceye kadar Hükûmeti Seniye lehine yürütülecektir. Zikri sebkedен hesabı mahsus her senenin mart ve eylül iptidasında Doyçe Bankla Düyunu Umumiye İdaresi beyinde kat olunacaktır.

Madde 14 — Anıfülbeyan istikrazla işbu mukavelenameye ve anın mevkii icraya vazına müteallik kâffei evrak ve işbu istikrazın tahvilâtile kuponları memaliki Devleti Aliyede halen ve istikbalen damga resmi ile her nevi rüsüm ve tekâliften muaftır. Hükûmeti Seniye tahvilât kuponlarile resülmalinin tediyaı üzerine hiç bir günâ tenzilât ve tenkîsat icra etmemeği taahhüt eder. İşbu istikraz tahvilâtına aid ecnebi pulları masarifati derdesti teşekkül bulunan Anadolu ve Osmanlı Demiryolu Bağdad hattı şirketine aid olacaktır.

Madde 15 — İşbu istikraz tahvilâtı için Doyçe Bank tarafından tayin olunacak Avrupa borsalarında kot istihsalile buna müteferri masarif derdesti teşekkül olan Bağdad Demiryolu Şirketi Şahaneî Osmanîyesine aid olacak ve Hükûmeti Seniye dahi sefaretleri marifetile bu hususta tavassut buyuracaktır. Maliye Nazırı işbu istikrazın neşrinden dolayı iktıza eden ilânnameleri imza eyliyecektir.

Madde 16 — Hükûmeti Seniye ahaliye lâakal iki mah evvelce ilânı keyfiyet ettikten sonra işbu mukavelenamenin baysi tanzimi olan tahvilâtı her ne vakit ister ise bedelâtını baş başa tediye ederek mevkii tedavülden ref eylemek hakkını muhafaza buyurur. Hükûmeti Seniye is-

tikrazı mezkûrun henüz tedavülde bulunan tahvilâtının nakden ve başa baş tediyesi ve yerlerine daha az faizli tahvilâtı saire ikamesi suretile her vakit hazinei celile menfaatine olarak bu istikrazın muamelei tahvilîyesine iptidar etmek salâhiyetini dahi muhafaza buyurur.

Madde 17 — İşbu mukavelenamenin tefsir veya icrayı ahkâmından mütehaddis münazaat bir heyeti hakemiye marifetile fasl ve hasm olunacak ve ihtilâfta alâkadar olan her taraf bu babda bir mahz zarfında birer hakem nasb edecekler ve bunlar beyinde uyuşamadıkları halde bir mümeyyiz tayin eyleyecekler ve anın vereceği karar kat'iyülhüküm ve akidinin cümlesi hakkında mecburiyülicra olacaktır.

İşbu mukavelename üç nüsha olarak 20 şubat sene 1318 ve 5 mart sene 1903 tarihinde Dersaadette tanzim ve teati kılınmıştır.

Doyce Bank N.	Anadolu Demiryolu Şirketi N.	Maliye Nazırı
İmza:	İmza:	İmza:
<i>Artür Göviner</i>	<i>A. Göviner</i> <i>Kurtzander</i> <i>Höknen</i>	<i>Reşad Esseyid</i> <i>Ahmet</i>

Düyunu Umumiye Meclisi Idare Reisi
Leon Berje

No: 232 — Bağdad Demiryolu Şirketinin Nizamnamei Dahilisi

Zirde vazülimza Dersaadette Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi Konyadan bed' ile Basraya müntehi olan hat ile şubatınım ve bilcümle müştemilâtının inşasile işletilmesi için fi 20 şubat sene 1318 ve fi 5 mart sene 1903 tarihli mukavelename mucibince tarafı Devleti Aliyeden kendisine verilen imtiyaz ve bilmukabele edilen taahhüdâtın icrası için şeraiati atıyeye tevfikân bir Anonim Osmanlı Şirketi teşkil eylemiştir.

BİRİNCİ FASIL

Şirketin teşkili ve maksadı ve ismi ve merkezi beyanındadır

Madde 1 — Fi 20 şubat sene 1318 fi 5 mart sene 1903 tarihinde Hükümeti Seniye ile Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi beyinde teati

kılınmış olan mukavelename ve şartnamede tayin olunan demiryollarının mezkûr mukavelename ile şartname ahkâmına tevfikan inşa ve idaresile işletilmesi için zirde vazülimza şirket ile tarif olunacak hissedaran beyinde bir Osmanlı Anonim Şirketi teşkil olunmuştur.

İşbu şirket memaliki şahane de elyevm mevcut bulunan veya müceddeden teşekkül edecek olan demiryol inşaat ve işletme şirketlerile hisse senedatının mübayaası suretile kesbi alâka edebilecektir.

Madde 2 — Şirketin unvanı «Bağdad Demiryolu Şirketi Şahane Osmaniyesi» olacak ve tabiiyeti sıfatile Devleti Aliyenin kavanin ve nizamatı umumiyesine tâbi bulunacaktır.

Madde 3 — Şirketin merkezi Dersaadette veya memaliki osmaniye nin sair bir mahallinde olacak ve memaliki ecnebiyede dahi şubeleri bulunabilecektir.

Madde 4 — Şirketin müddeti bazı esbabdan dolayı fesh veya müddeti temdid kılınmak gibi bir hal vukua gelmedikçe doksan dokuz sene den ibaret olacaktır.

Müddeti mezkûre fi 20 şubat sene 1318 fi 5 mart sene 1903 tarihli mukavelenamenin ikinci maddesine tevfikan temdid edilecektir.

İKİNCİ FASIL

İmtiyazın şirkete devri beyanındadır

Madde 5 — Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi Hükümeti Seniye tarafından kendisine ihsan buyurulmuş olan imtiyazı ve kâffei hukuk ve taahhüdâtı şirketi cedideye devretmiş ve şirketi cedide sahibi imtiyaz sıfatını haiz ve kâffei hukuk ve vezai fce anın makamına kaim olmuştur. Ancak Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi sırf hututu atıkaya müteallik hukuk ve vezaifi ve hususile fi 20 şubat sene 1318 fi 5 mart sene 1903 tarihli mukavelenamenin ikinci ve otuz üçüncü ve otuz yedinci maddelerinden mün'bais hukuk ve vezaifi münhasıran kendi nam ve hesabına muhafaza eder. Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi fermanı âli ile mukavelât ve imtiyaza müteallik kâffei eyrak ve senedatı şirkete teslim etmeğe mecburdur.

Madde 6 — Şirketin sermayesi hisse senedatından ve imtiyaz mukavelâtı ahkâmının tatbik ve icrasından tevellüd edecek ihtiyaca göre ileride ihraç olunacak tahvilâtan mürekkep olacaktır. Hisse senedatından ibaret olan sermayei iptidâi on beş milyon franktan veya on iki

milyon iki yüz kırk bin marktan veya altı yüz bin İngiliz lirasından ibaret olup beheri itibarı olarak beş yüz franklık veya dört yüz sekiz marklık veyahut yirmi İngiliz liralık otuz bin hisseye münkasemdir.

İşbu hisse senedatından ibaret olan sermaye hissedaran heyeti umumiyesinin kararile yüzde elli derecesinde tezyid edilebilecektir.

Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi hisse senedatından ibaret bulunan sermayenin imzasına yüzde on nisbetinde iştirak edecek ve mezkûr hisse senedatı kabili fûruht olmayacağı gibi Hükûmeti Seniye'nin muvafakati istihsal edilmedikçe Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi mezkûr hisse senedatını ahara terk ve ita edemeyecektir. Hükûmeti Seniye dahi hisse senedatından ibaret olan sermayeye yüzde on nisbetinde kayıd ve imza etmek hakkını haizdir.

Madde 7 — Şirket sermayesinin tamamı imza ve yüzde onu istihsal olunduktan sonra sureti kat'iyede teşekkül etmiş addolunacak ve takasiti mübeyyin muvakkat senedat verilecek ve sermayenin nısfının tediyesinde ashabı yedinde bulunan senedatı muvakkate senedatı asliyeye tahvil edilecektir. Ancak Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi tarafından imza edilmiş olan hisse senedatı kendi namına mukayyed bulunacaktır.

Şirketin hisse senedatının bir tarafı Türkçe ve diğer tarafı Almanca ve Fransızca ile İngiliz lisanları ile tanzim olunacaktır. Sermayenin baki kalan doksanı şirketin ihtiyacatına göre Meclisi İdarenin kararile Dersaadet ve sair lâzım gelen mahallerde elsinei muhtelifede çıkan resmî ve gayri resmî bazı gazetelerle otuz gün evvel ilâni keyfiyet olunarak mutalebe olunacaktır.

Madde 8 — Hisse bedelinin nısfı tediye olununcaya değin senedat ashabının ismine muharrer olacak ve bedelinin yüzde onu tediye olunmadıkça kabili havale ve fûruht olamayacaktır ve bunların havale ve fûruhtu şirketin defterine kayd edilerek ziri bayi ile müşteri ve müdirandan biri tarafından imza olunmakla icra olunacak ve keyfiyeti havale ve fûruhtu senedde dahi zikir ve işaret kılınacaktır. Bedelin nısfı tediye olunduktan sonra senedat hamiline aid olmak üzere muharrer bulunacaktır.

Madde 9 — Hisse senedleri şirket nazarında kabili inkısam değildir ve şirket her hisse için bir sahip tanıır. Bir hissedarın varis veya dayinleri hiç bir vesile ile şirketin emval ve emlâkinin tahtı hacze vaz'ını talep ve şirketin umuru idaresine hiç bir veçhile müdahale edemezler

ve istifayı hukuk için şirketin sene muhasebe defatiri ile heyeti umumiye-
nin kararlarını kabule mecburdurlar.

Madde 10 — Evkatı muayyenede takasiti tediye olunmayan hisse senedatının sahiplerinden teahhüratı vakiadan dolayı ihtarı keyfiyete hacet kalmaksızın takasitin hulûlü gününden itibaren senevi yüzde altı hesabı faiz ahz olunacaktır.

Madde 11 — Şirketin taksitleri vaktile tediye edilmeyen senedat as-
habı aleyhine ikamei dava etmeğe ve hisseleri dahi satmağa salâhiyeti olacaktır ve bu makule satılması lâzım gelen hisse senedatının numara-
ları gazeteler marifetile neşir ve ilân olunarak tarihi ilândan on beş gün sonra şirket hiç bir gûna ihtara ve muamelâtı adliyyeye mecbur olmamak ve ziyarı sahibine aid olmak üzere Dersaadet ve Berlin borsalarında ve borsalarda henüz alınıp satılması kabul olunmamış ise müzayede tari-
kile hisseleri sattıracaktır. Bu veçhile fûruht olunan senedat iptal olu-
nacak ve müşterilere eski senedlerin numaralarını havi olmak üzere yeni senedat ita kılınacaktır.

Şirketin matlubu tevkif olunduktan sonra fazlası satılan hisse se-
nedatının eshabına ita ve esmanı mezkûre şirketin tesviyei matlubuna kifayet etmediği takdirde noksanı kendisinden talep ve istifa oluna-
caktır.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Şirketin idarei dahiliyesi beyanındadır

Madde 12 — Şirketin umur ve mesalihi lâakal on bir azadan mü-
rekkep bir Meclisi İdareye ihale olunacak ve Anadolu Osmanlı Demir-
yolu şirketi azadan lâakal üç zâtı kendi tarafından tayin etmek hakkını
haiz olup işbu hakkı Meclisi İdaresi vasıtasile istimal edecek ve azayı
sair hissedaran heyeti umumiyesi canıbinden tayin kılınacak ve Meclisi
İdare azasının üçü tebaai Devleti Aliyeden bulunacaktır. Meclisi İdare
Dersaadette içtima edecektir.

Madde 13 — Meclisi İdare azalarının müddeti memuriyetleri üç
seneden ibaret olup birinci sene şirketin tarihi teşekkülünden itibaren
ilk sene maliyesinin inkızasından sonra hissedaran heyeti umumiyesinin
sureti adiyede vukubulacak içtimamın hitamı müzakeresine değin güze-
ran eden müddetten ve ikinci ve üçüncü seneler ise şirketin bunlara mü-
sadif olan sene maliyesinin inkızasından sonra heyeti umumiyenin

~~Şureti adiyede vukubulacak~~ içtimalarının hitamı müzakeratına değin mürrur edecek zamandan ibaret olacaktır. Her sene azasının bir sülüsü çıkarılarak Meclisi İdare teccid olunacaktır. Çıkacak Meclisi İdare azası ik iki sene kura ile ve andan sonra kıdem itibarile tefrik ve tayin olunur. Çıkan aza meyanında Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi tarafından tayin kılınmış aza bulunduğu halde yerlerine şirketi mezkûre tarafından diğerleri nasb ve tayin kılınacaktır. Şu kadar ki çıkan azanın tekrar intihabı caiz olacaktır.

Madde 14 — Meclisi İdarenin içtiması icabı maslahata tâbi olacak ise de ayda bir defa toplanması lâbüddür. Müzakeratın muteber olması lâakal nisfından ziyade azanın bizzat huzuruna menuttur. Meclisi İdarenin kararları hazır bulunan azanın ekseriyeti ârasile muteber olur. Tesavii ara vukuunda keyfiyet içtiması atıye talik edilir ve anda dahi tesavii âra vukubulur ise mevzuu bahs olan madde reddolunur.

Madde 15 — Meclisi İdarenin müzakeratı zabıt defterine kaydolunur ve ziri reis ile hazır bilmeclis bulunan aza tarafından imza edilir. Zabıtın sureti veya bir fıkrai muhrecesi muteber olmak için reis veya vekili tarafından imza olunmak lâzım gelir.

Madde 16 — İdare Meclisi azasından her biri şirketin on hisse senedatına malik olması lâzım gelir. Senedatı mezbure şirketin sandığına tevdi olunacak ve müddeti memuriyetleri zarfında satılamıyacaktır. Bunların üzerine fûruhtu caiz olmadığına mübeyyin bir damga vurulacaktır.

Madde 17 — Meclisi İdare azasından bir veya bir kaçının vefatı veya istifası vukuundan veya sair bir sebebden dolayı bir veya bir kaç aza yeri münhal kalır ise Meclisi İdare anların yerine muvakkaten aza tayin eyliyecek ve intihabı kat'î gelecek heyeti umumiye tarafından icra olunacaktır.

Madde 18 — Meclisi İdare her sene azası meyanından bir reis ve bir veya müteaddit reisi sani intihap eder ve reisin veya reisi sanilerin gaybubetinde azadan birini vekil tayin eyler.

Madde 19 — Azadan memaliki ecnebiyede bulunanlar veya muvakkaten gaybubet edenler esnayı müzakeratta kendilerine vekâlet etmek üzere azadan birini tayin edebilirler. Şu kadarki vekâlet edecek azanın kendi reyinden başka ikiden ziyade reyî olamıyacaktır.

Madde 20 — Meclisi İdare şirketin umur ve emvalinin idaresi için iktidarı tammi haizdir ve bundan maada sulh olmak ve hakem tayin

eunek salâhiyetine dahi maliktir ve hesabatını tanzim ile Heyeti Umumiye arz ve tevzi olunacak temettüün mikdarını teklif eder. Meclisi İdarenin reisi gerek müddei ve gerek müddeaaaleyh sıfatile huzuru mahakimde bizzat veya bilvekâle vekâlet eyler.

Madde 21 — Meclisi İdare mevaddı mahsusa ve bir müddeti muayene için haiz olduğu iktidarını kısmen veyahut tamamen azasından bir veya bir kaç zata havekâleti mahsusa ihale edeceği misillü mesalihi câriyenin rü'yet ve tesviyesi için hariçten dahi bir veya bir kaç zatı tevkil eyliyebilir.

Madde 22 — Meclisi İdare azası ahzedecekleri hissei temettüattan başka mecliste hazır bulunacakları günler için bir ücret dahi ahzedeceklerdir. İşbu ücretin mikdarı Heyeti Umumiye tarafından tayin kılınır.

ÖÖÖÖÖÖÖ FASIL

Heyeti umumiye beyanındadır

Madde 23 — Sureti muntazamada akdi içtima eden Heyeti Umumiye bilcümle hissedarının vekilidir.

Madde 24 — Heyeti Umumiye her sene ibtidaki altı ay zarfında Meclisi İdare tarafından tayin olunacak mahalde sureti âdiyede akdi içtima eder. Bundan başka Meclisi İdare icab ettikçe sureti fevkalâdede olarak Heyeti Umumiye davet edebilir.

Madde 25 — Heyeti Umumiye vekâleten veya asaleten lâakal otuz hisseye malik olan bilcümle hissedarandan mürekkeb olacaktır. Heyeti Umumiyede gerek asaleten ve gerek vekâleten hazır bulunan hissedarının her otuz hisse için bir reyi olacak ve şu kadar ki nihayet yüzden ziyade reyi olamayacaktır.

Madde 26 — Davetnameler yevmi içtimadan lâakal bir mah evvel yedinci maddede beyan edildiği vechile gazetelerle ilân olunacaktır.

Madde 27 — Heyeti Umumiye gerek asaleten ve gerek vekâleten şirket sermayesinin bir rub'una müsavi hisse senedatına malik hissedarlar hazır bulunur ise teşekkül etmiş addolunur. Heyeti Umumiyede hazır bulunacak hissedarının mutasarrıf oldukları hisselerin salifüzzikir bir rub'una müsavi olduğu anlaşılmal üzere hisse senedlerini on gün zarfında Meclisi İdare tarafından irae olunacak mahalle teslim etmeleri davetnamelerde ihtar olunacaktır.

İşbu Heyeti Umumiyenin def'ai ulâ içtimasında hazır bulunan hissedaranın asaleten ve vekâleten hâmil oldukları hisse senedatının mikdarı derecei kifayede olmadığı halde Heyeti Umumiye ikinci defa olarak içtimaa davet edilir.

İşbu ikinci içtimada hazır bulunan hissedaran hisselerinin mikdarı ne olur ise olsun birinci içtimada müzakere olunmasına karar verilmiş olan hususat hakkında icrayı müzakerat edeceklerdir ve bu veçhile cereyan eden müzakerat mer'i ve muteber olacaktır. Birinci içtima ile ikinci içtima beynindeki müddet on beş günden dîn ve bir mahdan ziyade olmayacak ve ikinci içtimanın davetnameleri yirmi gün evvel icab edenlere gönderilecektir.

Madde 28 — Heyeti Umumiyede Meclisi İdare reisi riyaset eder ve reis mevcut olmadığı halde Meclisi İdare azası içlerinden birini reis vekâletine intihap eylerler. Heyeti Umumiyede hazır olup en ziyade hisseye malik olanlardan iki hissedar rey toplamak hizmetini ifa eder. Heyeti Umumiye kâtibi reis ile rey toplamağa memur olanlar tarafından tayin olunur.

Madde 29 — Heyeti Umumiyede müzakere olunan hususata ekseriyeti âra ile karar verilir. Müzakere olunacak mevaddın cetveli Meclisi İdare tarafından tanzim edilir. İşbu cetvele dahil olacak mevad Meclisi İdarenin teklifatı ile Heyeti Umumiye azasından olup hâmil olduğu hisselerin bedeli şirket sermayesinin lâakal yüzde onuna baliğ olan hissedaran tarafından yevmi içtimadan lâakal yirmi gün evvel vukubulacak teklifattan ibaret olacaktır. İşbu cetvele dahil olmıyan hususat Heyeti Umumiyede müzakere olunamaz.

Madde 30 — Heyeti Umumiye bilcümle hesabatın tetkiki için gerek hissedarandan ve gerek hariçten bir veya müteaddit müfettiş tayin eder.

Madde 31 — Heyeti Umumiye şirketin umur ve mesalihine dair her sene Meclisi İdare tarafından takdim olunan lâyiha ile hesabata dair müfettişler tarafından verilen raportu kıraat eder ve bunları ledelmüzakere ya kabul veyahut reddeder ve hissei temettüü tayin eyler. Tebdili iktiza eden Meclisi İdare azasının yerlerine diğerlerini nasbeder ve şirketin bilcümle umur ve hususatu hakkında bilmüzakere kararı kat'i ita ve Meclisi İdarenin icab eyler ise iktidarım tevsi eyler. Fakat Heyeti Umumiyede asaleten ve vekâleten şirket sermayesinin lâakal sülûsanına müsavî hisseler ahabının ekseriyeti ârası olmadıkça sermayenin tezyidine karar verilemez.

Madde 32 — Heyeti Umumiyenin zabtolanun müzakeratı bir defteri mahsusaya kayıd ve ziri Heyeti Umumiye reisi ile rey toplamağa memur olanlar ve kâtip tarafından imza edilir. Heyeti Umumiyenin her içtimasında hazır bulunan hissedaranın esamisile ikametgâhını ve her birinin hâmil olduğu hisselerin mikdarını mübeyyin bir cetvel tanzim ile mevcut olanlar tarafından imza edilip zabıt defterinin o günkü varakasına rapt ve taleb vukuunda alâkadarana tebliğ olunur.

Madde 33 — Lieclilihticac ibraz olunacak Heyeti Umumiyenin zabıt sureti veya fıkاراتı müstahrecesi Meclisi İdare reisi veya vekili tarafından imza edilir.

Madde 34 — Heyeti Umumiye tarafından işbu nizamname ahkâmına tevfiikan verilecek kararların kabulü gaip olan veya muhalif reyde bulunan hissedaran için dahi mecburidir.

BEŞİNCİ FASIL

Hesabatı seneviye ve müfredat defteri beyanındadır

Madde 35 — Şirketin senei maliyesi kânunusani iptidasından bed' ile kânunuevvelin otuz birinci günü hitam bulur. Fakat birinci senei maliye müstesna olarak şirketin sureti kat'iyede teşkili tarihi ile ertesi kânunuevvelin otuz birinci günü beynindeki müddeti şamil olacaktır. Meclisi İdare her sene nihayetinde şirketin matlubatı ve düyunatını havi bir defteri umumî tanzim ve işbu defter ile muvazene defterini ve hesabâtı Heyeti Umumiyenin içtimâından kırk gün evvel müfettişlere irae ve tebliğ edecek ve hini içtimâında takdim eyliyecektir. Heyeti Umumiyeye dahil olmak salâhiyetini haiz olan her hissedar mezkûr defterleri ve hesabâtı mütalea ve muayene edebilir.

ALTINCI FASIL

Temettüatın sureti taksimi ve resülmale mahsup akçe beyanındadır

Madde 36 — Meclisi İdare tarafından her sene nihayetinde tanzim ve tayin edilecek bilânço defatirinden müsteban olacağı üzere şirketin mevcut temettüatı safiyei seneviyesinden evvelâ: İhtiyat akçesinin şirketin itibarî olan sermayesinin rub'una baliğ oluncaya değin bu nam ile yüzde on ifraz saniyen: Kusuru hisse senedatına mahsuben vukubulan teslimatın yüzde beş faizi raddesine kadar ilk defa olarak hissedarana bir hissei temettü olmak üzere tevzi kılınacak salisen: Faz-

la zuhur eder ise işbu fazlanın yüzde onunu müdirana ve mütebaki yüzde doksanın bir kısmını fevkalâde olarak ihtiyat akçesi teşkil edilmek üzere Meclisi İdare tarafından vaki olan teklif üzerine Heyeti Umumiye tarafından karar verilmediği takdirde mezkûr yüzde doksanın mecmuu hissei temettü olarak yine hissedarana tevzi ve taksim edilecektir.

Madde 37 — Heyeti Umumiye hisse senedatının her sene bir mikdarı kura keşidesile tedavülden alınmak üzere hasılatı safiyeden her sene yüzde bir mikdar akçenin ifrazına karar verebilir. Ve şu halde kura isabet eden hisse senedatı için kamakân hissei temettü verilecek ve fakat faiz ita olunmayacaktır.

YEDİNCİ FASIL

Ihtiyat akçesi

Madde 38 — Otuz altıncı madde mucibince temettüatı seneviyeden müfrez mebaliğden hasil olacak ihtiyat akçesi masarifi fevkalâde ve gayri melhuzaya karşılık tutulacaktır.

Madde 39 — Hasılatı seneviye hisse başına yüzde beş faiz veya temettü itasına kifayet etmediği takdirde noksanı ihtiyat akçesinden ikmal edilebilecektir.

Madde 40 — Şirketin inkızaı müddetinde bilcümle taahhüdâtı ifa ve hesabı kat ve tesviye olunduktan sonra ihtiyat akçesi bilcümle hissedaran beyninde taksim olunacaktır.

SEKİZİNCİ FASIL

Şirketin temdidi müddeti ve feshi ve kat'ı muamelâtı beyanındadır

Madde 41 — Meclisi İdare her ne vakit ve her ne sebeble olur ise olsun Heyeti Umumiyeyi içtima davetle şirketin müddetinin temdidini veya feshi ile kat'ı muamelâtını veyahut sair şirket ile birleşmesini teklif edebilir. Şu kadarki temdidi müddet ile şirketin sair şirket ile birleşmesi maddeleri Hükümeti Seniye'nin ruhsatına mütevakıftır.

Madde 42 — Meclisi İdare şirket sermayesinin üç rub'u zayi olduğu halde şirketin feshine veya devamına karar verilmek üzere Heyeti Umumiyeyi davet eder.

Madde 43 — Şirketin müddeti münkaziye oldukça veya müddeti tekâmül olmaksızın fesh olunduktan içtima eden Heyeti Umumiye şirketin su-

reti kat'ı muamelât ve hesabatına karar verecek ve kat'ı hesap için bir veya bir kaç memur tayin edecektir. Heyeti Umumiye şirketin mevcut olduğu zamanlarda olduğu gibi kat'ı muamelât esnasında dahi iktidar ve salâhiyetini istimale devam edecektir. Kat'ı muhasebe memurları Heyeti Umumiyenin kararı ve Hükûmeti Seniyenin müsaadesile şirketi mefhanın hukuk ve senedat ve taahhüdâtını diğer bir şirketev eya ahar bir kimseye devir ve ferağ edebileceklerdir.

Madde 44 — İşbu faslın havi olduğu maddelerde gösterilen hususata karar vermek üzere davet edilecek Heyeti Umumiyede şirket sermayesinin lâakal nısfına müsavî hisse senedatını hamil hissedaran hazır olmadıkça cereyan edecek müzakerat makbul ve muteber olamaz.

İşbu nizamnamei dahilî fi 5 zilhicce sene 1320 ve fi 19 şubat sene 1318 tarihli tezkerei samiyeyi sadaretpenahî ile tebliğ buyurulan iradei seniyei hazreti padişahî mucibince tanzim olunmuştur.

(İmzalar)	(İmza)
Artür Göviner	Zihni
Kurtzander	
Höknen	

Tarihi teati: 20 şubat sene 1318 ve 5 mart sene 1903

**No: 233 — Yüzde dört faizli 1903 senesi Saydı Mahî
İstikraz Mukavelenamesi**

6 zilhicce 1320, 20 şubat 1318

4 zilhicce sene 1320 tarihile şerefsadır olan iradei seniyei padişahî hükmü celiline tevfikân bir taraftan Hükûmeti Seniye namına hareket eden Maliye Nazırı Devletlü Reşad Paşa Hazretleri ve diğer taraftan Berlindeki Doyçe Banka vekâleten hareket eyliyen bankı mekûr Müdürü Mösyö Artür Göviner ve işbu mukavelenamenin Düyunu Umumiyei Osmaniyeye İdaresine aid mevaddı hakkında müdahale eyliyen idarei mezkûre Meclis Reisi Mösyö Leon Berje beyninde hususâtı atıye bilmukavele karargir olmuştur.

Madde 1 — Hükûmeti Seniye yüzde beş faizli teminatı mahsusayı haiz 1888 senesi istikrazının elyevm mevkii tedavülde bulunan 18,042,400

marklık tahvilâtını mübadele yahut bedelâtını tesviye eylemek arzusunda bulunduğundan faiz ve resülmal mürettebatı bedelâtı tediye olunacak olan 1888 senesi istikrazına muhassas zirde muharrer altıncı maddede zikrolunan varidattan tesviye olunmak üzere yeni bir istikraz tahvilâtının tertib ve neşrinin kararlaştırılmıştır. İşbu istikrazı cedid yüzde dört faizli teminatı mahsusayı haiz 1903 senesi istikrazı namile muanven olacaktır.

Hükümeti Seniye yüzde beş faizli teminatı mahsusayı haiz 1888 senesi istikrazının halâ mevkii tedavülde bulunup berveçhi muharrer on sekiz milyon kırk iki bin dört yüz marka balığ olan bilcümle tahvilâtının Doyçe Bank tarafından tayin olunacak bir tarihte ve en nihayet ibtidayı mayıs sene 1903 tarihinde bedelâtı tediye olunmak üzere hamilleri tarafından ibtidayı nisan sene 1903 tarihinde getirilmesini ilân edecek ve tahvilâtı mezbure kâmilen zımbalanarak iptal edilecektir. (16 ve 17 nci maddelere müracaat oluna)

Hükümeti Seniye ceman 60,000,000 frank yahut 48.960,000 mark resülmali itibarisi olmak üzere işbu mukavelenamenin aksamı mütemmimesinden bulunan nümune ve ilânname mucibince kıymeti itibarî olarak beheri beş yüz franklık veyahut dört yüz sekiz mark veya bunların mazrublarına müsavi kıymetli kit'alara münkasem olmak üzere hâmiline aid olarak yüz yirmi bin kit'a tahvil ihraç edecek ve bu tahvillerin senevî yüzde dört faizi bulunacak ve işbu faizin bedeli hâmilinin intihabına göre frank yahut mark olarak altı aydan altı aya yani her senenin efrencî mayıs ve teşrinisani ibtidalarında tediye olunacaktır. İşbu istikrazın faizleriyle tahvilâtın resülmali hâmilinin intihabına göre Dersaadet ve Paris ve Berlin ve Frankfurta mahallî sikkesile beş yüz frank veya dört yüz sekiz mark veyahut yirmi iki Osmanlı lirası fii maktu ile tediye olunacaktır. Tahvilâtı mezburenin faiz mürettebatı ibtidayı teşrinisani sene 1902 tarihinden itibaren işliyecektir.

Birinci kuponun vadesi ibtidayı mayısı efrencî sene 1903 tarihinde duhul edecek ve ibtidayı teşrinisani efrencî sene 1902 tarihinden ibtidayı mayısı efrencî sene 1903 tarihine kadar güzeran eden müddetin faizini havi olacaktır. Hükümeti Seniye yüzde beş faizli teminatı mahsusayı haiz 1888 senesi istikrazına muhassas varidat hasılatından Düyunu Umumiyei Osmaniye İdaresi marifetile ibtidayı mayısı efrencî sene 1903 tarihinde vadesi hulûl eden 1.050.000 marklık altı aylık taksiti Doyçe Banka teslim edecek ve bankı mezkûr dahi yüzde beş faizli teminatı mahsusayı haiz 1888 senesi istikrazı tahvilâtının mübadelesi veyahut

tediyesi gününe kadar yüzde beşten işlemiş olan faizleriyle istikrazı cedidin mecmu tahvilâtı üzerine tarihi mezkûrdan ibtidayı mayısı efrenci sene 1903 tarihine kadar yüzde dörtten işlemiş faizlerini tesviye etmeği deruhde eder. Salifüzzikir tediyaatın icrasından sonra mezkûr altı aylık taksitten mevud kalacak bakiye Hazinei Celile emrine hazır tutulacaktır.

Madde 2 — İşbu tahvilâtın bedeli tahvilâtın zahrına matbu olan cetvel mucübince altı aydan altı aya kura keşidesile tediye olunmak ve 60,000,000 frank yahut 48,960,000 marklık mikdarı itibarî üzerine hesap edilmek üzere senevi yüzde yarımından resülmale mahsub akçe tahsisile başabaş olarak takriben elli beş senede tediye edilecektir. Kur'alar kupon taksitinden iki mah evvelce keşide olunacak ve kur'ası çıkan tahvilâtın bedeli kuponların bedelile beraber bir zamanda ifa edilecektir. Hükûmeti Seniye ibtidayı mayısı efrenci sene 1902 tarihinden itibaren işbu istikrazın resülmal akçesini her ne zaman isterse tezyid etmek ve tahvilâtın bedelâtını başabaş tediye ederek işbu istikraz tahvilâtının mecmuunu veya bir kısmını mevkii tedavülden kaldırmak hakkını muhafaza buyurur.

Birinci kur'a ibtidayı eylülü efrenci sene 1903 tarihinde çekilecektir. Kur'alar Dersaadette Düyunu Umumiyei Osmaniye Dairesinde idareî mezkûre marifetile keşide olunacak ve kur'anın neticei hasılası kezalik idareî mezkûre canibinden nihayet kur'a keşidesinin ferdası günü taahhüdlü mektup ile mezkûr Doyçe Banka tebliğ edilecek ve anın vasıtasile ve masarifi Hükûmeti Seniyyeye aid olmak üzere Dersaadette iki ve Berlinde iki ve Frankfuritta bir ve Pariste iki ve Londrada dahi bir gazete-yo derç ile ilân ettirilecek ve bu gazeteler mezkûr Doyçe Bank tarafından intihab olunacaktır.

Kur'ası çıkmış tahvilât bedelâtının hini tesviyesinde tahvilât bedelinin tediyesi için tayin olunan tarihte vadeleri hulûl etmemiş olan bilcümle kuponlar tahvilâta merbut bulunacak ve noksan olan kuponların bedeli kur'ası çıkmış tahvilin hâmiline tediye edilecek meblâğdan tenzil olunacaktır.

Madde 3 — Çıkarılacak tahvilât 8-20 kânunuevvel 1881 tarihli kararnameye gösterilen tahvilâtın büsbütün gayrı olacaktır. Tahvilâtın metni Türkçe ve Fransızca olacak ve birden yüz yirmi bin numaraya kadar numara vaz ve terkim edilecektir. Doyçe Bank bir kaç tahvili bir tahvilde cem ve tevhid edebilmek hakkını haiz bulunacak ve şu halde

tertibini murad eylediği envan defterini tahvilâtı kat'iyenin tanziminden evvelce Hükümeti Seniyece arzemesi lâzımgelsecektir. İşbu tahvilât Hükümetin bilcümle sanduklarınınca teminat veya kefalet akçesi makamında kabul olunacaktır.

Madde 4 — Tahvilâtı kat'iyenin nümunesi Doyçe Bank tarafından Dersaadette Maliye Nezareti Celilesine takdim olunduğu tarihten itibaren on beş gün zarfında Hükümeti Seniyece tasvib buyurulacak ve şu müddet zarfında bir cevap alınmadığı halde takdim olunan nümuneye Hükümeti Seniyece tasvib buyurulmuş nazariile bakılacaktır. Tahvilâtı kat'iyeye Maliye Nazırının matbu imzası vazolunacak ve bunun için Nazırı müşarileyh tarafından Berline bir vekil izam olunacaktır. Bundan başka Düyunu Umumiyei Osmaniye İdare Meclis Reisinin imzasını dahi haiz olacak ve Müfettiş sıfatile mezuniyeti lâzimeyi haiz olarak canibi Hükümeti Seniyeden tayin buyurulacak bir vekil tarafından dahi hattı destile imza edilecektir. Hükümeti Seniye 1903 senesi yüzde dört faizli istikrazı cedidinin emisyon muamelesinin tesrii maksadile istikrazı mezkûra mahsus senedatı muvakkate tanzim ve ihraç eylemesi zımında Doyçe Banka mezuniyet ita eder. Zikrolunan senedatı muvakkatenin evvelce Hükümeti Seniyenin nazarı tasvibi âlisine arz olunması iktiza etmiyecektir. Senedatı Muvakkate Doyçe Bank veyahut anın tarafından tayin edilecek bankalar marifetile tahvilâtı kat'iyeye ile mübadele edilecektir.

Madde 5 — Hükümeti Seniye işbu mukavelenamenin bâisi tanzimi olan yüzde dört faizli istikrazı cedidin resülmali itibari olarak beher yüz markı için Doyçe Banka Avrupada pul resmile âtiyülbeyan masarife karşılık olarak maktuan bir buçuk mark ifa buyuracaktır. Doyçe Bank dahi işbu kumüsyon ile tahvilâtın kâffei masarifi tanzimiye ve tab'iyesini ve emisyon esasında memaliki cenebiyenin damga masarifini ve emisyon muamelesine ve kot istihsaline aid her nevi masarifi ve tahvilâtı cedideye müteallik diğer bilcümle masarifi muhtemeleyi Hükümeti Seniyece karşı deruhte eder.

Madde 6 — Zikrolunan Doyçe Bank işbu mukavelenamenin sebebi tanzimi olan istikraz müddetince tahvilâtı mezkûrenin faiz ve resülmale mahsub akçe muhassasatının tediyatına lâyenazil surette memur olacaktır. Hükümeti Seniye ânifülbeyan tahvilâtın resülmali itibarisi tamamen ödeninceye kadar cıbayet ve tahsili Düyunu Umumiye İdaresine muhavvel olan zikri âti varidatı bir sureti münhasırada olarak zikrolunan tediyata karşılık tahsis eder.

Evvelâ 8/20 kânunuevvel sene 1881 tarihli kararname mucibince Düyunu Umumiye İdaresine terkolunan mahallerden maada mevakiin saydiye rüsumu

Sanıyon 8/20 kânunuevvel sene 1881 tarihli kararname mucibince Düyunu Umumiye İdaresine terkolunan mahallerden maada mevakiin saydi berrî tezakiri

Salısen 8/20 kânunuevvel sene 1881 tarihli kararname mucibince Düyunu Umumiye İdaresine terkolunan mahallerden maada mevakiin saydi bahri tezakiri

Rabian 8/20 kânunuevvel sene 1881 tarihli kararname mucibince Düyunu Umumiye İdaresine terkolunan mahallerden maada mevakiin tömbeki bey'iyesi

Hamısen 8/20 kânunuevvel sene 1881 tarihli kararname mucibince Düyunu Umumiye İdaresine terkolunan mahallerden maada mevakiin harir öşrü

Sadısen 17 zilkade sene 1305 yani 14 temmuz sene 1888 tarihli kararnamei mahsus hükümünce Düyunu Umumiyei Osmaniye İdare Meclisinin inzınamı muvafakatile müceddeden damga resmine tâbi olan evrak hasilatından Hükümeti Seniyenin hissesi

Sabian İzmir Sancağı hububat aşarından otuz bin Osmanlı liralık tahsisatı mümtaze. İşbu tahsisat için Hükümeti Seniye Düyunu Umumiye İdaresi emrine olarak aşarı mezkûrenin mültezim senedatını teslim edecektir. Şurası mukarrerdir ki İzmir Sancağı hububat aşarının hini müzayedesinde Düyunu Umumiye İdaresi canibinden bir vekil hazır bulunacak ve aşarı muhavvele bedelâtı için uhdelerinde takarrür edenlerden alınacak deyn senedatından otuz bin liralığı dahil sancakta bulunan Düyunu Umumiyei Osmaniye sandıkları emrine tediye olunmak üzere terkim ve tanzim ettirilecek ve mezkûr otuz bin liranın mecmuu doğrudan doğruya mezkûr sandıklara teslim olunacaktır.

Ancak kavanini mevzua mucibince mültezimler bulmak büsbütün muhal olup da aşarın aynen tahsili lâzımgeldiği halde Hükümeti Seniye işbu hasilatın mecmuunu çifte anahtarlı mağazalara idhal eylemeği taahhüd buyurur. İşbu anahtarlardan biri Düyunu Umumiyei Osmaniye memurinine teslim olunacaktır. Hasilatı mezbure nizamatı mevzua mucibince Düyunu Umumiyei Osmaniye memurlarının inzınamı muave-netile Hükümeti mahalliye tarafından bilittifak furuht olunacak ve müş-

eriler tarafından tediye olunacak mebalîğ tamamen ve doğrudan doğruya Düyunu Umumiyenin sandıklarına teslim kılınacaktır.

Madde 7 — Maddei sabıkada muharrer varidat senevî yüz sekiz bin Osmanlı altını tutmadığı halde noksanı maddei sabıkada gösterilen minval üzerine mikdarı senevisi cem'an yüz elli bin Osmanlı altınına baliğ olan İzmir Sancağının hububat öşründen bilifraz mezkûr otuz bin liraya zammedilecek ve bu suretle işbu istikrazın tediye tekasitine karşılık tahsis kılınmış olan varidatın hasılı herhalde yüz otuz sekiz bin lira mikdarı akal raddesinde ifa olunacaktır.

Madde 8 — Şurası sarahaten mukarrerdir ki Düyunu Umumiyei Osmaniye İdaresi işbu mukavelenamenin altıncı maddesinde gösterilen emvali muhassasa hasılatından olan damga ile İzmir Sancağının aşar müstesna olmak üzere işbu istikraza karşılık tutulan diğer varidatın ci-bayet ve tahsili masarifi mukabilinde idarei mezkûreye muhassas olan yüzde beş saniyen marüzzikir tahvillâtın faiz ve resülmal keyfiyatı için icab eden mebalîği ve salisen tediya mezkûreye mahsus mebalîğin me-maliki ecnebiyeye isal ve tesliminden mütevellid kambiyo farklarile işbu mukavelenamenin on birinci maddesinde muharrer masarifi ifraz edip üst tarafını her senenin efrenci mayıs ibtidasında bilâ tehir ve tevkif Hazinei Celile Veznesine teslim etmeğe mecbur olacaktır.

Madde 9 — Düyunu Umumiyei Osmaniye İdaresi işbu istikraza karşılık tahsis kılınmış olan bilcümle varidatı tahsil ve kabzettikçe ku-müsyon ve kambiyo farkı vesaire dâhil olduğu halde altışar aylık mü-rettebatı için iktiza eden mebalîği Berlinde mezkûr Doyçe Banka teslim etmeğe mecbur olacaktır. İşbu altışar aylık mürettebatın mecmuu niha-yet her taksitin duhulünden dört hafta evvelce zikrolunan bank yedinde mevcut bulundurulmak lâzım gelecektir. Mezkûr Doyçe Bank işbu tesli-matı bir hesabı mahsusta Devleti Aliyeye maafaiz irad kaydedecek ve bu faizin mikdarı her altı aylık taksitin duhul vadesinden evvelki ayın on beşine kadar Almanya Devleti Bankasının resmi iskonto fiatından yüzde bir noksanile hesap edilecektir.

Madde 10 — Vadesi hulûl edip bedeli tesviye olunan kuponlarla kur'a isabet edip keza bedeli tesviye kılınan tahvillât Doyçe Bank marifetile zambalanıp ibtal olunduktan sonra Düyunu Umumiye İdaresine ita olunacak ve idarei mezkûre canibinden dahi Hazinei Celileye teslim kılınacaktır.

**Madde 11 — Hükümeti Seniye işbu istikrazın faiz ve resülmal te-
kasiti için gerek Doyçe Bank ve gerek anın tayin edeceği bankalar ma-**

rifetile tediye olunan mebalîğ üzerine Doyçe Banka yüzde bir rubu tahsis eder. İşbu yüzde bir rub'un hasıl eylediği meblâğ ile kur'a numaralarının masarifi ilâniyesi ve bedelâtı ifa ve ibtal olunmuş olan kupon ve tahvilâtın Dersaadete nakli masarifi Düyunu Umumiye İdaresi canibinden işbu istikraz karşılıklarının hasılından Doyçe Banka ifa ve tesviye olunacaktır.

Madde 12 — Duhul vadelerinden itibaren beş sene müruruna kadar bedelâtı istifa olunmak üzere getirilmeyen kuponlar ile kur'a isabet edip de vacibülifa olduğu günden itibaren on beş sene zarfında bedelâtı alınmak üzere ibraz olunmayan tahviller Hazinei Celile menfaatine olarak müruru zamanla kâffe hukuktan sakıt olacaklardır.

Madde 13 — Anifülbeyan istikrazla işbu mukavelenameye müteallik kâffe evrak ve bu istikrazın tahvilâtile kuponları memaliki Devleti Aliyede halen ve istikbalen damga rüsumile her nevi rüsum ve tekaliften muaftır. Hükûmeti Seniye tahvilât kuponlarile resülmalinin tediyatı üzerine hiç bir gûna tenzilât ve tenkîsat icra etmemegi taahhüd eder.

Madde 14 — Hükûmeti Seniye işbu mukavelenamenin inkızaı müddetine kadar Doyçe Bank ve Düyunu Umumiye İdare Meclisile bilittifak aynı kıymeti haiz teminat tahsis etmedikçe işbu istikrazın mürettebatı seneviyesine hassaten karşılık tahsis olunan varidatın esasını tenkis veya sureti cibayetini tebdil edebilecek hiç bir gûna tadilât icra etmeyeceğini beyan eyler.

Madde 15 — Doyçe Bank salifülbeyan 48,960.000 mark mikdarı itibarilik yüzde dört faizli tahvilâtı yüzde seksen bir buçuk fii maktuile yani yüz mark resülmalı itibariyi nakden seksen bir buçuk marka yani 48,960,000 mark mikdarı itibariliği 39,902,400 marka Hükûmeti Seniyeden ahz ve mubayaa eder.

Madde 16 — Doyçe Bank yüzde beş faizli teminatı mahsusayı haiz 1888 senesi istikrazı tahvilâtının tediye bedelâtı için tayin olunan tarihten evvel yedlerindeki tahvilâtın bedelini ahzetmeğe davet edilmiş olan hâmillere tahvilâtı mezbureyi istikrazı cedid tahvilâtına tebdil ettirmelerini teklif edecektir. Doyçe Bank canibinden tayin olunan müddet zarfında mübadeleye talib olmıyan hâmiller yedlerindeki tahvilâtın bedelini nihayet ibtidayı mayıs sene 1903 tarihinde başabaş bihakkın ahzetmeğe davet olunacaklardır. Bedelâtı mezburenin tediyesine muktazi mebalîğ Doyçe Bank tarafından tedarik olunmak lâzımgelecektir.

Madde 17 — 27 Eylül yani 9 teşrinievvel sene 1888 tarihli mukavele mucibince ihdas edilmiş olan yüzde beş faizli teminatı mahsusayı haiz 1888 senesi istikraz tahvilâtı bedelâtının berveçhi peşin tesviye olunması teklif edilecektir. İşbu tahvilâtın bedeli Doyçe Bank marifetile ve mukavelenamenin ikinci maddesi mucibince nihayet ibtidayı mayıs sene 1903 tarihinde tesviye olunacak ve işbu tarihte 18,042,400 mark kıymeti itibarilik tahvilâtın mevkii tedavülde bulunmuş olması lâzımgelsecektir. İşbu muamelenin icrasından sonra Doyçe Bank ibtidayı temmuz sene 1903 tarihine kadar bu suretle bedelâtı tesviye edilmiş olan işbu istikrazın hilocümle tahvilâtını Hükümeti Seniyyeye teslim edecektir. İbtidayı mayıs sene 1903 tarihinde vadesi hulûl eden kupon işbu tahvillerden katedilecek ve fakat ibtidayı teşrinisani sene 1903 tarihli kupon ile andan sonraki kuponlar merbut bulunacaktır.

Madde 18 — İbtidayı temmuz sene 1903 tarihine kadar bedelâtı ahzedilmek üzere ibraz olunmayan tahvilât ile ibtidayı mayıs senesi taksitine aid olup ibraz edilmeyen kuponların bedelâtı Hükümeti Seniye hesabına olarak müruru zaman müddetlerinin inkızasına kadar Doyçe Bankın nezdinde mevdu bulunacaktır. Doyçe Bank bu suretle mevdu olan mebalîğe Almanya Devleti Bankasının iskonto fiyatından yüzde bir noksan faiz ita edecektir.

Madde 19 — İşbu istikrazın maktuan ahz ve mubayaasından hasıl olan meblâğı mütebaki yani yüzde beş faizli teminatı mahsusayı haiz 1888 senesi istikrazının elyevm mevkii tedavülde bulunan 18,042,400 mark ile istikrazı cedidin maktuan deruhde edilmesinden mütehassıl 39,902,400 mark beynindeki fark beşinci maddede muharrer maktu kumüsyon bedeli tenzil kılındıktan sonra Hükümeti Seniye namına Doyçe Bank tarafından küşad olunacak bir hesabı mahsusa geçirilecektir. Hükümeti Seniye işbu meblâğın bakiyesini 15 mayıs sene 1903 tarihinden itibaren sarf ve istimal edebilecektir. Doyçe Bank ibtidayı teşrinisani sene 1903 tarihinde resülmali tesviye edilecek olan istikrazı cedidin tahvilâtile tarihi mezkûrda vadesi hulûl eden kuponlar bedelâtının tesviyesine mukatazi meblâğı Hükümeti Seniyyeye teslim edeceği bakiyeden tevkif edecektir.

İşbu mübadele muamelesinden Hükümeti Seniyyeye aid olan meblâğa mahsuben Doyçe Bank işbu mukavele ile merbutatının imza edildiği tarihinden sekiz gün sonra tediye edilmek üzere iki yüz elli bin Osmanlı liralık bir avans ve efrenci martın beşinde tediye edilmek üzere iki yüz elli bin Osmanlı liralık ikinci bir avans daha ita edecektir.

Madde 20 — Avrupa yahut müstemlekâta bir muharebe zuhuru halinde veya Alman veya İngiliz veyahut Fransız *eshamı* işbu mukavelenin tarihi imzasında borsaca câri olan fiatlardan üç adedi sahih tennî eylediği takdirde Doyçe Bank aynı şerait dahilinde olarak bir sene müddetle hakkı ihtiyarını muhafaza etmekle beraber berveçhibalâ vaki olan taahhüdünün icrasını tecil edebilecektir. Şıkkı ahirde Hükûmeti Seniye Doyçe Bank ile bilittifak işbu avansların tarihi tesviyesile bunların maa faiz resûlmalî temini tesviyesine tahsis kılınacak mürettebatı mahsusayı tayin eyliyecektir.

Madde 21 — 1903 senesi yüzde dört faizli istikrazı cedîd tahvilâtı için Berlin ve Paris Borsalarında kot istihsalile buna müteferri masarif Doyçe Banka aid olacak ve Hükûmeti Seniye dahi sefaretlere marifetile bu hususta tavassut buyuracaktır. Maliye Nazırı işbu istikrazın neşrin-den dolayı iktiza eden ilânnameleri imza edecektir.

Madde 22 — İşbu mukavelenamenin tefsir veya icrayı ahkâmından mütehaddis münazaat bir heyeti hakemiye marifetile faslû hasmolunacak ve bu bahda Tarafeyni muakideyn bir mah zarfında birer hakem nasbedecekler ve bunlar beyinlerinde uyuşamadıkları halde bir mümeyyiz tayin eyliyecekler ve anın vereceği karar kat'iyülhüküm ve Tarafeyn hakkında mecburiyülcra olacaktır.

İşbu mukavelename üç nüsha olarak 21 şubat sene 1318/6 mart sene 1903 tarihinde Dersaadette tanzim ve teati kılınmıştır.

Düyunu Umumiye Meclisi

İdaresi Namına	Doyçe Bank Namına	Maliye Nazırı
<i>Reis : Leon Berje</i>	<i>A. Göviner</i>	<i>Esseyid Ahmed Reşad</i>

No: 234 — Rumeli vilâyatı şahanesi hakkındaki talimata zeylen tanzim olunup Kosova, Manastır ve Selânîk Vilâyetlerinde mevkiî icraya vaz'ı muktezayı iradei seniyei hazreti padişahiden bulunan Talimatın 7 nci maddesi mucibince vilâyatı mezkûre emvalinin sureti kabz ve sarfına dair Nizamname

17 zilhicce 1320 ve 3 mart 1319

Madde 1 — Sene başında her vilâyette bir varidat ve masarifat bütçesi tertib ve tanzim olunup vergi ve tekâliften hasıl olan varidat evvel

emirde ciheti mülkiye ve askeriyeye müteallik tediyat dahil olmak üzere idarei mahalliyenin ihtiyacatına tahsis olunmuştur.

Madde 2 -- Varidatı mezkûrenin kâffesi merkezi vilâyette kâin Bankı Osmanî şubesine teslim olunacaktır.

Madde 3 — Bütçe mucibince masarifi vilâyete mahsus mebalîğın emri tediyesi berveçhiatî icra kılınacaktır.

Madde 4 — İkinci madde mucibince vilâyetin muvazenesine dahil olan kâffeî varidat ve masarifat işbu nizamnamede tayin olunan usule tevfikân merkezi vilâyet Bankı Osmanî şubesi vasıtasile kabz ve sarfolunacak ve makbuzat ve sarfiyatı vakıa muhasebei vilâyet ile bank şubesi beyninde karşılıklı olarak tutulacak deftere kaydedilecektir.

Madde 5 --- Bütçe dahilindeki envai masariften kazaya aid olanların mübremüttesvîye bulunanları tahsilâtı mahalliyeden usulüne tevfikân tediyeye ve maaşata aid kısmı vilâyetten alınacak emir mucibince tesviye olunacak ve üst tarafı tediyatı mutazammın olan senedatı musaddaka ile beraber ve ecnası meskûkât üzerine tanzim ve ziri kaymakam ile malmüdüri tarafından müştereken tahtim olunacak cetvele ithalen nakid makamında merkezi livaya gönderilecektir.

Madde 6 — Mülhak kazalardan livalara vürud edecek mebalîğın liva muhasebesince muamelei kaydiyesi icra olunduktan sonra bundan ve merkezi liva kazası emvali tahsilâtından maaşat ve masarifata mukatazi mebalîğ beşinci maddeye tevfikân sarfolunarak bakiyesi merkezi liva ve mülhak kazalar sarfiyat defterleriyle maan doğruca merkezi vilâyette bulunan Bankı Osmanî şubesine tısyar ve muhasebei vilâyete malûmat ita edilecektir.

Madde 7 — Merkezi vilâyet livasına mülhak kazalardan vürud edecek mebalîğın muhasebei vilâyette kaydı icra olunduktan sonra gerek bunlar ve gerek merkezi vilâyet kazası tahsilâtı günü gününe Bankı Osmanî şubesine teslim edilecektir.

Madde 8 — Bank şubesinde nakden ve seneden alınacak mebalîğ ecnası üzerine tamamen irad kaydolunarak mukabilinde muhasebei vilâyete makbuz ilmühâberi ita kılınacak ve seneden vaki olan teslimat için muhasebei vilâyetten çek ahz ile şubece masraf kaydolunacaktır.

Madde 9 — Muayyenatı askerive esmanî senedatı mahsusa mukabilinde muhasebei vilâyetten verilecek çekler mucibince bank şubesinden ifa edileceği misillü sair masarifatı askeriyeye dahi senedatı mahsusa mu-

cibince kezalik çeklerle şubeden ciheti askeriye tekiye olunup kaza ve liva merkezlerinde muhassasat ve muayyenatı askeriye mahsuben tekiye icra edilmeyecektir. Maaşatı askeriye dahi maaşatı umumiye sırasında merkezde ba senet ciheti askeriye ifa kılınacaktır.

Madde 10 — Üç yüz on dokuz senei maliyesinden itibaren vilâyet dahilinde bulunan bilûmum memurini mülkiye ve ümera ve zabitan ve efradı askeriye ve mütekaidin maaşatı her tarafta birden ve sureti muntazamada tekiye ettirilip müteferrikan maaş itası caiz olmayacaktır.

Madde 11 — Vilâyetin varidatı umumiyesi bank şubesine teslim olunacağından bundan o vilâyetin umuru nafıasına aid olup sarfolunacak olan yüzde beşi Ziraat Bankasından verilecek senedat üzerine bank şubesinde tesviye olunacaktır.

Madde 12 — Maaşatı mülkiye ve askeriye ve adliye ve maliye ve bilcümle masarifatı mahalliye ve askeriye tamamen tekiye olunduktan sonra varidatı mahalliyeden fazla kalır ise hazinesi celileye gönderilecektir.

Madde 13 — İşbu nizamname hilâfında hareket edecek olan memurlar mes'ul olacaktır.

**No: 235 — Amerikada zuhur eden Mormon mezhebinin
memaliki şahanede men'ü neşir ve tamimi hakkında
iradei hususiye**

18 muharrem 1321 ve 3 nisan 1319

Amerikada tahaddüs eden Mormon mezhebini memaliki şahanede neşir ve tamim için Amerikalı Alber Herman nam şahsın Halebe gelerek ara sıra mülhakatı da dolaşmakta bulunduğu ve mumaileyhin derdest edilen evrakı bundan tevelliüt edecek mahazir ve mazarratı isbata kâfi olduğu ve Dahiliye Nezareti Celilesine de iş'ar edildiği Halep vilâyetinden arz ve izbar olunmuş ve bu halin mazarratı derkâr bulunmuş olduğundan teşebbüsâtı mezkûrenin külliyyen men'i ve def'i mahaziri zımnında tedabiri lâzıma ittihazı şerefsudur buyurulan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî icabı celilinden olmakla olababda.

**No: 236 — Devleti Aliye ile Yunan Hükümeti beyninde 24
mayıs 6 haziran 1903 tarihinde akdolunan
Ticaret Mukavelesnamesi**

30 mart 12 nisan 1903

Zatı Şevketsımatı Hazreti Padişahî ile Haşmetlû Yunan Kralı Hazretleri Devleteyni beyninde mevcut ticaret ve seyrisefaîn münasebatını bir muahedename ile tahkim ve teyid etmek arzusunda buldukları cihetle zatı hazreti tacidari birinci rütbeden mecidi nişanı zişanını haiz bulunan Atina Sefiri Rifat Bey Efendi hazretlerini ve Haşmetlû Yunan Kralı Hazretleri üçüncü rütbe «Sovör» nişanını haiz olan Hariciye Nazırı Mösyö Aleksandr İskoze cenablarını murahhas tayin eylemişlerdir. Müşarileyhima yolunda ve muntazam görünen ruhsatnamelerini badetteati mevaddı atiyeyi kararlaştırmışlardır.

Madde 1 — Yunanistana idhal olunacak mahsulât veya mamulâtı osmaniye ve memaliki şahaneye idhal edilecek mahsulât veya mamulâtı Yunaniye tarafeyn memalikinginde idhalât ve ihracat ve transit ve iadeten ihraç rüsümünca ve gümrük muamelâtınca en ziyade mazharı müsaade olan milletin mahsulâtı hakkında icra edilen muameleye tâbi olmağa devam edeceklerdir. Maamafi Yunanistana idhal edilen emtiaı ticariyei osmaniyeden istifa olunacak rüsuma dair olan melfuf (A) işaretli cetvel ile memaliki şahaneye idhal olunan emtiaı ticariyei Yunaniyeden istifa kılınacak rüsuma müteallik kezalik melfuf (B) işaretli cetvelde zikr ve tadad olunan eşya ve mahsulât mezkûr cetvellerde musarrâh rüsuma veya başka bir devletin mahsulâtı mümaselesine tarh edilecek daha dün rüsuma tâbi olacaktır.

Madde 2 — Tarafeyni Âkideyn - mevrid memleketin müsaadei mahsusası olmadıkça - tarafeyn memalikinginde memnuiyet veya inhisar tahtında bulunan eşya ve mahsulâtın memaliki şahane veya Yunanistan limanlarına gönderilmek üzere kendi limanlarında sefaîne tahmil edilmesine müsaade etmemeği taahhüd eylerler.

Eşyayı mebhuse şunlardır:

Memaliki şahanede: Barut ve her nev'i mevaddı infilâkiye eslihai harbiye ve teferrüatı mühimmatı askeriye hılcümle eşkâlinde tütün tönbeği ve tuz.

Yunanistanda: Petrol gazı, oyun kâğıdı, tuz, kibrit, ve sigara kâğıdı.

Balâda beyan olunan cetveller diğ̈er tarafa evvelce ve tahriren tebligat icrasile icabatı ahvale göre tadil edilebilecektir.

Madde 3 — Kabotaj ticaretine gelince Osmanlı ve Yunan yelken ve vapur sefineleri memaliki şahane ve Yunanistanda sefaini milliyeden veya en ziyade mazharı müsaade olan milletlere mensup sefainden istifa olunan rüsumdan başka veya daha ağır rüsum tediye etmeksizin en ziyade mazharı müsaade olan millet muamelesinden müstefit olmakta devam ederektir.

Madde 4 — Kavanin ve nizamatı Devleti Aliye ahkâmınca Osmanlı ve kavanini Yunaniye mucibince Yunanlı ad ve itibar edilen her sefine Tarafeyni Âkideyn canibinden ol sıfatla tanınacaktır.

Madde 5 — Tebaai Osmaniye ile tebaai Yunaniye tebaai mahalliye veya en ziyade mazharı müsaade olan Devlet tebaası hakkında tatbik ve icra olunacak nizamatı mahalliye ahkâmına tevfiği hareket etmek şartile Osmanlı ve Yunan sularında mütakabilen sünger sayd etmek hakkını haziz olacaklardır.

Madde 6 — Devleti Aliye Şehbenderlerle Yunan Konsoloslarının vizesine tâbi olması lâzım gelen Osmanlı veya Yunan vapur ve yelken sefaini evrakı şunlardır: Sıhhiye patentesi, gümrük manifestosu ve manifesto defteri şu son iki vize iki yüz tonilâto veya andan dün bir hacmi istiabide bulunup muayyen limanlara sureti muntazamada icrayı seyrüsefer etmiyen vapurlar ile hacmi istiabileri her ne olursa olsun yelken sefinelerine münhasırdır. Sıhhiye patentesi için vize tarifesi berveçhiâti tayin olunmuştur.

Hacmi istiabileri üç yüz tonilâtodan ziyade olan sefain için yarım lira ve hacmi istiabileri yüz tonilâtodan üç yüz tonilâtoya kadar olan sefain için bir çeyrek lirayı osmanî ve hacmi istiabileri yüz tonilâtodan dün olan sefain için altın akçe olarak on kuruş veya muadili.

Gümrük manifestosu ile manifesto defteri için vize tarifesi berveçhiâti tayin olunmuştur.

Hacmi istiabileri elli tonilâtodan dün olan vapur ve yelken sefineleri için bir buçuk frank.

Hacmi istiabileri elli tonilâtodan yüz tonilâtoya kadar olan vapur ve yelken sefineleri için iki frank.

Hacmi istiabileri yüz tonilâtodan iki yüz tonilâtoya kadar olan vapur ve yelken sefineleri için iki buçuk frank.

Hacmi istiabileri iki yüz tonilâtodan ziyade olan yelken sefaini için beş frank.

Rüsümü mezkûre bu iki varakadan her birinin vizesi için ayrı ayrı istifa kılınacaktır.

Şurası mukarrerdir ki Tarafeyn şebender ve konsolosları evrakı mezkûreyi bilâ tehir vize edeceklerdir. Balâda tasrih edilen evrak sefineden her birine aid şebender (konsolos) resmi aynı seyahat esnasında yalnız bir defa ahz ve istifa olunacak ve sonraki vizeler meccanen icra kılınacaktır.

Bir cins emtiayı nakleden Osmanlı ve Yunan vapur ve yelken sefineleri muayyen limanlara sureti muntazamada işlemedikleri takdirde hacmi istiabileri ne olursa olsun tarafeynin konsolos tarifeleri mucibince manifesto defterlerini vize ettirmeğe mecbur olacaklardır.

Şurası dahi sarahaten mukarrerdir ki bu vizeler ancak mahreç limanında veya sefinenin uğrayacağı limanda diğer tarafın bir şebenderi (konsolosu) ikamet ettiği halde mecburi olacaktır.

Madde 7 — Maddei sabıkada, zikrolunan manifesto defteri memurini aidesi tarafından tasdik edilmek ve işbu muahedeye melfuf nümune-ye muvafık olmak lâzım gelir. Defteri mezkûrda mahreç ve mevid limanlar ile mürsiller tarafından verilip konişmentoya derç olunan tarifata göre teknil hamulenin cinsi denklemin marka ve numaraları ve nev'i ve muhteviyatı beraber zikir ve tasrih edilecektir.

Mahreç limanında memurini rüsumiye tarihi hareketi bilâ tehir tahşiye edecekleri gibi sefinenin uğradığı limanda dahi muvasalât ve azimet tarihini ve emtianın tahmil ve ihracı ve aktarması keyfiyetlerini bilâ tehir kaydedeceklerdir.

Tarafeyni Âkideynin memurini rüsumiyesi Yunan sularında bir Osmanlı sefinesinin ve Osmanlı sularında bir Yunan sefinesinin eşya tahmil ve ihraç veya aktarma edeceğinden haberdar olur olmaz tatil günleri müstesna olmak üzere kaptan veya eşyayı tahmil eden kimse tarafından vukubulacak ihbardan itibaren yirmi dört saat zarfında marüz-zikir gümrük muamelâtının teshili icrası için tedabiri lâzımeyle tevessül edeceklerdir.

Madde 8 — Devleti Aliye ile Hükümeti Yunaniye beyninde 27 mayıs sene 1855 tarihile Kanlıcada akdolunan muahedename ahkâmının Tarafeyni Âkideyn tebaasına ve sefaine ve seyrisefainine ve ticaretine bahş olunan bilcümle hukuk ve imtiyazat ve muafiyat Dersaadette mukim dırveli muazzama süferası tarafından 20 mart2 nisan sene 1901 tarihinde ita olunan hakem kararının ahkâmı dairesinde olarak teyid edilmiştir. Meğerki mezkûr Kanlıca muahedenamesinin ahkâmı işbu muahedename ile tadil edilmiş buluna.

Madde 9 — İşbu muahede tasdiknamelerin mübadelesinden itibaren mevki icraya vazedilecek ve on sekiz sene müddetle mer'iyülicra kalacaktır.

Tasdiknameler sür'ati mümkünine ile Dersaadette mübadele edilecektir.

Tasdikan lilmeal müşarileyhima murahasayn işbu mahalle vaz'ı imza ve mühreylemişlerdir.

Nüşateyn olarak Atınada 30 mart 12 nisan sene 1903 tarihinde tanzım olunmuştur.

Iskoze

Mehmet Rifat

Melfuf «A» işaretli cetvel

Gümrük rüsumu

Beher yüz

kilosu

Kuruş

Emtia

10	Ervelâ	(A) Lâkerda
10		(B) Çiroz
6	Saniyen	Tuzlu uskumru ve palamut
20	Salisen	Salep
12	Rabian	(Tire denilen adi siyah kuru üzüm
18	Hamisen	Dizide ve kutu veya çuval derununda incir, razakı ve sultaniye denilen kuru üzüm
20	Sadisen	A) Kabuklu ve kabuksuz fıstık
12		B) Çam beyaz

Gümrük rüsumu
Beher yüz
kilosu
Kuruş

Emtia

12	Sabian	A) Kuru kayısı
10		B) Kabuklu ve kabuksuz fındık
10	Saminen	Pestil
7	Tasian	Hurma
6	Aşiren	Tane halinde adi... ve anason
30	Hadi aşer	A) Helva
10		B) Tahin
70	Sanî aşer	Zamkı masteki
5	Salisi aşer	Çiriş
200	Rabi aşer	Safi yünden, yünden pamuktan veya kabili nesç mevaddı saireden mamul olup metre ile veya tane ile satılan şark halılarınle cicim denilen Karaman halıları ve heybeler Osmanlı mamulâtından bulunmak ve bir Osmanlı limanından gönderilmiş olmak şartile.

Melfuf «B» işaretli cetvel

Gümrük rüsumu
Beher yüz
kilosu
Kuruş para

15	Evvêlâ	Fiğı, sandık, sepet ve çuval derununda yeşil veya siyah taze veya sadece tuzlu zeytin
00	10 Saniyen	Santurîn toprağı
10	Salisen	Taze sebze
10	Rabian	Limon ve portakal

Merbut protokol

Zirde vazülimza murahhaslar Devleti Aliye ile Yunan Hükümeti beyninde bugünkü tarih ile akdolunan ticaret ve seyrisefain muahedenamesini imzaya mübaşeret eyliyecekleri sırada hükümeti metbuaları tarafından usul ve nizamı veçhile mezun oldukları halde muahedei mezkûrenin cüz'ü mütemmimi addolunacak ve aynı hüküm ve kuvveti haiz olacak olan işbu protokolü kararlaştırmışlardır.

Evvelâ işbu muahedenamenin birinci maddesinde musarrah (B) işaretli cetvelde tayin edilen rüsum bunda zikir ve tadat olunan eşya ve mahsulâtı Yunaniyeden ancak en ziyade mazharı müsaade olan devletler hakkında memaliki şahanede gümrük tarifei cedidesinin sureti umumiyede mevkii tatbik ve icraya vazolunacağı gündən itibaren ahz ve istifa edilecektir. O zamana kadar eşya ve mahsulâtı mezkûre memaliki şahaneyehi idhallerinde en ziyade mazharı müsaade olan milletlerin eşya ve mahsulâtına tarh olunan rüsuma tâbi olmağa devam edecektir.

Saniyen Şurası sarahaten mukarrerdir ki işbu muahedenamenin üçüncü maddesi hakkında eylevm Yunanistanda ezcümle İtalya ile Yunan Hükümetleri beyninde münakid 20 mart 1 nisan 1889 tarihli muahedenamede tayin olunan veya ileride en ziyade mazharı müsaade olan millete mensup sefaine temin edilecek olan en ziyade mazharı müsaade olan millet muamelesinden münbais fevaid ve muhassehat her halde osmanlı vapur ve yelken sefinelerince müktesep kalmağa devam edecektir.

Salisen bundan maada şurasıda mukarrerdir ki altıncı ve yedinci maddelerin ahkâmı işbu muahedename tasdiknamelerinin mubadelesinden sekiz ay sonra tarafeyn memalikinde mevkii icraya vazedilecektir.

Tasdikan lilmeal müşarileyhima murahhasayn işbu mahalle vaz'ı imza ve mühreylemişlerdir.

Nüşateyn olarak Atınada 30 mart 12 nisan sene 1903 tarihinde tanzim olunmuştur.

Iskoze

Mehmet Rifat

*Devleti Aliye ile Yunan Hükümeti beyninde mün'akid ticaret
muahedenamesi tasdiknamelerinin mubadelesini
mübeyyin protokol*

Muharririni imza Devleti Aliye Hariciye Nazırı Devletlû Tevfik Paşa Hazretleri ile Yunan Hükümetinin Dersaadette mukim fevkalâde

ve Murahhas Ortaelçisi Mösyö «J. Griparis» Devleti Aliye ile Yunanistan beyninde akdolunup 30 mart 12 nisan 1903 tarihinde Atinada imza olunan ticaret ve seyrisefain muahedenamesi tasdiknamelerinin emri mubadelesine iptidar etmek üzere (24 mayıs 6 haziran 903) tarihine müsadif olan bugün biliğtime marüzzikir muahedenamenin her iki tarafa aid tasdiknameleri kemali dikkatle mukabele edilerek yekdiğerine tamamen mutabık görülmekle usulü mutade veçhile emri mubadele icra kılınmıştır. Tasdiklanılmekal muharririni imza işbu zabıtnameyi bittanzim mührü zatileri ile temhir etmişlerdir. İşbu zabıtname iki nüsha olarak 24 mayıs 6 haziran 1903 tarihinde Dersaadette tanzim olunmuştur.

İmza	İmza
Griparis	Tevfik

Devleti Aliye Atina Sefiri tarafından 30 mart 12 nisan 1903 tarihile Yunan Hariciye Nazırına ita olunan nota

Devleti Aliye ile Hükümeti Yunaniye beyninde bugün imza olunan muahedei ticariyeye müteallik müzakerat esnasında Tarafeyni Âkideyn kaçakçılığın men'i için tarafeynce ittihaz olunacak tedabirin emri tetkik ve tayinini müzakeratı âtiyeye talik hususunda muvafakatı efkâr hasıl etmiş olduklarından muharriri imza Devleti Aliye Hariciye Nazırı hususu mezkûrun senet ittihaz olduğununun iş'arını Yunan Hariciye Nazırından rica eder.

Yunan Hariciye Nazırı tarafından 30 mart 1903 tarihile Atina Sefareti Seniyesine ita olunan nota

Muharriri imza Hükümeti Yunaniye Hariciye Nazırı bugün imza olunan muahedei ticariyenin esnayı müzakeresinde kaçakçılığın men'i için tarafeynce ittihaz olunacak tedabirin emri tetkik ve tayinini müzakeratı âtiyeye talik hususunda Tarafeyni Âkideyn beyninde muvafakatı efkâr hasıl olduğununun müş'ir bugün saltanatı seniyenin murahhası ve Ortaelçisi saadetlü Rifat bey efendi hazretleri tarafından irsal olunan notayı ahz ile keyfiyeti hükümeti metbuası namına sened ittihaz eder.

*Devleti Aliye Hariciye Nazırı Devletlü Tefik Paşa Hazretleri
tarafından 6 haziran 1903 tarihile Dersaadet Yunan Sefaretine
irsal olunan 45 numaralı nota*

30 mart 12 nisan 1903 tarihinde Atınada imza ve tasdiknameleri bugün teati edilmiş olan ticaret muahedenamesine dair cereyan eden müzakerat esnasında kaçakçılığın men'i için tarafeynce ittihaz olunacak tedabirin emri tetkik ve tayinini müzakeratı âtiyeye talik hususunda muvafakatı efkâr hasıl olmuş olduğundan Devleti Aliye Hariciye Nazırı hususu mezkûrun senet ittihaz olunduğunun iş'arını Dersaadet Yunan Sefirinden rica eder.

*Hariciye Nezaretine 24 mayıs 6 haziran 1903 tarihile Dersaadet
Yunan Sefaretince irsal olunan nota*

Muharriri imza Dersaadet Yunan Sefiri 30 mart 12 nisan 1903 tarihinde Atınada imza ve tasdiknameleri bugün teati edilmiş olan ticaret muahedenamesine dair cereyan eden müzakerat esnasında kaçakçılığın men'i için tarafeynce ittihaz olunacak tedabirin emri tetkik ve tayinini müzakeratı âtiyeye talik hususunda Tarafeyni Âkideyn beyninde muvafakatı efkâr hasıl olduğunu müş'ir Devleti Aliye Hariciye Nazırı Devletlü Tefik Paşa Hazretleri tarafından irsal olunan bugünkü tarihli ve kırk beş numaralı notayı ahz ile keyfiyeti hükûmeti metbuası namına olarak sened ittihaz eyler.

**No: 237 — Rumeli vilâyatı şahanesine tayin olunan Nafia
müdürlerinin vezaifine dair olup mer'iyet ahkâmına
iradei seniyei hazreti hilâfetpenhî şerefmüteallik
buyurulan Talimat**

9 safer 1321 ve 24 nisan 1319

Madde 1 — Nafia müdürleri vülâti izamın maiyetlerinde olup mer'iyet itibarile Nafia Nezaretine merbuttur. Umuru nafıya dair muhaberat vilâyete Nezaret beyninde cereyan eder. Nafia müdürleri dahi ledelicab Nafia Nezaretile muhabereye mezundur.

Madde 2 — Nafia müdürleri vilâyet memurini fenniyesinin fevkinde ve bunların müfettişi olup vülâtin tahtı riyasetlerinde mün'akid nafia komisyonu azasındandır. Vülâtin gıyabında riyaset vekâletini ifa ederler. Vilâyet sermühendisleri kemakân aza sıfatile mezkûr komisyonda bulunacak ve nafia kâtibleri dahi işbu komisyonun ve nafia müdürlерinin kitabetini ifa edecektir.

Madde 3 — Nafia müdürleri turuk ve maabirin mevzu olan nizam ve ittihaz olunan mukarrerat dairesinde ticaret ve sevkiyatı askeriye noktai nazarından ehemmiyetleri nisbetinde tesri ve tevsii inşaat ve tamiratile muhafazai mamuriyetleri esbabının istikmali ve teshili nakliyat için tramvay ve omnibüs ve dilijans arabaları tertib ve tesisi ve mecarii enharın tathiri ve tuğyanı meyahi men edecek imalâtın inşası ve bataklıkların kurutulması ve ticareti berriye ve bahriyenin terakkisi misillü mamuriyeti memlekete hadim olacak tedabirin müllâhazasıle makamı vilâyete ve canibi nezarete iş'arı vezaifile mükelleftirler.

Madde 4 — Nafia müdürleri vilâyet umuru nafiasının idarei umumiyesinden ve sermühendisler dahi ciheti fenniyesinden mesuldür. Nafia müdürleri fennî işlerde ve memurini fenniyenin tayini vezaifine aid hususatta sermühendisin reyini almağa mecburdur. Hususati fenniyece aralarında ihtilâf zuhurunda nezaret heyeti fenniyesince hal olunmak üzere nezarete iş'arı keyfiyet olunacaktır.

Madde 5 — Evrakı keşfiye ile harita ve müteferriatın tanzim ve tersimi memurini fenniyeğe aid ise de profil ve mekatüi tulâniye ve haritai musattahanın gayet muntazam ve doğru olarak tertibine ve imalâtı sınaieğe aid resim ve projelerin kavaid ve nazariyatı fenniyeğe mutabık olarak tanzimine ve evrakı mezkûre ile gönderilecek raporların takip olunan usulü hesabıye ile imalâtı sınaie mevakiini muvazzah olmasına ve bunların 21+31 eb'adında bir dosya derununda bükülerek gönderilmesine nafia müdürleri nezaret edeceklerdir.

Madde 6 — Bedelen ifayı mükellifiyet olunan mahallerde gerek tesviyei turabiye ve şosenin ve gerek imalâtı sınaienin bilmünakasa nezaretten verilecek mezuniyet üzerine maktuan ihale tarikile ve şayet talip bulunmadığı halde emanet suretile ve bedenen ifayı mükellefiyet olunan mahallerde yine evrakı keşfiyesi üzerine tesviyei turabiye ile taş nakli ve kırması ve ferşi amelei mükellefe marifetile ve imalâtı sınaieği yine nezaretten verilecek mezuniyet üzerine ihale tarikile talip

bulunmadığı halde emanet suretile icra olunmakta idüğünden nafıa müdürleri her sene ahirinde nüfus idarelerinden alınacak defterler üzerine icrayı tahkikat ve tetkikat olunarak her sene turuk ve maahir inşasile mükellef olan nüfusun miktarı mecmuile bedenen veya bedelen ifayı mükellefiyet edeceklerin miktarının vakt ve zamanile tahakkuk ettirilmesine ve bedenen ifayı hizmet edeceklerin senesi içinde ve ziraate irası zarar etmiyecek zamanda mevkii ameliyata sevk ettirilmesine ve bedelen ifayı hizmet edeceklerden bedelâtı nakdiyenin vakt ve zamanile tahsiline vesatet ve gayret ve nüfusu mükellefeye alelinfirat ifayı hizmet ilmühaberlerinin tevzii usulünün icrasına değin her karye nüfusu mükellefesi miktarı umumisi üzerine sergiler tanzimile muamelei kaydiye ve mahsubiyesinin sureti muntazamada cereyanına nezaret edecekleri gibi umuru nafıa için varidatı vilâyetten tefrik ve tahsis edilen yüzde beşleri dahi teftiş ve takip eyliyeceklerdir.

Madde 7 -- İmalâtın hüsnü halde cereyan edip etmediğinin tetkiki memurini fenniyein cümlei vezaifinden olup nafıa müdürleri dahi bu vazife ile mükellef ledelicap vilâyetten istihsali mezuniyetle harcırah kararnamesi mucibince iktiza eden harcırahı mal sandığından verilmek üzere imalâtı vaktıyı bizzat muayene ve teftiş edecektir. İmalâtı nafıaya aid masarifatın tesviye ve ifası Nafıa Nezaretinden istihsali mezuniyete mütevakıf olup ihale suretile icra kılınan imalât için nezaretçe musaddak olan bedeli ihaleye mahsuben itası lâzım gelen mehalîğ hakkında mühendislerin tanzim ve ita edecekleri istihkak raporlarının havi olduğu mehalîğ başmühendislerle nafıa müdürlerinin tasdikleri ve nafıa komisyonlarının kararı üzerine vülâtin emrû işaretile Ziraat Bankası şubelerinde ifa ve emaneten icra kılınan imalât masarifi dahi bu suretile ifa kılınacaktır.

Madde 8 — Nafıa Müdürleri her sene ahirinde geçen senelerin tahakkukat ve tahsilâtı miktarlarına göre senei atıye zarfında vilâyetin bedelâtı nakdiyesinden ve emvali umumiye yüzde beşlerinden ne miktar mehalîğ hasıl olacağını ve kaç nüfusun bedenen çalışacağını hesap ve tahmin ve işbu mehalîğ ve nüfusa nisbeten bir sene zarfında vuku bulacak inşaat ve tamiratın mevaki ve masarifini mübeyyin cedvelini tanzim ile nafıa komisyonunca badettetik nezarete irsal olunmak üzere valii vilâyete takdim edecektir.

İşbu inşaat ve tamirat dahili vilâyetteki yolların ehemmiyet ve müstaceliyetleri itibarile tertip ve tercih olunacak ve şukadar ki bedenen

ifayı mükellefiye edecek nüfus için mümkün mertebe yakın bir tarîk irae kılınacaktır.

Madde 9 — Her iki ay zarfında inşaat ve imalâtı vakıanın enva ve derecatı harita ve profil üzerinde muhtelif renkler ile işaret edilecek ve bunlar nafıa müdürü tarafından hadettekkik her iki ay nihayetinde Nafıa Nezaretine irsal edilecek ve her sene ahirinde o sene zarfındaki imalât ve icraatı nafıayı mübeyyin nafıa müdürleri tarafından mufassal bir cetvel ve bir rapor tanzim ile nafıa komisyonunca tetkik ve tasdik olunduktan sonra nezarete gönderilmek üzere valii vilâyete ita olunacak ve sevabıca nisbeten imalât ve icraatca fazla ve noksan görüldüğü halde esbabı mucibesi mezkûr raporda izah edilecektir.

Madde 10 — Nafıa idaresince demirbaş alât ve edevatın bir defteri tutturulacağı gibi beher gün umuru nafıai vilâyete dair cereyan eden muamelât dahi başkaca bir deftere kayıd ettirilecektir.

20 muharrem 1321ve 10 nisan 1319

No: 238 — Harir Müsabakaları Talimatı mucibince müstahakkı mükâfat görünen böcekçilere verilecek madalyanın darb ve imali hakkında iradei seniye

Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaretinin tezkeresi

Memaliki mahrusai şahanede ipekçilik san'atinin terakkisi için biri koza müsabakalarına dair olan talimatı tadilen ve diğeri en muntazam böcekhanesi olan ve dutluk yetiştiren ve en güzel usul ile böcek besleyenlere mütedair müceddeden tanzim olunup mer'iyeti ahkâmına 2 rebi-ülevvel 1319 ve 6 haziran 1317 tarihinde iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur ve sünuh buyurulmuş ve ber mantuku emrû fermanı hümayunu hazreti padişahî iki senedenberi mevkiî tathik ve icraya vaz olunmuş olan iki kıt'a talimattan harir müsabakalarına dair olan talimatın yedinci maddesi hükümüne tevfikân müstahakkı mükâfat görülen böcekçilere itası lâzım gelen madalyanın düyunu umumiye varidatı muhassasa idaresile bilmuhabere tertip ve tersim edilen nümunesi ziraat heyetü fenniyesi riyaseti ifadesile leffen takdimi huzuru samii fehimaneleri kılınmış olmakla nezdi âlii cenabı sadaretpenahilerinde rehini ten-

şip buyurulduğu halde icab eden mikdarının salifülarz nümuneye tevfi-
kan darp ettirilmesi zımında iktizayı halin ifasına müsaadei celilei ef-
hamileri şayan buyurulmak babında ve her halde emrû ferman hazreti
veliyülemrindir.

7 muharrem 1321 ve 23 mart 1319

Arz tezkeresi

Memaliki mahrusesi şahanede ipekçilik san'atının terakkisi için koza
müsabakalarına dair tadilen kaleme alınan ve Muştizan mer'iyeti ah-
kâmına iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şeref müteallik buyrulan
talimat mucibince müstahakkı mükâfat görülen böcekçilere itası lâzım
gelen madalyanın tertip ve tersim edilen nümune veçhile lüzumu mik-
tarının darp ve imal ettirilmesi hususuna dair Orman ve Maadin ve Zi-
raat Nezareti celilesinin tezkeresi arz ve takdim kılınmış olmakla olbab-
da her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefsunuh ve su-
dur buyurulur ise müntüku alisi infaz edileceği beyanile tezkeresi sena-
veri terkim kılındı.

25 muharrem 1321, 10 nisan 1319

İradei mübâlliğ hamış

Residei desti tazim olup melfuflarile manzuru âli buyrulan işbu
tezkeresi samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei ce-
nabı hilâfetpenahî şerefsudur buyrulmuş olmakla olbabda emrû fer-
man hazreti veliyülemrindir.

12 safer 1321, 27 nisan 1319

**No: 239 — Düyunu Umumiye İdaresine muhavvel harir ve du-
han aşarile nüfus tezkerelerinin tâbi olduğu teçhizatı askeriye
tertibî ve Ziraat Bankası varidatından Teçhizatı Askeriye
Sandığı ile Hicaz demiryoluna terkedilecek
mikdar hakkında irade**

Encümeni Vükelâ Mazbatası

Şevket ve mikneti devlete hâdim olan berrî ve bahrî levazım ve
mühimmatı harbiyenin tedariki maksadı âlisile emvali malûmeye zami-

meten istifa edilmekte bulunan teçhizatı askeriye tertibinin mevzu lehindeki ehemmiyet ile mütenasip bir dereceye iblâğı hakkında bermucubi emrû fermanı hümayunu mülûkâne bazı mütaleatı mutazammın teçhizatı askeriye nezareti tarafından hakipayı âliye arzolunan lâyiha şerefmenâ telâkkisi olduğumuz iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî mantûku münifi veçhile meyanei memlûkânemizde kuraat ve mütalea ve münderecatı yegân yegân tetkik ve müzakere edildi. Lâyihai mezkûrenin havi olduğu mevadın birincisi teçhizatı askeriye tertibi istisna kılınan bazı kalemlerden maada emvali devletin umumu üzerine yüzde altı zam ile istifa kılınmakta olduğu halde yüz bu kadar bin lira bedeli maktu mukabilinde düyunu umumiye idaresine ihale olunan tütün öşrile kezalik idarei mezbureye muvakkaten muhavvel olan harir öşrünün teçhizatı askeriye tertibinden hariç kalması bir sebebe müstenit olmadığından işbu iki kalem aşardan dahi nisbeti mezkûre veçhile teçhizat tertibi ahz ve istifası olup vakıa lâyihai mezkûre cümlei münderecatından olduğu üzere zıkr olunan tütün ve harir aşarının teçhizat tertibinden hariç kalması bir emir ve karara müstenit olmadığına ve bunlardan alınacak teçhizat tertibinin idarei mezbureye hiç bir zararı olamayacağı bedihi bulunduğu binaen bu seneden itibaren harir ve duhan öşüründen dahi yüzde altı hesabı ile teçhizatı askeriye tertibinin istifasına mübaşeret kılınacağına Düyunu Umumiye idaresine tebliği ile beraber teshilen ilmaslağa bir taraftan dahi Düyunu Umumiye Meclisi İdaresi Reisi ile azadan Hamdi Bey ve Mösyö Berjenin celbile esasen varidatı idareye tallûku bulunmayan tertibi mezburun berveçhî muharrer istifası hususunda müşar ve mumailiyhime ve onlar vesatatiyle meclisi mezkûre vesayayı münasebe icra kılınmasının Maliye Nezaretine havalesi tensip olunmuş ve mamafi ifadatı vakıaya göre teçhizatı askeriye namına geçende Düyunu Umumiye idaresinden icra olunan avans için idaresi Düyunu Umumiye mevdu olan bazı varidatı öşriyenin teçhizatı askeriye hissesi karşılık gösterilmiş olmasından dolayı hissei mezkûre cibayet masrafı olmak üzere idarece yüzde beş talep edilmekte olduğu anlaşılıp halbuki varidatı mezkûre için esasen yüzde beş verildiği ve hissei mezkûre onun fer'i ve iane olup aslı ile beraber istifa olunmasından dolayı bunun için bir masraf vukubulmayacağı ve avans için faiz dahi verildiği cihetle işbu teçhizatı askeriye namına olan avans karşılığı için cibayet masrafı talebine mahal olamayacağına dahi canibi idareye tebliği zımında Düyunu Umumiye Komiserliğine tezkere yazılmasının kezalik nezareti müşarileyhaya iş'arı tezekkür kılınmıştır. Mevaddı mezkû-

reden ikincisi bir heyeti mütemineî sarrafiyenin kefalet ve devletin nezareti tahtında ikramiyeli bir Osmanlı piyangosu tesisi ile bundan husule gelecek menafîin hasren teçhizatı askeriye emri mühimmine tahsisi keyfiyeti ise de şimendöfer ve bazı mekteplerden maada piyango muamelesi devletçe tahtı memnuiyette bulunduğu cihetle ondan sarfınazar edilmesi bittezekkür mevaddı mezkûreden üçüncüsü olan ve Ziraat Bankasile şubatu varidatı seneviyesinin ba iradei seniyei cenabı padişahî memurini fenniye maaşatı için muhassas kısmından maadası bulunan üç yüz bin liradan elli bin lirasının hini ikmale kadar Hicaz Demiryoluna verilmesi ve yüz yirmi beş bin lirasının mahallerindeki zürra ahaliye ikraza tahsisi ve diğer yüz yirmi beş bin lirasının teçhizatı askeriye sandığına terk ve bununla beraber zikr olunan bankadan Ziraat Nezaretine muhassas hisse nezareti müşarileyhanın tesisine değin muvakkaten tentip edilmiş ve badezin bu hissenin temadii tesviyesinden faide husulü gayri melhuz bulunmuş idiğinden onunda nezareti müşarileyhadan fekkile teçhizatı askeriye varidatına zammı hususu mevkii bahse konuldukta emrü ziraatin terakkisi efzayışı serveti müstelzim ve teçhizatı askeriyenin ikmalî ise teşyidi hünyanı miknet ile selâmeti devlet ve memlekete hadim olmak cihetleriyle her ikisi de ehemmiyetçe tev'em addedileceğine göre teçhizatı askeriye nezaretinin işbu mütaleası esasen münasip olup şu kadar ki lâyihaî merkumede dahi dermeyan olunduğu veçhile Ziraat Bankasının varidatı üçyüz yirmi bir senei maliyesine değin kısmen bazı masarife karşılık ittihaz edilmiş olmasile senei mezkûreden itibaren hiç bir yere bir akçe verilmemek ve şayet ilcayı mecburiyetle verilir ise teçhizata aid miktardan mahsup olunmak şartilee bermucibi lâyiha varidatı mezbureden yüz yirmi beş bin lirasının teçhizatı askeriye masarifine karşılık ittihazı ve bu varidattan sureti muvakkatede Ziraat Nezaretine verilmekte olan mebalîğ hakkında badehu bir karar ittihaz olunmak üzere evveleminde Şûrayı Devlet Mülkiye Dairesince mebalîği mezkûrenin mahal ve sureti sarfının ve lüzumu sahihe mübtteni olup olmadığının biletraf tetkik ve tayinile neticesinin ba mazbata iş'arı hususunun şûra riyaseti celilesine tebliği kararlaştırılmıştır. Mevaddı mezkû-

reden dördüncüsü Derseadet Emniyet Sandığının idarei hazirasının ıslahı ve oraya Ziraat Bankasından şimdilik elli altmış bin liralık bir kredi küşadı ile zikr olunan sandık Ziraat Bankasına şube ittihaz edilerek olsuretle icra edeceği irbah ve listirbah muamelesinden hasıl olacak temettüün bir kısmı münasibi ihtiyat akçesi olmak üzere sandığa bırakılarak mütebakisinin her sene gayetinde teğhizatı askeriye sandığına itası maddesi olarak nezdi âlide arz ve izaha hacet olmadığı üzere Derseadet Emniyet Sandığının halkın teshili ihtiyacatı hususundaki hizmeti mesbukası malûm ve böyle bir müessesesi nafianın temini devam ve tevsii muamelâtına taallûk eden tedabirin ittihazında fevaid ve muhassanatı mülkiye husulü emri meczum olmasile lâyiğhada bu hususa dair olan muütaleanın dahi isabeti derkâr olup ancak izahatı vakıaya göre Ziraat Bankasının hali hazırı böyle elli altmış bin liralık bir kredinin defaten icrasına gayri müsait bulunduğu cihetle zikr olunan kredinin alettedric ifası lâzım geleceğinden sureti maruza rehini tasvibi seniyei hazreti hilâfetpenahî buyurulur ise icrayı icabatının Ticaret ve Nafia nezaretine havalesi tezekkür edilmiştir. mevaddı mezburenin beşincisi vergi ve nüfus ve mürur tezkerelerinin esmanından maada bunların herbirinden teğhizatı askeriye tertibine zamimeten birer kuruluş istifası keyfiyeti olarak ifadatı vakıadan anlaşıldığına nazaran mürur tezkerelerinden Hicaz Demiryolu için zaten para alınmakta olduğu gibi vergi tezkerelerinden dahî tahsildarlar aidatına karşılık olmak üzere bir miktar şey istifasına başlanılmış ve işbu tezkerelerin daha ziyade resme tâbi tutulması gayri caiz bulunmuş olduğundan yalnız nüfus tezkerelerinin beherinden teğhizatı askeriye masarifi için yirmişer para alınması ve mevaddı mezkûrenin altıncısı ücuratı naktiyeye tâbi olan dahilî telgrafnamelerin iki sınıfa taksimile birincisinden otuzar ve ikincisinden yirmişer para alınarak andan hasıl olacak akçenin nısfı Hicaz Demiryoluna verilmek ve diğer nısfı da teğhizat sandığına tahsis kılınmak hususu isede ücuratı nakdiyeye tâbi olan ve dahili memaliki şahanede teati olunmakta bulunan telgrafnamelerin kalilüladet olmasından dolayı bunların beherinden yirmişer otuzar para istifasının umulduğu kadar faide hasıl

edemeyeceğine binaen bunlardan sarfınazar edilmesi hittensib salifül-beyan lâyiha leffen arz ve takdim olunmuş isede olbabda ve katibei ahvalde.

13 rebiülevvel 1321 ve 27 mayıs 1319

Arz tezkeresi

İtilâyi şevket ve mikneti devlete hadim olan herrî ve bahrî levazım ve mühimmatı harbiyenin tedariki maksadı âlisile emvali malûmeye zamimeten istifa edilmekte bulunan teçhizatı askeriye tertibinin mevzuu lehindeki ehemmiyet ile mütenasip bir dereceye iblâğı hakkında bermucibi emir ve fermanı hümayunu mülûkâne bazı mütaleatı mutazammın Teçhizatı Askeriye Nezareti tarafından arzı hakıpayı âli kılınmış olan lâyiha üzerine cereyan eden müzakerat netayicini havi komisyonu mahsustan kaleme alınan mazbata leffen arz ve takdim olunmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsünuh ve sudur buyurulur ise mantuku münifinin infaz edileceği beyanile.

13 rebiülevvel 1321 ve 27 mayıs 1319

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkereî samiyei sadaretpenahileri komisyonu mahsusun mazbataî maruzası ve mefufu ile manzuru âli buyurularak mazbataî mezkûreye hamış terkımile de tebliğ edildiği üzere mevaddı sittei maruzadan emniyet sandığı temettuatının kısmen teçhizatı askeriye sandığına itası hususundan sarfı nazar edilmesi ve nüfus tezkerelerinden yirmişer para ahzı maddesinin dahi mucibi şikâyet olmadığı halde icrası ve mevaddı sairenin herveçhi tezekkür ve istizan ifayı muktaziyatı ve bununla beraber tahsilâtta ziyat ve mübayaatta sui istimalât ve sarfiyatta israfat vukubulmamak ve bunlar kontrol altında cereyan etmek lâzımgelceğinden bu eihetin dahi ayrıca düşünülüp ba mazbata arz ve istizanı hususlarına iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmü-teallik buyurulmuş ve teçhizatı askeriye hasılatının tezyidi müdafaaî memleket ve devlet ve muhafazai emniyeti mal ve can ve nüfus esbabı asliyesinden olmasile her şeyden akdem ve ehem olup buna sarf olunacak himmet faraza kâmilen imarı mülke masruf olsa bile esbabı muhafaza ve müdafaa mükemmel olmadıkça semeratı matlube hasıl olamayacağı ve velinimeti biminnetimiz şevketmaab efendimiz hazret-

lerinin işbu mütaleai seniyei mülûkâneleri vükelâyı faham hazerataınca teyit ve tasdik edileceği derkâr bulunduğundan teğhizatı askeriye için menabii sairei varidat taharrisine sureti mahsusada bezli dikkat ve ihtimam olunması dahi şerefsudur buyrulan emir ve fermanı hümayunu mülûkâne cümlei hükmü münifinden bulunmuş olmağla olbahda.

15 rebiülevvel 1321 ve 29 mayıs 1319

—●—

**No: 240 — Yüzde dört faizli bin dokuz yüz dört senesi
İstikraz Mukavelenamesi**

6 rebiülevvel 1321 ve 20 mayıs 1319

Şerefsunun buyrulan 6 rebiülevvel sene 1321 (20 mayıs sene 1319 2 haziran sene 1903) tarihli iradei seniyei cenabı padişahî mucâbi âlisince muharrem tarihli nizamnameye merbut kararname lâyihası ile iki milyon beş yüz bin İngiliz liralık istikraz mukavelenamesi mazharı tasdikî âli buyrulmuş idi. 18 cemaziyelahır sene 1321, 29 ağustos sene 1319, 10 eylül sene 1903 tarihile ikinci defa şerefsudur buyrulan iradei seniyei mülûkâne salifülbeyan kararnamei merbuta ol zamandanberi idhal edilen tadilâtı tasdik buyurmuş olmak cihetile iki milyon beş yüz bin liralık istikraz mukavelenamesi dahi neticeten berveçhiati duçarı tadil olmuştur.

6 rebiülevvel sene 1321 (20 mayıs sene 1319, 2 haziran sene 1903) tarihile şerefsadır olan iradei seniyei hazreti padişahî mantûku celiline tevfikân bir taraftan hükûmeti seniye nam ve hesabına hareket eden Sadrazam fehâmetlû devletlû Ferid Paşa hazretleriyle Maliye Nazırı devletlû Reşad Paşa hazretleri ve diğer taraftan işbu mukavelenamede bundan böyle muakitler namile yad olunacak olan Bankı Osmanî İdare Meclisi Reisi Baron Hotenkerin tahtı riyasetinde Pariste müteşekkil ve Bankı Osmanî ve Kontvar Nasyonal Deskont ve Fransanın ticaret ve sanayi bankalarından mürekkep heyeti sarrafiyeye vekâlet eden Bankı Osmanî Müdürü Umumisi Mösyö Gaston Obuvano ile işbu mukavelenamenin dünyunu umumiyeye aid hususâtına müdahale eden Düyunu Umumiye Meclisi İdare Reisi Mösyö Hanri Babington Esmit beyinde mevaddı atıye bilmukavele karargir olmuştur.

Madde 1 — Hükümeti seniyeye beheri yirmi iki Osmanlı veyahut yirmi İngiliz lirası veyahut beş yüz frank veya bunların mazruplarına müsavi ceman iki milyon yedi yüz elli bin Osmanlı yani iki milyon beş yüz bin İngiliz liralık veya altmış iki milyon beş yüz bin frank bedeli itibarı olarak hamiline aid yüz yirmi beş bin tahvilât ihdas buyurur tahvilâtı mezkûre senevî yüzde dört faiz getirecek ve faizi mezkûr hamilinin rey ve ihtiyarına göre lirayı Osmanî yahut sterlin veyahut frank olmak üzere altı aydan altı aya tesviye edilecektir. Faizlerin tediyesi ve işbu istikraz tahvilâtı bedelâtının tesviyesi hamilinin arzusuna göre Dersaadet ve Londra ve Pariste vukubulacak ve tediyeenin vuku bulunduğu mahallin meskûkâtile icra edilecek veyahut Viyana ve Roma gibi sair bazı mevakide Paris üzerine kambiyo fiatile tesviye olunacaktır.

Tahvilâtı mezkûrenin faiz taksitlerinin tediyesine işbu mukavele-namemin on üçüncü maddesi mucibince Bankı Osmaniyeye ita olunan hakkı ihtiyarı re'f eylediği günden itibaren başlayacaktır.

Kuponlar her senenin 1/14 Haziran ve 1/14 Kânunuevvel tarihlerinde vacibütediye olacak ve birinci kupon berveçhi muharrer Bankı Osmaninin hakkı ihtiyarı re'f eylediği tarihten itibaren mezkûr kuponun dühul vadesine kadar işlemiş olan faizleri havi bulunacaktır. İşbu istikrazın namı «bin dokuz yüz dört senesi yüzde dört faizli istikraz» olacaktır. [*]

Tahvilâtın metni Türkçe, İngilizce ve Fransızca olacaktır.

Madde 2 — Resûlmal akçesinin tesviyesi tahvilât başbaşa fiatından düne olduğu halde borsada mübayaa tarikile ve eğer başbaşa fiatına müsavi veyahut ondan yüksek olduğu takdirde başbaşa tediye olunmak üzere kur'a keşidesi tarzile icra edilecektir. İşbu tahvilâtın bedelâtı istikrazın resûlmalî itibarisi üzerine altı aydan altı aya yüzde bir rubu yani senevî yüzde yarım itibarile resûlmal tediyaatı suretile takriben elli altı senede tesviye ve ifa olunacaktır.

Kur'a keşidesi kuponlar vadesinin hulûlünden iki ay evvel icra

[*] İşbu istikraz karşılık tutulan Düyunu Umumiyyeye muhassas varidatlar fazlasının hükümeti seniyeye aid yüzde yetmiş beşi her sene hitamından lâakal üç mah sonra Düyunu Umumiyyeye İdaresince sureti sahihada tayin olunabileceğinden kupon vadelerinin temmuz ve kânunusani tarihlerine nakli ile tahvilâtın ona göre tab'ı muahharen 29 kânunusani sene 1322 tarihli tezkere-i samiyeye ile tebliğ buyurulmuştur.

edilecek ve kurası çıkan tahvilâtın bedelâtı kupon bedelâtı ile birlikte tediye olunacaktır.

Hükûmeti seniye işbu istikrazın resülmal akçesini her vakit tezyit etmek veyahut tahvilâtın mevkii tedavüle vazından on sene sonra bedelâtını başabaş tediye ederek tahvilâtı mezkûneyi tamamen veya kısmen istirdat etmek hakkını muhafaza buyurur.

Birinci kura keşidesi tarihinde vuku bulacaktır.

Kura keşidesi Düyunu Umumiye İdaresi marifetile Dersaadette idarei mezkûrede icra olunacak ve her kuranın neticei hasılası idarei mezkûre marifetile Dersaadette iki ve Pariste iki ve Londrada iki ve Almanyada iki gazeteye ve diğer iki ecnebi gazetesine derç ile ilân ettirilecektir.

Kurası çıkan tahvilât bedelâtının tesviyesi esnasında işbu tesviyenin icrası için olan tarihte vadeleri henüz hulûl etmiyen bilcümle kuponlar tahvilâta merbut bulunacak ve noksan olan kupon bedelâtı kurası çıkan tahvilât hamiline itası icab eden meblâğdan tenzil olunacaktır.

Madde 3 — Muakitler bir kaç tahvilâtı yalnız bir tahvil şeklinde birleştirmek hakkını haiz olacaktır. Bu halde tahvilâtı kat'ie tanzim edilmezden evvel Bankı Osmanî tanzim olunacak tahvilât nümunelerinin cetvelini hükûmeti seniyenin nazarı tasvibi âlisine arz edecektir.

Madde 4 — Tahvilâtı kat'ie nümunesile ona müteallik ilânname-sinin Bankı Osmanî tarafından Maliye Nezareti celilesine arz ve takdim edileceği tarihten itibaren bir ay müddet zarfında bir cevap alınmadığı takdirde takdim edilen nümuneye hükûmeti seniyece tasvib buyurulmuş nazarile bakılacaktır.

Tahvilâtı kat'ie Maliye Nazırının matbu imzasile Düyunu Umumiye Osmaniyeye İdare Meclis Reisinin müstensih imzasını havi bulunacak ve kontrol için dahi hükûmeti seniye canibinden usulen mezun olan bir memur tarafından hattı destile imza olunacaktır. Hükûmeti seniye istikrazı cedidin emisyon muamelesinin tesrii maksadile istikrazı mezkûre mahsus senedatı muvakkate tanzim ve ihraç eylemesi zımında Bankı Osmaniyeye mezuniyet ita buyurur. Zikr olunan senedatı muvakkatenin evvelce hükûmeti seniyenin nazarı tasvibi âlisine arz olunması iktiza etmiyecektir.

Madde 5 — İşbu tahvilât faiz ve resülmalının tesviyesi hususu nakabili fesh bir surette ve işbu mukavelenamenin inkızası müddetine ka-

dar muakidlere tevdi edilecektir. Faiz ve resülmal mürettebatının tesviyesi zımında hükümeti seniye bir sureti münhasıradâ ve tahvilât resülmal itibarisinin tamamen imhasına kadar Düyunu Umumiyece idare edilmekte olan varidatı muhassasayı mebalîği atıye tenzil edilmek üzere hasr ve tahsis buyurur.

Evvelâ yüzde dört faizli tahvilâtı mümtaze istikraz ve deyni mübeddeli muvâhîde ve Rumeli Demiryolları tahvilâtının resülmal ve faizinin tesviyesine mahsus iki milyon yüz elli yedi bin üç yüz yetmiş beş osmanlı lirasından ibaret mürettebatı seneviye.

Saniyen mezkûr mürettebatı seneviyenin 22 cemaziyelâhır sene 1321 ve 1/14 eylül sene 1319 ve 1903 tarihli kararnamenin yedinci maddesinde muharrer (fazlalarının muharrem nizamnamesini tadil eden mezkûr kararname abkâmına tevfikân rubu.

Salisen anifüzzikr kararnamenin sekizinci maddesinin yedinci fıkrasında muharrer varidattan hasıl olup madde mezkûre mucibince ihtiyat akçesine teslimi lâzım gelecek olan kâffe mebalîğ.

Madde 6 — Varidatı muhassasâ mezkûrenin tahsisinden husule gelip bin dokuz yüz dört senesi yüzde dört faizli istikraz tahvilâtının faiz ve resülmal mürettebatının temini tesviyesine münhasır olan mebalîğ kuponların duhul vadelerinden ve kur'a isabet etmiş tahviller bedelâtının vacibütte diye olduğu tarihten lââkal on beş gün evvelce Düyunu Umumiye Osmanîye İdare Meclisi tarafından Bankı Osmanîye teslim olunacaktır.

Madde 7 — Vadeleri duhul edip bedelâtı verilmiş olan kuponlar ile mubayaa olup veya kur'ası isabet eyleyip resülmali tesviye kılınmış olan tahviller zımbalanıp iptal olunduktan sonra hazinei celîleye teslim olunmak üzere Bankı Osmanî tarafından Düyunu Umumiye idaresine tevdi ve teslim kılınacaktır.

Madde 8 — İşbu istikrazın faiz ve resülmali için gerek kendileri ve gerek tayin edecekleri bankalar tarafından tediye olunacak mebalîğ üzerine hükümeti seniye muakidlere yüzde bir rubu ita edecektir. İşbu mebalîğ ve kur'a keşidesi numaralarının ilân masarifi ve tediye ve iptal edilen tahvilât ve kuponların Dersaadete nakliye ücreti ve kur'ası çıkan ve yahut vadesi hulûl eden ve memaliki ecnebiyede tediye edilen tahvilât ve kupon bedelâtından terekkep edecek kambiyo farkı işbu istikraz muhassasatından istifa kılınmak üzere Düyunu Umumiye İdaresince muakidlerin hesabına olarak Bankı Osmanîye tediye olunacaktır.

Madde 9 - Vadesi hulûl eden kuponlar hulûl tarihini takip eden altı sene müddet zarfında ve kur'ası çıkan tahvilât vacibülifa oldukları günden itibaren on beş seneye kadar lieclittahsil ibraz olunmadığı takdirde hazinei celile menfaatına olarak müruru zamana uğrayacaklardır.

Madde 10 — İşbu istikraz ve işbu mukavelenameye müteallik bilûmum senedat ve istikrazın tahvilât ve kuponları halen ve istikbalen memaliki mahrusai şabanede her nevi damğa resminden ve harç ve vergiden muaftırlar.

Kuponlar bedelâtile tahvilât resûlmalinin tediyesinde hiç bir gûna tenzilât ve tenkîsat icra etmemegi hükûmeti seniye taahhüt buyurur.

Madde 11 — Hükûmeti seniye işbu mukavelenamenin inkızaı müddetine kadar Düyunu Umumiyei Osmaniye İdare Meclisi ile evvelce bilittifak müsavî kıymetli diğer teminatı tahsis etmedikçe işbu istikrazın mürettebatı seneviyesine karşılık tahsis olunan varidatı tenkis edebilecek hiç bir gûna tadilât icra etmeyeceğini beyan buyurur.

Damğa varidatı hasılatının tezyidi zımında damga nizamnamesince icrası lâzım gelen tadilât derhal kararlaştırılacağı gibi varidatı muhassasai sairenin tezyidi için dahi iktıza eden tedabir bir an evvel ittihaz edilecektir.

Madde 12 -- İstikrazı cedid tahvilâtı için Londra ve Paris borsalarında kot istihsalile buna müteferri masarif muakidlere aid olacak ve hükûmeti seniye dahi sefaretleri marifetile bu hususta icrayı tavassut buyuracaktır.

İşbu istikrazın icra kılınacak emisyon muamelesi için neşri lâzım gelen ilânnameler Maliye Nazırının imzasını haiz olacaktır.

Madde 13 — Hükûmeti seniye muakidlere madde atiyede zikr olunan bir milyon İngiliz liralık avansın inkızaı müddetine kadar işbu istikrazın yüz yirmi beş bin aded tahvilâtını yüzde seksen iki buçuk fiatla yani itibarî yüz osmanlı lirası için nakid olarak seksen iki buçuk lirayı osmanî hesabile ve hakkı ihtiyarı olmak üzere muakidlere terk buyurur.

Muakidler dahi istikrazın mikdarı itibarisi üzerine yüzde bir buçuk hesabile hükûmeti seniye tarafından tediyeye edilecek ve yüzde seksen iki buçuk raddesindeki hakkı ihtiyarî fiyatından tenzil olunacak olan kumüşyon mukabilinde istikrazın icrası halinde tahvilâtın kâffei masarifi tanzimiye ve tab'iyesi ve emisyon esnasında memaliki ecnebiyenin damga masarifini ve emisyon muamelesine ve kot istihsaline aid her nevi masa-

rifi ve tahvilâtı cedideye müteallik bilcümle masarifi muhtemelesini hükümeti seniyeeye karşı maktuan deruhte ederler.

Madde 14 — İşbu hakkı ihtiyarî muamelesi icra olununcaya değin muakidler hükümeti seniyeeye işbu mukavelename ile bir milyon İngiliz liralık bir kredi hesabı küşat ederler ve buna hükümeti seniye dahi muvafakat buyurur. İşbu kredi hesabına teminat olmak üzere hükümeti seniye mezkûr yüzde dört faizli yüz yirmi beş bin aded tahvilâtтан altmış altı bin adedini hasr ve tahsis buyurur ve bunlar rehin makamında Bankı Osmaniye teslim olunacaktır. Mütebaki elli dokuz bin aded tahvilât dahi emaneten hükümeti seniye canibinden kezalik Bankı Osmaniye tevdi edilecektir.

Muakidler on üçüncü madde mucibince kendilerine verilen hakkı ihtiyarı gerek tamamen ve gerek kısmen ref eylemeğe her vakit salâhiyettar olacaklardır. Bu suretle yani seksen iki buçuk fiatla taraflarından muhayya edilecek olan tahvilât hasılatı bir milyon İngiliz liralık avansın resülmali ve faizinin tamamı imhasına değin mezkûr avans hesabına irad kaydedilecek ve mütebakisi hazinesi celile emrine hazır tutulacaktır.

İşbu bir milyon İngiliz liralık kredi hesabı altı aydan altı aya tesviye edilmek üzere senevî yüzde beş faiz hasıl edecektir. Muakidler tenzih edecekleri vakit ve şerait dahilinde maktuan aldıkları tahvilâtın fûruht veya ihracına mübaderet edebileceklerdir. Ancak işbu istikraza muhassas varidat ihraç olunan tahvilâtın tekasitini temine müsait olmadıkça işbu fûruht ve ihraç muamelâtı icra edilemeyecektir.

Fûruht veya ihraç muamelesi 31 kânunuevvel sene 1904 tarihine kadar icra olunamadığı takdirde bir milyon İngiliz liralık kredi tarihi mezkûrda Bankı Osmaniye tediye kılınacaktır. Ancak eğer muakidler kendilerine verilen hakkı ihtiyarı mezkûr tarihte ref etmemiş olurlar ise işbu krediyi aynı şerait ile ve altı mah müddet için tecdit eylemeğe mecbur bulunacaklardır.

Bankı Osmanî işbu kredi hesabının küşadı yüzünden tevellüt edecek tahvilât ve nukut muamelâtını muakidlerin hesabı müştereklerine olmak üzere hizzat ifa edecektir.

Madde 15 — Gerek Avrupada ve gerek müstemlekâтта bir muharebe vukuunda veyahut mezkûr kredi hesabının kat'iyen inkızaı müddetinde İngiltere ve Fransa devletleri eshamında işbu mukavelenamenin imza olunduğu tarihteki fiatlara nisbetle üç adedi sahih derecesinde bir tedenni

vukuu takdirinde on üçüncü madde mucibince tefviz edilen hakkı ihtiyar aynı şerait ile bir sene daha temdit edilecektir.

Bu halde hükûmeti seniye muakidler ile bilittifak mezkûr avansın tarihi tesviyesile resülmal ve faizini temin edecek olan tahsisatı mahsusasını tayin buyuracaktır.

Madde 16 — İşbu mukaveleamenin icra veya tefsiri ahkâmından dolayı vukubulabilecek her gûna ihtilâfat hakem tayini suretile fasl ve hasm olunacak ve her bir taraf kendi hakemini bir mah müddet zarfında nasb ve tayin edecektir. Beyinlerinde uyuşamadıkları takdirde işe netice vermek üzere zikr olunan hakemler canibinden bir mümeyyiz nasb edilecek ve bunun verdiği karar her iki taraf için kat'iyülhüküm olacaktır.

İşbu mukavelename üç nüshai asliye olarak Dersaadette tanzim ve teati olunmuştur.

4-17 cülûl sene 1319 ve 1903

Düyunu Umumiye

Sadrazam	Maliye Nazırı	Meclisi İdaresi namına
Mehmet Ferit	Esseyit Ahmet Reşat Reis Hanrı	Babteğün İsmit
		Muakidler namına
		G. Obvano

No : 241 — Tahlif usulünün bilâistisna kâffeî memurin ve müstahdemine teşmili hakkında iradei seniye

19 rebülahır 1321 ve 2 haziran 1319

Memurini devletin zamanı tayinlerinde icrası müttehaz ve mer'î olan usulü tahlifin badema bilûmum devairce herhangi sınıf ve mertebeden olursa olsun bilâistisna kâffeî memurin ve müstahdemine tamim ve teşmili şerefsudur buyurulan iradei seniye cenabı hilâfetpenahî iktizayı alisinden olmakla olbabda.

No: 242 — Ağnam tadat memurları tarafından verilecek ilmühaberler ile aşar mültezimleri ve emanet aşar memurları tarafından verilecek makbuz senetlerinin Hicaz demiryolu menfaatine tabi ve bir kuruluş fiatla fûruhtu ve müteferriatı hakkında iradei seniye

Hicaz demiryolu komisyonu âlisi mazbatası

Celâil âsarı seniyei hazreti hilâfetpenahilerinden olan Hamidiye Hicaz demiryolu masarifi inşaiyesine karşılık tedariki düşünüldüğü sırada ağnam tadat memurları tarafından ashabı ağnama ita edilen ilmühaberler ile aşar mültezimleri ve emanet aşar memurları taraflarından mükellefine verilen makbuz senetleri siyakı vahit üzere olmadığı cihetle bu yüzden mükellefinin mutazarrır olmakta bulunduğu istihbar olduğuna ve mezkûr ilmühaber ve senetler demiryoluna mahsus damgayı havi olarak iane komisyonunca tab ile beheri birer kuruluş bedel mukabilinde mal sandıklarına mal edilip mal sandıklarınca bedeli alınarak mültezimlere ve zimmet kayıt ile ağnam ve emanet âsar memurlarına ita edildiği ve işbu matbu ilmühaberleri istimal etmeyen memurin ve mülteziminden üçer lira cezayı nakdi ahzile nisfının muhbirlerine verilmesi usul ittihaz olduğu halde mükellefine ağır gelmeksizin bir haylı varidat hasıl olacağı gibi hasıl olacak intizam hasebile mükellefinin müstefit olacağı varidihatırı çakeranemiz olduğuna binaen karini tasvibi âlii hazreti hilâfetpenahileri buyurulduğu takdirde ifayı muktezasının Babîâliye tebliği ve komisyona da malûmat itası menutu emrû fermanı hümayunu cenabı mülûkâneleri bulunmağın olbabda ve katıbeî ahvalde emrû ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

2 rebüüllevvel 1321

Iradei seniyei mübelliğ hamış

Ağnam tadat memurları tarafından ashabı ağnama ita edilen ilmühaberler ile aşar mültezimleri ve emanet aşar memurları tarafından mükellefine verilen makbuz senetleri siyakı vahit üzere olmadığı cihetle bu yüzden mükellefinin mutazarrır olmakta bulunduğu istihbar olduğundan ve mezkûr ilmühaber ve senetler demiryoluna mahsus damgayı havi olarak iane komisyonunca tab ile beheri birer kuruluş bedel mukabilinde mal sandıklarına mal edilip mal sandıklarınca bedeli alınarak mültezimlere ve zimmet kayd ile ağnam ve emanet âsar me-

murlarına ita ve işbu matbu ilmühaberleri istimal etmeyen memurin ve mülteziminden üçer lira cezayı nakdî ahzile nısfının muhbirlerine verilmesi usul ittihaz olunduğu halde mükellefine ağır gelmeksizin bir haylı varidat hasıl olacağı gibi intizamı muamele sebeble mükellefinin dahi müstefit olacağından olveçhile iktizayı halin ifası hususuna Hicaz demiryolu komisyonu âlisinin mazbataı maruzası üzerine iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmakla olabda.

20 rebülevvel 1321 ve 3 haziran 1319

No: 243 — Mürur tezkerelerinden Hicaz demiryolu ianesi olarak ikişer kuruş ahzi ve müteferriatı hakkında iradei seniye

Hicaz demiryolu komisyonu âlisi mazbataı

Celâili asarı hayriyei hazreti hilâfetpenahilerinden bulunan Hamidiye Hicaz demiryolu masarifi inşaiyesine karşılık tedariki düşünlüdüğü sırada mürur tezkerelerinden akdemce on beşer kuruş alınmakta olduğu halde muahharen beşer kuruşa tenzil edilmiş olduğu cihetle mezkûr tezkerelerden demiryolu ianesi olarak ikişer kuruşun ahzi halinde ahabınca hissedilmeksizin bir miktar varidat husule geleceğinden ve mezkûr tezkerelerde her sene Dahiliye Nezaretince tab olunup vilâyatı şahanelerine sevk ve irsal edilmekte olduğundan esnayı tabında demiryolu iane komisyonundan memurlar bulundurularak tab edilen tezkereler üzerine komisyonu mahsus damga tahtim ve tabiyatın miktarı zabıt ve terkim ile her ne miktar tezkere tab olunur ise ikişer kuruştan iane bedelleri Dahiliye Nezareti veznesine zimmet kaydedilip mezkûr tezkerelerden Dersaadetçe sarf olunacak ve vilâyata irsal kılınacak mekadir nisbetinde bedelâtı maruzanın mezkûr vezneden ahz olunması suretile kontrolü temin olunabileceği varidi hatırı abidanemiz olduğundan bu suret karini tensibi âlii cenabı şehriyarileri buyurulduğu takdirde icrayı icabının Babîâliye tebliği ve komisyonu âliye de malûmat itası menutu emri fermânı hümayunu hazreti kitisitaniileri bulunmağın olabda.

2 rebülevvel 1321

İradei seniyei mübelliğ hamış

Hamidiye Hicaz demiryolu masarifi inşaiyesine karşılık olmak üzere akdemce on beş kuruş alınmakta iken muahharen beş kuruşa tenzil edilmiş olan mürur tezkerelerinden demiryolu ianesi olarak ikişer kuruş ahzi ve mezkûr tezkereler her sene Dahiliye Nezaretince tab edilip vilâyatı şahaneye sevk edilmekte olduğundan esnayı tabında demiryolu iane komisyonundan memurlar bulundurularak tab edilen tezkereler üzerine komisyonu mahsus damga tahtim ve tab'iyatın miktarı zabt ve terkim ile her ne miktar tezkere tab olunursa ikişer kuruştan iane bedelleri Dahiliye Nezareti veznesine zimmet kaydedilip mezkûr tezkerelerden Dersaadetçe sarf olunacak ve vilâyata irsal kılınacak mekadir nisbetinde bedelâtı mezkûrenin zikr olunan vezneden ahz olunması suretile de kontrolün temini Hicaz demiryolu komisyonu âlisinin mazbatası maruzası üzerine şerefsudur buyurulan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî iktızayı âlisinden olmağla olabada.

20 rebiülevvel 1321 ve 3 haziran 1319

**No : 244 — Hicaz Demiryolu menfaatine mahsus evrakı
matbuanın envaile ahkâmı müteferriasını
mutazammın iradei seniye ve
merbut pusula**

Hicaz demiryolu komisyonu âlisi mazbatası

Celâili müessesatı mehasini gayatı hazreti hilâfetpenahilerinden bulunan Hamidiye Hicaz demiryolu masarifi inşaiyesine medar olmak üzere ashabı hamiyet taraflarından verilen ianattan başka bilistizan şerefsadır olan iradatı seniyei hazreti mülükâneleri ahkâmı münifesi veçhile bazı menabiden dahi varidatı münasebe cıbayet olunmakta ise de hattı mezkûrun cesameti ve masarifinin o nisbette kesreti ve ianatın ise arkası alınmak derecesinde bulunması cihetile bu eseri hayrin ikmalî inşaatını temin için diğer menabîi varidat dahi taharrisi lâzimedden bulunmasına binaen keyfiyet meyanei abidanemizde ledelmüzakere envayı leffen arz ve takdim kılınan pusulada gösterilen evrak ve sairenin komisyonu alicen tab ettirilerek zahırları (Hamidiye Hicaz demiryolu menfaatine mahsusdur) ibaresini havi mühür ile bittahtim hizalarında gösterilen fiat-

larla fûruht olduğu halde bir hayli varidat husule geleceğinden hattı mezkûrun ikmalî inşaatından sonra tatil veyahut Devleti Aliyelerinin diğer masarifine tahsis olunmak üzere evrakı mezkûrenin komisyonu âlî namına tabettirilerek zikr olunan pusulada envayı tadat olunan şeylerin tahriri hususunun evrakı mebhuseye hasrı makrunu müsaadei seniyei cenabı şehinşahileri buyurulduğu halde ifayı mukteziyatı ve teshili muamelât için işbu evrakın gerek Dersaadette ve gerek taşrada yüzde beş bey'îye ile sattırılması ve evrakı mezkûrenin esmanından hasıl olan mebalîğde velevki taviz suretile muvakkaten olsun mavuzialehinin gayriye akçe sarf edenler hakkında iane komisyonu nizamnamesinde mün-deriç maddei mahsusa hükmünün tatbîkî ve rütbe ve nişanı âliye nail olanların muayyen olan rûsumu ifa etmeksizin isimlerinin gazete ile ilân edilmemesi marûlarz mühür ile musaddak olmayan evrakın mehakim ve devairi sairede kabul olunmaması ve kabul eden veya usulü maruza haricinde hareket eyliyen memurin vesaireden yarım osmanlı lirasından beş osmanlı altınına kadar cezayı nakdi istifası hususlarının Babûliye tebliği ve komisyonu âliye de malûmat itası emir ve iradei seniyei hazretî hilâfetpenahilerine merhûn bulunmağın olhabda ve katıbeî ahvalde.

16 rebiülevvel 1321

PUSLA

Kuruş Para

10 { İlâmâtı şerîve ve hukukiye ile sair hüküm evrakının bin }
} kuruş ve ondan yukarı miktarı havi olanları

Vekâletnameler

0 10 { Bin kuruştan dun meblâğı veyahut bu miktardan dun kıy- }
} meti haiz olanlar
10 { Bin kuruştan ziyade meblâğı veyahut bu miktardan ziyade }
} kıymeti haiz olanlar

Kefaletnameler

0 10 { Bin kuruştan aşağı olanlar ile bu miktar kıymet ve meb- }
} lâğı havi olmavalı
5 { Bin kuruştan ziyade olanlar ile bu miktar kıymet ve meb- }
} lâğı havi olanlar

Hüccetler

0	40	{ Bin kuruştan aşağı meblâğı havi olanlar ile yüz kuruştan } dun nafaka hüccetleri
10		{ Bin kuruştan ziyade meblâğı havi olanlar ile yüz kuruştan } ziyade nafaka hüccetleri
20	0	{ Mesalihi zatiye ve imtiyazlara müteallik olarak Şûrayı } Devletten verilecek mezabıt
0	40	{ Mütekaidin ve eytam ve eramil maaşlarından bin kuruştan } dun olanları için verilecek mezabıt
5		Devairi saireden mesalihi şahsiyeye dair verilen mezabıt
0	20	{ Binden yukarı deavi için mehakimi hukukiye ve şeriye ve } ticariyeden tebliğ olunan ihzar varakalarının her biri
%5		Ebniye inşaatı tezakirinden harcı adinin yüzde beşi
0	20	Tiyatro vesair oyun kumpanyalarına aid biletlerin beheri

*Rütbei rüus ve fermanları*Kuruş Para

100	Mütemayize kadar	}	Mülkiye
200	Ulâ sanisi mirmiranlık		
400	Ulâ evveli Rumeli Beylerbeği		
600	Balâ		
1000	Vezaret	}	İlmiye
100	Mahreç ve bilâdı hamse payesi		
200	Haremeyn payesi		
400	İstanbul payesi		
750	Anadolu ve rumeli kazasgerliği payesi		
100	Kaymakam ve miralaylık	}	Askeriye
200	Mirlivalık		
500	Feriklik		
1000	Müşiriyet		

*Memurin ve tebaai saltanatı seniyyeye ihsan buyurulacak nişanı
âli beratları*Kuruş Para

50	Üçüncü rütbeye kadar	}	Asakiri nizamiye ve jandarma ve polis efradile ü-
100	İkinci rütbe		
500	Birinci rütbe		
1000	Murassa	}	çüncü sınıf po- lis komiserleri ve binbaşya kadar küçük zabitan
50	Altın madalyalar		
10	{Gümüş imtiyaz ve liyakat ve iftihar ve }sanayi madalyaları		
5	Diğer gümüş madalyalar		
]bundan muafır.

10	tercümeihal varakaları	
200	Maden taharri ruhsatnameleri	Yalnız bir nüshası
20	Taşocağı	»
10	Kütüp ve resaili matbua	»
100	{Ruhsatı resmiye ile tesis olunacak fabrikalar vesair sanayi }hanelerin ruhsatnameleri	
10000	{Ba fermanı âli ihale olunacak maden imtiyazlarının fer- }manı âlilerinin hini itasında derecei cesametine ve ser-	
15000	{vetine göre bir defaya mahsus olarak yüz liradan yüz }elli liraya kadar.	

Iradei seniyeyi mübelliğ hamış

Envayı leffen tarafı samii sadaretpenahilerine irsal kılınan puslada muherrer evrak ve sairenin Hicaz demiryolu komisyonu âlisince tab ettirilerek zahırları «Hamidiye Hicaz demiryolu menfaatine mahsustur» ibaresini havi mühür ile bittahtim hizalarında gösterilen fiatlarla ve yalnız yüzde beş beyiye itasile furuht olunması ve evrakı mezkûrenin esmanından hasıl olan mebalîğden velev tavizen mavuzualeyhinin gayriye akçe sarfedenler hakkında ve iane komisyonu nizamnamesinde münderiç maddei mahsusa hükmünün tatbiki ve rütbe ve nişanı âliye nail olanların muayyen olan rüsumu ita etmeksizin isimlerinin gazete ile ilân edilmemesi ve marüzzikir mühür ile musaddak olmayan evrakın mehakim ve devairi sairede kabul olunmaması ve kabul eden veyahut bu usul haricinde hareket eden memurin ve saireden yarım osmanlı lirasından beş osmanlı lirasına kadar cezayı nakdi istifası mezkûr demiryolu komisyonu âlisinin mazbatai maruzası üzerine şerefsudur buyurulan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî icabı celilinden olmağla olbabda.

4 rebiülâhır 1321 ve 17 haziran 1319

No : 245 — Dersaadet emlak vergisile bakayasının maaş kuponile sureti tesviyesi hakkında iradei seniye

Encümeni mahsusı vükelâ mazbatası

Dersaadet vergisi tahsilâtından bir kısmının şehremaneti celilesine itası hakkında mukeddema ittihaz olunan karar mucibince tahsilâtı vakıanın senei haliyeye aid miktarı tamamen hazinei celileye aid olmak üzere sinini sabıkaya aid tahsilât nısfı devairi belediyede kâin mal ka-

lemleri vasıtasile emaneti müşarileyhaya ita kılınmakta olduğu halde verginin bakayayı külliyesinden daha ziyade tahsilât icrasını temin için eshabı emlakten vergisini senesi içinde tediye etmek arzu edenlerden nisfının nakit ve nisfı diğerinin suret ve sergi kabulüne ve senei atiyede tediye edenlerden fakat yüzde yirmi beşine mukabil suret ve sergi alınmasına dair ittihaz olunan karar üzerine verginin kısmı küllisi bu suretle ve mahsup tarikile tahsil kılınmasına binaen bu müddet zarfında emaneti müşarileyhaya haftada elli üçbin sekiz yüz kuruş itası kararlaştırılmış ve Üsküdar ve İstanbul gaz şirketlerine şehremanetinca verilmesi lâzım gelen tahsisatın bir aralık teraküm etmesi cihetile meclisi vükelâca ahiren ittihaz olunan karar mucibince mezkûr haftalık gaz şirketlerine ita olunmakta bulunmuş isede birkaç haftadanberi tahsilâtın tenakus etmesi sebebiyle şirketlerin haftalığı tediye olunamadığı ve binaenaleyh şirketler tatili tenvirata kıyam eylediği cihetle buna bir çare bulunması hakkında telâkki olunan emrifermanı humayunu hazreti hilâfetpenahî üzerine Şehremini Paşa hazır olduğu halde keyfiyet meyanei abidanemizde müzakere olundu paşayı müşarileyh tarafından verilen izahata nazaran salîfularz mahsup usulü feshedildiği ve vergi tahsilâtı emanetin muavenetine tevdi kılındığı halde tahsilât şimdiki miktarın iki üç misline balığ olacağı anlaşılmış olduğundan yalnız ashabı maaşın ve nizamen muayyen olan müteallikatının vergileri maaşlarından mahsup olunmak üzere namı ahare olan senedat ile vergi mahsubu muamelesi külliye terk olunmak ve Dersaadet vergisinin idare ve muamelâtı kemafissabık hazinesi celilede kalmak ve fakat vergi tahsildarları emaneti müşarileyhaca sureti münasebete istihdam olunup tahsilâtı vakıa kemafissabık mal kalemlerine teslim ve her hafta nihayetinde nekadar tahsilât vukubulmuş ise sinini sabıkaya aid miktarının nisfı hazinesi celileye ve diğer nisfı emaneti müşarileyhaya ve senei haliyeye aid miktarının dahi yüzde seksen beşi hazinesi celileye ve yüzde onbeşi emaneti müşarileyhaya aid olmak üzere emaneti müşarileyhaya aid mebalığın makbuz senedatı mukabilinde mal kalemlerince emaneti müşarileyhaya teslim edilmesi ve bu kararın bed eylediği tarihten itibaren gaz şirketlerine artık hazineden bir güne tediye icrasına mahal kalmayacağından emaneti müşarileyhaca şirketlerin temin kılınması münasip mütalea kılınmış isede emriferman isabeti beyan hazreti hilâfetpenahî her ne merkezde müteallik ve şerefsudur buyrulur ise infazı ahkâmına müsaraat olunacağı muhatımlı âliî buyrukta olabada.

Arz tezkeresi

Dersaadet vergisinin sureti tahsilile bir kısmının şehremanetine itası hakkında maliye komisyonunca cereyan eden müzakerat netayicini havi kaleme alınan mazbata leffen takdim kılınmakla münderecatına nazaran her ne veçhile emri ferman buyurulursa hükmü âlisi infaz olunacağıının beyanile.

22 rebüülahir 1321 ve 5 temmuz 1319

İradei seniyeyi mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfufile manzuru âli buyurulan işbu tezkeresi samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik bukurulmuş olmağla olbabda.

23 rebüülahir 1321 ve 6 temmuz 1319

**No: 246 — Rayak - Hama şimendifer hattının teminatı için
Şam, Âkkâ ve Hama sancakları aşarının tahsisi
hakkında iradei seniye**

Tezkerei maruza

Rayak - Hama şimendifer hattının inşasına dair olan mukavele-name münderecatınca vaktile vukua getirilmiş olan bazı yanlışlıkların izalesile mukavele-name abkâmının muhafazası hakkında şerefsünuh ve sudur buyurulan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî mantuku âlisine tevfikân sebk eden iş'ara cevaben maliye ve ticaret ve nafia nezareti celilelerinden varid olan tezkereler meclisi mahsusu vükelâda ledelmü-talâa Mösyö Berje ile bu babda cereyan eden müzakerat neticesinde hattı mezkûr teminatı için Şam, Âkkâ ve Hama sancakları aşarının iraesî ve işbu üç sancağın hasılatı öşriyesi yüz altmış sekiz bin dokuz yüz yirmi üç lira olup teminat akçesi ise yüz on sekiz bin üç yüz yirmi yedi lira olduğundan hasılatı öşriyeden teminata muktazi mebalîğ tamamiyle tesviye edildikten sonra fazlası sene ahirine tehir edilmiyerek hemen mal-sandığına verilmesi hakkında meclisi mezkûrdan kaleme alınan mazbata 14 rebüülevvel 1321 tarihinde ba tezkerei senaveri arzı huzuru âli kılınmış idi. Zikr olunan Hama Sancağı aşarı idrâk etmiş olduğundan tesiri icrayı icabı düyunu umumiye idaresinden talep ve iltimas olunmakta

olduğuna dair Maliye Nezareti celilesinden bu kere varıd olan tezkere leffen arz ve takdim kılınmış olmağla olbabda her ne veğhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsünuh ve sudur buyurulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile tezkerei senaveri terkım kılındı efendim.

21 rebiülevvel 1321 ve 4 haziran 1319

İradei seniyei cenabı hilâfetpenahiye mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfufile manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulmuş olmağla olbabda emriferman hazreti menlehülemrindir.

23 rebiülâhır 1321 ve 6 temmuz 1319

**No: 247 — İşretin ahaliı islâmiye hakkında
memnuiyetile kaidei tesettürün muhafazası
hakkında iradei seniye**

1 cemaziyevvel 1321 ve 13 temmuz 1319

Malûmu samii sadaretpenahileri olduğu veğhile sokakta ve kahvehane ve meyhane gibi umumî mahallerde alenen işret edilmesi mukaddema ba iradei seniyei mülûkâne tahtı memnuiyete alınmış ve bu memnuiyetin müşahede olunan tesirâtı hasenei adidesi cümlesinden olmak üzere vukuâtı cinaiye o zamandanberi haylice tenakus etmiş olduğu halde bir müddettir memnuiyeti müttehizenin hüsnü muhafazasına itina edilmediği maruzatı vakiadan malûmu âli buyurulduğu gibi memurini zabıtaca alenen işret ettikleri görölerek men'ine teşebbüs olunan eşhasın ısgayı vesaya etmiyerek bazı namünasip tefevühatta buldukları ve şer'an istitarı mucip bir sinde bulunan bazı kızların gayri mestur bir halde gezmekte ve bir takım etfalin başlarına siperi şems namile münasebetsiz şeyler giymekte oldukları dahi cümlei rivayat ve mesmuattan bulunmuş olup işretin memnuiyetinden berminvali muharrer pek çok netayici hasene istihsal edilmiş olmasına ve bunun şer'an nehy ve tahrım edilmiş olmasındaki hikmet bu suretle de müteayyen bulunmasına nazaran bu babdaki memnuiyetin tamamı muhafazası lâzimedem olmakla beraber şeairi islâmiyet hilâfında vukua gelmekte olduğu anlaşılan ahvali meşruhanın da

men'i tekerrürü icab edeceğinden ana göre iktızasının ifası şerefsudur buyurulan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî mantûku münifinden olmakla olbabda.

**No : 248 — Diyarıbekirde tesis olunacak Hamidiye
mektebi sanayii nizamnamesi**

2 cemaziyelevvel 1321 ve 14 temmuz 1319

Mukaddeme

Mektebi sanayiîin mevzuuna dairdir

Madde 1 — Mektebi Sanayi leylî olup iptidai ve sanayi namlarıyla iki kısmı havidir.

Madde 2 — İptidai kısmında mekâtibi iptidaiyeye aid dersler okutulacak ve usulü defteri dahi talim olunacaktır.

Madde 3 — Sanayi kısmında halı kumaş şayak ve mensucatı saire ile marangozluk ve demircilik ve dökmeçilik ve mathaacılık ve mücellitlik ve kunduracılık ve terzilik gibi sanayi öğretilecektir.

BİRİNCİ FASIL

Etfalin mektebe kayıd ve kabullerine mütedairdir

Madde 4 — Mektebe kayıd ve kabul olunacak etfal evlâdı fıkardan olacak ve yetimler ebeveyni olanlar ile ebeveyninden yalnız birisi veya diğer bir velisi bulunanlar tercihan alınacaktır.

Madde 5 — Mektebe kayıd ve kabul olunacak çocukların velileri olduğu halde mektebe duhullerine muvafakatlarını havi yedlerinden birer senet alınacaktır.

Madde 6 — Mektebe alınacak etfal evvel emirde tabibe muayene ettirerek sarî ve tahsili ilim ve icrayı san'ata mani hergûna maraz ve illetten salim olduğu anlaşılırsa alınacaktır.

Madde 7 — Mektebe kayıd ve kabul olunacak etfalin sinni beşten düne ve on beşten efsun olmiyacaktır ve beş yaşından on yaşına ve on

yaşından on beş yaşına kadar iki sınıf teşkil ve sıraları tefrik olunacaktır.

— Madde 8 — Mektebin müddeti tahsiliyesi beş senedir.

— Madde 9 — Mektepte müddeti tahsiliyesini ikmal edipte on beş yaşını tekmiil etmeyenler on beş yaşını ikmal edinceye kadar mektepte muallim muavinliği gibi münasip bir hizmetle istihdam olunacak ve müddeti istihdamları zarfında kendilerine sermaye olmak için şehri on beş kuruş maaş ita edilecektir.

Madde 10 — Talebe mektepte iki sene taallüm ve tederrüs ve üç sene tahsili san'at ile iştigal edecektir. Ancak mektep okuyup yazmak için ayrıca sınıf teşkiline müsait bir hale gelinceye kadar iptidai iki sene zarfında her san'ata şakirt olan taleb eden nisfi sabahleyin ve nisfi diğeri de hadezzuhur iki saat kadar okuyup yazmakla ve evkatı sairei tahsiliyede tahsili san'atla iştigal eyliyecektir.

Madde 11 — Mektebin sermayesi teksir ve izdiyad ve inşası mutasavver olan cam ve iplik ve şeker fabrikaları küşat olundukta mektepte birde fabrikacılığa müteallik sınıf açılacak ve bu sınıfa aid talebenin sinleri on beşten dün olmyacaktır.

İKİNCİ FASIL

Etfalin sureti iâşe ve ilbas ve terbiyelerine dairdir

Madde 12 — Talebeye günde iki defa yemek verilecek ve yemekleri mevasime göre çorba ve etli sebzevat ve pilâv ve mevsime göre haftada iki defa hafif tatlı veya meyvadan ibaret olacaktır.

Madde 13 — Yemek vakitlerinde talebe hademe tarafından çınğırakla taamhaneye çağırılacak ve cümlesi birden yerlerinden hareketle taamhaneye gidip her şakird numarasının mevzu olduğu sandalyesine oturacak ve her biri yemeğin evvelinde ve ahırında ellerini yıkayacak ve her taam nihayetinde cümlesi tarafından bir ağızdan padişahım çok yaşa duayı icabet ihtivası ifa kılınacaktır.

Madde 14 — talebenin ders ve sanatla iştigal edecekleri müddetlerle istirahat ve tatil ve taam ve menam zamaları mevasime göre üç ayda ve yemeklerinin nevi ayda bir defa idare komisyonunca tayin kılınacak ve varakâi mahsusası mektep salonuna talik olunacaktır.

Madde 15 — Talebeye senede bir armalı kalpak ve iki senede bir kaput ve altı ayda bir ceket ve yelek ve pantolon ve bir çift ayakkabı ikişer kat don ve gömlek ve entari ve dörder mendil ve çorap yapılacak ve bunlardan kaput ile kışın verilecek ceket ve yelek ve pantolon siyah şayaktan ve yazın verilecek ceket ve yelek ve pantolon mai boyalı yerli bezinden olarak cümlesi mektepte imal edilecektir.

Madde 16 — Talebenin haftada bir kere esvabı yıkkattırılıp tırnakları kesilmek gibi nezafetlerine dikkat olunacaktır.

Madde 17 — Mektebin şakirdanına merkezi vilâyette bulunan asakiri nizamiye zabitanından biri canibinden ayak talimi icra kılınacaktır.

Madde 18 — Şakirdan cuma günleri ve teneffüs zamanlarında tenezzüh bahçesine veya teneffüs mahalline çıkarılacak ve on beş günde bir kezalik cuma günü ve mübassırları tahtı nezaretinde talebe dahil ve civarı şehirde münasip mahallerde tenezzüh ve teneffüs ettirilecektir. Harici mektebe çıkarıldıklarında ve merasime aid bir mahalle götürüldüklerinde asker gibi muntazaman yürüyecekler ve hareketlerine aid kumandayı içlerinde çavuşluk mertebesini iktisap edecek sınıf başından alacaktır.

Madde 19 — Ders ve sanatça tekâsülü görülen talebe evvelâ muallimleri tarafından nush ve tevbih olunur ve bunun üzerine mütenebbih olmıyan şakirdan muallimlerin defteri mahsusuna edebilecekleri işarete tevfikan mektep idaresince tevkif veya izinsiz bırakılır. Tevkif ders vakitleri arasındaki teneffüslerin en uzununda ve izinsiz cuma günü şakirdi mektebin bu husus için tahsis olunacak bir odasında alıkoymaktır. Mevkuf veya izinsiz talebe mübassırları tahtı nezaretinde ikmalî ceza ederler.

Madde 20 — Talebe her senei tedrisiye ortasında hususî ve nihave-tinde umumî imtihan verecektir. Her ders ve san'attan tam numara ondur. Hususî imtihanda bir ders veya san'attan sıfır numara alan şakirt izinsiz bırakılır ve sıfır numara teaddüt ettikçe izinsizler dahi teaddüt eder. Bu imtihanda umumiyet itibarile sınıfın birinci ve ikincisi olanlara mektepçe tensip olunacak birer mükâfat verilir.

Umumî imtihanda iki ders veya san'attan beşten aşağı numara ahz eden talip sınıfında ipka olunur ve bir ders veya san'attan beşten aşağı numara alan şakirt bir defaya mahsus olmak üzere ikmal imtihanına girip beşten ziyade numara aldığı halde sınıfı terfi ve şayet yine beşten

dun numara alır ise sınıfında ipka edilir. Alettevali iki sene terfii sınıf edemiyenler mektepten tard ve ihraç kılınır.

Madde 21 — Ders ve san'at muallimine karşı hürmetsizlik ve serkeşlikte bulunan talip hareketinin derecesine göre muallim veya idarei mektep tarafından nush ve tenbih olunur veya kaidei meşruta dairesinde tevkif edilir ve izinsiz bırakılır veyahut mektepten tard edilir.

Madde 22 — Talebenin itişmesine ve münazaayı intaç eder söz söylemesine meydan verilmiyecek ve o gibi münasebetsizliğe cüret eden olursa derecesine göre tevbih veya tevkif olunur veyahut izinsiz bırakılır.

Madde 23 — Mektepten tard veyahut ihracı lâzım gelen talebenin vukuatı müdür tarafından verilecek takrirden sırasile tadat olunacak takrir nazırı mektep tarafından idare komisyonuna bilhavale komisyonun ilk inikadında tetkikatı muktaziye icra ile müşteki anının tard olunup olunmamasına karar ita kılınacaktır.

Madde 24 — Müşteki anının vukuatı tardını mucip görülürse tardına karar verilir ise ve şayet vukuatı tardını müstelzim derecede görülme-yinpte tevbihat ve tenbihat icrasile iktifa kılınmasına karar verilirse olveçhile icabı ifa kılınır.

Madde 25 — Talebe beyninde hapis veya daha ağır cezayı müstelzim bir hal vuku bulursa ve mütecasiri sinnen kuvvei mümeyyize ashabından madut bulunur ise tahkikatı evveliyesi badelicra müddeiumumiliğe teslim olunur.

Madde 26 — Mektebin şakirdanından biri firar edecek olur ise derakap taharri ve derdest ile mektebe getirilir ve bir daha firar etmemesi için hakkında bir kat daha takayyüdat icra kılınır ve üç defa firarı vukubulan şakirt usulü dairesinde mektepten tard olunur.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Mektep muallimlerinin haiz olmaları lâzım gelen evsafa ve sureti intihap ve tayinlerile vazife vederecei mesuliyetlerine dairdir

Madde 27 — Mektebin gerek ders ve gerek sanayi muallimliğine tayin olunacak kimse hüsnü hal ashabından ve hiç bir ceza ile mahkûm olmamış takımdan olup her türlü sui zan ve töhmetten beri bulunduğu-na dair zevatı marufeden lâakal üç zat tarafından mahtum ve polis ve

zabita dairelerinden musaddak bir şahadetname ibrazına mecbur olacaktır.

Madde 28 — Mektep muallimleri müdürün tahriri ve idare komisyonunun intihabile mektep nazırı tarafından tayin olunur.

Madde 29 — Mektebin ders muallimi müslim ve lâakal kırk yaşında olacak ve mektebe mahsus camii şerifin imameti bu muallim tarafından eda ve şakirdanın hüsnü terbiyelerine ve etfali müslimeye evvel beevvel şurutu islâmiyeti ve şeraiti salâvatı ve nazam surelerini öğretmeğe itina kılınacaktır.

Madde 30 — San'at muallimleri dahi şakirdanın hüsnü terbiyesine dikkat ve talimine memur oldukları sanayii her şakirde talime gayret etmekle mükelleftir.

Madde 31 — Bir muallim şakirdin hüsnü terbiyesine dikkat etmez ve tedris ve talimine memur olduğu fünun veya sanayii şakirde lâayık ile tedris ve talim eylemez ise müdürü mektep tarafından birinci defada nasihat ikinci defada tevbih olunur. Bu hal üçüncü defa vaki olduğu halde müdürü mektep tarafından mektep nazırına verilecek tahrir üzerine o muallim idare komisyonuna celp ile kendisine maattektir nasihat edilir. Yine tashihî meslek etmez ise müdürün tahriri komisyonca bittetik hali sabıkasında sebatı subut bulduğu takdirde verilecek karar üzerine maaşından bir günlüğü ve tekerrüründe bir aylığı kesilir. Üçüncüsünde tard olunur

Madde 32 — Bir muallim şakirdine mugayiri adab ve terbiye bir söz söyleyecek olur ise müdürü mektep tarafından tevbih edilir ve söylenilen söz harfendazlık derecesinde ise müdürün tanzim ve hita edeceği zabıt varakası ile tahriri nazır mektep tarafından idare komisyonuna bilhavale verilecek karar üzerine o muallimin terkinini kaydı ile takibatı kanuniye icra kılınmak üzere evrakı müddeiumumiliğe tevdi ettirilir.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Mektebin müdür ve kâtip ve sandık emini ile mubassırlarının sureti tayinlerile vazifelerine ve derecei mesuliyetlerine mütedairdir

Madde 33 — Mektebin müdürü lâakal kırk yaşında olmak ve hiç bir ceza ile mahkûm ve beynennas makduh ve mezmum olmayıp evsafı

memduha ile muttasıf ve sanayia müteallik muamelâta vakıf zevattan ve okur yazar takımdan bulunmak lâzımdır. Bu evsafı haiz olmıyan zat müdür tayin olunamaz.

Madde 34 — Mektebin Müdürü idare komisyonunun intihabile nazır mektep tarafından tayin olunur.

Madde 35 — Mektep müdürü mektebin kâffei eşyasile sermayesinin miktarına göre idare komisyonunun takdir edeceği derecede bir kefil vermeğe mecburdur.

Madde 36 — Mektep müdürü evvelâ mektebin demirbaş itlak olunan bilcümle alât ve edevat ve mefruşatı ile imalât için mübayaa ve derambar olunacak levazumat ve mamûlâtını muhafazaya saniyen varidat ve masarifatını hüsnü idareye memur ve kâtibin tutacağı defterleri her gün nazarı dikkatten geçirip yevmiye defterini kâtip ve sandık emini ile beraber tasdik ve tahtim etmeğe mecburdur. Binaenaleyh emval ve eşya ve nukutça sirkat ve irtikâb veya hasarı müeddi diğer bir hal ve hesap vuku bulur ise mektebe terettüb edecek zararı tazmin ile mükelleftir.

Madde 37 — Mektep müdürü muallimin ve müstahdemin ve mütealliminin vazifei muayyeneleri dairesinde hüsnü hareketlerine ve beş vakıta camii şerife cemaatla edayı salat ve on üçüncü madde muharrer olduğu vehile her taam akabinde ifayı deavat olunmasına dikkat ve itina ve mektebin muallimin ve müteallimin ve müstahdemini taraflarından yolsuz hareketler vukuunda tevbih ve tektiri müstelzim olanlarının icabatını bilâ tehir icra ile nazırı mektebe ba takrir malûmat ita ve icrası idare komisyonunun kararına mütevakıf olan hususâtı dahi vakit ve zamanile ba takrir nazırı mektebe inba edecek ve aksi halde birinci defa tevbih ikinci defada bir günlük üçüncü defada bir aylık maaşı kat ve dördüncü defada azledilecektir.

Madde 38 — Müdür maddeteyni sabıkateynde muharrer vazaife muğayir bir harekette bulunupta zımnında cezayı kanuniyeyi müstelzim bir hali tahakkuk ederse anın için başkaca takibatı kanuniye icra kılınır.

Madde 39 — Mektebin kâtibi dahi hüsnü hal eshabından ve hiç bir ceza ile mahkûm ve sui hareketle maznun ve medhûl olmayan takımdan olarak müdürün takriri üzerine idare komisyonunca intihap ve nazır tarafından tayin olunur. Kâtipten dahi idare komisyonunun tensip edeceği miktarda bir kefil alınır.

Madde 40 — Kâtibin vazifesi mektebin sicilile hesabat ve mukar-

rerat defatirini muntazaman tutmaktan ve müdür tarafından yazılacak zabıt varakalarile takrirleri ve idare komisyonunca ittihaz olunacak kararları yazmaktan ibarettir.

Madde 41 — Mektebin sicili mektebe kavıt ve kabul olunacak şakirdanın isim ve şöhet ve mahalli velâdetleriyle sinlerini ve eşkâli mahsusalarını ve tarihi duhullerini ve her birinin hangi sanata tahsis edildiğini ve vukuat verenlerin vukuatını havi olacaktır.

Madde 42 — Mektebin hesabat defatiri beş nevidir. Birincisi varidat defteridir ki buna mektebin sermayesile temettüatı terkim olunacaktır. İkincisi mektebin müstahdimin maaşatı ile talebenin melbusat ve mekûlâtı gibi masarifâtı daimesini havi olacaktır. Üçüncüsü imalât defteri olup bu da her san'ata müteallik imalât için sarfedilen mebalîğ miktarlarını başka başka gösterir fihristli bir defter olacaktır. Dördüncüsü yevmiye defteridir ki yevmiye vukubulan mehuzat ve sarfiyatı muhtevi bulunacaktır. Beşincisi demirbaş defteridir ki mektebin alât ve edevat ve mefruşatı bu deftere kaydolunacaktır.

Madde 43 — İdare komisyonunca ittehad olunacak mukarreratın aynen kaydı için bir defter tutulacaktır.

Madde 44 — Mevaddı sabıkada muharrer sicil ve defterlerin her sahifesine birden bed' ile müteselsilen numara terkim ve sahife başları komisyonun mührü resmisile tahtim olunacak ve her defterin ilk ve son sahifelerinde defterin kaç sahifeden ibaret olduğu yazılarak komisyon reisinin mührü zatisi ile tasdik ve temhir kılınacaktır.

Madde 45 — Kâtip vazaifini ifada kusur ettiği halde birinci defada tevbih olunup ikinci defada bir günlük üçüncü defada bir aylık maaşı kesilir. Yine mütenebbih olmaz ise azledilir. Muamelâtı hesabiyece dikkatsizliği vukuu ile mektebe bir zarar terettüb eder ise müdür ile beraber mesulübilmal olur ve cezayı kanuniyi müstelzim bir hali anlaşılırsa bunun için de ayrıca takibatı kanuniye icra kılınır.

Madde 46 — Mektebin sandık emini idare komisyonunun intihap ve kararile tayin olunur ve kendisinden mektebin sermayesine göre idare komisyonununca takdir olunacak miktarda bir kefil alınır.

Madde 47 — Sandık emini mektebin sermayesini hıfzedecek ve imalâtı vakıa vesairenden hasıl olacak varidatı müdürü mektebin malûmatı tahtında kâtip tarafından yevmiye defterine geçtikten sonra ahz ve kabzedilecektir.

Madde 48 — Maaşat ve masarifatı mukannene senedatı müdür ve kâtip taraflarından ve imalât ve mübayaat için vukubulacak sarfiyatı gayri mukannene senedatı idare komisyonu tarafından tetkik ve tasdik ve senedat yevmiyeye numara tahtında kayıd ve tenmik ile zirlerine (Sarfı lâzım gelir) ibaresini terkim ve mektebin müdür ve kâtibi taraflarından müştereken tahtim ve nazırı mektep canibinden (Verile) işareti keşidesile muamelesi tahtim olunmadıkça sandıktan bir para sarf olunmayacaktır.

Madde 49 — Sandık emini maddeteyni sabıkateynde muharrer vazifî hilâfında hareket ettiği halde emniyeti suiistimal cezasına müstehak olacak ve bundan varidatı mektebe hasar terettüp ederse tazminat ile de muahaze kılınacaktır.

Madde 50 — Müdür ve kâtip ile sandık eminden alınacak kefalet senetleri idare komisyonu ile mukavelât muharrirliğinden tasdik olunarak meclisi idarei vilâyetin kararile malsandığında hıfzolunur.

Madde 51 — Mubassırlar dahi ahlâkı hasene ve memduha ashabından ve efali memnuadan bir fiil ile maznun ve hiç bir ceza ile mahkûm olmamış takımdan olmak üzere müdürün taktiri ve idare komisyonunun intihabile tayin olunur.

Madde 52 — Mubassırlar mektep şakirdanının hüsnü hareketlerine ve muallimlerin tayini sanayi vazifesini lâyıkile ifa edip etmediklerine ve şakirdanın evkatı muayyenesinde tahsili san'atla iştiğal etmelerine ve tatil zamanlarında terbiyesizlik etmemelerine ve taam ve menam ve istirahat ve iştiğal zamanlarını tayin yolunda idare komisyonundan tanzim olunacak varakai ilâniyeye tamamilâ tevfiği harekâta dikkat ve daima muallimin ve mütealliminin ahvaline ve etfalın nezafetlerine nezaret ve muallimin ve şakirdanın yolsuz hareketlerini gördüklerinde derakap müdürü mektebe ihbarı keyfiyet eyliyeceklerdir.

Madde 53 — Mubassırlar maddei sabıkada muharrer vazifelerini ifa etmedikleri halde ibtida müdürü mektep tarafından tevbih olunurlar. Tevbihten mütenassih ve mütenebbih olmayan mubassırın birinci defada bir günlük ikinci defada bir aylık maaşları kesilerek üçüncü defada müdürü mektebin taktiri üzerine idare komisyonunca bilmüzakere azline karar verilir.

BEŞİNCİ FASIL

İdare komisyonunun sureti teşkilile vazâifine dair

Madde 54 - Mektebin idare komisyonu valii vilâyetin riyaseti tahtında sekiz azadan mürekkep olacaktır.

Madde 55 Aza memurini vilâyet ve mütehayyizanı memleketten ve ashâbı iffet ve istikametten olmak üzere meclisi idarei vilâyetin intihabile valii vilâyet tarafından tayin olunur.

Madde 56 - İdare komisyonunun vazaifi evvelâ mektebe kayıd ve kabul olunacak efa'lin 4. 5. 6. 7 uci maddeler ahkâmına tatbikan kayıd ve kabullerine saniyen şakirdanın iştilal, istirahat, tatil, taam, menam zamanlarını üç ayda bir kere ba varakai mahsusa tayin ve ilâna salisen şakirdana verilecek mekûlâtın sağlam ve kâfi olmasile beraber bunlar hüsnü terbiyelerine ve muallimin ve müstahdemini mektebin hakkile ifayı vazaif etmelerine velhasıl mektebin muhafazai intizam ve inzibatına rabian müdürü mektep tarafından verilecek tekarir üzerine tetkikat icrasile ittihazı lâzımgelen kararların vakıt ve zamanile itasına hamisen mektebin ihtiyacatını ve eshabı terakkiyatını derpiş ve mütalâa ile sermayesinin tevfir ve teksirine ve sanayii müfideden noksan ve itmama şayan olanlarının ikmali zımnında celbi icab eden muallim ve destigâhların celp ve istihzarı ve sailinin istikmaline sadisen haftada bir kere muaveni defatir ve kuyud ve ayda bir defa tadadı mevcut ile mektep hesabının rüyet ve tetkikine sabian sanayia müteallik yapağı, deri, ağaç demir gibi levazımın vakıt ve zamanile ve ehven suretle tedariki için mübayaa veyahut münakasa şıklarından hangisi münasib ise anı ihtiyar ve ana göre ittihazı karar ederek icrayı icabatına ve bunların muhafazasile imalâtında sui istimal vukuunu men edecek tedabirin ittihazına saminen kuyut ve defatirin kâtip tarafından sureti muntazamada tutulup hâk ve silinti ve kalemen tashih gibi şaibei suiistimalden azade olmasına tasian mektebin sene başında varıdat ve masarifati umumiyesini bittetikik sâl muvazenesini tanzim ve imlâ ve meclisi idarei vilâyetçe badettedkik muvafıkı kuyut olduğu tahakkuk ettikten sonra neşr olunmak üzere meclisi mezkûre ita etmeğe dikkat ve itina eylemekten ibarettir.

Madde 57 - Mektebin istihsali mükemmeliyetini temin için esham çıkarılacak olduğu halde eshabı eshamdan lâakal sekiz zat idare komisyonuna aza sıfatile dahil olacak ve tetkiki hesab ve istihzarı

levazımat hususlarında komisyonun haiz olduğu vazife ve salâhiyet bunların teklifi üzerine tevsi ve tadih kılınabilecektir.

Madde 58 — Ashabı eshamdan aza sıfatını haiz olacak zevat en ziyade sehme mutasarrıf olanlardan bulunacaktır.

Madde 59 — İşbu nizamname ahkâmının hüsnü muhafazasile mektebin terakkiyatını temine valii vilâyet nezaret edecektir. Mektebin idaresi suiistimal sebeble sektedar olduğu halde vali ve idare komisyonu heyeti tazminat ile mesul olacaktır.

—●—

No : 249 — Mamulâtı dahiliyeden olan sade yağlarının temini muhafazai safiyetine dair nizamname

10 cemaziyelevvel 1321 ve 22 temmuz 1319

Madde 1 — Mamulâtı dahiliyeden olan ve süttten imal olunan sade yağlarının hali tabiisile sarf ve beyi mecburî olup bir gûna mevaddı şahmiye vesaire ile tahlit ve tağşiş edilmesi külliye memnudur.

Madde 2 — Sade yağı imali ve muhafazai safiyeti için hükümeti mahalliye tarafından gerek kurada ve gerek şehir ve kasabalarda bulunan yağ amil ve bayilerine teşvikat ve tenbihatı lâzime icra kılınacaktır.

Madde 3 — Şehir ve kasabalarda yağ alınıp satılan ve külliyetli miktarda yağ imal ve ihzar olunan mahaller belediye tabib ve memurları tarafından teftişatı mütemadiye altında bulundurulacaktır.

Madde 4 — Kura ve mahallât ahalisinden kendi hayvanlarının mahsulü olan sade yağlarını tahlit ve tağşiş ile şehir ve kasabalarda satanların ilk defasında satmakta oldukları yağlar zabt ve kendilerinden bir beşlikten beş beşliğe kadar cezayı nakdî ahz olunur ve tekerrürü halinde yağlar kezalik zabt olunmakla beraber iki kat olarak cezayı nakdî istihsal olunur.

Esnaf ve tüccardan perakende suretile mahlut yağ satanlar hakkında dahi bu veçhile muamele olunur.

Madde 5 — Kura ve kasabatta sade yağı celp ve cemedan tüccar ve fabrikacıların mamulâtı dahiliyeden olan işbu yağları memaliki ecnebiyeden getirilen mahlut yağlarla veyahut mevaddı şahmiye vesaire

ile tahlit ve tağşiş eyledikleri indetteftiş anlaşıldığı takdirde bu misillû-
ların yağlarile kazan ve alât ve edevatı imaliyeleri zabt ve kendilerin-
den beş osmanlı altınından yirmi beş osmanlı altınına kadar cezayı
nakdi ahzolunur ve tekerrürü halinde yağlar ve kazan ve alât ve edevatı
imaliye zabt olunmakla beraber iki kat olarak cezayı nakdi tahsil
edilir

Madde 6 — Cezayı nakdiler belediye tabib ve memurları tarafın-
dan verilecek rapor ve mecalisi idarece ittihaz olunacak karar üzerine
ahz ve istifa olunur. Bir meclisi idarenin kararına kanaat etmeyenler
Kazada ise Liva ve Livada ise Vilâyet meclisi idaresine müracaat ede-
bilirler.

Madde 7 — Tahsil olunacak cezayı nakdiler devairi belediyeye
aidir. Zabtolunan mahlut ve mağşuş yağlar ekl olunamayacak surette
telvin olunduktan sonra sanayide istimal olunmak üzere satılıp esmanı
kezalik devairi belediyeye irat kayıd olunacaktır.

Madde 8 — Dahiliye Nazareti işbu nizamnamenin icrasına me-
murdur.

**No : 250 — Ceraimi siyasiyede bulunan Bulgarların
icrayı muhakemeleri için Manastırda bir mahkemei
fevkalâde teşkiline dair**

Meclisi mahsusı vükelâ nazbatası

Şu aralık Bulgar eşkıyasının tecavüzat ve taarruzatı tezayüt ederek
kurayı islâmiye ve mezruatı mahalliye ihrak ve nüfusu müslime ve gayri
müs-lime itlâf olunmakta idüğüne ve sayei satvetvayei hazreti hilâfetpe-
nahide eşkıyayı merkumenin tenkili ve istisalleri zımında tedabiri ka-
viyei askeriye ve mülkiyeye teşebbüs olunmuş ve vebihavli taalâ kariben
men'i şekavet ve mütecasiri fezahat ve şekavet olanların hayyen ve mey-
yiten derdest olunacağı memul bulunmuş olup ancak atiyen istikrarı asa-
yış ve emniyet ve emsaline iraei ibret için silâh bedesti şekavet olarak
hayyen ahzügirift olunacak eşhas haklarında bilâ ifatei vakit müca-
zâtı kanuniyenin icrası muktezayı hal ve maslahat olduğuna binaen o
makule eşhas serian bilmuhakeme mücazâtı kanuniyeleri tayin olunmak
ve istinaf ve temyizsiz hükümleri kat'i olmak üzere şimdilik Manastır

Vilâyetinde istinaf ceza dairesi reisinin riyaseti tahtında olarak vali muavini ve mecalisi idare ile hukuk kısmı azasından münasiplerinden mürekkep hemen bir mahkemei fevkalâde teşkili ve evvelce mehakime tevdi olunmuş olan bulgar fesedesinin ikâ şuriş maksadile ika eyledikleri ceraimi dahi rüyet etmäge mezuniyet itası hakkında Adliye Nezaretine tebligat icrası tezekkür ve tensib olunmuş olmakla olbabda.

22 cemaziülevvel 1321 ve 3 ağustos 1319

Arz tezkeresi

Bulgar eşkiyasından silâh bedesti şekavet olarak alızügirift olunacaklar haklarında bilmuhakeme terîbi mücazâtı kanuniye olunmak üzere şimdilik Manastırda bir mahkemei fevkalâde teşkili ve muamelei müteferrianın icrası hakkında meclisi mahsusu vükelâdan tanzim olunan mazbata arz ve takdim olunmuş olmakla münderecatı hakkında her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefsudur buyurulur ise mantûku münifi infaz edileceği beyanile tezkere.

22 cemaziülevvel 1321 ve 3 ağustos 1319

Iradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup meclisi mahsusu vükelânın mazbatayı maruzasile beraber manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mezkûr mazbataya hamış terkimile dahi tebliğ olunduğu üzere mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda.

23 cemaziyelevvel 1321 ve 4 ağustos 1319

No: 251 — Hayvanatı ehliye rüsumunun ihdasına dair iradei seniye

Şûrayı devlet mülkiye dairesi mazbatası

Hayvanatı ehliyeden alınacak rüsumaya dair meclisi âlii vükelâca kaleme alınan mazbata ve tezkerei maruza olbabda şerefmüteallik buyurulan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahiye mübelliğ mabeyni hüma-

yunu cenabı mülûkâne başkâtibi celilesinden varid olan 17 cemaziyel-
evvel 1321 tarih ve 3543 numaralı tezkerei hususiye ile beraber Şûrayı
Devlete havale buyurulmakla mülkiye dairesinde kiraet olundu.

Mazbatai mezkûrede hayvanatı ehliyeden alınacak rüsuma dair maliye komisyonundan tanzim ve takdim olunan mazbatada beyan olunduğu veçhile memaliki mütemeddinede umumiyetle mühim resimlere tâbi olduğu halde bızce bir kısmı bazı vilâyatı şahanede ağnam meyânında resme tâbi tutulup bazıları tutulmayan ve bir kısmından ise şimdiye kadar hiç resim alınmayan hayvanatı ehliyeden müceddeden ve *ıslahen mutedil bir resim almak münasip olup çünkü ağnamdan alınmakta olan resim zekât mukabili hazineye alınır bir hakkı meşru olduğu ve hayvanatı ehliyei saire dahi bu hükümde ağnam ile müşterek bulunduğu halde şimdiye kadar bunlar her nasılsa resme tâbi tutulmamış ve ağnam sahibi olanlardan beher re'sine beş kuruş ve daha ziyade resim alınmakta iken at, deve, camus gibi fevaid ve menafii daha ziyade olan hayvanatı ehliye sahiplerinden hazinei devlete resmi meşruun alınmaması hayvanatı ehliye yetiştirenler arasında teklifce müsavatsızlığı da in-
taç etmekte olduğu anlaşılmiş olduğundan hem hazinei celile hukuku meşruasını istifâ etmek hem de ashabı mevaşi ve hayvanat mükellefivette seyyan bulunmak ve bu suretle de bir varidatı cedidei mühimme ihdas edilerek husulü tevazüne başlıca bir medar olmak için Dersaadet ve memaliki mahrusai şahanede bulunan her nevi at ve kısrak ve taylardan ve deve ve camus ve ester ve öküz ve inekten yavruları müstesna olmak üzere on ve merkepten üç kuruş resim istifası ahvali iktisadiyei memlekete daha muvafık olup eğerçe rüsumu mezkûrenin berveçhi maruz tadili zamaimi mutasavverenin yekûnu muhammeni olan bir milyon üç yüz bu kadar bin liranın tenezzül edeceği varidi hatır olur ise de mütaleatı isabet gayatı hazreti hilâfetpenahî ahkâmı münifesi veçhile memaliki şahanede mevcut hayvanatı ehliyemin miktarı tahmin olunan miktardan haylı ziyade olması cihetile rüsumu munzamanın sureti muaddele nisbetinde cibayeti takdirinde zamaimin mecmuu yine mezkûr bir milyon üç yüz küsur bin lirayı tutacağı ve belki anı dahi tecavüz edeceği dergâr olup on altı vilâyetle beş sancaktan alınmış olan malûmata kusur on üç vilâyetle bir sancağın hissesi tahminen zam edilerek icra kılınan hesaba nazaran dahili memaliki şahanede on milyona karip hayvanatı ehliye olmak lâzımgelip bunlardan berveçhi maruz istihsal kılınacak resmin miktarı senevisi bir milyon üç yüz seksen dört bin küsur liraya baliğ olur ise de elhaleti hazihi bir kaç vilâyette mamurelere*

giren develer ile camuslardan senevi on kuruş resim alınmakta olup bunun miktarı senevisi de yirmi yedi bin beşyüz lira derecesinde şey'i kalil olmakla badelmahsup asıl ihdas olunan fazlai varidatın miktarı bir milyon üç yüz elli yedi bin lira demek olur ki ağnam resminin sülûsanına muadil bir varidat teşkil ve husulü tevazün maksadı âlisinin tamamile vücude gelmesini teshil etmekle beraber hiç bir kimseye de devletin hakkı meşruu haricinde bir bar teklif edilmiş olmayacağı bedihi olup hayvanatı ehliye rüsumunun sureti cibayetine gelince ağnam tadat ve rüsumu tahsil olunduğu sırada bunların dahi ağnam memurları marifetile tadat ve rüsumu tahsil edilmek ve ashabına hayvanatın nevi ve adedini ve miktarı rüsumunu ve teslimatını gösterir surette koçanlı tezkere verilmek ve ağnam rüsumunun sureti idare ve istifası hakkındaki talimat işbu hayvanatı ehliyenin tadat ve cibayet rüsumu da dercedilerek yeniden kaleme alınıp muamelâtı umumiyesi tahtı inzibata ve intizama alınmak suretile icrayı muamele olunması ve fakat bu sene ağnam tadat zamanı mürur etmiş ve memurini muvakkate ikmali muamele etmiş olduğundan senei haliyede işbu hayvanatı ehliyenin ağnam talimatına tevfikân tadad ve rüsumun tahsili zımında memurini muvakkate intihap ve tayini ile hemen işe başlanılması için vilâyetlere telgrafla tebliğat icra edilmek lâzımgeleceği ve bir de canavarın ötedenberi beher resinden üç buçuk kuruştan beş kuruşa kadar resim alınagelip ağnam resmi bir çok defalar zam görerek şimdiki miktara baliğ olduğu halde canavar resmine bidayeti ihdasından beri bir şey zam edilmemesine ve gerçe şimdiki miktarı umumisi iki yüz kırk bin adet görünüyor ise de miktarı hakikisi ziyade olacağı ve mevsim tadad ve cibayeti eylülde hulûl etmekte bulunduğu cihetle hayvanatı ehliye meyanında tadadı ve resminin on kuruşa iblâğı ve memurini mumaileyhim vasıtasile tadad ve rüsumu cibayet edilerek dairoi inzibata alındığı takdirde şimdiden altı bin lira derecesinde bir fazlai varidat temin edileceği ve şu suretle kâffei hayvanatı ehliye bir resmi mutedile tâbi tutularak muamelât tahtı intizam ve inzibata alınmış olacağı beyan buyurulmuştur.

Filhakika ötedenberi ağnamdan zekât mukabili olarak bir resim alınmakta olduğu halde bu hükümde müşterek olan hayvanatı ehliye saireden bir gûna resim alınmaması hayvanatı ehliye yetiştirenler arasında teklifçe müsavatsızlığı intaç etmekte olduğu gibi hayvanatı mezkûrenin berveçhi muharrer bir resme tâbi tutulması halinde de hazineci celile için bir varidatı cedidei mühimme tedarik edilmiş olacağına ve her nevi at ve kısrak ve taylardan ve deve ve camus ve ester ve öküz ve

inekten onar ve merkepten üçer kuruş olarak meclisi âlii vükelâca takdir edilen miktar dahi mutedil olup eğerce bir rey tarafından hayvanatı mezkûrenin menafî ve kıymetçe mütefavî bulunması cihetile resmin dahi mütefavî olması lâzımgelceğine nazaran bunların üç sınıf itibarile ednadan yedi buçuk ve evsattan on ve âlâdan on beş kuruş resim alınması adalet ve menfaati hazineye daha muvafık olacağı dermeyan kılındı ise de hayvanatın böyle sınıflara taksimi müşkil ve sui istimale müsait olduğundan bu suret muvafıkı maslahat görülememiştir. İşbu resimden hasıl olacak varidata gelince varidatı mezkûre bir milyon üç yüz seksen dört bin kûsur lira derecesinde tahmin edilmekte ise de memaliki şahanede mevcut mezkûrlecnas hayvanatı ehliye on milyona karip olmak üzere tahmin edilmiş olmasına göre ol miktar hayvanattan onar ve üçer kuruş hesabı alınacak varidatın ancak takriben dokuz yüz kûsur bin lira raddesinde bir meblâğ hasıl edebileceği anlaşılıp şu kadar ki hayvanatı ehliyenin miktarı tahmin edilen dereceden ziyade olması memul olmağla neticei tatbikatta bu yüzden hasıl olacak varidatın miktarı hakikisi berveçhi maruz tahmin edilen miktarı haylıdan haylı tecavüz etmesi melhuz bulunmuş ve sinini atiyede ağnam talimatına tevfiikan hayvanatı ehliyei mezkûrenin tadad ve rûsumu cibayet olmak üzere senî haliye için yine mezkûr talimat hükmüne tevfiikan şehri eylûlde emri tadadın ifa ve rûsumunun istifa olunması ve iki yaşına varmamış olan kısarak taylarile sair hayvanatı ehliye yavvularının resimden istisnası ve bu babda sui istimalleri görülen memurun haklarında mücazâtı şedide icrası ve canavar resminin dahi meclisi âlii vükelânın tensibi veçhile on kuruşa iblâğ, ekseriyeti araca münasib ve muvafıkı maslahat görülmüş olduğundan ifayı muktezası babında emri ferman hazreti menlehülemrindir.

21 cemaziyevvel 1321 ve 2 ağustos 1319

Meclisi mahsusı vükelâ mazbatası

Şûrayı Devlet Mülkiye Dairesinin meyanei bendegânemizde kıraat olunan işbu mazbatasında ekseriyeti âra tarafından beyan olunduğu üzere Dersaadet ve memaliki şahanede bulunan her nevi at ve kısarak ve taylardan ve deve ve camus ve ester ve öküz ve inekten yavvuları müstesna olmak üzere on ve merkepten üç kuruş istifası ve ağnam tadad ve rûsumu tahsil olunduğu sırada bunların dahi ağnam memurları marifetile tadad ve rûsumu tahsil edilmesi ve canavardan alına gelen resmin on kuruşa iblâğı halinde hasıl olacak fazlai varidat muvazenei umumi-

yenin tevazününe medar olacağı cihetle münasib olmakla olveçhile icrayı icabının Dahiliye ve Maliye Nezaretlerine havalesi tezekkür kılındı ise de olbabda ve katıbeî ahvalde emrûferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

21 cemaziyelevvel 1321 ve 3 ağustos 1319

Arz tezkeresi

Dersaadet ve vilâyatı şahanede bulunan hayvanatı ehliyeden yavruları müstesna olmak üzere istifa edilecek rüsuma dair Şûrayı Devlet Mülkiye Dairesinden tanzim ve meclisi mahsusu vükelâda ledelkırâe tezyil olunan mazbata melfufile arz ve takdim olunmuş olmağla olbabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpanahî şerefmüteallik buyurulur ise mantuku münifi infaz olunacağı beyanile tezkerei senaveri terkîm kılındı efendim.

22 cemaziyelevvel 1321 ve 3 ağustos 1319

İradei seniyei mübelliğ hamîş

Residei desti tazim olup meclisi mahsusu vükelânı mazbatai maruzası ve melfufile beraber manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyei sadaretpenahileri üzerine mazbatai mezkûreye hamîş terkîmile de tebliğ kılındığı üzere mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpanahî şerefmüteallik buyurulmuş olmağla olbabda emri ferman hazreti veliyülemrindir.

25 cemaziyelevvel 1321 ve 6 ağustos 1319

No: 252 — Vergiyi şahsî hakkında nizamname

26 cemaziyelevvel 1321 - 7 ağustos 1319

Madde 1 — Dersaadet ile vilâyatı şahanede mutavattın nüfusu zükûrun onsekiz yaşını ikmal etmiş olanları şahsî vergi ile mükelleftir.

Madde 2 — Meflûç ve muk'at ve iki gözlerinden amâ ve kâr kisbe muktedir olmayacak derecede malûl olanlar ve esbabı maişeti olmayan

aceze ve mükellefinin birinci ve ikinci sınıfta bulunupta yetmiş yaşını **ikmal edenler ve binbaşının dúnunda olan asakiri şahane zabitanı daima silâh altında bulunan efradı asakiri şahane dahi silâh altında bulundukları müddetçe vergiyi şahsiden müstesnadır.**

Madde 3 — Nüfusu mükellefeden istifa olunacak şahsî vergi berveçhi ati sınıflara taksim edilmiştir.

Kuruş Sınıf

5	1	Nüfusu mükellefenin yüzde ellisinin beheri
10	2	» » » Yirmisinin »
20	3	» » » on ikisinin »
40	4	» » » sekizinin »
60	5	» » » beşinin »
80	6	» » » ikisinin »
100	7	» » » ikisinin »
	8	» » » birinin »

İşbu yüzde bire isabet eden nüfus dahi yüzde nisbetile berveçhiati sınıflara munkasemdir:

Kuruş

150	Yüzde otuz nisbetile beheri
200	» yirmi » »
300	» yirmi » »
400	» on beş » »
500	» on » »
750	» üç » »
1000	» iki » »

Ehaliî kura birinci sınıfa ve ehaliî şehir ve kasabat iki günlük kışbü kârları ve ashabı maaş maaşlarının iki günlüğü nisbetinde sü-nufu muharrereden birine ithal edilecektir.

**Madde 4 — Maddei sabıkada muayyen olan sınıflar lâyetegay-
yer ise de yüzde itibarile tayin olunan nisbet nüfusu mükellefenin mik-
tarı umumisi üzerine müretteb olduğundan işbu nisbet dahi esasen mah-
fuz tutulmak üzere vilâyetlerin mevki ve ticaretlerine göre hazinei ce-
lilei maliyece tadili nisbet caiz olacaktır.**

Madde 5 — İşbu nizamnamenin neşrini takip eden teşrinisani on beşinden mukaddem ve andan sonra üç senede bir kere her karye ve kasaba ve beldede on sekiz yaşını ikmal etmiş olanların esamisini ve her karye ve kasaba ve beldenin nüfusu zükûr yekûnunu mübeyyin olarak nüfus idarelerinden mal kalemlerine birer defter ita olunur. Kazalarda mal müdürlerinin Liva Merkezlerinde Muhasebecilerin ve Vilâyet Merkezlerinde defterdarların riyasetinde meclisi idarenin azasından teşkil olunacak birer komisyon ve Dersaadette bir reis ve iki azadan mürekkep olmak üzere hazinei celilece devairi merkeziye memurini münasebesinden lüzumu kadar teşkil olunacak komisyonlar marifetile mükellefinin sunufu ve müstesniyatı tefrik ile zikr olunan defterin hanei mahsuslarına işaret edilir. İşbu komisyonlar teşrinisani on beşinden kânunusani on beşine kadar ikmalî vazife edeceklerdir.

Madde 6 — Maddei sabıka mucibince tanzim olunacak deftere birinci sınıfın gayri sınıflara mensup olan mükellefin için mal memurları tarafından ayrı ayrı bir varakai ihbariye tanzim ve kânunusaninin yirmisine kadar kendilerine tebliğ olunur.

Varakai ihbariye tebliğ olunan şahsın tayin olunan sınıfa itirazı oldüü halde on gün zarfında ba istidaname müracaat edip taşralarda Kaza ve Liva ve Vilâyet İdare Meclislerinde ve Dersaadette Meclisi Maliyede verginin tadili hakkında müesses olan nizamata tevfiikan tetkiki keyfiyet ile sınıflarında ibka veya tenzil ve terfi edilmek üzere şubatin on beşine kadar itayı karar olunur ve bu kararlar itiraz vukubulmadığı halde ihbar olunan vergi üç sene mürurile yoklama icrasına kadar lâyetegayyerdır.

Madde 7 — Her sene dahili sinni teklif olanların ve o sene vefatı vukubulanların esamisini mübeyyin nüfus idareleri tarafından ita olunacak defterler üzerine muamelei tarhiye ve terkımye icra olunur. ve müceddeden dahili teklif olanlar kendilerine tebliğ olunacak ihbarnamenin tarihi tebliğinden itibaren on gün zarfında itiraz edebilirler. Bu itirazlar hakkında verilecek kararlar yoklama icrasına kadar kat'idir.

Madde 8 — Malûl buldukları halde kendilerine şahsî vergi tarh edilmiş olanlar veyahut muahheren duçarı malûliyet olanlar her ne vakit olur ise olsun karye ve mahellelerinden birer tasdik ilmühaberile müracaatlarında taşralarda kaza ve liva ve vilâyet İdare Meclislerinin ve Dersaadette Meclisi Maliyenin kararile istisna olunurlar. Bu babda ve-

recekleri arzuhallem ve raptecekleri ilmühaberler damga resminden müstesnadır.

Madde 9 — İlk defa vaz ve tarh olunacak olan şahsi vergi bir sene hitamında yoklama ve tadil olunup andan sonra yoklama ve tadil muamelesi mevaddı sabıka mucibince üç senede bir icra edilecektir.

Teklifi şahsinin sureti istifası

Madde 10 — Mal memurları şubatın on beşinden yirmi beşine kadar her mükellef için 1 numaralı nümunesine tevfikân beş senelik olmak ve tahsil olundukça tahsilâta dahi kaydedilmek ve her sınıf için başka renkte bulunmak üzere bir vergi pusulası tanzim ederek mart iptidasına kadar tahsildarlar vasıtasile tevzi eder.

Madde 11 — Teklifi şahsi her sene martın birinci günü vacibülifa olur ve defaten tahsil olunur ve memurinin her sene nisan maaşından kat ve tevkif edilir.

Madde 12 — Her şahıs emvali gayrimenkule beyi ve ferağ ve intikâlinde ve icar ve isticarında ve mürur tezkeresi ve pasaport ahzinde vergii şahsiden deynini tediye etmiş olması lâzım gelir. Tediye etmemiş ise hususatı muharrereye müteallik muamelât tediyei deyin etmesine kadar tehir olunur.

Madde 13 — Teklifi şahsi tahsili emval nizamnamesine tevfikân tahsildarlar marifetile tahsil olunur. Teklifi şahsiyi ahz eden tahsildar ve doğrudan doğruya mal sandığına teslim olunmuş ise mal kalemi akçenin kabz olunduğunu ve kayıt olunduğu yevmiyenin tarh ve numarasını hanelerine işaret ile münhasıran işbu vergi için istimal olunmak üzere tab olunan tatbik pullarından ilsak eder. Bir şahsın bir senelik vergisi için vereceği akçe kıymetinde yalnız bir adet tatbik pulu ilsak olunmak lâzım gelip yüz kuruş yerine iki elli kuruşluk tatbik pulu yapıştirılması caiz olmayacaktır.

Madde 14 — İşbu nizamnamenin icrasına Maliye Nezareti me -
murdur.

**No: 253 — Ceraimi siyasiyede bulunan bulgarların icrayı
muhakemeleri için Edirne ve Selânikte dahi birer
mahkemei fevkalâde teşkiline dair
iradei seniye**

Encümeni Vükelâ Mazbatası

Viyana treninin Kulelibergostan mürurunda Bulgar eşkıyası tarafından dinamitle atılarak altı kişi vefat edip on iki kişinin mecruh olduğuna ve Bulgar eşkıyası günden güne tezyidi cür'et ve Rumelinin her tarafından günden güne ikâ şuriş ve cinayet etmekte olmalarına nazaran Rumelide idarei örfiye ilânı münasip olacağı mütalea buyurulmakta olduğundan babîâlîde Encümeni Vükelânın akdile müzakerei keyfiyet olunarak ittihaz edilecek kararın bamazbata arzı şerefsudur buyurulan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî ıktızayi âlisinden olduğunu mübellîğ 4 cemaçiyelahır 1321 tarihli tezkerei hususiye meyanei bendegânemizde mütalea olundu. Manastır cihetinde ahiren zuhur etmiş olan iğtişasın gösterdiği mecburiyet üzerine Manastırda bir mahkemei fevkalâde teşkil olunarak erbâbı fesattan bir haylısı mezkûr mahkemei fevkalâdeye sevk olunup icrasına başlanılmış olan takibatı kanuniyeden hüsnü netice istih-sali memul olduğu gibi geçende Selânik şehrinde ba iradei seniyei mülûkâne teşekkül etmiş olan Divanı Harbin tetkikatından dahi fevaidi mah-susa iktıfat edildiğine ve idarei ürfiye ilânile sancak ve vilâyet merkezlerinde divanı harpler teşkil edilecek olur ise ciheti askeriyeden derecei kifayede fenni hukuka mensup aza ve rüesa tedarikile takibatı kanuniye-nin itirazdan salim bir surette cereyanı müşkül idüğüne ve şimdilik Edirne Vilâyetinde dahi böyle bir mahkemei fevkalâde teşkili ile Kırkkilise sancagında ve mevakii sairede tecavüzatta bulunmuş olanların oraca ic-rayı muhakemesi dahi muhassenat olacağına ve fakat takibat ve tedabiri vakıada gözedilecek şeylerin en birincisi mahakimi fevkalâdeden verilecek hükümlerin bilâ ifatei zaman mevkii tatbika vaz'ile ibreti müessire gösterilmesinden ibaret olduğuna mebni maksadı mezkûr gözedilerek İstinaf Ceza reislerinin tahtı riyasetinde olarak vali muavinlerle mecalisî idare ve istinaf ve hukuk ve ceza daireleri azasından birer azadan mü-rekkep olmak ve istinaf ile temyizi olmamak üzere Edirne ile Selânikte birer mahkemei fevkalâde teşkil olunup müddeiumumilerin dahi hukuku umumiyeyi takip ve iddiaya memur edilmeleri ve bu iki mahkemei fevkalâdenin hemen ifayı vazifeye başlamalarının tebliği idarei örfiyedeki maksada hizmet edeceği derkâr olmakla sureti maruza makrunu müsaa-

dei seniyei cenabı hilâfetpenahî olduğu halde icrayı icabına iptidar olunacağı muhatı ilmi âli buyuruldukta olbabda ve katıbeı ahvalde.

4 cemaziyelahir 1321 ve 14 ağustos 1319

Arz tezkeresi

Viyana treninin Kulelibergostan mürurunda Bulgar eşkıyası tarafından taarruz vukubulduğuna ve eşkıyayı merkumenin gündün güne tezyidi cüret ve Rumelinin her tarafında her gün ikâ şuriş ve cinayet etmekte olmalarına nazaran Rumelide idarei örfiye ilânı münasip olup olmayacağıının Babıâlide Encümeni Mahsusu Vükelânın akdile müzakere olunarak kararının arzı şerefsudur buyurulan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî icabı âlisinden bulunduğunu mübelliğ tezkerei hususiyeyi devletleri encümeni mezkûrda ledelmütalea cereyan eden müzakereyi havi tanzim olunan mazbata arz ve takdim olunmakla olbabda her ne veçhile emrû fermanı hümayunu hazreti padişahî müteallik ve şerefsudur buyurulur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile.

4 cemaziyelahir 1321 ve 14 ağustos 1319

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup Encümeni Vükelânın mazbataı maruzasile beraber manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mazbataı mezkûreye hamış terkimile de tebliğ kılındığı üzere mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda.

4 cemaziyelahir 1321 ve 14 ağustos 1319

**No: 254 — Tevhidi düyun hakkındaki 28 Muharrem
1299 (8/20 Kânunuevvel sene 1881) tarihli
nizamnameye merbut kararname**

18 cemaziyelahir 1321 ve 28 ağustos 1319

Hükûmeti seniye 28 muharrem 1299 tarihli nizamnamenin yedinci maddesinde gösterilen esaslara tevfikân Düyunu Umumiyei Osmaniye İdare Maclisi ile bilittifak nizamnamei mezkûrun üçüncü maddesile tayin olunan deynin 1/14 eylül 1903 tarihinde henüz bedelâtı tesviye kılınmamış olan kısmının tahvil ve tevhidine ve ikramiyeli demiryolu tahvilâtının tadil usulüne mübaşeret edilmesini kararlaştırmış ve bu husus hakkında cereyan eden müzakeratın tarafeyn beyninde itilâfı tam husulile neticelendiği kendi imzalarile mümza olarak tanzim kılınan protokol ile musaddak bulunmuş olduğuna binaen hükûmeti seniye itilâfı mezkûr esasına bilistinat mevaddı atıyeyi neşir ve ilân buyurur.

Madde 1 — 1/14 eylül 1903 tarihinde mevkii tedavülde bulunan (b) (s) ve (d) tertipleri tahvilâtına mukabil ve ikinci maddede muharrer olduğu üzere hükûmeti seniye kıymeti itibarî olarak ceman otuz iki milyon yedi yüz otuz sekiz bin yedi yüz yetmiş iki Osmanlı lirası veya yirmi dokuz milyon yedi yüz altmış iki bin beş yüz yirmi İngiliz lirası veyahut yedi yüz kırk dört milyon altmış üç bin franklık bir milyon dört yüz seksen sekiz bin yüz yirmi altı kıta tahvilât ihdasına karar vermiş ve tahvilâtı mezbure aynı hukuk ve imtiyazatı haiz bulunmuş olduğundan zikrolunan üç tertip tahvilâtın yekdiğeri beynindeki fark zail olmuştur.

Tahvilâtı cedide hamiline aid olup metinleri türkçe ve ingilizce ve fransızca olacaktır. İşbu tahvilât yirmi iki Osmanlı veya yirmi İngiliz lirası veyahut beş yüz frank ve bunların mazrubları kıymetinde bulunacaktır. İşbu tahvilâtın Düyunu Umumiyei Osmaniyeeye metruk varidatın hasılatı safiyesinden tediye edilmek üzere senevî yüzde dört hesabı faizi olacaktır. Ve işbu faiz her senenin mart ve eylül rumisi ibtidasında Dersaadette kırk dört kuruş ve Londrada sekiz şilin ve Pariste on frank ve Amsterdam ve Berlin ve Brüksel ve Viyanada Paris üzerine Aviste-Kambiyal fiatı üzerine tediye edilecektir. Birinci kupon 1/14 mart 1904 tarihinde tediye olunacaktır. İşbu tahvilâtı cedidenin senevî yüzde kırk beş santim hesabı adi resülmal akçesi olacaktır.

Balâda zikrolunan hasılatı safiyeden evvelen imha olununcaya de-
ğın tahvilâtı mümtazeye muhassas meblâğı senevî, saniyen düyunu mü-
beddelei muvahhide için iktiza eden yüzde dört faiz ile işbu faize mü-
tenasib ikramiyeli demiryolu tahvilâtına muhassas meblâğı senevî yani
iki yüz kırk üç bin lirayı Osmanî, salisen salifüzzikir yüzde kırk beş san-
tim hesabı resülmal akçesinin tediyesine lâzım olan mebalîğ ile ikra-
miyeli demiryolu tahvilâtına muhassas meblâğı senevinin bakıyesi yani
yirmi yedi bin lirayı osmanî ifraz olunacaktır.

Her ne suretle olur ise olsun tedavülden alınan tahvilât faizleri
resülmal akçesine zam ve ilâve edilecektir.

Madde 2 — İşbu tahvilâtı cedide «Devleti Aliyei Osmaniye'nin dü-
yunu mübeddelei muvahhidesi tahvilâtı» unvanile manun olacaktır.

İşbu tahvilâtı cedide Düyunu Umumiyei Osmaniye idaresi marifetile (b) (s) ve (d) tertipleri hamilleri yedlerindeki tahvilât ile atiyüz-
zıkr nisbetler dairesinde mübadele olunacaktır. Şöyle ki: (b) tertibinden
yüz ingiliz lirası kıymeti itibarilik tahvil için tahvilâtı cedideden kıymeti
itibarî olarak yüz ingiliz liralık ve (s) tertibinden yüz ingiliz lirası kıy-
meti itibarilik tahvil için tahvilâtı cedideden kıymeti itibarî olarak kırk
iki ingiliz liralık ve (d) tertibinden yüz ingiliz lirası kıymeti itibarilik
tahvil için dahi tahvilâtı cedideden kıymeti itibarî olarak otuz yedi bu-
çuk ingiliz liralık tahvil ita olunacaktır.

Tahvilâtı atika Düyunu Umumiyei Osmaniye İdaresi tarafından
Maliye Nezareti Celîlesine teslim olunacak ve 14/1 eylül 1903 tarihinden
itibaren artık faiz getirmeyecektir.

(B) ve (S) ve (D) tertipleri tahvilâtı-atikasından mübadele olun-
mak üzere on beş sene zarfında ibraz olunmıyan tahviller hükûmeti se-
niye menfaatine olarak müruru zamana duçar olacaklar ve bunlara mu-
kabil ihraç olunacak tahvilâtı cedidenin kısmı muadili hükûmeti seniye
iade olunacaktır.

Emri mübadele müessesatı atıye marifetile icra edilecektir. Şöyleki:
Dersadette Bankı Osmanî marifetile.

Amsterdamda borsa meclisince tayin olunacak müessese marifetile.

Belçikada Anvers borsası komitesince tayin olunacak müessesatı
sarrafiye marifetile.

Berlinde bilâyhroder ile Doyçe Bank marifetile.

Frankfortta Betman biraderlerle Doyçe Bank marifetile.

Londrada Bankı Osmanî ve tahvilâtı ecnebiye hamilleri meclisi marifetile.

Pariste Bankı Osmanî ve 28 muharrem 1299 tarihli nizamnamenin dördüncü maddesinde muharrer müessesat marifetile

Romada Bankı Ditalya ve Bankı Komerciyale İtalyana marifetile.

Viyanada Kredi Porlo Komers Endüstri nam şirketle Sosyete jeneral de Kredi Fonsiye ve Bank Anglo Otrişin nam müessesat marifetile.

Otuz iki milyon yedi yüz otuz sekiz bin yedi yüz yetmiş iki osmanlı lirasından ibaret sermaye ile canibi hükûmeti seniye den Düyunu Umumiyei Osmaniyeve tediye olunacak olan yüz bin İngiliz lirası (B) (S) ve (D) tertiblerinin balâda musarrah fiatlar ile emri mubadelesine ve sekizinci maddede beyan olunan ihtiyat akçesine nakten lâakal üç yüz bin osmanlı lirasının zam ve ilâvesine tahsis kılınacaktır. Mebahîği mütebakiye yani bir milyon dört yüz altmış bin osmanlı lirası muameleli tevhi diye masarifine muhassastır.

Madde 3 — Tahvilâtı cedide muharrem nizamnamesile ihsan buyurulan bilcümle hukuk ve imtiyazat ve teminata nail olup Düyunu Umumiyei Osmaniye Meclisi İdaresi dahi kemafissabık nizamnamei mezkûr ahkâmına tamamilen muvafık surette ifayı muameleye devam edecektir.

Muharrem nizamnamesinde muharrer olduğu üzere ticaret muahedemelerinin yeniden tetkiki halinde miktarı rüsümün tadilinden dolayı gümrük hasılatınca hasıl olacak fazla dahi dahil olarak mezkûr muharrem nizamnamesi mucibince ashabı matluha terk olunan kâffe varidatın tahsisi teyid edilmiştir. Ancak şurası mukarrerdirki mezkûr muharrem nizamnamesinde tadat ve balâda hulâsatan beyan olunan varidattan başka varidat tahsis etmeğe hükûmeti seniye davet olunmayacaktır.

Madde 4 — Tahvilâtın tediye resûlmali tahvilâtın kıymeti baş basa fiatından dun olduğu halde borsada mubayaat tarikile ve tahvilâtın fiyatı başa baş veyahut başa baştan fazla olduğu takdirde başa baş olarak kura keşidesi suretile icra olunacaktır.

Kura keşidesi muamelesi Dersaadette Düyunu Umumiyei Osmaniye İdare Meclisi marifetile ve hükûmeti seniye nin bir memuru muvacehesinde icabı halinde altı ayda bir yani her sene kânunusani ve temmuzu

rumî iptidalarında icra olunacak ve kurası çıkan tahvilâtın bedelâtı her kur'anın keşidesi tarihini takip eden mart ve eylül rumî iptidalarında tediye edilecektir.

Birinci kur'a icabı halinde bin dokuz yüz dört senesi şehri kânunusanisinde keşide olunacaktır.

Kur'ası isabet eden tahvilât bedelâtının hini tesviyesinde tesviyei bedelâtı için tayin olunan tarihte vadeleri hulûl etmemiş olan bilcümle kuponların tahvilâta merbut bulunması lâzım gelip noksan olan kuponlar bedelâtı kur'ası çıkmış tahvilin hamiline tediye olunacak meblâğdan tenzil edilecektir.

Her bir kur'anın neticesi masarifi Düyunu Umumiyei Osmaniyeye aid olmak üzere ilân edilecektir.

Madde 5 — Vadeleri hulûlünden itibaren altı sene müddet zarfında tahsil olunmak üzere ibraz edilmeyen kuponlar ile kur'ası isabet edipte vacibütediye oldukları tarihten itibaren on beş sene müddet zarfında tahsil olunmak üzere ibraz edilmeyen tahvilât hükûmeti seniye menfaatine olarak müruru zamana uğrayacaklardır.

Madde 6 — 30/18 nisan 1890 tarihli mukavelename mucibince tahvilâtı mümtazei osmaniyeye muhassas dört yüz otuz bin beş yüz osmanî liralık meblâğı senevî bin dokuz yüz otuz iki tarihinde tahvilâtı mezkûre bedelâtının tamamii tesviyesinde Düyunu Umumiyei Osmaniyenin hasılatı umumiyesine iade ve ithal edilecektir. Ancak hükûmeti seniye 30/18 nisan 1890 tarihli mukavelenamenin otuz beşinci maddesi mucibince her ne zaman ister ise kendi hesabına olarak tahvilâtı mümtazei osmaniyenin mübadelesine veyahut tesviyei bedelâtına şuru eylemek hakkını muhafaza eder. Hükûmeti seniye tahvilâtı mümtazenin mübadelesine karar verdiği takdirde dört yüz otuz bin beş yüz liralık meblâğı seneviye karşılık itti-haz ederek tahvilâtı cedide misillü tahvil ihdas edebilecektir. İşbu tahvilât deyni mübeddeli muvabhidin tahvilâtı mevcudesinden asla farkı olmamak ve haklarında aynı muamele icra olunmak üzere deyni mezkûrun aksamı mütemmimesinden bulunacaktır. Bu halde dahi tahvilâtı mümtaze vekilini tayin etmekte olan Bankı Osmanî muharrem nizamnamesi mucibince tahvilâtı mümtaze hamilleri vekilinin haiz olduğu hukuk ve imtiyazata nail olmak üzere meclisi mezkûre kemafissabık bir vekil tayin edecektir.

Madde 7 — Düyunu Umumiyei Osmaniyenin iki milyon yüz elli

yedi bin üç yüz yetmiş beş lirayı osmaniden fazla olan hasılatı safiyesi yüzde yetmiş beşi hükûmeti seniye ve yüzde yirmi beşi dahi Düyunu Umumiyei Osmaniye'ye aid olmak üzere hükûmeti seniye ile Düyunu Umumiyei Osmaniye beyninde taksim edilecektir. Ancak bin dokuz yüz otuz iki senesinde tahvilâtı mümtazei osmaniye'nin bedelâtı tamamen tesviye edileceğinden tahvilâtı mezbure akdemce mubadele veyahut bedelâtı tesviye olunmadığı takdirde tarihi mezkûrdan itibaren işbu taksim muamelesi bir milyon yedi yüz yirmi altı bin sekiz yüz yetmiş beş osmanlı liralık hasılatın fazlasından icra edilecektir.

Düyunu Umumiye'nin balâda zikr olunan fazlalardaki yüzde yirmi beş hissesi deyni mübeddeli muvabhit ile ikramiyeli demiryolu tahvilâtının fevkalâde resülmal akçesine tahsis olunacak ve fakat ikramiyeli tahvilât hakkında işbu kararnamenin onuncu maddesi ahkâmınca iktizasınca muamele edilecektir.

Madde 8 — Düyunu Umumiyei Osmaniye Meclisi İdaresi bir ihtiyat sermayesi teşkil edecek ve buna evvelâ «faiz miktarını tezyit için ihtiyat akçesi» namındaki hesapta meclisi mezkûr tarafından verilecek hesaplar mucibince 14/1 eylül 1903 tarihinde mevcut olan bîlcümle mebalîğ saniyen ikinci madde ahkâmı mucibince tahvilâtı cedideden hasıl olacak mebalîğden hiç olmaz ise lâakal üç yüz bin lirayı osmanî salisen bin üç yüz on dokuz senesinden itibaren canîbi hükûmeti seniyeden senevî on beş bin lira hesabına ita buyurulacak yüz elli bin lirayı osmanî terk ve tahsis kılınacaktır.

Bir senei maliye zarfında varidatta iki milyon yüz elli yedi bin üç yüz yetmiş beş liradan *dan bir* noksan zuhur eylediği takdirde işbu noksan ihtiyat sermayesinin faizinden ve indelicab resülmalinden ahz ve istifa olunacaktır.

Bu mehzat Düyunu Umumiyei Osmaniye hasılatının yedinci maddede musarrah fevkalâde amortismanlara muhassas fazlalardan sene veya sinini atiyede ifraz ve tesviye olunmak lâzım gelecektir.

Bir senei maliye zarfında 28 muharrem 1299 tarihli nizamnamenin sekizinci maddesinin altıncı ve yedinci fıkraları mucibince tediyesi lâzım gelen mebalîğın emri tesliminde vukubulan teahhurat sebeble hasılatça zuhur eden noksandan dolayı ihtiyat sermayesinden akçe ahz ve ifraz edildiği takdirde marûzzikir fıkara'tı selâsede musarrah varidattan mütedahil mebalîğ hini tahsilinde evvel beevvel mehzatı mezkûrenin tediyesine tahsis olunacaktır.

İhtiyat sermayesinin faizleri berveçhi meşrub istimal edilmemiş bulunur ise mezkûr sermayeye zam ve ilâve kılınacaktır.

İhtiyat sermayesi mikdarı iki milyon lirayı Osmaniye baliğ olunca bunun faizi Düyunu Umumiyei Osmaniye hasılatı umumiyesine idhal olunacaktır.

Düyunu muvahhide on altı milyon lirayı Osmaniye tenezül edince ihtiyat sermayesi bir milyon Osmanlı lirasına tenzil kılınacak ve bu miktardan itibaren fazlası Hükûmeti Seniye'nin emrine hazır bulundurulacak ve bu suretle tenzil edilmiş ihtiyat sermayesi faizinin balâda gösterildiği üzere istimalinde devam olunacaktır.

Düyunu mübeddelei muvahhide ile Rumeli Demiryolları ikramiyeli tahvilâtının hini itfasında ihtiyat sermayesinde mevcut bilcümle mebaliğ Hükûmeti Seniye'ye rücu edecektir.

Madde 9 — Hükûmeti Seniye işbu kararname mucübince ihdas edilmiş olan tahvilâtın bedelâtile kuponların tesviyesinde bir gûna tenzilât ve tenkisatı mucüb olabilecek hiç bir resim vaz' ve tayin etmemeği taahhüd buyurur. Tahvilâtı mezkûre ile kuponları halen ve istikbalen Memaliki Şahane'de her nevi resim ve vergiden muafır.

Madde 10 — İkramiyeli demiryolu tahvilâtı için muharrem nizamnamesi ahkâmınca senevî tayin edilmiş ve bunlara muahharen ihsan buyurulmuş olan mebaliğe mukabil ibtidayı eylül rumî 1903 tarihinden bed'eylemek üzere deyni mübeddili muvahhidin tamamii tesviyesine kadar iki yüz yetmiş bin liralık bir meblâğı senevinin tahsisine karar verilmiştir. Bundan maada tahvilâtı mezbûre Düyunu Umumiyei Osmaniye idaresi tarafından mubayaa edilmiş veyahud atide zikr olunduğu vechile mubayaa edilecek olan tahvilâtın ikramiye ve resülmal akçelerinden mütehassıl bilcümle mebaliğden istifade edecektir.

Düyunu Umumiyei Osmaniye İdaresi marifetile mubayaa edilmiş veya edilecek olan tahvilât ibtal olunacak ve fakat bunların numaraları çarh derununda ibka olunarak bu numaralara isabet edecek kur'a bedelâtı berveçhi ati istimal olunacaktır.

Bir de yedinci maddede muharrer hasılat fazlalarından Düyunu Umumiyei Osmaniye İdaresine aid olacak hissenin yüzde kırkıdan dahi ikramiyeli tahvilât müstefid olacaktır.

İşbu mebaliği mütenevyanın sureti istimali berveçhi ati vuku bulacaktır: Şöyle ki:

1/14 eylül 1903 tarihinden itibaren tahvilâtı mezkûrenin tamamii tesviyesine kadar ikramiye isabet etmeyip de kıymeti itibarî olarak dört yüz frank bedel ile kur'ası çıkmış olan tahvilâtın her birine yüzde altmış nisbetinde yani iki yüz kırk frank verilip ikramiye isabet edecek tahvilât için dahi resülmal cetvelinde muharrer meblâğ veçhile yüzde yüz verilecektir.

Minvali muharrer veçhile işbu tahvilâta aid olacak mebalîği müte-neviadan evvel emirde berveçhi balâ kur'ası çıkan tahvilâtın tesviyesine muktazi meblâğ ifraz olunacak ve işbu kur'alar tesviyei resülmal cetveli aslisi mucibince keşide olunacak ve meblâğı mezburun fazlası nihayet iki yüz kırk franga kadar bedel ile borsada tahvilât mubayaasına hasr ve tahsis edilecektir.

Şayet piyasa fiatı iki yüz kırk franga kadar kıymetle icrayı muba-yaata müsait olmadığı takdirde işbu mubayaat için elde bulunan akçeler hükûmeti seniyeenin inzımanı muvafakatile en yakın olan kur'anın sureti fevkalâdede olarak berveçhi peşin keşidesine elverecek kadar bir meblâğ husule getirinciyeye değin Meclisi İdare marifetile tenmiye ettirilecek ve böyle fevkalâde çekilen kur'alar atideki kur'a miadlarını bittabi ilerle-tecek ise de aşağıda beyan olunan faizi mürekkebin tenzilini intaç ede-miyecektir.

Şekizinci maddede gösterilen sermayei ihtiyatî tükendikten sonra elde bulunan taksiti senevî bedeli resülmal cetvelinde muharrer tahvilât miktarının ifayı bedelâtına kâfi olmadığı takdirde bilâ ikramiye kur'ası çekilecek olan tahvilâtın adedi ileride yine resülmal cetveline rücu edil-mek şartile eldeki hasılat miktarına göre kasr ve tahdit olunacaktır.

Hükûmeti seniye tevarih sırasile en yakın kur'adan başlayarak ber-veçhi peşin kur'a keşidesine her vakıt hakkı olacaktır. Bu suretle ve dör-der yüz frank bedel ile kur'ası çıkan tahvilâtın bedeli iki yüz kırkar franktan tesviye edilecek ve fakat ikramiye isabet eden tahvilâtın bedeli bunun yevmi tesviyesile resülmal cetveli mucibince vacibütediye olduğu gün beyninde güzeran eden müddet için senevî yüzde üçten altı aydan altı aya hesap edilecek faizi mürekkebi hadettenzil istifa edilecektir.

İkramiyeli demiryolu tahvilâtı hamilleri dahi muharrem nizamname-nin on üçüncü maddesinin üçüncü fıkrasının mealine istinaden faiz talep etmekten vazgeçerler. Binaenaleyh tahvilâta merbut olan kupon varakala-rını Düyunu Umumiyei Osmaniye idaresine teslim eylemeğe davet edilip

İşbu varakalar bilcümle tahvilât bedelâtının tamamii tesviyesine kadar idari mezkûrece hıfz edilecektir.

Madde 11 — Hükümeti seniye deyni mübeddeli muvahhidin mevkiî tedavülde bulunan bilcümle tahvilâtını baş başa olarak tesviye ederek bin dokuz yüz on üç senesinden itibaren ref eylemek hakkını muhafaza buyurur.

Madde 12 — Muharrem nizamnamesile merbutatının işbu kararname ahkâmile tadil edilmemiş olan bilcümle ahkâmı mer'iyülicra bulunacaktır.

Madde 13 — İşbu kararname 28 muharrem 1299 yani 20/8 kânunu-vevel 1881 tarihli nizamnamenin aksamı mütemmimesinden bulunduğu cihetle hükümeti seniye işbu kararname hakkında salifüzzikir nizamnamenin yirmi birinci maddesinde muharrer muamelâtı ifa buyuracaktır.

Pour le Conseil d'Administration
de la Dette Publique Ottomane

Le Président Maliye Nazırı Sadırazam
(S) H. BABINGTON SMITH. Esseyit Ahmet Reşat Mehmet Ferit

No: 255 — Hayvanatı ehliye rüsumundan müstesna olanlar hakkında iradei seniye

Meclisi Mahsusu Vükelâ Mazbatası

İki yaşına varmamış olan kısırak taylarile sair hayvanatı ehliye yavruları müstesna olmak üzere Dersaat ve memaliki mahrusai şahane bulunana her nevi at ve kısırak ve taylardan ve deve ve camus ve ester ve öküz ve inekten onar ve merkebden üçer kuruş resim istifası hakkında meclisi acizanemizden takdim olunan mazbâta mucibince şerefsanî olan emrû fermanı hümayunu cenabı hilâfetpenahî mantûku münifi veçhile tamimen sebkedan tebligat üzerine bazı ifadat ve mütaleatı mutazammın alınan cevablardan bahisle istifası muameleyi havi Maliye Nezaretinden varit olan dört kıt'a tezkere ile olbabda Sivas Vilâyetinden alınan telgrafnameler meyanei kemteranemizde kıraat olundu. Meallerinden müs-

teban olduğu üzere Hamidiye hafif suvari alaylarıyla seyyar ve suvari jandarma taburu zabitan ve efradının ve asakiri şahane ümera ve zabitanile suvari tahsildarlarının kendi malları olarak rükûblarına ve çift mahsus hayvanat ile konsoloslarının binek ve araba ve ticaretle meşgul tebaai ecnebiyenin kendilerine ve ticaretlerine aid hayvanlardan resim alınıp alınmıyacağı ve birde işbu resmin senei atıye martında istifası yemen ve Bağdat ve Sivas ve Selânik vilâyetlerinden istifsar edilmekte olduğu Nezareti müşarileyhanın cümlei iş'aratından bulunmuş ve Sivas Vilâyetinin ve Meclisi İdaresinin ayrıca keşide ettiği telgraflarda ise resmi mezburun koşum hayvanatına dahi teşmili zaten fıkardan olan zürarı bir kat daha tazyik ile bilâhara emrû ziraati ve o nisbette menafii hazinei celileyi taklil edeceğinden bahisle zikr olunan resimden koşum hayvanlarının istisnası lüzumu beyan olunmakla beraber işbu resmin istifası maddesinin muhacirini çerakise ve efradı aşaire ne suretle tesir edeceği ve bu babda muhacirini merkume vekilleri tarafından vukubulan ifadatin hikâyesine dair Aziziye Kazası Kaymakamlığından alınan telgrafnamenin aynen gönderildiği ityan edilmiş olmakla iktızayı keyfiyet ledetteemmül resmi mezkûr bütçe açığının tenziline medar olmak üzere ihdas olunmuş ise de bunun istifası vesilesile Hazinei Devletin en başlı varidatından olan hasılatı öşriyenin istihsalini müşkülâta düşürülmemesi ve fıkayı zürarın tezyidi tekâlif ile düçarî müzayaka edilmemesi muktezayı maslahattan olduğuna ve iş'aratı vakiya göre resmi mezburun alelîtlak çift hayvanatına teşmili sızıltıyı ve fıkayı zürarın zaruretini müntic olacağı anlaşıldığına nazaran zikr olunan resim hakkında bazı mertebe tadilat icrası muktezayı hal ve maslahattan olmakla olbabda cereyan eden müzakerat neticesinde mücerret ziraatte kullanılmak üzere yalnız bir çift hayvanı olan züradan resmi mezbur istifa olunmayıp daha ziyade çift hayvanatı bulunanlardan iki hayvandan maadasından bermucibi karar resmi mevzuun istifası ve asakiri şahane zabitanından kol ağasının mafevkindeki zabitan ve ümeranın binek hayvanları kendi malları olarak kol ağası ile anın dunundaki zabitanın binek hayvanatı ise tarafı devletten ita olunmakta idüğü izahatı vakiyadan anlaşılıp şu halde gerek asakiri şahane ve gerek jandarmadan kolağası rütbesine kadar olan zabitan ile sayyar ve süvari jandarma efradının binek hayvanlarından resim alınmaması ve Hamidiye hafif süvari alayları efradı ile zabitanı hayvanları hakkında dahi asakiri şahane efrat ve zabitanı hayvanatı misillü muamele edilmesi ve memaliki şahanede mukim ecanibe aid hayvanata gelince bunlardan da konsolosların binek ve araba hayvanları

müstesna olmak üzere eczaneden ticaretle meşgul olanların gerek zatlarına ve gerek ticaretlerine aid hayvanattan resmi mezkûrun alınması tezekkür kılınmış ve Aziziye Kazasındaki muhacirini çerakisenin müstediyaı sui misal teşkil edecek hususattan olmasına binaen muhacirini merkumeye nasayihi lâzıme ve teşvikatı muktaziye icrasile resmi mezburun anları tevhiş etmiyecek surette istifası esbabına tevessül olunmasının Sivas Vilâyetine tavsiyesi ilâveî müzakerat edilmiş ve mezkûr tezkere ile telgrafnameler leffen arz ve takdim olunmuş olmakla sureti muharrere nezdi alide dahi rehini tasvib buyurulduğu halde olveçhile ifayı icabına müsararat edileceği muhatı ilmiâlî oldukta ve katibei ahvalde emrû ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

21 cemaziyelahir 1321 ve 31 ağustos 1319

Arz tezkeresi

Hayvanatı ehliyenin iki yaşına varmamış olan yavruları müstesna olmak üzere Dersaadet ve memaliki mahrusai şahane de bulunan hayvanatı mezkûreden istifa olunacak resim hakkında Meclisi Mahsusu Vükelâdan tanzim ve takdim olunan mazbata mucibince şerefsudur buyurulan emrû fermanı hümayunu cenabı mülûkâne mantûku münîfi veçhile sebbeden tebligat üzerine bazı ifadat ve mütaleatı mutazammın alınan cevablardan bahisle istifsarı muameleyi havi Maliye Nezareti Celilesinden gelen tezkereler ile Sivas Vilâyetinin telgrafnameleri meclisi mezkûrda ledelmütalea cereyan eden müzakereyi havi kaleme alınan mazbata melfuflarile arz ve takdim olunmuş olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefsunun ve sudur buyrurulu ise mantûku âlisi infaz olacağı beyanile tezkerei senaverî terkîm kılını efendim.

21 cemaziyelahir 1321 ve 31 ağustos 1319

Iradei seniyei mübelliğ hamis

Residei desti tazim olup Meclisi Mahsusu Vükelânın mazbatası ve melfufatı ile manzuru âli buyurulan işbu tezkerei şamiyei sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulmuş ve mazbatai mezkûreye hamis terkîmile de tebliğ edilmiş olmakla olbabda emrû ferman hazreti veliyülemirindir.

23 cemaziyelahir 1321 ve 2 eylül 1319

No: 256 — Emri ziraat ve felâhatin ıslah ve terakkisi maksadile sevkolunan dut fidanlarile emsalinden teçhizatı askeriye tertibi alınmaması hakkında iradei seniye

Tezkerei maruza

Teçhizatı Askeriye Nezareti Celilesinin Şûrayı Devlete havale olunan tezkeresi üzerine Maliye Dairesinden tanzim ve leffen arz ve takdim kılınan mazbatada Selânik Vilâyeti namına olarak Selânik Ziraat Ameliyat Mektebine gönderilip oradan Taşoz Mutasarrıflığına irsal olunan dut fidanlarından Selânik Rüsumat İdaresince yirmi iki buçuk kuruş teçhizatı askeriye ianesi alınmış ise de zikr olunan fidanlar emri ziraat ve felâhatin ıslah ve terakkisi maksadile gönderilmiş olduğu cihetle bunlardan ve emsalinden bir gûna resim alınmaması ve idarei mezkûrece istifa olunan resmin iadesi hususunun Nezareti müşarileyha ile Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaret ve Rüsumat Emaneti Celilelerine tebliği tezekkür kılındığı gösterilmekle olbabda her ne veçhile emrû fermanı humayunu cenabı hilâfetpenahî şerefsünuh ve sudur buyurulur ise mantuku âlisi infaz olunacağı beyanile tezkerei senaveri terkim kılındı efendim.

27 receb 1321 ve 6 teşrinievvel 1319

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfufile manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyei sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda emrû ferman hazreti veliyülemrindir.

2 ramazan 1321 ve 9 teşrinisani 1319

No: 257 — 19 cemaziyelâhir 1296 tarihli Teşkilâtı Mahakim Kanunu Muvakkatinin 31 inci maddei muaddelesi

20 receb 1321 ve 29 eylül 1319

İstinaf mahkemesi icabı takdirinde hukuk ve ceza namile iki daireye taksim olunarak hukuk dairesi mevaddı hukukiyeye müteallik davaları rü'yet etmekle beraber Usulü Muhakematı Cezaiye Kanununun 200 üncü maddei muaddelesinde gösterildiği üzere heyeti ithamiye va-

zifesi ifa ve ceza dairesi dahi mevaddı cezaiyeye müteallik davaları rü'yet eder. İstinaf mahkemesi bir daireye maksur olan vilâyatta heyeti ithamiye vazifesi merkezi vilâyet bidayet mahkemesi hukuk dairesine mevdudur.

—●—

**No: 258 — 19 cemaziyelâhir 1296 tarihli Usulü Muhakematı
Cezaiye Kanunu Muvakkatinin 200 üncü
maddei muaddelesi**

20 receb 1321 ve 29 eylül 1319

İstinaf müddeiumumisinin takririni kıraatle netayici müddeası hakkında bir karar vermek için Vilâyet İstinaf Mahkemesinin Hukuk Dairesi heyetinden İstinaf Reisi Evvelinin tensibile üç zat bittefrik teşkil olunacak heyeti mahsusai ithamiye iktiza ettikçe müddeiumuminin talebi veyahud heyeti mezkûreye riyaset edecek en kıdemli zatın daveti üzerine içtima edecek ve istinaf mahkemesi bir daireye maksur olan vilâyatta heyeti mahsusai ithamiye merkezi vilâyet bidayet mahkemesi hukuk dairesi azasından mürekkeb olacaktır. Heyeti ithamiyede bulunan aza itham ettikleri şahsın mahkemede hini muhakemesinde rey vermeyeceklerdir. Verirler ise mahkemenin hükmü keentemyekün addolunur.

**No: 259 — Selânik, Kosova, Manastır, Edirne vilâyatındaki
hayvanatı ehliye rüsumu hasılatının muvakkaten teşhizatı
Askeriye Sandığına irsal edilmiyerek mahallerince
ihtiyacı mübremei askeriyye sarf ve itası
hakkında iradei seniye**

Meclisi Vükelâ Mazbatası

Asakiri şahane erzak müteahhidlerinin teşrinievvel ibtidasında ibraz edecekleri senedatı mahsusanın muhtevi olduğu mebalığın mikdarı yirmi beş bin liraya baliğ olacağı ve tesviye olunmadığı halde kat'ı erzak edecekleri cihetle mezkûr yirmi beş bin liranın hulûlü miaddan evvel Bankı Osmanî şubesinde hazır bulundurulması lüzumuna dair Selânik Vilâyetinden varid olan telgrafname üzerine sebmeden tebligata

cevaben Maliye Nezaretinden gelen tezkere meyanei abidanemizde mü-talea olundu. Rumeli vilâyatı ahvali maliyesince tahaddüs eden müş-külât cihetile cünudu cenabı mülûkânenin temini idaresi zımında Ha-zineî Celileden istiane edilmekte olup halbuki Anadolu vilâyatı şaha-nesinden tertib ve merkeze celbedilmekte olan mebalighin devairi aske-riye haftalıkla masarifi mübremai merkeziyeye bile kifayet etme-mekte olup bundan Rumeli vilâyatı şahanesine akçe ifraz ve itasına im-kân müsaid olmadığından ahiren meclisi çakeranemizden arz ve takdim olunan mazbata veçhile bermantuku emrû fermanı humayun hazreti hilâfetpenahî istikraz akçesinden kırk beş bin lira ahzile Kosva ve Selânik ve Manastır Vilâyetlerine on beşer bin lira gönderilmiş ise de vilâyatı mezkûreden alettevali müracaatla muaveneti nakdiye talebinde bulun-dukları gibi Edirne Vilâyeti dahi müzayakai mahalliye cihetile vilâ-yette müteahşid cünudu cenabı mülûkânenin temini idaresi bahsinde beyanı acz etmekte idiğüne ve mütevaliyen merkezce akçe tedarik ve is-rasındaki müşkülât müstağniî arz ve beyan bulunduğu binaen muza-yakai mahalliyyenin tehvinile cünudu cenabı mülûkânenin idaresine me-dar olmak üzere işbu dört vilâyette istifa edilecek hayvanatı ehliye rüsu-mu hasılatının Techizatı Askeriye Nezaretine irsal edilmiyerek mahal-lerince ihtiyacatı mübremai askeriyeye sarf ve itası tezekkür ve nezâreti müşarileyhanın tezkeresi leffen arz ve takdim kılındı ise de olbabda.

22 receb 1321 ve 1 teşrinievvel 1319

Arz tezkeresi

Asakiri şahane erzak müteahhidlerinin teşrinievvel ibtidasında ta-hakkuk edecek yirmi beş bin lira matlublarının hulûlü miaddan akdem Bankı Osmanî şubesinde hazır bulundurulması lüzumuna dair Selânik Vilâyetinden gelen telgrafname üzerine sebkeden iş'ara cevaben Maliye Nezareti Celilesinden varid olan tezkere Meclisi Mahsusu Vükelâda ledelmütalea cereyan eden müzakereye tevfikân tanzim olunan mazbata tezkerei mezkûre ile beraber arz ve takdim olunmuş olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyu-rulur ise mantuku âlisi infaz olunacağı beyanile

22 receb 1321 ve 1 teşrinievvel 1319

Iradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyei sadaretpenahileri Meclisi Mahsusu Vükelânın mazbatai maruzası ve melfufu ile beraber

manzuru âli buyurularak mazbatai mezkûreye hamîş terkimile de tebliğ edildiği üzere arz ve beyan olunan ihtiyacatı mübremese hasebile bir tedbiri muvakkat olmak ve bulgar eşkıyasının tecavüzatından dolayı ahiren tahtı silâha alınıp elyevm Rumelide bulunan kuvayı askeriye terkis edildiği anda derhal Tevhizatı Askeriye Nezareti Celilesine iade edilmek şartile zikr olunan dört vilâyetteki hayvanatı ehliye rüsumu hasılatının şimdilik berveçhi arz ve istizan mahallerince ihtiyacatı mübremesi askeriye sarf ve itası hususuna iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şeref-müteallik buyurulmuş olmakla olbabda

23 receb 1321 ve 2 teşrinievvel 1319

No: 260 — % 4 faizli Bağdad Demiryolu 1 inci tertib istikrazma mütedair 20 şubat 1318 ve 5 mart 1903 tarihli mukavele-namenin 2 nci maddesile tashih edilen 9 ve 13 üncü maddeleri hakkında 1 inci mukavelei müzeyyele

Şerefsadır olan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahiye mübeyyin 24 temmuz 1319 tarihli buyruhdii sami mucibince işbu mukavele-namenin ikinci maddesile dokuzuncu ve on üçüncü maddelerinde muharrer bazı kelimelerin tebdili hakkında yazılan zirde muharrer ibare Maliye Nazırı Devletlü Reşad Paşa Hazretleriyle Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi Meclisi İdare Reisi Mösyö Artür Künter ve Müdürü Umumi Mösyö Kürtzander ve Müdürü Umumi Muavini Mösyö Höknen ve Doyçe Banka vekâleten hareket eden müdürü mumaileyh Mösyö Artür Künter ve Düyunu Umumiye İdare Meclisi Reisi Mösyö Leon Berje taraflarından bilittifak kabul edilmiştir. Şöyleki: Zikr olunan ikinci maddede istikrazı mezkûrun faiz kuponlarının tediyesi tarihleri 2 kânunusani ve iptidayı temmuzu efren-ci ve kur'aların tarihi keşidesi mezkûr 2 kânunusani kuponunun duhul vadesinden iki ay evvelce yani 2 teşrinisani efren-ci gösterilmiş ise de mezkûr kuponların tediyesi tarihi olan 2 kânunusani ve iptidayı temmuz yerine iptidayı mart ve iptidayı eylül efren-ci tarihleri kaim olup 2 kânunusani de iki ay evvel yani 2 teşrinisani efren-ci tarihinde çekilecek kur'a her senenin iptidayı eylülünden iki ay evvel yani iptidayı temmuz efren-ci tarihinde ve 1903 senesi teşrinisanişinin ikinci gününde çekileceği madde mezkûrede beyan olunan birinci kur'a dahi iptidayı temmuz efren-ci 1904 tarihinde çekilecektir.

Ve birinci kuponun duhul vadesi olduğu mezkûr ikinci maddede münderiç olan iptidayı temmuz efrenci 1903 tarihi duhul ve mürur ederek faiz bedeli dahi tesviye edilmiş olmasına binaen bu tarihin kemakân ibkasile iptidayı eylül 1903 tarihinde vadesi duhul eden kuponu mezkûr iptidai temmuz 1903 tarihinden 31 ağustos 1903 tarihine kadar işliyen iki aylık faizi şamil bulunacaktır.

Mezkûr dokuzuncu maddedeki iptidayı temmuz kelimesi iptidayı eylül ve 13 üncü maddede münderiç 2 kânunusani ve iptidayı temmuz tarihleri iptidayı mart ve iptidayı eylül tarihlerine nakil ve tahvil edilmiştir.

Balâda muharrer ibare işbu mukavelenamenin üç nüshadan ibaret bulunan her birerlerine başka başka yazılarak 20 eylül 1319 ve 3 teşrin-evvel 1903 tarihinde imza edilmiştir.

Doyçe Bank namına

(İmza:) *Höknen*

Maliye Nazırı

(İmza:) *Esseyit Ahmet Reşat*

Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi

Meclisi İdare Reisi namına

(İmza:) *Höknen*

Müdürü Umumisi namına

(İmza:) *Höknen*

Düyunu Umumiye Meclisi Reisi

(İmza:) *Leon Berje*

No: 261 — Akaratı vakfiyeden rûsumu tenviriyenin nısfen istifası hakkında iradei seniye

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Dahiliye Nezaretinin Şûrayı Devlete havale buyurulan 17 cemazi-yolevvel 1321 tarih ve iki bin dokuz yüz kırk altı numaralı tezkeresi Şehremanetinın melfuf tezkeresile beraber Tanzimat Dairesinde kıraat olundu.

Emaneti müşarileyhanın tezkeresinde Dersaadette sokakları gaz ile tenvir edilmiş olan mahallâtteki mesakin ve dekâkinden fukara ve muhtacin müstesna olmak üzere tanzifat rûsumuna kıyasen üç sınıfa bit-

taksim iki buçuk ve beş ve on kuruş olarak ahzi iradei seniyei hazreti padişahî icabı âlisinden olan ve ashabı emlâke aid bulunan rüsumu tenviriyenin neşir ve ilân edilen tarifesi mucibince tehsildarlar tarafından Fatih civarında kâin icarei vahideli akaratı vakfiyeden dahi istifasına ibtidar olunması üzerine bilmuhabere Evkafı Humayun Nezaretinden cevaben alınan tezkerede rüsumu mezkûrenin kıymetlerine göre hane ve dükkânlardan ahz olunacağı ve ashabı emlâke aid olacağı anlaşılıp ancak akaratı vakfiye hissei maarif vesaireden bilistisna yalnız binde dört nisbetinde vergiye merbut olmasına nazaran aranılan rüsumu tenviriyenin binde dört vergi nisbetinde hesap ve itası lâzımgeleceği cihetle devairi belediye dahilinde bulunan akaratı vakfiye rüsumu tenviriyesinin ona göre bilhesap müfredatlı musaddak defterlerinin irsali iş'ar olunmuş ise de hükmü celili iradei seniyei cenabı mülûkâneye nazaran tanzifat resmi gibi işbu tenvirat resminin dahi fukara ve mühtacinden başka müstesnası olmayacağından ve maamafih akaratı vakfiye için devairi belediyece evvelile nisbeti adide üzerine hesaplar yapılmasına ve ayrıca defterler tanzimine imkân müsaid olmadığından bahsile keyfiyetin Şûrayı Devletçe tedkiki lüzumu gösterilmiştir. İcarei vahideli akaratı vakfiye için rüsumu tenviriyeye itasında Evkafı Humayun Nezaretince tereddüd olunmayıp ancak akaratı vakfiye hissei maarif vesaireden bilistisna yalnız binde dört nisbetinde vergiye merbut olmasile aranılan rüsumu tenviriyenin de işbu vergi nisbetinde hesap ve itası lâzımgeleceği beyan edilmekte olduğuna ve binde dört nisbetinde vergiye tâbi olan akaratı mezkûreden alınacak rüsumu tenviriyenin o nisbette tevkifi lüzumu derkâr bulunduğu binaen akaratı vakfiyeden sunufu selâseye münkasem olan rüsumu tenviriyenin nısıfları derecesinde istifası bilistizan makrunu müsaadei seniyei hazreti padişahî olduğu halde akaratı vakfiyenin esamisi ve kıymeti tahririyelerini havi Evkafı Humayun Nezaretince tanzim olunacak defter üzerine icab eden rüsumun istifası hususunun Şehremanetine tebliğinin Dahiliye Nezaretine havalesi ve keyfiyetin Evkafı Humayun Nezaretine tebliği tezekkür kılındı. Olbabda emrû ferman hazreti menlehülemrindir.

4 receb 1321 ve 13 eylül 1319

Arz tezkeresi

Dahiliye Nezareti Celilesinin Şûrayı Devlete havale olunan tezkeresi üzerine Tanzimat Dairesinden kaleme alınıp leffen arz ve takdim kılınan mazbatada Dersaadette sokakları gaz ile tenvir edilmiş olan ma-

hallâtaki mesakin ve dekâkinden fukara ve muhtacin müstesna olmak üzere tanzifat rûsumuna kıyasen üç sınıfa bittaksim iki buçuk ve beş ve on kuruş olarak ahzi iradei seniyei hazreti padişahî icabı âlisinden olan ve ashâbı emlâke aid bulunan rûsumu tenviriyenin hissei maarif vesâireden bilistisna yalnız binde dört nisbetinde vergiye merbut olan akaratı vakfiyeden sunufu selâseye münkasem olan rûsumu tenviriyenin nisfları derecesinde istifası hususunun Şehremaneti Celilesine tebliğinin nezareti müşarileyhaya havalesi ve Evkafı Humayun Nezareti Celilesine malûmat itası lüzumu gösterilmiş olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulur ise mantuku münifi infaz olunacağı beyanile tezkerei senaverî terkim kılındı efendim.

3 şaban 1321 ve 11 teşrinievvel 1319

İradei seniyei mübelliğ hamîş

Residei desti tazim olup melfufile manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda emrû ferman hazreti veliyülemrindir.

13 şaban 1321 ve 21 teşrinievvel 1319

No: 262 — 28 zilhicce 1274 tarihli Kanunu Cezanın 58 ve 166 ncı maddelerine müzeyyel fıkaratı kanuniye

5 şaban 1321 ve 14 teşrinievvel 1319

Kanunu mezkûrun 58 inci maddesinin 19 zilkade 1309 tarihli zeyline müzeyyel fıkrâi kanuniye

Hükûmeti seniyenin müsaadesi olmayarak memaliki Devleti Aliyeye cüzî ve küllî dinamit ithal ve kabul ve ketim ve imal edenler ve bilerek bu halleri teshil eyliyenler on beş sene ve işbu ef'alin bir maddei fesada mübteni olduğu tebeyyün eder ise mütecasirleri müebbeden küreğe konur ve maddei fesat file çıkar ise idam olunur.

Kanunu mezkûrun 23 rebiülâhır 1281 tarihli zeyline müzeyyel fıkrâi kanuniye

Muğayiri nizam olarak barut ve fişenk imal ve kaçakçılık suretile ithal edenler ve bunların şerikleri üç sene müddetle küreğe vazolunur.

No: 263 — Halkalı Ziraat ve Ormancılık Mektebi Âlisi
Nizamnamesi

13 şaban 1321 ve 21 teşrinievvel 1319

BİRİNCİ FASIL

Mevaddı umumiye

Madde 1 — Ziraat ve orman fenlerinin tahsili için Halkalıda Ziraat Nezaretine merbut bir mektebi âli teşkil olunmuştur.

Madde 2 — Mektep talebesi üç kısma münkasemdir. Birinci kısmı hükûmeti seniyece meccanen kabul olunacak ikinci kısmı senevi yirmi beş osmanlı altmı ücreti tahsiliye verecek ve işbu iki kısım leyli olacaktır. Üçüncü kısım ise meccanen nehari olacaktır.

Madde 3 — Müddeti tahsiliye dört sene olup mektep her sene teşrinievvelin iptidasında küşat ve temmuz nihayetinde tatil olunur.

Madde 4 — Mektep talebesi gerek esnayı tahsillerinde gerek icazetname aldıktan sonra hizmeti askeriyeden muaf olup fakat icazetname almıyanlar bu muafiyetten mahrumdurlar.

Madde 5 — Ücreti tahsiliye ve masarifi sairesi hükûmeti seniyece tesviye olunmak üzere mektepte bulunacak leyli talebe doksan neferden ibaret olacak ve her sene alınacak talebenin mikdarı haddi nizamiyi tecavüz etmiyecektir.

Madde 6 — Mektebe dahil olacak talebe evvelâ tebaai Devleti Aliyeden olmak saniyen sını on altıdan aşağı ve yirmi ikiden yukarı olmamak salisen tahsiline ekte verecek emrazı adıye ve sariyeden salım bulunmak rabian sui ahval ashabından olmadıkları talimatta gösterilen usule tevfikân tasdik ettirilmek meşruttur.

Madde 7 — Duhul edecek talebeden amelîyat ziraat mekteplerinden en iyi tahsil ile neşet etmiş olanlar bilâ imtihan sairlerine tercihan kabul olup diğerleri talimatı mahsusâ mucibince idadî ve rüşti ve tedrisatı bu mekteplerin tedrisatına muadil bulunan sair mekteplerden mezun olanlar müsabekat imtihanına dahil olarak vasat numara kazananlar sıra itibarile intihap ve kabul edilecektir. İşbu müsabaka imtihanı hesap hendeşe oebir hikmet kimya coğrafya lisanı türki ve fransaviden ibaret olup tahriren icra olunacaktır.

Madde 8 — Ücretli leylî ve ücretsiz nehari talebe sıfatile mektebe kabul edilmek için Mektebi Sultanî ve Mekâtibi Mülkiyei İdadiyeden şahadetname almış olmak veya mekâtibi hususiyede tahsil edip Mektebi Sultanî ve Mekâtibi Mülkiyei İdadiyede tedris olunan ulûm ve fünundan bilimtihan isbatı malûmat eylemek yahut maddei sabıkada zikr edilen müsabaka imtihanında şayanı kabul derecede ibrazı ehliyet etmek lâzımdır.

İKİNCİ FASIL

Heyeti İdare

Madde 9 — Mektebin Heyeti İdaresi bir müdürü evvel bir müdürü sani bir ameliyat muallimi ile mükeffel bir muhasebe memurundan mürekkep olup müdürü evvel ve müdürü saninin ve ameliyat mualliminin ziraat mekâtibi aliyelerinin birinden mezun olmaları şarttır. Müdürü evvel mektep ve buna merbut nümune çiftliğinin kâffe muamelâtından ve müdürü sani tedrisattan ve mektebin muamelâtı dahiliyesinden ve ameliyat muallimi çiftliğin muamelâtından ve muhasebe memuru mektep ve çiftliğin umuru hesabiyesinden mesuldür. Heyeti İdareyi teşkil eden memurlar ziraat heyeti fenniyesinin kararı üzerine nezaretin kabul ve tasdikle tayin olunurlar ve ikinci derecedeki memur heyeti idarece bilintihap nezaretten istizan ile tayin edilirler.

Madde 10 — Heyeti İdare mektebin ve çiftliğin umuru hesabiyesini tetkik ve tasdik edeceği gibi mektep ve çiftliğin temini terakkıyatı için lâzım gördüğü mevaddı müzakere edip tahsisat haricinde masraf ihtiyarına mecburiyet gördüğü takdirde mikdaniile sureti sarfiyat ve karşılığı hakkındaki netice müzakeratını ba mazbata Ziraat Nezaretine bildirecektir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Heyeti Tedrisiye

**Madde 11 — Heyeti Tedrisiye müdürü evvel ve müdürü sani ile ders programında münderiç ulûm ve fünun muallimlerinden mürekkep olacaktır. Muallimlerin kâffesi Ziraat Heyeti Fenniyesinin kararı üzerine nezaretçe tayin olunur. Münhal muallimlik olupta muallimini mevcude-
den başka hariçten biri tayin edilmek lâzım gelir ise müsabakat imtihanı açılarak burada en ziyade isbatı ehliyet eden intihap olunur.**

Madde 12 — Heyeti Tedrisiye her senei tedrisiye nihayetinde sureti mutlakada bir defa ve badehu lüzum görüldükçe sene içinde vukubulacak davet üzerine içtima ile tedrisata müteallik hususata müzakere edip netice müzakeratını ba mazbata Nezarete bildirecektir.

Heyeti tedrisiye icrayı müzakerat edebilmek için umum mualliminin nisfından ziyadesi hazır bulunmak şarttır.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Tedrisat ve imtihanlar

Madde 13 — Mektepte tedris olunacak ulûm ve fûnunu mahsus bir program ile tayin ve kaç derste tedris olunacağı Ziraat Nezaretince tertip ve tahrir olacaktır.

Madde 14 — İmtihanlar iki nevi olup biri umumî ve diğeri hususidir. Hususî imtihanlar her dersin muallimi tarafından her üç ayda bir kere tahriren ve umumî imtihanlar senei tedrisiye hitamında mümeyyizin ve mualliminden mürekkep bir heyet huzurunda şifahen icra olunacaktır.

Madde 15 — Müntehi sınıf talebesi imtihanı umumilerinde ziraat ve kimya ve fenni mevaşi ve ormancılık ve ilmi servet derslerinden mektebe tarihi duhullerinden itibaren görmüş oldukları mebahisin kâffesinden isticvap olunurlar.

Madde 16 — İkmali tahsil eden talebeye Mektep Müdüriyeti ve Ziraat Heyeti Fenniyesi riyaseti ve Ziraat Nezareti tarafından musaddak icazetname verilir ve birinci ile ikinci çıkanlar diğerk mekâtibi âliyeden birinci ve ikinci olarak çıkan talebenin nail oldukları mükâfata nail olurlar.

Madde 17 — Eyyazını resmiyeden başka talebeye perşembe günü badezveval gitmek ve cuma günü akşamı avdet etmek üzere haftada bir gece mezuniyet verilecektir. Tatili umumî imtihanı umuminin hitam bulduğu ağustos iptidasından teşrinievvelin iptidasına kadardır.

BEŞİNCİ FASIL

Mücazat

Madde 18 — Talebe mektep talimatı dahiliyesi mucibince gösterilen hidematı icraya ve evkatnümada muharrer vazaifi ifaya itina ile kâffe

evamir ve nizamata ittibaa mecbur olup aksi hal ve harekette bulunanlar mücazat olunurlar.

Madde 19 — Mücazat biri dersten diğeri ahlâktan olmak üzere iki nevidir. Dersten verilecek ceza hafta izninden mahrumiyettir. Sui ahlâka delâlet eden evza ve harekâtı görülenlerin harekâtı vakıaları sicili vukuata kaydolunur. Hakkında üç defa muamelei tesciliye ifasını mucip efal ve harekâtı meşhut olanlar ile mektepte bakası gayri caiz bulunanlar ve müddeti tedrisiye zarfında iki defa terfii sınıf edemiyen talebe nezaretten bilistizan ihraç olunur. Ve senei tedrisiye iptidasında verilen mezuniyet müddetinin inkızasında mektepte isbatı vücut etmiyen talebeye müstafi nazariye bakılır. Fakat bu babda mazereti meşruası olanların müddeti tatiliye ve mezuniyet hitamında lâakal iki gün evvel mektep müdüriyetine ihticaca salih varakai müsbite ile ihbar ettikleri halde bu mazeretleri kabul olunur.

Madde 20 — Gerek Heyeti İdare ve tedrisiye ve memurin ve muallimin ve talebe ve müstahdeminin vazifeleri gerek tedrisat ve imtihanları sureti icrası Ziraat Nezareti tarafından başkaca talimatla tayin olunacaktır.

Madde 21 — Halkalı Ziraat Mektebi hakkında 21 recep 1301 tarihinde neşr olunan nizamname ahkâmı münfesihtir.

Madde 2 — Ziraat Nezareti işbu nizamnamenin icrasına memurdur.

**No: 264 — Devleti Aliye ile Kûba Ceziresi Hükûmeti Cedidesi
beyninde bir mukavelename akdolununciya değin Amerika
konsoloslarının Kûbalılar üzerinde hakkı himayelerinin
tasdikına dair iradei seniye**

Hariciye Nezaretine 7 şubat 1903 tarihile Amerika Sefaretinden varid olan 190 numaralı takriri şifahinin tercümesi:

Sefaret Kûba konsoloslarının tayinine değin Kûba tebaasının muhafazai menafiine memaliki şahanedeki Amerika konsolosları memur edildiğinden mumailiyhimin olveçhile tanınmalarını 26 mayıs 1902 tarihli ve 113 numaralı takriri şifahisile Hükûmeti Seniyeden iltimas etmiş idi. İşbu takrire henüz bir cevap vürud etmemiş olduğundan sefaret ol-

babdaki cevabın daha ziyade duçarı teahhür edilmiyeceği cezmi itikadındadır.

Meclisi Mahsusu Vükelâ Mazbatası

Hariciye Nezaretinden varid olup meyanei bendegânemizde kıraat olunan tezakir meallerinden müsteban olduğu veçhile Kûba Reisi Hükümeti tarafından memaliki şahaneye Kûba konsolosları tayin olununcaya kadar Kûba Hükümetile ehalisinin muhafazai menafii vazifesinin memaliki şahanede mukim Amerika konsoloslarına tevdiini Amerika Hükümetinden iltimas etmiş olduğundan bahsile bu babda Hükümeti Seniyece ittihaz olunacak kararın iş'arı Amerika Sefaretinden batakrir ifade ve bu madde sefaretî müşarileyhanın metalibi meyânında musirrane takib olunmakta bulunduğu ve Kûba ehalisinin uhudu kadime ahkâmından istifade etmeyip haklarında hukuku düvel kavaidine tevfikan muamele edilmek üzere taleb olunan işbu hakkı himayenin tasdikını havi kaleme alınan takriri cevabî müsveddesi tercümesinin gönderildiği işar olunmuş ve tarafeynden konsoloshaneler tesisine dair Hükümeti Seniye ile Kûba Hükümeti beyninde bir mukavelename aktedilinceye kadar Kûba ehalişi uhudu kadime ahkâmından istifade etmemek ve haklarında hukuku düvel kavaidine tevfikan muamele edilmek üzere Amerika konsoloslarının memaliki şahaneye gelecek Kûbalılar üzerine hakkı himayelerinin tasdikında beis olmadığı gibi takriri cevabî müsveddesi münderecatı yolunda ve münasib görünerek leffen ve mezkûr tezkereler ile maan arz ve takdim kılınmış olmakla makrunu müsaadei seniyei hazreti hilâfetpenahî olduğu takdirde ifayı muktezasının nezareti müşarileyhaya havalesi babında ve katıbai ahvalde emrû ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

4 şaban 1321 ve 12 teşrinievvel 1319

Hraiciye Nezaretinden Amerika Sefaretine irsal olunacak takrir

Memaliki şahanede bulunan Kûbalıların Amerika konsoloshaneleri tarafından himayesine dair 26 mayıs 1902 tarihli takriri sefiranelerile sefaretin bu işe müteallik teşebbüsatını müeyyed tekariri muhtelifi asilâneleri ahz oludu. Cevaben şurasını beyan ve iş'ar ederim ki tarafeynden konsoloshaneler tesisine ve tarafeyn tebaasının hal ve mevkiine dair Devleti Aliye ile Kûba Ceziresi Hükümeti Cedidesi beyninde bir mukavelename akdolununcaya değin Amerika konsoloslarının Kûbalılar üzerinde hakkı himayelerini tasdika Hükümeti Seniyece karar verilmiştir.

Şurası mukarrerdir ki Kûba tēbaası memaliki şahanede Amerikalıların haiz oldukları halî kanunî ve ahdiye malik olmadıklarından mazhar olcıkları muamele ve himayenin Avrupa hukuku umumiyesi kavaidi umumiyesine tevfiikan tanzim olunması muktazidir. Beyanı hal tekidi teminatı ihtiramkâriye zeria ittihaz kılındı.

Arz tezkeresi

Kûba Reisi Hükümeti tarafından memaliki şahaneye Kûba konsolosları tayin olununcaya kadar Kûba Hükümetile ahalisinin muhafazai menafii vazifesinin buradaki Amerika konsoloslarına tevdi olunduğuna dair Amerika Sefaretinin takriri üzerine Hariciye Nezareti Celilesinden alınan tezakir Meclisi Mahsusu Vükelâda ledelmütalea cereyan eden müzakereye tevfiikan kaleme alınan mazbata melfuflarile arz ve takdim olunmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile

4 şaban 1321 ve 12 teşrinievvel 1319

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup Meclisi Mahsusu Vükelânın mazbatai maruzası ve melfufları ile beraber manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyei sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda

13 şaban 1321 ve 21 teşrinievvel 1319

No: 265 — Vazifei memuriyetlerinden dolayı tahtı muhakemeye almacak memurini mülkiyenin müstantırk ve hey'atı ithamiyece men'i muhakemelerine karar verilmeyip davanın muhakemeten intacı hakkında iradei seniye

İradei seniyei hazreti hilâfetpenahî ile mansub memurini mülkiyenin vazifelerinden dolayı mugayiri nizam ve mucibi ceza e'fal ve harekâta buldukları ihbar ve iddia kılındıkça haklarında izahname hükmünce tahkikatı evveliyeye bilifa evrakı Şûrayı Devletçe ariz ve amik tedkik edilerek ihbar ve iddia kılınan fiil ve hareketleri derecei sübutta görüldüğü takdirde lüzumu muhakemelerine karar verilerek tanzim edilen mazbatalar üzerine bilistizan iradei seniyei cenabı padişahî şeref-

müteallik buyurulduktan sonra tahtı muhakemeye alınmakta oldukları halde evrakı tahkikiyesinin dairei istintakiye ve heyeti ithamiyelere tevdiinde ekserisinin men'i muhakemelerine karar verilmekte ve bu suretle muhakemeleri iradei seniyei cenabı tacidarî hükmü âlisinden bulunan memurunin muhakemeden ve binaberin muamelei tedibiye ve terhibiyeden azade kalıp idamei istihdamlarını müeddi ve emsallerinin tezyidi cür'etlerine badi olmakta olduğundan badema iradei seniyei mü-lûkâne ile mansub memurunin muhakemelerine bilistizan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulduktan ve iradei seniye ile mansub olmıyan memurların haklarında mercilerince icra kılınacak tedkikat üzerine tahtı muhakemeye alınmaları için ittihazı karar olunduktan sonra müstantik ve heyeti ithamiye taraflarından men'i muhakemelerine karar verilmeyerek beraet veya mahkûmiyetleri muhakeme neticesinde tahtı karara alınmak üzere aid olduğu mahkemede icrayı muhakemeleri hususunun usul ittihazının tamimden vilâyatı şahane ile elviyei gayri mülhakaya tebliğinin Dahiliye Nezareti Celilesine havalesi hakkında Şûrayı Devlet Mülkiye Dairesinden kaleme alınan mazbata arz ve takdim kılınmış olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulur ise mantuku âlisi infaz olunacağı beyanile tezkereî senaverî terkîm kılındı efendim.

22 şaban 1321 ve 30 teşrinievvel 1319

Residei desti tazim olup melfufile manzuru âli buyurulan işbu tezkereî samiyei sadaretpenahileri üzerine mucıbinece iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şeref müteallik buyurulmuş olmakla olbabda emrû ferman hazreti veliyülemdir.

17 ramazan 1321 ve 24 teşrinisani 1319

**No: 266 — Posta emanet memurlarına mahsus kefaletname-
lerin mahakimce emanet muamelesi makamına kaim olan
posta paketi muamelâtına da şamil tutulması
hakkında iradei seniye**

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Dahiliye Nezaretinin Şûrayı Devlete havale buyurulan 22 rebiülevvel 1321 tarih ve 1850 numaralı tezkeresi Tanzimat Dairesinde kıraat olundu.

Mealinde sali hal martı ibtidasından itibaren emanet muamelâtı ilga olunarak posta paketi muamelesi tamim ve bu muamele emanet memurlarına tevdi kılınmış ve memurini mumaileyhimin kefaleti mevcudeleri emanet memurlarına müteallik ve münhasır olmasından ve esbabı muharrereden dolayı kefaleti hazıralarının şimdiki vazife ve sıfatı memuriyetlerine göre tebdili lâzimedен bulunmuş ise de memurini mevcude kefaleti hazıralarını ita edinciye kadar pek ziyade külfet ve meşakkate duçar oldukları ve bunun defaten ve tebdilen teccidine ısrar olunduğu halde kısmı küllisi teccidi kefaletten izharı acz edecekleri gibi yerlerine diğer kefaletle memur tedariki de müstahil olup muamelâtin cereyanını sektedar eylliyeceği ve her ne kadar emanet namı posta paketi namına tebeddül etmiş ise de esas itibarile memurini mumaileyhimin mabihüliştigali kemafissabık emanat muamelâtından ibaret bulunduğu cihetle idarece meşhud ve mahsus olan imkânsızlığa binaen posta paketi vesair muamelâtı cedide ve atıkayı mutazammın olmak üzere memurinden ahzi icab eden kefaletname müsveddesi usul ve nizamina tevfikân Hukuk Müşavirliğince kaleme alınarak badema tayin olunacak memurinden nümunei cedidine muvafık kefalet senedi ahzi ve memurini mevcude kefaletnamelerinin bittedriğ kâmilen ve tamamen teccidine kadar memurini hazıra tarafından posta paketi muamelâtının bir gûna suiistimalât vesaire vukuile idarece kefilleri aleyhine ikamei dava olunur ise emanet muamelâtına dair evvelce alınmış olan kefaletnamelerin mahakimce posta paketi muamelâtı için de muteber addile küfelânın zıman ile mes'uliyetleri ve bilcümle mahakime şimdiden tebligat icrası hakkında Posta ve Telgraf Nezaretinden mürsel tezkerenin takdim kılındığından bahsile keyfiyetin Şûrayı Devletçe teemmülü lüzumu dermeyan olunmuştur.

İktizayı maslahat ledelmüzakere altı rey tarafından kefaletin mer'iyeti mekfulübihin vasfına ve mekfulüanah olan memurun sıfat ve unvanı memuriyetine mahsus ve merbut olmasına ve emanat için tanzim olunan bir kefaletnamenin posta paketi muamelesine şümulü olmayacağı tabii bulunmasına binaen memurini mumaileyhimin teccidi kefaleti çaresine bakılması lüzumu dermeyan olunmuş ve gerçi emanet namı posta paketi namına tahavvül eylemiş ise de esas itibarile memurini mumaileyhimin iştigal ettikleri hususat kemafissabık emanat muamelâtından ibaret bulunduğu Telgraf ve Posta Nezaretinden iş'ar olunmuş ve esasen kefil tedarikinde duçarı külfet ve meşakkat olan müstahdeminin teccidi kefalete icbar edilmeleri hususundaki müşkülât derkâr

bulunmuş olmasile mezkûr kefaletnamelerin yeniden tertib olunan nümune veçhile teçdidine kadar mahakimce muamelenin esası nazarı itibara alınarak posta paketi muamelâtına da şamil tutulmaları icab edeceğinden keyfiyetin bilistizan makrunu müsaadei seniyei hazreti hilâfetpenahî buyurulduğu takdirde olveçhile mahakime tebligat icrasının adliye ve tamimen vilâyat ile elviyei gayri mülhakaya tebligat icrasının ve Posta ve Telgraf Nezaretine malûmat itasının Dahiliye Nezaretlerine havalesi ve Şûrayı Devlete de malûmat itası ekseriyetle tezekkür kılındı. Olbabda emrû ferman hazreti menlehülemrindir.

3 şaban 1321 ve 11 teşrinievvel 1319

Arz tezkeresi

Sali hal martı ibtidasından itibaren emanet muamelâtı ilga olunarak posta paketi muamelesi tamim ve bu muamele emanet memurlarına tevdi kılınmış olduğundan memurini mumaileyhim kefaleti mevcudelerinin vazife ve sıfatı memuriyetlerine göre tebdili lâzimedenden bulunmuş ise de bunların teçdidi kefalete iobar edildiği halde duçarı müşkülât olacaklarına ve zıkr olunan muamele emanet namının posta paketi namına tahavvülünden ve memurin ve müstahdeminin iştigal ettikleri hususat kemafissabık emanat muamelâtından ibaret bulunmasına mebni mezkûr kefaletnamelerin yeniden tertib olunan nümune veçhile teçdidine kadar muamelenin esası nazarı itibara alınarak posta paketi muamelâtında da küfelânın zıman ile mes'ul tutulmaları icabı halden olmasile olveçhile mahakime tebligat icrasının Adliye Nezareti Celilesine ve tamimen vilâyat ile elviyei gayri mülhakaya tebligat ifa ve Posta ve Telgraf Nezareti Behiyesine malûmat itasının Dahiliye Nezareti Celilesine havalesi ve Şûrayı Devlete malûmat itası hakkında Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin mazbatası arz ve takdim kılınmış olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulur ise mantuku münifi infaz olunacağı beyanile...

13 şaban 1321 ve 21 teşrinievvel 1319

Iradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfufile manzuru âli buyurulan işbu tezkeresi samiyeyi sadaretpenehileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda

19 şubat 1321 ve 27 teşrinievvel 1319

**No: 267 — Dahilen sevk veya harice ihraç olunan tuzlu
balıklarla çirozlardan alınacak teçhizatı askeriye
ianesile ihracat resminin kıymetleri üzerinden
istifası hakkında iradei seniye**

Şûrayı Devlet Maliye Dairesinin Mazbatası

Rûsumat Emanetinin Şûrayı Devlete havale buyurulan 13 recep-
1321 tarih ve üç yüz on dokuz numaralı tezkeresi maliye dairesinde kıraat
olundu:

Mealine nazaran memaliki mahrusai şahane dahilinde bir iskeleden
diğer iskeleye nakil ve imrar edilen mahsulâtın yüzde iki teçhizatı aske-
riye ianesi ve memaliki ecnebiyeye sevk olunacak eşyadan yüzde bir ih-
racat resmi ahzi lâzimededen iken meyve gümrüğü nezaretile Sirkeci Merkez
Rûsumat Müdüriyetinden gerek memaliki şahaneye ve gerek ecnebiyeye
nakil ve imrar olunan tuzlu balıklardan kova ve şamandıra tarifesi itiba-
rile ve çiroz balıklarının beher bin adedinden maktuan dört kuruş hesa-
bile gümrük resmi ahz edilmekte olması iradei seniyei hazreti padişahî
hükmü celiline münafi olmakla beraber maişeti balıkçılığa münhasır
olan seyyadın ızrarını ve binaberin mahsulât ve mamûlâtı dahiliyenin
kesri revacını ve bu yüzden varidatı idarenin tedennisini mucip olduğu
Düyunu Umumiye Komiserliğinin iş'arına atfen Maliye Nezaretinden
bildirilmiş olmasile tetkikatı muktaziye bilicira meyva gümrüğünce çiroz
balıklarının beher bin adedinden teamüle istinaden dört kuruş ve tuzlu
balıkların beher kovasından üç kuruş on yedi buçuk santim ve şamandıra-
sından altı kuruş otuz beş santim ahz edilmekte ve bu resmin diyarı ecne-
biyeye veya memaliki şahane iskelelerine sevkinde seyanen istifa kılın-
makta idüğü ve Sirkeci merkezinde memaliki şahaneden tuzlu ve tuzsuz
balık gönderildiğinin vukuu olmayıp ancak memaliki ecnebiyeye gönde-
rilenlerinden muharrerülmiktar resim alındığı ve çiroz balıklarının beher
bin adedinden dört kuruş istifa edildiği ve körfez dahilindeki iskeleler-
den ba tezkere Dersaadete vürut eden çirozlardan mahrecince takdir edi-
len kıymet üzerinden yüzde iki teçhizatı askeriye ianesi ve ecnebiyeye gi-
denlerden yüzde bir ihracat resmi alınmakta olduğu anlaşıldığından zikr
olunan balıkların dahili memaliki şahanede sevk ve nakil olunanlarının
kıymetinden yüzde iki teçhizatı askeriye ianesi ve memaliki ecnebiyeye
ihraç olunanardan yüzde bir ihracat resmi ahz ve istifasile tevhide mua-
mele olunması hakkında cemiyeti rüsumiyece verilen karar münasip gö-
rüldüğünden bahisle muktezası istizan olunmuş ve sureti iş'ar dairece

dahi muvafıki hal ve maslahat görünmüş olmakla bermucibi istizan icrayı icabının emaneti müşarileyhaya havalesi tezekkür kılındı olbabda.

Gurrei ramazan 1321 ve 8 teşrinisani 1319

Arz tezkeresi

Rüsumat Emaneti Celilesinin Şûrayı Devlete havale olunan tezkeresi üzerine maliye dairesinden tanzim ve leffen arz ve takdim kılınan mazabatada memaliki şahane dahilinde bir iskeleden diğerine nakil ve imrar edilen mahsulâtтан yüzde iki teçhizatı askeriye ianesi ve memaliki ecnebiyeye sevk olunanlardan yüzde bir ihracat resmi ahzi lâzımeden iken gerek memaliki şahaneye ve gerek diyarı ecnebiyeye imrar olunan tuzlu balıklardan kova ve şamandıra tarifesi itibarile ve çiroz balıklarının beher bin adedinden maktuan dört kuruş hesabıle gümrük resmi alınmakta olduğundan maişeti balıkçılığa münhasır olan esnafı zarardan ve mahsulât ve mamulâtı dahiliyeyi kesri revaçtan vikayeten zikr olunan balıkların dahilen sevk ve nakil olunanlarının kıymetinden yüzde iki teçhizatı askeriye ianesi ve memaliki ecnebiyeye ihraç olunanlarından yüzde bir ihracat resmi istifasile tevhibi muamele olunması hususunun emaneti müşarileyhaya havalesi lüzumu gösterilmiş olmakla olbabda her ne veçhile emrû fermanı hümayunu hazreti hilâfetpenahî şerefsunuh ve sudur buyurulur ise hükmü celili infaz edileceği beyanile tezkerei senaverî terkîm kılındı efendim.

24 ramazan 1321 ve 1 kânunuevvel 1319

İradei seniyeyi mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfufile manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucübince iradei seniyeyi hazreti hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda emrû ferman hazreti veliyülemrindir.

7 şevval 1321 ve 14 kânunuevvel 1319

**No: 268 — Hendesehanei Mülkiye mezunlarının nısfının
muvazzafan ve muvakkaten Hamidiye Hicaz
Demiryolunda istihdamları hakkında
Kararname**

7 ramazan 1321 ve 14 teşrinisani 1319

Hendesehanei mülkide ikmalî tahsil ile şahadetname alan mühendislerden nısfının müktesebatı fenniyelerinin tatbikatı zımında evvel emirde şehri bîner kuruş aylıkla ve üçer sene müddetle Hamidiye Hicaz Demiryolunda istihdamları mecburidir. İşbu mühendisler müstaitlerinden intihap olunur. İtiraz vukuunda kur'a keşide edilir. İbrazı asarı iktidar edenlerin müddeti mezkûre zarfındada maaşları terakkî edebilir.

İsmine kur'a isabet edipte istinkâf edenlerin hizmeti Devlette istihdam olunmamaları mukarrerdir.

**No: 269 — Cebeli Lübnan jandarma efradı için mahallince bir
tekaüd sandığı teşkili ve müteferriatı hakkında
iradei seniye**

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Makamı Valâyı Seraskeriden bittakdim Şûrayı Devlete havale buyurulan 17 cemaziyelâhir 1321 tarih ve sekiz yüz doksan altı numaralı tezkere Tanzimat Dairesinde kıraat olundu. Mealinde Cebeli Lübnan jandarma efradından malûliyet veya şeyhuhetlerine mebni terki hizmete mecbur olanların sefaletten vikayeleri zımında başçavuştan nefere kadar şamil olmak ve idaresi alay heyetinden müteşekkil komisyona tevdi olunmak üzere efradı merkume maaşlarından şehri beşer kuruşun tevkifile mahallince bir tekaüd sandığı teşkili hakkında Cebeli Lübnan Mutasarrıflığından varid olan tahrirat suretinin leffen irsal kılındığı beyanile icabının ilâvei mütalea ile inbası 20 temmuz 1319 tarih ve bin iki yüz altmış yedi numaralı tezkere samiyede emir ve iş'ar buyurulması üzerine keyfiyet Jandarma Dairesine ledelhavale asakiri zabtiye silkinde otuz sene hizmet eden büyük ve küçük zabitanın Asakiri Nizamiye Tekaüd Kararnamesine tevfiakan tekaüdüleri icra edilmekte ve efradı zabtiye maaşatından dahi tevkifatı şehriye icra olunmakta bulunduğu halde kendilerinin hakkı tekaüdden mahrum bırakılmasına mebni efradı merkumeden bilâ fasıla yirmi sene hizmet edenlere tekaüden maaş tahsisi hakkında sebkenen iş'ar üzerine Tanzimat Dairesinden takdim olunan

mazbata Meclisi Mahsusu Vükelâda mütalea olundukta bir neferin bilâ fasıla yirmi sene hizmet etmesi nadirülvuku bir hal olup efradı zabtiye içinde bazen böyle biri bulunmak ihtimaline mebni umumunun maaşlarından şehri yüzde beş tevkifat icrası muvafıkı maslahat ve hakkaniyet olamayacağı gibi zabtiye maaşatının cüz'iyeti miktarı dahi tevkifat icrasına mütehammil olmadığından badezin efradı merkume maaşatından tevkifat icrasından sarfı nazarla öyle bilâ fasıla yirmi sene ifayı hizmet etmiş olan veyahud hizmet esnasında musab olup da manii istihdam olacak bir hale gelen olur ise yalnız o gibilerin Askerî Tekaüd Kararnamesine tevfikan icrayı tekaüdle tahsisi lâzımgelen maaşatın Hazinei Celilei Maliyeden itası tezekkür olunarak ledelistizan efradı zabtiyeden müddeti medide bilâ fasıla hizmet etmiş olanların icrayı tekaüdü pek münasib olup ancak hidematı zabtiyede bulunan efradın pek çoğu zaten asakiri nizamiye silkinde bulunarak rediflik ve müstahfazlık müddetleri dahil olduğu halde yirmi sene ifayı vazifei askeriye ettikten sonra kırk yaşını müteceviz olarak zabtiye silkine iltihak etmekte buldukları cihetle bu silkte de yirmi sene istihdamlarına sinleri müsaid olmayacağı gibi kuvayı vücudiyeye tabiiyülhudus olan inhitat dahi elli yaşından sonra manii hizmet olacağına binaen tekaüde istihkak için yirmi sene müddet ziyade görüldüğünden bu müddetin tadilen on seneye tenzilile kararı maruzun mevkii icraya vaz'ı hususuna iradei seniyei hazreti hilâfetpenahinin şereftaallûk ettiği 22 ağustos 1299 tarih ve iki yüz yetmiş bir numaralı tezkerei san'iyede emrû izbar buyurulmuş ve bermantuku iradei seniye yüzde beş tevkifatından doksan dokuz senesi eylülünden itibaren sarfı nazar olunarak bunlarla ifayı hizmet uğrunda fedayı can edenlerin iyal ve evlâdına nizamatı mevcude ahkâmına tevfikan Hazinei Celileden maaşlar tahsis olunmakta bulunmuş ise de mezkûr cebel jandarma piyadesinin nanı aziz tayini dahil olduğu halde başçavuşun iki yüz ve çavuşun yüz seksen ve onbaşının yüz altmış ve birinci sınıf neferin yüz yirmi beş ve ikincisinin yüz on ve süvarinin nan ve yem tayinatı dahil olduğu halde başçavuşun üç yüz elli ve çavuşun üç yüz otuz ve ikinci çavuşun iki yüz elli ve birinci onbaşının üç yüz on ve ikinci onbaşının iki yüz otuz ve birinci sınıf neferinin iki yüz doksan ve ikincisinin iki yüz yirmi beş kuruş maaşları olduğu kayden tebeyyün etmiş olduğuna ve neferden başçavuşa kadar olan jandarma efradı vilâyatı saire jandarma ve zabtiye efradı gibi asakiri nizamiye silkinde bulunarak rediflik ve müstahfazlık etmemiş oldukları gibi cebeli mezkûr mahali mümtazeden bulunduğu nazaran

ora jandarma efradına tahsis olunacak maaşların Hazinei Celileye tahmil olunmıyarak mezkûr cebel mutasarrıfiyetinin arzu ve inhası veçhile maaşattan yüzde beş tevkifat icrasile hidematı askeriyyede mesbukul-hizme olmadıkları cihetle yirmi sene ifayı hizmet edenlerin icrayı tekaüdlerle nizamatı mebhuse veçhile maaş tahsis olunmak üzere tekaüd sandığı teşkili münasib olacağıın ifade kılınmış olduğu gösterilmiş ve sureti iş'ar muvafıkı hal ve maslahat bulunmuş olmakla bilistizan iradei seniyei hazreti padişahî müteallik ve şerefsudur buyurulduğu halde ona göre muamelei muktaziye ifası hususunun mezkûr cebel mutasarrıflığına tebliği tezekkür kılındı. Olbabda emrü ferman hazreti menlehülemrindir.

22 şaban 1321 ve 30 teşrinievvel 1319

Arz tezkeresi

Cebeli Lübnanda müstahdem jandarma efradından malûliyet veya şeyhuhatlerine mebni terki hizmete mecbur olanların sefaletten vikayeleri zımnında başçavuştan nefere kadar şamil olmak ve idaresi alay heyetinden müteşekkil komisyona tevdi olunmak üzere efradı merkume maaşlarından şehri beşer kuruşun bittevkif mahallinde bir tekaüd sandığı teşkil edilerek zikir olunan efraddan malûl olanlarla yirmi sene hizmet edenlere nizamı umumî mucibince müstahak oldukları maaşın işbu sandıktan tahsis ve tesviyesi hususunun cebeli mezkûr mutasarrıflığına tebliği hakkında Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin mazbatası arz ve takdim olunmuş olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî şerefsünuh ve sudur buyurulur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile tezkeresi senaverî terkim kılındı efendim.

29 şaban 1321 ve 6 teşrinisani 1319

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfufile manzuru âli buyurulan işbu tezkeresi samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulmuş olmakla olbabda emrü ferman hazreti veliyülemrindir.

30 ramazan 1321 ve 7 kânunuevvel 1319

**No: 270 — Selânik Tramvaylarının müddeti imtiyaziyesinin
35 sene daha temdidi hakkında 22 zilhicce 1306 tarihli
mukavelenamei asliye müzeyyel maddei
munzama [1]**

9 şevval 1321 ve 16 kânunuevvel 1319

Şerefsadır olup 10 teşrinisani 1319 tarihli ve üç yüz üç numaralı tezkeresi samiyeyi sadaretpenahî ile tebliğ buyurulan iradei seniyei cenabı padişahî mantûku âlisi veçhile Selânik Tramvayı Anonim Osmanlı Şirketi'nin 5 safer 1307 ve 18 eylül 1305 tarihli mukavelenamesinin cüzü mütemmimi olmak üzere bir taraftan hükûmeti seniye namına hareket eden Ticaret ve Nafia Nazırı Devletlû Zihni Paşa Hazretleriyle diğer taraftan şirketi mezkûre namına hareket eden mezkûr Tramvay Müdürü Mösyö Motri beyninde atiyüzzikir maddei munzama karargir olmuştur. Şöyleki:

Mezkûr tramvay buharla işletilmemek ve şirketçe imtiyazın feshini mucip ahval ve muamelât vukuu Selânik Vilâyetinden inha olundukta burası evvel emirde Ticaret ve Nafia Nezaretile Şûrayı Devletçe tetkik olunduktan sonra iktızası üfa olunmak ve bir defaya mahsus olarak Hicaz Demiryolu için bin ve Darülaceze ve Darüşşafaka için yüzerden iki yüz lira verilmek ve Selânik dairei belediyesine şimdiki halde senevî verilmekte olan meblâğa ilâveten iradei seniyei hazreti padişahinin şeref suduruna müsadif 21 teşrinievvvel 1319 tarihinden itibaren yüz elli lira daha ita olunmak ve tarifesi hazıra tezyit edilmemek şartlarile şirketi mezkûre bakiyei müddeti imtiyaziyesi otuz beş sene daha temdit olunmuştur.

Şurası da mukarrerdirki salifüzzikir imtiyaz mukavelenamesinin işbu maddei munzame ile tadil olunmıyan bilcümle ahkâm ve şeraiti kemakân baki ve mer'i olacaktır.

Selânik Tramvay Şirketi namına musaddak
vekili mezkûr Tramvay Müdürü
Mösyö Viktor Motri

Umuru Nafia ve
Ticaret Nezareti

	Tertip	Cild	Sahife
[1] Selânik tramvay imtiyaz mukavele ve şartnamesi	1	6	416

**No: 271 — Hamidiye Hicaz Demiryolu menfaati için furuht
olunacak kibrit kutularına ilsak edilecek alâmeti farika
hakkında iradei seniyei hususiye**

15 şevval 1321 ve 22 kânunuevvel 1319

Nümunesi leffen tarafı samii sadaretpenahilerine irsal kılınan alâmeti farikanın beheri için Hicaz Demiryolu menfaatine yarımşar para verilmek üzere mevkii fûruhta vaz olunacak kibrit kutularına ilsakı komisyonu âlinin mazbatası maruzası üzerine şeref müteallik buyurulan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî icabı âlisinden bulunmakla olababda emrû ferman hazreti veliyülemrindir.

**No: 272 — Hamidiye Hicaz Demiryolu menfaatine mahsus ve
lokomotif resmini muhtevi pullardan mürekkep cüzdanlar
tab ve fûruhtu hakkında iradei seniyei hususiye**

17 şevval 1321 ve 24 kânunuevvel 1319

Hamidiye Hicaz Demiryolu menfaatine mahsus olmak ve lokomotif resmini muhtevi pullardan mürekkep bulunmak üzere cüzdanlar tab ve imalile yüzde on beyiye verilmek üzere Dersaadette ve memaliki sairei şahane ile memaliki ecnebiyede fûruhtu komisyonu âlinin manzuru âli buyurulan mazbatası üzerine şerefsudur buyurulan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî icabı âlisinden bulunmuş olmakla olababda emrû ferman hazreti veliyülemrindir.

**No: 273 — Hayvanatı ehliye için yalnız bu seneye mahsus
olmak üzere % 5 resmi tahsil itasile kefilli memurlar
marifetile tahsili hakkında iradei seniye**

Meclisi Mahsusu Vükelâ Mazbatası

Maliye Komisyonu Riyasetinden varid olup meyanei bendegâne-mizde kiraat olunan tezkerede hayvanatı ehliyenin ağnam talimatına tevfikân tadatile rûsumunun istifası mukarrer olmasına göre bu yolda sarfı lâzımgelecek mebalîğın sureti sarf ve itası dahi talimatı mezkûre ahkâmına tâbi olmak tabii olup talimatı mezkûrede gösterilen mesağ

haricinde masraf ihtiyarı lâzım geldiği halde mahallerile bilmuhabere icrayı icabı ve tadat ve cıbayet masrafı hasılatından tesviye olunacağı gibi hayvanatı mezkûre rüsumu gelecek sene ağnam rüsumile beraber istifa kılınacağından bu seneye mahsus olmak üzere yüzde beş raddesinde resmi tahsil itasile kefilli memurlar marifetile tahsili iktıza edeceği olbabda teğhizatı askeriye nezaretinden vukubulan istifsar üzerine kararlaştırıldığı dermeyan olunmuş ve sureti iş'ar muvafıkı maslahat görünmüş olmakla olveçhile ifayı muktezasının nezareti müşarileyhaya izbarı babında katıbeî ahvalde emrû ferman hazreti veliyülemir efendimizdir

26 ramazan 1321 ve 3 kânunuevvel 1319

Arz tezkeresi

Hayvanatı ehliye rüsumunun sureti tahsil ve istifası ve bu babda sarfı lâzım gelen mebaliğın kemiyeti hakkında malîye komisyonunca ittihaz olunan kararı havi mezkûr komisyon riyaseti celilesinden varid olan tezkere üzerine Meclisi Mahsusı Vükelâdan kaleme alınan mazbata arz ve takdim olunmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyeî hazreti hilâfetpenahî şerefsünuh ve sudur buyurulur ise mantûku münifî infaz edileceği beyanile.

26 ramazan 1321 ve 3 kânunuevvel 1319

İradei seniyeî mübelliğ hamış

Residei destî tazim olup Meclisi Mahsusı Vükelânın mazbataî maruzası ve meľufıle beraber manzuru âli buyurulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyeî cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulmuş olmakla olbabda.

15 şevval 1321 ve 22 kânunuevvel 1319

No: 274 — Kabları numaralı ve ikramiyeli sigara kâğıdı fûruhtu imtiyazına dair mukavelename

21 şevval 1321 ve 28 kânunuevvel 1319

Mukavelename

Madde 1 — Sigara kâğıdı kaplarına henüz kur'ası isabet etmiyen Şark Demiryolları ikramiyeli fahvilâtından numaralar vaz'ile mezkûr numaralara kur'a isabet eylediğinde atide gösterilecek ikramiyeleri ita ey-

lemek suretile memaliki şahanede kapları numaralı sigara kâğıdı satmak için şeraiti atiyeye tevfikân Selânîk dava vekillerinden Salim efendiye otuz sene müddetle ruhsat ita buyurulmuştur.

Madde 2 — Satılacak numaralı defterlerin beheri iyi bir cinsten yüz yapraklı olacak ve bedeli onar paradan fazla olamayacaktır.

Madde 3 — Satılacak numaralı defterler bir keşideye mahsus olduğundan hangi keşideye mahsus ise derununda zikr olunacak ve işbu numaralardan birinci ikramiye isabet eden defter hamillerine elli lira ve ikinci ikramiye için on lira ve üç üncü sınıf ikramiye için beş ve dördüncü sınıf ikramiyeler için ikişer ve beşinci sınıf ikramiyeler için birer ve altıncı sınıf ikramiye için yarımsar lira ve amortismanlar için onar kuruş ikramiye verilecektir. Mezkûr ikramiyelerin tezyidi sahibi ruhsatın yedi ihtiyarında olacaktır.

Madde 4 — Kur'ası isabet eden numaralar kapların hamillerine aid ikramiyelerin Bankı Osmanî veyahut müsaadei seniye ile teşekkül eden diğer bankalar vasıtasile tesviyesini temin ve teshil etmeğe sahibi ruhsat mecburdur.

Madde 5 — İki sene zarfında müracaat olunmayan ikramiyelerden dolayı hakkı talep sakit olacaktır.

Madde 6 — Ruhsat fermanı âlisinin suduru tarihinden itibaren bir sene zarfında kâr ve zararı kendisine aid olmak üzere bir Osmanlı Anonim Şirketi teşkil etmeğe sahibi ruhsat mecbur ve müteahhittir.

Madde 7 — İşin idaresine mübaşeret edildiği tarihten bilibibar müddeti ruhsat zarfında sahibi ruhsat Hicaz Demiryolu menfaatine mahsus olmak ve her dört mah nihayetinde bin lira ita kılımmak üzere senevi üç bin osmanlı lirası Hicaz Demiryolu idarei maliyesi veznesine ita etmeğe mecburdur.

Madde 8 — Ruhsatı havi fermanı âlinin sudurunda Dersaadet bankalarından Hicaz Demiryolu Nezaretince kabul olunacak bir bankaya nakten veyahut piyasa fiatile devlet tahvilâtı olarak bin lirayı osmanî kefalet akçesi tevdi etmeğe sahibi ruhsat mecburdur. Kefalet akçesi tevdi olduğunu müteakip fermanı âli kendisine teslim olunacaktır. Fermanı âlinin sudurundan itibaren bir mah zarfında sahibi ruhsat kefalet akçesini tevdi etmediği halde kendisine ihtara hacet kalmaksızın hakkı ruhsattan sakit olacaktır. Şirketin idaresine mübaşeret edildiği anda mezkûr kefalet akçesini iki bin liraya iblâğa sahibi ruhsat mecburdur. Mezkûr kefalet akçesi müddeti ruhsatın inkızasında sahibi ruhsata iade kılınacaktır.

Madde 9 — Altıncı maddede muharrer olduğu üzere fermanı âlinin suduru tarihinden bilitibar bir sene zarfında şirketi teşkil etmediği ve idareye mübaşeret eylemediği halde sahibi ruhsat hakkı ruhsattan sakıt olacak ve bin lira kefalet akçesi Hicaz Demiryolu Nezaretine aid bulunacaktır. Kezalik kefalet akçesinin iki bin liraya iblâğından sonra sahibi ruhsat müddeti ruhsat zarfında işbu mukavelenamenin üçüncü ve yedinci maddelerinde muharrer taahhüdatı ifa etmediği halde on beş gün müddetle kendisine bir ihtarnamei resmî tebliğ olunarak yine taahhüdatını ifa etmez ise hakkı ruhsattan sakıt olacaktır.

Madde 10 — Herkes kemakân sigara kâğıdı imal ve fûruhtunda serbest olup ancak işbu ruhsat müddeti zarfında gerek işbu demiryolu tahvilâtı ve gerek bu gibi kur'alı tahvilât numaralarına istinaden buna mümasil ruhsat verilmeyecektir.

Madde 11 — Sahibi ruhsat ve makamına kaim olacak şirket nizamı Devleti Aliyeye tâbi olarak işbu mukavelenamenin icrayı ahkâmından veya tefsirinden dolayı sahibi ruhsat veya şirket ile Hicaz Demiryolu Nezareti meyanesinde tahaddüs edecek her nevi ihtilâfatın hal ve tayini Şûrayı Devlete ve şirket ile efradı ahali beynindeki davaların fasıl ve rüyeti mahakimi osmaniyeye aid olacaktır.

No: 275 — Rumeli vilâyatı selâsesi mukarreratı ıslahiyesini müeyyed mevad hakkında Rumeli müfettişine gönderilecek Talimat

Arz tezkeresi

Rumeli vilâyatı selâsesi işleri hakkında ba iradei seniyei cenabı cihanbani Rusya ve Avusturya Sefirlerine cevaben tebliğ olunan müzekere münderecatına tevfikân Rumeli Vilâyatı Müfettişi Devletlû Paşa Hazretlerine irsali lâzımgelen talimatın Meclisi Mahsusu Vükelâda bit-tanzim arzı atebei ulya kılınması şerefsudur buyurulan iradei seniyei hazreti mülkdarî icabı âlisinden bulunduğunu mübelliğ tezkerei hususiyei devletleri meclisi mezkûrda ledelmütalea bermantuku emrû fermanı humayunu mülûkâne tanzim olunan talimat müsveddesi ile mazbata arz ve takdim olunmuş olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulur ise mantuku âlisi infaz olunacağı beyanıle tezkerei senaverî terkîm kılındı efendim.

24 şevval 1321 ve 31 kânunuevvel 1319

İradei seniyeyi mübellîğ. tezkere

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri Meclisi Mahsusu Vükelânın mazbataı maruzası ve Müfettiş Paşa Hazretlerine verilecek talimat ile beraber manzuru âli buyurularak mazbatai mezkûreye de hamış terkimile tebliğ olunduğu veçhile mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şeefsudur buyurulmuş ve zikr olunan talimatın balâsında «talimat müsveddesi» tabiri muharrer ise de müfettişi müşarileyhe verilecek müsvedde olmayıp talimat olduğundan müsvedde tabirine mahal olmadığından emrû fermanı humayunu hazreti padişahî mantuku âlisine tevfikan beyanına ibtidar kılınmış olmakla olbabda emrû ferman hazreti veliyülemdir.

25 şevval 1321 ve 1 kânunusani 1319

TALİMAT

Rumeli vilâyatı selâsesi mukarreratı ıslahiyei malûmesini teyiden Rusya ve Avusturya Devletleri Sefirleri tarafından ahiren verilen muhtıra üzerine sefiranı müşarileyhima ile bilmüzakere takarrür eden mevad malûm olmak ve emri tatbikat ve icraat onlara tevfik olunmak üzere berveçhizir beyan ve tadad olunur:

Madde 1 — Kosova ve Manastır ve Selânik Vilâyetleri memurini mahalliyesinin mevaddı ıslahiyei malûmesinin tatbikinca olan derecei faaliyetini teftiş için Avusturya ve Rusya Hükümetleri canibinden sureti mahsusada tayin ve izam olunan iki sivil memur zatı valâlarının bulunduğu mahallerde bulunarak sunufu ahalinin ihtiyacatı hakkında zatı devletlerinin nazarı dikkatini celbedecekler ve kendilerine hilâfı kanun bir hareketin vukuu ihbar olundukta tarafı valâlarına bildireceklerdir. İşbu sivil memurların sefaretlerine vaki olacak iş'aratı üzerine zatı samilerine itası lâzımg gelecek talimat alelûsul ba iradei seniye canibi Babîâliden tebliğ ve ita kılınacaktır. Memurini mumaileyhimanın refakatlerinde emirlerini icraya memur ve hükümeti mahalliyeye kendilerine terfik olunacak elsinei mahalliyeye vâkıf memurini mahsusa ile birlikte ve kazalarda devrevanlar muvacehesinde ahaliyi isticvaba mezun olmak üzere muayyen mikdarda kâtib ve tercümanlar bulunacaktır. Mumaileyhima sivil memurlar zaten takarrür eden ıslahatı malûmenin emri tatbikine dikkat ve nezaret ile mükellef olduklarından memuriyetleri tarihi tayinlerinden itibaren iki seneden ibaret olacak ve refakatlerine almağa salâhiyetler oldukları kâtib ve tercümanlar dahi aynı müddetle ve müddeti hizmetleri onlarla birlikte munkazi olmak üzere tayin edilecektir.

Madde 2 — Vilâyatı selâsede jandarmanın tensiki vazifesi muvakkaten ve mahsusan hizmeti Devleti Aliyeye alınan İtalyalı bir generale tevdi edilecektir. Mumaileyh Meclisi Mahsusu Vükelâ kararile bilistizan şerefsadır olacak emir ve iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî üzerine vilâyatı mezkûre jandarması hakkında takarrür edecek suveri tensikiyenin hükûmeti mahalliye ile müttefikan mevkii tatbika vaz'ı zımında Rumeliye azimet eyliyecektir. Mumaileyh general zatı devletlerle muhabere edecek ve muhtelif kazalardaki jandarmayı teftiş ve tensik için elyevm hizmeti Devleti Aliyede bulunan İsveçli ve Belçikalı zabitanı istihdam eyliyecektir. Mumaileyh bundan maada gerek kendisinin ve gerek maiyetinde müstahdem zabitanın vezaifi tensikiyenin hini ifasında müşahede edecekleri ahvali tarafı valâlarına bildirecektir.

Madde 3 — Memlekette huzur ve sükûnu tam husulünden sonra Hükûmeti Seniye umuru idarei mülkiyeyi ve ahalinin hükûmatı mahalliye ile olan münasebatını bir kat daha teshil maksadile taksimatı mülkiyenin tahdidince icrası icab eden bilcümle tadilâtı tedkik ve nizamı mahsusuna tevfikan nevahi teşkilâtını ikmal eyliyecektir.

Madde 4 — Kavanini Devleti Aliye mucibince ihtilâfı cins ve mezheb tebaai sadıkai hazreti padişahinin kâffei hidematı umumiyeye kabulüne mâni olmadığından ve Gülhane Hattı Humayununun tarihi neşrinden beri bu yolda muamele icra olunageldiğinden bu kaidenin tamamile tathikına ve sunufu muhtelifi ahalinin hangi hizmetler için sıfatı matlubayı haiz iseler o hizmetlerde bir kat daha hüsnü istihdamlarına dikkat ve itina olunacaktır.

Madde 5 — İğtişaat esnasında ahaliden bir takım ceraiye tasaddî ile indelmuhakeme mahkûm ve muhakemeleri icra edilmiyerek elyevm maznunen mevkuf bulunanlar veya eseri havf veyahud saikâi fesad ile Bulgaristana ve Şarkî Rumeli eyaletine iltica etmiş veya memaliki şahanenin sair mahallerinde ihtifa eylemiş olanlar hakkında eseri merhamet ve şefkati seniyei mülûkâne olmak üzere tarafı eşrefi hazreti padişahiden affı umumî ilân buyurulacaktır. Şu kadar ki humbara ve dinamit ve alât ve edevatı muhrife istimal ederek şimendifer hututunu tahrib edenler ile Selânîk Şehir ve Limanında vaki olan hadisatı malûme faillerinin adedi mahdud olmakla bunlar işbu affı umumiden müstesna olacaktır.

Madde 6 — Zatı şevketsimatı hazreti padişahî hissiyatı müşfikanei humayunları iktizasınca evvelâ tebaai şehriyarilerinden Bulgaristana ve mahalli saireye iltica edipte mesken ve me'vayı aslilerine avdet

eyliyenlere saniyen vukuatı ahire esnasında mal ve meskenlerini kaybetmiş olanlara bilâ tefrik cins ve mezheb ianat itası salisen esnayı iğtişâşatta harab olan hane ve cami ve kilise ve mektehlerin tâmiri için mebalîği muktaziye tahsis ve ihsan buyurmuşlardır. Mebalîği mahsusa tahtı riyaseti valâlarında müteşekkil komisyon marifetile tevzi olunacak ve emri tevziat sunufu muhtelifei ahali muteberanından müntehab kesân vasıtasile icra ve mebalîği mezkûrenin sureti istimalinden Avusturya ve Rusya sivil memuurlarına malûmat ita kılınacaktır. Zikr olunan komisyon icab ederse mebalîği mahsusanın tezyidini kararlaştıracaktır. Vilâyatı selâsei mezkûreye avdet edecek olanların kâffesi oraların ahaliî asliyesinden bulunmak meşrut olduğundan avdet edecek olan ahaliî asliyeye her türlü teshilât irasile beraber Bulgaristan Emaretile Şarkî Rumeli Vilâyeti ahalisinden olup namının tebdilile gelecek olanlar asla kabul olunmyacaklardır.

Madde 7 — Esnayı iğtişâşatta muhterik olan kurayı müslime ve hıristiyanıyeye iade edilen ahali bir sene müddetle her gûna vergiden muaf olacaklardır.

Madde 8 — Hükûmeti Seniye senei sabıka şubatında kararlaştırılan ıslahat lâyhâsının tamamii tatbik ve muhafazasını teyid etmek azmi kavisinde bulunduğu cihetle mezkûr programın tatbikatında müşkülâta tesadûf bulunduğu halde Devletçe bir çare bulunacaktır.

No: 276 — İhdas olunan birinci feriklik hakkında iradei seniye

Arz tezkeresi

Müşir ve ferik rütbeleri arasında mutavassıt diğer bir rütbenin ihdası lüzumuna mebni İba iradei seniyei mülûkâne ifa kılınan tebligata cevaben Teftişi Askerî Komisyonu Âlisi Reisi Sanisi Müşür Devletlû Edhem Paşa Hazretlerinin Riyasetinde in'ikad eden Komisyonu Mahsustan tanzim ve takdim kılınan arizai müştereke üzerine şerefsudur buyurulan emrû fermanı hümayunu cenabı cihanbaniyi mübelliğ tezkeresi hususiyeti devletleri Meclisi Mahsusu Vükelâda ledelmütalea cereyan eden müzakereyi havi kaleme alınan mazbata arz ve takdim olunmakla olbabda iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî müteallik ve şerefsudur buyurulur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile.

Iradei seniyeyi mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyei sadaretpenahileri Meclisi Mahsusu Vükelânın mazbatai maruzasile beraber manzuru âlî buyurularak işbu mazbataya da hamış terkimile tebliğ olunduğu veçhile rütbei cedidenin ashabı birinci ferik unvanile yadedilmek üzere mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda.

29 şevval 1321 ve 5 kânunusani 1319

No: 277 — Jandarman Nizamnamei Humayunu

14 zilkade 1321 ve 9 kânunusani 1319

Jandarmanın tesisatı

Ahkâmı umumiyeye

Birinci kısım

Jandarmanın vezaiif ve hidematı

Madde 1 — Jandarman emniyeti umumiyeyi muhafaza ve asayişin bekasını ve kavanin ve nizamatı mevzuanın icrayı ahkâmını temin için tesis olunmuş bir heyeti askeriyedir.

Jandarmanın vazifei esasıyesi her türlü ceraimin zecr ve men'i için mütebassırane hareket etmektedir.

Jandarmanın başlıca hizmeti yolların ve kır ve karyelerin emniyetini muhafaza etmek ve şehir ve kasabatta polise kuvvetüzzahır olmak ve polis bulunmayan mahallerde polis vezaiifini ifa eylemektir.

Madde 2 — Jandarman saltanatı seniyeinin kuvvei müsellâhası aksamındandır. Binaenaleyh bilcümle kavanin ve nizamatı askeriyenin ahkâmı jandarman sınıfı hakkında carî olduğu gibi jandarmanın vezaiifi mülkiye ve adliyesi ve ona müteallik ahkâm işbu nizamnamede gösterilmiştir.

Madde 3 — Jandarman ümera ve zabitanının memuriyetleri askiri nizamiye ümera ve zabitanı misillü emri âlî ve buyuruldu ile icra olunur.

Madde 4 — Jandarman sınıfı zabtî rabt ve idare hususlarında ciheti askeriye ve vezaiifi mahsusasının icrası itibarile ciheti mülkiye ve adliyeye merbuttur.

İkinci kısım

Jandarma efradının sureti tahlifi

Madde 5 — Alelûmum jandarma ümera ve zabitan ve neferatı jandarma silkine girmezden evvel berveçhi ati yemin ederler.

«Sureti yemin»

Velinimet biminnetimiz padişahımız efendimiz hazretlerine itaat ve sadakatten ayrılmıyacağıma ve tevdi buyurulan hidematta emniyeti suiistimal ve hilâfı namus ve sadakat ahvali irtikâb etmiyeceğime «vallah»

Yemin edenlerin esamisini ve yemin ettiklerini havi olan evrak bittasdik tahlifinin icra olunduğu mevkiin en büyük zabiti tarafından on altıncı maddede muharrer evrak ile birleştirilir.

Üçüncü kısım

Jandarma müfettişleri

Madde 6 — Jandarma alay ve müstakil taburlarının ve müfrezelelerinin senede bir defa makamı Seraskeriden bilistizan şerefsudur buyurulacak iradei seniyei hazreti padişahî mantuku âlisi veçhile tayin olunacak müfettişi umumiler marifetleri ile yoklama ve muayeneleri icra ve hesapları tedkik olunur.

İşbu müfettişi umumiler asakiri nizamiye ve redife erkân ve ümerasından intihab olunur.

Tayin olunacak müfettişlerin rütbeleri teftiş edecekleri jandarma kıtaatı kumandanının rütbesinden dún olmayacaktır.

Madde 7 — Müfettişler bilcümle jandarma efradının ahvalini ve jandarma heyet ve aksamının levazimatını etrafı ile tahkik ve mevakide ahkâmı nizamata riayet olunup olunmadığını ve jandarma heyetlerinin mükellef oldukları vezaif ve hidematı hüsnü ifaya muktedir ve salih olup olmadıklarını tedkik ederler. Jandarma hakkında ne gibi ıslahata lüzum görüldüğünü ve mevcut ümera ve zabitan ve efraddan tebdil ve ihraçları icab edenler bulunduğu halde lâzımgelen muamelâtın icrasını mübeyyin lâyhalar tanzim ve makamı seraskeriye takdim ederler.

BİRİNCİ BAB

BİRİNCİ FASIL

Teşkilât

Birinci kısım

Jandarmanın tertibatı

Madde 8 — Her vilâyetin piyade ve suvari jandarması bir alay ve her sancakta bulunan jandarmalar bir tabur ve kazalardakiler bir bölük itibar olunur.

Alay taburlara ve tabur bölüklere ve bölük takımlara münkasem olup takımlar icabına göre karakol itibarile nevahi ve kuraya tevzi edilir bölükler mevcudu mensup oldukları kazaların derecesi ehemmiyet ve ihtiyacına göre piyade ve suvari efradından tertip ve tayin olunur.

Karakollar sırf piyade ve sırf suvari olsun ikame ve istihdam olunacakları mevakiin ehemmiyeti nisbetinde dört ve nihayet on neferden müretteptir.

Madde 9 — Her bölükte bir bölük kumandanı bulunup bunun maiyetinde mülâzımievvel ve sani rütbesinde iki zabıt bulunacaktır. Zabitanı mumaileyhimden bölük kumandanı bölüğün merkezi olan nefsi merkez kazada ve mülâzımlar kazaya merbut nevahi veyahut haizi ehemmiyet olan kurada istihdam olunur.

Bir vilâyette bulunan taburların mecmuuna o vilâyetin ismi verilerek vilâyet jandarma alayı tesmiye olunur ve her alay alay kumandanı ve her tabur tabur kamandanı namile ümeradan birer zatın tahtı kumandasında bulunur.

Madde 10 — Jandarma alayına merbut olmak üzere indelicap ıktıza eden vilâyetlerde birde seyyar taburu teşkil olunur.

Madde 11 — Elviyei gayri mülhakada birer müstakil tabur bulunur.

Madde 12 — Jandarma sınıfının silsilei meratibi

Piyade veya suvari onbaşı

Bölük emini, piyade veya suvari çavuşu

Başçavuş

Mülâzımisani

Mülâzımievvel

Tabur kâtibi

Bölük kumandanı

İdare emini

tabur kumandanı, alay kumandanı

Madde 13 — Bölük kumandanının bulunduğu bölük merkezinde bölüğün muamelâtı hesabiyesini ifa etmek üzere bir başçavuşla bir bölük emini bulunur.

Vilâyatı şahanenin merkez sancakları dahi dahil olduğu halde her sancak merkezinde taburun muamelâtı maliye ve hesabiyesini ifa etmek üzere bir tabur kâtibi ve vilâyet merkezindedeki alâymın kâffei muamelâtı maliye ve hesabiyesini ifa etmekle beraber tabur kâtiplerinin harekâtına da nezaret etmek üzere bir idare emini bulunur.

İkinci kısım

Jandarma hizmetinin müddeti ve jandarma efradının sureti kabulü

Madde 14 — Jandarmaya kayıd ve kabul olunacak efrat bu sınıfta iki sene müddetle hizmet etmeğe mecburdur. Bu müddetin hitamında yine hizmete devam arzusunda bulunanlar bir güne vukuatı olmadığı halde birer sene daha hizmet etmek üzere seneden seneye kayıtları temdit olunur ve hizmetten çıkmak isteyenler seneyi badelikmal çıkabilirler. Şu kadarki jandarma sınıfına dahil olduktan sonra şayanı kabul mazereti meşruası evrakı resmiye ile tahakkuk veyahut etibba marifetile bilmuayene malûliyeti tebeyyün edenler iki seneyi ikmal etmeksizin ihraç olunur.

Seferberlik halinde Jandarma silkinde müstahdem bulunan efradı redife redifler silâh altına alındıkta silâh altına alınır ve müstahfazdan bulunanları lüzum ve emri mahsus olmadıkça jandarmada ipka olunur.

Madde 15 — Jandarma sınıfına alınacak efradın şeraiti kayıd ve kabulü berveçhiati beyan olunur.

Evvelâ: Bilûmum jandarmaya alınacak efradın sinleri yirmi beşten eksik ve kırk beşten ziyade olmayacaktır.

Saniyen: Avarız ve nevakısı bedeniyeden beri ve kaviyülbünye olacaktır.

Salisen: Maa ihtiyat müddeti nizamiyesini ikmal etmiş olan efradı asakiri şahaneden talip olanlar alınacaktır.

Rabian: Jandarmaya alınacak efradı redife veya müstahfazdan okuyup yazmak bilenler ve müddeti redifesinin kısmı azamını ikmal ettirenler intihapta tercih olunur. Eğer bizzat hizmeti askeriyesini ifa et-

miş olanlardan lüzumu kadar efrad bulunmaz ise berveçhi muharrer sefati haiz sair efradı ahaliden kabul edilir.

Hamisen: Jandarmaya girenlerin hizmeti askeriyeleri esnasında ve hizmeti askeriyeden infikâklerinden sonra muhilli namus ve istikamet bir hal ve hareketleri olmadığı cüzdanları ile getirecekleri resmî şahadetnameden anlaşılmalıdır. Efradı ahaliden alınacakların dahi okuyup yazması olanlar tercih olunur ve bunların dahi şeraiti saireyi haiz olmaları lâzım olduğu gibi cünha ve cinayet ile mahkûm olmadıklarına ve hüsnü hal aştahından bulduklarına dair yedlerinde hükûmeti mahalliyeden musaddak bir şahadetname de bulunmak meşruttur.

Madde 16 — Jandarmaya kayıtlarını arzu edenler bir istidaname tanzim ederek tahkikatı iptidaiye ve nizamiye icra olunmak üzere arzu ettikleri alay veya tabur veyahut bölük merkezinde bulunan redif ümerasının en büyük rutbesinde olana ita eylemeleri ve bu istidanameye hüsnü hallerine ve müteehhil olup olmadıklarına dair hükûmeti mahalliyeden ahz edecekleri şahadetnameyi rapt etmeleri lâzımdır. Redif ümerası tarafından müstedi redif ve müstahfaz silkinde ise cüzdanile şahadetnamesine ve değil ise tezkere-i osmaniyesi ile şahadetnamesine bakılarak ve ahvali tahkik olunarak jandarmaya kabulüne mani olur bir hali olmadığı tahakkuk ettikten sonra olbabdaki evrak vilâyet merkezinde ise valii vilâyet ve sancak merkezinde olduğu halde mutasarrıfı livaya ve bölük merkezindeki redif ümerasını marifetile icra kılınan tahkikat evrakı o kazanın mülhak olduğu liva mutasarrıflığına tevdi edilecek ve bunlar tarafından dahi evrakı mebhuse alay veya tabur meclislerine havale olunacak ve mecalisi mezkûrece evrakı muhavvele münderecatı bittetikik muvafıkı nizam olduğu tebeyyün eylediği ve icab eder ise ayrıca tahkikatı lâzıme icra olunarak şeraiti muktaziyeyi haiz olduğu anlaşıldığı takdirde müstedinin muayene-i tibbiyesi icra olunup kabulünü mutazammın ülâm yazılarak tekrar vali veyahut mutasarrıfa bittakdim mucibince işaretile tasdik olunduktan sonra müstedi tahlîf ve kaydedilecektir. Tabur kumandanları tarafından her ayın nihayeti günü bir ay zarfında kaç nefer kaydolanmış ise künyeleri ile beraber ibraz olunacak tezakir ve evrakın hulâsai meallerini mübeyyin ikişer nüsha defter tanzim ve efradı merkumenin müteehhil ve evvelce fevkalâde surette bir hizmet ibraz ederek mükâfat ve nışana nail olup olmadıklarını defteri mezkûre derç ve terkim ile alay kumandanına gönderecektir. Bu defterler alay meclisince tetkik ve ba mazbata tasdik olunduktan sonra birer nüshası idare emininin mesuliyeti tahtında hıfz ile diğer nüshaları alay kumandanı tara-

findan vilâyet taburunun defteri ile beraber makamı seraskeriye takdim olunur. Müfettişler esnayı teftişte alay veya tabur meclislerince kayıd ve kabul muamelesinin muvafıkı nizam olarak cereyan edip etmediğini tahkik ve ba takrir makamı seraskeriye iş'ar eder.

Üçüncü kısım

Tebdili mevki

Madde 17 — Bilcümle jandarma ümerası ve zabitanı kendilerine verilmiş olan memuriyet fermanlarında ve buyuruldularında gösterilen mevkilerde ve efrad dahi tayin olundukları mevkilerde ikamete mecburdur. Bunların tebdili mevki etmesi madde atiyede muharrer kaideye göre verilecek emri mahsus ile olur.

Madde 18 — Muamelâtı inzıbatiyenin temini maksadına veyahut vukubulacak becayış müstedyatına mebni jandarma zabitanının alayı dahilinde tebdili ve gerek diğer alaya nakli lâzım geldiği halde esbabı mucibesinin dercile tarafı vilâyetten vukubulacak iş'ar üzerine makamı seraskerinin emrile ve ümeranın tebdili mevkii dahi iradei seniye hazreti padişahî ile icra edilir.

Alay veyahud tabur kumandanları jandarma silkine dahil olan neferatı karakollara taksim eder. Jandarma ümera ve zabitanının meskati re'sleri olan kura ve kasabata memur edilmeleri caiz değildir. Jandarma efradından biri bir alayda iki sene hizmet eylediği halde resmen tahakkuk edecek mazereti meşruasına binaen diğer alaya nakledilir. Şu kadar ki naklolunacağı alayda münhal olmak meşruttur.

Madde 19 — Makamı seraskerinin emri olmadıkça alay kumandanları yeni bir mevki tayin ve fazla jandarma istihdam edemezler.

Dördüncü kısım

İzin ve istifa ve açığa ihraç ve terkini kayıt

Madde 20 — Jandarma efradına gerek sıra ve gerek tebdili hava etmek üzere ruhsat ita etmek ve müddeti mezuniyetlerini temdid eylemek muamelesi usul ve nizamı askeriye tevfikan icra olunur.

Madde 21 — Jandarma neferat ve onbaşı ve çavuşlarının mecburî olan müddeti hizmetini ikmal etmedikçe istifaları kabul olunmaz fakat hizmeti nizamiyede müstahdem efradı askeri şahanenin hizmetinden aflarını müstelzim olan azarı meşruadan bir özür üzerine istifa edenlerin istifaları tahakkuku mazeret şartile kabul olunur. Bu suretle ma-

zur olan jandarma nefer ve onbaşı ve çavuşları istifanamelerini merkezi vilâyette valiye ve sancaklarda mutasarrıflara ita edip onlar taraflarından alay veya tabur meclislerine bilhavale mecalisi mebhuse tarafından esbabı istifa tahkik ve bamazbata tasdik olunarak kayıt muamelesinde olduğu gibi mucibince emri istihsal edildikten sonra kayıtları terkin olunur ve tahakkuk edecek mazeret keyfiyeti beher mah gönderilecek vukuat defterlerinde muhtasaran gösterilir. Zabitanın istifanameleri tarafı vilâyetten Makamı Seraskeriye takdim edilir.

Jandarma ümera ve zabitanının istifaları ve istifanamelerinin kabulü muamelâtı asakiri nizamiye zabitanı müstafileri hakkında olan nizam ve kanuna tâbidir.

Madde 22 — Yirmi birinci maddede gösterildiği üzere mazereti meşrua üzerine ihracını istida eden jandarma nefer ve onbaşı ve küçük zabitlerin mazeretleri makbul olduğu halde jandarmada suret ve müddeti istihdamlarını ve hangi mazeret üzerine jandarmadan ihraç olunduklarını mübeyyin tezkerei mahsusa ita kılınacağı gibi zabitanın istifa edenlere dahi istifaen ihraç olunduklarına dair Makamı Seraskeriden tezkere ita kılınacaktır.

Mazereti meşrua ve muvakkate ile jandarmadan çıkarılan serçavuş ve çavuş ve bölük emini ve onbaşı ve neferat tekrar jandarma sınıfına girmek istedikleri halde kabul şeraitini haiz buldukları takdirde münhal vukubuldukça evvel beevvel sırasile ve rütbelerinin muhassasatı ita edilmek üzere o vakte kadar rütbelerinin itibarile ve fakat neferlik muhassasatile kabul olunurlar.

Madde 23 — Müddeti istihdamiye olan iki seneyi ikmal edip de ihracını talep eden jandarma efradına jandarmada etmiş olduğu hidematı mübeyyin vilâyet merkezlerinde alay ve elviyede tabur meclisleri tarafından bir ifayı hizmet tezkeresi verilir.

Madde 24 — Gerek istifa eden ve gerek ifayı hizmet edip çıkacak olan jandarma askeri ihraç muamelesi hitam bulupta kendilerine tebliğ olduğu tarihe kadar hizmetlerini kemakân ifa ve tahsisatlarını ahzederler.

Madde 25 — Jandarma ümera ve zabitan ve efradının cürümleri vukuunda muhakeme ve mücazaları asakiri şahane ümera ve zabitan ve efradı haklarında cari usule tevfiyan icra olunur. Fakat kanunen tardı müstelzim olan ef'alden maada edebsizliği âdet edinmek ve hizmette veya itaati askeriyede büyük kusur göstermek gibi namus ve itaate dokunur surette olup da jandarma sınıfında bekaları caiz olamayan

küçük zabıt ve onbaşı ve neferatın terettüb edecek cezanın icrasile beraber jandarma sınıfından kaydı terkin olunur. Terkini kayıt muamelesi divanı harplerin kararına ve Makamı Seraskeri Muhakemat Dairesinin tasdikına mütevakıftır. Bu suretle kaydı terkin olunmuş efrad bir daha jandarma sınıfına kabul olunmaz.

Madde 26 — Jandarma ümera ve zabitanı ile ifayı hizmet esnasında malûl olan veyahud vefat eden küçük zabitan ve onbaşı ve neferlerinin tekaüdleri ve eytam ve eramiline maaş tahsisi Askerî Tekauüd ve Eytam ve Eramil Kanunlarına tevfikân icra edilir. Otuz sene hizmet eyliyen jandarma ümera ve zabitanının ve bilâ fasıla on beş sene hizmet eden jandarma küçük zabıt ve onbaşı ve neferlerinin kıdemen tekaüdü icra olunur.

Madde 27 — Efraddan hizmet içinde sakat olanların derecatı malûliyeti tayin ve ona göre tekaüd maaşları tahsis olunmak üzere sakatlık ve malûliyetlerini mutazammın ziri mazbatalı iki nüsha jurnal tanzim ve sıhhiye memuru tarafından tasdik olup bir nüshası Makamı Seraskeriye takdim ve diğer nüshası alay avrakı meyanında hıfz olunur.

İKİNCİ FASIL

Terfii rütbe

Birinci kısım

Küçük zabitan ve onbaşı ve neferatın terfii rütbeleri

Madde 28 — Başçavuş ve çavuş ve bölük emini ve onbaşılardan kıdem ve ehliyetleri tebeyyün eylediği ve buldukları tabur dairesinde münhal vukuu takdirde rütbeleri terfi olunur.

Madde 29 — Onbaşı olacak neferat jandarma sınıfında lâakal on iki ay neferlik hizmetinde bulunmuş olmalıdır. Asakiri nizamiyede alay çavuşluğu ve başçavuşluk hizmetini ifa etmiş bulunanlardan jandarma sınıfına dahil olanlar çavuşluk vazifesile ve fakat münhal vukuuna kadar neferlik muhassasatı ve nizamiye çavuşlarından okuyup yazması olanlar dahi evvel beevvel münhal vukuunda çavuşluğa nasbedilmek üzere neferlik muhassasatı ve okuyup yazması olmyan nizamiye çavuşları ise neferlikle kaydolunup münhal vukuunda iki bunlardan ve bir sair jandarma efradından olmak üzere onbaşı nasbolunur.

Madde 30 — Lâakal on altı ay onbaşılık hizmetinde istihdam olanlar münhal vukuunda evvelki maddede beyan olunan usule tevfikân çavuş nasbolunur. Jandarma neferatından bir sene hizmeti mesbuk bu-

lunanlar ile onbaşılardan okuyup yazması ve bilimtihan ehliyeti nūmayan olanlar bölük emini nasbedilir.

Madde 31 — Okuyup yazması olan çavuşlar ile bölük eminliğinde on altı ay istihdam olunanlar şeraiti matlube kendilerinde tamamen mevcut ise başçavuş nasbolunur. Onbaşı ve bölük emini ve çavuş ve başçavuşların emri intihabında kıdemliler meyanında işbu nizamnamede muayyen olan vazifelerinden bilimtihan ehliyeti tebeyyün edenlerden hüsnü ahlâk ashabından bulunanlar tercih olunur. Onbaşı ve bölük emini ve çavuş ve başçavuşların tabur mecalisinden tanzim olunacak mazbata münderecatı alay mecalisince bittedkik muvafıkı nizam olduğu bamazbata tasdik olunduktan sonra alay kumandanı tarafından memuriyetleri icra edilir ve elviyei gayri mülhaka taburlarında dahi kezalik tabur meclisinden tanzim olunacak mazbata üzerine tabur kumandanı tarafından icra olunur.

İkinci kısım

Ümera ve zabitanın terfii rütbeleri

Madde 32 — Çavuş ve başçavuşların mülâzimi sani ve mülâzimi sanilerin mülâzimi evvel ve mülâzimi evvellerin bölük kumandanı olmaları kendi alayları dahilinde ve bölük kumandanları ve tabur kâtibleri ve idare eminleri ile tabur kumandanlarının terfileri umum jandarma alayları meyanında deveran edecektir.

Madde 33 — Jandarma sınıfında münhal olan mülâzımı saniliklere evveleminde nizamiyede başçavuş ve çavuşluk rütbesini ihraz edip jandarmada başçavuş veya çavuş olmuş olan ve okur yazar bulunanlardan ve derecei saniyede ise hizmeti nizamiyede bulunan okur yazar başçavuşlardan ve derecei salisede jandarma sınıfında neferlikten başçavuş ve çavuşluğa irtika etmiş ve okur yazar bulunmuş olanlardan hüsnü ahlâk ve kıdem ve ehliyet nazarı itibara alınarak intihab ve nasbedilir. Münhal olan mülâzimi evveliklere jandarma mülâzimi sani ve bölük kumandanlıklarına mülâzımı evvellerinin Asakiri Nizamiye Terfii Rütbe Nizamnamesinde muayyen olan terfii rütbe müddeti istihkakiyesini bitirmiş olanlardan tayin olunur. Jandarma zabitanının emri intihabında işbu nizamname ile tayin edilen vazifelerinden bilimtihan liyakati tahakkuk edenler meyanında kıdemli ve hüsnü hulk ve siret ashabından olanlar tercih edilip bunların okuyup yazma bilmeleri meşruttur. İmtihan ve intihap mazbataları vilâyatta alay meclisinde ve elviyei gayri mülhakada tabur meclisinde asakiri nizamiye veya redife ümerasından bir zat dahi

dahil olduğu halde icra ve tanzim ve mahallî Meclisi İdaresinden ve orada bulunan en büyük rütbeli asakiri nizamiye veya redife ümerası tarafından dahi tetkik ve tasdik olunduktan sonra vilâyatta makamı vilâyetten ve elviyei gayri mülhakada mutasarrıflık tarafından ba inha makamı seraskeriye irsal olunur.

Jandarma sınıfında mülâzımıevvelliğe ve bölük ve tabur ve alay kumandanlıklarına gerek nizamiyeden alınan ve gerek jandarmadan neşet eden zabitan meyanında evsafı matlubeyi haiz olanlardan intihap olunmak usulen lâzım gelir ise de indelicap mezkûr kumandanlıklara nizamiye mülâzımıسانی ve mülâzımıevvel ve kolağası ve kaymakamlarından nizamiyeye olan irtibatları baki kalmak üzere rütbei haliyeleri ile ve fakat jandarma memuriyet maaşlarile tayin edilebilir. İşbu zabitan ve ümeranın sınıfı nizamiyede olan kıdemlerine hâlel gelmiyeceği gibi terfi sırası kendilerine intikal eylediği halde terfian sınıfı aslilerine iade olunurlar. Asakiri nizamiye ve redife zabitanından berveğhibalâ muvakkaten jandarmaya tayin olunanlar jandarmada istihdam olunacakları rütbenin değil nizamiyedeki rütbelerinin alâmeti farikasını takacaklar ve sınıfı aslisine mahsus elbiseyi muhafaza eyliyeceklerdir.

Madde 34 — Asakiri nizamiye ve redife zabitanından olup muvakkaten jandarmada müstahdem bulunduğu halde tekaüdü icra olunanların tekaüdüle bunlardan vefat edenlerin eytam ve eramiline maaş tahsisi nizamiyede veya redifte haiz oldukları rütbeleri itibarile icra olunacaktır. Jandarma sınıfının zabıtlıklarına mevaddı sabıkada gösterildiği üzere ya içlerinden veya asakiri nizamiyede müstahdem zabıtanandan nakil suretile tayin olunup bunların haricinde hiç bir kimse defaten zabıtlık ile jandarma sınıfına alınamaz.

Bölük kumandanlarına ve tabur kâtiplerine kadar olan zabitanın tasdikı rütbelerini mutazammın makamı seraskeriden bilistizan şerefsudur buyurulacak iradei seniyei hazreti padişahî mucibince buyuruldu ve idare eminlerile tabur ve alay kumandanlarına alelûsul emri âli ita kılınır. Nizamiye zabitanından jandarmada muvakkaten istihdam olunanlara memuriyetlerini mutazammın jandarma dairesinden ilmühaber verilir.

Madde 35 — Jandarma tabur kâtipliğine işbu nizamnamede tabur kitabetine aid ve muayyen vazâif ile askerî idare nizamnamesinden imtihanı icra olunarak isbatı ehliyet eyliyen bölük emini ve çavuş ve başçavuş ve mülâzımlardan nasbolunur. Münhal idare eminlik mahalleri bilimtihan isbatı liyakat eden jandarma tabur kâtiplerine muhtastır.

Nizamiye veya jandarma sınıfı harbinden neşet etmiş tabur kâtipleri bölük kumandanlığına ve idare eminleri tabur kumandanlığına bilimti-han intihap olunabilir. Fakat bunun için kendilerinin sınıfı kitabete geçtikleri rütbeler ile sınıfı harpte nakledilecekleri rütbeler beynindeki me-ratibe istihkak için nizamen lâzım gelen müddetleri ikmal etmiş olmaları şarttır.

Madde 36 — İdare eminleri ve tabur kumandanları ile daha yukarı rütbede bulunan ümeranın terfii rütbeleri kıdemlerine ve tahakkuk edecek olan derecei ehliyet ve iktidarlarına ve sicilli ahvallerine göre usulü da-iresinde makamı seraskerice bilistizan şeref müteallik buyurulacak iradei seniyei cenabı padişahî ile intihabı icra olunur.

Madde 37 — Mevaddı sabıkada zikri sebk eden kavaiden maada asakiri nizamiye terfii rütbe kanunnamesinin bilcümle ahkâmı jandarma sınıfı hakkında mer'idir.

Madde 38 — Jandarma zabitan ve efradından fevkalâde cesaret ve ibrazı sadakat edenlerin keyfiyeti hizmetleri mükâfat nizamnamesi mu-cibince makamı seraskeriye iş'ar ve oraca usulen icabı icra olunur.

İKİNCİ BAB

Jandarmanın nezaretlere karşı olan vezaifi ve memurini devletle münasebatı

BİRİNCİ FASIL

Jandarmanın dairei askeriye ile sair nezaretlere karşı olan vazaifi

Birinci kısım

Ciheti askeriyeye karşı olan vazaiif

Madde 39 — Jandarmanın tertibatı ve kumandası vazaif ve hidema-tının nizamı üzere cereyanı ve jandarmaya alınacak efradın kabul ve kaydı ve terfii rütbesi ve hükümeti mahalliye ile bilittifak ikametgâh-larının tebdili ve intihabatının tetkiki ve açığa çıkarılması veyahut bütün bütün ihracı ve tekaüdlerinin vesair gûna mükâfatlarının ve müstehakkı ceza olanlar hakkında mücazat icrası ve nizam ve intizamı dahilileri ve terbiyei askeriye ve müfrezelerinin zabt ve rapı ve teşhizatı ve te-dariki melbusatı ve jandarma karakolları mevkilerinin mahalleri ile bil-muhabere tayini ve tesviyei maaşat ve tayinatı ve hizmet esnasında telef olan hayvanların bahasının itası ve kışla ve karakolhaneler tamirat ve inşaata ve isticar olunan mahaller ücretinin ve masarifi sairesinin tesvi-

yesi ve umum idare ve muhasebatının tetkik ve bütçesinin tanzimi ve tef-tişi umumilerinin icrası ve zabitanın memurlar tayini ile mevakiin yok-latılması velhasıl her bir umuru askerî ve idaresi makamı seraskerî jandarma dairesine aiddir.

Madde 40 — Jandarmalar derdest edecekleri asker firarileri ile ba-kayasını jurnallerile beraber buldukları dairenin askerî kumandanı-na verirler.

Madde 41 — Otuz dokuzuncu maddede beyan olunan hususattan do-layı vilâyatta alay ve elviyei gayri mülhakada tabur kumandanları ma-kamı seraskerî ile muhabere ederler.

İkinci kısım

Ciheti mülkiye ve adliye karşı olan vazâif

Madde 42 — Muhafazai asayiş ve emniyet ve nizam ve intizamın vikayesi ve kavanin ve nizamati mevzua ahkâmının icrasına aid vazâif için lüzumu olan avamiri mahsusa jandarmaya ciheti mülkiyeden ita olunur.

Asayiş umuminin vikayesi ve hukuku saltanatı seniyenin mahfuzi-yeti emniyeti icab eden evamir ile fevkalâde bir hal zuhurunda jandar-manın sureti istihdamı hakkında verilecek evamir dahi ciheti mülkiyeden ita olunur.

Madde 43 — Jandarma zabitanı tarafından zabitai adliye memuru sıfatile ve usulü muhakematı cezaiye kanunu muvakkati ahkâmına tevfi-kan gerek ceraimi meşhudeye dair ve gerek ihalei vazife tarikile icra olunan muamelâtı tahkikiyeye ve ahzü kirift ve celp ve ihzara müteal-lik hidematın nezareti ciheti adliyeye aiddir.

İKİNCİ FASIL

Jandarmanın memurini mahalliye ile olan münasebatı

Birinci kısım

Tenbihatı umumiye

Madde 44 — Jandarmanın harekât ve icraatına dair emir itasına salâhiyeti olan umuru mülkiye ve adliye memurları jandarma kumanda-nına ve zabitanına emir verirler. Vekayii cesime ve mühimmeye dair ve-rilecek evamir tahriren tebliğ olunur.

Madde 45 — Jandarmanın vazâifi asliyesi haricinde istihdamı kat'i-yen memnudur. Jandarma efradı gerek askerî ve gerek mülkiye memur-

larının evrakı resmiye ve gayri resmiyesini getirip götürmek için taleb ve istihdam olunamaz. Fakat tehiri devletçe mazarratı mucib olacak ve diğer suretle gönderilmesi dahi mümkün olmayacak olan evrakı resmiye müstesna olarak jandarma efradile gönderilebilir.

Madde 46 — Jandarma asayışı umumiyi ihlâl eder hususata ve harik ve su tuğyanı ve hastalık misillü afata dair aldıkları kâffe malûmatı bilâ imhal icab eden mülkiye memurlarına ve kendi mafevklerine bildirirler. Hususatı mühimme ve fevkalâdede bundan maada vilâyete de ba telgraf malûmat ita ederler. Mülkiye memurları dahi o misillü mevad üzerine jandarmanın ifa edeceği hizmetin hüsni cereyanına medar olacak her bir taleb ve malûmatı tahriren kazanın veyahut mevkiin jandarma kumandanına tebliğ eder.

Madde 47 — Bir vakanın takririni veren jandarma zabıt veyâ küçük zabıtı olvak'a üzerine icra olunan tedabir ve muamelâtın netayicini dahi akabinde peyderpey bildirir.

Madde 48 — Vilâyet ve sancak merkezlerinde bulunan hükkâm ve nüvabı şer'ile mahakimi nizamiye reisleri ve istinaf ve bidayet müddeiumumileri vazaifi memuriyetlerinden dolayı müzakere etmeğe mecburiyet gördükleri zaman sancak jandarma kumandanını celp ve davet edebilirler. Kazalarda bulunan hükkâm ve nüvabı şer' ile mahakimi nizamiyenin reisleri ve müddeiumumileri ve kazada mahsus müddeiumumî yok ise müddeiumumî vazifesini ifa eden memur kaza jandarma kumandanlarını lüzumu takdirinde tahriren celp ve davet edebilirler.

İkinci kısım

Adliye memurlarile jandarmanın muhaberat ve münasebatı

Madde 49 — Jandarma alay ve tabur kumandanları takibatı adliyeyi istilzam edecek bilcümle vukuatı derakab mahakimi adliyeye, bidayet veya istinaf müddeiumumilerine veya muavinlerine ba takrir haber verirler. Jandarma bölük kumandanları dahi balâda beyan olunan vukuatı buldukları kazada vaki adliye daire ve mahkemelerinin müddeiumumilerine veya muavinlerine veya kazadaki mahkeme nezdinde mahsus müddeiumumî yok ise müddeiumumî vazifesini ifa eden memura haber verirler. Vukuat olmadıkça takrir itası lâzım gelmez.

Madde 50 — Mahakimi cezaiye tarafından verilen celp ve ihzar ve muvakkat ve gayri muvakkat tevkif müzekkereleri ve hükmü havi ilâmlar jandarma efradı marifetile mazmunualeyh olana tebliğ olunacağı gibi celpleri dahi mezkûr jandarmalar marifetile icra olunur.

Madde 51 — Hukuk ve Ticaret Mahkemeleri tarafından verilen celbnamelelerin tebliği mahkeme hademesinin ve sair mülkiye memurlarının cümlei vazâifinden olup jandarma efradı bu hizmetlerde istihdam olunmazlar ancak ahvali müstacele ve fevkalâdede hademe veya sair memurlar bulunmadığı surette mahakimi mezbure tarafından celp olunan eşhasın celbine mahsus olan pusulalar jandarma ile gönderilebilir.

Madde 52 — Mahakimi adliyenin cinayata dair verecekleri ilâmatın mevkiî icraya konulacağı zamanlarda jandarmadan talep olunacak hizmet nizam ve asayışın hıfzı ve her nevi fesadın teskin ve men'i ve hizmetlerini ifada bulunan memurların himaye ve muhafazası maddeleridir. Erbabı cinayati mahfuzan mahkemeye götürmek ve esnayı muhakemede gerek dahili mahkeme ve gerek haricinde intizam ve emniyeti idame eylemek için mahkeme reisleri mücerret vazâifi mezkûreyi ifa eylemek üzere jandarma kumandanlarından icab eden jandarmayı talep eyer ve bunlar esnayı muhakemede reisi mahkemenin emrine tâbidir.

Madde 53 — Gıyaben mahkûm olan mücriminin taharrisi ve girifti jandarmanın vezaifindedir.

Üçüncü kısım

Mülkiye memurlarile jandarmanın muhaberat ve münasebatı

Madde 54 — Jandarma alay kumandanı her türlü vukuatı mühim-meyi ve olbada ittihaz olunan tedabiri hemen ba takrir bildirmeğe mecbur olduğu gibi bilcümle jandarma zabitanı dahi bu misillü vakayı ve tedabiri mahallî memurini mülkiyesinin en büyüğüne ve âmirine hemen malûmat vermekle mükelleftir.

Madde 55 — Vali ve mutasarrıf ve kaymakamlar ve müdürlerin muhafazai asayişe aid verecekleri evamiri jandarma ümera ve zabitan ve efradı infaza mecbur olup ancak lüzumunu his eyledikleri halde tahriri emir talep edebilirler.

Madde 56 — Muhafazai inzibat ve asayiş için vali veya mutasarrıflar ve kaymakam ve müdürlerin ittihazını tahriren emir edecekleri tedabirin münasip olup olmadığının tetkikine jandarma ümera ve zabitanı mezun olmadıkları gibi memurini mülkiye dahi ittihazını emrettikleri tedabirden dolayı ümera ve zabitanı mumaileyhimin icra edeceği muamelâta müdahale etmezler. Ancak emrin itasını müteakip icra olunan hareketin ba takrir kendilerine bildirilmesini jandarma zabitlerinden talep edebilirler.

Madde 57 — Usulü Muhakematı Cezaiye Kanunu muvakkatinin

onuncu maddesi ahkâmına tevfikân cinayet ve cünha ve kabahate müteallik efaalin sübutuna medar olacak muamelâta dair zabıtai adliye memuru sıfatı ile vali ve mutasarrıf ve kaymakamlar tarafından jandarma zabitanına verilecek emirleri zabitanı mumaileyhim kendi tahtı kumandalarında bulunan dairelerde icra ederler.

Madde 58 — Polis memurları kendi hizmetlerinin icrası esnasında işbu kanunun kırk dördüncü maddesi ile müteakibi maddelere tevfikân talep ettikleri halde jandarmalar tarafından muaveneti lâzıme icra olunacaktır.

Madde 59 — Jandarmalar jandarmaya aid hizmetlerini jandarmaya mahsus elbise ile ifa edecektir.

Dördüncü kısım

Jandarmanın askerî memurlarile olan münasebatı

Madde 60 — Jandarma sunufu askeriyeden madut buldukları cihetle asakiri nizamiyede bulunan kendi mafevkleri hakkında nizamen mevzu olan resmi selâm ve ihtiramı ifa ederler. Ancak jandarmalar idarei örfiye halinin gayri zamanlarda buldukları mahaldeki asakiri mevkiyenin bir kısmı nazariye bakılamaz ve asakiri nizamiye kumandanları tarafından jandarmalar kendi vazifelerine aid olmıyan hususat için cem ve sevk edilemez.

Madde 61 — Jandarma alay kumandanları efradı askeriyeye tarafından müstakillen ictisar olunan ve müstereken ita edildiği şüphe edilen ceraimi ve efradı askeriyeye meyânında veyahut efradı askeriyeye ile ahali beyninde vukubulan münazaa veyahut efradı askeriyeye tarafından ahadınas hakkında namusu ihlâl eder surette vukubulan harekâtı asakiri merkumenin mensup oldukları askerî kumandanına ba takrir bildirirler.

Madde 63 — Kılâi hakani ile mevakii müstahkemede ki askerî karakollarının emniyete hâlel verebilecek vukuatı jandarma zabitanı kale ve mevakii mezkûre kumandanına bildirirler.

Madde 63 — Jandarma zabitan ve çavuş ve onbaşlıları asakiri ihtiyatiye ile redif ve mustahfazları celp ve cem için memurini mülkiye tarafından alacakları emirleri derhal icraya mecbur ve bu babda teahhür vukuunda şediden mes'uldürler ve icabında fırka ve liva kumandanları ve redif zabitanı ile muhabere ederler.

Madde 64 — Jandarmalar kendilerine aid vazaifin ifasında mevcut jandarma kuvvetinin kifayet etmeyipte muaveneti askeriyeye lüzum görüldüğü halde usulü dairesinde muaveneti askeriyeye talep olunmak üzere

jandarma zabitanı derhal vali ve mutasarrıf veyahut kaymakamlara ba takrir ihbar ederler. Jandarma zabitanı bu babda verecekleri takrirlerde icrası emir olunan işi ve talep eyledikleri askerin mikdarile muavenetin eshabı mucibesini beyan ederler.

Madde 65 — Vukuatı mühimme ve müstacele zuhurunda jandarma zabitan ve küçük zabitanı doğrudan doğruya o mevkide bulunan nizamiye zabatine müracaat ile muavenet talep edebilir. Fakat altmış dördüncü maddenin fıkrâi ahresi mucibince eshabı mucibesinin beyanile beraber tahriren müracaat olunmak lâzımdır.

Madde 66 — Jandarmaya müteallik hidematta sureti müşterekede olarak bir müfrezei nizamiye dahi istihdam olunduğu zaman umumî kumanda asakiri nizamiye zabitinde ve eğer jandarma zabiti nizamiye zabitanından ise umum kumanda her iki zabitten rutbece büyük olanda bulunur. Ancak hizmetin sureti icrasına dair jandarma zabitanın tahriren vereceği takrire nizamiye zabiti imtisal etmeğe mecburdur. Mes'uliyet takriri veren jandarma zabatine aid olur.

ÜÇÜNCÜ BAB

Her rütbeye aid vezaif

BİRİNCİ FASIL

Rütbei muhtelifede bulunan zabitanın vezaifi

Birinci kısım

Alay kumandanları

Madde 67 — Jandarma alay kumandanları alaya mensub taburların hidematı umumiyesine ve idare ve muhasebesine memur olup vilâyet dahilindeki jandarma hidematının hüsnü cereyanından mes'uldür.

Madde 68 — Hidematın müfredat ve teferrüatı tabur kumandanlarının vazifesidir. Alay kumandanları jandarmanın tekâsül ve müsahabelarını ve mugayiri kanun ef'al ve harekâtını istima ve müşahede ettiklerinde ve jandarmadan şikâyet olundukta tahkikatı muktaziyeyi bilifa kanunen lâzımgelen muameleyi icra ederler.

Madde 69 — Kavanin ve nizamât ve talimat ve kararname ve emirnameler ahkâmının hüsnü icrası için iktiza eden evamir alay kumandanları tarafından ba tahrirat tabur kumandanlarına beyan edilir.

Madde 70 — Jandarma alay kumandanları senede bir kere ve valii vilâyet ile bilittifak tayin olunan vakitlerde devre çıkarak tahtı kumandalarındaki kâffe efradı müstahdem buldukları mahallerde yoklama

ederler. Senevî yoklamadan başka olarak tekâsül ve ihmal veya suiistimal vukuunu hisseylediği veya mühim bir vak'a zuhur ettiği halde tekâsül ve ihmal ve suiistimal veya vak'a hangi mevkiye ise mahalli vak'aya azimet ederler.

Madde 71 — Yoklama esnasında alay kumandanları jandarmanın vezaifini lâıyıkı ile icra edip etmediğini ve her rütbede olan jandarmaların ibrazı meseri gayret ve sadakat eyleyip eylemediğini ve buldukları mahallerde hüsnü etvar ve ahlâk gösterip göstermediğini ve silki celili askerinin herhalde şerefini muhafaza edip etmediklerini icab eden memurlardan vesaireden tahkik ederler. Alay kumandanları efradı dikkatle yoklama edip gerek zabitan ve gerek neferatın vazifelerini bilip bilmediklerini ve işbu jandarma vezaifini ifa edebilmek için malûmatı lâzimeyi haiz olup olmadıklarını ve hayvanata iyi bakılıp bakılmadığını ve henüz mubayaa olunan hayvanların şeraite muvafık olup olmadığını ve jandarmaların vazifei asliyelerinin haricinde istihdam olunup olunmadıklarını tahkik ederler ve elbise ve eğer takımlarını ve esliha ve levazimat ve eşyayı saireyi dahi muayene edip nümunelere muvafık olup olmadığını ve iktiza ettikçe tamir ve teccid olunup olunmadığını ve tabur ve bölük ve karakolların hesapları ve her nevi umuru tahririyenin yolunda ve nizamı dairesinde cereyan edip etmediğini tahkik ederler.

Alay kumandanları jandarma karakollarının toplandıkları zamanlarda vezaif ve hidematın hüsnü ifasına gayret edilmesini ve hidematın ve zabtü rabt kavaidinin tamamı ile icra olunmasını jandarma efradına tenbih ve ihtar ederler ve hüsnü ahvali görünenleri ve akranına faik surette icrayı vazife edenleri tahsin ve takdir ile defteri mahsusuna kaydettirirler. Şikâyet olunan efradı dahi teccid edip kabahatleri bulunan zabitan ve küçük zabitan ve neferatın mücazatını kanun dairesinde emir ve icra ederler.

Madde 72 — Alay kumandanları neferatın tayinatını ve hayvanların yemlerini muayene edip bir müteahhide muhavvel olduğu halde kontratolarını tedkik ederler.

Madde 73 — Alay kumandanları zabitan ve küçük zabitan ve neferata silâh talimini ve eslihanın tathiri usulünü ve jandarmaya aid kavaninin lâıyıkı ile tefhim ve tedris olunup olunmadığını dahi tahkik edip işbu hususatın terakkiyatına hizmet etmiş bulunanları ve tekâsül edenleri defteri mahsusuna kaydederler.

Madde 74 — Alay kumandanları kışla ve karakolhanelere aid her

nevi ahvali tahkik ve lüzumu olan tamirat ve ıslahat için iktiza eden mahalle müracaat ederler. Jandarma karakollarının ikametgâhı mahsus olmadığı mahallerde onlar için münasib mahal tedarik ile yerleştirilmeleri için hükümeti mahalliye ile muhabere eyler ve bu babdaki mülâhazatı Makamı Seraskeriye bildirirler.

Madde 75 — Her üç ayda bir kerre alay kumandanları maiyetlerinde bulunan alayın zabitan ve küçük zabitan ve neferatı hakkında salâhiyetleri dahilinde tertib ve icra olunan mücazâtın hülâsasını mübeyyin bir defter tanzim ve Makamı Seraskeriye irsal eylerler.

Madde 76 — Alay kumandanları zirde beyan olunan defterleri tutarlar :

1 - Jandarma hidematına dair kendi taraflarından verilen evamiri yevmiye ile jandarma hidematına dair muharreratı umumiye ve takrirlerin defteri,

2 - Nezaretlerden ve memurini askeriye tarafından gelen evamirin fihrist defteri,

3 - Hüküm ve tasdik eyledikleri mücazâtın sureti ile tabur kumandanları tarafından vürud eden sicili ahval defteri,

4 - Alay zabitanının esami defteri ile tabur kumandanlarının lâakal senede iki kere kendilerine gönderecekleri sicli ahval defteri,

5 - Alay kumandanlarının işbu zabitler ve haklarında olan mülâhazatına mahsus defter,

6 - Alay kumandanlarının gerek yoklama ve gerek hususâtı sairenden dolayı gezdikleri mahallerdeki meshudatını kayda mahsus defter.

Bilcümle defatir ile evrak numara sırasile hıfzolunup alay kumandanı tebdil olunduğu takdirde defatiri mezkûre bir kıt'a icmalile beraber mumailihin yerine kaim büyük zabite teslim olunur ancak sicili ahâlâk defteri temhir olunarak hıfzolunup asıl alay kumandanının vürudunda ona teslim olunur. Her sene mart bidayetinde jandarma kumandanı o sene zarfında vilâyet dahilinde jandarma hidematının sureti cereyanını hülâsaten irae ile ikmal ve ıslahı zımında muktazi görünen tedabiri mutazammın bir lâyiha tanzim ile makamı vilâyete takdim eyler. Tarafı vilâyetten dahi mütalealarının ilâvesile Makamı Seraskeriye irsal olunur.

İkinci kısım

Tabur kumandanları

Madde 77 — Jandarma tabur kumandanları maiyetlerindeki jandarma bölüklerinin hidematının tensik ve tanzimine memur oldukların-

dan taburun kâffeî muamelâtından mes'uldür. Bu kumandanlar bölük kumandanlarından aldıkları malûmatı ve her günün vukuatını batakır alay kumandanına bildirirler.

Madde 78 — Tabur kumandanları maiyetlerinde bulunan zabitan ve küçük zabitan ve neferatın vazifelerini bilmeleri ve hüsnü hizmet ibraz eylemeleri için lâzımgelen tenbihat ve teşvikatı icra eyliyecektir. Tabur kumandanları taburunun zabtü rabtı ile intizamından ve terbiyeyi askeriyesi ile talim ve taallümünden mes'uldür. Tabur kumandanları tabur meclisine dahi riyaset ederler.

Madde 79 — Tabur kumandanları mes'ul oldukları muhasebe ve idare ve hidematın teferruatını teshil için madunlarına evamiri yevmiye vasıtasile hizmetlerine müteallik maddelerin icrasını emrederler ve işbu evamiri yevmiyenin bir suretini dahi alay kumandanına gönderirler.

Madde 80 — Tabur kumandanları maiyetlerinde bulunan jandarma karakollarının muayenesini iki defada ikmal etmek üzere senede iki kere devre çıkarlar. Küçük zabitan ve onbaşı ve neferatın lâyıkı ile ifayı hizmet ve ikametgâhlarında nizam ve intizama ve zabtü rabta riayet ve devirde geçdikleri esnada edibane hareket ve vazifeleri behanesile ahalıye sui muameleye mübaderet edip etmediklerini ve şikâyeti davet edecek surette borç eyleyip eylemediklerini ve vazifei asliyelerinin haricinde istihdam olunup olunmadıklarını tahkik ve tedkik ederler.

Jandarma efradı hakkında edilen şikâyet ve verilen arzuhalleri tedkik ile haklarında lâzımgelen muameleyi icabına göre icra ve keyfiyeti alay kumandanına iş'ar ederler.

Tabur kumandanları taburları teşkil eden jandarma karakollarından bir veya bir kaçında tekâsül ve ihmal veya suiistimal vukuunu hissettiği halde bu hal hangi mevkide ise orada tekrar ansızın teftiş ve tahkikat icra ederler.

Madde 81 — Tabur kumandanları devir ve muayene esnasında jandarma karakollarının defteri ile evrakı sairesinin nizamına muvafık ve sıhhat üzere tutulup tutulmadığını tahkik ve mezkûr defterler ile evrak üzerine en sonra yazılmış olan maddelerin altına muayene ettiğini tahrir ile zirini temhir ve bu muayeneden dolayı kendilerince bir gûna mülâhaza var ise onu dahi jandarma karakollarının evamiri yevmiye ve evamiri umumiye defterlerine tahrir eder ve mezkûr defterleri sıhhat üzere tutmayan küçük zabıt ve onbaşıları tekdir eder. Mamafih muayenei sabıkadanberi tebeddül etmeyen defatiri yeniden tasdik etmezler. Bölük

kumandanlarının defterlerinin sıhhat üzere tutulup tutılmadığını dahi muayene ve tetkik ederler.

Madde 82 — Tabur kumandanları kışla ve karakolhaneleri gezip taharet ve nezafetlerini ve harap olup olmadıklarını ve hayvanata yolile bakılıp bakılmadığını tahkik ve askerın elbise ve eslihasile hayvanların eğer takımlarını yoklama eder ve lüzumu görülen tamiratı mafevkine bildirir ve icra ettiği muayenelere dair bittanzim alay kumandanına takdim edecekleri lâyhaya hususatı meşhudenin kâffesini derç ederler.

Madde 83 — Tabur kumandanları askerın tahsisatının vaktile ve tamamile ashabına verilip verilmediğini tahkik ederler.

Madde 84 — Devirler hitam buluduktan on beş gün sonra tabur kumandanları icra ettikleri muayeneler hakkında bir lâyiha tanzim edip alay kumandanına takdim ve mezkûr lâyhaya faideli ve muktazi görükleri tadilatı dahi derç ederler.

Madde 85 — Tabur kumandanı idaresi altındaki bölüklerin şehri sabıkta icra ettikleri hidematı mühimmeye dair her yeni ayın birinden beşine kadar muhtasaran iki kıta takrir tertib edip alay kumandanına gönderir.

Madde 86 — Tabur kumandanları tarafından tutulacak deterler.

1 - Kendileri tarafından hidemata dair verilen evamiri yevmiye ve yazılan muharreratı umumiye defteri,

2 - Mülkiye ve askerî memurlarile alay kumandanı ve tahtı kumandasında olan zabitan ile vukubulan muhaberat defteri.

3 - Sancak dahilinde aranılması tenbih olunan firariler ile kur'a bakayası defteri.

4 - Dahili sancakta zabitanın nezareti altında olup mahalli ikameti hükümet tarafından tayin olunan eşhas defteri.

5 - Nazarı dikkati calip vukuatı ve ehemmiyetli icraatı ve vukua gelen ceraimi ve tabur dahilinde kendileri veya bölük kumandanları tarafından mezuniyet dahilinde edilen mücazatı mübeyyin defter [bu nevi defterler münderecatının bir kıta hülâsası her ay alay kumandanına gönderilir ve bu defterlere zabıt ve rabıt defterleri denilir]

6 - Taburun kâffei zabitan ve efradının künye ve survari zabitan ve efradının hayvanlarının eşkâl ve numaralı defterleri.

Mektuplar ve evamir ve muhaberat müsveddeleri sıra numarasile tertip olunup tabur kumandanı taburdan ayrılacak olursa bilcümle defatir ve evrakı fihristile beraber yerine kaim olan zabite teslim eder ve

elviyei müstakille tabur kumandanları alay kumandanları vazifesile dahi mükelleftir.

Üçüncü kısım

Bölük kumandanları

Madde 87 — Bölük kumandanları jandarma karakollarının hidematı mutadesine memur ve bölüğünün bilcümle umur ve muamelâtından mesuldür. Mezkûr karakollar ile vukubulan muhaberatı hülâsa ederek her günün vukuatına dair tabur kumandanına takrir gönderirler.

Madde 88 — Ziri idarelerinde bulunan daireler dahilinde asayişî umumiyeye hâle verecek fevkalâde bir vak'a zuhurunda bölük kumandanları bizzat derhal mahalli vukuata gitmekle beraber keyfiyeti serian tabur kumandanına bildirirler. Vukuatın önünü almak için tedabiri serian icrasına lüzum görüldüğü halde tabur kumandanının emri gelinceye kadar bölük kumandanları icab eden tedabiri icra ve tabur kumandanına beyanı hal ederler.

Madde 89 — Bölük kumandanları senede lââkal dört defa jandarma karakollarını muayene etmek üzere devre çıkarlar ve bundan maada lüzumu halinde dahi işbu karakolları bağteten yoklama ederler.

Madde 90 — Bölük kumandanları esnayı devirde her bir noktada vazâif ve hidematın tamamile ve ikdam ve ihtimam ile ifa olunup olunmadığını ve jandarma karakollarının hüsnü ifayı vazife edip etmediklerini tahkik ederler ve esnayı devir ve teftişte jandarma hidematına ve bahusus umuru adliyyeye müteallik mesail tertip ederek karakol kumandanlarına tefhim ve talim ve bu suretle maiyetindeki efradın hüsnü ifayı vazife eylemelerini temin etmeğe gayret ederler.

Madde 91 — Bölük kumandanları askerın ikamet eyledikleri mahaller ile hayvanlarını ve yemlerinin yolile verilip verilmediğini muayene ederler ve elbise ve eslihayı ve eğer takımlarına müteallik eşyayı dahi muayene ve hüsnü hâlde tutulup tutulmadıklarını tahkik ederler.

Madde 92 — Bölük kumandanlarının devir bahanesile hidematı mutadelerini tehir etmeleri caiz değildir. Karakol kumandanları bölük kumandanının muayene icra edeceğini bahane ile evamir ve talebnameler hükmünü ifadan ve mülakat için lüzumu olan efradı götürmekten ictinap edemezler.

Madde 93 — Bölük kumandanları devrin hitamından beş gün sonra icra ettikleri muayenelere dair bir takrir tanzim ile tabur kumandanına

göndermeğe mecburdurlar. İşbu takrîre jandarın karakollarının hizmetlerince faideli ve münasip gördükleri hususat ve mütaleatı dahi derç etmelidirler.

Madde 94 — Bölük kumandanları maiyetlerinde bulunan jandarın karakollarına ikametgâh olmak üzere tayin veya teklif olunan hanelere dair bir lâyiha tanzim ve tabur kumandanlarına tevdi ederler.

Bölük kumandanlarının tutacakları defterler:

- 1 - Bölüğün evamiri yevmiye ve umumiye defteri,
- 2 - Tahrirat ve takrirlerin ve jurnalların müsvedde mecmuası,
- 3 - Mahakim tarafından verilen celp ve ihzar ve tevkif müzekkelerinin mecmuası,
- 4 - Haber verilmiş olan firariler ile sabıkalıların ve kazada zabıta nezareti altında bulunan eşhasın defteri,
- 5 - Bölükte bulunan efradın künye ve süvari hayvanlarının eşkâl ve numaraları defterleri.

Tahrirat ve takrirlerin müsveddelerinin şehriyesi sıra numarasile bir mecmua teşkil edeceği gibi jurnalların dahi şehriyesi sıra numarası ile başkaca bir mecmua teşkil eyliyecektir.

Bölük kumandanı bölüğünden infikâk eyledikte defterleri ile bülümle evrakı yerine kaim olacak zabıte devir ve teslim eder.

Mülâzımievvel ve saniler

Mülâzımievvel ve saniler bölük kumandanlarının gayubetlerinde anlara vekâlet ve memur buldukları kura ve nevaî dairesindeki karakollara kumanda etmekle beraber ol dairede bölük kumandanları hakkında tayin olunan vazaifile de mükelleftirler.

Dördüncü kısım

İdare emînleri

Madde 95 — İdare emînleri alay meclisi azasından madud olup alay kumandanının ve alay meclisinin kitabet vazifesini ifa ve icab eden muharreratı tastir ve kuyudu tanzim ve bunlar alay kumandanının tahtı nezaretinde alay mal memuru sıfatını dahi haiz olduklarından muamelâtı hesabıye ve idareye müteallik vazaifi idare nizamnamesi ahkâmına tatbikan rüyet ve icra ederler. İdare emînleri senede bir defa mensup oldukları alayın tabur ve bölük merkezlerine giderek tabur ve bölüklerin muamelâtı hesabıye ve kuyudiyesini tetkik ve muğayiri usul ve nizam olan-

larını usul ve nizamına tevfik ve badema yolsuz muamele vukua getirilmemesini icab edenlere tefhim ve tenbih eder ve müşahede eylediği nigübet ahvali avdetlerinde ba jurnal alay kumandanına bildirirler ve fakat bu teftiş zamanlarının gayri bir zamanda tabur veyahut bölüklerin muamelâtı hesabiye ve umumiyesince bir gûna yolsuzluk hissedilir veya işitilir ise derhal ol mahalle azimetle icab eden muameleyi icra ederler. İdare eminleri azimetlerinde alelûsul alay kumandanından istizan etmeleri lâzımdır.

İdare eminleri maiyetlerine ledelicab okur yazar çavuşlardan veya onbaşılardan bir çavuş veya onbaşı tayin olunur.

Tabur kâtibleri

Madde 96 — Tabur kâtibleri tabur meclisi azasından madud olup tabur kumandanının ve tabur meclisinin kitabet vazifesini ifa ve icab eden muharreratı tastir ve kuyudu tanzim ve bunlar tabur kumandanının tahtı nezaretinde tabur mal memuru sıfatını dahi haiz olduklarından muamelâtı hesabiye ve idareye müteallik vezaifi İdare Nizamnamesi ahkâmına tevfikân rü'yet ve icra ederler. Tabur kâtibleri lâakal senede iki defa mensub oldukları taburların bölük merkezlerine azimetle bölüklerin hesaplarını tedkik ve mugayiri usul ve nizam gördüklerini usul ve nizamına tevfik ve badema yolsuz muamele vukua getirilmemesini icab edenlere tefhim ve tenbih eder ve müşahede eyledikleri nigübed ahvali bajurnal tabur kumandanlarına bildirirler ve fakat bu teftiş zamanlarının gayri bir zamanda bölüklerin muamelâtı hesabiye ve umumiyesince bir gûna yolsuzluk hissedilir veya işitilir ise derhal ol mahalle azimetle icab eden muameleyi icra ederler. Tabur kâtibleri azimetlerinde tabur kumandanından istizan etmeleri lâzımdır.

Tabur kâtiblerinin maiyetlerine muavenet için okur yazar çavuşlardan veya onbaşılardan bir çavuş veya onbaşı tayin olunur.

Başçavuş ve bölük eminleri

Madde 97 — Başçavuş ve onların maiyetinde bölük eminleri bölük kumandanının kitabet vazifesini ifa ve icab eden muharrerat ve kuyudu tanzim ve bölük kumandanının tahtı emir ve nezaretinde muamelâtı hesabiye ve idareye müteallik vezaifi İdare Nizamnamesi ahkâmına tevfikân rü'yet ederler.

Beşinci kısım

Bilûmum zabitanâ mahsus vezâif

Madde 98 — Bir kaç jandarma zabitanı bulunan bir mahalde en küçük rütbede olan zabitan her gün tayin olunan saatte kendilerinin birer rütbe mafevkinde bulunan zabitan ve mafevkleri makamında bulunan zatın emrini almak üzere nezdine gitmeğe mecburdurlar. Kâtipler dahi her gün tabur kumandanının yanına giderler.

Madde 99 — Her rütbede olan jandarma zabitanı daimî surette kendilerine mahsus olan elbisei askeriyelerini iktisaya mecbur olup sivil gezmeleri memnudur.

Madde 100 — Esnayı devirde herhangi rütbede olur ise olsun jandarma zabitanı için madunlarının hanelerinde misafir olmak memnu ve han ve hane ve otel gibi misafir olacakları mahallerde dahi kirasını ve yiyeceklerinin akçesini vermeğe mecburdur.

Madde 101 — Münhal veya gaybubet vukuunda zabitan birbirine üslûbu âti üzere vekâlet ederler. Alay kumandanının vekili alayın en kıdemli tabur kumandanı ve tabur kumandanının vekili en kıdemli bölük kumandanı ve bölük kumandanının vekili bölüğün mülâzimi evvelidir. İşbu üslûb üç aydan ziyade uzayacak olan gaybubetlere mahsus olup az bir zaman için olan gaybubetlerde ve hastalık vukuunda alay kumandanına alay merkezindeki binbaşı ve tabur kumandanına tabur merkezindeki bölük kumandanı vekâlet eder. İdare emininin vekili merkez taburunda tabur kâtibidir. Mevcud olmadığı halde taburlardan birinin tabur kâtibi alay kumandanı tarafından vekâleten tayin olunur. Tabur kâtibine tabur zabitanının muktedirlerinden biri vekil tayin olunur.

İKİNCİ FASIL

Birinci kısım

Karakol kumandanları

Madde 102 — Karye ve kasabalarda ikame edilip beheri dört ilâ on neferden mürekkebe olan ve her biri bir onbaşı veya çavuşun tahtı kumandasında bulunan jandarma müfrezelerine karakol denilir. İşbu onbaşı veya çavuşlara da karakol kumandanı namı verilir. Gerek işbu küçük zabitan ve gerek mülâzım ve yüzbaşı rütbesindeki zabitan memurları bir mevkie memur oldukları zaman evveleminde mevkii mezkûrun

ve civarının ahvalini ve ahalinin mizaç ve efkârını ve içlerinde şayanı itimad olanlar ile olmiyanları hemen öğrenmeğe cehdederler.

Karakol kumandanlarının başlıca vazifeleri madûnunda bulunanlara gayret ve sadakat ve nizam ve intizam üzere harekette rûmunei imtisal olmaktır. Emirlerin itasında teklifsiz ve lâübaliyane tavırda bulunmıyacıklar ve unfü şiddet dahi göstermiyeceklerdir. Bölük kumandanları ve mülâzimi evvel ve saniler maiyetlerinde bulunan karakolların hidematını nizam ve intizam üzere icra etmelerinden ve zabtû rabt-larından mes'uldürler.

Madde 103 — Mevakide bulunan çavuş ve onbaşılar madûnlarında bulunanların hidematını nizam ve intizam üzere icra etmelerinden ve zabtû rabt-larından mes'ul olmakla beraber kabahatleri vukubulanlar hakkında nizamen kendilerinin icrasına mezun oldukları mücazâtı icra ve bu kabahatlerin müstelzim olduğu mücazâtı derecei mezuniyetlerinin fevkinde ise mafevklerine müracaat ederler.

Madde 104 — Tayin olunan evkatta her sabah karakol kumandanı yani mevakide bulunan çavuş veya onbaşılar icra olunacak hizmetleri sırasile tanzim edip icrası için iktiza eden emirleri verir. Jandarma karakol kumandanı her gün tayin olunan saatte emir almak için o mevkide bulunan en büyük mülkiye memurunun nezdine gider ve icab eder ise lüzum görünen ahvali bildirmek ve emirlerini almak için gayri muayyen zamanlarda da memuru mumaileyhin nezdine azimet eyler.

Madde 105 — Karakol kumandanları kendilerinin mafevkinde olan zabite hidematın icraatını mübeyyin yevmî jurnal ita ederler ve mezkûr jurnala yirmi dört saat zarfında aldıkları malûmatı derceylerler. Mühim bir iş vukuunda silsilei meratibe riayet ile jurnal tahriri tehiri mucib olacak ise karakol kumandanları doğrudan doğruya tabur kumandanı ile muhabere edip işbu muhaberatın bir aynını dahi kendi za-bitlerine bildirirler.

Madde 106 — Karakol kumandanları kışla ve karakolhanelerin taharet ve nezafetine dikkat ve nezaret edip harab olmasını mucib esbabı men'e çalışırlar.

Madde 107 — Hayvanlar hidematı yevmiyenin müsaadesine göre tayin olunan saatte tımar edilip karakol kumandanları gerek buna gerek hayvanların iyi bakılıp beslenmesine dikkat ederler.

Madde 108 — Karakol kumandanları hayvanların kimseye verilmemesi ve hidematı mahsusalarından başka yerlerde kullanılmaması için maiyetlerinde olan efrada emri kat'î verirler ve bu emre muhalefet

ödenler ilk defada mücazat edilir ve tekerrürü halinde cezası teşdid olunur.

Madde 109 — Hizmete tayin olunan jandarma efradı karakoldan çıkmazdan evvel karakol kumandanı tarafından yoklama olunacağı gibi kıyafeti askeriyesinin bozulup bozulmadığı ve hayvanı beyhude yorulup yorulmadığı anlaşılmaq için avdetinde dahi yoklama olunacaktır.

Madde 110 — Devriye ve muhafaza hizmetine lââkal iki jandarma tayin olunur. Mevkiin kumandanı olmiyan sair çavuşlar ve onbaşılar dahi neferat ile beraber devriye nöbetine girerler ve taşra hizmetinden avdet etmiş olanlar def'aten hizmete gönderilmeyip kendilerinin hizmet sırası gelinceye kadar mensub olduğu karakolun dahilî hizmetinde istihdam olunurlar.

Madde 111 — Mevakide bulunan karakol kumandanları kendi karakollarının hidematını mübeyyin olan defterlerinin tanzimine ve nizamına muvafık surette tutulmasına memurdurlar. Defatiri mezkûre berveçhi ati beyan olunur:

- 1 - Evamiri yevmiye ve evamiri umumiye mecmuası,
- 2 - Takrir ve muhaberat ve vukuat jurnallerinin müsvedde mecmuası,
- 3 - Adliyenin celb ve ihzar ve tevkif müzekkerelerinin mecmuası,
- 4 - İsimleri haber verilen firariler ile zabıta nezareti tahtında bulunan eşhasın defteri,
- 5 - Mahbusların sureti nakline aid evrakın mecmuası,
- 6 - Korucuların defteri,
- 7 - Takım efradının künye defteri.

Evamiri yevmiye ve umumiyenin şehriyesi sıra numarasile bir mecmua teşkil eyliyeceği gibi jurnallerin dahi şehriyesi numara sırasile bir mecmua teşkil eder.

Madde 112 — Maddei sabıkada beyan olunan defterlerden maada her karakolun hidematı yevmiyesi iki nüsha olarak hidemat pusulası tâbir olunan varakalara yazılıp takımın evrakı sairesi meyanında hıfz olunur. Diğer nüshası dahi her ayın başında silsilei meratibe tevfikân bölük kumandanına gönderilir ve işbu iki nüshaya takım tarafından geçen ayda ifa edilen hidemat dahi hülâsa veçhile derc olunur.

Madde 113 — Karakol kumandanları madunlarının nazari ve amelî talimlerinden ve itaatlerinden mes'ul olup onların okuma ve yazmalarına ve talimlerine sayü gayret ederler.

Madde 114 — Karakol kumandanının mahalli münhal oldukça veya mezunen gaybubeti veya hastalığı halinde orada kendisinden rütbece madununda olan rütbeyi haiz olan ve rütbeli yok ise yazıp okumak bilen bir jandarma neferi vekil tayin olunur. Mühim bir iş zuhurunda tabur kumandanı o kazadan diğer bir onbaşyı işbu hizmeti mühimmeye muvakkat surette tayin eder.

Madde 115 — Karakol kumandanı tebeddül ettiği halde yedinde bulunan defterler ile evrakı saire ve eşya kendi yerine nasbolunan karakol kumandanına devir ve teslim olunur. İşbu teslimatı mübeyyin iki kıt'a defter tanzim olup birisi bölük kumandanına gönderilir ve diğeri takımın evrakı sairesi ile beraber hıfzolunur.

İkinci kısım

Seyyar taburlarının vazaifile mahalli ikametleri

Madde 116 — Seyyar taburları münhasıran eşkiya takibine memur oldukları cihetle lüzum görüldüğünde icab eden mahallere topluca sevk olunabilmek için mezkûr tabur kumandanları valii vilâyetin tensip edeceği mahalde tabur kâtibile maan ikamet eder. Bunlardan görünecek lüzum üzerine sancaklara gönderilen bölükler dahi mutasarrıfı livanın tayin edeceği mahalde ikametle kazalara memur jandarmaların gidemediği mahallere de bir onbaşı kumandasında olmak ve mevcutları maksada göre tayin kılınmak üzere kollar tertip ve izam edilerek emniyet ve asayişin muhafazasına hizmet eylerler. Ledelhace derhal cem olabilmek için mezkûr müfrezelerin merkezlerinden baidd mahallere sevk edilmeleri caiz değildir. İktiza eylediği halde mutasarrıfın emri ile müfrezeler birleştirilerek bölük kumandanının ve valinin emrilede umumen tabur veya lüzumu mikdar bölükler birleştirilerek tabur kumandanının kumandası tahtında iktiza eden mahalle müctemian sevkolunur.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Jandarma zabitanının zabıtai adliye memuriyetince vazaiifi

Birinci kısım

Zabıtai adliye vazaiifi

Madde 117 — Jandarma zabitanının zabıtai adliye memuriyetince vazaiifi cinayet ve cümha ve kabahatleri taharri ve tahkik ve vukuatı isbat eder delâili cem ve zabt ile faillerini tutup mahakimi cezaiyeye teslim

etmektir. Her rütbede bulunan jandarma zabitanı zabıtai adliye memurinden madud olduğu gibi icrayı memuriyet etmekte olduğu kaza dahilinde de müddeiumumiye muavenet ederler. Zabıtai adliye memuriyetinde bulunan zabitan ifayı memuriyet esnasında cümle hakkında hüsnü muamele göstermeğe mecburdurlar.

Madde 118 — Jandarma zabitanı cürmü meşhut vukuunda veyahut bir hane sahibi tarafından talep olundukta en yakın olan müddeiumumî muavinine ve müstantike haber vermekle beraber tahkikatı lâzımeyle bilicra vukuu hali mübeyyin zabıt varakalarını tanzim ve verilen şikâyet ve ihbarnameleri kabul ve şuhudun ifadatı vakıasını zabt ve zatı vak'ayı ve mahal ve alâtı cürmü muayene etmek ve bidayet müddeiumumilerinin bu babda haiz oldukları salâhiyet ve vazife dahilinde olan muamelâtı saireyi ifa eylemek hak ve salâhiyetini haizdirler.

Madde 119 — Madde sabıkada tasrih olunan ahvalde müddeiumumî bizzat ifayı memuriyet eder iken kendi vazifesi dahilinde bulunan muamelâtın münasip ve muktazi görüpte havale edeceği hususu jandarma zabıtı ifa eder.

Madde 120 — Jandarma zabitanı gerek haiz oldukları zabıtai adliye memuriyeti sıfatı ile ve gerek bir cürmü meşhut hâlinde doğrudan doğruya veyahut müddeiumumî tarafından kendilerine ihale edilen vazifeden dolayı ifayı memuriyet ettikleri halde bermutat icrayı memuriyet etmekte oldukları dairenin her tarafına azimet edebilirler ve cünha ve cinayati tahkik ve faillerini meydana çıkaracak bilcümle delâili istihsal ederler. Fakat kendi vazifesi memuriyetlerini ve ahkâmı kanuniyeyi tecavüz etmemek için vukubulan cürmün kabahat ve cünha ve cinayattan hangisi olduğunu lâyıki ile fark ve temyiz etmeleri lâbüddür.

Kanunen muameleli tekdiriyeyi müstelzim olan efale kabahat ve mücazatı tedibiyeyi istilzam eden efale cünha ve mücazatı terhibiyeyi istilzam eden efale cinayet tabir olunur.

Madde 121 — Bermucibi kanun yirmi dört saatten bir haftaya kadar hapis ve nihayet yüz kuruşa kadar cezayı naktiden ziyade cezayı müstelzim olmıyan efali cürmiye kabahatten maduddur. Jandarma zabitanı haiz oldukları zabıtai adliye memuriyeti sıfatı ile bu makule kabahata dair olan şikâyet veya ihbaratı telâkkiye mezun olmayıp bu babda müşteki veya muhbir olanları kabahate dair şikâyet ve ihbaratı kabul etmekle mükellef bulunan polis komiserine veyahut nahiye müdürüne gönderir.

Madde 122 — Jandarma zabitanı ceraimi meşhude kabilinden olunan bir cürmün vukuuna dair kendilerine şikâyetname veya ihbarname verildiği halde ahz ve kabul ile derhal müdeiumumiye verecek ve ihbarname verilmeyipte şifahen haber verildiği halde dahi hemen zabıt varakası tanzim ve muhbir veya vekiline dahi imza ettirilerek müdeiumumiye tisyar eyliyeceklerdir.

Madde 123 — Şikâyat ve ihbarnameler müşteki veya muhbir veyahut bunların vekili veya talep vukuunda jandarma zabitanı tarafından tanzim olunur. Evrakı mezkûrenin her bir sahifesi bunları kabul eden jandarma zabiti ve müşteki ve muhbir veyahut vekili tarafından imza ve temhir olunacaktır. Evrakı mezkûrede çizilen ve kenara ilâve olunan ibareleri jandarma zabiti imza ettikten sonra müşteki ve muhbir veyahut onların vekiline dahi imza ettirir. Müşteki veya muhbir veyahut vekili imza etmek bilmediği veyahut imza etmek istemediği halde keyfiyet zabıtnamede derç ve tasrih olunur. Vekâletname her halde şikâyet veyahut ihbarnameye raptolunur.

Madde 124 — Vekâletnameye müsteniden bir vekil tarafından şikâyet veya ihbar olunan bir cürüm hakkında mezkûr vekâletnamede işbu şikâyet ve ihbar için salâhiyet ita edilmemiş ise mezkûr şikâyet veya ihbarname jandarma zabitanı tarafından kabul olunamaz.

Madde 125 — Jandarma zabitanı kendilerine tahriren ita olunan şikâyet ve ihbarnamelere hiç bir söz ilâve edemez ve ettiremezler. Yalnız yüz yirmi üçüncü maddede beyan olunduğu veçhile beher sahifesini imza etmekle iktifa ederler. Verilen şikâyet ve ihbarname mümza ise jandarma zabiti imzanın müşteki veya muhbirin kendi imzası olduğunu tasdik edecektir.

Madde 126 — Hasbelicab jandarma zabitanına şifahen ifade olunan ceraim üzerine zabitanı mumaileyhim tarafından yazıyacak şikâyet ve ihbarnamelerde vukubulan cürmün sarahaten gösterilmesi ve anı tahfif veyahut teşdit edebilecek ve faillerini meydana çıkarabilecek bilcümle ahvalin yazılması iktiza eder. Jandarma zabiti işbu varakayı dahi imza eder ve müşteki veya muhbir vekillerine dahi imza ettirir.

Madde 127 — Jandarma zabitanı verilen şikâyet ve ihbarnameleri hemen ol mahallin müdeiumumisine irsal etmeğe mecbur olup başka bir muamele icrasına mezun değildirler. Zabitanı mumaileyhim bir cürmü meşhud halinde tahkikatı evveliyeye icra etmeğe mecbur olduğu misillü bir hane derununda vukubulan cünha ve cinayat ceraimi meşhude-den madud olmasa bile ol hane sahibi tarafından talep ve istida vuku-

bulur ise kezalik tahkikatı evveliyeye icra edebilir ahvali mebsutanın gayrı da tahkikatı evveliyeye icrasına salâhiyetleri yoktur.

İkinci kısım

Cürmü meşhud ve ceraimi meşhudeden madud olan ahval

Madde 128 — Cürmü meşhud ve ana muadil olan halât atide muharrer ahvali erbaadan ibarettir.

Evvelen : İrtikâb ve icra olunurken görülen cürüm,

Saniyen : Henüz vukubulmuş olan cürüm.

Salisen : Faili velveleinas üzerine takip olunmakta olan cürüm,

Rabian : Cürmün vukuuna karib bir zamanda şahsı maznunualeyh üzerinde faili veyahut şerik olduğuna delâlet eden âlât ve esliha ve eşyayı saire veya evrak bulunmakla anlaşılan cürüm.

Madde 129 — Cürmü meşhud halinde jandarma zabitanı tarafından icra edilecek muamelâtta irtikâb edilen fiilin cinayet nevinden veyahut kanunen üç aydan ziyade hapis cezasını istilzam eden cünha kabilinden olması şarttır.

Cünhai hafife ile kabahat nevinden olan ahvalde jandarma zabitanı tahkikatı evveliyeye icrasına mezun değildirler.

Madde 130 — Cürmü meşhud halinde jandarma zabitanı bilâ tehir mahali vukuata azimet ile zatı vakayı ve cürmün sureti vukuunu ve mevkiin ahvalini zabt ve tahrir ve orada iskân edenlerin ve taallûkatının ve hizmetçilerin ve bu babda malûmat verebilecek bilcümle kesianın ifadatını ahz ile bir zabıt varakası tanzim ederler ve derhal keyfiyeti azimetlerini ol mahallin müddeiumumisine bildirirler bu makule vukuata lüzum görülürse jandarmalar hükûmeti mahalliyyeden bir kâtip isteyebilirler ve bu kâtibin müstakimane ve bi garozane ifayı hizmet edeceğine dair kendisine yemin ettirirler ve keyfiyeti tutacakları zabıt varakasına derc ederler.

Madde 131 — Jandarma zabitanı ahz ve zabt edecekleri ifadatu imza ve temhir edip ashabına dahi imza ettirirler bunlar imza etmek istemedikleri halde keyfiyet zabıt varakasinda zikr olunur.

Zabıt varakasının tanzimi hitam buluncaya kadar cürmün vuku bulduğu hane veyahut mahalde bulunanların dışarı çıkmalarını veyahut tebaüd eylemelerini men edebilirler işbu memnuiyete itaat etmeyenleri

derdest ve tevkif edebilirler jandarma zabitanı bu makuleler hakkında hiç bir ceza tayin edemeyip keyfiyeti derhal müddeiumumiye bildirirler.

Jandarma zabitanı hakikati halin meydana çıkmasına medar olacak her nevi eşya ve esliha vesaireyi ahz ve zabt ile maznunualeyh olan şahsa irae ederek izahat talep ederler. Zabıt varakasını dahi maznuna imza ettirirler ve istinkâf eylediği halde keyfiyeti jurnala derc ederler.

Madde 132 — Vukubulan cünha ve cinayet şahsı maznunualeyh nezdinde bulunacak evrakı saire ile isbat olunabilecek halde ise jandarma zabitanı derhal hanesine giderek taharri ederler ancak leylen hanelere girmek kendileri için katiyen memnudur.

Madde 133 — Maznunualeyhın ikametgâhında sübutu cürmü veyahut beraet zimmetini teyit edecek evrak ve eşya mevcut olduğu halde zabıt varakasını tanzim etmekle beraber eşyayı mezkûreyi zabt ederler jandarma zabitanı tarafından zabt olunacak evrak ve eşyayı saire tembir olunacak ve temhiri kabil olmıyanlar mahfaza veyahut torba derununa konularak üzeri bağlanıp temhir edilecektir. Şahsı maznun ister ise onun mührü ile dahi mühürlenecektir eşyayı mezkûre derhal nakil olunamıyacak surette cesametli olduğu halde jandarma zabitanı eşyayı mezkûreyi hıfz etmek üzere ahaliden bir bekçinin muhafazasına tevdi ile bekçiye dahi yemin ettirirler.

Madde 134 — Jandarma zabitanının maznunualeyh olan şahsın hanesinden maada diğer mahalle dıhuş eylemeleri katiyen memnudur. Fakat umuma mahsus mahallere zabita nizamınca açık bulundurulması muayyen olan vakta değın gice dahi gidebilirler.

Madde 135 — Jandarma zabitanı maznunualeyhın bulunduğu hanesinin gayrisinde sübutu töhmetine veyahut beraeti zimmetine yardım edebilecek evrak ve eşya bulunduğuna şüphe ederler ise keyfiyeti serian ol mahallin müddeiumumisine bildirirler.

Madde 136 — Maznunualeyh olan şahsın hanesi jandarma zabitanının bulunduğu kazanın haricinde ise oraya azimet edemeyip keyfiyeti müddeiumumiye beyan ile iktifa ederler.

Madde 137 — Balâda muharrer muamelât maznunualeyh ahzü girift olunmuş ise anın huzurunda ve hazır bulunmak istemeyip veyahut bulunmağa mktedir olmayıpta bir vekil tayin ettiği halde vekili huzurunda iora olunacaktır.

Bulunan eşya ve evrak maznunualeyhe veya vekiline irae ile tanıyıp tanımadıkları istifsar olunduktan sonra lüzum görülür ise zabıt varaka-

sını ve eşya ve evrakı imza etmeleri kendilerine teklif olunacak ve imza etmekten istinkâf eylediği halde keyfiyet zabıt varakasında zikr olunacaktır.

Maznunualeyh vekil dahi tayin etmez ise muamelâtı vakıaya şahadet etmek üzere iki şahidin huzuru elzendir.

Madde 138 — Maznunualeyh olan şahıs hakkında emaratı kaviye bulunduğu halde jandarma zabitanı maznunu tevkif ettirirler. Maznun hazır değil ise ihzarı için emir verirler. Bu emri mutazammın olan ihzar müzekkeresini yazan zabitin imza ve mührile musaddak olacak ve tevkif esnasında bir gûna sehiv vukuuna mahal kalmamak üzere dunu müzakerede maznunualeyhın eşkâl ve ahvali mümkün mertebe tafsil olunacaktır. İkametgâhı olanlara ihzar müzekkeresi irsali için yalnız ihbarname veyahut şikâyetname kâfi olamaz ve zannı kavi hasil olmadıkça tevkif edilemez. Şahsı maznun hazır değil ise derdest olundukta müstantik veyahut müddeiumumî huzuruna götürüleceği ihzar müzekkeresinde tasrih olunacaktır. Meçhulûlahval ve sabıkalı olanlar şikâyet veya ihbarname üzerine ahzü girift olunabilirler.

Madde 139 — Jandarma zabitanı nezdlerine getirilecek maznunualeyhi derhâl istintak etmelidirler.

Üçüncü kısım

Adliye tahkikatınca riayet olunacak usul

Madde 140 — Yüz yirmi dokuzuncu ve müteakibi bulunan maddelerde zikr olunan muamelâtın kâffesinde jandarma zabitanı şahadet için mahallî polis memurini ve bulunmadığı surette nahiyeye müdürünü ve bunların dahi gaybubetleri halinde nahiyede sakin ahaliden iki kimseyi kendileri ile birlikte bulunmağa davet ederler.

Bu suretle şahit tedariki mümkün olamaz ise Jandarma zabitanı yine usulü veçhile lâzım gelen jurnalı tanzim ederler.

Tanzim olunan jurnalın her bir sahifesini kendileri imza edip birlikte bulunan kesana dahi imza ettirirler ve bunların imza etmek istemedikleri veya edemedikleri surette keyfiyet jurnalda beyan olunur.

Madde 141 — Sureti vukuunu tayin için malûmatı hususiyeye ihtiyaç görünen katil ve ağır bir cerh ve şikest ile sirkat misillü cinayattın

vukuunda jandarma zabitanı cinayatin nev'ini ve ne yolda vukua geldiğini keşif ve tahmine muktedir olabilecek kimseleri celp ile anlardan malûmat almağa mecburdurlar ve bunların takrirlerini bigarazane ve mütalealarını kanaatı vicdaniyeleri ve hile bildireceklerine dair evvelce kendilerine yemin ettirirler. Jandarma zabitanı beyan olunan tedabirin hiç birinde ühmal etmiyerek hakikatı halin meydana çıkmasına delâlet edecek malûmat ve emaratın kâffesini cem etmeğe mecburdurlar.

Madde 142 — Jandarma zabitanı bir hane derununda vukua gelmiş cünha ve cinayatin meydana çıkarılması için davet oluduklarında ol cünha ve cinayet ceraimi meşhudeden ve mücazâtı terhibiye veya tedibi-yeyi müstelzim cinayet ve cünhalardan olmayıpta mücazâtı tekdiriyeyi müstelzim kabahat nev'inden olsa bile cürmü meşhut hakkında beyan olunan usul üzere tahkikat ve tedabiri icra ederler.

Madde 143 — Jandarma zabitanı vazaifi adliye icrasında müddeiumuminin muavini mesabesinde bulduklarından bir cürmü meşhudun veyahut bir hane derununda vukua gelmiş olan bir cünha ve cinayetin keşif ve tahkikine mübaderet eyledikleri esnada müddeiumumî gelecek olur ise zabıtai adliye muamelâtının bakisini ifa etmek müddeiumumiye aid olur. Jandarma zabitanı müddeiumumiden evvel gelip işe başlamış olduğu halde müddeiumumî muamelâta devam etmek üzere kendilerine mezuniyet ita edebilir. Müddeiumumî bizzat icra etmekte olduğu tahkikatdan dolayı vazifesine aid muamelâtın bir kısmını jandarma zabitanına ihale edebilir.

Madde 144 — Jandarma zabitanı gerek cürmü meşhuttan ve gerek bir hane derununda vukubulmuş bir cürümden dolayı hasbelmezuniye icra edecekleri tahkikatı evveliyenin hitamında tanzim eyliyecekleri zabıt varakalarını ve icra ettikleri kâffe muamelâta dair evrakı ve yedi zaptına geçirdikleri evrak ve eşyayı derhal müddeiumumiye göndereceklerdir.

Eşyayı mezkûreyi göndermedikleri halde zabıt ve hıfzı zımında ittihaz eyledikleri tedabir hakkında müddeiumumiye tahriren malûmat verirler.

Madde 145 — Jandarma zabitanı zabıtai adliye memuru sıfatile Mahkemei İstinaf Müddeiumumilerile Müstantikler tarafından verilen emirleri icraya mecburdurlar.

Madde 146 — Jandarma zabitanı zabıtai adliye memuru sıfatı ile mükellef oldukları vazaiften maada küçük zabitan ve onbaşı ve neferatın hizmetini mutadelerini ifa ettikleri sırada cünha ve cinayati vakıyanan bırakmış olduğu eser ve emarelere dair yazmış oldukları zabıt varaka-

larını hemen müddeiumumilere gönderirler ve bu zabıt varakalarına cühna ve cinayati vakianın fail ve müşterekleri hakkında olan tahkikat ve malûmatı dahi derç ve ilâve ederler ve jandarma zabıtları kabahat nev'inden olan harekâta dair tutulan zabıt varakaları ile faileri hakkında istihsal olunan malûmatı ol kabahatlerin vukubulduğu mahallin polis memuruna ve nahiye müdürüne gönderirler.

Madde 147 — Jandarma zabıtanı polis komiseri bulunmıyan yerlerde zabıtai adliye memuriyetince üçüncü fasıldaki mevaddın tayin ve tahmil eylediği vazaifi ile mükellef olup polis komiseri olan yerlerde vazaifi mebhuse komiserler tarafından icra olunacaktır.

Vazaifi mezkûrenin komiserler tarafından ifa olduğu sırada jandarmalar tarafından dahi muavenet edilecektir.

DÖRDÜNCÜ BAB

Jandarmanın hizmeti mahsusası

Mevaddı esasiye

Madde 148 — Vilâyetlerde jandarma hizmeti hidematı adliye ve hizmeti fevkalâde namlarıle ikiye münkasemdir. Hizmeti âdiye hergün ve eyyamı muayyenede adliye ve polis komiserleri ve memurini saite tarafından talep vukuunda hacet olmaksızın icra olunan hizmettir. Fevkalâde hizmet talep veya emir üzerine icra olunan hizmettir.

Madde 149 — Bu iki nevi hizmetten maksadı aslı memalikin her cihetinde hukuku umumiye ve mülkiye ve askeriyeyi ve zabt ve raptı ve asayışı temin etmektir.

BİRİNCİ FASIL

Jandarmaların hizmeti adiyeleri

Birinci kısım

Zabıtai adliye ve mülkiye memurini

Madde 150 — Jandarma karakollarının hizmeti adiyesi tariki âmlarda ve köy yollarında ve nahiyelerde ve karyelerde ve çiftlik ve ormanlarda velhasil kendi daireleri dahilinde bulunan mahallerin kâffesinde dolaşmak ve kol gezmek ve hapishaneleri haricen muhafaza etmek ve adliye memurlarının icfasına muktedir. Olmadıkları ve muaveneti zabıtaya ihtiyâç hasıl olan yerlerde kullanılmak gibi yerlerden ibarettir.

Madde 151 — Her nahiye ekalli ayda iki kere devr edilir. Muhaberat ve müraselâtı mülkiye için çavuş ve onbaşı ve neferat taraflarından vukubulan azimet ve avdetler devirden madud değildir.

Madde 152 — Esnayı devirde çavuş ve onbaşı ve neferat geçtikleri yol üzerinde bir gûna cünha ve cinayet veyahut kabahat vukubulup bulmadığını hakimane ve müdebbirane bir tavur ile yolculardan sual ederler ve bundan maada nahiyelerde müdürlerden ve polis ve muhtar ve saire gibi memurlardan dahi bu nevi malûmat ahzederler.

Madde 153 — Cünha ve cinayet ve kabahat ahabının gizlenmiş oldukları mahalleri ve iskân ettikleri yerleri ve eşkâl ve esamisini öğrenmeğe çalışırlar ve şahitler tarafından hüsnü rızalarile verilen malûmatı ahz ve edilen ifadatı istima ile şahitleri icbar etmeksizin ifadatı vakıalarını imza etmeğe kendilerini davet ederler. Derhal işbu mücrimleri derdest için taharriyatı lâzime icra ve iktiza eder ise kanun namma olarak tevkif dahi ederler.

Madde 154 — Eşhası mezkûrenin üzerlerinde zuhur edecek evrak muayene olunarak isimleri ve halleri ve ikametgâhları ve nereden geldikleri anlaşılıp kendilerinin ol ademler olduklarına emniyeti kâmile hasıl olduktan sonra derdest ile cünha ve cinayet ve kabahat ile maznunualeyh veya serseri takımından oldukları halde usulü veçhile zabıt varakası tanzim ederler ve fakat serseri veyahut ahlâkı mezmume eshabından oldukları zannile tevkif olunanlardan kendi tavrı hareketleriyle ve bir şahadetname ile veyahut mürur tezkerelerinin münderecatı ile kabahatsiz oldukları anlaşılan eşhas derhal salıverilir.

Maznunların üzerinde bulunan evrak ve eşya tadad ve tevkif ile zabıt varakasına kaydolunur ve işbu zabıt varakası eşhası merkumeye ve mümkün olduğu halde ahzı girift olunan mahalle en yakın bulunan ahaliden iki kişiye imza ettirilir. Ahaliden olanlar yazıları olmadıgından naşi imzaya muktedir olmadıklarını veyahut temhir etmek ve imzalamak istemediklerini beyan ederler ise bu dahi başkaca zabıt varakasına dere olunur ve maznunlar hükümeti mahalliyede bulunan zabıta adliye memuru huzuruna götürülüp evrak ve eşyaları ile teslim edilirler. Serseri halinde bulunan ve on iki yaşına kadar olan çocuklar hapis edilmeyip hükümeti mülkiye memuru huzuruna getirilir. Her şahıs hapis olunmadan evvel üzeri lâyıkile ve dikkat ile aranılır.

Madde 155 — Meşhuden ikai ceraim eden kimseler derdest olunur.

Madde 156 — Katil ve cebir veyahut şikest ile olan sirkat fiili ve eser ve nişane bırakan kâffe ceraimin zabıt varakaları behemehal tanzim olunmak lâzımdır.

Madde 157 — Jandarma zabitan ve efradı harik ve su tuğyanı gibi vukuat zuhurunu haber aldıkları veyahut işaretle kendilerine bildirildiği halde derakap mahalli vakaya giderler ve izaai vakıt etmeksizin jandarma tabur kumandanına da haber verirler. Oralarda polis zabiti veyahut hükümeti mülkiyeden bir memur bulamadıkları takdirde jandarma zabitanı ve karakol kumandanları derhal icab eden kâffe tedapiri icra ettirirler ve tehlikede bulunan eşhası kurtarmak için ellerinden gelen mesai ve gayreti kâffeten ifa ederler ve icabı halinde ahalinin muavenetini talep eylerler ve ahali dahi derhal edilen davete icabete ve muhatarada bulunan eşhası ve eşya ve emlâki tahlise yardım etmek için lâzım gelen at ve araba vesair lüzumu olan eşyayı dahi itaya mecburdurlar. Bu babda imtina edenler olduğu halde jurnallara derc olunur.

Madde 158 — Bir harik vukuunda karakol kumandanı hemen harik mahalline geldiği gibi harikın önünü kesmek için kâffe tedabiri icra eder ve harik vukubulan haneyi tahliye ve eşya ve mefruşatın nehib ve garet olunmasını men edebilmek için münasip mahallere noktalar tayin ederler ve hanelerde ve çatı aralarında ve bodrumlarda ve hanelerin haricinde olan binalarda yalnız hane halkının ve ateşi ifta için celbedilmiş olan amelenin girip çıkmasına müsaade eyler. Emlâk sahipleri tarafından gösterilen ambarlarda bulunan eşya ve mefruşatın boşaltılmasına nezaret ile himaye ve harik zuhur eden mahallerde barut ve gaz gibi iştiyalinde muhatara bulunan eşya ve ecza bulunup bulunmadığını tahkik ile daha büyük bir kaza vukubulmamak için evvel beevvel anların tahliyesi çaresine bakar.

Madde 159 — Jandarma zabıt veyahut çavuş ve onbaşı ve neferatı ashabı emlâkten ve komşularından harikın ocaklardan mı yoksa hanede bulunanların ademi dikkatlerinden mi veyahut kabili ihrak olan eşyanın ateşe yakın olarak bırakılmasından mı veyahut eseri cinayet olduğu nu zannettiren esbabı saireden mi vukubulduğunu tahkik ederler.

Madde 160 — İfadatı vakıanın bazı eşhasa şumulü olduğu ve eşhası merkumenin mahalli vakada bulunduğu anlaşıldığı halde karakol kumandanı derhal anları celp ile istintak eder ve bunların verdikleri ecvibe harikın zuhurunda medhali olduklarını zannettirir ise anları derdest ile zabıtai adliye memurininin veyahut bölük kumandanınınin vü-

ruduna intizar eyler ve badehu lâzımgelen tedabiri ittihaz için aldığı kafei malûmatı havi ve tanzim edeceği zabıt varakasını müddei umumiye verilme üzere zabıtai adliye memurinine veya bölük kumandanına ita eder.

Madde 161 — Harik mahallerine gitmiş olan jandarma müfrezeleri ateşin itfa ve emlak ve eşyanın vikaye ve muhafazası ve mücrimlerin tevkifleri için kendilerinin vücuduna lüzum kalmadığını anladıktan sonra ikametgâhlarına avdet ederler.

Madde 162 — Jandarmalar yollarda ve sahralarda veyahut sularda cenaze bulduklarında kendi mercilerine ve bölük kumandanlarına ba takrir ihbarı keyfiyet ederler. Kumandanlar kendilerine haber verildiği halde bizzat cenazenin bulunduğu mahalle gitmeğe mecburdurlar.

Madde 163 — Jandarmalar cenazenin bulunduğu mahalle geldiklerinde cenazenin hal ve vaziyetile nişanei vefatını ve üzerinde bulunan elbisesini ve cenaze katlı olunmuş olduğu halde cinayetin vukuunda kullanıldığı zan olunan esliha ve alâti sairenin ahvalini ve bulunduğu mahalli ve cenazenin üzerinde ve yakınında bulunan eşya ve evrakı dikkat ile tahrirle vereceği jurnala bunları tamamen derceder ve adliye memurunun ve jandarma zabıtının vüruduna kadar kimsenin cenazeye ve eşyayı mezkûreye el sürmemesine dikkat eyler. Jandarmalar bu hususta şüpheli görünen eşhası tevkif ve işi aid olduğu memurlara teslim için firarlarına meydan vermemek üzere iktiza eden vasıtaya teşebbüs ederler.

Maddel64 — Adliye memurlarının veyahut bölük kumandanının vüruduna kadar çavuş ve onbaşı ve neferat cinayetin faillerini ve şeriklerini ele geçirmek üzere müteveffanın akraba ve dost ve komşularının ve icab eden eşhası sairenin ifadatını ahzederler.

Madde 165 — Jandarmalar devir ve muhabere için dolışıkları ve kol gezdikleri esnada ve ikametgâhlarında her mutad icra eyledikleri hizmet zamanında sabikalıları ve sebilleri tahliye edilmiş olan mahkûmları nefîy ve tagrib edilenleri ve ezhanı nası tahdiş edecek hal ve harekette bulunmak ve asayiş ihlâl eylemek azminde bulunanları sureti daimede gözetir ve ruhsatsız olarak kendilerine tayin olunan ikametgâhlarından gayubet edenleri derhal haber verir ve bunların künye ve eşkâlini havi pusulasını tayin olunan jandarma karakollarına gönderir. Bu misillü firarileri takip ile derdest ettiği halde mercii bulunan hükûmete teslim ederler.

166 — Jandarmalar memaliki osmaniye dahilinde mürur tezkereleri olmaksızın gezenleri veyahut nizama muvafık olmayan tezkere ile seya-

hat eden ve ruhsat tezkeresi olmaksızın silâh taşıyan eşhas ve ecamibi alıkoyup anları derhal en yakın bulunan hükûmet huzuruna götürür binaenaleyh her rütbede bulunan jandarma efradı askeriyesi yolcuların mürur ve silâh tezkerelerini muayene ederler. Jandarmalar hizmeti mezkûreyi kemali nezaket ve terbiye ve hüsnü muamele ile icra etmeğe ve hiç bir gûna sui muamele ve iz'ac etmemeğe mecburdur.

Madde 167 — Jandarmalar bir şahsın yalnız mürur tezkeresini muayene eylemek bahanesi ile ikamet eylediği odasına duhul edemez. İşbu muayene yolcunun iskele veya istasyona vürud ve azimeti vaktında veyahut han ve lokantada ise umum yolcuya aid cemiyet mahallinde yani kahve ve aşçı dükkânı gibi mahalle duhulünde icra olunur.

Madde 168 — Eşhası muzırının ve sarık ve katil olanların ve asayiş umumiye ihlâl edenlerin ve hapishanelerden ve kürekten firar eyleyenlerin ve haklarında tevkif müzekkeresi verilen eşhası sairenin künye ve eşkâlleri jandarmalara bildirilip bunlar dahi eşhas ve mücrimini mer-kumenin tevkifi halinde anları karakoldan karakola teslim ede ede müzekkerede beyan edilen mahalle kadar gönderirler ve celp ve ihzar ve muvakkat ve gayri muvakkat tevkif müzekkereleri bunları verenler tarafından mührü zatî ve mührü resmî ile mühürlenmiş olmalıdır ve tarihleri bulunmalıdır ve mümkün mertebe sarih olarak maznunun ismi ve hali beyan olunmalıdır ve gayri muvakkat tevkif müzekkerelerinde maznunu aleyhimin ne cürümden dolayı tevkifi lâzımgelmiş olduğunu ve o cürmün dahi cinayet veyahut cünha nevinden bulunduğunu gösteren madde kanuniyei derc ve tasrih etmek lâzımdır.

Madde 169 — Künye ve eşkâli beyan olunan veyahut tevkifleri kanunen emredilen eşhası taharri eylemek için çavuşlar ve onbaşılar ve neferat han ve kahvehane ve meyhaneleri ve ahali için açık bulunan sair mahalleri gidip muayene ederler ve işbu mahallerin sahib ve yahut müstecirlerinin yolcuları kayıt etmekte oldukları defterleri görürler jandarmalar tarafından talep vukuunda işbu defterlerin irae edilmesinden imtina olunamaz bu defterlerin tutulmasından bir gûna dikkatsizlik ve tekâsül gördükleri halde keyfiyeti bajurnal ol mahallin müdürüne veya polis memurlarına bildirirler. Defatiri mezkûrenin ibrazında muhalefet edenler ceza kanunnamei hümayununun iki yüz elli altıncı maddesi mucibince mücazat edilirler.

Madde 170 — Taharriyat için jandarmanın ahali hanelerine girmesi memnudur. Ancak kanunda musarrah esbabdan birile veyahut hükûmet tarafından verilecek emri mahsus ile gündüz hane taharriisi caizdir.

Harik ve su basması zuhurunda veyahut hanenin içerisinde hasbelicab bir talep vukuunda gece dahi duhul edilebilir bunların gayri esbab ile gece hane taharri olunmayıp herhalde şemsin tulûuna intizar olunmak ve olvakte kadar ol mahalli tahtı muhafazada bulundurmamak lâzımdır. Şukadar ki fevkalâde bir halden dolayı tarafı hükümetten gece derdest ve taharrisi için verilen emri tahrirî infaz olunur.

Madde 171 — Yüz yirmi yedinci maddede beyan edilen ahvalin haricinde jandarmalar hane sahibinin reyine karşı bir haneye duhul edemezler. ilâmatın tebliğine memur oldukları halde bunların hülâsasını veya hamil oldukları müzekkereleri girmekten evvel hane sahibine ibraz ve iraeve mecburdurlar.

Madde 172 — Mukaddema hakkında tevkif emri verilmiş veyahut bir cinayet veya cünha ile maznunualeyh olupta hakkında henüz tevkif emri verilmemiş bir şahıs ahadınastan birisinin evine iltica eylediği zan olunur ise jandarmaların ol haneye girmeleri hakkında lâzım olan emrin veyahut ol hanenin açtırılmasına hakkı olan memurun vüruduna kadar yalnız hane kuşadılır veyahut gözedilir.

Madde 173 — Bu yolda tevkif edilen eşhas derakap en yakın bulunan zabıtaı adliye memuru huzuruna getirilir ve üzerlerinde bulunmuş oldukları esliha ve evrek ile subute medar olan eşyayı saire dahi birlikte teslim edilir.

Madde 174 — Jandarmalar umumen zehair ve mekûlâtın bilhassa serbestçe nakil olunmasını himayeye ve buna cehren muhalefet edenleri ahzü girifte dahi memurdurlar. Binaenaleyh gerek nehp ve garat efkârı ile ve gerek diğer bir sebeb ile hububatın serbesti üzere nakil olumasını men eylemek maksadile idareleri dahilinde bulunan bir mahalde bir takım halkın tecemmü eylediğini haber aldıklarında hemen ol mahalle giderler.

Madde 175 — Jandarmalar kavanin ve nizamatın icrayı ahkâmına muhalefet eden eşhasın cemiyetini dağıtırlar. Ve ahalinin emniyetine ve hükûmete ve mekûlât ticaretine ve sanayiın serbestii icrasına muhalif olarak ahali beyninde vukubulan her novi fesadın önünü alırlar. Mahbusin ve mahkûminin sebillerini tahliye eylemek veya emlâki misriyeyi basmak veyahut emlâki şahsiyeyi garat ve tahrip etmek için müsellâh ve gayri müsellâh vukubulan her gûna cemiyetleri men ederler. Bir cemiyeti teşkil eden eşhasın bir kuşu aşikâr veya gizli eslihayı hamil oldukları veyahut bu cemiyette bir kişi silâhı hamil olupta mevkum der-

akap cemiyetten tard ve ihraç olunmayarak refakatlerinde kabul ve ibka edildiği halde işbu cemiyete müsellâh cemiyet denir.

Madde 176 — Jandarma berveçhiati ahvalde esliha istimaline me-zundur.

1 - Kendi üzerine taarruz edip canını tehlikeye koyan eşhasa karşı müdafaai nefis için.

2 - Cürmü meşhudun faili veyahut şahsı maznun esnayı tevkifinde jandarmanın emrine silâhla mümanaat eder ise.

3 - Tevkif olunan bir canii şerir firar edip dur emrine itaat etmez ve yakalamak için silâh istimalinden başka bir çare bulunmazsa.

4 - Eşkya takibi sırasında yatak olan mahallerde şüpheli bir şahıs zuhur eder ve jandarmanın dur emrine imtisal etmeyip firar eylerse.

Herhalde jandarma bir başka tedbir ittihazile maksadı matlubun husulüne imkân olmadığı takdirde silâh istimali son bir vasıta olduğunu iyice bilmeli ve mehmaemken itlâfı nüfusa badi olmak için edilen taarruza mukabil ne türlü ve ne dereye kadar silâh istimal eyliyeceğini takdir eylemelidir.

Balâda zikr olunan hususattan maada ahvalde jandarma silâhının istimalinden dolayı mesul olup bu ahval haricinde istimali silâh eyle-diği halde karşısındaki kimsenin müsellâh veya gari müsellâh olma-sının dahi nazarı dikkate alınması icab eder.

Madde 177 — Beynelahali vukubulan fesadın oradaki jandarma tarafından esliha istimalile bile teskin edilemeyeceği anlaşıldıkta fesadın reisleri ile sebebiyet verenlerini alelesami serian zabıt varakasile hü-kümeti mahalliyeye beyan etmekle beraber derhal hükümeti mahalliye ile tabur veya bölük kumandanı vastasile yakın bulunan jandarma karakollarına ve lüzum görülür ise asakiri nizamiye veya redif kuman-danlarına müracaat ve imdad talep olunur.

Madde 178 — Jandarma karakolları kanunun hükmünü tamamen infaz ve icra ile asayiş mahalliye iade etmedikçe mahalli fesadı terk ile ikametgâhlarına avdet edemeyecektir. Her bir cemiyeti fesadiyenin içtimardan evvel ve içtima esnasında ve dağıldıktan sonra vukubulan bilcümle halâtı havi mufassal bir zabıt varakası tanzim ederler ve derdest ettikleri eşhası kaçırtmamak için icab eden tedabire teşebbüs ile tah-telhız müddeiumumî huzuruna getirilir.

Madde 179 — Hükümeti seniyenin müsaadesile icra edilen merasimi diniyenin ifasına mani olmak veyahut bir kaç kişi aleyhinde taarruz ve darp eylemek gibi istirahatı umumiyeyi ihlâl edecek uygunsuz ha-

rekâta cüret edenlerin kâffesini jandarmalar ahzü girift ederler.

Madde 180 — Jandarmaları vazifelerini icra ettikleri esnada tahkir edenler tutulup hakkında muamelei kanuniye icra olunmak üzere derhal hükûmeti mahalliyeye gönderilir.

Madde 181 — Jandarma yollarda kütüp ve evrakı muzirre nakil edenlere tesadüf eyler ise kütüp ve evrakı mezkûreyi zabıt ve mütecasırlarını tevkif eyler ve gümrükten mal kaçırınlar ile rüsumatı saireden tuz ve müskirat ve duhan gibi eşya aşırınlara tesadüf ettiklerinde bunları men ve bu yolda tutulan eşyayı zabıt ederler. Ve kaçakçılığın meni için talep vukuunda mercii olan devairin kolcularına nizamı dairesinde muavenet ederler ve mütecasirlerini dahi aid olan devaire teslim ve mahalli tevkifi ve istimal eyledikleri vesaiti ve vukubulan muhalefeti havi zabıt varakası tanzim ederler.

Madde 182 — Postaların hini naklinde emri muhafazaları için mevki ve mahallin icabına göre lüzumu kadar muhafız jandarma tayin ve terfik edilir.

Madde 183 — Postahaneler derununda posta çantaları olupta muhafazasına lüzum görüldüğü halde memuru tarafından vukubulacak müracaat üzerine lüzumu kadar jandarma tayin edilerek muhafaza olunur.

İKİNCİ KISIM

Yolların ve kırların sureti muhafazaları

Madde 184 — Jandarmaların başlıca vazifelerinden biri turuku umumiyeyi muhafaza ile yolcuların selâmeti mürurlarını temin etmektir. Binaenaleyh caddeler eşya vesaire yığıntısı ile kapanmış olur ise keyfiyeti ve caddeler bozulmuş ise bozukluğunun derecatını ve esbabını zabıt varakasile bildirirler ve caddelerin böyle yığıntılar ile ve bozulmakla müruru tas'ib edecek hale gelmesine sebep olanların kim olduklarını tahkik ile bu işte vazifedar olan memurlara haber verirler telgraf hattının edevatını ne suretle olur ise olsun kırmış veya bozmuş olanlardan maruf bulunanları zabıt varakasile memurlarına ihbar ve gayri maruf eşhası derdestle zabıt varakasile en yakın hükûmet memurlarına teslim ederler.

Madde 185 — Jandarmalar şimendifer seyrisefain kanal ve köprü ve liman gibi inşaatı nafiaya mahsus nizamnameler ile orman ve maadin vesair nizamnameler ahkâmına riayet olunmasına dikkat etmekle beraber hilâfında hareket edenleri zabıt varakasile makamı aidine bildirirler.

Madde 186 — Yollara ve umumen keşügüzar olunan mahaller ile kalelerin önüne ve istihkâmat üzerlerine dikilen ağaçları her ne veçhile olur ise olsun kesmekte ve bozmakta olan veyahut oralarda bulunan asarı ve alelûmum asarı atıkayı tahrip eden eşhası derdestle zabıt varakasile en yakın olan mahaldeki hükûmet memurlarına teslim ederler. Demiryollarını az çok tahrip eyliyenleri veyahut amedi şüddü men eylemek maksadile yol üzerine kereste veyahut eşyayı saire vaz edenleri ve tellerin kırılmasından ve edevatın bozulmasından veyahut her gûna vasıta ile amedi şüddü ve muhaberâtı telgrafiyeyi men eylemek efkârında bulunanları tutup derakap mahalleri hükûmetlerine götürürler. Ahadınasın sahil ve serhadlerde olan inşaat ve imalâtını ve bu imalâtın dahî memleketin ve sairenin muhafazasına muzır olup olmadıklarını hükûmeti mahalliyeye beyana mecburdurlar.

Madde 187 — Şehir ve kasabalar dahilinde ve sokak ve meydanlarda mürur ve uburun teshili ve şehir ve kasabalarda intizamı muamelenin temini için belediyelerce tanzim kılınan mukarrerata tebaiyet edilmesine polis olmıyan mahallerde jandarma tarafından dikkat edilir ve muhafif harekâta bulunanları zabıt varakasile merciine ihbar olunur.

Madde 188 — Ebnayı sebile ve yoldan çıkarak mezruata ırası hasar etmemek üzere hayvanlarını muhafaza ve zaptetmek için arabacı ve sürücüleri kendi hayvanları yanında bulunmağa mecbur ederler ve muhalifi nizam olarak yolları kapayanları derdestle zabıt varakasile hükûmeti mahalliyeye teslim ederler.

Madde 189 — Dikkatsizlik ve gafletten ve kendi atlarının sürati seyir ve hareketinden veyahut sair türlü esbabdan dolayı yollarda ve sokaklarda ırası mazarrat eden ve birisini cerh eyliyen eşhası derdestle en yakın olan hükûmet memurlarına teslim edenler.

Madde 190 — Jandarmalar hayvanatı ehliye ve beytiyeyi münasebet-siz ve lüzumsuz yere darp edenler hakkında ba jurnal mahallî mülkiye memuruna veyahut polis zabıtine malûmat verirler.

Madde 191 — Jandarmalar mezruatı himaye ile karye ve ormanlarda icrayı hasar eden ve duvar ve handek ve çitleri bozan veyahut meyveyi ve mezru arazinin hasılatını sirkat eyliyenleri tutar.

Madde 192 — Jandarmalar sokaklarda ve yollarda ve meydanlarda bırakılmış sapan demirleri ve küsküleri ve demir kolları ile sair ziraat alâtını ve merdiven ve eşhası muzırranın sui efalde istimal etmesine salih sair eşyayı kaldırıp sahipleri aranılmak üzere hükûmete teslim ederler.

Madde 193 — Jandarmalar devr ettikleri ve kol gezdikleri ve dolaştıkları mahallerde emrazı sariye zuhurunu haber aldığı gibi keyfiyeti derakap memurini mülkiyeye ihbar ve emrazı mezkûrenin tesirini men için muzırır sıhhat olabilen meyve sairenin satıldığını gördüklerinde memurini aidesine malûmat ita eder ve belediyeye aid hilâfı kanun gördüğü halâtı ıktıza eden daireye bildirirler.

Madde 194 — Jandarmalar yollarda veyahut karyelerde hayvanat lâşesi buldukları halde hükûmeti mahalliye memurlarına haber verirler.

Madde 195 — Sarı hayvanat hastalığı zuhura gelen nevahide dahi jandarma tarafından maddei sabıkada beyan olunduğu veçhile dikkat ve sarı hastalıktan helâk veyahut o hastalığa düçar olup bilâhara telef olanların kendi derileriyle gömülmelerine nezaret edeceklerdir.

Madde 196 — Jandarmalar evkatı muayyenede ziraat kavaninine muhalif hareket edenlerin kâffesini hükûmeti mahalliyeye bildireceklerdir.

Madde 197 — Avcılardan kavanin ve nizamâtı mahsusasına muhalif harekâta bulunan eşhası jurnal ederler ve kanunen memnu olan ağ ve tuzak ve alâtı saireyi zaptedecekleri gibi hilâfı nizam harekete müteccasir olan avcılar tarafından terk edilen eslihayı ahz eyerler ve avcılık etmek memnu olduğu evkatta avcılığı men eyerler.

Madde 198 — Avcuların silâhını almak jandarmalar için memnudur. Yalnız avcının yedinde eslihai memnua olmadığı halde av nizamâtına muhalif hareketten dolayı avcının silâhını alacağı kendisine beyan ve silâhın hal ve şanı ile numarasını taharri ile o silâhı hükûmete beraber götürmesini avcıya tenbih eyerler. Fakat buna muhalif ve jandarmayı tehdit edenleri ve tezkeresini ibraz eylemesi teklif olduğu halde göstermeyip karşı koyanları ve sahte isim söyliyeni ve yüzleri mestur bulunan veyahut geceleri avcılık edenleri derdest ederler ve avcuların yedinde eslihai memnua görülür ise eslihai mezkûreyi berayı müsadere keyfiyeti hükûmeti mahalliyeye ba jurnal ihbar eyerler.

Madde 199 — Jandarmalar orman ve sayad ve şikâr nizamâtına muhalif hareket edenleri ahzü girift etmek için orman memurlarına muavenet ederler.

Madde 200 — Jandarmalar panayir ve pazar yerlerinde ve tatil günlerinde ve alaylarda ve resmî içtima mevkilerinde ve sair bu gibi ziyade kalabalık bulunan mahallerde nizam ve asayışı vukaye için o mahallere yakın bulunurlar ve akşam üzeri dahi ahalinin ve tüccar ve esnafın av-

detini muhafaza etmek için mezkûr mahallere mütevacir olan yollarda kol gezdirirler.

Madde 201 — Panayir ve pazar yerlerinde kavanine ve polis nizamına münafi kumar vesair oyunları oynayanlar tevkif edilir.

Madde 202 — Jandarmalar kura ve nevahide keştüğüzar eyliyen serseri ve uygunsuz adamlara nezaret ederler ve hükûmeti mahalliyece malûm olmayan ve kendilerini tanıttıracak bir gûna evrakı hamil bulunmayan adamları salimülvücut oldukları halde

Evvelen: Şiddet ve tehdit ibrazile

Saniyen: Eslîha ile

Salisen: Geceleri hanelere girmek ile

Rabian: Cemiyet ve kesret ile

Hamisen: Sahte şahadetname ve sahte mürur tezkereleri ile yahut tammülaza olduğu halde kendisini alil göstermekle veyahut tebdili kıyafet ile

Sadisen: Sabıkalı oldukları halde

Sabian: Ahali veya marin ve abirini taciz ve ahara taaddi eylemeği itiyat ile saillik edenleri ahzû girift ile zabıtai adliye huzuruna getirir.

Madde 203 — Her ne suretle olursa olsun ahali bir mahalle tecemmü ettikleri vakitte asayişin hâlelpezir olabileceği anlaşıldıkta bölük kumandanı bulunan jandarma zabiti kaymakamı kaza ile bilistişare lüzum görüldüğü veyahut memurini aidesi tarafından talep vukubulduğu halde bir kaç onbaşı karakol müfrezesini celp ile mahalli içtimaa sevk edebilir ve kendisinin dahi mahalli hizmette bulunmasına lüzum görünür ise bizzat mezkûr müfrezelere kumanda eder ve ledelicab bir şehir ve karye hizmeti için bir kaç karakol müfrezesi cem olunduğu vakitte bölük kumandanı olan zabıt işbu müfrezelerin başında bulunur veyahut zabiti mumaileyh bölüğün mülâzimlerinden tensip edeceğini bulundurur.

Madde 204 — Ticaret ve san'atları iktızasınca seyahata mecbur olan tüccar ve esnafa vesair kâffe eşhasa emniyet bahş olmak ve ticareti dahiliyeyi himaye eylemek için jandarma çavuş ve onbaşı ve neferatı her an ve zaman kırlarda ve icab eden mahallerde gece gol gezmeğe ve pusu tutmağa mecburdurlar.

Üçüncü kısım

Jandarmanın zabıtai askeriye vazai fi

Madde 205 — Jandarma karakolları tesadüf eyledikleri askeri firarilerini ve bakayasını arayıp tevkif etmeğe memurdurlar.

Madde 206 — Jandarmalar bir firariyi ve davete icabet etmeyen efradı askeriyeyi gizliyen veyahut firarını teshil eyliyen veyahut bunların mensup olduğu kıt'ai askeriyeye avdetini tehir ve men edenleri adliye memurlarına bildirirler.

Madde 207 — Jandarmanın karakollarının kumandanları kendi marifetleriyle tutulan veyahut kendilerine teslim olunan firariyi veya firarı zan olunanları jandarmanın tabur kumandanına isal olununcaya kadar karakoldan karakola teslim ede ede gönderirler.

Madde 208 — Bir mahalde tevkif edilen firarilerin mensup oldukları kıt'ai askeriyeye sancak merkezinden daha yakın ise anlar doğruca ol kıt'ai askeriyeye gönderilir ve teslim edildiğine dair ilmühaber alınır. Bir firarinin hangi kıt'ai askeriyeden firar eylediği anlaşılır ve bildirmesine sahihan oraya mensubiyeti sabit olur ise ol kıt'aya sevk ve izam olunur. İşbu tahkik ve muhabere muamelesi mezkûr kıt'ai askeriyeye altı günlük ve daha ziyade mesafede bulunduğu halde icra olunup bu muamelelerin icrası müddetince firarî tabı tevkifte bulundurulur.

Madde 209 — Ahali tarafından tutulmuş olan firariler için jandarmalar ilmühaber tanzim ve firarinin derdest olduğu mahaldeki jandarmanın zabitanın en büyüğü tarafından dahi tasdik olunarak firariyi tutanlara ita olunur.

Madde 210 — Firarilerin künye ve eşkâl pusulası ciheti askeriyeden kendilerinin tevellüd eyledikleri veyahut askere dahil oldukları mahallerin merbut olduğu jandarmanın taburu kumandanına irsal olunur. Tabur kumandanları dahi mezkûr künye ve eşkâl pusulasını evrak meyanında hıfzeder ve birer suretini dahi jandarmanın bölüğü kumandanları vesatetile jandarmanın karakollarına gönderir. Davete icabet etmeyen efrat redif devairi tarafından aid oldukları mahallin jandarmanın bölük kumandanlarına gönderilecek eşkâl pusulası mucibince taharrî edilir.

Madde 211 — Davete icabet etmeyenlerin ve firarilerin künyeleri kemalî dikkatle hıfzedilmek ve tutuluncaya kadar veyahut tutulmuş veya kendiliklerinden gelmiş olduğunun haberi vürud edinceye kadar aramağa devam olunmak lâzımdır.

Madde 212 — Jandarmanın karakolları dahili esnan olduğu sin ve hallerinden istidlâl olunan yolcuların mürur tezkerelerini yoklarlar. Davete icabet etmemiş olanların taharrisi emrinde kaymakam ve müdür ile müşavere edip anlar dahi bunların saklandıkları zan olunan mahallere dair destires olacakları malûmatı jandarmalara beyan ederler.

Madde 213 — Tabur kumandanlarından biri efradı askeriyeden davete icabet etmemiş olan kimsenin diğer bir sancağa savuşmuş olduğu nu

tahkiik eyledikte derhal keyfiyeti işbu sancağın jandarma kumandanına iş'ar ve künyesini dahi irsal eder.

Madde 214 — Ahzıasker için devairi askeriyeden tayin olunan memurlar kur'a numarası çekmek üzere kazalara geldikleri vakıtlarda jandarmalar vazaifi mahsusalarına hanel gelmeksizin kur'a memurlarına muavenet ederler.

İKİNCİ FASIL

Muhaberat ve mahpusinin nakilleri

Birinci kısım

Mahpusini mülkiyenin sureti nakilleri

Madde 215 — Jandarma karakollarının vazaifi mutadelerinden biri civar bulunan karakollar beynindeki mesafenin muayyen bir noktasında ve evkatı muayyenede tesisi muhabere ve mülakat etmek üzere devriyelerin tertib olunmasıdır.

İşbu devriyelerin birleşecekleri noktalar mümkün olduğu kadar karakollara müsavi mesafede baki olmasile beraber muhabere ve mülakat hizmetine memur çavuşan ve onbaşı ve neferat kendilerine teslim olunan eşyayı ve mahpusları devir ve teslim edinceye kadar kendilerinin ve yanlarında bulunan eşya ve eşhasın muvakkaten barınabilmelerine salih surette olmalıdır. Sefaini ticariye ile naklolunacak mahpuslar mahalli muayyene kadar jandarmalar marifetile gönderilmelidirler.

Fakat mahpuslar beylik gemiler ile gönderilir ise bu mahpuslar geminin kaptanına teslim olunurlar. Kaptan dahi anları mahalli muayyene götürdükte eğer hükümet tarafından sefiñeye jandarma dahi gelmiş ise kendi silâhendazları vasıtasile karaya çıkarıp jandarmaya teslim ettirir. Jandarmalar mahpusların esnayı rahta kaçmalarından mes'ul olduklarından bu babda lâzımgelen muhafızların tayini miktarı jandarmaya aiddir.

Madde 216 — Evkatı muayyenede işbu muhaberat ve mülakatın icrası karakoldan karakola mahpusları ve anlara müteallik olan evrakı teslim etmek ve muhabere ve mülakat mevakiine gidecek çavuşan ve neferat tarafından bir muhabere ve mülakat zamanına kadar mürur eden müddet zarfında asayiş umumiyeye dokunur kâffe vukuat üzerine aldıkları malumat ve havadisî birbirine bildirmek ve malumat aldıkları eşhası muzirranın ve sabıkalı adamların aranılması için müzakere etmek ve ha-

pishanelerden ve kürekten firar ile cünha ve cinayet ile maznunu aleyh bulunanların künye ve eşkâllerini bildirmek velhasıl intizamı ammeyi ihlâl edebilen kâffei ahvalin menine ve mütecasirlerinin tedibine muavenet için ittihaz olunacak tedâbir üzerine yekdiğerine malûmat vermek maksadına müptenidir.

Madde 217 — Maznun veya mahkûmların sevki için icap eden sevk il-mühâberlerinin tertibi ve mahpusların muhafazaları için iktiza eden çavuş ve onbaşı ve neferatın mahpusinin adedine nazaran firarlarına meydan verilmeyecek nisbette miktarlarının tayini mahpusların sevk edildiği mevkiye bulunan jandarmaların en büyük zabıtine aiddir. Muhafızlar taaddüd ettiği halde işlerinde rütbesi diğerlerinden büyük olan ve rüt-bece müsavi olduğu halde en kıdemlisi bulunan muhafaza müfrezesi kumandanlığına nasb ve tayin olunur. Erkek mahpuslar ile kadın mahpuslar ayrı ayrı olarak gönderilecek ve kadınlara terfik olunan jandar-ma neferatı en emniyetli adamlardan bulunacaktır.

Madde 218 — Maznun ve mahkûmlar ciheti askeriye ve adliye ve ya mülkiye tarafından verilen emir üzerine sevk edildiği halde jandar-ma zabiti tarafından tertip olunacak sevk ilmühâberlerine işbu emirle-rin birer sureti rapt olup işbu evrak mazrufen nakli mahpusa memur olan muhafız kumandanına teslim olup evrakı mezkûrenin aded ve envainı ve mahpusun eşkâlini mübeyyin açık ve musaddak bir pusula dahi verilir. Muhafız kumandanı mezkûr evrak ve mahpusu götürüp jandarma karakoluna teslim eylediğini mübeyyin bir ilmühâber alır.

Madde 219 — Maznunlar ve mahkûmlar müteaddid bulunurlar ise içlerinden birisi hastalandığı surette evrakı ile beraber icab eden mahal-le teslim edebilmek için maznun ve mahkûmların her biri için ayrı ayrı sevk ilmühâberi yapılmalıdır.

Madde 220 — Bir jandarma karakolunun ikametgâhında hapis-hane bulunmadığı halde mahpuslar ve maznunlar jandarma karakolha-nesinin emniyetli bir odasına vaz olup ertesi gün veyahut muhabere ve mülâkat için tayin olunan güne kadar ikametgâhı mezburun jandar-ması vasıtasile muhafaza olunurlar. Eğer mahpuslar kadın ve erkekler-den mürekkep bulunur ise kadınlar münasip bir mahalde hıfz olunmak üzere hükûmeti mahalliyeye teslim olunurlar. Nahiye müdürleri mah-kûmların ve maznunların yiyeceklerini tedarik etmediği surette mekûlât jandarma tarafından verilip muahharan esmanı hükûmetten talep olun-mak üzere jurnalı tertip olunur.

Madde 221 — Maznun ve müttehimlerden kendilerinin masarifi nakliyesi ile muhafızları bulunan neferatın avdet masarifini tesviye edenlerin doğrudan doğruya mahalli muayyenlerine naklolunmasına müsaade olunabilir. Fakat bu suret ile nakillerine müsaade eden memurini adliyenin tayin ve irae edeceği tedabiri ihtiyatiyeye muhafızların tebaiyet etmeleri lâzımdır.

Madde 222 — Kendilerine mahpus teslim olunan jandarma muhafız kumandanı mahpusları teslim edeceği karakol kumandanına mahpuslarla beraber bunların nakline dair olan emirleri ve evrakı saireyi dahi teslim eder. Kumandan dahi defteri mahsusuna esamii mahpusini ve miktarı evrakı ve gidecekleri mahalli kaydeder ve o saatten itibaren nakli mahpus işinden dolayı mesul bulunur ve mezkûr kayıt muamelesi mahpusini götürmüş olan muhafız kumandanının önünde icra olunur ve teslim alan karakol kumandanı ile teslim eden muhafız kumandanı birlikte defteri imza ederler.

Madde 223 — Madde-i sabıkada beyan olunan usul mütevaliyen karakolda icra olunur. Son muhafız postası maznun veyahut mahpusların tesliminden sonra yedinde bulunan evrakı dahi teslim edip bir makbuz ilmühaberi alır. Mezkûr son muhafız postası kumandanı busuretle vukubulan teslimi defterine kaydeyle ve hini hacette ibraz eylemek üzere mezkûr makbuz senedini evrakı saire ile beraber hıfz eder.

Madde 224 — Mahpusları getiren jandarmalar avdetlerinde hiç bir yere gümeksizin ve bir mahalde eğlenmeksizin doğrudan doğruya mahallerine gitmelidirler.

Madde 225 — Mahpus naklinde veyahut muhabere hizmetinde istihdam olunan çavuşan ve onbaşı ve neferat avdetlerinde yanlarında mahpus olmadığı halde ve mafevklerinden emir istihsal etmiş iseler gittikleri yoldan dönmeyip emir olduğu veçhile faideli malûmatı alabilmek ve keşfetmek için ormanlardan ve çiftliklerden ve münferit haneler bulunan mahallerden ve sair şüpheli yerlerden geçerek avdet ederler.

Madde 226 — Maznun ve mahkûmları nakleden süvari jandarma hayvandan inmeyip müsellâh oldukları halde tavrı askerî ile giderler ve piyade jandarmalar dahi kezalik müsellâh olarak vakarı askerî ile yürürler ve mahpuslar araba ile naklolundukları halde jandarmalar süvari ise arabaların yanlarından ve gerisinden giderler. Eğer piyade ise arabalara binerler.

Madde 227 — Maznun veya mahkûmlar alelûmum bir karakoldan diğerkarakola yaya olarak sevk edilir. Maamafih esbabı fevkalâdeden veya lüzumundan dolayı bunlar memurini adliye veya mülkiye tarafından esbabı tasrih ile vukubulacak talebe göre şimendifer veyahud araba veya hayvan ile naklolunurlar.

Madde 228 — Nakledilecek mahpuslar hapishaneden çıkarılmazdan evvel jandarmalar naklolunacak mahpusların onlar olup olmadığını lâyükile tahkik ettikten sonra üstlerinde bıçak veya kaçmalarına yardım edebilecek diğerkarâk veyahud akçe veyahud kıymetli bir şey olup olmadığını yoklayıp bu misillû alât ve eşya veyahud akçe buldukları takdirde ahzile bunları yol tezkereleri üzerine kaydederler ve mahalli muayyene vusullerinde jandarmalar tarafından akçe ve eşyayı me'huze dahi mahpuslar ile beraber hâilmühaber teslim olunur.

Madde 229 — Jandarmalar esnayı rahda mahpusların her bir hareketini gözeterek firar eylemek niyetinde olup olmadıklarını hal ve tavurlarından anlamağa gayret edecek ve firarı teshil edebilecek olan orman ve dere ve hendek ve çay ve kovalamak güç olan ârızalı geçidlerden ve kalabalık bir mahalden geçildiği halde mahpuslara ziyadesile dikkat eyliyeceklerdir.

Madde 230 — Mahpuslar eğer muhafazalarına memur jandarmaların tahtı muhafazasında veyahud karakol hapishanesinde iken hastalanırlar ise memurini mülkiye tarafından tedavisi için icabı icra olunur ve civarda bir hastahane olduğu halde oraya nakledilir. Eğer yürümek iktidarı yoksa bulunduğu mahalde tedavisine ihtimam olunur. Eğer vefat eder ise derhal nahiyenin müdürüne ihtarı keyfiyet ile baddelmuayene defnedilmek için iktiza edenler davet kılınır ve işbu mahpuslara dair olan evrak ile nakillerine müteallik emirnameler bu babda tanzim olunacak jurnale leffen kaza jandarma kumandanına gönderilir.

İkinci kısım

Mahpusini askeriyenin nakli

Madde 231 — Mahbus olan efradı askeriyenin yollarda infak olunması için iktiza eden ekmek ve katık parası yedlerine verilmedikçe jandarma tarafından mahpus kabul olunmayacaktır.

Madde 232 — Ahaddan olup mahpusların nakline dair balâda beyan olunan usul askerî mahpusları hakkında dahi âtide beyan olunacak tadhilat ile beraber icra olunacaktır.

Madde 233 — Askeriden olan mahbusinin tahliyesi sebili ciheti askeriyeden bir hüküm ve emir suduruna mütevakkıftır.

Madde 234 — Jandarma karakolları tarafından silki askeride bulunan veyahud askere müteallik ve mensub olanlardan biri ahzü girift olundukta bunu derdest eden jandarma karakolunun ikametgâhı konak ittihaz olunmıyan bir mahal ise mevkuf olan şahıs mahallî tevkifhanesine konulur. Böyle mevkii askerî olmiyan mahallerde tevkif olunan asker orada iki günden ziyade durdurulmaz.

Madde 235 — Jandarma tarafından derdest edilen veyahud sairleri tarafından jandarma karakolhanesine teslim olunan efradı askeriyeye nizamı dairesinde yemeklik vesair masarifi İdarei Askeriye Nizamnamesinin yüz doksan altıncı bendi mantukunca mahallî mal sandığından ifa olunur.

Madde 236 — Askerî mahpuslarının yürümeğe iktidarı olmayacak derecede hasta oldukları tabib tarafından barapör beyan olunur ise onlar hayvan veyahud araba ile naklolunurlar. Bir tabib raporu olmadıkça daima yaya olarak sevk edilirler. Fakat şimendöfer bulunan mahallerde yaya olarak gönderilmeyip şimendifer ile gönderilirler.

Madde 237 — Askeriden olan maznun veya mahkûmlar yolda hastalandığı halde jandarmanın ve memurini mahalliyezin nezareti mahsusaları altında olarak en yakın bulunan hastahaneye kadar sevk olunup hastahaneye nakledildiğini mübeyyin bunları sevke memur olanlar hastahaneden ilmühaber alırlar.

Madde 238 — Jandarmaya teslim olunan askerî mahpusu firar eylediği halde ol mahpusun isim ve künye ve eşkâli derakab mütecavir bulunan jandarma karakollarına gönderilir. Eğer işbu firar esnayı rahda vukubulmuş ise firarının isim ve künye ve eşkâli muhafızı olan jandarma tarafından bildirildikten başka ol firarının ismile müteallik olduğu kı'tai askeriyesini ve mahkûmiyetini ve mücazâtı mahdudesini ve tarihini ve firar ettiği mahal ile ona müteallik sair tafsilâtı mübeyyin bir jurnal kaleme alınıp silsilei meratib kaidesine riayeten alay kumandanlığına kadar gönderilir. Eğer mezkûr firarî bir haftaya kadar tutulamazsa alay kumandanı işbu journali Makamı Seraskeriye ve bir suretini ol vilâyette bulunan askerî kumandanına gönderir ve mezkûr firarî tutulduğu halde usulü meşruha veçhile hem Makamı Seraskeriye ve hem de ol vilâyette bulunan askerî kumandanına malûmat verir.

Madde 239 — Firar eden asker askeri bahriyeden ise aynı balâda beyan olunan usul üzere jurnalleri Bahriye Nezaretine gönderilir ve tutulduğu halde malûmat verilir.

Madde 240 — Mahbusini askeriyeden hapisanede vefat eden veyahud firar eylenenlerin terkedecekleri akçe ve eşyayı sairenin cinsini mübeyyin iki kıt'a jurnal tanzim edilip işbu jurnallerin birisi kalmış olan akçe ve eşya ile beraber jandarma taburu kumandanı marifetile müteveffanın veyahud firarının mensub olduğu kıt'ai askeriye gönderilir ve teslimini mübeyyin ilmühaber alınır ve jurnalın diğer bir kıt'ası dahi jandarma karakolunda kalır.

Madde 241 — Jandarmaya teslim olunan askeri mahbusinin eşyayı miriyesinin zayi olmamasına ve satılmamasına dikkat edilip işbu eşya mahpusla beraber teslim olunur.

Üçüncü kısım

Mahbusinin nakli zamanında jandarmanın mes'uliyeti

Madde 242 — Kendilerine teslim edilen mahpusları kaçırmamak için jandarmalar kemali ihtiyat ve dikkat üzere davranarak her nevi esbabı muhafazayı istikmale sa'yü ikdam etmeğe mecbur iseler de lüzumsuz olan şiddeti istimal etmek memnudur. Fakat mahpuslar tarafından kendilerine hücum edildiği takdirde silâh ile müdafaaya kadar mezundurlar.

Madde 243 — Mahpusları nakletmek hususunda sühulet bahşolmak için jandarmalar demir telden bükülmüş ufak zincir veyahud asma kilit ile kilitlenmiş halka kullanabilirler. Mahpusların isyanı veyahud firar etmeleri melhuz ve maznun bulunduğu vakit parmak kelepçesi kullanmak caizdir. Takıldığı yerleri cerihedar edebilecek ağır zincir, vidalı bilek kelepçesi istimal etmek memnudur. Mahpusların bağlanmış olduğu ipin ucunu jandarmalar kendilerine ve hayvanlarına bağlamayıp ellerinde tutmaları lâbüddür. Yol esnasında vukubulan halâtı jurnale dercederler.

Madde 244 — Mahpus nakline memur olan jandarmalar eslihalarını tulî tutarlar. Mahpusların isyan veya firar eylemek niyet ve efkârında buldukları hissolunduğu halde muhafızların kumandanı nizam-riayet eylemelerini mahbusine tebliğ edip itaat etmedikleri takdirde silâh kullanmağa mecbur olacaklarını kendilerine haber verirler. Eğer

bu emre dahi itaat etmiyerek muhalefete devam ederlerse olvakit silâh istimal ederler.

Madde 245 — Eğer mahpuslar silâh ile vurulup biri veya bir kaç meydamda kalır ise muhafaza kumandanı vak'ayı mufassal bir jurnal tanzimi ile yakın olan nahiyenin zabıtai adliye memuruna ve kazanın jandarma zabıtine haber verir. Mezkûr adliye memuru ile jandarma zabıti dahi derhal mahalli vak'aya gelirler.

Madde 246 — Balâda beyan olunan jurnal muhafız bulunan jandarmaların cümlesi tarafından imza olunarak zabıtai adliye memuruna teslim olunur ve bir sureti dahi jandarma kumandanına irsal kılınır.

Madde 247 — Jandarmalar balâda beyan olunan cenazeler hususundan dolayı mülkiye veyahud zabıtai adliye memurları tarafından emri mahsus verilmedikçe mahpusları nakilden geri kalamazlar.

Madde 248 — Vukuatı meşruha jandarma bölüğü kumandanı tarafından alay kumandanına tahriren bildirilir. Tabur kumandanına da bu babda bir jurnal irsal olunur.

Madde 249 — Mahpusların salimen naklolunanları kendilerine aid evrakla beraber mahalli muayyene irsal olunur ve muhafaza kumandanı firar edenleri mümkün olduğu kadar taharri eder ve icab edenlere künye ve eşkâlini ihbar edip bu babda Hükümet memurları ile ahalinin muavenetini talep eder ise de ele geçiremeyecekleri anlaşıldığı takdirde taharriden vazgeçip keyfiyeti bajurnal bölük kumandanına beyan eder. İşbu kumandan dahi mezkûr firarilerin firarlarına muhafızların kasden vukubulan müsaadeleri mi veyahud dikkatsizlikleri mi sebep olmuş olduğunu tahkik edip ele geçirmeleri için evamiri lâzime ita eder ve keyfiyeti bajurnal tabur kumandanına beyan eder. Mahpusların kâfesi firar etmişler ise evrakı derhal firar jurnalile beraber bölük kumandanına irsal eder.

Madde 250 — Herhangi bir dikkatsizlikten dolayı mahpusları kaçırınlar hakkında Ceza Kanunnamei Humayununda muayyen olan mücazat icra olunur. Binaenaleyh bunlar hakkında yapılacak jurnaller muvazzahan yazılmak iktiza eder.

Madde 251 — Jandarma çavuş ve onbaşlıları ve neferatı nakil için kendilerine teslim olunan maznun ve mahkûmlardan akçe veya eşya almış veyahud istikraz eylemiş olduğu divanı harpde bilmuhakeme tebeyyün eder ise hizmetten ihraç olunup ceza görmek üzere ciheti mülkiyeye teslim olunur.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Jandarma karakollarının fevkalâde hizmetleri Kısmı mahsus

Resmen vukubulan taleb üzerine icra olunan hizmetler

Madde 252 — Jandarma karakollarının hidematı fevkalâdesi âtide beyan olunan hususata muavenet eylemektir:

Evvelâ - İdhalât ve ihracat rüsumunu ahzetmeğe ve gümrükten mal kaçırılmasını veyahud memnu olan eşyanın memaliki Osmaniyeye duhlünü meneylemeğe memur olanlara yardım etmek

Saniyen - Ormanlarda ve nehir ve göl ve büyük ırmaklar üzerinde nehbü garatın men'i için orman memurlarına yardım etmek

Salisen - Vergi, rüsumat ve malmemurlarına muavenet etmek maddesidir (jandarma karakol kumandanları nahiye malmemurları tarafından talep olunan muhafızları ita etmezler fakat malmemurlarının ellerinde bulunan akçeye bir gûna hücum ve taarruz vukubulacak gibi sebebi nizami irae edilip de muhafız istenilecek olduğu halde memurlar kaymakam veya müdüre müracaat edip onun vasıtasile muhafız talep ederler)

Rabian - Evamir ve ilâmatı mahakimin icrasına memur olanlara

Madde 253 — Jandarmalar emvali emiriye ile Hükûmete aid barut naklini ve posta tatarlarını temin için resmen talep olunan muhafızları tayin ve itaya mecburdurlar.

Madde 254 — Fevkalâde hizmetler için jandarmadan muhafız talebi lâzımgeldiği halde sancak merkezlerinde tabur ve kaza merkezlerinde bölük kumandanlarına ve mevakii sairede en büyük rütbede bulunan karakol kumandanlarına müracaat olunur.

Madde 255 — Miri akçesini hamil bulunan araba ve hayvanların seyri seri ile hareket etmelerinden yanlarına terfik olunan süvari jandarma hayvanlarının telef olması melhuz bulunur ise ol halde jandarma zabıtları Hükûmet memurları ile müşavere ederek vukuu melhuz tasallûtata karşı muhafız yerine kol veyahut pusu tertip eder. İşbu kol ve pusular ekseri geceleri istimal olunup araba ve hayvanatın kat edeceği yolun uzaklığına ve memul olan tehlikeye göre icab eden mahallere tertip ve lüzumuna nazaran teksir olunur.

Madde 256 — Mutasarrıflar veyahut kaymakamlar tarafından muhafız verilmesi hakkında verilen emirler Jandarma zabitanı tarafından reddolunamaz ve muhafızlar binmek için arabacının yanında yer bula-

mazlar ise mahalli muayyene veyahut tebdil olunacakları mahallere kadar arkadan giderler ve araba hayvanatının yan veyahut ilerisinde gitmeyip onları gözden gaip etmemek ve üzerlerine hücum vukuunda yeti-şebilmek üzere arka tarafında bulunmalıdır bu misillü muhafaza memuriyetlerinde bulunan jandarmaların silâhları daima dolu tutulmalıdır.

Madde 257 — Postanın hini azimetinde muhafız ahzine lüzum görülmez ise esnayı rahte iktiza eylediği halde muhafız talep edebilmek üzere tatar veya sürücüler yetlerine hükûmet memurları tarafından bir talepname verilir.

Madde 258 — Muhafız kumandanı her arabaya kendi takımından bir adam katar ve bir gûna tehlike olup olmadığını ve hüsnü halde bulunup bulunmadığını anlamak için sıkça sıkça arabaları muayene eder.

Madde 259 — Jandarmalar mümkün olduğu mertebe mühimmatı nariye kabilelerini adeta yürüyüş ile tek kol nizamında yürüdür ve kabile yanında tütün içmeği men eder ve bu yüzden ve ihmal ve teseyyüp gibi halâtтан, bir kaza vukuuna sebep olacak sair şeylerden dolayı mesuldür. Binaenaleyh kabile sevki hususunda nizamı askeriyeye ve usulü mevzuasına tevfiği hareket etmeleri lâzımdır.

BEŞİNCİ BAB

Jandarma taburları heyetlerinin zabtî rabt ve intizamı dahilileri

BİRİNCİ FASIL

İntizam ve inzibat

Birinci kısım

İntizamı dahili

Madde 260 — Jandarma zabitan ve küçük zabitan ve neferatının tehhülleri asakiri nizamiyei şahane hakkında müttehad olan usule tevfiğ olunacaktır.

Madde 261 — Jandarma çavuşan ve onbaşı ve neferatı kırsıla ve karakollhanelerde ve hükûmet dairelerinde beytutet ederler. Ve yalnız hizmet icabı olarak mahalli aherde dahi yata bilirler. Fakat karakollar boş bırakılmayıp birer nöbetçi bulundurulacaktır.

Madde 262 — Jandarma çavuş ve onbaşı ve neferatı ticaretle meşgul olamazlar. Hiç bir sebeple jandarma efradının ahali hanelerinde cebren ikamet ettirilmesi caiz olamaz.

Madde 263 — Jandarmaların hizmet haricinde kışlaya girip çıkmaları askerî usulüne tatbik olunacaktır.

Madde 264 — Jandarma neferatı arandığı vakit bulunabilmek üzere onbaşısına haber vermedikçe hiç bir tarafa gidemez ve daima gittikleri yerlerde etvarı matlube üzere bulunmaları için kendilerine tenbihatı ka- viye icra olunur.

Madde 265 — Jandarma zabitanı kendi çavuş ve onbaşı ve nefer- lerinin borca girmelerini mucib olacak surette masraf etmemelerine zi- yadesile dikkat ederler ve mekûlât ve eşyayı lâzime için edilecek borç- lar alay kumandanının emrile maaşlarından kat olunur. Ve nizamen lâ- zım gelen mücazat dahi icra edilir.

Madde 266 — Alay kumandanı medyun zabitlerin taburlarından gelen pusula mucibince borçlarının bir an evvel kapatılmasına say edip icab eder ise maaşına mahsuben tediye ettirir.

Madde 267 — Serhoşluğu itiyat etmiş olupta bundan dolayı bir sene zarfında üç defa mücazat gördükten sonra islâhınefs etmiyen jan- darma çavuş ve onbaşı ve neferatının kaydı terkin edilir.

İkinci kısım

Jandarmaların malûmatı mahsusa ve askeriyesi

Madde 268 — İşbu nizamnamede münderiç olan mevaddın kâffesi jandarma ümera ve zabitanı tarafından tamamile bilinmek elzem oldu- ğu cihetle sureti daimede mütalea eylemeleri iktiza eder.

Madde 269 — Çavuş ve onbaşılar işbu nizamnamenin üçüncü ve dördüncü ve beşinci bablarının nazariyat ve ameliyatına tamamile vakıf olmalıdırlar.

Madde 270 — Jandarma neferatının malûmatı mahsusası işbu ni- zamnamenin dördüncü babının nazariyat ve ameliyatını bilmekten İba- rettir.

İşbu nizamnamenin neferata aid olan aksamı karakollarda sık sık kıraat ettirilmelidir.

Madde 271 — Alelumum zabitan ile karakol kumandanları jan- darmanın talim ve teallümü askerilerini ilerletmek için tedabiri lâzimeyi ittihaz ve icra edeceklerdir.

[İşbu talimler jandarmanın hidematı adiyelerini tatil veyahut tehir etmiyecek surette icra olunmalıdır..]

Madde 272 — Jandarmanın sunufu askeriyenin mümtaz bir sınıfı olup kendisine emniyet ve asayışı umuminin muhafazası tevdi kılınmış olmasına binaen sınıfı mezkûrun işbu vazifei mühimmeyi hüsnü ifa etmeğe ve daima şerefi askerisini muhafaza eylemeğe fevkalgaye dikkat ederek haysiyet ve nüfuzunu ilâ eylemeğe çalışmalıdır.. Binaberin jandarmanın neferinin alenen tevbih ve takdir edilmesi katiyen memnudur. Küçük zabitan dahi neferatın yanında takdir edilmemelidir.

Madde 273 — Jandarmaya tevdi kılınan vezaif ve ita olunan evamirin makamâtı resmîye haricine intişar ve şuyuu caiz olmadığı cihetle jandarmanın zabitan ve efradının ketum olmaları iktiza eder.

ALTINCI BAB

Jandarmaların icrayı hidematta vezaif ve hukuku umumiyesi Faslı mahsus

Madde 274 — Jandarmaların başlıca vezaifinden birisi herkesin münferiden emniyet ve selâmetine dikkat etmektir. Binaenaleyh bunlar bir muhatara halinde kendilerinden istimdat eden her bir şahsa muavenet etmeğe mecburdurlar. Ve jandarmanın efradından birisi yedi iktidarında olduğu halde işbu vazifeyi icra etmez ise icrayı vazifede kusur etmiş ad olunarak ona göre hakkında mücazat olunur.

Madde 275 — Nüfuzu memuriyetini sui istimal ile ahalinin hukuku şahsiyesini ihlâl eden jandarmanın zabitan ve küçük zabitan ve neferatı derecei cürümlerine göre mücazat olunur.

Madde 276 — İşbu nizamname ile tayin kılınmış olan alrval haricinde veya aid olduğu hükümet tarafından bir emir veya müzekkere olmadıkça jandarmanın hiç bir kimseyi tevkif etmeğe salâhiyeti yoktur. Jandarmanın zabitan ve küçük zabitan ve neferatından birisi bu suretle bilâ salâhiyet bir şahsın tevkifi hakkında bir emri ita veya imza veyahut icra eder ve ettirir veyahut bizzat kendisi tevkif eder ise bigayri hakkın hapsi eşhasa mütecasir olanlar hakkındaki mücazata müstehak olur.

Madde 277 — Cürmü meşhuddan dolayı jandarmalar tarafından derdest edilen eşhas serian ve derhal zabitan adliye memurlarının huzuruna götürülüp tevkifhaneye vaz olunmak üzere lâzım gelen tevkif müzekkeresi istihsal olunmalıdır.

Madde 278 — Madde *sabıkada* beyan olunduğu *veghile cünha derecesindeki* cürmü meşhuddan dolayı tevkif olunanlar zabıtai adliye memurunun gaybubeti sebebiyle derhal istintak olunmadığı takdirde zabıtai adliye memurlarının huzuruna götürülünceye kadar göz hapsine alınarak müdür konağında veya jandarma kıışlasında mahalli mahsusunda alıkonulabilir. Fakat cürüm cinayet derecesinde ise firarına meydan verilmemek için muvakkaten tevkifhaneye konulur. Bunların zabıtai adliye memuru huzuruna izamı esbabı mania olmadıkça hiç bir bahane ile yirmi dört saatten ziyade tehir olunamaz bunları zabıtai adliye huzuruna nakil etmiyerek müddeti mezkûreden ziyade alıkoyan bir jandarma zabıt veya küçük zabıt veya neferi bigayrihakkın hapsi eşhas cürmile mücazat olunur.

Madde 279 — Jandarmaya tebliğ ve ahkâmını icra ve infaz etmek üzere ihzar veya tevkif müzekkeresi verilip te maznunu aleyh jandarmasının mensup olduğu kazadan savuşmuş bulunur ise jandarmalar adliye memurlarından dahi ledelicab istihsali malûmat ile maznunu aleyhin iltica eylediği mahalli öğrenmeğe say edeceklerdir. Maznunu aleyhin keşif ve tahkik edebildikleri veyahut kendisinin derbest edilmesine yardım edecek bazı emarelere desteres olmadıkları takdirde taharriyatı vakıanın netice pezir olamadığını mübeyyin tanzim edeceği jurnale keyfiyeti derç ile işbu jurnalı müzekkere ile beraber müddeiumumiye irsal eyliyeceklerdir. Bundan sonra iktiza eden muamelât müddeiumumiye aiddir.

Madde 280 — Hükûmeti mahalliye usulen kendi dairesi hükûmetleri haricinden jandarma taleb eyliyeceği gibi emri mahsus olmadıkça bir kaza jandarması diğer kazaya sevk olunamaz ise de bir jandarma müfrezesi vazifei mahsusasının icrasından dolayı icab eylediği halde dairesinin haricine çıkar ve keyfiyeti aid olduğu mahalle bildirir.

Madde 281 — Hükûmeti mülkiye ve adliyenin nizamı dairesinde vâki olan emir ve taleplerine mütabeat etmiyen jandarma zabitan ve efradı mafevkine itaat etmemiş gibi ceza görür ve işbu ademi mütabaatlarından dolayı asayişü umumiye hâlel gelmiş ise bunun derecesine göre cezası teşdid olunur.

Madde 282 — Orman kolcuları icabı takdirinde nizam ve asayişü umuminin muhafazası için jandarmalara ve jandarma karakolu dahi ormanlarda vukubulacak cünha ve cinayati bastırmak üzere orman kolcularına muavenete mecburdurlar.

Madde 283 — Nahiyelerin çiftlik ve tarla ve mer'a bekçi ve korucuları jandarma karakol kumandanlarının nezaretleri altında bulduklarından bunlar zikr olunan bekçi ve korucuların esami ve sinlerini ve mahalli ikametlerini defteri mahsusuna kayıt ve tahrir ve onların tavru hareketlerine ve ne yolda hizmet ettiklerine dair kendi mütalealarını dahi terkim ederler.

Madde 284 — Jandarma zabitan ve küçük zabitan ve onbaşları esnayı devirlerinde nahiyeye bekçi ve korucularının hizmetlerini hüsnü ifa edip etmediklerini tahkik ile keyfiyeti ve bunlardan her birinin ahlâk ve adabı ve himmet ve gayreti hakkında istihsal ettikleri malûmatı mutasarrıf ve kaymakamlara iş'ar ederler.

Madde 285 — Halâtı müstacelede ve mevaddı mühimmede jandarma küçük zabitan ve onbaşları bir nahiyenin ve jandarma zabitanı dahi bir kazanın nahiyeye bekçi ve korucularını taleb ve celb ile onların gerek almış oldukları emirlerin icrası hususunda kendilerine muavenet etmekte ve gerek nizam ve asayışı umumiyi muhafaza eylemekte istihdam edebilirler ancak işbu talebi esbabı mucibesi ile beraber müdür ve kaymakamlara bildirmeleri lâzimedendir.

Madde 286 — Jandarma zabitan ve küçük zabitan ve onbaşları tevkifine emir almış oldukları eşhasın icabı takdiründe künye ve eşkâlini nahiyeye bekçi ve korucularına bildirmek üzere müdürlere ihbar ederler.

Madde 287 — Nahiyeye bekçi ve korucuları nizam ve asayışı umumiyeye muhalif keşif ve tahkik eyledikleri kâffe hususatı müdürlere ve bunlar dahi jandarma zabitan ve küçük zabitan ve onbaşlarına bildirmeğe borçlu oldukları gibi mezbur nahiyeye bekçi ve korucuları kendi daireleri dahilinde vukuagelen bilcümle cünha ve cinayâtı kezalik haber vermeli'dirler.

Madde 288 — Jandarmaların yol bekçilerine dahi bir gûna emir vermeksizin yalnız nezaret etmeğe hakları vardır. Bekçilerden hizmeti başında hazır olmyanların esamisi kayıt ve tahrir ve karakol kumandanları her bir devir zarfında bu babda tutulan kayıt defterini bilâ tehir bölük kumandanına takdim ederler. Bölük kumandanları dahi haftada bir defa ziri idarelerinde bulunan karakollar tarafından gayri mevcut olduğu tahkik olunmuş olanların bir kıt'a icmalini tabur kumandanlarına ve bunlar dahi umum sancağın gayri mevcut defterlerini mutasarrıfa tevdi ederler.

Madde 289 — Yol bekçileri jandarma küçük zabitan ve onbaşı ve neferatı taraflarından kendilerine ve yolculara dair irad edilecek suale cevap vermeğe ve itaet etmeğe mecburdurlar.

Madde 290 — Müsellâhan bir iğtişâş zuhurunda mevcut jandarma teskini iğtişâş ve iadei asayışe kâfi olmadığı halde keyfiyeti en yakın olan asakiri şâhane kumandanına ihbar etmekle beraber asakiri şâhannenin muavenetini talep eylemek için memurini mülkiyeye de müracaat ederler.

Madde 291 — Jandarma zabitan ve küçük zabitan ve onbaşı ve neferatı vazifelerinin icrası maksadile ve üniformalarını lâbis oldukları halde Nafia Nezareti tarafından musaddak Şimendifer Zabita Nizamnamesine riayet etmek şartile şimendifer istasyonlarına ve hatta aid mahallere girerler.

Madde 292 — Jandarma zabitan ve küçük zabitan ve onbaşı ve neferatı ile bunların muhafazaları altında hareket eden araba ve hayvanat ve eşhas sabit ve müteharrik köprüler ücretinden muaftırlar.

Madde 293 — Bir hizmet için vapur veya şimendifer ile gelip gidecek olan jandarma zabıt ve küçük zabıt ve onbaşı ve neferat hizmete gittiğini mübeyyin resmî bir ilmühaber ibraz eylediği halde bunları vapur ve şimendifer kumpanyaları münferiden seyahat eden efradı askeriyeye ücretile kabul ve nakledecektir.

Madde 294 — Herhangi rütbede bulunur ise bulunsun jandarma efradından birisi nizamden irsal olunan muharreratta haiz olduğu mezuniyeti suiistimal ile vazifesine aid göndereceği mevaddın gayri evrak ve eşyayı saire irsal edecek olur ise nizamden mes'ul olacaktır.

Madde 295 — Jandarma efradının jandarma ümera ve zabitanile mülkiye ve adliye memurları tarafından hidematı zatiyede istihdam olunması kat'iyen memnudur. Yalnız alay ve tabur ve bölük kumandanları vezâife dair taraflarından verilecek emirleri mahallerine tebliğ etmek ve yirmi dört saatte tebdil edilmek üzere merkezde bulunan karakollardan çavuş ve onbaşı ve neferattan birini münavebe suretile ahzedebilirler.

Madde 296 — Devir veya hizmeti saire maksadile yola çıkan bir jandarma zabiti emir nöbetçisi olmak üzere refakatine bir jandarma neferi alabilir ancak bütün devri esnasında yalnız bir neferi refakatinde ibka edemeyip bir karakoldan diğer karakola gittiğinde tebdil eder. Vali ve mutasarrıf ve kaymakamlar tarafından verilecek evamirü mahallerine tebliğ etmek ve yirmi dört saatte bir tebdil olunmak üzere

emir nöbetçisi namile valilere bir çavuş bir nefer ve mutasarrıflar ile kaymakamlara birer nefer verilir ve müşar ve mumaileyhimin devre çıktıklarında refakatlerine lüzumu kadar jandarma terfik olunur.

Madde 297 — Jandarma efradının makamı seraskeriye istida ve iştikâsı alay kumandanları vasıtasile iş'ar olunacaktır. Yalnız hakkında sui muamele vukubulmuş ve silsilei meratib usulile mafevkte bulunan zabitanın kâffesine müracaat edip de yine hakkı ihkak olunmamış olur ise ol halde doğrudan doğruya Makamı Seraskeriye şikâyet etmeğe jandarma efradı mezun olup icab eder ise isbatı müddeasına medar olabilecek evrakın kâffesini arzuhale rabteder. Bu suret ile Makamı Seraskeriye takdim olunup da makrunu hak olmadığı tebeyyün eden iştikânın sahibi mücazat olunur.

Madde 298 — Makamı Seraskeri ve Dahiliye ve Adliye Nezaretlerinden her biri kendisine aid olan hususatta işbu nizamname ahkâmının icrasına memurdur.

**No: 278 — Alelûmum eshabı maaş makbuz senedatının
Hicaz Demiryolu menfaatine tab ve birer kuruş
fiatla fûruhtu hakkında iradei seniye**

Hicaz Demiryolu Komisyonu âlisi mazbatası

Celaili âsarı seniyei hazreti hilâfetpenahilerinden olan Hamidiye Hicaz demiryolu masarifü inşaiyesi için karşılık tedariki düşünöldüğü sırada ashabı maaşın ay başlarında ita eyledikleri makbuz varakaları bir tarz ve şekilde olmadığından mezkûr varakalar komisyonu âlice sureti muntazamada tab ile erbabı maaş makbuz senedatını işbu varakalara yazmağa mecbur tutulduğu ve beher varaka için kırk para kıymet vaz olduğu halde hem alelûmum makbuz varakaları bir sureti muntazamada tertip edilmiş ve hem de ashabı maaşça his olunmıyacak suretle Hamidiye Hicaz demiryolu için bir irat husule gelmiş olacağı mütalea olunmuş ve sureti maruz maaşatın tarzı ifa ve istifasınca şimdiki muameleyi kat'a ihlâl etmeyip yalnız berveçhi maruz adı kâğıt yerine mezkûr varakaların istimalinden ibaret bulunmuş olmakla karini tasvibi âlii cenabı hilâfetpenahileri buyurulduğu halde icrayı icabının Babıâliye

ve komisyonu âliye emir ve tebliği menutu emrû ve fermanı cenabı mülûkâneleri bulunmakla olbabda.

14 şevval 1320

İradei seniyeyi mübelliğ hamış

Ashabı maaşın ay başlarında ita eyledikleri makbuz varakaları bir tarz ve şekilde olmadığından mezkûr varakalar Hamidiye Hicaz demiryolu komisyonu âlince sureti muntazamada tab ile erbabı maaş makbuz senedatını işbu varakalara yazdıkları ve beher varaka için kırk para kıymet vaz olduğuna halde hemen alelûmum makbuz varakaları bir sureti muntazamada tertip edilmiş ve hem de ashabı maaşça his olunmayacak suretle Hamidiye Hicaz demiryolu için bir irad husule gelmiş olacağı mezkûr komisyonu âlinin mazbatai maruzasında arz ve istizan kılınmış ve mucibince ifayı muktezası hususuna iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefsudur buyurulmuş olmakla olbabda.

24 şevval 1320 ve 10 kânunusani 1319

**No: 279 — Nisvanı islâmiyenin mesturiyeti hakkındaki
ahkâmı şeriyenin muhafazası hakkında
iradei seniye**

Meclisi vükelâ mazbatası

Muhadderatı islâmiyenin şiarı islâmiyete münafi zi ve kıyafette gezmemeleni zımında ber mantuku iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî tarafı meşihatten tanzim ve takdim olunup karini pesendi âli buyurulan ilânname müsveddesinin meclisi bendegânemizde kıraetile takdimi şerefsadır olan emir ve fermanı hümayunu hazreti padişahî iktizayi celilinden bulunduğunu mübelliğ 3 zilkade 1321 tarihli tezkerei hususiye mezkûr ilânname müsveddesile beraber meyanei çakeranemizde ledelmütalea müsveddei mezkûre münderecatı ahkâmı şer'i şerife ve keramet efzayı sünuh ve sudur buyurulan iradei diyanet ifadei hazreti hilâfetpenahî mantuku âlisine muvafık olduğundan mezkûr müsvedde mucibince gazetelerle ilânı keyfiyet ettirilmesi ve Şehremanet ve zaptiye nezaretlerine icrayı tebligat olunması hususunun dahiliye nezaretine havalesi tezekkûr ve tensip ve müsveddei mezkûre leffen arz ve takdim kılınmış olmakla olbabda.

6 zilkade 1321 ve 11 kânunusani 1319

arz tezkereci

Muhadderatı islâmiyenin şıarî islâmiyete münafi kıyafette gezmeme-leri zimmında ber mantuku emir ve fermanı hümayun hazreti hilâfetpenahî tarafı âlii hazreti meşihatpenahiden tanzim ve takdim olunup karini pesendi âlii buyurulan ilânname müsveddesinin meclisi mahsusu vükelâda bilkırae takdimi şerefsadır olan iradei seniyei cenabı padişahî iktızaı celilinden bulunduğunu mübelliğ tezkerei husuiyei devletleri meclisi mezkûrda ledelmütalea kaleme alınan mazbata melfufile arz ve takdim kılınmış olmağla münderecatı hakkında her ne veçhile iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî müteallik ve şerefsudur buyurulur ise mantuku âlisi infaz olunacağı beyanile.

6 zilkade 1321 ve 11 kânunusani 1319

Iradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup meclisi mahsusu vükelânın mazbatası ve melfufu ilânname müsveddesile beraber manzuru âlii olan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurulmuş ve hükmü memnuiyetin sureti daimede hüsnü muhafazası zimmında memurini müteallikasına ifayı tenbihat edilmesi cümlei emri fermanı hümayunu mülûkânenen bulunmuş olmağla olbabda.

10 zilkade 1321 ve 15 kânunusani 1319

İlânı resmî

Cümleye malûm olduğu üzere taifei nisânın mesturiyeti şeriati garrayı ahmediyenin cümlei ahkâmı münifesinden olup bu emri vacibül-itinaya imtisalen muhadderatı islâmiyenin minelkadim iktısa etmekte olduğu ferace çarşaf lar bir müddettenberi bazıları tarafından kaidei tesettüre muhalif bir şekle konularak meselâ çarşaf lar adi entari biçiminde ve feraceler kolsuz ve münasebetsiz resimde yapılıp veya başlıklar da gayet ince ve saçları tamamen gösterecek vaziyette istimal olunup bazı kadınların dahi ferace yerine zabitanı asakeri şahane caketlerine mümasil caket ve manto iktısa eyledikleri ve tesettür zamanı gelmiş olan bazı mürahika kızların da açık ve gayri melûf bir kıyafette gezdirildikleri görülmekte olduğuna ve şıarî islâmiyete yakışmıyacak bu gibi ahvalin devamı asla caiz olmadığına mebni bunun katiyen men'i keramet efzayı sünuh ve sudur olan iradei diyanet ifadei hazreti hilâfetpenahî iktızaı alisinden bulunmuş ve taifei nisadan adabı şeriye ve

şiarı islâmiyeye muhalif zi ve kıyafette gezenler olduğu vesaiti mütemene ile bittahkik anlaşıldığı halde velileri hakkında tedabiri zecriye icrasile hükmü emir ve fermanı hümayunun infazı mukarrer olup olbabda lâzımgelenlere tebliğatı ekide ifa kılınmış olmağla ilânı keyfiyete ibtidar olundu.

Tarihi neşri: 11 zilkade 1321 ve 16 kânunusani 1319

**No: 281 — Hicaz Demiryoluna mahsus olan madalyaları
zayi edenlere yenilerinin itasına ve alınacak
harca dair iradei seniye**

13 zilkade 1321 ve 18 kânunusani 1319

Hamidiye Hicaz demiryolunun masarifi inşaiyesi için ianatta bulunanlara ve mezkûr demiryoluna aid hususatın icrasınca hüsnü hizmetleri sepkedenlere verilmekte bulunan madalyaları hamil zevattan işbu madalyaları zayi edenler olur ise Dersaadette memurinden olanların mensup buldukları devaire ve memurinden olmıyanların şehremanetine ve taşrada vilâyata vaki olacak müracaatları üzerine oralarca mezkûr demiryolu idarei maliyesi nezareti celilesine iş'arı keyfiyet olunduktan ve nezareti müşarileyhaca tetkikatı kaydiye icra kıldıktan sonra kendilerine zayiden diğerlerinin verilmesi ve yeniden ita olunacak işbu madalyaların altın nevi için bir osmanlı lirası ve gümüşleri için bir mecdî ve nikellerinden de on beş kuruş alınarak bu meballiğin mezkûr demiryolu masarifi inşaiyesine aid olmak üzere idarei maliye nezaretince irad kaydedilmesi hususlarının usul ittihazı komisyonu âlinin karar ve arzı üzerine şerefsudur buyurulan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî icabı celilinden bulunmuş olmağla olbabda.

13 zilkade 1321 ve 18 kânunusani 1319

No: 282 — Aşî nizamnamesi

14 zilhicce 1321 ve 19 şubat 1319

Madde 1 — Mekâtibi umumiye ve hususiyede bulunan zükûr ve inas şakirdan ile ticaretgâhlarda ve fabrikalarda yevmiye ve maaşla istihdam olunan erkek ve kadınların ve bilcümle hidematı müteferrika ve

sanayii muhtelif ashabinın çiçek çıkarıp ta eseri görülenlerden maadası kâffeten aşılı olmak tahtı mecburiyetindedir. Zikr olunan mekâtip ve mesakin ve hülcümle hidematı müteferrika ve sanayii muhtelifenin her hangisine olur ise olsun girmek isteyen büyük ve küçük her sinde bulunanlar aşılı olacak ve aşılınmış ve aşısı tutmuş olduğuna dair tarihi beş seneyi tecavüz etmemek şartile bir şahadetnameyi hamil bulunacaktır ve böyle şahadetnamesi olmayanlar mekâtip ve mesakin ve hidemat ve sanayii mezkûreye kabul olunmaz.

Madde 2 — Aklâm ve hidematı devlete ve medarisi ilmiyeye ilk defa dahil olacakların ve asakeri şahane ve zaptiye silkine girenlerin dahi aşılı bulunmaları mecburidir. Tahtı silâha alınanlardan kur'a ve redif efradından ve jandarma ve polis silkine girenlerden aşılı olmayanlar mensup oldukları taburun tabib veya cerrahı marifetile aşılınıp yedlerine birer şahadetname verilecektir. Memaliki mahrusai şahaneyeye haricden muhaceretle gelecek olanlardan aşılı olmayanlar liecliliskân sevk olundukları mahallerde hemen aşılattırılacaktır.

Madde 3 — Mekâtibi umumiye ve hususiye ve mesakini sinaiyei umumiye nazır ve müdürleriyle idareye memur olanlar ve esnaf kethüdaları ve otelci ve han odabaşları işbu nizamname ahkâmına mugayir olarak aşı şahadetnamesi bulunmayanları mektep ve mesakin ve sanayii mezkûreye kabul eyledikleri halde kendilerinden kanunu cezanın iki yüz elli dördüncü maddesi mucibince cezayı nakdî alınır.

Madde 4 — Umum ahali çocuklarını yevmi tevellüdlerinden itibaren altı ay zarfında aşılattırmağa mecburdur. İşbu müddet zarfında çocuklarını aşılattırmayanlardan kanunu cezanın iki yüz elli dördüncü maddesi ahkâmına tevfiakan cezayı nakdî alınacaktır.

Madde 5 — Aşı ameliyatı her beş senede bir defa tekrar edilecektir. Hamil olduğu aşı şahadetnamesi tarihi beş seneyi tecavüz ettiği halde kendisini aşılattırmayanlardan ve muayene edecekleri aşı şahadetnamelelerinin tarihleri beş seneyi tecavüz ettiğini görüpte haber vermeyen mektep ve mesakini sinaiye müdürleriyle otelci ve esnaf kethüdaları ve eimme ve muhtarandan kanunu cezanın iki yüz elli dördüncü maddesi mucibince cezayı nakdî alınacaktır.

Madde 6 — Bir vilâyet ve liva ve kazada çiçek illeti zuhurunda derununda hasta bulunan hanenin içindekiler bilâ ifatei vakit aşılacaktır ve aşılananlar her hafta tahtı müşahedei tibbiyede bulundurulacaktır.

Madde 7 — Aşı ameliyatı mektebi tibbiyei şahane derununda vaki muayenehanede ve Dersaadet ve bilâdi selâsede vaki nöbet mahallerinde

mahsusan memur olan tabib ve cerrah ve aşıcılar marifetile meccanen icra olunacak ve icabına göre senede iki üç defa her dairei belediye ayrıca muvakkaten aşıcılar izamile aşılanmamış olanlar meccanen aşılatırılıp bilâ ücret şahadetnameleri verilecektir. Taşrada aşı ameliyatı memleket etibbası ve tabib bulunmayan yerlerde mahsusen tayin kılınmış aşıcılar tarafından icra edilecek ve bu ameliyata memur olan tabib ve aşıcılar aşı mayası memlû kalemleri mahallinden talep edecektir.

Madde 8 — Kazalar ile devairi belediye tabib ve cerrah ve aşıcıları aşı ameliyatını meccanen icraya mecburdur.

Madde 9 — Aşı ameliyatı birinci defa tesir etmediği halde tekrar icra edilir. İkinci defa yine müessir olmaz ise üçüncü defa olarak icra olunur.

Madde 10 — Mevaddı sabıkada beyan olunan şahadetnameler ya hükümeti seniyece tayin olunmuş aşıcılar canibinden veyahut idarei tıbbiyece maruf ve musaddak tabib ve cerrah ve icazetnameli aşıcılar tarafından aşıladıkları büyük ve küçük her şahsın ismine olarak mühür veya imza tahtında ita kılınacak ve işbu şahadetnameler idarei tıbbiyeyi mülkiyeden tertib olunacak matbu varakalara yazılacaktır. Fakat nezdinde matbu varaka bulunmayanlar etibbayı resmiyenin adi kâğıt üzerine yazacakları mümza şahadetnameler badehu matbua tebdil edilmek üzere makbul tutulur.

Madde 11 — Aşı ameliyatına memur olanların verecekleri şahadetnamelerde büyük ve küçük aşıladıkları nüfusun isim ve şöhretleri ve numaraları ve aşıladıkları tarih münderiç olacak ve evvelce aşılanmışlardan aşısı tutup «nedbesi» yani alâmeti görülen aşının müddetçe hüküm ve tesiri tecavüz etmemiş olanlara mezkûr şahadetnamelerden meccanen ita kılınacaktır.

Madde 12 — Aşılanan çocuklar bir hafta sonra muayene edilerek aşıları tutmuş ise matbu şahadetname doldurulup koçanı memur tarafından veyahut imam ve muhtar ve rüesayı ruhaniye ile birlikte mühürlenir ve bir hafta sonra muayene etmeksizin şahadetname ita edenler tah-tı mesuliyete alınır.

Madde 13 — Dersaadet ve taşrada her şehir ve kasaba ve nahiye ve karyede vuku bulan tevellüdatı eimme ve muhtaran hini tevellüdlerinden nihayet bir mah zarfında matbu varakalar ile mensup olduğu dairei belediye müdür ve reislerine ihbar etmeğe mecburdur. Devairi belediyesi olmayan nevahî ve kurada tetvellüdat keza muhtaran tarafından müddetî

mezkûre zarfında mensup olduğu kazanın dairei belediyesine ihbar edilir.

Madde 14 — Devairi belediyeye gönderilecek olan tevellüdat ihbar varakaları nümunesi veğhile Dahiliye Nezaretine mensup nüfus idarei umumiyesinde tab ettirilip eimme ve muhtarana meccanen ita olunur.

Madde 15 — Aşılana çocuklara verilmiş olan aşı şahadetnameleri ve koçanlarını mecalisi idare tarafından memurlarından alınıp yedlerine tasdikı havi bir mazbata verilecektir.

Madde 16 — Aşı şahadetnamelerinin koçanları her üç ayda bir hükümeti mahalliyeye canibinden ve aşılana olanlara dikkatsizlikten ve hastalıktan veyahut aşının tesirsiz kalmasından dolayı aşısız kalanlara dair nümunesi veğhile bir istatistik tanzim olup tasdik mazbatalarile beraber aşı memuru ve belediye tabibleri tarafından sıhhiye müfettişleri olmıyan mahallerde merkez belediye tabibleri vasıtasile Tıbbiye Nezaretine gönderilecektir.

Madde 17 — Maddei sabıkada muharrer tasdik mazbatalarile koçan ve istatistikler Tıbbiye Nezareti tarafından telkikhanei şahane müdüriyetine bilhavale oraca tatbik olunduktan sonra müdüriyeti mezkûre canibinden anlara göre senede bir defa umumî istatistik tanzim edilecektir.

Madde 18 — Her sancağa tayin olunacak birer aşıcıya verilecek dörder yüz kuruş maaş ile bunlara nevahî ve kurayı dolaşmak üzere her saat için ita olunacak yedi buçuk kuruş harcırah mahalleri devairi belediyesi varidatından tesviye edilecektir.

Madde 19 — Aşı şahadetnameleri hamilleri ve çocuk velileri nezdinde hıfzolunup mekâtip ve medaris ve mesakini sınaıyeye ve hidematı müteferrika ve bilcümle sanayii muhtelifeye duhulünde ve mürur tezkeresi ahzinde ve münakehat ve münakalâta elhasıl tezkerei osmaniyeinin ibrazı lâzım gelen devair ve ahvalin kâffesinde aşı şahadetnamesinin dahi birlikte ibrazı mecburidir. Bu şahadetnamelerin tarihi beş seneyi tecavüz etmemiş olmak şarttır.

Madde 20 — Birinci ve ikinci ve dördüncü ve on üçüncü maddelere muhalif hareket edenlerle bulunduğu kasaba ve karyeye aşı memuru geldiği halde çocuğunu aşılatmayan kimseden bidayeten bir ve tekerrürü halinde iki mecdiye cezayı nakdî ahzolunur.

Madde 21 — Ashabı mesaliha verilecek ilmühaberlerde eimme ve muhtaran tarafından aşî şahadetnamesinin görüldüğü ve şahadetnamesinin tarihile numarası işaret olunacaktır.

Madde 22 — Aşî şahadetnamesini görmeksizin ilmühaber ita eden eimme ve muhtaran ile esnaf kethüdalarından dahi beşinci maddeye tev-fikan cezayı nakdî ahz olunur.

Madde 23 — Çiçek illetine uğramış olanların çıbanlarının irinle-rinden alınıp başkalarını aşulamak katiyyen memnudur. Mütecasirlerin-den iki yüz kuruştan bin kuruşa kadar cezayı nakdî ahzile beraber bu fiilden dolayı bir gûna mazarrat vukua gelmiş ise haklarında lâzımgelen ceza tertip olunmak üzere mütecasirleri aid olduğu mahkemei nizamiye-ye teslim olunacaktır.

Madde 24 — Hükûmet memurları nevahi ve kurada aşıcılara lâ-zımgelen muaveneti icraya mecburdur.

Madde 25 — Dersaadet ve taşrada işbu nizamname ahkâmının ta-mamen icra olunup olunmadığını teftiş etmek idarei tıbbiyei mülkiyeye muhavveldir.

Madde 26 — Memurini mülkiye ve askeriye canibinden işbu nizam hükmünün infazına dikkat etmeyenler kanunen mesul olacak ve ademi dikkatlerinden dolayı telefat vukua gelmiş ise haklarında başkaca ceza tertib edilecektir.

Madde 27 — Vilâyet ve liva ve kaza ve nahiyelerde umum etfalın aşısız kalmasından resi idarede bulunan zat mesul olacak ve bundan do-layı telefat vukua gelmiş ise başkaca tertibi ceza olunacaktır.

Madde 28 — Dahiliye Nezareti işbu nizamnamenin icrasına me-murdur.

Neşri tarihi: 17 muharrem 1322 ve 22 mart 1320

No: 283 — Aşî talimatı

14 zilhicce 1321 ve 19 şubat 1319

Madde 1 — Dersaadetteki tevellüdatı eimme ve muhtaran aşî nizam-namesinin on üçüncü maddesi mucibince ve zirde gösterilen nümunesi veçhile matbu varaka ile mensup olduğu dairei belediye müdürlerine ihbar edecektir:

Şehri,

Kazası.
 Semti meşhuru
 Mahallesi
 Sokağı
 Hane numarası
 Çocuğun ismi
 Pederinin ismi
 Pederinin sanat veya memuriyeti
 Mezhebi
 Tarihi tevellüdü

Madde 2 — Dersaadet devairi belediyesine eimme ve muhtarlar tarafından ihbar olunan tevellüdatın kaydına mahsus birinci maddedeki nümune veçhile bir defter tutulup aşı vaktının hulûlünde işbu defterde nizamden aşılınması lâzımgelen etfali sağireye dair bir cedvel tanzim olunarak devairi belediye müdürleri tarafından belediye etibbasına ve yahut aşı memuruna ita olunacaktır.

Madde 3 — Dersaadet devairi belediye etibbasile aşı memurları her üç ayda bir dairei memuriyetleri dahilinde aşı ameliyatı icra olanların zirde muharrer cedvel mucibince defteri bittanzim Tıbbiye Nezaretine irsal eyliyecektir.

Dairesi
 Semti meşhuru
 Mahallesi
 Sokağı
 Hane numarası
 İsmi
 Sinni
 Pederinin ismi
 Pederinin sanat ve memuriyeti
 Mezhebi
 Tarihi velâdeti
 Tarihi telkihi
 Aşı memurunun ismi
 Tarihi teftişi
 Müfettişin ismi
 Şahadetname numarası

Madde 4 — Dersaadet ve bilâdı selâseye merbut kaza ve nevahi için telkihhaneden daimî seyyar aşıcılar bittayin izam olunup aşı nizam

namesinin sekizinci ve dokuzuncu ve on ikinci ve yirmi beşinci maddelerinde olduğu veçhile ameliyat icra ettirilecektir.

Madde 5 — Aşı nizamnamesinin on üçüncü maddesi mucibince taşradaki ihbar varakalarına mahsus olmak üzere işbu talimatın birinci ve ikinci maddelerinde muharrer olduğu veçhile oraların devairi belediyesinde muntazam bir defter tutulacak ve aşı vaktının hulûlünde işbu defterde nizamden aşılınması lâzımgelen etfali sağireye ve aşısız olarak bir kasaba veya karyeden diğerine nakli hane edenelere dair bir cedvel tanzim olunup devairi belediye rüesası tarafından belediye tabib veya aşı memurlarına ita olunacaktır.

Madde 6 — Belediye etıbbası veya aşı memurları maddei sabıka mucibince kendilerine ita olunan cedvel üzerine senenin münasib zaman ve vakıtlarında hududu dahilindeki aşı mükellefini tayin olunan mahallerde aşılamağa mecbur olup ancak ameliyatı telkîhiye icra olunacağıнын ahaliye ilân ve ihtarı için gideceklerini nahiye müdürlerine haber verecekler ve ameliyatın icrası tarihinden sekiz veya yirmi beş gün mürrurunda tekrar muayene ve aşı nizamnamesinin on birinci maddesinde muharrer olduğu üzere şahadetname ita edeceklerdir.

Madde 7 — Aşı mahalleri ve mükellefinin emri ihzarı devairi belediye ve dairei belediyesi olmayan mevakide hükümeti mahalliye tarafından tayin ve icra olunacaktır.

Madde 8 — Bir mahalde çiçek illeti zuhurunda Dersaadette dairei belediye müdürleri Tıbbiye Nezaretine ve taşrada devairi belediye rüesasile kaymakam ve müdürler en yakında bulunan tabib veya aşı memuruna derhal ihbar eyliyecektir.

Madde 9 — Bir hanede çiçek illeti zuhur edince devairi belediye etıbbası ve aşı memurini çiçeğe tutulanları ihtilâttan men eyleyip elbise ve sair eşyasını kavaidi fenniyyeye tatbikan tathir ve ledelhace ihrak ve hane derununda bulunanları aşı nizamnamesinin altıncı maddesi mucibince telkîh eyliyecektir. Ancak tabib ve aşı memuru olmıyan kurada çiçeğe tutulanlar tabib veya aşı memuru gelinceye kadar eimme ve muhtaran tarafından ihtilâttan men edilecektir.

Madde 10 — Bir mahalde çiçek illeti zuhurunda sekizinci madde mucibince ihbar etmeyen belediye müdür ve reisleri veyahut kaza ve nevahi kaymakam ve müdürleri ile ihbarı vaki üzerine mahalli vukuata her ne suretle olur ise olsun gitmeyen etıbba ve aşı memurini hakkında mücazâtı kanuniye tertib olunacaktır.

Madde 11 — Dokuzuncu maddede muharrer olan tedabir her ne suretle olursa olsun icra etmeyen etibba ve aşı memurini iki mah memuriyetinden mahrum edilecek ve tekerrürü halinde azl olunacaktır.

Madde 12 — Halis aşı mayasının gayri cildi kabardıcı mevad ile amelîyatı telkîhiye icra edenler hakkında mücazâtı kanuniye tertîb edilecektir.

Madde 13 — Gerek Dersaadet ve gerek taşra belediye müdür ve reisleri lüzum görüldükçe Tıbbiye Nezaretinden aşı mayası memlû kalem ve matbu aşı şahadetnamesi talep edecek ve Tıbbiye Nezaretince talep olunan kalem vesaire derhal mahallerine gönderilecektir. Aşı kalem talep ve irsalinde tehhürata sebep olanlar tahtı mesuliyete alınacak ve bu tehhür bir mahal etfalinin aşısız kalmasına ve bu yüzden telefât vukuuna sebebiyet verdiği halde müsebbibleri hakkında başkaca tertibi mücazât olunacaktır.

Madde 14 — Etibba ve icrayı sanata mezun aşıcılar aşılacakların kollarını temizleyip takim olunmuş olan alât ile amelîyatı telkîhiye icra edecek ve kuruduktan sonra idrofilli pamuk ile sarıp hava ile temasına meydan vermiyecektir ve kullanmış olduğu alâtı takim ve tathir etmedikçe diğerine amelîyat icra edemiyecektir.

Madde 15 — Çiçek hastalığı müstevli bulunduğu zaman emrazi cildiye ile malûl olanların aşılınmaları hastalık geçinceye kadar tehir olunacak fakat işbu tehirin esbabı mucibesi bir tabib raporile sabit olmak lâzım olduğu gibi sebebi mucibin izalesinde hemen aşılınmak mecburî olacaktır.

Madde 16 — Mezkûr iki maddede muharrer tedabiri icra etmeyen tabib ve aşı memurlarından bir mecdiyeden üç mecdiyeye kadar cezayı nakdî ahz olunacaktır.

Madde 17 — Etibba ve aşı memurinden ber mucibi nizamname ve talimat ahz olunacak cezayı nakdiler meclisi tıbbiyei mülkiye kararı ve Tıbbiye Nezaretinin reyile ahz olunup telkîhaneî şahane masarifine karşılık olmak üzere umuru tıbbiyei mülkiye veznesine bitteslim irad kaydolunacak ve eḡhası saireden alınacak cezayı nakdiler mahalleri mecalisi idaresinin kararı ve en büyük mülkiye memurunun emrile alınarak aşı memurlarının devairi belediye varidatından tesviyesi hükmü nizam icabından olan maaş ve harcırahlarına karşılık olmak üzere devairi belediyeye terk olunacaktır.

Madde 18 — Memurini zabıta tabib ve aşı memurlarına icabı halinde teshilât icrasına mecburdur.

«1313» senesi varidatı umumiyesi

1308 senesinden 1310 senesine kadar üç senelik varidatın
haddi vasatii mütehakkıki

Vergiler

27 502 249	Dersaadet emlâk ve akar vergisi
223 690 212	Vilâyat » » »
74 213 544	» temettü »
88 621 012	» bedeli askerisi
2 128 784	Vergi tezakiri esmanı
<u>416 155 801</u>	

Aşar ve rüsumatı mütenevvia

433 233 776	Aşar
173 784 910	Ağnam ve deve ve camus
1 621 266	Canavar
3 566 693	Emlâki miriye muaccesesi
24 810 512	Rüsumu mütenevvia
<u>637 017 157</u>	

Rüsumat ve hasılatı müteferrika

216 578 371	Gümrükler
78 619 000	Tuz
75 429 500	Tütün
24 853 500	Müskirat
27 711 013	Damga
10 761 618	Saydiye
10 000 000	Duham öşrü
10 638 690	Harir
544 900	Tömbeki beyiyesi
400 000	Akçe faizi
5 510 000	Reflıye tediyatı ledettenzil rejinin hissei temettüü
4 000 000	Tömbeki resmi inhisarı
205 406	Bel...

Devairi mülkiye

4 522 022	Dahiliye
4 300 826	İlmiye
40 511 359	Telgraf ve posta
290 630	Zabtiye
23 388 570	Adliye
3 601 451	Hariciye
2 190 222	Ticaret ve Nafia
31 084 589	Orman ve maadin ve ziraat
3 869 200	Bankada merhun tahvilât faizi
24 347 696	İdarei merkeziye ve vilâyat hasılatı müteferrikası
22 422 056	Defteri Hakanî
8 782 901	Sıhhiye
197 500	Cemiyeti sıhhiyei mülkiye
20 131 195	İdarei mahsusa
4 180 000	Ereğli

193 820 217

5 177 500 Duhan rejisinin Hazineye aid hissei temettüü

113 631 600 Maktu vergiler

1 892 774 659 Yekûnu umumî

Tenzili
lâzımgelen

34 213 544

Rumeli vilâyatı şahanesince zürradar temettü vergisinden bu seneden itibaren ve gelecek seneden muteber olmak üzere vilâyatı şahanesince dahi affı mutasarrıf cihetle haddi vasatii mütehakkıkta ruşun ibkasile bu mikdarın tenzili tenzili 308 ve 309 seneleri aşarı o senelerden naşi vilâyatı şahanece zehairin fevki mebni fazla tahakkuk etmiş olduğun ye ve haddi itidaline nisbetle 390 000 kasile bu mikdarın tenzili tensib e Varidatı rüsumiye tahakkukatının sı zaran fazla bulunması cihetle 200 000 kasile bu mikdarın tenzili tensib e

94 025 691

16 578 371

1308 senesinden
1310 senesine ka-
dar üç senelik
mubassanatı müte-
hakkikamı haddi
vasatini ile 1311
senesi ayesine
kadar olan
sıralımın
hasılı
Kuruş

Maasat ve masarifi-
fatin mekadiri
bazırasına nazı-
ran sıralım
vakıası
Kuruş

Yekûn

Tasarrufat

	Maasat ve masarifi- fatin mekadiri bazırasına nazı- ran sıralım vakıası Kuruş	Yekûn			Tasarrufat			Kısır olup 1313 senesi için tahsisi lâzım gelen Kuruş	
		Maas Kuruş	Maasat Kuruş	Yekûn Kuruş	Maasdan % 10 hesabı Kuruş	Masraftan % 15 hesabı Kuruş	Yekûn Kuruş		
62 717 212	0	0	62 717 212	62 717 212	0	0	0	62 717 212	Hazinei Hassai Şahan
30 537 790	0	22 478 260	8 059 530	30 537 790	0	0	0	30 537 790	Şehzadegân ve Selâti
93 255 002	0	22 478 260	70 776 742	93 255 002	0	0	0	93 255 002	
494 367 945	2 394 744	0	506 488 848	506 488 848	0	0	0	506 488 848	Düyunu muntazame
153 957 409		0	139 441 762	139 441 762	0	0	0	139 441 762	Düyunu gayri muntaza
648 325 354	0	0	645 930 610	645 930 610	0	0	0	645 930 610	
6 500 000	0	0	6 500 000	6 500 000	0	975 000	975 000	5 525 000	Evkafı Hümayun
4 811 995	0	0	4 811 995	4 811 995	0	0	0	4 811 995	Sürrei Hümayun
619 300	0	0	619 300	619 300	0	0	0	619 300	Bimarhane
20 027 259	0	20 027 259	0	20 027 259	2 002 725	0	2 002 725	18 024 534	Askeri Tekâüd Sandığı
34 778 966	2 061 098	36 840 064	0	36 840 064	3 684 006	0	3 684 006	33 156 058	Mazulin ve mütekaid
12 311 542	0	0	12 311 542	12 311 542	0	0	0	12 311 542	Timar ve zeamet ve ev
500 000	0	0	500 000	500 000	0	0	0	500 000	Reddiyyat
79 549 062	2 061 098	56 867 323	24 742 837	81 610 160	5 686 731	975 000	6 661 731	74 948 429	
529 695 329	0	237 290 272	292 405 057	529 695 329	8 085 430	80 725 569	88 810 999	440 884 330	Nizamiye
65 317 024	0	30 037 245	35 279 779	65 317 024	722 700	9 973 376	10 696 076	54 620 948	Bahriye
55 212 196	0	17 129 952	38 082 244	55 212 196	580 218	8 414 339	8 994 557	46 217 639	Tophane
125 417 373	6 129 809	71 425 234	47 862 330	119 287 564	0	17 893 134	17 893 134	101 394 430	Jandarma
775 641 922	0	355 882 703	413 629 410	769 512 113	9 388 348	117 006 411	126 394 766	643 117 347	

